Biblioteca municipală
ODORHEIU-SECUIESC

nici-un referendum ! ● averea fostului partid comunist — în patrimoniul statului ● patriarhul Teoctist s-a retras ● fiicele regelui Mihai vizitează România ● returul la fotbal se joacă normal ● „Luneta" în „Flacăra" ● Cernavodă se oprește ● biserica greco-catolică sprijină ideile revoluției ● pămîntul continuă să ceară țărani ● încă mai „Dulează" (3) ● primim idei împotriva șomajului ● ce s-a întîmplat la 23 August 1944 ? ● despre „meseria" de ministru ● primăvara de la Praga și solstițiul de la București ● întrebări din toată lumea ● „manualul bunului cîrpaci" ● cé se mai poate salva din urbanismul Capitalei ? ● e vremea proceselor ● Ziariștii se constituie în (altă) Societate ●

PIAȚA REVOLUȚIEI o lună de istorie

FLACĂRA

SĂPTĂMÎNAL DE OPINIE, POLITIC, SOCIAL ȘI CULTURAL

Fondat 1911 ● Anul I (serie nouă) ● Nr. 3 ● Vineri 19 ianuarie 1990

VINERI, 22 DECEMBRIE 1989, ora 12 [redacted]

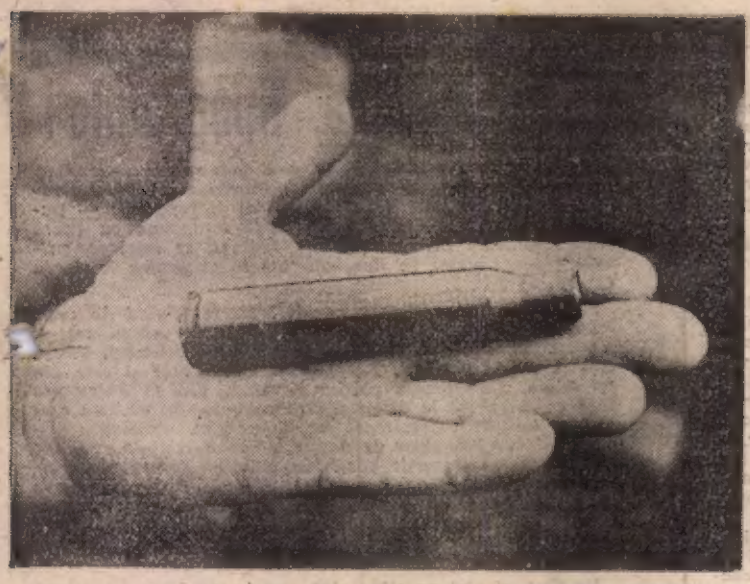

„CADOURI" DE LA DICTATURĂ [redacted]

AZI, PENTRU TOTDEAUNA

EMINESCU despre caracter

„Un om cu principii bune or rele, totuna, pe cari cunoscîndu-le însă să știi sigur și tare că poți proroci cu sfințenie cum că în împregiurarea cutare și cutare, omul nostru se va purta și așa — dar în fine numai așa și nu altfel, chiar de s-ar purta bine, totuși nu mai e de caracter, ci fără. În fine, omul a cărui fapte sînt dictate de principii bune or rele, salutarii ori pernicioase, e om de caracter: iar omul care lucrează sub impresiunile momentului, fără ca prin faptele lui să se țese firul roșu al principiilor, e un factor cu care nu poți calcula, e un individ cu care nu poți ști cum se va purta anume în împregiurarea cutare sau cutare."

Speranța apare la limita disperării!

Continui să mă întreb ce i-a determinat pe manifestanții de vineri seara să se dezlănțuie atît de haotic și degradant, forțînd limitele bunului simț și ale toleranței noastre tradiționale ? Au fost manevrați ? Posibil. Au fost instigați ? Mai mult ca sigur ! Ce forțe obscure se află în penumbra lor ? Vacarmul de vineri seara, transmis în direct de televiziune, se poate repeta ? Sau a fost o excepție ? Prudența ne îndeamnă să credem că astfel de secvențe publice pot încă renaște, organizat sau spontan. Ele sînt inadmisibile pentru un om rațional, pentru o societate civilizată. Teoretic. Practic însă asemenea izbucniri au bîntuit societăți mult mai avansate. Există întotdeauna timp și loc de explozii politice și sociale. Mai ales într-un stat care a trăit umilit și grav bolnav de frig, de foame, de frică, sub dictatură. O dictatură în care oamenii au cunoscut tragedia unui singur punct de vedere.

Prin urmare, cît de vinovați sînt manifestanții grotești și ridicoli și periculoși, din seara de vineri ? Au făcut bine reprezentanții Frontului Salvării Naționale că au acceptat să dialogheze cu ei, încercînd să-i recheme la rațiune, echilibru și calm, expunîndu-se dramatic unor reproșuri, invective, huiduieli și fluierături ? Eu cred că da. Au făcut bine. Pentru că nu i-au sfidat. A fost un sacrificiu. Au riscat nu numai propria lor demnitate și propria lor funcție (chiar provizorie) în stat, în guvern. Ci propria lor viață. Sînt încă arme nedescărcate în „ctitoriile subterane"

(Continuare în pag. 3)

ADRIAN DOHOTARU ■

între bare

Fotografii de EUGEN NEGREA ■

Acum o săptămînă :

O CLIPĂ DIN DURATA DURERII

Fotografie de ELENA GHERA ■

CURIER POLITIC

● **Ancheta foștilor demnitari de partid, care au ruinat țara, este pe sfîrșite. Potrivit declarațiilor procurorului general, aceștia cer să fie aduse în fața justiției și alte persoane.** ● **Consiliul Frontului Salvării Naționale a ratificat și Decretul-lege privind constituirea Comisiei naționale pentru rezolvarea sesizărilor și doleanțelor tuturor cetățenilor țării care au fost victimele dictaturii.** ● **Pînă la elaborarea unor noi reglementări, va fi repusă în vigoare organizarea administrativă a teritoriului existentă pînă în 1989.** ● **Consiliul Frontului Salvării Naționale a luat în discuție informarea cu privire la principiile proiectului noii legi electorale.** ● **Patriarhul Bisericii Ortodoxe, Teoctist, și-a anunțat retragerea.** ● **Reținem din Decretul-lege privind trecerea în proprietatea statului a patrimoniului fostului partid comunist faptul că numai la dispoziția dictatorului și a familiei sale se aflau în București și în țară 62 de palate și vile, precum și 22 de cabane de vînătoare.** ● **45 de unități agroindustriale, a căror producție era folosită în interesul organelor superioare de partid, aveau la dispoziție 55 000 hectare teren agricol** ● **Unitățile Oficiului Economic Central „Carpați" realizau anual un volum de 16 miliarde lei producție-marfă**

● **Vineri, 12 ianuarie, tricolorul românesc a fost în bernă. Pentru zecile de mii de fii ai țării căzuți pentru libertate au curs lacrimi, s-au aprins lumînări, au bătut clopotele bisericilor** ● **Eminescu, eliberat și el, a fost sărbătorit de toată suflarea românească între hotarele nepieritoare ale Doinei** ● **S-au luat măsuri legale pentru primul trimestru al acestui an, astfel ca toți aceia care, în condițiile date, își vor începe munca să primească și o parte importantă a salariului** ● **A început și școala — deocamdată pentru elevii mai mari** ● **Alături de partidele politice istorice (da, fără ghilimele !), noi partide se afirmă și se măturizează cu viteza Revoluției române. De unde se vede cît de adevărat era că o luaserăm înspre comunism mai repede decît toată lumea** ● **Cronologia se repetă: după Est, urmează Vestul ! Mai multe personalități politice marcante ale Europei occidentale au vizitat, cu treabă, Bucureștiul și alte orașe ale țării. Întîlnirile politice au fost concomitente cu tot mai multe solii ale solidarității concrete, ale unui prețios ajutor acordat României. Dincolo de împărțirile geopolitice clasice, România se află, cel puțin în momentul de față, în centrul Europei** ● **Anticipînd de mult acest lucru, domnul Iosif Constantin Drăgan a redescoperit, prin Europa atît de românească, drumurile către București** ● **Ceasul demascărilor a bătut, și în această săptămînă, cu clopote de biserică. Cel al mascărilor ticăie discret dar constant** ● **Anecdota săptămînii : după anul Eminescu și anul Creangă, vine anul Caragiale ?** ● **O propunere pentru anecdota săptămînii viitoare : „De la Timișoara-n țară / Și apoi peste hotară"** ● **O contrapropunere: „Armata e cu noi / Europa e cu noi / Hai să fim și noi cu noi!"** ● **Același fenomen politic relevant: cele mai mari cozi sînt la ziare, deși credem că nu-și face nimeni stocuri** ● **O propoziție memorabilă: „Odată cu instituția securității trebuie abolită și instituția suspiciunii".**

C. D. ■

Primul cadou pentru Ministerul Culturii

Este primul cadou pe care Combinatul poligrafic l-a făcut șefilor lui direcți ! Mai mult decît atît, Combinatul acceptă să realizeze publicații nou apărute sau cu schimbări de format, periodicitate, tiraj etc. — în timp ce „Flacăra" n-a solicitat nici o astfel de modificare : a cerut doar să apară în același număr de pagini, același format și același tiraj ca și pînă acum, absolut necesare autofinanțării la care sîntem obligați și, deci, supraviețuirii !

Este inutil să precizăm, dar o facem : sîntem pentru apariția cît mai multor publicații ; dar această libertate a presei nu trebuie nicicum să conducă la sufocarea unor gazete, prin utilizarea tendențioasă a unor „leviere" tehnice și de organizare a muncii.

Știm dificultățile pe care le are Combinatul ; tocmai de aceea solicităm un sprijin guvernamental *competent*, care să facă ordine în avalanșa de probleme de aici, printr-o justă dispunere — după criterii economice și politice — a tabloului de realizare a diferitelor publicații. Cu alte cuvinte, să se găsească tipografia potrivită (ca posibilități de realizare) pentru publicația potrivită (ca volum de muncă).

„FLACĂRA"

Înainte, oamenii de litere se temeau de cultura ministrului ; acum, nu puțini gazetari încep să se teamă de ministrul culturii : nu pentru că ar fi rău intenționat, ci din cauza inabilităților sale tehnice și-a ușurinței cu care acceptă informațiile „de jos".

Să ne explicăm.

Centrala industriei poligrafice, inclusiv Combinatul poligrafic București, este subordonată guvernamental Ministerului Culturii. În situația nou creată în presă, cînd tipografii sînt asaltați cu oferte din toate părțile, aceștia acceptă să lucreze fără ca să li se poată impune vreo ordine a priorităților. Din acest joc al subiectivității (un joc, în fond, periculos, „de-a soarta" unor oameni și publicații) se nasc victime și favoriți.

O victimă este revista „*Flacăra*", care, prin insistențele neargumentate riguros — nici politic, nici economic, nici tehnic — ale unor lideri tipografi, a fost excomunicată din această întreprindere, fiind obligată la niște condiții ce-o amenință cu sufocarea — lentă, dar sigură, în locul spațiului (fizic și tipografic) în care se lucra la „Flacăra", a apărut, deloc întîmplător, o nouă publicație, „22", editată de cîțiva marcanți colaboratori ai Ministerului Culturii.

Știm dificultățile pe care le are Combinatul ; tocmai de aceea solicităm un sprijin guvernamental *competent*, care să facă ordine în avalanșa de probleme de aici, printr-o justă dispunere — după criterii economice și politice — a tabloului de realizare a diferitelor publicații. Cu alte cuvinte, să se găsească tipografia potrivită (ca posibilități de realizare) pentru publicația potrivită (ca volum de muncă).

„FLACĂRA"

ORDIN ȘI CONȘTIINȚĂ

Morții vorbesc !

I-a fost dat poporului român să suporte crima în toată mîrșăvia și monstruozitatea ei. Și-a văzut copiii țintiți în mînă luminări aprinse și împușcați în fața bisericilor, oameni spînzurați și cusuți cu sîrmă, femei cărora li s-au scos fețiși din pîntece, copii, adolescenți și tineri împușcați în cap sau striviți de șenilele și roțile blindatelor, oameni împușcați din ascunzători pentru simpla vină că treceau prin cătarea lunetelor armelor ucigașe. Ca și cum toate astea n-ar fi fost de ajuns ca să umple de oroare întreaga lume, 40 de martiri din Timișoara au fost băgați în saci de plastic și transportați într-o autoizotermă și livrați „în carcasă" crematoriului uman din București, tot la ceas de noapte, cînd profanatorii de morminte și cadavre se simt mai la largul lor.

Lungul pomelnic al morților va trebui să aibă alături o la fel de lungă listă a vinovaților. Ea a început să se completeze firesc, de sus, cu capetele : Nicolae și Elena Ceaușescu, Tudor Postelnicu, Ion Coman, Constantin Kuță, Emil Macri și alții.

Dacă nu se răsculau Bucureștii, dacă armata în frunte cu generalul Vasile Milea, adevăratul ei comandant suprem, n-ar fi fost cu noi, criminalii ar fi fost capabili să ordone ca un întreg oraș să fie împrejmuit cu sîrmă ghimpată, șters de pe fața pămîntului și împins cu buldozerele într-o groapă comună pe care ar fi vrut-o pe veci nestiută.

Patruzeci de cadavre au fost, deci, livrate la București colonelilor Gheorghe Ganciu, Petre Moraru și Ion Baciu pentru a le face să dispară fără urmă. Grija pentru organizarea acestei sinistre acțiuni ducea implicit la recunoașterea că s-a săvîrșit o monstruoasă crimă, care trebuia ascunsă cu orice preț.

Ajunși generali și colonei în timp de pace, fără să-și riște nici măcar o dată viața pentru țara care-i plătea s-o apere, nu s-o asasineze, au sfîrșit prin a deveni profanatori de cadavre. Au batjocorit memoria unor concetățeni, sentimentele cele mai sacre ale familiilor lor.

Mult mai trebuie să fii disprețuit ei acest popor, un dispreț exersat în ani de indeletniciri cinice, ca să-și imagineze măcar o clipă că familiile îndoliate vor înceta vreodată să și ceară morților pentru a-i îngropa creștinește ! Au crezut că vor tăcea ca pînă acum.

Ce a gîndit Ion Baciu la cumpăna deciziei personale, între un ordin scelerat și conștiința proprie, în clipa de pe urmă, cînd mai putea fi om ? Ion Baciu, fostul șef al Direcției economice din Inspectoratul General al Poliției, tehnician, specialist a dat fuga la ziarul „Adevărul" anunțînd descoperirea unui mare depozit de alimente al Oficiului economic „Carpați", precum și rezultatul unei anchete asupra delapidărilor făcute la lumina zilei de neamurile scorniceștene. A dat interviuri, i s-a spus domnule, a fost tratat cu toată considerația. Era un specialist doar. A fost „domn" pentru cine îl cunoștea doar de cîteva zile. Încă mai credea că s-a mușamalizat totul, că morții care au ieșit pe coșul crematoriului nu vor mai vorbi niciodată. Nu ne mai întrebăm dacă anchetele care urmăreau furturi, delapidări, falsuri au vizat vreodată vreun membru al uriașei familii ceaușescu sau îmbogățiții din jurul lor, care practicau mita și traficul de influență ca drepturi inalienabile).

Ce-or fi gîndit cei trei colonei cînd la București au deschis autoizoterma și au văzut maldărul de cadavre puse unul peste altul ? Sau poate că n-au gîndit. Ajunseseră executanți perfecți ale celor mai monstruoase ordine pentru că venise vremea să năpîrlească viața bună pe care o duseseră pînă atunci ! Să fie incinerate fără forme legale și fără a se păstra cenușa ! „Sîntem tari, de neclintit, forța e de partea noastră. Nu se poate lupta cu mîinile goale, doar cu credința în libertate împotriva automatelor care împușcă în cap, a baionetelor care spintecă, a acidului care arde".

Dar, iată că s-a putut ! Poporul român cel mai umilit, cel mai maltratat, cel mai disprețuit de cei care și-au arogat dreptul de a-l conduce este astăzi, pe drept cuvînt, cel mai radical din toate, cel mai intransigent în apărarea libertății pe care a cucerit-o cu atît de mari sacrificii.

OPREA GEORGESCU ■

Îți sărut mîna, tipografule !

A sosit ziua, ziua Crăciunului, cînd poți spune sărut mîna Tipografului român. Vouă, acestor mineri ai plumbului român, cum v-am numit în multe idei și reportaje — publicate în presă — dar v-am scris totdeauna cu literă mică, vă dedic primele gînduri, idei și, se înțelege, primele rînduri scrise în România Liberă și pentru România Liberă.

Vă amintiți de tot ceea ce ați trăit în sfertul de veac îndoliat cînd s-au strîns toate suferințele neamului nostru. N-ați avut nimic și trebuia să spuneți că aveți totul. Vi s-a luat și ceea ce aveați. Toate drepturile. Chiar și cele din calendare. Sărbătoarea plătită cu sînge din 13 decembrie 1918 a fost tîrîtă la diferite date convenabile lor. Nu mai spun condițiile îngrozitoare de lucru cînd, din cauza frigului, plumbul se lipea de degete, de trupuri și de sufletele noastre, cu stomacurile goale, cu plămînii forțecați de fumul rumegușului transformat în tutun sau cafea ori otrava găsită a sticlelor de băutură. Și, în tot acest timp, mîngîiam și supravegheam zîmbetul tiranilor care, niciodată, dar absolut niciodată, nu s-au oprit pe la tipografiile noastre, cu toate că aproape zilnic treceau pe lîngă noi.

De fapt, și nici nu știau cine sîntem noi. Dar, important era faptul că noi eram Oameni. Oameni buni, cinstiți, muncitori și curajoși. Dar nici asta nu interesa. Sînt multe de spus dar toate acestea au trecut. Le vom spune cîndva, cînd timpul ni le va permite pe toate.

Acum au trecut ! Acum, repet cuvîntul, trebuie să privim înainte. Avem nevoie de toate ideile noastre și să le unim între ele. Să lăsăm la o parte toate chestiunile personale de răutate și răzbunare și să ne întindem mîinile.

Eu, personal, fostul ziarist Sorin Postolache, dat afară din Presa română, dat afară din toate tipografiile națiunii — azi, zi de Crăciun, nu mă aflu alături de ziariști, unde mi-ar fi locul (acolo sînt gazetarii și foștii mei colegi), și mă aflu lîngă voi : Tipografi Români.

SORIN POSTOLACHE ■

Am redactat și tipărit acest apel în timp ce pe lîngă poarta întreprinderii noastre treceau convoaie de care mortuare cu EROII NEAMULUI către locul eternității.

(Articol reprodus din primul Apel al Asociației Tipografilor din România Liberă)

P.S. În urma apelului tipografilor, în țară, au și sosit ANDREEA CĂTĂNOIU din Offenbach, HARRICH DANA-ROLLAND, din Karlsruhe cu role de scoth și pensule necesare retușului, materiale care vor fi distribuite în zilele acestea.

Puterea UNIRII

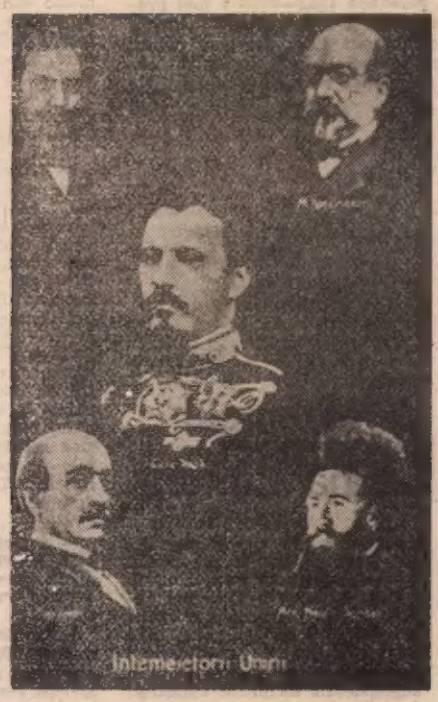

E atîta aer curat, încît nu-mi găsesc cadența respirației. Nu-mi găsesc nervul și verbul scrisului adevărat, în fine, liber.

Pentru ziua de 15, zi de răsărit a Luceafărului pe bolta cerească a poeziei române, ajungea un articol, pentru 24 ianuarie, răscruce sfîntă de istorie, Unirea Principatelor, era suficientă o pagină. O pagină încorsetată într-un tipar, un tipar dictat de la „cancelarie", unde se știa, vezi Doamne, atît de bine Istoria românilor, și transmisă cu fermitate de doi slugoi ce decideau destinele cărților, cercetătorilor, lucrărilor privind trecutul patriei și al poporului. Un tipar ce izola știința românească, dar mai ales țara, niciodată izolată de evenimentele și istoria Europei. Unirea Principatelor Române este un asemenea moment ce a implicat întreaga Europă. Consecință firească și directă a revoluțiilor de la 1848 din cele trei provincii românești — Moldova, Muntenia, Transilvania —, desfășurate concomitent cu cele din întreg sud-estul european și acestea parte integrantă din valul înnoitor ce a zguduit aproape întregul continent, val pornit în februarie la Paris, cuprinzînd apoi Viena, Frankfurtul, Pesta, Praga, Iașii, Bucureștiul, Blajul... — Unirea Principatelor Române a preocupat și a amestecat întreaga diplomație a occidentului și orientului, pînă la înfăptuirea sa. Înfăptuire, pînă la urmă, rezultat al actului de voință al poporului din cele două principate, Moldova și Muntenia, prin inteligența politică a cărturarilor și luptătorilor săi, prin subtilitatea cu care au știut să se folosească de stipulațiile Tratatului de la Paris după Războiul Crimeei, alegînd unul și același Domn, atît la Iași cît și la București, în persoana unui om nou pentru vremuri noi, colonelul Alexandru Ioan Cuza.

Iată pentru ce simțim nevoia să înșeriem aceste rînduri, acum în preajma, în fața unuia dintre marile evenimente istorice românești. Să rugăm Asociația istoricilor adevărați, recent constituită, să întreprindă efortul de a lua carte cu carte și lucrare cu lucrare, dintre cele ce merită, scrise în ultimii 45 de ani, dintre cele ce sînt rodul unor studii și cercetări întreprinse cu probitate științifică și epurate de balastul, la care autorii lor au fost obligați ori determinați condiționîndu-li-se apariția, unor interpretări eronate ori tendențioase în „tiparul ceaușist". Editori, sîntem siguri, se vor găsi, pentru a le retipări. Să le salvăm de neadevăr și compromis. Dar, mai ales, este chiar mai urgent, să se purceadă la curățirea manualelor, de la abecedar la cursurile universitare, pentru ca elevii, copiii noștri să învețe pura istorie a patriei. De 45 de ani, prea mulți au „orientat-o" și destul demagogi și oportuniști dintre așa-zișii istorici, de la Roller la Musat-și-Ardeleanu au scris-o, înhămînd-o la carul unei politici umilitoare pentru poporul nostru.

Să-i ajutăm, în primul rînd, pe învățători și profesori să intre în posesia cunoștințelor reale, neîntinate de patimi politice.

Serbăm pentru prima dată, după 45 de ani, în LIBERTATE, ziua de 24 Ianuarie, sfînta zi a UNIRII PRINCIPATELOR ROMÂNE. Cu gîndul curat, arborăm tricolorul purificat de o stemă falsă și cîntăm, fără ipocrizia celor care ieșeau în piață, chipurile lîngă popor, murdărindu-ne sentimentele

Hai să dăm mînă cu mînă
Cei cu inima română !

CICI IORDACHE ADAM ■

În șoaptă

Trebuie să învățăm în sfîrșit
Cum se rostește numele patriei
Nu de față cu toată lumea
Ci cînd sîntem singuri
Apăsați de tăcerea din jur
Nu în gura mare
Ci în șoaptă
Ca pe o rugă.

GEORGE ARION ■

Speranța apare la limita disperării!

(Urmare din pag. 1)

ale epocii întunecate din care am izbucnit de curînd. Și mai sînt, probabil trăgători de elită prin case obscure. Au făcut bine că au ieșit cu mîinile goale, înfruntînd disperarea și haosul mulțimii ? Fără pază de corp ? Fără gorile încruntate, cu musculatură de gang și cod genetic destructurat ? Nu știu. Dar ei au repetat, într-un fel, sacrificiul tinerilor miraculoși din zilele și nopțile revoluției care și-au pus pieptul gol și fraged în gurile tunurilor și armelor automate, care s-au trezit linșați de șenilele tancurilor hrănind asfaltul cu bătăile lor de inimă. Nu vreau să ridic o statuie reprezentanților noștri aleși în front. Unii dintre ei au demonstrat luciditate și noblețe, înțelepciune și tact. Alții s-au manifestat lamentabil. Oricum, s-au expus. S-au expus și au încercat să facă ordine logică în haos. Președintele frontului, un om cu o ținută politică și morală desăvîrșită, a atras atenția, pe deasupra vacarmului de voci fierbinți, că „din haos se poate naște o nouă dictatură !". Puțini dintre cei aflați în acel moment în înfrigurata piață a Victoriei au înțeles, poate, acel semnal de alarmă venit, de fapt, dintr-o vastă și veche experiență istorică. Pentru că, în fond, haosul a fost exploatat întotdeauna de contrarevoluțiile galopante pentru a reinstaura samavolnicia și dictatul.

Dar la urma urmei ce voiau acei manifestanți ? Ce voia, de pildă tînărul acela cu aspect dostoievschian, mai mult anarhist decît revoluționar (care s-a dat drept student) ? Ce voia bătrînul zgomotos, incoherent și revendicativ (care s-a prezentat „ziarist") ? Ce voia tînăra aceea deznădăjduită a cărei voce venea din tenebre (muncitoare necalificată la un centru pentru donatorii de sînge) ? Ce voia pictorul acela insurgent, care s-a autointitulat reprezentantul unei ligi anticomuniste necunoscute ? Se temeau că revoluția noastră a încăput pe mîinile unor oameni care trădează interesele lor. Se temeau că promisiunile nu vor scăpa de pedeapsă. Și încercau să deschidă un nou front al luptei pentru putere. Puneau întrebări deconcertante, unele puerile, altele justificate, cereau precizări care fuseseră făcute odată, în cadru legal și în consens național, dar și limpeziri necesare, unele omise în graba eliberării din vechile dogme. Scandau lozinci tulburătoare, mobilizatoare, dar și macabre. Și, mai presus de orice, din magma acelei mase de manevră, pusă poate în slujba unor interese oculte, răzbătea o negație agresivă, un refuz indecent și cîteodată delirant la adresa rațiunii și logicii interioare. Făceau parte și ei din lungul șir de generații pierdute ale istoriei noastre care a trecut succesiv prin dictatura regală, dictatura militară din anii războiului, dictatura proletară și dictatura odioasă a clanului condamnat la moarte de curînd. Copii pierduți și anarhici care s-au ridicat din genunchi, de cîteva zile, și cred că libertatea înseamnă eliberarea instinctelor și dezlănțuirea patimilor. Nu le inventez scuze. Nu-i accept. Dar încerc să înțeleg procesul lăuntric care i-a scos la suprafață din adîncurile fetide ale conștiinței din bolgiile umanității noastre flagelate. N-am fost niciodată un popor crud, cinic, arogant, huliganic și singeros. Și cu toate acestea, s-a strigat sacadat, cu secvențele vechilor sloganuri dictatoriale : Moarte pentru moarte ! Uitînd că, totuși, cea mai mare pedeapsă pentru criminalii care ne-au adus în marasm este, de fapt, printr-un paradox poetic, „condamnare la moarte pe viață" !

Seara de vineri a fost una din cele mai grele încercări prin care a trecut istoria revoluției noastre încă adolescente. Demnitarii noștri au cedat poate prea ușor presiunii unei mulțimi nereprezentative pentru opinia publică românească, și care, pe măsură ce treceau orele și gerul cobora tare, ca alcoolul, se manifestau mai haotic și mai revanșard... Pînă la urmă, rațiunea a triumfat. Dialogul a continuat urban și temperat în interioarele noastre de conștiință și la „masa tratativelor".

Am rămas doar cu un gust amar, cu o durere profundă și un repros etern, că ne-am bătut, totuși, joc de ziua doliului național, și că pentru cîteva ore huiduielile și fluierăturile unei mulțimi debușolate au acoperit hohotele noastre de plîns pentru morții revoluției.

Înțelepciunea și dialogul

Timp politic de o amețitoare densitate. De la sulerațul gloanțelor s-a trecut la confruntarea ideilor în slujba reconstrucției. Abia acum se vede că pușca se manevra cu mult mai ușor. În plus în disputa intelectuală intervin caracterele, formate și ele într-un context istoric. Cu o uimitoare abilitate generația lui „băi tovarăși" și-a schimbat părul și s-a insinuat și în conducerile noi din instituții. Sînt totuși micropiramidele pe care se constituie întreg edificiul social. Și-n vîrful lor s-au așezat profitorii, mercenari de idei trîmbițate sub masca binelui general. Trei sferturi din incompetenții cu suflet de lichea cocoțați în vechea ierarhie și caporali silitori în apărarea ei din motive de scaun și-au schimbat uniforma, și-au vopsit părul și povestesc acum despre eroismul lor în revoluție, despre meritele lor nerecunoscute în perioada de ciumă, uitînd cum se mîndreau cînd Europa liberă îi acuză că nu sînt decît niște proști. Într-o mulțime de instituții (teatre, spitale, întreprinderi, redacții) lichelele și-au schimbat haina și încearcă să-și adapteze limbajul, folosind democrația și revoluția în aceleași interese meschine, în vreme ce tinerii, singurii care ne-au izbăvit de marasm și de păcatul consimțirii, privesc consternați cum nu contează în nici o decizie.

Am întîlnit grupuri și reprezentanți ai tineretului în încercarea lor de a obține un sprijin de la Frontul Salvării Naționale sau de la diferite publicații. Sînt uluiți de abilitatea cu care cameleonii au rămas în frunte să fluture steagurile tricolore. Mulți oameni de bun simț devin reticenți și instinctiv fac un pas înapoi. Dar neimplicarea nu înseamnă decît teren de acțiune pentru generația lui „băi tovarăși". Cum Frontul Salvării Naționale, prin vîrfurile sale se află implicat în aceste zile în chestiuni de maximă importanță pentru țară, bătălia ideilor fecunde în planul reconstrucției trebuie continuată în fiecare instituție de toți oamenii de bine, de caracterele integre rămase ca prin minune. Cu fiecare pas înapoi făcut de oamenii competenți, orizontul generos cîștigat prin revoluție se îngustează. Cum pot triumfa buna-credință și bunul simț în fața oportunismului și fariseismului ? Ce putem opune isteriei fără idei ? Cum putem transforma spiritul revanșei într-o stare de acțiune benefică ? Dialogul rămîne singura cale de reconciliere națională. Un dialog guvernat de toate regulile desfășurării sale, purtat în termeni cordiali, dar fermi. Numai el poate continua revoluția și în planul gîndirii. Într-o asemenea confruntare ideile cu clopotei ale oportuniștilor vor pieri de la sine sau vor muri în arenă. Dar confruntarea trebuie purtată, după toate normele spiritului cavaleresc. Un dialog fără adrenalină în singe. Purificat de toate interesele personale și îndreptat spre binele tuturor. Pare a fi venit vremea în care entuziasmul trebuie convertit în înțelepciune. Eficiența și competența în criterii de acțiune. Bunul simț în valoare morală capabilă să departajeze. Cînd ideile generoase vor pieri din motive de dosar și cînd cele proaste vor cîștiga credit doar cu argumente de biografii revoluționare vom avea semne că am intrat iar într-un dialog al surzilor care nu sînt în stare decît să privească pînă la ziua de ieri. A lupta acum înseamnă a apăra ideile de bine în fața propozițiilor gîngave împănate cu cuvinte mari, gen patrie, popor, națiune, viitor. Cine n-a instaurat competența încă n-a cîștigat revoluția. Iar triumful ei nu vine printr-o decizie de sus (în ciuda faptului că a fost pronunțată răspicat în a-titea rînduri). Reașezarea ei în drepturi, în fiecare instituție este piatra de temelie pentru a putea construi. Iar dialogul și înțelepciunea par a fi trăsăturile fundamentale ale atmosferei în care să desfășurăm această lucrare.

CORNEL NISTORESCU ■

Nu-i place cînd îi zic unii „doamnă profesoară"! N-a fost decît asistentă, „dosarul" oprind-o de fiecare dată să urce cel puțin spre treapta lectorilor. Nu-i place nici să i se spună că este o eroină a rezistenței românești, spunînd că a făcut ce era normal să facă, în special în vremea cumplitei „epoci de aur".

De cîte ori a fost chemată la securitate? Nu mai știe. Vrea să uite. A uitat și palmele ce i-au fost date, i-a „uitat" și pe cei care au lovit-o, adresîndu-i vorbe ce nu pot fi reproduse aici, din respect pentru cititor. Nu vrea să se răzbune pe nimeni, dar crede că cei ce-au dat ordine trebuie să dea socoteală. Cei ce au lovit-o au fost doar executanți. Tot executanți au fost și cei care îi controlau corespondența și convorbirile telefonice. De capul lor n-au venit nici milițienii care de vreo doi ani de zile s-au așezat în poarta casei, controlîndu-i pînă și respirația! I-a trimis cineva. Doina Cornea, o mînă de om, devenise periculoasă pentru orînduirea socialistă. Uzurpatoare. Trebuia redusă la tăcere...

Nu i-a iubit și nici nu-i iubește pe comuniști, dar nici nu poate fi de acord cu scoaterea abuzivă a partidului lor în afara legii. Zice că e democrație! Trebuie însă, pentru asta, să se găsească cei 251 de oameni cu sentimente de credință pentru idei compromise, idei ce i s-au părut dintotdeauna utopice. O întristează și lozinca atît de apăsat pronunțată la nesăbuitul miting de la București din 12 ianuarie: „Moarte pentru moarte"! Nu, categoric nu e de acord cu reintroducerea pedepsei cu moartea. Trebuie să revenim în vîndul popoarelor civilizate și să uităm suferințele și vremea de groază și de frică. Să-nvățăm democrația! Altfel însă decît au înțeles-o unii!

I-am reproșat, printr-o întrebare, că și glasul dînsei a contribuit la alunecarea spre destabilizarea ce apăruse în ziua de doliu național. Oamenii ziceau că răspund astfel la apelul Doinei Cornea. Nu, nu este așa. N-a cerut asta. Le-a cerut oamenilor să vegheze ca nimeni să nu le fure Revoluția! Iar de va fi nevoie să iasă din nou pe străzi. Așa a declarat Agenției de presă Reuter, numai că traducerea cuvintelor sale, cum veți vedea în cuprinsul dialogului, s-a făcut greșit, dîndu-li-se sens imperativ. Nu, în 12 ianuarie aveam marea obligație morală să ne cinstim morții, nu să le pătăm jertfa.

Mai crede ceva Doina Cornea: că forțele contrarevoluționare nu dorm! Cum n-au dormit nici în săptămîna dramatică pe care a trăit-o țara după Ziua Revoluției. Pînă și din „ravoturile" cimitirelor au scos capu'!

Nu, să nu se creadă că Doina Cornea invită oamenii să aștepte instalarea democrației. Ea nu vine singură. E încă nevoie de luptă. E nevoie ca lumea să protesteze — organizat și civilizat! — împotriva practicilor vechi. Să adreseze memorii cu zeci, sute, mii de semnături, celor în drept să repare greșelile și să vegheze la respectarea Proclamației, primul act al Revoluției. Mitingurile? Da, să se facă! Atunci însă cînd cererile lor — drepte! — n-au fost rezolvate. Cînd să se facă aceste mitinguri? Firesc: în afara programului de muncă! Altfel e iar anarhie. Iar salariul nu și-l poate nimeni imagina picat în buzunare din mila Europei. Trebuie, normal, să vină din munca prestată...

E nemaipomenit ce se-ntîmplă în aceste zile în casa Doinei Cornea! Vin oameni din toată țara: unii s-o cunoască și să-i mulțumească pentru că, îndurînd atîtea, a contribuit la ziua izbăvirii; alții s-o roage să i ajute în îndreptarea unor mari erori pe care le-a fost dat să le trăiască; alții să-i ajute în obținerea unui loc de muncă, spunînd că de ani și ani de zile sînt șomeri; de la Iași, a sosit o studentă aducîndu-i un dar: ziarul „Opinia studențească". Un ziar care n-a publicat niciodată sinistrul chip al tiranului, iar din zilele revoluției, cu un efort extraordinar, spre lauda harnicilor lui redactori-studenți, a apărut din două în două zile!

Au impresionat-o mult inițiativa și talentul ieșenilor, așa cum admiră și noua față a ziaristicii românești. O față necunoscută. Talente înăbușite de dictatură. Criminal omorîte de-atîtea decenii! O impresionează mult și corespondența ce o primește. Are mult de lucru poștărița: zilnic trebuie să aducă pe strada Alba Iulia nr. 16 zeci, chiar sute de scrisori purtînd adresa „Doina Cornea — România", cele ce vin din străinătate, sau, „Doina Cornea — Cluj", cele sosite din țară. Și mai e și telefonul. Sună fără întrerupere. Chiar și atunci cînd în sufragerie acordă interviuri jurnaliștilor veniți din Anglia, din Franța, din Belgia, din Italia, din... O, dar de unde n-au venit! Vin cîte cinci-șase pe zi. Și mai e presa românească. Întinerită și zguduită de platitudinea din care nu mai speram să iasă vreodată...

Iar interlocutoarea mea, distinsa doamnă Doina Cornea, rămîne un superb simbol al libertății ce ne-am cucerit-o, înțelegîndu-și rosturile. N-a cerut și nici nu va cere „vilă de merit" așa cum au făcut-o atîția profitori; n-a cerut și nici nu cere mașină la scară; n-a uitat anii triști cînd pentru cei de-un neam cu ea n-a existat nici cel puțin o școală de limbă maternă, fără însă a pretinde ca românii s'i plătească cu aceeași monedă. Din contră...

La locuința sa de pe strada Alba Iulia nr. 16 e un adevărat pelerinaj. Vin eleve din Turda spre a o ruga să intervină pentru mai omenească așezare a programelor școlare. Vin studenți, rugînd-o să transmită la București gîndurile lor. Vin muncitori s-o roage să intervină la „Front" pentru schimbarea imediată a celor ce i-au oprimat. Vin șomeri care n-au de ani de zile un loc de muncă. Vin oameni bolnavi care n-au găsit înțelegere nici în fabrică, nici la spital. Trebuie să i asculte, i-o cere omenia, dar ce să facă? A scris și un afiș la poartă: „Oameni buni, eu sînt o pensionară. Nu vă pot da nici servicii, nu vă pot schimba nici directorii, nu vă pot ajuta decît cu sfatul de a vă adresa organismelor democratice. Ele funcționează deja..."

Bun simț. Omenie. Speranțe...

O luptă abia începută. E vremea frămîntărilor. A lecțiilor despre libertate: o avem, ce facem cu ea?!

Doina Cornea s-a născut la 30 mai 1929, la Brașov. A urmat cursul superior al gimnaziului la Reghin. La Cluj a urmat Liceul ortodox „Doamna Stanca" (1944—1948) și Facultatea de Litere și Filosofie (1948—1952). În perioada 1952—1958 a fost profesoară la Liceul nr. 1 din Zalău, unde și-a pregătit și lucrarea de licență, pe care a susținut-o în anul 1958. Cu acel prilej, profesorul Henry Jacquier i-a propus să lucreze în cadrul catedrei de Limba franceză. Din anul 1983 este pensionară.

Doleanțele doamnei Doina Cornea

— *Unde vă sînt rădăcinile, stimată doamnă Cornea?*

— Mama este de pe Valea Someșului, iar tata făgărășean, născut în satul Ilieni. Bunicii mei, din ambele părți, au fost țărani. Străbunicul dinspre mama era din Munții Apuseni. Îmi povestea adesea mama despre el: avea părul alb și lung, fiind harnic și frumos. Bunicul dinspre tată, un țăran cu bună instrucție, gospodar apreciat, a fost primarul satului. A murit însă prea devreme, într-un mod tragic. Avea trei băieți și, la un moment dat, a crezut că i-a pierdut pe toți. Era vremea primului război mondial, cînd întreaga existență a românilor transilvăneni a fost dramatică. Auzise că unul din fii, tatăl meu, a fost rănit grav. Chiar în ziua aceea a plecat, urmînd direcția frontului, căutîndu-l din spital în spital. Pe jos a plecat. Peste tot însă primea același răspuns: „nu mai e aici"! Pleca atunci mai departe, tot pe jos, răspunsul fiind mereu același. A fost și a plecat. Căutați-l mai departe... Zadarnic l-a căutat. S-a-ntors acasă și-n scurt timp inima l-a trădat. Trăia durerea pierderii celor trei fii, dar și îndepărtarea așteptatei zile a Unirii. A plecat fără să știe că-i trăiau și Iiii, iar ziua Unirii era atît de apropiată...

— *Intîile amintiri ale elevei Doina Cornea?*

— O, ar trebui o carte despre astea! Eu am făcut școala în multe părți. O vreme, părinții mei au stat la Reghin, unde tata a fost pretor. Am început școala primară la nemți, iar ultimele două clase de gimnaziu a trebuit să le fac la unguri, că venise o lege care impunea elevilor să-învețe doar în școli cu limba de predare maternă. Cum n-aveam școală românească, a trebuit s-o urmez pe cea de stat ungurească. În anii 1944—1945 am urmat un an la liceul „Regina Maria" din Tg. Mureș, de unde m-am mutat la Cluj, la Liceul ortodox care își avea sediul pe strada Avram Iancu.

— *Cum au început suferințele familiei dv.?*

— Prima pe care am resimțit-o a fost darea afară din serviciu a tatălui meu. Prin forța lucrurilor — trebuie să scrie în dosarele de cadre că a fost pretor! — a ajuns portar, dar de fapt era om de serviciu. Mătura, spăla coridoarele... Îi sînt foarte recunoscătoare, că dacă nu ar fi făcut această muncă, n-aș fi putut să-mi urmez studiile. A fost greu, cumplit de greu. Ca pentru aproape toate familiile de români, înfricoșate și torturate de acea „dictatură a proletariatului", devenită un fel de sperietoare în numele căreia se acționa!

— *Cînd ați început studiile?*

— În 1948... Atunci cînd securitatea era de o agresivitate fără egal, torturînd oameni de bună credință și ducînd la canal tot ce avea țara mai valoros. Toți intelectualii, politicienii, preoții, militarii care luptaseră pentru reintregirea țării. Ce să vă spun? Tata a supraviețuit torturilor sufletești la care a fost supus, dar destul au sfîrșit-o tragic, în închisorile regimului de tristă amintire sau la canal, de fapt cea mai mare închisoare pe care a avut-o neamul nostru.

— *Bănuiesc că n-a fost ușoară studenția pentru o fiică de preot!*

— Am avut colegi și dascăli buni și asta m-a făcut să trec mai ușor peste toate. Începuseră epurările și printre studenți, dar am avut norocul să rămîn, în vreme ce colega mea, ca să dau un exemplu, Fita Boilă, răstrănepoată, cred, a lui Iuliu Maniu, a fost exmatriculată, reușind abia la maturitate să-și dea examenul de licență. Tot așa s-a-ntîmplat și cu fiica adoptivă a lui Octavian Goga, Geanina, care era o pianistă foarte bună. Ea făcea în paralel cu liceul și Conservatorul, iar atunci cînd se afla prin ultimul an a fost arestată. A stat vreo doi ani prin închisoare, i-au degerat degetele și a trebuit să renunțe la cariera de pianistă. O, dar cazuri din acestea au fost foarte multe. Prea mulți oameni cinstiți au trecut prin închisorile Anei Pauker și ale lui Gheorghiu-Dej!

Oricum, acelor ani, durerilor ce ni le-a adus aproape tuturor, aș vrea să le contrapun omenia unui dascăl de talia celui ce a fost Henri Jacquier, născut în Franța și devenit un mare prieten al românilor, nemaipărăsindu-ne țara pînă la moarte, în anul 1960. De la el am învățat, în primul rînd, că datoria unui profesor este să spună studenților doar adevărul. Nu pot uita orele de italiană pe care ni le dăruia cu atîta suflet Eta Doerlu. Era fermecătoare, avea un caracter ferm, simțindu-i mereu îndemnul, niciodată rostit, de a lupta pentru ca dimensiunile vieții să fie altele. Știam că este o mare poetă, că pictează, bucurîndu-mă în cîteva ocazii, atunci cînd a aflat că mă preocupă și pe mine pictura, de oameni deosebiți. Am redescoperit-o mai apoi prin impecabilele sale traduceri, iubind-o și mai mult. Pot oare să-l uit și pe unicul nostru coleg de la franceză, Florin Dobre? Valoarea l-a dus repede spre învățămîntul superior, la Universitatea din București dar tot repede a fost descoperit și de Gheorghiu-Dej, devenindu-i translator. L-am întîlnit ultima oară prin 1965, după moartea lui Dej, cînd mă-ntorceam dintr-o călătorie din Franța. Era un om optimist, iubea viața, visa să se așteargă liniștea și să revină la catedră pentru a retrăi bucuriile pe care numai lumea studenției i le putea dărui. N-avea de unde ști că zilele îi erau numărate! Știa prea multe din lumea diplomației comuniste și devenea de-acum incomod. Trebuia deci să dispară, iar cineva îi număra zilele...

— *Cînd a devenit, totuși, viața dumneavoastră un calvar?*

— Acuma e un calvar! Sper că-mi veți înțelege gluma... Mă gîndesc că nu mai pot face față mulțimii de jurnaliști străini și români care mă caută, mulțimii de oameni care vin din toată țara. Răspunzînd însă la întrebare, vă pot spune că viața mea, așa ca pe un calvar, dimpotrivă, cum a fost ea, n-am luat-o, am încercat s-o interpretez altfel, să schimb suferința în școală a vieții. Cred c-am învățat mai mult din aceste așazise calvare decît din momentele de așa zisă bunăstare, de fericire. Te-nvață mult și suferința...

— *Astăzi, cînd apare Flacăra, iată, a trecut aproape o lună de la Revoluție. Ce v-a „spus" vremea scursă?*

— În fiecare zi, tot mai multe! Totul se derulează mult mai rapid decît pot eu să atribui semnul sau să descifrez profunzimi. Ce să vă spun? Azi, în clipa aceasta, dau un interviu, și-mi dau seama că a doua zi, evenimentele au depășit toate previziunile. Faptul care mă neliniștește însă pe mine cel mai mult sînt încercările disperate uneori — ale nu știu cui, sau poate chiar bănuiesc! — de a destabiliza situația. Securiștii sînt și-acum în picioare. Eu am vorbit și cu procurorul din Cluj, dar mi-a spus că nu are dovezi. Bine, dar ce dovadă mai bună poate fi decît aceea că pînă și oamenii care stăteau de vorbă cu mine pe stradă au fost duși la securitate și bătuți! Din ordinul cui? Cine a dat ordin securiștilor mărunți să-i bată pe oamenii aceia cu bastoanele de cauciuc?! Asta trebuie s-o rezolve procuratura, e obligația ei. Eu n-am invitat niciodată un procuror să-mi țină lecțiile la facultate. Nici el nu trebuie să-mi ceară mie să-i fac meseria! A venit pentru asta, în mod special, și un procuror din București... Nu uitați: în ziua de 12 ianuarie, cînd a avut loc la Cluj manifestația de protest, organizată sub impulsul mitingului de la București, oamenii au cerut să afle adevărul. Au murit oameni. Cine i-a ucis?! Manifestanții mi-au părut însă pașnic intoleranți.

M-am cutremurat cînd am auzit strigîndu-se la București, în Piața Victoriei, la acel miting transformat în diversiune, „Moarte pentru moarte"! E o împietate! Eu sînt categoric împotriva pedepsei cu moartea. Viața nu ne aparține, n-avem voie s-o luăm nimănui. Lozinca aceasta s-a strigat și la Cluj. Cele două mitinguri au semănat și prin dezordinea în care au fost împinse să degenereze. La București, mi-a fost dat să aud la scurt interval, mai întîi Trăiască Mazilu — Jos Iliescu, ca la scurt timp totul să se inverseze: Trăiască Iliescu — Jos Mazilu. Ce poți să spui despre așa ceva? De ce a strigat muncitoarea aceea cu voce puternică și agresivă, încercînd să-l denigreze pe Mazilu? Mazilu a suferit, a trimis la ONU, cu prețul vieții, unul dintre cele mai critice referate care au apărut în disidența română împotriva lui Ceaușescu.

— *Mi-a făcut impresia că era o replică necesară pentru a echilibra atmosfera aceea incendiară!*

— Probabil... Nu așa se fac mitingurile. Mitingurile nu trebuie lăsate să degenereze. N-avem nevoie de violență și agresivitate verbală.

CONSTANTIN MUSTAȚĂ ■

(Va urma)

Rădăcinile sînt amare...

Pentru a controla reacția în lanț a slăbiciunilor de pînă acum

CERNAVODĂ SE OPREȘTE!

În 8 ianuarie 1990, a fost înființată, prin decret al Consiliului Frontului Salvării Naționale, Comisia pentru controlul activității nucleare.

Dată fiind îngrijorarea opiniei publice cu privire la ceea ce oamenii n-au întîrziat să numească „un nou posibil Cernobîl" — este vorba de construcția centralei atomo-electrice de la Cernavodă — în 12 ianuarie ne-am adresat domnului Ștefan Alexandru Olariu, președintele acestei comisii, avînd rang de ministru secretar de stat

— Stimate domnule ministru, cititorii noștri doresc să afle care sînt pericolele pe care tipul de centrale nucleare în construcție la Cernavodă (cinci unități) le reprezintă pentru mediul înconjurător și, implicit, pentru securitatea populației, atît pe timp de funcționare normală, cît și în caz de avarie.

— Răspunsul trebuie nuanțat. Riscurile au un gen propriu-zis comun tuturor variantelor. Aș face precizarea că orice fel de centrală nucleară prezintă unul și același tip de risc — eliberarea „potențială în atmosferă a produșilor radioactivi rezultați din fisiunea nucleelor de uraniu și plutoniu, care conduce la contaminarea mediului înconjurător. Riscul este mult mai mare la instalațiile fără sisteme de protecție prevăzute prin proiect. Am refuzat să autorizăm construcția în România a reactorilor de tip VVER 440 MW, întrucît nu erau prevăzuți cu anvelopă de protecție care să rețină produșii radioactivi în interior în cazul unui accident, nu posedau nici un sistem de răcire de avarie și nici un sistem de atenuare a presiunii în interiorul clădirii.

În cazul reactorilor ce se construiesc la Cernavodă, proiectul conține toate aceste elemente, ceea ce face ca în cazul unei avarii a reactorului de aceeași gravitate ca la Cernobîl, marea majoritate a produșilor radioactivi eliberați din reactor să rămînă în interiorul clădirii etanșe, așa cum s-a întîmplat în 1979 la reactorul avariat de la Three Mile Island, în S.U.A., cînd practic nu au scăpat în atmosferă produși radioactivi. În plus, proiectul este astfel conceput încît apariția unei avarii grave la reactor să fie extrem de improbabilă. La Cernavodă, conducerea reactorului este automatizată complet; oprirea sa este ordonată de către calculator, care la rîndul său, pentru eventualitatea că s-ar defecta, e dublat de un alt calculator. Mai mulți, calculatorul comandă procesele vitale și după apariția unei avarii, făcînd necesară intervenția operatorului în primele 15 minute, cînd ar putea acționa sub imperiul panicii. Din punct de vedere conceptual, reactorii de la Cernavodă sînt de secolul XXI față de tot ce s-a conceput în lume pînă acum.

— „Conceptual", ne-ați liniștit. Există însă garanții că lucrările au fost efectuate în condiții de securitate deplină? Mă refer, desigur, la corectitudinea punerii în operă a proiectului.

— La această întrebare nu se poate da un răspuns tranșant, întrucît dovada obiectivă pe care să se întemeieze răspunsul o vom avea la punerea în funcțiune. Dacă toate probele funcționale pe fiecare sistem în parte și pe ansamblu în „inactiv", adică fără combustibil nuclear, deci fără a există riscul formării și eliberării unor produși radioactivi, dau rezultatele prevăzute, atunci se va putea autoriza operația, foarte importantă, de încărcare a reactorului cu combustibil nuclear. Altfel, pentru orice dovadă de nefuncționare normală a celui mai mărunt echipament din această instalație extrem de complexă, probele în „inactiv" se întrerup, se stabilesc și se execută, după caz, operațiile de înlocuire sau remediere, după care testele sînt repetate și procesul iterativ continuă pînă la trecerea cu succes a tuturor probelor, criteriile de acceptare fiind stabilite ferm dinainte. Spun asta, ca să se înțeleagă că nu e vorba de o apreciere pe loc, gen „merge, nu merge" cum se întîmplă în toată industria noastră.

— Tocmai aici e problema. Această industrie, în care „merge, nu merge" — definiția vă aparține — a devenit stil de muncă, această industrie și nu alta a realizat toate instalațiile viitoarelor reactoare.

— Avem un principiu în nuclear care s-ar traduce „atît de coborît cît este rezonabil de atins", în sensul că riscul nu poate fi adus la zero, cum nu poate fi adus la zero pentru nici o activitate industrială de orice natură, decît cu costuri infinite și (sau) disponibilitate nulă (funcționare zero). Nu orice deficiențe de calitate pot să producă avarii cu consecințe asupra mediului înconjurător; ele, însă, pot împiedica funcționarea centralei și, prin aceasta, pot diminua producția de energie electrică, ceea ce reprezintă un risc economic apreciabil, avînd în vedere valoarea investițiilor.

— Ați spus: să se respecte relația producător-beneficiar, relație sub semnul calității absolute, a funcționării perfecte a criteriilor calitative. Sau, cel puțin, așa ar fi trebuit să fie. A fost posibil acest lucru?

— Răspunsul este și da și nu. NU, pentru că au existat permanente presiuni atît în interiorul întreprinderilor cît și de la nivelurile superioare asupra controlorilor tehnici de calitate, inclusiv asupra recepționerilor produselor de la subfurnizori. Ceea ce am reușit noi să facem, cu evidente limitări, a fost crearea unui curent de opinie și susținerea morală a celor-ilalți pentru a rezista acestor presiuni.

— Susținere morală? Pe această bază puteți răspunde și cu DA la întrebarea noastră?

— Vă voi explica. DA, pentru că există o tehnologie foarte rafinată pe care am legiferat-o, de depistare în toate fazele a abaterilor de la cerințe. Cu alte cuvinte, dovezile scrise de respectare a cerințelor sînt atît de elaborate — uneori, cantitatea de hîrtii are o greutate fizică mai mare decît a produsului la care se referă — încît este foarte dificil să minți fără a fi prins, și viața a demonstrat acest lucru.

— Oricît de valoroși ar fi fost specialiștii săi, ISCAN-ul a-a avut independență de acțiune. Îl înlocuiește acum Comisia pentru controlul activității nucleare, organism de dată profesională, ci și una morală.

— Pe care, pentru a mi le putea îndeplini, am avut nevoie de multă abilitate în relațiile cu stăpînirea. Nu-ți poți îndeplini obligațiile morale decît cu mijloace adecvate.

— Ați acționat profesional conform propriilor filtre de calitate?

— În totalitate, nu. În parte, da. Aș vrea să vă dau un exemplu. Sistematic am refuzat să eliberez autorizație de amplasare pentru o nouă centrală nucleară electrică de același tip cu cea de la Cernavodă pe amplasamentul Victoria, datorită apropierii de combinatul chimic de lîngă orașul Victoria din județul Făgăraș, întrucît amplasamentul nu satisface cerințele normelor de siguranță în funcționare.

— Avizări pentru întreprinderile fabricante ați eliberat, însă. Vă amintiți cu cîtă greutate a fost eliberată avizarea pentru Cimpia Turzii?

— O autorizație se acordă pe baza demonstrării capabilității organizatorice a producătorului de a implementa cerințele de asigurare a calității. În paralel cu autorizația pe care am dat-o noi, producătorii români au fost obligați să ceară și să obțină de la partenerul canadian, un certificat de același gen. Și la Cimpia Turzii, ca și în alte părți, a durat mult pînă i-am putut aviza. Procesul de avizare e lung și dificil. Multe probleme apar în activitatea propriu-zisă în derulare, adică producătorul a demonstrat că e capabil, dar de cele mai multe ori nu a reușit să mențină capabilitatea în tot timpul producției. Din mai multe motive. Aș enumera numai cîteva, cele foarte ușor de înțeles: incapacitatea de a menține condițiile din cuptoarele de tratament termic, datorată fluctuațiilor de tensiune din sistemul energetic național sau de presiunea gazului metan din rețea; imposibilitatea de a menține temperatura din laboratoarele de control al produselor la nivelul stabilit prin documentația tehnică. Imposibilitatea de a procura materii prime de calitate constantă — nu spun corespunzătoare, pentru că uneie deficiențe se pot remedia prin tehnologie. Lipsa pieselor de schimb obliga la tot felul de improvizații pe liniile de fabricație. Trebuie neapărat amintită utilizarea de personal necalificat. Lista, desigur, nu este completă, iar deficiențele enumerate nu sînt specifice unei singure unități.

— Autorizațiile eliberate în aceste condiții rămîn și în continuare valabile?

— Vă voi răspunde imediat. Toate aceste influențe nedorite mărește nepermis de mult rata de rebuturi, ceea ce a condus la încercări disperate ale conducerilor întreprinderilor și ministerelor de a-și vinde produsele și în domeniul nuclear, cum știau că reușesc și în alte domenii. Pentru a elimina pe viitor aceste cauze, sînt necesare două tipuri de acțiuni. Primul este însănătoșirea condițiilor de lucru. Al doilea, asigurarea unei concurențe reale. Noi pînă acum nu am putut retrage autorizația nici unui producător, deoarece economia era organizată pe principiul „eliminării paralelismelor". De aceea producătorii incorecți sau incapabili să se mențină permanent la nivel calitativ corespunzător nu au putut fi radiați de pe lista furnizorilor pentru Cernavodă, pentru simplul motiv că nominalizarea distribuției produselor în fabricație la diverși producători a fost făcută centralizat, și deci eliminarea unui furnizor producea goluri în realizarea lucrărilor, întrucît un alt furnizor nu exista iar apelarea la un furnizor străin competent era exclusă prin practica de aprobare a importurilor și tendința nejustificată de creștere cu orice preț, și indiferent de prețuri, a participării industriei românești. Tot ceea ce am spus trebuie trecut la prezent, întrucît situația se menține.

— Veți revizui din nou după criterii ferme, corecte, fiecare întreprindere autorizată?

— O facem cureat, în continuare. Din păcate, tot fără posibilitatea de a retrage autorizația, întrucît deocamdată avem numai furnizori unici. Așadar, indicăm numai deficiențele. Sîntem abia la jumătatea drumului.

— În aceste condiții, repet întrebarea adresată mai sus: putem avea încredere în ce s-a făcut? Putem merge mai departe? Nu e cazul unei opriri, al unui răgaz pentru a verifica și îndrepta, cît încă nu e prea tîrziu? Presupunînd că nu vor exista avarii, pentru că nu se va da acceptul de punere în funcțiune, avem dreptul să așteptăm finalizarea lucrărilor pentru a verifica atunci? Și, oare, ne putem permite luxul de a mai produce pentru Cernavodă înainte ca în industrie să se opereze modificările strict necesare unei funcționări normale, pe criterii de calitate?

— Consider necesar în momentul de față să revedem tot ce s-a făcut, să corectăm tot ce rezultă că trebuie corectat și apoi să continuăm lucrările pe alte baze. Dealtfel, asta a fost și pînă acum practica noastră curentă. Un exemplu — toate lucrările de sudură a conductelor din sistemele tehnologice care compun centrala sînt oprite de mai multe luni pentru corecta lor inventariere din punct de vedere calitativ, pentru lichidarea restanțelor la controlul radiografic. Sînt multe necontrolate, pentru că am avut capacitate mai mare la sudură decît la control gamma. Dar asta nu rezolvă calitatea sudurilor ce vor fi efectuate în viitor după reluarea lucrărilor, întrucît nu s-au adus pe șantier cei mai buni sudori din țară, ei fiind utilizați în continuare în alte zone industriale. Din motive ce țin de interesele întreprinderilor participante, ale ministerelor de care aparțin, de prioritățile acordate altor lucrări care crapă astăzi, ca Turceni, Rovinari, Teleajen. Văd că nu înțelegeți expresia „crapă astăzi". Vine de la „nu mă bate la cap cu Cernavodă, că mie îmi crapă azi cazanul la Turceni". Și, desigur, ca să vină meseriași adevărați la Cernavodă trebuie să li se creeze condiții. Muncitorii care au fost în multe locuri din țară au spus, și să știți că nu au exagerat deloc, că nicăieri nu au întîlnit mizeria de la Cernavodă. Am spus de la începutul interviului că părerea mea e să se facă această oprire totală pentru verificare și punere în regulă.

— Nu, îmi pare rău, dar nu a fost vorba de așa ceva în cele spuse de dumneavoastră.

— Poate nu s-a înțeles. Spuneam că trebuie verificat. Unele lucruri pot fi bune, dar încă nu avem dovada. Ceea ce am vrut să subliniez e că o astfel de practică am avut și pînă acum în cazuri foarte grave — a se vedea sudura, citată aici — dar nu ni s-a permis răgazul de a opri întreaga lucrare pentru a verificare exhaustivă.

— Cînd va propune comisia această oprire a lucrărilor?

— Curînd, în cîteva zile. N-am apucat să o facem, pentru că întîi s-a desființat CSEN-ul, deci și ISCAN-ul, în 31 decembrie, iar comisia a fost înființată doar de trei zile, în 8 ianuarie. Pînă acum am luat măsuri de organizare a propriei activități. De altfel, din 22 decembrie, la Cernavodă nu se lucrează.

ROXANA PAICU MANOLESCU ■

● proiectele sînt impecabile ● prețul mască lipsa de calitate ● garanție pentru produsele livrate? DA și NU ● o șansă: fermitatea canadienilor ● pentru furnizori, de acum încolo: condiții de lucru și concurență reală ● tehnica de vîrf are nevoie de meseriași de vîrf: dar ei vin dacă au condiții de viață ● oprim și verificăm totul, de la capăt ●

ŢĂRANII VOR PĂMÎNT

BUNA ZIUA DOMNULE MINISTRU!

Interviu cu domnul VICTOR SURDU, ministru secretar de stat la Ministerul Agriculturii şi Industriei Alimentare

„Despre profesia de ministru n-am auzit!"

- tractoarele se vor vinde prin IDMS ; sînt şi cereri pentru elicoptere ;
- ca să rămîi la vaci, va trebui să înveţi
- în agricultură, exportul va începe cu importul

— Domnule ministru, una dintre primele măsuri care au fost luate după Revoluţie a răspuns unei dorinţe exprimate adesea cu sînge în istoria noastră naţională — ţăranii vor pămînt. Acestei străvechi dorinţe, o politică dezastruoasă de distrugere a valorilor satului românesc, în primul rînd chiar a valorilor sale economice, i-a mai adăugat una de-a dreptul dramatică — pămîntul vrea ţărani. Vor avea ţăranii pămînt ? Va avea pămîntul ţărani ?

— Cel mai greu e să răspunzi unor întrebări aparent retorice, pentru că trebuie să refuzi tentaţia unui „Da" care nu angajează la nimic. Iată, tovarăşe, cum stau lucrurile. S-a şi trecut la atribuirea loturilor de 5 000 m² pentru cei cuprinşi în sistemul C.A.P. şi a celor de 2 500 m² pentru ceilalţi care doresc acest lucru. Sînt voci care afirmă că e „doar o joacă", dar această „joacă" înseamnă 2 milioane de hectare. Astfel, avînd în vedere şi suprafaţa loturilor în folosinţă care existau deja, agricultorii vor avea la dispoziţie pentru a lucra individual 2,8 milioane hectare. Aceasta este, desigur, un început care-şi propune să relanseze producţia agricolă de care omul se leagă direct şi ale cărei roade le culege, la propriu, în folosul său. Este nu doar o strategie economică, ci şi începutul unei necesare reparaţii morale. Toţi ştim cu cît sînge s-a făcut colectivizarea şi, în ceea ce mă priveşte, cînd eram adolescent, student sau inginer şi se mai vorbea „pe la bilanţuri" festiviste că oamenii şi-ar fi dat de bunăvoie pămîntul moştenit din moşi-strămoşi sau primit pentru eroismul cu care au luptat în războaie pentru salvarea fiinţei neamului obişnuiam să zic: „Asta să i-o spună lui Mutu, nu lui Surdu".

Vor funcţiona în continuare şi mari unităţi agricole, în sistemul proprietăţii de stat şi al asocierii libere a producătorilor. Nevoile de forţă de muncă ale agriculturii sînt mari. E vorba, se înţelege, mai ales de o muncă superior calificată. Forţa de muncă este nu doar îmbătrînită, ci şi obosită. „Soluţiile" de „antrenare" a militarilor, elevilor şi studenţilor nu vor mai fi folosite. Tineretul studios trebuie să înveţe, soldaţii trebuie să se pregătească pentru apărarea patriei. Sigur, tinerii vor avea dreptul să muncească în vacanţe, fie la părinţii lor, acasă, fie la marile unităţi, dar ei vor fi bine plătiţi, astfel încît cu banii obţinuţi pentru cîteva săptămîni de muncă să-şi poată asigura, la munte, la mare, în străinătate, vacanţele pe care le merită, de care au atîta nevoie. În general însă agricultura va fi făcută de meseriaşi. În domeniul nostru, nu de revoluţionari de profesie avem nevoie, ci de ţărani de profesie. Colaborăm cu Ministerul Învăţămîntului pentru a pregăti aceşti profesionişti. Multă vreme, copiii de ţărani erau ameninţaţi cam aşa: „dacă nu înveţi, ai să rămîi la vaci". Ei bine, într-un viitor imediat, ca să rămîi la vaci, va trebui să înveţi. Şcolile profesionale cu profil agrozootehnic vor pregăti un tineret apt şi dornic să facă o agricultură cu adevărat modernă. Liceele agricole, poate chiar şcolile de maiştri, trebuie să asigure cadrele care vor conduce nemijlocit procese de producţie. Şi învăţămîntul superior trebuie remaniat. Se va reveni, sperăm, la învăţămîntul de 5 ani, pentru profilurile agricol, horticol şi zootehnic, şi se va face învăţămînt de 6 ani pentru medicină veterinară. Bineînţeles, aceşti ani vor fi de pregătire teoretică şi practică, în laboratoare şi ferme, în bibliotecă, nu de muncă necalificată prestată gratuit.

Chiar începînd cu aceste zile, agricultura începe să primească o importantă forţă de muncă. Prin disponibilizarea oamenilor implicaţi în realizarea unor faraonice şi inutile investiţii, li se creează acestora posibilitatea să revină în satele lor, în casele care stau goale, să trăiască şi să cîştige mai bine imediat.

— Cu ce vor lucra oamenii pămîntul pe care-l primesc, cine-i va ajuta ?

— Ministerul nostru de acum există, să dea sprijin, nu indicaţii. Sînt deja multe cereri pentru tractoare (în special de gabarit mic şi mijlociu). A venit chiar un cetăţean care ne-a solicitat un elicopter (are vreo 2 000 de oi). N-o să putem rezolva totul dintr-o dată, dar ne-am gîndit să renunţăm la o parte din parcul existent şi să distribuim prin IDMS maşini agricole. Prin IDMS, ca să nu lăsăm cale liberă vreunor afaceri şi să înlăturăm orice suspiciune. Totodată, vor fi livrate şi utilaje noi, din fabrică. Mulţi ar vrea, însă, utilaje mai vechi care, evident, sînt mai ieftine. Îi vom ajuta, inclusiv din import, şi cu seminţe pe producători. Şcolarizare, asistenţă tehnologică, chiar sugestii (dacă nu e cu supărare, căci ştim că lumea nu vrea indicaţii) vor fi oferite de specialiştii noştri.

— Apropo de sugestii, care va fi sistemul de planificare în agricultură ?

— Deşi s-au planificat şi ploile şi zilele cu soare, deşi au primit scroafele sarcini cîţi purcei să fete, planurile minciunii (stimulatoare le zicea) nu vor mai exista. Facem parte din generaţii zdruncinate genetic de minciună (începînd cu marea minciună din august 1968) care ne-a înşelat pe atîţia. Nu se va mai planifica centralizat nimic (în materie de producţie). Fiecare unitate îşi va face planul, specialiştii de-acolo ştiu cel mai bine ce au de făcut ca să producă rentabil. Sigur, vom planifica şi vom asigura mijloacele tehnico-materiale necesare.

— Dar preţurile ?

— Pentru contractele cu statul, vor exista preţuri unice şi acestea vor fi, într-adevăr, stimulative, adică mult mai mari. Nu consumatorul va suporta diferenţa, ci se va umbla la impozitele pe circulaţia mărfurilor, astfel încît să cîştige cine produce.

— Dar salariile, cîştigurile ?

— Specialiştii (ingineri, tehnicieni, medici veterinari, economişti etc.) vor fi salariaţi de stat, nu li se vor mai opri tot felul de „nerealizări". Deja, s-a luat măsura de a se sista sistemul draconic de penalizări care făcea ca unii specialişti să dea înapoi cam 80 la sută din leafa lor pentru incompetenţa şi minciuna fostei conduceri. În general, cu cît oamenii vor fi mai gospodari, cu atît vor cîştiga mai mult. Vor ieşi la pensie ca şi ceilalţi, adică mai devreme, vor primi pensii omeneşti, nu cîteva (adică două-trei) sute de lei. Producătorii individuali vor cîştiga, la rîndul lor, omeneşte. Cam toate cîştigurile din agricultură vor fi legate de calitate şi, se înţelege, şi de cantitatea produselor. În nici un caz, lenea şi vorbăria nu vor fi plătite.

— Spectrul foamei iese greu din mintea oamenilor. Ce se va întîmpla cu exportul ?

— Păi exportul o să crească exact cînd vom avea excedent. Şi-l vom avea. România a exportat întotdeauna produse agricole. Sărăcia nu venea din export între 1978 şi 1989, acesta a scăzut cu 88 la sută), ci din producţia slabă, realizată „la indicaţii". Exportul, puţin cît era, era prost gîndit. Şi, mai ales, nu se făcea import. Acum o să importăm şi vitamine, şi furaje, şi proteine, şi tehnologie, şi seminţe, şi animale de rasă. Iată cîteva exemple. Zilele acestea, cu parteneri belgieni, am perfectat sosirea unui lot de seminţe de in (vom obţine 1500 kg. în loc de 250 kg. fibră la hectar, „pe real"). Din 28 de firme contactate, 28 au fost de acord să organizăm simpozioane de specialitate în Bucureşti şi alte centre. Racordarea agriculturii româneşti la agricultura europeană trebuie să înceapă imediat. Pasteur spunea că medicul uman vindecă omul, iar medicul veterinar vindecă omenirea. Vom asigura cetăţenilor români hrană bună şi abundentă pentru a nu trebui să importăm medicamente (afară de ce e, oricum, necesar, se înţelege). Şi vom şi exporta ce e în plus tocmai pentru a importa ce ne lipseşte. Căci nu ne propunem să construim sere pentru fructe exotice cînd e mai comod să cumpărăm cafea şi portocale şi să vindem grîu şi vin. Înainte de toate, însă, trebuie să le producem.

— Vă place să fiţi ministru ?

— Vă referiţi, probabil, la întrebările pe care mi le-a pus, citind „Scînteia" de-acum cîţiva ani, un student în ziarul „Tineretul liber". Am răspuns acolo detaliat. Cum că mulţi din breasla dumneavoastră n-aţi ştiut ce mari ziarişti erau Bobu, Dincă, Enache şi alţii cînd se primea ordin de la „cabinetul 1", „cabinetul 2" etc. să fie „terminat" cineva. Sincer să fiu, şi mie, ca specialist, mi se deschid mari posibilităţi să-mi fac meseria. Aici, asigur un interimat pînă la alegeri. Încerc să fiu profesionist. Şi despre profesia de ministru n-am auzit. Aici sper să fie mereu buni profesionişti şi buni organizatori. Şi nici să nu stea prea mult, că poate începe să le placă. Indiferent de ce partide vor fi la putere, agricultura nu poate fi condusă „politic". Există bineînţeles o politică economică, o politică a agriculturii. Ea nu poate fi decît una a eficienţei. Ca să ieşim din actualul faliment, trebuie pricepere, muncă şi adevăr. Iar singurul slogan politic pe care îl accept este un vechi proverb ţărănesc: toamna se numără bobocii. Restul sînt vorbe.

A consemnat
CONSTANTIN DUMITRU

Dacă e Caraş-Severin, e Belgia

Însoţit de o echipă a televiziunii belgiene condusă de ziaristul Josy Dubié, care în zilele revoluţiei noastre a fost prezent, cu aparatul său de filmat, alături de luptătorii pentru libertate din Timişoara şi Bucureşti, reportajele sale fiind transmise pe posturile belgiene de televiziune, în Caraş-Severin a sosit, în 5 ianuarie, un convoi de camioane.

Încărcate cu hrană, îmbrăcăminte, medicamente, camioanele, care au parcurs distanţa Belgia—România în trei zile, au avut ca destinaţie cinci sate din acest judeţ, adoptate de comune belgiene în cadrul Operaţiunii „Satele româneşti".

Pînă la data apariţiei revistei noastre, televiziunea belgiană a şi difuzat reportajul realizat în cîteva din aceste sate din Caraş-Severin. Prin colaborarea doamnei Tatiana Benchea Paraschiv, care a participat în calitate de reporteră (vă reamintim că încă din primele zile ale revoluţiei, doamna Paraschiv a devenit corespondentă a revistei „Flacăra", informîndu-ne asupra acţiunilor de ajutorare a României întreprinse în Belgia), acest reportaj a încercat să ofere belgienilor o imagine a satului românesc şi a problemelor cu care acesta se confruntă în prezent, canalizînd, astfel, eforturile viitoare ale Operaţiunii „Satele româneşti" către acele domenii în care este nevoie de ajutor.

Vă prezentăm, la rîndu-ne, pe cîţiva dintre cei pentru care sprijinirea morală şi materială a satelor noastre a devenit, după propriile lor declaraţii — susţinute de fapte — „o datorie umanitară".

Apariţia într-un sat românesc a unui camion pe care scrie cu litere mari, albastre, pe fond alb, „Operation Villages roumains", pînă în urmă cu mai puţin de o lună ar fi putut fi, cel mult, o imagine de film S.F. — desigur cenzurată. Ei bine, o asemenea imagine a devenit astăzi aproape obişnuită.

Am publicat în numărul nostru trecut lista celor 232 de comune româneşti adoptate de comune belgiene. V-am comunicat că din informaţiile primite, numărul total al satelor româneşti adoptate de întreaga Europă se ridică acum la 2 500, ceea ce înseamnă că în orice moment, oricare comună din România poate primi oaspeţi dragi, veniţi să o ajute.

Pregătiţi-vă să-i întîmpinaţi. Ne-au declarat în repetate rînduri că acesta e numai primul pas dintr-o colaborare pe care ei o doresc de lungă durată.

Atunci cînd au adoptat sate româneşti, toţi cei care au făcut-o cunoşteau situaţia dezastruoasă în care regimul ceauşist a adus satul românesc şi pe oamenii săi, adoptarea fiind pentru ei nu o simplă formalitate, nu un mod de a-şi face publicitate ori de a dobîndi vreun avantaj material, ci, aşa cum o demonstrează, angajarea într-o acţiune al cărei umanism impresionează. Că este aşa, stau mărturie sutele de convoaie care, neştiute, neanunţate de presă, radio sau televiziune, s-au îndreptat — avînd drept unic ghid harta, deseori incompletă, deseori necuprinzînd satul adoptat — către localităţile rurale din întreaga ţară.

În Mehedinţi a sosit sîmbătă, 13 ianuarie, un tren de 39 de vagoane pe care, alături de însemnele Operaţiunii „Satele româneşti", erau prezente cele ale Crucii Roşii belgiene.

Conducătorul acestui important convoi (aducînd peste 800 de tone de hrană, medicamente, jucării, îmbrăcăminte), domnul **René Cambiert**, membru în comitetul de conducere al Operaţiunii „Villages roumains", cu care am luat legătura telefonic, ne-a explicat astfel alegerea judeţului Mehedinţi: **„Ne-am dat seama că din această regiune nu fuseseră adoptate decît două sate, ceea ce ni s-a părut a fi o mare nedreptate. Din documentarele noastre, cunoşteam situaţia deosebit de grea din acest judeţ şi am socotit de datoria noastră să îndreptăm greşeala. Cu sprijinul clubului Kiwanis şi al marilor magazine din Belgia în care au fost colectate donaţii particulare pentru satele româneşti, ca şi prin participarea Crucii Roşii belgiene, sîntem în situaţia de a putea oferi astăzi un prim ajutor oamenilor de aici. Trebuie să vă spun că apreciez în mod deosebit excepţionala colaborare cu Consiliul judeţean al Frontului Salvării Naţionale şi extraordinarul sprijin al armatei, care asigură descărcarea vagoanelor şi transportul produselor către sate."**

În numărul viitor al revistei noastre vă vom informa pe larg despre activitatea grupului condus de René Cambiert, care, pe lîngă aducerea acestor ajutoare, are ca scop întocmirea unui raport privind principalele probleme pe care satul românesc le are de rezolvat ca primă urgenţă şi, în acest sens, ajutoarele imediate ce trebuie acordate, raport solicitat de Comunitatea europeană.

ROXANA
FAICU MANOLESCU

Bătrînii muncesc aşteptîndu-şi copiii

Snagovul, altfel

„Avem pămînt pentru toată lumea, afirmă Valeriu Rădulescu, preşedintele Consiliului Frontului Salvării Naţionale al Sectorului Agricol Ilfov. Ba, aş zice, n-avem ţărani pentru cît pămînt e".

Şi lucrurile chiar aşa stau. În sectorul agricol sînt peste 130.000 de hectare care pot fi muncite şi se poate conta cam pe 40.000 de oameni, ţinînd seama că există în jur de 84.000 de familii. Dar mai sînt şi pensionarii, oameni care, peste 40 de ani, au trăit cu speranţa că pămîntul va fi din nou al lor, iar acum, cînd îl au, nu mai pot face mare lucru. Politica bezmetică de industrializare, irresponsabilă a golit satele aducînd agricultura în pragul falimentului. „Mulţi dintre membrii cooperatori, adaugă domnul Valeriu Rădulescu, au peste 70 de ani. La Ciolpani, de pildă, sînt peste 500 de pensionari CAP. Facem un apel către oamenii în putere, cei ce lucrează la Neferal. Acumulatorul să vină să muncească pămîntul. Dacă se va legifera propunerea pensionării la 57 de ani pentru bărbaţii care lucrează azi în industrie, este un lucru foarte bun. La vîrsta aceasta se poate munci cu mult folos pămîntul".

În agricultura Sectorului Agricol Ilfov sînt destule de schimbat. Trebuie redobîndite izlazurile comunale, pentru că aici tradiţia n-au tăiat-o doar cerealele şi legumele, ci şi creşterea animalelor. Satul Snagov avea imediat după război 400 de bovine la 400 de gospodării. Astăzi, dacă mai sînt 15. S-au demolat finalele la indicaţia lui Lică Bărbulescu care motiva că sînt prea înalte şi se văd din şosea. Aşa au dispărut şi oile, care... miroseau, aşa s-a desfiinţat şi ferma zootehnică a CAP Snagov. În modul acesta s-a ajuns la recolte record şi la pieţe goale. La noua revoluţie agrară şi subnutriţie.

Încrederea ia locul uimirii

Ce se întîmplă acum în agricultura Sectorului Agricol Ilfov? Încercăm un răspuns oprindu-ne la Brăneşti, comună cu 2600 de familii. Recoltele raportate în contul CAP-Brăneşti, consecinţă a indicaţiilor şi a virtuţilor noii revoluţii agrare, au fost în parte publicate de cotidienc, în paralel cu cifrele reale. Reamintim însă o singură recoltă record. La porumb boabe s-au raportat 22.700 kg. la hectar şi s-au realizat abia 1900 kg. *Viorica Nedelcu* ne spune că n-a primit „nici măcar o boabă de porumb pe 1989". „La grîu am luat doar jumătate din cît ni s-a promis, am făcut cerere pentru jumătatea cealaltă, poate oi primi-o acum".

Viorica Nedelcu împreună cu soţul ei, care lucrează la „Neferal", s-au înscris şi vor primi un teren de 5000 metri pătraţi. „Ne-am gîndit să punem porumb, lucernă şi legume. Sîntem sănătoşi amîndoi, şi ne pricepem să muncim pămîntul".

În primele trei zile de umblat ale celor patru comisii formate la CAP s-au înscris, pentru a primi terenurile specificate în noua legislaţie, peste 300 de familii. De la un amestec între uimire şi neîncredere şi pînă la izbucnirea dorinţei care mocnea în ei n-a durat prea mult. *Ilie M. Dumitru* zice: „De cînd mi-au luat pămîntul trăiesc cu asta în minte, să-l iau înapoi. Nu e mult, dar e ceva. Am cal, căruţă, voi pune trifoi, voi pune şi niţică vie. De asemenea, lucrez şi la CAP". *Vasile Coicîu*: „Voi cultiva porumb, iar printre el, fasole şi dovleci pentru porci. Nu este uşor, dar roadele vor fi ale mele. Aşteptăm să ne vină şi copiii înapoi. Şi vor veni, pentru că trebuie să ne ia cineva locul mîine-poimîine, ca să aibă ce mînca". *Niculae T. Drăgan*: „Am 67 de ani, sînt pensionar de stat şi nevasta e membru cooperator. Sînt şef de echipă la CAP şi fac cîte 280 de zile singur. Pe cei 5000 de metri ai mei voi pune porumb şi furaje. Am avut animale pînă m-au strîns cu cotele. Voi avea iar".

Am dat cuvîntul acestor ţărani din Brăneşti pentru a sublinia cîteva lucruri. Bătrînii muncesc aşteptîndu-i pe tineri. Cum spunea inginerul agronom Ionică Tudor, preşedintele CAP ţăranii nu trebuie dăscăliţi, pentru că ştiu foarte bine să lucreze pămîntul. Ei ştiu exact ce să însămînţeze ca să cîştige. Şi dacă ei cîştigă, cîştigăm cu toţii. Vor duce bălegarul cu sacul şi vor trudi fără să se odihnească. Secţia SMA-ului din Brăneşti este bine pregătită ca să facă prestarea de servicii de care va fi nevoie. După 20 ianuarie facem împărţirea pămîntului, potrivit gîndului ca ţăranul să fie cît mai aproape de lotul lui."

Brăneştiul se animă, oamenii ies din amorţeală, îşi redobîndesc încrederea, dar, mai ales, îşi aşteaptă copiii acasă.

RĂZVAN BĂRBULESCU ■

Ce aşteptăm?

Nimeni nu-i învinuieşte pe cei din Rusca ori din alte părţi din ţară că n-au venit la Bucureşti să moară pentru Revoluţie. Dar nimeni nu îi va ierta dacă vor transforma agricultura din comuna lor într-o operetă de prost gust.

În scripte, Rusca Montană e o comună agricolă. De fapt, nu este. Nici aici, nici în Ruschiţa, sat aparţinător, nu există nici un agricultor. Toţi bărbaţii lucrează la mina de fier, la cea de neferoase, în Ruschiţa. Alţii, la cariera de marmură.

Dacă nu ne acoperim planul de achiziţii pentru cartofi şi fasole, nu mai primim pîine, îi se spunea de la primărie. Şi oamenii au fost nevoiţi să plătească 25 de lei în contul fasolei şi cartofilor pe care le-au cumpărat, de cînd se ştiu, de la oltenii veniţi de la şes cu căruţele. Urmau să dea 100 de lei în contul găinilor ce trebuiau achiziţionate, da' a venit revoluţia...

„M-am născut în Rusca şi n-am văzut niciodată nici măcar înflorind, darămite rodind o vinăţă, şi noi am raportat două tone de vinete anul trecut" — îmi spune o profesoară.

„Am făcut un memoriu la Bucureşti, în care cerem ca Rusca Montană să fie declarată localitate minieră, cum este de fapt, nu comună agricolă, că n-avem condiţii — intervine Gheorghe Petre, preşedinte al comitetului comunal al Frontului Salvării Îi cer cîteva date despre planul agricol, despre recoltele raportate. Nu cunoaşte nimic. „Trebuie căutat la primărie, acolo poate că există ceva". Şi totuşi, consiliul pe care îl conduce a întocmit un memoriu, care ar fi trebuit să demonstreze absurditatea declarării acelui loc muntos drept comună agricolă. Cu ce argumente?

Tinerii l-au alungat pe dictator cu preţul vieţii. În Timişoara, Bucureşti, Sibiu, Braşov, străzile au fost udate cu sînge. Nimeni nu-i învinuieşte pe cei din Rusca ori din alte părţi din ţară că n-au venit la Bucureşti să moară pentru revoluţie. Dar nimeni nu îi va ierta dacă o vor transforma într-o operetă de prost gust. Unul dintre membrii comitetului frontului îmi spusese: „În urma promisiunilor de la televizor, noi pretindem..." şi lista care urma nu era scurtă.

Minerii trăiesc greu. Muncesc greu şi se hrănesc cu pîine neagră, acră şi subproduse alimentare. Copiii celor din Ruschiţa fac zilnic naveta în condiţii de aglomeraţie îngrozitoare, părinţii lor plătind pentru această călătorie 70 lei lunar. Valeriu Iosivoni, fostul preşedinte al sindicatului minei, acum membru în comitetul frontului, m-a rugat de o sută de ori să o pomenesc în acest articol pe Ibi Vasilie, de la OJT Deva, care l-a ajutat să poată cumpăra pentru pachetele oferite la pomul de iarnă, copiilor din Ruschiţa, 350 de kilograme de ciocolată adevărată. „Raţia" pentru mina Ruşchiţa era de 300 aşa-zise „bananе în ciocolată". 300, pentru 1100 copii!

Acelaşi Valeriu Iosivoni mi-a vorbit despre mistificarea unui cutremurător dosar al poluării zonei; despre mărirea ilegală a normelor-minerilor, de două ori în ultimii cinci ani (întîi, în 1963, prin trecerea la programul de opt ore; apoi, în 1987, motivîndu-se reducerea timpului de aerisire a locului de muncă prin introducerea a două staţii de ventilaţie — în fapt, timpul de aerisire a rămas acelaşi, norma muncitorului fiind cu 5 la sută mai mare, pentru acelaşi timp de muncă). M-a însoţit în casele construite fără nici o posibilitate de încălzire, în grupul social al minerilor, acelaşi de 40 de ani, părînd mai degrabă o cuşcă insalubră pentru animale, în şcoala prin acoperişul căreia suflă vîntul şi pătrund ploaia şi ninsoarea.

Pretutindeni, oamenii se plîngeau de condiţiile în care trăiesc şi muncesc. Şi aveau dreptate.

Dar este, oare, destul să ne plîngem? Cine îşi închipuie că e suficient să aibă „curajul" de a spune unui reporter că directorul lua bani pentru angajări, pentru ca în secunda următoare să dispară fără urmă, fiindu-i teamă să discute deschis cu directorul, se înşală. Poate că nu era decît o calomnie, dar dacă acesta era adevărul, cine îl mai împiedica acum pe minerul tînăr din Ruschiţa, — la fel de tînăr, aproape, ca şi cei ce au murit pentru ca el să poată vorbi, în sfîrşit, deschis, — cine îl împiedică, deci, să vorbească?

Ce aşteptăm? Noi toţi, şi fiecare dintre noi. Revoluţia continuă. Se construieşte în fiecare clipă.

Nu de date aproximative, ci de cunoaşterea exactă a situaţiei şi asumarea responsabilă a îndepărtării problemelor grave avem nevoie. Nu pretinzînd şi nu ţinînd „şedinţe" în timpul programului de muncă, nici aruncînd acuzaţii printre dinţi şi pierzîndu-ne apoi în mulţime vom izbîndi. Dacă nu vom înţelege aceste adevăruri simple, vom pierde. Şi nu avem acest drept.

ROXANA PAICU MANOLESCU ■

Bertrixienii

Au venit din Bertrix, o comună din provincia Luxemburg a Belgiei. Sînt muncitori, antreprenori, conductori de tren, şoferi, constructori, fermieri.

Nu sînt bogaţi. Nu au castele, nici rente fabuloase. Muncesc din greu pentru fiecare bănuţ pe care îl cîştigă. **Gerard Dasmois** este fermier. Are opt copii. **Francis Body** e constructor de acoperişuri. El este cel care a condus, din Belgia pînă aici, în crelerul munţilor Ruschiţei, convoiul de autocamioane, şi nu o dată gîndul i-a zăbovit la cei doi băieţi ai săi, rămaşi singuri acasă, pentru că mamă nu mai au, a murit. **Nicolas Dessoy** e medicul comunei **Nicolas, Luc** şi **Manu** se numesc **Wauthier** şi sînt fraţi. Şi-au luat concediu fără plată cîteva zile ca să poată aduce aici ajutoarele adunate de locuitorii comunei lor pentru sătenii români, în apărarea cărora s-au ridicat cu un an în urmă, alături de locuitorii altor comune belgiene. Lor li s-au adăugat apoi săteni din întreaga Europă.

Au venit, şi-au îmbrăţişat prietenii pînă azi necunoscuţi, le-au dăruit, o dată cu dragostea, şi ajutorul lor material, o parte din hrana şi îmbrăcămintea pe care ar fi putut-o păstra pentru ei şi copiii lor.

Umanismul şi solidaritatea nu se învaţă din cărţi. Priviţi în jur!

ROXANA PAICU MANOLESCU ■

81 vaci

La ultima verificare făcută la C.A.P. Ideciul de Jos, Maria Pop, inspector la Banca Agricolă, filiala Reghin, a descoperit o lipsă de 81 capete bovine. Dumneaei a dat următoarea precizare unui redactor al revistei noastre:

„Practic acestea nu au fost lipsă în scripte. Ele au fost doar înlocuite cu animale primite de la populaţie. Să vă spun cum se petreceau lucrurile. Dacă murea un viţel, de exemplu, nu se accepta ideea de moarte. În această situaţie îngrijitorul, şeful de fermă, conducerea unităţii, a comunei chiar, au găsit o idee ingenioasă de înlocuire: animalele moarte în unităţile socialiste se înlocuiau cu animale provenite din sectorul particular, fără forme şi fără bani. Deci, şeful de fermă sau altcineva din conducere căuta un viţel la un particular care, îngrozit de legile abominabile privind creşterea forţată a animalelor, căuta să scape de ele — de regulă, pentru că nu avea cu ce le hrăni. Singura cale legală era donarea, la o unitate socialistă, în schimbul unei simple dovezi că animalul nu a fost sacrificat. La unitate nu se înregistrau nici mortalităţile, nici intrările din aşa-zisele donaţii. Astfel, se deschidea poarta jafului, pe care au intrat în lanţ cei curajoşi şi puternici. Distrugerea efectivelor de animale era galopantă în toate sectoarele agriculturii naţionale: şi la cetăţeni, şi la unităţi. Pentru a susţine cele afirmate în cazul Ideci, reţinerii rulajul animalelor în perioada verificată, respectiv 24 februarie 1987 — 13 septembrie 1989: s-a pornit aici cu un efectiv de 748 bovine după care s-au adăugat, prin fătări, 444 capete, ceea ce înseamnă în total 1 192 capete. Din acestea au fost valorificate legal 217, ceea ce presupune că stocul ar fi trebuit să fie de 985 bovine. Acesta, însă, este de numai 628 capete, „pierderile" fiind de 365 capete, adică mai mult de 30 la sută".

MIRCEA BORDA ■

Către designeri

Viaţa economică şi socială a ţării noastre va avea nevoie de aportul designerilor la creşterea calităţii produselor.

Propun înfiinţarea ASOCIAŢIEI DE DESIGN INDUSTRIAL DIN ROMÂNIA.

Pentru constituire fac apel să vă comunicaţi dorinţa de adeziune şi propunerile, pînă cînd un comitet de conducere al asociaţiei se va constitui, la redacţia revistei FLACĂRA, care a susţinut în numeroase articole necesitatea prezenţei acestui sector de creaţie în producţie.

Prof. univ. VIRGIL SALVANU ■
secţia de design din Institutul de arte plastice, Cluj-Napoca

Raţie de sclav

În 1973 apărea în traducere la Bucureşti, la Editura „Minerva", o carte serioasă, „Civilizaţia romană", semnată de un savant adevărat, Pierre Grimal.

Cartea era tipărită în 2 volume, în colecţia „Biblioteca pentru toţi".

Citiva ani mai tirziu, ea devenise — de fapt — o carte subversivă.

Să citim de la paginile 269—270, nu înainte de a arăta că e vorba despre sclavi şi despre obligaţiile pe care orice stăpîn de sclavi le avea :

„Întreţinerea acestei mase de oameni este minuţios reglementată. Să consemnăm deci porţiile personalului : iarna, fiecare lucrător primeşte lunar patru măsuri de grîne, adică aproximativ 35 de kilograme ; vara, raţia va fi de 40 de kilograme (4 măsuri şi jumătate). Oamenii care nu fac un efort fizic violent (intendentul, şefii de şantier, păstorii) nu vor primi decît trei măsuri, indiferent de anotimp. Grîul este măcinat chiar de lucrători, care pregătesc de asemenea polenta şi plinea lor. Sclavii puşi în lanţuri primesc plinea gata pregătită : patru livre (aproximativ 1,300 kilograme, iarna, cinci livre cînd începe lucrul la vie (odată cu începutul primăverii) şi din nou patru livre „cînd se coc smochinele" (către mijlocul lunii august). Împreună cu această pîine, se dau măsline de calitatea a doua sau legume murate în oţet. Ca băutură, lucrătorii vor primi rachiu de drojdie (după un obicei care încă se mai practică şi acum, îndoit cu apă sau obţinut prin macerare, după stoarcerea mustului de struguri), ori vin. Rachiul, care se bea în cele trei luni care urmează culesului viilor, nu este raţionat. Începînd din luna decembrie, lucrătorii vor avea vin : un sfert de litru pe zi în primele luni, apoi o jumătate, începînd cu primăvara, şi trei sferturi de litru pe timpul verii. Adăugînd acestor porţii gratificaţiile excepţionale acordate cu ocazia sărbătorilor (Saturnalele şi Compitalia, care sînt prin excelenţă sărbători ţărăneşti), se ajunge la un total de 2 hectolitri pe an. Sclavii puşi în lanţuri nu sînt lipsiţi de vin, ci primesc porţii „proporţionale muncii lor efective".

O precizare : profesorul francez Pierre Grimal reluia în acest pasaj al cărţii sale mărturii din „Tratatul despre agricultură" care ne-a rămas de la Cato, zis „cenzorul". Iar Cato, mai adăugăm, s-a născut în anul 234 şi a murit în anul 149 î.e.n.

Orice sclav din epoca ceauşescu poate acum să-şi compare „raţia" cu aceea de care aveau parte sclavii mai norocoşi prin însuşi faptul că trăiau în urmă cu 2200 de ani

DUMITRU CONSTANTINESCU ■

Speranţă pentru toţi

Revoluţia a născut speranţa într-o viaţă mai bună. Pentru toţi ? Iată o întrebare pe care sîntem datori să ne-o punem de la bun început.

Am auzit mereu că în România, nu există săraci, că în România, chiar şi din piatră seacă, se obţin recolte-record, că în România nici inundaţiile cele mai cumplite, nici cutremurul nu face victime ori pagube materiale. Să fim serioşi. Acum, cînd în sfîrşit putem arunca la lada de gunoi toate gogoriţele pe care am fost nevoiţi să le înghiţim patru decenii şi jumătate de comunism, e timpul să facem adunarea adevărată şi să tragem linia apăsat.

Paralizat de groază, tiranul a aruncat din balconul prezidenţial o ultimă momeală : citiva bănuţi care să îndulcească mizeria în care trăia şi trăieşte încă o parte însemnată din populaţia României.

Cite feluri de sărăcie există ? Cite categorii de săraci ? Pe o parte i-a numit chiar el, dictatorul : bătrînii, cei ce trăiesc din ajutorul social, familiile cu mulţi copii. Sînt însă singurii ? Bineînţeles, nu. Intă numai un caz. Luiza Stancu are 43 de ani şi e pensionată medical, cu gradul II de invaliditate, fără drept de muncă, pentru o boală necruţătoare, pentru care în oricare alt loc din lume i s-ar fi interzis să devină mamă. Aici, însă, a fost obligată să păstreze sarcinile. Are trei copii. Venitul total lunar al familiei se ridică la 4213 lei ; pensia ei, după 20 de ani de muncă, 1216 lei ; pensia suplimentară, 216 lei ; alocaţia pentru copii, 1080 lei ; pensia alimentară din partea tatălui (care, speriat de perspectiva unei familii cu trei copii şi o soţie bolnavă, a hotărît să divorţeze), 1301 lei, la care se adaugă ajutorul pentru mamele cu trei copii. Scăzînd 1795 lei, adică valoarea cheltuielilor fixe lunare — chirie, întreţinere, energie electrică, abonament RTV, minimum de medicamente, indispensabile mamei bolnave, rata la C.A.R.-ul făcut pentru acoperirea cheltuielilor provocate de începerea anului şcolar — rămîn pentru asigurarea hranei şi îmbrăcămintei, 604,50 lei de persoană.

Cum îşi poate ajuta copiii să trăiască mai bine această mamă, căreia medicul îi recomandă să petreacă în pat minimum 16 ore pe zi ? Le va putea ea oferi, chiar găsind din belşug, la alimentara din colţ, carnea, ouăle, untul, brînza, fructele, dulciurile de care au nevoie pentru o dezvoltare fizică şi psihică normală ? Bineînţeles, nu.

Sînt, îmi veţi spune, şi situaţii mai dramatice ; oameni nevoiţi să trăiască din sume mult mai mici. Cu siguranţă, aveţi dreptate. Ce demonstrează, însă, aceasta ? Că problema „săracilor fără şanse" este extrem de gravă şi complexă şi că ea se cere urgent abordată. O societate cu adevărat democratică, aşa cum ne-o dorim cu toţii pe cea românească, nu poate refuza nimănui şansa unei vieţi normale, civilizate, demne. Cu atît mai puţin celor care în regimul ceauşist au dus-o cel mai greu.

ROXANA MANOLESCU ■

Bugetul de familie

Studiul bugetelor de familie este, vizavi de recensăminte, unul din cele mai vechi compartimente ale cercetării statistice. Această investigare sociologică cu profund caracter ştiinţific oferă factorilor de decizie la nivel de stat un instrument de măsură extrem de exact al nivelului de trai, al evoluţiei acestuia.

Ca în toate ţările civilizate, şi în România această cercetare a fost făcută de foarte multă vreme. Întreruptă în anii războiului, ea a fost reluată pînă în zilele noastre şi, bineînţeles, va continua. Ea a fost făcută pe un eşantion de 11000 familii de muncitori, ţărani, intelectuali, pensionari. Rezultatele acestor cercetări sînt dintre cele mai concludente.

Dl. Titu Sută, şef Serviciu Bugete din Comisia naţională pentru statistică ne face cîteva dezvăluiri asupra acestui subiect.

„Menţinerea acestei activităţi de investigare socială se datorează statisticienilor şi oamenilor de suflet, pe de o parte, şi unor familii, care, prin tradiţie şi prin înţelegerea caracterului obştesc-patriotic şi-au dat seama de importanţa ei, pe de altă parte. Prin masiva participare a acestora s-a putut menţine omogenitatea şi reprezentativitatea observaţiilor. Pînă prin 1980, rezultatele de sinteză ale investigaţiilor bugetelor de familie erau înaintate Ministerului Muncii şi organelor centrale. Am continuat să le efectuăm, deşi practic nu mai era nevoie de ele. Erau sistematic ignorate, erau acuzate ca nereprezentative pentru simplul motiv că nu semănau sau nu slujeau la demonstrarea sloganurilor dictaturii.

Fenomenele pe care le vom sustine cu cifre le-am simţit cu toţii pe pielea noastră. Unii mai mult, alţii mai puţin. Au fost multe familii la care ele luau aspecte îngrijorătoare, dramatice. Se iscau întrebări de genul cum vom rezista în viitor. Mulţi apelau la casele de ajutor reciproc, nu pentru a cumpăra mobilă, îmbrăcăminte, aparatură casnică, ci pentru a avea ce să pună copiilor pe masă.

Iată cîteva diferenţe dintre preţurile medii, calculate în 237 localităţi, comunicate de Consiliile populare judeţene şi al municipiului Bucureşti şi cele rezultate din calculele efectuate pe baza datelor obţinute din cercetarea selectivă a bugetelor de familie. Primele sînt cele de mercuriale (false, impuse fără nici o bază reală), celelalte efective, de vînzare-cumpărare, în lei pe kilogram : grîu, 3,00/10,34 ; porumb, 2,80/10,95 ; mălai, 3,69/11,16 ; cartofi, 3,12/9,16 fasole uscată (mîncarea săracului), 11,92/26,42 ; usturoi, 12/41 ; lapte, 4,50/10,30 ; brînză telemea vacă, 31,64/83 ; brînză telemea oaie, 41,23/ 72,30 ; unt, 53/130 ; ouă, 1,61/3,13 ; mere, 12,40/80. Deşi se pretindea că indicele preţurilor pe piaţa ţărănească era permanent în descreştere şi sub controlul statului, cifrele de mai sus vorbesc de la sine. Să convenim că diferenţele dintre preţuri erau o veritabilă curbă de sacrificiu, resimţită de toţi cetăţenii.

Volumul important de informaţii care ar fi trebuit utilizat în ilustrarea adevărată a stării materiale şi a condiţiilor de viaţă pe categorii de populaţie a fost ignorat sistematic, mai ales în ultimii 10 ani, pentru că ilustra realitatea şi era într-o contradicţie permanentă cu o dinamică „mereu ascendentă", „dorită", poleită. Informaţiile erau blocate. Dacă mai scăpau unele din ele, se opreau la fostul vicepreşedinte Manea Mănescu.

Un alt aspect al cercetării bugetelor de familie — raportul dintre veniturile diferitelor categorii sociale — a fost mereu eludat. Aceste decalaje nu plăceau pentru că erau în flagrantă neconcordanţă cu cele trîmbiţate. Dacă notăm veniturile muncitorilor cu cifra 1 — şi ele la un nivel inadmisibil — cele ale ţăranilor erau în procent de 70—80 la sută, iar ale pensionarilor în jur de 60 la sută. Pensia de asigurări sociale medie era de 1760 lei, faţă de retribuţia medie de 3060 lei.

Studiul structurii cheltuielilor reflectă importante decalaje între categoriile socio-profesionale. Ne referim la decalajul între cheltuielile pentru alimentaţie, cheltuielile pentru bunuri nealimentare şi cele pentru plata serviciilor. Dacă la noi cheltuielile pentru alimentaţie depăşeau 50 la sută, în alte ţări erau între 30 şi 40 la sută. Ponderea cheltuielilor pentru alimentaţie era la nivelul unor ţări africane în curs de dezvoltare. Acest fapt a ieşit îndeosebi în evidenţă din anul 1982 cînd s-a procedat la o mărire masivă a preţurilor produselor alimentare, concomitent cu deteriorarea calităţii produselor. Acest lucru s-a reflectat în special la produsele de strictă necesitate : cereale, carne, peşte, brînză, legume, fructe.

În ultimii 4—5 ani, rezultatele de sinteză a bugetelor de familie erau transmise cu mare strictete şi sub regim secret la CSP, Ministerul Muncii şi Ministerul Comerţului Interior, deşi ele erau solicitate de Institutul de cercetări economice. Institutul de cercetări comerciale care efectuau studii privind cererea şi oferta şi studii de piaţă.

Cheltuielile pentru servicii au crescut masiv prin mărirea taxelor pentru energie, gaze, telefonie, transport, apă şi canalizare, ducînd la unele categorii la o dublare a acestora.

De asemenea, bugetul de familie era influenţat de plata aşa-zişelor contribuţii băneşti pe părţi sociale, pensii, impozite pentru persoanele fără copii. În special cei cu venituri mici erau afectaţi de măsurile amintite.

Legea lui Ernst Engel, precizează dl. Titu Sută, spune că într-o economie modernă ponderea cheltuielilor pentru alimentaţie trebuie să scadă continuu. Totodată, dl. Sută face apel către populaţie, către familiile colaboratoare la această importantă cercetare să dovedească încredere şi să sprijine în continuare organizaţiile statistice pentru a prezenta adevărata stare de lucruri, oferind guvernului un adevărat şi netrucat instrument de măsură exactă şi la zi a nivelului de trai.

OPREA GEORGESCU ■

Gest de omenie

Familia Tomovici a locuit în blocul din str. Academiei nr. 39—41, aflat în plin teatru de război al nopţii de patimi şi jertfe din 22 spre 23 decembrie, timp în care apartamentul i-a fost carbonizat, cu tot ceea ce se afla în el. Cu agoniseala de-o viaţă a doi oameni, trăind din salarii şi cresciud doi copii.

Aurica Tomovici ne comunică printre lacrimi, „gestul extraordinar al colegilor mei de muncă. Mai întîi, am locuit pe la prieteni, apoi, imediat ce mi s-a repartizat un nou apartament (în Piaţa Unirii 4), m-am trezit acasă cu o delegaţie de colegi care mi-au adus un frigider, o maşină automată de spălat rufe şi o rişniţă de cafea. Daruri ce se ridică la 11.000 lei, daruri cumpărate prin contribuţia benevolă a tuturor celor de la întreprinderea „UNIVERSAL COOP", unde muncesc de peste 20 de ani. Gestul lor, al nedezmînţitei omenii a românilor, este cu atît mai impresionant, cu cît aş vrea să ştiţi, că este o întreprindere, unde salariile sînt destul de modeste.

N-am cuvinte să vă mulţumesc oameni buni şi să vă spun cît mă simt acum de puternică, după zile întregi de disperări, avindu-vă lîngă mine, lîngă sufletul meu".

Paradoxul S.A.I.

Atît de adînc şi ştiinţific a fost gîndită dezvoltarea Sectorului Agricol Ilfov, încît, cel puţin din punctul de vedere al locuinţelor, S.A.I.-ul trăieşte un adevărat paradox : n-are ce face cu cîteva sute de apartamente şi, în acelaşi timp, nu poate rezolva foarte multele cereri de locuinţe.

Cum s-a ajuns aici ? Evident, prin foarte multe indicaţii preţioase. Astfel, din cele peste 1 300 de apartamente construite în tot sectorul, cele mai multe s-au construit la Snagov, Ghermăneşti şi 30 Decembrie, exact în locurile în care nu era nevoie de aşa ceva. În vreme ce la Otopeni, Voluntari, Pantelimon, legate şi cu mijloace de transport de Capitală, solicitările nu pot fi onorate.

Pe bună dreptate, conducerea Consiliului Frontului se întreabă cum să umple blocurile din primele trei comune. Cine-i ajută ?

Aceeaşi conducere şi-a propus să rezolve în viitorul apropiat următoarele probleme : 1. Celor demolaţi să li se plătească despăgubirile, şi 2. ITA să pună din nou autobuze spre Snagov (care, vedeţi bine, ajunsese un fel de rezervaţie particulară !), Gruiu, Nuci, Periş, Căciulaţi, Moara Vlăsiei.

Să-i ajutăm deci, fiindcă au şi aşa încă multe alte probleme de soluţionat !

RĂZVAN BĂRBULESCU ■

să reînvăţăm bunul simţ

Coadă la portocale

S-au adus portocale în Drumul Taberei. Vestea a zburat repede în cartier şi coada n-a întîrziat să se formeze.

Copiii sînt în vacanţă. Tot mai mulţi se aşezau în rînd, unii dintre ei neavînd în buzunar decît cîţiva lei, pentru o portocală sau două. Pe care, însă, n-au apucat să le cumpere. Gospodinele din prima jumătate a cozii, invocînd copiii de acasă, au avut grijă să se asigure cu cîte 4-5 kilograme. Ce conta că cei din spatele lor nu vor mai apuca nici o portocală ? Ce dacă aveau şi ei copii acasă ? Nu a contat nici măcar că unii dintre aceşti copii se aflau acolo, privind cu jind fructele a căror aromă îspititoare îi înnebunea, şi pe care nu aveau să le guste nici de data asta.

Nu inventez. Pot indica exact alimentara, ziua şi ora la care s-au vîndut aici portocale. Dumneavoastră înşivă puteţi adăuga zeci, sute, mii, poate, de asemenea adrese, la care situaţia s-a repetat întocmai.

Ştiţi ce îmi spunea un bătrîn din Caransebeş ? Că destrăinarea raţiilor a fost o greşeală, pentru că în felul acesta nedreptatea e şi mai mare. Cei care „apucă" au de toate, iar ceilalţi nu mai au nici cît aveau înainte. Este cel mai trist lucru pe care l-am auzit de la 22 decembrie încoace.

ROXANA MANOLESCU ■

ZIUA DOMNULE MINISTRU!

MEDICAMENTELE

Dr. TEODOR IONESCU
secretar de stat
la Ministerul Sănătății

● priorități: cerințele populației și patologia cunoscută ● import și producție proprie ● largirea gratuităților ● reconsiderarea handicapaților ● rolul farmaciștilor

— Acum, cînd se vorbește atît despre ajutoare internaționale în medicamente, ne putem întreba unde e industria noastră, chimico-farmaceutică?

— În această privință, „moștenirea"-ceaușistă lipsește aproape cu desăvîrșire, pentru că dictatorul ajunsese pînă acolo încît să ne declare, cu de la sine putere, „mari consumatori de medicamente", gîndindu-se, cum numai el știa să o facă, să ne orienteze exclusiv spre medicina naturistă. Noua conducere a ministerului a și discutat cu oameni competenți din industria producătoare de medicamente, cerîndu-le nu numai să importe dar să și producă, mai ales că nu sînt lipsiți de baza tehnico-materială. A și fost gîndit un necesar de medicamente. Se preconizează ca în cîteva luni să se găsească în farmacii toate cele trebuitoare sănătății oamenilor.

— Gratuitățile existente vizează o sferă restrînsă de beneficiari; preconizați o regîndire a lor?

— Da, ele vor fi reanalizate în ideea extinderii și către alte categorii de cetățeni. Chiar și ajutoarele în medicamente vor avea statut de gratuitate numai după ce spitalelor le-au fost asigurate cantități îndestulătoare; apoi vor urma farmaciile, cu priorități pentru copii și gravide, fără să-i uităm pe răniții revoluției și pe sinistrați. Poate ar fi bine de știut că nu toate medicamentele primite cadou întrunesc indicii de calitate sau de utilizare, unele fiind recomandabile după ce stabilim conținutul și valoarea lor medicală.

— Printre cei cărora le sînt atribuite aceste ajutoare v-ați gîndit și la handicapați?

— Trebuie să recunosc că problema lor nu este a unui minister sau instituție ci a unui popor întreg. Din păcate nimeni pînă acum nu s-a ocupat de ei. Anul trecut am rămas surprins cînd, întîlnindu-mă cu o delegație din R. F. Germania, am aflat că în Camera legislativă se discuta despre situația tuturor handicapaților din țară. La noi totul pleacă de la zero. Crearea unei baze speciale, a unor servicii de recuperare de excepție ar reprezenta doar cîteva idei prin care să le redăm speranța de a ne fi semeni. Personal cred că nu poate fi om irecuperabil.

— Cu timpul farmaciștii s-au transformat într-un fel de lucrători comerciali. Se va reveni asupra adevăratei meniri a acestei profesii?

— Dacă ar fi singura demonetizată sau singurul automatism rigid! Ne vom strădui ca ei să-și recapete statutul de cercetători și producători de bunuri deosebite și să reluăm mai vechea colaborare dintre medic și farmacist în îngrijirea pacientului. Vom depăși timpul cînd mulți dintre noi am supraviețuit sub condiția noastră profesională.

MARIA BOGDAN-RADU ■

Anticoncepționalele

„N-aș vrea să vi se pară senzațională dorința noastră de a le introduce cît mai repede pe piață și în doze la îndemîna oricui; ele se vor găsi cît de curînd în farmacii, urmînd ca pilulele antibebi și steriletul să se elibereze, după o prealabilă recomandare medicală. Să nu credeți că ele au constituit sau încă mai constituie un pericol pentru politica demografică, dimpotrivă. Dacă stăm să ne gîndim cîte femei au murit prin avort provocat în „minunata epocă ceaușistă" sau cîte au rămas cu sechele pe tot restul vieții, am înțelege cît de departe am fost de adevăr".

În învățămînt

„Armata" fără drepturi

Nu știu dacă în alte domenii de activitate ca medicina, ingineria, fizica etc. au existat suplinitori. În învățămîntul secundar ei au fost întotdeauna. Sub vechea legislație dinainte de război suplinitorii erau destul de puțini, angajați pe termene scurte și fără examene de acreditare pe posturi.

În ultimii 15 ani, numărul profesorilor suplinitori din țara noastră a crescut într-un mod îngrijorător. Cele cîteva tentative de organizare a unor cursuri în vederea ocupării definitive a catedrelor vacante au eșuat. Logica dominării tiranicide s-a întins astfel și în învățămînt. Crearea unui statut de dependență a profesorilor față de sistem a putut astfel să se întindă. Așadar, de ce profesori definitivi care să nu mai aibă teamă? Și cum rotirea de cadre rămînea doar o amenințare posibilă, suplinirea în învățămînt întreținea o stare de nesiguranță și supunere permanentă. Mulți, foarte mulți, suplinitorii trebuiau să se teamă de directori, de secretarii de partid, de inspectorii de la sectoare, orașe, județe, municipii etc. În schimb, examenele curgeau din belșug. Dă la examenul de definitivat, gradul doi pînă la gradul următor, reciclări etc., treptele de chinuire a profesorilor secundari erau multiple. Ele nu aduceau însă decît infime măriri de salarii. Mi-a fost dat, de altfel, să cunosc destui profesori, ajunși la cele mai înalte grade promovate prin examene, care s-au pensionat ca suplinitori.

În felul acesta, haosul și blazarea, evidente în alte domenii de activitate, s-au întins și în învățămînt. Angajarea cu anul a fost sursă de risipă de energie, încrîncenare și slugărnicie. Dascălilor țării le fuseseră astfel răpite drepturi fundamentale.

Dacă în luna august se făceau unele fixări de posturi, ele erau aproape secrete și în cea mai mare măsură acestea se reduceau la unele soții de activiști ai căror soți fuseseră transferați în **posturi politice din Capitală. Nu știu cum se producea în restul** țării definitivarea pe posturi, motivată în mod ciudat de o reducere de activitate. Dar cine cunoaște practica privilegiată a acestor transferuri poate să spună.

Fără îndoială că profesorii din învățămîntul secundar se vor **pronunța în mod direct asupra acestei probleme. Nu cred însă că profesorii care au două decenii de învățămînt și au trecut prin diferite examene de grad să-și mai păstreze statutul de suplinitori. Ei ar putea fi titularizați pe posturile** ce le dețin **fără nici un alt concurs.**

Sînt convins că sindicatele libere ce se vor forma și în învățămînt se vor pronunța și asupra acestei imense armate de oameni fără drepturi: suplinitorii din învățămînt.

ROMUL MUNTEANU ■

În numărul viitor:

„ceaușescu și mistreții"

(reportaj în exclusivitate)

SIDA în România:

Un sfert de oră pînă la ceasul al 12-lea

— Sînt mai bine de doi ani stimate domnule doctor Ionel Pătrașcu, de cînd urmăresc ca simplu spectator cercetările pe care le consacrați fenomenului SIDA. În tot acest răstimp, am putut afla, cu durere și îngrijorare, cum teribila maladie tinde să se răspîndească și pe teritoriul țării noastre. Iar aceasta cu atît mai mult cu cît acerba cenzură ceaușistă ne-a interzis cu desăvîrșire să comunicăm adevărul marelui public. Din ordinul dictatorului, peste rănile țării s-a tras cu suliman și plăpumi de vorbe goale. Dar a sosit momentul să vorbim. Care este situația de fapt? Din cele comunicate pînă în prezent prin mass-media, s-ar părea că între specialiști există dispute și poziții divergente.

— Între cei care au lucrat cu adevărat la depistarea și cercetarea infecțiilor prin SIDA, concordia este totală. Este vorba de specialiștii de la Centrul de pediatrie al Spitalului Fundeni (prof. dr. Gh. Goldiș), de cei ai Spitalului „23 August" (prof. dr. Valeriu Popescu), de cei ai Clinicii de hematologie (prof. dr. Ștefan Berceanu), de colectivul Clinicii de chirurgie vasculară (prof. dr. Ioan Pop D., Popa) și de colectivul înjghebat la Institutul de virusologie „Ștefan Nicolau".

— Din cele relatate anterior, deci la vremea cînd problema SIDA era și pentru revista noastră un subiect tabu, am reținut faptul că cercetările au fost inițiate și demarate de un grup de cercetători inimoși, mobilizați de răspunderea civică și profesională pe care o datorează sănătății publice.

— Este adevărat. Prima încercare datează din 1987, cînd Institutul de virusologie, întocmind în acest scop un program de cercetare, l-a înaintat spre aprobare Ministerului Sănătății. Nu am primit nici un răspuns. Ulterior, ni s-a explicat că la „Cabinetul 2", problema este apreciată ca lipsită de importanță. Am izbutit totuși să ne bucurăm de mai multă înțelegere din partea Academiei de Științe Medicale, astfel că în 1988 am început pregătirile pentru organizarea laboratorului, iar un an mai tîrziu, adresîndu-ne Organizației Mondiale a Sănătății, am primit din partea acesteia, în mod gratuit, primele seturi de reactivi și primele instrumente de lucru. De aceeași largă și emoționantă solicitudine omenească neam bucurat și din partea unor întreprinderi din Capitală, care ne-au pus la dispoziție echipamente necesare. Cu acest laborator improvizat și urmînd instrucțiunile primite de la OMS, s-a procedat la un studiu retrospectiv. Am supus analizelor de laborator probe de ser prelevate de la bolnavi internați în perioada 1977-1988 la Institutul oncologic și la Clinica de hematologie din București. În toate cele 334 de cazuri, rezultatul a fost negativ. Am continuat studiile, concentrîndu-ne atenția asupra unor probe de ser luate în perioada 1982-1988. Același rezultat. În sfîrșit, la începutul anului 1989, am izbutit să depistăm în rîndul persoanelor adulte cîteva cazuri de SIDA, dar numărul lor redus ne-a condus spre o concluzie falsă: boala are în țara noastră o incidență redusă, deci nu reprezintă un pericol major pentru sănătatea publică. Dar relevanța dramatică s-a produs în scurtă vreme, mai exact spus în clipa în care, împreună cu prof. dr. Gheorghe Goldiș, am început cercetările în rîndul copiilor internați. Primul caz suspect a fost confirmat prin teste de laborator. Am continuat investigațiile și atunci a trebuit să constatăm, îngroziți, că din cele 150 de probe prelevate, 30 s-au dovedit pozitive! Dar aici, o precizare: este vorba de copii cu simptomatologii incerte sosiți la Spitalul din Fundeni din mai multe județe ale țării. Specialiștii au ajuns de asemenea la concluzia că infecția cu virusul HIV a avut loc în localitățile de unde bolnavii au fost aduși. S-a procedat în continuare la testarea unor copii internați la Spitalul „23 August", unde, din 110 copii controlați, 10 s-au dovedit purtători ai teribilei maladii. Cercetările au fost apoi extinse și în alte localități din țară prin date culese din spitale și orfelinate. **Au fost depistați un număr total de 158 de cazuri**, dar din păcate chiar astăzi, deci în clipa în care încredințez aceste date revistei Flacăra, sînt informat că numărul celor infectați cu virusul HIV a crescut prin depistarea unor noi cazuri.

— Dar numărul celor bolnavi este enorm!

— Din păcate, se poate afirma că situația este cu adevărat îngrijorătoare. Ca unul ce mă ocup de multă vreme de această problemă, mărturisesc, că, în baza literaturii de specialitate, nu am întîlnit un episod identic. O situație asemănătoare s-a produs totuși în orașul Elista din Uniunea Sovietică, unde au fost depistate 56 de cazuri de boală la copii și mame, cauza fiind datorată unor grave neglijențe de care s-au făcut răspunzători medicii și personalul mediu sanitar din respectivul așezămînt spitalicesc. Cu acest prilej a fost semnalată pentru întîia oară în lume transmisia infecției în lanț: bărbat-femeie-copil. Sau de la copil la mamă.

— Cum poate fi apreciată, sub raport statistic, evoluția acestei boli, dacă o raportăm la totalul populației din țara noastră?

— Dacă ne referim la persoanele adulte, SIDA nu reprezintă pînă la ora actuală un pericol major. Numărul de cazuri este mic în comparație cu cel din alte țări. Din păcate, la copii, situația este însă, repet, îngrijorătoare. Condițiile de igienă și alimentație, de îngrijire a populației infantile, în perioada dictaturii, s-au situat la nivelul țărilor subdezvoltate. Infecția prin virusul HIV este și ea un tribut dureros pe care poporul nostru îl plătește condițiilor de viață subumane pe care ni le-a impus clanul ceaușist, precum și lipsei de mijloace de investigație, prin care tirania bicefală a văduvit asistența sanitară și cadrele de specialitate. Ceea ce s-a făcut reprezintă meritul unor oameni de bine. În Institutul de virusologie, ca să ofer un exemplu, cercetătorii, lucrînd în condiții precare, au izbutit totuși să pună la punct tehnica imunofluorescenței indirecte și tehnica de izolare și identificare a virusului imunodeficienței umane, prin care s-a reușit izolarea virusului la copiii bolnavi. Totodată, am elaborat o metodă de diagnostic a infecțiilor cu HIV la om, utilizînd testul imunoenzimatic, prin care se poate testa un amestec de cinci probe de ser. Comunicarea, aflată sub tipar, a fost confirmată de studiile efectuate în 1989 de două echipe de specialiști americani.

— Și totuși ce e de făcut?

— Infecția poate fi oprită și stinsă dacă se vor lua de urgență toate măsurile necesare. În acest scop trebuie unite toate forțele disponibile și alocarea unor fonduri importante unităților de specialitate. Trebuie să apelăm la Organizația Mondială a Sănătății pentru a fi ajutați cu materiale și specialiști.

— Într-un interviu televizat, un reprezentant al Ministerului Sănătății ne-a asigurat că există toate condițiile pentru depistarea și combaterea maladiei.

— Este inexact. Pînă la ora actuală nu a fost organizat un program de prevenire și combatere corectă din punct de vedere științific. Nu avem în cadrul ministerului o comisie tehnică care să elaboreze în detaliu un program ferm. Este nevoie să școlarizăm cadrele medii sanitare și să înființăm în același scop centre teritoriale de diagnostic și cercetare. Institutul de virusologie, prin profilul și specificul muncii sale, ar putea deveni un veritabil for de coordonare a cercetării în acest domeniu. Avem nevoie din import de aparatură pentru cultivarea celulelor virusului, pentru folosirea unor mijloace de investigație moderne, pentru precizare de diagnostic virusologic. E ora 12 fără un sfert. Nu mai putem pierde nici un minut. Personal, sînt sigur că prin presiunea opiniei publice, dar mai cu seamă prin ajutorul oamenilor de bună credință aflați astăzi în posturi de decizie, extinderea teribilului flagel va fi stopată. Încă nu e prea tîrziu.

LIVIU TIMBUS ■

AVEM MULT DE LUCRU

Informarea și documentarea tehnică:

MÎNDRI ȘI CĂLARE PE GUNOI

Unul dintre sloganurile preferate ale dictatorului, mai ales în ultimul deceniu al domniei sale absolute, a fost „cunoașterea și aplicarea în producție a celor mai noi cuceriri ale științei și tehnicii pe plan național și mondial".

Convinși și noi de importanța acestui deziderat și cu-rioși în ce măsură „atoiștiu-torul" și „savanta" lui soție au făcut măcar vreun pas, în acest domeniu, pe punțea care leagă vorba de faptă, am adresat Comitetului Frontului Salvării Naționale de la Institutul Național de Informare și Documentare următoarea întrebare:

„Care a fost evoluția activității de informare și documentare tehnico-științifică în anii dictaturii ceaușiste și cum s-a menținut contactul științei și tehnologiei românești cu progresele realizate pe plan mondial?" Iată ce răspuns am primit:

România s-a numărat printre primele țări europene care și-a creat și dezvoltat o rețea de unități de informare documentară tehnico-științifică. În 1965, cînd poporul român intra în „epoca de aur" ceaușistă, România dispunea de o rețea relativ puternic dezvoltată de centre și oficii de informare și documentare, precum și de o experiență destul de înaintată în acest domeniu, experiență solicitată și împărtășită și altor țări vecine, care au început mai tîrziu dezvoltarea unor astfel de activități. În 1970, această rețea număra peste 20 de centre de informare, unele dintre ele avînd un personal de peste 150 de lucrători, ponderea principală ocupînd-o oameni cu studii superioare, specializați pe diferite domenii și care dobîndiseră și cunoștințe suficient de solide în profesia de documentarist, nou apărută pe plan mondial.

Exista deci o structură capabilă să asigure informația tehnico-științifică strict necesară specialiștilor români pentru menținerea contactului cu realizările pe plan mondial și orientarea progresului tehnic și economic al României pe principiile eficienței, ale unei politici economice raționale în consonanță cu conjunctura mondială. Dictatorul nu ajunsese încă să-și manifeste „geniul creator" în toate domeniile, dar documentarea era unul din sectoarele cele mai amenințate de acest pericol, întrucît ea reprezenta una din activitățile care practicau și făceau posibil schimbul de idei cu străinătatea, ce provoca atîta alergie clanului ceaușescu.

În anii 1972—1973, la inițiativa I.D.T., un colectiv de specialiști din centrele de informare bucureștene a pregătit și înaintat un proiect de reorganizare a activității de informare în consens cu stadiul atins pe plan mondial în acest domeniu și cu cerințele economiei naționale la momentul respectiv. Răspunsul a constat în promulgarea nefastului Decret 138/1974. În conformitate cu acest „act normativ" lipsit total de orice bază științifică, personalul unităților specializate de informare și documentare a fost redus de la aproape 2 500 de lucrători la aproximativ 400 pe întreaga economie... Dintre aceștia, potrivit normelor prevăzute în același decret, doar unul din trei putea fi specialist cu studii superioare, proporție nemaiîntîlnită în nici o țară din lume, știut fiind că nu poți face documentare în știință și tehnică fără personal superior calificat în diferitele domenii ale științei și tehnicii, că „personalul productiv" din documentare este reprezentat tocmai de specialiștii cu studii superioare, celelalte categorii fiind socotite auxiliare. Personalul I.N.I.D. a fost redus de la 400 de lucrători la 160, iar oficiilor de informare și documentare li s-a stabilit o limită maximă de 15 salariați, din care maximum 4 cu pregătire superioară, cu care trebuia asigurată informarea documentară a unor ramuri cum ar fi, construcția de mașini, chimia, agricultura, industria alimentară etc. S-ar putea crede că munca celor „trecuți în activități direct productive" ar fi putut fi înlocuită prin aportul colaboratorilor externi din producție, cercetare și învățămînt. Poate s-ar fi putut, dacă fondul nescriptic destinat plății colaboratorilor externi nu s-ar fi diminuat și el de la aproximativ 3 000 000 lei în 1974 la circa 400 000 în 1989 și dacă tarifele aplicate lucrărilor executate prin colaborare externă nu ar fi rămas neschimbate din 1952.

Compartimentele de informare documentară din unitățile economice și institutiile de cercetare și învățămînt — unele dintre ele mult mai puternice decît actualele oficii de informare documentară de ramură — au fost desființate, ca și cabinetele tehnice din întreprinderi.

În același fatidic an — 1974 — și sub același pretext — „economia de hîrtie" — au fost desființate sau și-au redus activitatea o mulțime de publicații periodice, dintre care multe cu conținut tehnico-științific. Celor mai multe publicații și mai ales celor tehnico-științifice li s-a interzis să-și mai plătească colaboratorii pe considerentul că a scrie și a publica articole reprezintă o „sarcină de serviciu".

Și, ca și cînd toate acestea nu ar fi fost de ajuns, tot în 1974, prin circulara Ministerului de Finanțe nr. 6654, a fost difuzat „Normativul" impus de Secretariatul C.C. al P.C.R. privind numărul maxim de abonamente ce se pot efectua la ziare și publicațiile periodice din țară. Potrivit acestui aberant normativ, întreprinderile nu aveau nevoie să se aboneze la mai mult de o publicație periodică românească, iar institutele de cercetare și proiectare la maximum două !!!

Situația accesului la literatura științifică și tehnică din străinătate, mai ales la aceea provenită din țările occidentale, este la fel de proastă... Dacă în 1976, anul în care ceaușescu a făcut prima referință la „cunoașterea și aplicarea celor mai noi cuceriri ale științei și tehnicii pe plan mondial", pentru achiziția de publicații tehnico-științifice pe relația devize-libere erau alocați (la nivelul întregii economii) 540 000 de dolari, zece ani mai tîrziu această sumă ajunsese la 225 000 iar în anul 1989 au fost alocați sub 100 000 dolari S.U.A.; aprobările necesare pentru această sumă fiind obținute cu o asemenea întîrziere încît pe anul 1989 practic nu a intrat în țară nici un abonament din țări occidentale, singurele publicații sosite din această parte a lumii fiind cele obținute prin schimbul internațional (nevalutar) de publicații. O consecință imediată a acestui fapt o constituie reducerea drastică a numărului de titluri de reviste de la 3 900 de titluri în 1976 la numai 500 titluri în 1988, cu toate că între timp a fost aplicată și indicația ca să nu se achiziționeze la nivelul întregii țări (?!) mai mult de un exemplar din fiecare revistă! Iar cărțile din vest nu s-au aprobat la import de 3 ani!

În ceea ce privește dotarea tehnică, lucrurile au „evoluat" în aceeași direcție. După pierderile cauzate de „reorganizarea" din 1974, au rămas puține utilaje (unele oficii de ramură rămînînd chiar total lipsite de utilaje de multiplicare și reprografie!), intervenind și uzura și lipsa de materiale consumabile, fapt care a diminuat continuu baza tehnică a documentării. La I.N.I.D., de pildă, toate cele 4 aparate de copiat tip Xerox pe care le avem în dotare au depășit de cîte 3—4 ori numărul de xerocopii pentru care au fost garantate de firmele producătoare! Ceastă cauză avem dese ruperi în funcționare și înregistrăm întîrzieri mari în livrarea xerocopiilor solicitate de beneficiari după materialele documentare, unicate pe țară, aflate în biblioteca institutului și pe care le-am semnalat beneficiarilor noștri prin publicațiile și serviciile pe care le elaborăm. Din același motiv nu s-a mai putut asigura decît într-o foarte mică măsură serviciul de xerocopii la sala de lectură, serviciu omniprezent în toate bibliotecile din țările civilizate.

I.N.I.D. este membru în Federația Internațională de Informare și Documentare (F.I.D.). Este, de asemenea, membru în Sistemul Internațional de Informare Științifică și Tehnică (S.I.I.S.T.) al țărilor membre ale C.A.E.R. Dar ce te faci cînd cotizația de membru la F.I.D. nu a mai fost plătită tot din cauza „economiilor valutare", de peste 5 ani (termenul de excludere din federație pentru neplata cotizației fiind de 3 ani!), cotizația de membru al C.I.I.S.T. nu a mai fost plătită de 2 ani, iar cele 5 posturi de care dispune România în acest centru internațional nu au fost ocupate niciodată în întregime, de 6 ani țara noastră nemaiavînd nici un lucrător la C.I.I.S.T. ?!

Ce fel de participare poate avea România la schimbul internațional de informații, cînd ea este singura țară din S.I.I.S.T. care nu participă la rețeaua automatizată de baze de date cu interogare de la distanță ?! Și posibilități tehnice există, așa cum au dovedit experimentele de teleacces la bazele de date ale C.I.I.S.T. (Moscova) și ale omologului nostru bulgar T.I.N.T.I. (Sofia) efectuate de I.T.C.I. și I.N.I.D.! În ce fel vom putea contribui la crearea de „bănci de date tehnice și economice referitoare la produsele similare pe plan mondial, care să fie utilizate la analiza nivelului calitativ al produselor" în aceste condiții de sărăcie lucie ?!

În documentare, ca și în alte domenii, avem „programe minunate" și realități triste!

Răspunsul o fost consemnat de
DUMITRU CONSTANTINESCU

Contul ideilor pentru muncă

Analize lucide ale realității economice și sociale întreprinse de Consiliul Frontului Salvării Naționale au pus în evidență — fapt adus la cunoștință, prin intermediul Radio-ului și Televiziunii, simbătă, 13 ianuarie a.c. — o situație contradictorie în care ne aflăm. Și din care va trebui să ieșim, prin efortul tuturor.

O serie de capacități de producție nu mai pot funcționa. Fie că n-au materii prime, fie că sînt total depășite tehnologic.

O serie de investiții sînt oprite. Din rațiunile aduse la cunoștință.

Și unele și altele disponibilizează forță de muncă.

O serie de ramuri — minerit, siderurgia, agricultura s.a. — în schimb, au deficit de muncitori. Cîți se vor îndrepta spre aceste sectoare, încă nu se poate ști.

Pe de altă parte, primul ministru Petre Roman a anunțat generoasa, umana intenție ca fiecare locuitor apt să aibă asigurat un loc de muncă și, astfel, mijloace de existență. O soluție a și avansat-o. *Serviciile* și *industria mică*. Avem resursele necesare?

Revista noastră deschide acest *Cont al ideilor pentru muncă* menit să înlesnească organismelor de stat — așa cum se intitulează rubrica — un dialog de ținută cu oameni frămîntați de această problemă.

Cu specialiști — economiști, ingineri din industrie, agricultură, silvicultură, din domeniul comerțului, cooperației și al serviciilor, cu oameni întreprinzători, cunoscători ai unor resurse locale ce se pot valorifica în ateliere și secții productive de mică industrie, ori de către micii meseriași.

Se înțelege, nu vom da curs, nu vom publica decît pe acelea care prezintă argumente serioase, pe cît posibil calcule economice de eficiență, propuneri realizabile chiar de către semnatari.

Avertizăm că nu vom consuma timp și hîrtie pentru lucruri minore ori fanteziste.

Menționăm că inițiativa ne aparține. Nu am fost autorizați de către guvern s-o avansăm.

Pentru
a nu se mai repeta
greșelile istorice

Poporul român trebuie să cunoască adevărul

Peste 40 de ani au trecut de cînd noi, românii, am fost obligați la învățarea unei istorii strîmbe a propriei noastre patrii. Mutilarea noastră istorică a fost făcută în mod deliberat, cu „bătaie lungă", pentru ca, chiar și atunci cînd, într-un efort eroic suprem, poporul și-ar scutura jugul tiraniei, el să rămînă subjugat politic, alterîndu-se discernămîntul cu privire la real-nereal, bun-rău, valoros-nul, adevărat-fals.

Această percepție falsă a realității a condus, între altele, la manifestația din 12 ianuarie 1990, cînd, oameni manipulați, dar de bună credință de altfel, au fost pe punctul de a săvîrși o gravă eroare politică. Din fericire, Dumnezeu le-a luminat mințile în ultima clipă...

Pentru ca astfel de evenimente să nu se mai întîmple, este necesar, mai mult ca oricînd, ca poporul să fie informat corect și oportun cu privire la momentele cruciale ale istoriei noastre sau cu privire la adevăratele valori ale umanismului, culturii și civilizației contemporane.

Considerăm că, în sfîrșit, a sosit momentul adevărului și pentru acel eveniment care a bulversat o Europă (ce se resimte și azi) — 23 August 1944.

Pentru clarificarea faptelor de atunci, facem un apel la toți cei care au fost implicați în acest eveniment — începînd cu M. S. Regele Mihai și terminînd cu... comuniștii — să-și exprime opinia în revista „Flacăra", începînd prin a răspunde la cel puțin două întrebări:

1. De ce a fost necesară arestarea Mareșalului Antonescu?

2. Ce contribuție a avut fiecare formațiune politică sau personalitate la acest eveniment (ne referim în special la Blocul Național Democrat)?

Totodată, facem un apel la istoricii de bună credință — inclusiv din colectivul de redactare al celor 4 volume de documente privind 23 August 1944 — să se facă publice documentele și concluziile domniilor lor cu privire la acest eveniment.

ing. ROMUL CHIOREAN
Aiud **Str. Unirii, bl. 53, sc. B ap. 31**

Lena Constante a fost arestată în anul 1949 și a trăit în temniță ecodamnată fiind la 12 și apoi la încă 22 de ani, până în 1962 (Procesul Pătrășcanu). Opt ani și jumătate a rezistat singură în celulă, într-o izolare ce semăna mai mult cu moartea decît cu viața. În cei opt ani și jumătate a avut vreme să se gîndească la toate. Dar cel mai mult a cugetat la sensul existenței și la ispășirea pe care o poate aduce moartea. A cunoscut un timp și cea mai înfiorătoare formă de claustrare: aceea de a fi expusă, ca jivinele în manejuri, într-un spațiu închis pe toate cele patru laturi de gratii. A trăit mereu cu nădejdea că și în cele mai nenorocite clipe poți afla o izbăvire de chin. De la etajul al treilea al închisorii din Miercurea Ciuc, unde ocupa celula singură, doar cu tovarășa conștiinței sale demne, vedea, așa cum vede uneori naufragiatul, cu ochii minții lui înnebunite de așteptare un liman: cimentul lucios al parterului. Lena Constante se amăgea cu gîndul că, atunci cînd va ajunge la capătul puterilor, se va arunca peste parapet și va cunoaște fericirea de a nu mai fi. Dar nu mai trebuia să îndure umilința unei vieți lipsite de sens.

Numai că Lena Constante [illegible]. Într-o zi [illegible] să gîndească [illegible] dintre gîndurile [illegible] hăul acela [illegible] să mă [illegible] să nu sucombe.

Nimic nu-i era îngăduit; nici măcar să-și ia zilele!

Pentru oamenii care nu știu cine e Lena Constante, socot potrivit să spun următoarele: e marea doamnă a tapiseriei românești, soră cu Viorica Moisil — soția celebrului matematician Grigore Moisil — și stăpîna casei Hari Brauner. Maria Tănase, Gheorghe Zamfir și, mai încoace, Alexandru Mica și Ionela Prodan datorează lui Hari Brauner tot ce-i e dintotdeauna dator un artist vestit dascălului și sprijinitorului său. Hari Brauner, la rîndu-i vine dintr-o familie care, prin Victor Brauner, fratele său, a sacralizat numele României în arta Europei și a lumii, deopotrivă și la aceeași cotă a stimei cu Brâncuși, Ionescu, Eliade, Cioran.

Țara noastră a dat veritabile dinastii intelectuale. Familiile Brauner și Moisil n-au huzurit decît cu mintea. Lena Constante putea să rămînă în vest, avînd acolo susținerea și prietenia unor Dali, Henri Cartier Bresson, Jacques [illegible] și alți de [illegible] lipsa [illegible] Dar, iată, [illegible] optzeci de ani într-un apartament la bloc în Drumul Taberei rotunjind pentru patrimoniul național un fond de tapiserii care — nu e creator de-al nostru care să n-o știe și să n-o recunoască — ar cinsti, prin originalitate și bravură a inteligenței, oricare muzeu faimos al planetei.

Am povestit toate astea pentru a arăta că doamna Lena Constante e îndreptățită să aibă o opinie, în chestiunea reinstituirii pedepsei cu moartea, la care se ține să luăm aminte.

Toți vinovații trebuie să trăiască, dar în închisorile de ei construite. Să trăiască pînă la capăt chinul de a nu și se îngădui să mori. Nu e vorba de sadism, ci de satisfacerea unei cauze fundamentale: nimeni nu trebuie să uite. Ca să veghezi, trebuie să ai ce veghea.

Pentru nenumăratele regimente de lichele și profitori de toate naturile, pedeapsa de a se ști în permanență recunoscuți, admonestați, marginalizați, ocoliți, priviți cu neliniște și prudență, grija de a-și măslui biografia știind că ceva ce știu toți nu poate fi ascuns, efortul sisific al cunoașterii de sine și al revizuirii credințelor rămîn supreme sancțiuni publice.

Să ne amintim numai zadarnica străduință reparatorie a poeților staliniști care, cu graba începerii și, mai ales, a unui caracter infirm au beneficiat de la putere în anii '50. Nici după patru decenii nu izbutesc să șteargă [illegible] memoria colectivă [illegible] cu fărădelegii culturale la care au slujit. Oricît ar munci ei să uite, nu-i lasă viața să uite. Pentru tot răul săvîrșit împotriva umanului, pentru tot ce prostiă, vanitatea, lăcomia, infatuarea, grosolănia trimite contra umanului, civilizația a creat pedeapsa cu viața. În Franța, abia acum, la 45 de ani după război, s-a domolit, odată cu săvîrșirea dintre vii a colaboraționiștilor, ura poporului la adresa colaboraționiștilor.

TUDOR OCTAVIAN ■

Pedeapsa cu viața

În exclusivitate pentru „Flacăra"

LUNETA

Publicație — Manifest · editată de Frontul Democrat Român

Apare lunar și are ca scop demascarea politicii dictatoriale practicată de familia Ceaușescu

ROMÂNI !

După 10 ani de frig și foamete, ilustrul nostru cond. reușește să ajungă „inopinat" în magazinele PUSTII ale comerțului de stat. În urma acestui control domnia sa în loc să prezinte poporului adevărata situație, apelează la minciună, declarînd fără pic de rușine că depozitele sînt ARHIPLINE și că angajații comerțului de stat ar fi principalii vinovați că nu întocmesc comenzi suficiente pentru o foarte bună aprovizionare. Dacă într-adevăr depozitele sînt pline, cum se explică faptul că principalele produse alimentare se vînd condiționat, pe bază de tabele ca în timpul războiului?

În 1965 cînd ai primit în dar această țară, nu se vindea nimic, absolut nimic pe bază de tabele și nu se punea problema unei pîini sau a unui kg. de carne, iar mezelurile erau preparate din carne și nu din soia și mațe nespălate. Tot în 1965 producțiile medii la hectar, declarate la congresul al IX-lea erau de: 1900kg la grîu, 2650kg la porumb și 1430kg la floarea soarelui, acestea raportate la o populație de aproximativ 20milioane loc., iar acum populația a crescut cu nici 20% iar producțiile la hectar pe care îi obligi pe conducătorii unităților agricole să ți le raporteze sînt de zeci de ori mai mari. Cum îți explici domnule Ceaușescu, ca aflîndu-te în posesia unor asemenea recolte, procedezi la livrarea condiționată, pe bază de tabele și buletin a pricipalelor produse alimentare?

Tot din dispoziția ta s-a făcut publică judecarea ospătarilor de la rest. Orizont, pe care vrei să-i faci răspunzători pentru lipsurile de carne din capitală, de parcă respectivii au lucrat la aeroportul Otopeni unde se burdușesc avioanele Tarom și ale altor companii, cu carne calitatea Extra și alte produse alimentare pe care le exporți fără milă, fără să-ți pese că pentru copiii noștri noi nu avem.

Cu aceasta vrei d-le Ceaușescu să-ți susții campania electorală la care candidezi de unul singur și care nu se diferențiază cu nimic de tot a fostei burghezii bazate pe minciună și furt.?

Ne-am săturat d-le Ceaușescu de minciunile tale și NU sîntem de acord să mai fii ales secretar general al P.C.R.

Începînd din numărul viitor, vom publica povestea manifestelor anticeaușiste datorate unui grup de patrioți, grup organizat de tipograful Valentin Hurduc.

La încheierea acestui număr, domnul Valentin Hurduc ne-a rugat să prezentăm următoarea precizare:

„Am oferit revistei „Flacăra", în exclusivitate, cele ce vor urma, mai ales pentru că este revista care, în cîmpul apăsător al presei ceaușiste — nu numai tipografii o știu! — a fost pentru mulți nedreptățiți ultima speranță, a fost, ani și ani, publicația ce mai ajuta pe cîte un năpăstuit căruia alte publicații - standard nu îndrăzneau sau nu doreau să-i întindă o mînă, chiar după ce durerile lui se transformau în maculatură la alte adrese."

Ultimul asemenea manifest, difuzat înaintea congresului la care dictatorul urma să fie „reales". Cei ce mai păstrează exemplare din numerele precedente sînt rugați să dea de știre revistei și să ne ajute să le prezentăm.

Procesul redactorilor așa cum a fost (3)

„Revoluția e și a părinților noștri !"

— Dumneavoastră, domnule Ștefan Niculescu — **Maier**, dați, am aflat, **inginer automatist**. Faceți parte din grupul celor șapte redactori ai tipografi care au cutezat, în condiții de dictatură și absolută teroare, să tipărească ziarul *România*. Acum lucrați, constat, în redacția ziarului *România liberă*. E o opțiune definitivă pentru ziaristică?

— În 1983, am terminat o facultate tehnică și am devenit e adevărat, inginer automatist. Acum, am 31 de ani, dar de foarte tînăr, din liceu, m-au atras științele umaniste și în special chestiunile legate de mecanismul acesta de funcționare al opiniei publice.

— Care anume „chestiuni"?

— Contradicția flagrantă dintre valorile perene, acumulate prin educația din familie, „de la mama", adică sub forma să nu furi, să nu minți, să înveți, să iubești arta adevărată etc., — și ceea ce se practica până înainte de Revoluție în societatea românească: minciuna, corupția, dictatura, lipsa oricăror libertăți și drepturi politice, a democrației adevărate etc. Văzînd această flagrantă răsturnare de valori, eu, ca tînăr, am fost pur și simplu șocat, iar mulți alți tineri, asemenea mie, au fost, cred, debusolați pentru o bună bucată de vreme.

— Ați încercat, deci, o debusolare, o detensionare?

— Am încercat o detensionare începînd să scriu pentru a participa la Cenaclul *Sagittatorul*, bucurîndu-mă de îndrumarea și prietenia profesorului Tudor Opriș. În 1977, la Festivalul de tristă amintire „Cîntarea României", am obținut premiul întîi pe țară la proză, cu nuvela *Ultima zi*: era vorba despre ultima zi de școală, din clasa a XII-a, în care constatam, aproape consternați, că noi, elevii, de 12 ani împreună, nu apucaserăm să discutăm măcar o dată, în mod serios, despre viața noastră care ne aștepta, decît o oră, la ultima oră de diriginție. Atunci, la acea oră, am discutat pentru prima oară sincer, serios, fără ocolișuri, noi între noi, despre marile probleme care ne obsedau și ne așteptau în viață, dar despre care școala, prin factorii ei educaționali nu ne vorbise niciodată.

— Probabil și fiindcă, la ore le de diriginție, profesorii erau nevoiți să vă vorbească despre cît de mari erau „conducătorii noștri iubiți", despre cuvîntările de „inestimabilă valoare" ale dictatorului, despre planul de hîrtie, textile, stîlpi și borcane, despre cîte alte asemenea inutilități foarte valoroase la timpul acela.

— Da, ați definit exact, dar pentru noi a fost foarte trist, de tristețea asta ne-am dat seama și mai tîrziu, cînd am dimensionat-o mai exact, iar tonul atît de melancolic de sfîșietor, din nuvela de care vă povesteam, vine și de aici, mai ales de aici. E ca și cînd ai iubi în taină și mai mulți ani o femeie frumoasă, într-o zi o întîlnești, îi faci această mărturisire, fiindcă găsești în fine curajul de care ai nevoie, dar, ce folos?, frumoasa făptură se află de acum pe un pat de spital. Toate bucuriile bunele sentimente, puterea iubirii nu mai ai cui să le oferi.

— Ce efecte a avut această dezamăgire, produsă de răsturnarea valorilor morale, asupra dumneavoastră, a tinerilor?

Din cauza acestui regret sfîșietor, a acestei dezamăgiri, am hotărît să nu merg la o facultate cu profil umanist pentru care cred că aveam chemare, ci am ales ingineria am *dat* la Politehnică.

— Ați fost un student bun?

— N-am fost un student strălucit; am fost în schimb cel puțin așa vreau să cred un gazetar bun: am scris un zuar bun în Politehnică. Se numea *ING*, și la care eu am fost redactor șef adjunct. Am avut și un redactor șef foarte bun, dar care deocamdată, constat, preferă să stea, să rămînă în anonimat. Poate într-o zi, vă voi arăta aici, în *România liberă*, colecția acestui ziar. Dacă vom număra de cîte ori, în textele publicate, apare numele odiosului dictator ceaușescu, acest număr au va fi cred mai mare de trei sau patru: și aceasta în toate cele 24 de apariții.

— Cum ați ajuns în redacția ziarului ilegal *România*?

— Începusem să colaborez la revista *Magazin*; la *Știință și tehnică* am avut chiar o rubrică permanentă [illegible] *Salon* al ingenioztății, la care îl invitam pe toți acei oameni, specialiști cu idei mai năstrușnice, să mă exprim astfel, să gîndească și să acționăm împreună pentru aplicarea acestor idei în practică.

— Era un fel de a forța imposibilul?

— Cred că da, dar am fost nevoit să renunț repede la *Salon*, fiindcă marea majoritate a ideilor pe care le primeam în cadrul Salonului, erau idei politice ori cu substrat politic, și intram, se înțelege, în contradicție directă cu stăpînirea.

— Ați abandonat de tot sau pentru un timp?

— Am încercat să mă angajez în presă. N-am putut, nu eram membru de partid. Am încercat să devin membru de partid. N-am putut, fiindcă aveam rude în străinătate.

— Din contradicție în contradicție.

— Da, pînă am dat de Petre Mihai Băcanu, căruia îi vîndusem *pontul* cu Salonul. La el am găsit multe idei comune, așa că am hotărît împreună să facem ceva. Băcanu mă, contactase cîțiva oameni. Denumirea ziarului, *România*, am fixat-o împreună. Ce a urmat știți: eu, ca automatist, trebuia să mă ocup de partea tehnică, de tipărirea cu mijloace mai moderne a ziarului. Subliniez, că nu din patriotism am făcut ceea ce am făcut, deși poate să pară paradoxală afirmația mea; am făcut aceasta datorită educației pe care am primit-o în familie, de la mama mea. Dacă, deci, educația aceasta de acasă echivalează cu patriotismul, e generatoare de fapte cu adevărat patriotice, atunci poate fi vorba de patriotism și îmi cer scuze că nu stăpînesc prea bine o astfel de noțiune.

— Sînteți tînăr: credeți, în lumina celor expuse de dumneavoastră pînă acum, că Revoluția este *produsul* exclusiv al unei anume categorii sociale, a tineretului, să zicem?

— Ar fi greșit să judecăm astfel. E foarte adevărat, în marea lor majoritate cei ce s-au jertfit au fost tineri și copii, elevi, studenți, tineri muncitori de toate profesiile, tineri veniți chiar de la sate. Revoluția poartă într-adevăr aura tinereții. Dar, în același timp, Revoluția e și meritul, *produsul* părinților noștri: Revoluția se datorește și meritului sutelor de mii de mame care au știut să ne educe nu după dogmele dictatorilor, după minciunile politice din cărți de cetire și de la televizor ci după valorile și tradițiile permanente și nemuritoare ale neamului românesc. Ele, mamele, sînt păstrătoarele tradițiilor inestimabile ale poporului nostru ele, prin educația lor frumoasă, adevărată, curată, și-au trimis, împotriva tuturor durerilor de acum, copiii, fie să facem ca străzile, cu mîinile goale împotriva gloanțelor odioșilor teroriști.

— În acest fel, Revoluția devine și o Revoluție a mamelor, a părinților noștri?

— Am spus, parc-se, nici nu putem gîndi altfel. Revoluția noastră nu trebuie să adîncească nici într-un fel contradicția care a apărut pe alocuri între generații, ci să armonizeze toate formele de conviețuire, toate formele existenței noastre. Sigur, mai sînt unii indivizi care se țin de putere, alții care se înfig la putere fără [illegible] Să mai aștept [illegible] Vasile care [illegible] democratic, Revoluției noastre valorile adevărate îi vor da la o parte. Revoluția a pus în mișcare o mașinărie foarte complicată, aproape infernală. Scăpată de sub control, ar duce la dezastru. Dacă, în schimb, reușim să controlăm bine, cu răbdare, cu înțelepciune, cu competență, atunci Revoluția va triumfa.

N. GR. MĂRĂȘANU ■

PIAȚA REVOLUȚIEI

Un nesfîrșit pelerinaj este în aceste zile în Piața Revoluției. Vin oameni din toată țara să cinstească memoria celor uciși și să-și recapete forța de a lua viața de la început. Încet, încet în Piața Revoluției, ca de altfel în întreaga țară, viața a început să pulseze din nou, asemeni unei inimi tinere și sănătoase. Viața a triumfat! Dovadă e și acea superbă căsătorie a celor doi tineri, oficiată acolo, în locul unde au luptat. Am stat de vorbă cu puțin timp înaintea bestialului masacru cu cîțiva din tinerii veniți să apere Muzeul de artă națională. Erau elevi și studenți la arte plastice. Mulți dintre ei au murit în fața și în sălile muzeului. Au reușit însă să adăpostească întreg tezaurul de artă. Clădirea este grav avariată, dar lucrările de refacere au început urgent și se desfășoară [illegible] și eficacitate.

*

Cele mai mari pierderi le-a suferit clădirea Bibliotecii Centrale Universitare. Lucrările de construcție a edificiului au început la 3 mai 1891 și au continuat pînă în 1905, cînd se năștea primul așezămînt de cultură destinat tineretului din toate facultățile țării. Astăzi, clădirea bibliotecii este complet distrusă, incendiul mistuind în acea teribilă noapte de 22 decembrie peste 500.000 de cărți de mare valoare. Cu prin miracol, a rămas o cămăruță în care, întîmplător, se găseau manuscrisele lui Mircea Eliade. În rest, întreg fondul de carte rară românească și străină a ars. La sediul provizoriu al bibliotecii, aflat în strada Transilvaniei nr 6, doamna Ruxandra Nedelcu, de la serviciul „Completare" are vești bune

În primul rînd s-au păstrat planurile originale ale clădirii, astfel încît munca constructorilor se va putea desfășura mult mai ușor. După ritmul în care au demarat lucrările și asigurările primite, centenarul bibliotecii va fi sărbătorit în această impozantă clădire care va arăta la fel ca înainte. În al doilea rînd, remarcabilă este promptitudinea multor iubitori și deținători de carte rară din întreaga țară care au donat o parte din colecțiile personale. Din respect pentru noblețea gestului lor, transcriem, absolut la întîmplare, cîteva nume: profesor Cantemir Moșoiu din Ploiești — „Epitomes historiarum", 1656, profesor Virgil Cândea — „Sanctus Ambrosius", 1527, Sorin Olteanu — „Gramatica", 1797, Rusovan Dan din Constanța, — „Istoria pentru începutul românilor din Dachia" a lui Petru Maior 1912, Jalbis Rafila din Zalau — „Octoihul cel mic", 1866, Spiru Vergulescu — ediția princeps „Poezii" de Mihai Eminescu și lista ar putea continua, dacă nu ne-ar tulbura delicatețea gestului unui alt ofertant, venit tocmai de la Pașcani.

*

Rămînînd în același perimetru al culturii, consemnăm un fapt cu valoare de simbol: clădirea Ateneului Român nu a suferit nici cea mai mică zgîrietură! Activitatea muzicală din acest lăcaș de suflet se desfășoară normal, primul concert care a avut loc săptămîna trecută omagiind, prin Requiem-ul lui Mozart, memoria tinerilor martiri.

*

În apropiere, clădirea restaurantului „Cina" este o rană. Lemnăria clădirii încărcată de ani și tradiție a ars cu rapiditate. Personalul unității a rămas zi și noapte la datorie, dar mare lucru nu a putut să facă sub ploaia de gloanțe ce se abătea din toate părțile. „A venit o mașină de pompieri să stingă incendiul, dar nu a reușit să facă nimic, își amintește unul din șefii de unitate, Nicolae Andrei. Abia tîrziu, în noapte, un alt echipaj a potolit vîlvătaia. Curajul lor nebun ne-a paralizat complet, nici nu am apucat să le mulțumim. După ce a fost stins incendiul, localul a fost jefuit. S-au furat bunuri materiale în valoare de milioane. Chiar muncitorii aduși să repare clădirea au furat [illegible] ce se putea fura. De la veselă pînă la tapetul de pe pereți".

Și hotelul Athénée Palace a suferit pierderi însemnate. „După o renovare de cîțiva ani, mărturisește Florin Tutilă, șeful recepției, am ajuns din nou să reparăm. În momentul de față, din cele 305 camere, doar 60 pot fi folo-

Un popor întreg și-a concentrat în acest loc tăria gîndului și cutezanța faptei. Ani de-a rîndul istoria României a fost scrisă în acest perimetru pe unde s-au perindat conducători de neam și țară. Regi și dictatori au urlat mulțimii, adusă aici să li se închine legi și hotărîri perfide care au umilit fără măsură demnitatea și libertatea noastră. Aici, în chiar miezul puterii, mugurii acestui binecuvîntat pămînt au îndrăznit să-și ridice privirile și să spună răspicat : NU ! Ne-am săturat să fim blestemați de soartă. Vrem să trăim liberi !

Nesupunerea le-a fost mișelește pedepsită și otrava glonțului i-a ucis fără milă. Dar nu i-a înfrînt. Căci din sîngele lor tînăr și nevinovat ce a sfințit acest colț de rai a renăscut România liberă.

Unul din dureros de numeroasele locuri de jertfă se numește Piața Revoluției. După aproape o lună de zile, urmele supliciului nu s-au șters. Eroii Revoluției sînt tot acolo, neînfrînți în crezul lor. Chipurile li s-au metamorfozat în miile de lumînări aprinse, s-au cuibărit în inima mamelor care nu mai au putere să-și bocească copiii, au luat forma unei flori, a unei lacrimi...

Fotoreportaj de EUGEN NEGREA

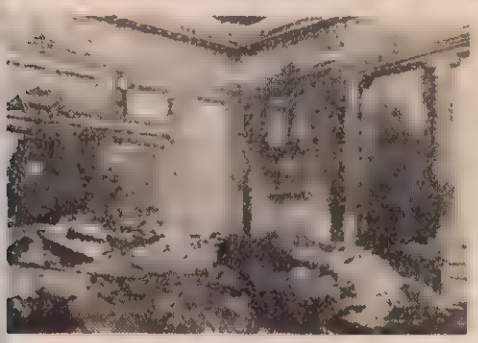

site. Nu știu dacă s-a tras și din hotel, nu am găsit nici o urmă. Știu doar că în preajma marilor manifestații aveam obligația să evacuăm camerele dinspre piață și să tragem jaluzelele. Toate unitățile noastre funcționează din plin". Într-adevăr, în restaurantul hotelului calitatea serviciilor se menține la binecunoscuta cotă a profesionalismului și, după cum declară domnul Viorel Sibișan, [illegible] întregul personal de servire se străduiește să ridice firma la nivelul tradiționalei noastre ospitalități.

[illegible]

Latura sudică a Pieței Revoluției este delimitată de fațada unui bloc de locuințe cu 6 niveluri. Majoritatea apartamentelor [illegible] arse și părăsite. În corpul A am intrat deja mai ieri trudeau la aberanta construcție futuristă de pe malul drept al Dîmboviței

în corpul B e pustiu. Ușile sînt căsăpite și peisajul e tulburător. Cărți și reviste pe jumătate arse, cîteva cratițe uitate într-o chiuvetă, o jucărie strivită, un glob pămîntesc ciuruit de gloanțe și pretutindeni urmele focului. Unul din apartamentele mai puțin afectate este cel cu numărul 32, al familiei Mihai Roman. Două zile și două nopți membrii familiei au îndurat calvarul din jur. Là început nu au înțeles de ce e un du-te-vino continuu pe scări, mai ales că în blocul lor nu se putea intra decît după ce erai temeinic legitimat și controlat de „portari". Apoi au început împușcăturile, a explodat instalația de gaze, incendiul. S-au baricadat în apartament de frica gloanțelor. Dar ei folos. Teroriștii coborîseră pe firidele de la etajele superioare și trăgeau ca demenții în oamenii de pe stradă, în oameni din apartamente. În a treia noapte s-au refugiat la niște prieteni. Cînd s-au întors nu au găsit decît urmele a două gloanțe. Și casa jefuită. Au mai găsit, totuși, puterea să-i primească în apartamentul lor pe Gicu Vasilescu și pe Ruxandra Bartolomeu, voluntari ce asigurau paza imobilului. Nea Gică, muncitor la „Tehnometalica" București le-a montat ușa adusă cine știe de unde și i-a ajutat să mai aranjeze prin casă. Ruxandra este studentă la Facultatea de Utilaj Tehnologic din Timișoara. În 21 decembrie a venit la București și a transportat hrană soldaților. A fost rămîită la poiat și mutată apoi la metrou, dar nici aici nu i-a mers prea bine. Și-a tăiat degetele în lama unui cuțit [illegible] cînd [illegible] buze. E ferească totuși că a putut [illegible] să dea o mînă de ajutor.

De la fereastra apartamentului 32 se vede biserica Kretzulescu, înălțată la 1722 de marele vornic Iordache Kretzulescu și soția sa Safta, cea de-a patra fiică a domnitorului Constantin Brîncoveanu. De mai bine de 5 ani biserica nu are preot care să slujească în ea. Doar o femeie vîrstnică stă și vinde lumînări celor intrați pentru rugăciune. Cu certitudine se vor găsi oameni de bine pentru a șterge murdăria gloanțelor și a da o atît de necesară strălucire picturilor murale și icoanelor străvechi.

Oameni de suflet s-au dovedit a fi și librarii de la „Dacia". Pagubele nu sînt mari, s-au spart vitrinele, au fost arse sutele de volume de „inestimabilă valoare" și au fost goliți casele de marcaj. Au rămas urmele gloanțelor și, așa cum ne spune doamna Ana Sobola, dorința și plăcerea de a vinde numai carte bună. Dacă parterul acestei clădiri adăpostește magazinele binecunoscute de toți bucureștenii, etajele ei găzduiesc o instituție care nu vrea să-și trădeze prea ușor identitatea. O voce misterioasă de la un telefon nevăzut precizează că s-a tras din și în clădire, că etajul IV [illegible] afectat de incendiu, dar că în scurt timp totul va fi făcut. Sîntem siguri că lucrările vor fi temeinice [illegible] dăjduim că, odată [illegible] minată, clădirea va [illegible] altă utilizare. Măcar [illegible] liniștea noastră sufletească.

O destinație necunoscută are și clădirea de la 65 a-mintește, [illegible] roasă insistență în memoria noastră. Deocamdată se înlocuiesc geamurile [illegible] se încearcă [illegible] efectelor și cam atît. Nu [illegible]

Urbanismul Capitalei. Ce se mai poate salva?

S-a demolat destul în deVălmășie!

S-au distrus destule monumente și construcții în cea mai bună stare, ce mai puteau fi locuite zeci și chiar sute de ani.

Să stopăm dezastrul „modernizării" în variantă ceaușistă prin raderea de pe suprafața pământului a unor cartiere și străzi întregi, făcînd să dispară istoria și personalitatea orașelor noastre!

Se pot afla soluții să îndreptăm unele dintre greșelile făcute?

Chemăm arhitecții, inginerii, urbaniștii, istoricii și istoricii de artă, designerii, artiștii plastici, sociologii să-și afirme punctele de vedere. Să ofere idei, idei și modalități tehnice gîndite, realiste, aplicabile, ce pot fundamenta decizii ale Guvernului sau ale municipalității.

Rubrica noastră vă stă la dispoziție.

Un prim dialog l-am purtat cu arh. MARCU ANGHEL, și dr. ing EUGENIU I. IORDACHESCU. Ei ne propun să discutăm, înainte de toate, despre o necesară și dreaptă restituție urbanismului și istoriei Bucureștiului:

Biserica Mihai Vodă: readusă pe locul inițial

Intrînd în patrimoniul vitoriilui și monstruosului palat, supranumit demagogic „casa poporului" (în fapt, încă una tot a familiei dictatoare fi), singura ctitorie din București a prințului Unirii de la 1600 a fost propusă spre demolare. Decizie cu mare, cu foarte mare greutate preschimbată în urma a numeroase proteste, semnări, memorii, intervenții din partea a numeroși intelectuali români, explicîndu-i-se troglodițului, care făcea atîta caz de istoria patriei, că este una dintre cele mai vechi biserici din București, după cea din zona Curții Domnești, socotită de cei mulți dintre cercetători o desăvîrșită realizare a arhitecturii medievale a Țării Românești. Înălțată pe cînd era Ban al Olteniei, înainte de a deveni Domn, mînăstirea și biserica acestuia, cea va purta, după tradiție, numele — Mihai Vodă, i-a adăpostit familia în timpul campaniei din Transilvania pentru Unire, iar mai tîrziu va deveni sediul Cavalerilor Ordinului „Mihai Viteazul" care se întîlneau, în fiecare an, la 8 noiembrie, și erau, de regulă, marii mutilați de război, de război pentru întregirea neamului. Aici se desfășurau solemnitățile pentru decorarea ofițerilor români (tradiție pe care Ministerul Apărării Naționale ar putea s-o reînvie, spre cinstirea eroilor noștri, a armatei române și a istoriei). Ar fi dispărut (în ciuda celor aproape 400 de ani de supraviețuire, traversînd vremi vitrege și calamități naturale), dacă nu am fi avut în țară experiența mutărilor de clădiri prin sistemul tehnologic original gîndit de dr. ing Eugeniu I. Iordăchescu de la Institutul „Proiect" București. Cît care mai salvase astfel, de aceeași furie a demolării, alte biserici din București, din țară, alte monumente și clădiri solide (Schitul Maicilor, biserica Olari, Capra, din sec. Pantelimon ș.a.m.d.). A fost trasă de pe deal, construcție de 3.100 tone, fără să se miște turnul de la locul lui, fără nici o fisură, pe o distanță de 229 m și la o diferență de nivel de 6,20 m, urmată, într-un ax bine calculat, de clopotniță. Dacă ingineresște a fost și rămîne un eveniment tehnic de excepție, din nefericire *„stau într-o condiție urbanistică greoznică pe noul amplasament"*, ne confirmă ceea ce vedem și simțim cu toții, arh. Marcu Anghel. De unde ideea și dorința — acum posibile —, de readucere acolo unde le-a așezat inițial Mihai Viteazul. Pe aceeași colină, a cărei înălțime, din păcate, a fost ajustată, în raport cu noua funcțiune, se află, chiar în dreapta intrării în biserică, și o colibă dacică pierdută ireversibil. Inginerul Iordăchescu ne asigură că tehnic este posibil să fie urcată pe amplasamentul istoric, spațiul e liber. Nu ar fi o cheltuială multă, în nici un caz atît cît a trebuit pentru coborîre, mai puțin de 10 milioane lei. „Deocamdată partea de consolidare este facută. Ce obiectivul are un singur bloc ce poate fi mutat, să-i deschidă calea să treacă după care va fi readus pe locul lui".

Dacă facem o socoteală cinstită, i-ar reveni fiecărui român la 23 milioane de locuitori — cîte 25 de bani pentru a se putea ca pe „balamalele necesare. O chestă publică s-ar putea deschide. Dacă acum un secol, s-a putut aduna lei cu leu pentru Ateneu, cine ar refuza acum să dea 25 de bani pentru „Mihai Vodă"?! Pentru o ctitorie atît de multi legată de sufletele noastre?" În plus, ar mai acoperi, în parte fațada agresivă a grosolanului palat, distonant cu arhitectura și dimensiunile Capitalei noastre sese în perioada interbelică, arh. Duiliu Marcu.

„N-ar fi nici o greșeală dacă la o construcție neterminată, cărela nu i s-a îngropat întreaga valoare, s-ar mai interveni asupra ei", spune arh. Marcu Anghel. Blocurile, în stadiul actual au consumat cam 30 la sută din valoarea integrală și n-ar fi nici o pierdere prea mare de bani, dacă, în locul unei arhitecturi care a fost decretată, s-ar veni cu una adevărată, bine gîndită. Am încredere în arhitecți, se pot repara greșelile din Piața Victoriei și e momentul acum, pentru a nu regreta mai tîrziu. Trebuie luate măsuri urgente, și prima ar fi, să li se taie din nivelul exagerat, nu?!

Piața Victoriei: nu este totul pierdut

Un alt loc de suflet, ce se impune a fi urgent reconsiderat, este Piața Victoriei, unde cresc niște blocuri stil „circul foamei", cum îi spun bucureștenii arterei ce urma să se numească „Victoria socialismului", atît de discrepante cu ceea ce au în jur, cu imaginea trasată de cel care o compu-

Complexul istoric Văcărești: de reconstruit

Dr. ing. Iordăchescu (și (se) amintește cu cît zel îi duceau la îndeplinire ordinele dictatorului de răpunere a clădirilor vechi slugoii și carieriștii de la primăria Capitalei, între ultimii dovedindu-se la înălțime fostul, vicepreședinte Dumitru Necșoiu. Ca și mulți arhitecți care îi făceau jocul, „Nu accepta să-i scape nimic, nu voia să lase nici o urmă despre cum a fost Bucureștiul de-altădată, poate tot imprima doar chipul lui, megalomania și prostul lui gust". Cum făcea o „vizită de lucru", cum apăreau buldozerele să radă cîte ceva. Astfel nu rămînea timp să poți salva elementele prețioase ale unei clădiri — fresce de mare valoare artistică din biserici (așa cum s-au petrecut lucrurile cu biserica Sf. Spiridon vechi, de lîngă Operetă, așa cum s-a întîmplat și la Văcărești), picturi murale din case particulare de la sfîrșitul secolului trecut, sobe de faianță frumos decorate vitralii, geamuri din stelă de Murano, germană sau de Bohemia, pietrărie și marmure, dar cîte valori n-au fost literalmente jefuite, distruse! Dacă am exemplifica numai cu edificiul Institutului medico-legal „Dr. Mina Minovici" și e suficient să-i trezească revolta, conștiința crimei asupra tuturor compartimentelor vieții românești, săvîrșită cinic de periodica analfabetă. În interior era o bijuterie. „Directorul de atunci al institutului — între timp a decedat — m-a chemat la el și m-a consultat, m-a întrebat, dacă aș putea să mai clădirea, s-o transfer. Și i-am spus „da", i-am garantat, că după cîteva zile să înceapă demolarea". Dar, pe lîngă valoarea ei de arhitectură, această clădire avea o mare însemnătate pentru știința românească. Este, se știe, prima instituție din lume cu acest profil, idee și operă ale unui savant român. „Și apoi, precizează arh. Marcu, acest doctor Mina Minovici a avut un caracter foarte mare. Aș știut vreodată unde își petrecea el Revelionul și Crăciunul? La azilul de noapte, cu trăsura încărcată de cozonaci și la maturătorii UCB (a salubrității orașului). Era un om deosebit".

În același mod precipitat a fost distrusă și biserica Văcărești, cu toată incinta ei mînăstirească și ce se mai păstra din vestitul palat, în epoca domnitorilor Mavrocordați. Inițial, după dezafectarea închisorii, umbla zvonul că vor fi restaurate și transformate în muzeu. Cum am scris la vremea respectivă, arhitecta Liana Bilciurescu, specializată în străinătate pentru restaurări de monumente, cu bursă UNESCO, a și muncit la un proiect temeinic în acest sens. El există. Dar, curînd, planurile s-au schimbat, așa cum dictau, de multe ori, capriciile lui sau ale cl. S-a hotărît demolarea. Studenții de la „Arte plastice" au decapat o parte din frescă bisericii după știința arh. Marcu, în jur de 80—100 m. și iar s-a stopat această idee. Ca peste noapte, precum un trăznet să intre buldozerele.

„Pictura bisericii de la Cotroceni zace ascunsă pe la Cernica, iar cea de la Văcărești e risipită prin pod-ma de la Mogoșoaia".

Deține multe informații despre tragedia acestor două mari lăcașuri ale sfintei noastre latorii, important este însă acum, să ne gîndim serios la reconstrucția complexului de la Văcărești.

— Și ce destinație să ia?, îl întreb.

— Să vă spun o poveste, pe care o știu de la arhitecta Dem lavrancea. Prin 1941, împreună cu pictorul Eustațiu Stănescu, rectorul Școlii de Belle arte, și cu Petrovici, ministrul culturii, merge din ordinul lui Antonescu să constate ce trebuie făcut ca această incintă, unde se aflau depozitele de zi ale Tribunalelor din București — pentru care urmau să se construiască în altă parte niște barăci — să devină sediul Școlii de Belle arte. Cînd am relatat lucrul așta în cancelaria de la „Arte plastice" — erau acolo Cati Teodorescu, rectora, Vasile Grigore, pictorul, și mai erau niște profesori —, Vasile Grigore, ca om umblat prin lume, a zis „nici nu cred că ar fi fost în toată Europa o facultate de arte plastice mai bine instalată".

Strada Mihai Eminescu

Pentru a se justifica demolările în masă de străzi și cartiere întregi, apărînd astfel ei aureolați de „grija față de om", față de condițiile noastre de locuit, ani de-a rîndul nu s-a dat voie să se facă vreo reparație, vreo intervenție de consolidare, de restaurare, de îngrijire a fondului locativ vechi al orașului, fiind lăsat să se degradeze. Toate zonele, toate străzile erau supuse „civilizatoarei opere" a „sistematizării".

— Ce străzi și cartiere vechi, care erau sortite demolării, ar trebui să le salvăm de acum înainte, domnule arhitect?

— Una din cele este str. Mihai Eminescu. E adevărat că are din loc în loc unele dărîmături; cea mai mare plăcere pentru un arhitect ar fi să plombeze strada așa cu case de aceeași înălțime și să obțină, în locul monotoniei cunoscute —, cum e, de pildă pe magistrala căreia s-a și propus schimbarea numelui din „Victoria socialismului" — o mare varietate de volume, de fațade, sporindu-i farmecul. Să se salubrizeze casele vechi, dacă sînt motive să le menți-

nem și așa mai departe. Dar cartiere din acestea frumoase, ce trebuie doar „ajustate", se mai găsesc. În jurul studiourilor de Radio, în Cotroceni, în Domenii, Vatra Luminoasă... Cele din jurul Radio-ului, toate erau supuse raderii și înlocuirii totale. Trebuie regîndit, reluat loc cu loc, stradă cu stradă.

— Deci, primul efort se cere arhitecților. Să-și schimbe optica, să ne respecte orașul, să nu-l mai creadă un „sat mare" și, erijîndu-se în creatori, sistematizatori și urbaniști geniali să-l radă în continuare, ridicînd cutii de chibrituri împinzite în toate orașele României. Poate că frontul lor comun, fără carieriști și lași, ar fi putut salva mai mult, ar fi construit, chiar dacă mai puțin, mai solid, mai confortabil, mai reprezentativ.

Casa din str. Buzești nr. 5

Și pentru că vorbim de salvări, anul trecut am primit la redacție un apel grav și disperat din partea interlocutorului de azi: să intervenim a nu se demola — era pe punctul, cum este și acum — casa din str. Buzești nr. 5. Ne-a încredințat și numărul de telefon al profesorului Vatamaniuc pentru a ne convinge de însemnătatea acestei căsuțe mo-

— Sînt ultimele ziduri din București despre care știm sigur că l-au adăpostit pe Eminescu, precizează arh. Marcu Anghel.

— Am discutat ca să-i găsim o soluție de păstrare, fi răspunde ing. Iordăchescu. Fie de mutare, de translație, fie de păstrare pe locul ei și încadrarea cu grijă a blocurilor.

deste pentru cultura, pentru poezia românilor. Între zidurile ei a locuit Eminescu, în perioada sa de glorie, aici și-a pus la punct „Luceafărul".

Am încercat să scriu dar a te ridica împotriva unei demolări, indiferent cu ce argumente, era egal cu a sabota „politica de sistematizare a partidului". Am renunțat strîngînd din dinți, ca și în ziua cînd am aflat că frumoasa locuință a lui Iorga de pe Bd. Ilie Pintilie, unde intrasem de atîtea ori, în anii cînd adăpostea, ca un simbol, Institutul de filosofie al Academiei și Centrul de sociologie, a căzut. Jertfă, chipurile, necesară pentru o modernă Piață a Victoriei.

— Părerea mea este să nu se înghesuie acolo prea multe apartamente și să se păstreze casa așa cum e. Să-i lase o poiană cît mai mare în jur. As fi cel mai fericit dacă „Proiect" București m-ar chema pe mine să mă ocup de această lucrare.

Fără bani, fără vreo plată, așa cum și inginerul Eugeniu I. Iordăchescu se oferă să ajute, să rezolve probleme tehnice ale construcțiilor care au suferit în timpul revoluției. Cine are nevoie, să-l caute la „Proiect" București.

CICI IORDACHE ADAM ■
Fotografii de ELENA GHERA ■

P.S. Vă așteptăm opiniile, domnule prof. arh. Ascanio Damian, dumneavoastră cel care ați renunțat publie la funcția de vicepreședinte al Uniunii Arhitecților, ca protest pentru greșelile din urbanismul ce se promova în țară și incompetența dovedită în proiectul pentru „casa poporului".

Vă așteptăm, domnule arh. Peter Derer, dumneavoastră cel repudiat din învățămîntul superior de arhitectură, socotit „sabotorul politicii de sistematizare a partidului" pentru că v-ați opus demolărilor în masă, avansînd ideea „rezervațiilor orășenești", despre care noi am scris.

Terapia organizării

BUNA ZIUA DOMNULE MINISTRU!

Convorbire cu dr. DAN ENĂCHESCU, ministrul sănătății

— Domnule ministru Dan Enăchescu, către ce „terapii organizatorice" se orientează noua conducere a Ministerului Sănătății pentru însănătoșirea rețelei sanitare, adusă în plină criză de regimul tiranic?

— Aceste măsuri vor reprezenta, cum se spune, timpul doi al operației. Deocamdată trebuie încă să facem față unor urgențe: asigurarea asistenței medicale pentru răniții aflați pe patul de suferință, trimiterea celor în stare gravă la clinicile din străinătate pentru intervenții chirurgicale ce ne depășesc, repartizarea echilibrată la toate oficiile farmaceutice din țară a medicamentelor și instrumentarului primite ca ajutor umanitar din alte țări. Ne străduim să limităm mai vechea epidemie de hepatită, să luptăm cu numeroasele boli apărute ca urmare a rezistenței scăzute a organismului oamenilor generată de subnutrirea populației.

— Mai era un pas pînă la impunerea de rații și la aspirină vată, bineînțeles dacă se găsea. Cum poate fi remediată cît mai repede starea jalnică a sertarelor goale din farmacii?

— Actualul guvern ne-a pus la dispoziție fonduri pentru cumpărarea de medicamente din import. Ni s-a repartizat de asemenea valută în vederea achiziționării de substanțe active și ingredienți necesari reluării fabricației unor preparate în țară. Blocarea abuzivă a unor importuri de completare a rețelelor unor medicamente românești le-a scos pe mulțe din acestea de pe liniile tehnologice. Vom aduce din străinătate și diverse sortimente de anticoncepționale. Femeile care amînă pentru moment nașterea unui copil vor putea evita intervenția brutală a avortului. Toate importurile menționate mai sus au pășit pe filiera normală a tratativelor comerciale. Nu peste multă vreme, în farmaciii se va găsi o gamă variată de medicamente, în cantități suficiente.

— De mulți ani, mintea rudimentară de la cabinetul 2 a interzis concursurile. În rețeaua sanitară s-a creat un adevărat vid de medici specialiști.

— Într-adevăr, blocarea concursurilor a distorsionat grav structura personalului medical. N-au mai putut fi promovați în spitale medici specialiști din mediul rural. Pînă la jumătatea anului vom organiza concursuri de ocupare a posturilor de medicină generală și de intrare în specialitate. Pînă în iarna viitoare se va desfășura și un al doilea concurs. Există timp suficient de revedere a bibliografiei de concurs de către candidați. Primim sugestii și propuneri pe această temă de la medici. În viitor, vor exista sesiuni de concursuri an de an după un calendar stabilit. Sperăm să punem la punct un sistem valid și coerent de formare și specializare a personalului medical.

— Odată cu dezghețarea examenelor credem că se va închide ușa în nas și biletelor de recomandare de la „unii tovarăși" și bonificațiilor politice. Notele să se pună cu mîinile curate căci miza e sănătatea oamenilor.

— Concursurile vor consta doar din probe scrise, iar tematica examenelor va permite o justă evaluare a competenței și pregătirii.

— Domnule prof. dr. Dan Enăchescu, cum gîndiți viitorul drum al proaspătului absolvent al Facultății de Medicină?

— Își va consolida cunoștințele profesionale printr-un stagiu de un an în unități sanitare bine dotate, ucenicind pe lîngă cadre de înaltă competență. Apoi va putea participa la concursurile de intrare în specialitate. Formarea medicului specialist poate începe astfel cu 2 ani mai devreme.

— Considerați necesară o reorganizare a rețelei sanitare? În alte țări, pe lîngă spitalele de stat, se practică sistemul înglobării medicale prin asigurările sociale (e drept cu o contribuție bănească importantă din salariul lunar) și prin intermediul cabinetelor particulare.

— În condițiile noastre, gratuitatea actului medical prin subvenționarea asistenței sanitare de către stat este cea mai indicată. Medicina românească dinaintea războiului își construise o valoroasă tradiție, a circumscripției sanitare cu așa-zisul medic de familie. El trata de la sugar la bunic pe toți membrii familiilor, cunoscîndu-le de-a lungul timpului tot dosarul de sănătate. Va trebui să-i pregătim pe generaliști pentru acest rol esențial, de medic de familie. Și doctorul de țară va avea acest statut. I se vor crea condiții de stabilizare în comună prin stimulente materiale pentru zonele grele și o dotare corespunzătoare a cabinetului pentru a-și practica onorabil meseria. La orașe, se va extinde rețeaua policlinicilor cu plată. Tot prin aceste instituții sanitare oricine poate chema medicul preferat la domiciliu. Contra cost.

— Credeți că se poate extirpa „tumoarea" numită Kent sau pachetelul de cafea, boală veche de care cam suferă rețeaua sanitară?

— Ciubucul întinează menirea sfîntă a medicului. Cei ce doresc venituri suplimentare pot activa fără nici o îngrădire la policlinicile cu plată, au posibilitatea de a trata bolnavii la domiciliul acestora.

— Lipsită de orice susținere și de o dotare corespunzătoare, cercetarea medicală este de mult timp aproape anesteziată. Cum poate fi reanimată?

— Avem un plan de revigorare a ei. Dar despre acesta, la viitoarea discuție.

O delegație de medici din provincie aștepta să discute cu ministrul o seamă de propuneri și idei noi de organizare. Libertatea de a gîndi, de a avea inițiative.

FLORIN CONDURĂȚEANU ■

Cine „judecă" judecătorii?

Nu vrem să zgîndărim o activitate acoperită, depcamdată, de liniște: a instanțelor judecătorești. Dar vine vremea proceselor și e normal să avem certitudinea că magistrații chemați să aplice judecata poporului vor fi cu adevărat reprezentanții dreptei judecăți a poporului.

Pe cîțiva dintre oamenii instanței i-am văzut în primele zile ale revoluției la televiziune; pe alții, care au fost în focul luptei, nu i-am văzut; unii au ieșit în față, eleganți și pedanți, ca niște deținători ai monopolului retoricii; alții au fost trimiși acasă, să-și oblojească rănile de gloanțe, căpătate pe baricade, în fostul sediu al c.c., de pildă; unii s-au grăbit să inițieze tot felul de organizații libere, pledînd cu fraze fermecătoare, căutate grabnic în vechi manuale de drept; alții, pur și simplu, stau și cugetă.

Instanța din București este acoperită de liniște; deși în presă s-au făcut publice niște procese de-acum celebre („Sulina", de pildă), cei care le-au judecat (ori, poate, au încondeiat doar sentințe în cabinete președințiale) n-au spus un cuvînțel despre... judecata lor de-atunci.

Conducerea instanțelor din București — aceeași despre care se știe bine a cărui „politică de judecată" a slujit-o — este neclintită, ca și cum numai în acele birouri s-ar afla monopolul competenței; deși în orice judecătorie se află oameni cu adevărat competenți și corecți, capabili să suporte frumoasa povară a sentințelor ce trebuie date de-acum încolo; deși personalul auxiliar, atît de numeros și de important în derularea oricărui proces, ar putea fi consultat prin vot secret împreună cu întreg colectivul judecătorilor. Instrucit știe cel mai bine și cel mai mult despre imparțialitatea hotărîrilor de odinioară; deși se știe bine, chiar în interiorul instanței de la municipiu, de flagranta incompetență a unor decizii de la sector. (De pildă, în dosarul penal nr. 3903/1989 al Judecătoriei sectorului 6 s-au dat sentințe în pedeapsă cu închisoare de la 1,6 la 10 ani, pentru ca apoi, la municipiu, de la 10 ani să se reducă la 5 ani, iar celelalte tot la jumătate, cu efectuare la locul de muncă. Ce „greșeală", ce „scăpare" poate ascunde o hotărîre reformată, de la 10 ani la 5 ani, și cine s-a putut juca astfel cu soarta unui om, cînd, se știe, contează și o zi atunci cînd e vorba de punerea în libertate?).

Am dat doar un exemplu nu pentru a deschide un dosar al dosarelor din instanță, ci pentru a sugera că, înainte de a se apuca de lucru în România liberă de azi, judecătorii trebuie să se judece pe ei înșiși — cu ajutorul conștiinței, cînd e cazul, și cu ajutorul întregului colectiv, în toate cazurile. Altfel, există riscul ca în spatele frazelor retorice, al papionului și ținutei impecabile — lucruri ce „iau fața" — să se ascundă, să zicem, doar incompetență și incorectitudine. (O. ȘTIRE)

După 42 de ani de rezistență

Biserica română unită, recunoscută și sub denumirea de biserica greco-catolică, cea care a dat culturii românești pe Inocențiu Micu Clain, inițiul statătorii în apărarea drepturilor românilor, se află în pragul sărbătoririi a 300 de ani de existență. Pe altarul ei, întru descătușarea conștiinței și ființei naționale, s-au jertfit întemeietorul primelor școli românești din Transilvania, Petru Pavel Aron, cei mai de seamă reprezentanți ai luminismului transilvan — Samuil Micu, Petru Maior și Gheorghe Șincai, ilustrul savant Timotei Cipariu, valorosul istoric Augustin Bunea, unul dintre frunțașii luptei pentru realizarea Unirii de la 1 Decembrie 1918, Iuliu Hosu și alții.

Nu mă consider un bun cunoscător al istoriei Bisericii române unite, după cum nu sînt un bun cunoscător al istoriei Bisericii Ortodoxe Române În numele libertății credinței, al dreptului neștiutorilor de a ști care a fost destinul Bisericii române unite în anii care au urmat celui de-al II-lea război mondial, ne-am adresat domnului dr. ALEXANDRU TODEA, mitropolit al acestei biserici care m-a întîmpinat în modesta-i căsuță de pe strada Apalina din Reghin.

BISERICA ROMÂNĂ UNITĂ SPRIJINĂ IDEILE REVOLUȚIEI

— Am aflat că sînteți mitropolit. Îmi cer scuze dacă nu cunosc uzanțele protocolare. Cum să mă adresez? Părinte? Preafericite? Înaltpreasfințite?

— Nu vă faceți griji. Nu țin prea mult la titluri. Dacă ar fi după mine aș desființa toate titlurile și funcțiile existente, în afara celui de Om. Vă dați seama că după 14 ani de detențiune în care am fost numit numai „bandit" nu mă mai pot gîndi la alte onoruri decît acelea de cinste, de iubitor de patrie, de credință.

— Închipuindu-mi că sînteți extrem de ocupat în această perioadă aș propune să treceți direct la subiect. Vă rugăm deci să ne spuneți care a fost destinul Bisericii române unite după al II-lea război mondial

— În zilele de 27, 28 și 29 septembrie 1948, reprezentanți ai securității, însoțiți de cîte un preot ortodox au cutreierat satele noastre greco-catolice vizitînd preoții și pe unii credincioși mai atașați bisericii îndemnîndu-i să treacă la ortodoxie sub amenințarea că dacă vor face altfel vor fi scoși din casele lor și duși în Siberia. Preoții care s-au opus au fost purtați prin beciurile securității, au fost bătuți și schingiuiți și sub această presiune unii dintre ei au semnat trecerea la biserica ortodoxă. În consecință, la 1 octombrie 1948 s-au întrunit 38 de preoți greco-catolici din jurul Sibiului în frunte cu protopopul Traian Belașcu, care au declarat că rup pecețile de la 1700, că rup legăturile cu Roma și se unesc, de bună voie, cu biserica strămoșească, națională, care este biserica ortodoxă. În ziua de 3 octombrie a aceluiași an 1948, toți acești preoți au fost conduși de către polițiștii de atunci la patriarhia din București unde s-a finalizat trecerea la ortodoxie. În această situație patriarhul Iustinian a declarat că toată biserica unită de bună voie și neconstrînsă de nimeni a trecut la Biserica ortodoxă și că aceasta îi primește și îi strînge în brațe pe toți acești fii. Răspunsul majorității dintre preoții greco-catolici a fost acesta: „Mama strămoșească ne-a strîns în brațe dar așa de tare încît ne-a frînt coastele".

— Ce a urmat după aceste zile de 1 și respectiv 2 octombrie?

— La 21 octombrie 1948, în Catedrala ortodoxă din Alba Iulia a avut loc marea solemnitate prezidată de mitropolitul Nicolae Bălan de la Sibiu care s-a exprimat în felul următor: „Astăzi trăim marea bucurie că frații români uniți au înțeles glasul vremii și s-au reîntors după rătăcirea de la 1700 la pieptul cald de mamă al bisericii ortodoxe. La 27 octombrie 1948 a urmat arestarea întregului episcopat român unit cu Roma și anume: Ion Suciu de la Blaj, Valeriu Frențiu de la Oradea Mare, Iuliu Hosu de la Cluj, Ioan Bălan de la Lugoj, Alexandru Rusu de la Baia Mare, Vasile Aftenie, vicar de București. Cel mai chinuit dintre toți a fost Vasile Aftenie care a decedat în închisoarea Văcărești la 10 mai 1950. Ceilalți episcopi români, în perioada 1948—1950 au fost priviți în mănăstirile ortodoxe (Căldărușani, Neamț și altele) unde, în urma ultimului refuz de a trece la biserica ortodoxă am fost duși toți în închisoarea din Sighet unde după un tratament sever de înfometare și tot felul de privațiuni, primul a decedat episcopul Traian Frențiu din Oradea Mare, urmat de Ion Suciu de la Blaj, o personalitate de o rară distincție atît pe plan religios cît și pe plan național și universal. Ion Suciu avea 67 de ani. Apoi a decedat Liviu Chinezu, protopop de București, propus să-l urmeze la episcopie pe Vasile Aftenie. Cei care au supraviețuit — și anume, Iuliu Hosu, personalitate care la 1 decembrie 1918 a fost reprezentantul Bisericii române unite la Alba Iulia și a făcut parte din delegația care a plecat la București să predea actul Unirii regelui Ferdinand, Alexandru Rusu, episcopul de Baia Mare și Ioan Bălan, episcopul Banatului au fost eliberați din închisoarea din Sighet, unde au stat timp de șapte ani în condamnații, stabilindu-li-se domiciliu forțat în diferite locuri. Iuliu Hosu a murit la 30 mai în mănăstirea Căldărușani și Ioan Bălan la mănăstirea Ciorogîrla în anul 1969. Alexandru Rusu a fost rearestat și a murit la 9 mai 1963 la închisoarea din Gherla. Alexandru Rusu a fost ales mitropolit în anul 1946 dar nu a fost recunoscut de guvern pentru atitudinea lui intransigentă față de abuzurile începute în anul 1945 odată cu apariția noilor guverne, de după război. Cu această toată gardă veche de episcopi s-a terminat.

— Ce s-a întîmplat cu Biserica română unită după 1948 pînă la moartea episcopilor?

— S-au întîmplat fapte grave și inumane. Întîi: În timp ce întreg episcopatul român unit a fost arestat la sfîrșitul lunii octombrie și majoritatea preoților greco-catolici în octombrie și noiembrie 1948, la 1 decembrie 1948 a apărut în Monitorul Oficial Decretul 358 1948 prin care se decreta că toată biserica română unită a trecut de bună voie la Biserica ortodoxă și prin urmare problema este încheiată. Curios este faptul că, așa cum se poate vedea, arestările s-au produs cu o lună-două înaintea emiterii decretului. În al doilea rînd încă în țară exista enunțiatura apostolică, adică reprezentantul papei. În condițiile date papa Pius al XII-lea, de comun acord cu enunțiatura a dispus să fie consacrați noi episcopi în locul celor arestați. Au fost consacrați deci Ioan Ploscaru pentru dieceza Lugojului, Ioan Dragomir pentru dieceza de Baia Mare, Iuliu Hirția pentru dieceza Oradea Mare, Ioan Chertes pentru dieceza Clujului și Alexandru Todea pentru arhidieceza Blajului. În anul 1950 aflîndu-se de această consacrare de episcopi au început noile arestări și în consecință toată garda a doua am fost arestați și condamnați.

— Care a fost destinul lui Alexandru Todea, episcopul arhidiecezei Blajului?

— În anul 1948 eram protopop la Reghin. După evenimentul de la 1 octombrie, timp de 14 zile chiar și noaptea în jurul orelor 0—1 am fost dus la securitate și determinat să renunț la credința mea și să trec la ortodoxie. Bineînțeles că n-am acceptat. În noaptea de 13 spre 14 octombrie am avut cu șeful securității din Reghin, Friedman îl chema, următorul dialog: „Domnule protopop, de ce nu vreți să fiți un bun român?" „Vă rog să-mi spuneți ce înseamnă la ora actuală a fi bun român?" l-am întrebat. „La ora actuală a fi bun român înseamnă a trece la biserica ortodoxă" mi-a răspuns." Dumneavoastră în calitate de reprezentant al statului român aici, în orașul acesta, ați dat dovadă de a fi bun român și să fi trecut la biserica ortodoxă? „Cum îmi ceri mie acest lucru?" m-a întrerupt și nervos m-a trimis acasă. Dialogul s-a purtat pe la ora 1 în noaptea de 14 octombrie. În aceeași zi, pe la orele 16—17, au venit niște securiști și m-au arestat. Lăsat în curtea securității sub pază unui polițist la un moment dat a sunat telefonul în corpul de gardă. Polițistul s-a dus să vorbească. Profitînd de acest moment de neatenție a lui am sărit peste gard și am fugit în pădure, după care timp de doi ani am trăit în clandestinitate. Am fost rearestat la 31 ianuarie 1951, cercetat timp de șapte luni și apoi condamnat la temniță grea pe viață.

— Pentru ce motiv?

— O să rîdeți, dar așa a fost. După ce s-a încercat în fel și chip să mă determine să renunț la convingerile mele, mi s-a dat să semnez o declarație, pe care desigur, nu am semnat-o, din care ar fi trebuit să reiasă că tot ceea ce am făcut în perioada clandestinității pe linia reorganizării preoților și credincioșilor în calitatea de episcop pe care mi-a dat-o papa, am făcut-o ca atunci cînd va fi invazie anglo-americană din România, împreună cu preoții, credincioșii, călugării și călugărițele să sprijinim uciderea comuniștilor. Ceea ce am recunoscut cu este faptul de a fi informat autoritățile bisericești de la Roma asupra adevărului privind trecerea greco-catolicilor la ortodoxie. Am fost anchetat la Ministerul de Interne, în sectorul numit „Talpa iadului", de unde după pronunțarea sentinței am fost mutat la închisoarea din Sighet, închisoare în care eram deținut, printre cei 40 de generali condamnați pentru participare la războiul antisovietic, și generalul Gheorghe Brătianu.

— Detaliați vă rog...

— Sînt multe versiuni în legătură cu moartea generalului Gh. Brătianu. Adevărul este următorul: În închisoare am avut privilegiul, dat de vîrsta și robustețea mea, de a scoate și curăța tinetele din camere, de a menține curățenia pe coridoare. În această calitate profitînd de neglijența și plictiseala gardienilor uneori, am putut lua legătura cu unii dintre deținuți. Într-o zi Brătianu mi-a spus: „Sînt foarte bolnav. Am probleme cu stomacul, cu intestinele, nu știu exact". După aceea dată a venit o comisie de la București care i-a cerut să retracteze ceea ce a scris în studiul său istoric despre drepturile românilor asupra Bucovinei și Basarabiei în schimbul oferirii tratamentului cuvenit într-un spital. Brătianu a refuzat cu demnitate spunînd că el nu este trădător de țară. Cu această comisia a plecat spunîndu-i „Aici vor putrezi oasele". În zilele următoare am tot auzit chinurile groaznice în care se zbătea generalul, pînă cînd într-o zi nu am mai auzit nimic. Într-o duminică dimineața pe la ora cinci a venit ofițerul politic al închisorii împreună cu un gardian și m-a pus să fac curat în camera în care a stat Brătianu. Era o situație jalnică. Salteaua am găsit-o astfel încît s-o zvonit că ar fi fost arși morți, dar nu e adevărat. Am stat în închisoare 14 ani. Înainte de a fi fost eliberat a venit un colonel de securitate cerîndu-mi să completez un formular adresat Consiliului de Stat prin care să renunț la cetățenia română și să cer plecarea în occident, sub amenințarea că altfel nu voi fi eliberat. Nu l-am completat. În 1964, în urma Decretului 411 prin care au fost eliberați toți deținuți politici am fost totuși eliberat stabilindu-mă la Reghin, după mi calvarul, urmărit și interogat de securiști pînă în ceasul libertății pe care ne-a adus-o revoluția tineretului. Trecusem în fel și chip, am avut totuși o satisfacție. În urmă cu un timp a venit la mine colonelul de securitate care mă avea în atenție și mi-a spus textual: „Am avut sarcină să vă intimidăm. Bine ați făcut că nu v-ați lăsat intimidat. Îmi pare rău că și ceilalți preoți nu sînt mai curajoși. Continuați!"

— Spuneți-mi, vă rog, dacă în această perioadă a existat vreo activitate pe linie de cult? Dacă au existat conducători ai bisericii?

— Tocmai pentru acest fapt am tot fost anchetat, pentru intimidare. Cu toate că eram foarte precaut, despre activitățile cu credincioșii se afla. La prima sărbătoare a Paștelui după eliberarea mea din închisoare am oficiat în patru locuri: la Reghin, în casa unde am locuit, în prezența a circa 20 de persoane, apoi la Teliuc, satul meu natal, 80—100 persoane la Hăbic, un sat apropiat de al meu, și apoi din nou la Reghin. Natural, am fost bine păzit de securitate. Am oficiat și înmormîntări unde am fost chemat chiar și la Blaj, slujbe duminicale și altele.

În privința conducerii Bisericii române unite, aceasta este formată la ora actuală din Ioan Ploscaru, episcop al Banatului, cu centrul la Lugoj, Ioan Chertes, episcop al Clujului, care, fiind bolnav, este suplinit de Alexandru Todea, Vasile Hosu, ordinar la Oradea Mare, Lucian Mureșan, ordinar la Baia Mare, Augustin Ciungan, vicar al Blajului la București, și Alexandru Todea, mitropolit. Avem o dizidență a Bisericii române unite prin două persoane care au fost zise-se consacrate ca episcopi de către episcopul Dragomir, decedat cu cinci ani în urmă. E vorba, de Iustin Paven care își arogă titlul de episcop de Baia Mare și Emil Riți la Cluj. Ei nu sînt recunoscuți nici de Biserica română unită și nici de Vatican. Cu toate acestea Iustin Paven s-a prezentat zilele trecute la radioteleviziune prezentîndu-se ca episcop al Maramureșului. Doresc să se știe că, din motive canonice și de comportare, nu sînt recunoscuți nici de biserică și nici de Vatican.

— S-a întreprins ceva în această perioadă pentru reabilitarea cultului greco-catolic și repunerea lui în drepturi?

— Am făcut 37 de memorii, dintre care unul lui Gheorghiu Dej, iar restul lui Ceaușescu. Nu am primit nici un răspuns, nu știu nici măcar dacă au ajuns la destinatari.

În România liberă, în care libertatea cultelor este garantată, cum vedeți reorganizarea bisericii române unite?

— La ora actuală Biserica română unită dispune de circa 500 de preoți și are dispoziție suficiente biserici ortodoxe care ar dori să fie în biserica română unită să fie lăsați în parohiile lor. Desigur, așteptăm să ni se restituie casele parohiale, seminarul teologic și tot ceea ce ne trebuie pentru a porni la drum.

— Am aflat că sînteți membru al Consiliului județean provizoriu Mureș al Frontului Salvării Naționale. Cum vă gîndiți că biserica greco-catolică, alte culte și-ar putea aduce contribuția la concretizarea obiectivelor revoluției?

— Așa cum Biserica română unită în trecut a deschis primele școli românești din Transilvania, cum pe Cîmpia Libertății s-a strigat „Vrem să ne unim cu țara", cum un mitropolit al Blajului a lăsat să i se scrie pe cruce, „Numai moartea mă desparte de națiune", cum din totalul de 12 episcopi nici unul pînă acum nu s-a dat de partea tiraniei, acum cînd vede în Consiliul Frontului Salvării Naționale atîta înțelepciune, Biserica română unită vrea să-și aducă toată contribuția la formarea de caractere propagînd noțiunile de bine, adevăr și frumos, de legătură cu marea putere care este Vaticanul. Biserica română unită, ieșită din catacombe, dorește să sprijine ideile revoluției, să se apropie de membrii Consiliului Frontului Salvării Naționale, pentru că timp de 41 de ani, sau mai bine zis de 45 de ani, din punct de vedere național nu are nici o pată, acești ani fiind un examen de dragoste pentru patrie. În acest ceas sîntem dispuși să iertăm totul fraților noștri ortodocși și împreună să ajutăm la stabilirea dreptei înțelegeri cu toate naționalitățile conlocuitoare. Noi sîntem români, dar sîntem încadrați în universalitate prin biserica Romei. Așa cum spunea Emil Radulescu la Blaj în 1848 „De nicăieri o răsărit soarele românilor" împreună să putem afirma că din jertfele Timișoarei, Bucureștiului, Brașovului, Clujului, Sibiului și ale altor centre, a răsărit un nou soare pentru români. Dumnezeu să binecuvînteze jertfele cîștigate de față.

MIRCEA BORDA ■

Sărbătoarea ca un val de mătase

Există o situație ieșită din comun, aproape absurdă, cu care nu ne putem deloc obișnui: ministrul de azi al culturii este chiar un om de cultură. De aproape o jumătate de secol nu ni s-a mai întîmplat așa ceva. Privindu-l pe Andrei Pleșu pe scena Ateneului Român — în timp ce prefața spectacolul omagial dedicat celei de-a 140-a aniversări a nașterii lui Mihai Eminescu — ni se părea mereu suspect faptul că vorbește într-un stil precis și elegant, că are farmecul celui ce își reprimă, cu distincție, un înnăscut nonconformism. De altfel, tot ceea ce a urmat ne-a uimit, aproape că ne era teamă ca nu cumva mirajul să se spulbere și să apară pe scenă, cu zîmbetul lui de diavol meschin, Mihai Dulea, pentru a propune asistenței textul unei telegrame către cei doi mult stimați și iubiți care au creat minunate condiții de muncă și viață tovarășului Mihai Eminescu. Dar nu, funcționarul cu dinți de cal nu și-a făcut apariția. Frumoasa sărbătoare a nașterii marelui nostru poet a continuat netulburată, purtată pe umeri ca un imens val de mătase de scriitori și artiști de elită. Ana Blandiana a evocat, în cuvinte pline de dramatism, modul în care două false zile festive din ianuarie ajunseseră să conteze mai mult decît strălucitoarea zi de 15. Ștefan Aug. Doinaș a comentat, dintr-o perspectivă filosofică, sensul creației eminesciene. Dan Hăulică a vorbit inspirat despre calitatea „de model cultural de o perpetuă tinerețe" a vieții și operei lui Mihai Eminescu. Petru Creția a destăinuit publicului ce anevoioasă a fost realizarea volumului X din ediția de **Opere**, din cauza opacității fostelor foruri culturale. Actori cu personalitate inconfundabilă — Victor Rebenciuc, Mariana Buruiană, Leopoldina Bălănuță, Valeria Seciu — au relevat în recitările lor fațete diferite, complementare ale poeziei eminesciene. Fragmente din recitalul „Eminescu... după Eminescu" au fost interpretate de actorul Ion Caramitru și pianistul Dan Grigore, tandem remarcabil prin arta de a combina cuvîntul cu muzica. Un grup de scriitori și artiști basarabeni s-a aflat în sală, pentru a face completă participarea la sărbătorirea marelui poet. N-a lipsit poetul Grigore Vieru. În numele lor a vorbit prozatorul Nicolae Dabija și a cîntat Maria Bieșu.

Ca să fim sinceri, **noutatea** manifestării a fost atît de mare, încît aproape că n-am mai fost atenți la mesajul operei eminesciene. Aveam senzația de amețeală a asfixiaților cărora li se dă brusc oxigen. Dar nu-i nimic. Vom avea timp de acum înainte să ascultăm și să înțelegem cu adevărat poezia lui Eminescu.

ALEX ȘTEFĂNESCU ■

Să păzim libertatea!

„Dacă dușmanul vostru vă cere legăminte rușinoase de la voi, atunci mai bine muriți prin sabia lui, decît să fiți privitori impilării și ticăloșirei țării voastre. Domnul părinților voștri însă se va îndura de lacrimile slugilor sale și va ridica dintre voi pe cineva, carele va așeza iarăși pe urmașii voștri în volnicia și puterea de mai nainte".

Astfel vorbea Ștefan cel Mare, și Sfînt, Domnul țării Moldovei în testamentul său. Și iată, de necrezut, Doamne!, Atotputernicul a ridicat împotriva impilării și ticăloșiei pe copii și pe tineri, înarmați numai cu sufletul! S-a destrămat întunericul! Satan întrupat pe pămîntul României a fost strivit în lumina Nașterii Copilului Sfînt! Copii martiri fără număr l-au învins pe Satan întrupat. Tineri martiri fără număr l-au învins pe Satan întrupat. Tineri soldați martiri fără număr l-au învins pe Satan întrupat. Nu vom uita aceasta niciodată. Este un fapt trist: dintre toate națiunile din răsăritul Europei, nouă, Românilor, ni s-a dat blestemul Satanei întrupate. Astfel am trăit un sfert de veac, după alți douăzeci de ani, sub domnia absurdă a întunericului. Am îndurat distrugerea lentă a orașelor, a bisericilor și a satelor, am îndurat colbul, la propriu și la figurat, ce se așternea încet, în straturile anilor, pe biata noastră țară. Am îndurat foametea, frigul, toate interdicțiile, teroarea, moartea. Pînă cînd prunci, adolescenți și tineri au umplut străzile orașelor, strigînd dreptul la respirație, la viață, al Românilor. Satan întrupat le-a răspuns cu gloanțe. Dar ei, acești minunați copii și tineri, neînfricați, veneau mereu, ca în legendele noastre, nemăsurători de moarte, cu piepturile goale în bătaia armelor ticăloșilor slujitori. Și apoi a venit armata, eterna armată Română apărătoare, izbăvitoare. Recunoștință și glorie veșnică minunaților fii ai României, căzuți în apărarea noastră, a tuturor, a ființei Țării noastre.

Chiraleisa! strigam demult, în vremea copilăriei, alergînd și vestind, lîngă preot, Nașterea Domnului. Kyrie Eleison! Chiraleisa! Lumină! Victoria Adevărului! Victoria Binelui! Lumină! În sfîrșit din nou lumină în cerul și pe pămîntul României, în acest ajun de Crăciun 1989! Să facem să înflorească iar formele vieții libere. Să nu uităm! Încă nu ne vine să credem că avem iar legalitate, că suntem iar în Europa!

Să nu uite lumea întreagă că acest popor blînd care i-a dat mari valori în toate domeniile, începînd încă din 1946 a fost amenințat să dispară sub întunericul bolșevismului. Nu ne vom uita niciodată martirii de la groaznicul Canal, din groaznicele grele închisori răspîndite în toată țara. Nu vom uita niciodată teroarea, prigoana împotriva tuturor bunilor Români, nu vom uita niciodată minciuna și crima cu care ne-a crucificat Țara comunismul. Trăiască în democrație și lege România, scumpa noastră eroică Țară liberă!

Da! Iată, este libertate, este un vis, dar unul adevărat, această libertate, avem libertatea pe care o așteptăm, la care aveam dreptul de aproape o jumătate de secol, timp în care mulți dintre noi am pierdut, pe nedrept, fâptuirile dragi. Avem libertatea, dar mai ales pentru aceasta cei ce au beneficiat sub tiranie nu pot avea acces la ea! Ei trebuie judecați. Fără violențe, fără spiritul aprins de răzbunare, cu calm, cu acel simț al dreptății ce ne-a însoțit în toată istoria, se va cîntări gravitatea actelor lor de părtași. Fiecăruia după faptele sale. Toți cîntăreții în strună, în literatură, în arte, în alte domenii nu au dreptul de a năvăli iar în primele rînduri, invocînd libertatea. (Cum am văzut încă din primele ore la TV, în presă, în unele instituții și întreprinderi). În acest îndelung timp de suferință pentru poporul nostru a existat totuși o demnitate a suferinței, o atitudine pe care am moștenit-o de la bunii și străbunii noștri, dar pe care nu toți au preferat-o. Desigur ea comporta abnegație, lipsuri, amar, greul existenței, teroarea. În literatură, la fel în artele frumoase au existat, din nefericire, acei adoratori ai tiranilor — mult mă întrebam cum pot ei suporta numai gîndul de a fi slujitori odioaselor figuri și respingătoare aducere aminte. Acești „artiști" nu au voit să-și mai aducă aminte că părinții, moșii și strămoșii noștri și-au dat sîngele și chiar viața pentru a făuri o țară liberă, zidită pe eterne coordonate morale, că avem o istorie măreață și dureroasă, căreia poporul nostru de acum îi adaugă partea lui de istorie tristă, răstignită, înfricoșată. Nu putem uita că în acești ani — aproape o jumătate de secol s-a petrecut cea mai grea crucificare din istoria Poporului Român, nu putem uita că în acești ani a avut loc la Canal și în celelalte închisori din țară, încercarea de exterminare a intelectualității românești și a țărănimii românești. Nu putem uita teroarea și mizeria cotidiană în care se desfășura existența noastră. În acești ani anumiți „creatori" au închinat texte, poeme, cantate, portrete, compoziții, osanale nesfîrșite cui? cum bine s-a spus; personalității, celui mai odios ins din istoria noastră, care după mizeria și ofensa continuă, după înfometare și frig, după minciuna, uzurparea și impostura continuă a încheiat prin a ne aduce acești nenorociți mercenari care noaptea, pe furiș, mai trag în noi.

Euforia generală de astăzi nu ne-a obturat memoria, să nu se creadă că am devenit amnezici. Fiecare își știe faptele și fiecărula i se cunosc bine faptele. Tăcerea trebuie să fie inițial pedeapsa susținătorilor și a celor ce au ridicat osanale tiraniei. Cu toată omenia românească, nu putem admite ca ei să apară din nou la Televiziune, Radio, în ziare, în viața publică, ca și cînd nimic nu s-ar fi întîmplat! Să păzim Libertatea României! Un aer curat, cît mai neinfectat, să stăpînească, orașele și satele Țării!

Dragi compatrioți, vă mai rog: să nu mai pomenim odioasele nume niciodată. Am trăit o rușinoasă și ades fără speranță supunere, unii chiar slugărnicie. Cu foarte rare excepții, numele tiranilor erau pronunțate adesea cu un fals și respingător respect, generat desigur de teamă, de un număr infinit de ori într-o singură zi (cred că de milioane de ori începînd cu Radioul, ziarele, revistele așa-zise de cultură și Televiziunea Există, slava Domnului în limba noastră, posibilitatea de „înlocuitori" pentru apocalipticele lor nume. Să nu le mai pomenim niciodată numele. Numai așa vom ajunge poate într-o zi să le dăm uitării, nopții negre care a trecut odată cu ei peste țară.

La Mulți Ani în scumpa noastră patrie, România, în veci liberă!

27 decembrie 1989

FLORIN NICULIU ■

Reflex latin

Jurnalistica — unul din multele meșteșuguri confiscate de regimul terorii; pe rînd, discreditat, redus la tehnica reproducerii mecanice a sloganurilor, amputat în orice veleitate constructivă și, în final, discreditat fără tăgadă.

Sînt un împătimit al acestui meșteșug („oglinda elipei", pentru Camus), îndrăgostit din anii școlii primare de foșnirea fermecată a foilor de ziar, cu degetele pline de cerneala tipografică (polen înnegrit), încercîndu-mi pana în romantice înghebări în „reviste" editate într-un singur exemplar și năzuind să întemeiez adevărate concerne de presă...

M-am bucurat, prin ani, de prietenia unor celebrități ale presei interbelice (Bruneа-Fox, Mircea Grigorescu, N. Carandino), am avut privilegiul să-i ascult pe Tudor Teodorescu-Branișteanu, Geo Bogza, Ion Vinea, Petru Comarnescu, Pandrea, M.R.P. sau Roll și am încercat, refăcînd fastuosul „film" al Efemereului, un sentiment de adîncă invidiae. Mi-aș fi încercat șansa în bătăliile Verbului cu tenacitatea cu care am intrat în cele ale Versului dar destinul (doar el?) mi-a fost potrivnic.

Murind presa adevărată, au murit mai apoi și mîndrii ei cavaleri. Publicațiile la care colaboram erau invadate de personagii deturnate din alte profesii (sau din nici una), ziariști făcuți, numiți (!), fabricați în „școli" de cîteva luni, la început, mai apoi de o Academie parodică. Au dispărut ireversibil toate atributele latine ale presei românești (inventivitatea, humorul, fervoarea polemică), plastica punerii „în pagină" a fost uitată, ziarele au început să semene unele cu altele pînă la... limbajul lor a fost „unificat", lipsit de orice notă personală. Ultimul deceniu ne-a oferit spectacolul degradant al unei prese „de palat" puse să servească unui cult de „personalitate" fără egal în istorie, incoloră și fatal mincinoasă. O tehnică diabolică a dus la fabricarea, săptămînă de săptămînă, de nu de la o zi la alta de mereu alte forme de servitute imbecil-exclamative.

Mirabil, în ciuda „condițiilor" create, unele texte jurnaliere au trecut vămile cenzurii, **au existat brese în sidul cu aparențe inexpugnabile. Complicității autor-redactor, cîtă va fi fost, i s-a adăugat și cea, capitală, a cititorului ce a învățat să citească printre rînduri, mulțumit cu minusculele porții de adevăr ce i se serveau. Aceasta pînă la trezirea inteligențiilor vigilente ce luau drastice măsuri de „însănătoșire" a climatului.**

Cititul printre rînduri a generat scrisul printre rînduri. Sînt unul dintre ziariștii ce au scris adesea lungi „articole" cu abile răsuciri din condei („pe după piersic") spre a plasa un singur „fitil", o poantă, o zicere **altfel**. A fost puțin, dureros de puțin. Textul se întîmpla să apară expurgat în ultima clipă de chiar măruntul „fitil".

Am crezut, o recunosc, în dispariția nu doar a jurnalismului ci și a jurnalistului. „Activiștii din domeniul presei" izbutiseră să anihileze (se părea că pentru vecie) orice urmă a acelei culori (vibrații) latine ce-mi părea a fi fost presa românească.

Ne învățasem să slujim mitologii străine, localizîndu-le. ...Și uite că am avut și noi **decembriști** ce au forțat porțile unui **palat de iarnă** și uite că au apărut „jurnaliști" gata nu să descrie ci să **scrie istoria**, avînd în mîini bizare scule de scris: lumînări aprinse, la Timișoara, flori la București.

Primele ziare **adevărate** s-au tipărit pe ziduri împușcate, pe turele de tanc, pe asfaltul însîngerat (altul decît cel pe care-mi aplicam eu, pînă ieri-alaltăieri, **desenele**); în chiar seara Revoluției a apărut primul ziar al libertății numit, cum altfel?, chiar „Libertatea". Apoi, ca la un semn, s-au trezit ambiții, s-au scuturat inerții. Toate tipăriturile noastre au întinerit de parcă, puse în gardă de ce va fi, ar fi avut zăturri pregătite. Condeie pe care (scuze!) le socoteam fără șansă, au devenit scăpărătoare. Jurnalele, revistele apar dar nimeni nu le vede fiindcă după ce sînt obținute stînd la coadă sînt citite de la primul la ultimul rînd și apoi, puse bine, sînt tezaurizate!

Ce să mai spun, iubite cititorule, românii au din nou o presă a **lor** înlocuind sinistra farsă a foilor descriind primirile la..., vizitele de lucru..., congresele desfășurate în prezența..., omagiile, dovezile de înaltă stimă ale mult iubiților... etc. Adică punct!

Și mai ales vom avea o presă. Și vom avea gazetari (după ce „tovarășii de drum" ne vor fi părăsit, după ce toți cei intrați fraudulos în cetatea cu vitraiuri de plumb a lui Gutenberg își vor căuta alt „loc de muncă"), drept care, cîtă mai e, întreaga mea patimă jurnalieră sper să se dedice aldinelor, verzelor și cursivelor spre a sluji Clipei, Orelor.

Amin!

GHEORGHE TOMOZEI ■

Interviuri rămase în sertar

Acest interviu ar fi trebuit să apară în septembrie 1987. Azi, cînd putem spune lucrurilor pe nume, el nu mai pare vitriolant, dar în anii dictaturii ceaușiste vigilența cenzurii nu i-a îngăduit drumul spre cititor.

DOMOKOS GÉZA

„Înțeleg istoria ca pe un memento"

— Despre ce-ați vrea să discutăm în primul rînd ?

— Despre prietenie, Domokos Géza. Despre prietenie.

— Este un cuvînt scump inimii mele încă din copilărie. Încă de atunci, locuind în Zagon — un sat la vreo treizeci de kilometri de orașul Sf. Gheorghe și în care trăiesc și muncesc laolaltă români și maghiari — am înțeles că oamenii pot fi de diferite neamuri și pot vorbi limbi diferite fără ca între ei să fie vrajbă. Mic fiind, mi se explica de către ai mei, de către alți săteni, că nu trebuie să-i despart pe oameni după naționalitatea lor. Mi se spunea : și fagii din pădure seamănă între ei dar se și deosebesc. Însă tocmai datorită acestui fapt dau împreună o imagine atît de bogată.

— Deci cuvîntul prietenie l-ați cunoscut de timpuriu și la modul foarte concret ?

— Da. Neștiind însă că el este o noțiune bine definită. În Zagon prietenia era firească, la fel cum crește iarba sau suflă vîntul. Necunoscînd la vremea aceea nici istorie, neavînd nici idee de mobilitatea socială, nu-mi puteam închipui că poate fi altfel decît acolo.

—Și n-a fost să fie așa ?

— N-a fost să fie. Cîțiva ani am locuit la Azuga, unde tata era muncitor la fabrica de bere. Un oraș foarte interesant. Pe lîngă fabrica pe care am amintit-o, mai erau altele : de postav, de cherestea, de ciment. Aici se mai aflau și celebrele pivnițe de vin și de șampanie. Muncitori, ingineri, funcționari trudeau din greu pentru o bucată de pîine. Erau români, unguri, sași, evrei. Un conglomerat de credințe, de obiceiuri, de culturi. Și totuși, foarte unitar, nu numai pitoresc. Aici am început să-mi dau seama că deosebirile dintre oameni care pînă atunci mi se păruseră firești, logice pot să reprezinte și elemente de despărțire sau chiar de dușmănie. La Azuga, unde mișcarea legionară era mai puternică — poate din pricina ascuțitei contradicții dintre muncă și capital — am auzit pentru prima oară cuvinte de ură care mai întîi m-au lăsat perplex, pentru ca apoi să-mi năruie un întreg eșafodaj de valori construit cu atîta migală de cei lîngă care am văzut lumina zilei.

— A fost un șoc ?

— Mai mult : o sfîșiere lăuntrică. O smulgere brutală dintr-un paradis în care credeam cu toată ființa. Ar fi fost însă o imposibilitate să existe cu adevărat. Dar revenit la Zagon mi-am confruntat cu o realitate și mai zguduitoare.

— Cu ce anume ?

— Am mai povestit și dacă mai repet cele spuse și altă dată o fac numai pentru ca lucrurile să nu fie uitate. În general, uitarea e o boală păcătoasă, care a adus omenirii numai necazuri.

— E cumva vorba despre ceea ce l-ați povestit lui Beke György în interviul apărut în volumul „Fără interpret" ?

— Din păcate, mai tîrziu a trebuit să fac cunoștință și cu această realitate. Am văzut cum, în septembrie 1940, după Dictatul de la Viena, o parte dintre flăcăii unguri au organizat un fel de pogrom printre români. După cum am fost martor și la acele umilințe la care a fost supusă populația maghiară în toamna anului 1944 de către unii dintre tinerii români instigați de legionari. Am mai avut o experiență care m-a rănit adînc. Îmi revine uneori, și face parte dintre amintirile mele cele mai zguduitoare. Cu prilejul unor instrucții premilitare, tinerii maghiari și cei români au fost împărțiți în grupe separate. Joi dimineața făceau instrucție, ungurii, iar după-amiaza ieșeau la cîmp românii. Parcă-i văd pe locuitorii maghiari ai satului privind uluiți, amuțiți, la tinerii români care treceau cîntînd — și erau obligați să cînte — faimosul cîntec despre Horthy, care, dacă-mi aduc bine aminte, se încheia cam așa : „ochii-i joacă bucuroși în cap, calu-i joacă-n sînge roșu de valah". Și această oroare trebuiau s-o cînte pe ungurește tinerii români! Spun asta acum, aici, pentru că, din păcate, și asta face parte din trecutul nostru. Și acum, cînd noi ne străduim să netezim calea de apropiere și către românii din Zagon — tinerii de atunci sînt azi oameni în puterea vîrstei — se pare că trebuie să sublimăm și trauma pe care astfel de întîmplări au provocat-o într-înșii. E nevoie însă de multă răbdare și înțelepciune : e un lucru la care aș vrea să mai revin.

Destinul nu m-a ferit nici de o altă experiență de acest fel. Purta de data aceasta semnul contrar, dar era pe-deapsa aceluiași blestem înfiorător, teribilul chip al aceleiași întunecări a minții. Îmi aduc aminte că, pe vremea cînd eram elev de liceu, în Muzeul secuiesc din Sîntu Gheorghe s-a aflat ani de zile acel buluc pe care, la Aita Seacă, gărzile lui Maniu i-au decapitat pe liderii unguri de acolo.

— Îmi închipui ce-a putut să simtă copilul care-ați fost văzînd astfel de orori !

— Privind cu ochii mei de azi felul în care vedeam odinioară lumea mi se pare și acum curat, sincer, dar, din păcate, foarte simplu, foarte linear. De-abia la anii maturității îmi dau seama că frăția și unitatea românilor și maghiarilor trebuie să se bazeze pe cunoaștere, pe o cunoaștere reciprocă. Nimic nu poate fi trainic pe lume fără cunoașterea și recunoașterea valorilor, tradițiilor, felul particular de a fi al fiecăruia. Și, bineînțeles, nu o vorba de o cunoaștere superficială, impusă ci de una conștientă, asimilată, implantată profund în gîndirea și sentimentele omului, astfel încît să devină pentru el o necesitate intimă.

— Dar experiența proprie rol joacă în acest sens ?

— Indiferent dacă este întîmplătoare sau un rezultat al unor mișcări legice, experiența proprie are un rol covîrșitor. Dar important este ca să nu fie confundate trăsăturile esențiale cu cele întîmplătoare, definitoriul cu hazardul. De aceea eu înțeleg istoria ca pe un memento. Trebuie să cunoaștem istoria ca să nu repetăm greșelile, ca să evităm capcanele timpului și ale oamenilor. De aceea consider că privirea critică asupra istoriei este de cea mai mare importanță. Desigur, ea ne oferă exemple luminoase, exemple demne de admirație și de urmat. Dar, în același timp trebuie să se evidențieze și

CINE A FOST ÎMPOTRIVA CULTURII

Oameni de bine, vegheați !

Pornesc, așa cum unii buni prieteni se așteaptă, de la un dat statistic, o informație, care dacă nu e corectă — și nespus de mult aș vrea să nu fie corectă — tot ce urmează nu mai face două parale și mi-aș găsi și eu liniștea, pierdută odată cu raționamentele ce le-am făcut, aș zice obligatoriu, după ce am aflat că mărimea venitului pe cap de locuitor în țara noastră ar fi aproape cea mai mică din Europa, iar în lume se zice că ne aflăm undeva pe locul 50—60... Venit național înseamnă producție materială, ceea ce se realizează în industrie, agricultură, comerț, tehnică, știință aplicată. Noi, scriitorii, așa cum descori ni se aminteste ca un reproș, nu aparținem celor „direct productivi". Cu alte cuvinte, la succesul de a fi cam ultimii din Europa în ce privește venitul național, noi, scriitorii, nu ne aducem o contribuție prea însemnată. Culmea e că unii scriitori, mai ales din conducerea Uniunii, sînt gata să-și facă pentru asta autocritica. N-au decît, dar nu în numele nostru ! Căci scrisul nostru, literatura, aparțin altei sfere de activitate: arte, cultură, spiritualitate. Evaluarea rezultatelor din acest domeniu se face mai greu în cifre, dar și fără ele mă încumet să cred și să afirm că în literatură nu sîntem printre ultimii din Europa, ci dimpotrivă. Printre primii. Printre primii 15 din lume, aș zice, dînd o cifră precaută, valabilă și pentru celelalte arte.

Acestea fiind faptele, premisele, eu ce raționament sînt obligat să fac ? Următorul : nu scriitorii au mai multe de învățat de la tovarășii ingineri — căci inginerii răspund în țara noastră de producția materială — ci inginerii mai curînd ar avea de învățat de la scriitori. Altfel spus, din raportarea rezultatelor muncii noastre la nivelul internațional, mai buni, în meseria lor, sînt scriitorii români, și nu inginerii !

Această concluzie vine în contradicție cu practica, binecunoscută și îndelungată la noi, de a se pune cultura noastră, literatura și artele, sub controlul și îndrumarea unor ingineri. Efectul acestei practici nu poate fi cel scontat, dacă, așa cum bănuiesc, chiar urmărim propășirea neîncetată a artelor și literelor românești. A avea ingineri în conducerea culturii noastre este un non-sens.

De aceea, rău este și nefiresc să încapă literatura, artele, cultura română pe mîinile inginerilor, să fie administrată și îndrumată de ingineri, dar și mai mare pagubă pentru noi toți este că în țara noastră, în așezarea societății românești de azi, cuvîntul scriitorilor, al oamenilor de cultură, contează mult mai puțin decît ar trebui, iar adesori deloc. Și nu e greu să ne închipuim ce bine ne-ar fi prins, de pildă, ca la succesivele revoluții ce au zdruncinat agricultura noastră să fi participat, cu un sfat, cu o idee, și scriitorii. Scriitorii autentici, firești. Nu cei care umblă prin sate cu șușaneaua, trag cîte un chiolhan la sediul GAS și apoi scriu reportaje entuziasmate despre satul nou, socialist, și nu le pasă nici de țăranii care mai trăiesc în bordeie, nici de lampa lui Ilici care nu se aprinde chiar așa ușor în casele țăranilor noștri, așa cum nu le pasă nici de pămîntul rămas nelucrat ori de recoltele nestrînse care putrezesc pe cîmp. Cum ar arăta satul românesc de azi dacă tovarășii ingineri care l-au revoluționat ar fi găsit de cuviință să-l consulte și pe Marin Preda, în definitiv specialistul nostru nr. 1 în problema țărănească ? Au nu este aceasta una din cauzele imprejurării incredibile că, încăpută pe mîna inginerilor, agricultura noastră a ajuns să nu mai poată asigura copiilor țării cana de lapte și felia de brînză ce nu le-a lipsit pînă-n zilele noastre niciodată ?

Scriitorul, ca și țăranul, este cel mai legat de pămîntul țării sale. Cum, în anii noștri, țăranii s-au împuținat, iar scriitorii s-au înmulțit, avem obligații sporite noi, scriitorii, întru apărarea acestui pămînt nu de dușmanii din afară, ce jinduiesc la el, ci de cei, de-ai noștri, care îl au în folosință și îl batjocoresc din nepricepere și nepăsare. Urcați-vă în tren, stimați colegi, și traversați Bărăganul să vedeți ce fac inginerii noștri cu pămîntul țării : îl ia ca pe o cucerită, adîncă brăzdează Bărăganul cu mii de hectare de baltă și stuf. Scînteia consemna mai antărt, ca pe o izbîndă, a agriculturii socialiste, prăsirea unei colonii de pelicani într-una din aceste bălți. „Pelicani în Bărăgan !" se extazia tembel corespondentul Scînteii. Pelicanii, care nu mai au loc în deltă, pentru că acolo alți ingineri au intrat cu tractoarele și mașinile lor spre a spori suprafețele agricole din deltă, căci există o instituție inginerească, Centrala Deltei, al cărei principal scop este să transforme delta în zonă agricolă, producătoare de porumb.

Precum se vede, inginerii noștri mută Bărăganul în Deltă, și Delta în Bărăgan, rezultatul final fiind compromiterea deopotrivă și pentru totdeauna, a unor întinse zone ale țării, sluțirea chipului ei care nouă, scriitorilor, ne este așa de drag, și care pentru unii ingineri înseamnă numai un poligon de experimente elaborate în pripă fără simț de răspundere, fără drag și durere pentru acest pămînt. Ingineri care iubesc mai mult cifrele și proiectele lor nesăbuite, decît pe oamenii care ar urma să se bucure de pe urma acestor proiecte. De aceea, transpuse în realitate, aceste proiecte și ajung să împovăreze, nu să ușureze viața noastră.

Ni se reproșează că scriem prea mult, consumînd prea multă hîrtie. Ni se dau și cifre, dar nu toate. Lipsește o cifră : aceea a pagubelor de pe urma greșelilor pe care le fac inginerii noștri tăind fără socoteală pădurile și împădurind anapoda munții și dealurile țării. Cifra acestor pagube depășește cu mult cifra consumului de hîrtie necesar tipăriturilor literare. Ca să nu mai vorbesc de hîrtia exportată, în schimbul căreia primim mașini pe care tovarășii ingineri să le folosească prost, cînd, cei mai adesea, nu le lasă de tot nefolosite, în ploaie și praf.

Am fost zilele trecute la Mamaia, ca să văd cu ochii mei ceea ce auzisem și nu-mi venea să cred : plaja de la Mamaia s-a îngustat în ultimul an aproape la jumătate, și asta în urma unui calcul ingineresc greșit. Ieșind prea mult în larg cu digul de la Capul Midia, s-au produs curenți care au ros, rod și vor roade plaja de la Mamaia, distrugînd-o... Cu anii în urmă am zîmbit, îngăduitor și distant, neimplicat, ascultînd un banc care suna așa : ce se va întîmpla în Sahara cînd aceasta va trece la socialism ? Răspunsul : va ajunge să importe nisip...

Tovarăși, eu nu știu ce fel de socialism construim noi dacă pentru el va trebui să plătim cu plaja de la Mamaia. Eu unul nu pot accepta asemenea preț! Pentru mine, născut și crescut în Constanța, România, într-una din definițiile ei, este tocmai plaja de la Mamaia, pe care să adorm încins de căldură și visînd la măreția României socialiste. Nu pot concepe România fără plaja de la Mamaia ! Cu atît mai mult cu cît nu este în natura socialismului să plătim pentru dinsul și cu Delta Dunării, și cu lacul Bicaz și cu multe alte isprăvi inginerești asemănătoare, actualizînd dramatic vechiul adevăr că decît cu prostul la cîștig, mai bine cu omul deștept la pagubă...

Eu sau cel care, în locul meu, ar face raționamentele de mai sus, ajungînd să se îngrijoreze de prezența a prea mulți tovarăși ingineri la conducerea culturii noastre socialiste, greșim, s-ar părea, ultimul că educația, cultura și, implicit, literatura sînt diriguite și administrate de persoane din afara culturii întrucît aceste persoane răspunzînd în societatea noastră de propagandă, răspund, trebuie să răspundă și de cultură, care este în subordinea propagandei de partid.

umbrele, rătăcirile, greșelile, soluțiile inadecvate, opțiunile eronate ale istoriei. De aici cred că ați înțeles de ce pentru mine este o cauză a vieții mele cunoașterea reciprocă, încercarea de a întinde punți între oameni, de a strînge legăturile dintre ei. De aici cred că se înțelege de ce cuvîntul prietenie are o asemenea rezonanță în sufletul meu.

— Ați devenit patetic deși din cîte vă știu, vă înfierbîntați greu.

— Să luăm numai partea lingvistică a istoriei mele. Învățasem bine româna la școala elementară din Azuga. La liceul din Sf. Gheorghe aproape am uitat-o, a pălit în mintea și sufletul meu. Pentru ca apoi, tocmai la Moscova, unde eram la studii cu bunii mei prieteni Tiberiu Utan, Alexandru Simion, Toma George Maiorescu, Ioan Grigorescu și Petre Săleudeanu să mi-o însușesc în sfîrșit așa cum se cuvine. Ei au fost dascălii mei în ale înțelegerii în profunzime a spiritualității și culturii române. Toate astfel m-au determinat în 1954 să rămîn în București. Și iată-mă după atîția ani tot aici, în prag de bătrînețe. Aici am cunoscut satisfacții și eșecuri, stări de înălțare sufletească și dezamăgiri, dar am fost mereu înconjurat de tovarăși de nădejde, de prieteni adevărați și am conștiința împăcată că am fost credincios scopului propus: acela de a sluji cultura, buna înțelegere, schimbul de valori.

— În calitate de director al Editurii „Kriterion" ați avut șansa de a contribui eficient la extinderea relațiilor culturale româno-maghiare.

— Într-adevăr, a fost o mare șansă pentru mine încredințarea sarcinii de a forma colectivul Editurii **Kriterion** în anul 1969. Ne-am propus, potrivit mandatului încredințat, ca, pe lîngă sprijinirea creației originale în limbile maghiară, germană, sîrbo-croată, ucraineană, idiș, slovacă, turcă și tătară, și valorificarea moștenirii culturale a naționalităților din România. Dar cea mai importantă sarcină a noastră, pe care n-o considerăm impusă prin nici un document ci e un țel asumat la modul cel mai intim, este următoarea: transmiterea valorilor culturii române către publicul căruia ne adresăm prin intermediul traducerilor și încercarea de a transmite cititorilor de limbă română a creației literare, științifice, tehnice a naționalităților. Este fascinant să vezi cum o carte poate să apropie oameni, cum îi ajută să se înțeleagă mai bine.

— Cum ați caracteriza istoria acestui secol?

— Definitorii în acest secol mi se par a fi neliniștea, accentele dramatice, uluirea față de ceea ce se întîmplă. Mă refer la războaie, revoluții, contrarevoluții; am în minte marile și gravele probleme sociale, sumedenia de descoperiri tehnico-științifice care, laolaltă, au pus multe și tulburătoare întrebări de ordin moral în acești ani. Fiind un om de cultură, m-a preocupat și mă preocupă această latură etică a schimbărilor. Sub acest aspect, mărturisesc deschis, nu mă consider din păcate nici satisfăcut și nici optimist.

— De ce?

— Prefacerile radicale, structurale, de ordin tehnic, științific care ne înconjoară, creează parcă o rupere, un dezechilibru în respectarea valorilor morale. S-a creat un mare pericol prin acest lucru. Ar trebui să chibzuim puțin și omul ar trebui să-și regîndească existența în perspectiva mileniului care se apropie. Producerea bunurilor materiale, noile descoperiri științifice sînt realizări colective. Pe de altă parte însă se observă o tot mai mare închidere în sine a individului. Iată o contradicție ce trebuie să-și găsească rezolvarea.

— O alta?

— Desigur ne mișcăm într-o lume programatică. Dar și aici trebuie creat un echilibru. Fără încrederea într-un ideal, în convingeri morale, omul nu se poate ridica deasupra cifrelor exacte și a preocupărilor cotidiene. E timpul să punem de acord rațiunea cu preocupările spirituale ale omului. Orice extremism ar duce la mutilarea lui sufletească. Apoi, se discută, după părerea mea, prea puțin despre solicitudine, despre interesul față de cel de-alături sau față de colectivitatea din care faci parte, ca și cum ne-ar fi jenă, ca și cum ar fi vorba despre ceva desuet, ce trebuie părăsit, lăsat în uitare. Ar fi bine să ne amintim mai des de noțiuni ca modestie, simplitate, sinceritate. Cînd vorbesc despre sinceritate nu mă gîndesc la modul în care o văd unele filme prăfuite, lacrimogene, superficiale și false pe care le mai vedem. Mă gîndesc la necesitatea de înțelegere între oameni, la dorința lor de întrajutorare, la bunătate și cinste ca un reflex al dramatismului lumii în care trăim, o lume deloc idilică, dar poate tocmai de aceea atît de frumoasă. Vorbesc deci despre umanism ferm în fața pericolelor care pasc omenirea — și în primul rînd la război mă refer — dar și la forțele nocive și subtile care pot să macine și să distrugă conștiințele. La ura care mai există uneori între oameni mă gîndesc, la exprimările brutale ale forței, la manifestările rasiste și naționaliste.

— În acest context ce poate întreprinde omul de cultură?

— Am trecut de vîrsta cînd credeam că numai cultura poate schimba și corecta fața lumii. Dar omul de cultură trebuie să fie neobosit în a repeta adevărurile umaniste și a cere ca așa-numitele experiențe să nu fie uitate, pentru ca ele să nu se mai repete. Apoi, prin felul lui de-a fi, de-a se manifesta să încerce să ofere un model de acțiune și gîndire.

— Care ar fi oare dintre aceste adevăruri?

— În primul rînd, respectul față de viață. Acceptarea lumii în varietatea și bogăția ei, pentru a nu cădea în unilateralitate și monotonie. Acceptarea dreptului omului de a pune întrebări și atunci cînd încearcă să dea răspuns la aceste întrebări respectarea dreptului lui de a greși. Sigur, cu condiția ca în el să existe și dorința de îndreptare. Apoi, sesizarea, căutarea echilibrului între existență și vis. Mă gîndesc la sesizarea unui mare pericol: acela de a trăi numai clipa. S-ar reveni astfel la o stare primară a existenței. Dar tot atît de inacceptabilă este și o lume transpusă transcendental, care nu mai are legătură cu momentul istoric. Mă gîndesc la armonie, la echilibru între viața pe care o trăim zi cu zi și cutezanța noastră de a sparge hotarul dintre realitate și visurile noastre. Să înțelegem deci prin acest umanism, libertatea omului de a dispune, conștient fiind, bineînțeles, de menirea și forțele sale de capacitățile pe care le pune în slujba semenilor lui. Cred nestrămutat în spontaneitatea vieții. Ea are legitățile ei, unele pentru care Eroda un instinct vital în om. S[illegible] trebuie lăsat să se manifeste nestingherit. Conștientul și spontanul trebuie să-și lase loc reciproc în om. Sînt absolut convins, de pildă, că inginerul capabil să mediteze la destinul lui Hamlet poate să aducă un mai mare folos societății din care face parte. Cred cu putere că omul viitorului va rezolva dilemele cu care omul acestui secol se mai confruntă și atunci în cetate, glasul poeziei se va auzi mai limpede și mai răspicat.

— Și poate că atunci și cuvîntul „prietenie" se va extinde la scara planetei.

— Mi-aș dori ca el să fie înțeles ca fiind ceva firesc, la fel cum crește iarba sau cum suflă vîntul în Zagon, satul copilăriei mele.

GEORGE ARION ■

Ilustrații de **ION DOGAR MARINESCU** la „Manualul bunului circaș"

Dulează (3)

PROFESORUL NICOLAE IORGA, SAU ODISEEA UNUI FILM POLITIC. „Tot ce vorbim noi doi aici este cumplit de dureros!" (File de dosar, realizate împreună cu regizorul CONSTANTIN VAENI):

... Istoria acestui film a început în **primăvara anului 1984**, cînd fostul **vicepreședinte** al CCES, **tovarășul** M. D., îl propune lui C. Vaeni să facă un film despre Iorga „așa cum îi place lui!" — adică lui C. V. Și îi oferă, drept **scenariu**, un uriaș text de 326 file dactilo semnate de N. Dragoș și M. Stoian, mai exact: de fapt un text cuprinzînd o serie de date preluate dintr-o carte apărută prin 1974—75, **„Moartea unui savant"**, un colaj de documente și comentarii. În acest „scenariu", Iorga nu trebuia să aibă nume („PROFESORUL" urma a fi titlul filmului — deși, în epocă, acest termen era mai mult atribuit lui Nae Ionescu — mentorul și demiurgul Căpitanului legionarilor, cum îl numește Marin Preda în „DELIRUL" !, dar asta nu a contat). Tot ce se încearcă prin realizarea acestui proiect, se rezumă la reducerea conflictului pe care marele savant l-a avut cu o mare putere teroristă, Garda de Fier, la un conflict cu un grup de indivizi... oarecare. Iorga nu trebuia să apară drept un mare lider român. Principalul argument al lui „Dulează" i „Noi facem un film, nu reconstituim istoria! Ne inspirăm doar din istorie, pe care trebuie să o arătăm din p.d.v. și în interpretarea zilelor noastre, să nu-i creăm în mod exagerat lui Iorga un statut de martir al neamului. Nu e singurul care a luptat!"...

Dar Vaeni se încăpățînează să facă un film așa cum „îi place lui", într-adevăr, așa cum gîndește și simte el că se poate apropia de un astfel de subiect „fierbinte". Timp de doi ani, regizorul realizează, pe baza enormului manuscris „PROFESORUL", nu mai puțin de... **15 variante de scenariu**. În 1986 se întîlnește la Sinaia cu prof. Andrei Pippidi, nepotul prof. N. Iorga, solicitînd să vadă și casa savantului, cea din care el fusese ridicat în ziua asasinării; este întîmpinat cu oarecare rezervă i stupefiat, consternat că s-a hotărît realizarea unui astfel de film, fără ca el să primească măcar un simplu telefon spre a fi consultat, i se adresează lui Vaeni — „Niciodată CCES nu îți va permite să faci un film despre **adevăratele** cauze ce au dus la asasinare... acelea că Iorga s-a luptat cu o mare forță, cu **puterea**, și nu cu un grup de derbedei, legionarii. Cu PUTEREA, repet!... Niciodată nu vei fi lăsat să faci un film în care un intelectual — încă un intelectual de mare răsă — să înfrunte puterea!".

La 25 dec. 1986, C. Vaeni este chemat la Casa de Film nr. 5 și felicitat pentru **intrarea în producție!...** (M. D. aprobase, în sfîrșit, vechea variantă a scenariului; între timp, fostul Institut de Filozofie de la capătul bd Bonaparte [illegible] fosta casă de[illegible] a lui N. Iorga, fusese demolat). La două luni după această surprinzătoare intrare în producție, în februarie 1987, Vaeni face un amplu memoriu către M. D. în care expune toate gafele de dramaturgie și adevăr istoric conținute în scenariul aprobat de domnia sa... M. D. se arată surprins: cum s-au putut strecura atîtea **dezastre** într-un astfel de text?! (ceea ce proba că ori nu-l citise, ori manifesta o dezgustătoare ipocrizie). „M-a întrebat ce e de făcut?! — mărturisește regizorul — normal era să-l întreb eu pe el, cum aprobase un lucru de care acum se mirana?!"...

Se hotărăște revederea întregului scenariu, se acceptă rostirea numelor **reale** ale personajelor din film, Vaeni prezintă o „scaletă" cu totul nouă, apoi un scenariu nou, total deosebit de primele variante; regizorul atrage atenția că peste trei sferturi din dialogurile filmului aparțin, **textual**, lui N. Iorga (extrase din diverse conferințe, articole, aforisme, etc.). Din acest moment, primii doi scenariști dispar. Filmările au loc în perioada ianuarie—aprilie 1987, supuse unui control direct și personal al lui M. D. (C. Vaeni: „...aproba, sau nu, decorurile, locurile de filmare, distribuția..." sugera chiar alți interpreți, printre altele mi-a propus ca rolul principal să fie interpretat de un actor care avea 1,52 m. înălțime, cînd se știa că Iorga măsura peste 1,90...! Tăia din replici, eu le băgam la loc, el tăia din nou, eu le strecuram iarăși... În cîteva rînduri a vrut să oprească filmul, ca și cum finanțarea filmului s-ar fi făcut din propriul său buzunar, el fiind producătorul!... Cel mai cras exemplu: cînd filmul a fost în sfîrșit prezentat Comisiei Ideologice, un alt instrument de cenzură totală, **peste observațiile** acesteia a aflat[illegible] [illegible] de[illegible] încendiară, cu [illegible] — D. Ferneagă, [illegible] și C. Georgescu, [illegible] general al „Româniafilm" — că **bunul de difuzare internă și externă** îi dă el și nicidecum altcineva!... Avertizîndu-mă că „sîntem cu toții în serviciul comandat!", i-am răspuns că „în serviciul comandat am fost în timpul serviciului militar, în artă sînt civil!" ...**În iunie 1987** filmul „5 MINUTE ÎNAINTE DE MIEZUL NOPȚII", așa cum a[illegible] [illegible], a fost vîndut **în formă de sepmag** — adică separat magnetic, adică imagine și mixaj — Centralei „Româniafilm" într-un moment în care eu nu încheiasem forma definitivă a lui... pentru ca CPC-Buftea să poată fi degrevată de sarcini de plan!

HORIA PATRAȘCU ■

Ajunși aici lucrurile se complică, răsărind înaintea noastră întrebări de felul: e normală, adică slujește interesele noii noastre orînduiri, subordonarea literaturii față de propagandă? Răspunsul meu este *da*, negreșit *da*! Deși mulți vor fi avînd alt răspuns, dar cu siguranță greșesc. Probabil confundă principiul în sine cu starea de fapt, drept care se mai ivește și întrebarea: cîte oare la noi orientată propaganda așa cum se cuvine, adică repet, slujind cît se poate de bine interesele orînduirii socialiste? Acestei întrebări mă grăbesc eu să-i răspund: *nu*! Hotărît, *nu*! La noi propaganda nu este orientată cum trebuie, ea nu slujește cît se poate de bine interesele socialismului românesc! Și anume, această propagandă se face vinovată de escamotarea frecventă a realității, a adevărului. Stimați colegi, se minte cam mult în țara asta. Propaganda noastră minte mai ales prin omisiune, făcîndu-se că plouă atunci cînd arde focul! Alții mint pur și simplu, și nu țitecine, ci persoane importante, cu mare răspundere în țara asta.

N.B. Ion Coja a încercat să rostească acest text la ultima Conferință a Asociației scriitorilor din București. El a fost întrerupt, în mod abuziv, de președintele de atunci al Uniunii scriitorilor, George Macovescu. Desigur, autorul nu se referă în acest articol la inginerii ei la cei care, erijîndu-se în specialiști omniscienți, au provocat un adevărat haos în economia și cultura României.

ION COJA ■

LA DISPOZIȚIA DUMNEAVOASTRĂ

Locuințe

■ „Fiul meu a fost nevoit să facă un împrumut de 35 000 lei pentru un apartament cu două camere. Are doi copii : un băiat de 12 ani și o fetiță de 10 ani. „Vindeți întîi apartamentul și apoi veți primi locuință" a fost răspunsul universal-valabil al forurilor în drept. Dar cui să-l vînzi ? Nimeni nu e dispus să cumpere în cartierul Berceni, str. Oțelarilor nr. 13, bl. 118, o casă care costă 162 000 lei (din care 52.000 lei neachitați) și care n-a fost încă racordată la rețeaua telefonică, cu o stradă plină de gropi și noroaie".

■ „din cauza soțului meu, sudor la o secție de producție din Popești-Leordeni și care aparține de Trustul de montaj utilaj chimic București, nu avem dreptul să primim locuință în Capitală. Unde și cum putem locui dacă eu sînt om al muncii în cartierul Militari ?"

Drepturi pierdute

■ „să se revină la permisele CFR valabile pentru șase drumuri și nu trei, așa cum fusese hotărît, nici măcar unul pe trimestru"

Înlesniri sociale

■ „de la vîrsta de un an am semne de poliomielită ; m-am căsătorit cu o femeie surdo-mută și nu am putut avea copii ; îmi cîștig onorabil existența, sînt salariat la I.U.P. Tîrgoviște ; rugămintea pe care v-o fac și în numele confraților mei năpăstuiți se referă la posibilitatea unui decret care să prevadă : scutirea taxei de celibat acelora care nu din vina lor nu pot avea copii ; reducerea la jumătate a prețurilor la încălțămintea ortopedică, în prezent foarte scumpă ; înființarea la nivelul fiecărui județ a unui centru de confecționat aceste încălțări, pentru că există un singur centru la București pentru toată țara" ;

■ „noi, muncitorii tipografi, în ultimii trei ani am plătit conform statelor de plată 3% pentru pensie, decizia de pensionare fiind calculată pe 2% : „Informația Bucureștiului" (azi „Libertatea") ne-a plătit după statul de plată restul de 1% adică suma de 1100, ce ni se cuvenea ; ulterior, toți pensionarii am primit o citație prin care trebuia să o înapoiem, altfel ni se reținea din pensie ca participare „benevolă" a noastră ; ajutați pensionarii din 1989 ai tipografiei „Informația Bucureștiului" să-și ceară banii înapoi" ;

Addendă la noua constituție

■ capitolul : Handicapații
— sprijin material pentru tratament în străinătate și relații internaționale de întrajutorare ;
— dreptul la muncă, chiar dacă se face dintr-un cărucior ;
— gratuitatea spitalizării în anitățile recuperatorii ;
— priviți cu mai mult respect în noua societate :
— înființarea atît la Ministerul Sănătății, cît și Ministerul Muncii a unor departamente ale handicapaților"
(Ionel Buta, Tășnad, județul Satu Mare)

Manuale

■ „admiterea la Facultatea de drept și A.S.E., anul 1990, să cuprindă următoarele materii :
limba și literatura română (clasa a XII-a) în locul economiei politice ; istoria României pînă la 1918 în locul filozofiei ; cu specificația că matematica și geografia pentru A.S.E. nu solicită modificări speciale" (un grup de elevi și profesori din Prahova liberă)

Eroic

■ „monumentul Eroilor din Parcul Libertății să fie într-adevăr al celor ce s-au jertfit pentru LIBERTATEA poporului român ; să fie deshumați Gh. Gh. Dej și dus undeva, departe ; sicriul cu osemintele Eroului Necunoscut, care a fost în Parcul Libertății și acum se află depus în Muzeul de la Mărășești, să fie readus în Capitală, acolo unde i este locul ; Bd. Gh. Gh. Dej din Capitală și alte localități să poarte alte nume de bravi bărbați, ca de altfel și orașul cu același nume să revină Onești" (lt. col. în retragere Ioan Mustață, Bistrița)

■ „vă rog să fiți mesagerul rugăminții mele fierbinte de a se organiza — Revelionul tuturor tinerilor și copiilor — care în seara Anului Nou au apărat metroul, intersecțiile străzilor, intrările blocurilor, școlilor și facultăților, în Pavilionul Expozițional din Piața Scînteii unde să li se ofere cele mai alese bunătăți, neștiute de ei (Elena Ștefănoiu, București)

CENTRUL TERITORIAL DE CALCUL ELECTRONIC — CLUJ

oferă — în mod gratuit — tuturor specialiștilor în construcții, arhitectură, urbanistică, construcții de mașini, robotică, design și din alte domenii produsul grafic interactiv POLIED (versiunea 2.4) implementat pe minicalculatoarele compatibile I 102F sau CORAL.

Cei interesați pot obține produsul și documentația pe suport magnetic (bandă) la sediul C.T.C.E. Cluj, str. Republicii nr. 107, telefon 15477.

■ „dorința mea fierbinte este ca acestor tîlhari, pînă la judecarea lor, să li se arate toate acele filme cu atrocitățile făcute și să fie hrăniți cu mîncarea gîndită științific, ce ne-a fost dată nouă de ocrotitorul lor, în penitenciare și colonii de muncă" (Barbu Hristache, București)

■ „deoarece m-am certat cu fosta primăriță Angheluța Ianeu, aceasta a mazilit personal la fostul prim-secretar al județului Bacău, Tănase, convingîndu-l că cei ce lucrează prin Decretul 101/1980, cîștigă foarte mult ; tovul, la rîndul său, a dat ordin Administrației financiare să vină și să ne stabilească aceste taxe-cote astronomice : la un venit de 55 000 lei, în loc de 10 050 lei impozit, cît ar fi fost corect stabilit mi s-a aplicat o taxă de 56 393 lei" (Ionel Cerbu, Aparaschivei din comuna Săndulești, județul Bacău)

■ „pachetele cu alimente primite de la rubedenii din R.F. Germania și care, practic, ajung în trei zile în țară ne parvencau în 2—3 luni, pentru că, așa cum ni se explica atunci, erau reținute la Vama București ; dar așa ni se spune și astăzi, la oficiul vamal Oradea de pe str. Independenței ; poșta într-o țară liberă nu trebuie să se transforme într-o mare magazie de mărfuri" (Daniela Bara, Oradea)

■ „îndrumați-mă către cine mă pot adresa, în afara celor de la postul de poliție Istria sau poliția județeană Constanța care pur și simplu de cinci luni de zile mă împiedică să aflu adevărul în privința celor o mi-au furat butelia de la domiciliu dosar întocmit în timpul vechiului regim" (Ștefan Dragomir). Tot acolo !

■ „mama ne asigură mîncarea de zi cu zi la toți, dintr-o pensie de 1300 lei. Doresc să mi se facă dreptate — desfacerea contractului de muncă cu data de 24 februarie 1989 de către I.J.G.L. Buzău — și să obțin pînă atunci un serviciu, indiferent unde și orice ; îmi moare copilul de foame în casă și mai am încă datorii de achitat, pentru că dl. director Ioniță n-a ținut cont de starea mea și m-a lăsat în stradă, iar garsoniera mi-a luat-o, deoarece conform legii era „anexă la contractul de muncă" (Viorica Șușoiu, Buzău).

■ „am așteptat în zadar lemnele promise de depozitul din Chitila ; au trecut de mult cele 10 zile și stau în frig eu, femeie bătrînă și bolnavă, mai ales că ele sînt deja plătite" (Elena Ionescu, București)

■ „sînt invalid din armată — piciorul stîng amputat de la coapsă în anul 1977 la spitalul Militar Central București ; de la 1 mai 1989 mi s-a oprit în mod abuziv pensia gr. II de 985 lei și mi s-a sistat alocația pentru copil ; am fost clasat gr. III cu drept de muncă 4 ore, dar, fiind necalificat, nici pînă azi nu am primit de lucru ; toți îmi reproșează că dacă armata m-a nenorocit eu să mă ajute" (Ionel Potoroacă, comuna Deleși, județul Vaslui).

■ „vrem să ne astîmpărăm soiea cu veștile de la frații noștri de aiurea, care sînt cetățeni români și fideli statului nostru ; această situație nu mai supără pe nimeni mai ales în pragul unei „case comune europene" ; să citesc vești despre românii de dincolo de Prut, de Nistru, din Ucraina, Siberia, Cadrilater, despre cei din Banatul sîrbesc, din Ungaria, din Occident și Balcani și care au fondat adevărate republici „valahe" în jurul unor localități" ? (Viorel Dolha, Arad)

■ Ionel Buta din Tășnad, str. N. Bălcescu nr. 5, județul Satu Mare, telefon 998/25 700, suferă de „paraplegie spastică după operație cu tumoră intramedulară" și roagă să fie ajutat cu medicamente antispastice ca LIORESAL și SIRDALUD.

■ „se vehiculează prea adesea sintagma „fostul dictator" ca și cum ar exista perspectiva unui nou dictator" (Valentin Munteanu, București)

■ „lucrînd în cadrul Antreprizei nuclearmontaj București, șantier Cernavodă ca șef de echipă, în meseria de lăcătuș, din anul 1984 pînă în 1986 am realizat venituri de 5400, avînd categoria 6/b ; de la această unitate nu am primit beneficiul pe 1986 și restul de garanții, sustrase de vechiul casier principal" (Ștefan Mustață, Iași)

■ „la I.A.S. Panciu, sectorul mecanic, alegerile membrilor Consiliului Frontului de Salvare au fost efectuate între cei ce-au fost în vechea conducere, fără vot și în prezența a 80 de salariați în loc de 700 cît numără unitatea ; s-au ales între ei și conduc cu aceleași idei" (Vasile Bozancă, I.A.S. Panciu)

■ „există posibilitatea creării unei asociații particulare de taximetre, din care să facă parte persoane particulare posesoare de autoturisme, după modelele existente și bineînțeles cu perceperea unui impozit corespunzător ?" (Cornel Alexoaia, București)

Ciprian I, II, III,

Ciucu Ciprian, economist și subinginer T.C.M., n-a așteptat revoluția ca să-i piardă în ceață : el a fulit-o de la I.I.S. Electronica (cu sediul în Baicului) încă de prin aprilie 1989. Ar fi numai treaba lui dacă în tot acest răstimp nu ar fi uitat să-și achite obligațiile paterne, fixate de lege sub forma Linecunoscutei pensii alimentare. Astfel, Ciprian II, 12 ani, clasa a VI-a, Școala nr. 197 (dintr-o primă căsătorie) și Ciprian III, 3 ani, dintr-o a doua căsătorie n-au mai primit banii cuveniți începînd cu luna mai 1989. Nu mai vorbim și de alte datorii pe care Ciprian I le are de plătit față de fostele soții. Acestea, Angelina și Simona, conversează între ele și chiar s-au împrietenit tot căutîndu-l pe Ciprian întîiul ! Chiar și mama lui, o bătrînică din Obîrșia de Olt, tot pe fostele neveste le roagă să-l dea de urmă !

Cei din anturajul actual al lui Ciucu Ciprian I sînt rugați să procedeze cum cred de cuviință

Huliganii

După cum ne informează Poliția Municipiului Mediaș încă din noaptea de 22/23.12.1989 autori necunoscuți au comis furturi de aparatură electronică și material didactic la Școlile generale 1, 5, 7, din localitate. Infracțiunile s-au desfășurat în lanț pînă în data de 28.12.1989, înregistrîndu-se noi furturi de aparatură electronică din Magazinul de electrice nr. 70, spargeri de autovehicule, atacuri asupra unor persoane care au fost grav vătămate. Organele de poliție au reușit să aresteze în data de 29.12.1989 pe Mitcu Ioan, 22 de ani, Harna Victor, 16 ani din Deva, ambii fără ocupație, Rusalim Manto, 24 ani din Mediaș și Moldovan Marcel, 15 ani și Moldován Constantin, 17 ani, ambii din Mediaș. Aceștia urmează să fie judecați pentru infracțiunea de tîlhărie în paguba avutului personal.

Ce ne facem însă cu aceia care, procurîndu-și pe diferite căi armament și muniție în ideea sprijinirii revoluției, nu le-au predat pînă la termenul stabilit de Consiliul Frontului Salvării Naționale și intenționează să comită infracțiuni de tîlhărie și furt folosindu-se de ele ?

Să-i depistăm înainte de a deveni noi victime. Să fim vigilenți. Orice informație, ne asigură Poliția Municipiului Mediaș, despre prezența unor indivizi necunoscuți în podurile sau pivnițele caselor ne ajută să facem curățenie în orașul nostru

MANON-AIDA SANDER ■
Mediaș

L-au judecat după fapte

Duminică, în comuna Brănești, oamenii s-au întîlnit din nou pentru a-și alege un alt Consiliu al Frontului Salvării Naționale. Acest consiliu se mai constituise odată dar, după două zile, se autodizolvase, pentru simplul motiv că membrii aleși inițial au considerat revoluția încheiată așa că fiecare și-a văzut de ale lui, lăsînd treburile comunei doar în seama președintelui consiliului.

De data asta, lucrurile au fost gîndite cu mai multă înțelepciune, brăniștenii pricepînd că viața nu poate intra cu totul în starea de normalitate fără ca primăria să funcționeze. Desigur, însă, apelînd la oameni de bine și renunțînd la uscături, cum era fostul secretar al primăriei, Emil Bărbulescu.

Despre acesta, tip arogant, dur și chiulangiu, locuitorii Brăneștiului știau următoarele : în 1989, înainte de a fi pricopsit de nu se știe cine cu sinecura de la Brănești, Emil Bărbulescu, trecînd întîmplător prin comună, a accidentat grav o fetiță chiar în fața școlii generale 214. Fetița a fost transportată imediat la Spitalul „Grigore Alexandrescu", dar totul s-a oprit aici. Șeful de post, plutonierul Gheorghe Diaconu, a primit ordin să nu întreprindă nici o cercetare și, mai mult, a fost degradat și mutat fără explicații la Melinești, Dolj. Oamenii s-au tot întrebat apoi cum de a mai îndrăznit Emil Bărbulescu să aleagă Brăneștiul, cele întîmplate creîndu-i o atmosferă cu totul ostilă. Omul a trecut peste toate, și-a văzut de treburile lui, fiind protejat, evident, de un „pedigri" temeinic : de fel era din Scorniceștii, rudă cu știți bine cine, confirmînd prin comportare că aschiile nu sar departe. De ce totuși la Brăneștii ? E greu de spus, poate pentru că de aici era, și comuna simțea treaba asta, sinistrul general Nuță, coautor al masacrului din Timișoara. Cel de aceeași teapă s-au ajutat întotdeauna.

La adunarea de duminică, oamenii l-au obligat pe Emil Bărbulescu să-și povestească viața. E. B. a făcut-o și le-a cerut să-l judece după fapte.

Ceea ce brăniștenii au și făcut-o foarte prompt, huiduindu-l.

E. B. ■

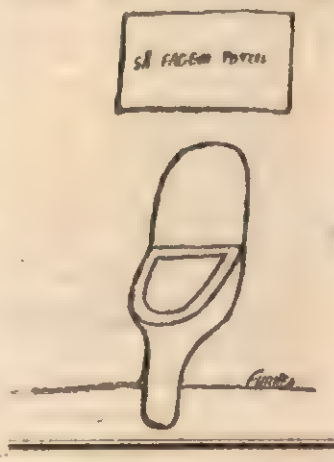

Pagină realizată de
MARIA BOGDAN ■

Curat murdar

TRAIAN FURNEA

O carte salvată de la topit

Din acest număr începem să publicăm pasaje dintr-o carte valoroasă, apărută în 1972 — *Manualul bunului cîrpaci* de Sergiu Fărcășan și cu desene de Ion Dogar Marinescu. Existența i-a fost scurtă, gardienii culturii au trimis-o urgent la topit. Motivul? Îl veți descoperi singuri la lectură în săptămînile ce urmează. Mai precizăm doar că puține exemplare s-au salvat, printr-o întîmplare norocoasă, iar cei doi autori ai acestui act de curaj intelectual au plecat din țară.

Sergiu Fărcășan

Manualul bunului cîrpaci

I.

Există în viață o vîrstă cînd fiecare autor se decide să scrie opera vieții lui, un monument durabil ca bronzul.

Am ajuns la concluzia că eroul cel mai îndreptățit la bronzul nostru cel mai de soi este cîrpaciul.

Cîrpacii încă nu sînt răsplătiți așa cum ar merita. Adesea nici nu sînt organizați. Nu există nici măcar în ziua de azi — deși tehnica modernă a făcut atîtea progrese — vreun sindicat al cîrpacilor sau măcar o asociație. Numeroase sînt meseriile în care se conferă titluri, dar nimeni n-a luat încă inițiativa de a decerna cuiva titlul de doctor în cîrpăceli. Legăturile internaționale ale cîrpacilor sînt extrem de slabe, mai curînd sporadice, iar numărul de cîrpaci trimiși în schimb de experiență peste hotare este cu totul nesatisfăcător.

Există azi manuale de tot felul — pregătirea nervoasă a sportivului, manualul numerelor de telefon care au existat înainte de a fi schimbate, îndrumătorul turnătorului amator, manualul călătorului de tramval... Viața a atins un înalt grad de tehnicitate: nu mai e cu putință să te sui într-un autobuz fără a poseda o anumită tehnică și temeinice cunoștințe teoretice, — și tocmai un domeniu atît de întins, traversînd meserii atît de diferite, cum e acela al cîrpăcelilor, nu se bucură de nici un îndreptar, e pur și simplu nereglementat și lăsat la voia întîmplării. Mulți cîrpaci, din această cauză, sînt obligați să lucreze din proprie inițiativă. Ei fac improvizații dramatice pentru a ridica o activitate oarecare la rangul de adevărată cîrpăceală. Or, dacă ar exista un manual cuprinzînd măcar experiența de bază în acest domeniu, atunci robinetele care pică, troleibuzele care gem, minerele care se rup, conservele care nu se deschid, motoarele de automobile noi care crapă și lasă să le scape uleiul, acumulatoarele care se descarcă, stilourile care nu se descarcă la vreme din vagoane, filmele care se rup la mijlocul filmului, telefoanele la care nu se formează numărul, telefoanele la care se încalecă voci necunoscute, telefoanele care tarează greșit, întotdeauna în plus, ca și telefoanele cu centrală, ca și telefoanele în general, unele telefoane, ca să nu exagerăm, cartofii cu pămînt, studenții cu favoriți, carnea cu zgîrci și mai ales carnea cu os mult și osul mult fără măduvă, studenții fără favoriți, dar cu note proaste sau — chiar! — barbă, magazinele care au de toate afară de ce-ți trebuie, lifturile care, se știe, gropile care sînt presărate pe drumuri și străzi doar din cînd în cînd, în loc de a alcătui un lanț continuu, revistele cu rimă, ziarele fără informații, golurile în aprovizionarea unor fabrici, ca și lipsa de goluri în fotbal, tăierea salcîmilor Brăilei, cu ani în urmă, sau a plutelor străvechi de pe locul unde se credea că va trece autostrada București-Pitești, nepunctualitatea televiziunii, menită să le dea un exemplu cetățenilor chemați să semneze la timp condica de dimineață, ca și nepunctualitatea trenurilor, ca și aceea a ceasurilor publice — TOATE ACESTE ASPECTE CARE AZI SÎNT SOCOTITE EXCEPȚII, ANACRONISME, ACCIDENTE, RĂMÎNERI ÎN URMĂ, RĂMĂȘIȚE ALE VECHIULUI SAU IMPERFECȚIUNI ALE NOULUI ar putea, în locul apariției lor nesistematice, sporadice, întîmplătoare, să capete UN LOC FERM ȘI STABIL în organizarea noastră, o sistematizare, o reglementare a cîrpăcelii, care să le răpească specificul caracter de provizorat și de surpriză și care să ducă la un tot închegat și armonios. Dacă un film e programat de televiziune pentru 20,30 și începe cu 57 minute mai tîrziu, există primejdia ca omul de rînd să creadă că televiziunea întîrzie întotdeauna; numai un om educat peste medie, cu cunoștințe în calculul probabilităților, știe că există șanse ca undele ultrascurte, printr-o eroare regretabilă, să transmită filmul — uneori — și la vreme. Dacă mergi pe stradă — cu mașina sau pe jos — vreme de cîteva minute, fără să dai de gropi, capeți un fals sentiment de securitate, care îți slăbește atenția față de faptul că noul apare mereu în existența noastră și că strada pe care ai trecut ieri a fost vizitată de instalatori care ți-au pregătit între timp o groapă nouă.

Iată — de n-ar fi să ne oprim decît la aceste două exemple — cît de grave situații creează lipsa de omogenitate între cîrpăceală, subaprecierea teoretică, lăsarea cîrpăcelii la voia întîmplării.

(Unii ar putea să mi obiecteze:

— Dumneata, ca toți făuritorii de teorii, ești unilateral! Fenomenele triste pe care le-ai amintit mai sus nu țin neapărat numai de cîrpăceală. Mai există nepăsare, nepunctualitate — cum singur ai spus — indisciplină, irresponsabilitate, din păcate...

— Da, recunosc eu, însă toate astea sînt cuvinte cu ne rău în sau i, întoarceri pe dos, lipsuri: unde nu-i punctualitate, e nepunctualitate. Cîrpăceala mea este însă un concept pozitiv, activ, de sine stătător.)

Pentru a remedia starea de provizorat a cîrpăcelii, am propus alcătuirea unei comisii interjudețene de cîrpăceală, care să coordoneze activitatea cîrpacilor din diferite locuri de muncă: comitetele și comisiile care se ocupă cu prețuri și cu organizarea muncii ar putea introduce o categorie tarifară cîrpaci, un sistem premial pentru cîrpaci, cursuri de cîrpăceală rapidă, cursuri pentru recîrpăcire a lucrărilor insuficient cîrpăcite de cîrpaci originari, studii academice pentru titluri de cîrpaci primar și cîrpaci stagiar.

Fondurile necesare s-ar putea strînge lesne prin imputări și amenzi aplicate acelora care refuză cu încăpățînare să se alinieze, să se încadreze între cîrpaci. (Un talentat ideolog economist îmi atrage atenția: 98,3% dintre oameni sînt înaintați în raport cu ceilalți. Sînt, dacă se poate spune astfel, necîrpaci. Deci, afirmă statisticianul, amenzile aplicate acelora care nu cîrpăcesc ar avea avantajul de a se aplica MAJORITĂȚII. În timp ce amenzile actuale sînt impuse doar din cînd în cînd, unui număr mic de oameni — amenzile propuse de mine ar constitui o bază largă, sigură și permanentă de venituri, întrucît ar fi amendată majoritatea necîrpăcitoare a populației.) Plățile pentru anumite lucrări (plăți pentru zidari, pentru pictori scenografi, pentru asfaltarea drumurilor, pentru ilegală întrerupere de sarcină, sau invers, tot ilegală provocare de sarcină, pentru căruțașii cu moloz, pentru noi teoreme matematice, pentru inovații, consultații medicale, pentru concursuri „cine știe cîștigă" cu plata în obiecte greu vandabile) plăți în parte ilegale și numite bacșiș, dacă s-ar sista complet, ar permite crearea de economii și îndreptarea cu folos a acestor fonduri spre cîrpaciul anonim, cel care trudește de dimineața pînă seara și care nu figurează niciodată în scripte cu lucrări proprii, ci, modest și conștiincios, se mulțumește cu stricarea lucrărilor făcute de alții, cîrpaciul care stă la originea multor fenomene actuale și care, din păcate, trece neobservat.

Într-adevăr, cetățeanul nostru de azi are adesea deplorabilul obicei de a vorbi despre „ei", care întotdeauna sînt alții decît el. „Ei" i-au desfundat strada, „ei" i-au stricat copilul, „ei" i-au aneminat bugetul atunci cînd a pierdut la cărți sau cînd și-a băut banii; chiar dacă e director, sau chiar director general, tot ce merge prost în subordinea lui îi se datorează „lor"; ba mai mult — cuiva a disprețuirii cîrpaciului! — chiar cînd EL INSUȘI a cîrpăcit cum nu se poate mai energic o treabă și a încurcat-o definitiv, cîrpaciul fetișist își desconsideră propria lucrare și vede aci „lucrătura lor".

Cauza acestei subaprecieri și mitizări a cîrpăcelii este, după părerea noastră, de ordin teoretic.

Lipsește o filozofie a cîrpaciului!

Principiile cîrpăcelii sînt răspîndite ici și colo, la întîmplare. Iată, așadar, ce muncă imensă șade în fața noastră! A venit vremea să ne întrebăm: ce este un cîrpaci? Cum îl putem recunoaște, pe stradă sau în oglindă? Și, mai ales, care sînt poruncile cîrpăcelii, cele nouă porunci — nu zic zece, ca să nu cad în misticism — ale cîrpăcelii?

Se joacă!

Fotbalul este dintotdeauna un teren pentru discuții interminabile. Cu atît mai mult în noile condiții. Numai că, acum, aceste discuții trebuie să încapă într-un „pat al lui Procust" : de o parte este imincința începerii jocurilor (la care nu se poate „renunța"(!), conform afilierii la U.E.F.A.), de alta — intervalul fix de timp în care trebuie să se desfășoare aceste jocuri.

Intervalul final al încheierii sezonului este limpede — 10 mai —, întrucît : a) naționala are nevoie de cel puțin o lună (1 săptămînă de refacere și 3 de pregătire) înainte de a pleca la campionatul mondial și b) nunele echipelor ce vor fi înscrise în cupele europene trebuie comunicate la U.E.F.A. pînă la 30 iunie 1990 (deci campionatul nu-și poate rezerva un „apendice" după întoarcerea naționalei din Italia).

După radierea echipelor F. C. Olt și Victoria, rezultă un necesar de 15 date pentru campional, la care se adaugă maximum 5 pentru jocurile din Cupa cupelor ale Unirii Tricolor, alte 5 pentru „Cupa României" și 3 pentru jocurile de verificare ale echipei naționale (28 martie cu Egipt, 3 aprilie cu Elveția, 25 aprilie cu Olanda). Între 11 februarie și 9 mai inclusiv sînt 13 duminici și 14 zile de miercuri, deci 27 de date pentru jocuri (a 28-a ar fi finala Cupei cupelor care ar presupune program doar pentru o echipă).

Reprezentanții autorizați ai celor 16 echipe din divizia A au votat în unanimitate propunerea lui Corneliu Stroie de a se juca „șnur", sistem obișnuit, în intervalul de mai sus, rămîne problema de organizare a jocurilor astfel încît echipele ce urmau să joace cu Victoria și F. C. Olt să nu stea în etapele respective, altfel s-ar ajunge tot la 17 etape !).

Din adoptarea unui asemenea program rezultă cîteva lucruri : pregătirea corespunzătoare a terenurilor (deci puțină muncă, fapt ce nu strică în nici o împrejurare !) ; protejarea, cît se poate, a jucătorilor din lotul național, oricînd expuși accidentării, îndeosebi pe terenurile grele din februarie—martie (asupra acestui punct, Gațu, Lucescu și Buduru au căzut de acord pe loc — Stroie s-a opus — ca jucătorii din lot să fie folosiți în maximum 10 etape din 15, și anume la acele jocuri în care antrenorii respectivi consideră de cuviință s-o facă ; dar dacă vreo „parte" nu respectă această convenție ? cine și cum va sancționa ?). Apoi, un asemenea program include, desigur, renunțarea la unele turnee — fapt la care echipele respective ar trebui să consimtă, măcar din pudoare pentru perioada pe care o parcurgem.

Varianta propusă de Stroie și aprobată în unanimitate are marele merit de a fi confirmat că drumul cel mai simplu este cel cunoscut : a pus capăt oricărei tentații spre „sisteme de retur" care mai de care mai ingenioase — și a căror listă n-avea nici o șansă să se încheie în timp util ; cum zicea un mucalit, echipele vor intra în teren, iar noi tot în discuții o să fim !

Cu toată asprimea pe care o încumbă, accastă idee de a se juca normal returul este cea mai fezabilă ; jucătorii să joace ! Cum-necum, vom ieși la limanul acestui sezon, care n-arc de ce să fie mai slab ori mai necompetitiv, decît altele (ba, dimpotrivă !), iar pentru jucători, devine limpede vechiul proverb : joacă cine vrea, rezistă cine poate !

O mențiune făcută în ceasul al 12-lea fără un sfert ; nefiind pregătite condițiile pentru o trecere bruscă și totală la profesionism, este de dorit găsirea unei căi amiabile cu întreprinderile-„sponsori", astfel încît fotbaliștii de valoare să-și aibă asigurată existența pînă ce li se va reglementa statutul lor de profesionalitate.

OCTAVIAN ȘTIREANU ■

Volei

Cupele europene

Miercuri, 17 ianuarie, formațiile feminine Rapid București și Universitatea C.F.R Craiova au întîlnit, pe teren propriu, în prima manșă din turul III al Cupei Confederației, pe Volei Club Schwerte și, respectiv, Bayern Lohhof, ambele din R.F. Germania, obținînd victorii : Rapid cu 3—0 (8, 8, 2), „U" — C.F.R. cu 3—2 (9, —7, —5, 10, 13). Felicitări și așteptăm noi izbînzi !

În Cupa Cupelor, competiție aflată în faza penultimă, echipa masculină Unirea Tricolor București a suferit o înfrîngere severă : 0—3 (—10, —4, —9), în Treviso, în fața echipei italiene Sisley.

Miercuri, 17 ianuarie a.c., la sediul Federației Române de Fotbal din str. Vasile Conta nr. 16 a avut loc consultarea tuturor factorilor (reprezentanți ai cluburilor, antrenori) chemați să se pronunțe asupra viitorului sistem competițional al diviziei A. De la început trebuie să [illegible] a fost plăcut atmosfera de [illegible] desemnă, democratică, în care s-au expus puncte de vedere pro și contra unor variante. Principiul călăuzitor avut în vedere de marea majoritate a vorbitorilor a fost acela al creării unor condiții din cele mai bune pentru lotul reprezentativ, căruia trebuie să i se asigure cel puțin o lună de zile în vederea pregătirilor înaintea C.M. din Italia.

După saiul adus de dl Cornel Dinu, din partea Ministerului Sporturilor, cei prezenți la consfătuire au urmărit prezentarea, de către dl. Andrei Rădulescu, președinte interimar al F.R.F., a unor hotărîri ale Comitetului Frontului de Salvare Națională din cadrul F.R.F. Astfel, începînd cu data de 17 ianuarie a.c., **încetează afilierea la F.R.F. a Asociației sportive „Victoria" București și a Clubului de fotbal „Oltul" Scornicești, jucătorii acestor echipe putînd fi legitimați la ultimul club de la care au fost transferați la grupările respective. În cazul în care jucătorul sau clubul unde ar putea fi astfel legitimat nu dorește acest lucru, jucătorul poate fi legitimat la una din echipele din județul de unde a provenit (prima legitimare).**

Punctul de vedere al F.R.F. în ce privește viitorul sistem competițional al primei divizii a fost expus de dl. Cornel Drăgușin. Cu o zi înainte, Colegiul central al antrenorilor a discutat aceeași problemă, examinînd mai multe variante. Prioritățile sezonului de primăvară sînt, pe lîngă echipa națională și prezența echipei Dinamo în Cupa Cupelor, și crearea unui echilibru valoric al desfășurării returului campionatului. Ținînd seama că echipa națională se prevede să înceapă pregătirile după finala Cupei Cupelor (9 mai), deci pe 10 mai, iar returul ar începe pe 25 februarie și s-ar termina pe 9 mai, cu disputarea intensivă a etapelor (miercuri — duminică), ar fi 14 termene. Trebuie rezervate însă și pentru Dinamo 5 termene, iar pentru națională — 3 (jocuri de pregătire). Mai sînt și 5 jocuri în „Cupa României". Pe de altă parte, U.E.F.A. s-a opus unui proiect de împărțire a echipelor în 1—4 și 5—16, conform locurilor ocupate la încheierea turului. Acest punct de vedere a fost susținut, de exemplu, de antrenorul Mircea Lucescu : primele 4 echipe ar urma să joace între ele, cu trei meciuri pe terenuri neutre, iar încasările să se împartă la cele patru echipe. Grupa 5—16 ar putea să joace și după termenul de 9 mai, ocupanta locului V fiind cea de-a treia reprezentantă în Cupa UEFA, cea a locului VI — în Cupa Balcanică, iar echipa de pe locul VII în „[illegible] întrecto". Tot această [illegible] după ar stabili și echipe care să retrogradeze (fie una singură și să promoveze deci din nou 18 echipe, [illegible] retrogradeze și să promoveze tot 3, rămînînd 16 echipe). În toate variantele (8 + 8, de pildă, propusă de Cornel Simionescu, grupe alcătuite din primele 8 și ultimele 8, sau prin locul par și impar din clasament, sau o variantă șerpuitoare) echipele își păstra punctele acumulate în tur. O altă opinie, mai radicală, a lui Mircea Rădulescu, a fost ca toate echipele să plece de la zero, iar cele două serii să fie alcătuite prin tragere la sorți.

La liber alese...

Reprezentantul Universității nit puternic „pe turnanta" discuțiilor, s-a pronunțat împotriva tuturor soluțiilor propuse, arătînd că nu este necesară fragmentarea campionatului dacă ar începe pe 8 februarie, pînă la 9 mai fiind 27 de date, în care s-ar putea disputa și cele 15 etape de campionat și ar exista termene pentru jocurile lui Dinamo și ale echipei naționale.

Reprezentantul clubului Dinamo, dl. Vasile Ianul, arătînd că nimeni nu este sigur promovat din divizia B, iar Cupa României a fost puțin trimisă spre primăvară, propune instituirea unei „Cupe a Libertății" pentru echipele din G și din B, sau pe zone, întrucît majoritatea cluburilor n-au putut să plece la drum, nu știu de cine aparțin, nu se cunosc baremurile, cuantumul indemnizației de masă și al primelor de joc, nu s-a stabilit statutul antrenorilor etc. „Nu cred că Rapidul — prima care va reacționa — va pierde prea mult dacă se va face o ligă a II-a, un fel de divizia B italiană, cuprinzînd ocupantele primelor locuri din divizia B și am termina acele «cuibușoare» — Pașcani cu două echipe în B — și am da astfel orașelor mari — Reșița, Baia Mare, Satu Mare, Arad etc. — posibilitatea să revină în A".

Mulți participanți la discuții au exprimat îndoieli în ceea ce privește oportunitatea menținerii în A a echipei Flacăra Moreni, cei de la Jiul Petroșani arătînd că, acum 3 ani, Flacăra a „recuperat" în retur și a scăpat de la retrogradare, căzînd Jiul. Această problemă nu a făcut însă obiectul ședinței respective...

Într-un consens de opinii, s-a ajuns la soluția de a se pronunța fiecare reprezentant al celor 16 echipe dacă returul să se desfășoare normal. Și a fost unanimitate !

Domnul Andrei Rădulescu [illegible] au avut unele [illegible], motivate de numărul [illegible] mare de meciuri și de [illegible] jucătorilor selecționabili. La s-au oferit soluții, cum ar fi : echipele din fruntea — Dinamo, Steaua și Craiova — să angajeze lotul de jucători cu încă 5 și obligatoriu să folosească 3 jucători de la speranțe, într-un meci să se permită 3 schimbări de jucători ; să nu fie folosiți jucătorii selecționabili decît în 10 jocuri (reprezentantul clubului Steaua, Cristian Gațu) ; Cupa României să se dispute pe grupe : cîș [illegible]

Ca dată de începere a returului s-a stabilit 11 februarie.

În continuare, dl. Marian Albu a prezentat unele chestiuni financiare, rezultînd că : deși profesionismul nu se aplică imediat, unii jucători n-au mai fost primiți în întreprinderi ; trebuie găsite noi surse de venituri pentru cluburi — autofinanțare, materiale publicitare, un cadru legal pentru finanțarea de la unități economice, sponsori externi, tarife, cote de la pronosticurile sportive etc. Rezolvarea jucătorilor va fi [illegible] cu o indemnizație aleatorie.

Pe fondul unor dispute contradictorii între Vasile Ianul și Pașcu Romeo (reprezentantul echipei F.C.M. Brașov) privind transferurile jucătorilor Vaidean și Selimessy, dl. Constantin Alexe de la „Gazeta sporturilor" a spus : „Toți venim cu niște pacate mai mari sau mai mici, în acest sport al dreptății, al frumuseții, din care unii s-au îmbogățit, alții au intrat în pușcărie. Acești jucători (de la F. C. Olt și Victoria București) trebuiau suspendați un an de zile. De ce s-au dus la Moreni și la Victoria să se facă locotenent de miliție și să care camioane de cafea și video-casetofoane — zece pe an ? De ce acum fac pe nenorociții ? Unde sînt banii pe care i-au strîns ? Se burdușeau autobuzele cu cafea și video. Au semnat un contract. Așa cum au jucat pe meciuri aranjate și pe 5 000 de lei, să joace și pe 50 de lei acum. Banii se împărțeau în două părți — și cu arbitrul, în 3. Oameni care trebuiau să stea de mult la pușcărie : „ca să ne arbitreze corect, luați 30—40.000". Să-i punem pe jucătorii echipelor care s-au desființat să se ducă la cluburile din Botoșani, Urziceni..."

Exprimînd mulțumiri pentru participare, dl. Andrei Rădulescu a încheiat lucrările acestui prim dialog liber pe temele fotbalului.

POMPILIU L. DUMITRESCU ■

La turnee cu sacoșa de conserve

Niciodată sportivul român nu s-a simțit atît de închistat de umilință ca în anii odioasei dictaturi. Și nici că putea fi altfel, greutățile nemăsurate prin care trecea poporul român răsfrîngîndu-se și asupra mișcării sportive. Cînd înfometarea, lipsa de lumină și căldură și mai ales stressul psihic erau problemele cele mai aspre ale fiecăruia pentru grija zilei de mîine, cînd totul era planificat — chiar și în sport — și obligatoriu stabilit prin angajamente impuse la modul absurd al realizării numai și numai de locuri pe podium în confruntările internaționale, cînd nerealizările erau penalizate excesiv de sever, sportivul trebuia să fie cel mai robust fizic și psihic în lupta cu sine însuși pentru stabilirea performanțelor absolute. Condițiile de pregătire ale sportivului păstrau amprenta situației critice din țară. Rolul alimentației fusese ciudat interpretat astfel încît baremul de masă al sportivului în timpul cantonamentelor de pregătire era cu 11 lei mai mare decît în timpul competițiilor, cînd randamentul trebuia să fie maxim. În confruntare directă pentru același ideal, sportivul român beneficia în competiții internaționale numai de 80 la sută din baremul de masă de care aveau parte adversarii săi, sportivii de peste hotare. Sacoșa de conserve era mult mai eficace decît cecul de economii în stabilirea prețului adevărat al performanțelor...

Drepturile sportivilor la banii de buzunar erau codificate, valoarea variind în funcție de influența sau dărnicia șefului de delegație ales. La Olimpiada de șah din Malta (1980), acolo unde apa potabilă se cumpără doar cu valută, rolul banilor de buzunar a fost acela de-a fi raportat ca economii la întoarcerea în țară, șahiștii români rămînînd timp de 20 zile fără dreptul la apă, planînd asupra lor și amenințarea de pedeapsă (în caz de solicitare de împrumut) pentru trafic de valută. Cînd fetele s-au clasat pe locurile III—IV, dar fără medalie, participările internaționale (acestea stabilite foarte exact și realizate întotdeauna sub cifra programărilor) au fost anulate uitîndu-se că s-a muncit 8 ore pe zi primind **ca de milă doar** un pahar de suc... **ca de milă** și, mai ales, că, din motive excepționale, șahiștii români au ajuns la olimpiadă cu cîteva minute înainte de runda a doua a concursului...

Și totuși sportivii români au muncit și au atins performanțe de mare răsunet : virfurile sportive de excepție au existat și vor exista dar a scăzut numărul acelora care reprezentau baza piramidei. Pentru că și politica dusă în sport a fost falimentară, pentru că, adeseori, în funcții de conducere și organizare s-au aflat nespecialiști, care nu au acționat în interesul performanțelor și al sportivilor. Valuta adusă în țară de sportivi și cedată conform îndoielnicului decret amintit mai sus (care sperăm că va fi reanalizat) n-a intrat nici în buzunarul sportivului dar nici în fondul federațiilor. Ce s-a făcut cu ea ? De ce n-a fost folosită în interesul dezvoltării fiecărui sport în parte, fără privilegii, pentru materiale sportive, pentru literatura de informare specifică fiecărui sport, pentru cumpărarea de programe necesare computerelor care își înregistrează uzura morală de nefolosire după doi ani ?

MARGARETA MUREȘAN ■

Întoarcerea țării noastre în Europa presupune, evident, legături strînse cu toate țările continentului. Între acestea însă, legăturile cu Franța ocupă un loc aparte. Simpatiile afinităţile reciproce datează de demult. Revoluționarii noștri de la 1848 și-au făcut ucenicia și s-au format în orașul de pe malurile Senei. Franța ne-a susținut constant și cu adevărat dezinteresat în ieșirea de sub tutela ruso-turcă, în realizarea Unirii Principatelor prin dubla alegere a lui Cuza, în recunoașterea internațională, în 1878, a independenței României, în războiul pentru reîntregire din 1916—1918 și în multe alte împrejurări. În România, limba și cultura franceză au fost și au rămas la mare cinste, pe primul loc în comparație cu altele, chiar și în condițiile vitrege din perioada totalitarismului. Cînd tirania ceaușistă a luat forme aberante, cu deosebire în ultimul deceniu, cei ce diriguiesc destinele Franței au dezavuat odiosul regim, refuzînd să se întîlnească cu dictatorul și cu clica lui. Iar în momentul cînd Românii și-au redobîndit prin

La France

grele jertfe de sînge libertatea, Franța s-a aflat în fruntea celor care i-au sărit în ajutor.

Revoluția română victorioasă a creat condiții ca relațiile dintre România și Franța să redobîndească importanța și dimensiunile lor tradiționale. Este ceea ce au subliniat ambele părți cu prilejul vizitei de săptămîna trecută în România a ministrului de externe francez, domnul Roland Dumas. „Noi considerăm, a spus domnul Ion Iliescu, președintele Consiliului Frontului Salvării Naționale, că există perspective reale ca relațiile româno-franceze să cunoască o dezvoltare nestingherită pe toate planurile. Sîntem foarte mulțumiți de legăturile noastre, pentru care începe acum o nouă eră. Ele se vor dezvolta de acum înainte în alte condiții". În ceea ce-l privește, înaltul demnitar francez a declarat că relațiile dintre Franța și România „se vor sprijini pe o tradiție seculară existentă între cele două țări ale noastre, care a fost întreruptă în acești ani ai dictaturii și care va putea acum să se dezvolte fără nici un fel de piedici, datorită revoluției înfăptuite de poporul român, care a știut să-și recîștige libertatea, democrația și un nou mod de viață". **(Ion D. Goia)**

Lumea e cu noi (4)

Aflat în Cehoslovacia în zilele Revoluției române, colegul nostru N. Gr. Mărășanu a putut surprinde pe viu ecourile de acolo ale evenimentelor ce se petreceau în țara noastră. Așa s a născut acest serial publicistic : din mărturiile unei emoționante solidarități a poporului cehoslovac cu poporul român și din evocarea, în context, a înnoirilor profunde pe care le cunoștea în acea perioadă însăși viața politică a țării prietene.

Mulțumim pe această cale colegilor de la revista Svet v Obrazech, față de care ne manifestăm dorința menținerii și extinderii relațiilor de colaborare și reciprocitate.

Chitare și tancuri

Kampa, stimați cititori, este un mare parc din Praga, un loc de recreație și de creație, unde își găsesc multe ore de pace și meditație scriitorii, artiștii, alți oameni de artă, știință, cultură. Aici, peste două mii de studenți cehoslovaci s-au întîlnit, după masacrele de la Timișoara și București într-un miting organizat, și au protestat cu putere împotriva odioaselor crime ale celei mai sinistre și criminale dictaturi din istoria României. Lozinci le lor : „Jos dictatorul sîngeros !", „Stopați masacrele din România !", sau „Nu uciderți poporul neînarmat !", altele, pe care le adunasem în carnetul meu de note încă de pe data de 16 decembrie, din stațiile de metrou ale Pragăi, de pe geamurile vitrinelor, se adăugeau și aici, erau strigate cu toată forța acestor guri acuzatoare ale studenților, de toți oamenii care s-au aflat în preajma lor. În stația de metrou Muzeum, însoțitoarea mea, doamna Babincova, îmi face cunoștință cu un tînăr ceh, din Praga, căsătorit cu o româncă, un tînăr care a învățat singur românește, și care plîngînd îmi spune că la Timișoara și București tancurile au trecut peste manifestanți. Nu poate să discute cu noi mai mult, să ne spună mai mult, plînge, se urcă în primul tren subteran și dispare. Lumea de aici, în marea ei majoritate, aproape că nu mai discută despre revoluția proprie, ci e uimită, e șocată parcă de ceea ce se întîmplă în România. Toate buletinele de știri de la radio încep cu evenimentele de la Timișoara și București, din celelalte orașe ale țării în care a început cea mai măreață Revoluție a istoriei României și una dintre cele mai măreți ale lumii. Este joi, 21 decembrie 1989, și în Praga protestele împotriva crimelor lui Ceaușescu devin tot mai numeroase ; după mitingul de la Kampa, după manifestele și afișele de pe stradă și din stațiile de metrou, la clubul ziariștilor cehoslovaci, domnul Jdenek Hrabica, redactor-șef al revistei *Svet v Obrazech*, ales de curînd președinte al Uniunii ziariștilor cehoslovaci, îmi arată, la întîlnirea de adio, protestul ziariștilor din Cehoslovacia împotriva dictaturii, a odioaselor crime săvîrșite de teroriști, la București, în toată țara ridicată la Revoluție. E redactat în limba franceză și se protestează mai departe împotriva încălcării flagrante a celor mai elementare drepturi umane, împotriva încălcării legilor și convențiilor internaționale care le consfințesc. Pentru a avea un ecou puternic internațional, îl va depune la Organizația Internațională a ziariștilor, aflată tot la Praga, în aceeași clădire în care ne aflăm acum cu un etaj mai sus de redacția în care domnul Jdenek Hrabica conduce revista *Svet v Obrazech*. Dar dacă nu va fi primit ?, se întreabă ; și *mă* întreabă mai departe dacă ar putea să-l expedieze în țară, pe adresa revistei Flacăra. Îi răspund, prin doamna Vlasta Babincova, că poate și îi indic adresa de pe manșeta revistei. E o clipă apăsătoare nu numai pentru mine, ci pentru toți cei de față și pentru toți cei din jur, aflați acum la mese. Ne gîndim cu toții cutremurați la cîtă moarte a semănat în jur tiranul cel mai slăvit, nu de popor, ci de benzile de aplauze și de clica, de clanul întregului sus la cea mai de sus putere. Îl rog pe domnul Jdenek Hrabica să-mi spună care ar fi forțele politice care se manifestă acum în Cehoslovacia în perioada de dinaintea alegerilor (cînd Vaclav Havel încă nu era ales). Domnia sa îmi răspunde că nu le-ar număra „forțe", ci tendințe : o tendință de întărire a economiei țării cu propriile forțe, alături de Frontul Cetățenesc, o altă de europenizare, de colaborare largă cu Europa, și o alta, a treia, de continuare a menținerii legăturilor și colaborărilor cu Uniunea Sovietică, adică, zice domnia-sa, menținerea legăturilor noastre cu Asia. Cu toate aceste tendințe în Cehoslovacia, încă de la acea dată, începuseră să se manifeste și alte partide, să se formeze noi partide, mai ales că și aici Partidul Comunist și-a pierdut rolul său conducător. El, zice doamna Vlasta Babincova, ar urma să se reorganizeze sub denumirea de Forul democrat al comuniștilor, în ideea că nu toți membrii partidului „se fac vinovați de faptele incriminate de lege, săvîrșite de foștii conducători, de fosta dictatură". Tot de la interlocutorii mei am aflat că din Partidul Comunist ar mai apărea încă o grupare numită Frontul Renașterii din care fac parte „în frunte cu profesorul doctor Cestmir Cisar, fost ministru al învățămîntului înainte de „Primăvara de la Praga", toți sau aproape toți acei comuniști care au fost excluși din partid după „Primăvara de la Praga". Din 1968, Cestmir Cisar, destul de prețuit de o bună parte din popor, a trăit pînă acum în străinătate, în exil, fără să „critice" forțele conducătoare din țară. A trăit într-o oarecare „tăcere". Nu demult s-a reîntors în țară și iată-l acum propus pe afișele din stațiile de metrou, alături de Vaclav Havel și Aleksandr Dubček la președinție. Sînt destule afișe lipite pe zidurile Pragăi, prin care e susținut la președinție. Dar, profesorul doctor Cestmir Cisar, fondator al noțiunii de Frontul Renașterii, susține că n-ar reprezenta un partid și că domnia sa se exprimă numai în numele său personal. Un alt partid cu viitor este Partidul Verzilor, a ecologiștilor, care, deși nou pînă acum cîteva zile zice doamna Vlasta, numără 100 000 de membri.

Are o mare popularitate mai ales dacă se are în vedere programul său politic : apărarea solului, aerului, apei, a întregului mediu înconjurator de noxele industriilor moderne, otrăvitoare, de orice sursă de poluare, nu numai fizică, ci și morală. Se presupune că acest tînăr partid va fi unul dintre cele mai puternic reprezentate numeric. Pe cale de constituire, cu formalitățile foarte avansate la data documentării noastre, este și Partidul agricultorilor. Lumi, 18 decembrie 1989, deplasîndu-mă în orașul Postolopriy, situat în regiunea Leouni, am stat de vorbă cu inginerul Pavol Slunečko, director al întreprinderii de stat din oraș, unul din principalii inițiatori și membru fondator al partidului agricultorilor. „Care ar fi programul acestui partid ?", l-am întrebat ...În primul rînd, îmi răspunde domnul Slunečko, el va trebui să apere cu strășnicie interesele agricultorilor și ale agriculturii. Fiindcă, sînt convins, subliniază domnia-sa, vom avea destul de mult de furcă, înțelegeți, cu „Verzii". Domnul inginer Pavel Slunečko avea în vedere, cînd își exprima aceste temeri, unele practici ale agricultorilor, deocamdată încă de nedat la o parte, privind folosirea îngrășămintelor chimice, a pesticidelor încă în cantități importante, a fungicidelor etc., substanțe care ca și la noi otrăvesc solul, atunci cînd omul trăiește oameni care le administrează nu stăpînesc foarte bine tehnologiile de lucru, nu respectă aceste tehnologii, nu respectă disciplina riguroasă a muncii.

N. GR. MĂRĂȘANU ■

Întrebări din lume

Urmează Albania ?

Potrivit unor știri provenite din Atena, în unele orașe din Albania au avut loc tulburări. Soldatul albanez Alber Teka, care a trecut ilegal granița, a declarat ziariștilor că în țara sa s-au produs „cîteva încercări de revoltă, dar au fost înăbușite în sînge". A. Teka a relatat, de asemenea, că el și alți soldați de la graniță au primit ordinul să tragă în oricine încearcă să fugă din țară.

Bani din Vest pentru Est ?

La Paris s-au desfășurat lucrările primei sesiuni a conferinței constitutive a Băncii Europene pentru Reconstrucție și Dezvoltare (BERD), care are drept scop acordarea de ajutor financiar țărilor din Europa răsăriteană. La lucrări au participat reprezentanți a 34 de țări, 26 occidentale și 8 din Europa răsăriteană, printre care și România. În cadrul lucrărilor, președintele Franței, François Mitterrand, a subliniat că înființarea acestei bănci este de o importanță capitală pentru viitorul continentului european.

„Incidente" cu mitraliere

În regiunile Nagorno-Karabah și Hanlar din U.R.S.S. situația se menține extrem de încordată ca urmare a ciocnirilor interetnice, în cursul cărora se folosesc arme automate și mitraliere. Potrivit agenției TASS, se înregistrează morți și răniți. În sprijinul trupelor locale au sosit elicoptere militare de desant. Populația din Nagorno-Karabah a blocat căile de acces ale noilor trupe spre zonele de confruntare. Duminică la Erevan a avut loc un miting la care au participat peste 300 000 de persoane. În legătură cu tulburările de la Baku și cu atacurile asupra localității armene Getașen, vorbitorii au făcut apel la reținere, disciplină, liniște și la evitarea panicii și a provocărilor.

U.R.S.S., literă cu literă?

Luînd cuvîntul la o întîlnire cu reprezentanții intelectualității din Lituania, desfășurată la Vilnius, conducătorul sovietic Mihail Gorbaciov a subliniat că țara sa nu mai poate să trăiască așa cum a trăit, iar înnoirea trebuie să cuprindă toate domeniile — baza, suprastructura, lumea spirituală, federația, armata. Problemele stringente nu pot fi soluționate pe baza vechilor abordări, a structurilor deformate, a concepției staliniste privind statul totalitar, a declarat el. Mihail Gorbaciov a relevat că prevederea din actuala constituție a URSS privind dreptul republicilor unionale la autodeterminare are o importanță principială. El s-a pronunțat în favoarea principiului autodeterminării pînă la separare, informînd că a fost deja elaborat proiectul unei legi referitoare la mecanismul de punere în aplicare a acestui drept a oricărei republici care s-a decis să iasă din componența Uniunii Sovietice.

„Afacerea ceaușescu", un os de ros ?

După cum este cunoscut, autoritățile elvețiene au blocat bunurile fostului dictator român și au acordat termen pînă la 31 ianuarie a.c. Consiliului Frontului Salvării Naționale pentru a prezenta o cerere oficială, cu toate indiciile necesare privind transferurile efectuate în Elveția de către tiran și rudele sale. Purtătorul de cuvînt al Departamentului Federal de Justiție și Poliție, Joerg Kistler, a arătat că această dată nu este imperativă și că autoritățile elvețiene vor da dovadă de suplețe. „Dacă mai sînt necesare alte cîteva zile, acest lucru nu este grav, nu vom fi atît de stricți", a spus el. Pentru a face investigații în rîndul clientelei lor spre a afla dacă dețin conturi ale ceaușeștilor, au fost avertizate în mod deosebit două bănci : Uniunea Băncilor Elvețiene, prima instituție bancară din țară, și Creditul Elvețian, a treia bancă helvetă. La prima din ele s-a răspuns : „Nu se poate nici confirma, nici infirma ; acest lucru ar însemna o divulgare a secretului bancar". Departamentul amintit subliniază că băncile sînt acelea cărora le revine răspunderea de a verifica în rîndul clientelei lor și „de a se conforma legislației elvețiene". „Afacerea Ceaușescu" nu lasă indiferent baroul elvețian, iar mai mulți juriști s-au oferit deja să salvgardeze interesele guvernului român.

Cît privește Nürnbergul...

Zvonuri și de la noi, și din alte părți, arătînd că pedeapsa cu moartea pentru cei doi tirani ceaușescu a fost perfect îndreptățită și că oricare ar fi fost împrejurările configurația și durata procesului tot la o asemenea sentință s-ar fi ajuns, și-au exprimat totuși regretul că s-a aplicat procedura de urgență, că nu s-a făcut un proces pregătit pe îndelete, în cuprinsul căruia nu numai să se facă dreptate, ci să se și scoată la iveală adevărul, toate după cum au fost. S a afirmat chiar că atît locuitorii țării noastre, cît și întregul mapamond au fost frustrați de necesarul și de toți doritul Nürnberg românesc.

De ce s-a procedat așa se știe, s-au dat explicațiile necesare. Procedura de urgență s-a aplicat pentru a se cruța numeroase vieți, pentru a nu mai fi uciși și alți oameni de către bandele rămase fidele dictatorului. Cît privește Nürnbergul românesc, nu există nici un motiv ca el să nu aibă loc. Și după cum cunoscutul proces al căpeteniilor naziste s-a putut desfășura și și-a putut îndeplini menirea fără ca Hitler să fi fost de față, tot astfel judecarea și condamnarea ceaușismului, cît și a complicilor întru banditism ai tiranului se pot face în absența acestuia. Procesul va fi și așa revelatoriu. Pînă atunci, să avem răbdare și încredere în organele noastre competente. Căci, după cum am fost încredințați și de conducătorii FSN, și de procurorul general, dreptate și lumină se vor face.

Grupaj realizat de ION D. GOIA ■

Reculegere sub semnul lui Eminescu

Andrei Pleşu

Ion Caramitru

Ana Blandiana

O relatare de la această frumoasă sărbătoare a spiritului în pagina 17

HOROSCOP 1990

Anul 1989 abia s-a încheiat. Cîte întrebări şi cîte incertitudini ne potopesc deja sufletele? Oare ce ne rezervă noul an 1990? Ce sentimente se ascund în spatele acestor cifre rotunde? Horoscopul pe care vi-l propunem (după revista Femme actuelle, n. 274) vă dezvăluie liniile mari sub care se conturează viitorul dumneavoastră şi al celor ce vă înconjoară. Lăsaţi-vă seduşi de această amuzantă lectură. Ea vă rezervă cîteva frumoase surprize.

Semnul dv.	♈	♉	♊	♋	♌	♍	♎	♏	♐	♑	♒	♓
Berbec	○	○▲	♥■			■		▲		♥■ ○▲		○▲	♥▲
Taur	○▲	♥▲			▲					○	♥■ ○▲	♥■ ○	▲
Gemeni	♥■ ○▲					■		♥■ ▲		○	♥▲	♥■ ○	■
Rac		○▲	■		▲	♥■ ○	○▲		♥	▲	■ ▲		♥ ○
Leu		▲	♥		♥ ▲		■	♥ ○		○	■ ○	♥ ○▲	▲
Fecioară		▲	♥■ ○		♥■ ○▲	▲		○			♥▲		♥■ ▲
Balanţă	○ ■		♥ ○▲		♥ ○		♥▲		♥■ ○▲	▲	♥■	○▲
Scorpion	■ ▲	♥▲		♥▲		●	○▲	■	■		○	♥■ ○▲
Săgetător	♥■ ○▲	○	♥ ○		♥▲		♥ ○		○	■ ○▲	♥ ○▲	■
Capricorn	○	♥■ ○▲	○	♥▲	■	♥■ ▲	○		○	■	■ ▲	○▲	♥■ ○▲
Vărsător	■	♥■ ○▲	♥■			▲		♥■ ▲	▲	♥ ○▲	○	♥■	○
Peşti	♥	♥▲	○	♥■	○	♥■ ▲	▲	♥■ ○	▲	♥■ ○▲	○		▲

Afinităţi: ♥amoroase, ■profesionale, ○amicale, ▲familiale

Anul 1990 — anul tuturor contradicţiilor. Ultima linie dreaptă înaintea anului 2000. Punte purtînd culoarea sfîrşitului de secol.

Nimic nu se arată pe cer prea simplu ori prea armonios. Acolo, pe cer, două semne contradictorii domnesc şi se opun: Capricornul care adăposteşte în permanenţă şase, opt planete şi Vărsătorul.

În Capricorn sînt prezente în special Uranus, Neptun şi Saturn, trei astre de primă importanţă. Uranus, planetă a îndoielii, pune sub semnul întrebării toate certitudinile. Stăpînă este deci îndoiala şi dorinţa de a respinge totul. Alături de ele se naşte pasiunea pentru nou şi anticonformism.

Saturn aduce autenticitate, voinţă, tărie de caracter, capacitate de a iubi trainic, respectul tradiţiilor.

Neptun învăluie această opoziţie Uranus—Saturn într-un halo pufos care face imposibile certitudinile şi asprimile saturniene aducînd o uşoară notă de anormalitate, de destrămare, de fragmentare a valorilor.

Plecînd de la semnul vostru (coloana din stînga), aflaţi singuri care vă sînt afinităţile amoroase, profesionale, amicale, familiale. Atenţie însă, atracţia nu este neapărat reciprocă.

Campionii înţelegerii depline: TAUR/CAPRICORN; GEMENI/VĂRSĂTOR; BALANŢA/SĂGETĂTOR; SĂGETĂTOR/BERBEC; CAPRICORN/PEŞTI; VĂRSĂTOR/TAUR.

În Vărsător se situează capul Dragonului. Sub acest semn, 1990 îndreaptă lumea către valorile umanitare: modestia, întrajutorarea, conciliere şi compromisul. Toate acestea fără a provoca vreo dramă căci Vărsătorul rămîne un semn al armoniei şi al blîndeţii. Acest an va putea fi numit oricum, numai confortabil nu. Vom fi prinşi între nostalgia valorilor noastre tradiţionale, cu dorinţa de a ne mai crampona puţin de ele, şi nevoia arzătoare de noutate. Această perioadă va fi de altfel greu de trăit atîta timp cît planeta Uranus nu va ajunge la ea acasă (adică în Vărsător), lucru care nu se va petrece pînă în 1995. Va trebui deci să aşteptăm cuminţi această dată pentru ca lucrurile să se mai aşeze şi pentru ca valorile Vărsătorului, aflate acum în gestaţie şi în opoziţie cu cele ale Capricornului, să se afirme.

Anul 1990 va fi aşadar cît se poate de exploziv şi de contradictoriu... El ne va cere mari eforturi pentru a ne păstra luciditatea şi a ne arăta la înălţime.

Traducere de SORINA MAN ■

Un personaj din zodia Capricornului văzut de SORIN POSTOLACHE

COLEGIUL redacţional al publicaţiilor „FLACĂRA"

EDITURA „PRESA LIBERĂ"
Stan Pelteacu,
Ion Ciucescu

TIPOGRAFIA „UNIVERSUL"
Nicolae Vasilache, Ioan Ioniţă, Dumitru Stan.

REDACŢIA:

REDACTOR ŞEF: George Arion; Redactor şef adjunct, coordonator al publicaţiei „Rebus": Tudor Octavian; Redactor şef adjunct: Octavian Ştireanu; Secretar general de redacţie: Constantin Dumitru ● Coordonatori: Răzvan Bărbulescu (economie-ştiinţă), Dumitru Constantinescu (actualitatea politică), Oprea Georgescu (probleme sociale), Ioan D. Goia (actualitatea internaţională), Ion Zubaşcu (cultură) ● Publicişti comentatori: Cici Iordache-Adam, Nicolae Grigore-Mărăşanu, Cornel Nistorescu ● Paul Agarici, Maria Alexandru, Constanţa Balaban, Paşcu Balaci, Mircea Borda, Florin Condurăţeanu, Pompiliu L. Dumitrescu, Elena Ghera, Dorin Ghe... nescu, Elena Grecesc... rina Man, Nicoleta Mihai, Adrian Miiu, Liana Molnar-Tatos, Margareta Mureşan, Sevghin Omer, Roxana Paicu-Manolescu, Alexandru Paler, Alexandru Păsărin, Horia Pătraşcu, Adrian Petrescu, Smaranda Petrea, Mircea Popp, Maria Radu-Bogdan, Victor Rădulescu, Dorin Sălcjan, Angela Ştefănescu, Mihai Stănescu, Liviu Timbus, Reghina Vârvici.

Redacţia şi administraţia: Piaţa Presei Libere nr. 1, Bucureşti.

Telefoane: 176010, 176020, interioare: redactor (2002), redactor şef adjunct, coordonator „Rebus" (1457), redactor şef adjunct (2559), secretar general de redacţie (2143), probleme sociale (2128, 2542), actualitatea politică (2148), economie-ştiinţă (2560, 1700), actualitatea internaţională (2560), scrisori — public relation (2542), sport (2538), revista „Rebus" (2600).

La interiorul 2542, la dumneavoastră aşteptate zilnic între orele 10—14.

Tiparul la Tipografia „Universul", str. Brezoianu, 23—25, Bucureşti.

Cititorii din străinătate se pot abona prin ROMPRESFILATELIA, Sectorul export-import presă P.O. Box, 12—201, telex 10876, prsfir Bucureşti, Calea Griviţei nr. 64—66.

24 pagini — 3 lei

FLACĂRA PUBLICITATE

Săptămînalul de mare tiraj „Flacăra", bucurîndu-se de largă audienţă în rîndul cititorilor săi, primeşte anunţuri de mare publicitate numai de la întreprinderi, institute, asociaţii, firme din ţară şi din străinătate.

Doritorii se pot adresa Agenţiei de publicitate „Presa liberă" din Bucureşti, str. 13 Decembrie, nr. 24, telefoane: 16 79 45 — 16 01 33 — 14 15 16

Programul Agenţiei: luni, miercuri şi vineri între orele 8—14, marţi şi joi între orele 8—18 şi simbăta între orele 8—13.

DEȘTEAPTĂ-TE, ROMÂNE! Imnul Revoluției – Imnul de Stat al României

FLACĂRA

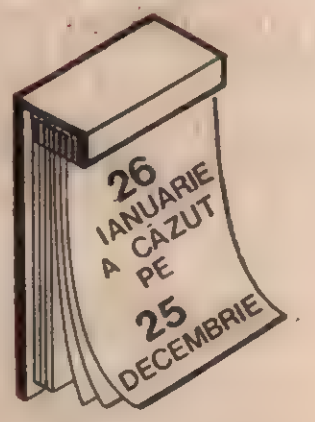

SĂPTĂMÂNAL DE OPINIE, POLITIC, SOCIAL ȘI CULTURAL

Fondat 1911 • Anul I (serie nouă) Nr. 4 • Vineri 26 ianuarie 1990

Răul bun-simț

Mulți au fost de o uriașă bună credință. Au fost cuminți și generoși și cinstiți și de aceea n-au băgat de seamă din timp la manevrele tiranului cocoțat la putere numai din dorința de a-i manipula după voia sa.

Bunul-simț, inocența, corectitudinea i-au împiedicat să vadă răul insinuat cu abilitate în viața noastră, ca o subtilă rețea țesută de un demon.

A fost nevoie de o „obrăznicie" pentru ca demențiala dictatură să se prăbușească.

Vor avea din nou bun-simț, vor fi din nou civilizați, vor avea din nou încredere unii în alții.

Dar rînduielile care se întocmesc acum nu trebuie să mai îngăduie niciodată ca să se profite de calitățile oamenilor pentru a-i îngenunchea.

GEORGE ARION ■

IRONIA-N LIBERTATE, LIBERTATEA-N IRONIE

La Televiziunea Română Liberă, cunoscutul crainic din toate perioadele a citit ușor, ironic comunicatul partidelor recent constituite în legătură cu atitudinea lor față de participarea F.S.N. la alegeri. Oare știe ceva?

UN RĂGAZ PENTRU DOAMNA CORNEA

Numai datorită faptului că a sosit prea tîrziu la redacție, nu publicăm în acest număr partea a doua a interviului intitulat **Doleanțele Doamnei Cornea.** O vom publica numărul viitor.

PAUL AGARICI ■

ADEVĂRATA ISTORIE POLITICĂ

Domnul François Mitterand crede, altfel decît Franța, altfel decît Istoria, că au fost răpite teritorii chiar prin pacea de la Versailles care, între altele, a stabilit granițele actuale ale Franței. Politica are tainele sale, fără îndoială; unele sînt, însă, așa de absconse, că te crucești. Iată, alături, o hartă a României de după 1918. Fiind editată în 1978, în r.s.r., ea se referă (nu se putea altfel!) la mișcarea muncitorească, la constituirea p.c.r. Spune destule, totuși, această hartă despre cum devine chestia cu frontierele. Sîntem curioși ce va mai declara domnul F. M. cînd va vizita România (se impune să facă această vizită, nu-i așa?) despre istorie. Mai ales că, între timp, va afla, nu ne îndoim, chiar din presa țării sale, că și în fața ambasadei Franței la București a fost un miting.

Revista „22"

„A fost dat jos Șahinșahul, să nu vină Ayatolahul"

Grupul pentru dialog social a editat, așa cum anunțase încă de la constituirea sa, o publicație săptămînală menită să susțină publicistic instanța de reflexie critică asupra problemelor fundamentale ale societății civile românești pe care o reprezintă, în acest moment, o seamă de intelectuali de înaltă ținută ai României. Primul număr al revistei probează, într-adevăr, reușita acestei tentative oarecum temerare — filosofia, atît de decenii identificată de către scolastica de partid cu un biet „instrument ideologic" își reintră în drepturile sale, contribuind, cu mijloace specifice, la renașterea spirituală a poporului român

Eseul, eseul-pamflet în primul rînd, reintră în drepturile sale și acest fapt este, credem, cîștigul de căpătîi al noii publicații. „22" își propune să facă și gazetărie propriu-zisă, cu alte unelte însă decît cele specifice. De aceea, pînă acum cel puțin, încercările în genurile proprii gazetăriei rămîn tot... eseuri. Dar — cine știe? poate că necesara înnoire a limbajului publicistic va avea de cîștigat și din această tentativă, inclusiv din ratările inevitabile și necesare chiar ale în-doirii asupra lumii pe care și-o propune ca program orice reflexie critică (C. D.).

Mitingul de miercuri

Miercuri, 24 ianuarie 1990, la ora 9 toată partea centrală a Capitalei, de la Piața Unirii pînă la Piața Victoriei, e în forfotă mare și agitație. Oamenii vociferează, protestează. Este o primă reacție, spontană, la anunțul făcut marți seara la televiziune cum că F.S.N., fără să se declare ca ar fi partid, va lua parte la alegeri ca și cum ar fi partid; de asemenea, o reacție la felul cum domnul Ion Iliescu a făcut pe mai-marii Comunei la F.S.N. să voteze participarea Partidului la alegeri.

De la Universitate se formează o coloană care înaintează către sediul F.S.N. Ora 15.00, în Piața Victoriei. Cîteva sute de demonstranți: Cei mai mulți dintre ei, muncitori, ingineri, studenți, elevi, muncitori. Pe pancarte se poate citi: „Alegeri fără Front!", „F.S.N. P.C.R.", „Jos comunismul, trăiască...". Mulțimea se pierde într-o mare foarte mare, egalînd-o aproape pe a demonstranților de la ora aceea. Manifestanții, purtînd stemele Revoluției, fără stemă, se prind în cerc, cîntă și joacă Hora Unirii. Se scandează: „Alegeri fără Front!". „De ce ne-nconjurați?" (armata strîngea tot mai mult cercurile în jurul tinerilor), „Nu ne este frică!", „Nu plecăm acasă, morții nu ne lasă!", „Ceaușescu — Iliescu" (printre cei prezenți circula o fotografie xeroxată care îl înfățișa pe Ion Iliescu jucînd tenis cu Nicolae și cu Elena Ceaușescu), „Timișoara, Timișoara!", „N-am murit degeaba!". Automobilele trec la pas printre demonstranți. La se strigă celor din mașini: Unde plecați? Rămîneți cu noi! Unii coboară și se alătură demonstranților.

Discuții între oameni mai în vîrstă: — Iliescu vorbește, ca și cei dinaintea lui, de misiuni și de răspunderi pe termen lung. Cine și cînd a dat Frontului misiuni și răspunderi pe termen lung? Le-a luat el singur, fără să întrebe pe nimeni. Au prins gustul puterii și nu mai vor să plece de-acolo. — Așa a zis și Ceaușescu: pornim la un drum lung, deși nimeni nu-l rugase să pornească.

În mulțime își fac apariția și cîțiva oameni necăjiți, din provincie. Treceau pe-acolo și s-au oprit să vadă despre ce-i vorba. „N-avem ce mînca, strigă o femeie. N-avem pîine, vrem pîine! Alci la București mai aveți cîte ceva, veniți la țară să vedeți!". „Nu mai credem în nimic, spune un bătrîn. Poate s-o scufunda pămîntul și ne-om duce cu toții și-om scăpa atunci de greutăți". Un om de la țară, cu fața supță: „Plesc-ai noștri, vin ai noștri, noi rămînem tot cu [illegible]".

Cînd am plecat de la Victoriei, la ora 15.30, mitingul continua.

ION D. GOIA ■

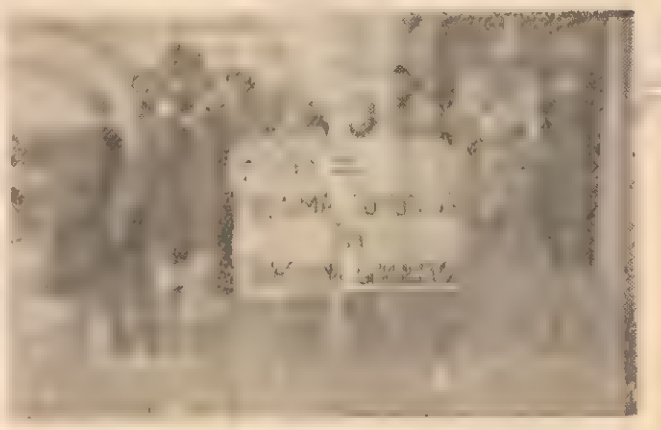

Fotografii de
EDUARD CONSTANTINESCU ■

Valea plîngerii la Copșa Mică

Lentul genocid

În inima Transilvaniei, pe malul riului Tîrnava Mare există o vale a plîngerii, un ținut aproape sterp, cu răzlețe smocuri de iarbă neagră, cu cioturi de păduri care alunecă blocînd albia riului. Deasupra, un clopot uriaș de ceață înecăcioasă alungă păsările; dedesubt clădiri întunecate, cu ramele ferestrelor mîncate de acizi, oameni îmbătrîniți, cu cearcăne negre sub ochi și fără prea mari speranțe de viață, animale domestice pe cale de dispariție, boală, moarte.

O procesiune obosită se tîrăște spre locurile de muncă cu batiste la gură. Negre sînt și sufletele celor care trăiesc în fosta patrie a viilor mîndre, acum secerate de plumb, zinc, cadmiu, azot, oxid de carbon. Coloane de aburi plumbo-zincoase și selective de plumb otrăvesc tot ce este viu, depășind pe o suprafață de 16.600 ha concentrațiile maxime admisibile (plumb cu 100% în vecinătatea surselor poluante, bioxid de sulf de 4—9 ori peste limita admisă).

Apa nu este potabilă. Conform standardului 4706/1974, apa nu mai este potabilă din cauza evacuării reziduurilor lichide cu conținut chimic-și microbian în riul Tîrnava, putînd fi utilizată doar în scopuri urbanistice: salubritate, nevoi industriale, etc. Situația văii plîngerii, aparută pe harta țării ca o pată neagră în însăși inima ei, nu era necunoscută dictatorului și savantei sale soții. Toate demersurile de a salva pămîntul roditor și bine gospodărit al ardelenilor s-au sfîrșit cu rezoluția: zonă de sacrificiu! Sacrificați în numele cui? Întrebare rămasă fără răspuns. Din cauza fricii. Frica a paralizat oamenii din lagărul de concentrare Copșa Mică-Mediaș. Ei au suferit o dictatură, s-au bucurat de o revoluție, dar au rămas ca Filoctet, cu o rană veșnică, nevindecată.

Se numește poluare complexă, sinonimă cu SIDA.

Căile de transmitere: industria metalurgică pentru metale neferoase și întreprinderea chimică Carbosin, două componente ale platformei industriale din Copșa Mică.

Motivele apariției noxelor: instalații de reținere și neutralizare ce nu funcționează la parametrii proiectați, gradul avansat de uzură a diverselor instalații tehnologice și de protecție.

Cantitatea de poluanți evacuată în atmosferă:

Noxă	Cantitatea totală-tone			Unitatea
	1985	1986	sem. I. 1987	
Bioxid de sulf	54.132	59.040	29.115	I.M.M.N.
Oxid de plumb	137	444	223	I.M.M.N.
Oxid de zinc	567	541	133	I.M.M.N.
Oxid de cadmiu	21	17	7	Carbosin
Negru de fum	650	710	360	Carbosin
Oxid de carbon	142.000	150.000	65.000	Carbosin
Bioxid de carbon	31.000	30.000	18.000	

Numărul persoanelor încărcate cu plumb: testele biochimice efectuate unui lot de 280 elevi, de ambele sexe, din clasele III—V, în vîrstă de 8—11 ani, născuți și crescuți în orașul Copșa Mică și Mediaș, denotă o afectare certă a populației infantile, ce depășește valorile normale admise; restul este tăcere.

Simptomele: tusea iritativă, setea excesivă, oboseala, subdezvoltarea fizică și intelectuală, randamentul școlar redus.

Forme de manifestare: bronșita ,astmul, bronhopneumopatia cronică nespecifică, pneumonia, TBC-ul pulmonar și multe alte infecții respiratorii acute grave.

Toate datele prezentate nu sînt rodul imaginației ci triste realități care au fost ferecate în seifurile fostului Comitet județean Sibiu al PCR, pentru că Laboratorul de epidemiologie al Spitalului Municipal Mediaș cerea dreptul cetățenilor la viață. Îndrăznise, după cum avea să se dovedească în 22.12.1989, să ceară un drept care nu era înscris în Constituția singerosului dictator.

MANON-AIDA SANDER
Mediaș

Primăria este instituţia care, prin buna sa organizare, poate imprima acel ritm propriu stării de normalitate. Dacă primăria funcţionează cu toate serviciile sale la dispoziţia cetăţeanului, oraşul, comuna vor funcţiona normal, spre binele obştii. Adevărurile acestea nu sînt de ieri, de azi, şi nu ţin de un spaţiu geografic, dar le-am invocat întrucît ele au constituit punctul de plecare al discuţiei pe care am avut-o cu Bogdan Pătraşcu, preşedintele Consiliului Frontului Salvării Naţionale al sectorului 1, unul dintre sectoarele Bucureştiului care s-au grupat cel mai rapid şi care, iată, are şi primar. Desigur, la data apariţiei rîndurilor de faţă primar va avea şi primăria Capitalei, dar am pomenit acest detaliu pentru a sublinia o dată în plus seriozitatea şi promptitudinea cu care consiliul sectorului 1, biroul său executiv se străduiesc ca viaţa să devină cît mai repede, aşa cum aspirăm cu toţii, normală.

Mafia s-a regrupat, deci poate fi anihilată!

— Domnule Bogdan Pătraşcu, prezentaţi, vă rog, biroul executiv al Consiliului Frontului Salvării Naţionale al sectorului 1.

— Eu sînt preşedinte, profesia inginer instalator, Silvian Iosifescu, vicepreşedinte, economist, ofiţer MAN, Florina Simionescu, vicepreşedinte, ziarist, Vladimir Lăzărescu, secretarul biroului, economist, cercetător ştiinţific, următorii cinci, Mircea Marinescu, mecanic, Dana Halac, medic, Costică Canacheu, electrician, Roland Marcu, economist, şi Cristian Lulache, student fiind membri.

— Şi primar?

— Dl. Cătălin Iorgulescu, jurist, fost vicepreşedinte în consiliul frontului.

— Cum a fost începutul?

— Pot relata o istorie cu foarte multe episoade palpitante. Pe scurt, însă, a fost ca peste tot: în 22 decembrie, am intrat în primărie, după ce în 21 ne-am aflat în Piaţa Palatului. Consiliul s-a constituit uşor, dar s-a cristalizat greu. Criteriile au fost competenţa şi cazierul, unde, în primele zile am avut şi surprize.

— Numiţi treburile pe care consiliul se străduieşte să le rezolve în această perioadă.

— Sînt foarte multe. Acum, aproape orice lucru devine o problemă de rezolvat. În primul rînd, aş menţiona aprovizionarea cu alimente. În condiţiile în care am pus adevărul la temelia vieţii întregii ţări, minciuna este uşor de depistat. Ne stăpîneşte parcă un fel de obsesie a exactităţii, atunci cînd operăm cu cifre. Ei bine, există o mafie care operează în acest sector al aprovizionării cu alimente. Desigur, ea nu s-a născut azi, ştim cu toţii, dar în perioada de după revoluţie s-a regrupat iar acum iese la suprafaţă.

— Aveţi elemente concrete în sprijinul acestei afirmaţii?

— Foarte multe, vă voi da însă unul singur. S-a raportat de la Popeşti Leordeni că s-au trimis în Bucureşti 47 tone de carne şi produse din carne. În sector n-au intrat decît 1700 kilograme. Cît de reală este raportarea, cît de echitabilă a fost distribuirea? Funcţionează din plin distribuirea preferenţială, făcută în bună măsură ca şi înainte, de către şoferi şi delegaţi. Principiul e vechi: cine dă, primeşte.

— Ce aţi întreprins concret în acest sens?

— Lupta trebuie să fie comună, boala e prea întinsă şi este consecinţa unui mod de a face comerţ. Noi am cooptat un economist de la ICRA, Bogdan Marcu, şeful comisiei comerciale, care a gîndit un plan de restructurare a comerţului, plan întemeiat pe principiile sistemului economic de piaţă. El a fost înaintat la municipiu.

— Cum lucraţi cu Capitala?

— Foarte prost. Întîmpinăm multe greutăţi din partea vechiului aparat de conducere al consiliului popular.

— E vorba de rea credinţă sau de incompetenţă?

— Şi una şi alta. Ei aşteaptă mereu dispoziţii, fără să facă nici un efort şi să gîndească. Nu mai are cine să le dea indicaţii şi sînt blocaţi. N-au iniţiative şi sînt incapabili de decizie. Au încercat chiar să ne compromită munca.

— Cum?

— În primele zile am cerut o listă cu locuinţe pentru sinistraţi şi ne-au dat doar case ocupate.

— Funcţionarii primăriei sectorului 1 cum lucrează?

— Acum, excepţiile sînt rare, vor să facă treabă.

— Să revenim la problemele frontului.

— Ajutorarea sinistraţilor, pentru că avem cei mai mulţi, se află de asemenea între priorităţi. Am dat 322 de locuinţe pînă la 16 ianuarie. Pînă în 19 ianuarie, au primit ajutoare financiare, în valoare de 10,5 milioane lei, 222 de familii, iar ajutoarele pentru familiile care au avut eroi căzuţi în timpul revoluţiei se cifrează la 570 000 lei. La acestea, se adaugă ajutoarele în alimente şi hrană şi ele continuă pînă cînd întreaga populaţie a sectorului le va primi, evident în funcţie de anumite criterii. Aceste ajutoare trebuie să ajungă la toată lumea. Urmează apoi situaţia creşelor, a grădiniţelor şi spitalelor. La spitale, în special, sînt urgenţe mari. Din 5 ianuarie nu se mai primesc ajutoare în hrană şi medicamente. Serviciile medicale încep să sufere din cauza luptei pentru putere. Astfel, la Spitalul de urgenţă, la secţia 1 ortopedie, serviciul medical, starea igienei, a hranei şi a asistenţei medicale sînt sub orice critică. Fostul director, dr. Firică, a fost repartizat aici şi asta a declanşat o luptă pentru putere de pe urma căreia suferă bolnavii, neglijaţi cu totul. Faptele au constituit, de altfel, obiectul unei anchete din partea Consiliului frontului din sectorul nostru.

— Din acest punct de vedere, cum stau lucrurile în unităţile economice?

— Au fost destule necazuri şi mai sînt. În primele zile am participat la adunarea prin care salariaţii de la ICL Alimentara 1 l-au cerut înapoi pe directorul înlocuit de curînd, deoarece, de la Capitală, dl. Bîrceri o readusese pe fosta directoare, o persoană compromisă de tot soiul de ilegalităţi, în vremea din urmă. La Întreprinderea de Utilaj Chimic, oamenii au cerut să fie scoase de la conducere cadrele compromise, în primul rînd directorul Radu Alexandrescu. Acesta le-a sudat porţile în zilele revoluţiei, îşi organizase grupuri de bătăuşi şi întreţinea o bază de distracţii pentru el şi întreaga conducere, în apropierea Bucureştiului. Profesional este foarte bun, dar moral este compromis şi oamenii nu-l mai vor. Încercăm să stabilizăm consiliile frontului la acest nivel. În bună măsură am reuşit. Se fac simţite obstrucţii din partea multora din conducerile rămase, a aparatului birocratic, care este cumplit. Probleme sînt şi vor fi şi în viitor. Dar avem şi timp, şi răbdare, şi energie, media de vîrstă a biroului executiv, de pildă, este de 30 de ani, pentru că drumul este unul singur.

RĂZVAN BÂRBULESCU ■

Mandatul de încredere

Din complexele compartimente ale activităţii economico-sociale ce intră sub directa administrare a Primăriei sectorului 6, spaţiul locativ şi ordonarea bugetului de venituri şi cheltuieli revin ca atribuţii directe primarului. Cine este primarul sectorului 6? Adrian Coman, absolvent al Facultăţii de economia industriei, promoţia 1979, în vîrstă de 36 de ani şi care în activitatea Consiliului popular a condus sectorul „plan". Are alături de el, un viceprimar, inginerul Dorin Vulpe, 33 de ani, şi un secretar, juristul Anghel Gogolan, 40 de ani.

Mandatul de primar se-nvaţă din mers. Greul vine din învingerea acelor prejudecăţi şi mecanisme ce de atîta amar de vreme ne-au copleşit şi închistat, paralizînd gîndul şi iniţiativa. Misia nu este uşoară dacă ne gîndim că nu există încă (la data documentării) un primar al Capitalei şi nici în alte cîteva sectoare. „Resimţim la propriu existenţa dublei subordonări a unor organisme vitale cum sînt ADP-ul ce aparţine de Direcţia Domeniului Public dar şi de primăria sectorului şi ICRAL-ul, aflat sub incidenţa DGDAL-ului dar şi a noastră. Directa lor coordonare de către primărie ar crea posibilitatea conlucrării mult mai operative cu unităţile sus-numite. Legiuitorul ar trebui să dispună de o mai mare largheţe în gîndirea bugetului de venituri şi cheltuieli, în aşa fel încît să elaborăm o dirijare a lor, nu de sus în jos, ci în funcţie de problemele strict reale şi de maximă urgenţă.

Da, e adevărat, între intenţii şi perspective rămîn cerinţele cotidiene ale celor aproape 430 000 de cetăţeni ai sectorului 6, ele nefiind nici uşor şi nici simplu de rezolvat.

Dacă ar fi să stabilim, fie şi ad-hoc, urgenţele, pe primul loc s-ar situa locuinţele şi aprovizionarea populaţiei. Confortul — tradus în căldură, apă şi drumuri publice — nu este mai puţin important. „Cînd bifezi îndeplinirea planului la locuinţe pe anul trecut, cu 11% e greu de imaginat că poţi dovedi sutele de cereri. Credem că apelul făcut cetăţenilor, de a înţelege că nu le putem onora dintr-o dată cerinţele, ar trebui corelat cu un altul, către întreprinderi, în ideea revizuirii priorităţilor şi rezolvării în primul rînd a cazurilor-limită. Chiar dacă ni s-au repartizat 150 de apartamente de la primăria Capitalei nu înseamnă că noi numim efectiv beneficiarii, nu, Legea 5/1973 nu şi-a pierdut valabilitatea în a împuternici unităţile economice să facă repartiţiile nominale. Şi amintesc cîteva dintre acestea: ICTB, Turbomecanica, Întreprinderea de maşini electrice, Semănătoarea, Tricodava. Pe lîngă posibilitatea unei aşa-zise mişcări a doua, care înseamnă de fapt eliberarea unor apartamente prin schimb, am relansat apelul către asociaţiile de locatari, în vederea înştiinţării noastre privind locuinţele repartizate dar neocupate. Din păcate, pe biroul meu sînt două adrese, una de la Întreprinderea „FIROS", prin care preşedintele FSN îmi solicită sprijin în acordarea unui apartament de două camere, ce va urma să-l repartizeze unui cetăţean ce ocupă poziţia... 10 pe tabelul de priorităţi, iar cealaltă, de la ITA Bucureşti pentru un om al muncii aflat şi el pe o poziţie „prioritară"... 16. Fără îndoială că pot apărea situaţii-limită la un moment dat, dar practicarea unor mai vechi „criterii" de repartiţie a locuinţelor trebuie să dispară, cu atît mai mult cu cît nimeni nu cunoaşte mai bine condiţiile de locuit ale cetăţeanului decît întreprinderea unde el munceşte şi unde orice abuz trebuie sancţionat. Am fi dorit ca măcar reţeaua aprovizionării să stăm mai bine, dar şi acest sector se confruntă cu încă multe greutăţi şi neajunsuri. Ce-i drept, ne-am bucurat de participarea oamenilor de la INMT, Institutul de aviaţie, Turbomecanica, la descărcarea produselor agroalimentare şi nealimentare direct din vagoane în maşini, dar nici pe departe nu am rezolvat problema. Din principalii furnizori ca: Popeşti-Leordeni, Antefrig şi Abatorul, ICL Alimentara 6 primeşte repartiţii de la Direcţia comercială a municipiului Bucureşti doar pentru unul singur: Popeşti Leordeni. Explicaţia nu e greu de bănuit: preparatele din carne sînt în cantităţi mici şi ele trebuie să acopere întreaga zonă comercială a Capitalei. Numai că, acestui factor obiectiv i se adaugă altul de disfuncţionalitate în chiar transportul propriu-zis. Nu de puţine ori, delegaţii preferă un număr redus de curse: fie că nu este motorină, fie că încărcătura de 5—6 tone presupune prea multe drumuri şi descarcă la două sau cel mult trei unităţi comerciale. De aici şi nemulţumirile fireşti, atît ale cetăţenilor, cît şi ale salariaţilor din reţea. Sperăm ca prin intrarea unui alt furnizor în circuit — Periş — să ameliorăm cererea produselor din carne şi, în limita posibilităţilor, diversificarea lor".

Găsirea unor soluţii imediate la nivelul primăriei sectorului 6, privind elucidarea aspectelor consemnate şi extinderea preocupărilor în celelalte domenii depind, nu în ultimul rînd, de existenţa unei colaborări permanente şi adevărate cu Consiliul Frontului Salvării Naţionale al sectorului. Altfel, mandatul de încredere acordat primarului riscă să nu aibă acoperire în dovezile certe de bunăstare pe care cetăţenii le aşteaptă de la el.

MARIA BOGDAN ■

Viaţa intră în normal nu doar reconstruind ce s-a stricat. Trebuie să şi stricăm, să stîrnim ceea ce tăcea, înainte de Revoluţie, viaţa anormală.

SALARIILE NU SE IAU PE VORBE

În Întreprinderea de Armături din Fontă şi Oţel Zalău se perindă zilnic aproape 6 000 de oameni.

Şi aici democraţia şi-a spus cuvîntul. Dovadă că după ce au schimbat pe unii din cei aleşi în pripă în Consiliul Frontului Salvării Naţionale, oamenii au optat ca în continuare să conducă destinele întreprinderii acelaşi director, Pompiliu Tămaş, verificat ani de-a rîndul de ei înşişi, dovedind competenţă profesională, omenie şi cinste. Aşadar, libertatea şi democraţia — cel puţin dintr-o anume perspectivă, a alegerii celor care să conducă întreprinderea — s-au manifestat pe deplin.

Dar libertatea şi democraţia înseamnă şi a produce ceea ce este necesar atît peentru noi, cît şi pentru partenerii din străinătate cu care au contracte, aici fiind vorba de obligaţia întreprinderii de a livra tuturor firmelor străine produsele prevăzute încă din 1989. O obligaţie nu numai contractuală, ci şi morală. Cei de la Armătura nu uită sprijinul şi ajutoarele oferite de aceste firme în şi după clipele grele prin care am trecut.

Şi totuşi, pe ansamblu unitatea produce sub capacitate. De ce? Răspunsul e simplu: se lucrează prea puţin şi se vorbeşte foarte mult. Despre una, despre alta, despre Revoluţie, despre pămîntul ţăranilor, se interpretează ştiri şi zvonuri etc. Cred că acum mai mult ca oricînd, trebuie pus suflet în tot ceea ce se face, cît mai mult suflet. Altfel, în zilele de salarii, sufletele muncitorilor vor fi mîhnite.

VIOREL VARGA ■

O carte salvată de la topit

Manualul bunului cîrpaci (2)

Au trecut astfel anii. În fiecare an se făcea o listă de importuri și pe fiecare listă existau cîteva zeci de dolari pentru achiziționarea unui mic (unic) aparat de proiecție a microfilmelor. Și în fiecare an un alt cîrpaci (directorul general care aproba listele: nu! că m-am legat și de funcții mai mari, ca să vedeți ce curaj pe mine) tăia mica investiție de pe listă. De ce? Pentru economii. Ca să economisească cîteva zeci de dolari, ținea imobilizată toată instalația de microfilmare care costase mii.

Asta se pare a contrazice teza noastră, cum că nimeni nu e cîrpaci fără motiv. Cîrpăcirea pare făcută fără motiv: simplă prostie. Dar, răspundem noi, și prostia e un motiv, la fel de eficace ca oricare altul. Apoi, să nu uităm, cîrpaciul respectiv putea astfel să se evidențieze, ca om care a făcut economii. Ba, dacă ne uităm mai bine, o să vedem că prostul respectiv nu e într-atît de prost cum pare. Ba chiar aș îndrăzni să zic, e mai deștept decît noi, cei ce ne ocupăm cu satira, și în orice caz o duce mai bine, inclusiv inima.

Cîrpaciul demn de acest nume se uită la lucru în sine — nu la rezultatul dobîndit. Dacă aș încerca să vă explic asta în termeni de economie, m-ați blestema pînă la sfîrșitul zilelor, și, de plictiseală, ați arunca această carte cît colo. Să luăm deci un exemplu mai simplu. Sîntem la o ruletă. Manipulantul — așa-numitul crupier — ne spune dinainte, pe furiș, cu absolută siguranță, numărul cîștigător. Numărul care iese ne oferă de 36 de ori miza. De pildă, punem o mie de lei pe pătrățelul însemnat patru și iese patru: înseamnă că am cîștigat treizeci și șase mii lei. Cel care a scos, cu o mie de lei, treizeci și șase de mii, a cîștigat; însă cel care s-a abținut să mizeze o mie de lei a făcut economii.

Afacerile sau economia reprezintă o astfel de ruletă, în care cîștigul devine cel mai adesea previzibil cu precizie. Numai că, în concepția cîrpaciului, banii cîștigați nu-s ai tăi, ci ai statului: dacă pui mereu cîte o mie de lei și ieși mereu treizeci și șase de mii lei, nu te alegi cu nimic; dacă însă te abții mereu, înseamnă că ai făcut economii și clupești și tu, de fiecare dată, un comision de zece lei.

S-ar zice că statul face o afacere proastă, pierzînd mereu 35 010 lei, din cauza interesului pe care îl are un cîrpaci, de a cîștiga zece lei.

— Dar — îmi destăinuia un cîrpaci — interesul suprem nu e să produci, ci să nu produci. Cîștigul iese din minusuri, nu din plusuri. Alții se căznesc să creeze nevoi noi, mode noi, reclame noi; filozofia mea, dimpotrivă, este să suprim nevoile, să restring, să ingustez, să ajustez, să regimentez mai strîns, să înlocuiesc, să mențin moda mereu la fel, ca să nu-mi dezorganizez producția prin schimbări, să mențin reclama la un minim elementar („cumpărați pantofi la magazinele de încălțăminte!"), să comunic mereu că de la data de... încetează, se termină, nu se mai admite, nu se mai aprobă, se interzice, ba chiar se usucă.

— Bine, dar în felul ăsta creezi sărăcie, în loc să creezi, cum ne cere teoria, un belșug de produse.

— Belșugul — mi-a comunicat cîrpaciul — mă interesează pentru buzunarul meu, nu pentru societate sau stat. La orice tranzacție, dat fiind faptul că am doi copii, soție, o prietenă și o mamă (vilă) de întreținut la țară, sînt obligat să mă întreb: ce-mi iese mie din asta?

Sergiu FĂRCĂȘAN ■

curat murdar

De la membru de partid

LA MEMBRU DE PARTIDE

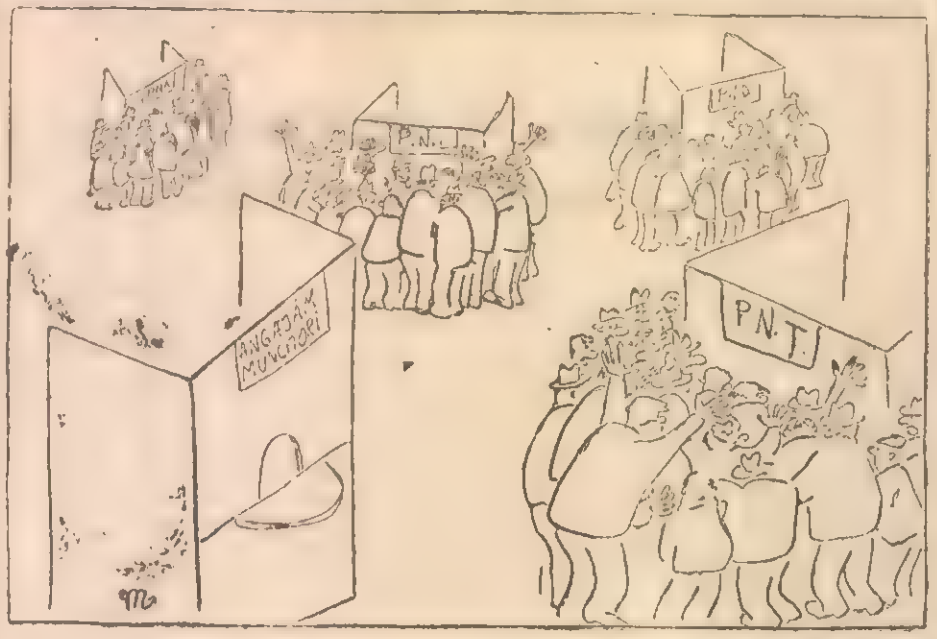

DRAGOȘ-MUGUREL CONDOR ■

VIOREL TEOC-NASTA ■

GHEORGHE BURLACU ■

CRISTIAN MIHAILESCU ■

AUREL ȘTEFAN ALEXANDRESCU ■

Intr-o toamnă, la Tîrgul Internațional București, „Romconsult" oferteză străinătății una din valoroasele invenții ale inteligenței naționale: *translația construcțiilor*, aparținînd inginerului Eugeniu I. Iordăchescu de la „Proiect" București. Această „inimaginabile călătorie a unei construcții", cum o definește metaforic cel care i-a fost profesor, dr. ing. Panaite Mazilu, s-a putut vedea în realitate de numeroase ori în București, dar și în alte locuri din țară. Începînd cu anul 1962, după ce dr. ing. Iordăchescu a pus la punct metoda de calcul, tehnologia, utilajele și aparatura necesare. Numai datorită acestei ingenioase „migrații" au putut fi salvate de sub tăvălugul ceaușist al demolărilor, o sumă de monumente istorice, de biserici, de clădiri valoroase (bisericile Schitu Măgureanu, Olari, Mihai Vodă, Sf. Ilie, Cuprea, Palatul Sinodal din ansamblul Ministerul Antim, blocurile din str. Aurel Vlaicu 166, șos. Ștefan cel Mare 18 și 20, Bd. Republicii 25? Banca Națională din Mierea cu Ciuc ș.a.).

Tehnologia trezește interesul unui om de afaceri de origine română din Canada, Arol Bonca, directorul firmei Dominion Soil Investigation Inv. care purcede imediat la tratative și la încheierea unui contract pentru promovarea pe piața canadiană și a Statelor Unite a invenției. Concret, îl solicită pe dr. ing. Iordăchescu să se ocupe, întîi de toate, de strămutarea vechii clădiri, de 100 de ani, a parlamentului canadian din Ontario, vorbindu-se păstrarea și conservarea acesteia, pentru a face loc construcției unui ansamblu nou, conform necesităților actuale. Dar, contractul nu s-a putut respecta, spre surprinderea celor cîți pățeneri, întrucît specialistului român nu i se aprobă ieșirea din țară. Nu i se acordă pașaport, Zboară telexurile și scrisorile, domnul Arol Bonca apasă pe toate pîrghiile — economice și sentimentale, precizează că pierdem în mod absurd o afacere de milioane de dolari, că ne privăm de un prilej ca românii să arate ce pot —, însă fără ecou. Autorul invenției era un proscris pentru familia dictatorului.

„În mai 1977, n-am mai putut răbda și i-am scris lui Ceaușescu o scrisoare, ni se destăinuie azi inginerul Iordăchescu, cu o trecere în revistă a tuturor evenimentelor, de cînd a luat puterea în partid și pînă a devenit pentru noi toți o spaimă, o teroare. Cum a modificat legi peste legi, statutul partidului, Constituția pentru a cumula în mîinile lui toată puterea — partid, stat, armată".

Prima consecință: îndepărtarea sa din funcția de director tehnic al „Proiect"-București.

Cît îl durea pe Ceaușescu interesele țării și „esportul" se va vedea clar și din scrisoarea (una dintre cele) domnului Arol Bonca, pe care ne-a pus-o la dispoziție dr. ing. Eugeniu I. Iordăchescu.

CICI IORDACHE-ADAM ■

Prețul unui pașaport

Dragă domnule Burada,

Am primit telexul vostru cu numărul 210, din 23 feb. 1988, privind cererea noastră, adresată Romconsultului, ca, potrivit înțelegerii dintre noi, să fie trimis Dr. Iordăchescu în Canada, pe propria noastră cheltuială, pentru a examina anumite clădiri pentru o posibilă stabilire a asigurării în viitor a deplasării lor pe un nou amplasament.

Vorbind deschis, ceea ce spuneți dumneavoastră în telex este că Dr. Iordăchescu nu are permisiunea să părăsească România; cu alte cuvinte, Pașaport — nu. Așa cum vă amintiți, semnarea Contractului cu dumneavoastră pe 22 Octombrie 1989 a fost bazată clar pe înțelegerea ca dr. Iordăchescu să fie omul care să conducă primul proiect în Canada sau în Statele Unite, în așa fel încît să fim siguri - 100% de succesul deplasării clădirilor pe un nou amplasament.

Dumneavoastră, domnule Burada, și colegii d-voastră m-ați asigurat că nu vor fi nici un fel de probleme, nici una care să privească plecarea lui Iordăchescu în Canada, atunci cînd vom avea nevoie de el. Dacă vă veți uita în Contractul d-voastră, Articolul 2, „Proceduri ce trebuie urmate", aceasta apare clar de la sine. Caseta video cu care m-ați înzestrat pentru promovarea și expunerea ei în Canada ilustrează clar și-l prezintă în imagini pe inventator, Dr. Iordăchescu. Am informat instituții guvernamentale aici și întreprinderi private că am semnat cu voi un Contract pentru reamplasarea de clădiri, fără a le da jos. Am arătat diferitor persoane caseta video făcută de voi la București în care Iordăchescu este clar descris ca tatăl acestei invenții. Dacă m-aș angaja, aici în Canada sau în Statele Unite, la promovarea unei asemenea încercări fără Iordăchescu, ar fi un efort mort (degeaba). Trebuie să faceți tot ceea ce vă stă în putere ca să obțineți pașaportul pentru Iordăchescu în așa fel încît el să vină să ne vizitează în Canada și să începă să-și promoveze invenția prin mass-media. Sigur că înțelegeți că singurul care poate da răspunsuri convingătoare întrebărilor care ni se vor pune în această țară sau în U.S.A. este Iordăchescu.

Dacă Iordăchescu nu va fi împuternicit să vină, atunci nu doar pentru noi, Romconsult, dar chiar România însăși va pierde posibilitatea să arate lumea întreaga capacitățile și cunoștințele care-i de știință.

Trebuie să înțelegeți că vizita mea cu d-voastră în București, negocierile pentru Contract, angajarea de a-i promova conținutul în America de Nord, cheltuirea de mari sume de bani în interesul vostru nu au fost făcute doar pentru că în viitor, noi toți ne vom îmbogăți. Au fost făcute pentru că din punct de vedere tehnic este realizabil și mai mult decît asta eu mi-am dorit foarte mult să-mi văd țara, România, surprinzînd (cuvînt indescifrabil) fiecare zi cu oameni capabili. Ceea ce citim noi zilele astea în ziare — sau ceea ce vedem la TV despre România e rău, foarte rău. Eu tocmai pentru asta mă întreb dacă și cînd se vor arăta și pentru noi, românii, posibilitățile de a arăta lumii că, chiar nu sîntem oaia neagră, așa cum sîntem descriși, și să fim și noi prezenți ca niște indivizi și ca o țară capabilă. Să nu folosim această posibilitate atunci? Cred că mă veți înțelege bine și după ce Consiliul d-voastră de conducere va examina această scrisoare cu atenție, mă veți înștiința de data sosirii lui Iordăchescu în așa fel încît să putem demonstra clienților noștri, publicului, presei, televiziunii etc. că tehnologia dezvoltată de Iordăchescu chiar este realistică și aplicabilă.

Cu alte cuvinte, da, se poate face.

Vă menționez că dacă și cînd asemenea proiecte se vor realiza în Canada sau în U.S.A., ochii întregii Americi de Nord vor fi asupra noastră.

M-am angajat în această aventură pentru că eu cred în voi toți. Am crezut în modul vostru de a proceda, în integritatea voastră și în propriul respect pe care vi-l purtați, și așa cum se obișnuia să se spună în orașul meu natal din România, acum mulți ani înainte: „Ieși un taur după coarne și un om după ce spune!".

Menționați în telexul vostru că veți numi o nouă persoană să ne viziteze în Canada. Aceasta nu a fost, repet, nu a fost înțelegerea pe care am făcut-o în București anul trecut și pe oricare altul veți prefera să delegați în afară de Iordăchescu nu va fi acceptată.

Noi am cheltuit deja mii de dolari pentru călătorii, pentru transpunerea casetei video pe sistemul nostru, pentru editarea ei pentru uz profesional și pentru uzul public, cu înțelegerea clară că voi veți coopera cu 200% cu noi pentru a porni proiectul pe drumul său.

Dacă nu veți fi în conformitate cu înțelegerea, fie verbal, fie în scris, făcută între voi și noi, noi nu vom mai avea atunci altceva de făcut decît să recuperăm de la voi cheltuielile făcute cu promovarea Contractului semnat între Romconsult și Dominion Soil Investigation Inv. și datat 22 Octombrie 1987.

Cred că cele de mai sus sînt clar înțelese și privesc cu încredere spre vestea bună cu Iordăchescu în drum spre Canada cît mai repede posibil.

Al d-voastră sincer,
„Dominion Soil Investigation Inv."

Domnule Arol Bonca

Sperăm că ați auzit despre evenimentele din România. Puteți relua tratativele cu „Romconsult", acum nimeni nu-l mai poate împiedica pe dr. ing. Eugeniu I. Iordăchescu să meargă oriunde va fi solicitat în lume și să realizeze proiecte, conform invenției sale, pentru „inimaginabilele" reale călătorii în spațiu ale clădirilor.

Confesiunea neputinței

Învinsul Darius

Ani de-a rîndul, o rubrică a revistei — care ne-a acoperit, cînd de glorie, cînd de ridicol și chiar de rușine —, s-a numit „Istoria noastră, viața noastră". În ultimii doi ani a apărut, din fericire, tot mai rar, la „zile festive", cînd eram obligați, de la C.C. al P.C.R., să glorificăm geniala contribuție și în materie de istorie a dictatorului. Tot mai puțini istorici adevărați abia acceptau să ne-o scrie, nevoind să falsifice materia cea mai nobilă a ființei noastre naționale. Doi aroganți, pretinși atotștiutori — unul nefiind nici măcar absolvent al Facultății de istorie — de la fostul C.C., erau învestiți cu „vizele" și cenzura fiecărei cărți, fiecărui articol, aveau cheia interpretărilor, dădeau ori transmiteau „linia". Cînd s-a impus aniversarea a 2500 de ani de la prima atestare într-un izvor scris a prezenței geto-dacilor la gurile Dunării, în spațiul Dobrogei de azi, ei și-au permis să ne comande falsificarea celebrului text al lui Herodot, nu care cumva să se afle că, de fapt, marele rege Darius I al perșilor i-a învins pe „cei mai viteji și drepți dintre traci"

În iarna anului 1987, am solicitat un interviu prof. Horațiu Crișan de la Cluj-Napoca, reputat cercetător al lumii geto-dacilor. Am stat de vorbă în bucătăria locuinței sale, singurul loc unde era ceva mai cald, la flacăra gazului metan fără presiune, ce abia pîlpîia la plita de gătit, înfășurați în pături, și suflîndu-ne în degete, ca să putem mînui creioanele. Cînd să-l public (se intitula „Istoria se scrie cu știință și conștiință"), s-a tăiat un sfert din text — partea unde cercetătorul își exprima teoria privind formarea poporului român, a noii etnii, după cucerirea Daciei de către Traian — deoarece nu era identică „punctului de vedere oficial", ne-ar fi transmis „pontifii" de la fostul C.C.

Interviul cu omul de cultură Alexandru Zub, de la Iași, a zăcut doi ani în sertarul șefului de redacție, pînă a văzut lumina tiparului și numai după ce a fost periat și scuturat de „idelle prea îndrăznețe", neconforme cu alte puncte de vedere „oficiale". Motivul neapariției imediat după ce a fost transcris pe hîrtie? Fiindcă Mușat-și-Ardeleanu îl suspectau că „este cu un picior aici și unul dincolo, ăsta va pleca sigur din țară".

„Pontifii" se mai ocupau și cu alt fel de piraterie în apele istoriei. Cam prin același an, doi colaboratori ne-au pus la dispoziție, pentru Almanahul Flacăra, fragmente din memoriile diplomatului român aflat la New York în timpul celui de al doilea război mondial, Raul Bossy. Doamna Bossy, în viață, fusese consultată în privința publicării acestora în România. Cînd au ajuns în fața de șpalt, au fost interzise, cei doi acuzînd, în șoaptă, cum că soția diplomatului i-ar fi acționat în judecată la Tribunalul Internațional de la Haga, pe cei care au adus în țară microfilmele Jurnalului, nefiind de acord cu publicarea. După cîteva luni — uimire — doi autori, dintre care unul era Mușat, încep în „Magazin istoric" un serial cu memoriile lui Raul Bossy!

De ziua Marii Uniri de la 1 Decembrie 1918, trebuia să facem echilibristică pe sîrmă. De la un an la altul, tot felul de interdicții. Nimic despre Miron Cristea, nimic despre preoți, abia cîte ceva despre rolul lor în actul Unirii, nimic despre Basarabia, abia cîte ceva despre... Bucovina de nord, nimic despre monarh, nimic sau cîte ceva despre Take Ionescu, nimic sau totul despre Jumanca și tot așa, „hopa Mitică", se scria istoria...

Destul. Ajunge cu imposturi.

Cerîndu-ne cu smerenie scuze cercetătorilor adevărați, istoricilor de conștiință, ca și dumneavoastră, cititorilor, sperăm să reînviem rubrica, sub semnul singurului imperativ: ADEVĂRUL.

Vă rugăm călduros, colaborați cu noi. Tinerele generații, și nu numai ele, noi toți românii avem nevoie să cunoaștem cum se cuvine Istoria Patriei. Așa cum ea a fost.

CICI IORDACHE ADAM ■

ANUL CREANGĂ CONTINUĂ!

Nu știu alții cum sînt,
dar „Flacăra"
are tiraj limitat.
Deci, dacă puteți,
abonați-vă!

„omerta" ceaușistă: 136 memorii audiențe tăcere agresivă tăcere complice tăcere vinovată. automobil „neidentificat" pasageri identificabili uniforme albastre vin pește sînge. dac-a fost nevoie a fost voie: înmormîntare fără certificat de deces. dosar clasat student 19 ani clasat

Ne scrie din nou Florica Pătrașcu, mama studentului Constantin Pătrașcu din Pitești, care la 19 septembrie 1987, fiind detașat la munci agricole la Fetești și-a pierdut viața în condiții încă neelucidate. De atunci, părinții tînărului Constantin Pătrașcu nu încetează să ceară adevărul. Atît, să privească în ochi vinovatul sau vinovații, dacă ei există, să știe cum și de ce a murit copilul lor. Nu urmăresc pretenții materiale sau civile, nu-i interesează pedepsirea vinovaților.

Sînt multe instituții implicate în această tragică întîmplare, mulți oameni care ar fi trebuit să se fi comportat altfel. Unii dintre ei au tăcut. Nu cunoaștem motivele. Acum pot vorbi.

Tragedia morții tînărului Constantin Pătrașcu nu se poate încheia decît prin cunoașterea întregului adevăr asupra ei.

Ne-am permis minime și stricte intervenții în text, care au vizat greșelile de dactilografiere sau de lexic, inerente emoției cu care a fost redactată scrisoarea. Doamna Florica Pătrașcu va fi cu siguranță de acord cu ele.

Copilul dumneavoastră e mort

Sînt mama studentului Constantin Pătrașcu care a fost omorît în timp ce se afla detașat la munc.ile agricole la Fetești, județul Ialomița, la 19 septembrie 1987 într-un accident nevăzut, necercetat, neanchetat de nimeni pînă în prezent. Miliția a știut de accident după 48 de ore, cînd victima era ridicată și deplasată la Pitești, procuratura după 33 de zile, la înștiințarea mea prin procuratura județului Argeș (procuror Raicu), protecția muncii Ialomița tot după 33 zile, la înștiințarea mea.

Timp de mai bine de doi ani, am apelat la diverse organe și organizații pentru aflarea adevăratului vinovat de moartea fiului meu, apeluri zadarnice pînă în prezent, cerînd următoarele: Cauza și împrejurările în care a decedat fiul meu; persoana vinovată de aceasta; reconstituirea accidentului; persoana ce trebuia să declare acest accident; persoana care a văzut victima: șoferul mașinii care a circulat pe pod fără permisiune, podul fiind în construcție; numele persoanei de la volan; actul normativ în care se încadrează situația fiului meu, ținînd cont că era student, detașat, la muncile agricole.

M-am adresat următoarelor instituții: Procuratura județului Argeș prin memoriu și audiență stabilită la 30 de zile de la deces (procuror Raicu), care a încunoștințat Procuratura Slobozia, care nu știa de accidentul produs pe raza sa de activitate; Procuratură locală Slobozia — 8 memorii, o audiență la procurorul șef Pricop și 9 intervenții scrise, cu rugămintea de a începe urmărirea vinovaților și reconstituirea accidentului —, fără rezultat; Procuratura județului Ialomița — 2 memorii, 8 intervenții scrise —, fără rezultat; Miliția Fetești — 1 memoriu, 11 intervenții scrise, prezentare la fața locului, reconstituirea accidentului —, promisiuni, fără rezultat; Miliția Circulației Ialomița — 6 intervenții scrise prin care cercam numărul mașinii și numele persoanei de la volan, comunicînd eu numele a două persoane din mașină (locotenent Buradan și plt. Neguț, de la Miliția Fetești atunci, acum Poliția Ploiești); Miliția Fetești evidența populației — 6 intervenții scrise și 5 răspunsuri eronate în legătură cu numele șoferului. I.A.S. Stelnica, unde fiul meu era cazat și unde își desfășura practica agricolă — 2 intervenții scrise și un răspuns în care eram îndemnată să mă adresez Procuraturii locale Slobozia; Revista „Flacăra" — 9 intervenții în urma cărora am primit un răspuns de la C.P.J. Argeș că este accident de muncă, negat de Protecția muncii Ialomița și București, personal de d-na Elena Ochea; Revista „Pentru Patrie" — 9 intervenții scrise, fără rezultat; Procuratura Generală — 15 intervenții scrise, 3 audiențe, urmate de 4 comunicări ale aceleiași persoane, transmise în ziua corespondenței mele, formulare tip, semnate de cineva „pentru"; Comitetul Central U.T.C. — 2 intervenții scrise, fără rezultat; Primorul orașului Fetești — îndemn de a mă adresa Procuraturii Generale; Decanul Facultății de transporturi București, Eugen Neagu — 4 intervenții scrise, 2 audiențe, fără rezultat; Direcția circulației București — 18 intervenții scrise de a mi se comunica numărul mașinii (1B...), refuz. Am aflat eu numărul mașinii, rugînd să mi se comunice posesorul mașinii 1-B-29565, nici pînă astăzi nu mi s-a comunicat. Toate intervențiile mele au ajuns la colonelul Suceavă; Ministerului Muncii, personal d-nei Elena Ochea — 8 intervenții scrise pentru a mi se comunica nr. actului normativ în care se încadrează situația fiului meu, precum și persoana răspunzătoare de nedeclararea accidentului. Un răspuns al inspectorului șef Ciucă, prin Protecția Muncii Argeș: nu este accident de muncă, ci chestia cu mașina; Procuratura Militară București — 5 memorii scrise, 3 audiențe și un răspuns: Student mort în condiții neelucidate!

Cinstit vă mărturisesc, cu, mamă a acestui copil crescut cu greu, cu trudă și strădanie sufletească de a-l călăuzi pe un drum bun, de folos societății și nouă ca părinți, am apelat la cei de sus fără pretenții materiale sau civile. Am vrut și vreau să văd vinovatul de moartea violentă a fiului meu, conștientă fiind că nimeni, indiferent de grad, funcție sau posibilități materiale nu-mi poate aduce ceea ce am pierdut, dar ca mamă vreau să știu adevărul, poate chiar vinovăția fiului meu dacă a existat, sau neglijența sau răutatea vinovatului. Am considerat că nu cer prea mult întrebînd: Ce s-a întîmplat cu copilul meu?

Sînt mamă a doi copii, studenți la Institutul Politehnic București. Sîntem muncitori. Eram foarte fericiți, poate puțini părinți erau ca noi, dar la 19 septembrie 1987, duminică, la ora 11 și 20, am primit un telefon de la I.P.B., Facultatea de transporturi, unde fiul meu era student în anul II și trimis la muncile agricole la Fetești-Ialomița că la Fetești a avut loc un accident în urma căruia fiul meu se află în spital la Slobozia și să încerc să ajung cît mai repede posibil la el. Așa se exprimase profesorul Negruș.

Am cerut relații, la care mi s-a răspuns: Nu știu, doamnă, este accident de muncă, este caz penal?, atît am fost informați de I.A.S. Stelnica, atît vă anunț.

Am plecat imediat cu soțul meu la Slobozia. Am condus cu emoții de neredat în cuvinte. Am ajuns la spital la ora 16 și 10. De la poartă ne-au trimis la Camera de gardă, unde am găsit două cadre medicale care stăteau de vorbă. Le-am spus că sîntem părinții studentului accidentat și le-am rugat să ne însoțească. Ne-au trimis la reanimare, la etajul IV. Cu greu a mers cu noi un cadru medical. Am așteptat 30 de minute pe hol să vină medicul de la reanimare, care era de negăsit în acel moment. În disperarea mea, am intrat cu forța în salonul de reanimare, unde stăteau pitiți medicul și 3 asistente. Am insistat să vedem copilul. Ne-a spus că este accidentat, că nu-l putem vedea. Am insistat să văd copilul și să mă vadă, să-i dau curaj. Doctorița Popescu mi-a spus: Doamnă, în halul în care este copilul dumneavoastră, vă sfătuiesc să nu-l vedeți. Am strigat să-l văd oricum, este copilul meu și trebuie să-l văd. Supărată de atîtea insistențe, mi-a spus: Doamnă, copilul dumneavoastră este mort.

Nu înțelege nimeni clipa de groază prin care am trecut. Și acum îmi răsună în creier cuvintele medicului: Copilul dumneavoastră este mort.

Am cerut relații în legătură cu accidentul, la care mi s-a răspuns: Doamnă este accident de muncă, este caz penal, veți afla la anchetă. Exact ca o înregistrare pe bandă, spusele profesorului Negruș.

Am insistat să vedem copilul. În cele din urmă a luat legătura cu directorul spitalului cu care a vorbit codificat. I-am cerut foaia de internare a copilului, care era depus la morgă de 12 ore. Am vrut să văd diagnosticul și tratamentul aplicat. Foaia era albă; era trecut numele Pătrașcu Constantin, 19 ani, student, în rest nimic. Cu mare greutate mi-a dat foaia, întrebîndu-mă de cîteva ori ce funcție am. Am țipat pur și simplu că sînt mama copilului.

Am rugat medicul să ne însoțească la morgă, a refuzat. Am luat cheia de la poartă și singuri am descuiat ușa. Copilul meu, suflet din sufletul meu, era întins pe masă, fără viață, cel căruia în urmă cu aproape 20 de ani i-am dat ființă și viață, tînărul trimis în urmă cu 4 zile la o datorie de student, fără puterea de a-mi spune: Sărut mîna, mamă. Era puțin umflat la față, cu o mică julitură pe umărul obrazului drept, fără sîngerare. În rest nimic, fără fracturi, fără julituri, fără hemoragie sau măcar un cucui. L-am examinat în amănunt, am închis ușa, am predat cheia la poartă și am plecat la Pitești la ora 19,30, pentru a anunța fata, studentă în anul IV, că nu mai are frate, să aranjăm să-l îngropăm omenește și creștinește.

A doua zi, soțul meu și încă 5 persoane au venit să ridice copilul. De astă dată erau așteptați la poartă de un cadru medical și invitați în cabinetul directorului Radu.

De la început, soțul meu și sora mea și-au manifestat dorința de a participa la autopsie. Le a aprobat verbal dorința, spunîndu-le să aștepte medicul legist. După două ore de așteptare, li s-a comunicat: Puteți ridica cadavrul, autopsia este gata.

Am înțelcs că era ceva dubios.

În durerea în care eram, ne-a aruncat mincinoa că băiatul ar fi căzut de pe podul Borcea, din neglijența sa, de la 19 metri înălțime și ca prin minune ar fi rămas întreg, fără fracturi, julituri sau măcar cucuie. De necrezut!

Am îngropat copilul fără certificat de deces, neștiind eliberat de Consiliul Popular Slobozia, pe motiv că este accident de muncă, caz penal și nu este act de constatare al accidentului întocmit de procuratură, acesta sosind după 42 de zile.

În timpul slujbei, unul dintre studenți a mărturisit preotului că l-a lovit o mașină.

Nestiind despre ce mașină e vorba, ne-am interesat și am aflat că studenții mergeau în șir indian, 7 studenți în 10 metri. Din față venea o mașină Dacia 1B..., de culoare deschisă, cu farurile aprinse. Studenții l-au văzut pe copil în lumina farurilor, apoi nu l-au mai văzut. În final au dedus că ar fi căzut sub pod. Am întrebat pe studenții Laurențiu Filip și Dorian Alexandrescu (așa-zis prieteni și participanți la eveniment) unde este ceasul copilului. Ni s-a spus că a fost reținut de plt. Vasile de la Miliția Fetești, care s-a prezentat a treia zi de la deces și a fotografiat locul de sub pod, că mai lasă să treacă timp și ne cheamă pe noi părinții să semnăm de clasarea dosarului. Deci, nici vorbă de anchetă sau de începerea urmăririi vinovaților, ci de stabilirea clasării dosarului, care într-adevăr s-a clasat.

La data de 28 septembrie 1987, ne-am prezentat la decanul facultății Eugen Neagu pentru a cere lămuriri despre accidentarea studentului, știind că acesta s-a dus chiar în ziua accidentului la Fetești, la I.A.S. Stelnica. L-am întrebat de ce nu a declarat accidentul și dacă a văzut victima. Ne-a spus că nu a văzut victima și locul așa-zisului accident, dar i s-a spus că studentul ar fi căzut de pe pod și că a fost informat de studenți de mașina 1B..., în care se aflau organe de miliție și că după plecarea mașinii au observat dispariția victimei. Nici un student nu a văzut victima căzînd de pe pod sau să fi auzit ceva, deși erau 7 studenți pe distanța de 10 metri. Ne-a mai spus despre nota de constatare întocmită din sediul I.A.S.-ului.

Am așteptat pînă la data de 20 octombrie 1987 să fim chemați la Slobozia, dar nici gînd. Atunci am cerut în scris ceasul copilului reținut fără drept de plt. Vasile, considerînd că nu constituie obiect de anchetă, și relații în legătură cu decesul dubios al copilului meu. Abia la 24 noiembrie 1987, cînd probabil lucrurile se aranjaseră, am primit citație să ne prezentăm. M-am prezentat cu soțul meu și cu un martor neutru, care văzuse, spălase și îmbrăcase copilul.

La miliția Fetești, am găsit pe locotenentul Buradan, plt. Vasile și plt. Iordan de la care am solicitat concluziile reieșite din așa-zisa anchetă ce trebuia făcută la un asemenea caz. Am primit următorul răspuns: Nu am avut ce anchetă să facem, deoarece am fost anunțați de accident după 48 de ore de la producerea lui și am copiat și noi o „notă" după nota de constatare întocmită din sediul I.A.S.-ului și am format dosarul. Am auzit că a căzut de pe pod, de la 19 m, din vina sa. Nu s-a văzut victima de nici un organ competent de anchetare — miliție, procuratură, protecția muncii, decan, profesor îndrumător de practică, cadre I.A.S.

De ce? Cum a fost posibil?

Am adus în discuție și spusele decanului cu privire la mașina 1B..., în care erau organe de miliție și care au stat de vorbă cu studenții. Locotenentul Buradan, fără să-și dea seama, a recunoscut că se afla în acea mașină, pe banca din spate. L-am întrebat ora cînd a trecut în baltă. Ora 21, iar ora de întoarcere 23—23,15, exact ora cînd, după spusele studenților s-a produs accidentul, ora cînd studenții au observat dispariția victimei, ora cînd santinela a văzut lumini sub pod, lumini aprinse de criminali cînd l-au dus acolo.

După spusele plt. Vasile, aceștia se întorceau din baltă cu vin și pește.

(Continuare în numărul viitor)

OPREA GEORGESCU

Ceaușescu și Mistreții

Motto :

„— Ce-ai impușcat, Nicule ?

— Ce să-mpușc, dacă pe tine te pun în locurile cele mai bune ?"

(Dialog — sinistru, dacă mutăm acțiunea la Timișoara, București, Sibiu — purtat la o partidă de vînătoare de mistreți din pădurea Fagu-Balc, județul Bihor)

Ceaușescu și mistreții ?! Nu vă mirați! Poate că așa ar fi scandat, dacă ar fi fost siliți de către „tov. secretar cu propaganda", bieții oameni din Almașu Mare, Almașu Mic, ori alte localități învecinate la sosirea în pădurea de la Fagu Balc din nordul Bihorului a primului și celui mai mare vînător al țării, oameni simpli, necăjiți, prefăcuți în hăitași, oameni lipsiți de identitate, sărmane numere de înmatriculare pentru reușita vînătoarei, dar verificați și paraverificați ca să nu fie buni decît de goană bezmetică de vreo 20 km prin desișurile pădurii, prepuțiți numai ca să poată să alerge, să gîfîie și să asude, fără să se mai gîndească cumva la altceva. Hobby-ul de a ucide se învață și dacă satrapul Carpaților nu a îndrăgit cartea, în schimb, i s-au aprins călcîiele după tot soiul de arme scumpe de vînătoare Winchester cu cartușe Holland-Holland, aduse din import pentru stîrpirea creaturilor indigene. Un singur zvon de vînătoare alerta partidul și securitatea, iar o vînătoare sigură la Balc avea darul să scoată sute de oameni de la locurile lor de muncă : partid, securitate, armată, cefere, gărzi patriotice etc., etc. Trenul prezidențial care oprea numai ca să facă pipi „tovarășul Corbu" se năpustea pe calea ferată bine păzită de trupele de securitate și poposea tocmai la stația Bolcaș, de unde suita efectua deplasarea spre parcul de vînătoare de la Balc cu mașinile.

Pe drum erau „plantați" milițieni și membri ai gărzilor patriotice, oameni prefăcuți de dictator în simple borne kilometrice pentru a marca sigur drumul spre paradisul porcesc : parcul de vînătoare de la Balc de vreo 1 400 ha cu 14,5 km garduri împrejmuitoare. Am discutat la cantonul de la pădurea Fagu-Balc cu Ioan Szabo, Nicolae Caba, Ioan Demian, pădurari și localnici care ar mai putea relata multe lucruri interesante despre partidele de vînătoare de aici. Cert este că parcul de vînătoare era cunoscut de multă vreme de activiștii superiori de partid. Chiar după congresul IX au sosit aici dictatorul cu Ion Gheorghe Maurer și tot atunci gonaciul Ioan Bozga din Almașu Mare a fost atacat de un mistreț furios. Bietul țăran s-a prăbușit la pămînt pe burtă (asta a fost norocul lui !) și sălbăticiunea i-a spintecat picioarele de la gleznă pînă la șezut ca și cum ar fi fost făcută o tăietură cu cuțitul. Nu se putea trage fără riscul de a lovi omul. Sătenii, după cîteva clipe de șovăire, s-au năpustit cu bîtele spre mistrețul ucigaș pe care au reușit, pînă la urmă, să-l alunge. Nefericitul a fost dus de urgență la spital unde i s-au pus nu mai puțin de 24 de copci. A suferit un cumplit șoc nervos care l-a marcat pe întreaga viață. Mulți l-au îndemnat să-și facă dreptate, să ceară despăgubiri pentru că și-a riscat viața pentru cîteva minute de plăcere sadică a scornicești-anului. În cele din urmă, cu adeverințele medicale de spitalizare și de constatare a incapacității parțiale de muncă și-a întocmit și depus dosar la Oradea. Poștașul îl asigura că va primi pensie de la ceaușescu. Nu a primit niciodată. Doar I. Gh. Maurer se mai interesa de soarta bătrînului ca să i se dea în fiecare an lemne pentru încălzit. Pensie nu a primit din miliardul ceaușist nici măcar o lăscaie. Se chinuie și azi cu o pensie de 100 lei de la C.A.P.

La vînătoare, după cum v-ați și așteptat, de-altfel, cel mai bun loc pentru tragere era destinat destoinicului mitralior al țării. Pe lîngă puștile celorlalți, carabina „genialului gînditor" vuia ca o bombardă. Se împușcau, în medie, cam 30—40 de mistreți din hoarda colțoasă împinsă de gonaci spre pieirea prevăzută cu gloanțe importate. Carnea mistreților nu se consuma, din motive de prudență. Mai bine să aducă dolari verzi pentru zile negre. De fiecare dată, la venirea turistului ucigaș, un om sărman, cu cinci copii, miner, dărîmat de silicoză — și pensionat de boală încerca mereu să înmîneze „celui mai iubit fiu al poporului" o scrisorică cu marile sale păsuri. Năravul, perfect constituțional, al petiționarului a atras fulgerele de mînie ale securității care l-a silit să-și ceară azil politic în propria casă aflată lîngă șoseaua ce ducea spre paradisul cu mistreți. Minerul a și fost bătut de cîteva ori ca să se astîmpere. Gavril Bozga, poreclit din cauza micii sale staturi „Kicsi", declara public în sat că deși e mic a ajuns mare, pentru că numai el și ceaușescu au onoarea de a fi păziți de securitate. Asta nu l-a împiedicat să scrie vreo 100 de scrisori „omologului", cu destinația ce al pcr, personal tov. nicolae ceaușescu. Nu a primit nici un răspuns. Dacă au vine ceaușescu la Kicsi atunci pleacă Kicsi la ceaușescu. Și a plecat. Profetul, Casandra minerilor, care a trudit din greu la mina de cărbuni tîrîndu-se ca o cîrtiță prin catacombe (neaerisite și luxoase ca ale lui ceaușescu !) și-a luat comandoul de copii după el și anume pe Florica, Rodica, Claudia, Radu și Elena și i-a pus în fața ceceului. Era hotărît să-i lase pe toți acolo, dar apoi, cu inima frîntă de jalea copiilor, s-a întors cu ei acasă, blestemînd cu glas tare pe dictator. Cînd am căutat în sat pe acest om obidit, ni s-a spus că e la biserică de sărbătoarea Bobotezei. Cînd a ieșit, ne-a dat la toți apă sfințită, lăudînd pe Domnul că l-a prăbușit pe acela care i-a mîncat zilele și ne-a invitat în modesta lui căsuță. Facem un apel, pe această cale, de a-i fi distribuite niște ajutoare, din cele care s-au primit din străinătate. E un **rezistent.** După vînătoarea porcească, întreaga suită se retrăgea la castelul de la Balc, prevăzut cu o microcentrală termică în valoare de 1,5 milioane lei și o sală de mese cu patruzeci de locuri. Castelul s-a ridicat pe o movilă gigantă de pămînt care înainte vreme nu exista. Acum o sută și ceva de ani sute de iobagi au dus cu căruțele pămînt în locul acela. Grofui ungur Pinkas a fost urmat de grofui român care urca 73 de trepte spre castel pentru odihna imperială. Paturi scumpe, separate, dulapuri sculptate cu mistreți și cerbi, termometre pentru reglarea temperaturii etc.

Ioan BOZGA

În luna ianuarie (dar nu în toți anii), după ziua savantei repetente, dictatorul pleca să ucidă. Acum mistreții îl așteaptă zadarnic pe braconierul paranoic. Își ridică rîturile cu secerile colților spre luna împușcată și grohăie, scuturîndu-și coamele, nevenindu-le să creadă că în foișorul de unde țîșneau altădată gloanțele nu mai e nimeni și pot să-și scarpine, în sfîrșit, spinările mîntuite în ziua nașterii Domnului, toemai de arborii tăiați pentru înălțarea anticristului.

PAȘCU BĂLACI ■

Dezvăluiri

Tîlhari de urne

Se numește Nicolae Ispas. Într-un număr trecut ați citit ce ne-a povestit despre chipul în care s-a făcut colectivizarea în satele comunei Scornicești Dar nu numai atît

„Eu m-am născut în satul Teiuș, la 22 decembrie 1917. Tîlharul ăsta care a fost Ceaușescu era născut în satul Rusciori. Amîndouă satele făceau parte, ca și acum, din comuna Scornicești. Eu am făcut clasa întîi și-a doua la Teiuș. Dintr-a treia, tata m-a dat la școala din Plapcea, tot în comuna noastră, la învățătorul Cîmpeanu, cu care era prieten. Acolo am fost coleg de clasă, doi ani, cu Nicu, așa-i ziceam. Nici eu nici el n-am învățat mai mult. Mie nu mi-a plăcut cartea. Da', cît eram eu de prost, el era mai prost ca mine. Nu știa nimic la școală. Mai era și gîjîit. Umblam mai mult cu vitele decît la școală. Eu aveam o vacă și-un bou, el un bou și-o vacă. Le pășteam pe Tătărăi ori în hotarul satului Constantinești. Veneau și alți copii. El n-avea rușine și-i plăcea să fure, rupea porumb de pe la oameni și dădea la vacă.

Pe cîmp, toți copiii jucam „purceaua". Care nu băga purceaua în cocină aduna vitele. Trebuia să nimerești cu o piatră într-o gropiță. El alerga după vaci ăl mai des, că, de prost ce era, nu pot să zic altfel, pierdea aproape într-una. Într-o zi n-a mai vrut să le adune, c-a zis că-i vine rîndul prea des. M-am luat la bătaie cu el. S-a dus, da' numa' bătut... Nu mă întrecea decît la furat struguri. Prost, da' hoț. Eu așa cred că era hoț înnăscut".

Nestăvilite, amintirile omului dau năvală, odată cu sentimentele lui. Nu vrea să uit că dînsul n-a fost niciodată înscris „în partidul ăstora". Deși, în mai multe rînduri, tiranul l-a chemat „și pe mine și pe alții, să ne facă mari zicea că vrea să aibă pe lîngă el cît mai mulți de-ai lui."

„În '46, venisem de pe front și s-au ținut alegerile. Nicu ajunsese deputat de Olt la comuniști. Numai că era județ de țărăniști și liberali. La noi în comună, n-am vrut să-l votăm. Pe nici un comunist.

Degeaba am votat noi cum am vrut. Cumnatul meu, Ion Avram, venise comunist din prizonierat de la ruși. El a fost între cei cu urna. De la el știu că au găsit numai cîteva voturi pentru comuniști. Au ars toate voturile și au ștampilat altele. Au zis că ei au cîștigat. Așa s-a lucrat în întreaga țară. Ce, nu știe lumea cum s-a lucrat ?"

DORIN GHEGHINESCU ■

Ion Gheorghe Maurer se redestăinuie

DINTR-UN JOC DE BILIARD, CU TACUL LA BERIA, A IEȘIT „BILA" CEAUȘESCU?

NOTA REDACȚIEI: După apariția la televizor a domnului Ion Gheorghe Maurer, o apariție care a stîrnit reacții vii și contradictorii, am întrerupt o vreme continuarea dialogului cu domnia sa, în primul rînd pentru a evita repetarea unor informații pe care (asta e soarta săptămînalelor) le obținuserăm înainte, fără a fi în măsură să le oferim cei dintîi cititorilor. Întrucît, indiferent de judecata dreptă cumpănită a istoriei asupra activității fostului prim-ministru al României din perioada în care numele sacru al țării noastre era maltratat în inițiale (r.p.r., r.s.r.), considerăm că informația pe care fostul demnitar o deține e, realmente, de interes public, reluăm serialul nostru în urma unor noi convorbiri care — sperăm — sînt noi și prin ceea ce dezvăluie

— **Domnule Ion Gheorghe Maurer, azi, 12 ianuarie 1990, continuăm înregistrarea destăinuirilor pe care le faceți de la biroul la care, ani de zile ați monologat pentru urechile ascunse ale securității.**

— Și pentru urechile lui Ceaușescu: știam că, de la securitate, ce spun ajunge la el.

— **O vreme lungă ați avut de cine și de ce să vă temeți; acum mai aveți...**

— Nu m-am temut niciodată să spun ceea ce știu. Astăzi, desigur, nici n-am de ce să mă tem.

— **Ce-i cu acel Pintilie care a avut misiunea să vă scoată vinovat? Vinovat de ce? Cine i-a cerut-o? Cînd se înfirripau aceste lucruri? Ce rol a avut același Pintilie în uciderea lui Lucrețiu Pătrășcanu și de cine s-a slujit în confecționarea unor așa-zise probe?**

— Era un ucrainean, pe numele lui adevărat Pantiușa. Dispoziții ca să fiu suprimat au venit din partea lui Beria. Care dăduse aceste dispoziții pentru că am fost împotriva alegerii, a așa-zisei alegeri, a Anei Pauker ca secretar general al partidului. Cam prin '946—47. Stalin fusese de acord cu mine, fiindcă i-am argumentat de ce nu era bine ca Ana Pauker să fie secretar general. Am fost chemat ca să lămuresc de ce. Și i-am arătat că, datorită condițiilor istorice în care a trăit poporul ăsta, la noi, bărbatul este pus înaintea femeii. Și, deci, dacă o femeie ar fi pusă în fruntea partidului, a unui partid politic ce vrea să cîștige încrederea și simpatia poporului, n-ar mai reuși să le cîștige. În afară de acest lucru, o anumită tradiție de antisemitism exista, și Ana Pauker era evreică. Stalin a fost de acord cu mine.

Numai că Beria a dat dispoziții să fiu scos din toate funcțiile și să fiu împușcat. Să se găsească un motiv. Că sînt spion. Englezesc, franțuzesc, nemțesc, american, de orice fel. Am fost dat afară din biroul politic, din comitetul central. Pantiușa a căutat să găsească martori că aș fi spion. N-a găsit decît un singur martor. Pe Belu Zilber. După cum mi s-a spus mai tîrziu. Care a făcut aceste declarații. Belu Zilber era cel care a dat declarația pe baza căreia a fost împușcat Pătrășcanu. Ce a declarat despre Pătrășcanu nu știu. Dar Belu Zilber, cînd a dat aceste declarații, era el însuși în închisoare.

— **Cum ați scăpat?**

— Pentru că, atunci cînd dosarul a fost trimis biroului politic, să hotărască dacă trebuie să fiu judecat sau nu, la intervenția lui Dej — care a spus: «Nu putem împușca doi oameni pe baza declarației unui singur om, și ăla în pușcărie!» — biroul politic a hotărît să nu mă trimită în judecată.

— **Domnule Maurer, ați afirmat public, de curînd, că, deși fusese convenită așezarea lui Gheorghe Apostol în locul lui Dej, totul a rămas baltă, un timp, datorită a două împotriviri — a lui Ceaușescu și a lui Drăghici — care stricau o unanimitate. Dar acea unanimitate nu era indispensabilă. Apoi l-ați propus pe Ceaușescu. A fost ideea dumneavoastră? V-a influențat cineva? Oamenilor le vine greu să creadă că, pur și simplu, ați fost păcălit — cam prea ușor — mai ales cînd citesc în presă relatarea lui Pacepa cum că, la scurtă vreme după numirea lui Ceaușescu în fruntea partidului, un om din afară, Santiago Carrillo, în vizită la București, îl descifra pe viitorul dictator mai bine decît dumneavoastră, descriindu-l ca pe o persoană fără educație, dar cu o istețime nativă și cu o bună pregătire marxistă, un om cu o prefăcută smerenie și o aparentă modestie țărănească, dar în realitate animat de o ambiție fără margini: un lider care va da conceptului de cult al personalității o nouă dimensiune internațională.**

— În ce mă privește, este clar că am fost păcălit. Și, chiar dacă oamenii cred despre mine că aveam o doză de mare experiență de viață, mi se pare mie că un om, cu oricîtă experiență, cu oricîtă înțelepciune, tot poate să fie păcălit, cîteodată chiar de lucruri foarte mărunte.

După cum am spus de mai multe ori, eu cu Ceaușescu nu lucrasem niciodată, nu-l cunoșteam dintr-o activitate directă. Nu-l avusesem în față, ca să discut ceva cu el, decît o singură dată, atunci cînd a venit să mi se plîngă că nu este lăsat să învețe. Sigur că, în afară de aceasta, au fost și opiniile altora. Între altele, părerea lui Bodnăraș, care a lucrat cu el mai multă vreme la Ministerul Forțelor Armate, și această părere a fost pentru mine una din cele mai determinante. În legătură cu aprecierea lui Santiago Carrillo asupra lui Ceaușescu cunoscător al marxismului, pot să spun că, mai tîrziu, mi-am dat seama că din marxism nu cunoștea bine decît... stalinismul. Pentru că, dacă ar fi cunoscut adevăratul marxism, ar fi fost, poate, altfel. Că avea această șiretenie, tot ce s-a petrecut mai tîrziu arată că o avea într-o măsură foarte mare. Dar acest lucru nu l-am putut ști înainte.

— **A discutat cu dumneavoastră, atunci?**

— Am avut o discuție cu Bodnăraș, care m-a-ntrebat ce vreau să fac și i-am spus că mă gîndesc la Ceaușescu. La foarte scurt timp, poate la un sfert de ceas sau o jumătate de ceas, după discuția cu Bodnăraș, Ceaușescu mi-a telefonat și mi-a spus că vrea să mă vadă, lucru care m-a făcut să cred că Bodnăraș s-a dus și i-a spus. Și-atunci, i-am spus să vină. A venit. Mi-a spus că s-a gîndit mai bine la discuția pe care am avut-o în cadrul adunării celor bătrîni cum ziceam, cînd se opusese alegerii succesorului lui Dej și că este de părere să facem totuși acuma alegerea. Am spus și bine. Ceaușescu, atunci a m-a-ntrebat pe cine mă gîndesc să propun. Eu i-am răspuns: Nu tu trebuie să mi-o pui întrebarea asta mie, eu să ți-o pun ție! Răspunsul lui a fost că eu trebuie să fiu propus.

— **Adică dumneavoastră?**

— Eu. Sigur, asta mi-a făcut impresia unei oarecare șiretenii, dar, față de părerea pe care o aveam despre calitățile lui — părere greșită — am crezut că această șiretenie nu trebuie s-o influențeze prea mult. Altă discuție cu Ceaușescu n-am avut. Discuții am avut după ce a intrat în funcție. Atunci, am avut multe discuții, și discuții contradictorii, care m-au dus, pînă la sfîrșitul sfîrșitului, la plecarea din orice fel de funcție.

— **Vă propun să vă amintiți plenara din primăvara lui 1968, cînd s-a consumat o dispută deschisă între Ceaușescu și Drăghici, în cursul căreia Drăghici a încercat să demonstreze cu documente pe care le păstrase, se pare, contribuția și a altor deținători de înalte funcții în partid la faptele de care Ceaușescu îl învinuia pe el, sau aproape numai pe el. Ce s-a întîmplat în pauza dată de Ceaușescu?**

— Dragă, în detaliu nu-mi aduc aminte toate aceste lucruri. Știu că discuția a fost. Ceaușescu l-a acuzat pe Drăghici. Într-o anumită măsură, avea dreptate. La unele măsuri luate împotriva unor oameni din partid, și a unor oameni cu poziții destul de însemnate, între alții Pătrășcanu, Drăghici contribuise, dar contribuția pe care a avut-o era determinată de indicații pe care le-a primit, fiindcă nu cred că în această problemă Drăghici a avut o părere care a fost numai a lui.

— **Atunci dicta Dej.**

— Mai puțin dicta Dej, cît dicta Stalin. Or, după părerea mea — și astăzi că și atunci — Pătrășcanu nu avea simpatia lui Stalin, deoarece Pătrășcanu era un om care nu vedea cu ochi buni hegemonismul stalinist.

— **Ați afirmat că nici dumneavoastră nu-l vedeați cu ochi buni. Dar el, probabil, nu prea ascundea...**

— Da. Făcuse acest lucru mai evident.

Indicațiile acelea cred că veneau mai puțin din partea lui Dej decît din partea lui Stalin. Cu atît mai mult cu cît aceste indicații și modul cum au fost realizate — aparența de judecare și de legalitate a condamnării lui Pătrășcanu — arătau mîna lui Beria. Adică metoda lui Beria.

Desigur că nici Dej nu-l vedea cu ochi buni pe Pătrășcanu, pentru că era, [illegible] concurență pentru secretariatul general al partidului. Și între altele, Beria se gîndea nu la Pătrășcanu, se gîndea la Ana Pauker ca secretar general, așa că, dacă indicații au fost, ele au fost d-acolo.

Cum s-a petrecut discuția din 1968, nu mai mi-aduc aminte. Dacă a fost o pauză, asta se obișnuia, dar nu-mi mai amintesc.

— **În România, Stalin a adus partidul comunist la putere.**

Acum vede toată lumea că, în umbra dictatorului criminal, rude și tot felul de acoliți slugarnici, o întreagă rețea de infractori acaparaseră funcții. Cum s-a putut îngroșa din asemenea drojdie umană o tagmă sinistră care asfixia un întreg popor?

— Această situație se datorește, înainte de toate, dorinței lui Ceaușescu de-a avea în funcții importante oameni care să-l susțină în mod necondiționat. Și-a ales oamenii cei mai puțin capabili de a avea idei proprii. A ales oameni care n-au fost și n-au rămas decît slugi! Cu atît mai devotați cu cît postul pe care îi-l dădea era mai sus. Oamenii aceștia, de altminteri, n-au făcut nimic altceva decît să-l slujească pe Ceaușescu și-n felul acesta să se slujească și pe ei înșiși. Cum s-a putut ca ei să existe în fruntea țării o destul de îndelungată bucată de timp, se explică prin pasivitatea românilor. După părerea mea, cei care trebuiau să aibă o atitudine în această problemă erau, înainte de toate, intelectualii. Sigur, intelectualitatea a fost lovită de Ceaușescu.

— **Hăituită!**

— Hăituită, da! Numai că această intelectualitate ar fi trebuit să aibă o reacțiune ceva mai marcată decît, numai, reacțiunea unor capete luminate, care a existat.

— **Vreți să amintiți nume?**

— De prea multe nume nu pot aminti, întîi fiindcă sînt mai multe decît acelea pe care mi le-aduc aminte acum. Dar oameni care au avut și au luat poziție împotriva modului de-a gîndi și de-a acționa al lui Ceaușescu aș putea indica. Unul dintre ei este Iliescu. Altul este Bîrlădeanu. Alții au și dispărut. Mai sînt și alții, de care, în momentul de față, nu-mi aduc aminte. Dar, sigur, această poziție a intelectualității putea să fie mai puternică, să dea naștere unor activități politice pe care, desigur, teroarea lui Ceaușescu le-ar fi lovit, dar ele puteau să aibă loc. Neavînd [illegible] ungura soluție care [illegible] pentru lupta împotriva lui Ceaușescu, era ajungerea la capătul posibilităților de-a accepta de către poporului. Și acest lucru s-a întîmplat. Acest lucru cu l-am prevăzut de mult. Și l-am afirmat. L-am spus. Cînd am văzut că nu este în [illegible] se creeze măcar o [illegible] politică de rezistență clandestină, am spus singura soluție care rămîne este ridicarea poporului.

— **Ați așteptat-o. Dar dumneavoastră, ca intelectual, ați făcut vreodată ceva ca să sprijiniți această idee? Fiindcă ați acuzat intelectualitatea de pasivitate, parcă uitînd că și dumneavoastră erați un intelectual, gest care a provocat reacții — mi se pare că nu este de mirare — în cuvinte mai ușoare, dar și grele.**

— Da. Într-o anumită măsură, această înțelegere a judecății mele asupra evenimentelor care s-au petrecut este justă. Întrebarea este dacă, atunci, eu puteam face ceea ce trebuia să facă intelectualitatea, adică o acțiune clandestină, sau nu puteam să fac o asemenea acțiune.

Toată existența mea în perioada dictatorului a însemnat o luptă împotriva lucrurilor pe care voia să le facă el și cu care nu eram de acord. Asta am făcut în toată perioada activității comune pe care am avut-o și acest lucru am căutat să-l fac înțeles, înainte de toate, de către cei din conducerea partidului. Din acest punct de vedere, n-am stat inactiv.

— **A existat măcar unul care să vă fie alături?**

— Nici unul. Care să fie alături de mine. Toți au fost alături de Ceaușescu. De cîte ori era de luat o hotărîre!

Numai că, eu, altfel de acțiune decît asta, în acea situație, nu puteam să fac. Pentru o acțiune clandestină n-aveam nici o șansă. Asta-i una. Apoi, o acțiune fățișă împotriva tiranului, pe vremea cînd încă stalinismul domina în Uniunea Sovietică — nu apăruse Gorbaciov, care are o gîndire cu care sînt cu totul de acord — ar fi putut să fie folosită nu atît împotriva lui Ceaușescu, care-avea concepția stalinistă, cît în dauna poporului ăstuia, făcîndu-se din nou simțit mai puternic hegemonismul sovietic.

După ce-am plecat, am spus ce cred, mai ales că eram întrebat ce cred despre politica lui Ceaușescu. Și am spus. Chiar cînd am fost în funcție, după ce am constatat că în conducerea de partid nu pot găsi un sprijin pentru combaterea politicii lui, am încercat să fac înțeleasă și acceptată în partid această atitudine. Acest lucru l-am căutat prin cuvîntarea pe care am ținut-o la Brașov, dar mai ales la Cluj, unde eram deputat, în fața activului de partid, și unde am ținut o cuvîntare axată pe ideea „Mai bine mai puțin, dar mai bine". Era întemeiată pe un articol al lui Lenin, care combătea industrializarea forțată.

Dialog consemnat de
DORIN GHERGHINESCU ■

„Dacă, în 1968, rușii n-au intrat în România, după Cehoslovacia, n-au intrat pentru că au intervenit De Gaulle — cu care am avut o lungă discuțiune — și Johnson, președintele Statelor Unite — cu care, de asemenea, am avut o discuțiune. Dacă ei n-ar fi intervenit, să spună rușilor să nu intre în România, faptul că Ceaușescu a ținut un discurs în care a afirmat că se va apăra cu armele nu cred că i-ar fi oprit s-o facă. Dar intervenția celor doi cred c-a fost, în mare măsură, determinantă".

LUNETA

Publicație — Manifest - editată de Frontul Democrat Român

Apare lunar și are ca scop demascarea politicii dictatoriale practicată de familia Ceaușescu

DIN PARTEA MINISTERULUI DE INTERNE AL R.S.R.

COMUNICAT

În seara zilei de 34 August în jurul orelor 20,40 minute, mai mulți cetățeni ai capitalei au sezizat organele M.I. asupra faptului că numiții: Foamete C-tin și cumnatul său Burtăgoală Aurel au fost surprinși de susnumiții cetățeni în timp ce-și pregăteau una crăticioară cu sarmale. Sosită la fața locului, echipa operativă compusă din: procuror Bișnițaru Virgil, cpt. Sandu Cătușe și plt. Bătăușu Ion au procedat la o descindere la domiciliul acestora unde s-a descoperit impresionanta cantitate de 15 grame de orez și 4 boabe de piper pe care, periculoșii infractori încă nu reușiseră s-o întrebuințeze. Cazul neputînd fi elucidat de respectivul minister s-a făcut apel la cond. superioară de partid unde secretarul gen. al partidului a propus, iar Comitetul politic executiv a aprobat, constituirea unei comisii guvernamentale care să se ocupe de acest misterios caz. Din primele cercetări se presupune că orezul și piperul respectiv au fost introduse în țară pe căi ilegale și anume în tocul unui pantof de o construcție specială pentru asemenea tranzacții.

Cercetările continuă,

DIN PARTEA MINISTERULUI PETROL ȘI GAZE

Se aduce la cunoștință tutulor proprietarilor de autoturisme că începînd cu luna august toate unitățile alimentare din capitală au pus în vînzare ulei AUTO, pentru orice tip de autoturism.

Ținînd cont că anul acesta s-a realizat o producție lună la acest produs, secretarul gen. al partidului a propus, iar Comitetul politic executiv a aprobat ca începînd cu 1 oct. să se mărească cu 20% cantitatea de livrare către populație.

Tot din partea acestui minister aflăm că s-a pus în vînzare un nou produs și anume vaselină de culoare albă, mai exact de culoarea margarinei si la prețul untului de masă.

ATENȚIE NU ESTE COMESTIBILĂ!

JOS DICTATURA CEAUȘESCU!

Vasile Brașoveanu 1989

Acesta este ultimul număr din „Luneta". A fost difuzat înaintea mascaradei numită congresul al XIV-lea, ca să nu-i fie bucurie întreagă realesului.

Spunem „ultimul număr" pentru că, iată, după 22 decembrie, acest nume de revistă, îndreptățit de istorie să existe, încă n-a reapărut. Deși au apărut atîtea publicații și au re-apărut, poreclite, e drept, chiar și fițuicile. Dacă tipografii vor, revista „FLACĂRA" va edita supliментul „LUNETA". La care, se înțelege, ei vor fi redactorii șefi. O merită.

Semnătura — vineri la 5,40

Valentin Hurduc s-a născut la 20 iulie 1954, în Otopeni. După absolvirea școlii, în 1971, se angajează la Combinatul Poligrafic. Are doi frați mai mari, ambii subofițeri în cadrul trupelor Ministerului de Interne.

„Pentru că unul din ei a fost, o vreme, în garda dictatorului — ne spune domnul Valentin Hurduc — securiștii care mă căutau, fără să știe cine-i autorul unor fapte deosebit de grave, cum ziceau ei, au trecut mai ușor peste numele meu. Asta m-a ajutat. Dar frații mei nu au știut niciodată ce făceam eu împotriva politicii ceaușiste".

— De cînd ați început să vă gîndiți că trebuie să faceți ceva?

— Din 1976. Atunci, printre tipografi, s-a auzit că se pregătește o reglementare care lovea în noi: să nu ne mai putem pensiona la 50 de ani, femeile, și la 52 de ani bărbații, ci la 57 și, respectiv, la 60 de ani. Fiecare șef de secție și-a chemat oamenii în biroul lui, cîte doi — cel mult; pe care îl știa mai greu de manipulat îl chema singur —, a explicat că se vor face niște îmbunătățiri ale condițiilor de muncă și ne-a cerut să semnăm că sîntem de acord cu prelungirea vîrstei de pensionare.

— Au reacționat în vreun fel?

— Un prim memoriu, cu multe semnături, către conducerea Centralei Poligrafice, a rămas fără răspuns. Pînă să apucăm să-l scriem pe al doilea, securistul Teodor din combinat a și aflat și a început cercetările, cum știa el. Unii se temeau de represiuni. S-a întîmplat că ne-a murit un coleg. Avea numai 46 de ani. Mai muriseră și alții fără să apuce să se pensioneze, iar nouă ni se spunea că îndepărtarea vîrstei de pensie venea de la faptul că nu ni se mai recunoaște, după vorba noastră, a tipografilor, toxicul. Am zis: dați-l încoace, că-l scriu eu. Și-am scris acel al doilea memoriu, către comitetul central. A doua zi după ce l-au primit, a venit o comisie, cu aparatură de măsurare a gradului de toxicitate. Au declarat că nu mai este toxicitatea care justifica vechea limită de pensionare. Noi trăiam aici, respiram același plumb, și știam bine că nu se schimbase nimic; să-nnebunești, nu alta! Mai ales că sporul de toxicitate nu ni s-a tăiat. Amărăciunea oamenilor a crescut, dar știau că nu exista milă pentru cei care cîrcneau. În timp ce urlau ziarele despre fericirea poporului din România, sub conducerea știți cui...

— Ziarele scoase de tipografii obligați să le și citească...

— Eu mai citisem ceva. O istorie a partidului. Era tipărită prin anii '50, o luasem dintr-un vraf dat la topit. Acolo nu era menționat dictatorul decît o singură dată, într-o notă de subsol, că a participat la o ședință. „Doctorița" în chimie, nici atît! Trebuia făcut ceva. Măcar să se știe, cum ziceam între noi, că nu sîntem toți proști și lași.

— La ce v-ați gîndit întîi?

— Să scot un ziar, mai mic, să fie mai puțin voluminos tot ce trebuia ascuns. (În biroul de la redacție, unde stăm de vorbă, vine să-l caute un bărbat tînăr.) Cu el am discutat întîi despre asta! El este Mihai Stan, subinginerul severinean de care v-am mai vorbit. Parcă l-a chemat gîndul meu, și uite, că m-a găsit.

„Prima dată, mi-a spus prin 1980, într-o berărie. Nu era nimeni atent la ce vorbeam. Dar mi-a spus că va trebui să facem o mașină de tipărit. Pînă atunci a trecut multă vreme", își amintește domnul Mihai Stan.

Au trecut ani buni. În care Valentin Hurduc n-a stat degeaba. Alegea, testa viitori colaboratori, îi pregătea cu minuțiozitate de ceasornicar. O primă variantă a mașinii de tipărit, înainte de-a o folosi, a trebuit s-o îngroape, iar valurile nesterse s-au deteriorat. Erau dintr-un material care n-a rezistat... Și cu cîte precauții teribile, și în cît timp o înjghebase! A luat-o de la capăt.

„Pînă una alta, scriam lozinci anticeaușiste, în diferite locuri din București. La Liceul „Rosetti", din Florească, am folosit smoală cu motorină. Smoala diluată cu motorină n-o șterge nici dracu, că motorina intră adînc în zid. Tot așa pe bulevardul 1 Mai. Cu creță am scris la I.P.R.S. Băneasa, în Otopeni la sediul C.A.P. și pe casa primăriței, la PECO Băneasa".

Vă amintiți, stimați cititori, cum un incendiu ciudat a făcut scrum portalul, ce se voia monumental, de la complexul expozițional? Autorul, nedescoperit, cu toate stăruințele securității, era Valentin Hurduc. Acum adaugă: „A ars cu epoca de aur cu tot, că-i scriseseră firma acolo... Era într-o vineri dimineața, la ora 5,40, cînd am pus foc". Tot într-o vineri, tot la 5,40, a dat foc unei anvelope de camion pe soclul statuii lui Lenin. Ziua și ora dorea să bată la ochi. Să fie recunoscute, ca o semnătură.

Abia în 1988 a putut tipări, dacă nu un ziar, oricum, primul manifest. Acela nu se intitula „Luneta". L-a împrăștiat singur, la 29 aprilie, în fața Gării de Nord, în piața Amzei, în piața Matache și lîngă restaurantul Varșovia. Pentru „difuzare" își făcuse un sistem original și simplu de catapultare a pachetului de manifeste care se împrăștiau în aer înainte de-a cădea. Textul chema la o demonstrație în piața Universității, în ziua de 30 aprilie, între orele 16,30 și 17,30, în numele Frontului Democrat Român.

(Va urma)

DORIN GHERGHINESCU ■

ADEVĂRUL, DIN 1957

Într-un muzeu se intră ca-ntr-o biserică; atît doar că, în liniștea sfințită, de mărturia cugetului strămoșesc, mîna care s-ar ridica în semnul drept al crucii, se frînge în mers, așezîndu-se pe inimă, înăbușindu-i strigătul și alinîndu-i durerea. Intrînd în muzeu spre a ne regăsi în istorie, am tîrît după noi lanțul umilinței prin tăcerea vinovată asupra unui timp mult mai dureros și dramatic care ne-a falsificat sufletul. Venit din beznele delirante ale antichității, strigătul demențial „creștinii, la lei"! n-a încetat nicicînd să se audă și, deși a îmbrăcat alte veșminte, esența sa a rămas aceeași! „Ștefan cel Mare, la gunoi"! strigau satrapii locali ai orașului meu de provincie, Roman, la începutul anilor '50. Străpuns de baionetele întunericului, batjocorit și murdărit, tabloul lui Ștefan cel Mare și Sfînt pictat de bucovineanul Epaminonda Bucevschi, prietenul într-un adevăr al lui Eminescu, fusese aruncat într-un grajd al fostului Consiliu popular. Nu este, desigur, singurul exemplu; în blinda provincie moldavă, steaua roșie cu cinci colțuri instaura teroarea. „Tovarășii" care-l studiaseră în cursuri intensive pe Stalin și se lămuriseră despre trecut din insultătoarea istorie a lui Roller, au dispus într-un entuziasm dement distrugerea a tot ceea ce a însemnat istorie și valoare culturală, adică a înseși ființei neamului. Biblioteci întregi au fost aruncate pe rîurile Siret și Moldova, țăranii gospodari persecutați, puși la colțul „chiaburilor", preoții huliți. De atunci și pînă acum, intelectualii au fost mereu bănuiți că nu și-ar fi scos din suflet „diavolul micburghez". Ca atare, multora li s-au făcut percheziții și au fost întemnițați. Creștinii, la lei! Cnutul devenea instituție, barbaria — doctrină, minciuna — politică. Toate făcute în numele comunismului „biruitor" instalat de furgoanele Armatei Roșii peste inima unui popor bun și blînd. Cînd nu s-au mai putut ascunde toate acestea, o armată instruită de activiști a umplut orașele și satele noastre, ocupînd școlile și așezămintele de cultură, explicîndu-ne cu prefăcută smerenie că s-au făcut și greșeli dar... Dar astăzi nimeni nu se mai lasă înșelat! Cei care l-au aruncat pe Ștefan cel Mare la gunoi și i-au osîndit pe elevii de la Liceul „Roman-Vodă" la ani grei de închisoare, numai pentru că au întors tabloul lui Stalin cu fața la perete, cei care au ars cărți și-au dărîmat biserici, cei care au tulburat izvorul cîntecelor noastre cu gîngăveala folclorului „nou", n-au dispărut niciodată. *Ei* au incendiat Biblioteca Centrală Universitară, *ei* au organizat masacre de mii de oameni, *ei* au furat și ascuns valorile artei naționale. Imaginea țăranului nebun, răzleț dintr-un sat din apropiere a îngrozit romașcanii la începutul anilor '60 și mai stărue și astăzi în memorie, cu toiagul său măsura trotuarele, așa cum la colectivizare activiștii i-au măsurat pămîntul chinuindu-l pînă l-au scos din minți. „I-auzi mamă cîinii latră / colectiva bate-n poartă" cîntau satele moldave cea mai cutremurătoare doină pe care am auzit-o vreodată. Nu vom putea uita nicicînd aceste lacrimi. Ne-am aplecat luminările sufletelor peste mormintele celor mai buni dintre noi, care au căzut la Timișoara, București, Sibiu și în alte orașe ale țării, venind să luăm lumină și să jurăm că o vom păstra. Unii dintre noi chiar au avut-o căci, dintre cei tîrîți în marșul întunericului pe drumul Damascului, mulți s-au întors din drum mărturisind întru lumină. Ascunsă o vreme sub obroc de suflarea blestemată, făclia a fost de-a pururi păzită! Voluntirii din ceasul al 13-lea, care se înghesuie să umple ecranele televizoarelor, să înțelagă că iubirile intense ca și durerile profunde se consumă în tăcere. Scriu astăzi la Roman despre un soldat al luminii — om necunoscut și care dorește să rămînă așa. Romașcanii l-au confundat întotdeauna doar cu directorul Muzeului de istorie și asta numai pentru bunul motiv că în provincie biografiile nu par spectaculoase; nimeni niciodată n-a știut ce a simțit arheologul Vasile Ursachi cînd în 1962 împreună cu academicianul Alexandru Vulpe după lungi căutări avea să descopere una din marile „dave" — cetatea dacică Zargidava. Mii de fotografii și desene au însoțit concluziile fiecărei campanii și n au fost puține. Îngenunchind de ani în lutul țării ca pentru rugăciune, omul acesta n-a cerut niciodată nimic pentru el. Nu cere nici astăzi. Revoluția l-a găsit la masa de lucru, în încăperea de restaurări în care și-a petrecut o bună parte a vieții. Slujitor fidel al istoriei, înțelege să rămînă pînă la capăt în slujba științei, străjuind lumina adevărului. Aflu, toate acestea, din cîteva publicații modeste, prea modeste pentru ceea ce cuprind căci lucrarea sa științifică așteaptă de 4 ani publicarea la o editură bucureșteană. În străinătate n-a mai putut pleca din 1981, căci omul care descoperea cel mai mare tezaur ca număr de piese din aria culturilor neo-eneolitice din țara noastră, n-a avut bani să-și plătească ieșirea din țară.

Reducerile succesive de personal, puținătatea fondurilor îl făcuseră să înțeleagă că într-o zi va rămîne singur, adică el și cu hîrletul. Era gata și așa să continue ceea ce începuse acum 29 de ani. Luați aminte oportuniști! Sunați muzeul din Roman și-o să găsiți un om la datorie din 1957. Adică de cînd Ștefan cel Mare, prin grija arheologului ce a vrut să rămînă necunoscut, s-a întors acasă.

ALEXANDRU MIHĂILĂ ■

Agonia invenţiei naţionale

● Banii luaţi pe o invenţie nu ajungeau întotdeauna pentru dactilografierea următoarei propuneri de invenţii ● Era ca-n agricultură : mai multe idei la hectar decît în hambar ● Bonurile pentru mături deveniseră secrete de stat, dar invenţiile nu se protejau, că era pe valută ● În loc să exportăm ideile, am exportat creierele ● E drept, la import a fost invers. ●

Legea 62 din 1974 a însemnat pentru inventica din România o veritabilă lovitură de măciucă. Severul, obsedantul şi iraţionalul regim de austeritate financiară, instituit de fostul dictator, fără înţelegerea elementară a legilor naturale ce guvernează şi garantează sănătatea unei economii, prin nesocotirea cu precădere a raportului dintre muncă şi cîştig — a lezat profund şi interesul pentru invenţii în ţara noastră, limitînd considerabil recompensa acordată celor care, prin pasiune, inteligenţă şi predispoziţie latentă sau demonstrată, sînt chemaţi să îmbogăţească patrimoniul creaţiilor tehnice originale în acest domeniu.

Despre consecinţele nefaste provocate de această lege în laboratoarele inteligenţei ne-au vorbit noul director al Oficiului de Stat pentru Invenţii şi Mărci, farm. Mioara Rădulescu, şi inginerii Valeriu Geambaşu, Ioan Goran, Ion Vasilescu, Maria Zugrăvescu, Maria Tache şi Dan Piuaru.

Legea 62 din 1974, întărită ulterior prin noi măsuri restrictive, stipulate prin Decretul 93 din 1976, s-a caracterizat prin caracterul ei birocratic şi injustiţia măsurilor preconizate, prin grave prejudicii aduse economiei naţionale şi instituirea unor criterii arbitrare şi total nedrepte în legătură cu recompensarea autorilor de invenţii şi inovaţii. În mod practic, suma acordată bietului creator a fost plafonată la maximum trei salarii anuale pe timp de cinci ani, în cazul inventatorului, şi de trei salarii într-un an în situaţia cercetătorului inventator din institutele de profil. În cadrul acestui demers nu s-au avut în vedere în primul rînd beneficiile rezultate prin aplicarea invenţiei. Nedreaptă s-a dovedit şi dispoziţia prin care titularul de brevet, întreprinderi, laboratoare sau alte unităţi de profil, deci cel care opera investiţii pentru materializarea invenţiei — era obligat să acorde în mod gratuit roadele acestei munci şi unor întreprinderi ce nu cheltuiseră nici un ban în acest scop.

Nebuloasă, imprecisă s-a arătat aceeaşi lege şi prin reglementările privind aprecierea unor invenţii din domeniile chimiei, electrotehnicii şi electronicii, deoarece, în aceste cazuri, comparaţia cu preţurile unor realizări similare din străinătate a oferit criterii false în aprecierea beneficiilor. Defavorizat de aceeaşi lege a devenit deopotrivă şi creatorul unor invenţii valorificate în străinătate. Propunerea OSIM ca asemenea autori să beneficieze de o cotă parte din valuta încasată (propunere, de altfel, sprijinită de mai multe ministere) a fost respinsă de răposatul Comitet pentru Ştiinţă şi Tehnologie.

În ceea ce-i priveşte pe inovatori, aceştia s-au dovedit cei mai oropsiţi. De cele mai multe ori, premiile erau stabilite de conducerea întreprinderii prin criterii subiective, dictate nu o dată de simpatii (sau antipatii), de proptele şi relaţionism. Pentru o inovaţie cu beneficii de un milion lei, omul primea 500 sau cel mult 2000 lei. Sau vorba aia: „Ia şi dumneata de-o bere".

În această situaţie, talentul, osîrdia omului de ştiinţă, aflat în tensiunea pasiunii sale dominante, zilele şi nopţile albe dăruite unei idei generoase — au fost răsplătite prin sume modice, munca acestor oameni fiind apreciată ca o simplă obligaţie de serviciu, sau spus în termenii misticismului de partid, ca o datorie de suflet şi obligaţie civică în folosul celor care cereau totul fără să ofere nimic. Sclavia modernă, sulemenită prin lozinci patriotarde şi legiferări dramatice — după reţeta regimurilor totalitare — a îmbrăcat forme concrete şi prin modul în care, în perioada apocalipsei ceauşiste, s-a înţeles să se preţuiască valoarea celor ce duceau pe umerii lor progresul tehnicii şi ştiinţei naţionale. Dar exemplele, doar cîteva din miile existente, vor fi mai în măsură să înfăţişeze cititorului acest act de revoltătoare inechitate socială şi profesională.

În 1982, ICEMENERG brevetează invenţia „Grătar de postardere", aplicată la termocentralele de la Rovinari şi Turceni cu o eficienţă economică de 79.682.000 lei. Conform acestei eficienţe, autorii, patru la număr, ar fi trebuit să primească drept recompensă suma de 127.523 lei, dar prin limitarea impusă de aceeaşi lege au fost retribuiţi doar cu 18.480 lei. Întreprinderea chimică Rîşnov obţine brevet (dosar OSIM 112809/92) pentru „Procedeu de sinteză a acrilamidei", soldat cu un beneficiu de 33 milioane lei. Recompensă : 18.380 lei (în loc de 102.000 lei). Întreprinderea chimică „Apollo" din Galaţi brevetează „Compoziţie antispumantă cu spectru larg de aplicare" prin care realizează beneficii în valoare de 16 milioane lei. Recompensă : 18.000 lei (în loc de 33.000 lei). În 1983, un grup de medici şi tehnicieni obţin brevet pentru o invenţie de mare fineţe : „Proteze vasculare", aducînd ţării un beneficiu de 606.235 lei. Ei sînt răsplătiţi cu ridicola sumă de 6.531 lei (împărţită între 13 coautori !) Combinatul de oţeluri speciale din Tîrgovişte brevetează (Dosar OSIM 109780) invenţia „Oţel aliat pentru extrudare la rece", material prin care, la Întreprinderea Rulmenţul Braşov, se obţine o economie de 16 milioane lei. Recompensă : 18.480 lei

Dar se poate şi mai rău. Pentru realizarea preparatului „Paduden" (similar „Brufenului"), în baza a cinci dosare de invenţii ale Întreprinderii „Terapia" din Cluj, autorii nu iau nici o recompensă, apreciindu-se, în baza unor viclene reglementări ale legii amintite, că acest lucru nu este necesar. Într-o situaţie asemănătoare se află autorii medicamentului „Difebion" (similar „Difrarelului" adus din import), în pofida faptului că preparatul indigen a scutit statul de un efort valutar de 9500 dolari.

LIVIU TIMBUS ■

La poarta nouă

Distanţată de ştiinţa mondială prin lipsă de informaţii şi aparatură de laborator, cercetarea românească a izbutit totuşi să se impună prin realizări meritorii acolo unde s-a putut şi cît s-a putut. În primele rînduri s-au aflat, ca întotdeauna, oamenii pasiunilor dominante, deci aceia dintre semenii noştri pe care nu i-au descurajat nici greutăţile, nici ingratitudinea celor puternici sau ignoranţi. Am scris mereu despre asemenea oameni. Am făcut-o şi în urmă cu o lună, notînd înfăptuirile unor geneticieni ai Institutului agronomic din Timişoara, primii care au reuşit să obţină produşi viabili transferînd în organismele unor mame adoptive segmente de embrioni de oaie. Aflăm de curînd că metoda a fost extinsă şi la taurine, unde, la fel, pe cale nechirurgicală, s-au dobîndit fătări gemelare tot prin transfer de segmente de embrioni. Meritul revine unui colectiv al I.A.S. Liebling condus de inginerul Nicolae Rîmneanţu, care a desfăşurat amintitul experiment, folosind animale din rasa Bălţată românească. Lucrările au fost sensibil facilitate de faptul că geneticienii şi-au amenajat, după o concepţie proprie, un autolaborator special care întruneşte cerinţele de bioclimat corespunzător şi este dotat cu aparatura şi utilajele necesare efectuării operaţiilor pe embrioni, sub un microscop special de construcţie proprie. Prin acest procedeu, de la o vacă donatoare s-au putut recolta, nechirurgical, 7—8 embrioni în vîrstă de 7 zile. Procentul de nidaţie (prindere) a embrionilor în uterul vacilor primitoare este asemănător (55—60%) cu cel al embrionilor proprii. Prin urmare, numai jumătate din totalul embrionilor, care pot fi recoltaţi şi sînt normal dezvoltaţi, devin viţei la termenul fătării.

Aşa cum ne-a explicat prof. I. Vintilă, în cazul pe care îl relatăm, din coarnele uterine ale vacii donatoare, s-au recoltat pe cale nechirurgicală 8 embrioni în vîrstă de 7,5 zile, dintre care 5 au fost normal dezvoltaţi în stadiul de blastocist. După circa 30 de minute de refacere într-un mediu condiţionat, semiembrionii au fost introduşi în pistoletul de însămînţare artificială şi, ulterior, plasaţi în uterul vacii primitoare (adoptive) sincrone sub aspectul ciclului reproductiv cu mama donatoare.

Încheind o gestaţie normală de 281 zile, vaca primitoare a fătat două viţele gemene. Identitatea sexului, poziţia petelor pigmentare pe cap, trunchi şi membre, desenul şi mărimea acestora, dimensiunea şi forma cozilor, precum şi smocul de păr terminal, poziţia şi forma vîrtejurilor de pe spinare, forma şi poziţia părului pe cap şi la baza cozii, greutatea şi mărimea relativ identică a celor două congenere, conduc la concluzia indubitabilă că ele provin din cele două jumătăţi ale unuia şi aceluiaşi embrion.

Sînt, de fapt, primii produşi monozigotici obţinuţi în ţara noastră la specia taurine, realizare care, sperăm, va oferi şi perspectivele amplificării beneficiilor pe care ingineria genetică le oferă practicii.

ing. LUCIAN ROŞCA ■

Trebuie un minister al ştiinţei?

Rîndurile care urmează s-au conturat treptat în urma unor discuţii ocazionale pe care, în aceste zile, le-am avut cu mai mulţi scientişti din variate domenii universitare şi de cercetare. La toţi aceştia, bucuria mărturisită de a-şi fi regăsit identitatea în noul climat politic al României n-a fost lipsită, pe alocuri, de semne de întrebare şi incertitudini în legătură cu viaţa ştiinţifică a ţării. Urgenţele economice ale momentului au marginalizat atenţia acordată ştiinţei.

În toate societăţile democratice avansate (Repet, nu fac decît să adun un material mozaicat, alcătuit din păreri exprimate pe un fond ideatic comun), prestigiul marelui om de ştiinţă întrece pe cel al politicianului. Acesta din urmă, în America de pildă, îşi începe campania electorală vizitînd în primul rînd campusurile universitare. De observat, de asemenea, că în perioadele de criză ale ţărilor din estul Europei, cetăţenii au apelat, în etapele de tranziţie, la serviciile scientistului. Primul preşedinte al Cehoslovaciei a fost ales în persoana preşedintelui Academiei. La fel, în Ungaria : cel dintîi preşedinte necomunist al statului, Bruno Straus, este un biochimist de renume mondial. Opţiunile sînt explicabile : ştiinţa este cea care structurează viziunea noastră asupra lumii şi societăţii şi care ne relevă paternuri şi modele. Fiindcă ştiinţa este domeniul uman de cea mai largă consensualitate. Toată lumea este de acord cu teoria relativităţii a lui Einstein sau cu cel de al doilea principiu al termodinamicii. Ştiinţa oferă căi sigure şi în raport cu nevoile societăţii.

Dintr-o altă grupare de idei, am reţinut tendinţa manifestă de integrare a ştiinţei în conceptul de cultură. Tradiţia începe cu Einstein şi se continuă în toată lumea cu nume celebre. Ea s-a făcut simţită chiar şi în ţara noastră dacă e să amintim doar încercarea de elaborare a unei cosmologii spirituale umane prin eforturile profesorului dr. Sorin Comorosan. La ora asta, avem un ministru al culturii secondat de o pleiadă de gînditori de elită, dar n-avem aproape nimic în vidul lăsat prin desfiinţarea Comitetului Naţional pentru Ştiinţă şi Tehnologie.

Ce e de făcut ?

Prin desiţul ideilor exprimate, am izbutit totuşi să desluşesc o suită de idei convergente. În toate ţările avansate — mi s-a spus — cercetările de anvergură sînt legate fie de nevoile societăţii, fie de o tradiţie existentă în ţara respectivă. În asemenea locuri se acordă, deopotrivă, o atenţie particulară acelor cercetători izolaţi care, printr-o ferită inspiraţie, au izbutit să ajungă la o descoperire fundamentală. Pe asemenea căi, în România, ar însemna să ne concentrăm atenţia asupra unor domenii de care avem mare nevoie şi în care, mai ales, s-a mai făcut cîte ceva Informatica şi electronica ar fi două din ele. Din păcate mulţi oameni de valoare au părăsit ţara.

E adevărat — s-a mai spus — mulţi oameni de ştiinţă poartă răspunderea unor comportamente civice regretabile sau condamnabile. Dar să decantăm cu fineţe şi obiectivitate această moştenire amară. În aerul fetid al apocalipsei ceauşiste, au respirat 23 de milioane de locuitori.. Mulţi scientişti, pentru a lucra, pentru a ocupa funcţii de care depindea chiar afirmarea lor în plan profesional, au fost nevoiţi să împrumute carnetul roşu.

Să nu uităm — ni s-a mai spus — că omul de ştiinţă se face încet şi cu multă cheltuială.

Şi din nou un altul, un american de data aceasta, Horace Freeland Judson, mi-a oferit şi finalul acestui articol zidit din gîndurile şi întrebările unor oameni care gîndesc ţara de mîine : „Ştiinţa este cea mai interesantă, dificilă, frumoasă şi fără milă activitate practicată pînă acum de oameni. Este domeniul cu cea mai largă consensualitate, este arta acestui secol".

LIVIU TIMBUS ■

De ce au venit ţăranii la cercetători

Au mai citit o dată firma: Institutul de Cercetare Ştiinţifică şi Inginerie Tehnologică pentru Maşini şi Utilaje Agricole. După cîteva momente de cumpănă au deschis cu sfială uşa. Portarul le-a cerut legitimaţii. Ce să arate? Legitimaţii de ţărani? Erau nişte săteni din Dîmboviţa. De ce veniseră ei, ţăranii, la un institut de cercetări? „Să cerem un sfat de la şefi". Directorul i-a primit imediat. Şi-au scos încă din curte căciulile. „S-au aşezat pe scaun numai după ce le-am spus că şi eu sînt fiu de ţăran, povesteşte directorul tehnic Vergil Gîngu. Familia lor de 6 persoane intenţionează să preia 6 hectare. „Le vom munci cu inima căci va fi pămîntul nostru". Le-am citit în ochi acea ilcărire de totdeauna a ţăranului cînd visează la brazda lui. „Bunicul zicea că pămîntul e sfînt, au spus. Vrem să-l cinstim lucrîndu-l după rosturile ştiinţei. Puteţi să ne ajutaţi cu niscaiva maşini mici pentru ţarina ce-o vom primi?" Am realizat atunci cît de inspiraţi am fost acum 2 ani cînd am conceput în institut o familie de utilaje agricole de capacitate mică pentru nevoile unei ferme ţărăneşti. Parcă un gînd bun ne-a şoptit la ureche că nu mai întîrzie mult reînvierea ţării şi, odată cu ea, a meseriei de ţăran. Dictatorul, venit ca un blestem în vizite de lucru, a văzut în expoziţia institutului minimaşinile agricole, numai bune de ataşat tractorului cel mai mic de 26 C.P. S-a strîmbat şi a măturat cu mîna orice posibilitate de a le introduce în fabricaţie. Măcelărea orice idee privind gospodăria ţărănească. Peste prototipuri s-a aşternut praful. Trecuseră cu bine examenul testărilor în cîmp. Acum e timpul să se producă în uzine. În fermele individuale va fi nevoie de ele.

Ni se prezintă maşinile agricole destinate gospodăriilor ţărăneşti mici. Utilaje complexe parcă reduse la scară. Par nişte jucării. Frumos colorate, compacte, moderne. „Aceste utilaje gîndite să echipeze tractorul braşovean de 26 C. P. permit efectuarea mecanizată a majorităţii lucrărilor agricole într-o fermă mică, spune ing. Ion Şulea. Plugul cu 2 trupiţe ară pînă la 25 cm, pe o lăţime de jumătate de metru, iar grapa cu 2 baterii de cîte 8 discuri mărunţeşte patul germinativ şi întreţine solul în livezi. Cultivatorul combinat, dotat cu cuţite daltă sau săgeată şi grapă rotativă helicoidală, pregăteşte arăturile de toamnă pentru însămînţări. Freza universală uşoară cu cuţite acţionate de la priza de putere a tractorului este destinată mărunţirii fine a solului pentru legume şi întreţinerii livezilor şi viilor. Spargerea crustei solului şi distrugerea primăvara a buruienilor mici în culturile de porumb şi cereale, iată ce ştie să facă sapa rotativă cu 4 baterii de discuri cu ghiare. Tractorul mai poate remorca fie o maşină de împrăştiat îngrăşăminte chimice solide (100—1200 kg/ha), fie o maşină de stropit universală."

„Se bucurau ca nişte copii în faţa semănătorii universale cu 17 brăzdare pentru cereale păioase, plante de nutreţ şi leguminoase. Sau în faţa semănătorii de precizie cu 4 module şi distribuitor pneumatic pentru însămînţarea bob cu bob sau în cuiburi, povesteşte ing. Victor Moroşanu. Parcă nu s-ar mai fi despărţit de minibatoza de treierat cereale (1,5—2 t/h), de maşina de scos cartofi şi de cea de săpat gropi pentru pomi şi spaliere de vie. Ne-au cerut poze cu maşina cu dublu cuţit pentru cositul lucernei, trifoiului, fînului. Şi date despre grebla mecanizată destinată adunatului în brazdă, întorsului şi răvăşitului fînului. Le-a plăcut remorca pe 2 roţi de 2,5 tone cu posibilităţi de basculare şi diverse echipamente auxiliare pentru transportul fructelor, legumelor în vrac, al fînului, lădiţelor. O parte din aceste maşini agricole aferente tractorului de 26 C.P. pot fi ataşate şi tractorului de 45 C. P. De altfel, acesta este prevăzut şi cu setul lui de utilaje, deja aflat în fabricaţie."

După ce au recoltat niscaiva idei de la cercetători, ţăranii din Dîmboviţa au luat drumul spre casă. Să se consulte cu vecinii cum să se asocieze pentru a achiziţiona maşinile agricole de capacităţi mici. Văzut, plăcut dar... pînă la luat, mai e ceva drum. Utilajele agricole aferente tractorului de 26 C.P. există astăzi doar ca prototipuri la noi în curte, spune directorul tehnic Vergil Gîngu. Uzinele însă posedă deja documentaţia noastră de execuţie. „Marele agricultor" specialist în indicaţii căzute ca prindina şi seceta asupra recoltelor, le refuzase acestor maşini de viitor dreptul la viaţă. Ţăranii doritori să-şi lucreze pămîntul propriu cu echipamente agricole de capacitate mică ar trebui să facă comenzi la Centrala Industrială de Tractoare, Autocamioane şi Maşini Agricole din Braşov.

Acum ţăranul poate fi sigur pe ogor şi pe roade. Lîngă vrednicia lui şi a pămîntului trebuie să se aşeze şi vrednicia unor utilaje corespunzătoare. După ţăranii din Dîmboviţa, au trecut pragul cercetării şi săteni din Bistriţa, Vîlcea. Au plecat cu speranţe încolţite în inimă: Să nu le lăsăm să se veştejească. Ar fi păcat!

FLORIN CONDURĂŢEANU ■

Minunea s-a produs şi la Maglavit

Comuna Maglavit din judeţul Dolj nu-i nici cea mai bogată şi nici cea mai sărăcită din Cîmpia Olteniei, dar pîinea era neîndestulătoare (nici pînă acum nu s-a reglementat în totalitate această situaţie).

Şi iată că la adunarea generală a cooperatorilor, taurul a fost luat de coarne. Şi aici, pămîntul va fi cu adevărat al ţăranilor.

Dar ţărani în comună sînt puţini. Forţa de muncă a fost înghiţită de coloşii industriali din Craiova şi Calafat. Se lucra cu pensionarii şi cu muncitorii ieşiţi din schimburi. Acum peste 1500 de hectare de teren arabil au fost împărţite celor cu tragere de inimă pentru pămînt. Niţă Bîcu şi soţia, ambii pensionari CAP, au luat un hectar. Chiar dacă au peste 70 de ani mărturiseau că se vor trudi cît îi ţin puterile să smulgă pămîntului roadele mult rîvnite. Cu ce-l vor cultiva? Cu porumb şi cu lubeniţă. Cartofii se fură, îmi zicea. Ce vor face cu surplusul de produse? Le vor livra fondului pieţei şi vor creşte animale. Multe, multe animale.

Nelu Ganea şi soţia sa, tineri muncitori pe platforma industrială a Calafatului, s-au înscris şi ei pentru a primi 25 ari de teren agricol, teren pe care s-au obligat să-l plătească cu preţul stabilit prin lege. Sînt bucuroşi că îl s-a aprobat şi-şi pun nădejde să-l lucreze aşa cum se cuvine. După program, în ture libere.

Inginerul Constantin Delcea îmi spunea că, umblînd prin sat să întocmească listele cu cei ce vor pămînt, unii, necunoscînd situaţia reală, refuzau. Abia cînd le spunea că pămîntul va fi cu adevărat al lor, stăteau o clipă pe gînduri apoi entuziasmaţi întrebau: „mai multe pogoane nu se pot lua?". Nu, pentru că legea este una pentru toţi. Un bătrîn de 84 de ani vrea chiar 2 hectare cu toate că abia îşi mai trăgea picioarele. Un adevăr, uşor întors, se impune însă şi la Maglavit: cine n-are îneri, să-şi cumpere! Dorinţa acestor oameni de a avea pămîntul lor mult şi bun este explicabilă. Dar să nu uităm că şi CAP-ul, în fondul căruia au rămas peste 1200 de hectare, are nevoie de oameni, de braţele lor. Pentru că şi acest pămînt le aparţine.

VIOREL VARGA ■

INFORMARE

Tovarăşe Redactor şef,

Subsemnatul Oprea Georgescu, redactor la Revista Flacăra, vă aduc la cunoştinţă următoarele:

Ca urmare a memoriului adus Dumneavoastră de ţăranul Marin Ciucă din comuna Măldăieni, judeţul Teleorman, m-am deplasat la Alexandria, Roşiori de Vede şi Măldăieni. Atît la judeţ cît şi la oraş situaţia lui Marin Ciucă este cunoscută. Este privit ca un om care nu vrea să se încadreze în frontul agriculturii socialiste.

Ce s-a întîmplat nou?

C.A.P. Măldăieni l-a dat în judecată pe Marin Ciucă în calitate de proprietară a pămîntului pe care l lucrează acesta, susţinîndu-şi cauza prin existenţa cererii de înscriere benevolă în cooperativă, semnată de soţii Ciucă, aducînd în instanţă şi un registru cu membrii cooperatori din anul înfiinţării. În urma procesului la Roşiori de Vede şi a recursului de la Alexandria se hotărăşte să i se ia pămîntul. I s-au tăiuşat în jurul casei 250 m.p. Sînt informat că de ieri preşedintele C.A.P., împreună cu şoferii — ţăranii n-au vrut să participe la această acţiune — i s-a montat gard de sîrmă în jurul suprafeţei.

Lui Marin Ciucă, 63 de ani, şi soţiei, 59 de ani, li se recomandă să începă o viaţă nouă lucrînd la C.A.P.

Marin Ciucă şi soţia susţin că n-au semnat cererea, că n-au lucrat nici o zi la C.A.P., că tot satul ştia că el nu este membru cooperator. Copiii n-au beneficiat la şcoală de adeverinţă de membru cooperator. Mai susţin că pămîntul pe care îl muncesc a fost şi este curtea lor, că muncesc acest pămînt de 20 de ani şi au fost lăsaţi să-l muncească pentru că au cedat C.A.P. 5 hectare de pămînt.

Marin Ciucă a făcut contracte cu primăria pentru creşterea unui tăuraş, dar în condiţiile în care i se ia, pămîntul a fost nevoit să-l rezilieze.

La judeţ, tovarăşa secretară Stănescu şi-a manifestat uimirea că-l iubim atît de mult pe Ciucă şi nu pe ceilalţi, care se află în plină campanie. Ne a adus aminte de felul cum s-a făcut colectivizarea etc. Ne-a sugerat ca Marin şi Ştefana Ciucă să fie întreţinuţi de cei 5 copii ai lor dacă nu vor să muncească la C.A.P. Tovarăşul Ghe. Blaj, preşedintele C.A.P., ne-a adus ca argument faptul că la ferma de oi muncesc oameni care au trecut bine de 70 de ani.

Situaţia dramatică în care a ajuns Marin Ciucă se datorează în primul rînd faptului că de 20 de ani în comună nu s-a aplicat ferm şi corect legea. Ea se aplică abia acum, cînd Ciucă are 63 de ani. Este convins de dreptatea lui şi o va căuta pînă unde se va putea. Dacă nu i se va da dreptate va pleca în alt judeţ. Probabil, dacă problema nu i se va rezolva, Marin Ciucă va face, conform statutului, cerere de retragere din C.A.P., cerînd despăgubirile legale.

Dacă legea se aplica din timp, ar fi avut acum curtea lui din '62 sau, conform statutului din '72, 500 m.p. Acum i se dă 250 m.p., curte bună pentru oraşe, nu pentru sate, unde trebuie să ai grajd, cocină, coteţ şi closet.

Soţii Ciucă vor să trăiască şi să muncească pe petecul acela de pămînt. Credem că situaţia lor ar trebui rezolvată omeneşte. C.A.P. i-a luat o parte din pămînt şi i-l ia acum pe tot. Din '81, cînd s-a scris în Flacăra el a rămas nemuncit. Probabil acum va fi muncit, dat fiind că se interesează atîta lume de acest caz. Rezolvarea legală cu atît de mare întîrziere, credem că nu aduce un serviciu lui M. Ciucă şi nici agriculturii socialiste, atmosferei din comună. Retragerea din C.A.P. a lui M. Ciucă ar crea un precedent nedorit.

Cît despre autenticitatea semnăturilor de pe cererea de înscriere a soţilor Ciucă, intenţionez, cu aprobarea D-voastră, s-o expertizăm. După părerea mea personală, fără intervenţie personală acest caz nu poate fi rezolvat omeneşte.

15 aprilie 198[illegible]

OPREA GEORGESCU ■

Notă: La vremea aceea, nu am putut face nimic pentru Marin Ciucă

Rugăcine

Despre țăran trebuie să vorbim în [illegible]
El a făcut satele și tot el a făcut orașele.

Țăranul a făcut Țara. El este părintele nostru. **TATAL NOSTRU**, pentru că fiecare dintre noi te avem în [illegible], pe tine, **CARELE EȘTI ÎN CERURI**, pentru că bunătatea vieții tale te-a așezat în rai, de unde, uneori, cobori împreună cu picăturile de apă.

SFINȚEASCĂ-SE NUMELE TĂU, de țăran, pentru că este rostit mereu cu sudoare. **VIE ÎMPĂRĂȚIA TA**, pămîntul în care îți ai strămoșii, în care îți semeni încrederea în viață, pruncii, prin care timpul tău devine infinit, animalele care-ți țin de urît la necazuri sau bucurii. **FACĂ-SE VOIA TA**, ca să ai de toate și să fii liber, să ai ploaie și să ai roade, **PRECUM ÎN CER, AȘA ȘI PRE PĂMÎNT.**

PÎINEA NOASTRĂ CEA DE TOATE ZILELE DA-NE-O NOUĂ ASTĂZI. Să fie pretutindeni, la fel de gustoasă. Să fie multă. **ȘI NE IARTĂ NOUĂ GREȘEALILE NOASTRE.** Te-am părăsit. Te-am silit să fii împotriva firii tale. Te-am gonit din pămînturile părinților tăi și-am pustiit aceste pămînturi. Ți-am dărîmat bisericile ca să te înstrăinezi. Te-am prigonit, a trebuit să-ți vinzi lucrurile, ai fost împins în orașe, unde ai trăit ca într-o colivie. Ai trăit, totuși. Ai făcut copii, ai dat viață din viața ta chiar în orașele pe care ni le-au otrăvit.

Dintre acești copii, unii n-au apucat [illegible]. Alții erau buni de nuntă. Ei au trebuit să moară, în [illegible] de Crăciun, ca să poți să fii și tu liber. [illegible] ușoară! Din moartea lor, să faci pîine. Să îngropi pîine ca să răsară iar pîine. Să ne hrănim cu libertate. **AMIN.**

PAUL AGARICI ■ **Fotografiile autorului**

Aşa sîn

nt EI!

Răniții, în afară de pericol

Medicii și asistenții sanitari din orașul-martir Timișoara, dînd dovadă de un înalt umanism și grijă pentru fiecare rănit, au reușit să recupereze, la o lună de la declanșarea la Timișoara a revoltei populare, un mare număr de răniți într-o stare gravă, redîndu-i societății și familiilor. Alături de medicii timișoreni au lucrat în aceste zile fierbinți ale Revoluției, medici și personal medical din Austria, RFG și Franța. Totodată, prin grija unor spitale din aceste țări, 20 de răniți au fost transportați de urgență spre a fi supuși unor operații chirurgicale complicate și a unor tratamente intensive și eficiente. La mijlocul lunii ianuarie, în spitalele timișorene se mai aflau doar 130 răniți în afară de pericol.

Exorcism

Din librăriile pieștene s-au scos „opera", portrete și alte materiale culturale legate de deșănțarea propagandistică a vechiului regim, în valoare de 1.300.000 lei. Toate acestea se vor transforma în hîrtie imaculată.

Țăranii au bun simț

■ În Piața Cringași din Capitală, țăranii au vîndut zilele acestea mere splendide cu 10 lei kilogramul. Anul trecut mere de aceeași calitate se vindeau cu 18—20 lei. Comentariul unei gospodine: Țăranii dau dovadă de bun simț.

Nu ne mai otrăvesc

Întreprinderea de industrializarea cărnii din Suceava, una dintre cele mai mari unități de profil din Moldova, a renunțat la rețetele așa-zis științifice de preparare a produselor. Toată gama de preparate, peste 70 de sortimente, se fabrică în prezent după tehnologii clasice. Și-au reluat, astfel, locul în nomenclatorul de fabricație multe dintre specialitățile din carne (mușchi țigănesc, cotlet haiducesc, șuncă, salam de vară, cîrnați trandafir care în ultimii ani deveniseră rarități). S-au eliminat din aceste produse apa, făina de soia și altele. Sperăm că toate unitățile de acest fel lucrează după rețetele bune.

Cine sînteți dumneavoastră?

Stimate domnule *Ion Drăgan*, noi credem pe toată lumea și verificăm tot! Chiar dacă, înainte, unii dintre colegii noștri n-au verificat. Scrisoarea dumneavoastră, realmente, ne-a cutremurat. Dar *trebuie* să vă identificați. Nu vă dați nici adresa, nici telefonul. În consecință, nu știm (și nici n-avem timpul material să verificăm) dacă existați. Nu spuneți nici măcar cine v-a condamnat, unde ați făcut detenția. Revoluția v-a asigurat un minunat drum de întoarcere. Sunați-ne sau căutați ne la redacție și sperăm că acest drum va fi și al întoarcerii, cu prietenie, către revista „Flacăra".

Banii de revelion—la paștele cailor

Mai mulți tineri din Capitală se interesează în posesia cui a rămas suma de bani — considerabilă — constituită din înscrierea acestora la „Revelionul tineretului '90" ce urma să se organizeze în pavilionul central de expoziții din București. Sumele au fost strînse fără chitanțe, pe bază de tabele. Deocamdată doar consemnăm întrebarea lor. (R. V.).

Repetiția cu mistreți

Ultima escapadă de vînătoare a tiranului la Bolovani-Dîmbovița din decembrie anul trecut, s-a soldat cu împușcarea a 27 mistreți. Bănuim că nu i-a împușcat pe rînd, ci cu un pistol mitralieră, mai pe toți o dată. Și pare că rafalele erau specialitatea lui adevărată. Pavilionul de vînătoare a costat 414.000 lei, iar decorațiunile interioare peste 250.000 lei.

Feriți-vă de uleiul din rapiță!

Referitor la interviul interesant apărut în revista Dv. din 5 ian. 1990, intitulat „Aproape totul despre înlocuitorii din alimentație", semnat de dl. Răzvan Bărbulescu, vin cu următoarele observații.

1. Soiurile de rapiță lipsite de acid erucic au fost create doar în străinătate, deci, uleiul de rapiță s-a fabricat la noi din soiul cu acid erucic!

2. „Tulburările metabolice" numite atît de evaziv de către dl. Ovidiu Popescu de la Institutul de Chimie Alimentară, ar trebui înțelese de fapt, în lumina literaturii de specialitate drept *„leziuni degenerative, de necroză și scleroză a miocardului"*

3. Este bine că nu se mai fabrică uleiul de rapiță; cred însă că e *unian și urgent* să se avertizeze consumatorii particulari care dețin încă stocuri din acest ulei, să nu-l mai consume!

(ing. geolog Valentin Alex. Bulgăreanu)

Universitatea Andrei Șaguna — la Sibiu

Argumentele unei tradiții străvechi, bază materială existentă, potențialul intelectual — în orașul din inima Transilvaniei se află azi 2.300 studenți și 120 cadre didactice universitare — stau la baza unei Platforme-program, formulate într-un mare miting studențesc, desfășurat la Sibiu pe data de 19 ianuarie, pentru înființarea unei universități sub numele marelui cărturar ardelean Andrei Șaguna. În numele istoriei — din locuri sibiene a plecat cel care avea să fie întemeietorul învățămîntului laic în limba română, dar și religios, Gheorghe Lazăr — în numele nedreptății săvîrșite de dictator — decretul din 1864, ce a desființat facultățile de drept administrativ și de filologie (filologie germană și istorie, filologie engleză și istoric) —, tinerimea universitară sibiană de la învățămîntul superior tehnic seral și de la cel teologic (ortodox și protestant), precum și cadrele lor didactice solicită Ministerului Învățămîntului și Guvernului, înființarea, începînd din anul școlar 1990—1991, a Universității „Andrei Șaguna". Ea ar urma să unească, sub un singur rectorat, iar la unele discipline umaniste sub un singur amfiteatru, studenții din centrul universitar Sibiu. (C. I. Adam)

Pică pară mălăiață

■ La mijlocul lunii ianuarie, în stațiile de cale ferată din Capitală și din țară se aflau 13 400 vagoane de marfă imobilizate, așteptînd să fie descărcate de beneficiari. Acestea au transportat, în special, produse alimentare, ajutoare primite din străinătate, precum și produse destinate funcționării unor ramuri industriale de bază. Cauzele imobilizării acestor vagoane sînt lipsa de oameni și de mijloace de transport. Să punem umărul cu toții. Totuși, vremea sedințelor a trecut.

Revoluția lacomilor

■ Din județul Neamț se semnalează că unii ciobani particulari au dat iama cu oile în culturile de grîu, orz și plante furajere semănate în toamnă. Asta se poate numi oricum, numai revoluție nu.

N-a existat handicap pentru revoluție

Și deficienții de auz și surdomuții au participat la Revoluție în punctele cele mai fierbinți ale Capitalei. Petrică Coman din comuna Băneasa, județul Giurgiu, unul dintre ei, a ajutat soldații din Piața Palatului în ziua de 22 decembrie. Cineva a întocmit o listă pe care el se află trecut la nr. 683. Participarea a fost, într-adevăr, generală.

Și ei sînt copiii noștri

Țăranii din Icușești (Neamț) au ajutat casele de copii handicapați din Pastrăveni și Roman cu 2800 kg carne, 3410 kg făină albă, 250 kg zahăr, un porc, păsări, iepuri și nuci. E doar un caz din multele petrecute în țară.

Lupul în blană de oaie

La Pitești, Romano Amarieu, dîndu-se drept reprezentant al Consiliului Județean Argeș al F.S.N. și conducînd un ARO furat, s-a prezentat în diferite instituții și locuințe „colectînd" bani și alimente, chipurile pentru victime și sinistrați. De la ICRA a cerut alimente și țigări străine în valoare de 17 000 lei. A mizat pe dărnicia și buna credință a oamenilor. Escrocul este arestat.

Asigurare imposibilă

Dacă s-ar fi putut realiza o asigurare împotriva pagubelor produse de Revoluție, știm exact cine ar fi fost primul asigurat al țării. Fină una-alta, casele, automobilele avariate au fost ale noastre, asigurații sau neasigurații la ADAS. Cei care ar trebui să plătească despăgubiri au fost executați sau urmează să-și primească sentința. Dar chiar și cei care nu vor primi despăgubiri materiale, în fost — credem — destul de despăgubiți prin însuși triumful libertății. Să fim drepți: ce om cinstit n-ar fi cedat automobilul pentru privelișteа «unui dric prezidențial? (Paul Agarici).

Un monument clujean pentru eroi

Comitetul de inițiativă din cadrul Institutului de cercetări și proiectări Cluj a inițiat organizarea unui concurs public în vederea ridicării în municipiu a unui monument închinat memoriei eroilor căzuți pentru libertate și democrație. Ultimul termen de predare a propunerilor este 31 martie a.c. Relații suplimentare se pot obține la telefon 1.44.33, interior 122 sau 137, Cluj.

Tocmai la Timișoara?

Chiar a doua zi după apariția decretului privind regimul pașapoartelor, încă de la primele ore ale dimineții, la Timișoara, s-au format cozi imense pentru dobîndirea formularelor. Unii dintre cei care se înghesuiau cel mai tare (și care, sîntem siguri, n-au avut nici morți de îngropat, n-au stat nici în Piața Operei), cum intrau în posesia formularelor, cum le revindeau la preț de speculă (cam 100 de lei). Cei care au dat banii, oricît de grăbiți ar fi fost, credem că trebuiau să-și facă timp să-i dea pe mîna poliției pe acești inventivi.

Părinți abandonați de lege

La Casa de copii preșcolari din Bretea Strei, județul Hunedoara, sînt internați 69 copii proveniți din familii destrămate care nu se mai interesează de soarta lor. De soarta acestor părinți oare cine s-o fi interesînd?

Apă termală pe apa sîmbetei

Oricine se duce de la Oradea spre Marghita poate să vadă, chiar de pe șosea, în dreptul satului Sarcău, comuna Sîrbi, cum se irosește de atîta amar de vreme una din marile noastre bogății și bine-faceri: apa termală.

Niște bazine mici, insalubre și primitive nu sînt deloc pe măsura acestei ape termale sărate, foarte bună în tratamentul reumatismului. În aceste bazine deschise, asemănătoare unor gropi comune, domnesc acum jalea, sărăcia și pustiul.

Numai în timpul verii, aceste bazine se umplu cu apă și alină cît de cît suferințele „osteologice" ale truditorilor pămîntului din satele învecinate.

Țarina îi cere, istovită de așteptare, pe minunații noștri țărani — nobili în opinci — la o muncă grea și de reabilitare a agriculturii românești, altădată vestită în toată Europa. Dar cine reabilitează acest torent de apă care șuieră parcă nemulțumit că-și „pierde fierbințeala în băltoace, fără să mai încălzească pe nimeni? Așteptăm pe adresa revistei, din partea forurilor într-adevăr competente, dar și a specialiștilor, un răspuns, precum și soluții realiste pentru salvarea acestor izvoare de apă termală. (Pașcu Balaci).

Pagină realizată de Oprea GEORGESCU ■

■ Consiliul Frontului Salvării Naţionale a invitat Consiliile teritoriale ale FSN, organele locale ale administraţiei de stat, conducerile instituţiilor şi întreprinderilor să examineze cu toată solicitudinea cererile şi sesizările cetăţenilor şi să le soluţioneze în spiritul dreptăţii şi omeniei, pe baza reglementărilor în vigoare. În acest scop, la consiliile teritoriale s-au constituit comisii lărgite, cu participarea reprezentanţilor justiţiei, procuraturii, poliţiei, ai altor foruri, astfel încît problemele să poată fi soluţionate pe loc sau în termen scurt.

În cazul în care reglementările în vigoare nu permit soluţionarea justă a petiţiilor, consiliile teritoriale, organele locale ale administraţiei de stat şi conducerile instiuţiilor şi întreprinderilor sînt invitate să sesizeze forurile ierarhic superioare, inclusiv Consiliul FSN, prezentînd şi propuneri de modificare sau completare a legislaţiei.

■ În legătură cu reglementarea referitoare la întreruperea cursului sarcinii, domnul doctor Sebastian Nicolau, director adjunct în cadrul Direcţiei de asistenţă medicală pentru ocrotirea mamei, copilului şi tineretului din Ministerul Sănătăţii a declarat următoarele agenţiei ROMPRES:

— Intervenţia chirurgicală se va efectua numai în secţiile de obstretică-ginecologie ale spitalelor teritoriale pe raza cărora are domiciliul, stabil sau flotant, femeia însărcinată şi în care vor fi amenajate spaţii speciale.

— Modalitatea de rezolvare (cu internare sau ambulatoriu) va fi stabilită de către medicul-şef de secţie în funcţie de numărul de solicitări, capacitatea de spitalizare, problematica ridicată de fiecare caz în parte. Internarea este obligatorie pentru toate cazurile cu risc. Persoanelor spitalizate li se va acorda concediu medical.

— Medicul care efectuează întreruperea sarcinii va stabili, prin consult medical, vîrsta sarcinii, efectuînd intervenţia numai în primele trei luni ale acesteia, avînd în vedere că peste această vîrstă se pun în pericol sănătatea şi chiar viaţa femeii.

— Oportunitatea întreruperii unei sarcini mai mari de trei luni va fi stabilită de medicul-şef de secţie, cu avizul medicului director, pe baza certificatelor medicale doveditoare că evoluţia în continuare a cursului sarcinii pune în pericol viaţa femeii şi a produsului de concepţie, că există o malformaţie fetală confirmată.

— Întreruperea cursului sarcinii în altă unitate decît în cea de care femeia însărcinată aparţine teritorial se face prin internare obligatorie, aplicîndu-se prevederile şi normele Ministerului Sănătăţii privitoare la asistenţa medicală cu plată.

■ Mă numesc Nicolae Popcov şi sînt tehnician la Institutul Politehnic din Bucureşti. Revista **Flacăra** a scris de mai multe ori despre performanţele pe care le-am obţinut, prin mijlocirea sportului, în ameliorarea sechelelor unui flagel devastator — poliomelita. Lansez cu acest prilej un apel către toţi cei ca mine pentru înfiinţarea la nivel naţional a unui organism destinat apărării drepturilor handicapaţilor fizic. Să ne organizăm într-o asociaţie, unde preponderenţa să o deţină cei care au fost vîrstnici de soartă, deoarece numai aceştia pot fi în măsură să înţeleagă sufletul delicat şi complexat al unui handicapat fizic. Să cerem ca drepturile noastre să fie garantate prin dispoziţii legale sau prin instrucţiuni exprese elaborate în cadrul Ministerului Sănătăţii şi al Ministerului Muncii şi Ocrotirilor Sociale. Rog ca televiziunea şi presa să fie mai receptive faţă de această categorie de cetăţeni ai ţării. Vă mulţumim.

■ Sîntem un grup de militari în termen de la grupul de pompieri Craiova. Vrem să vă aducem la cunoştinţă următoarele fapte reprobabile: Au fost trimise din Franţa ajutoare în alimente şi îmbrăcăminte pentru soldaţi. Chiar au specificat cînd au adus ajutoarele: „Tot ce am adus să fie dat soldaţilor". În pachete se află portocale, cafea, cacao, ciocolată, pantaloni, geci, cămăşi, pulovere. Cadrele militare de la pichetul de pompieri din Craiova au încuiat şi sigilat chioşcul în care au fost depozitate aceste obiecte, păstrîndu-le pentru vremuri prielnice în care să-şi împartă „cadourile". Vrem dreptate, pentru asta am luptat, unii au murit, alţii am fost în pericol, iar cadrele şi-au apărat pielea. Dacă şi ajutoarele primite şi le împart între ei, unde este democraţia şi dreptatea de care se vorbeşte atîta?

Un grup de militari în termen

■ Sînt dr. Cazan Monica, din Bucureşti, str. Ţincani 6, Bl. Z-19, ap. 59, Sect. 6. Am absolvit Facultatea de medicină generală din Bucureşti, promoţia 1982. După efectuarea integrală a stagiului la Spitalul de Urgenţă din Bucureşti am fost repartizată în comuna Izvoarele, judeţul Tulcea, unde am activat din decembrie 1985 pînă în ianuarie 1987. Avînd probleme deosebite de îngrijire a minorului Cazan Adrian, care este în evidenţa cabinetului de alergologie a Policlinicii „Grigore Alexandrescu", cu diagnosticul de astm bronşic, am încetat activitatea pentru creşterea şi îngrijirea copilului sub 7 ani. Lichidînd orice obligaţie faţă de Direcţia sanitară a judeţului Tulcea, mi s-a înmînat şi cartea de muncă.

În perioada august 1987 — februarie 1989 am activat cu jumătate de normă la Dispensarul Institutului Politehnic Bucureşti din cadrul Spitalului pentru studenţi. Dreptul la întreruperea activităţii pentru creşterea copilului încetează în februarie. Avînd în vedere că am domiciliul stabil în Bucureşti, iar soţul este inginer la Întreprinderea Industria Tehnică Medicală, necesitatea supravegherii continue a minorului am solicitat reîncadrarea la Direcţia sanitară a municipiului Bucureşti şi la Ministerul Sănătăţii, unde mi s-a comunicat imposibilitatea încadrării mele în Bucureşti.

Există legi sau alte acte normative în vigoare în acest sens, avînd în vedere numărul mare de posturi vacante de medici din Bucureşti? La Dispensarul I.P.B., unde am activat, în organigramă sînt 4 posturi vacante.

Nu militäm pentru golirea provinciei şi mai ales a satelor de medici, însă credem că forma cea mai echitabilă de angajare a medicilor, cît şi a altor specialişti, este concursul profesional. Într-o carieră profesională trebuie să existe şansa reală a unei promovări.

■ Subsemnaţii Lupu S. Constantin,soţ şi Lupu Vasilichia, soţie, pensionari (intelectuali), domiciliaţi în Bucureşti str. Lucaciu nr. 18, Sector 3, apelăm la ajutorul Dvs. în vederea rezolvării unei probleme pentru care pînă acum nu am găsit înţelegere. Atît eu cît şi soţia mea sîntem hotăriţi să înfiem o fată sau să creştem o fată care nu are părinţi, dar care are nevoie de o educaţie bună şi de căldură sufletească. Sîntem convinşi că la revista Flacăra sosesc multe scrisori din ţară de la copii rămaşi orfani, fie prin deces, fie prin destrămarea familiei.

■ Un grup de navetişti propun să se instaleze în gara 23 August o cutie poştală. Iată o propunere modestă şi deci imediat realizabilă.

■ Ion. Niţiş, din comuna Bughea de Jos din judeţul Argeş lucrează la Întreprinderea minieră Cîmpulung-Muscel. E tatăl a patru copii, între 14 şi 19 ani. Trei dintre ei sînt elevi. Adela, fata cea mare, a absolvit Liceul chimic nr. 3 de pe lîngă Combinatul de fibre sintetice Cîmpulung „Pînă aici toate sînt bune, dar am probleme cu angajarea Adelei la combinat, pentru că nu angajează absolvenţii liceului decît dacă deschid uşa domnului director cu „capul" şi nu cu mîna pentru că aşa s-a obişnuit. Eu am unele probleme financiare pentru că sîntem 7 guri la masă pe salariul meu de 2400 lei, copiii fiind în directa mea întreţinere. Dacă puteţi să mă ajutaţi, vă rămîn recunoscător".

Dacă cele spuse de dumneavoastră sînt adevărate, actualul director al combinatului nu este încă domn.

Întîmplările dumneavoastră

„Nu avem nevoie de dizidenţi!"

A existat un precedent, anul 1984, cînd Vasile Creangă de profesie electrician şi tată a patru copii, sesiza organelor locale nereguli petrecute la secţia moară Rupea din cadrul Întreprinderii de morărit şi panificaţie Braşov. Introducerea apei în produsele finite, pontajele false, furturi şi vînzări de produse etc., toate rămîn fără răspuns. În timp ce petentul este împiedicat să obţină o nouă calificare de muncă, mai mult chiar, anul următor „beneficiază" de o restructurare de trei luni, după care revine în acelaşi loc.

„Ofensiva brutală reîncepe în 1988 prin reducerea zilelor de pontaj pînă la 60% pe lună, prin munci necalificate, declaraţii şi anchete, prin fotografii din faţă şi profil, culminînd cu neacordarea retribuţiei pe noiembrie, decembrie, ianuarie '88—'89, ca, în final, să mi se desfacă contractul de muncă în baza art. 64 lit. i din Legea nr. 5/1978. De aproape un an încerc să mă angajez în alte unităţi din zonă, dar fără şanse de izbîndă. Am luat drumurile ţării de la Combinatul minier Rovinari, Petroşani, Leşul Ursului, Comăneşti, şantierele de pe Valea Oltului şi Siretului, pînă la platformele industriale şi petroliere —, dar răspunsul a fost unul singur şi categoric: „nu avem nevoie de dizidenţi".

„Cum se pot anula efectele legii aplicate în mod abuziv în cazul meu?" ne întreabă semnatarul scrisorii dorind să se reîncadreze în acelaşi loc de muncă. Orice încercare, în momentul de faţă, la Consiliul Frontului Salvării Naţionale din Rupea a rămas fără ecou. Să înţelegem că noii reprezentanţi ai obştii au schimbat doar firma, rămînînd cu aceleaşi vechi năravuri?

Stăpîni sau slugi?

„Încerc să vă scriu în numele ţăranilor din comuna mea Pecica, judeţul Arad, ca urmare a articolelor citite în paginile revistei, apărută în 5 ianuarie a.c. Datorită reglementărilor date sub regimul dictatorial, oamenii acestei comune au ajuns să nu mai fie stăpîni pe palma de pămînt de sub casele lor, ca să nu mai vorbim de curţi şi grădini. Nu mică ne-a fost bucuria cînd prin Comunicatul Consiliului Frontului Salvării Naţionale se abroga Legea nr. 58/1974, care prevedea ca statul să preia şi terenul de sub casele oamenilor (art. 30), lipsindu-l pe proprietar şi de propria casă. De aceea, cînd am înţeles că vom primi de la C.A.P. cîte 5000 mp de teren şi că în sfîrşit vom deveni stăpîni tabulari ai întregii suprafeţe de pămînt de pe lîngă casele noastre, fără limite fixate de alţii, fără plata taxelor de folosinţă stabilite arbitrar, am răsuflat uşurat. Însă nu ştim cine sînt cei care vor să hotărască în numele ţăranului român? Este clar că preşedinţii C.A.P.-urilor din judeţul nostru, care probabil nu s-au vindecat încă de gîndirea ceauşistă în care au trăit şi au mîntuit, au ajuns la greşita concluzie că pe lîngă o casă de locuit, un membru C.A.P. poate să fie proprietar doar pe 1000 mp. De ce? Restul să se constituie proprietatea C.A.P.? Ca să fim din nou obligaţi la plata unor taxe de folosinţă calculate cine ştie cum? „Noi vrem pămînt" — vrem să fim proprietari adevăraţi pe toată suprafaţa de teren care apare în foaia de proprietate a cărţilor funciare, unde se află notate casele noastre, şi sîntem convinşi că acest lucru îl vrea şi guvernul nostru. Deoarece prin comună se fac măsurători de terenuri sîntem realmente speriaţi că nu s-a înţeles bine ce trebuie făcut şi că se pleacă iarăşi de la „indicaţii" greşite. Noi ne-am arat deja grădinile şi dorim să le cultivăm şi să adunăm recolta muncii noastre fără taxe de folosinţă. Să nu fim înţeleşi greşit, este vorba de terenurile din vatra comunei pe care se află locuinţele noastre". Semnează, în numele sătenilor, Rozalia Bucur.

Fără doar şi poate una din părţi n-a înţeles ce şi cum trebuie procedat în atare situaţie. De aceea, cu cît factorii de resort limpezesc mai repede nelămuririle ţăranilor din Pecica cu atît mai mult pot fi evitate şi alte confuzii sau neînţelegeri.

■ Să nu-i văduvim pe copiii noştri de cei „şapte ani de acasă"; vă propun ca anul şcolar 1990—1991 să înceapă de la această vîrstă şi nu de la şase, cînd mulţi dintre ei abia-şi duc ghiozdanul". Ioan Faur din Oradea, este semnatarul acestor rînduri.

OPREA GEORGESCU ■
MARIA BOGDAN RADU ■

Întrebările dumneavoastră

pentru domnul ministru

VASILE BALTAC

Consiliul local al Frontului Salvării Naţionale din Institutul de cercetare pentru informatică, Bd. Miciurin 8—10, Bucureşti, în urma consultării democratice a tuturor salariaţilor, solicită noului minister cercetarea şi analiza următoarelor aspecte ale activităţii d-lui Vasile Baltac, fost şi actual ministru secretar de stat, în perioada în care a ocupat funcţii înalte de conducere şi decizie în informatica şi electronica românească.

1. Trafic de influenţă, facilitat de legăturile strînse de rudenie şi de clan cu diverse „personalităţi" din vremea dictatorului.

2. Motivele pentru care a fost ales membru CC al PCR la Congresul al XIV-lea.

3. Orientarea greşită a dezvoltării tehnicii de calcul, a fabricaţiei şi distribuţiei ei pe plan naţional.

4. Coordonarea şi susţinerea subiectivă a unor proiecte de cercetare nefinalizate, dar în care s-au irosit zeci de miloane de lei. (ex.: calculatoarele Felix 8000, 8010, 8020).

5. Acţiuni premeditate în scopul dezmembrării Institutului Central pentru Conducere şi Informatică, al dezorganizării activităţii de informatică (acţiune finalizată în 13 aprilie 1985).

6. Numirea soţiei ca director comercial pe un post special creat, la Fabrica de Calculatoare Electronice Bucureşti, pentru a coordona distribuţia echipamentelor de calcul în întreaga ţară pe bază de plocoane.

7. Numirea lui Dan Roman, fost repetent în cursul facultăţii, în funcţia de director adj. ştiinţific la ICSIT—ITCI.

8. Numirea lui Rădulescu Tudor, fiul lui Gogu Rădulescu, în funcţia de director al CCE al ICSIT-TCI în detrimentul lui Vasilescu Petre, eliberat din funcţie fără nici un motiv.

9. Modul de consumare a fondurilor PNUD pentru deplasări în străinătate şi aşazise specializări de cadre, de care au beneficiat rudele şi prietenii săi.

10. Modalitatea în care s-a procedat la trecerea la cursurile de zi, de la seral, a fiului d-lui Baltac în cadrul Facultăţii de Automatică.

11. Numirea actuală în răspunsabilităţi la nivelul noului minister (Ministerul Electrotehnicii, Electronicii şi Informaticii) a unor persoane incompetente, profitoare şi fără pregătire profesională cum sînt: Ion Oprea, Gavril Gavrilescu.

12. Modul de participare efectivă la cărţile la care este coautor.

13. Promovarea în funcţii de conducere din Centrală şi alte instituţii a unor persoane incompetente: fiul d-nei Ana Mureşan, fiul d-lui Gogu Rădulescu.

Semnează membrii Comitetului local al Frontului Salvării Naţionale din ITCI Bucureşti (intervenţia a fost votată de 433 de salariaţi ai institutului)

Sperăm, domnule ministru, că dumneavoastră care lucraţi într-un domeniu de vîrf, electronică şi electrotehnică, o să ignoraţi întîmplarea că numărul întrebărilor care vi se adresează este chiar 13. Ar fi fost bine să fie mai puţine şi rău să fie mai multe.

OPREA GEORGESCU ■

Interviuri rămase în sertar

NICOLAE BREBAN:

„Cineva, ceva se exprimă prin mine"

Acest interviu trebuia să apară în revista „Flacăra" numărul 33 din 2 noiembrie 1978.

— Destinul dumneavoastră are o logică, Nicolae Breban?

— Cînd eram mai tînăr, aveam orgoliul să cred că pot imprima un desen „logic" destinului meu. Acum sper ca el să prindă o „logică" și asta nu printr-o supraveghere sau calcul lucid, ci ca o recompensă a fidelității mele. Față de el, bineînțeles.

— Opera dumneavoastră este susținută de ironie. Dar în adolescență erați un „răutăcios"?

— Nu. Eram un adolescent „nătîng". Vulnerabil, confuz, speriat de existență, de real, de realitate. Nu numai că nu profesam ironia, dar ea, această calitate înalt intelectuală, mă și speria puțin. Astăzi nu pot concepe cultura și chiar existența în afara ironiei.

— Cuvîntul scris a devenit în această situație mijlocul de a ieși din impasul în care vă aflați?

— Nu voiam să ies... neapărat sau... prea repede din acest „impas". Adolescența mea și post-adolescența au durat mult și m-au chinuit destul. Pe mine și pe alții, cei din jurul meu, care mă iubeau. Această ezitare de maturizare se datora cred intuiției gravității, a greutății copleșitoare — pentru mine — a ceea ce urma să vină. A greutății specifice a acelui „cuvînt" pe care eu l-am văzut totdeauna în forma unei construcții și anume a romanului. Spre deosebire de mulți confrați ilustri, eu, cu mult mai înaintea adolescenței, chiar înaintea pubertății etc., etc. visam să ajung... nu scriitor, ci romancier.

— A fost lungă calea pînă la cuvîntul scris?

— Mă aflu pe această cale. Iar în treacăt fie zis, constat că discuția noastră a început să curgă.

— Trebuie să ne încurajăm. Rememorați totuși cîteva momente pe care le-ați străbătut înainte de a ajunge la scris.

— Poate am avut norocul să „fug" de acasă la șaptesprezece ani. Printr-o eroare tipică perioadei, am fost exmatriculat din toate liceele pentru motive extrașcolare. Deși reprimit după cîteva luni — în care timp am lucrat într-o fabricuță din localitate — am preferat să plec din acel mediu. Am terminat liceul la Oradea, la fără frecvență, muncind ca funcționar la o întreprindere a sfatului popular. În 1952 am venit la București și am vrut să mă înscriu la Litere conform utopiei mele de a ajunge scriitor. Cum nu mi-au primit actele, am refuzat să mă întorc acasă, să cînt la vioară sau să mă afund în variatele lecturi ale vîrstei mele intelectuale de atunci. La cîteva zile, în aceeași lună august, m-am angajat ucenic strungar la uzinele „23 August" din București. Crescut în provincie, în medii burgheze, aveam marea curiozitate a unui alt mediu specific, deja dominant în viața socială, cel al lumii, al clasei muncitorești. Pentru mine, o lume aproape exotică atunci. Deși cei din jurul meu nu au înțeles exact tendința mea — pentru că oricum „dosarul" meu nu putea și nici nu a fost refăcut cu elemente atît de simple — am intrat, am pătruns cu toată ființa mea deschisă în acest nou mediu.

— Ce ați cîștigat din această experiență?

— Răsplata a venit mult mai tîrziu: nu numai prima mea carte, **Francisca**, a cărei acțiune se petrece, parțial, într-o uzină din București, dar, mai ales, darul de a putea intra în contact, de a învăța dificila, aproape imposibila profesiune de a te apropia de oameni din medii eterogene, străine, de importanță vitală pentru un adolescent viu. Aceasta am cîștigat într-adevăr atunci și acolo și a fost nu numai un mare dar, ci și o calitate ce a durat: capacitatea de a mă apropia de oameni, mai ales de cei care fac o altă meserie decît a mea, oameni care creează valorile materiale ale lumii noastre.

— Răsucirile destinului dumneavoastră v-au ajutat la scrierea cărților sau au fost o stavilă?

— Nimic, niciodată nu m-a împiedicat să scriu, să exist astfel în această specificitate, ca să mă exprim puțin pedant. Eu nu cred că un scriitor cu vocație, cu necesitatea exprimării, cu necesitatea vitală a exprimării, poate fi împiedicat de un accident exterior, cu excepția morții. Orice altceva îl întărește, ca să parafrazez pe nu știu cine.

— Cărțile pe care le-ați scris pînă acum stau sub semnul „absenței stăpînilor", adică a absenței din lumea descrisă de dumneavoastră a criteriilor ferme, a unor autorități morale statuare?

— Este, într-un fel, adevărat, ceea ce arată încă o dată cît de prelungă a fost, este adolescența și post-adolescența mea. Au fost unii critici, inteligenți, dar grăbiți care mi-au etichetat deja opera sub semnul acesta — al adolescenței ideatice tipologice — vorbind adică de incapacitatea mea de a răsfrînge întreg orizontul problematic și sentimental și de a cantona în zone larvare, friabile, negativiste. Dorința mea dintotdeauna și poate moralitatea mea a fost de a „răsfrînge" cu sinceritate omul în întreaga și uneori imprevizibila sa structură...

— Dar cred că în cărțile semnate de dumneavoastră este vorba de o viziune simplificatoare asupra omului, de prezentare a zonelor mai obscure ale ființei umane...

— E adevărat, perfect adevărat, trebuia să spun că urmez această tendință de a exprima cu sinceritate omul, evident, omul de azi, al secolului, dar și problematica omului etern. Eu însumi sînt nesatisfăcut de viziunea cărților mele în sensul că aștept să apară o problemă umană, o echilibrare, dacă vrei, de la dionisiac spre apolinic. Așa ar fi firesc să se întîmple, așa sper să se întîmple.

— Sînteți pregătit pentru a descrie o lume guvernată de legi mai precise, mai clare?...

— De ce, eu cred că lumea descrisă de mine urmează ea însăși legi clare și precise: dar simplitatea expresiei sau a legii este totdeauna o consecuție, nu o premisă. O consecuție a unui proces complicat, ce pare uneori confuz, obscur, descris cu subiectivitate.

— Reformulez întrebarea: sînteți pregătit pentru a descrie o lume mai armonioasă, călduță de o lumină mai blîndă?

— Da, cred că da, cărțile pe care le scriu acum — de la terminarea **Buneivestiri** am mai terminat două cărți — au intrat, intră într-o lumină de amiază.

— Vă trăiți cărțile?

— Da, înainte de a le scrie

— Provocați realității întîmplări pentru a le scrie apoi?

— E adevărat, dar e o lege care mi-a scăpat mie însumi de cîteva ori, o lege pe care eu însumi aștept să o înțeleg. O lege pe care o suport, oricum, pe care o plătesc, o lege de care nu mă plîng.

— Ce vă deranjează la dumneavoastră?

— Aproape totul. Faptul că supraviețuiesc este rodul unui compromis.

— Ați prefera o altă cale de comunicare? Mai clar, scrisul vă stinghерește?

— Dimpotrivă. Îi stinghерește pe alții... pe inamicii mei literari.

— Aveți cîteva adevăruri fundamentale?

— Da, eu sînt un bun fiu al lui Polonius și-mi rămîn

CINE A FOST ÎMPOTRIVA CULTURII

Dezastrul culturii a început în 1944

Tendințele care duceau spre dezastru cultura românească s-au afirmat în anii imediați după cel de-al doilea război mondial, cînd a început destrămarea ciclică a sistemului de valori create în prima noastră jumătate de veac. Dezvoltînd o filosofie „nouă", aceea a materialismului dialectic și istoric, anunțată „revoluționar" în reviste de către gînditori ambulanți provenind, din cele mai pestrițe stări și preocupări sociale — foști zarafi, muzicanți, pălărieri, medici stomatologi și veterinari — care au împlîntat nemilosul bisturiu ideologic în tot ce se creasă pînă la ei, fără o discernere necesară, elementar obligatorie cînd e vorba de istoria unei spiritualități. Mai mult, în zeloasa lor răfuială cu gîndirea trecutului, calfele și ucenicii de uzină au îngroșat uneori pînă la caricatural liniile de forță ale concepției materialist-istorice, deveniți redactori șefi de ziare și edituri, transformate în canonade cu atac politic continuu, disprețuind orice intenție constructiv continuatoare în planul gîndirii. Așa s-a ajuns la o rupură de fond între cultura românească dintre cele două războaie mondiale și cea care, în mod firesc, urma să se dezvolte în anii de după război. Printr-o manevră socială de moment, mai opacă decît cele medievale, erau executați, deportați ori anatemizați în izolare definitivă cărturari recunoscuți pe plan european, gînditori consacrați. Au fost desființate catedre, societăți de cultură, școli de gîndire și tendințe, etc. Înfundate în același teasc politic, neîndurător comunist, cu trecutul. Totul trebuia să înceapă de la zero, spunea, prin 1948 un ideolog marxist ca I. Chișinevschi, secondat de Nicolae Belu. Noțiunile, categoriile și conceptele materialismului istoric erau înscrise la capitolul unor necesități imediate în cultură, a cărei forfecară începea de sus în jos. Dogmatismul politic și filosofic se instaura treptat, pînă va culmina cu epoca tiranului ceaușescu. Cultura, cîndva deschisă, este înscrierată acum suspiciunilor, bănuielilor și intențiilor care dădeau dovadă de vigilență continuă. Enorma influență negativă a factorului politic paralizant asupra fenomenului cultural s-a resimțit adînc, dar mai ales asupra generațiilor de după război, însetate de cultură, intrată pe mîna unor comisari ideologi plătiți de dictatori, de tipul aceluiași Chișinevschi sau dulăul ceaușist Dulea.

Într-o istorie retroactivă a ideilor, care nu poate lipsi din cuprinsul unei culturi, ne vom da seama cum cultura aceasta a trebuit să suporte denaturările de clan, răstălmăcirile agresive derutante, umilințele făcătorilor de dosare, interdicțiile programate pe cincinale, la nivelul națiunii, dar și al indivizilor în sfera ideilor. A nu arăta toate aceste stări de lucruri intrate în scena vieții sociale după 1944 este tot atît de grav ca a le minimaliza consecințele lor degradante.

Căci, ce altceva, dacă nu blamare și intoleranță arbitrară promova filosoful Ion Banu, de altfel, ulterior, un bun istoric al filosofiei, ca trebuie stimat în domeniu, dar care, nu de dragul adevărului, în numărul 2 al revistei „Lupta de clasă", din 1948, arată că nu se dă dovadă de fermitate politică atunci cînd se discută ideile unor autori. Astfel că, fără să mai respecte unele cerințe elementare, referindu-se la filosoful care dăduse culturii românești lucrări fundamentale ca: *Personalismul energetic* (1927), *Vocația, factor hotărîtor în cultura popoarelor* (1932). *Timp și destin* (1940). și altele, nici nu-i mai trecea numele întreg pe pagina de revistă, lăsînd impresia că e un „oarecare" și deplîngea faptul că: „în țara noastră a mai apărut, nu de mult, o lucrare ca aceea a unui *Rădulescu-Motru*" (s.ns.) (p. 134). Incriminînd, recenzentul avea să devină profesor universitar, după ce se pronunțase cu migală ideologică, mai puțin filosofică, în toate problemele, de la limbă și de la revoluția de la 1848, la activitatea celor din muzee, notînd că aceștia „s-au condus în muncă după criteriile materialismului istoric și, pe cît se pare... obiecte expuse și relația dintre ele ilustrează concepția marxistă asupra evoluției societății" (p. 135).

Evenimentul precum cel de la 1848 a stat și în atenția „Almanahului Literar" din Cluj, care publică scenariul cinematografic „Bălcescii" de Mircea Zaciu. Probînd o vigilență aparte, A.S. Dumitrescu, în „Viața Românească" nr. 11/1953, apreciază scenariul amintit, unilateralizînd în dreapta și în stînga, bucuros că se „dezvăluie adevărata față a lui Brătianu... antisemit în scena de început, pentru că a spus că *un om fără patrie, nu e român*" (p. 381). Nu era greu de aflat că D. Brătianu și I. C. Brătianu au fost promotorii ideilor literale, susținînd cauza celor care doreau să se împămînteneacă, dar pe care A.S. Dumitrescu îi face subpămînteni, adică victime lăsînd o imagine deformată în conștiința generațiilor tinere. Procedeele folosite răsturnau realități recunoscute. Se va întîmpla că aceleași procedee vor fi folosite și în investigațiile îndreptate asupra lui Titu Maiorescu, B. P. Hașdeu, Vasile Conta, sau un Iorga, L. Blaga, Mircea Vulcănescu și mulți alții, cu sisteme de gîndire îngropate definitiv sau parțial de dictatura comunistă.

VASILE VETIȘANU ■

Dulează (4)

De la această formă fictivă de vînzare a unui film și pînă la premieră, urma cea mai cumplită luptă de gherilă dintre regizori și cenzură; constînd în tăieturi.

În **toamna anului 1988** filmul este, totuși, gata; Vaeni cere vizionarea acestuia în **forma pe care o dorea el**, asumîndu-și orice răspundere. În **30 decembrie 1988** regizorul primește o scrisoare de amenințare cu demiterea de la film, altcineva urmînd să-l preia și să efectueze toate tăieturile dorite de M. D. **(peste 50 de modificări!)**. Iată cîteva dintre aceste cerințe aberante: ■ — s-a scos o dramatică întîlnire dintre Iorga și Carol II („cum, tov. Vaeni, regele Mihai vorbește la televiziunea maghiară și noi îi facem popularizare lui taică-su?!); ■ — a fost scoasă în mod brutal scena cu execuțiile legionare urmînd celor de la Jilava (fără să realizeze, Vaeni le filmase în zona Snagov — or, acolo sate întregi fuseseră rase de pe suprafața pămîntului de către ceaușescu); ■ — exista în film un cadru în care țărăgea cu pistolul o femeie, s-a scos (abia după), s-a aflat că tovarășa făcea exerciții de

credincios mie [illegible] n limitele slăbiciu[illegible] uman. Sînt apoi un bun fiu al tatălui meu și rămîn credincios tribului meu spiritual și de sînge, deci culturii și națiunii căreia aparțin

— Care ar fi cîteva dintre aceste adevăruri fundamentale ?

— Într-o discuție defineam concretul de autoritate ca implicînd doi timpi : 1. decizia realistă și 2. consecvența cu ea. Iată sursa autorității mele. Un adevăr al societății noastre, cred eu, trebuie să fie apropierea realistă a poziției omului în [illegible] modernă și a relațiilor [illegible] cu trecutul

— Totuși, mai concret, mai la subiect, care ar fi după dumneavoastră aceste adevăruri fundamentale ?

Unul din adevărurile simple și eterne ale omului, ale românului este să păstreze ceea ce i-a folosit vreodată, ceea ce l-a ajutat să trăiască și să supraviețuiască. Un alt adevăr e[illegible] memoria injust[illegible] traite, memoria colectivă, memoria momentelor de criză istorică. Ca și, evident, memoria momentelor de împlinire istorică, memoria primelor sclipiri, tulburătoare și poate violente, de unitate națională.

— Acestea țin de trecut. Dar ce puteți spune despre prezent ? Care ar fi adevărurile lui ?

— Respectul față de muncă, față de valoarea materială dar și spirituală. O anume atitudine față de muncă, o anume asumare morală și spirituală a produsului creat. Capacitatea morală colectivă de a ne asuma întregul destin. Luciditatea că o greșeală a oricăruia dintre noi poate afecta interesele colectivității. Un mare respect pentru ceea ce numim cultura sau civilizația românească, ce a topit în sine, într-un proces istoric, elementele limbii, credinței, luptei naționale, elementele uriașei metafore prin care putem vedea lumea, prin care încercăm să o modelăm.

— Care credeți că este elementul original al culturii noastre ?

— Spontaneitatea.

— În cultura română de azi se văd semnele unor înnoiri. Care ar fi ele ?

— Regăsirea tradițiilor și a valorilor ei, un timp negate. Crearea unei școli literare — și nu numai literare, ci și plastice și muzicale — cu curente distincte, diverse adeseori de nivel european — în ceea ce are mai bun Europa. Nu avem, din păcate, reviste literare la nivelul creației, a slăbit interesul față de nașterea și promovarea tinerelor generații în literatură, e insuficientă prezența tînărului om de cultură în lume

— Îmi permit să remarc faptul că atunci cînd ați condus o revistă ați nu străluciți prin combativitate.

— Nici nu am dorit acest lucru. Atenția mea se concentra asupra unității de stil și de gîndire a revistei și asupra unui cît mai înalt, cît mai profesionist nivel de abordare a problematicii scrisului. Voiam apoi și nu în ultimul rînd să dezbat cărțile care apar în toată țara, cărțile scriitorilor în viață.

— Care ar fi șansa culturii române de a se afirma în lume ?

— O mai mare conștiință a originalității noastre, o pierdere, în sfîrșit, a complexului de cultură minoră și de limbă de circulație restrînsă. Dacă o vreme, de la Heliade la Lovinescu a trebuit să imităm — deși adeseori am „imitat" prost sau lucruri care nu erau demne de imitat — acum, o afirm cu toată responsabilitatea, există domenii ale culturii în care nu avem de datorat nimănui nimic, domenii ce produc opere majore. Aceste opere trebuie însă să circule, autorii lor trebuie să devină propagandiștii vii.

— Ce-i mai trebuie, totuși, culturii noastre de azi ?

— Susținători mai tenace, mai credincioși. Care să ne iubească și atunci cînd pierdem, cînd facem erori. Cultura este o cauză națională, este o necesitate națională, istorică, ea nu este un moft sau o invenție a unuia sau altuia. Consumatorul de literatură trebuie să-și pună cu gravitate problema necesității culturii în România de azi. Și dacă, altădată, cărțile — primele semne ale unei gîndiri originale, ale unei existențe naționale — erau scrise pe furiș, în mînăstiri, astăzi ca în Renaștere, ele trebuie să devină obiect de dispută vie, publică și responsabilă.

— Ce înțelegeți prin patriotism în artă ?

— A crea opere durabile

— Prin ce se caracterizează condiția umană în acest sfîrșit de secol XX ?

— Omul, cred eu, simte sau presimte că trebuie să se despartă de anumite lucruri, oricît de mult s-a obișnuit cu ele, oricît de perfecte îi par. Unul din gravele semne de [illegible] ale omenirii este dezvoltarea inegală a civilizației pe cele cinci continente. Aceasta e una din sursele suferințelor de azi, ale nesiguranței de mîine. Eu nu cred că această inegalitate se poate rezolva repede sau ușor. Ea nu e numai de natură materială. Ea este un proces istoric și moral. Omul european, omul socratic a încercat să-și răspîndească modul său de a fi, de a gîndi. Și această expansiune a provocat o stare de criză. Avem puține lucruri care să ne ajute cu certitudine în descifrarea viitorului, chiar a prezentului. Unul din ele este, îndubitabil, modul goethean de a privi munca, ca pe o pasiune, ca pe o necesitate. În acest fel dispare sau s-ar ameliora problema mult dezbătută a alienării omului modern. Trebuie însă ca omul să-și creeze și să i se creeze cadrul ambiental necesar realizării sale, adică al practicării muncii sale ca o pasiune, ca o libertate.

— Ce vă nemulțumește pe această planetă ?

— Zgomotul, deci calomnia. Fenomenul mușchi la arat.

— V-ați descoperit vreo vină în existența dumneavoastră ?

— Nenumărate. Cîteva mari. Iată una dintre ele : mîndria, rigiditatea nefirească, izolarea în „turnul de fildeș". „Turnul de fildeș" e necesar, poate, creației dar el nu poate deveni un mod de existență

— Asta înseamnă că uneori vă înstrăinați de realitate ?

— Da, mai ales în prima tinerețe. Mereu însă. Îmi resimt ca o vină incapacitatea de a sesiza fenomenele majore ale societății, ale omului. O senzație nu atît de imperfecțiune a operei — aceasta există mereu, bineînțeles — cît o imperfecțiune de stabilire a unui contact mai egal cu toate zonele majore.

— Ați acceptat vreodată ceva aprioric ?

— Existența Părinții. Prejudecățile lor, aproape toate minunatele lor prejudecăți fundamentale, deci dragostea pentru cîntecul și muntele domol din preajmă, pentru Eminescu și steagul românesc. Dragostea pentru curățenie și carte. Respectul de morminte cu care începe istoria.

— V-am urmărit fluxul vorbirii. Îmi dau seama că vorbiți neglijent, ca unele dintre personajele dumneavoastră.

— Dacă te împiedici la cuvinte, nu mai vezi construcția.

— N-aș spune că nu sînteți un om orgolios. Vă credeți cumva un ales ?

— Da, în înțelesul că cineva, ceva se exprimă prin mine.

— Nu așa. Vroiam să știu dacă vă credeți superior semenilor din jur.

— Niciodată. Am învățat enorm de la aproape oricine. am fost ajutat enorm. Fără mama mea și încă o mie de indiferenți binevoitori care m-au susținut fără să-mi ceară nimic în schimb, fără educatorii mei, fără prietenii mei, scriitori sau nu, n-aș fi ajuns niciodată scriitor.

— Opera dumneavoastră seamănă cu un conglomerat în care alături de părți scriptoare sînt și altele inaspectuoase. Vă inhibă cumva opera perfectă ?

— Da, sînt chiar contra ei. Contra conceptului de capodoperă. Cum spuneam odată, la primul meu interviu, eu nu doresc să scriu capodopere, ci să-mi trăiesc viața ca o operă

— Știu că vă place mult să vă analizați. V-ați dat seama de cîteva dintre clișeele dumneavoastră ?

— Mă îndemni să-mi fac caricatura. Cu plăcere. Folosesc prea des cuvîntul forță

— Nu l-ați folosit deloc cît am discutat. Și acesta este un clișeu verbal. Dar unul de gîndire ?

— Puternici și stat.

— Ce n-ați suporta să se spună despre dumnevoastră ?

— Că sînt hoț sau necinstit

— La ce sînteți opac ?

— În orice caz nu la frumusețea feminină.

— Este prima propoziție mai jucăușă pe care o rostiți. Mi-ați răspuns pînă acum cu gravitate de parcă am fi puși să rezolvăm destinul umanității. Dumneavoastră nu vă place să vă mai și jucați ?

— Un francuz ți-ar putea răspunde că nu sînt destul de grav pentru asta.

— Unii trec prin viața socială în travesti. V-ați surprins vreodată într-o astfel de ipostază ?

— În iubire.

— Știți ce nu înțeleg la dumnevoastră ?

— Ce ?

— Cum de aveți răspuns la toate.

GEORGE ARION ■

---

tragere ■ **existau în film**, conform adevărului istoric **cîteva momente** în care diverși adversari ai dictaturii legionare (Gigurtu, Ghelmegeanu, Ralea ș.a.) sînt arestați, deși nefiind comuniști, momente montate „în paralel" cu antrenamentele de tras la țintă ale „echipelor morții" — s-au scos (să fi făcut M. D. un paralelism între arestarea acestora și cea a unor oameni politici, ziariști, scriitori ordonată de ceaușescu ?!) ; ■ — s-au scos toate scenele ce înfățișau „regia mitingurilor de tip fascist" — însemne, portrete, steaguri etc. Cînd Vaeni a vrut să introducă secvențe documentare de arhivă de la „marele miting legionar" din 6 octombrie 1940, M. D. a rămas uluit că regizorul reușise să aibă acces la acestea, TOATE semănau pînă la identic cu mitingurile regizate de fosta dictatură ceaușistă ! Și multe altele încă... !

Timp de mai bine de cinci ani, suferind o marginalizare și-o izolare perfect dirijate, trăind într-o stare materială umilitoare, un regizor a fost nevoit să facă peste 15 variante de scenariu și tot atîtea decupaje regizorale ; a fost „chemat la ordine" în peste 20 de vizionări ale filmului, de cele mai multe ori acesta fiind în fază de lucru ; a suferit nenumărate intimidări, amenințări cu „interdicția profesională" pînă „nu face ceea ce i se cere", adică să taie, să modifice ori să adauge lucruri străine de adevărul istoric dar convenabile ideologiei „partidului". Toată politica de destabilizare a **economiei naționale** practicată de ceaușescu a fost aplicată întocmai — cu o fidelitate diabolică ! — de către M. D. în destabilizarea **culturii naționale**,

H. P. — Ți-a fost vreodată teamă, Constantin Vaeni — iar dacă da, cînd ?!

C. V. — Da. Mi-a fost teamă de iminența **premierei** acestui film, care fusese programată pentru data de... **18 decembrie 1989** ! Ar fi fost o premieră jalnică, a unui film **mutilat**... L-am acuzat pe M. D. în memorii adresate oficial unor înalți demnitari din Comisia ideologică a fostului cece al pecere (Constantin Olteanu, Ion Coman).

H. P. — Ți-ai considerat ultimul film pierdut... Am aflat cu stupoare că l-ai găsit totuși... CUM ?!

C. V. — Am înțeles că filmul este pierdut în ziua de **5 octombrie cînd**, în urma memoriilor făcute (înregistrate cu nr. 7063 și 7064 la cece în 29 septembrie), am fost ridicat de acasă și interogat timp de aproape două ore cu privire la „nemulțumirile mele și la sursele de inspirație și documentare la care am apelat pentru realizarea filmului... ?! Sursa era IORGA, Dumnezeule !, iar **documentarea** o reprezentau scrierile sale... și bibliotecile, și pelicula din arhivă... ! Am mai aflat că, la sfîrșitul lui noiembrie, M. D. trimisese filmul la Cabinetul nr. 2. Din acel moment, nu am mai știut nimic de el, **pînă cînd...**

...În dimineața zilei de marți 9 ianuarie a. c., Constantin Vaeni, împreună cu o echipă de filmare cu care filmase și fiima ășezarea revoluției noastre — pătrunde în palatul Primăverii, reședința încă de bază a fiarei. Filmează SACI (ați c'tit bine !) cu bijuterii și aur și mai filmează și zeci de volume, legate în piele și oferite cu fierbinți și laudative dedicații, dictatorului, de către mai mulți scriitori contemporani... (dar acesta este un alt subiect) ! În cabina de proiecție a palatului dă peste mai multe filme polițiste, de duzină. Alături de ele, descoperă în sfîrșit și cele **6 cutii în care se aflau bobinele filmului „DRUMEȚ ÎN CALEA LUPILOR"** (pentru că acesta este titlul, de data asta definitiv, preluat din titlul unui articol semnat de marele savant român, al filmului pe care regizorul s-a apucat să-l refacă în lucru, dîndu-i în sfîrșit forma pe care și-a dorit-o **și pe care o vom vedea în curînd pe ecrane !)**

Un film despre Teroare — despre un mare sacrificat al ei ! — a ieșit astfel la lumină din însuși bîrlogul unei alte, incomparabile mai crude și mai demente terori.

HORIA PĂTRAȘCU ■

Ai avut dreptate, Dorine !

Între personajele cu multă (și diversă) personalitate care se adunaseră acum peste 15 ani la „Flacăra", erai — Doina Tudoran — omul care mă șocase puternic cu o „berbecie" politică ireductibilă și invariabilă. Tot ce se întîmpla în țara noastră venind „de sus", de la înălțimea „genialului" suveran, îți se părea rău, mirosind a rău, prevestitor de rău, premisă a răului. Chior și concesiile, chiar și unele semne aparent luminoase. Tu le contestai pe toate. În gura mare ! Și cînd începeai să vorbești, parcă dădeai cu jilț... Dispăreau toți mușterii din jurul nostru... Numai Secelcanu, Dumnezeu să-l ierte, rămînea adesea cu noi, deși nu înceta să repete : „Cu ăsta (aducă cu tine) sîntem permanent în pericol să ne lege pe toți !" Și avea dreptate. În viața mea am mai întîlnit doar un singur „nebun" de talia ta — pe același coordonate, pe fotbalistul Cornel Dinu, care-l înjura și huiduia pe Ceaușescu în orice loc public se afla : în autobuz, în tren, pe stradă, la intrarea sau ieșirea de pe terenul de fotbal, teren în mijlocul căruia își făcea, de regulă, semnul crucii, la începutul meciurilor, în văzul spectatorilor și al telespectatorilor... Că Dinu a scăpat — un timp — se explică prin apartenența la clubul Dinamo (ce forță !) și prin marea lui valoare fotbalistică. Tu însă nu ai scăpat. Cu tot talentul tău uriaș, cu toate premiile literare care se abăteau asupra ta, ai fost în cele din urmă legat, cum prevăzuse „Podoșul" nostru — Secelcanu.

Nu m-am apucat însă să scriu aceste rînduri în cadrul și de dramul unei memorialistici de circumstanță, mai mult sau mai puțin gustată. Am pus mîna pe pix ca să te cunosc — înainte de a ne reîntîlni (și mînie, ultima oară ne-am plimbat pe Magheru, eu mergeam spre redacția „Sportul", iar tu îmi vorbeai — senin — că aștepți să moară măgarul, deși viața te ajunsese un coșmar, iar „băieții" ne urmau ca niște vulpi, pe trotuar...) — că tu, Dorine, ai avut mare dreptate, dreptate de bătrîn filozof deși abia trecuseși de 30 de ani.

Așa a fost, Dorine, dar ce în ce mai rău, apoi groaznic, de-mi venea să strig la aparatul de radio cînd vorbeai — cîțiva ani mai tîrziu — la „Vocea Americii" : „Trebuia să te credem toți, copile ! Așa merităm, dară am fost orbi sau dară am închis ochii !..."

MARIUS POPESCU ■

Restituirea necesară

„Nu e prea scump, domn'ule Stancu?"

„Deloc. E chiar ieftin".

Discuția avea loc în biroul lui Zaharia Stancu, în urmă cu două decenii. Președintele breslei scriitorilor examina satisfăcut fotografia unei machete și cei ce îl interpelau erau cîțiva tineri scriitori. Era vorba de un monument de mari dimensii înfățișîndu-l pe Eminescu. Autorul lui: sculptorul Oscar Han. Onorariul artistului părea exorbitant. Mare era și suma destinată turnării în bronz, ridicării soclului și amenajării spațiului din jur. Junii erau mirați că nu Consiliul Culturii și etc. urma să împroprietărească Bucureștii cu noul Eminescu ci scriitorii, din bugetul destul de sărac al Uniunii lor.

Vorbind, Stancu privea cu voioasă melancolie prin fereastra frumosului său birou din clădirea splendidă și ea de pe șoseaua Kiseleff. Se părea că mai există un motiv pentru insistențele sale și s-a grăbit să-l expună:

„Stăm în casa Toma Stelian. Asta a fost pe timpuri un mare jurist, ministru și cînd a construit palatul în care ne-am oploșit noi, l-a legat prin testament să aibă o destinație strict culturală. Aici a fost un muzeu de pictură. Desființîndu-se muzeul și oferindu-se clădirea Uniunii Scriitorilor, urmașii lui Toma Stelian n-au ridicat obiecții. Dar știu eu... Poate mor mîine-poimîine și-or să vă dea afară de-aici. Avînd însă un paznic sfînt, pe Eminescu, nimeni nu se va atinge de voi!"

Și monumentul s-a ridicat. Îl îndrăgisem. Părea că e de o veșnicie instalat pe falnicul lui soclu dar...

A venit cutremurul din '77 și casa a suferit oarecari avarii. Nu și Eminescul nostru. O hotărîre „de sus" i-a alungat pe scriitori din Kiseleff 10. Nu li s-a oferit nimic în schimb. Uniunea a fost îngăduită în Casa Monteoru (Casa Scriitorilor), urmînd a împărți spațiul și așa meschin cu propria-i administrație, plus cea a Fondului literar, cu biblioteca, arhiva, cantina-restaurant și bucătăria. Spre a le „feri" de alte posibile catastrofe toate piesele de mobilier, scumpe și toate operele de artă al căror proprietar era, au fost urcate în camioane și duse într-o destinație necunoscută. Pare se că într-un castel de vînătoare (al tiranilor) de la Scroviște.

Peste noapte a dispărut și Eminescul lui Han! El nu era o prezență tocmai potrivită în palatul devenit ambasada unei țări africane. Nimeni n-a știut de soarta lui și nu cred că președinții scriitorilor din acești ani a făcut vreo diligență spre a-i da de urmă. Cultura noastră n-a avut noroc cu Popeștii!

Sînt sigur că ar fi fost topit de n-ar fi fost „uitat" la Fondul plastic de unde avem datoria să-l reînălțăm sub cerul spart de stelele iernii dar și de gloanțe.

„Vechiul" Eminescu ar întineri.

Unde să-l așezăm?

Tinerii stăpîni ai cetății vor hotărî. Și *acest* Eminescu trebuie să se întoarcă acasă!

GHEORGHE TOMOZEI ■

„Gestul" lui Geo Bogza

Se cunoaște Gestul *(Plopul singular* — aproape o Semnătură!) al(e) lui Geo Bogza! S-a(u) văzut, de atîtea ori, în ziua sau prag de 15 ianuarie, (mai ales!) în *România literară*. Prietenii, apropiați sau cunoscuții marelui scriitor se trezeau — prin recunoscuta-i generozitate — și acasă cu un asemenea autograf. Am fost și eu — așa cum am mai scris — beneficiarul unei asemenea ilustrate, în ianuarie 1977: *„Prosloviți ziua de 15 ianuarie! / Prosloviți emoționanta aniversare / Geo BOGZA"*.

Am luat-o, recunosc, mai mult ca o stereotipie prietenească de la marele autor al *Cărții Oltului*...

Întîmplarea a făcut ca, peste 12 luni, cînd, după cutremurul din martie, nu mai locuia în „Piața Cosmonauților 5A", ci undeva, „pe la Sf. Iosif", și nu putea fi găsit decît la „Căsuța poștală 3047", să-l întîlnesc pe Maestrul Bogza în chiar ziua de 15 ianuarie 1978, pe bulevardul Magheru... Era o zi cu soare, dar geroasă. Fără zăpadă. Eu fugisem de la serviciu, pentru o oră-două, să cumpăr ceva din oraș. Mă grăbeam și-mi era frică să nu mă „zărească" cineva Maestrul Geo Bogza, care ieșise „la plimbare", m-a luat de braț, cu brațul său care înotase în Dunăre, cu gesturile-i domoale, calme, binecunoscute, și a început să mă întrebe, cu vocea-i la fel de domoală, de sănătate, de casă, de una, de alta etc. U'șor-ușor, am ajuns la Calea Victoriei și, lîngă Florăria dintre Cofetăria și Restaurantul „Athénée Palace" m-a rugat să-i „permit" să „cumpere niște flori".

„— O garoafă, Doamnă, numai o garoafă!" — a zis florăresei.

Apoi, către mine:

„— Domnule Băileșteanu, vă rog să mergeți cu mine la Ateneu, s-o puneți dumneavoastră la picioarele statuii lui Eminescu! El este Sfîntul nostru".

Am rămas stupefiat. (Cred că nici nu realizasem pînă atunci în ce zi eram). Revenindu-mi, ca dintr-un pumn, dîndu-mi seama că, peste vreo 20 de zile, Maestrul Bogza împlinea 70 de ani, am vrut să cumpăr și eu „un buchet", dar nu m-a lăsat.

„— Nu! Atît! e de-ajuns. E un simbol! Pentru Sfîntul nostru..."

După ce am pus garoafa la statuia Eminescului, Maestrul Bogza m-a invitat să stăm puțin pe bancă, să contemplăm... După vreo jumătate de oră de „contemplație" și de „discuție" *„à la quotidienne..."* („ce mai faci? ce mai spui? ce mai e nou?" etc.), ne-am ridicat. Maestrul Bogza m-a luat iar de braț și, după cîțiva pași pe aleea Ateneului, mi-a spus, cu pauze mari:

„— Poate mă crezi un bătrîn maniac... Cultul meu pentru Eminescu e un scut. Atîta mai avem... Singurul nostru Sfînt... Să-l apărăm".

Am realizat eu atunci „despre ce este vorba", dar abia acum (din păcate, abia azi, 13 ianuarie 1990) îmi dau pe deplin seama că, de fapt, era un *gest* discret, dar hotărît, de a ne opune apropierii (peste 11 zile) „aniversări" — de 60 de ani — a tiranului.

A „genialului" care și-a băgat laba-i ucigașă pînă și în floarea poeziei, mutilîndu-ne, cum se știe, naționalul nostru *Tricolor*...

— Iertați-mă, Maestre Geo Bogza, că nici în aprilie '89, cînd v-am vizitat și mi-ați dat acel text autograf pentru Eminescu (apărut în *„Manuscriptum"* nr. 1/1989), cînd v-am găsit atît de trist și însingurat — doar „cu Eminescu" alături! — nu mi-am mai amintit acea „întîmplare" din ianuarie 1978!

Of-ul Domniei-voastre a fost lung și greu. Dar *floarea* și „Sfîntul Eminescu" au spart, iată, zidurile tiraniei!

La mulți ani!

FĂNUȘ BĂILEȘTEANU ■

Să fie dată publicității cifra suplinitorilor

Orice decizie capătă un grad mai mare sau mai mic de corectitudine și eficiență în funcție de informațiile pe care se bazează. Nu vreau să spun că acesta este singurul factor care poate determina o decizie, dar el mi se pare a fi esențial. Improvizația, relativismul, minciuna, eroarea pot fi corectate pe această cale.

În acest spirit, propun forurilor competente să facă publică prin presă cifra suplinitorilor la modul global, apoi departajată pe specialități, începînd de la profesorii cu gradul definitivat obținut pînă la cei de gradul I.

Dar aceasta nu ajunge. Se cuvine să fie făcut public numărul stagiarilor, al navetiștilor titulari și al specialităților în mare deficiență de personal didactic. Se cuvine să devină publice deziderateele lor, puse într-o largă discuție prin presă, radio, televiziune. Decizia pe urmă.

ROMUL MUNTEANU ■

Literatura – bună la toate

Sub orice dictatură, dar cu deosebire sub aceea a monstruoasei perechi, nu numai principiul adevărului a fost mereu contrazis și jignit, dar chiar realitatea imediată. Oficialii regimului nu răstălmăceau doar sensul lucrurilor, ei negau însăși evidența. În aceste condiții, artele nu trebuiau să fie decît slujitoare fidele ale totalitarismului: cu atît mai mult literatura care, prin apelul la cuvînt, era mai aproape de discursul ideologic și demagogic. Realismul — mereu invocat ca program — se traducea în operele artiștilor mediocri și conformiști printr-un *idilism* la fel de străin artei ca și realității. O reprezentarea caracteristică a realismului socialist, a cărui reactualizare a fost încercată cu insistență în ultimii cincisprezece ani sub numele de „umanism revoluționar".

Adevărații artiști au știut să răspundă însă cum trebuie așa zisei „comenzi sociale", să rămînă stăpîni pe arta lor, să opună aservirii politice o motivare artistică. Ei au mizat din plin pe multitudinea de sensuri ale ficțiunii, au apăsat pe claviatura întinsă a metaforelor. Modalitățile abuzive, oblice, ocolitoare, au predominat la început. Romanul sau teatrul parabolic, proza onirică, metaforismul cețos au constituit primele forme de sugestie a adevărului, de inculcare a lui unei conștiințe receptoare care a acceptat și deprins cu tot mai multă încîntare codurile complicității.

După 1971, ca o reacție la faimoasele „teze din iulie", care au declanșat funesta „revoluție culturală" de inspirație chinezească, s-a trecut la atitudini mai directe de restaurare a adevărului asupra societății românești postbelice. Îndemnurile oficiale de a se „reflecta realitatea" au fost luate ad litteram de o seamă de scriitori și astfel, în locul unei literaturi evazioniste cel puțin în aparență, au apărut romanul politic, teatrul politic și chiar procesul politic. De valori diferite și, mai ales, aparținînd unor autori cu un trecut politic diferit, operele respective au vizat în majoritatea lor anii '60, deceniul al șaselea, „obsedantul deceniu", cum l-a numit Marin Preda, care a dat prin *Cel mai iubit dintre pămînteni* ultima și, poate, cea mai importantă mărturie a scrierii. De altfel, cele mai izbutite dintre aceste lucrări surprindeau vicii structurale, perene, împreună cu mentalitățile nocive pe care le-au generat.

Înăsprirea cenzurii a limitat enorm cărțile creditabile din punct de vedere al observației sociale, dar nu le-a putut opri cu totul. Apariția în cursul anului trecut a unui roman precum *Drumul cenușii* de Augustin Buzura, veritabil rechizitoriu moral și pamflet politic, nu e doar rezultatul unei confuzii care îngăduie și adevărul. Acest roman sau altele apărute mai înainte reprezintă însă numai partea vizibilă a unui ghețar ce asalta oceanul de minciună al epocii.

Epoca în care literatura a fost în avangarda rezistenței artistice și culturale autohtone și, mai mult decît atît, și-a asumat treptat sarcina de a acoperi cu măiestria ei și alte domenii cărora li se interzisese de mult accesul la adevăr. De-a lungul întregii perioade dictatoriale, dar cu deosebire în ultimii ani, s-a petrecut un fenomen pe care sociologii vor trebui să-l analizeze cu atenție: pe măsură ce restricțiile referitoare la libertatea de expresie se înmulțeau, literatura și-a asumat sarcini tot mai numeroase, vitale pentru conștiința națiunii.

Folosindu-se de avantajele ficțiunii artistice, de jocul pe care aceasta îl îngăduia prin irealitatea ei, scriitorii, prozatorii în primul rînd, dar și poeții în anii din urmă — îndeosebi cei tineri — au suplinit imposibilitatea sau dificultatea ziariștilor, istoricilor, sociologilor, filosofilor de a comunica adevărul profesiunilor lor. Istoricii adevărați au fost nevoiți să se refugieze în trecutul îndepărtat (și nici alci intransigența politicului nu era absentă), filosofii în istoria filosofiei și logică, epistemologie sau într-o meditație având ca obiect și pretext limba, literatura, cultura, cum s-a întîmplat cu „școala de la Păltiniș".

Scriitorii și criticii literari au preluat, la un moment dat, o bună parte din inițiativele refuzate colegilor lor. Audiența de care s-a bucurat nu numai literatura, dar chiar și o parte a criticii literare se explică în acest fel.

Literatura română contemporană prin cei mai demni reprezentanți ai ei și-a făcut în acest fel datoria în perioada care încă nu ne vine să credem că a devenit amintire. Literatura a fost în acel răstimp *bună la toate*, cum se zice. Să vedem ce rol va juca în momentul în care va reveni la uneltele specifice și cum se va desfășura dialogul ei cu publicul în continuare.

MIRCEA MARTIN ■

Cuminte

Priviți-mă cum stau cuminte
priviți-mă cum încerc să tac.
Voi vorbiți, voi vă loviți
Cu cărămizi în piept.
Voi ieșiți în stradă și vă cereți drepturile
Voi nu știți ce cereți.
Voi nu știți ce vreți.
Voi puteți să stricați corola de minuni a lumii.
Căci aerul nu mai miroase a pucioasă și a sînge
În aer plutește miros de ciolan
Ați fost ținuți sub arma foamei
Ați fost aruncați în becurile foamei
Ați stat după gratiile foamei
Acum, ciolanul e liber, plutește în aer
Luați-l, descărnați-l, dezosați-l
Lumea întreagă se uită la voi
Turma domnului fără de credință
Cu speranță și disperarea ciolanului
Ciolanul îzbăvirii voastre, ciolanul libertății
Ați fost niște flare vechi
Vreți să fiți numai flare
Să prindeți ciolanul
Să mă loviți ca pe un posibil concurent
Ca pe un pretendent la Ciolanul Național.
Vă rog puneți mîna pe el, vă implor înhățați-l
descărnați-l, îngurgitați-l
stropiți-l cu vin de Xerez
Spălați-vă pe dinți, scobiți-vă-n dinți
Și-apoi printre rigiluri
uitați-vă la mine cum tac !

GEORGE STANCA ■

De ce urăsc dictatorii cultura și pe artiști

Un bătrîn gazetar „de stînga", care a petrecut în pușcăriile „la canal" mai mult de un deceniu, îmi povestea că a cunoscut un deținut cocoșat pe care îl cunoșteau toți pentru înfirmitatea lui. După cîțiva ani de detenție, s-a dumirit că în jurul său existau sumedenie de cocoșați, numai că pe aceștia nu-i vedea fiindcă aveau cocoașa pe dinăuntru. Spiritul le era bolnav, nu trupul.

„De stînga" nu înseamnă neapărat comunist. Sînt „de stînga", „de dreapta" ori „de centru", numai cei care nu realizează că pe lîngă dreapta și stîngă și buric, omul mai are conștientizează un înainte și un înapoi precum și poziții personale în raport cu punctele cardinale. Chestiunea stîngii și a dreptei au pus-o tranșant numai partidele comuniste, dedesubtul ei fiind limpede : cine nu-i cu noi, e împotriva noastră. O astfel de împărțire în două a lucrurilor duce, ca orice operațiune în absolut, la absolutism, la dictatură. Toate regimurile care îl obligă pe om să decidă : **stînga** sau **dreapta** au evoluat spre dictatură și crimă. Comunismul a fost dintotdeauna o practică, nu o teorie. Nimeni nu știe să spună ce e, de fapt, comunismul, nici măcar doctrinarii săi. Tot ce a încercat a fi o definiție, a pornit cu clauza „dictaturii proletariatului". Dictatura e dictatură, indiferent că e a proletariatului sau a capitalului.

Tiraniile de tip comunist i-au orînduit pe cetățeni astfel : clasa muncitoare, țărănimea și, la urmă, intelectualitatea. Acreditarea ideii că intelectualitatea poartă oricum o vinovăție, chiar cînd e de stînga, e motivată atît de dispreț, cît și de frica pe care dictatorii o resimt vizavi de gîndire.

S-a zvonit adesea că Muzeul de Artă al României va fi mutat. În realitate, ceaușescu nu a intenționat niciodată să trimită colecțiile de artă în altă parte. Nu întîmplător sediul c.c.-ului e înconjurat de instituții culturale. Nu din jocul hazardului au fost distruse Biblioteca Centrală Universitară și Muzeul Național. Trebuie însă spus că aceste bastioane ale intelectualității au fost rostuite cu dublă funcțiune. Muzeul era plin de ziduri duble prin care au circulat teroriștii. În mulțime s-a tras și cu automate minuite de la distanță, prin telecomandă. Ei, ceaușescu, știa că poporul respectă spiritul, marea cultură, că în mintea omului de treabă muzeele și bibliotecile au, ca și bisericile, funcțiuni sacre. Nu trebuie să ne mirăm, teroriștii au atacat din biserica Kretzulescu. Omul bun nu concepe că sacrul poate fi întrebuințat contra binelui. Muzeului și Bibliotecii Centrale li s-au dat foc din ură, întrucît puterea a știut întotdeauna că poporul suferă cînd e atacat fondul intelectual.

Nici un om sănătos la minte nu a îndrăznit să împartă vreodată lumea în muncitori, țărani și, mai apoi, intelectuali. Omul sănătos la minte nu disprețuiește părțile ființei sale. Omul e un întreg — trup și suflet. În renaștere, pictorii cereau să fie plătiți dublu cînd trebuiau să facă și portretul mîinilor. Mîinile sînt tot atît de expresive ca și chipul. Ei, tiranii și fidelii lor, au tras din biserici, muzee și biblioteci fiindcă erau siguri că poporul și armata nu vor trage în biserici, muzee și biblioteci.

O seamă de intelectuali au acum tendința de a vorbi că Revoluția au făcut-o artiștii și, în general, școliții. E adevărat că în Revoluția Română jumătatea școlită și foarte școlită a avut un rol mare, dar nu e mai puțin adevărat că muncitorimea din toată țara a acționat unitar lucid, tenace, așa cum numai o categorie socială luminată o poate face. Și a făcut-o astfel deoarece muncitorii români ai anului 1989 au carte, au minți frumoase, au fii la școală, la facultăți și în sistemul culturii.

Un muzeograf — care, la rîndu-i, a încasat trei gloanțe — îmi povestea că a solicitat sprijinul unui grup de tineri, pitit sub zidurile Muzeului Național, spre a pune la adăpost tablourile vestite și că acest grup, avînd o compoziție eterogenă (studenți, elevi, muncitori), a ajutat la depozitarea pieselor de faimă cu un sentiment de necesitate vecin cu evlavia.

Golanii, a căror distracție intelectuală era șepticul jucat în palate, au disprețuit cultura și poporul și au incendiat instituțiile care pretutindeni în lume simbolizează un maximum de civilizație — biblioteca și muzeul — din dispreț pentru popor și știind că acolo, în spirit, durerea e deînțeleasă.

TUDOR OCTAVIAN ■

Nu uităm că și actorii, ca și artiștii au fost la Revoluție. Ba chiar din primele clipe, cînd vocile și chipurile lor cunoscute au dat o primă coerență mîniei și bucuriei. Nu ei au făcut Revoluția, nu au organizat-o sau condus-o, nu au „ajuns la putere". Arta are puterea ei care-i ajunge, dar e impresionant că această forță a folosit atunci, ne-a folosit atunci. Ce-au gîndit, ce li s-a întîmplat cunoscuților noștri actori, artiști care, fie și pentru o clipă, au apărut „la rampă" în clipele de schimbare adevărată, a istoriei ?

Nu ne propunem o ordine alfabetică, sau a importanței contribuției celor care au trecut de pe scenă în viață atunci cînd logica strictă, a marelui spectacol al vieții le-o impunea. De-aceea, nu începem cu Ion Caramitru sau Sergiu Nicolaescu, atunci cînd Televiziunea Română Liberă a putut, în acele prime momente, să transmită și altceva decît imaginile uluitoare ale Revoluției însești, am văzut cu toții chipul lui Tudor Gheorghe și i-am ascultat cîntecele în care melosul oltenesc era doar mărmurul gîndului și sufletului întregii Românii. Deci, Tudor Gheorghe a fost, cu cîntul său, în inima Revoluției. Dar el a fost, asta se știe mai puțin, în Craiova unde viețuiește, chiar la revoluție.

Fără repetiție, direct în revoluție

TUDOR GHEORGHE

— Bună ziua, Tudor Gheorghe ! Nu v-am mai văzut cam de mult într-un spectacol.

— E adevărat. În ultima vreme, am fost „uitat", după un spectacol ținut la Sala Polivalentă din București. Printr-o filieră aproape „f.-rească", mi s-a adus la cunoștință că nu mai am voie să cînt de unul singur. La două săptămîni, Mircea Dinescu mă sună : „Nea Tudore, din cauza mea ?" „Nu, Mircea. Nu, numai ! Sîntem împreună de vină. Tu c-ai scris, eu c-am spus, iar ceilalți c-au ascultat, săracii".

— Pe timpul revoluției din decembrie, ce-ați făcut ? V-ați inclus în evenimente ?

— Nu sînt omul care a fost în frunte. N-am ajuns printre primii pe treptele Prefecturii din Cralova. Mai tîrziu, e drept, am plecat din teatru înspre casă, „ghinion", sînt o persoană publică, am fost sălutat pe brațe și drumul meu către balconul „discursurilor" a fost un zbor. Poate, cel mai frumos zbor al existenței mele sociale. Pe brațe dus, am ajuns acolo. Mi-a fost puțin frică. Vedeam prin sticlă și printre gratiile din fier forjat opt „antiteroriști", în costumele lor deja știute, căști și scuturi, în fruntea cărora un om pe care n-am să-l uit toată viața, dotat cu o armă scurtă, pe care o văzusem doar în filme, mi-a făcut semn și-am înțeles, că numai eu, unul adică, am voie să intru în sediul comitetului județean de partid. Am fost luat de un căpitan MAN și strecurat în localul județenei. Prima întîlnire am avut-o cu dl. Ion Traian Ștefănescu, care mi-a adresat cuvintele : „Tudore, oprește năvala ! Ai grijă ! Cred în puterea ta de a vorbi cu oamenii"... Am ieșit în „balcon" și am dat știrea primită, că familia ceaușescu a fugit. Lumea a avut reacția cea mai firească. Am anunțat, că peste cîteva minute, în fața acelei mase de oameni, de circa 80 de mii, împreună cu Ion Traian Ștefănescu vom purta un dialog. Peste o jumătate de oră, în sediul județenei de partid, nu mai era nimeni.

— Auzind aceasta, mulțimea și-a manifestat bucuria că sînt liberi. Nimic mai periculos ca această libertate prost înțeleasă. Au pătruns înăuntru, oameni și oameni. Oamenii oameni trebuiau să rămînă, restul trebuiau să înțeleagă, în numele jertfelor făcute, că e mai important să fie la locul lor de muncă, buni profesioniști, nu aspinzurați într-un scaun. Am spus-o și în cadrul consiliului în care am fost ales că principiile prin care ne-am constituit, în primele zile, nu sînt cele mai democratice. Am îmbătrînit în două săptămîni de revoluție. Sîntem, deja, bătrîni revoluționari. Și pentru că înțelepciunea este un apanaj al vîrstei ar trebui să ne respectăm „vorbele vechi". Nu cred că cei care au pătruns primii, nu știu cum, trebuie să și rămînă primii. Se știe că în orice societate, vremelnic, oamenii dotați cu bun simț, conștienți de valoarea lor, sînt singuri. Mediocritatea, veleitarii, oamenii mici vor fi întotdeauna mai uniți, pentru interese minore. La apelul meu : „Începem o nouă etapă a existenței noastre. Să ne întoarcem, fraților la locurile noastre de muncă. În numele celor care au murit, noi care sîntem vii să facem acolo, unde lucrăm, ca în această țară să fie bine". Cei care au înțeles, au înțeles. Mulți, nu. Aceasta este marea mea tristețe. Au rămas să ocupe birouri, fotolii, mașini.

— Cu ce vă îndeletniciți, în cadrul Consiliului Județean al Frontului Salvării Naționale ?

— Din primele zile, am fost împuternicit de dl. Marin Nisipeanu, președintele „ales" al Consiliului Județean al Frontului Salvării Naționale, (n n. — între timp, ați aflat că domnul Nisipeanu s-a reîntors la uneltele muncii sale) să mă îngrijesc de presă și radio în județul nostru, Dolj. În dialogurile purtate cu redactorii și oamenii de presă, le-am spus că presa și radio-ul, de acum încolo, nu au nevoie de nimeni care să le coordoneze activitatea. Am devenit o presă liberă. Deviza noastră trebuie să devină : „eu scriu, eu semnez, eu răspund". Dar după atîția ani de „indicații", e foarte greu să rupi lanțurile obișnuinței.

— Cedați în fața mediocrității ?

— La început, mi-a fost rușine că sînt contemporan cu unii dintre cei pe care îi ascultam vorbind și pe care nu-l unea nimic, în afara unei penibile parveniri. Le mulumesc tuturor prietenilor mei, care m-au sfătuit simplu : „Rămîi bătrîne. Nu-i lăsa să-și facă mendrele !" Am stat un timp, dar cîtă vreme mi-a fost negată calitatea mea umană de doamna procuror Cîmpeanu : „Ca om ești o rușine pentru județ și pentru țară" ; de domnul Petre Popa : „Banditule", de domnul Marin Nisipeanu : „Ești anarhist și antirevoluționar", sub semnul acestor acuzații, gestul meu firesc a fost să informez „adunarea" că îmi este greu să port un dialog civilizat și constructiv cu oameni care se rezumă la apelative staliniste. Drept pentru care, m-am retras de bună voie spre a putea medita la ce trebuie să facem de acum încolo. Astăzi, 10 ianuarie, reprezentanții comitetelor F.S.N. din instituțiile de cultură m-au delegat să-i reprezint în cadrul consiliului județean. Sper să ne întîlnim ca oameni adevărați ai județului !

DUMITRU UDREA ■

CÎT EI VOR FI, ȘI „FLACĂRA" VA FI !

Mulțumim celor care au rămas fără duminică

Le mulțumim tuturor doamnelor și domnilor care atît sîmbătă cît și duminică ne-au sunat (și ne au găsit) [illegible] noaptea tîrziu la redacție. Erau îngrijorați (majoritatea fiind abonați) că n-au primit revista. Le-am explicat că întîrzierea apariției se datorește „exodului" care ni s-a impus și că, totuși, grație eforturilor supraomenești ale tipografilor de la „Universul", în după-amiaza zilei de sîmbătă 20 și în ziua lor liberă, duminică 21 ianuarie, rotativa a început să se învîrtească și pentru noi. La Difuzarea presei, cei care au asigurat, duminică, expedierea revistei către țară și-au adus de acasă copiii să-i ajute. Nici unii, nici alții nu și-au dat numele „la gazetă". Noi, cei care iscălim articolele din revistă, ne înclinăm în fața sublimului anonimat al muncii lor. Și vă asigurăm că „Flacăra" va fi !

Nu există răpiri

Îngrijorarea populației a crescut din cauza zvonurilor care vorbesc despre copii răpiți de teroriști. Simbătă, 20 ianuarie, am căutat să aflăm ce știe poliția și ce poate spune ea oamenilor în deruta creată.

Domnul general maior Dumitru Bâtlan, șeful Poliției Capitalei, ne-a dat asigurări că așa-zisele răpiri nu sînt decît zvonuri lansate de adversarii revoluției, pentru a tulbura și înspăimînta populația. Poliția, afirmă domnia sa, cunoaște toate cazurile de dispariții reclamate de familii. „Le-am dat în urmărire imediat, și prin presă, cu fotografii. Majoritatea celor ce au fost anunțați ca dispăruți de la domiciliu, după revoluție, s-au întors singuri acasă ori i-am găsit noi. Unii — copii, adolescenți — dormeau la prieteni, la rude, fără să anunțe acasă. Motivele sînt diverse și, nu rareori, țin de atmosfera din familie. Nici unul, însă, nu a pățit nimic rău. Nici unul n-a fost răpit.

Nici un caz de dispariție de acasă nu conține elemente care să ne conducă spre a da crezare zvonurilor de răpiri. Prin antenele noastre, am constatat și noi în stradă existența acestor zvonuri; de pildă că teroriștii ar intenționa să ia ostatici pentru a obține eliberarea lui Nicu Ceaușescu. Nimic nu confirmă așa ceva.

Cei care doresc să verifice cît este de veridic un asemenea zvon pot să se adreseze poliției din cartier sau, cel mai operativ, la telefonul 055, la care răspunde Dispeceratul Poliției Capitalei."

Domnul general ne-a rugat să îndemnăm oamenii să aibă încredere în loialitatea poliției, asigurîndu-ne că, împreună cu întreg aparatul pe care îl comandă, dorește să redreseze sentimentul de siguranță civică al cetățenilor. „Poliția română lucrează, acum, în slujba poporului, veghează pentru ordinea și liniștea publică, pentru descoperirea celor ce atentează la integritatea și viața persoanei, la bunul personal și obștesc."

Pe măsură ce nu mai au posibilitatea de-a folosi gloanțe, dușmanii revoluției folosesc zvonuri producătoare de panică. Să nu le dăm satisfacția pe care o urmăresc! Această armă, din arsenalul crimei psihologice, nu este nici ea infailibilă. Nu ne-au biruit cu gloanțe; nu ne pot birui cu zvonuri! Ne pot face, însă, rău. Să avem tăria și luciditatea de a reduce pînă la anulare acest rău.

Dorin GHERGHINESCU ■

Anunțați cine deține arme!

Panica, produsă de împușcături sporadice, care s-au mai auzit în București, este exagerată. Oamenii nu știu despre ce-i vorba, își închipuie că au mai rămas teroriști ceaușiști care atacă. Lucrurile nu stau așa, ne spune domnul locotenent colonel Gheorghe Sporeanu, șeful circumscripției de poliție nr. 1, loi, 18 ianuarie, de pildă, spre seară, în Piața s-au tras focuri de armă. A fost rănită o santinelă. Militarii au răspuns cu foc puternic. Părerea noastră este că n-au fost teroriști ceaușiști, fiindcă n-au răspuns cînd s-a ripostat. Sîntem convinși că au tras țigani care au arme. Populația ne poate ajuta, dacă ne sesizează orice posesor de armă. Mai sînt arme în posesia unor necunoscuți. Le-au obținut pe cîteva căi: atunci cînd, în revoluție, s-a distribuit chiar și armament automat doar cu înregistrarea, la repezeală, a datelor din buletin (dar hoții puteau avea multe buletine furate și le puteau folosi); unii au furat arme din casele foștilor demnitari ceaușiști, din ale căror locuințe s-au furat foarte multe lucruri: în sfîrșit, alții au dezarmat polițiști (avem multe pistoale dispărute în acest mod).

Tot în ultimele zile, la Băneasa, șoferul unei mașini cu butelii de aragaz a refuzat să oprească și a trecut printr-un baraj de gărzi. Cei din gărzi au tras și l-au rănit în picior. Iarăși s-a crezut că au tras teroriștii. La Liceul agricol Băneasa, vreo 200 de eleve și-au făcut bagajul, dorind să plece acasă. Directoarea a telefonat domnului general la Poliția Capitalei. Domnul maior Vicențiu Gheorghiu a mers acolo, a stat de vorbă cu fetele, le-a explicat că n-au fost teroriști, că n-au de ce se teme.

Studenții de la A.S.E. s-au oferit să ajute poliția în acțiunile de depoluare a locurilor publice de elemente parazitare, de bișnițari, foști condamnați de drept comun fără ocupație.

Domnul locotenent colonel Sporeanu dorește să mai atragă atenția asupra faptului că abrogarea interdicției de deținere de valută, în lipsa unor necesare delimitări legale, favorizează traficarea valutei la negru și îmbogățirea speculanților. Altceva este valuta obținută pe căi legale! Dar, bișnițarii cumpără, de pildă, cu o sută de lei dolarul și, cheltuind 90 000 de lei, își pot agonisi „cinstit" o cameră video pe care o revînd cu 170 000 de lei. Tentația transformă în bișnițari și pe unii care n-au fost. Sînt necesare precizări legale care să restrîngă posibilitatea unor asemenea manevre frauduloase. „În holurile hotelurilor, țiganii ne rîd în nas: «Am o sută de parai — cuvîntul lor pentru dolari —; ce-mi faci polițistule?» Iar noi nu le putem face nimic. Într-o zi, am încercat să aducem de la Intercontinental, pentru cercetări, doi asemenea indivizi. I-am urcat în mașină, dar alții ne-au înconjurat amenințători mașina și a trebuit să abandonăm."

Poliția ne apare. Acum nu mai există nici o îndoială. Noi cum o apărăm, cum o ajutam? Întrebarea este de stringentă actualitate și nu-o adresăm celor care, oricum, nu pot interveni determinant, ci acelora în drept s-o facă. În epoca neagră a ceaușismului, poliția era obligată, adesea, să se ocupe cu prioritate — ni s-au arătat documente revelatoare — de căutarea clinilor unor „familii sus-puse sau rudă cu acelea, iar nu de apărarea cetățenilor atacați în plină stradă și jefuiți de naveliști ai pușcăriilor din care îi tot scotea mărinimia dictatorului. Acum poliția este, în fine, a poporului, n-o mai deturnează nimeni de la rosturile sale, dar este absurd să se simtă cu mîinile legate în fața unor infractori pe care, culmea ironiei!, nu are îndreptățirea legală să-i aresteze și trebuie să-i lase liberi să-i sfideze pe oamenii cinstiți. Cît să mai asistăm pasivi la maimuțărirea democrației în beneficiul paraziților și al profiturilor de toate spețele?

Dorin GHERGHINESCU ■

Poliția nu este miliția!

● Nu s-a spus mult timp adevărul ● Specula nu este un fenomen, se generalizează cazuri izolate ● Nu mai sînt probleme pentru cafea și țigări ● Valuta? Art. 37 din Decretul 210/1960 este abrogat. Nu mai avem instrument juridic ● Una e să ai valută prin muncă, alta e să ți-o procuri dînd 120—150 lei pe un dolar ● Ne preocupă gestionarea valorilor, delapidări, abuzuri, state de plată fictive etc. ● Din decență, trebuie să evităm superlativele: „Acte irresponsabile", „fapte deosebit de grave" etc. Să nu calificăm în afara actelor normative! ● Ne-am propus să nu mai facem comparații față de situații din trecut. Noi n-am avut niciodată în vedere realitatea, ci stări false ● Am făcut informări economice reale ● Avem oameni cu pregătire superioară, specialiști. Nu ne ocupăm numai de comerț, ci și de: starea de administrare a patrimoniului instituțiilor, corupția, daunele care pot apare în legătură cu încadrarea în muncă, acordarea de locuințe, loturi de teren agricol ● Să răspundem într-o problemă bine stabilită; să se știe organele care răspund, nu să controleze toți ● Consumul de alcool este fantastic! ● Au apărut echipe ad-hoc de beți care, sub pretextul controlului, caută băuturi ● Vrem să știm ce elemente caracterizează situația: cele mai frecvente infracțiuni ● Statul va trebui să facă un mare efort pentru a stăvili bursa neagră ● Nu există un comerț subteran organizat ● Să verificăm afirmațiile. În principiu, vinovat este cel dovedit ● Este timpul ca șefii să vorbească mai mult cu subalternii ● Mulți așteaptă ordine ● Încă nu se spune tot adevărul! De ce?

În timpul discuției de la Inspectoratul General al Poliției, punctînd, cum ați văzut, elementele cotidiene ale acestor momente, domnul maior Costică Voicu, locțiitor al șefului direcției economice ne explică:

„Sîntem tineri și vom trăi în viitor. Sînt copil de țăran, în liceu știam că milițian este cel care fluieră pe stradă. Am mers la școala de miliție din convingere; dacă n-ai genetic o pornire împotriva hoților, nu faci nimic. Acum se întîmplă lucruri noi. În afara vinei generale, nu sîntem vinovați. Într-un fel acționezi cînd ești nevinovat, altfel cînd ești pătat.

Sînt, însă cîteva probleme; specula nu mai are virulența cunoscută. Noi ne ocupăm acum de „cei mari", de capii bisnței. Cei pe care îi vedeți pe străzi sînt „gainarii". Sigur că sînt și ei importanți, dar, în acest moment ne preocupă îngrosiștii. Ei stau pe undeva ascunși și așteaptă prilejul. Vrem să tăiem răul de la rădăcină. Îi așteptăm, sîntem pregătiți.

Specula se face pe căi rafinate, prin minori pe care nu îi poți pedepsi. Polițiștii sînt cunoscuți; apare un paradox; oamenii îi văd pe bișnițari, poliția, nu. Se ascund de noi cînd ne văd. Cea mai grea problemă este chiar... atitudinea cetățenilor. Cînd poliția prinde un hoț, lumea îi ia apărarea hoțului.

Avem poliția noastră. Să o lăsăm să-și facă treaba. Nu există nici un motiv de îngrijorare!"

Iată, de pildă, Ristea Ion, 19 ani, este operator chimist la „Danubiana". L-am găsit, după un raid prin capitală, la secția 10. Arestat, adus de cîțiva soldați pentru că vindea la supraprețuri țigări străine. Încerc să vorbesc ceva cu el, sub stare de arest. Este imposibil. „E rău ce-am făcut" zice. Prin toată ființa lui, îți cerșește iertare, stîrnește milă. Cine l-a învățat? Este, absolut, un găinar.

PAUL AGARICI ■

TELEX

● Manea Ilie, gestionar, și Mihale Adrian, șofer, de la Întreprinderea de Preparate și Conserve din Carne București — Popești-Leordeni au fost arestați. Motivul? Din cele 466 kg salam Sibiu care trebuiau distribuite magazinelor au sustras 68 kg. Fapta — ca pe vremuri. Reacția poliției — ca pe vremuri bune. ● În flagrant a fost surprinsă, de către polițiștii controlori, și Răpinenau Aurelia, fosta gestionară a alimentarei nr. 82, care vindea pachete cu produse de import cu 117 lei în loc de 108 lei. ● „Pe stil vechi" a mers și Ștefan Zoltan, gestionar la magazinul „Mobila" din Turda, care a vîndut mai multe zeci de paturi pentru copii cu 1 300 lei în loc de 1 050 lei. Poliția a mers însă pe stil nou, așa că vînzătorului i se va asigura un pat al statului, la preț real. ● Fără supraprețuri vindeau cafea doi adolescenți: în policlinica de la Spitalul Municipal București, Pulpan Doru, 17 ani, și Mocanu Marian, 14 ani, cereau exact 475 lei pe kilogramul de cafea. Totul părea în regulă, deși ilogic. Puștii aveau peste 3 000 lei și încă vreo 14 kilograme de cafea. Vînzătorii „cinstiți" s-au dovedit a fi, după cercetările poliției, autorii spargerii Cofetăriei Sebastian. ● Iată, sintetic, cum au evoluat infracțiunile de ordin economic în zilele de 19, 20 și, respectiv, 21 ianuarie a.c.: dosiri și neexpuneri de mărfuri la vînzare: 72 — 34 — 11; specula: 20 — 7 — 6; sustrageri: 13 — 7 — 3; vînzări preferențiale: — 5 — 8 — ?. Ori scad prea repede infracțiunile, ori devin polițiștii mai îngăduitori. Noi îi vrem pe polițiști umani — adică să fie prietenoși și politicoși, dar să ne apere de hoți, să fie neiertători cu infractorii! Nu uităm că, în regimul trecut, fosta miliție, de voie-de nevoie, a fost cam blîndă cu tîlharii și excrocii, ocupată fiind cu paza „traseului" și a „obiectivelor" și, în timpul liber, și cu reprimarea. Și poliția actuală trebuie să reprime hoția, specula, tîlhăria, crima. Fără brutalitate, dar cu fermitate!

„NAȚIONALA înainte de toate!“

— Mă bucur că te văd bine și sănătos. Unde te-au găsit evenimentele?

— La Constanța. Am plecat din București în 21 decembrie, după ce dădusem ultimul examen din facultate, la Analiză economică. M-am întors în 27.

— Ce facultate ai absolvit?

— Comerț.

— Vorbește-mi despre pregătirile de pînă acum.

— Le-am reluat în 7 ianuarie. S-au antrenat cu noi și Stoica și Pițurcă.

— Ce fac ei?

— Acum sînt bine, pe locul 4, la trei puncte de lideră. S-au redresat după ce a fost schimbat antrenorul. Dar divizia B e foarte dură peste tot, inclusiv în Franța.

— Am înțeles c-ați fost bine primiți la Montpellier și Nisa.

— Excelent. Au fost niște oameni extraordinar de sufletiști, toate încasările în contul „Libertatea“, plus organizarea unui convoi de 36 de mașini cu ajutoare pentru țara ubavă.

— Ce părere ai de răspunsul bunului tău prieten Belodedici?

— Mi-a părut bine că a spus așa! Abia aștept să-l văd și să jucăm iarăși împreună.

— Nu v-ați văzut în răstimpul ăsta?

— Nici n-am putut vorbi, măcar. Eu n-am de ce să-i cer scuze pentru ce-a făcut. A fost și-a rămas mai mult român, pentru că a crescut în România, d-astia are și plăcerea să se întoarcă. N-a uitat că aici s-a format și-a ajuns fotbalist cunoscut. N-are ce să reproșez, s-a simțit bine și la Steaua și la națională.

— Știi că ești în cuntrul unei dispute între Sportul Studențesc și Steaua?

— Sportul m-a crescut, m-a format ca jucător, acolo m-am maturizat, am avut condiții foarte bune, colegi extraordinari. A venit acel moment al Supercupei Europei — pe forma slabă a echipei Sportul studențesc, erau pe locul 8 după ce timp de trei ani fuseseră pe primele locuri. Apoi, a ieșit cum a ieșit!

Plăcerea a fost de partea mea, să rămîn la Steaua pentru performanță, pentru ceea ce, de fapt, îi trebuie unui sportiv și la Sportul nu puteam realiza. A fost bine și pentru națională..

— Te respect prea mult ca să te pun în situația să te pronunți. De fapt, convingerea mea este că doi se ceartă și-al treilea — o echipă străină — va cîștiga. E-adevărat?

— Problema e mai veche, deși înainte nimeni nu m-a contactat direct pentru că se știa că nu depinde de mine. Acum, sînt cluburi care discută mai la subiect. Din vară, aș dori să plec, considerînd că mi-am făcut datoria față de campionatul intern. Dacă tot vorbim de performanță, aș vrea să mă verific cu cei mai buni, prin asta reprezentînd tot țara și tot fotbalul românesc.

Dar lucrurile astea le pot rezolva și-n timpul liber. Acum e important să ne fie mintea limpede și să ne concentrăm pentru campionatul mondial, să arătăm că și-n fotbal s-a produs o descătușare, că tineretul sportiv poate să fie la nivelul poporului care a făcut revoluția, aducîndu-i, de la fotbal, bucurii pe măsură.

— Ce crezi că va face Steaua fără „antrenorii“ pe care-i avea în tribuna oficială?

— Eu aș vorbi de ambele echipe, pentru că ambele au dovedit că sînt foarte bune — și mărturie stau partidele internaționale. Steaua a fost o echipă bună pentru că jucătorii sînt buni. La fel Dinamo — și prima dovadă e să fie în Cupa cupelor. Performanțele internaționale s-au obținut pe valoare, inclusiv calificarea la mondiale, realizată pe lotul acestor două echipe.

Realitatea este că am avut la campionat echipe foarte slabe, fără pregătirea cerută de performanța internațională, fără munca pe care o ducem noi.

— Cum crezi c-ar trebui să se joace returul?

— Normal. Cu mențiunea de a fi protejați la meciurile neimportante, așa încît să n-ajungem obosiți în preajma mondialelor.

Și aș mai spune un lucru: să se renunțe la cantonamente. Dacă tot e libertate, sportivii să fie lăsați să se organizeze singuri; d-asta cred că ar trebui introdus profesionismul.

— Se poate face acest lucru dintr-o dată?

— Să aprecieze cei competenți. Dar profesionismul are și un revers, cu care noi, fotbaliștii, nu prea sîntem obișnuiți. E vorba de disciplină, de răspundere, de adaptarea la niște rigori foarte severe. Altfel poți să decazi foarte repede. În discuțiile de zilele astea am aflat niște lucruri care arată că profesionismul nu-i o joacă.

— De pildă?

— De pildă, la cluburile profesioniste nu există probleme personale pe care să le discuți la echipă. Ai fost angajat să joci — problemele personale le rezolvi personal. Și dacă le gîndești prea mult la ele, înseamnă că nu ți-e mintea la fotbal și „la revedere“.

Lucică Bălan s-a dus la echipă ca mijlocaș de travaliu, dar acolo l-au pus pe un post, de coordonator, pentru care n-avea calități și în care nu putea să dea randament. A început să gafeze, cei din jur făceau și presiuni pe ideea că e străin, randamentul l-a scăzut și mai mult, iar acum e rezervă. Totul a pornit de la faptul că patronii l-au cumpărat pentru un post nepotrivit calităților lui; n-a putut — la revedere! Ce-aș face eu dacă m-ar pune fundaș dreapta, e-acolo ar avea ei nevoie?

CAZUL HAGI

(Urmare din pag. 24)

mai mult decît atît, după cum se arăta într-un comunicat publicat luni în „Gazeta Sporturilor“, „Clubul Steaua, avînd în spate familia Ceaușescu, nu a mai acceptat, nici pînă azi, o discuție pe această temă“ (provocînd, tot în schimb, acum un an pe vremea asta și cu tupeul tradițional deja, o alta — pe tema încorporării și-a lui Cristea!).

La aceste argumente legale, regulamentare și de bun simț prin care Sportul studențesc solicită elucidarea, în noul climat din țara noastră a cazului Hagi, gruparea din Regie mai adaugă trei: 1) reîntoarcerea lui Hagi — care nu și-a încheiat studiile, mai avînd de susținut examenul de diplomă — la echipa studențească de la care a fost luat, ar fi un gest de popularitate care l-ar servi lui Hagi în Europa fotbalistică, știindu-se bine, peste tot în lume, ce rol au avut studenții în izbucnirea și izbînda revoluției din decembrie; 2) față de „pornirea“ pe care l-a dat-o Sportul studențesc, Hagi ar putea resimți o obligație morală de a contribui, preț de un retur, la redresarea acestei echipe (la care fostul său coechipier Coraș n-a ezitat să revină); 3) Hagi poate pleca la o echipă de peste hotare și de la Sportul studențesc.

De partea cealaltă, Steaua are și ea cîteva argumente: sentimentul de posesiune izvorît din cutumă, din obișnuința de a-l ști pe Hagi în curtea sa, orice discuție pe această temă fiind de neacceptat, acum ca și „înainte“; avansul în tratativele concrete pe care secția de fotbal le are, fie și doar schițate, în vederea transferării lui Hagi peste hotare; speranța reală că, avîndu-l pe Hagi în echipă, în retur, indiferent cum s-ar desfășura acesta, Steaua ar rămîne în lupta pentru titlu. Dincolo de aceste argumente, ceea ce se poate reproșa actualei conduceri a Stelei sînt cîteva lucruri: aceeași opacitate la dialog ca pe vremea cînd „tabloul era pe perete“; același stil, de a evolua „la impuse“, în relațiile cu cluburile, ca pe vremuri; și — cel mai trist, după părerea mea — obstinația cu care, în majoritatea intervențiilor publice (inclusiv în presă), reprezentanții fotbalului de la Steaua amestecă în ciorba lor un lucru aproape sfînt: rolul armatei în susținerea revoluției. Acest act de mare purificare națională este mult prea important ca să fie invocat de lumea fotbalului — indiferent că referirile s-ar face la rolul studenților sau la cel al armatei în desfășurarea lui. Armata poate să-și păstreze clubul și fotbaliștii, dar nu și cohorta de ilegalități, abuzuri și dictate prin care unii sportivi (între care și Hagi) erau aduși aici, fără loc și timp de bună ziua pentru cluburile dezmembrate. Altfel spus, armata are datoria inclusiv de a restabili corectitudinea în curtea propriei grupări sportive, conform legilor la care trebuie să ne raportăm cu toții. E, aici, o sursă suplimentară de respect și de credibilitate față de intențiile asanării fotbalului de toate relele de pînă acum.

În sfîrșit, importantă este și opinia lui Hagi. El a fost la Sportul studențesc și a promis că se va gîndi la eventualitatea revenirii. E drept că a doua zi a plecat în Franța, cu Steaua! Pe Hagi, să fim realiști, îl interesează mai ales posibilitatea unui transfer avantajos la o echipă de peste hotare. Unde, la fel de cert, speră că va ajunge „mai bine“ plecînd de la Steaua; deși, cum spuneau cei de la Sportul, „pleacă pe numele Hagi, nu pe numele Steaua!“ — adică pe baza calităților lui personale, și nu ale echipei din care face parte.

În această situație, se developează problema de fond: cine va lua banii de pe urma transferului? Cu amendamentul că Sportul studențesc speră în primul rînd restabilirea echilibrului strict fotbalistic, prin venirea lui Hagi sau/și transferarea unor jucători care să suplinească absența acestuia de la echipa care l-a afirmat.

Restul aspectelor (pregătirea pentru națională, „omogenitatea“ grupului de internaționali etc.) nu sînt atît de importante în condițiile în care aceste trei luni nu-l mai pot nici învăța și nici dezvăța pe Hagi de relațiile de joc pe care le are cu Lăcătuș, de pildă.

OCTAVIAN ȘTIREANU

Pe cine bucură?

Am citit cu satisfacție în „Gazeta Sporturilor“, nr. 11 din 6 I 1990 rubrica „Vești care ne bucură“, referitoare la demilitarizarea cluburilor sportive. Am citit cu satisfacție conținutul acelui articol, sperînd că această măsură va pune în sfîrșit ordine în sport, în fotbal în primul rînd, va contribui la întronarea unui spirit nou bazat pe cinste și calitate, în sportul-rege. Am citit, de asemenea, cu satisfacție, în presă și despre destrămarea echipelor de fotbal „Victoria“ și „Oltul“, deși, așa cum voi arăta în continuare, nu erau singurele care contribuiau la atmosfera care domina fotbalul nostru în „epoca de aur“.

Am citit însă cu stupoare, cu indignare, un articol apărut în „Tineretul liber“, nr. 15 din 9 I 1990, în care „sportivii, antrenorii și tehnicienii Clubului sportiv al armatei Steaua“ își manifestă nemulțumirea față de măsurile preconizate, care n-ar bucura, chipurile, pe nimeni și solicită sprijinul pentru ca lucrurile să rămînă la fel ca mai înainte.

Ne vom referi în cele ce urmează, întrucît fotbalul a fost, este și va fi sportul-rege, la echipa de fotbal a clubului „Steaua“ (deși se pare că lucrurile erau asemănătoare și la secția de handbal, dacă nu și la alte secții).

Pentru cine cer dreptate autorii articolului? Pentru echipa de fotbal „Steaua“, cunoscută de toți ca echipă a familiei Ceaușescu, urmărită la antrenamente și meciuri și sprijinită pe față de către „prințul“ fotbalului românesc, Valentin Ceaușescu, și unchiulețul său, Ilie Ceaușescu, sub oblăduirea tartorului celui mare, Nicolae Ceaușescu? Pentru jucătorii acestei echipe, care au sărit în sus de bucurie atunci cînd, la finala de tristă amintire a Cupei României din 26 iunie 1988, sprijinitorii lor le-au făcut semn să iasă de pe teren, promițîndu-le „Cupa“ la „masa verde“ și jinîndu-se de cuvînt? Pentru aceiași jucători care, în 22 martie 1989, cu Dinamo, decisiv pentru stabilirea campioanei, s-au bucurat îndelung pentru o victorie obținută, grație arbitrajului lui Crăciunescu, dirijat de Vali și Ilie, cu o superioritate numerică de 11 la 9, situație ce a generat gestul disperat, de mare curaj, al lui Andone, care, nemaiputînd suporta atîta hoție, a șfidat în public familia prezidențială? Pentru acei jucători care, în toamna anului 1988, s-au bucurat de mazilirea lui Viorel Mateianu, antrenorul de la F.C. Bihor pentru vina de a fi îndrăznit să opună rezistență „Stelei“, într-un meci în care echipa orădeană a fost furată la drumul mare de către arbitrul „familiei“? Și am mai putea continua exemplele! Pentru cine se cere dreptate? Pentru jucătorii care s-au complăcut timp de mai bine de trei ani să fie ajutați să cîștige toate titlurile de campioni și toate „Cupele României“, și nu oricum, ci fără să fie niciodată învinși, ajungîndu-se astfel la caraghioasa situație de a nu suferi nici o înfrîngere în vreo 110 meciuri, asta în timp ce, pe plan internațional, echipa își demonstra, firesc, valoarea reală, pierzînd cu 0—4 la A.C. Milan și cu 1—5 la P.S.V. Eindhoven? Pentru acei jucători înfatuați care considerau (și aveau dreptate) că nu li se poate face nimic, datorită înaltei lor protecții? Pentru jucătorii care puneau mai presus de interesele echipei naționale interesele de club? Pentru clubul care a racolat jucători, furînd, așa cum a fost, de exemplu, cazul lui Hagi de la „Sportul studențesc“ sau trimițînd soldați înarmați să-l aducă pe sus pe Gheorghe Popescu?

Într-un moment de lucidate, după meciul de pomină al „Stelei“, de la Scornicești, din 10.XII.1989, Iovan însuși spunea: „Ne-am făcut de rușine!“ Dar acum dovedind un tupeu proverbial, format în anii dictaturii, steliștii solicită ca echipa lor să nu fie demilitarizată. Nu le ajunge că nu au fost desființați, așa cum au fost prietenii lor între necinste, nu le ajunge nici că au rămas cu cea mai dotată bază sportivă, clădită în anii dictaturii, nu, ei vor ca situația să nu se schimbe, adică să rămînă echipa cea mai favorizată și unica favorizată din țară! Adică, mai mult decît au îndrăznit să spere Vali și Ilie!

Ați întrebat pe cine bucură măsurile preconizate de Ministerul Sporturilor la 6.I.1990? Pe toți oamenii cinstiți din această țară, fie ei fotbaliști, antrenori sau doar suporteri. Și dacă Ministerul Sporturilor va menține echipa de fotbal „Steaua“ și îi va satisface revendicările, atunci înseamnă că în fotbal nu s-a schimbat nimic și că Valentin și Ilie Ceaușescu își vor bate joc de noi și din pușcărie.

În speranța că se va face totuși dreptate și în sport, vă încredințăm gîndurile noastre sincere.

Un grup de cadre didactice de la Liceul nr. 21, Bd. I. Sălăjan, nr. 12, sector 3, București, în numele cărora semnează, în ordine alfabetică:

Ing. Avram Dumitru
Maistru Ionescu Marin
Prof. Păslaru Theodor
Prof. Sandu Iulian
Prof. Tomescu Alexandru
Prof. Tacă Gheorghe

Precizăm că au mai fost și alții de părerea noastră, dar nu au avut și curajul de a semna, de teamă că „steliștii“ au în continuare pile sus-puse.

OPERATION
VILLAGES
ROUMAINS

BULLETIN DE LIAISON N° 17 du lundi au samedi 10 heures

Operaţiunea „Villages roumains" continuă

„V-aţi alăturat acţiunii noastre şi aţi adoptat un sat românesc. În cursul primei etape aţi contribuit la crearea unei presiuni internaţionale, atitudine care a arătat românilor că nu mai erau singuri în lupta împotriva dictaturii ceauşiste.

Reprezentanţii comitetelor belgiene care au vizitat deja satele adoptate s-au bucurat de o primire deosebit de călduroasă. Belgia se află în centrul

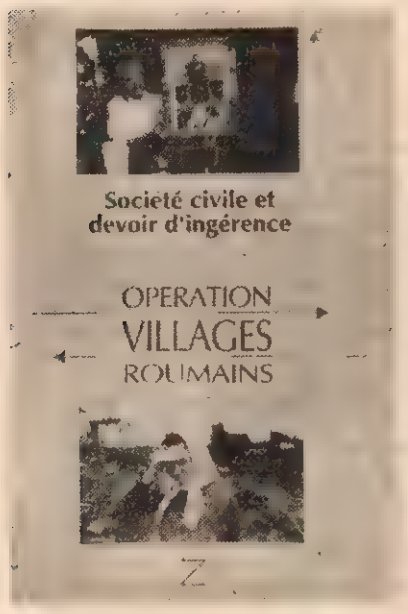

acţiunii de solidaritate cu România.

Astăzi e timpul să începă munca adevărată. Vă veţi duce într-un sat liber, veţi duce acolo produse de primă necesitate, adunate în comuna dumneavoastră. Dar, în egală măsură, trebuie să aveţi în vedere o acţiune pe termen lung. Această vizită de urgenţă vă va permite să stabiliţi cu locuitorii satelor lista necesităţilor acestora. Apoi, la întoarcerea în Belgia, va trebui să munciţi pentru a organiza reconstrucţia sau dezvoltarea satului pe care l-aţi adoptat şi de care sînteţi responsabil. Va fi vorba, poate, de a trimite numai îngrăşăminte, o betonieră sau o maşină agricolă. Dar, poate va fi nevoie să cereţi unora dintre voi să-şi petreacă concediul în satul pe care l-aţi adoptat şi să lucreze acolo o perioadă. Va fi, poate, nevoie de zidari, de agronomi, de ingineri, tîmplari, cresc ători de vite, medici, mecanici, tipografi.

Paralel cu această asistenţă care va permite reconstrucţia economică a satului pe care l-aţi adoptat, aveţi datoria de inimă de a participa la reconstrucţia democraţiei în România. Discuţiile cu sătenii vă vor permite să vedeţi dacă este nevoie să ajutaţi comuna adoptată să creeze un ziar sau să apeleze la alte mijloace de comunicare, astfel încît să devină posibilă o dezbatere democratică într-o societate pluralistă."

Rîndurile de mai sus, extrase din numărul 17 al „Buletinului de legătură", editat sub egida Operaţiunii „Villages roumains" sînt mai convingătoare decît orice comentariu pe care redacţia l-ar fi putut face despre această extraordinară acţiune umanitară a populaţiei Belgiei.

V-am mai adresat îndemnul de a vă pregăti să-i întîmpinaţi.

O facem din nou. Aşteptaţi-i, deci, cu tradiţionala pîine şi sare românească, arătaţi-le bogăţia folclorului, a tradiţiilor noastre, dar fiţi deopotrivă pregătiţi să le expuneţi problemele voastre şi planurile voastre de viitor. Dacă nu aţi făcut-o încă, întocmiţi-le acum. Concrete, la obiect. Numai astfel îi veţi convinge că aveţi, realmente, nevoie de ajutorul lor. Numai adăugat efortului vostru, efortul lor îşi va dovedi eficacitatea.

ROXANA PAICU MANOLESCU ■

Nous sommes déjà Roumains — coeur

„De cîteva luni inimile noastre poartă haine româneşti".

Sînt primele cuvinte pe care ni le-au spus trei primari ai unor localităţi din Franţa sosiţi duminică seara, 14 ianuarie 1990, în România. Numele lor: Danielle Coulon (Epernay), Dominique Leveque (Ay-Champagne), Patrick Lopez (Hautuillers).

Ei au însoţit camioanele încărcate cu ajutoare destinate locuitorilor satelor Bulci (Arad), Cernăteşti şi Vadul Paşii (Buzău) în cadrul acţiunii SATELE ROMÂNEŞTI.

Primul popas l-au făcut în comuna Bulci.

„Sincer vorbind — au continuat ei — nu ne-am aşteptat să fim primiţi cu atîta dragoste. Am găsit aici atîta oameni, atîta sete de comunicare şi prietenie... A fost o încîntare să cunoaştem oameni foarte demni. Puteam citi pe chipul tuturor mîndria de a fi români, de a trăi în libertate. Ne-au şi spus-o de altfel. Eram toţi mai mult decît emoţionaţi. Trăiam sentimentul dăruirii totale. Nu ni s-a mai întîmplat niciodată aşa ceva. Iar faptul că puteam comunica în propria noastră limbă ne-a apropiat şi mai mult. Într-adevăr vechile tradiţii româno-franceze îşi spun cuvîntul.

Ceea ce a ţinut de legăturile de suflet s-a împlinit imediat. Putem acum să mergem mai departe.

Cînd am pornit din Franţa nu ştiam ce vom găsi aici. Am luat cu noi haine, hrană, medicamente, maşini de scris, echipamente, în total 15 tone. Acum însă am văzut cum stau lucrurile. Am vorbit şi cu specialiştii de aici. Au nevoie de suport tehnic, de documentare. Ne gîndim să ajutăm mai ales şcolile. Ne-a izbit şi ne-a mîhnit imaginea dezolantă a şcolilor. Copiii ne-au arătat manualele lor, ne-au cîntat în franceză. Primiseră între timp şi desenele copiilor noştri din Franţa. Am hotărît pe loc să-i ajutăm cît putem.

Trebuie să vă spunem că în Franţa copiii s-au bucurat enorm de această victorie a românilor."

Un amănunt în acest sens ne oferă chiar dl. Dominique Leveque.

„În ziua de 22 decembrie, în jurul orei 11, mă îndreptam cu maşina către şcoala unde adunaserăm desenele copiilor pentru România. La ora 11,15 s-a anunţat la radio vestea tulburărilor de la Bucureşti. Dictatorul fusese înlăturat. Am intrat în şcoală repetînd întocmai ştirile. Personal, aveam încă inima strînsă. Copiii însă au sărit pur şi simplu în picioare, ţipînd, îmbrăţişîndu-se şi plîngînd de bucurie.

Iată că, atunci cînd aproape nici noi nu mai speram, minunea s-a produs. Era şi timpul. Ne-am mobilizat imediat. Am adus cu noi şi ajutoare din satele englezeşti cu care sîntem înfrăţiţi. După cum vedeţi este un adevărat lanţ al prieteniei.

Ceea ce ne propunem acum este să avem relaţii pe cît mai multe planuri, în special cu tinerii români. Îi aşteptăm la noi. Important este să comunicăm, să ne cunoaştem mai bine. Avem încredere în poporul român. Ştim că este foarte muncitor şi credem că în curînd vor ocupa locul pe care îl merită în lume."

SORINA MAN ■

Limba universală a omeniei

Interviu
cu ing. JEAN PIERRE OFFERSELD, şeful delegaţiei comunei belgiene VIELSALM din cadrul acţiunii „SATELE ROMÂNEŞTI"

Rep. — Domnule Jean Pierre Offerseld, vizitaţi pentru prima dată România?

J.P.O. — Da şi sînt mişcat de frumuseţea extraordinară şi măreţia tragică a acestei ţări care a săvîrşit o revoluţie unică în lume, o ţară latină, atît de îndepărtată şi, totodată, atît de apropiată de inima Europei în aceste zile. Pentru că revoluţia română, pe care aţi urmărit-o în direct şi cu sufletul la gură, ne-a zguduit pe noi toţi locuitorii comunei Vielsalm din Belgia.

Rep. — Vă rog să prezentaţi cititorilor noştri comuna şi delegaţia dumneavoastră, precum şi scopul vizitei efectuate în România.

J.P.O. — Comuna Vielsalm din provincia Luxemburgului are o populaţie de 6 500 locuitori care cultivă pămîntul, cresc vite şi lucrează şi în minerit, extrăgînd o gresie de foarte bună calitate numită „coticule". De profesie sînt inginer silvic şi conduc această delegaţie formată din André Leclerre, şoferul unui camion de 40 de tone, Joseph Bodson, mecanicul expediţiei, Vincent Choffray, Michel Rouche, Roland Englebert, Auguste Donnay, şoferi, şi Vincent Dudant, ziarist din Luxemburg, corespondent al revistei „Valeurs actuelles" din Paris.

Scopul vizitei: să venim în ajutorul comunei Neagra Şarului din nordul României, din ţinutul Vatra Dornei, comună pe care am adoptat-o în cadrul acţiunii umanitare „Satele româneşti". Acum ne întoarcem de acolo.

Rep. — Şi cum a fost?

J.P. O. — Extraordinar. Nu am regretat deloc cei 2 200 km parcurşi pînă aici. La sosirea în comună, mulţi săteni s-au strîns în jurul nostru, pentru că am fost primii străini veniţi acolo, şi cînd, prin profesorii de limba franceză, au înţeles pentru ce am venit, unele femei au început să plîngă, zguduite de emoţie.

Rep. — Nu aţi avut dificultăţi ori alte necazuri în România?

J.P.O. — Nu. În afară de faptul că la întoarcerea de la Neagra Şarului am scos un autocamion dintr-o prăpastie. Şoferul român nu a ştiut cum să ne mai mulţumească. Ne-a adus nişte vin şi am băut împreună. S-a manifestat, deplin, solidaritatea între şoferii care se ajută.

Rep: — Ospitalitatea românească vă îndeamnă să reveniţi. Cînd o veţi face?

J.P.O.: Cît de curînd. Ne grăbim spre Belgia, spre comuna natală unde vom povesti consătenilor despre admirabilii oameni din România cu care ne-am înfrăţit şi care mai au nevoie încă de sprijinul nostru.

Interviu realizat de PAŞCU BALACI ■

Prin telefon, din Bruxelles

O carte pentru un prieten român

Belgienii au primit cu mare bucurie vestea că în primele zile de libertate, în Bucureştiul încă marcat de pierderea atîtor vieţi tinere, la librăria „Mihail Sadoveanu" au fost oferite cadou cititorilor români 10.000 de cărţi în limba franceză. Acţiunea a fost iniţiată de Organizaţia „Médecins du monde" în colaborare cu cea mai mare librărie europeană, Fnack. Organizatorii francezi au fost uimiţi şi plăcut impresionaţi să descopere că atît de multă lume, în România, cunoaşte limba franceză.

Succesul acţiunii a găsit un ecou formidabil la direcţiunea Fnack Belgia, care şi-a propus să declanşeze în cadrul magazinelor sale din Bruxelles, Liège, Anvers şi Gand operaţiunea **„Să oferim o carte unui prieten român".** Lansarea oficială a avut loc marţi, 23 ianuarie, în cadrul unei conferinţe de presă la care au participat atît ziarişti cît şi reporteri ai celor două televiziuni naţionale (RTBF (francofonă) şi WTM (neerlandofonă).

Între primul gest spontan al francezilor şi operaţiunea belgiană, merită să remarcăm cîteva deosebiri. **Din cele 100 000 de cărţi selecţionate, 10 000 vor fi personalizate, în sensul că vor fi destinate celor care au avut ocazia să le ceară în scris la librăria „Sadoveanu". Restul de 90.000 de cărţi vor fi cumpărate de cititorii belgieni din cele patru oraşe menţionate, apoi distribuite în Bucureşti, prin biblioteca franceză.** În multe dintre cărţi, cititorii belgieni îşi vor înscrie adresa şi numele, dînd astfel posibilitatea românilor care le citesc să corespondeze şi, cine ştie, să-şi facă adevăraţi prieteni în Belgia.

Directorul Librăriei „Fnack" din Belgia, domnul Patrick Vieillefont, a ţinut să asocieze la reuşita operaţiunii atît secţia belgiană a organizaţiei „Médecins du monde", condusă de doctorul Philippe Laurent, cît şi comunitatea română.

Întreaga populaţie belgiană salută cu căldură acest nou gest de prietenie. Sperăm ca succesul ei, să determine extinderea acestei acţiuni şi în alte oraşe româneşti în care sînt cunoscători ai limbii franceze; şi mă gîndesc în primul rînd la Iaşi, Cluj, Timişoara.

Înainte de a încheia, un ultim amănunt: pe fiecare carte, va fi lipită o mică etichetă cu imaginea tricolorului românesc fără stemă.

TATIANA BENCHEA PARASCHIV ■

Un secui american

Îl cheamă *DOMOKOS BERDE*. În seara zilei de 19 ianuarie a.c. l-am cunoscut pe acest domn pe trenul accelerat cu plecarea din Oradea la orele 21,24, cînd a avut amabilitatea să-mi acorde interviul de faţă.

Rep. — Domnule Domokos Berde, cînd şi în ce împrejurări aţi părăsit România?

D.B. — În luna iulie, anul trecut, m-am hotărît să trec ilegal frontiera pe la Valea lui Mihai. A fost de-a dreptul dramatic. S-a tras după mine, am reuşit să o iau la fugă prin tarlalele de porumb şi aşa am scăpat.

Rep. — Care era situaţia dvs. politică şi civilă înainte de a părăsi România?

D.B. — Am fost membru de partid, m-am înscris în anul 1984, altminteri nu puteam să fiu avansat în funcţie. Am o soţie şi doi copii.

Rep. — Cît timp aţi stat în Ungaria, după trecerea frontierei?

D.B. — Nu am stat. M-am temut să nu fiu trimis înapoi. Am trecut frontiera maghiaro-austriacă. De-acolo am plecat în Statele Unite în luna septembrie 1989 şi am luat legătura cu biserica reformată din Los Angeles.

Rep. — Care sînt relaţiile dintre români şi unguri în Statele Unite?

D.B. — Eu cred că nu au timp să se gîndească la aceste relaţii. Românii şi ungurii din America muncesc pe rupte. Dar cînd au auzit de revoluţia din România au ieşit împreună să manifesteze. La Los Angeles, de pildă, românii şi ungurii au fost extraordinari. Au manifestat împotriva dictaturii care ne-a oprimat. Singele vărsat în revoluţie trebuie să ne ierte păcatele.

Rep. — Unde lucraţi, acum, în Statele Unite?

D.B. — La o întreprindere metalurgică din Los Angeles. Sînt muncitor necalificat şi cîştig 6 dolari pe oră.

Rep. — Văd pe pieptul dvs. o insignă metalică, rotundă pe care scrie „Magyar Congressus". Ce semnificaţie are?

D.B. — Am fost la Congresul maghiarilor din emigraţie, congres ţinut la Washington.

Rep. — Credeţi că ungurii din emigraţie sînt mai bine organizaţi decît românii aflaţi într-o situaţie similară?

D.B. — Eu cred că da.

Rep. — Cum vedeţi, acum, în urma revoluţiei din 22 decembrie 1989, relaţiile dintre românii şi ungurii din Transilvania?

D.B. — Niciodată nu au fost mai înfrăţiţi ungurii cu românii ca acum. Numai cei fără minte se pot înjosi în excese naţionaliste, şovine. Democraţia respinge cu hotărîre orice formă de şovinism. La ora actuală, România oferă o democraţie superioară tuturor statelor din sud-estul Europei. Omenia românească, toleranţa poporului român sînt baza acestei democraţii. Iată şi motivul pentru care m-am întors în România. La Braşov cobor şi apoi iau trenul spre Sibiu.

Rep. — Ce faceţi acolo?

D.B. — Am de gînd să investesc o parte din dolarii cîştigaţi în cumpărarea unei turme de oi ca să pot livra statului lapte, lînă şi carne. În America, dacă lucrezi, ai bani. Într-o lună am muncit 347 ore şi am cîştigat 2083 dolari.

Rep: Ce aţi simţit la auzul veştii despre izbucnirea revoluţiei din 22 decembrie?

D.B. — Aproape că am plîns ca un copil în faţa televizorului. Soţia şi cei doi copii erau în ţară. Eu credeam că n-o să-i mai văd decît peste mulţi ani. Şi dintr-o dată: Revoluţia! Tinerii ne-au scăpat de ruşine. Trebuie să ne îngrijim de viitorul lor.

Rep. — Ce aveţi de gînd: să rămîneţi, în continuare în Statele Unite sau să vă întoarceţi definitiv în România?

D.B. — Sincer să fiu, încă nu m-am hotărît. Deocamdată, doresc să investesc dolarii mei într-o afacere pe care o cred rentabilă. Oricum, vă mulţumesc pentru interesul pe care mi l-aţi arătat chiar de la intrarea mea în ţară.

Rep. — Eu vă sînt recunoscător pentru amabilitatea dumneavoastră.

A consemnat PAŞCU BALACI ■

BIB... ...ALĂ
GOURHEU SE...

FLACĂRA

SĂPTĂMÎNAL DE OPINIE, POLITIC, SOCIAL ȘI CULTURAL

Fondat 1911 • Anul I (serie nouă) • Nr. 5 • Joi 1 februarie 1990

Lambada

E dansul la modă. Melodia după care se mișcă perechile e cunoscută în toată lumea.

Se aude la radio, la televizor, e fredonată cu frenezie de tineri și vîrstnici.

Exercită atracție poate și din pricina numelui său — Lambada — cu o rezonanță misterioasă, care te invită să visezi la ținuturi exotice, la fericire.

Din păcate, nu toți dansatorii știu cu exactitate mișcările ce trebuiesc executate în ring. De aceea, spectacolul pe care ni-l oferă trece cu ușurință de la sublim la ridicol.

Dar toți au o notă comună: bucuria de a-l dansa, fiecare cum poate, inventînd uneori ad-hoc mișcări la care nimeni nu se gîndise, numai pentru a surprinde pe ceilalți și a stîrni admirație.

Un cuvînt e pe buzele tuturora în aceste zile, răsunător ca un chiot de luptă: Lambada.

GEORGE ARION ■

Urmează democrația. Peronul pe stînga. Atenție, se-nchid ușile!

Fotografii de VICTOR RĂDULESCU ■

Cuminţenia pămîntului

Fotografie de ELENA GHERA ■

Fotografii de ELENA GHERA ■

Calm și firesc, ritualul tradiției creștine își urmează cadența dictată de propriile canoane : o nouă veșnică pomenire, dintr-o eternă veșnică pomenire a martirilor revoluției, la parastasul de 40 de zile. Revoluția și semnul victoriei sînt mereu cu fața la credință.

Simple note

„Zi de zi, ne ostenim [illegible] limpezim peisajel[illegible] țării noastre [illegible] tulburat de picla pe care [illegible] profileze paraziții [illegible] Oamenii aceștia n-au pierdut nici o ocazie să alimenteze confuziile și să determine o stare de spirit ticăloasă care numai prielnică nu poate fi Romaniei. Ei însă, nu de rosturile Romaniei aveau să se îngrijească, ci de căpătuiala proprie și atunci n-au arătat nici o ezitare și nici un scrupul — sacrificînd totul, disprețuind orice — numai să izbîndească ambițiile lor nevolnice, intere sele lor calculate."...

Rîndurile de mai sus — de o actualitate surprinzătoare — au fost scrise și au văzut lumina tiparului la sfîrșitul anului 1936 !

„S-a stins din viață, acum cîteva zile și după o grea și îndelungată suferință, **L. KALUSTIAN** — unul dintre cele mai strălucite condeie pe care le-a dat ziaristica română : un model de integritate profesională, un om de o modestie rar întîlnită și care și-a închinat, practic, întreaga viață în scopul slujirii celui mai sfînt ideal al lumii moderne : **democrația.**

Cînd a împlinit 80 de ani, a ținut să-și serbeze ziua — a insistat chiar asupra acestui lucru ! — în mijlocul redacției revistei noastre în paginile căreia alesese să publice în ultima vreme. Deși vizibil marcat de boală, mi s-a părut a fi **cel mai tînăr dintre noi !...** Să mai spun că greu, foarte greu, ai fi putut bănui, sub înfățișarea firavă a domniei sale, acea FORȚĂ a scrisului, acea precizie a informației, causticitatea sau ironia dusă uneori pînă la violență ce îi caracterizează opera ? !

L. KALUSTIAN — prin articolele sale, în bună parte adunate în volume antologice — ne rămîne o istorie și o inimă în același timp. Zorile Revoluției noastre i-au înlăcrimat ochii — obosiți de vîrstă și mai ales de nedreptate — cu acel aer curat cu care noi, ceilalți, **abia învățăm** a ne obișnui... **FIE-I ODIHNA UȘOARĂ.**

HORIA PĂTRAȘCU ■

Dl. Maurer se redestăinuie

Acum 20 de ani, pe vremea asta...

(pag. 6)

FLACĂRA ȘI URUGUAY

După Revoluție, prima vizită a unui diplomat în redacția noastră — nu ne aducem aminte să fi trecut prea mulți pe la noi mai înainte — a fost aceea a domnului Domingo Schipani, ambasador al Uruguayului. Domnia-sa a ținut să ne împărtășească gînduri legate de evenimentele din România, urmărite cu multă simpatie în țara pe care o reprezintă. La rîndul nostru i-am înfățișat cîteva din preocupările publicistice pe care le avem în vedere în momentul de față, ele trezindu-i un real interes, fiind socotite un punct de pornire pentru posibile colaborări.

Pentru o ligă navală

Liga Navală Română a fost o societate culturală și de propagandă marinărească. Timp de peste douăzeci de ani cît a funcționat, din 1927 pînă în 1948, ea a avut o contribuție însemnată la răspîndirea cunoștințelor marinărești în cele mai largi categorii sociale, și în special a tineretului, și a marinarilor, reușind să formeze o conștiință marinărească de masă și să trezească interesul pentru dezvoltarea marinei.

Printre fondatorii ei a fost și comandorul Eugen Botez (scriitorul Jean Bart) care a deținut postul de secretar general al Ligii Navale pînă în 1933 cînd a decedat. După această dată, funcția de secretar general a fost îndeplinită de comandorul Aurelian Negulescu, cunoscut în lumea marinarilor și sub pseudonimul de „Moș Delamare". Liga avea un Comitet de direcție care se alegea din 3 în 3 ani. Comitetul ținea ședințe lunare și adunări anuale cu delegații de la filialele din întreaga țară.

Răspîndirea cunoștințelor de marină se făcea de către ligă prin intermediul conferințelor și al tipăriturilor (broșuri, reviste, etc.). Începînd cu anul 1931, Liga Navală Română a avut revista „România Maritimă și Fluvială".

Pe plan local, în orașele portuare și într-o serie de localități din interiorul țării activau secții care din 1938 s-au numit filiale. Filialele de la Dunăre și mare aveau diferite ambarcațiuni : cutere, șalande, yole, bărci, etc. pentru cursuri, serbări nautice și agrement.

La propunerea Ligii Navale, Ministerul Instrucțiunii Publice a instituit începînd cu 1934 sărbătorirea „Zilei apelor". Cu această ocazie se organizau conferințe publice, șezători, concursuri de înot și canotaj, expoziții, excursii, etc, cu scopul de a sădi dragostea pentru apele noastre, pentru meseria de marinar și a dezvolta sporturile nautice. Tot la propunerea Ligii Navale Române au fost organizate asociații marinărești în școli și o subscripție pe plan național pentru construirea actualului bric „Mircea".

În timpul celui de-al doilea război mondial activitatea Ligii a avut de suferit : multe filiale au încetat să mai funcționeze. Sediul din București și biblioteca au fost distruse de bombardamentele aeriene. După război, din cele 40 de filiale, 20 și-au reluat activitatea.

Lovitura de moarte a fost dată Ligii Navale Române în 1948. Deși nu desfășurase nici o activitate antistatală sau antisocialistă, autoritățile statului socialist au desființat atît Liga cît și revista „Marea noastră". Noul regim care se considera mai democratic decît cel anterior, se temea ca marinarii și simpatizanții marinei să se adune separat în afara organizațiilor de partid și de tineret comunist.

În timpul dictaturii ceaușiste s-au făcut încercări de reînființare a Ligii navale însă fără succes. „Setea de cunoștințe despre marină este profundă atît în rîndurile tineretului cît și în rîndurile vîrstnicilor iubitori de marină", se spunea într-o comunicare la Sesiunea științifică a Muzeului Marinei Române din 19—20 decembrie 1983. Exprimînd aceste sentimente, facem propunerea factorilor de răspundere și în primul rînd Comandamentului Marinei Militare, Departamentului Marinei Comerciale și Comitetului de Stat al Apelor să întreprindă toate acțiunile necesare pentru reorganizarea Ligii Navale Române și pentru reînvierea activităților acestora. Această organizație de masă va fi în profitul marinei noastre, al tineretului, al întregului popor român". Propunerea nu a fost luată în considerație.

Întrucît regimul de dictatură ne-a lăsat o marină în plină criză și degradare tehnică și economică și sărăcită din punct de vedere spiritual, acum, după victoria revoluției populare, cu atît mai mult este necesară o asociație cu specific marinăresc care să contribuie la unirea eforturilor pentru reorganizarea și refacerea marinei, la dezvoltarea culturii și tradițiilor sale, la formarea unei puternice conștiințe marinărești.

Un statornic iubitor al marinei,

NICOLAE BARDEANU ■

un neam de găinari, încolăcit ca o caracatiță pe grumazul bunului simț ■ principiul piramidei, sau dictatura ca un cancer social ■ sora pelticului scrie „mi-au" ca pisica : într-un singur cuvînt ■ trafic cu aprobările, speculă cu berile ■ 12 ani de absențe nemotivate ■ o jumătate de milion cadou de la „Electromagnetica" ■ cotețe cu marmură și faianță ■ ce zic acum foștii șefi politici ai mahalalei ? ■

Încă o dictatură, la mahala

PORCARUL — „cumnat de rege"

Abia acum acceptăm că piramida cea mare pe care se cocoțase pelticul avea dedesubt alte piramide mai mici, așezate și ele la rîndul lor pe altele și mai mici, și ele încotoșenite pe altele și mai micuțe, și tot așa mai departe, pînă la spinarea cu bătături a omului amărît transformat într-o slugă a vremii și mînat cu biciul indicațiilor și cu nuiaua legilor pînă la o stare bezmetică. Șeful frizeriei se purta ca un tartor, măturătorul șef bolea și punea sare în carnea amărîșteniior, portarul viclean împărțea intrările în spital, șeful de scară își adjudeca uscătoria, și micile puteri urmau exemplul strălucit al celor de deasupra lor care își împărțeau magazinele, străzile, județele, echipele de fotbal și marile domenii de activitate. Între aceste dictaturi lesite ca și ciupercile din sudoarea gîndirii unui peltic, una are un farmec aparte. Nicu Porcaru și coana Marioara, zisă și Zița, n-au fost decît niște mahalagii amăriți, sosiți deseuiți în pratul Bucureștilor de după război, au coborît din căruță și-au luat „otel" la un consătean și s-au pripășit prin Ghencea la spălat de vase prin circiumi la măturat și la frecat grătarele de metal de grăsimea scursă și rece. Coana Marioara, sora sinistrului peltic, era alfabetă. Apucase să învețe literele dar cînd a fost să deprindă și regulile după care se leagă cuvintele i s-a încețoșat mintea [illegible] dat bir cu fugiții. Iată cum își stabilește studiile pe bază de declarație : „Subsemnata Agache Maria vă aduc la cunoștință am urmat cursul de 4 clase primare în comuna scorniceștl județul Olt în anul 1927 pînă în anul 1931 pe care misa eliberat certificat și momental nul am. Agache Maria". Spuneam că Zița era alfabetă. Dar mai mult, nimic. Ce să-și mai pună probleme de ortografie dacă ea n-a știut niciodată cum o cheamă. Ba semna Agachi, ba Agache, după cum avea chef de pus punct și după cum se nimerea. În București, coana Marioara, zisă și Zița s-a afirmat repede. De la spălătoreasă de vase a urcat la rangul de grataragioaică. Vindea mititei pe Sebastian, cîrnați pe Mărgeanului, iar Nicu Porcaru ținea cîte o gheretă sau cîte un birt econom prin cartier. Erau la fel de breji ca orice mahalagiu de nicăieri. Într-o casă de paiantă cumpărată pe cîțiva nosturi, o bicicletă și un cojoc de oaie, au început o viață cu ambiții mărunte dintr-o pungă sugrumată de sărăcie. Schimbarea la față s-a petrecut cînd pelticul a început să se cațere spre vîrful conacului. Cu credit, coana Zița și Nicu Porcaru au început să clădească o casă. Au prins curaj. Nicu Porcaru, marele expert în cumpărat și revîndut porci, a simțit vîntul în pînze și și-a înghiontit nevasta, zicîndu-i, probabil, pe ei, Mărioară, că vine vremea noastră. Și coana Marioara din „cornicești, măritată Agachi sau Agache după cum îl venea ei pe coarda cerebrală, și-a gîndit casa într-o nouă perspectivă. I-a adăugat etaj, a sporit numărul camerelor, a ridicat acareturi, pivnițe, beciuri, terase, balcoane, mansarde și a trecut la politică, devenind un personaj de vază al cartierului și al sectorului. Lumea zice că mare carieră politică l-ar fi așteptat și pe Nicu Porcaru dacă într-o bună zi nu ar fi tras o beție cu socru-su Andruță și nu l-ar fi huiduit pe peltic tocmai cînd trecea într-o vizită. În loc să ajungă în guvern s-a trezit cu de-a silа la dezalcoolizare. În schimb coana Marioara (Zița) a găsit martori că într-o zi a fost pișcată de fund de un cetățean în stare de ebrietate și a scos certificat de ilegalistă. S-a angajat la Electromagnetica pe post de muncitoare necalificată, s-a mutat iar la circiumă pentru că mititeii erau mai aproape de sufletul ei decît contactele, rezistențele și diodele. Numai că birtul nu dă prestigiu politic și coana Marioara s-a întors la fabrică, de data asta pe post de maistru (merite politice, nu diplomă). Și lumea s-a înghesuit s-o stimeze, să o iubească, să o aprecieze. Femeie cu trecut și cu prezent politic. A ajuns în comitetul de partid pe fabrică, în cel pe sector și numai faptul că era spurcată la gură și după fiecare stimați tovarăși trăgea o înjurătură de mamă a făcut-o să nu ajungă și ea în comitetul central al familiei. Cu ascensiunea politică blocată, coana Marioara s-a concentrat asupra cartierului. Și-a fixat drept slogan o strigătură porcoasă („Cît îi Niculae-n floare/Nici în... nu mă doare") și a început să facă politichie. A născit niște polițai de la economic, i-a tras o năsie și primarului de la sector numit Ștefan Goage și a început să circule pe la celelalte mahalagioaice din guvern.

Pe partea cealaltă, Nicu Porcaru a umflat afacerea. A triplat numărul porcilor. Pe lîngă cei aduși din tîrgul Călugărenilor și revînduți în București, a pus stăpînire și pe tîrgul de porci din Ghencea. Ochea un porc, îi dădea omului o jumătate de preț și cu ajutorul „tovarășului milițian" îl alunga pe nemulțumit, ca peste cîteva minute să-l vîndă la triplu preț. Dar porcaru' nu s-a mărginit numai la porci. A repetat întîi un gînd, apoi o spus-o tuturor ca să le intre bine în cap, „sînt cumnat de rege", și s-a pus pe treabă. A luat în stăpînire bufetul expres Ghencea. A confiscat toate rîndurile de chei, a pus lacăt pe frigidere și a început afacerile cu berea. Aducea cîteva mii de sticle de la Fabrica de bere Rahova, la care „lucrau" trei servitori — Anton, Mircică și Sandu (numele de fe-

milie nu le cunoaștem și nici n-am putut afla în ce întreprindere figurau ca angajați și erau detașați la „cumnatul regelui"). Acești scoteau etichetele de pe toate sticlele și lipeau altele, cu preț mai mare. Într-o cameră a căsoiului de pe strada Moș Adam nr. 28 am găsit saci cu etichete de bere. Casiera Ileana Popa de la Expresul Ghencea spunea că în fiecare zi trebuia să-i înmîneze porcarului între 6.800 lei și 10 000, diferența de la prețul oficial la prețul de pe etichetă. Nicu Porcaru și cele trei slugi operau noaptea. Deschideau la ora 4, înlocuiau etichetele și apoi vîndeau carne. De unde aveau, pe ce filieră, n-am aflat. În stilul casei, Nicu Porcaru se purta ca un găinar. Cumpăra carne la preț de stat și o vîndea cu 100—120 de lei kilogramul. Avea un birou al său, cu pat, măsuță, caloriter și dulap de fier. Acolo era tuns în fiecare săptămînă de o frizeriță care, în cele din urmă, a fost alungată de coana Marioara în cealaltă parte a orașului. Nicu Porcaru controla și benzinăria. Lua cît voia, distribuia, pentru favoriți și din cînd în cînd, mai dădea cîte o canistră cu 400 de lei.

*Ce-au făcut tovarășii milițieni și procurori ? Cei mai mulți s-au ferit. Dar o parte își servea masa și mai trecea pe la un șpriț. Unitatea porcarului se bucura de mare „considerație". Din cînd în cînd veneau în control nici mai mult nici mai puțin decît Ana Mureșan și Alexandrina Găinușe, extrem de preocupate de destinul unui amărît de bufet de mahala. De fapt, ele nu erau decît prietenele intime ale cucoanei Marioara. Prin ele se făcea o altă variantă de politică monetară. Coana Marioara selecta cererile de mașină, de congelator sau de televizor color, le supunea aprobării și livra marfa. Multă lume a folosit bunăvoința cucoanei. A dat 9.000 pentru o aprobare de televizor, 30—40 000 pentru una de ARO și cîteva mii pentru o aprobare de Dacia. Singurul care într-un fel n-a plătit pentru aprobare a fost inginerul Viorel Stroică de la Electromagnetica. Vom avea și explicația. De la șeful serviciului Comercial I din cadrul I.C.R.M., Paul Colorian, am aflat că pe șoseaua Viilor, la depozit, coana Marioara era omniprezentă cu aprobări de televizoare. Deoarece aprobările erau emise pe numele solicitanților, e greu de aflat cîte au fost mijlocite de ea. Vecinii ei de pe strada Moș Adam spun că uneori șoseau dubițe care descărcau mai multe televizoare color și altele care descărcau frigidere sau congelatoare. Cu cele două surate din guvern, coana Marioara a făcut politică și a scos bani. Tot ea învîrtea sectorul 5 unde, în calitate de ilegalistă, figura și în comitete și comitii. Primarul Ștefan Goage, omul casei... și un fel de fin, asigura punerea în aplicare. Muncea din greu coana Marioara. Și chiar era om al muncii. Primea leafă de maistru de la Întreprinderea Electromagnetica, deși, din 1977, de cînd a pierdut o fată la cutremur, coana Marioara n-a mai prestat nici o zi de muncă De 12 ani, pînă în noiembrie 1989 — că pe decembrie n-a mai apucat să vadă leafa — a primit drept salariu peste o jumătate de milion pentru o slujbă pe care n-a făcut-o. Cum ? „Din 1977 n-a mai venit pe la atelierul de seleniu. Eu am pontat-o. Așa mi-a cerut conduc

— Cînd aţi simţit că este momentul să treceţi de la o rezistenţă pasivă la una activă?

— Am avut şansa să fi trăit în copilărie într-un oraş care aparţinea Transilvaniei de Nord şi cred că atunci mi-am început ucenicia. Suferinţa te îmbogăţeşte mai mult decît viaţa comodă, confortabilă. În anii '50, cînd încă eram foarte tînără, simţeam că ar trebui să fac ceva. Trăiam durerea oamenilor din închisori, simţeam strigătul de durere al ţăranilor care erau striviţi cumplit. Aş fi vrut să am şi eu demnitatea lor, dar, mărturisesc, n-am avut curajul s-o fac. N-am făcut nimic pentru oamenii aceia, ducînd povara aceasta în suflet toată viaţa. A venit într-o vreme o perioadă de aparentă liberalizare, hrănindu-ne cu iluzii. A venit apoi mişcarea Goma şi greva minerilor din Valea Jiului, de la Lupeni, la care au participat 33 de mii de oameni! Din nenorocire, am aflat foarte tîrziu despre ea, atunci cînd n-aş mai fi putut ajuta cu nimic. I-am scris lui Caleiu Dumitreasa, dar toate mesajele mi-au ajuns înapoi. M-am gîndit să-i scriu lui Paul Goma, dar şi el avea acelaşi regim ca şi mine în anii din urmă. Le-am scris lui Ion Puiu şi lui Brătianu — care a murit acum cîţiva ani, dar scrisorile mele nu le-au parvenit. Voiam să mă solidarizez cu [illegible] sonalităţi, dar n-am r[illegible]. Am scris apoi prima mea scrisoare la „Europa Liberă" în anul 1982, căreia i-au urmat altele...

— Să fie vreo patru ani de-atunci. Clujul intrase în alertă: în zona gării, securiştii descoperiseră din nou manifeste! Erau, de fapt, continuarea unui val: manifestele de la Tohanfrig, manifestele de pe geamurile magazinelor din centrul Clujului, manifestele de la Turda, lozincile anticeauşiste scrise cu cărbune pe vagoane de marfă şi pe caldarîmul unor şosele de mare trafic, cum au fost cele de dincolo de Dej. Dar atunci, se părea că toate drumurile securităţii duceau spre casa Cornea din strada Alba Iulia...

— Aşa a fost. Am scris cu mîna mea vreo sută şi ceva de manifeste şi le-am difuzat în seara zilei de 10 noiembrie 1987, invitînd la solidaritate cu muncitorii din Braşov.

— Ce efect au avut?

— Zero! Nimeni nu s-a solidarizat. A doua zi dimineaţa, în 10 noiembrie, chiar de ziua fiecărei mele, erau în casa noastră miliţia şi securitatea. Pensula şi tuşul cu care scriseserăm, erau pe masă. Eu nu am ascuns nimic. Scriseserăm chiar şi pe poartă, să se ştie, că Doina Cornea se solidarizează cu muncitorii din Braşov. N-aveam nimic de ascuns!

— ...Şi nu v-au dus la securitate?

— M-au dus şi m-au ţinut acolo cinci săptămîni. L-au reţinut atunci şi pe fiul meu, care a fost considerat complice. Nu-i pare rău. Ştiţi ce le-a spus anchetatorilor? Că el a făcut totul, eu neavînd nici o contribuţie. Cred că au fost impresionaţi şi anchetatorii de atitudinea lui, ştiind ei bine că totul a fost pregătit de mine...

— Cum au fost săptămînile acelea în beciurile securităţii?

— Era frig, mulţi umezeală, şi înainte de toate, o companie insolită pentru mine: eram cu trei deţinute de drept comun! Ne-am înţeles foarte bine. În condiţii grele de închisoare, se nasc sentimente puternice de solidaritate. M-am apropiat de fiinţele acelea, iar cînd le întîlnesc în oraş şi vreau să le prezint cuiva, spun că sînt „colegele de la securitate"...

— Era prima întîlnire cu arestul securităţii?

— Am mai fost reţinută pentru interogatorii, între trei şi şase ore, după fiecare scrisoare difuzată de „Europa Liberă", dar în încăperi mai plăcute decît cele din beci. Erau ciudate şedinţele acelea. Am impresia că ele erau urmărite şi din alte părţi, că adesea, după cîte un telefon scurt, se schimba tot sensul interogatoriului!

— V-au bătut?

— Anchetatorul clujean s-a purtat bine şi cu mine şi cu fiul meu, şi-i sînt recunoscătoare. De bătut, n-am fost bătută, dar e ştiut că poţi amorţi un om şi cu o vorbă. Ce-reacţii poţi avea cînd ţi se spune că vei sta acolo zece sau cincisprezece ani? Aveau metode de a-ţi strecura frica în suflet! Ce aţi zice să fiţi arestat într-o celulă, să cereţi haine calde de acasă şi să vă treziţi cu gardianul strecurîndu-vă un pachet cu haine aparţinînd fiului dumneavoastră? Sigur, gîndindu-vă la viaţa fiului dumneavoastră aţi trăi o dramă cumplită! Trăieşte? E arestat şi el? E, totuşi, în libertate? Degeaba am încercat să aflu. A fost cea mai mare spaimă şi suferinţă a mea. Un anchetator, venit special din Bucureşti, m-a înjurat, s-a repezit [illegible] mine cu ghiarele şi m-a ameninţat că mă va da cu capul de perete. N-a făcut-o. Era doar o ameninţare. Refuzasem să scriu în declaraţie expresia „huliganii din Braşov". Cum puteam să scriu eu aşa ceva? Nu eu, Doina Cornea, declarasem public că mă solidarizez cu ei? A vorbit foarte urît cu mine şi n-aş putea să reproduc, din respect pentru cititorii revistei **Flacăra**, cuvintele lui. I-am spus totuşi că „huliganii din Braşov" n-ar fi folosit asemenea cuvinte, motiv pentru care trebuie văzut cine sînt cu adevărat huliganii! Mi-a spus că voi putrezi în zeghe, la care i-am spus că ar fi o mare onoare, ştiind că aşa au murit episcopi, scriitori, filosofi, oameni de bine din România, ţărani cinstiţi...

— Cum a fost ultima dumneavoastră întîlnire cu securitatea?

— În 21 decembrie 1989 a fost. Am ieşit atunci să dau un telefon la ambasada franceză, aşa cum am încercat în fiecare zi de joi. Uneori reuşeam, alteori nu. Depindea de hotărîrile pe care le luau fie securiştii din Cluj, fie supraveghetorii mei din Bucureşti. La plecare, miliţianul, unul dintre cei mai blajini dintre toţi care m-au păzit, mi-a spus că n-am voie să ies, iar cînd am deschis uşa violent, fugind spre stradă, s-a făcut şi el că aleargă, spre a nu-l pedepsi „superiorii" — aşa am interpretat eu gestul lui — anunţîndu-i apoi pe cei de la colţurile străzii spre a se pune în mişcare echipa specializată în urmărirea mea. Cînd am ajuns în staţia de tramvai Avram Iancu, alerga spre mine, grăbit, un securist. Unul care mă bătuse în luna mai. Un ofiţer şcolit! M-am uitat la el şi i-am spus cu toată hotărîrea: pe mine să nu pui mîna! După care am luat-o la fugă pe stradă, spre telefon. Totul m-a tulburat. Oraşul era înţesat de securişti, de gărzi, de oameni în termini uniforme. La telefoane, a urmat o altă întîlnire „întîmplătoare". Unul cu albastru pe la epoleţi s-a aşezat chiar lîngă mine. L-am privit aluziv şi i-am spus: „Vai, ce coincidenţă"! Ştiam atunci despre Timişoara şi eram într-un fel tristă că oraşul nostru, Clujul bimilenar, tace! Că nu se solidarizează. Mi-am ieşit din fire şi-am început să strig: Nu vă este ruşine ce-aţi făcut la Timişoara? Ce-aveţi cu mine, domnule... Lăsaţi-mă-n pace! Canalilor... Cred c-am strigat de vreo zece ori. Speram că lumea se va ridica şi va începe manifestarea în piaţă. Citeam în ochii oamenilor aprobarea, dar şi teama. N-a fost să fie aceea scînteia. Avea să vină însă doar cîteva ore mai tîrziu...

— Unde v-a prins izbucnirea Revoluţiei clujene?

— Eram acasă şi citeam. Trebuie să vă mărturisesc un *fapt extraordinar*: cu o zi în urmă anticipasem acest moment! Simţeam că trebuie să se întîmple ceva. A venit fiul meu la mine, iar la despărţire ne-am îmbrăţişat într-un mod ciudat: n-am vorbit nimic! Nu l-am întrebat nici despre posibilitatea de a ieşi a doua zi C.U.G.-ul, nici despre gîndurile ce-l frămîntau. Eram laşă. Mi-era frică să nu i se întîmple ceva, dar nici nu îndrăzneam să-l spun să nu iasă... A plecat, iar joi cînd m-am întors de la telefoane, m-am întins în pat şi citeam. Cam pe la ora două, atunci cînd iasca primul, schimb de la C.U.G. mi-au zburat gîndurile spre Tin-Tin, fiul meu. Mi-l imaginam alături de colegii lui pornind spre centrul oraşului, acolo unde aveau să se întîmple atîtea. Pe la trei şi jumătate, imaginile din filmul meu se derulau deja prin centrul Clujului şi mă temeam. Am auzit apoi zgomote pe care le-aş fi dorit să fie aşa cum le-am înţeles în prima clipă: bat cuie vecinii mei! O, doamne! Se trăgea... O clipă am fost gata să mă rog pentru fiul meu, dar mi s-a părut că sînt din nou laşă... Pe la patru şi ceva am auzit paşi grăbiţi pe stradă. Erau ai fiului meu. Era transfigurat, plin de sudoare, aşa cum nu-l văzusem niciodată. I-am înţeles şi necuvintele: acolo, în Piaţa Libertăţii, era masacru! Se trăgea în oameni... Am auzit apoi coborînd Calea Turzii, un grup mare de demonstranţi care scandau „Doina Cornea vie cu noi"! M-am dus...

— ...Miliţianul ce-a zis?

— O, fugise. Era deja pierdut prin străzile mărunte din jurul cimitirului. Ajunsese poate acasă, poate la miliţie să raporteze că nu-şi mai poate îndeplini misiunea.

— Unde aţi plecat cu grupul de demonstranţi?

— La catedrala ortodoxă. Am îngenunchiat, am spus o rugăciune iar apoi am plecat spre magazinul „Sora". Emoţii însă. În jurul sediului „Judeţenei", erau trupe cu armele încărcate şi îndreptate spre catedrală. Soldaţii stăteau cu degetele încordate pe trăgaci. Nu ştiam ce se va întîmpla. Mi-era teamă, dar nu mai puteam da înapoi. I-am luat cu binişorul, iar o doamnă foarte atilă ne-a propus să strigăm „Armata e cu noi"! Nu ne-au făcut nimic, continuîndu-ne drumul. Dinspre Piaţa Libertăţii se trăgea însă şi lumea s-a culcat pe caldarîm, aşteptînd încetarea focurilor. Voiam să ajungem în Piaţă, dar strada era barată de tanchete. Ne-am oprit, ne-am scandat lozincile şi ne-am întors de bună voie, victorioşi. Cînd ne-am întors, iar au început să tragă din spatele nostru, în sus, cu trasoare, să ne sperie. N-au tras însă în noi şi nici nu cred c-am făcut vreo victime.

— Aţi putut dormi în noaptea aceea?

— A fost o noapte foarte scurtă. M-au condus spre casă nişte manifestanţi, care n-au vrut să mă lase singură pe Calea Turzii. Comentariile noastre din ziua aceea au fost nemaiîntîlnite pînă atunci. Simbolic, dincolo de miezul nopţii, am ciocnit atunci şi un pahar. Pentru victoria definitivă ce ne-o doream atît de mult în ziua următoare. Mai întîi însă, a doua zi, aveam întîlnire la catedrală, la unsprezece şi jumătate. Pe la douăsprezece fără un sfert s-a anunţat căderea lui Ceauşescu. Vă daţi seama ce explozie de bucurie a fost? Băteau clopotele tot timpul, mulţimea dispăruse tot timpul, mulţimea dispăruse dispariţiei tiranului. În dangătul lui am simţit sprijin atunci cînd eram încă în mare pericol. Intrase însă foarte multă lume în Catedrală şi nu se mai putea lucra: se ulcerau atunci primele programe ad-hoc! La propunerea părintelui Pintea, am mers la Episcopie unde ne-am gîndit că ar fi bine să ştim în ce ape se scaldă armata. Bărbaţii au hotărît să meargă eu, însoţită de un preot, la generalul Tonlicianu. A venit apoi preşedintele unui consiliu ales ad-hoc, domnul Matei Bolla, împreună cu domnul Dorel Vişan, actorul care făcea parte din acest consiliu, împreună cu alţi oameni pe care eu nu-i cunoşteam, cerînd să facă parte din „Consiliu", pe motivul că au fost în ziua anterioară cu mine.

— Ce-şi propunea acest „Colectiv" ad-hoc?

— În primul rînd să vegheze asupra ordinei din oraş. Să nu fie devastate magazine, instituţii, clădiri. Era o urgenţă. Am discutat mai apoi să instituim şi o administraţie provizorie. Trebuia ca a doua zi să avem pîine, să funcţioneze toate serviciile oraşului. Ne-am dus la armată şi ne-am dat seama că armata e cu noi. Că nu se va mai trage. Atunci, în clipele acelea, domnul general Topliceanu mi-a comunicat că sînt invitată la Bucureşti, la „Front"-ul care se constituise şi din care, fără să cer eu, făceam parte...

— Pînă la plecarea la Bucureşti, a fost însă încă un moment încărcat de emoţie: cucerirea sediului securităţii! Cel pe care v-a fost dat să-l ştiţi şi-n alte ipostaze!

— Trebuie să vă spun că nici aici n-a fost prea mare eroismul nostru. Chiar domnul general Topliceanu ne-a dat, pentru asta, un camion militar şi soldaţi care să ne păzească. Primise veşti că acolo a pătruns mulţimea, care voia să devasteze totul, să-i linşeze pe securişti. M-a rugat, de fapt, să merg să potolesc spiritele. Am reuşit pînă la urmă, vorbind oamenilor de la o portavoce. Atunci am reuşit, dar, spre părerea mea de rău, în 12 ianuarie, la acel miting suspect, n-am reuşit. Drumul spre Bucureşti a fost complicat. Aeroportul din Cluj era închis, plecînd pînă la urmă la Oradea. Puteam zbura de acolo, dar nu ne putea primi Bucureştiul, probabil din cauza teroriştilor. Drumul la Oradea n-a fost însă inutil, dîndu-mi ocazia să întîlnesc oameni extraordinari, în frunte cu domnul general Schiopu, comandantul garnizoanei. De plecat, am plecat pînă la urmă tot din Cluj, cu trenul...

— La Turda, dar şi-n [illegible] alte localităţi, au apărut manifeste în care se scria cam aşa: „Doamna Cornea ne cere să ieşim pe străzi să apărăm Revoluţia"! Ce ştiţi despre aceste manifeste?

— Mi-au fost aduse şi mie. Totul vine de la un interviu pe care l-am acordat Agenţiei „Reuter". Reporterca a tradus incorect afirmaţia mea, prin care, desfăşurîndu-mi gîndurile, cercam poporului ca atunci cînd democraţia va fi din nou înrădăcinată, să ieşim din nou pe stradă şi să manifestăm spre a ne cere drepturile. Ideea nu-mi aparţine. E a tineretului, care, amintiţi-vă, spunea cam aşa: „De o nevoie, mai facem o revoluţie"! Trebuie să fim mereu atenţi la ce se întîmplă, să nu mai apară un ceauşescu. Nu mai aşa libertatea va fi păzită. Ipoteza mea, prin traducere, a devenit, din păcate, alta: cum că eu, Doina Cornea, am cerut oamenilor să iasă pe străzi să manifesteze! Cel de la [illegible] mi-a spus ieri-seară că mi-au interpretat greşit şi m-au intervievat ca să fac. Le-am spus să nu iasă pe stradă, dacă n-au motive. Eu sînt de părere că trebuie să veghem şi să protestăm dacă promisiunile făcute nu se realizează, spre a-i sili pe cei ce le-au făcut să le îndeplinească întocmai.

— Dumneavoastră se înţelegeţi prin protest?

— Nu înţeleg neapărat ieşirea în stradă. Asta e ultima soluţie, cea mai gravă. Protestul se poate face în scris, printr-o petiţie semnată de sute de mii de persoane, în cazul cînd nu se îndeplineşte ceva aşteptat de populaţie. Acest protest se poate face şi în întreprinderi fără a exista vreun pericol pentru dereglarea economiei. E cea mai eficientă formă de protest, iar oamenii nu mai au de ce să se teamă. Aşa le-am spus şi muncitorilor nemulţumiţi de conducere: să adreseze petiţii „Frontului"! Încă ceva: normal, mitingul cu nu mi-l imaginez în timpul programului de muncă. În afara lui, poate sîmbăta, poate duminica, spre a nu dereglia activitatea, spre a avea a doua zi şi pîine, şi caldarîm, şi electricitate... Cine ar voi de suferit? Normal, chiar şi ei, demonstranţii. Mai este însă încă un pericol: apariţia divergenţelor!

— Nu credeţi că Revoluţia se poate apăra prin luptă, prin muncă?

— Nu sînt chiar de acord cu dumneavoastră. Eu consider că muncă este doar o condiţie a vieţii. Am văzut într-un ziar din Cluj un articol cu titlul „O mai bună politică este munca"!! Nu sînt de acord cu astfel de sloganuri. Fără muncă, e adevărat, nu se poate trăi, dar ca să poţi munci în condiţii civilizate, umane, să poţi duce o viaţă demnă, trebuie să recurgi şi la protest...

CONSTANTIN MUSTAŢĂ ■

La Cluj, se reintră greu în normal. Mai e sînge pe caldarîmul străzilor, ard încă luminări în Piaţa Libertăţii, la „Astoria", pe strada Moţilor, în Piaţa Mărăşti. Peste tot unde au fost ucişi oameni. Sînt încă pline spitalele de răniţi...

Dureri amplificate de alte dureri. Trăind, de-o lună încheiată zile şi nopţi în cabinele de emisie ale radioului liber clujean, şi el renăscut în revoluţie, mi-a fost dat să fiu martor ocular al unor scene cu adevărat dramatice. Imaginaţi-vă un pelerinaj nesfîrşit la studiourile clujene al unor oameni deznădăjduiţi. Unii plîngeau. Alţii aşternuseră memorii şi ne implorau să le difuzăm, spre a li se şti cu limpezime vrerea. Au venit şi părinţi ai unor copii maghiari de la liceele „nr. 3" şi „Brassai". Nici ei nu înţelegeau cine şi ce interese au urmărit cei care au declanşat nefireasca problemă a scoaterii elevilor români, în plin an şcolar, în plină iarnă, din localuri care, după te miri ce criterii medievale, ar trebui să fie doar ale unora! Şi asta în vreme ce viaţa a arătat limpede că nimic nu poate fi separat. Că trăim laolaltă, iar asta ne obligă să ne cunoaştem, să fim uniţi, să ne respectăm.

Viaţa merge, totuşi, înainte. Clujul a schimbat doi primari, instalîndu-l deja pe al treilea. La C.U.G., se lucrează. La Electroceramica din Turda oamenii caută un director care să-i satisfacă. La Cîmpia Turzii, la apelul... bulibaşei şi al poliţiei, ţiganii s-au liniştit. La Dej, apare un ziar excelent, condus de Radu Săplăcan. La „Frontul" judeţean şi-au dat întîlnire partidele politice. P.N.Ţ.-ul are deja vreo trei mii şi cinci sute de membri...

Să consemnăm în acest preambul al dialogului cu Doina Cornea şi prima hotărîre unanimă a clujenilor: din chiar ziua Revoluţiei, bulevardul pe care se află „Frontul" poartă un nou nume, atribuit în prima oră a libertăţii! De-a lungul bulevardului, toate plăcile indicatoare pe care scria „Bulevardul Lenin" au dereni... „Bulevardul 22 Decembrie".

DOINA CORNEA:

„Prin protest nu înţeleg neapărat ieşirea în stradă!"

Din motive pe care le bănuiţi, corespondentul nostru din Cluj nu poate ţine pasul cu evenimentele. De la data cînd a avut loc conversaţia pe care o publicăm în această pagină s-au petrecut o mulţime de evenimente care nu se regăsesc în acest dialog. Însuşi „barometrul" popularităţii doamnei Doina Cornea oscilează continuu, între contestarea pe care dînsa o exprimat-o retrăgîndu-se din C.F.S.N. şi contestaţia la care este supusă la rîndu-i, din varii motive — între care notura unei rezistenţe cu „subzistenţă" asigurată din altă ţară, unde domiciliază fiica sa.

Nimeni neputînd opri oscilaţiile acestui „barometru al popularităţii", vom relua două ştiri de presă care interesează, credem, toată lumea. Prima, publicată în „Tineretul liber" din 17 ianuarie, continuă, cu alte 11 semnături, opinia unor ziarişti din multe ţări conform căreia „Premiul Nobel pentru pace" ar trebui să fie atribuit eroicului tineret român. Din aceeaşi sursă aflăm că această idee este susţinută şi de către un înalt demnitar al Norvegiei — ţară-gazdă a forului care va decide, de altfel, decernarea premiului.

A doua ştire, transmisă prin „Rompres", anunţă că 181 parlamentari francezi au semnat un apel în care propun candidatura Doinei Cornea la „Premiul Nobel pentru pace" — apel înaintat deja Comitetului de acordare a acestui premiu.

Ce rău v-am făcut?

Mă numesc Bărbulescu Emil și m-am născut în București, 23 dec. 1957. Părinții mei s-au născut în Scornicești și au constituit o familie de oameni nevoiași. Mama — Bărbulescu Maria — a lucrat cu intermitență la CAP-ul din comună, nevoită fiind să se ocupe și de creșterea celor 7 copii, care-i mai rămăsese din totalul de 13. A împlinit vîrsta pensionării și nu a beneficiat de nici un drept de pe urma CAP-ului. Trăiește și acum în Scornicești, are 75 de ani, este complet oarbă și are o pensie de urmaș de pe urma tatălui meu de 350 lei.

Tata — Bărbulescu Alexandru — a socotit că trebuie ca copiii săi să învețe în capitală, să nu rămînă mai prejos ca alții. Așa a luat drumul capitalei angajîndu-se CFR-ist la Secția L2 — Gara Basarab. După activitate neîntreruptă de peste 30 de ani s-a ales cu o cameră plus bucătărie într-o baracă de lemn situată între liniile Gării Basarab și o pensie de 700 lei. (...).

A muncit pînă nu a mai putut, dus la spital la interval de 6 luni i s-au amputat ambele picioare și la scurt timp a decedat. Pe atunci aveam 13 ani (...).

După ce am absolvit Școala Generală nr. 168 dorința mamei a fost să mă fac preot. Am dat examen la teologie, pe str. Radu-Vodă, dar n-am reușit așa că m-am angajat frezor la IMAIA — Buc. Conducerea acestei întreprinderi refuzînd să-mi elibereze adeverință pentru a mă înscrie la liceu, după 3 ani de activitate am demisionat.

A urmat o perioadă mai dificilă în care am lucrat în ordine: frezor la ISAF — București, muncitor necalificat la Întreprinderea de Cinescoape — București, hamal în portul Constanța și din ianuarie 1978 pînă în octombrie 1989 frezor la IFLGS — București. Aici am găsit înțelegere și sprijin și numai astfel am reușit să termin cursurile serale ale Liceului de matematică și fizică și cursurile „fără frecvență" ale Facultății de Drept din București. Am terminat facultatea în februarie 1988 după care a urmat o perioadă de lungi căutări.

Am depus dosar la Ministerul de Externe pentru o funcție administrativă, la Procuratura Generală am adresat în trei rînduri cerere cu mențiunea că accept post oriunde în țară dar la toate răspunsul a fost negativ. Am intrat în audiența la Consilierul de serviciu al Ministerului Justiției menționînd că accept orice fel de post, dar mi s-a spus că are de dat afară 2 000 de cadre. Pentru postul de secretar la primărie am depus dosar la Giurgiu și la Brănești, la Giurgiu postul s-a ocupat, iar pentru Brănești cei de la SAI mă aminau lună de lună (...).

Asta se întîmpla în vara anului 1989, însă la sfîrșitul lunii septembrie sînt anunțat de la SAI că mi s-a aprobat angajarea. Deși cererea am depus-o în luna ianuarie totuși postul de secretar la comuna Brănești l-am obținut și început cu 1 oct. 1989. Așadar activitatea mea la Brănești se întinde pe cca. 2 luni și jumătate, timp în care nu știu cînd au reușit să mă cunoască cei 9 307 locuitori ai comunei, să-mi cunoască situația materială, financiară și spirituală. Mărturisesc că eu personal în acest interval de timp nu am reușit nici măcar să preiau toată activitatea de la fostul secretar.

Ce cred eu? Constituiam poate o piedică în calea afirmării a unor elemente care au crezut că este timpul lor. Acești oameni care sînt puțini la număr, sînt convinși că nu sînt reprezentanții întregii comune, dar totuși suficienți să dezinformeze o bună parte din locuitori prin asocierea cuvintelor-accident, Bărbulescu, Scornicești, Nuță.

Chemat la fața locului reporterul sub a cărui semnătură a apărut articolul „L-au judecat după faptă", apărut pe data de 19.1.1990 în revista FLACĂRA, ascultînd anonimii revoluționari, a mușcat momeala. Cred de aceea că este de datoria domniei sale să demaște pe acei revoluționari anonimi pentru a fi cunoscuți de oamenii de bine din comună, pentru a putea asculta și opiniile lor.

În ce privește adunarea care a avut loc în comuna Brănești (...) Un cetățean m-a întrebat „de unde sînt de fel", le-am răspuns că nu-i un criteriu de a judeca oamenii, același ridicîndu-se în picioare spune „vedeți că evită răspunsul?". Am înțeles ce vrea să obțină de la mine și i-am satisfăcut plăcerea, anunțînd că părinții mei s-au născut la Scornicești, cîțiva din sală s-au pronunțat „vedeți? jos cu el", dar cei mai mulți tăceau. Trebuie să vă spun că postul l-am obținut cu mare greutate și nu mi l-a dat nimeni și este o consecință firească a faptului că am terminat facultatea, am ripostat, cine te-a pus s-o faci, a venit un răspuns.

Atunci am decis și m-am retras, iar după apariția articolului mi-am zis „mai am o șansă", poate colegii mă mai primesc înapoi la IFLGS.

Mi s-a imputat că sînt beției — mă îndoiesc — cîndva — în toată activitatea nu am avut o absență nemotivată, ba mai mult, la Brănești, am lucrat și toate zilele de duminică. Uscătură — poate datorită eforturilor — arogant și dur — asta de cînd am constatat că unii muncesc o lună și trăiesc un an, iar alții invers. Protejat de un „pedigri temeinic" — așa se explică faptul că în prezent mai sînt în viață de la data apariției articolului. Din Scornicești, rudă cu „știți bine cine" — dacă aș fi știut și eu! Amic cu ministrul Nuță — asta mă face să mă simt rea bine de la sculărie.

Și în sfîrșit ultima problemă, accidentul a avut loc în anul 1986 și nu în 1989 cum s-a arătat, s-au făcut cercetări la fața locului, permisul mi-a fost reținut de Organele de Miliție. Șeful de post Gheorghe Diaconu nici nu era la postul de miliție pe acea vreme. Și vă mai precizez că părinții acelei fetițe — Deacu Liliana — au fost foarte intrigați de acel articol.

După care fapt am fost judecat, domnule reporter?

EMIL BĂRBULESCU ■

Fotografie de ELENA GHERA ■

Răspunsul vine din Brănești

VOICU ELENA, contabilă la primărie: „Profesional e greu de spus cît știa, a stat puțin, doar două luni. Dar se lucra greu cu ei. Noi îl evitam. Eu am avut un conflict cu B.E. în urma căruia am fost propusă pentru sancționare. Nici acum nu înțeleg ce vroia, de fapt. Pe 6 decembrie a intrat în birou și mi-a spus să merg cu el pe teren. Nu aveam cum, trebuia să termin foarte urgent o situație. I-am mai spus că, de asemenea, degeaba merg, fiindcă eu nu am dreptul să tai chitanțe. Dar altădată de ce ați tăiat? s-a răstit la mine. Ca să ajut primăria. Atunci, mi-a zis, te sancționez că ai tăiat chitanțe atunci. M-a pus să mi iau un angajament că n-o să se mai întîmple. Repet, nici pînă azi nu știu ce anume nu trebuie să se mai întîmple. Cît despre prezență, să numărăm semnăturile, pentru că el ținea condica. În două luni, doar 29 de zile sînt semnate. Adeseori îl vedeam amețit și îl întrebam cum se urcă așa la volan".

CONSTANTIN DUMITRU, statistician la primărie: „Primăria n-a avut, un timp, secretar. Bărbulescu a mai reușit cîte-ceva: A pus cărțile de muncă în ordine. E drept, a mai lipsit, cîte o zi, două. Uneori repezea lumea care venea la el".

DUMITRU ANA, noul primar, fost vicepreședinte: „După conflictul cu contabila, n-a mai colaborat cu noi în treburile primăriei. Stătea numai pe lîngă primar. Îi simțeai tendința de a conduce comuna. Ne spunea mereu că el e legea. Nu cunoștea nici comuna, nici oamenii. La adunarea generală cu alegătorii pe circumscripții, de la începutul lui decembrie, la observația unui cetățean, Banu Petre, că este prea mare contribuția la Legea 1, Bărbulescu a răspuns că n-a fost deloc mare și le-a promis solemn că de la 1 ianuarie 1990 le va lua maximum. Bineînțeles, întrebarea lui Banu și răspunsul lui Bărbulescu n-au fost trecute în procesul verbal".

CHIRU PETRE, paznic de noapte la primărie: „Într-o seară, în 7 sau 8 decembrie, eram cu un băiat, Stanciu Dumitru, în fața primăriei, pe la ora 7. Bărbulescu vroia să plece acasă. Era beat bine. M-a întrebat cine sînt, deși mă știa. Apoi mi-a zis, ia cîntă bă imnul de stat! I-am zis, cîntați-l dumneavoastră, poate îl știți mai bine. Am ajuns negru acasă. Ne batjocorea mereu. A ținut o ședință cu noi, paznicii, și ne-a făcut în tot felul, că sîntem jegoși, că avem hainele rupte, deși i-am spus că mereu cerem șube și pislari, cum avem dreptul. Nu ne-a prins niciodată dormind sau beți, dar ne amenința cu pușcăria. Venea în comună la ora zece și pleca la două și tot noi nu ne făceam datoria. N-am apucat niciodată să-l întreb de ce nu respecta decretul cu băutura. N-aveam parte decît de asta, eu sînt neam cu Bărbulescu, eu am făcut dreptul, nu ca secretarul pe care l-ați avut, și domnul Stoiciu, fostul secretar toată lumea vă poate spune, era un om ca pîinea lui Dumnezeu, și priceput și omenos. Toată conducerea consiliului tremura de frica lui Bărbulescu. Dacă nu se schimbau lucrurile primăria ajungea pe mîna lui și se ducea de rîpă".

DUMITRU NICOLAE, paznic la primărie: „Bărbulescu chiar și cu fostul primar bea. Sîmbătă dimineață, pe 23 decembrie, la șase și jumătate am ajuns la sfat. Erau primarul, secretarul Călin, om de treabă, de cuvînt, singurul cu care ținea lumea, și a apărut și Bărbulescu. Stătuserăm toată noaptea. Am dat tabloul lui ceaușescu jos și l-am spart, iar pe primar l-am întrebat ce mai caută acolo. Bărbulescu mi-a zis să nu fac asta, că nu se știe cum va fi".

DEACU CONSTANTIN, tatăl Lilianei, fetița accidentată de Bărbulescu: „Accidentul a fost în 1986, nu 1989 cum s-a scris în revistă. Copilul mergea la școală, era pe trecere de pietoni. Bărbulescu a dus copilul la spital, a vorbit cu doctorii. Mi-a dat și mie 1 500 lei să-i dau la doctori. I-a adus copilului jucării, un capot, o bluziță, un ceas de mînă și mîncare. Noi am fost mulțumiți. Am dat declarație că nu avem nici o pretenție. Știu că i-a luat permisul pe o lună și jumătate".

DIACONU GHEORGHE, sergent major, fost șef de post la Brănești: „Am venit în 1984 la Brănești și în mai 1989, după un abuz al superiorilor mei, am spus de față cu cîțiva colegi, la Bălotești, că nu se mai termină dracului o dată cu clanul ăsta, adică al lui Nuță. Cineva a raportat și am fost mutat disciplinar la I.M.J. Dolj. Aproape că plîngeam, am o situație nenorocită acasă, nevasta, aproape oarbă, gradul I, bolnavă cu ochii, rămînea singură cu copiii. Era somată mereu să părăsească locuința care nu era a miliției. În ceea ce privește accidentul, petrecut în 1986, am raportat la miliția Sectorului Agricol Ilfov că s-a produs, cine e victima, cine e autorul. La aproape un sfert de oră, am primit răspunsul să nu întreprindem nimic că vor veni de la I.G.M. să facă cercetări. Pe vremea aceea nu eram șef de post. În cazul accidentelor, noi făceam primele cercetări, raportam și se prezentau de la Capitală sau sectorul agricol și continuam cercetările împreună, apoi întocmeam actele. În cazul accidentului produs de Bărbulescu, la Brănești nu există nici un act".

PISTRUI GEORGETA, asistentă la farmacia din Brănești: „Am cerut alături de alții, ne-am și adresat ziarului România liberă în acest sens, să i se verifice biografia, întrucît toți brăniștenii sînt împotriva lui, pentru că e din Scornicești".

OPREA ION, pensionar: „S-a lăudat peste tot că e neam cu bărbulescu și ceaușescu, iar lumea nu-l mai vrea. Nu știu dacă a făcut vreun rău. L-a amenințat pe Mirciu, președintele frontului din comună, că-l dă în judecată pentru că l-a defăimat și a apărut în ziar. Dacă vrea să fie reabilitat, să facă acțiune, e treaba lui personală, dar pentru rest să se stea de vorbă cu oameni. Într-o zi, cînd am venit să iau butelie, l-am auzit jignindu-le pe femeile de la primărie, pe contabilă, pe remizieră. Era un distant, disprețuitor și nu se apropia de oameni".

ȚEPEȘ RADU, președintele Cooperativei de consum: „Se lucra greu cu el. Era arogant, îngîmfat și ironic. Avea o impresie foarte bună despre el și încerca mereu să te facă să simți treaba asta, că e mai deștept ca toți. Și bea. Cred că avea tot timpul băutură la el, pentru că îți apărea în față mirosind a băutură".

Acestea sînt o parte din declarațiile oamenilor din Brăneștl. Din cauza spațiului drămuit, ne-am oprit aici.

Ce ar mai fi de comentat? Credem că nimic. Poate doar de explicat unele lucruri. După apariția articolului nostru „L-au judecat după faptă", Bărbulescu Emil a venit în redacție anunțîndu-ne că ne acționează în justiție pentru neadevărurile apărute, care l-au discreditat, expunîndu-l și unei situații de neinvidiat, telefoane noaptea, amenințări. De asemenea, jurist fiind, ne-a informat că din punct de vedere penal el nu poate fi considerat rudă cu familia Bărbulescu din Scornicești. „Iată, și dumneata, mi s-a adresat, poți fi rudă cu ei, dovedește că nu-l așa". Coșmarul acesta nu l-am avut niciodată, mărturisesc, nici măcar atunci cînd unii își doreau să se afle într-o astfel de situație. Dar nici nu poate fi ascuns adevărul că el, Bărbulescu Emil, este văr bun cu Bărbulescu Vasile (Lică), astăzi arestat. Este tot atît de adevărat însă că B.E. nu s-a numărat printre profitorii familiei. O dovadă este biografia lui, pe care i-am propus s-o facă publică.

Noi nu l-am acuzat însă de nici o faptă cu caracter penal, ci am arătat că, alegîndu-se noul consiliu al frontului comunal, oamenii l-au obligat să părăsească sala, huiduindu-l. Este drept, am dat curs unor insinuări privind eventuale legături cu fostul „ins de vază al comunei", Nuță, afirmînd că, reiau: „cei de aceeași teapă s-au ajutat întotdeauna". Am greșit, Nuță nu l-a ajutat pe B.E. În rest, vorbesc, așa cum și-a dorit, oamenii. Și, dacă e nevoie, vor vorbi în continuare.

P.S. A doua zi după ce a lăsat memoriul la redacție, într-o convorbire telefonică, B.E., pe un ton mult mai potolit, m-a rugat ca tot ceea ce se spune despre el să fie verificat, pentru că fiecare personaj din primărie a avut clica lui de oameni, inclusiv cei de la miliție, cu care mergeau la chefuri. De altfel, B.E. a afirmat că unul dintre cei mai înverșunați anticeaușiști din primărie era el, avînd de furcă mult cu primarul și ceilalți, în acest sens.

Acesta e omul!

RĂZVAN BĂRBULESCU ■

Ion Gheorghe Maurer se redestăinuie

Începînd din numărul trecut am publicat „redestăinuirile" domnului ION GHEORGHE MAURER — provocate de întrebări mai directe, mai incisive, mai penetrante în realitatea anilor cînd interlocutorul de azi al lui Dorin Gherghinescu era președintele Consiliului de Miniștri. Credem că acest fel de dialog este mai edificator decît primele intervenții publice ale domnului Maurer — atît asupra atmosferei politice din acea perioadă cît și asupra personalității unui om dominat cîndva de verticalitate și acum de senectute.

Încheiem, astăzi, publicarea acestor confesiuni cu sentimentul că ele, oricum, se integrează unui început de istorie reală a acelei perioade.

— Domnule Ion Gheorghe Maurer, v-ați referit la încercarea dumneavoastră de a vă opune, într-un anumit fel, industrializării forțate. Încercare, oricum, nereușită. Ați reacționat în vreun fel și la colectivizarea forțată ?

— De colectivizarea forțată nu mai aveam ce discuta, că era făcută. La timpul respectiv i-am arătat lui Dej că, fără îndoială, colectivizarea forțată este o greșeală politică. Am mai spus că Dej n-a putut să-mi dea alt răspuns decît că altă soluție nu e, datorită faptului că Stalin ar fi intervenit cu mijloacele care îi erau proprii.

Dar nici acea cuvîntare de la Cluj n-a determinat o reacțiune în partid care să arate aparținția unei idei, alta decît cea a industrializării forțate. Așa că, din acest punct de vedere, ce-am putut face, am făcut. Cînd mi-am dat seama că această acțiune nu mai este posibilă, am plecat. Asta am făcut. Dar faptul că am vorbit despre poziția intelectualității într-un anumit fel, oarecum acuzator, se datorește convingerii pe care-o am despre necesitatea unei intelectualități active, care să aibă curajul să se exprime, să spună ce gîndește, cu atît mai mult cu cît cred în dorințele de democrație și libertate ale celor care luptă astăzi pentru îndreptarea lucrurilor în România. Deci, poziția aceasta acuzatoare nu este datorată faptului că eu aș avea nevoie neapărat de-un vinovat ; se datorește dorinței mele de-a vedea astăzi născîndu-se spiritul acesta de responsabilitate a unei categorii sociale care ocupă în cadrul societății românești locul pe care-l are intelectualitatea. N-aș vrea să se creadă nici o secundă că socotesc intelectualitatea ca pe o categorie socială lipsită de importanță. Dimpotrivă ! Sigur, țărănimea e importantă, muncitorimea e importantă. Intelectualitatea este cel puțin tot atît de importantă ca și celelalte două. Așa că și intelectualitatea — și poate mai mult chiar decît celelalte — trebuie să aibă înțelegerea responsabilității ei sociale. Pentru asta mi-am exprimat gîndurile pe care le-am exprimat !

— Ce-a fost partidul comunist ?

— Așa cum a fost în Uniunea Sovietică, mai ales de cînd a intrat pe mîna lui Stalin și cum a rămas pînă la venirea lui Gorbaciov — care gîndește altfel, și gîndește bine ! — acest partid comunist n-a fost partidul la care s-au gîndit Marx și Engels, pentru că el a însemnat o formă de conducere totalitară, de stat totalitar. Care, în loc să contribuie la dezvoltarea societății umane, a contribuit nu doar la stagnare ci și la mersul ei înapoi.

La noi, partidul care a existat începînd cu ceaușescu a avut, din acest punct de vedere ai mersului înapoi al societății românești, un rol și mai nefast decît a avut același partid, chiar pe vremea lui Stalin, în Uniunea Sovietică.

— Acum două luni, ce mai însemna acest partid ?

— Nimic. Nimic ! Pur și simplu, nici măcar o unitate militară comandată. Pentru că-ntr-o asemenea unitate mai există, poate, personalități... Cele care existau în masa partidului de aproape patru milioane de oameni erau foarte puține...

— Dar în 1944 ?

— În '44, partidul era partid. Adică o adunare de oameni care gîndeau, care aveau credința că trebuie să-și spună gîndurile, care și le spuneau, se discuta, dar oamenii aștia erau puțini.

— Cîți membri număra partidul ?

— Nu cred să fi fost mult mai mult decît o mie de oameni. Dar aceștia o mie erau partid ! Asta era, însă, în '44. ceaușescu a băgat în partid tot felul de oameni — mai ales pe cei care erau, din toate punctele de vedere, ce-l mai jos — ca să aibă pe ce se sprijini și să aibă cine să îl sprijine. Partidul ăsta a devenit o adunătură de oameni care, în partid, căutau numai satisfacerea intereselor lor. Foarte puțini erau cei care gîndeau, care aveau curajul să-și spună gîndurile, și acești oameni, în general, erau dați la o parte. Nu știu dacă a mai rămas vreunul din cei care și-au spus vreodată gîndurile. Chiar dacă rămîneau în partid, li se lua orice posibilitate de manifestare.

— Cînd a murit acest partid ?

— Moartea asta n-a fost instantanee. A fost un proces. În care oamenii care gîndeau și vedeau ce greșeli se fac și-au spus părerea și au fost înlăturați.

— Fără sprijinul lui Stalin și al armatei sale, ar fi putut acea mie de oameni să-și subordoneze România ?

— Nu cred. Nu cred că ar fi putut să vină la putere singuri. Asta e, după părerea mea, realitatea. Cel care a adus partidul comunist la putere în România — după părerea mea — este Stalin. Trupele rusești erau aici : ele au dat acestui partid posibilitatea de-a lua puterea, și el a luat-o avînd în capul lui elemente absolut staliniste, cum era Ana Pauker, cum era Vasile Luca, cum era Teohari Georgescu. Cei care nu erau staliniști, care erau marxiști, erau mai puțini : Dej, care mai citise cîte ceva din Marx, eu, care gîndeam după un sistem pe care vream să-l apăr...

— Cunoașteți adevărul despre alegerile din 1946. Spuneți-l lumii !

— În mare măsură, acele alegeri au fost falsificate. Eu n-am vrut să se fure voturile în favoarea mea. Candidam în Tîrnava Mare și întîmplarea a fost că, acolo, am cîștigat cu voturile reale. Tocmai de aceea eu am avut numai vreo cincizeci și ceva din voturile exprimate, pe cînd vreme, în alte părți, numărul de voturi comunicat în favoarea cîștigătorilor era mult mai mare.

— Numai dumneavoastră ați cîștigat cinstit ?

— Dacă am fost singurul care n-a folosit furtul electoral asta nu pot să spun, nu știu.

— Ce știți despre acel masacru ordonat de ceaușescu în 1957 împotriva țăranilor din Vadu-Roșca ?

— Nu știu nimic. Am aflat abia zilele acestea, din presă. N-am avut nici un fel de idee. De altminteri, pînă încoace, nici n-am știut că ceaușescu a lucrat la colectivizarea forțată. N-am știut că el a fost întrebuințat în această treabă.

— Domnule Maurer, care a fost momentul de curaj maxim din viața dumneavoastră?

— Dragă, asta-i greu de greu de spus. Eu am stat, foarte categoric spus, de șapte ori în fața morții. Adică am înfruntat moartea, dar foarte direct, foarte de-aproape. Și-am scăpat.

— Vreți să vă amintiți acele momente ?

— Aș putea să spun unele dintre ele. Unul din aceste momente este clipa cînd am dezertat din armată ca să-l scot pe Dej din lagăr.

— A fost primul ?

— Nu. Au mai fost și altele, înainte. Un alt moment — chiar în cursul acelei evadări.

— V-am întrebat de curaj ; ar trebui să vă-ntreb și dacă ați avut vreun moment de lașitate.

— De lașitate ? Dragă, poate. De altminteri, nu știu dacă e om care să nu aibă vreun asemenea moment. În general însă, situațiile grele le-am privit cu multă liniște, și cred că acest lucru m-a ajutat.

— În fața cugetului dumneavoastră, în fața istoriei : vă considerați vinovat de ceva ?

— Vinovat ? Ar trebui să știu din ce punct de vedere. Numai că, om care să nu facă greșeli în viață, după părerea mea, nu există. Oricît o fi de bine intenționat, de pregătit, oricît de bine calificat, oricît de bogat în calități, tot face greșeli. Da' greșeli pe care să mi le reproșez ? Am făcut, într-adevăr una, și mare ! Cînd am contribuit la alegerea lui ceaușescu în funcția de secretar general al partidului. Asta este, fără îndoială, o mare greșeală.

În ce măsură sînt vinovat de această greșeală, e o altă problemă. Pentru că, după cum am mai arătat, au fost o serie de cauze care au determinat o greșită părere asupra calităților viitorului tiran, pe de-o parte ; pe de altă parte, teama de deschiderea luptei pentru putere și de intervenția hegemonismului rusesc. Dacă aș fi știut bine ce este ceaușescu...

— Domnule Ion Gheorghe Maurer, acum, cînd stăm de vorbă, este vineri, 12 ianuarie 1990, zi de doliu național. Stau steagurile țării în bernă „de la Nistru pîn' la Tisa" și tot poporul nostru își plînge morții, martirii libertății pe-acei copii, pe acei tineri, care au devenit sfinți ai calendarului românesc. Ați văzut și știți prea multe din istoria tragică a poporului român în această noapte de coșmar de după al doilea război mondial care s-a risipit în zorii zilei de 22 decembrie 1989. În tinerețe, v-ați consacrat magistraturii, dreptății. Nu vă întreb cîtă dreptate ați făcut. V-ați aruncat în iluzia comunismului, din care a trebuit să vedeți că n-a ieșit decît dezastru și nemernicie...

— Da.

— V-ați înșelat și admit că ați și fost înșelat. Azi nu mai sînteți nici tînăr și nici nu cred că vă mai puteți păcăli ca în ziua cînd l-ați lansat pe acel monstruos Ubu într-un război abominabil cu poporul român. Într-un anumit fel, domnule Maurer, l-ați depășit pe Alfred Jarry...

— Da.

— Grea performanță, domnule fost prim-ministru al României...

— Pardon ! N-am fost prim-ministru. Am fost președinte de consiliu : ceva mai democratic...

— Spălați-vă pe față cu adevărul, pînă la capăt, domnul Ion Gheorghe Maurer, și spuneți-mi : ce socotiți că-nseamnă în istoria românilor această revoluție ?

— Cred că este un eveniment de primordială importanță.

Orientează viața acestui popor spre democrație și libertate.

Adică spre ceea ce întotdeauna am gîndit că trebuie, că este firesc să fie viața acestui popor, pentru că în concepția mea — și cred că aceasta este gîndirea reală asupra marxismului — socialismul nu putea exista fără democrație și fără libertate.

Cunoscînd o serie dintre oamenii care participă la munca de reconstrucție, de renaștere românească, pentru readucerea României în Europa, îmi dau seama că această perspectivă găsește în existența și activitatea acestor oameni condiția reală a desăvîrșirii acestor scopuri.

Sigur, nu este o treabă de o zi, nici de-o săptămînă, nici de un an ; este de durată. Adevărat, nimeni nu poate să spună cît va dura. Poate dura mai mult, mai puțin, după prieceperea cu care oamenii se vor consacra — nu numai cei care astăzi conduc, ci totalitatea oamenilor — acestor obiective.

Dialog consemnat de
DORIN GHERGHINESCU ■

CUM AȘ FI VRUT SĂ LE SPUN

Continuă dialogul cu colegul nostru, domnul Valentin Hurduc, redactorul publicației anticeaușiste

LUNETA

Publicație — Manifest editată de Frontul Democrat Român

Apare lunar și are ca scop demascarea politicii aventuriste practicată de familia Ceaușescu

ROMÂNI !

După 10 ani de frig și foamete, ilustrul nostru cond. reușește să ajungă „inopinat" în magazinele PUSTII ale comerțului de stat. În urma acestui control domnia sa în loc să prezinte poporului adevărata situație, apelează la mincinoși

— Ce era Frontul Democrat Român ?

— O mișcare secretă, anticeaușistă de care doar auzisem. Nu cunoșteam pe nici unul din acei oameni, dar eram sigur că manifestele noastre îi vor ajuta. Mai ales că tot ce scriam noi venea din gîndurile întregului popor (excluzînd slugile ceaușiste).

— Cîte manifeste ați difuzat înainte de „Luneta" ?

— Au fost două numere.

— Apoi ?

— Am scos primul număr din „Luneta", la sfîrșitul lui august 1988. Am mai găsit un exemplar în biroul maiorului de securitate Mihai Stănculescu de la fosta casă a scinteii. În acel număr anunțam că publicația va apărea lunar. Pe lîngă dictator, era atacată și perechea sa, care se cerîja tot mai mult în lider politic.

— Ați reușit să mențineți periodicitatea anunțată ?

— Nu, dar intenționat. Ne-am străduit să-i facem pe cei care ne căutau să creadă că se tipărește chiar în afara țării.

— Ce tiraj aveați ?

— Minimum 2 000 de exemplare pe număr.

— Cine făcea difuzarea ?

— Asta a trebuit să fac singur. Am încercat și în grup, dar pericolul era prea mare.

— Cum le împrăștiați ?

— Le dispersam deasupra unor aglomerări umane — în piețe, în intersecții —, cu sistemul de catapultare pe care l-am descris într-o emisiune a televiziunii. Dar și în alte feluri. În jurul orei 19, plecam cu bicicleta și aruncam, din mers, prin curți, printre blocuri. Într-o dimineață am lăsat și la poarta miliției Capitalei vreo 30 de manifeste, că erau mulți acolo, să aibă mai multe. Într-o seară am lăsat și la ușa Inspectoratului General al Miliției (veneam cu bicicleta dinspre Obor), să aibă cîteva și ei. În altă seară am răspîndit foarte multe în două cartiere. Zona Obor am supraaglomerat-o cu milițieni și securiști trimiși să le culeagă.

— Cîți erați ?

— Să-i luăm pe rînd. Încep cu cei care m-au ajutat la tipărire. Gheorghe Marian, vecin, Marcel Cuciuc, coleg de la calandru, Marin Pascu, șofer pe o

Dacă e Mehedinţi, e Belgia

Dintr-o neatenţie datorată modificării titlului în lipsa autorului, în numărul trecut al revistei noastre, informaţiile despre una din cele mai importante acţiuni de ajutorare din cadrul Operaţiunii „Villages roumains" a apărut sub titlul „Dacă e Caraş Severin, e Belgia". Trenul cu cele 39 de vagoane (se anunţaseră 35) a avut drept staţie de destinaţie Turnu-Severin. Deci, judeţul Mehedinţi.

Conducător al grupului belgian, domnul René Cambier este membru în comisia culturală a organizaţiei „Amnesty International", recunoscută pe plan mondial pentru activitatea sa de demascare a încălcării drepturilor omului (Fără a insista cu detalii — o vom face, poate, într-un număr viitor — vă informăm că situaţia din România ultimilor ani a stat permanent în atenţia organizaţiei).

Gîndind această deplasare la Bucureşti nu ca pe un simplu gest de ajutorare spontană, ci ca pe un prim moment dintr-o acţiune ce se cere extrem de atent pregătită şi susţinută, domnul Cambier a alcătuit un grup a cărei componenţă i-a asigurat posibilitatea de a explora cele mai diverse domenii. Încă din momentul sosirii, grupul belgian a invitat, prin intermediul presei locale, specialiştii mehedinţeni — profesori, doctori, ingineri, agronomi, zootehnişti, oameni de cultură — deopotrivă, muncitori şi ţărani, la întîlniri de lucru, desfăşurate seara, după terminarea programului de deplasare în sate pentru distribuirea ajutoarelor.

„Pregătim în acest fel, ne spune domnul Cambier, un raport pentru Piaţa Comună, care susţine financiar Operaţiunea „Villages roumains". Este cunoscut interesul acestui organism pentru problemele României şi participarea sa directă la ajutorarea ţării dumneavoastră. Tocmai de aceea am socotit că un asemenea raport, pe care, din păcate, timpul nu ne permite să-l întocmim decît la nivelul unui singur judeţ — sperăm, reprezentativ pentru problemele româneşti la ora actuală — este extrem de necesar pentru dirijarea atenţiei către nevoile cele mai stringente ale României acestui moment, pentru cunoaşterea direcţiilor în care trebuie acţionat cu prioritate în viitor.

Promiţînd să revină în România cu noi ajutoare, domnul Cambier ne-a anunţat vestea înfiinţării, în curînd, a unei „Case belgiene la Turnu-Severin, pe care iniţiatorii belgieni şi români ai acţiunii o doresc nu numai o gazdă ospitalieră pentru oaspeţi, ci şi o adevărată casă a prieteniei.

ROXANA PAICU-MANOLESCU ■

Chestiunea ţărănească se dezbate chiar şi-n Piaţa Universităţii

Uite C.A.P.-ul, nu e capul!

Într-o iarnă cu zăpadă puţină, imaginea idilică a satului „îmbrăcat în mantie albă" dispare. Şi dacă în multe locuri din ţară n-am prea avut parte de zăpadă anul acesta, chiar cu riscul de a intra în conflict cu agricultorii pentru care zăpada de peste iarnă e temei de bogăţie în vară, chiar cu acest risc, deci, voi spune că e foarte bine că zăpada a lipsit. Pentru că în acest fel, fără hlamida de zăpadă, sub care sărăcia risca să devină simplitate maiestuoasă, satul ni s-a arătat, la modul cel mai propriu, în adevărata sa înfăţişare.

Noi toţi trebuie să înţelegem exact un lucru. Satul românesc e sărac ; şi acum, poate mai mult ca niciodată, avem nevoie de bogăţia rodului pe care îl pregătim în aceste zile. În ce fel ?

Primarul din Cujmir, judeţul Mehedinţi, inginerul agronom Constantin Călin, venise după sfat la Consiliul judeţean al Frontului Salvării Naţionale. „Au acolo probleme cu pămîntul — mă lămureşte secretarul consiliului popular judeţean, domnul Catina.

În comuna Cujmir, oamenii au într-adevăr această problemă, de rezolvarea căreia depinde viaţa lor viitoare. După opinia lui Remus Poenaru, directorul Asociaţiei economice de stat şi cooperatiste, şi Ion Păvălan, preşedintele Cooperativei agricole de producţie, lucrurile par a merge bine. Spun „par", pentru că dacă este sau nu aşa vom vedea, în parte, în momentul în care va începe efectiv repartizarea loturilor ţăranilor care le-au solicitat şi apoi, mai tîrziu, la strînsul recoltei.

Ce s-a făcut pînă acum ?

În primul rînd, inventarierea forţei de muncă. La C.A.P., din cei 1 700 de ţărani care au solicitat loturi, 900 sînt pensionari, iar 100 cazuri deosebite, adică bătrîni singuri, bolnavi, ce vor fi ajutaţi de copii, de vecini, să-şi lucreze loturile, pentru a avea din ce trăi. Deci, 1000 de oameni bătrîni. Numărul cooperatorilor — 700. Vîrsta medie — 50 de ani. Aceeaşi vîrstă medie — şi pentru lucrătorii A.E.S.C. Îmbătrînirea populaţiei satului e o realitate dramatică. Vor putea fi atraşi tinerii ? Cum ? Desigur, numai schimbarea radicală a situaţiei ţăranilor îi poate convinge. Este ea posibilă ?

Răspunsurile interlocutorilor mei se voiau convingătoare. N-au fost decît încurajatoare. În C.A.P. şi în A.E.S.C., prin împărţirea unei părţi a pămîntului la ţărani, suprafeţele rămase vor putea fi lucrate optim, avînd în vedere că numărul lucrătorilor a rămas acelaşi, iar terenul s-a micşorat.

Directorul Poenaru a anunţat deja Trustului recoltele pe care estimează că le va obţine concret, fizic, nu pe hîrtie. La tomate, spre exemplu, 25t/ha, faţă de planul himeric din ultimii ani, de 48 t/ha, din care se realizau, din cauza lipsei ierbicidelor şi a forţei de muncă la recoltare, între 7 şi 10 t/ha ; la fasole boabe 700 t/ha (în 1989, planul a fost de 4 050 t/ha, iar realizarea — 560 t/ha.) La C.A.P., lucrurile merg mai încet. Peste cîteva zile, abia, urma să aibă loc adunarea generală a cooperatorilor.

Situaţia se poate redresa, susţin cele două cadre de conducere. „Trebuie, însă, obligatoriu, să dispară verigile intermediare dintre producător şi piaţă. Este inadmisibil ca producătorii să cîştige mai puţin decît intermediarii. Şi încă o condiţie, de asemenea obligatorie — punerea de acord a preţurilor de achiziţie cu cheltuielile de producţie, pentru că, iată, dacă în 1970, kilogramul de sulfat de cupru costa 7,50 lei, acum el costă 34 de lei, în vreme ce preţul de achiziţie al strugurilor a rămas neschimbat.

Nu, lucrurile nu sînt, încă, suficient de clare.

Vicepreşedintele consiliului comunal al Frontului, Ion Mavrigu, încadrat ca pictor decorator, ne întreabă iritat de ce să fie oamenii obligaţi să efectueze norme în schimbul atribuirii loturilor. Ce o să se întîmple însă cu pămîntul rămas, nu se întreabă nimeni. Primarul ne spunea că există ţărani care pretind înapoierea pămînturilor cu care au fost forţaţi să intre în cooperativă.

La Simian, unde C.A.P.-ul s-a scindat în două unităţi distincte, Simian şi Cerneţ, copeperatorii din Cerneţ au hotărît desfiinţarea cooperativei. În aceeaşi seară, însă, consiliul Frontului şi-a dat seama că după împărţirea loturilor va rămîne o mare suprafaţă de teren agricol (din care o parte semănată deja cu grîu), şi 1 400 de oi, de care trebuie să aibă, totuşi, grijă, cineva. Aşa că au reînfiinţat cooperativa, au ales un preşedinte şi un inginer şef, pe care, după îndelungi căutări, am înţeles că n-avem nici o şansă să-i găsim, aşa că am renunţat. L-am găsit, în schimb, pe profesorul Nicolae Petrescu, noul primar din comuna Şimian, de care deocamdată mai aparţine satul Cerneţ, care ne-a declarat că au început să i se plîngă oamenii din Cerneţ că preşedintele le-a spus că vor primi cele mai proaste pămînturi. (Directorul A.E.S.C. Cujmir spusese : „Bineînţeles, oamenii vor primi pămînturile cele mai bune, altfel, la anul, nimeni nu va mai veni să lucreze la A.E.S.C."). Iată două reacţii ce credem că trebuie să ne reţină atenţia în mod deosebit.

Nu e necesar, e obligatoriu să fim optimişti. Nu şi suficient, însă. Chestiunea ţărănească rămîne, în continuare, o ecuaţie cu multe necunoscute. Să nu uităm că timpul ce ne stă la dispoziţie pentru a o rezolva este extrem de scurt. Şi că ea ne interesează, în egală măsură, pe toţi. Nu numai pe ţărani.

R. MANOLESCU ■

În aceste zile, multe sate şi oraşe româneşti au fost adoptate ori s-au înfrăţit cu localităţi europene. La Turnu-Severin a avut loc o acţiune cu caracter deosebit. Este vorba de înfrăţirea Societăţii belgiene de Cruce Roşie cu societatea similară din judeţul Mehedinţi.

„Independenţa în acţiune, regula de bază a fiecărei societăţi de Cruce Roşie, ne spune domnul doctor Franz Dagnely, **reprezentant oficial al Crucii Roşii din Belgia, nu a fost respectată în România. Înfrăţirea organizaţiei belgiene cu cea a judeţului Mehedinţi are**

Drepturile „Crucii Roşii"

drept scop sprijinirea organizaţiei române să se alinieze, ca acţiune şi eficienţă, la nivelul celorlalte organizaţii de Cruce Roşie din lume. De altfel, cei doi directori ai societăţii noastre, prezenţi la Congresul internaţional al Crucii Roşii desfăşurat la Bucureşti, au urmărit evaluarea situaţiei şi a potenţialului Crucii Roşii din România, cunoaşterea priorităţilor de acţiune pentru viitor. Sperăm că bazele colaborării pe care o întemeiem azi sînt solide şi că asta se va demonstra convingător în perioada care urmează".

Consemnat —
R. PAICU ■

Valentin Hurduc la tiparniţa lui secretă
Fotografie de VICTOR RĂDULESCU ■

maşină din cortegiul dictatorului.

Pentru difuzarea a două numere prin poştă, la diferite adrese (Suzana Gâdea, ziarele centrale, directorul Combinatului poligrafic şi secretarii de partid ai combinatului) ne-a ajutat Mihai Stan, care le-a expediat din Turnu Severin.

În diverse acţiuni, au mai participat : Mihai Cuciureanu, coleg zeţar, Ion Nicolae, zincograf, care reprezenta un fel de materie cenuşie a grupului : orice decizie finală asupra unui text o luam numai după ce îl consultam, pe rînd, pe ceilalţi şi, ultima dată, pe el. Sigur, a lucrat şi soţia mea. Acasă la Vasile Argatu, muncitor la I.P.R.S. Băneasa, păstram o parte din materialele de imprimare şi benzină. O vreme, am tipărit la Petre Mateescu în casă. Aceştia au participat direct la acţiuni.

Verificarea şi pregătirea unui om dura chiar şi un an de zile.

Cei care ne-au ajutat indirect au fost mai mulţi. Brigadierul de la zeţărie Eugen Suciu mi-a permis să iau litere. La început, fără să ştie de ce le iau. „Nu mă interesează ce faci !", zicea. Dar nu m-a trădat. Maistrul de la culegere Marcel Ungureanu mă ţinea la curent cu cercetările securităţii în combinat. Bănuia ce fac, dar nu mă întreba nimic. Şi el m-a acoperit. Şeful de secţie Heracle Dinulescu mă punea prezent cînd lipseam pentru vreo acţiune, ferindu-mă de suspiciunile securiştilor. Vedeam că bănuieşte ce fac, dar nu mă vinde. Îl şi ajutam : jucam puţin teatru la el în birou, de cîte ori intram, mimînd comportamentul unui „zmuchi". Oricine putea spune asta despre mine, depărtîndu-i pe securişti.

Odată, cînd a trebuit să-mi acoper o întîrziere (altfel aş fi fost arestat), a semnat că am fost tot timpul prezent maistrul Gheorghe Plăcintă. Menţionez acest fapt mai ales pentru că brigadierul Florea Dumitrache, la care m-am dus iniţial, a refuzat să semneze.

— Ce ecouri auzeaţi în urma difuzării „Lunetei" ?

— Oamenii se bucurau, chiar dacă se temeau s-o arate oricui. Într-o dimineaţă, în tipografie, toţi vorbeau, cu o încîntare greu de ascuns, că în Gara de Nord s-au răspîndit manifeste anticeauşiste. Eu veneam de acolo : asta făcusem, era „Luneta". Pînă să mă întorc, ei şi aflaseră. Cum le-aş mai fi spus ! Dar trebuia să tac : numai aşa puteam continua. De multe ori mi s-a întîmplat la fel. Toţi ar fi vrut să ştie cine-i autorul. Sînt sigur că, dacă le-aş fi spus, nu m-ar fi trădat. Pericolul era însă prea mare. Nu vorbeam despre asta nici măcar cu cei pe care îi aveam în curs de verificare pentru colaborare, deşi îmi erau prieteni. Numai aşa am reuşit să lucrăm fără să fim arestaţi.

— Cînd v-a fost mai frică ?

— Teamă aveam tot timpul, dar mi-o învingeam. Toţi colaboratorii s-au speriat cînd a fost vorba de acţiuni periculoase, mai ales de difuzare. Eu mi-am înfrînt teama mai mult.

DORIN GHERGHINESCU ■

(Va urma)

P.S. Cu destulă greutate, interlocutorul îmi mărturiseşte : „Da, este adevărat. M-a surprins şi pe mine : oameni din Otopeni m-au pus primar. Îmi vine greu : viceprimar, omul pe care l-am rugat să-l denunţe [illegible] este un profesor ; care mi-a fost şi mie profesor. Mi-e şi ruşine să-i fiu şef".

Sfîntă ruşine ! Bun simţ, ca lacrima. Doamne-ajută ! Că destui primari fără ruşine a-ndurat obştea românească.

Mărturia lui AUREL SIMIONESCU („de 11 ani trăiesc în exclusivitate cu fructe și legume crude") propune, după cîte se pare, un leac sigur pentru ulcer :

MÎNCAREA GĂTITĂ DE SOARE

● Un om, o teorie și rezultatele unui experiment sui-generis ●

— Vă văd, existați și nu arătați deloc rău. Ce vîrstă aveți, domnule Simionescu ?

— Voi împlini la 2 februarie, de ziua Întîmpinării Domnului, 53 de ani. Sînt — poate e bine să adaug și acest lucru — absolvent al Facultății de filologie, secția engleză, și lucrez la Editura Științifică din București.

— Dialogul nostru a început cu mai multe luni în urmă, dar tripla cenzură ce obtura difuzarea articolelor de știință a făcut imposibilă publicarea acestor rînduri. O vom face de data aceasta sub titlul de inventar și în cadrul schimbului liber de idei pe care avem datoria să-l promovăm.

Deci, sînteți un om care se hrănește în exclusivitate cu legume și fructe crude. Practicați această dietă alimentară în virtutea unei teorii nu lipsită de argumente științifice. Nu ne îndoim că interviul pe care ni-l acordați va provoca stupoare și, probabil, proteste din partea nutriționiștilor. Le vom da și lor cuvîntul. Dar pînă atunci spuneți-ne cum v-a venit, această, hai să-i zicem, „idee" ?

— La început a fost boala. Un ulcer grav m-a dus pe masa de operație unde mi-a fost rezecat stomacul în proporție de 60 la sută. Atunci, Dumnezeu m-a bătut pe umăr. Eram obligat să găsesc o soluție de supraviețuire. Mai ales că niște varice enorme trebuiau să mă readucă în sala de chirurgie. M-am adresat în scris Institutului de ZEN macrobiotic din Japonia. Răspunsul a fost categoric : „Scoateți din alimentația zilnică carnea, zahărul, ouăle, iritantele, alcoolul, cafeaua și toate mîncărurile trecute prin foc (fierte, prăjite, coapte) și înlocuiți-le cu fructe, legume și cereale crude și binele va fi de partea dumneavoastră". Toate alimentele tratate termic ucid enzimele, catalizatori ai metabolismului, iar substanțele folositoare organismului devin săruri minerale insolubile, mici cristale care înfundă capilarele, împiedică hematopoieza. Toate acestea se înfig în pereții țesuturilor, iar sîngele devine hrană pentru flora microbiană. De fapt, nimic nou sub soare : cu 4200 ani în urmă, în capitolul Bhagavad-Gita din Mahabharata se spune același lucru. „Sînteți ceea ce mîncați". Dar n-am rămas numai la aceste lecturi, ci am adunat un material enorm, o veritabilă bibliotecă ce m-a făcut să-mi găsesc argumentele necesare. Le-am aflat în scrieri aparținînd culturii extrem-orientale, dar și în studii moderne de chimie, fizică și biologie. Voi mai vorbi despre aceasta.

— Cînd ați introdus în viața dumneavoastră această dietă alimentară ?

— Începînd cu 1979. După patru luni mi s-au retras varicele. Organismul a căpătat vigoare, sănătate și un excelent echilibru nervos. Am uitat și ce este strănutul. Noul mod de viață m-a făcut să-mi schimb prietenii, preocupările, lecturile, să cunosc o concordie cu mine însumi pe care nu o bănuisem pînă atunci.

— Cititorii vor fi desigur interesați să afle cum vă organizați dieta alimentară.

— Prima masă, cea de dimineață, este alcătuită din rădăcinoase : morcovi, păstîrnac, pătrunjel, țelină, sfeclă roșie, toate rase și amestecate cu grîu încolțit, fulgi de ovăz și miez de pîine neagră integrală acloridă. La pîine consum numai miezul, deoarece coaja, formată prin coacere la foc puternic, nu mai are nimic viu în ea. La cea de a doua masă se pot utiliza legume văzute de soare : frunze de varză, salată, spanac, lobodă, ștevie, urzică, pătrunjel, mărar, castraveți, dovlecei, ardei gras, roșii etc. La masa de seară folosesc fructe (dar numai indigene, deci recoltate din perimetrul geografic și magnetic care ne-a structurat ca ființe), miere, nuci, alune, migdale, semințe de floarea soarelui, de dovleac, de grîu, orez, ovăz, orz, mei, năut. Semințele se moaie în apă și se dau la foc în fața cuptorului deschis, astfel încît să nu suporte o temperatură mai mare de 40 de grade.

— Dar de unde ne luăm proteinele atît de necesare ?

— Alimentele enumerate conțin toate protidele, glucidele, lipidele și sărurile minerale de care avem nevoie. Paradoxal, aceasta este situația. Wernher von Braun avea dreptate : „Știința are marele defect că se ocupă numai de lucrurile măsurabile". Eu mă hrănesc de 11 ani numai în acest mod. Și ca mine, mulți alții. O amintesc pe Aurora Rotaru, fostă balerină a Operei Române (în prezent în R.F.G.), care folosea un regim alimentar asemănător. De altfel, în vechime, foarte mulți oameni s-au hrănit astfel. Operele antichității ne oferă relatări precise. Din Biblie, amintesc capitolele : Facerea, cap 1, verset 29 ; Deuteronom, cap. 30, versetul 19 ; Daniel, cap. 1 versetul 8—13 ; Romani, cap. 14, versetul 2. Un exemplu : în timpul captivității evreilor, Sfîntul Daniel l-a rugat pe împăratul Nabucodonosor să-i permită a nu se „spurca" gustînd din mîncarea și băutura oferite. Dintr-o sursă aramaică am aflat că prin „mîncare spurcată" erau denumite și alimentele tratate termic. Daniel, ni se spune, a mîncat în exclusivitate legume și apă și s-a dovedit mai sănătos decît toți cei de la curtea împăratului.

— De ce, spuneți dumneavoastră, focul are o influență atît de nefastă asupra alimentelor ?

— N-o spun numai eu. Cu ani în urmă, Linus Pauling a descoperit că substanțele organice vii deviază, sub microscop, lumina polarizată spre stînga (levogir), iar cele nevii, spre dreapta (dextrogir). În timpurile noastre s-a aflat că aceste devieri spre stînga sau spre dreapta se datorează formei elicoidale a ADN-ului. Un român, Forgaci, autorul unui fenomen ce-i poartă numele, a determinat pe biologi să observe că și biocurenții din corpul uman circulă elicoidal, dar tot levogir. Astfel, nici o substanță dextrogiră nu va putea fi antrenată în fluxul metabolic, deoarece focul a transformat-o din vie în nevie. Mai trebuie să arăt că tot corpul este deopotrivă și o mare electroliză de întreținere a vieții. Luați o pastilă de magnet și puneți-o pe o plită încinsă. După răcire, ea se va demagnetiza. Electronografia a demonstrat și ea importanța viului. Un măr apare, prin electronografiere, înconjurat de cunoscuta aură kirliană. Dacă-l înțepăm cu un ac, în locul respectiv, aura va începe să se stingă. După un timp, vor apărea mici luminițe. Acestea indică aura bacteriilor ce încep să pătrundă prin acest loc cu troficitate distrusă. Dar să revenim la alimentele tratate termic, deci cele supuse unor temperaturi de peste 42 grade. Enzimele mor și nu mai favorizează metabolismul. Cei interesați pot consulta revista **Scientific American** din mai 1987 (articolul „Glucose and Aging" (pag. 90) și numărul din noiembrie 1987 (articolul „Diet and Cancer"). Sînt redate fotografii realizate la microscopul cu baleiaj, deci mărite de 10 000 și 26 000 ori. Se vede clar cum glucoza, ajunsă în fluxul sanguin, sfidează atît hematia, cît și țesuturile deoarece nu mai posedă enzimă catalizatoare. Iată de ce, de pildă, zahărul, preparat la... peste 200 grade) este o veritabilă otravă. E adevărat, ficatul lucrează cu tensiuni joase prin care transformă alimentele dextrogire în levogire, dar o face cu un efort ce-i scurtează viața. Și luați exemplul cel mai simplu : orice termometru medical este gradat pînă la 42 grade. După această limită, viața încetează.

— Am citit într-o revistă că un nutriționist din sudul Franței a adoptat un regim alimentar asemănător cu cel pe care-l propuneți și dumneavoastră. Dar el indica și carnea crudă.

— Orice animal, în timpul sacrificării lui, eliberează o mare cantitate de adrenalină. Este un compus extrem de toxic pe care noi îl introducem în organismul nostru. De aici stările de irascibilitate, de disconfort psihic. S-a demonstrat și experimental : doi șobolani injectați cu o doză mică de adrenalină s-au devorat de vii.

— Să zicem că în privința cărnii, aveți dreptate. Dar dumneavoastră excludeți și laptele din dieta obișnuită !

— Laptele (nefiert, bineînțeles) îl recomand pînă la vîrsta de 21 de ani. Este momentul în care glanda timusului se topește și nu mai fabrică lactaza necesară metabolizării laptelui. La cei care consumă lapte după această vîrstă, ficatul eliberează o enzimă asemănătoare lactazei, dar în cantitate foarte mică. Mamiferele regnului animal consumă lapte numai în copilărie. Așa a hotărît natura. Mai trebuie să spun că laptele pasteurizat, adică fiert la 96 grade, este lipsit de vitamine, enzime și chiar de calciu, care devine insolubil. Derivatele din lapte se fac și ele tot din lapte pasteurizat. Sînt multe de spus și în privința asta și în multe altele. Repet : am acasă o bibliotecă întreagă. De fapt cei care gîndesc ca mine nu fac decît să redescopere un mod de viață pe care omul l-a pierdut cînd-va printr-o greșeală de macaz a istoriei. Un echilibru psihic și fizic nu poate fi dobîndit decît prin consum de alimente vii. „Cine nu adună cu mine, risipește" spunea Isus. Only integrity is going to count.

— Nu ne declarăm nici partașii teoriei dumneavoastră, nici ai celor ce se vor grăbi să vă contrazică. În descoperirea adevărului confruntarea de păreri rămîne suverană. Tocmai de aceea, lăsăm discuția deschisă.

— Mă voi grăbi să aduc în continuare toate lămuririle solicitate.

— Atunci îi rugăm pe viitorii noștri corespondenți să menționeze pe plic : „pentru secția de știință".

LIVIU TIMBUS ■

Aspirină și revoluție

Instalația trebuia demult pensionată. Tehnologie bătrînă, de pe vremea bunicii, utilaje măcinate de boala coroziunii. Față de alți coloși industriali, înălțați cît muntele de grandomania proteacă a cuplului sinistru, instalația de sinteză a vitaminei C de la Întreprinderea de Medicamente București luptă de multă vreme cu o soartă jalnică. Orice servea nevoile omului era bășcălit, călcat în picioare de vechiul regim.

„Ne confruntam mereu cu goluri în aprovizionarea cu materii prime, spune subinginerul Ion Diaconescu. Cînd sosea glucoza, nu aveam acetonă. Făceam echilibristică să producem cît de cît vitamina C pentru că sîntem singura instalație din țară. De 10 ani n-am putut executa o reparație capitală. Peticeam conductele din mers". Ne amintim de gluma cu iadul preluat de o administrație socialistă. Ba lipseau lemnele de foc, ba smoala, ba se găurea cazanul și păcătoșii scapau de pedeapsă. Șeful serviciului tehnic, Petre Pănculescu, ne povestește că documentația unei noi fabrici s-a împotmolit de 2 ani. Că peste brevetul inginerului Adrian Dobre privind o tehnologie modernă de producere a vitaminei C efervescente s-a așternut praful.

„Acum însă nu e timp de tînguiri, zice Ion Diaconescu. Copiii, bătrînii așteaptă vitamine. Ținem cum putem instalația pe linia de plutire și apoi ne vom gîndi la remedieri. Acum important e să producem". Operatorul Gheorghe Nicolae abia prididește să facă naveta între utilaje. Aleargă ca în 22 Decembrie între Televiziune și Piața Palatului. „Simt în piept o altă inimă. Trebuie să reclădim totul, bucățică cu bucățică. Binele nostru înseamnă acum însă cum pune fiecare umărul la treabă".

Directorul general Mihai Gheorghiu a revenit la conducerea centralei. Toată lumea știe că a rostit cu privirea sus în cabinetul 2 : „cu programele stăm bine, cu realizările prost" și „producția de rujuri nu poate crește. căci se aliniază la curba nivelului de trai". A reușit să tergiverseze decizia absurdă a dictatorului de a înlocui zahărul din alimentația oamenilor cu zaharină. Revistele anunțau că abuzul de zaharină poate produce unele forme de cancer. Marele „strateg" se amestecase și în rețeta săpunurilor ordonînd introducerea de uleiuri tehnice, de fapt nespumante, în locul grăsimilor animale. Seul îl prevăzuse pentru hrana oamenilor. Mihai Gheorghiu a schimbat denumirile din formula săpunului menținînd componentele necesare. Cum să accepte cele două minți strîmbe o părere competentă, realistă ? Digerau doar imnurile zbierate de cei cu coloana vertebrală în unghi drept. Deconturile oferite directorului Mihai Gheorghiu pentru cinste și profesionalism ? Un brînci pe scara de serviciu și mai apoi 2 infarcte.

„La reîntoarcere, mi-am propus ca, în cîteva zile, să aflu adevărul din industria de medicamente, spune. M-am lămurit într-un sfert de oră. Totul rămăsese înghețat ca acum 7 ani. Ba cu ceva pași înapoi. Și asta nu din vina oamenilor și directorilor, ci din cauza sistemului economic brambura. Mai demult, restanța unui medicament ne producea mult zbucium. În noiembrie, circa 300 de sortimente de medicamente erau nelivrate sau parțial fabricate. Prioritățile noastre fierbinți ? Să producem cel puțin unul sau cîteva medicamente pentru fiecare grupă de afecțiuni. Nu vom putea de la început asigura toate cele 7 tipuri de antihipertensive, dar 3 se vor găsi în farmacii. În prima perioadă, suferinzii vor putea să-și cumpere 2—3 gețuri de antigripale, un diuretic, o gamă suficientă de antibiotice etc. Oricum, strictul necesar de medicamente pentru orice boală. S-a sistat exportul de preparate românești, se importă substanțele necesare pentru toate rețetele industriei noastre. S-au achiziționat din străinătate și o serie de medicamente ca atare pentru ca, alături de cele autohtone, să înlăture vidul din sertarele farmaciilor. Oamenii nu vor mai fi obligați să-și facă stocuri. Dar pentru aceasta, toate instalațiile noastre trebuie să funcționeze cît mai bine. Din păcate, în unele secții, se face încă multă birfă politică lîngă utilaje. Am colindat în aceste zile întreprinderile din țară și am numit conducerile de comun acord cu colectivele de muncitori. Sper într-o stabilitate organizatorică".

Deși are viteza unei prestidigitatoare, operatoarea Mihaela Butu abia face față șuvoiului de pilule de Tarosin țîșnite din mașina de condiționare. Apă vie pentru cei în vîrstă, cu circulația periferică șchiopătată. „Înainte îl produceam o dată pe trimestru din cauza materiei prime insuficiente. Acum, cu suplimentul sosit din import, facem șarje lunare, spune șefa de secție Marcela Vulpe. Bătrînelul cu ochii în lacrimi care spunea la televizor că a colindat degeaba orașul ca să-l procure, se poate duce mîine la farmacie". De 25 de ani, mîinile muncitorului Ion Bălăbăneanu învîrt butoanele mașinii de format comprimate medicamentoase. Aceleași mîini au transportat în ziua de 22 și lăzi de muniție pentru armată. „Acum producem zilnic 3 tone de aspirină. Nu se mai duc peste graniță. Să exporți medicamente cînd atîția bolnavi în țară n-aveau cu ce să-și aline suferințele a fost o crimă". În toate aceste zile fierbinți, fetele de la condiționare au răspuns prezent în hală. „S-a venit la fabrică și cu taxiul, s-au prelungit schimburile și noaptea, povestește farmacista Mariana Colțescu. Era nevoie de antibiotice și fetele au înțeles că și aici puteai lupta pentru libertate. Fiecare flacon de medicament reprezenta urarea lor concretă de sănătate pentru eroii Revoluției".

Acum 2 luni, pentru mulți oameni necăjiți, speranțele se numeau și Hiposerpil, Polivitamine, Nifedipin, Colebil, Cavit. Din păcate, speranțe atît de îndepărtate. Acum, ele înseamnă deja certitudini pe fluxurile tehnologice. Ce va însemna ziua de mîine pentru industria farmaceutică ?

„Va trebui să reînnodăm relațiile cu firmele străine în vederea unor colaborări sub diverse forme : întreprinderi mixte cu fabricarea și vînzarea în comun a medicamentelor, construirea împreună a unor fabrici în alte țări etc., spune directorul general Mihai Gheorghiu. Achiziționînd tehnologii de viitor vom putea produce preparate competitive pe plan mondial. Exportul lor va putea amortiza cumpărarea licenței. Cercetarea e necesar să fie așezată sub conducerea întreprinderilor pentru a o face eficientă și promptă la nevoile producției. Sînt cîteva gînduri ce-mi ocupă și puținele ceasuri petrecute acasă".

Am simțit la Întreprinderea de Medicamente București primele semne ale însănătoșirii. Industria farmaceutică, industria sănătății era și ea grav bolnavă. Microbii dictatului și incompetenței o aduseseră aproape în pragul agoniei. Revoluția a fost și pentru ea leac și vitamină.

FLORIN CONDURĂȚEANU ■

Nebunii se temeau de „nebunie"

Una din cele mai sinistre fobii ale dictaturii a fost „nebunia". Nebunii nu suportau nebunia. Se temeau de nebunie. Orice „nebun" e un om imprevizibil. Cineva care mişcă în front. Nebun, în concepţia dictatorilor, era orice om de opinie, orice om care gîndeşte, orice om care are curajul să spună răspicat ceea ce gîndeşte, orice om în stare să-şi asume riscurile pentru ceea ce gîndeşte, să ducă pînă la capăt consecinţele opiniilor, să îndure torturi, să moară pentru credinţă sa. După cum vedeţi, spectrul e larg şi din nefericire dictatorii aveau dreptate să se teamă de „nebuni". Dovadă că au transformat ţara într-un spital de nebuni în care am trăit cu toţii schizofrenia dedublării şi deprimarea psihică. Am fost un popor „nebun" şi „huligan" pentru că nu mai suportam psihiatria aberantă a scenariului nostru de viaţă citit bîlbîit şi răguşit în congrese cu aplauze organizate şi urale înregistrate pe bandă de magnetofon. Tactica internării în spitale de psihiatrie nu e nouă. Se regăseşte în evul mediu unde „nebunii" erau arşi pe rug. De aceea dictatorii îşi luau întotdeauna măsuri de prevedere ca nu cumva să fie victima „nebunilor". Ori de cîte ori se anunţa un congres, o vizită importantă, începea o goană furibundă cu ambulanţele, pe străzi, pentru prinderea şi internarea în dispensare, spitale şi sanatorii de psihiatrie a tuturor „nebunilor" cu idei, cu opinii, cu reproşuri şi soluţii privind politica şi antipolitica monstruoasei coaliţii de familie. O adevărată vînătoare în halate albe şi cizme de poliţist. „Nebunii erau scoşi din case, în cămăşi de forţă, alergaţi pe străzi, prin parcuri, imobilizaţi în condiţii umilitoare, jignitoare, dureroase şi internaţi în pavilioane de psihiatrie cu gratii. Cei mai mulţi dizidenţi români au cunoscut tratamente intensive de anulare a personalităţii, de anihilare a voinţei, prin terapii sofisticate, prin medicamente şi soluţii injectabile halucinante.

Din păcate, unii medici au închis ochii, au acceptat sau au colaborat cu tenebrele. Au devenit călăi. Acum cînd idolii pentru care ieri eram consideraţi nebuni circulă libere pe stradă, cînd cămăşile de forţă rămîn în recuzita spitalelor de bolnavi psihici reali, este timpul să elucidăm problema complicităţii personalului medical psihiatric la crimele regimului de tristă memorie.

Debutul anchetei noastre îl face un text decupat dintr-un Raport al Comisiei Amnesty International pe anul 1981 şi un raport, din acelaşi an, înaintat conducerii Ministerului Sănătăţii de către unul din specialiştii de mare probitate intelectuală şi morală, doctorul V. Mironţov Tuculescu. În urma raportului său, doctorul Tuculescu a fost îndepărtat din funcţia deţinută în minister, anchetat de securitate, arestat la domiciliu vreme de cîteva luni, supus unor repetate percheziţii şi înscenări. Rostul acestor dezvăluiri publice, care reprezintă doar o parte infimă vizibilă a unui aisberg, este de a supune cazul atenţiei opiniei publice şi de a-i invita pe toţi cei care au suferit de pe seama procedeelor psihiatrice criminale să depună mărturie în scris pe adresa redacţiei revistei „Flacăra" în numerele viitoare.

ADRIAN DOHOTARU ■

Raport

„Amnesty International a primit un raport detaliat asupra arestării şi deţinerii într-un spital psihiatric a lui Eugen Onescu, un muncitor în vîrstă de 21 de ani din Bucureşti. În primăvara anului 1979 el aderase la o mişcare sindicală independentă numită Sindicatul Liber al Oamenilor Muncii din România (SLOMR). La 26 mai 1979 a fost adus cu forţa la anexa Kula a spitalului psihiatric „Dr. Gh. Marinescu", nr. 9, unde a fost ţinut timp de trei săptămîni şi i s-au administrat doze puternice de sedative cu efecte secundare dureroase. Mihai Moise, un fost profesor în vîrstă de 45 de ani, s-a întors în România în iulie 1980 după cîţiva ani petrecuţi în Franţa. La 15 august se afla în faţa clădirii Comitetului Central al Partidului Comunist Român cu un document, plîngîndu-se că nu fuseseră onorate asigurările date de autorităţi că i se va asigura un loc de muncă şi locuinţă. A fost arestat şi după o detenţie de patru zile fără hrană sau contact cu cineva din afară, a fost internat forţat la spitalul psihiatric din Constanţa. Amnesty International a făcut apel pentru eliberarea sa care, după cum se spune, a avut loc în decembrie 1980.

Amnesty International nu a aflat de alte asemenea cazuri în timpul anului şi este posibil ca această formă de reprimare a dizidenţilor să fi scăzut. Amnesty International s-a interesat intens de aplicarea unui nou decret, nr. 313/1980, referitor la „asistenţa bolnavilor mentali periculoşi", care înlocuia Decretul 12 1965, în baza căruia un număr de prizonieri de conştiinţă adoptaţi de Amnesty International în trecut fuseseră internaţi forţat în spitale psihiatrice".

Se ştia

Către MINISTERUL SĂNĂTĂŢII

Urmare a sesizării unor cetăţeni, în ziua de 14 iulie a.c. împreună cu tov. prof. V. Predescu am efectuat un sondaj la spitalul clinic „Gh. Marinescu", referitor la modul în care se respectă prevederile Decretului 313/1980 „privind asistenţa bolnavilor psihici periculoşi". Am constatat :

În baza dispoziţiei verbale a direcţiei sanitare a municipiului Bucureşti, tov. dr. C. Gorgos, directorul dispensarului policlinic Titan, a transmis conducerii spitalului „Gh. Marinescu" o listă cu toţi bolnavii psihici presupuşi periculoşi din teritoriul municipiului Bucureşti. Concomitent cu această listă, s-a transmis, pentru fiecare bolnav în parte, cîte un bilet de internare, eliberat de medici psihiatri din dispensarele-policlinici teritoriale, cu specificaţia „urgenţă". Unele persoane de pe listă, chiar dacă au suferit anterior episoade ale unor tulburări psihice, sînt încadrate în muncă, deţin chiar munci de răspundere şi nu s-au manifestat în nici un fel, în ultimul timp, ca bolnavi psihici. Alte persoane sînt plecate de mulţi ani din localitate, au decedat sau se află în penitenciar. Sistematic, de 2 săptămîni, din dispoziţia conducerii spitalului „Gh. Marinescu", infirmieri cu 2 autosanitare s-au deplasat la domiciliul celor înscrişi pe liste, transportîndu-i la spital. Bolnavii care s-au opus au fost imobilizaţi cu cearceafuri la domiciliul lor sau în stradă, printre blocuri şi transportaţi cu forţa, cu concursul organelor Ministerului de Interne, coechipieri activi în această acţiune.

La internare, o comisie de psihiatri a apreciat „periculozitatea" bolnavilor după diagnostic şi după modul de reacţie faţă de situaţia internării forţate. Cei care au acceptat tratamentul sub semnătură proprie sînt menţinuţi în spital pe baza formulei „urgenţă", deşi majoritatea nu au prezentat înainte de internare o stare care să justifice acest atribut. Cei care s-au opus, au fost încadraţi în prevederile Decretului 313 ca bolnavi periculoşi şi reţinuţi pentru tratament, deşi mulţi dintre ei sînt liniştiţi, prestează activităţi în unităţi socialiste şi nu există dovezi asupra periculozităţii lor, nefiind respectată procedura prevăzută de Decretul 313/1980.

În urma sondajului se profilează următoarele concluzii :

1. Direcţia sanitară a municipiului Bucureşti nu a respectat prevederile art. 35 din Decretul 313/1980 în sensul că nu a procedat la examinarea, în termen de o lună de la publicarea Decretului, a bolnavilor încadraţi în prevederile Decretului 12/1965 pentru cunoaşterea situaţiei exacte şi luarea deciziei cu privire la continuarea tratamentului obligatoriu.

2. Direcţia sanitară a încălcat prevederile art. 8 din acelaşi decret, în sensul că a organizat două comisii de medici psihiatri : una la spitalul „Gh. Marinescu" şi alta la dispensarul policlinic Titan. Legal, comisia se organizează numai la spitalul de psihiatrie.

3. Medicii psihiatri din dispensarele-policlinici din municipiul Bucureşti nu cunosc situaţia din teritoriu a bolnavilor psihici. Dovadă : bolnavi decedaţi, plecaţi din localitate, vindecaţi, care figurează totuşi în evidenţele de dispensarizare. Motivul : încadrare deficitară, necunoaşterea atribuţiilor şi superficialitate.

4. Lipsă de orientare şi de probitate profesională din partea psihiatrilor din dispensarele policlinici şi abuz de serviciu. În baza unor dispoziţii administrative, au emis bilete de internare fără să fi examinat persoanele de pe liste şi, mai ales, au acoperit măsurile respective sub motivul „urgenţă", încălcînd prevederile legale.

5. Încălcarea prevederilor Decretului 313/1980 din partea conducerii spitalului „Gh. Marinescu" şi a comisiei de psihiatri.

Modul actual de intervenţie a spitalului „Gh. Marinescu" prin intermediul echipajelor cu autosanitare este propriu sistemului „vînătorii de bolnavi" practicat în epoca feudală şi de către nazişti, sistem prohibit în psihiatria contemporană. Transportul bolnavilor, fie în cazul urgenţei prevăzut în Legea nr. 3/1978, fie în cazul periculozităţii, în sensul prevederilor Decretului 313, rămîne în sarcina staţiei de salvare, la cererea aparţinătorilor, cetăţenilor din preajma bolnavului sau medicului psihiatru din dispensarul policlinic şi nu a spitalului. Încadrarea în prevederile Decretului 313 trebuie făcută cu respectarea procedurii prevăzută (sesizare, anchetă socială, examinare clinică şi psihologică etc.). Hotărîrile comisiei de încadrare nu au fost comunicate organelor de procuratură.

Sistemul folosit în prezent, în capitala ţării, sub forma unor măsuri precipitate, abuzive, fără discernămînt, reprezintă o manifestare periculoasă şi total în afară de lege. Un astfel de sistem, străin societăţii noastre socialiste, riscă să anuleze eforturile a zeci de ani de umanizare a spitalelor de psihiatrie, situaţie dezavantajoasă atît pentru asistenţa bolnavilor psihici cît şi la nivel de opinie publică din ţară şi de peste hotare. Decretul 313 aplicat neadecvat, fără discernămînt, se poate transforma dintr-un instrument înalt umanitar, în sistem terorist, care nu este şi nu a fost niciodată propriu psihiatriei româneşti.

Precizăm că faţă de deficienţele constatate, clinica de psihiatrie şi numeroşi psihiatri consultaţi cu ocazia sondajului s-au desolidarizat de practica iniţiată de conducerile spitalului „Gh. Marinescu" şi dispensarului policlinic Titan. Protestele unor psihiatri faţă de măsurile impuse şi încercarea de a proceda conform legii au fost apreciate de dr. V. Angheluţă şi dr. C. Gorgos ca nesupunere faţă de dispoziţii „superioare".

Din discuţiile purtate asupra discrepanţelor între situaţia reală şi cea prezentă, în liste a reieşit iniţiativa organelor Ministerului de Interne în lansarea acestei acţiuni. În acest context, organele sanitare au permis imixtiunea în activitatea lor profesională ignorînd cadrul legal şi procedînd împotriva bolnavilor. Mulţi dintre bolnavi — liniştiţi în mediul lor familial — s-au decompensat în urma internării intempestive.

În vederea cunoaşterii exacte a situaţiei, a instituirii măsurilor corespunzătoare de intrare în legalitate şi a prevenirii erorilor şi abuzurilor, propun următoarele măsuri :

1. Intervenţie la Procuratura Generală pentru analizarea de către organele proprii a modului de aplicare a prevederilor Decretului 313 în municipiul Bucureşti şi instituirea măsurilor de îmbunătăţire.

2. Organizarea unei întîlniri cu toţi medicii psihiatri din municipiul Bucureşti şi medicii de dispensare medicale în scopul prezentării constatărilor şi măsurilor necesare pentru prevenirea deficienţelor în asistenţa bolnavilor psihici. La această constatare să fie invitaţi şi reprezentanţi ai Procuraturii Generale, Ministerului Justiţiei, Ministerului Muncii, Uniunii Internaţionale Comunist etc.

3. Transmiterea de urgenţă la toate judeţele a circularei elaborate de Ministerul Sănătăţii cu precizările necesare privind aplicarea unitară a prevederilor Decretului 313/1980 (aşteptăm şi avizul Ministerului Justiţiei).

4. Încadrarea Institutului de neurologie şi psihiatrie şi a clinicilor de psihiatrie în exercitarea controlului activităţii comisiilor de aplicare a Decretului 313 din judeţe şi raportarea trimestrială la Ministerul Sănătăţii.

5. Scoaterea la concurs a numărului necesar de posturi de psihiatri pentru completarea posturilor vacante.

15.VII.1981

Dr. V. MIRONŢOV-TUCULESCU ■

DUBLA CONŞTIINŢĂ

Sîntem liberi şi putem spune, în sfîrşit, adevărul. Acel adevăr de care s-a temut atît de mult dictatura. Fiindcă tot ceea ce ţinea de gîndire, de sentimente, devenise nu numai un subiect suspect, dar şi un tabu. Astfel încît psihiatriei i s-a conferit, timp de decenii, un statut de semiclandestinitate, de specialitate minoră, ruşinoasă chiar, cu toate că puterea s-a servit, adesea, de ea. Totul era posibil într-o societate a aberaţiei şi terorii ridicate la rang de politică de stat, în care se susţinea în agoră conceptul de aşa-zis om nou, cultivîndu-se, în acelaşi timp, ura faţă de semeni, servilismul, duplicitatea. Ceea ce a dus la riscul formării pe plan naţional a **dublei conştiinţe**, una de faţadă, alta pentru uz intern — veritabilă **schizofrenie socială**. O strategie care îşi propunea, parcă, neantizarea fiinţei naţionale. Pentru aceasta s-a dorit neapărat şi colaborarea medicului. Din păcate, nu de puţine ori, obţinută. Fie şi numai prin supunerea lui la actul **planificării** suferinţei de către dictatură, certificînd un număr tot mai redus de îmbolnăviri, în contrast flagrant cu situaţia reală. În asemenea condiţii, am asistat dezarmaţi la măcinarea rezistenţei fizice şi psihice a populaţiei prin înfometare, frig, încarcerare, cu cel venit în cabinet sau internat în spital — din păcate — adesea, fără justificare medicală. Astăzi, nu mai putem invoca spaima privării de libertate sau chiar a suprimării fizice. Am deveni culpabili dacă am reduce trecutul la tăcere, dacă am lăsa lucrurile să meargă înainte, ca şi cum nimic nu s-ar fi întîmplat. A sosit timpul să restituim şi demnitatea medicului psihiatru. Un prestigiu erodat de-a lungul deceniilor de propaganda antiintelectuală, prin tactica remuneraţiei după fidelitate politică, şi nu conform competenţei profesionale. Pentru că au fost medici care au colaborat cu puterea. În timp ce alţii au protestat, riscînd libertatea. Aşa au suferit specialişti de prestigiu, precum prof. univ. dr. Eduard Pamfil, arestat şi deportat fiindcă şi-a arătat public dragostea faţă de patrie şi a militat pentru promovarea valorilor autentice : dr. Ionel Vianu şi dr. Armand Borcea, asemenea multor altora, nevoiţi să aleagă calea dureroasă a exilului ; de asemenea, dr. Aurel Romila, căruia i s-au luat toate titlurile universitare cîştigate pe drept, înscenîndu-i-se procesul „meditaţiei transcendentale" ; sau dr. Valerian Tuculescu, ce şi-a asumat riscul pierderii libertăţii, protestînd oficial în scris, în anul 1981, ca inspector general în Ministerul Sănătăţii, împotriva încălcării drepturilor omului, împotriva internărilor abuzive în spitale de psihiatrie.

Spre a preîntîmpina orice act dezonorant pentru specialitate, psihiatrii de bună credinţă propun organizarea unei **Asociaţii naţionale** (cu statut independent sau secţie în cadrul Asociaţiei medicilor din România), care să susţină, prin competenţă profesională şi adevărat umanism, drepturile fundamentale ale omului, în general, ale suferindului şi handicapatului psihic, în special.

O îndrăzneală fără margini, o apreciere cu totul eronată a „dragostei" ce i-ar purta-o poporul i-a permis tiranului ceaușescu să se joace cu focul și la Craiova așa cum a făcut-o și în București și Timișoara. Și fiindcă cine se joacă cu focul tot se arde pînă la urmă, așa a pățit și el. Cine l-a amăgit, că poporul abia așteaptă să se adune să-i soarbă vorbele peltice, nu i-a dorit decît „binele". Pînă acolo l-a dus mintea lui bolnavă, încît să creadă că poate mina niște muncitori români, ca pe animale de pradă, din poveștile sale vînătorești, împotriva unor frați de-ai lor care nu au fost „cuminți". Ei bine, asta era prea de tot. Și așa paharul se cam umpluse de mult. A crezut că îi va merge ca la Brașov. Nu s-a mai putut.

Inginerul Dan Ciolofan, șef de secție la I.U.G. Craiova, martor-participant la „schimbul de experiență" propus de ciinii credincioși ai dementului lor stăpîn, muncitorilor din județele Dolj, Olt și Vîlcea cu cei din Timișoara ne relatează întîmplări greu de imaginat.

„Schimbul de experiență"

● În data de 20 decembrie, la ora schimbului (între schimbul 2 și 3), toți bărbații de la C.C.S.I.T., Întreprinderea de avioane, Electroputere, Oltcit și I.U.G. Craiova am fost îmbrăcați în uniforme de gărzi patriotice și înarmați cu bîte ori bucăți de cablu trifazic, înghesuiți în autobuze care ne-au transportat la gară. Aici am aflat încotro o apucăm. Unii au telefonat acasă la familii, în ciuda ordinului de a nu lua legătura cu nimeni. Ce a fost în gară în noaptea aceea, încercați să vă imaginați. Fiecare om a primit cîte o pîine și apă.

Povestirea o continuă șeful de stație coordonator, Constantin Olteanu, care, obligat fireste de securitate și organele locale de partid, a intors pe dos tot mersul trenurilor prin stația Craiova. Au fost anulate patru trenuri de călători și accceleratul de București, pentru că garnitura a fost trimisă la Timișoara. Am format în noaptea de 20—21 decembrie șapte trenuri speciale, cu regim de accelerat, care trebuiau să circule în direcția Timișoara, spune Constantin Olteanu. Și pentru a nu se crea vreo confuzie, chiar dacă ocupă spațiu nu ar fi rău să le dăm cifre din registrul de mișcare. Iată-le : **121/2**, 14 vagoane, 650 pasageri, plecare 1.27 ; **121/3**, 13 vagoane, 750 pasageri, plecare 2.14 ; **121/4**, 11 vagoane, 1200 pasageri, plecare 2.50 ; **121/5**, 12 vagoane, 1350 pasageri, plecare 3.25 ; **123/2**, 15 vagoane, 1500 de pasageri, plecare 4.10 ; **153**, 7 vagoane, 700 pasageri, plecare 4.55 ; **121/7**, 12 vagoane, 1000 pasageri, plecare 10.00. La plecare, delegația condusă de Stoica, secretar cu probleme organizatorice la județul Dolj, Niculescu, șef secție organizatorică la județul Dolj și Constantin Tiripoi, șef secție organizatorică municipiul Craiova, a fost salutată cu îmbrățișări și urări de succes de Ion Traian Ștefănescu, primul secretar al județului Dolj. La Filiași s-a adăugat și o „companie" condusă de Constanța Bistriceanu, secretara cu probleme de propagandă a județului. În acea noapte, mai povestește Constantin Olteanu, au mai trecut prin Craiova șase trenuri în direcția Timișoara. Acestea aveau ca puncte de plecare Slatina, Rîmnicu Vîlcea, Balș, Caracal și chiar București, pentru că mai era nevoie și de ceva securiști pentru îndrumare și control. Nici unul din aceste trenuri, al cărur număr se găsește de asemenea în registrul de mișcare al stației Craiova, nu avea mai puțin de douăsprezece vagoane.

La ora 8 dimineața am ajuns la Timișoara, reia firul povestirii inginerul Dan Ciolofan. Ceferiștii timișoreni né-au întîmpinat de cum am apărut în gară : Soldatilor, duceți-vă acasă ! Aici e treaba noastră. — Nici vorbă de armată, le-am răspuns noi. Sîntem muncitori, ca și voi și nici nu prea știm bine de ce am venit pînă aici. La ora 9, ceferiștii au intrat în grevă. La Timișoara trebuiau să ajungă cincisprezece garnituri de tren cu aproape douăzeci de mii de oameni care, chipurile, ar fi trebuit să-l sprijine pe tiran în „liniștirea" huliganilor. Nu am văzut aici decît trei garnituri. Restul s-au oprit pe parcurs, oamenii au mai și coborît în timpul unor opriri și s-au întors acasă. Am aflat, spune Dan, că vagoane cu armament au fost deviate din traseu prin grija ceferiștilor din Caransebeș și Turnu Severin.

O masă imensă de oameni purtînd lozinci pe care nu le mai văzusem niciodată (JOS TIRANUL, MOARTE UCIGAȘILOR, JOS CEAUȘESCU) a venit în gară. Ne-au invitat să vedem orașul. Să vedem cum au murit oameni nevinovați, femei și copii. Ne-au dat pîine caldă, salam, conserve și cafea fierbinte. Mesele din restaurantul gării au fost înșirate pe peron. Nu am văzut nicăieri băuturi alcoolice. Un grup de vreo sută cincizeci dintre cei veniți de la Craiova ne-au dus apoi în oraș. Ne-a fost teamă, de ce să mint ? Dar voiam să aflăm adevărul. În timpul acesta Marin Mateică, secretar de partid, întocmea o listă „neagră" cu numele celor care au fraternizat cu huliganii și vagabonzii, cum spunea el. Am văzut și ne-am îngrozit. Nu ne-am fi putut imagina că se poate întîmpla așa ceva în România. Ne-am manifestat și noi indignarea față de crimele odioase săvîrșite din ordinul descreieratului tiran prin cuvîntul rostit de strungarul Adrian Milu la microfonul din piața Operei. Unii au rămas aici, la Timișoara, alăturîndu-se celor care aveau cu adevărat nevoie de sprijin în lupta cu securiștii. De la noi, de la I.U.G., au rămas Vasile Filipescu, Petre Rohoznoanu și Petre Ene.

La întoarcere am făcut douăsprezece ore. Ne-au plimbat pe tot felul de drumuri ocolite, să ajungem cît mai tîrziu acasă. Au șosit mult mai rare pentru a nu se aduna mulțimea, își aminteste șeful de stație Craiova, „Pasagerii" acestor trenuri ale morții, după cum au gîndit bandiții ceaușiști erau însă porniți categoric împotriva tuturor necazurilor acumulate în decursul atîtor ani. Nu era vagon pe care să nu fie scris : JOS CEAUȘESCU, JOS TIRANUL, LIBERTATE, VREM PÎINE. În gară au fost rupte toate lozincile care aminteau de vechiul regim.

Nimeni din cei care am fost la Timișoara nu am mai putut dormi, spune Dan. Dimineața, ne-am dus hotărîți la întreprinderile noastre să sensibilizăm colegii noștri la demonstrație. Totul a decurs cum hotărîsem în acea dimineață de 22 decembrie. Numai la Electroputere era liniște. La chemările demonstranților, nici un răspuns. Ușile erau ferecate și păzite de șefii de compartimente. Înfruntîndu-l și pe directorul Cornel Mondea, cei de la I.U.G. au spart ușile, făcînd posibilă și participarea celor de la Electroputere — eliberarea lor, descătușarea urii adunate în sufletul fiecăruia. La ora 14, postul de radio Craiova emite din nou, după atîția ani de tăcere. A fost al doilea, după cel de la Timișoara, care în acele zile fierbinți ale Revoluției și-a ținut la curent ascultătorii cu evenimentele din țară. Aproape trei mii de oameni au venit, și aici la Craiova, să apere postul lor de radio. La Craiova cei din Direcția județeană de poștă și telecomunicații au izolat toate legăturile telefonice ale securității, chiar și cele de la domiciliile celor din acest departament și s-a asigurat o legătură permanentă cu Ministerul Apărării Naționale. Telecomunicațiile au funcționat permanent în coordonarea perfectă a inginerului-colonel Stelian Pintelie, ministrul M.T.Tc.

Revoluția craioveană văzută de la fereastra redacției ziarului local, unde redactorul șef de atunci, fostul colonel de securitate, Romus Dima, a reținut întregul personal redacțional.

Fotografiede ALEX ILIE ■

Iată cum schimbul de experiență propus de călăii poporului român a avut pentru locuitorii Craiovei un efect binevenit. Cei trimiși în acest schimb au învățat bine lecția și pot depăna o poată mare pentru partidele lor la Revoluție. Alături de ei, ofițerii armatei poporului au dat dovadă de înțelepciune. Cum să tragi în mulțimea de demonstranți ? Cum să tragă soldatul care și-a văzut mama leșinînd cînd a privit-o în ochi acolo printre colegii ei de la I.U.G.

VICTOR RADULESCU ■

Urgențe, la URGENȚĂ

Miercuri, 24 ianuarie. Spitalul de Urgență. Domnul doctor Mihai Ciuta este de cinci zile director. În această calitate, mărturisește că, înainte de orice, a trebuit să se ocupe de lucruri pe care le numește elementare : hrana bolnavilor, căldură, rufe curate. „Ajutoare ne soseau, dar se distribuiau aiurea. Nu exista control asupra modului cum se pregătește și se distribuie mîncarea."

Tot de la început, a trebuit să se ocupe de îmbunătățirea asistenței medicale. Între componentele acesteia, dotarea a fost și rămîne importantă. Un exemplu : Spitalul de Urgență are un singur defibrilator electric, fabricat în S.U.A., în 1963. Doctorul Gabriel Tatu, care lucrează cu el : „Este o ladă. E nevoie de un cărucior ca să fugim cu el prin saloane. Cele moderne sînt portabile, au greutatea unui televizor sport. În multe spitale este aceeași situație. Cine ajungea ministru avea grijă de spitalul lui. Noi — la șapte săli de operație, un serviciu de terapie intensivă și altul cărula îi zicea de coronarieni — avem nevoie de minimum 9 aparate ca să funcționăm în mod civilizat."

Veți vedea însă că nici calitatea îngrijirii medicale nu este — cel puțin într-o parte a spitalului — strălucită. Nu este nici măcar normală. Nivelul ei este influențat de motive extramedicale. Bolnavii observă, atît cît pot ei să observe. Și declară. Atît cît pot ei să declare. În salonul nr. 2 ortopedie, de la etajul 2, vecinii în vizită la alți răniți, șoferul Ion Chiriță, sprijinit într-o cîrje — a fost externat la 20 ianuarie — susține că „în tot timpul tratamentului, nu mi s-au dat medicamente străine, deși se primiseră pentru răniți ; nu știu la alte saloane, dar aici nu s-au dat". La alte etaje bolnavii au primit asemenea medicamente.

Spitalul, prin proporțiile sale, este o lume. În care se pot da, simultan, răspunsuri diferite la aceleași gen de solicitări, astfel încît oameni diferiți pot susține, fiecare în cunoștință de cauză, lucruri care se bat cap în cap. Începerea acestui orizont pare tolerată, dorită, chiar ajutată. Un lucru însă e cert : ea nu este înlăturată. Pe răniți i-a așteptat la Spitalul de Urgență spectacolul încalificabil al unor atitudini ce i-au făcut să se simtă, în unele clipe, nu în centrul interesului, ci la periferia lui.

Dacă unui tînăr i s-a amputat un picior, fiindcă venise cu cangrenă, la 12 ore după rănire, Zoica Radu (19 ani) a fost operată la cel mult o oră după ce-a fost impușcată. Cum i s-a făcut operația ? Nu știm. Știm însă că, după patru zile i s-a amputat piciorul sting Am găsit-o într-un pat pe hol, la etajul doi, lîngă alte două paturi ocupate și ele. Ne-a spus, bucuroasă, că va pleca în curînd în Franța pentru protezare. Dar proteza definitivă se pune mai tîrziu. Aceea i se va pune la Chitila, unde a fost rănită ? Cum să nu observi că acum i se oferă o excursie și, mai ales un alt subiect de discuție în locul celui incomod privind șansele care au existat pentru a i se salva piciorul. Un gen de subiect despre care unii doctori mi obișnuiesc să vorbească. El se antipatizează, adesea, dar nu pînă la a discuta deschis asemenea lucruri.

În spital, continuă agitația în jurul unor medici a căror conduită este considerată intolerabilă de către colegi de-ai lor. Unii au plecat, pur și simplu. Fostul director Andrei Firică nu pare dispus s-o facă. Ni se relatează că, ajutat de oameni pe care i-a angajat cum știa el și i-a protejat, s-a ales în consiliul provizoriu al F.S.N. (reprezentant al clinicii de ortopedie). Domnul director Mihai Ciuta : „Mulți medici din clinică îl contestă. Îi contestă chiar titlul de medic primar și modul în care și-a adjudecat șefia unei secții. El cer îndepărtarea lui din spital, numai că nici un alt spital nu-l primește. Cînd a fost ales în Front, ei au ieșit din sală, în semn de protest."

În saloane am întîlnit răniți cărora medicul care i-a operat le-a spus că pot fi trimiși la tratament în străinătate, după care doctorul Firică le-a declarat că și el îi sprijină. „Dar noul director nu vrea și ne spune că nu ne aprobă Ministerul Sănătății." Dacă se justifică trimiterea lor în altă țară, ei încă nu știu foarte clar. Dar sînt conduși, mai mult sau mai puțin discret, spre a crede că noul director e rău, iar doctorul Firică e bun. Actualul director nu s-a priceput să-i lămurească ori le ascunde și dînsul ceva. Noi nu credem. Dar situația este aceasta și încordarea se adîncește. Bolnavii sînt îndemnați, pe diverse căi, să-l susțină pe doctorul Firică. Unii cunosc despre dînsul numai lucruri pentru care îl laudă cu inima curată. Sînt însă incitați s-o facă, să intre într-un război subteran. Doamna Floarea Cândea, soră medicală, nu s-a sfiit s-o facă, șușotind în prezența noastră, la urechea bolnavilor. A ținut să-i notăm părerea : „Nu e drept să-l schimbe pe doctorul Firică, fiindcă e un om extraordinar !" Pare să nu știe că a și fost schimbat din funcția de director.

Cum a fost, cum este domnia sa ca medic ? În cunoștință de cauză, o pot spune colegii săi. Numai că sînt aruncați în luptă oameni vizibil manipulați : de la surori pînă la pacienți.

Că răniții au refuzat să mănînce și numai așa au primit — abia de două zile ! — hrană omenească, nu pentru prea mulți doctori mai contează. Nici că unii au primit cîte 12 portocale, iar alții nici una. Cinismul este dus pînă acolo încît ni se spune și nouă : „Vă dați seama că nu asta e important, că nu pentru portocale au luptat." (dr. Mihai Ciuta). Nu contează nici că unora li s-au dat haine noi, din ajutoarele primite, iar altora, vechituri. „Le-am dat înapoi. Costumul era ciuruit de mollii." (Radu Șofron) „S-a dus cine putea să umble. Fiecare luă ce vrea, arunca orice nu-i plăcea, într-o învălmășeală jalnică. Am plecat fără nimic" (Valentin Sin) „Eu nu puteam să merg. Nu mi-a adus nimeni nimic." (Andrei Sigmund).

Toate aceste lucruri sînt minimalizate de cei din vina cărora, din indolență și din cinismul cărora s-au produs. Deși contribuiau la umilirea răniților. Care ar fi trebuit să se simtă aici ocrotiți și stimați. Nimic din toate acestea.

„Calitatea îngrijirii a scăzut, bolnavii sînt [illegible] nemulțumiți", recunoaște pînă la urmă, domnul Mihai Ciuta, dar precizează că aceasta se întîmplă numai în clinica de ortopedie. Dorim să credem că numai acolo. Dar este o stare de lucruri intolerabilă, chiar dacă se limitează la o singură parte a spitalului Și nu directorul grădinii zoologice trebuie să pună ordine aici. Aceasta este datoria directorului. E greu de înțeles ? Este domnia sa incapabil ? Sperăm că nu.

DORIN GHERGHINESCU ■

BUNA ZIUA DOMNULE MINISTRU!

Altă muncă, altă viață

Interviu cu domnul ION RÎMBU, ministrul industriei lemnului

— Domnule ministru, deși prima întrebare vizează realitățile ce aparțin silviculturii, vă rog să ne spuneți cîteva cuvinte despre situația fondului forestier la ora actuală.

— Desigur, domeniul nu ne aparține, și cu îngăduința colegilor de la silvicultură, cu care, de altfel conlucrăm foarte bine, pot face cîteva aprecieri, fără a intra, însă, în problematica ministerului respectiv. România are 6.130.000 hectare de pădure, cu o creștere anuală de 33—34 milioane metri cubi. În strînsă colaborare cu silvicultura, încă de acum două decenii noi i-am ascuns lui ceaușescu creșterea reală, dînd cifra de 23 milioane metri cubi, care a și stat la baza legii nr. 2, privind dezvoltarea fondului forestier. La ora actuală, silvicultura are probleme deosebite. Una dintre ele, cea mai gravă, este aceea că dictatorul a desființat practic drumurile forestiere. La pădure, accesibilitatea este catastrofală, revenirea la metode de acum o sută de ani fiind, lesne de priceput, în afara discuției. Există numeroase bazine forestiere în care avem, greu de crezut, păduri virgine, cantități însemnate de lemn depășind vîrsta de exploatare.

— La care se adaugă, probabil, imensele suprafețe afectate terenurilor de vînătoare.

— Așa este. În mod cu totul abuziv, dictatorul a scos din fondul productiv forestier 1,5 milioane hectare, în care recoltatul lemnului a fost interzis. Au fost județe întregi — Buzău, Vrancea, Dîmbovița, Argeș, Prahova etc. — unde în 67 de ocoale silvice fondul forestier nu putea fi exploatat. Principala consecință a acestei situații este procentul foarte mare de arbori uscați. Copacii au murit în picioare și și-au pierdut valoarea. Problemele sînt numeroase și foarte complexe. Defrișările necontrolate dintre cele două războaie mondiale, continuarea lor ulterioară, e drept, la o scară mai mică, au condus la pierderi grele, la pagube deosebite ale fondului forestier, unde sînt peste 1,5 milioane hectare terenuri degradate. De altfel, suprafața pădurilor a rămas constantă în ultimii 30 de ani, deși putea fi sporită prin înglobarea terenurilor degradate, soluție cu efecte ecologice evidente, pe care ceaușescu a respins-o cu vehemență de numeroase ori. Unitățile noastre specializate vor trebui să depună eforturi deosebite pentru a reface calitatea acestor fonduri ce trebuie trecute din fondul funciar în cel forestier.

— Cum se prezintă lucrurile în ceea ce privește exploatarea lemnului?

— Moștenirea este grea. Pădurea se exploatează numai în perioada de repaus vegetativ, deci în lunile de iarnă, cînd condițiile de muncă sînt foarte aspre. Cum pădurile noastre, în proporție de 60—90 la sută, se află în zonele montane, oamenii lucrează în condiții eroice. Deși nu de eroism este nevoie. V-am spus, nu sînt drumuri de acces, dar nu-i numai asta. Echipamentele de protecție lipsesc. Mîncarea caldă nu intră în discuție, deoarece nu se poate ajunge la colibele pierdute în inima pădurii. Ne propunem încă din acest an să rezolvăm problemele echipamentelor, ale cazării, nu în colibe, ci în cabane civilizate, problemele alimentare și ale drumurilor de acces cu mijloace mecanizate. De asemenea, nici dotarea tehnică nu este satisfăcătoare. Deși școala românească de silvicultură și exploatare a lemnului are o mare tradiție și se bucură de o reputație internațională deosebită, din punct de vedere al dotării, nu ne putem compara nici cu francezii, nici cu germanii, de la care am preluat foarte mult în timp. Avem capacitatea tehnică de a proiecta și realiza în țară cea mai mare parte a acestor echipamente, dar totul trebuie pus pe baze noi, moderne.

— Domnule ministru, care este situația stocurilor acum, în ianuarie?

— La ora actuală, nu există stocuri pentru industrie. Prin măsuri irresponsabile, s-a interzis realizarea acestor stocuri. Dacă astăzi cade o zăpadă de un metru, oprim prelucrarea lemnului, situație cu implicații directe și în alte ramuri, de pildă, aceea a industriei hîrtiei și celulozei. Noi trăim doar din intrări curente. Este inadmisibil și ienant chiar să mărturisești cuiva acest lucru. De aceea, facem apel la toți lucrătorii din exploatare și transporturi să revină cu toții la lucru. Ne străduim să le rezolvăm problemele, pentru că ele sînt reale, pentru că, într-adevăr, nu se mai poate munci în condițiile existente.

— Cu ce capacitate se lucrează în exploatare?

— Cu aproximativ 75—80 la sută, în unele puncte ceva mai scăzut.

— Se spune că dotările din industria de prelucrare sînt cu mult depășite. Așa stau lucrurile?

— Industria de cherestea funcționează practic în fabrici moștenite la naționalizare. Industria prelucrătoare — de placaje, furnire, plăci aglomerate, fibrolemnoase — și industria mobilei au rămas la dotarea de acum 25 de ani. Asimilările forțate întreprinse în țara s-au făcut după modele depășite, care le fac practic inutilizabile. Avem zeci de miliarde de lei mobilizate în aceste fonduri fixe. După cîte știu, la fel stau lucrurile și la hîrtie și celuloză.

— Ce e de făcut?

— Industria lemnului și a sticlei constituie obiectul unor studii ample și profunde, în vederea restructurării și modernizării, pornind de la creșterea calității, productivității și competitivității.

— Aminteați de industria mobilei, e un sector în care cetățeanul este interesat direct. Ce mobilă se găsește, cam știm. Ce veți întreprinde în viitor?

— Sînt multe de spus și aici. În primul rînd, va fi mai multă mobilă pe piață. Acest spor poate fi asigurat chiar în condițiile vînzării în rate. Vindem și în străinătate, dar trebuie să fim atenți la calitate, în special la design și finisaj, unde pierdem destul. Nimeni nu va face comerț cu noi, pentru că acum sîntem o țară liberă, libertatea, dacă nu vi se pare forțată apropiercea, trebuie să se regăsească în modul de lucru. E nevoie mai mult ca oricînd să ne păstrăm clienții.

— Este limpede, mobila pentru intern nu seamănă nici pe departe cu mobila exportată. Se va menține această discriminare?

— Cîtuși de puțin. Ne propunem realizarea unui singur nivel de calitate. De acum încolo, în privința mobilei, vor vorbi doar specialiștii. Se solicită pe piața externă mobila kit, din module. Din păcate nu dispunem de echipamente moderne pentru realizarea ei, de tehnologii moderne de finisare. Am început în acest sens tratative cu firme din Suedia și R.F.G. Ca să închei cu mobila, încă din trimestrul I vom renunța la mobila urîtă, pe măsură ce ne rezolvăm problemele privind materiile prime. Stocurile de mobilă pentru export vor fi date pe piața internă și pentru aceasta am înaintat deja propuneri de preț.

— Aminteați în treacăt de cercetare și proiectare. Acest compartiment se va restrînge în continuare sau, dimpotrivă, va fi refăcut și pus să lucreze în funcție de noile priorități?

— La baza cuprinde și răspunsul. Cercetarea va fi reorientată către prioritățile de care vorbeam. Avem oameni valoroși. În plus, cercetarea fundamentală a fost destrămată. La fel baza și există. Și trebuie numai să căutăm alte dimensiuni, o nouă mentalitate, o nouă deschidere la ora actuală, nu este suficientă nici pe departe cu specialiști a unei baze moderne.

— Domnule ministru, o altă chestiune: salarizarea. Cum vor fi plătiți oamenii din această ramură în viitor?

— Considerăm că la multe categorii de meseriași se impun să fie revăzute normările, salarizarea. Revendicările lucrătorilor din exploatările forestiere sînt juste. Ei solicită condiții de salarizare, pensionare etc. similare celor ce muncesc în ministerul de suprafață. Un sculptor în lemn, de pildă, sau un constructor de viori sînt plătiți cu simpli tîmplari. Există și alte neajunsuri. Elaborăm propuneri pe care le vom înainta guvernului. La anumite categorii de meseriași — șlefuit, finisaj — datorită condițiilor de toxicitate, pînă la înlăturarea cauzelor sau aducerea lor în parametrii normali, se va acorda un program de muncă de 6 ore. De asemenea, intenționăm să concentrăm producția cît mai mult pe spațiul în care este lumină naturală, pentru că anumite elemente de finisaj sau alegerea texturii lemnului sînt denaturate de lumina artificială. Toate fac parte din acea suită de măsuri privind îmbunătățirea radicală a condițiilor de lucru și de viață. Nimeni în lume nu poate obține performanțe în industrie cu lucrători care trăiesc prost. Dacă vreți, toate acestea constituie și ordinea anului.

— O ultimă întrebare: s-a schimbat întreaga echipă de conducere a ministerului?

— Da, și media de vîrstă este mai coborîtă. Adjuncți sînt dl. Virgil Dunărceanu, venit de la centrala de rășini, dl Ion Eftimiu, de la combinatul din Piatra Neamț, dl Nicolae Marin, de la întreprinderea „Relonul" Mîrșa, și dl. Victor Mocanu, de la Centrala sticlei, consilier pentru problemele sticlei.

RĂZVAN BÎRBULESCU ■

Ce vor cei din Romanați?

Zilele acestea, la redacția revistei FLACĂRA, ne-a vizitat o delegație formată din doamna Elena Cliținia, medic, din domnii Paul Arețu și Constantin Avram, ambii profesori, cu toții din Caracal.

Scopul vizitei lor?

Regimul ceaușist, ne-au declarat domniile lor, arbitrar și absolutist, a comis ilegalități flagrante și în ceea ce privește tradiția istorică, economică și culturală a unor structuri administrativ-teritoriale, printre care și a fostului județ Romanați. Marea lor dorință, a celor peste 200 000 de locuitori ai acestui frumos și străvechi ținut românesc, este de a se reconsidera și reconstitui fostul județ Romanați, cu „capitala" la Caracal, așa cum a fost din vechime.

— Județul nostru, ne spune domnul Paul Arețu, a fost furat de ceaușescu, prin uz și abuz de forță, la ultima împărțire administrativ-teritorială, și remorcat moșiei natale, mai precis acelei margini natale din Scorniceștii — Slatina.

Argumentele pe care le aduc reprezentanții acestui ținut sînt de ordin geografic, istoric, economic, dar mai înainte de toate ele țin de un elementar bun simț: **a)** din punct de vedere geografic, Slatina și județul Romanați sînt despărțite de rîul Olt; aflîndu-se pe malul stîng al Oltului, Slatina și Scorniceștiul fac parte din Muntenia, în timp ce județul Romanați face parte din Oltenia. Înainte, au existat două județe distincte: Romanați și Olt; **b)** cînd a venit ceaușescu la putere, Romanațiul a dispărut chiar și ca toponimic. Mai mult, Slatina actuală, capitala județului, este situată într-o poziție marginală față de întreg județul, mai ales de fostul județ Romanați. Cetățenii din Corabia, de pildă, oraș situat pe malul Dunării, trebuie să schimbe două trenuri pentru a ajunge la Slatina; **c)** chiar și din punct de vedere istoric, susțin cei de față, Romanațiul amintește de castrele romane de aici, de unde și denumirea fostului județ — singura, de altfel, care sugerează originea noastră, mai bine zis partea de origine latină. Apoi, Romanațiul ne mai amintește de Constantin Brâncoveanu, Mihai Viteazu, de Proclamația de la Islaz, de Nicolae Titulescu, de alte numeroase nume și evenimente istorice, pe cînd actuala denumire a județului nu ne amintește decît de rușinoasa perioadă ceaușistă, de locul unde se măsluiau cifrele recoltelor, de tarlaua bărbuleștilor cu urechile mari și clăpăuge, de dictatură și teroare, de croii de batjocură ai noii revoluții agrare, de faptul că pînă și miniștrii învățămîntului cereau sfaturi prețioase de la analfabeta din Scorniceștii, sora dictatorului; **d)** din punct de vedere economic, mai adaugă interlocutorii noștri, Romanațiul a avut și are o putere economică net superioară și diversificată (industrială și agricolă), iar orașul Caracal se află așezat în centrul județului, la intersecția unor importante drumuri, fapt care i-a adus prosperitate și în trecut; în plus, din punct de vedere ecologic, Caracalul, înconjurat de întinse păduri, de parcuri, este mai puțin poluat, atît atmosferic cît și moral. Dictatorul, din aceste motive, poate și din altele, nu l-a iubit; avea pentru acest frumos oraș, cu istoria lui bogată, o mare antipatie. Nu a vizitat niciodată orașul.

Acestea sînt doar cîteva argumente ale unei cereri îndreptățite, o considerăm și noi, ale oamenilor de bine din întregul județ actual Olt, cît și din fostul județ Romanați. Nu orașul Slatina și nici locuitorii lui, nu satul Scorniceștii și nici locuitorii lui sînt de vină de faptul că dictatorul s-a născut aici, că nici mai mult decît oriunde se practicau mîrșăvia, teroarea, dictatura, opresiunea și parcă mai mult. Sîntem convinși că toți oamenii de bine ai acestui județ vor să șteargă cît mai repede din memorie toate acele nume care i-ar obliga încă să amintească de dictator.

Și, fiindcă veni vorba de cîteva documente istorice, care unor foști secretari de partid, de stat, nu le-ar conveni, în această privință și de altele ca de pildă la fostul [illegible] Vlașca, de fostul [illegible], de [illegible] și [illegible] care sînt [illegible] Istoria județului, scrisă [illegible] (cu [illegible] pe rînd de [illegible], dar mai ales [illegible] oamenilor care trăiesc în ele, memoriei lor care, iată, nu le-a uitat.

Să acționăm repede, cu eficiență, să reîmbogățim Limba Română cu ele, cu tot freamătul lor semantic, cu toată evocarea istorică pe care o conțin.

E încă o dreptate care așteaptă să se înfăptuiască.

N. GRIGORE MĂRĂȘANU ■

Oamenii nu se schimbă în 30 de zile

Dacă economia își revine încet, dar zi de zi, dintr-o situație catastrofală, dacă fenomenul cultural adaugă în fiecare ceas noi valori știutelor și ascunselor valori românești din sertare, el, Omul, nu se poate schimba în intimitatea lui de suflet nici într-o lună, nici în mai multe luni.

După o multilaterală manipulare diabolică vreme de 45 de ani în care sufletul a fost schingiuit, mutilat, alterat, oamenii s-au făcut mai răi, mai intoleranți, mai suspicioși, scrupulele au fost în bună parte măturate. În milioane de case, curați cu adevărat nu rămas doar copiii, tinerii, „pentru că ei nu înțelegeau" — spuneau maturii, pentru că ei înțelegeau foarte bine un singur lucru, cel mai important, MINCIUNA, recunoaștem noi astăzi, după ce au dovedit-o, — eroic și tragic — în cea mai mare revoluție a românilor. Ei înțelegeau minciuna întregii noastre vieți, inclusiv minciuna din căminele lor, în care părinții ascultau seara (date la început) posturile de radio ale libertății și adevărului, iar după ce închideau aparatele de radio îi sfătuiau cu totul altceva pe copii, ca să-i **păzească.** Dar ei nu s-au păzit, s-au aruncat spre moarte cu un curaj pe care încă nici un poet nu a reușit să-l măsoare pînă acum în cuvîntul cel mai potrivit — doar Eminescu ar fi atins, cred, această performanță — redîndu-ne nouă, tuturor, demnitatea cu prețul sîngelui.

Ne-au redat libertatea, ceea ce este enorm. Dar nu este totul. Nu ne-au putut reda sufletele curate pe care le-am avut și noi, cîndva.

Și atunci ne privim în oglinda vieții și ne scrutăm mai adînc, în ceea ce nu se vede, în suflete. Suflete din care țîșe, chiar și fără să vrem, cîte un cuvînt altfel frumos, dar cît de compromis, de pildă „tovarășe"... Tot din suflete țîșe vechea intoleranță. Groaznica suspiciune. Ne uităm în ochii oamenilor și nu-i credem. **Pe unii i am crede doar dacă și-ar da foc în fața noastră!**

E foarte trist. Dar e adevărat.

Măsurăm oamenii cu **măsurile de ieri,** pentru că acele măsuri au latrat, puternic înrădăcinate, în sufletele noastre, și rădăcinile sînt pietrificate.

Vă amintiți cînd spuneam că a început să împartă oamenii în două categorii: cei care se simt vinovați, și cei care nu se simt? Cîtă deosebire are!

Nevinovații sînt doar copiii, poate... Și maturii care, la un moment dat, au pornit constient spre moarte, dar numai ei, doar ei numai ei sînt nevinovați, spun eu.

Celorlalți le-a rămas unica șansă de a se reîmpăca pentru o altă viață în tot restul vieții. O șansă pe care chiar și trăindu-și viața cu mîna pe ceas, cu pași fructificînd-o într-o lună. Mai sînt multe luni să vină, mai pînă cînd sufletul își va pierde revoltă în cuvîntul cel, generos, dar [illegible] ecuație [illegible] cel din urmă vor fi cei [illegible] tuturor o [illegible] [illegible] Cu [illegible] pași, [illegible] [illegible] [illegible]

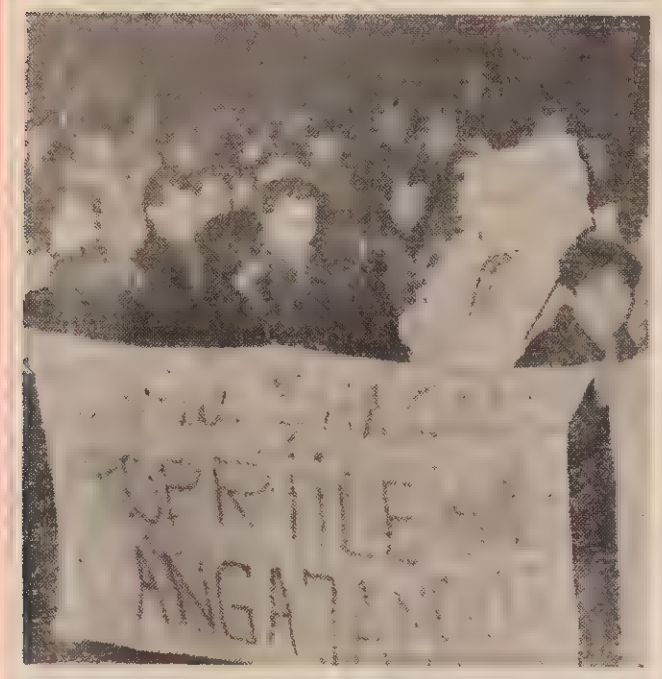

Deși aflat sub presiunea celui de-„al doilea val" al Revoluției — pentru care in
României a acordat revistei noas

Între tehnocrație

„F" : În ce măsură credeți că informația incorporată în toate secvențele economice, de la decizie pînă la norme și standarde, pînă la tehnologiile care se aplică și chiar pînă la nivelul de pregătire a forței de muncă, deci acest indicator de sinteză poate să devină și un indicator de apreciere a stării economice a țării ?

Prim-ministru Petre Roman : Importanța informației, înțelegînd prin aceasta date culese corect și transmise exact, s-a văzut foarte bine după căderea dictaturii, cînd am constatat un lucru pe care îl bănuiam, și anume, că imensa majoritate a informațiilor așa-zise, vehiculate de către dictatură era falsă, mincinoasă, constituind un tot al minciunii ca instrument de putere politică. Noi, care am spus că am abolit definitiv minciuna, sîntem pentru ca informația să fie ceea ce înseamnă cu adevărat informație, aceasta ajutîndu-ne să luăm decizii corecte. Deci informația este, în primul rînd și înainte de toate, suportul unor decizii corecte. Este lucrul pe care l-am cerut din primul moment la formarea guvernului, în ședința de guvern, și apoi am cerut ca această idee să se răspîndească în toată masa structurii industriale și economice.

„F" : Ați început cu prezentarea adevărului ?

P. R. : Prezentarea, dar și instituirea adevărului ca metodă de lucru. Și, sigur, cu această ocazie le-am spus domnilor miniștri, care în marea majoritate sînt niște tehnocrați — îndeosebi la ministerele economice sînt oameni cu o foarte solidă fie experiență, fie capacitate managerială în domeniul respectiv — deci atunci le-am spus că, chiar dacă ar exista tentația de a acoperi niște lucruri pentru ca ele să nu apară în defavoarea lor, riscul este mult prea grav, ei nu au dreptul să facă lucrul ăsta pentru că ar însemna o discreditare la prima vedere.

„F" : Legat de tehnocrație vă pun o întrebare cam delicată : puterea de stat, guvernul, s-a născut la confluența dintre competență, pe de o parte, și merite în triumful și consolidarea Revoluției, pe de altă parte. Cum credeți că va reuși democrația să evite atît deformările de natură tehnocratică cît și exagerările de natură meritocratică ?

P. R. : Întrebare corectă, dar ea conține și răspunsul. Democrația asigură un compromis cinstit, normal între cele două tendințe. Nimic nu poate fi perfect întotdeauna, balanța va înclina într-o parte sau într-alta. Dar democrația, prin înseși instituțiile sale, asigură acest compromis. Deocamdată, vreau să vă spun că în domeniul aparatului guvernului — și vorbesc de alcătuirea guvernului și chiar la nivelul cadrelor de conducere din interiorul ministerelor — domină ideea de tehnocrație. De ce ? Pentru că ne-am trezit în fața unui aparat productiv schimonosit, distorsionat, fără nici un fel de deschidere, fără nici un fel de balanță serioasă. Și atunci sigur că problema cea mai importantă acum, pentru a menține aparatul productiv în funcțiune, este aceea de a avea oameni în primul rînd competenți, inteligenți, care să scoată în afară acele resurse care, de bine, de rău, existau și au rămas undeva adormite, dacă nu călcate în picioare de voluntarismul și arbitrariul dictaturii.

„F" : Faceți parte din generația celor de 40 de ani. Puteți face din interior un portret colectiv al acestei generații de intelectuali ? Mă refer la intelectualitatea tehnică dar și, desigur, la aceea artistică și culturală. Intenționează guvernul să declanșeze anumite „supape" care să pună în valoare potențialul acestei categorii sociale ?

P. R. : Da, eu cred că generația celor de 40 de ani este în primul rînd generația oamenilor școliți bine. Sînt oamenii care au avut un liceu corect, cu profesori de mare valoare, după care au intrat în învățămîntul superior într-o perioadă în care învățămîntul superior era bine structurat, era încă bine articulat, după miniștri ca Murgulescu, ori Malița, și în care exista un suflu adevărat de modernism, de racordare la drumul învățămîntului pe plan european și mondial. Eu însumi am plecat în 1971 la doctorat pe baza unei burse a guvernului român, obținută prin concurs. Ideea aceasta de atunci dovedește că lucrurile erau încă pe o cale bună. La scurt timp după aceea guvernul — de fapt nu guvernul, aceeași dictatură — a decis că noi nu avem nevoie de așa ceva. Evident că eram niște oameni periculoși în clipa în care învățam ce este cu adevărat profesiunea și, mai ales, mediul în care se desfășoară profesiunea, adică instituțiile democratice. Iată deci de ce afirm că această generație este bine școlită. În același timp este o generație care cred, sper că a fost puțin schiloditâ de anii dictaturii, deși a trăit destul de mulți ani sub dictatură — pentru că în mod evident, putem vorbi de dictatură personală începînd cu faimoasa plenară din 1971 — deci a trăit 18 ani sub dictatură. Nu-i puțin. Totuși cred că n-am fost chiar definitiv robotizați de modelul primitiv de gîndire al dictaturii. Așa încît astăzi, cu acea competență despre care vă vorbeam și cu libertatea regăsită, sîntem o categorie care poate să contribuie într-un mod specific și important la renașterea capacității de creație a națiunii.

Chiar zilele acestea am discutat o posibilitate instituționalizată de a stimula capacitatea de creație a intelectualității — și cadrelor tehnice pentru a rezolva probleme punctuale, foarte importante — în întreprinderi pentru anumite tehnologii — bineînțeles stimularea însemnînd, desigur, stimularea materială și cea socială. Este un lucru pe care îl considerăm indispensabil în momentul actual. Foarte multe tehnologii, aparate, instalații cînd au fost aduse au avut o anumită capacitate de realizare de produse, un anumit randament, din cauza delăsării complet comprehensibile în fața dezastrelor sociale ale dictaturii, în fața disprețului incomensurabil pe care l-a arătat dictatura față de orice virtute a umanismului ; ei bine, această delăsare se poate transforma, trebuie să se transforme acum în opusul ei, în munca de a scoate tot ce se poate scoate din ceea ce există.

„F" : Sperați, deci, că această generație de intelectuali mai are încă resurse psihice.

P. R. : Sînt profund convins — și dacă spun profund convins înseamnă că am argumente, rațiuni solide pentru a spune lucrul ăsta — deci sînt profund convins că această capacitate de creație n-a făcut decît să fie ascunsă undeva, într-un ungher al spiritualității noastre și că n-a așteptat decît momentul pentru a izbucni și a fi în folosul tuturor.

„F" : Sînt necesare pentru asta și anumite supape, să le zicem, de ordin administrativ, pe linie de stat.

P. R. : V-am vorbit despre unele din ele acum, despre această modalitate instituționalizată de stimulare a creativității. Mai sînt și multe altele. Astăzi, 29 ianuarie, se publică legea privind inițiativa liberă în industria mică și servicii. A fost o dezbatere foarte complicată, atît în conținutul ei cît și în aspectele juridice. Am început modest, cu un volum de producție anual de 10 milioane, după aceea ne-am gîndit că poate e puțin, deci 20 de milioane. Finalmente am hotărît să nu limităm în nici un fel nivelul producției unei industrii mici. Sînt foarte multe lucruri pozitive în această lege, care este prima lege a liberei inițiative în România.

„F" : Iertați-mi, poate, obrăznicia, dar trebuie să vă întreb și treaba asta : se aude că au venit deja oferte din partea unor firme din străinătate legate de a participa cu capital la activitatea unor întreprinderi sau chiar de a cumpăra niște întreprinderi. E ceva real în treaba asta — și cum credeți că vor reacționa muncitorii din marile colective ?

P.R. : Eu zic că nu există nici un fel de complicație în asta. Există multe oferte și aceste oferte, aș putea să vă spun oricît v-ar părea de ciudat, că ele se pot încadra, marea majoritate, în legislația existentă, privind societăți mixte cu capital mixt Probabil că noi acum trebuie să înlăturăm acea proporție, 49 la sută — 51 la sută, care cred că este anacronică. Dar, după mine, asta este o cale, o cale adevărată și posibilă, ca prin avantaj reciproc să aducem în țară tehnologii de vîrf. Acestea ne lipsesc aproape în totalitate. Nu e vorba ca acest capital să se infiltreze în industria de bază

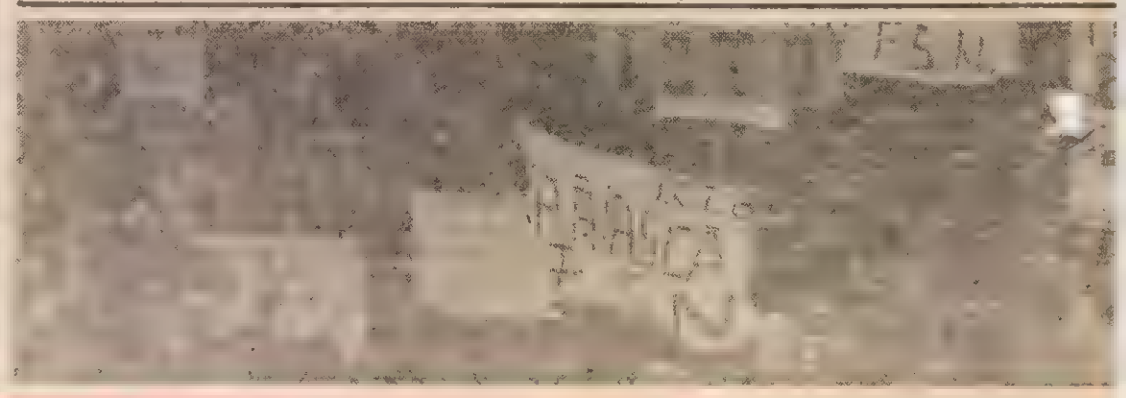

aginile înconjurătoare stau mărturie —, dl. PETRE ROMAN, prim-ministrul
ire posibilitatea acestui dialog

și meritocrație

Asistentă a României. Aceasta trebuie s-o facem să funcționeze cu gîndirea noastră, cu posibilitățile noastre, cu inteligența noastră. Sigur, se pot imagina foarte ușor și foarte bine cooperări, contacte directe. Asta nu înseamnă infiltrarea capitalului străin. În schimb — și aici nu e vorba de infiltrare, e vorba pur și simplu de pătrunderea României în circuitul economic de valori — este vorba ca, prin aceste societăți, prin acest capital, care o parte este românesc, o parte este străin, să putem să implantăm tehnologii de vîrf.

„F" : Există în starea actuală sau, mă rog, în starea de pînă acum, și un revers : s-au făcut unele investiții în tehnologii de vîrf, în mașini și utilaje de vîrf, dar care ulterior au fost puse să lucreze sub nivelul lor științific, sub nivelul lor performanțial, să zic așa. Intenționați o restructurare a producției în aceste cazuri ?

P.R. : Vedeți, eu am vorbit despre lucrul ăsta. Mai adineaori, dacă ați fost atent, am explicat de ce aceste tehnologii au ajuns într-o stare de decădere. Este cert că această problemă este de prim ordin, am ridicat-o ca problemă la nivelul miniștrilor, dar nu pot vorbi încă de niște lucruri concrete. Pot vorbi numai de niște idei în sensul ăsta. Am fost, de exemplu, la I.C.T.B., unde e o situație grea în ceea ce privește aceste utilaje, și am avansat acolo două linii : retehnologizarea și reutilizarea, retehnologizarea însemnînd implantarea unor tehnologii care, totuși, să aibă un „compromis" cu tehnologiile existente, fiindcă de schimbat tehnologiile nu vom putea, ele produc și produc încă cu mari eforturi, cu [illegible]le condiții pentru cei care [illegible]ncesc, dar produc, și produc [illegible]ar pentru export. Deci o dată ar fi retehnologizarea, implantarea punctuală a unor tehnologii care să intre într-un complex acceptabil din punct de vedere al managementului și al fluxului tehnologic cu celelalte. A doua cale ar fi reutilarea. M-am gîndit pur și simplu la faptul — deci e la nivel de idee — că aceste utilaje, majoritatea aduse din străinătate, au fost aduse prin niște firme străine cărora le-am plătit bani grei. Ei bine, s-ar putea pune problema dacă, cu un aport din partea acestor întreprinderi sau al altora care există actualmente pe arena mondială n-am putea să facem niște corectări, niște reutilări.

„F" : Este notorie existența unor colosi industriali, a unor mastodonți, acele C.U.G.-uri despre care se spune că ar fi perdante, că sînt un balast pentru economia națională.

P.R. : În condițiile actuale C.U.G.-urile și altele sînt într-adevăr inutilizabile. Am amintit mai înainte despre necesitatea acestor cooperări. Noi trebuie să mergem chiar mai departe. Trebuie să găsim — și găsim, avem deja niște rezultate bune — piște complementarități cu vecinii noștri și chiar cu țările mai îndepărtate, astfel încît să primim ceea ce trebuie pentru ca aceste întreprinderi să funcționeze astfel încît să realizăm produse finite care interesează. Avem deja niște rezultate foarte bune în chimie, în metalurgie, cu Uniunea Sovietică, mari colosi din metalurgie și din industria chimică pentru care Uniunea Sovietică urmează să ne dea materie primă iar noi să livrăm produse finite. Asta înseamnă pur și simplu că muncitorii noștri au de lucru. Și invităm și alte țări, în primul rînd cele vecine, pentru care vă spun că există deja un anumit cadru de complementaritate, dar și țările vest-europene să-și manifeste interesul în acest sens.

„F" : Cum apreciați starea actuală a economiei ? Mai exact această efervescență politică din ultima perioadă nu cumva va avea ecou pe termen lung ?

P.R. : Fără îndoială că această activizare politică, inerentă și pozitivă în sine, are și un revers, acela al instabilității producției. Și acest efect nu e pozitiv, în general. Pe de altă parte, să știți că situația economiei noastre este gravă și grea nu din cauza acestei activități politice în primul rînd, ci din cauza moștenirii lăsate de dictatură, din cauza acestor dezechilibre între ramuri și în interiorul ramurilor a ruperii conexiunilor firești în orice economie. Practic, noi n-avem întreprindere mare în țară pentru care să fie asigurat tot ceea ce este necesar pentru a produce la capacitatea ei. Cred că vă dați seama ce înseamnă asta din punct de vedere al echilibrelor interne economice. Activizarea politică de care vorbeați, a culminat cu această un fel de revoluție a zilei de 29 ianuarie, de fapt, 28—29 ianuarie, cînd putem spune că pentru prima dată marea masă s-a manifestat și ea.

„F" : Al doilea val al Revoluției !

P.R. : Al doilea val al Revoluției. Prima revoluție a fost în special a tineretului, atît la Timișoara cît și, îndeosebi, la București, care a pus capăt dictaturii. Dar oamenii au simțit astăzi că revoluția este a lor. Și era poate necesar momentul ăsta. Noi am făcut apel la rațiune, la stabilitate. Toate aceste apeluri au fost integral receptate de către marea masă a cetățenilor care au venit aici. Trebuie să înțelegem cu toții acel apel la muncă de care vorbeam. Nu e un apel la muncă într-un sens în care poate să pară deranjant astăzi. Este vorba de faptul că această economie, care într-o anumită măsură stă pe firul întins, nu poate să subziste decît prin munca fiecăruia conștient de acest fapt, că nu putem să ne menținem dacă nu fiecare își face datoria.

„F" : Pentru că altfel va veni un „al treilea val", să zicem, al scadențelor în plan economic.

P.R. : Este puțin sau poate mai mult acuzația pe care o aduc acestor partide zis istorice, pe care nu le-a interesat practic această stabilitate a economiei. Ele afirmă că au vrut stabilitate, dar faptele le contrazic totalmente.

„F" : Vin din tipografie și ca atare trebuie să onorez o promisiune pe care am făcut-o, întrebîndu-vă ce bilanț a avut vizita domnului Murdoch în țara noastră, despre care se știe că este un magnat al presei ? Și al doilea lucru : tipografii au niște probleme de revenire a încadrării activității lor în grupa a II-a, așa cum a fost pînă în anul 1977, conform Legii nr. 27/1966, lege anulată ulterior pentru unele meserii.

P. R. : Nu știu nimic despre rezultatele concrete ale vizitei domnului Murdoch, magnatul presei. Poate că ele există, dar nu știu nimic despre asta. În ce privește revendicările tipografilor, ele sînt revendicări perfect justificate. Eu am spus-o și astăzi la manifestație de cîteva ori : cea mai tristă concluzie despre starea economiei noastre după peste o lună de responsabilitate de prim-ministru este aceea că elementarele condiții de muncă și de viață, dar în special condițiile de muncă ale imensei majorități a oamenilor sînt dezastruoase.

„F" : Asta este doar una din revelațiile triste pe care le-ați avut ?

P. R. : Bănuiam că ceva nu este în regulă, dar am constatat că de ani și ani de zile nu s-a făcut decît să se strîngă, cum se zice, șurubul, să se taie drepturile oamenilor și să nu se dea nimic din ceea ce ar fi însemnat o îmbunătățire sau măcar o menținere a condițiilor de muncă la care aveau dreptul. Ei bine, noi trebuie să corectăm toate astea. Dar cîte putem să facem ? Am început să corectăm multe dintre ele. De exemplu, cu ce spuneați dumneavoastră, cu trecerea tipografilor în grupa a II-a, mi se pare o chestiune care trebuie rezolvată. Trebuie să facem o comisie care să studieze aceste probleme, cu Ministerul Muncii, cu Ministerul Finanțelor și trebuie să studiem chestiunea asta. Și să știți că toate lucrurile astea sînt justificate tocmai pentru că, într-adevăr, condițiile de muncă ale oamenilor sînt de neimaginat.

„F" : Legat de activitatea publicațiilor actuale, ce ne puteți spune ? Există perspectiva de a ne „lipi" de un editor, ne lăsați să apărem cum putem ?

P. R. : Nu ne-am gîndit în nici un fel la treaba asta. Eu cel puțin nu m-am gîndit, nici n-am vrut să mă gîndesc, am zis că dacă presa e liberă, păi liberă să fie. Este cert însă că guvernul are datoria de a reutila tot ce înseamnă bază tehnică pentru a tipări. Și în sensul ăsta am început să tatonăm terenul, să încercăm să aducem aparatură, rotative chiar, pentru a da posibilitatea ca presa să se dezvolte. Și, bineînțeles, să utilizăm cît mai bine ceea ce există, dar mare lucru nu există.

„F" : Vă mulțumesc !
P.R. : Cu mare plăcere !

Convorbire realizată de
OCTAVIAN ȘTIREANU ■

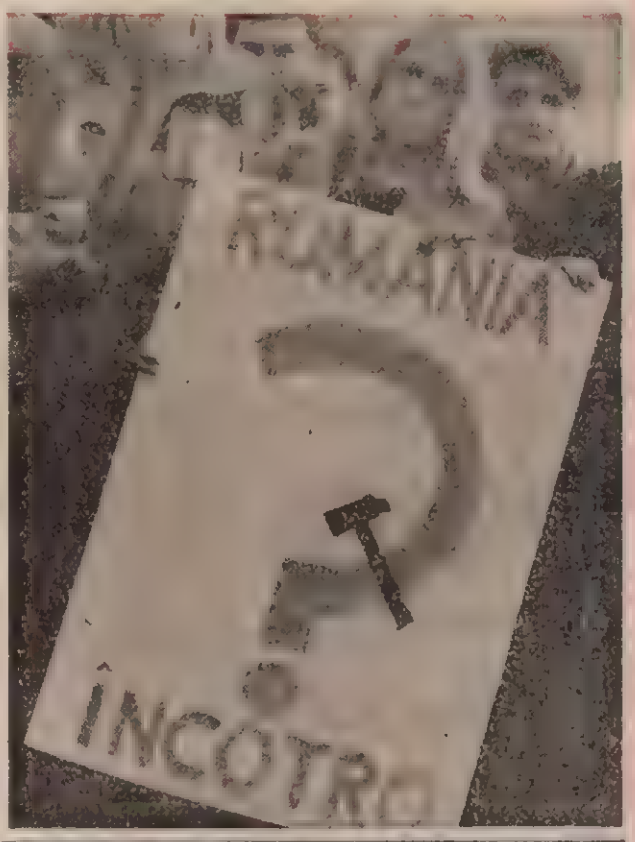

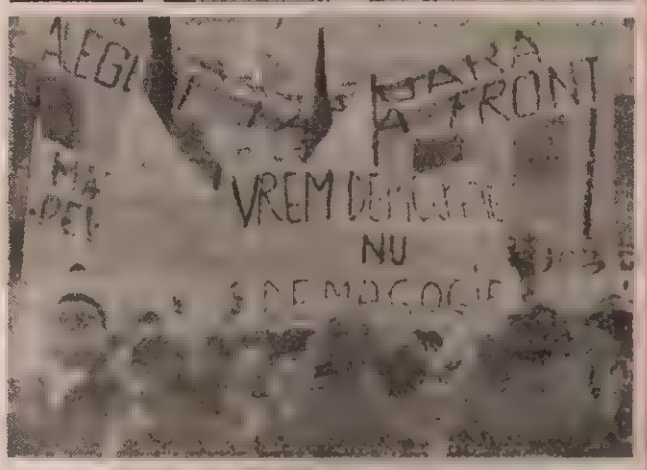

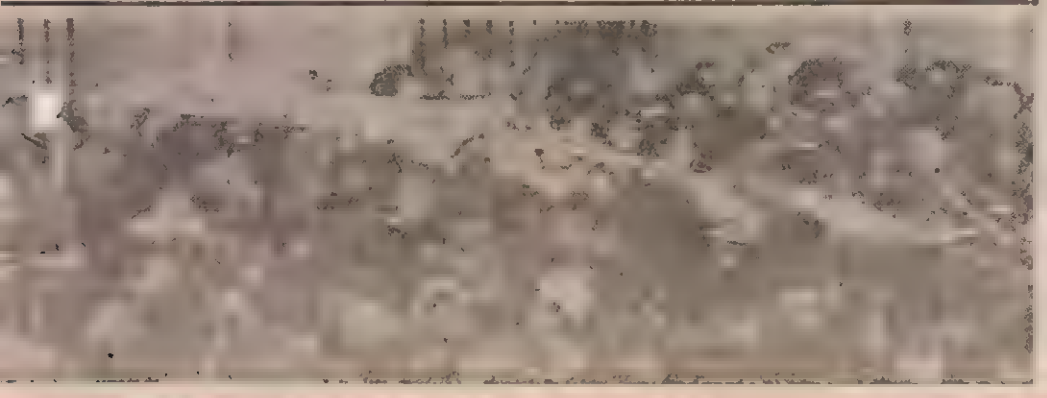

Fotografii de
ELENA GHERA, EUGEN NEGREA și VICTOR RĂDULESCU ■

Copilul dumneavoastră e mort (II)

Ajunşi pe pod, am întrebat pe plt. Vasile dacă dînsul crede că băiatul meu a sărit peste balustrada de 1,10 m. Mi-a spus : „Nu cred, doamnă, dar aşa mi s-a spus. Cînd am auzit că a murit un student, ne-am întrebat ce-or fi părinţii acestuia, ce tămbălău o să ne facă, dar am auzit că sînteţi muncitori, că sînteţi oameni cumsecade şi ne-am liniştit cu toţii". Acestea au fost spusele plutonierului în prezenţa noastră şi a martorului.

Deci, aceasta a contat în Feteşti, funcţia şi posibilităţile noastre de aflare a adevărului.

În timp ce studiam locul unde s-a presupus că ar fi căzut victima, se schimbă santinela. Plt. Vasile a recunoscut pe soldatul care fusese de gardă atunci. L-am rugat să ne răspundă la cîteva întrebări. La ce oră a trecut grupul de studenţi ? La 22,30—23. Ce discuţii aţi purtat cu ei, aţi avut probleme cu aceştia ? Nu. Se deplasau în şir indian. După ce grupul de studenţi a trecut, erau ajunşi aproape de marginea podului, am văzut lumini sub pod. I-am somat. După aceea a venit la mine un student să-mi ceară să anunţ Salvarea că este căzut sub pod un student. Nu am auzit nimic, nu am văzut nimic ori în cădere tot se auzea cera.

Tot atunci, am zărit pe porţiunea de asfalt, în afara balustradei de protecţie că se afla o amprentă clară a unei urme de adidas, despre care plutonierul mi-a spus : „Doamnă, aceasta este urma victimei lăsată în cădere". Eram în 24 noiembrie 1987, aproape la mijlocul podului, deşi santinela văzuse lumini la capătul podului. Am studiat cu atenţie amprenta şi locul din jur. Cum este posibil ca o amprentă de adidas să reziste de la 19 septembrie la 24 noiembrie şi cum se explică întîmplarea că numai în acel loc s-a găsit o bucată de pămînt lipită de asfalt, cît să încapă o urmă de picior ? I-am întrebat pe plutonierul Vasile.

— Eu nu ştiu, doamnă, dar aşa mi s-a spus...

Am întrebat dacă a fotografiat această urmă. A spus că nu, doar pe aceea de sub pod şi că ceasul a fost găsit la 18 m. de victimă.

Precizez că băiatul a plecat la muncă cu două perechi de adidas, româneşti şi bulgăreşti, avînd amprente diferite pe talpă, în timpul accidentului copilul fiind încălţat cu cei româneşti. Cei bulgăreşti îi avea în bagaj. La ridicarea lucrurilor de la I.A.S., aceştia au lipsit. Amprenta lor era cea de sub pod !

Văzînd aceasta, mi-am dat seama şi mai mult că lucrurile sînt dubioase. Am solicitat în dese rînduri adidaşii de la colegii copilului. Abia după patruzeci de zile şi la insistenţe mari i-am primit.

Am plecat apoi la Procuratura Slobozia, la procurorul şef Pricop, cerînd relaţii în legătură cu accidentarea studentului de care nu a ştiut pînă în momentul înştiinţării de la Procuratura Argeş, deci după 33 zile.

Între timp se formase dosarul pe care l-am studiat împreună cu procurorul şef al Procuraturii locale Slobozia, cazul petrecîndu-se în judeţ, nu în localitatea Slobozia. Mi s-a spus că procurorul şef Pricop şi-a manifestat dorinţa să se ocupe de caz. Şi s-a ocupat !

Ce conţinea acest dosar de mică importanţă, cum îi s-a părut celor din Slobozia ?Prima filă era nota de constatare a accidentului, întocmită în seara diul I.A.S. de decan, director I.A.S. şi profesor îndrumător de practică, unde pe lîngă povestea cu podul era dat şi diagnosticul victimei, stabilit la autopsie a doua zi de la accident. Accidentul a avut loc pe 19 septembrie, nota a fost făcută pe 20, iar autopsia pe 21 septembrie, 1987. Mai erau 6 declaraţii ale studenţilor, care diferau una de alta prin scris şi semnătură, tip şablon, probabil dictate de aceeaşi persoană. În cele 6 declaraţii, nu se pomeneşte nimic de maşina 1B... în care fuseseră organe de miliţie.

După studierea dosarului cu procurorul Pricop, am spus că sînt nemulţumită de felul cum s-a întocmit dosarul unui asemenea caz. După mine trebuia făcută o anchetă adevărată, cu reconstituire, văzută victima şi multe altele. Am adus în discuţie problema maşinii 1B..., relatată de decan, am spus de urma falsă de adidas, să fie fotografiată şi să apară la dosar. Spre edificare, am lăsat un adidas ridicat atunci 24 noiembrie 1987 de la Spitalul Slobozia, dovedind că urma lăsată de pe pod este a celor furaţi din bagaj.

Mi s-a promis că ancheta va lua o întorsătură (expresia procurorului), că va fotografia urma, că se va face reconstituirea la care vom fi chemaţi şi noi, părinţii. Nici pînă astăzi nu s-a făcut nimic din toate astea. De ce ?

După puţin timp am luat legătura telefonică cu procurorul Pricop. Mi-a comunicat că reconstituirea nu este necesară, că urma nu este a copilului şi că poate se va face o nouă anchetă, dar tot aceasta va fi situaţia.

După alte multe insistenţe de a se face anchetă, la 2 decembrie 1987 s-a făcut o aşa-zisă anchetă la I.P.B., Facultatea de Transporturi. Deşi mi s-a promis, nu am fost anunţaţi. Am auzit de această anchetă întîmplător, dînd un telefon la Feteşti. Atunci am plecat cu soţul meu la Bucureşti. Ancheta a decurs astfel : Plutonierul Iordan întreba, răspundea şi scria, studentul completînd doar : „nu-mi aminteşe, nu ştiu precis". Erau foarte reţinuţi în faţa decanului şi a plutonierului care-i ancheta.

Studentul Laurenţiu Filip declară : „Eu mergeam în faţă, în spatele meu, Pătraşcu cu Tătaru. Din faţă venea o maşină cu farurile aprinse. L-am văzut pe Pătraşcu în farurile maşinii şi... şi nu l-am mai văzut", la care plt. Iordan a ţipat : „Dar nu l-a lovit cu faţa". Studentul a şoptit printre lacrimi : „Şi nu l-am mai văzut".

Studentul Belimar declară : „Eu eram ultimul în grup. Am stat de vorbă cu cei din maşina 1B... La volan era un cetăţean în trening, iar pe banca din spate un locotenent şi un plutonier (Buradan şi Neguţ de la Miliţia TF Feteşti). A mai spus că el a mers după salvare noaptea, fără să cunoască oraşul, în 20 minute, dus şi întors. Au mers cu acea maşină, cunoştea atîtea amănunte, pînă şi că celui de la volan i se spunea tov. căpitan." S-a întors cu salvarea studentul, pentru a nu se arăta cei ce au săvîrşit fapta.

Şi la acea anchetă mi s-a promis reconstituirea. Apoi mi s-a comunicat că nu este necesară. Asta pentru a nu apărea maşina 1B29565.

Iertaţi-mă, poate greşesc în marea mea suferinţă, dar consider că s-au făcut mari nereguli de cei ce erau răspunzători şi anume :

— Neanunţarea de către profesorul îndrumător de practică a accidentului organelor competente în anchetarea şi depistarea vinovaţilor (miliţie, procuratură, protecţia muncii, I.A.S., părinţi) atunci, în clipa producerii lui.

— Obligaţia organelor competente de a vedea victima.

— Necliberarea certificatului de deces.

— Neapariţia certificatului medico-legal la dosar nici la data de 22 septembrie — deci după un an —, acesta ţinîndu-se ascuns. De cine şi în ce scop ?

— Neapariţia în anchetă a celor din maşină care au circulat pe pod fără permisiune.

— Nefotografierea urmei de adidas, urmă, cum am demonstrat, falsă.

— Diagnosticul dat din sediul I.A.S.-ului de către cadre necompetente în medicină (decan, director I.A.S., profesor), diagnostic dat cu o zi înainte de efectuarea autopsiei.

— Investigarea făcută de profesor privind funcţia noastră şi posibilităţile de a afla adevărul.

— Misterul căderii de pe pod noaptea, fără urmele pe corp şi haine care ar fi rezultat din aceasta. Păstrez şi astăzi hainele în aceeaşi plasă.

Eu consider că toate acestea s-au făcut cu bună ştiinţă, dintr-un ordin dat să se claseze dosarul, îndeplinit întocmai în primul rînd de procurorul Pricop.

Mai mult decît aceasta şi mai strigătoare la cer este nedreptatea că unul din cei trei vinovaţi îmi trimite sfaturi prin diferite persoane, mă ameninţă prin telefon că nu am cum să aflu cum a murit copilul meu, că lanţul este aşa de strîns, cu oameni şi cu funcţii atît de mari că n-am cum să sparg tăcerea. De la Protecţia muncii Argeş mi se comunică : „Nu este accident de muncă, ci chestia cu maşina". Copilul meu era detaşat, de el răspundea cineva, un cadru universitar, cineva care ştie adevărul, cineva care stă cu laşitate ascuns în spatele maşinii 1B29565 şi a celor doi miliţieni care şi-au transformat obligaţiile în complicitate.

Indiferent care este adevărul, am cerut să-l cunosc fără pretenţii materiale sau pedepsirea vinovatului, considerînd accidentul chiar ca un accident. Vreau să ştiu ! Atît !

Ca mamă a două copii, fata fiind studentă în anul VI la I.P.B., Facultatea T.C.M., acum la seral, cer adevărul de mai bine de doi ani, dar fără rezultat. Îndrăznesc să apelez la dumneavoastră să mă ajutaţi în aflarea adevărului. Am acest drept de mamă să ştiu cum a murit copilul meu, aşa cum am ştiut în urmă cu douăzeci de ani să-i dau fericită viaţă, să-l ocrotesc, să-l educ şi să-l călăuzesc pe un drum bun, de folos părinţilor şi societăţii. Să-mi spună adevărul locotenentul Buradan şi plt. Neguţ de la Miliţia Feteşti, profesorul Marius Bărbulescu de la Politehnică, studenţii Filip Laurenţiu, Alexandrescu Dorian, Tătaru Veronel şi Bulimar Emanoil.

Dacă credeţi în dreptul sfînt de mamă de a afla adevărul, ajutaţi-mă ! Numai dumneavoastră mă mai puteţi ajuta. Vă rog, fiţi oameni buni şi drepţi ! Nu am cuvinte de a vă mulţumi sau de a vă face să înţelegeţi suferinţa noastră a celor 3, din 4 cîţi am fost. Vă rog cu rugămintea unei mame care vrea să ştie cum s-au petrecut lucrurile ca suflet din sufletul ei să nu mai fie, ca viaţa unui copil de 19 ani să fie curmată atît de absurd, să încercaţi să mă ajutaţi să scot adevărul la lumină.

Cinstit, fără supărare, sub vechiul regim, poate că unii oameni au fost obligaţi să tacă, să ascundă adevărul. Acum pot să vorbească. Ei sînt :

— Decan Neagu Eugen.

— Studenţi de la Facultatea de transporturi a I.P.B. : Filip Laurenţiu, Alexandrescu Dorian, Bulimar Emanoil Tătaru Veronel.

— Posesoarea maşinii 1B-29565. Prelungirea Giuleşti 348, lîngă Centrul de butelii.

— Locotenent Buradan, acum la Poliţia TF Ploieşti.

— Plutonier Neguţ, la Poliţia TF Feteşti.

— I.A.S. Stelnica — Ialomiţa.

— Inspector Ochea Elena, Protecţia muncii Bucureşti.

— Bărbulescu Marius, profesor I.P. Bucureşti, îndrumător de practică.

— Spitalul Slobozia.

— Procurorul şef Pricop.

— Poliţia Bucureşti, colonelul Suceavă.

— Vă rog, în numele lui Dumnezeu, al Dreptăţii, al Adevărului şi al Libertăţii, fiţi drepţi, fiţi oameni !

Gîndiţi-vă la fericirea pe care am avut-o pînă la 19 septembrie 1987 şi la drumul pe care-l fac de trei-patru ori pe săptămînă la mormîntul lui Costi, încercînd să-mi alin durerea.

Asiguraţi pe toţi cei care vor să spună adevărul că nu am pretenţii materiale sau civile, nu am pretenţii ca vinovaţii să fie pedepsiţi. Le cer doar să aibă curajul să stea în faţa unei mame ce şi-a îngropat copilul cînd nu împlinise încă 20 de ani. De mă veţi ajuta, vă voi trimite fotografia bunului meu copil Costi. În numele lui Dumnezeu, mulţumirile noastre.

Mama lui Costi, Florica Pătraşcu

Comentariile sînt aproape inutile. Trista poveste a morţii lui Constantin Pătraşcu este încă, la doi ani şi jumătate de la tragicul accident, nelimpezită. Intenţia de a escamota adevărul, modul superficial de desfăşurare a anchetei, declaraţiile contradictorii, tăcerile semnificative, argumentele şi probele puerile, încercarea de a îndruma cercetările pe un drum închis sînt evidente.

Cine şi de ce se ascunde în spatele acestora ?

O mamă care luptă pentru copilul ei, fie el sub o piatră de mormînt va cîştiga întotdeauna, dacă are dreptatea de partea ei, chiar dacă are de înfruntat întreaga lume.

Niciodată nu e prea tîrziu să spunem adevărul. Vom putea privi senini în ochii oamenilor printre care vieţuim, vom şti la rîndu-ne că trăim sub zodia adevărului şi dreptăţii.

Oameni buni, puneţi-vă mîna pe inimă, iar dacă vă e ruşine pentru tăcerea voastră de pînă acum, închideţi ochii şi spuneţi ce aveţi de spus. Veţi putea trăi în liniştе sufletească de acum înainte.

Sîntem cu inima alături de familia Pătraşcu. Făgăduim că dacă va fi nevoie, vom fi alături şi cu fapta.

OPREA GEORGESCU ■

Baricada

Printre puţinii care s-au încumetat să facă fotografii în Piaţa Universităţii, în noaptea de 21/22 decembrie 1989 — adică atunci cînd soarta revoluţiei nu era decisă — s-a aflat şi MIRCEA HUDEK. Am „recuperat" de la el aceste imagini-mărturie din noaptea solstiţiului.

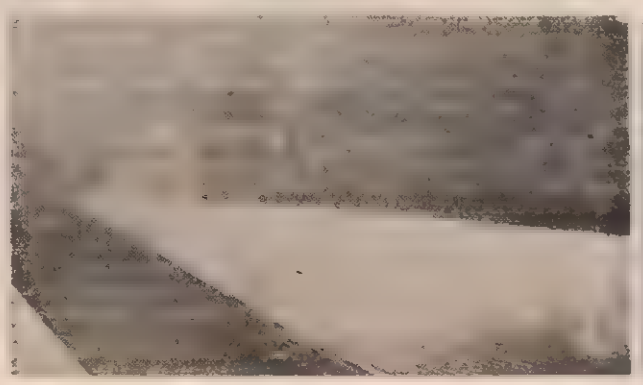

„Pentru colecție"

Mențiune obligatorie în cazul în care veți expedia pe adresa Casei municipale de cultură Brașov — str. Ciucaș nr. 8 — bancuri politice referitoare la epoca de curînd apusă. Motivația acestei idei stă în recvalularea valorilor culturale românești și salvarea de la uitare a unei extrem de bogate specii a tradiției populare orale, care nu a constituit niciodată obiectul preocupărilor noastre oficiale, dar care a reflectat permanent realitățile românești, inițiat mai fidel decît urîțaul ansamblu de manifestări, stilnic intitulat „Cotitarea României". Spiritul hîtru al bancului politic anticeaușist, colectat direct din Păcală și Caragiale, ne-a unit pe toți sub stindardul unei rezistențe pe cît de tacite, pe atît de generale. Invitația de a trimite bancuri politice este adresată tuturor celor care le cunosc. Un colectiv specializat al instituției mai sus amintite se va îngriji de apariția lor în volum, iar din fondurile obținute prin difuzarea lui se va înălța un monument închinat triumfului risului sănătos asupra deznădejdii.

UN SINISTRAT NEMULȚUMIT

„Sînt Pantu Liviu și lucrez ca inginer constructor la Institutul de proiectare IITPIC. Am locuit împreună cu nevasta și fata mea, elevă în clasa a IX-a, pe strada Moceanu 4 (vis-a-vis de televiziune). În zilele de 22—25 decembrie 1989, în luptele contra teroriștilor, casa noastră a fost complet distrusă și toate bunurile arse.

Sînt un om la 50 de ani și după o viață de muncă, în care am reușit să agonisesc un televizor în culori [illegible] video, o bibliotecă [illegible] multe cărți, ediții rare, bibliofile, o colecție de timbre destul de valoroasă și cîte și mai cîte lucruri moștenite de la părinți sau strînse cu migală și cu prețul unor abțineri și renunțări, mă văd nevoit să încep din nou viața de la lingură și plapumă.

Am primit de la I.C.R.A.L. o locuință de 4 camere foarte frumoasă, în care locuim cu socrii (locuiau la nivelul de deasupra noastră și, ca și nouă, locuința le-a fost distrusă). Pentru mobilarea acestei case și cumpărarea întregului necesarului mi s-a oferit prin lege suma de 50 000 lei. Nu știu cine și cum a stabilit această sumă, dar cred că a fost o calculație complet arbitrară. Ar fi fost necesară pentru aceasta o comisie care să stabilească gradul de distrugere pentru fiecare sinistrat în parte, să cîntărească cam ce a avut în casă, să întrebe, să încrucișeze. Din comisie ar fi trebuit să facă parte și un [illegible] tant nu numai oameni care să privească superficial lucrurile. Avînd în vedere că numărul familiilor sinistrate în urma evenimentelor din 22—25 decembrie de la televiziune (nu cunosc în restul orașului situația) au fost în jur de 41. Nu cred că a fost o sarcină prea grea inventarierea riguroasă a distrugerilo

Cunosc cazuri de chilipiruți care au avut un colț de sofa arsă sau un geam găurit de un glonț și o oglindă spartă și s-au declarat sinistrați, bucurîndu-se de aceleași ajutoare".

Deci, unii cu ronoasele, alții cu foloasele. Graba a fost justificată pînă la un punct. [illegible] cît mai grabnic. Însă [illegible] înainte putem găsi răgazul să ne aplecăm la problemele mai [illegible] sebite pe care cu [illegible] [illegible] [illegible]

În exclusivitate pentru „Flacăra"

Miza dictatorului în procesul Sulina

— Din ce penitenciar veniți, domnule Micu ?

— De la Mărgineni.

— Cînd ați fost eliberat ?

— Pe 27 decembrie.

— După cît timp de detenție ? Cîți ani ar fi trebuit să ispășiți ?

— După un an și jumătate : am fost condamnat la 13 ani închisoare.

— Sperăm, de aceea nici nu v-am solicitat la primele zile, că v-ați redresat, intructiva, psihic, și puteți să vorbiți. Puteți ?

— Încerc.

— Cum a început „Cazul Sulina" ? Noi, milioanele de români, am știut la vremea respectivă, și, de bună credință, am fost speriați și indignați (cei mai mulți turiști au plecat de pe Litoral, iar alții au renunțat să mai vină) doar ce s-a publicat în comunicatul comitetului politic executiv al c.c. al p.c.r., cum că prin depozitarea în Portul liber Sulina a unor reziduuri chimice, dincă să se înțeleagă a fi radioactive, ați pus în pericol sănătatea mediului înconjurător și, în consecință directă, viața și sănătatea oamenilor. Ca director al portului erați, astfel, direct implicat și vinovat.

— Vă răspund în numele meu și al Administrației Portului liber Sulina. Fiecare dintre cei 5 arestați are dreptul să-și exprime punctul de vedere, așa cum a făcut, de altfel, directorul de la Întreprinderea română de import-export „Chimica", în „România liberă". Să încep.

În baza obiectului său de activitate și conform prevederilor Dec. 294 1978, 401 1982, Administrația Portului liber Sulina — APLS — semnează, în decembrie 1986, cu firma „Kimika" din Liechtenstein, un contract privind închirierea unui spațiu de depozitare, pe o perioadă de 5 ani. Pentru încheierea acestei operațiuni, firma ne-a fost recomandată călduros de către conducerea fostei întreprinderi Argus, mai mult, pe durata purtării tratativelor și pînă la încheierea contractului, am fost asistați și sfătuiți de persoane recomandate de conducerea aceleiași întreprinderi.

— Ce fel de întreprindere era ARGUS ? Cu ce se ocupa ?

— Coordona activitatea reprezentanțelor economice străine în România. Le cunoștea statutul, posibilitățile financiare, ce vor să facă în țară, în mod firesc, acestea trebuiau să-și declare activitatea pe care vor s-o desfășoare pe teritoriul României. În timpul tratativelor, am fost asigurați că poziția APLS ar trebui să fie mult mai maleabilă în ceea ce privește condițiile de închiriere, întrucît în spatele acestei operațiuni se află interese mult mai mari ale statului român. Care ? nu ni s-a dat răspuns. Țin să precizez, contractul a fost legal încheiat, obținîndu-se, în prealabil, toate aprobările necesare.

— Aprobări din partea cui ?

— Deși Administrația Portului liber Sulina, prin statutul său, era egală cu orice întreprindere de comerț exterior și prin însesi atributele unui port liber avea voie să închirieze la terțe firme străine spații de depozitare și astfel să negocieze asemenea afaceri, pe lîngă faptul că am fost asistați, repet, de 2 persoane de la ARGUS, am cerut, totuși, aprobări din partea Ministerului Comerțului Exterior. Această probă există în dosarul de la Procuratură.

— Sub ce motive, insistau atîta reprezentanții de la ARGUS ? Ați avut rezerve asupra operațiunii ?

— Nu, dar voiam să obțin clauze cît mai avantajoase pentru APLS, să obținem un preț mai bun.

În baza contractului încheiat, „Kimika"-Liechtenstein a adus la Sulina, în perioada aprilie-mai 1987, 1 680 t de produse chimice ambalate în butoaie paletizate. Firma ne-a declarat în scris, în mod repetat, că produsele se încadrează în categoria celor permise de legislația României și nu sînt prohibite. Știam că vor fi preluate în vederea valorificării de către întreprinderile noastre de comerț exterior „Carpați" și „Chimica". Imediat după sosirea produselor, o delegație formată din șeful secției „Gospodărie de partid", conducerea ICE „Carpați" și ICE „Chimica" s-au deplasat la fața locului, au văzut întregul lot și s-au arătat interesate în preluarea acestora, urmînd să stabilească unde să fie dirijate și ce forme să fie îndeplinite. Aș vrea să mai precizez că A.P.L. Sulina, din proprie inițiativă, a luat măsura ca, în afara garanției scrise date de „Kimika", să se efectueze un control asupra radioactivității. Comandamentul marinei militare a răspuns prompt solicitării noastre și a constatat că firma avea dreptate, nu erau radioactive. Mai mult, A.P.L.S. a cerut sprijinul organelor de specialitate pentru a se lua inclusiv toate măsurile de protecția muncii și de pază și securitate contra incendiilor.

— În fapt, ce fel de produse chimice erau ?

— Înainte de a vă răspunde, aș vrea să mai fac precizarea că ele au rămas în proprietatea și gestiunea firmei „Kimika", avînd un delegat permanent pentru gestionarea lor. Singurele atribuții ale A.P.L. Sulina erau de a asigura spațiile de depozitare și prestările de servicii — încărcări, eventual transport —, în momentul cînd ar fi fost solicitate de beneficiari. Acum, răspuns la întrebarea dvs. Din mostrele ce au fost luate din toate produsele respective de către unități specializate ale industriei noastre chimice, în baza autorizării din partea celor două întreprinderi de comerț exterior din București, rezulta — în conformitate cu buletinele analizelor de laborator — că erau pesticide, lacuri și vopsele, diluanți, substanțe decapante, acizi, uleiuri minerale, adezivi, coloranți, toate cu termen de garanție depășit, declasate sau reziduuri. Aceeași categorie de produse o stabilește și Comisia trimisă la Sulina, în iunie 1988, cînd a fost ordonată ancheta. Mai interesant este să vă spun că unitățile industriei chimice românești, după efectuarea probelor, au emis comenzi ferme pentru preluarea acestor produse în vederea refolosirii, prin reînnobilare ; știți prea bine în ce lipsuri se zbăteau fabricile noastre la mai toate capitolele din nomenclatorul ce zăcea în butoaiele de la Sulina. I.C.E. „Carpați" chiar a ridicat, în luna mai 1988 30 de containere pe care le-a dus la Constanța.

— Pe ce dată a început ancheta ?

— În prima decadă a lunii iunie se dispune de către dictatorul personal reintoarcerea urgentă a celor 30 de containere și instituirea unei comisii guvernamentale de cercetare. Comisie formată din cîte ale Procuraturii Generale, Inspectoratului General al Miliției, Comitetului de Stat al Apelor și Protecția Mediului Înconjurător, Ministerului Sănătății și care se deplasează la Sulina pe 12 iunie 1988.

— Vi s-au adus la cunoștință constatările ? Cunoașteți conținutul rapoartelor întocmite ?

— Numai pe cel al delegatului Ministerului Sănătății, întrucît realitatea cea „la vedere", ca să spun așa. Celelalte organe au refuzat să ni le aducă la cunoștință. Ce era să ne spună ? Din vreme ce pe întreaga perioadă de depozitare și manipulare nu au existat accidente de muncă, nu au existat cazuri de îmbolnăvire, intoxicări sau vătămări corporale și cu atît mai puțin victime omenești, nici în rîndul personalului care a lucrat direct cu aceste produse, nici în rîndul populației din oraș, ori care au staționat în zonă. Nu s-a putut constata că apa ar fi fost poluată, sub vreo formă ori terenul să fi fost infestat. La fel cum nu au existat pagube materiale, nu a fost perturbată în nici un fel activitatea portului liber sau a altei întreprinderi din zonă. Ca dovadă, în procesul cu ușile închise nu s-a putut aduce nici o persoană fizică sau juridică drept parte civilă, acuzînd vreo vătămare. Mai mult, conform contractului, s-au încasat 350 000 dolari drept taxe de închiriere, la care se adaugă încă 100 000 dolari cuvenită din prestațiile efectuate.

— Ce s-a întîmplat, după începerea anchetei cu produsele respective ?

— Comisia a cerut firmei să le scoată de pe teritoriul României, ceea ce a și făcut. Cînd am revenit la București, chemat la I.G.M. pentru a fi în continuare anchetat, am aflat că un ziar jugoslav a făcut mare vîlvă în jurul faptului că România a preluat și depozitat în Portul liber Sulina reziduuri petrochimice periculoase pentru mediul înconjurător, ce proveneau din Italia.

— Și proveneau din Italia ?

— Da. Firma era înregistrată în Liechtenstein, dar reziduurile erau de la o întreprindere chimică dezafectată din Italia.

— Cînd ați fost arestat ?

— În ziua de 20 iunie 1988, cînd mi se aduce la cunoștință, pentru prima dată — pînă atunci fusesem chemat la I.G.M., în cîteva rînduri, odată chiar în seara zilei de 17, după ședința comitetului politic executiv —, că sînt învinuit de neglijență în serviciu, precum și motivele acestei învinuiri, învinuire care, mai apoi, a fost preschimbată de anchetatori în „abuz în serviciu". Să reținem că, pe 17 iunie, în timpul acelei ședințe de la c.c. patronate de dictator, au fost sancționați numeroși oameni, inclusiv primul-ministru. Numai că, doar 5 au fost împinși după gratii, cei mai mici în funcții, restul — sancțiuni de ochii lumii !

— Vi s-a arătat mandatul de arestare ?

— Între 20 și 23 iunie am fost reținuți fără mandat, chipurile pentru anchetă, zi și noapte prin birourile I.G.M., unde și dormeam, timp în care ne-au lăsat împreună. Primul mandat este emis pentru 6 zile, începînd din data de 23, cînd sîntem încarcerați în arestul I.G.M., fiecare separat. Acum, avem statut de deținuți politici. Abia pe 15 iulie, se mai emite un nou mandat de arestare și este ziua procesului.

— Cum s-a judecat ?

— S-a mai spus. Într-o singură ședință, cu ușile închise, fără martori, fără ca acuzarea să prezinte vreo probă, cu pledoarii interminabile, nesprijinite pe nimic concret, ceea ce nu l-a împiedicat pe cel din completul de judecată să dea pedepse știut de aspre, între 11 și 14 ani închisoare. Pentru noi, acuzații, au acordat timp limitat în luarea de cuvînt, orice încercare de a explica stările de lucruri, președinta instanței te întrerupea brusc, cu replica invariabilă : „cunoaștem de la dosar, altceva dacă aveți de spus !"

— N-ați avut avocat ?

— Apărătorii nu au avut acces la dosar decît 30 de minute înaintea ședinței, timp în care era imposibil să se documenteze într-un dosar atît de complex. Aflau și ei odată cu noi cît de ticăloși fusesem. Însuși procurorul acuzator, domnul Grigore, după ce definește conținutul ascunsului „perturbări deosebit de grave", menționînd victime în rîndul populației și animalelor, infestarea apei potabile, scoaterea din circuitul agricol a importante suprafețe, așa cum afirma că s-a produs în nordul Italiei, recunoaște că această perturbare nu s-a produs în Sulina. Cu toate acestea cere aplicarea art. 248 din Cod penal care prevede că atunci, cînd prin infracțiunea de abuz în serviciu se produce o perturbare deosebit de gravă adusă economiei naționale, se poate pedepsi cu privațiunea de libertate de la 5 la 15 ani. Cu o rapiditate uimitoare și contrar uzanțelor, în ziua de 16 iulie, ora 9,00 mi se aduce la cunoștință hotărîrea judecătorească — 13 ani închisoare. Am cerut motivația sentinței. Anchetatorul mi-a răspuns că nu am dreptul, deși legislația juridică în vigoare o prevede. Mi-a cerut să semnez repede de primire că „trebuiesc duse". Unde, cui, cine le cerea așa de rapid ? am înțeles și totuși, cînd m-a întrebat dacă fac recurs, am răspuns „da". Am sperat că, pînă la urmă, se vor lămuri lucrurile.

— Vi s-a aprobat ?

— A venit mult prea repede, neuzitat de repede, pe 29 iulie.

— Se mima respectarea legalității. Cum s-a desfășurat procesul de recurs ?

— În același stil. Într-o mosteră înăbușitoare, cu ușile și chiar cu ferestrele închise, deși era o zi foarte caldă. Ni s-a dat cuvîntul, președintele asculta, nu punea întrebări, nu nota, nu a scos nici un cuvînt. La un moment dat cineva a intrat în sală și i-a înmînat un bilet, pe care l-a citit cu mare atenție, de mai multe ori, timp în care vorbea cineva.

Sentința a rămas definitivă.

— Domnule Micu, n-am să vă mai întreb cum v-au tratat în închisoare, nu vreau să vă actualizez răni ce trebuie să le vindecați. Pentru oricare dintre noi, se ridică firesc somnul de întrebare, pentru ce a avut nevoie dictatorul de această înscenare ? Ați reușit să aflați ?

— Bănuiesc doar, din concluziile pe care pot să le fac, având în vedere evenimentele internaționale. Dictatorul voia să se critice, atît în țară cît și în fața străinătății, drept apărător al purității mediului înconjurător. Să dea, poate, în felul acesta răspuns și la unele acuzații avansate de unele state vecine, privind poluarea de către unele întreprinderi românești aflate de-a lungul Dunării. Era un moment cînd, pe plan internațional, problema păstrării purității mediului înconjurător devenise o coordonată majoră, se discuta în multe organisme. Își pregătea, probabil, terenul să-și mai cumpere vreun litiu sau vreun premiu, și în acest domeniu, pe care nu-l avea. Și cu siguranță îi rîvnea. Să vă reamintiți că în iulie anul acesta, la Geneva, delegatul român, împuternicit de dictator, a luat poziție fermă privind problemele mediului înconjurător și ale depozitării de reziduuri chimice de orice fel.

CICI IORDACHE-ADAM ■

Pentru balurile prințului

Era iarnă ca și acum la Izvorul Mureșului. Pirtia nu era tocmai bună pentru marile „Serbări" ale zăpezii. S-a trudit însă. S-a transportat zăpadă cu camioanele, cu sănîile. Din vale în deal și din deal în vale. Totul trebuia să fie impecabil. Să-i placă prințișorului, urmașului la tron, desemnat de mă-sa și tat-su, marii tirani. Pe atunci încă nu era prim secretar al c.c al u.t.c. Era doar secretar. Dintre toți însă era protejat de zei. Zeii protectori la Izvorul Mureșului își luau chip de oameni care pe sub dolmane și tunici erau încinși cu pistoale automate. „Gura de aur" a odiosului comandant suprem tunase un ordin : să nu i se miște un fir de păr prințișorului. De veghe la îndeplinirea sacrei misiuni se angajase atunci și primul secretar al comitetului județean de partid. Tocmai se întorseseră de la vînătoarea în care o nefericită căprioară fusese confundată cu un mistreț. Nu conta. Miros de sînge să fie. Și de praf de pușcă. Începuse cina vînătorească. O cină după care îmi amintesc o tînără secretară u.t.c fusese promovată în c.c. al u.t.c., în timp ce milițienii și securiștii paznici băteau afară din călcîie, pe un ger de minus 20 de grade. Reporterului, celui care avea sarcina să consemneze întîmplările de la „serbările zăpezii", minus vînătoarea și cheful, i se repartizase cu greu un pat într-o vilă exterioară. Pentru a se cunoaște relev că „exterioare" se numesc vilele care nu sînt racordate la rețeaua de apă și încălzire, vilele vechi în care temperatura este identică cu cea de afară.

Ca o răzbunare deci, m-am dus la Izvorul Mureșului cu gîndul să mă cazez în vila Hășmaș, vila „lu' Nicu". În vila pe care nu o văzusem nici odată decît de la distanța gardului ce o înconjura. În vila în care aveau acces ei și doar cîțiva, foarte puțini, din suita lui. Că vila n-a fost făcută pentru a primi musafiri ne convinge realitatea. În toată construcția a cărei valoare este de 6.002.010 lei sînt doar două dormitoare : al prințului și al ...prințeselor. În rest, tot felul de saloane și salonașe, holuri și săli de primire și neprimire, sufragerii și alte inutilități deosebit de scumpe. Valoarea mobilierului depășește 200.000 lei, în timp ce valoarea mijloacelor fixe este de 1.151.342 lei. Vila este dotată cu sală de gimnastică, se antrena el ? ori pentru a nu pierde condiția fizică cel care îl păzeau ? Și sauna. Risipa care i se așternea la picioare o realizăm aflînd că numai o săniuță a costat 16.257 lei, în vreme ce asociațiile sportive din școli, din unități economice nu aveau o pereche de schiuri.

Cu toate acestea se pare că ceva nu-i plăcea prințișorului la Izvorul Mureșului. Katalina Szabo, îngrijitoarea vilei, ne spune că doar de cîteva ori a dormit acolo. Crescuse între timp prințișorul. Devenise prinț și odată cu aceasta îi crescuseră pretențiile. Deprinsese alte obiceiuri mult mai costisitoare. După ce aruncase peste șase milioane lei pe apa sîmbetei, abandonase vila și spațiul înconjurat de brazi. Am abandonat și eu gîndul de a mă caza în vila lui. În fața ochilor îmi jucau imaginile morților de la Sibiu. Orice gînd către el, către sinistra pereche ce l-a dat viață, îmi produce vedenii. Vedenia bravului meu popor, tîrît prin fărădelegea dezumanizării, umilințel și privațiunii pînă și de dreptul de a spera.

MIRCEA BORDA ■

CORNELIU BABA : „Regele nebun"

„Spaima" și „Regii nebuni"

Artiștii adevărați nu luptă să fie glorificați, ci înțeleși. Arta înseamnă comunicare. Artistul autentic, spre deosebire de artizan, realizează în chip obsesiv aceasta. La maturitate, și pe măsură ce dobîndesc notorietate, creatorii din rîndul întîi al culturii acumulează și temerea că s-ar putea să nu fie înțeleși sau — și mai rău — că sînt iubiți pentru partea din operă pe care ei o consideră mai puțin importantă. Un pictor bătrîn, fericit pentru faptul că oamenii se arată fericiți înaintea picturilor sale, e cazul tragic. Cazul normal e al nemulțumitului. Virsta, la marii pictori, vine cu disperarea de a nu le fi dat să ducă la desăvîrșire ce-au început. Cu timpul, orice artist conștient de obligațiile pe care, înainte de toate, le implică înzestrarea, talentul, știe că tot ce-i mai prețios pentru el e timpul.

O conversație despre pictură și pictori cu maestrul Corneliu Baba *începe, de regulă, cu reprosul adresat nu interlocutorului, ci însuși timpului, că se împuținează, că tot ce se risipește, cu fiecare minut nelucrat, e pierdere în absolut. Acum, meșterul — cum îl numesc numeroșii săi studenți — împlinește două din ciclurile care, de îndată ce vor fi cunoscute printr-o expoziție cuprinzătoare, vor dovedi că în arta românească s-au petrecut, în ultimul deceniu, veritabile resurecții spirituale. E vorba de ciclurile „Spaima" și „Regii nebuni".*

În țară, Corneliu Baba a prezentat o singură lucrare — un „Rege nebun" — cu ocazia retrospectivei de la Dalles din anul 1978. Tot ce a creat de atunci încoace a fost înfățișat numai publicului din străinătate. Corneliu Baba nu a avut propriu-zis interdicția de a expune, în general, ci doar pe aceea de a expune tablourile și desenele din seria „spaimelor" și a nebunilor încoronați. Această interdicție a funcționat subtil, dar s-a concretizat și în brutalități. Spre exemplu, numărul omagial al revistei „Arta", tipărit cu prilejul aniversării virstei de 80 de ani, număr care reproducea o seamă de opere de după 1980 a fost topit și reintocmit cu ilustrații din creația de tinerețe. În urmă cu cîțiva ani, la Moscova s-a organizat, cu protocolul cuvenit artiștilor faimoși ai Europei, o retrospectivă a picturii lui Corneliu Baba. Ca să poată obține o seamă de pînze din ciclurile amintite, Ministerul Culturii din U.R.S.S. a trebuit să reclame înțelegere și colaborare la cel mai înalt nivel. Cum nu le-a aflat, tablourile au plecat din țară prin actul de curaj și responsabilitate al unor oameni de bine.

Orice interdicție are, pe lîngă efectele scontate, consecințe neașteptate. Corneliu Baba e un artist filozof. „Spaimele" sale sînt ale unei conștiințe de pictor confruntate cu problemele cardinale ale existenței. Corneliu Baba închipuie în tablourile ciclului umanității în suferință, drama cunoașterii de sine, infinitul disponibilității întru suferință al ființei noastre. La fel, în „Regii nebuni" e imaginată însingurarea ce însoțește puterea. Prototipul cultural e Lear. Corneliu Baba gîndește la treburile grave ale condiției umane. De aceea opera sa e înțeleasă și prețuită de comunități de pe aiurea ca pictură de calitate, ca măiestrie și artă concepute să înfrunte timpul, nu un om, un dictator.

În țară, puterea s-a grăbit să vadă în tablourile lui Corneliu Baba portretul sagace al epocii. Ideologii de la c.c. și de la consiliul culturii au dat creației meșterului o interpretare pe care aceasta o putea, într-adevăr, suporta, dar care nu putea fi și interpretarea de maximă adecvare. Nu era pentru prima oară cînd efortul consumat pentru a acoperi minciuna avea ca rezultat palpabil dezvelirea adevărului. În tot ce era interzis, poporul vedea o reacție la dictatură. Cînd o carte era scoasă din librării din pricini mărunte, cititorul căuta să o citească pe pricini mari. Citiții printre rînduri rotunjea în mintea omului de rînd o opinie și o idee de împotrivire.

În 1978, cînd la Dalles a fost expus „Regele nebun", publicul a glosat anecdotic astfel (apropo de mulțimea de zugravi care se înghesuia să-i zugrăvească, pentru bani și cu speranța unor sinecuri, pe tirani) : „Uite, și Baba i-a făcut portretul !". Cei care nu sesizau ironia zicerii se duceau în Retrospectivă să se amărască de spectacolul unei închinăciuni ipocrite și descopereau, îmbărbătați, un mod impunător al demnității. Publicul a înzestrat opera din ultima vreme a lui Corneliu Baba cu un înțeles nou pe care artistul nu l-a căutat, dar pe care nu-l dezavuează. Îl consideră cu simpatie și înțelepciune fiindcă, în definitiv și dintotdeauna, operele de artă au comportat actualizări ale sensului. E bine că intelectualitatea avizată în problemele creației plastice, laolaltă cu publicul larg al expozițiilor de pictură, citește în imaginile semnate de maestru un îndemn la împotrivire și un gînd acuzator.

Să nădăjduim că noile autorități culturale vor avea resurse să aducă în fața publicului românesc o creație care îi e, de fapt, dedicată.

TUDOR OCTAVIAN ■

Înainte de a răspunde la întrebarea de mai jos — un răspuns pe care-l așteptăm din fiecare școală românească —, ar trebui poate să vedem ce e încă vechi în școala noastră.

Ce e nou în școala noastră?

Una dintre cele mai nocive realități ale învățămîntului românesc de acum (și mai dificil de eradicat) este problema titularilor incompetenți, a acelor profesori care au ieșit ca pe bandă rulantă din Institutele pedagogice și facultățile de resort, cursuri de zi și fără frecvență (salariul de profesor asigurat, căldură, vacanțe, gradele didactice date cu lucrări cumpărate de la alții etc., etc.), a jumătății de candidați la catedră care și-au luat examenele cu note sub șapte, cel mai adesea cu cinciul de milă, și care — odată ajunși profesori — n-au cum să formeze oameni decît de la nivelul lor de competență profesională și morală în jos !

Sînt oameni care de zeci de ani nu s-au ocupat decît de dobîndirea formalismelor didactice ale comodității și inerției, au toate gradele la activ — din punct de vedere strict legal, deci, nu-i mai poate clinti nimeni de la catedră. Ca urmare imediată a acestui fapt, n-au mai pus mîna pe o carte de pe băncile facultății, sînt rupți total de realitatea informațională a valorilor curente și pur și simplu nenorocesc generații întregi de [illegible] imobilizînd o catedră [illegible] nu le mai aparține [illegible] de drept, nu **de fapt !** P[illegible]na e cu atît mai gravă în [illegible] profesorilor de mate[illegible] și română, al acelor profesori submediocri ca și foștii studenți și elevi care au fost pe cînd erau ei înșiși la școală și care acum vin la oră, trîntesc catalogul pe catedră, tună și fulgeră că nu și-a învățat nimeni lecția [illegible] și ce crede[illegible] manualului și ce [illegible] le dictează copiilor din propriul lor manual. Ora viitoare li scot pe copii la tablă și-i ascultă. Care cît poate toci ! Cu adevărat meșteșug de timpenie ! Și așta ore în șir, ani de zile, decenii în șir. Spre pensie nici nu vor mai face ore ci vor aștepta să sune clopotelul povestindu-și mediocritatea propriei biografii...

O altă categorie de profesori cuprinde pe cei foarte bine pregătiți informativ, din punctul de vedere al materiei pe care o predau, dar care n-au har profesional, **formativ**, nu-i interesează copiii ci doar materia pe care o predau. Aceștia vin în clasă și încep un lung monolog existențial, scriu mult pe tablă, nu-i verifică pe copii dacă au înțeles sau nu, dacă au scris sau nu, dacă sînt atenți sau nu, se bucură dacă elevii chiulesc de la ore, cu atît mai bine ! — va fi mai puțină gălăgie în clasă. Orele le trec într-un fel de moleșeală hipnotică, profesor și elev — două ecrane paralele care nu se întîlnesc decît pe terenul accidental al formalismelor de notare. Acești profesori cu alte pasiuni, poate chiar performante, elevii sînt însă pentru ei povara piinli zilnice, fatalitatea cîștigului existenței, nu i vor descoperi niciodată pe viitorii oameni pe care i-au avut ani de zile în față, nu vor afla nici elevii cine a fost cu adevărat profesorul lor, nici acesta cine au fost năvalnicele ființe umane din fața lui.

Partea proastă e că în actualul sistem de învățămînt un director de școală nu are o paletă largă și eficientă de diferențiere stimulativă, inclusiv financiară, între nuanțele calitative atît de diverse din rîndul cadrelor didactice ale unei școli, un mod de retribuire corespunzător, accentuat diferențiat și în favoarea celor care fac consultații cu elevii, cercuri de creativitate, au rezultate la fazele județene și naționale ale diverselor concursuri și olimpiade, premii de creație, lucrări proprii în specialitate, sau orice alte preocupări creative în convergență cu interesele școlii. La ora actuală, toți profesorii sînt plătiți nediferențiat, indicii de retribuire introduși în ultimii ani vizau borcanele, hîrtia și cîrpele adunate de copii pentru odiosul plan economic cît și alte grozăvii uniformizatoare pe care toată lumea le cunoaște.

Există nenumărate posibilități de eradicare a acestor inerențe realități. Cu siguranță că fiecare școală își va găsi mijloacele cele mai adecvate realității specifice, socio-profesionale, pe care o circumscrie. În acest sens întrebarea din capul acestor rînduri e o invitație la dialog deschis. Soluțiile care urmează nu au decît valabilitatea unor propuneri de dezbatere.

În primul rînd, ar trebui desființate noțiunile de **titular, detașat, suplinitor.** Angajarea unui profesor într-o școală să se facă pe baza unui contract de patru ani (o promoție). Dacă timp de patru ani obține rezultatele orizontului de așteptare al părinților și conducerii școlii, contractul se poate reînnoi. În acest sens, inspectoratul școlar trebuie să pună la punct mijloace adecvate de testare profesională, el însuși să fie o instituție cuprinzînd oameni de valoare, nu politicieni de ocazie.

O altă idee ar fi posibilitatea de a i se acorda directorului libertatea de a-și forma echipa de lucru, profesorii de care are nevoie — cu garanția de a răspunde calitativ de pregătirea elevilor. Un director de școală să nu mai facă pe polițaiul, urmărind dacă e la ore cutare sau cutare, dacă și-a făcut planul de lecție, dacă profesorii spun bancuri la ore sau își văd de treabă, sau să alerge după motorină, lemne, mașini, cîrnați, mături (de toate astea să se ocupe administrația !), ci să asigure exclusiv calitatea învățămîntului din acea școală. Fiecare școală să fie o echipă de experimentare a celor mai adecvate metode didactice, în funcție de particularitățile sociale ale zonei respective, cadrele didactice să fie oameni deschiși noului care să lucreze în interesul elevilor. Să dobîndească o asemenea competență profesională încît să poată face schimburi de experiență reală cu colective didactice din oricare parte a lumii pentru a dialoga deschis și a se integra eficient în circuitul curent al ideilor mondiale.

Prezentele rînduri nu au epuizat întreaga gamă a posibilităților inovatoare în școala românească. Realitatea este întotdeauna mai complexă decît o arată cuvintele și, mai ales, infinit nuanțată. De aceste nuanțe născute în practica directă avem nevoie pentru a contribui, fiecare după puterile noastre, la același ideal educativ : o școală românească puternică, eficientă, competitivă pe plan mondial, care să pregătească — de data aceasta cu adevărat — un om nou, schimbul de mîine al Revoluției de azi.

ION ZUBAȘCU ■

interviuri rămase în sertar

arh. ASCANIO DAMIAN:

„Practica arhitecturii s-a depărtat de idealurile profesiei"

— Stimate Ascanio Damian, într-o tipologie a înfățișării arhitectului, publicată în ultimul număr al revistei „Arhitectura", ar putea exista, între altele, și următoarea variantă : „Arhitectul sportiv, vitalitate, camaraderie frană, nonșalanță și, de la o vreme, ...lumbago". Cu scuzele de rigoare, vă mărturisesc că, citind acest portret-robot, m-am gîndit la dumneavoastră. Vă recunoașteți în el ?

— În multe privințe, da. Ca orice portret-robot, însă, definiția schematizează foarte mult.

— În orice caz, nu puteți contesta că ați jucat rugby.

— Dimpotrivă, mă și făliesc — dar nu pot să vorbesc decît cu nostalgie despre trecutul meu de sportiv și nu pot să-mi amintesc decît cu profund regret de atunci cînd vîrsta mea împiedicat să mai fiu activ. Am jucat rugby începînd din ultimul an de liceu — și numai la același club, „Sportul studențesc". M-a atras acest sport mai deosebit și poate mai dificil prin mentalitatea pe care o presupune, prin spiritul de echipă mai pronunțat stimulează. E jocul sportiv la care participă cei mai mulți jucători și trebuie să fii animat de o anumită mentalitate ca să te poți înfățișa, ca partener de întrecere sau echipier, pe un teren de rugby, în care disputa te angajează și prin contact fizic direct cu adversarul — presupus a fi, desigur, animat de aceleași înțelegeri și conduită. Rugby-ul este un sport complet, apelează la coeziune și amiciție, la legături sufletești și temperamentale, chiar la potrivire de caracter, care contează foarte mult în viața unei echipe de rugby și reprezintă unul din temeiurile profunde ale acestui sport.

— Nu nedreptățiți alte sporturi ?

— Nu contest o oarecare atracție a unor întreceri individuale, chiar a celora în care se luptă cu centimetrii sau fracțiunile de secundă, de pildă. Dar n-aș putea compara farmecul deosebit al unui joc de rugby și, în general, al celor de echipă cu satisfacțiile stimte de performanțe care trage de la 50 de metri într-o țintă cît un bănuț sau de fenomenalul atlet care sare peste stacheta înălțată la 2,40 m ori la 8 metri. Desigur, fiecare sport are frumusețea sa, dar rămîn adeptul jocurilor de asociație.

— Într-o vreme ați fost și președinte al federației de rugby. De ce v-ați retras ?

— Răspunsul e mai delicat. În orice caz, m-au iritat două „fleacuri". Mai întîi, la un moment dat a dispărut din chiar godul federației o colecție de timbre pe tema rugby-ului, care cu destulă greutate se adunase și se constituise ca o rezervă ; în cele din urmă ea a fost recuperată. Apoi, la un meci internațional disputat la noi, am văzut că, din păcate, arbitrul a fost încurajat să ne favorizeze chiar de către unele persoane oficiale. Acest gest mi s-a părut a fi total împotriva spiritului pe care concepeam să-l mențină întrecerile sportive. În afară de acestea, discuțiile și pozițiile pe care se situau, ca și soluțiile către care înclinau membrii biroului federal erau de cele mai multe ori subiective, părtinitoare.

— Totuși, ați păstrat contactul cu mișcarea rugbistică. Ce impresie vă face rugby-ul nostru actual ?

— În privința situației de acum în rugby-ul nostru, m-aș referi critic în primul rînd la mentalitatea și stilul de joc ce se imprimă echipelor noastre — adică o preferință către jocul închis, șablonat, mult prea puțin variat ; căutîndu-se transarea rezultatului prin reușita loviturilor de pedeapsă, se răpește prin această „tactică" tot hazul jocului, devenit astfel lipsit de satisfacții pentru combatanți și plictisitor pentru spectatorii veniți la teren — în număr din ce în ce mai mic — pentru cu totul alteceva.

Și aș mai spune că uneori ne-am cam împăunat cu unele rezultate nu foarte elocvente, ridicîndu-le la rangul unor performanțe de mare răsunet internațional. Au fost și dintre acestea, veritabile, pentru care ne-am bucurat și cu care ne-am mîndrit pe drept cuvînt. De aceea nu putem privi decît cu regret rezultatul recentei întîlniri cu Italia — în care am fost învinși la un scor mai mare decît din cauza deformării înțelegeri și ca atare a concepției greșite de joc, pe care le putem urmări în practica curentă, săptămînă de săptămînă și joc după joc în campionatul nostru.

— Credeți într-o funcție formativă a sportului ? Cît de puternică poate să fie aceasta ?

— Sportul poate influența în bine unele comportamente, anumite reacții, se știe adesea, în împrejurări negate de sport, că le-am comportat „sportiv" sau că ai recunoscut „sportiv" etc.

În fiecare profesiune, mai bine zis, între profesioniștii unei anumite branșe, se poate vorbi — referindu-ne la comportamentul ce stabilește relațiile între ei — de sportivitate sau de lipsa acesteia.

Dar în profesiunea proprie-zisă, în atitudinea față de aceasta, termenul cel mai adecvat mi se pare a fi cel de „onestitate". În arhitectură — această foarte, foarte frumoasă meserie care, în paranteză fie zis, nu prea mai are căutare într-o lume în care după o perioadă de recesiune urmează alta și apoi alta, iar la criza economică apar și destule fenomene de criză morală, printre care destule semne de dezorientare în arhitectură —, această „onestitate" de care vorbeam este adeseori ignorată.

— Înțeleg ce vreți să spuneți și în spiritul acestei onestități v-aș invita să discutăm despre activitatea și profesia dumneavoastră.

— Ca să nu improvizez pe această temă, v-aș invita să spicuiți sau să citiți un articol pe care l-am publicat recent în revista „Arhitectura".

— Am citit acel articol și chiar asupra unor idei de-acolo intenționez să revenim, chiar dacă există riscul să vă repetați.

După peste patru decenii de activitate în arhitectură, la ce concluzie ați ajuns despre menirea acestei discipline, despre rosturile pe care ea trebuie să le urmeze ?

— Din tot ce am cercetat, aflat, înțeles, simțit, reținut și profesat, principala concluzie ar fi aceasta : chiar de la punctul de plecare, al enunțului temei, și pînă la soluțiile concrete prefigurate, nu se poate să nu fie exclusă în producția de arhitectură „creația" gratuită, nemotivată. Obiectul de arhitectură trebuie să fie impregnat de considerentul rațional, logic, izvorît din echilibrul și dialectica foarte severă a componentelor, a căror integrare dă criteriul de calitate. Ar trebui stăruit în a pretinde, în a declara solemn, a statua chiar, că arhitectura nici nu ar trebui recunoscută ca atare în absența unor rigori de raționament, a unei înlănțuiri logice de date concrete, condiții, factori și elemente legate de circumstanțe ambientale, istorice și culturale. La acestea trebuie asociate considerentele materiale și scopurile de utilitate, precum și componentelor tehnico-științifice ale epocii. Asamblarea acestor criterii într-un obiect de arhitectură trebuie, în același timp, să permită acestuia să aspire și să tindă necesarmente spre sfera produselor artistice.

— Unul din mentorii dumneavoastră, Le Corbusier, spunea acum mai bine de o jumătate de secol că arhitectura este o stare de spirit și nu o meserie. Cum s-ar traduce această definiție, ce vrea să însemne ea ?

— Este vorba de specificul inconfundabil al arhitecturii de a contopi în același demers rigoarea științei cu echivocul artei — componente nu paralele ci convergente ale unui anumit tip de spirit creator pe care-l exprimă cel mai bine creația arhitecturală. Opera de arhitectură nu poate fi lipsită de nimbul

CINE A FOST ÎMPOTRIVA ADEVĂRULUI

Dulează (5)

CHEMARE ÎN JUDECATĂ. „Sînt stupefiat că Dulea încă... dulează ! Nimeni n-a mai reușit, în atît de puțin timp, să desființeze, practic, o cultură națională !" (File de dosar, realizate împreună cu regizorul **MIRCEA DANIELIUC**) :

...nimeni n-a știut că la Festivalul filmului **„Ursul de aur", Berlin 1989**, printre cele cinci filme nominalizate pentru premiul **„FELIX"** (corespondentul americanului „OSCAR") pentru cel mai bun film european, s-a aflat și „IACOB" —nominat pentru „cel mai bun film" și „cel mai bun interpret", într-o competiție foarte grea, din cîteva sute de pelicule concurente. N-a știut nimeni (nici măcar autorul acestor rînduri — **H.P.**), și iată cum în filmulețul realizat pentru publicitate, la masa laureaților, între Ingmar Bergman și Marlene Jobert, pe locul unde trebuia să se afle regizorul Mircea Daneliuc și actorul Dorel Vișan, au fost așezate, simbolic... **două flori !** Fostul vice al C.C.E.S. a împiedicat cu bună știință plecarea celor doi, la fel cum a interzis presei să publice vreo relatare în acest sens, stoparea vizitelor creatorilor români de valoare în străinătate precum și interdicția dată organelor de import-export de a reproduce orice comentariu laudativ la adresa unor filme românești din presa străină fiind doar o formă a apetitului său diabolic, a mentalității sale de a retrage cultura din circuitul universal. Aceasta este însă numai o latură față a „personalității" lui Mihai Dulea...

M. Daneliuc : Repet : mă mir că omul ăsta mai dulează... adică e un pensionar liniștit, dă zăpada din fața casei... șterge clanțele la uși, citește ziarul ! Ca și cum după episodul Germaniei naziste, un Goebels ar fi fost **uitat...** ! Constat cu tristețe că s-a permanentizat la noi o stare de uitare, de indiferență... o lipsă de maturitate a unor oameni de cultură care au fost împiliați mai mult ca niciodată ! Înainte se mai deziceau pe la colțuri, pe la sindrofii — acum, cînd poate fi chemat împilatorul să răspundă (ca esență a activității sale, nu ca persoană fizică), toți sînt indiferenți. Și mă mai mir : s-au făcut, iată, sute și sute de comitete și comisii ale Frontului de Salvare Națională, dar nici unul de aducere în fața justiției a criminalilor acestui popor, inclusiv cei care au acționat în, și pentru distrugerea culturii acestuia. Îi consider pe M.D. mai vinovat în fața poporului român chiar și decît Zoe sau Valentin : ei nu vor fi judecați ca membri ai clanului, ci **pentru faptele lor** ! Ei bine, efectul acestor fapte este cu mult mai mic decît cel comis de M.D. într-o întreagă cultură română !

H.P. : Într-un prim episod al acestui serial, ați promis criticilor re[illegible] noastre încercarea cont[illegible] portret robot al acestui „[illegible]naj". Ne poți ajuta în acest sens ?

M. Daneliuc : Dacă Dulea nu ex[illegible] trebuia inventat, într-un s[illegible]tem dictatorial... El primea indicații, direct, de la elena ceaușescu, iar scopul nu era altul decît distrugerea culturii române, pe care a făcut-o, cum să spun ?! — cu inteligență, chiar. Nu întîmplător i s-a dat lui, și nu altuia, această funcție malefică !... Iată un caz din propria-mi experiență : pe acest om, a fost un moment în viață cînd l-am crezut a fi o „lumină" : în clipa cînd „GLISSANDO", mai exact scandalul din jurul acestui film, își lua amploarea cunoscută, printre alți politruci sau membri cu grade mari, a fost chemat și M.D. să se pronunțe, ca adjunct, pe atunci, al secției de propagandă a partidului. A fost **singurul care** a cerut ca filmul să rămînă așa cum e !... Apoi, la numai un an-doi, cînd a ajuns la C.C.E.S., pe post de politruc-șef, și-a arătat adevărata

[illegible]

[illegible]

[illegible]

interviuri rămase în sertar

creației artistice, deși izvorăște și se materializează prin cuceriri ale științei și tehnicii. În creația de arhitectură, fantezia artistică prosperă și strălucește într-o limpede, strictă și sublimă ordine de sorginte rațional-științifică.

— Ce prevalează în arhitectură — elementele de ordin tehnic-științific sau cele artistice ?

— În producția de arhitectură se impun, înainte de toate, criteriile logic-raționale, funcționale, tehnice, materiale, practice — deci și economice. Aceasta este, incontestabil, valabil atît pentru marea masă a producției curente cît și pentru cea de excepție, cu mențiunea că nici un obiect din cele ce s-ar putea înscrie mulțumitor în acești parametri calitativi nu poate fi acceptat ca produs arhitectural dacă nu include, nu conține și nu vehiculează și o valoare plastică.

— Criteriile de care vorbeați sînt condiționate istoric, depind de epocă. Cum influențează ele valoarea artistică a unei creații arhitecturale, care, nu-i așa ?, trebuie să aibă o anume perenitate, să reziste spiritual trecerii timpului ?

— Arhitectura nu este și nu poate fi atemporală. Nu se poate și nici nu s-ar aprecia pozitiv încercarea de a răspunde azi — corect, pertinent, congruent — unei probleme chiar similare de arhitectură, cu soluții ca acum cîteva secole, chiar dacă, la vremea aceea, aceste răspunsuri și soluții erau impecabile și stîrnesc și astăzi justificată admirație. Arhitectura unei epoci este, înainte de toate, expresia unei materialități fizice, a unor tehnici și tehnologii ; pictura, sculptura, teatrul, muzica — nu. De aceea, evoluția tehnicii de edificare a fost legată de apariția unor materiale și procedee tehnologice în continuă prefacere — fapt care a generat și a stat incontestabil la baza transformărilor „de formă", ca atare — de expresie ale arhitecturii.

Arhitectura este un produs al civilizației — al civilizației materiale — supus unei utilități practic funcționale și căruia este necesar să i se pretindă cu insistență a fi și frumos dar și distinct" — anume ca aparținînd epocii în care se naște.

— Tehnologia, materialele și tehnicile de construcție propriul unei anumite epoci pot da, singure, acest specific al operei de arhitectură ?

— Nu într-totul. Să vă dau un exemplu. Revoluția tehnico-industrială a adus în prim-planul producției de arhitectură contemporană, în afara unor materiale inedite — structura metalică de rezistență, betonul armat — importanța deosebită a unei noi componente a operei arhitecturale — echiparea tehnică. Acest atribut relativ foarte nou al creației de arhitectură capătă specificitatea unui element decisiv în aprecierea calitativă. Or, rapidele prefaceri în tehnică determină o vertiginoasă și prematură îmbătrînire, după acest criteriu, a produselor de arhitectură. Așa se face că, în 2—3 decenii, realizări relativ recente socotite în momentul edificării lor ca situîndu-se, în privința echipării și a detalierii lor constructive, a materialelor de finisaj cu deosebire, a confortului ca atare, printre cele mai remarcabile și incontestabile valori, se văd trecute, se pare, în obituarul arhitecturii. Ceea ce rămîne prea puțin sau deloc afectat de trecerea vremii, deși judecat și apreciat în locul, timpul și contextul istoric, este valoarea estetică.

— Pentru perpetuarea acestei valori estetice, care ar fi calea de urmat : să dotăm aceste construcții bătrîne sau îmbătrînite, dar care au valoare estetică atestată, cu echipamente la zi, prin care să satisfacem criteriul practic-utilitar, sau să îmbrăcăm construcțiile noi în toalete vechi, acestea fiind de valoare recunoscută, verificată și nepieritoare, în prestanța și strălucirea pe care patina veacurilor le-a oferit-o ?

— În principiu, orice construcție veche, de oarecare soliditate, depășită însă ca dotare tehnică, poate fi adusă sau readusă prin reechipare la o valoare convenabilă de folosință — cu atît mai mult și mai întemeiat dacă respectiva construcție deține și o calitate de înfățișare estetică. Dar admirabilele și, pretutindeni unde se află, admiratele realizări de arhitectură ale trecutului nu trebuie și nu pot fi preluate ca înfățișare, ca model, pentru a conferi expresie și expresivitate artistică construcțiilor contemporane. Calea de urmat este aspirația către o arhitectură „modernă", adică adecvată mijloacelor și cerințelor actuale, funcțională, riguroasă, consecventă și sinceră în expresie, optimistă și luminoasă, înfățișîndu-se într-o alcătuire savantă, subtilă și magnifică — strălucind triumfător în lumina soarelui, după cum o definea tot Le Corbusier.

— Dar tot Le Corbusier vorbea despre locuință — produsul de arhitectură cu uz îndelungat și de largă cerere — ca despre o „mașină de locuit". Se impacă această definiție cu ce vrea arhitectura să facă ?

— „Mașina de locuit" era concepută ca un produs de serie, exact, impecabil finisat, funcțional, comod, abordabil. Acest ideal și-a găsit în realitate, din nefericire, o deformată interpretare prin așa-zisa „industrializare" a construcțiilor — fenomen necesar, dar care nu trebuie să excludă componenta arhitecturală propriu-zisă. Calea de urmat a arhitecturii contemporane, la noi și în lume, este aceea de a satisface cerințele la nivelul superior al confortului îngăduit de cuceririle tehnicii actuale și, bineînțeles, accesibile. În noile condiții tehnologice ale construcției, expresia plastică ar trebui, printre alte atribute ale valorilor estetice, să fie aceea care proclamă și rezultă din limpezimea și unitatea compoziției, a exprimării clare, fără echivoc și fără referințe paseiste la cadrul în care bîntuie încă stafiile ce populează vechile castele medievale. Rămîn la convingerea că a fost bine inspirată opțiunea pentru varianta propusă, prin anii '60, de arhitecții Lucio Costa și Oscar Niemeyer pentru construcția noului oraș Brasilia, întrucît ei n-au furnizat, ca exemplu de urmat, nici magnificul edificiu al Parlamentului englez, nici palatul dietei japoneze, nici Capitoliile din Statele Unite ci dimpotrivă, li s-a îngăduit și au fost solicitați și încurajați să realizeze construcții semnificative ale epocii noastre, ei reușind, de altfel, să marcheze prin opere originale și eclatante, o întreagă epocă a arhitecturii moderne.

— Ați fost pînă în 1971, timp de 12 ani fără întrerupere, rector al Institutului de Arhitectură din București ; cu alte cuvinte, promoțiile de arhitecți „școlite de dumneavoastră" sînt acum în plină maturitate creatoare. Putem identifica în ce fac ei elemente din crezul dumneavoastră profesional ?

— În orice domeniu, exercitarea practică a profesiei respectă mai mult sau mai puțin din idealurile deontologice ale acelei profesii, din preceptele de etică profesională pe care școala superioară are datoria să le inoculeze odată cu cunoștințele de specialitate propriu-zise. Aș putea recunoaște că în acei ani școala de arhitectură devenise o instituție extrem de pretențioasă, se muncea foarte mult, iar discuțiile ce se purtau în colectiv pe marginea fiecărui proiect în parte erau o regulă ce se dovedise excelentă. Se muncea și foarte ordonat, studenții știind cu 4—5 luni înainte ziua și chiar ora precisă cînd trebuiau să prezinte proiectul și nu-mi aduc aminte de defecțiuni în această strictă reglementare. Țin minte că la proba de proiectare în arhitectură introduseserăm examen cu o durată de 3—4 zile, în care studenții aveau obligația expresă de a studia și lucra numai în școală — solicitare oarecum dificilă, în care însă fiecare putea să dea întreaga și reala măsură a pregătirii și chiar personalității sale. Cred că nu întîmplător am primit atunci înștiințări oficiale prin care școala românească de arhitectură era recunoscută în lumea întreagă, ei tocmai ca urmare a pregătirii de care absolvenții noștri dădeau dovadă. Ei se bucură și acum de un foarte bun renume internațional, obținînd adesea premii la cele mai diferite concursuri, pe diverse teme și-n diverse țări. Acest important potențial profesional, constat cu nedumerire și regret că nu este pe deplin valorificat, apreciat, recunoscut ca necesar, cu indispensabil Aș invoca, din acest punct de vedere, următoarea situație în anii din urmă, cu precădere în mediul rural și adesea în zone de un pitoresc natural deosebit, sute de mii de gospodari și-au construit cu mijloace materiale proprii locuințe noi, mult mai igienice și mai confortabile. Oare, la cîte procente din aceste sute de mii s-a apelat la arhitect ? Fără îndoială, la extrem de puține — iar rezultatul este vizibil și ar trebui să ne intereseze pe toți, întrucît produsul de arhitectură trimite la cel mai comun și cotidian contact al omului cu mediul — la comunicația directă, nemijlocită — și la importanța pe care acest contact poate s-o aibă, prin influența sa deliberată sau întîmplătoare asupra omului, adolescent sau matur.

— Credeți într-un rol al arhitecturii în educația oamenilor ?

— Fără îndoială, arhitectura, ca și artele vizuale, în general, are un rol foarte important în educația oamenilor, în primul rînd pentru că percepția vizuală este cel mai accesibil tip de informație. Exemplul stațiilor noastre de metrou mi se pare elocvent — prin nota de eficiență și civilizație pe care o au și o mențin, tocmai pentru că o asemenea stare a fost premeditată și a fost promovată, sfîrșind și prin a se impune. De aceea nu putem fi indiferenți nici la influența pe care o exercită aspectul străzii, al cartierului și al orașului, al zonelor sale limitrofe. Mai mult decît atît, nu se poate să nu ne preocupe în cel mai înalt grad înfățișarea interioară, dotarea și întreținerea grădiniței de copii, a școlii, a localului public, în general — adică a tuturor acelora prin care copiii iau un prim contact cu mediul și cu valorile materiale, sociale ale civilizației în care cresc și pe care numai locuința proprie nu le-o poate dezvălui în totalitate și la adevărata ei dimensiune. De aici aș trage concluzia că asemenea obiective destinate copiilor și tineretului trebuie să includă aportul celor mai destoinici și luminați arhitecți, astfel încît ele să fie un factor educațional „indirect", dar cu mult mai sigur și deci eficient, înlăturînd tot pe beneficiarii lor la recunoașterea, aprecierea și respectul datorate bunurilor materiale și spirituale ale societății.

— În aceste zile ați împlinit 71 de ani — și-mi reînoiesc și acum urările cuvenite la această aniversare. Vrem, însă, să spun că la această vîrstă ați rămas, totuși, sportiv — dincolo de faptul că mergeți cu bicicleta, jucați de două-trei ori pe săptămînă badminton, frecventați terenurile de sport ș.a.m.d. Se poartă greu un nume care impune respect ?

— Nu m-am gîndit... N-am făcut nimic deosebit pentru asta. Atît doar că n-am spus niciodată lucruri care mă jenau pe mine însumi, care atentau la respectul pe care mi-l port. Era, aceasta, și una din regulile nescrise ale practicării profesiunii de arhitect, ca și ale jocului de rugby !

— Vă mulțumesc și vă doresc multă sănătate.

OCTAVIAN ȘTIREANU ■

---

apoi **din bugetul viitor** — astfel încît el, acest buget, se micșora an de an. Procedeul înseamnă o sfruntată minciună în fond și cu ea s-a operat în economia țării, chiar și numai pentru asta, pentru modul în care a neatizat cinematografia (și nu numai cinematografia !), el merită să fie tradus în justiție !... Apropo : **pot să-ți pun și eu o întrebare ?**

H.P. : Te rog !

M. Danieliuc : De ce revista FLACĂRA nu își propune să strîngă documente, dovezi în scopul arestării lui Mihai Dulea ?! A nu cere justiției punerea lui sub acuzare, înseamnă a recunoaște implicit că, oricum, cultura unui popor este mai puțin importantă decît, să zicem, viitorul foștilor „șoimi ai patriei", sau agriculturii... !

H.P. : Socotește răspunsul la întrebare drept un **APEL** adresat în acest sens tuturor oamenilor de bine — tuturor celor care au avut de suferit, sau posedă documente, sau sînt pur și simplu gata să dea referiri în scris asupra fenomenului „dulează... !". **ÎI AȘTEPTĂM LA REDACȚIE !**

HORIA PĂTRAȘCU ■

Post scriptum : întrerupem aici, deocamdată, serialul DULEAZĂ. Pe baza celor comunicate în episoadele anterioare, cît și în încheierea convorbirii cu Mircea Dinescu, am căzut de acord asupra formulării unor concluzii generale, fiecare dintre ele putînd servi, sîntem convinși, drept **capete de acuzare** într-un viitor proces posibil public intentat lui M.D. Iată-le :

1. **Distrugerea culturii prin cenzurare, blocare, amestec** de gust personal în orice creație artistică.

2. Mentalitatea vulgar-personală a lui M.D. de retragere a culturii române din circuitul universal.

3. Irosirea discreționară de fonduri de milioane de lei destinați cinematografiei, prin oprirea sau „rearanjarea ideologică" a filmelor românești.

4. Izgonirea valorilor din cinematografia română (recunoscute chiar și peste hotare) și promovarea vulgarității.

5. Practicarea unei politici mincinoase prin raportare falsă de plan, ceea ce a dus la scăderea numărului real de filme în fiecare an (Comitetul provizoriu al cineaștilor români a cerut caselor de film și „României-film" balanța de cheltuieli a acestor filme : nici pînă astăzi — 26 ian. a.c. — aceste structuri nu au dat vreun răspuns ; poate că ar fi necesară o intervenție în justiție pentru a obține **cifra reală** a pierderilor în economie).

6. Aplicarea sistematică a distrugerii noțiunii de **religie** (prin eliminarea prezenței oricăror clădiri sau obiecte de cult, sau transformarea, de un ridicol tragic, a unor denumiri, gen : NAOS = încăperea „din față" ; PRONAOS = încăperea „din spate" etc.).

7. Atragerea în personalul C.C.E.S. a unor indivizi absolut incompetenți dar slugarnici și capabili să amplifice cenzura, a unor „creatori" pătați moralmente, care au făcut jocul dictaturii (cîțiva dintre regizorii sau scenariștii care au făcut filme despre ceaușescu — pe față, sau în mod voalat — sînt gata, **astăzi, aflăm cu stupoare !, să intre în producție !).**

Și lista rămîne deschisă...

ACȚIUNEA _____

PENTRU PIONIERII ȘI ȘOIMII PATRIEI

DATE PERSONALE

Numele și prenumele _____

Data și locul nașterii : ziua ____ luna _____ anul ____

localitatea _____

Școala _____ clasa ____

Datele personale ale părinților :

Tata _____ apartenența politică _____

locul de muncă _____ data și locul nașterii :

ziua ____ luna _____ anul ____ localitatea _____

Mama _____ Numele purtat anterior _____

data și locul nașterii : ziua ____ luna _____ anul ____

localitatea _____ apartenența politică _____ locul de muncă _____

Domiciliul : str. _____ nr. ____ bl. ____

sc. ____ et. ____ ap. ____ sectorul ____ telefon _____

localitatea _____

Momentul la care participă _____

Copiii erau periculoși

La întîlnire cu ceaușeștii, „minunații lor părinți", copiii, adunați cu sila, trebuiau să completeze astfel de fișe cu date personale. Securiștii care îi păzeau (pardon, îi educau) aveau grijă să fie cuminți, să nu schimbe poezia, să nu dea vreo scrisoare „de mulțumire", să nu devină cumva, Doamne ferește !, huligani și fasciști. Și măsura s-a dovedit ani întregi eficientă. Pe 21—22 decembrie, însă ! s-a omis completarea acestor fișe și s-a văzut ce-a ieșit. E drept, dacă fișele se completau, la rubrica „acțiunea" ar fi trebuit scris „REVOLUȚIE".

VICTOR RĂDULESCU ■

Profesorii

Există încă multe anomalii în învățămîntul românesc moștenite de la sistemul ceaușist, ele au început să fie eliminate, procesul de limpezire e în curs și avem toate motivele să credem că și în această zonă a societății românești lucrurile vor evolua în consens cu marile schimbări pe care le-a adus în viața noastră Revoluția din decembrie. Educația este, însă, o activitate prevalentă asupra tuturor celorlalte dimensiuni active ale mecanismului social datorită faptului că lucrează cu copiii — materia primă cea mai de preț a oricărui popor, — și răspunde de calitatea viitorului social, de însuși mecanismul care asigură continuitatea și regenerarea calitativă a unui popor, de identitatea sa istorică între celelalte națiuni ale lumii.

Responsabilitatea care revine cadrelor didactice este una imensă. De modul cum vor fi educate acum generațiile tinere va depinde ziua de mîine a țării noastre, șansele sale competitive între valorile universale. De aceea, revista **Flacăra** își va pune — începînd cu acest număr — paginile sale la dispoziția cadrelor didactice, profesori, educatori, învățători —, orice sugestie și luare de atitudine care vizează restructurarea și creativizarea generală a învățămîntului actual sînt bine venite.

Așteptăm cu interes propunerile dv., viziuni personale asupra modului cum trebuie să se desfășoare orele de limba și literatura română, toate orele școlare, pentru că acum e momentul ca învățămîntul românesc — după o lungă perioadă de analfabetizare forțată — să treacă printr-o primenire radicală pe care n-a mai cunoscut-o în întreaga sa istorie.

ION ZUBAȘCU ■

BRADUL DE ARGINT

Am putea afirma — fără nici-o rezervă —, că întreaga existență a rock-ului românesc, de la nașterea sa și pînă la 22 decembrie 1989, s-a scurs, practic, în ilegalitate. Vom reveni, cît de curînd, cu considerente teoretice și exemple concrete din evoluția fenomenului. Deocamdată, începem un fel de istorie a muzicii rock din România, din prezent pînă la origini, cu ultima manifestare publică a rezistenței rock în țara noastră — Festivalul „Bradul de argint" de la Miercurea Ciuc. Trebuie să spunem că acest gen de manifestări — festivalurile așa numite „interjudețene" (pentru a nu deranja unicul festival admis de dictatură ca național — „Cîntarea României") au reprezentat întotdeauna regrupări conștiente, periodice, ale mișcării rock de la noi. „Bradul de argint" din decembrie anul trecut a fost, în acest sens, un fel de încununare sintetică a manifestărilor precedente din Rîmnicu Vîlcea, Timișoara, Cîmpulung Muscel, Cluj, Mangalia etc. S-a putut observa, încă de la prima vedere, că răspîndirea fenomenului rock este generală, în ciuda restricțiilor și opreliștilor înverșunate ale diriguitorilor culturii și tineretului „comunist", acoperind și localități unde nu s-ar fi putut bănui nașterea unor formații care să aspire la consacrare la nivel național. Afirmația poate fi argumentată atît numeric (numai cîteva dintre formațiile participante la „Constelații Rock" la Rîmnicu Vîlcea în ajunul „Bradului de Argint" s-au prezentat și la Miercurea Ciuc, în cea mai mare parte avînd de-a face cu alte nume !), cît și nominal (la simpla lectură a listei formațiilor înscrise în concurs, iată ce se poate întîlni, între altele : **Tranzit** din Cîmpulung Moldovenesc, **Orion** din Toplița, **Pro Scenium** din Reghin, **Exordium** din Luduș, **Betamax** din Lupeni ș.a m.d.).

Am putut constata, apoi, cu satisfacție, confirmarea strălucită a unor nume afirmate (mai ales) în ultimul an. Este vorba, mai întîi, despre **Rond**, grup invitat aici, pe bună dreptate, să susțină un recital în afara concursului, după ce cucerise în 1989 nici mai mult nici mai puțin decît 8 premii, dintre care 5 locuri I la diverse festivaluri-concurs care au avut loc în întreaga țară. Programul **Rond**-ului, echilibrat conceput, a inclus piese mai vechi, cu succes deja verificat, dar și trei piese noi (curajos introduse „în bloc" în repertoriu), cu structuri mai complexe, în care ne-a făcut plăcere să recunoaștem picături de Yes, Howard Jones sau Toto, rafinat distilate la temperatura înaltă a unei sensibilități ieșite din comun. O opțiune interesantă, ce deschide un drum nou, pe care se cere să se păsească încrezător, cu hotărîre. Așa cum se prezintă la această oră, grupul **Rond** poate onora orice scenă rock de la noi și se dovedește gata să i se încredințeze înregistrarea unui disc reprezentativ pentru noile tendințe ale genului, în măsură să satisfacă exigențe dintre cele mai ridicate. Ca, de altfel, și **Numărul Unu**, un grup deosebit de original în perimetrul rock-ului autohton, promovînd o muzică de interesantă fuziune, susținută de calități interpretative cu totul excepționale, remarcate ca atare de juriile celor trei festivaluri la care au participat și unde au fost răsplătite cu premii adecvate. La „Bradul de argint" **Numărul Unu** a obținut Premiul Special al Juriului. Cei trei componenți (Adrian Butoi — chitară; Sorin Vasile — bass ; Ionel Tănase — baterie) îi s-au recunoscut și meritele individuale, ei fiind premiați ca atare drept cei mai buni instrumentiști din festival.

Dar revelația întregii manifestări a fost, fără îndoială, grupul **Kronos** din Odorheiul Secuiesc, promotor al unui new-wave de avangardă, bazat pe texte excelente, organic adecvate muzicii propuse și susținute de o prezență scenică ce ambiționa inegalabil realizarea unui spectacol rotund, închegat, coerent. Sound-ul bine construit, ținuta impecabil gîndită și realizată în concordanță cu ideea generală a show-ului, prezența de spirit cu care au reușit să utilizeze neostentativ o serie de mijloace artistice complementare, într-un reușit sincretism, toate acestea au fost cîteva argumente care au contribuit la transmiterea unui mesaj dens, relevant și profund în același timp, care au obligat juriul să acorde, fără nici-o reținere, Marele Premiu — trofeul „Bradul de argint" — grupului Kronos, așteptat acum în studiourile Radioteleviziunii și pe scenele bucureștene. Cei patru tineri muncitori din Odorhei au dat o lecție de seriozitate și profesionalism de la care mulți „profesioniști" ar avea de învățat ! Merite speciale au, desigur, Bilaus András — solistul vocal și textierul grupului (distins, de altfel, cu un Premiu special pentru cea mai complexă personalitate a festivalului) și Józsa Attila — autorul muzicii, dar întreaga grupare se cuvine a fi felicitată și încurajată.

La un nivel deosebit de ridicat s-a prezentat și **Nowax** din Tîrgu Mureș, care au consistat totalitar, sonore ample, fără agramatisme, prin compoziții variate, rigid construite și susținute de o interpretare exactă, cvasi-ireproșabilă, precum și de o frumoasă, matură îndîrjire. Foarte buni instrumentiști, probînd o experiență de ani de zile, mureșenii de la **Nowax** ar merita și ei din plin să fie sprijiniți în tentativa de propulsare pe orbita națională a consacrării. Ei au fost distinși cu un frumos Premiu I. Următoarele clasate (**Pe cont propriu** din Oradea — Premiul II, **Europolis** din Tîrgu Mureș — Premiul III, **Titan** din Iași — Premiul revistei „Ramuri") au avut prestații interesante, peste medie, dar, dintr-o cauză sau alta, mult sub calitatea celor deja analizate mai sus. Ar mai fi, de asemenea, de remarcat că și celelalte două formații prezente în afara concursului, pe lîngă **Rond**, și anume **Roi** din Miercurea Ciuc și **Autostop MS** din Tîrgu Mureș, în ciuda explicabilei aderențe a publicului local, au dezamăgit prin nepermise rabaturi de la profesionalismul cerut de o asemenea postură. Cuvinte de apreciere merită însă a fi adresate echipei de sonorizare, condusă de ing. Florin Lupancu, echipă care a avut o contribuție semnificativă la realizarea unui sunet de calitate, echilibru și prioperare profesională. Cît privește pe organizatori trebuie spus că s-au întrecut pe ei înșiși. Nădăjduim că urarea pe care le-am făcut o în final să se împlinească : în 1990 „Bradul" să fie liber și... internațional !

PAUL NANCĂ ■

Nedumeriri

După ce ani și ani (prea mulți ani) de zile s-a insinuat cu abilitate în postura de prezentator al celor mai multe manifestări oficiale din sfera muzicii ușoare, începînd cu Festivalul de la Mamaia și terminînd cu Festivalul cîntecului politic pentru tineret (repulsia persistentă ne împiedică să reamintim acum ce fel de cîntece politice erau propagate în asemenea prilejuri!), alergizîndu-ne efectiv cu figura sa eternă zîmbitoare, Octavian Ursulescu reapare, iată, pe ecranul Televiziunii Române Libere, hotărît să ne debiteze noi inepții în haine vechi. Între altele, cu prilejul unui interviu cu Nicu Covaci, interviu difuzat cu excesivă generozitate de Televiziune, vorbindu-ne de persistența muzicii „Phoenix"-ului în anii scurși de la autoexilarea grupului, O.U. a omis (de ce ?) să amintească faptul că Mircea Baniciu (singurul component al trupei care a rezistat în țară, susținînd, cu forțe individuale, o grea, dar cu atît mai glorioasă carieră !) a interpretat în tot acest timp aproape în fiecare concert cîntece ca „Andrii Popa" sau „Mica țiganiadă", iar Florian Pittiș, acest impătimit și competent iubitor al rock-ului, a difuzat, la rîndul său, aproape în fiecare spectacol cu „Poezia muzicii tinere" piese din repertoriul grupului, ambii contribuind din plin la perpetua întreținere a spiritului „Phoenix", pentru a concluziona peltic prin stupida aserțiune conform căreia rock-ul românesc ar fi fost în întregime „underground". Îi recomandăm vajnicului prezentator și „critic muzical cu nume de-animal" (ca să ne aducem aminte de o baladă a unui alt celebru muzician înstrăinat temporar prin forța împrejurărilor — este vorba despre Dan Andrei Aldea, despre care nu ni se spune nimic !) să zăbovească un timp mai îndelungat acasă, răsfoindu-și indispensabila documentare externă. Va afla acolo și ce-i cu underground-ul în muzică, dar și multe alte lucruri interesante și instructive. Între timp poate va afla și Televiziunea Română că există destui oameni capabili să îi suplinească absența ubicuului O.U.

Evident, ne numărăm și noi printre admiratorii și iubitorii muzicii grupului „Phoenix" (zeci și zeci de rînduri tipărite stau mărturie asupra umilei noastre contribuții la ne-uitarea epocii de glorie pe care el a reprezentat-o în rock-ul românesc), așa încît am întîmpinat cu lacrimi de bucurie reluarea transmisiilor prin radio a pieselor deja istorice pe care le-au lansat timișorenii. Aceasta nu ne împiedică însă a semnala o anume supralicitare, care poate să devină deranjantă pentru orice ascultător de bună credință, mai cu seamă că ea se întîmplă pe fundalul absenței cvasitotale din programele radio a altor nume celebre și nu mai puțin valoroase din evoluția muzicii rock și folk de la noi, nume care au fost și ele interzise din același motiv — faptul că au ales calea exilului. În primul rînd Dan Andrei Aldea, despre care am vorbit deja, Mircea Florian și Marcela Saftiuc, dar și alți compozitori și instrumentiști de prestigiu, cum ar fi : Sorin Tudoran, Adrian Ilie, Doru Apreotesei, Tomy Beretzki și mulți, mulți alții. N-ar trebui să-i uităm nici pe muzicienii de jazz și nici pe soliștii de muzică ușoară aflați în postură asemănătoare (mai multe generații de iubitori ai genului ar fi, desigur, încîntați să-i reaudă pe : Mihaela Mihai, Adrian Romcescu sau Constantin Drăghici). Sînt, de asemenea, multe nume despre care redactorii radiodifuziunii române par în continuare a nu fi auzit : „Roata", „Antract", Mircea Rusu, Horia Stoicanu, „Kronos" etc. Așteptăm !

DANA CRISTESCU ■

curat murdar

Poliția e cu noi?

LIVIU PENCEA ■

CRISTIAN MIHAILESCU ■

MIHAI PINZARU-PIM ■

CRISTIAN TOPAN ■

A. ȘTEFAN ALEXANDRESCU ■

O carte salvată de la topit

Manualul bunului cîrpaci (3)

SERGIU FĂRCAȘAN
Ilustrată de Ion Dogar Marinescu

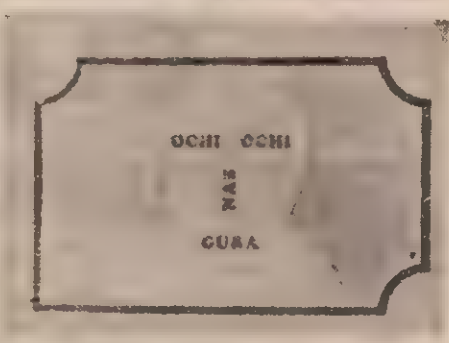

Acest pasaj vă oferă o imagine despre ce a însemnat gazetăria pînă la 22 decembrie 1989

Nu trecuseră decît cîteva zile, că în biroul lui Stamatide a apărut tînărul reporter Anastasie Becă.

— Ai auzit ce s-a întîmplat ?

Stamatide a privit speriat spre ușa bibliotecii.

— Nu știu nimic.

— Copilul Ion Talpălată, în vîrstă de 12 ani, și-a ucis părinții cu un cuțit mare de tocat carne, un satîr. Se înhăitase cu niște puștlamale. Consuma băuturi cu conținut alcoolic. Fug, să fiu de față la anchetă.

— Și de ce-l cheamă tocmai Talpălată ? a întrebat Stamatide.

Dar reporterul dispăruse din birou.

După două zile, pe masa de lucru a lui Stamatide a apărut un articol de trei pagini, care începea cu cuvintele : „Opinia publică din orașul nostru a fost indignată aflînd că...“ și — după descrierea crimei și a cauzelor — se încheia cu cuvintele : „Iată unde duce prietenia cu huliganii...“ etc. etc.

Stamatide, îmboldit de întregul colectiv să citească și să dea răspuns, a făcut figura lui de bolnav hepatic și, după cîteva ore, cu un aer adînc nenorocit a spus :

— De ce îl cheamă tocmai Talpălată ?

Era evident că el ar fi organizat cu totul altfel această crimă, ar fi căutat un copil cu alt nume, poate și de o vîrstă mai potrivită, dintr-un mediu social mai tipic ; din păcate, copilul Talpălată procedase anarhic, fără să-i mai întrebe pe Stamatide.

— Și ce-i cu numele ? a întrebat intrigat reporterul Becă. Ce să fac ? Să pun alt nume ?

Stamatide a mormăit ceva care suna cam așa :

— Cred că șmigulazbacion... dacă se poate... sau dacă nu, atunci... sau... în sfîrșit....

Cînd s-a simțit singur și neobservat, a șters la întîmplare partea unde se spunea că uciderea s-a petrecut cu satîrul, a șters ora, locul, vîrsta copilului și a părinților.

— Ai vreo obiecție la amănuntele astea ? l-a întrebat Becă mai tîrziu.

— Lasă... i-a răspuns Stamatide grăbit... ce să mai punem și asta... să vedem...

Dar cum Becă era tînăr și foarte curios, Stamatide, după vreo patru zile, n-a putut să scape fără explicații mai ample :

— Să nu pomenim de satîr... E prea naturalist...

— Bine, dar lumea o să se mire cum a avut un copil puterea să...

— Nu-i nimic, lasă-i să se mire. Noi nu vrem să speculăm senzaționalul. S-ar putea să dăm și altora idei, dacă menționăm instrumentul.

— Altfel nu i-ar fi trecut prin minte nimănui că, dacă lovești un om cu satîrul, poți să-l omori ?

— Ești sigur că i-a omorît ? Nu cumva a tras cineva concluzii pripite ?

— Se poate, i-a răspuns Becă. În orice caz, au fost îngropați

Văzînd că argumentul nu pare îndestulător pentru Stamatide, s-a grăbit să adaugă ;

— Există și actele de deces, sînt oficiale, le-a văzut și tovarășul procuror.

— Nu e bine de dat nici ora, a urmat Stamatide, ca și cînd cu satîrul lămurise tot. N-are nici o importanță ora. Și ce dacă i-a lovit la zece noaptea ? Ce, dacă era la ora unsprezece, ar fi fost mai bine ? Aceste amănunte nu-s semnificative : din menționarea lor cititorul nu învață nimic. De aceea apar ziarele: să eliminăm amănuntele informative și să creăm un comentariu mai bogat, din care cititorii noștri să desprindă concluzia că nu e recomandabil să-ți omori părinții.

Becă a început să-și noteze indicațiile pentru comentariul bogat, iar Stamatide, prinzînd curaj, s-a sculat în picioare și a spus :

— Articolul este de altfel prea generalizator.

— Cum așa ? Doar e pomenit un singur caz...

— Tocmai, tocmai ! Aflînd numai despre acest caz și despre nici un altul, cititorii, și mai ales cei din străinătate, vor avea o imagine greșită asupra copiilor noștri, VOR CREDE CĂ TOȚI COPIII ÎN VÎRSTĂ DE 12 ANI, LA NOI ÎN ȚARĂ ÎȘI OMOARĂ PĂRINȚII. Dumneata, dragă Becă, ar trebui să precizezi că acesta nu e un fapt obișnuit, nu e general, că NU TOȚI copiii își omoară părinții, că e vorba de o excepție.

— Credeți că e nevoie ? a întrebat, cu figura lungită, Becă.

— Depinde cum o faci : trebuie să faci o opunere, un contrast.

După două zile, solid instruit, Becă depunea un articol de vreo patru pagini, care începea astfel :

„În timp ce copiii patriei noastre studiază cu rîvnă, luînd note bune la școală, ca de la cer la pămînt se deosebește în contrast atitudinea izolată a copilului Ion Talpălată, care și-a asasinat tatăl și mama...“.

— Vezi ? — a întrebat Stamatide — înțelegi cît de mult a cîștigat articolul d-tale ? E o bază de discuție, e altceva. În cîteva zile îți dau răspunsul.

Dar după cîteva zile redactorul șef tot nu s-a întors, iar Stamatide, neavînd încotro, și-a adîncit obiecțiile.

— Nu mai am nici o obiecție ideologică, a declarat el, dar acum ne izbim de o problemă artistică. Crima e dată concret, individualizat, pe cînd atitudinea copiilor cuminți e descrisă prea în general, neindividualizat, nu se imprimă cu puterea artei. Ce-ar fi să creezi un fel nou de critică, un contratimp artistic care...

...După cîteva zile, Becă s-a întors neras, cu ochii umflați și roșii, precum și cu un reportaj care începea astfel :

„E dimineață. Vocile cristaline de clopoțel argintiu ale micilor „pensionari“ ai școlii elementare nr .27 din Furneni, raionul Furuești, regiunea Furniroaia, răsună zglobii... Mînuțele, caiețelele, năsucurile, obrăjorii, urechiușele, creioașele, toculețele, pe toate și mai ales pe fețișoarele acestor „micuți oameni“ citim ca într-o carte deschisă marea fericire de-a asculta de mămica și tătucu, de-a săruta pe tătucu și mămica, precum și de a nu ucide nici pe mămica, nici pe tătucu, ba mai mult, de a iubi, atît pe tătucu cît și pe mămica. Nu este deloc întîmplător faptul că acești copilași își iubesc părinții, după cum o deosebită însemnătate o are faptul care constă în aceea că părinții acestor copii își iubesc copiii. Cum să nu simți cum îți tresaltă inima în piept văzînd cum... cît de... mai mult decît oricînd...“.

Cu lacrimi în ochi, Stamatide renunță să mai citească sfîrșitul.

— Excelent, zise el adînc mișcat. Ai talent. Ce contrast izbitor ! Sînt emoționat, lasă-mă acum, sînt prea tulburat, consideră că i-am dat drumul la tipar.

După cinci zile :

— Știi, ți-am văzut „la rece“ articolul. Strașnic. Ar trebui să mai scurtezi puțintel partea cu crima. E prea la egal. Pe de o parte, avem sute și mii de copii, reprezentînd milioane — pe de alta unul singur ! E clar : nu le putem da spațiu egal.

Becă se tîra spre ușă, cînd Stamatide a continuat :

— De altfel, relatarea concentrată a crimei va face efectul mult mai dramatic. Și nu mai spune că i-a omorît. Nu-i nevoie să dăm amănunte din astea naturaliste. Spune că i-a lovit cu satîrul în cap... cititorii își vor da desigur seama că... dintr-o asemenea lovitură de satîr la cap, omul moare — de altminteri, între timp, tot orașul a aflat.

— Bine, dar spuneai să nu amintesc de satîr.. Naturalist... senzațional...

— Ăăă ? Ai grijă să mai șmerligobogiba puțintel.

— Cum ai zis ?

— Da, da, așa ca să nu poată nimeni să se lege de noi. Reportajul, la început, cu glăscioarele de argint de clopoțel și lăbuțele — e minunat, extraordinar, ai putea să-l lărgești puțin.

După două zile de suferințe, tratamente medicale, cu un urcior la ochi, cu niște furuncule antisedentare, bulbucat de nesomn, cu părul vîlvoi și astenizat pînă și în lobul urechilor, fostul tînăr Becă, devenit bătrînul Becă, s-a înfățișat cu noua formă a reportajului său critic. Sfîrșitul suna astfel :

„În timp ce ei puneau degețuțele lor roz pe pixuțe, copilul Talpălată a pus mîna pe satîr lovindu-și părinții, fapt evidamente izolat, ce contrastează cu normele conviețuirii filiale și care a indignat întreg tîrgul nostru, demonstrînd unde duce înhăitarea cu puștlamalele și băutura“

Stamatide, fără să mai privească spre ușa bibliotecii, sări în picioare și îl îmbrățișă pe Becă.

— Excelent, striga el mereu, un tablou liric și realist al vieții copiilor. Ce nivel... ce penel... Acum nimeni n-o să mai desprindă de aici o imagine prea generală... Însă chestia cu băutura s-o lași afară... ce, să începem cu M.A.T.-ul. Și înhăitarea cu puștlamalele... e prea în general... parcă oricine se înhăitează cu puștlamalele trebuie neapărat să-și omoare părinții ? Indignarea, în schimb, ai putea s-o mai sporești s-o adîncești... cu adîncă indignare... să nu se creadă în străinătate că atunci cînd la noi un copil își omoară părinții noi numai așa, ne indignăm pur și simplu. Noi ne indignăm ADÎNC ! Ai înțeles ? Adînc ! Gata, i-am dat drumul la tipar.

După trei zile, i-a spus bătrînului Becă :

— Mîine articolul îți apare în ziar. Frumos, mi-a plăcut de mult nu am citit ceva atît de inspirat despre viața copiilor de azi. Dom'le, să știi că aveai un păsăjel la urmă... despre ce era vorba? A, da, ceva cu o crimă... cu o indignare... Lasă, zău, strică efectul, ce să mai amintim chestii din astea, crime... l-am scos afară...

— Păi de la asta pornisem la urlat Becă. Protestez !

Stamatide s-a uitat speriat la ușa bibliotecii și a zîmbit dulce :

— Lasă, zău... Era o crimă veche de o lună... Să nu se creadă că.... mă-nțelegi... și de altminteri... era... înțelegi... să fie bine... păsăjel fără importanță...

— Mă voi plînge sus !

— Dar dragă, dacă vrei, scrie un articol aparte despre problema asta. De ce să bagi un pasaj critic într-un reportaj liric pozitiv ? N-ai decît să fel crima și să scrii despre ea un material aparte, n-am nimic contra !

— Mă duc să te reclam la comitetul județean ! a urlat Becă. Satîrul ! Năsucurile ! Să nu se creadă că toți adjuncții sînt așa ! să nu generalizăm ! O să urlu că ai și părți pozitive, la o analiză mai adîncă ! Să fii schimbat din toate munciile ! Să te pună la colectarea borcanelor !

Stamatide, în astfel de situații, devenea calm :

— Să nu exagerăm, spuse el. De ce să începem cu reclamații și să se creadă că avem nemulțumiri, să dăm o imagine deformată ? Ar putea cineva să-și închipuie că te-ai înfuriat sau că ți-am cerut cine știe ce modificări sau că ești contra exigenței. Sînt și autori mari care-și ridică pe parcursuri nivelul materialelor. De ce să nu scrii mai bine un reportaj frumos despre crima aceea ? De ce să trecem satîrul sub tăcere ? Și de ce îl chema tocmai Talpălata ?

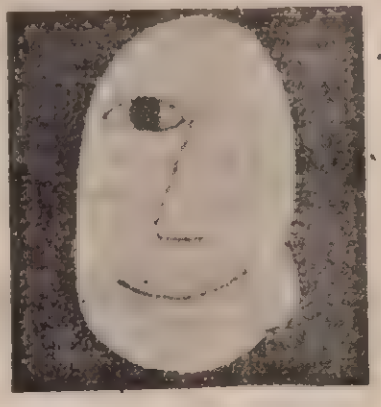

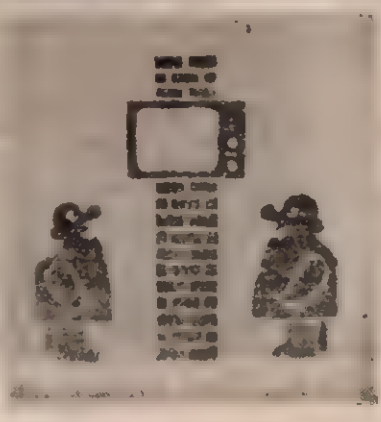

Cît de turtit e balonul oval

Arhitectul Mihai Nicolescu a fost adus la conducerea Federației Române de Rugby de valul întîmplărilor de la această federație. Fiind convocat telefonic la ședința din 12 ianuarie, s-a dus acolo cu speranța că va găsi puse premisele unei democrații, adică spera că-și începuse activitatea un comitet de pregătire a alegerilor, care să aducă la cunoștința tuturor o schiță de platformă-program, o bază de idei pentru reorganizarea federației și o propunere de desfășurare propriu-zisă a alegerilor. Acolo, de fapt, se difuzaseră niște formulare de vot, cuprinzînd nume trecute după criterii arbitrare. De fapt, se votau oameni pentru niște funcții fără conținut precizat, nepunîndu-se în discuție vreo propunere de principiu pentru ce-ar trebui făcut — în federație și-n rugby-ul românesc. În atari condiții, a apărut, firesc „opoziția", dar nu la nivel de principiu, ci față de unele persoane trecute pe listă. Mihai Nicolescu s-a rezumat să obiecteze asupra scopului, ședinței, care trebuia să fie tocmai stabilirea modalității concrete de desfășurare a unor alegeri viitoare, și nu chiar alegerile propriu-zise. E lesne de înțeles cum și cu ce conținut au „evoluat" discuțiile. Totuși, votarea a continuat, Mihai Nicolescu, „trezindu-se", din postura de firav oponent față de modul de desfășurare a alegerilor, în aceea de candidat. Mai mult, după un balotaj, a fost chiar ales președinte de federație. A obiectat, neacceptînd această funcție întrucît contestase tocmai maniera în care se desfășuraseră alegerile ! Atunci au apărut și voci care-l „acuzau" că fuge de răspundere. Una peste alta, a acceptat formula de conducere aleasă, dar numai cu statut de comisie care să asigure și continuitatea activității federației, dar și pregătirea unor alegeri corecte și definitive, care ar urma să aibă loc în iulie.

Mai precis, această comisie, reunind atît oameni din federație, cît și din afara ei, este deschisă la toate ideile privitoare la o platformă-program pentru viitorul rugby-ului, precum și la conceperea unui sistem inatacabil de vot pentru alegerile din iulie. În paralel, această comisie asigură activitatea federației, cu obligația de a promova decizii numai după acceptarea lor prin vot deschis. Această manieră de a lucra la treburile curente ale federației este absolut necesară pentru a evita orice discuții din partea celor care, desigur, nu sînt mulțumiți de cum „au ieșit" alegerile.

Sperînd că această comisie își va realiza ambele obiective — de a contura un program de perspectivă pentru rugby și de a stabili modalitatea alegerilor din iulie, unde să și fie dezbătut acest program — l-am întrebat pe Mihai Nicolescu despre „punctul 1" : ce crede c-ar trebui să cuprindă o asemenea platformă-program ? Am primit nu un răspuns complet elaborat, ci cîteva idei pe care le redăm alăturat.

„În această perioadă de pînă la alegeri ne preocupă două lucruri : să procedăm la o reconsiderare a problemelor federației, alcătuind o platformă concretă de lucru pe care s-o dezbatem atunci, și să editățm niște publicații care să găzduiască o abordare civilizată și sistematică a acestei problematici. Cred că dezastrul rugby-ului nostru este o consecință a calității umane vehiculate în acest sport. Disputa strict sportivă, acea „artă pentru artă" atît de contestată de ideologia veche, a fost deturnată în „dispute" de altă natură, care a inclus gesturi uneori compromițătoare pentru acest sport, pierzîndu-se adesea și controlul elementelor normale de civilizație. Rugby-ul trece prin creier, n-avem ce face, și performanța în acest sport depinde de nivelul oamenilor — al celor care-l practică și-al celor care-i pregătesc pe primii. N-am ajuns la adevăratul rugby din cauza limitei în care am privit acest sport, care a apelat indeosebi la gesturi primare total desprinse de o activitate cerebrală în colectiv. Au primat calitățile fizice și aproape deloc inteligența și nivelul cultural, indispensabile rugby-ului de mare ținută. Se joacă instinctual, urmărind faza și nu un control mental al jocului. Ce se întîmplă în teren n-are continuitatea și superioritatea gîndului și-a deciziilor de grup cu mișcări anticipate : situațiile de moment sînt cele care provoacă jocul, și nu cele gîndite dinainte.

Apoi, dorința de performanță cu orice chip și tentația de a ieși în străinătate prin prisma unor interese directe au făcut să dispară onestitatea și dorința de afirmare pur sportivă. Dorința sinceră de performanță a fost înlocuită de satisfacția imediată, degenerată și asta în gesturi reprobabile — ale individului ori la nivel de colectivitate : program de pregătire, alcătuire de loturi, calendar internațional, promovări de jucători, arbitri etc. Însumate, aceste lucruri au conturat spre nivelul slab de calitate la care se practică la noi rugby-ul. Iar acei oameni de bine care mai sînt, au fost sufocați de mentalități care au înăbușit și gesturile generoase. Impunerea de performanță cu orice chip a deformat totul ! Apoi, ispitele de orice fel au devenit dominante și au deviat sentimentul de participare la joc.

Nu s-a făcut o propagandă sănătoasă acestui sport în rîndul copiilor, oamenii care se preocupă de pregătirea acestora trebuind să fie ei înșiși capabili să dezvolte niște calități intelectuale. Pe scurt, în rugby există un proces incomplet de pregătire, sub toate aspectele și la toate nivelele.

Acum e un moment extraordinar întrucît a dispărut ideea performanței cu orice preț. Procesul de instruire trebuie să se facă după alte criterii, trebuie reconsiderată o altă mentalitate, care să pună în valoare toate atributele acestui sport cu totul deosebit.

Nivelul intelectual și caracterul sînt premise pentru practicarea rugby-ului și, totodată, efecte ale acestui sport.

Acestea sînt cîteva principii care cred că se impun în orientarea activității viitoare a federației.

Pentru rugby este necesar însă program cu bătaie lungă, dar cu o ordine de priorități. Trebuie repus pe roți sportul universitar și, în acord cu Ministerul Învățămîntului, reintrodus rugby-ul în școli. Să ajungem la un rugby școlar astfel încît copiii să fie atrași și nu aduși spre acest sport —, și pentru asta trebuie să găsim mijloacele adecvate, întrucît actualele campionate școlare sînt insuficiente.

Apoi, se impune să ținem seama de deschiderea internațională a rugby-ului — și am în vedere remodelarea statutului federației noastre după modele viabile și verificate, cum sînt cele francez ori britanic. Modalitățile de promovare à contactelor internaționale se cer diversificate : stagii pentru arbitri și antrenori, jocuri directe la diferite nivele — universități, cluburi și echipa națională. Într-un asemenea cadru, activitatea echipei naționale poate să capete alte valențe decît atunci cînd era marcată doar de 2—3 partide internaționale. Toate acestea cu amendamentul că în nici un caz nu mai trebuie forțat campionatul sub presiunea rezultatelor în întîlnirile internaționale.

Deși sîntem la început, deși am repetat că mandatul acestei comisii este temporar — de a pregăti alegerile și de a asigura, prin vot deschis, activitatea curentă a federației — sînt sceptic în privința speranței de a ne rîndui corectitudine în munca noastră. Să vă dau un exemplu.

Franța, în materie de rugby, ne trata drept ruda săracă și solicitantă ; eram doar acceptați, și nu parteneri în adevăratul sens al cuvîntului. Ca urmare, aproape ne-a impus data jocului pe care-l vom disputa în mai. Acestea fiind lucrurile, s-a ivit complicația unui turneu de 9 jocuri în Noua Zeelandă, dintre care unul test, pentru care echipa națională fusese invitată cam în aceeași perioadă. Înainte de desfășurarea alegerilor din 12 ianuarie, deci cu titlu strict personal, cineva din federație a transmis cu de la sine putere un telex prin care anunța că renunțăm la acel turneu. După alegeri, am spus că am putea răspunde cu o contrapropunere, nu cu un refuz direct ; de pildă, să fi spus că sîntem de acord doar cu 3—4 meciuri, care ne-ar fi și fost de folos în pregătirea jocului cu Franța, mai ales că problema rezultatului nu se mai pune acum ca altădată. În birou nu s-a acceptat această revenire — care, eventual, le-ar fi dat celor din Noua Zeelandă posibilitatea unui răspuns negativ, ceea ce era mai elegant pentru noi —, spunîndu-se c-ar fi o „bîlbîială" din partea federației ; pe de altă parte, în acea discuție nici măcar nu s-a amendat gestul acelui refuz ca venind din partea federației, ci a unei persoane particulare. S-a stabilit să așteptăm reîntoarcerea lui Radu Demian de la Cardiff și-apoi vom lua o decizie. Dar aceasta nici nu se întîrsese cînd, în „Gazeta Sporturilor", am citit un articol în care se întărea refuzul de a participa la acel turneu, cu „argumente" despre care eu, unul, nici nu fusesem consultat în federație !

Am insistat pe acest exemplu poate fiind sub influența petrecerii sale recente. Nu mi-aș dori ca acest stil de lucru, pe „sub centură", cum se spune — și pe care de comun acord îl abrogasem cu toții — să se mențină. În sfîrșit, vom trăi și vom vedea..."

Pagină realizată de
OCTAVIAN ȘTIREANU ■

„Ilvertură"

Consemnarea acestei discuții n-a fost întru-totul cu acordul domnului arhitect Nicolescu. L-am asigurat de cîteva lucruri : buna noastră credință, ideea că nu văd popularizarea intențiilor unui responsabil, chiar temporar, al federației drept o „campanie electorală" și, în al treilea rînd, că putem spera astfel într-o dezbatere cît mai largă a problemelor rugby-ului — dezbatere pe care însăși federația o are în vedere, cu prilejul alegerilor din iulie.

Pînă atunci, un „curriculum vitae" al arhitectului Mihai Nicolescu, obținut, și-acesta, cu destulă greutate : născut în 1943 ; junior la „Constructorul", unde, de la 15 ani, l-a avut antrenor pe Dumitru Ionescu, „un model pentru munca la juniori" ; jucător la „Arhitectura" între 1960 și 1967 ; în acest din urmă an, absolvă Institutul de Arhitectură și este repartizat la „Proiect" București, unde lucrează și în prezent, ca arhitect șef de secție ; în paralel cu munca la institut, joacă rugby la Dinamo, între 1967 și 1972, cînd se transferă la Sportul studențesc, unde mai joacă încă 10 ani, pînă în 1982.

Între 1968—1975 evoluează în echipa națională, inclusiv în partidele cu Franța (doar la cea din '69 a absentat, fiind înlocuit atunci de Irimescu) și în turneele din Argentina și Noua Zeelandă.

Dar cel mai bine îl definesc pe Mihai Nicolescu atît modul cum gîndește (crîmpeiele de mai sus sînt mărturie), cît și pățania prin care a ajuns președintele Federației Române de Rugby.

Pînă în iulie, cel puțin, îi dorim succes !

Arh MIHAI NICOLESCU

„Acest sport merită totul, dar este și foarte pretențios"

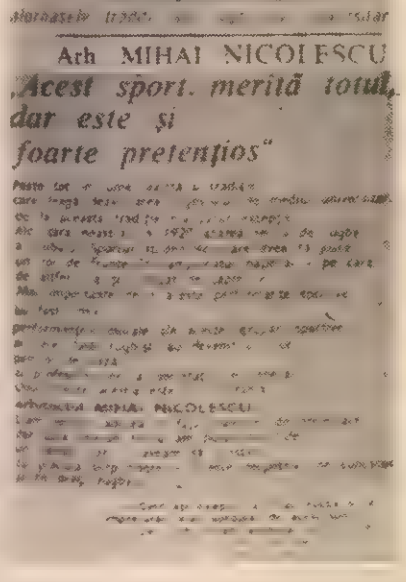

Pauza întrece meciul!

Jocul televizat de la Marsilia a fost depășit în interes de pauza acelei transmisii — lucru absolut inedit și pentru atenția de care se bucură evoluțiile naționalei de fotbal, și pentru ideea de pauză a unei transmisii sportive.

În respectivul interval de timp au fost prezentate mai multe lucruri interesante decît izbuteau să realizeze jucătorii noștri în teren. Astfel, a fost formulată în două rînduri — de către reprezentantul televiziunii și de cel al partidului ecologist — ideea răspunderii pentru organizarea mitingului din Piața Victoriei ; am putut constata capacitatea de dialog a cîtorva din cei care au renunțat la transmisia televizată a meciului, prezentîndu-se personal la poarta instituției televiziunii ; am putut lua cunoștință, apoi, de schița, concisă, dar lămuritoare, a unei poziții de principiu a grupării ecologiste în legătură cu problemele ardente ale realității sociale, politice și economice din țară. În sfîrșit, am dedus că nu-l pace nici sub măslinii instituției care a transmis revoluția în direct, între personalul carelor de reportaj — care-și asumă niște riscuri materiale și fizice ieșind în stradă —, pe de o parte, și personalul redacțional, care face partea văzută a transmisiilor, pe de altă parte, existînd „probleme" ce-ar trebui să facă obiectul unei „mese rotunde", găzduite cu siguranță de turnul de pe Calea Dorobanți.

După pauză a reînceput, bineînțeles, transmisia de la Marsilia. Cheful nostru de a o vedea era direct proporțional cu cheful fotbaliștilor de a juca. Deși, văzîndu-i pentru prima oară reprezentînd țara, deci în echipament tricolor, cu o reclamă pe piept și alta pe spate, am sperat că stimulul respectiv îi va determina să realizeze și-o partidă pe măsură.

În circumstanțele date — ale unui stagiu de pregătire mai scurt decît al lui O.M. și-ale unei pauze care se ridicase peste nivelul meciului — ne-am mulțumit să reținem că națională noastră a fost învinsă cu 2—1 (Iovan, autorul golului de onoare), că Hagi a jucat mai mult pentru ochii care-l priveau de la fața locului decît din țară, că în națională a debutat acum un alt concetățean al lui Jenei, Cheregi, și că, una peste alta, e bine că națională a început perioada de pregătire.

„Ați gîndit întotdeauna"

„Voi, românii, sînteți într-adevăr formidabili!" Acestea au fost primele cuvinte pe care mi le-a adresat ziarista Anne Desemberg, reporteră a cotidianului „Ultima oră" din Bruxelles.

— Mă bucur să aud asemenea cuvinte din partea unui coleg, rostite după prima sa vizită în România.

— Am venit în România în urmă cu șase zile, dar am impresia că vă cunosc de zece ani. Niciodată n-am avut mai acut sentimentul că mintea omului nu poate fi încătușată. Toți cei de aici au trăit în teroare, avînd dreptul numai la tăcere și resemnare. M-am așteptat să găsesc oameni istoviți, învinși. Am descoperit că românii cărora nu li s-a permis să se exprime, n-au putut fi opriți să gîndească. Nu numai asupra condiției lor îngrozitoare, ci și la ce vor avea de făcut atunci cînd vor fi liberi, adică acum.

— Ce știai despre noi cînd te-ai hotărît să vii în România, Anne?

— Nu mare lucru. Ceea ce am văzut la televizor, mă obliga să vin aici. În România, fiecare zi continuă să fie o pagină de istorie. Ca ziarist, nu aveam dreptul să ratez o asemenea șansă.

— Desigur, tu vorbești din punctul de vedere al profesionistului. Din primele zile ale revoluției, însă, România a primit vizita și sprijinul a sute, mii poate, de persoane particulare. Cum îți explici acest interes, pe care cred că nu greșim dacă îl numim general, pentru România, în țara ta?

— Desigur, Operațiunea „Villages roumains" a sensibilizat opinia publică. Extrem de importantă a fost și imaginea României ca țară latină pierdută într-o mare balcanică... Apoi, am mai spus-o, belgienii — de fapt, toți europenii — au trăit prin intermediul televiziunii o revoluție în direct, fapt unic, irepetabil. A fost oroarea în toată splendoarea sa ceea ce au privit ei așezați comod în fotolii în fața micilor ecrane de care nu se dezlipeau nici un moment. Și cred că mulți s-au simțit atunci vinovați de a fi considerat România numai ca pe o țară turistică, pe care o vizitezi pentru frumusețea peisajului, pentru bucuria de a face baie în mare și plăcerea de a schia. A fi alături de România în aceste momente este o datorie a noastră, a tuturor europenilor.

ROXANA PAICU-MANOLESCU ■

Viața în tranzit

La poarta Brandenburg

● La 17 noiembrie 1989, de ziua internațională a studenților (Organizația internațională a studenților își are sediul la Praga; aici a fost ucis de armatele Protectoratului studentul ceh Jan Opletal) a început, prin demonstrațiile de stradă ale studenților, Revoluția din Cehoslovacia. ● La 17 decembrie 1989, cu o lună mai tîrziu, începea, prin demonstrațiile de la Timișoara, cea mai sîngeroasă, mai de răsunet revoluție, Revoluția din România. ● La 22 decembrie 1989, în jurul orelor 12, a fost alungat de la Palat dictatorul ceaușescu, apoi întreaga lui clică. ● La 22 decembrie 1989, la orele 15, la Berlin, asistam la căderea definitivă a ultimei relicve care mai separa Europa — „Cortina de Fier", adică zidul de la Berlin.

Coincidențe ale istoriei?

Sincronism istoric și politic?

Un răspuns e cert: popoarele Europei, în general, și poporul român, în special, nu mai puteau îndura dictaturile, minciuna, teroarea, intoxicația ideologică.

Cu flori, la început, apoi cu arma în mînă, poporul român și-a recucerit singur libertatea, independența, dreptul la o viață cu adevărat liberă, cu adevărat demnă.

Sîntem în jur de cincizeci de români și ne aflăm în tranzit, pe Aeroportul din Berlin. Avionul nu va zbura timp de două zile și am devenit, astfel, „sinistrați". Vom dormi pe unde vom putea și vom mînca la fel. Știrile confirmă fără echivoc căderea tiranului de la București și a clicii sale. Sîntem sfîrșiți de emoție, de bucurie; în jur, întreaga suflare e marcată de o imensă speranță. E vineri, 22 decembrie, orele 15 și o altă știre țopește ce mai era de topit în noi: cade Zidul de la Berlin! Se trimite la topit, în creuzetele istoriei, „Cortina de Fier!". Drumul e liber spre inima bătrînei Europe! Devin, deci, fără să vreau martor ocular al acestui eveniment unic. Mă arunc într-o mașină a Aeroportului și mă las dus acolo, în centrul orașului. Dar în centrul Berlinului de est e un ocean de lume, care vălurește sub acoperișul policrom al zecilor de mii de umbrele. De sus continuă, de cîteva zile, să cadă o ploaie mărunță, caldă, obsedantă. Brazii sînt împodobiți cu lumini multicolore fiindcă aici cu adevărat va veni Crăciunul. În acești brazi și în pomii din jur stau cățărați copii, tineri, chiar oameni mai vîrstnici, care cu toții flutură deasupra capetelor drapelele celor două Germanii. Ce vor să spună? E limpede pentru orice minte intuitivă: vor să întregească un popor sfîșiat în două de vitregii ale istoriei. Undeva, în mijlocul acestui ocean de lume, tot sub umbrele, se află conducătorii celor două Germanii: Hans Modrow și Helmut Kohl, precum și primarii celor două jumătăți ale Berlinului: Erhard Krack și Walter Momper. Nu pot ajunge mai aproape de locul unde se află aceste oficialități, dar aud și văd bine chipurile lor și ceea ce spun: „Fie ca prin această poartă să nu se mai simtă izul războaielor, spune Hans Modrow; fie ca de acum înainte această poartă să devină și să rămînă un puternic simbol al păcii! „În dreapta mea ecranul unui televizor este acoperit de un tricolor românesc; românii de pretutindeni sîngerează și vor să trezească în conștiința tuturor popoarelor, a conducătorilor politici, solidaritatea și sprijinul cu lupta românilor, a revoluției care, iată, a pornit. Și, iată, chiar sub ochii noștri, domnul Hans Modrow transmite poporului român un gînd și un salut de solidaritate, în acest moment de „afișiere a dictaturii". La rîndul său, cancelarul Helmut Kohl subliniază că în viitor va fi nevoie de multă unitate, de răbdare, pentru „apărarea cuceririlor istorice de azi". Toți ei mai afirmă că „acest moment este pentru mine cel mai fericit din viața mea". Alocuțiuni scurte fin și cei doi primari, Erhard Krack și Walter Momper, care întăresc ideea că poarta Brandenburg va trebui să servească de acum înainte numai Frumosului, Frăției și Păcii. Apoi, din brațele lor își iau zborul cîteva zeci de porumbei, simbolurile păcii și libertății, ale frăției și solidarității. Este momentul culminant al acestui măreț eveniment. Din pomi, unde stau cățărați oameni, de pe acoperișurile clădirilor, unde s-au suit oameni, de pe zidul care a despărțit pînă acum cele două jumătăți ale Berlinului, unde, de asemenea, se află sute, mii de oameni, se înalță urale, strigăte de aprobare și bucurie, topite într-un freamăt puternic și sublim. În stradă, s-au format două fluvii de oameni care curg în sensuri opuse: un fluviu care curge spre Berlinul de vest și un alt fluviu care curge spre Berlinul de est. În contopirea lor, oamenii se îmbrățișează, se sărută și plîng. Se revăd frați și surori, părinți și copii, nepoți și bunici. Mă las înghițit de acest foc mistuitor și simt drama unui popor tăiat în două. De ce? Fiindcă și el a avut nesansa ca acum jumătate de veac în urmă să fie condus de un paranoic și fanatic dictator, căruia îi încolțise gîndul, în mintea lui bolnavă, să cucerească lumea. Și boala caporalului schizoid a contaminat pe mulți dintre cei din frunte. Acum, iată, nu numai poporul mi se pare tăiat în două, ci fiecare individ e tăiat în două, în două jumătăți care plîng, se caută în același trup și vor să se recontopească spre întregirea Ființei Dintîi. Și iată cum războiul de acum jumătate de secol încă nu s-a sfîrșit, ci continuă cu alte lacrimi și alte drame. Dar clipa e fericită. Cele două fluvii de oameni continuă să curgă în sensuri contrarii. Mulți dintre oameni pătrund în cele două jumătăți ale Berlinului prin poarta Brandenburg, pe care, deasupra cvadrigii, fluturâ steagurile celor două Germanii, dar sînt destui și cei care nu vor să intre prin poartă, ci peste și prin zid. Așa că, iată, tinerii, mai ales, se cațără pe zid, își dau mîinile, se trag unii pe alții, cad și se cațără din nou, ajung, prin acest alpinism, sus și acolo se îmbrățișează, se sărută, dansează. Înțeleg dorința lor de a escalada acest Everest ideologic, de a-l învinge, de a călca sub tălpi sinistra „cortină de fier", de a o situa sub abjecție și a o îngropa acolo, pentru totdeauna.

Iar poarta Brandenburg să rămînă ceea ce a fost: un edificiu al artei clasice, așa cum l-a conceput încă întemeietorul său, Carl Gotthard Langhans (1732—1808), o „Poartă a Păcii" și nu o Poartă a Războiului. Fiindcă, contrar acestui simbol primordial și pacifist, poarta Brandenburg a devenit în decursul anilor mai mult o Poartă a Războiului: în secolul al XIX-lea, secol bogat în războaie, s-au dat aici multe lupte; mai tîrziu, fasciștii și-au sărbătorit aici unele victorii prin focuri de armă, împușcîndu-i zidurile; și, de asemenea, în apropierea sa au fost trase ultimele salve de tun, ultimele focuri de arme, în 1945, cînd armatele roșii au sărbătorit învingerea fascismului terorist. Toată această istorie însîngerată a lăsat urme aproape de nesters asupra acestui măreț edificiu. Abia în 1958, la Schadow, s-a convenit asupra reconstrucției sale. Apoi, la 13 august 1961, porțile sale s-au închis, delimitînd, astfel, granița ce despărțea în două inima unui oraș și a unui popor, iar din cele două laturi ale sale, a început să se zidească într-un sens și-n altul „Marele Zid de la Berlin", „Cortina de Fier" care a separat un popor, și o Europă, timp de 28 de ani. Iar de o parte și alta a acestei „Porți" s-a continuat cel mai draconic, mai costisitor, mai distrugător război rece al lumii, a continuat să fie împușcați oameni, umbrele lor stau și astăzi lipite de zid. De aici, cu siguranță, dorința germanilor de a-l devora, pietricică cu pietricică. Fiindcă, încă de la orele 22, din ziua de joi, 21 decembrie, a început dărîmarea, spargerea zidului, realizîndu-se o cale liberă de peste 6 metri, prin care germanii au trecut în zilele acelea fără viză. Și nu numai germanii, ci orice om aflat atunci într-unul din cele două Berlinuri. De atunci, continuă pînă azi un fenomen ciudat: bărbații vin la zid, om lîngă om aproape, înarmați cu ciocane și dălți, și rup piatră cu piatră din zidul înalt de peste trei metri. Sînt porecliți „ciocănitorile". Ce fac cu ele? Cei mai mulți le vînd, le încrustează în diferite obiecte, unele de podoabă, le comercializează în fel și chip. Unii, spun surse neoficiale, „gura lumii" adică, ar fi ajuns cu pietrele pînă în S.U.A. S-ar fi vîndut, zice-se, zeci de tone cu 10 dolari piatra, de mărimea oului de prepeliță. Cifra de afaceri cu pietre din zidul de la Berlin crește fabulos și s-ar putea să răstoarne poziții sociale. Libertatea naște inițiative, nu? De o parte și alta a zidului, se înfig dăltile: zidul rămîne tot mai mult un fel de schelet sinistru, de pe care cade carnea bolnavă de o lepră apocaliptică. Spectacolul acesta, consumat între tot felul de inși, între sute, poate mii de sticle de șampanie, între risete și tăcere, devine, în mod ciudat, mai meditativ și mai tragic.

Cei mai mulți berlinezi, însă, se bucură tandru de libertatea cucerită. Vin în după-amiezile de iarnă blîndă și se plimbă pe Unter dem Linden, pe 17 Junistrasse, pe alte străzi și alei, de o parte și de alta a porții Brandenburg. Se plimbă pînă noaptea tîrziu, în așa fel încît aici pare-că nu mai există noapte. Forfota e mare și continuă. Cînd mai încetează, pentru puțin timp, se aud mușcînd din zid „ciocănitorile".

N. GRIGORE MĂRĂȘANU ■

„Unica șansă e democrația"

Interviu cu domnul **Willem Draps**, deputat în Parlamentul belgian

— Azi, 23 ianuarie, e ultima zi a vizitei în România a delegației parlamentare din care faceți parte, domnule Draps. Colegii dumneavoastră au plecat la Cluj, unde se vor întîlni cu doamna Doina Cornea. De ce ați rămas în București?

— Delegația a avut foarte multe contacte la nivel oficial. Poate prea multe. Și spun acest lucru, pentru că socotesc de o importanță capitală pentru toți cei ce vor să ajute România, să o cunoască mai întîi cu adevărat și să o înțeleagă. Contactele la nivel oficial ne oferă o imagine globală a nevoilor țării, e adevărat. Dar niște liste de produse nu pot vorbi decît despre situația precară a economiei unei țări, nu și despre capacitatea intelectuală și morală a poporului său de a se angaja în reconstrucția acestei țări.

— Iată-vă, așadar, în București, fără un program „oficial", încercînd să ne cunoașteți mai bine. Credeți că ați reușit?

— E mult spus. Am fost în sate sistematizate și am intrat în blocurile care au luat locul caselor. Am văzut oameni cărora li s-a demolat locuința, trăind de doi ani într-un bor-lume, niciodată, n-am văzut decît. Am colindat locurile în care libertatea a fost plătită cu sînge și i-am privit pe cei care depuneau flori și aprindeau luminări. Dacă există încă persoane, organizații sau partide care își închipuie că drumul înapoi e posibil, atunci aceștia trebuie să meargă acolo și să se uite în ochii acelor oameni. Vor înțelege că niciodată ei nu vor mai accepta dictatura, indiferent de forma pe care aceasta ar îmbrăca-o.

— Revoluția noastră a înlocuit, în numai cîteva zile, o lume absurdă, anacronică, cu o lume a cărei regulă fundamentală e democrația. 23 de milioane de români învață azi exercițiul democrației. Cu cîți dintre ei ați stat de vorbă?

— Desigur, nu cu cîți aș fi dorit. În România, însă, foarte multă lume cunoaște limba franceză, așa că mi-a fost relativ ușor să vorbesc cu oamenii obișnuiți, pe stradă. Există încă rețineri, neîncredere, teamă, chiar, că democrația va fi oprită undeva, la jumătatea drumului. Nu trebuie să lăsați să se întîmple așa ceva. Și cînd spun asta, mă adresez, în primul rînd dumneavoastră, gazetarilor. În nici o țară din asemenea cozi la ziare. Presa este nu numai datoare, ci și singura capabilă să sancționeze prompt orice abatere de la democrație, să impună democrația reală. În occident, un deputat sau un ministru lasă la o parte orice altă chestiune cînd e căutat de un ziarist, pentru că acesta știe exact puterea presei, știe că presa sînt contrapunctul democrației. În exercițiul democrației, acest contrapunct e de fapt esențial. Le probitatea și angajarea slujitorilor ei în slujba democrației. Colegii dumneavoastră, cenzurați și autocenzurați atîta vreme, poate încă nu cred, dar presa poate inversa totul, poate opri orice încercare de denaturare a democrației, de oprire la jumătate de drum. Mă bucur să văd imensa diferență dintre presa românească de dinainte de revoluție și cea de astăzi.

„Nu-mi permit să vă dau lecții, vreau însă să remarc că virulența tonului cu care e demascată dictatura recent înlăturată — acțiune, desigur, necesară acestui început — e mult mai puțin importantă (chiar dacă uneori mai spectaculoasă) decît precizia, incisivitatea și puterea de penetrație a cuvîntului care trebuie să impună democrația".

Nu-mi permit să vă dau lecții, vreau însă să remarc că virulența tonului cu care e demascată dictatura recent înlăturată, acțiune, desigur, necesară, acestui început e mult mai puțin importantă (chiar dacă uneori mai spectaculoasă), decît precizia, incisivitatea și puterea de penetrație a cuvîntului care trebuie să impună democrația.

— Căutăm acele cuvinte. Le învățăm. Le folosim. As dori să vă invităm în mijlocul nostru la următoarea vizită în România.

— Voi veni. Cu siguranță. Știu care este poziția presei, occidentale îndeosebi, în această [illegible] În Est pași de est! Dacă nu vrem să trăim într-o asemenea lume [illegible] în direcția [illegible] E esențial să vedem că [illegible] a [illegible] nu mai [illegible] nu mai [illegible] în [illegible] Iată de ce voi fi încîntat să mă reîntîlnesc cu gazetarii români.

ROXANA PAICU MANOLESCU ■

Reporter in sala Tribunalului

Scara fără trepte

● DINCĂ ION : „M-a trimis dictatorul să fac curățenie. Curățenie-curățenie, să adun gunoaiele. N-am văzut urme de sînge. Despre morți și răniți acolo, în piața Universității, am aflat abia în cursul anchetei".

● BOBU EMIL : „Coman m-a informat că sînt circa 50 de morți în Timișoara. I-am spus dictatoarei ceaușescu elena și mi-a spus să-i spun lui Coman să fie cadavrele incinerate". (În declarația dată în timpul anchetei scrie că el i-a sugerat lui Coman incinerarea, recunoscînd că a fost ideea lui).

„Organizarea ASASINĂRII (sublinierea noastră) generalului Mifea a fost făcută de dictatorul ceaușescu".

● POSTELNICU TUDOR : „Prin inactivitatea mea nu mi-am îndeplinit angajamentul față de dictator".

● MĂNESCU MANEA, (care, la Snagov, unde ajunsese cu elicopterul cu care au fugit dictatorii, ca ultimă slugă, a sărutat și mîinile stăpînului său ceaușescu nicolae) : „Am făcut acest gest, pe care îl regret foarte mult, drept mulțumire pentru transport".

Ne așezăm în băncile Tribunalului militar teritorial București. Minutele trec greu. Cineva spune că i-au adus de o jumătate de oră. În sfîrșit, se aprind reflectoarele. Ziariștii străini își pun căștile în care vor auzi intervențiile traduse în franceză, engleză și rusă.

În boxă intră inculpații Dincă Ion, Postelnicu Tudor, Bobu Emil și Mănescu Manea. Ni i-am imaginat în haine vărgate. Se așază. Dincă și Bobu se uită spre sală insistent. Postelnicu aruncă doar o privire fugară. Mănescu pare a fi mai departe. Din cînd în cînd, Postelnicu își mîngîie freza, îngrijorat de eventualele fire rebele.

Intră curtea. Ne ridicăm în picioare. Asistăm la o premieră pe care noi, românii, o așteptăm de zeci de ani. Mă uit la cei din jur. Ne-am așteptat la ceva senzațional ? Senzațional este însuși faptul că procesul are loc. A devenit firesc în momentul începerii lui.

Îi compătimesc pe ziariștii străini. Ei nu știu cu adevărat cine sînt cei patru. Le sînt accesibile doar informațiile secț, pe care le aud în căști. Dincă Ion era cel care intra în unități însoțit de procurori și ofițeri de securitate înarmați cu cătușe, care obliga tribunalele să condamne la moarte pentru citiva snopi de coceni arși. Ion Teleagă a devenit cel mai cooperant inculpat, de o politețe care îți strecoară fiori. Postelnicu Tudor a fost comandantul direct al camerelor de tortură, al asasinilor de copii, femei și oameni nevinovați. Decît să fi avut de-a face cu el, mai bine te călca trenul. Bobu Emil, eminența organizatorică a partidului și-a început ascensiunea politică la Suceava, spărgînd o sticlă de vin în capul unuia care nu-și manifestase admirația fără rezerve față de tot ce făcea genialul mort. A avut grijă să se audă așa pînă sus. A fost cooptat în postul rîvnit de slugă sigură de, cel mai înalt rang. Mănescu, Manea și-a încununat activitatea politică, cé trebuia pusă în slujba țării, pupînd la aeroport, cu grotească slugărnicie, mîna asasinului. Un om de 74 de ani, cărula i-a murit de curînd singurul copil ! Oare ce înseamnă dorința de putere, ce boală cumplită trebuie să fie ca să te înjosească într-atît ? Pare detașat. Nu i-a venit încă rîndul să stea în picioare în fața întrebărilor.

Dar ei sînt judecați pentru complicitate la infracțiunea de genocid sau, altfel spus, asasinat în masă.

Poporul nevinovat a fost reprimat cu extremă violență. Mii de bărbați și femei, copii și bătrîni au fost, cu participarea necondiționată a colaboratorilor, asasinați pentru a păstra puterea și privilegiile clicii ceaușiste, sună rechizitoriul.

Nu-mi dezlipesc privirea de pe cel patru. Aștept o tresărire, un rictus, un gest cît de mărunt. Fetele lor îmi par imposibile. Cînd a vorbit, Postelnicu avea lăcrimi în glas sau mi s-a părut ?

Cine sînt oamenii aceștia, cum au ajuns aici ? nu încetăm să ne întrebăm. Ar fi putut fi oameni normali. Cu excepția lui Mănescu, născut la oraș, ceilalți trei sînt fii de țărani. Cu siguranță din familii obișnuite, învățate cu munca, cu frica lui Dumnezeu. Cum au urcat ei pînă în vîrful scării sociale și politice, unde s-au menținut ani de zile ? Au urcat o scară fără trepte. Oameni cu școli neterminate, licee asimilate cu cursuri U.T.C., grade militare fără stagiu militar satisfăcut, examene date cu ușile închise. Legi ignorate, legi călcate fără nici o posibilitate de tragere la răspundere. Oameni urcați în posturi de înaltă răspundere nu pe bază de calități, ci de defecte. Imoralitatea, slugărnicia, grobianismul luaseră locul valorii. Și s-a ajuns aici !

— Inculpat Dincă Ion, ce consecințe prevedeai pentru dumneata dacă în ședința Comitetului Politic Executiv din 17 decembrie 1989 te-ai fi opus oprimării ?

— Destituit, arestat și poate executat. Muream eu dar salvam o țară. Ar fi fost mai bine.

Din păcate acest lucru nu s-a întîmplat. Nici nu putea să se întîmple. Modul în care au fost selecționați în timp cei din imediata apropiere a principalilor doi asasini înlătura această posibilitate. A existat doar o fericită excepție, ministrul Milea, al cărui curaj a scăpat poporul de la un masacru general.

Cîtiva din cei din sală îl reproșau președintelui tribunalului ritmul moleom, blîndețea cu care a condus această primă ședință. Personal, așa cred că trebuiau conduse lucrările, cu răbdare, fără bruschete, pentru a se dezvălui totul.

Președintele : — Știați că în dimineața zilei de 22 decembrie apa cu care se spălaseră treptele metroului la Piața Universității era înroșită de sînge ? Știați că erau morți și răniți în zona respectivă ?

Dincă Ion : — Nu știam. Am aflat în cursul anchetei.

Trebuie să ai nervi tari să poți purta un astfel de dialog și să-ți păstrezi calmul.

Ne-a deranjat însă lipsa de insistență a Tribunalului în momentul cînd Dincă Ion începuse să delimiteze titulatura de clică ceaușistă. A spus : Au făcut parte din ea toți cei care au fost lîngă el, în funcții de conducere, membrii și membrii supleanți ai fostului Comitet Politic Executiv, secretari ai C.C. și familia. Am avut impresia că vrea să continue.

În timpul procesului mă gîndeam : Oare înțeleg ei cu adevărat monstruozitatea faptelor de care se fac răspunzători ? Că n-au trăit ce am trăit noi, e sigur. Au avut în celulă un televizor la care să vadă morții de la Timișoara, spintecați și cusuți cu sîrmă, sau cutremurătoarele scene de la morga din București ?

Două întrebări ne-au urmărit în această primă ședință. Prima : Cum a fost posibil ? La ea am început să ne răspundem. A doua : Cum va trebui să trăim că tot ceea ce s-a întîmplat să nu se mai poată repeta ?

Procesele continuă.

OPREA GEORGESCU ■

Bucureșii vă anunțăm că Biroul de turism pentru tineret nu a fost înghițit de Ministerul Turismului. El a rezistat și se vrea o firmă independentă, cu largă deschidere socială (singura limită este vîrsta), un organism suplu, capabil să se adapteze cu ușurință condițiilor galopante impuse în lumea largă.

Turismul pentru tineret se anunță fulminant, angajîndu-se deja într-o luptă spectaculoasă, într-un continuu contracronometru. B.T.T. are fonduri, bază materială, experiență, încrederea și sufragiile tineretului — cucerite pe merit cu mai mult timp în urmă. B.T.T. a și organizat, cu succes, un spectacol rock intitulat „22 — București — Timișoara" pe data de 22 ianuarie, acestuia urmîndu-i replici lunare în fiecare 22.

Tineretea reintră în drepturile sale legitime. B.T.T. îi propune să extindă structurile pentru tineret pe baza opțiunilor libere, situîndu-se în afara oricărei aserviri politice,

Bucurie, tot cu turism și tinerețe

depășind înțelesul restrîns de turism într-o sinteză CUNOAȘTERE-DISTRACȚIE. Favorabil activării unor Cluburi ale timpului liber, Cluburi de turism făcute pe bază voluntară, Școli de inițiere în arte, sport, B.T.T. le va susține atît financiar cît și prin programe de calitate. Va colabora cu agenții studențești în condiții reciproc avantajoase. Menține activități consacrate („Serbările zăpezii", „Serbările Mării," „Gala tinerilor actori"...) dar inițiază o mulțime de manifestări cu totul inedite în țara noastră, asupra cărora noi, cuminți, păstrăm tăcere, căci, se pare, B.T.T. va avea propria sa agenție de presă și publicitate. Scopul final al tuturor acțiunilor va fi stimularea contactelor sociale; nu numai pe plan intern ci, iată, și extern printr-o relansare a turismului internațional. Un vis care pentru mulți dintre noi părea de neîmplinit va fi de acum la îndemîna tuturor grație B.T.T. Acesta a încheiat deja contracte în unele țări, din Europa, a primit numeroase oferte chiar din S.U.A. și Japonia. Încurajează însă și turismul individual, oferind sprijin oricărui tînăr care îl solicită prin asigurarea condițiilor minime de a efectua o călătorie în condiții civilizate (valută, cazare etc). Se organizează deja multe, foarte multe schimburi pe bază de reciprocitate. Și... lista e neîncheiată de lungă, nu ne-ar ajunge o viață să participăm la toate cîte ni se oferă de acum înainte.

B.T.T. ne solicită, B.T.T. ESTE CU NOI, iar noi TINERII l-am asigurat, nu-l vom da răgaz nici să respire.

SORINA MAN ■

COLEGIUL redacțional al publicațiilor „FLACĂRA"

EDITURA „PRESA LIBERĂ"

Stan Pelteacu
Ion Ciucescu

TIPOGRAFIA COMBINATUL POLIGRAFIC BUCUREȘTI

Mihai Maloș, Constantin Suru, Romulus Cămeniță, Gheorghe Țonț, Viorel Bugna, Gabriel Danciu, Leonida Ciobanu

REDACȚIA :

REDACTOR ȘEF : George Arion ; Redactor șef adjunct, coordonator al publicației „Rebus" : Tudor Octavian ; Redactor-șef adjunct : [illegible]vian Știreanu ; Secretar general de redacție : Constantin Dumitru ● Coordonatori : Răzvan Bărbulescu (economie-știință), Dumitru Constantinescu (actualitatea politică), Oprea Georgescu (probleme sociale), Ioan D. Gala (actualitatea internațională), Ion Zubașcu (cultură) ● Publiciști comentatori: Cici Iordache-Adam, Nicolae Grigore-Mărășanu, Cornel Nistorescu, Horia Pătrașcu ● Paul Agarici, Maria Alexandru, Constanța Balaban, Pașcu Balaci, Mircea Borda, Florin Condurățeanu, Pamfiliu L. Dumitrescu, Elena Ghera, Dorin Gherghinescu, Elena Grecescu, Sorina Man, Adrian Mitu, Liana Molnar-Tatos, Margareta Mureșan, Sevghin Omer, Roxana Paicu-Manolescu, Alexandru Paler, Alexandru Păsărin, Adrian Petrescu, Smaranda Petrea, Mircea Popp, Maria Radu-Bogdan, Victor Rădulescu, Dorin Sălăjan, Angela Ștefănescu, Mihai Stănescu, Liviu Tinbus, Reghina Vârvici.

Redacția și administrația : Piața Presei Libere nr. 1, București

Telefoane : 17 60 10, 17 60 20, interioare : redactor șef (2002), redactor șef adjunct (2553), secretar general de redacție (2143).

La interiorul 2542, opiniile dumneavoastră sînt așteptate zilnic între orele 10–14.

24 pagini — 3 lei

Interviuri rămase în sertar

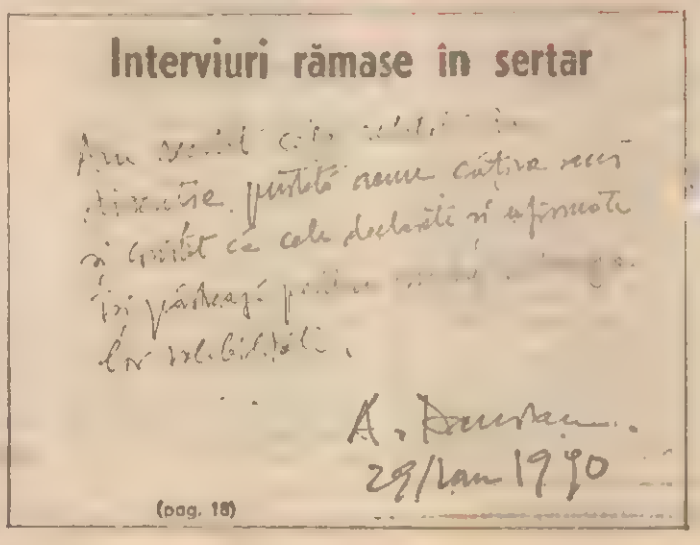

(pag. 18)

FLACĂRA

SĂPTĂMÎNAL DE OPINIE, POLITIC, SOCIAL ȘI CULTURAL

Fondat 1911 • Anul I (serie nouă) • Nr. 6 • Miercuri 7 februarie 1990

Țara are o nouă conducere

CONSILIUL PROVIZORIU DE UNIUNE NAȚIONALĂ

Reprezentanții partidelor politice și ai F.S.N. (devenit el însuși partid, la fel ca toate celelalte, după întîlnirea de la 1 februarie) au convenit asupra constituirii unui Consiliu Provizoriu de Uniune Națională care va conduce țara pînă la alegeri. Există acum asigurate condițiile (avînd în vedere și faptul că a fost publicat spre a fi supus dezbaterii publice și proiectul Legii electorale) pentru desfășurarea unei vieți politice normale.

Brînză și comunism

Cotidianul a avut, la noi, ceva din elementaritatea vieții de lagăr. Cînd un cetățean mergea la magazin să-și facă treburile, el folosea întrebări primare. Spre exemplu : „Aveți brînză ?". Tot primare erau și știrile comerciale „Au bătut brînză" ori „Are brînză". Existența ni se explica, ca în primele lecții de limbi străine, cu un inventar de verbe, substantive și alte mijloace ale comunicării extrem de restrînse : are, nu are, bagă, nu bagă, se dă ori nu, brînză, carne, ouă, pîine, roșii.

Într-o istorie a brînzeturilor editată de francuji, stă scris că în Franța se consumă mai bine de cinci sute de sorturi, iar la secțiunea „România" se vorbește de o mulțime de specialități naționale, pe lîngă, firește, tipurile cu o rețetă internaționalizată prin uz.

Se înțelege că nu despre brînză scriem noi aici. Noi scriem despre tocirea nuanțelor în limbaj și în viața de toate zilele. Iar dacă am început prin a invoca elementaritatea traiului din lagăr e pentru că, în definiția comunismului, e cuprinsă, cu prioritate, ideea lagărelor. Știm doar că de 45 de ani lumea e împărțită, conform, ideologiei și practicii comuniste, astfel : lagărul socialist și lagărul capitalist. Credința că și capitalismul e un lagăr s-a născut din realitatea că, într-adevăr, în socialism totul aduce a lagăr. Comunismul își imaginează cu greutate alt fel de viață decît cea pe care o hotărăște. În cărțile științifico-fantastice, universuri e noi sînt concepute, cînd au ceva rațional în ele, după chipul și asemănarea universului nostru. Construind un univers de lagăr, comuniștii au imaginat o planetă de lagăre. De asemenea, conceptul „dictaturii proletariatului" motivează dictatura, nu contează a cui.

Ideea că, în România, comunismul e asimilat cu ceaușeștii e greșită, fiindcă exclude nuanțele. E mai mult decît o greșeală : e o diversiune și slujește interesele celor care vor să arate că pentru tot ce ni s-a întîmplat, inclusiv pierderea capacității de a nuanța, vinovați sînt numai ei.

Țara aceasta a funcționat ca un sistem, în care fiecare celulă copia întocmai metoda clanului. Dacă în București se închideau pentru circulație publică niște străzi, în reședințele de județ primii secretari închideau străzile pe care locuiau. Nu era obligatoriu să o facă. Ba chiar ar fi fost sancționați dacă dictatorul ar fi aflat. El nu voia să i se imite inițiativele. Primii secretari știau însă că procedînd precum ceaușescu obțineau în județ un plus de autoritate. Oamenii se tem de ce nu înțeleg. La toate nivelurile, tactica era aceeași : trebuia să ni se dea zilnic atîtea motive să fim consternați, încît să nu mai avem puteri spre a încerca să înțelegem.

Să nu credem că totul venea de la primii secretari. Iată, bunăoară, cum se proceda în școli, în spitale, în orice instituție care presupunea existența a două tipuri de uși : principale și secundare. Ușile principale stăteau închise. Prin ele intrau doar șefii instituțiilor respective și stăpînii lor. Nu s-a publicat nici un decret în acest sens — ca să existe, adică, uși pentru directori și uși pentru plebe. Șefii de nuclee sociale au preluat spontan toate ideile restrictive pentru că astfel îi timorau pe subordonați și își consolidau, pe plan local, puterea. Faceți o experiență : încercați să intrați într-un spital ori într-o școală, acum, după crearea Comitetelor F.S.N., și veți constata că nu e permis. Primul care va căuta să ofere o justificare de natură protocolară va fi chiar luptătorul local pentru dreptate și democrație. Cauza e simplă : ideea că nu ni se cuvine decît ușa din spate e adînc înrădăcinată în ființa noastră. Pașii ne duc de la sine către intrările acelea dosite, pricăjite, concepute ca să fie limpede că una e puterea și alta prostimea.

TUDOR OCTAVIAN ■

(Continuare în pag. 4)

Au fost, prin timp, mulți care, ori de cîte ori au apărut în fața unei colectivități, au arătat extraordinar de siguri de ei, au arătat a fi în posesia tuturor adevărurilor pe care le-au comunicat și celorlalți fără nici o urmă de îndoială, cu glas răspicat și cu o înfățișare semeață.

În definitiv, acesta le era rolul : de a insufla încredere pentru a-i putea determina pe ceilalți să-i urmeze în acțiunile lor.

Scrisoare închisă

Dar, uneori, visez la cineva care să apară în fața mulțimii emoționat de ea, punîndu-și mereu întrebarea chinuitoare dacă merită s-o reprezinte, să-i fie călăuză, iar acea mulțime, cutremurată de atîta sfințenie, să-i insufle ea curajul, să-i ceară ea să fie încrezător în forțele lui și în cauza pe care o slujește, să-i demonstreze ea cît de puternic poate fi și cît de mult poate să cuteze.

Acum însă, cînd așternd aceste rînduri, lambada însinuată în viața noastră ne aduce cu picioarele pe pămînt, ne amînă dreptul la vis.

GEORGE ARION ■

Copacul din Tenere

Tenere e o mare de nisip aflată la sud de munții Atlas, în Sahel. În acest pustiu în care nu vezi decît nisip și iar nisip, există totuși un reper pe care natura s-a străduit să-l planteze acolo, s-ar spune, ca pe-o enigmă.

Pentru cei nevoiți să traverseze deșertul, acest reper e căutat, se înțelege, cu înfrigurarea omului care vrea să se asigure că a apucat pe drumul cel bun.

Copacul din Tenere, trecut ca reper unic pe hărțile acestei regiuni a pămîntului, este un arbore falnic pe care lumea vegetală pare a-l fi trimis acolo ca și cum ar fi ținut să arate că viața nu dispare nici chiar în mijlocul mării moarte a nisipului care atît știe și atît poate, să se întindă și să se tot întindă.

Celebrul copac din Tenere e cel mai izolat copac din lume, așa se zice. Prin urmare, statura lui uriașă poate fi zărită de departe cum se profilează la orizontul mării de nisip. Și totuși, un nebun de șofer de camion, un francuz aiurit, a nimerit în plin în trunchiul vinjos al acestui copaci, prin 1960.

Probabil că omul a văzut dublu și, crezînd că se apropie de doi copaci, a încercat să treacă printre ei. Însă dintr-o asemenea întîmplare putem reține măcar atît : că sînt și obstacole pe care oamenii și le plantează parcă singuri în drum !

În ce măsură această întîmplare prezintă similitudini cu desfășurările din viața politică românească, rămîne ca fiecare om cinstit — dar cinstit ! — să-și dea seama.

Hotărîrea abuzivă a C.F.S.N.-ului, din 23 ianuarie, de a păstra monopolul absolut al puterii în stat și în același timp de a lansa F.S.N.-ul ca formațiune politică în campania electorală, s-a ridicat în calea democrației abia înfiripate în această țară ca trunchiul dur și masiv al copacului din Tenere.

Oricum, după 1 februarie, ziua în care s-a hotărît înființarea Consiliului Provizoriu de Unitate Națională, camionul a pornit iarăși la drum. Precis că el va scîrții în continuare. Dar să sperăm că va prinde viteză. Că tot mai puțini vor accepta rolul de-a se lăsa împinși de la spate ca bețe în roată. Că tot mai mulți oameni din această țară or să vrea să facă dovada că n-a apărut chiar degeaba vorba aceea despre mintea românului cea de pe urmă.

DUMITRU CONSTANTINESCU ■

TICURI

La mitingul din 12 ianuarie domnului Ion Iliescu i s-a strigat : „Nu mai dați din mînă !", și domnul Iliescu, realizînd ce amintiri sinistre stîrnea gestul, a trebuit pentru cîteva minute să-și înfrîneze acest tic. Și l-a reluat însă în zilele următoare, iar oamenii s-au resemnat să-l suporte, înțelegînd că președintele C.F.S.N. nu se putea debarasa de tic, fiindcă el făcea parte din „naturelul" său.

Din păcate însă, domnul Iliescu și ai săi au și alte ticuri, care, vai !, nu sînt deloc originale, pe care le-am mai întîlnit și care ne dau fiori de gheață pe șira spinării. Așa este, de pildă, ticul de-a nu respecta propriile legi, dispoziții și reglementări, care sînt considerate bune numai pentru alții, nu și pentru cei care le-au dat. Vine la rînd ticul de-a prezenta albul drept negru și negrul drept alb. A fost cazul, printre altele, și cu cele întîmplate pe 28 ianuarie, cînd brutalitățile săvîrșite de spărgătorii de miting au fost atribuite cu dezinvoltură participanților la miting și organizatorilor acestuia. Și începînd din acel moment și-a făcut apariția încă un tic — de-a ațița spiritele împotriva unor oameni care au trăit o vreme în străinătate. Ca în „epoca de aur !" Nu este lăsat la o parte nici ticul unanimității, combinat cu cel al adulării de către mulțime. Domnul Iliescu a fost fericit cînd și-a strigat, luni, 29 ianuarie, triumful în cadrul unui miting ilegal — potrivit însăși decretelor pe care domnia sa, de bună voie și nesilit de nimeni, mănuiește cu atîta dezinvoltură.

Ticul de-a nu respecta legile a fost preluat și de cei din jurul lui. Ne amintim cu toții cum, în timpul mitingului din 28 ianuarie, cînd mulțimea cerea demisia lui Iliescu, Petre Roman a ieșit la fereastră și a strigat : „Nu mai dați din mînă !", ca și cum ar fi fost vorba de un miting pro-Iliescu. Ticul de-a nu respecta legile a fost preluat și de Ion Iliescu, care a declarat, în cadrul unei conferințe de presă, că nu va demisiona, deși cererea de demisie a fost formulată în cadrul unui miting legal, autorizat de Prefectura Capitalei. Ticul de-a nu respecta legile a fost preluat și de Silviu Brucan, care a declarat că nu va demisiona, deși cererea de demisie a fost formulată în cadrul unui miting legal, autorizat de Prefectura Capitalei. Ticul de-a nu respecta legile a fost preluat și de Dumitru Mazilu, care a declarat că nu va demisiona, deși cererea de demisie a fost formulată în cadrul unui miting legal, autorizat de Prefectura Capitalei. Ticul de-a nu respecta legile a fost preluat și de Alexandru Bîrlădeanu, care a declarat că nu va demisiona, deși cererea de demisie a fost formulată în cadrul unui miting legal, autorizat de Prefectura Capitalei. Ticul de-a nu respecta legile a fost preluat și de Gelu Voican Voiculescu, care a declarat că nu va demisiona, deși cererea de demisie a fost formulată în cadrul unui miting legal, autorizat de Prefectura Capitalei. Ticul de-a nu respecta legile a fost preluat și de Ion Caramitru, care a declarat că nu va demisiona, deși cererea de demisie a fost formulată în cadrul unui miting legal, autorizat de Prefectura Capitalei. Ticul de-a nu respecta legile a fost preluat și de Mircea Dinescu, care a declarat că nu va demisiona, deși cererea de demisie a fost formulată în cadrul unui miting legal, autorizat de Prefectura Capitalei. Ticul de-a nu respecta legile a fost preluat și de Radu Filipescu, care a declarat că nu va demisiona, deși cererea de demisie a fost formulată în cadrul unui miting legal, autorizat de Prefectura Capitalei. Ticul de-a nu respecta legile a fost preluat și de Ion Rațiu, care a declarat că nu va demisiona, deși cererea de demisie a fost formulată în cadrul unui miting legal, autorizat de Prefectura Capitalei. Ticul de-a nu respecta legile a fost preluat și de Corneliu Coposu, care a declarat că nu va demisiona, deși cererea de demisie a fost formulată în cadrul unui miting legal, autorizat de Prefectura Capitalei. Ticul de-a nu respecta legile a fost preluat și de Ion Diaconescu, care a declarat că nu va demisiona, deși cererea de demisie a fost formulată în cadrul unui miting legal, autorizat de Prefectura Capitalei. Ticul de-a nu respecta legile a fost preluat și de Ion Iliescu, care a declarat că nu va demisiona, deși cererea de demisie a fost formulată în cadrul unui miting legal, autorizat de Prefectura Capitalei.

Oare și aceste ticuri — și sîntem departe de a fi întocmit inventarul complet — fac parte din „naturelul" liderilor F.S.N., sînt adică incurabile ? Ar fi tragic să fie așa. Căci dacă ticul cu datul din mîini provoacă doar ororare, prin raportare la persoane și la epoci de tristă amintire, celelalte ticuri la care ne-am referit sînt deosebit de păgubitoare și de periculoase pentru soarta democrației în țara noastră, pentru viitorul României.

ION D. GOIA ■

Televiziunea și presa învață că adevărul nu mai este în funcție de funcție.

REFLEX

La revedere, domnule Brucan

Domnul Silviu Brucan s-a retras. Maurul și-a făcut datoria, și, orice s-ar zice, afirmația inițială a cunoscutului (mai ales peste hotare, pînă acum) teoretician al puterii că nu-și dorește personal puterea s-a confirmat mult mai repede decît toate socotelile care se făceau. S-a confirmat cu o inteligență demnă de respect. Acestei inteligențe i se datorează, de fapt, chiar rapiditatea gestului. Mai ales în contextul reluării în presa noastră a unor afirmații (probabil distorsionate) din **The Independent** potrivit cărora poporul român ar avea numai două clase sociale — proștii și deșteptii, cei dintîi fiind în majoritate și avînd nevoie, în consecință, de o îndelungată perioadă de „reciclare" pentru a gusta măcar coaja dulcelui fruct al democrației.

Argumentul prostiei nu rezistă !

Iată însă că, mult de din valea zonei de inteligență, argumentul că doar prostia românilor **justifică** practici nedemocratice și îngrădirea libertății presei e reluat, cu o dezinvoltură crispată, chiar pe ecranele televiziunii. Vizionînd împreună cu noi un film-test privind părerea oamenilor despre democrație în general și despre libertatea televiziunii în special, după un suspin de ușurare, (ce-o fi în sufletul lui ?!) ni s-a spus că asta „e stimați telespectatori, ați văzut că lumea nu știe democrație, în consecință televiziunea a fost, e — dacă ne gîndim mai bine — prea liberă. Recunoaștem că noi am văzut din acel film exact pe dos și credem că televiziunea n-a „programat" degeaba cu atîta insistență noul nostru imn național — „Deșteaptă-te române !", Ce să-i faci, telespectatorii au ascultat și s-au conformat.

A doua eliberare a televiziunii

Prima eliberată a fost — n-o să uităm niciodată ! — televiziunea. Și tot prin intermediul televiziunii am văzut prima dată (cei care am deschis aparatele la prînz), în ziua de 21 decembrie 1989, cum se clatină, la propriu, regimul comunist ceaușist. Cei care au deschis aparatele în seara lui 21 decembrie, n-au mai văzut, însă, nici o clătinare, căci înregistrarea a fost bine „coafată". Instituția televiziunii avut — și-i mai are încă ! destui cosmeticieni. Revoluția din decembrie a fost însă tocmai și o revoluție împotriva minciunii. A fost și mai este, căci și la sfîrșitul lui ianuarie și la începutul lui februarie se puteau citi pancarte pe care scria : „Nu mințiți poporul / Cu televizorul !".

Sindicatul liber al sutelor de **muncitori** „nevăzuți și neauziți" din televiziune nu mai vrea să servească minciuna. Solidarizîndu-se cu sutele și miile de oameni care au demonstrat **silnic** la televiziune, acești tehnicieni, ca și prezentatorii și redactorii onești, ne asigură că Televiziunea Română Liberă va fi chiar liberă. Este o hotărîre-avertisment pentru întreaga noastră presă autointitulată instantaneu liberă „independente" sînt chiar și fostele „Munca de partid" și „Era socialistă" — **după 22 decembrie 1989, nici un gazetar nu-și va mai găsi scuze dacă a mințit !**

Mulțumiri, Victor Rebengiuc

Știm că și dacă n-ați fi fost un actor celebru, chipul dumneiei voastre ar fi apărut în duminica aceea pe ecrane. Știm că, oricît de ofițită ar fi fost privirea acelui crainic care-și schimbase glasul mieros post-revoluționar, reluînd binecunoscuta voce emanînd prin timbrul său agresiv însăși puterea care o alimenta „înainte", ochii dumneavoastră tot ar fi exprimat și îngrijorare și hotărîrea neclintită de a lupta pînă la capăt pentru adevăr. Un ofițer din provincie, bine intenționat, sîntem convinși, dar obișnuit să i se comande și să nu-i fie contestați șefii și înțelegînd într-un mod nu personal faptul că armata nu mai face politică, ne-a cerut, telefonic, să scriem „cu fermitate" despre atitudinea domniei voastre. Ceea ce și facem. Vă mulțumim Victor Rebengiuc că, fiind așa cum sînteți, sînteți și un artist celebru și un om adevărat !

CONSTANTIN DUMITRU ■

Recapitulări necesare

Cei de Duminică și cei de Luni

Mai întîi a fost ceea ce în termeni militari ar fi pregătirea de artilerie. Domnii Iliescu și Roman s-au întîlnit cu mineri, cu muncitori din mai multe întreprinderi industriale. Că unele dintre aceste întîlniri au fost cerute chiar de muncitori, e adevărat. Că altele au fost comparate cu „vizitele de lucru" din vremuri nu prea îndepărtate să spunem că nu mai are importanță acum. Cert este că muncitorii au știut să revendice o seamă de drepturi legitime ale lor și le-au cîștigat, iar asta nu a putut decît să ne bucure pe toți, pentru că muncitorii din România nu au fost parașutați în această țară ca trupe de desant ale unei armate străine ci sînt chiar frații și părinții noștri. Ni s-a spus, apoi, că muncitorii cer ca Frontul să participe la alegeri.

Dar de ce era nevoie ca hotărîrea aceasta să fie luată — ne reamintim, pe 23 ianuarie — „la cererea unor colective muncitorești" ? Doar era limpede că nici un om de bună credință nu are ceva împotrivă ca Frontul să participe la alegeri. Ceea ce intra în discuție era o cu totul altă problemă : din moment ce Frontul se hotăra să intre în competiția electorală cu celelalte formațiuni politice care apăruseră sau urmau să apară, era de datoria lui ca — din proprie inițiativă — să înceteze a exercita monopolul absolut al puterii în stat. Astfel, cum pe bună dreptate s-a spus, tot mai accentuat, în alegerile din luna mai, Frontul s-ar fi plasat în postura atît de „arbitru", cît și de „jucător". Și ceea ce nu-i corect în fotbal, nu-i corect nici în politică.

Chestiunea aceasta nu este, așadar, un chiltibus avocățesc. E vorba aici despre un principiu care garantează funcționarea oricărei societăți democratice. Absența acestei garanții, e limpede, deschide poarta pe care dictatura poate intra oricînd ca să se lăfăie iarăși sub ochii noștri.

Deci unele colective muncitorești și-au exprimat dorința ca Frontul să participe la alegeri. Însă nu încape îndoială că o astfel de cerere **explicită** presupunea condiția — cererea implicită — ca în clipa cînd F.S.N. intră în arenă ca „jucător", el să-și clarifice poziția ca „arbitru". Este imposibil de crezut ca respectivele colective muncitorești să fi gîndit altfel. Cum ne-am imagina că vreunul muncitor adevărat din această țară i-ar fi indiferent că pînă ieri se vorbea despre „conducători de partid și de stat", iar de mîine-poimîine s-ar putea vorbi despre „conducători de Front și de stat" ?

Din păcate, conducerea Frontului a ținut să scoată în evidență numai ceea ce „colectivele muncitorești" formulaseră **explicit**. Și cum muncitorii reîntorși la treburile lor, n-au protestat imediat în fața a ceea ce se profila ca interpretare parțială, deci abuzivă, a cererii lor, a fost rîndul altora să protesteze. Acestia au fost, în primul rînd, studenții bucureșteni. Protestul s-a amplificat, după cum se știe, culminînd cu marea demonstrație de duminică, 28 ianuarie, cînd zeci de mii de oameni — între care se aflau și numeroși muncitori — au cerut una din două : 1) ori ca Frontul să participe la alegeri, dar să renunțe la monopolul puterii de stat, 2) ori să continue a exercita puterea de stat, dar fără să se mai înscrie, atunci, în cursa electorală.

E clar că dacă nimeni nu ar fi formulat aceste cereri, s-ar fi creat toate condițiile ca jertfele Revoluției din decembrie să rămînă doar atît : jertfe inutile, zadarnice.

Că este așa, și nu altfel, o dovedește chiar faptul că marea demonstrație pașnică, din Piața Victoriei, a fost considerată ca fiind o provocare.

O provocare la adresa cui ?

Evident, la adresa celor care erau pe cale să uite idealurile Revoluției din decembrie.

A urmat contrademonstrația organizată în seara aceleiași zile de 28 ianuarie și a doua zi, luni, 29 ianuarie, care s-a dezlănțuit că o revărsare oarbă de forță. Desigur, în virtejul evenimentelor au fost tîrîți și o mulțime de oameni cumsecade, oameni care ori înțeleseseră greșit despre ce e vorba, ori fuseseră ajutați să înțeleagă greșit, bunăoară prin apelurile unei Televiziuni libere să-și etaleze accesele de isterie „frontistă".

Această contrademonstrație n-a reușit să împiedice, totuși, ca demonstrația de duminică să marcheze o importantă victorie politică, în beneficiul întregii națiuni.

Într-un interviu publicat pe 31 ianuarie, iată ce declara dl. Silviu Brucan în legătură cu acuzația că Frontul vrusese să fie și „arbitru" și „jucător" în competiția electorală : „Consider acuzația ca fiind justă".

Pe 2 februarie, dl. Ion Iliescu făcea la rîndul său o declarație cît se poate de bine venită. Admițînd „ambiguitatea" în care se complăcuse Frontul, domnia sa recunoștea că protestele prin care i s-a cerut Frontului să iasă din această ambiguitate au fost legitime, că reacția la această ambiguitate „a fost motivată".

Prin urmare, o recunoaște chiar domnii Brucan și Iliescu, marea demonstrație din Piața Victoriei, din ziua de duminică, 28 ianuarie, a fost perfect îndreptățită. Dar dacă ținem seama că acestei demonstrații pașnice i s-a răspuns cu violență, cu atît mai puțin înțelegem ce l-a determinat pe dl. Iliescu să spună celor veniți să aclame, în Piața Victoriei, în ziua de luni, 29 ianuarie : „Trebuie să nu ne lăsăm provocați !". Și : „Să nu răspundem la nici un fel de provocări !". Și : „Fără violență !".

E cazul ca oricare cetățean cinstit să-și pună foarte serios întrebarea : cine agită spiritele, cine sînt provocatorii, cine cultivă violența ?

Însă asta nu e totul. Mulțimii adunate în acea zi de luni, 29 ianuarie, în Piața Victoriei, dl. Iliescu îi mai spunea : „Aceasta este adevăratul răspuns al poporului, al clasei muncitoare (subl. n.) la provocările politice care caută să ne îndepărteze de la treabă". Perfect, am putea zice, dar ce să mai înțelegem din faptul că — la cîteva zile după ce rostea aceste cuvinte — dl. Iliescu recunoștea că adevărul fusese de partea celor ce se aflaseră în Piața Victoriei duminică, pe 28 ianuarie, iar nu luni, pe 29 ? Atunci cum rămîne cu „adevăratul răspuns" ?

Hotărît lucru, în balconul palatului din Piața Victoriei nu se poate spune că demagogia nu a făcut, pînă acum, nici o probă de microfon.

Adevăratul răspuns al poporului, al clasei muncitoare va veni, sîntem convinși, nu din vreun balcon ci din devotamentele frățești ale tuturor românilor cinstiți și din felul cum ei se vor apăra de orice încercare de a fi divizați în „cei de duminică" și „cei de luni".

DUMITRU CONSTANTINESCU ■

DELIRUL

Cu fiecare ședință din procesul care are loc la Tribunalul militar teritorial București, în care sînt judecați pentru infracțiune de complicitate la genocid vîrfuri din conducerea comunistă : Postelnicu Tudor, Dincă Ion, Bobu Emil și Mănescu Manea, se conturează din ce în ce mai clar aberațiile pe care le-a născut comunismul la noi, ca și în alte părți de altfel.

O conducere incapabilă să se opună oricărei măsuri dictate cît de arbitrară ar fi fost, meduzată de ideea de a-și menține cu orice preț scaunul și funcția, pusă fără rușine pe căpătuială, care n-ar fi putut — în sistemul centralismului democratic, al criticii și autocriticii, al principiilor socialismului științific aplicate concret la condițiile țării noastre, sloganuri pe care nu credem că va mai îndrăzni cineva să le aducă în discuție —, fără marile jertfe de sînge ale revoluției, să fie trasă vreodată la răspundere.

Ar fi putut sau nu să se opună ? Este o întrebare la care se răspunde. Ar fi putut, cu oarecari riscuri. Aceste riscuri au devenit mai mari cu trecerea timpului, cînd dictatura s-a înarmat pînă-n dinți. Nu s-au opus pentru că interesele lor coincideau cu ale dictaturii. Aceasta e problema. S-au lăsat cumpărați pentru că la rîndul lor puteau cumpăra pe alții de pe treapta imediat inferioară. Și așa mai departe, pînă jos. Avantajele existau. Dictatura la vîrf se transmitea în dictaturi mai mari sau mai mici, pervertind întreaga viață socială și politică, dacă politică se poate numi asta.

Știam unele stări de lucruri. Unii dintre noi poate că nu ne imaginam că ele au decăzut pînă la deplorabil. Acum aflăm nu doar lucruri picante, ci realități de fiecare zi. Aflăm că mita, slugărnicia, lașitatea, lipsa de caracter deveniseră, cel puțin pînă la un nivel, reguli generale de conduită ; legi generale de menținere și avansare.

Mănescu Manea, al doilea om din stat, sărută mîinile primului om din stat ! Explicația a fost că a făcut-o în semn de recunoștință că a fost luat în helicopterul fugii prezidențiale. Nu i-a dat nimănui prin minte să-i sărute mîna lui Antonescu, bunăoară. Și dacă ar fi avut ideea asta nefastă, ar fi fost cu siguranță destituit pe loc. Să fim clari ! Mănescu i-a sărutat mîna mortului fiind convins că fuga este provizorie, că lucrurile se vor aranja, că va fi în continuare omul numărul 2, că agoniseala lui de peste patru milioane, ca să nu vorbim decît de bani, va crește, că va sta la tribună pînă la sfîrșitul vieții.

Unde s-a mai văzut ca un ministru de interne să coboare în stradă, să fugă după oameni și să dea cu picioarele în ei. În văzul lumii ! În același timp, acest ministru, fost pînă în urmă cu doi ani șeful Departamentului securității, nu știe nimic despre armament, catacombe, case conspirative din care s-a tras în populație. Se ocupă de pompieri, miliție și paza recoltei. Nu ne-am fi așteptat la atîta umor din partea lui. În general, oamenii care dau cu picioarele în alți oameni nu prea au umor. Nu e fumător, nu e băutor, raportează ferm. Dacă ar fi așa, astea sînt și singurele lui calități. Oricum, suma viciilor este constantă. Așa se spune. I s-au găsit în casă, printre altele (inventarul se întinde pe 17 file ministeriale) 300 sticle Whisky, cam tot atîtea cartușe de țigări străine și ceva deodorante. Justificarea : au fost primite cadou de ziua de naștere de la subalternii recunoscători. De unde le aveau, dacă în comerț nu se găseau ? De ce nu au făcut cadou șefului șliboviță și țigări Tomis ?

Scaunul și funcția însemnau putere, avantajele ei imediate. Vorbeam de codul eticii și echității socialiste, iar noi trăgeam cu pușca în copii de la ferestrele caselor conspirative, de prin canale și de pe acoperișuri.

Bobu Emil, că tot era organizatorul partidului, a fost însărcinat să organizeze transportul morților de la Timișoara la București pentru a fi arși în taină. Au fugit peste granițe, ar fi fost explicația.

Dincă Ion a aflat despre morții și rănitii din București la anchetă. S-a dus în noaptea de 21 spre 22 decembrie pe străzi, chiar la Intercontinental—Dales, unde deja caldarîmul era roșu de sînge, dintr-un pamplezir. Ardea o autoamfibie, oamenii fuseseră striviți de mașini și împușcați ca iepurii, dar ei nu știa nimic. Omul care nu obișnuia să înjure.

Nici o valoare, nici o lege nu mai erau respectate. Regretele par firești după ce ai avut în mînă un dosar cu fotografiile măcelului, după ce ai avut dovada monstruozității pe care ai comandat-o sau ai girat-o, indiferent din ce motive ai făcut-o, fie și din lașitate.

Regretele ar fi fost tot atît de vii și de sincere, dacă revolta ar fi fost înăbușită în sînge și ei n-ar fi fost în boxa acuzaților ? Nu ! Ar fi mers totul ca și pînă acum. Asta e cel puțin părerea noastră.

O întrebare ne-a urmărit în timpul procesului. Modul de conducere, cinismul și brutalitatea fostului sistem politic, bunul plac transformat în lege, practicat în cel mai de sus eșalon al partidului și statului pînă la ce nivel în jos s-a repercutat ?

Vineri, 2 februarie, Tribunalul militar teritorial București a condamnat pe inculpații Postelnicu Tudor, Bobu Emil, Dincă Ion și Mănescu Manea la detențiune pe viață și confiscarea totală a averii personale, toți pentru învinuirea de genocid. De asemenea, Tribunalul a dispus degradarea militară a inculpaților Postelnicu Tudor, Bobu Emil și Dincă Ion.

O sentință judiciară ca o ștampilă purtînd cuvîntul ANULAT, aplicată pe un sistem politic bazat pe minciuni fără acoperire, susținut pînă în ultima clipă de delațiune și teroare.

Numai o autentică democrație va putea face imposibilă atît repetarea crimelor, cît și a relațiilor dintre conducere și popor, pervertite pînă la limite pe care abia acum le înțelegem la adevărata lor monstruozitate.

În magistrala sa cuvîntare, rostită la marele forum al inculpaților, tovarășul Manea Mănescu și-a exprimat profunda sa aderiune la cauza revoluției arătînd cu sinceritate și clarviziune comunistă că acordă o înaltă apreciere activității celor care l-au arestat și anchetat.

„Am venit aici" a spus tovarășul Manea Mănescu — deși, poate, ar fi fost mai corect să spună „am fost adus aici" — „pentru a declara adevărul și numai adevărul".

Ca simplu cetățean, apreciez că tovarășul Manea n-ar trebui să renunțe nici de acum înainte la costumele în dungi care-l prind atît de bine. Se știe că hainele în dungi subțiază, lucru pe care-ar trebui să-l afle și tovarășul Bobu. Subțiază și conferă o anumită eleganță prezenței oricărui dobitoc.

Vreau să spun că oricît ar fi omul de dobitoc tot își dă seama care e diferența dintre o sală de ședințe a c.c.-ului și una a tribunalului militar. Tovarășul Manea, dat fiind faptul că e un intelectual, a realizat destul de repede — în două ceasuri — deosebirea. Ca simplu intelectual, tovarășul Manea a criticat încă o dată cu toată asprimea pe tovarășul dictator și pe tovarășa dictatoare, arătînd că în nenumărate rînduri ei au încălcat disciplina de partid organizînd ședințe fără să anunțe dinainte ordinea de zi. S-a putut constata astfel că adevăratul om de știință în cepex nu era, cum greșit s-a înțeles, dictatoarea, ci tovarășul Manea. E drept că preocuparea sa neobosită pentru problemele economice l-au împiedicat să învețe acordul subiectului cu predicatul și că, de cîteva ori, intelectualul s-a exprimat tot atît de potrivit ca dobitocul ori ca satrapul feroce și animalic. Totuși, pînă la urmă, adevărul a ieșit la iveală. Mulți dintre noi credeau că tovarășul Manea e la fel de timpit ca și ceilalți acuzați. Ei bine, el nu-i la fel de timpit. Necunoscîndu-l îndeaproape, socoteam că e o vită încălțată. Recunosc și retractez tot ce-am putut să cred pînă în ziua procesului : tovarășul Manea nu e o vită încălțată. Indus în eroare de opinia cetățenilor simpli, am crezut că tovarășul Manea e un idiot sinistru. Îmi fac autocritica : nu mai cred că e un idiot sinistru. El e un modest, care a strîns ban cu ban, astfel ca să poată oferi poporului economiile sale de-o viață : 6 milioane lei. Chiar și în cele mai grele momente, tovarășul Manea număra bani.

E momentul să protestez împotriva cenzurii crîncene instaurate în televiziune ! Poporul nu a văzut secvența în care tovarășul Manea s-a repezit să sărute mîinile judecătorului în semn de omagiu. Dealtfel, multe alte secvențe au fost sever cenzurate. Din declarația sinceră a tovarășului Dincă lipsește evocarea momentului intrării sale în rîndurile conducerii partidului. A fost tăiată emoționanta frază adresată de familie tovarășului Dincă : „Mîncați-aș, i-a zis distinsa tovarășa Dincă, tu ai devia, nu te înhăita cu ăștia că o buleși. Nu mai ajungi niciodată bulibașă !". Tovarășul Dincă nu e nici dobitoc, nici satrap feroce și animalic. Ca și tovarășul Manea, tovarășul Dincă și-a păstrat personalitatea : a rămas ceea ce a fost dintotdeauna, un laș viteaz. Deși a fost *obligat* de dictatori să devină ministru, tovarășul Dincă nu a uitat de unde a plecat. El i-a protejat pe cei din rîndurile cărora provine, i-a apărat de miliția vîndută tiranului, personal s-a ocupat de redactarea a numeroase decrete de amnistiere, astfel că atîți neamurile cît și concetățenii din străzile Covaci și Șelari au putut să îndure odioasa dictatură personală a ceaușeștilor spunîndu-și adeseori la ureche : „Dincă e cu noi !".

Din desfășurarea procesului a reieșit că odioasa dictatură i-a împins de la spate pe numeroși oameni cumsecade să ajungă miniștri și membri ai ceceului. Terorizați de ideea că pot fi în orice clipă avansați, o mulțime de intelectuali delicați, ca tovarășul Manea, soți model și zălari de frunte, ca tovarășul Dincă, dobitoci din convingere, ca tovarășul Bobu, și satrapi feroce și animalici, ca tovarășul Postelnicu, au trăit vieți duble ori triple. Tovarășul Dincă, spre exemplu, care de mic copil era preocupat de problemele curățeniei — avînd în acest sens pilda mamei sale, o femeie care toată viața a măturat numai în centru —, a luptat, în perioada 20—22 decembrie 1989 să-și împlinească vocația : personal a cules de pe jos sticle și borcane sparte, haine însîngerate și tanchete încendiate astfel ca, în amintirea scumpei sale mame, centrul să arate curat. Tovarășul Manea, istovit de adunări și scăderi, fără ordine de zi, a dormit visînd că adună și scade și, apoi, se trezește ca să adune și să scadă. Tovarășul Bobu, care toată viața a fost împiedicat să declare ceea ce era evident pentru toată lumea, — că e un dobitoc —, repeta în gînd, ca nu cumva să uite, cuvintele ce aveau să-l facă, în sfîrșit, faimos. În sfîrșit, tovarășul Postelnicu, care a fost somat să fie ministru ratînd astfel o splendidă carieră de satrap șef la pompieri, sau vameș feroce și animalic pe relația vest, și-a plîns de milă fără martori.

Din nefericire pentru inculpați, martorii care ar putea să confirme adevărul celor declarate de ei sînt morți. Ca simplu cetățean, mă gîndesc că, dacă ar mai fi în viață și ar apărea ca martori ai acuzării în procesul Mănescu, Dincă, Bobu, Postelnicu, dictatorul și dictatoarea — cum cu infinită tandrețe îi alintă cei patru — ar fi în stare să jure că ei, de fapt, n-au vrut să devină șefi de stat, că ar fi preferat să fure geamantane și să vîndă semințe. Dar că, deși s-au împotrivit tot timpul, au fost obligați să accepte situația, presați, bineînțeles, de Mănescu, Bobu, Postelnicu și Dincă.

Și așa mai departe.

„Rechizitoriul" : **OPREA GEORGESCU**
„Pledoaria" : **TUDOR OCTAVIAN**

Noua telegramiadă?

Mă uimește, ca să nu folosesc un cuvînt mult mai tare, ploaia de telegrame și adeziuni. O adevărată telegramiadă și adezionadă, cum le numeam noi, ziariștii.

Mă gîndesc că n-ar fi lipsit de interes să intrăm, cît de cît, în amănuntele acestui sistem de propagandă. Telegramele care au apărut cu zecile de mii în ziarele de altădată și prin care poporul își manifesta „totala adeziune" față de „genialele" cuvîntări, față de remarcabilele rezultate ale vizitelor de lucru, sau cu ocazia zilelor lor de naștere, ca să nu mai vorbim de conferințele naționale sau de congrese, în timpul cărora nu mai puteai citi nici un ziar, n-au fost niciodată scrise de oamenii muncii, de colectivele unor întreprinderi, de comitetele de partid etc. Toate, dar absolut toate, au fost „opera" ziariștilor care primeau indicații foarte exacte de la „centru", adică de la Secția de propagandă a partidului. Acolo, împreună cu Secția organizatorică, se stabileau tonul, frazele și epitetele pe care o telegramă și o adeziune trebuiau neapărat să le conțină. Mai apăreau, pe ici-colo, și „contribuții personale", unele pline de zel, altele datorate faptului că un adevărat ziarist nu putea să execute la nesfîrșit variațiuni pe aceeași temă. În linii mari, însă, în proporție de 90 la sută, ziariștii nu săreau peste „litera legii", adică peste textul prestabilit.

În ce mă privește, după ce se stabilea, ca într-un veritabil stat major, cine anume are „dreptul" de a scrie o telegramă, o adeziune, sau o felicitare, trebuia să-i contactez pe presupușii oameni : artiști, scriitori, ingineri, directori de întreprinderi, președinți de C.A.P., muncitori, în mod special Eroi ai Muncii Socialiste, țărani cooperatori etc. Respectivii primeau vestea în fel și chip, foarte rar întîmplîndu-se ca vreunul să refuze. Numai că, deși oameni pricepuți în meseria lor, stăteau cam prost cu... scrisul, frazeologia și tipicul acestor materiale fiind aparent incilcită. Drept urmare unii erau

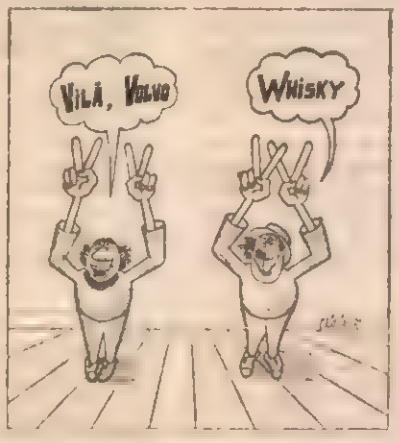

foarte încîntați ca ei să semneze un text pe care, de regulă, îl scriam noi, ziariștii. De precizat că noi îl scriam, dar banii pentru colaborare îi luau ei, semnatarii, dacă ei țineau morțiș să intre în posesia „drepturilor de autor". Ei bine, bănuind că ați înțeles cît de cît falsitatea acestor telegrame și adeziuni, ar fi cazul, măcar acum, în ceasul al 12-lea, să-mi cer scuze în fața Ilenei Balotă, în numele căreia am scris pe puțin 7—8 materiale (bineînțeles că distinsa artistă nu a cerut niciodată drepturi de autor), sau față de Ion Besoiu, sau Dan Băncilă, un decorator deosebit. Nu au, oameni buni, nici o vină că au semnat acele texte ! Nu pot să pun în discuție nici măcar faptul că ar fi putut refuza, pentru că nici eu, la rîndul meu, după ce se stabilea lista cu „aleșii", adică listele pe care se aflau numele lor, nu puteam să nu le fi scris. Aș fi riscat să fiu dat afară din serviciu, iar ei, pînă la urmă, la intervenția diverselor „forțe oculte", tot ar fi trebuit să-și dea acordul de-a semna acele inepții. Nu era, cu alte cuvinte, nici o ieșire. Au fost, recunosc, și cîteva cazuri de excepție, poetul Șt. Aug. Doinaș, de exemplu, a refuzat, nu chiar categoric, invocînd că nu se simte prea bine, iar alți artiști plastici de renume se angajau de fiecare dată că la proxima campanie vor participa cu tot sufletul, dar, deocamdată, au cîte ceva de lucru. Cu alte cuvinte, în această delicată problemă teroarea era împinsă pînă la maximum, mai ales că toate convorbirile, efectuate în general de la redacție, erau, firește, înregistrate.

Dar, dincolo de acest mecanism, pe care l-am divulgat în linii mari, neposedînd chiar toate amănuntele, ceea ce voiam neapărat să spun este faptul că sistemul telegramelor și al adeziunilor era, pentru mine, dovada unor veritabile „minciuni în fals" cum se exprima, la foarte succinta sa judecată, țiranul .Un fals înfiorător, fără nici o acoperire.

Și tată că, din primele zile ale Revoluției, mi-a fost dat să văd, la televizor, zeci și zeci de oameni exprimîndu-și tot felul de adeziuni, mulți dintre ei citind cîte un text pe care, cicătelea, l-au semnat toți colegii lor. A căzut o dictatură, dar nu și unul din cele mai odioase sisteme de propagandă. Știu, se poate invoca răspunsul că dacă altădată telegramele și adeziunile erau false, de această dată ele sînt reale. De acord. Dar pe mine sistemul acesta mă uimește, mă înspăimîntă. Indiferent de conținut, mă îngrozește ambalajul. Și pentru că tot am adus vorba de conținut; multe din frazele noilor telegrame și adeziuni seamănă, vai !, atît de mult cu ceea ce a fost !

Așadar, ca ziarist român — încă în viață, cum spunea un vechi coleg de-al meu — dar și ca om, cred că s-ar putea găsi și o altă cale pentru ca poporul să-și expună punctul de vedere. Nu știu care alta, nu știu cum trebuie să se manifeste, dar, vă rog să mă credeți pe cuvînt, așa nu se mai poate. Această superbă sete de democrație a poporului român, această imensă plăcere de a-și manifesta opinia, de a exercita, mai bine sau mai rău, democrația nu trebuie să aibă nimic comun cu telegramiada și adezionada de altădată.

VICTOR NIȚĂ ■

Cum să-ți poți reprima nostalgia dulcelui cîntec popular și mobilizator „Hai să facem o gospodărie / colectivă și la noi în sat" ? Și cînd vezi că-n jurul tău se muncește de zor la ajcătuirea unor noi și noi partide a căror originalitate nu stă atît în platformă (aceasta e, uneori, simpla susținere a alteia, și așa foarte solid susținută), cît în numele care sînt cocoțate pe respectiva platformă, cum să nu te prinzi și tu vorniește, cuiînd la sirba atît de largă, că partidul pe care abia l-ai alcătuit are democrație „și reală și originală", că el reprezintă și revoluția și evoluția ?

Tentația e mare, Doamne ferește !

Sigur, un sistem pluripartit chiar asta înseamnă : multe partide. Noi avem deja 30 de partide, dacă numărul lor nu va fi crescut în cele două zile care reprezintă intervalul dintre scrierea acestor rînduri și apariția revistei. E bine, e rău că avem atît de multe ? E bine, dacă ne gîndim că ele pot reprezenta viziuni *diferite* asupra organizării politice a societății. Dar oare chiar toate reprezintă viziuni diferite ? Nu ne îndoim, se vor constitui alianțe electorale și chiar platforme comune, pînă la urmă electoratului îi vor fi oferite doar cîteva căi (în nici un caz de ordinul zecilor) spre a și-o alege, pentru o perioadă determinată pe cea care crede că-l reprezintă. O cale, cea esențială, a democrației, și-a oferit-o poporul însuși prin revoluție. Problema care se pune, în lupta politică ce a început deja, înaintea declanșării oficiale a campaniei electorale, este cea a *administrației revoluției*.

O întrebare falsă, dar frecvent formulată, este următoarea : care ar fi partidul care ar reprezenta cel mai bine sensul real al Revoluției române ? E falsă, tocmai pentru că existența unui *singur* partid, indiferent care ar fi acela, sau formarea unui partid atît de puternic încît celelalte ar urma să facă (nu pentru multă vreme, fiți siguri !) simplă figurație ar anula, în cele din urmă, însăși revoluția. Nu doar înlăturarea unui dictator, ci însăși înlăturarea dictaturii s-a cerut la 22 Decembrie. A înlătura dictatura înseamnă a te opune, *din principiu*, oricărei tendințe de restaurare a acesteia. Chiar dacă restaurarea se face cu promisiuni generoase, chiar și cu ceva măsuri de îmbunătățire a vieții zilnice, chiar și cu înfrumusețarea fațadei politice.

Atunci, cum ar trebui să ne întrebăm ? Pur și simplu dacă, și în ce măsură, partidele politice, începînd cu Frontul, continuînd cu partidele istorice reînviate și cu partidele recent constituite, fie că vor guverna, în cadrul unor alianțe, fie că vor fi în opoziție, în cadrul altor alianțe, fie că se vor mulțumi să acționeze solitar, ca grupuri sociale de presiune, pot asigura, în ansamblu, o viață politică democratică în România. Răspunsul nu e greu de dat : în măsura în care mai multe partide vor căpăta suficientă forță pentru a se exprima pe cale parlamentară și guvernamentală, democrația românească va funcționa cu adevărat. Electoratul va decide periodic ce partide guvernează și va avea posibilitatea efectivă să sancționeze la alegeri acele formațiuni politice care i-au înșelat așteptările. Și opoziția, la rîndul său, remaniindu-și permanent mijloacele, ba chiar și scopurile (căci, oricît de istoric ar fi un partid, el nu poate aspira la conducere dacă nu devine contemporan, dacă nu este mereu contemporan cu ce se întîmplă), are, permanent, șansa reală de a cîștiga sufragiile pentru a guverna.

Hai să facem partide!

Atunci, e clar că nu e rău să avem multe partide. Oricît de diferite ar fi platformele acestora (și nu pot fi chiar foarte diferite), se pot constitui alianțe de guvernare și, desigur, alianțe de opoziție. Dar dacă numărul mare (nu cumva prea mare ?) de partide nu înseamnă, în practică, poziții realmente diferite, ci, cum zice neexperimentatul în democrație popor român, „aceeași Mărie cu altă pălărie" ? Atunci chiar că se schimbă chestia. Căci în măsura în care mai multe partide, care pot reprezenta tocmai pălăriile diferite pe care și le schimbă aceeași Mărie, ar ajunge, prin campanii electorale diferite, în formă dar cam la fel în fond, să obțină o îngrijorătoare majoritate, în cadrul unei alianțe declarate sau nu, s-ar afirma, nu-i așa, tot cam „partidul unic far".

Să fie, deci, partide cît de multe, dar să fie diferite de-adevăratelea. Că de ales, cu șanse de guvernare, vor fi alese tot cele cu mai mulți aderenți, deci cele puternice care exprimă o reală putere populară, adică tocmai democrația *pe*, grecește, *demos* înseamnă *popor*, iar *cratos* înseamnă putere. Societatea de dinainte a încercat să ne bage în cap teza *poporului unic*. Și n-a făcut-o întîmplător. Un popor unic înseamnă o unică putere a poporului, deci o unică democrație, exprimată de un unic partid. Care partid știți dumneavoastră care-a fost și ce-a făcut. Sigur, poporul român e unit în interesele sale fundamentale. Dar în interesele politice, economice, sociale, culturale s.a.m.d. ale fiecărui moment istoric există o firească diversitate de interese. De unde și nevoia unei diversități a politicii și a partidelor care reprezintă aceste interese. Care le reprezintă și care le *exprimă*. Le exprimă guvernînd sau în opoziție, le afirmă prin adoptarea de legi sau prin amendarea unor legi. Și le exprimă des, în perioade istorice determinate, că și interesele se mai schimbă. Tot regimul trecut vorbea de opțiunea fundamentală a poporului român pentru mîine, pentru zorii de aur și așa mai încolo. Arendase istoria și pentru noi și pentru copiii și pentru strănepoții noștri. În democrația pe care o realizăm acum, nu vom mai alege pentru milenii ci pentru vreo 4 ani. Iar dacă lucrările nu merg bine, știm că există și alegeri anticipate. Se zicea mai înainte că drumul pe care o luaserăm, cam de-a hăisa, nu se va schimba niciodată, ba se va schimba cînd o face plopul mare și răchita micșunele. Am văzut cu toții, la Crăciun, plopii au fost plini de mere.

Hai să facem partide ! Dar să le facem dacă sîntem în stare să afirmăm un drum politic propriu. Nu să defrișăm, să asfaltăm, să aducem aplaudatorii ne marginea unui drum, al unui singur drum pe care partidul atoatebiruitor, singurul partid care ne exprimă interesele de azi, de mîine, de răspoimîine și de peste 2000, 2050 de ani va defila surizînd triumful unei noi dictaturi care să trebuiască s-o mai răstoarne o dată alți tineri, jertfind alte vieți.

CONSTANTIN DUMITRU ■

Brînză și comunism

(Urmare din pagina 1)

Comunismul la noi nu e asimilat cu ceaușeștii, ci cu toate categoriile de abuzuri, manifestări brutale, comportamente feudale, slugărnicii ierarhizate. De fapt, cu ceea ce includem în lipsa de caracter. Sluga se purta cu slugile din sub ordine întocmai cum se purta cu el stăpînul. Partidul număra 3,8 milioane de membri. Pe lîngă aceștia, pe lîngă direct manevrabilii, partidul conta pe o masă de șantajabili, pe masa celor care aveau depuse dosare de intrare în partid. Existau, apoi, uteciștii, șoimii patriei și toată armata de slujbași intru coordonarea dopajului ideologic. Spre exemplu, autorii de manuale școlare. Dar membrii de partid aveau familii. Practic, două treimi, dacă nu cumva mai mult, din populația țării suporta un control imediat sau mediat „pe linie de partid".

Comunismul, în România, nu e asimilat, cum atît de nenuanțat o spune domnul Silviu Brucan, cu ceaușeștii. El e asimilat cu pătura conducătoare, cu păturicile intermediare și cu pleburile de toată mîna, cu cei care au făcut pe dracu în patru ca să aibă număr mic la mașină ori haine de piele tip „activist", cu abonații la oasele de comenzi, conform listelor aprobate de primării, cu golănimea intelectuală și semi din întreprinderi care, sub pretextul activităților politice, lipsea de la locul de muncă exact cînd era mai multă treabă, cu miliționii care-i păzeau pe hoți de mînia cinstiților, cu directorii grobieni și lacomi, cu privilegiații, exceptații, tolerații și atașații de toate naturile și, nu în ultimul rînd, cu protejații care primeau locuință din „fondul gospodăriei de partid". (Comedia e că majoritatea dizidenților politici vestiți, dați afară din case odată cu prima limpezire revoluționară a conștiinței lor, a binemeritat locuințe din acest fond privilegiat, naționalizat în '45 și adăugit prin abuzuri succesive).

Cînd referim la comuniști și la spaima pe care o induce în popor ideea că noii conducători ai țării s-ar putea alege din cei vechi, nu referim la cele două treimi din țară, ci numai la categoriile impilatoare. La proces, criminalul Dincă aproape că reușea să convingă că el a avut un moment de lașitate cînd nu a acceptat demisia marelui satrap. Adevărul gol-goluț e că lașitatea lui s-a manifestat plenar, — ca să zicem așa în limbajul pe care-l pricep alde Dincă — vreme de 25 de ani și chiar mai mult, din ziua în care a întrevăzut posibilitatea parvenirii printr-o sultă de lașități, în care una o condiționa pe cea'altă.

Nuanțat, chestiunea comunismului la noi se pune astfel : pe lîngă vina capitală a conducătorilor cu rang mare care au urcat scara lașității treaptă cu treaptă pînă pe palierul crimei, poporul consideră drept vină comunistă orice fel de abuz, considerat ca atare de codul penal, de codul civil și de toate codurile scrise sau nescrise ale existenței civilizate de tip european, abuz rămas nesancționat și constituind prin aceasta o amenințare permanentă. Cei mai mulți conducători de instituții și întreprinderi sînt înlăturați de masa salariaților nu atît pentru incompetență în plan profesional cît pentru abuzurile săvîrșite cu acoperirea funcției și, îndeosebi, a calității de șef „pe linie de partid", de acoperirea pe care o oferea relația zilnică la județeana de partid ori încîrdășirea și înrudirea cu activiștii, securiștii, oportuniștii și limbiștii notorii.

Trebuie să procedăm gîndind nuanțat politicul chiar dacă, în materie de tîrgueli, am rămas tot la „aveți brînză ?". Pînă la „rocfort și camimber" — cum emoționant se exprima o vînzătoare în fața a două etichete risipite dintr-un pachet cu ajutoare — mai va, deși probabil nu prea mult. Dacă nu avem încă posibilitatea să tăifăsuim despre fromajurile preferate, e momentul potrivit să ne lămurim ce-i cu comunismul, singura doctrină politică din întreaga istorie a doctrinelor politice care s-a manifestat în temeiul unor concepte precum dictatură (a proletariatului), lagăr (socialist) și indicație (nu lege).

Fotografii de VICTOR RĂDULESCU ■

Lăcomia de putere

Ceea ce-am văzut pe străzi și în piețe, cît și ceea ce ni s-a arătat la TV — duminică, 28 ianuarie 1990 — în transmisiile din fața Televiziunii și din Piața Victoriei, ne-a umplut de-o profundă tristețe. Oameni strigînd în stațiile de metrou lozinci contradictorii și ieșind pe străzi cu o forță a furiei neprevestitoare de bine, aceiași oameni adunați în Piața Victoriei într-o tălăzuire amenințătoare, convulsionînd mai degrabă presiunea unei materii telurice, magmatice, decît consistența rațională a unei prezențe umane de masă, emanînd în aerul irespirabil al momentului mai degrabă deruta și înfricoșătoarea iminență a unui cataclism natural decît consensul unei unanime victorii — iată, în cîteva cuvinte, o secțiune friguroasă prin starea de spirit a ceșoasei zile de duminică.

Ar fi multe de spus despre toate acestea. Este, însă, în toate un lucru despre care nu se poate tăcea. La masa rotundă din sediul C.F.S.N., în cursul „tratativelor" cu partidele politice prezente, în timp ce strigătele mulțimii de afară subțiau pînă la inexistență zidurile de beton ale clădirii, n-am văzut (decît în rare secvențe) oameni, ci doar contondente fețe politice, vîrfuri otrăvite de săgeți, vîrfuri lacome de lance, capete cauciucate de baston, guri de tun, focoase de proiectile. Oamenii erau jos, în stradă, aceia erau adevărații oameni, ei și-au vărsat sîngele, ei cîntau, ei strigau, negau, afirmau, cereau, ei sperau — și în toate acestea erau oameni sută la sută, oameni îngrijorați de propriul lor viitor, de pîinea zilnică, de locul de muncă, de viitorul copiilor lor și al țării. Absolut nici o legătură nu păreau să aibă discuțiile penibil de abstracte, inuman de abstracte și subtile, dinăuntrul cu masa concretă de oameni, teribil de concretă și convulsivă a umanității de afară.

În prima lună de după Revoluție, C.F.S.N. a cîștigat inima bună a țării, un popor întreg, trezit după o lungă noapte de dictatură, s-a îndrăgostit pur și simplu de inteligențele unor lideri ai săi — emulemele noii noastre libertăți, oameni și demnități umane. Dar acestea s-au întîmplat pentru că întreg C.F.S.N., prin măsurile luate imediat, și-a arătat dimensiunea profund umană a ființei lui, erau măsuri dictate de conștiința umană imediată a componenților, de rațiuni umane netrucate, nemediate politic, ei acționau în acele clipe istorice, unice, ca oameni pur sînge care întîlneau fața și conștiința însîngerată, sufletul mutilat al semenilor lor. Într-un interviu acordat unei delegații franceze s-a afirmat: nu ne interesează acum partidele și forma de guvernămînt, toate acestea sînt mărunțișuri acum, pe noi ne interesează omul, umanitatea lui mai presus de toate ismele politice.

Am trăit în această utopie (care n-am mai fi vrut să se termine niciodată), în acest leagăn al umanismului pur — cum n-a mai existat la această oră nicăieri pe planetă și datorită căruia am cîștigat speranța de curățire morală și descojire politică a ființei întregi umanități înăbușite sub solzoase platoșe partinice, — am trăit în această iluzie meritată, după zeci de ani de carapacizare țestoasă a fragilei noastre conștiințe umane, doar extrem de puțin, vîrsta de aur a demnității și umanismului curat n-a ținut decît o lună.

Între fața caldă îndurerată și liniștitoare, pe care ne-au arătat-o vorbitorii în primele zile ale Revoluției, oblojind un popor întreg cu sufletul lor uman, cîștigînd întreaga țară tocmai prin deschiderea aceasta neconditionată a, tuturor barierelor inimii, prin comunicarea de la egal la egal, de la om la om, de la durere la durere, de la rușine la rușine, între prezența aceasta inițială, de nesters din istorie, și imaginea crispată, neputincioasă, a acelorași politicieni n-a trecut decît o lună: dureroasa lună de migrație a omului pur uman și dintr-o bucată către imprevizibilele fețe ale omului politic, din bucăți.

Dar poporul acesta vrea să aibă, măcar de acum înainte, în fruntea lui oameni ca oamenii și ca lumea, nu politicieni care și-au uitat tocmai omul de acasă din ei, cei șapte ani de omenie părintească de acasă, — oameni pe care să-i intereseze în exclusivitate pîinea zilnică a semenilor lor, căldura, lumina, hrana zilnică, temele copiilor, jucăriile și locurile lor de joacă, valorile artistice și moralitatea, mai ales moralitatea generală, nu propria lor întrare megalomană în istorie.

Politica e ca inima unui om. E bună numai atunci cînd nu face zgomot, cînd nu știi că ai inimă, cînd nu știi — ca țară — că ai politicieni. Politica și politicienii săi trebuie să stea ascunși, nu la vedere.

Puterea politică e bună doar cînd e tăcută, neștiută, nesimțită de nimeni și tocmai prin aceasta, în slujba totală și necondiționată a omului. Dar noi ce-am văzut la masa rotundă din Piața Victoriei, din craterul unui vulcan pe cale de-a izbucni sîngeros în fiecare clipă? Politicieni care uitaseră că sînt oameni și care, mai ales, erau surzi și orbi la talazuirea oceanică a atîtor destine umane concrete din jurul lor. Monologul absolut al puterii ceaușiste a fost substituit — să sperăm că doar în acea zi nefastă — prin divizarea absolută a puterii. E același lucru. Același dezastru! Și afară erau oamenii. Mulțile de vieți umane, în preajma imediată a sîngelui și a crimei.

Acesta e rostul politicii unei țări: să lucreze în fața oamenilor, fără ascunzișuri, asigurînd, cu bunul simț și anonimatul total al unei inimi perfect sănătoase, binele mers al treburilor publice.

Cea mai politică inimă este cea care bate zi și noapte și transportă sînge în tot organismul, nu vorbe. Cea mai inimoasă politică este cea care tace și face mai mult pentru omul concret și zilnicele lui nevoi umane, decît pentru propria ei autonomie. O inimă care n-ar lucra decît pentru propria ei istorie, pentru autonomia ei, ignorînd trupul în care bate, ar fi inima celui mai înspăimîntător cancer din lume și noi am trăit deja toate acestea. Nu mai vrem să le traim niciodată de acum înainte. De aceea ne temem și vom ieși în stradă ori de cîte ori vom simți amenințîndu-ne în istorie primejdia aceasta!

ION ZUBAȘCU ■

"Noi sîntem poporul"

A trecut o vreme în care multă lume a mîncat pîine pe seama cuvintelor *patrie* și *popor*, dar nu atît de mult încît să renunțăm la șabloanele lingvistice înghițite cu lingurița preț de șaptezeci decenii. Folosind „interesele poporului", destui netrebnici l-au tratat ca pe un animal de povară. În numele lui, s-au făcut atîtea fărădelegi încît ne-ar trebui măcar o doză de reticență atunci cînd l-am rosti numele și o frică teribilă cînd ne-am angaja să vorbim în numele lui. Cu atît mai mult în clipa cînd pretindem că hotărîm pentru el, că decidem chestiuni care țin de viitorul lui. Deși viitorul unui popor poate fi pus la grea încercare, toate tentativele de a-l subordona unei singure idei, unui interes meschin sau unui orgoliu au sfîrșit lamentabil. Căci drumul, său prin veacuri, e mai presus de piticoții care-l încalecă, de catastrofe naturale sau politice. Deși poate fi înhămat, poporul nu e nici cal de vînzare, nici cal de călărit, nici turmă de mînat îndărătul măgarului. Oricîte greșeli pot face colectivități mai mari sau mai mici din cadrul unui popor, oricît ar putea fi ele manevrate, pînă la urmă vine clipa iluminării. Pentru că își privește istoria, valorile culturale, învățămintele și din propriile sale resurse, se întoarce cu fața spre adevăr, spre dreptate, cumpătare și înțelepciune. Și cînd un om zice, „împreună cu poporul" și repetă asta la modul aproape ostentativ, cel mai simplu e să întrebi: dar dumneata ce vrei? Ultimul care și-a luat tălpășița din privirile oamenilor a fost domnul Mazilu pentru o seară în care a încercat să strige cu pumnul strîns „noi sîntem poporul". Și lumea tot n-a învățat din asta, deși în două luni a avut parte de exemple **atît** de grăitoare. Comerțul sentimental cu acest cuvînt s-a dovedit a fi în cele din urmă falimentar. Și totuși, n-a trecut mult și străzile au fost invadate de grupuri de oameni care strigau o lozincă pe care nu mi-o putusem imagina decît în gura lui Cațavencu. Înfierbîntați peste măsură strigau din răsputeri, „noi sîntem poporul", fără să ezite o clipă la gîndul că ar putea să nu fie. O asemenea afirmație ar merita privită cu reticență chiar și atunci cînd într-un forum enorm s-ar putea reuni chiar toți, absolut toți membrii unui popor.

Și atunci ar mai fi loc pentru o reținere în a striga la nesfîrșit „Noi sîntem poporul". Numai clipa de consens ar îngădui o asemenea rostire care în aceste zile se practică pentru a insinua că oamenii care o scandează se identifică acestei supreme instanțe. Una din lozincile partidelor istorice în perioada interbelică era tot „noi sîntem poporul", ca mai apoi, în perioada proletcultistă, alții, cu alte interese, să strige și ei „noi sîntem poporul", și după ei pelticul, în numele acestei supreme instanțe, să comită aberațiile cu care să se califice direct în turneul final al monstruozităților acestui veac. Și iată că, la puțină vreme, în numele poporului vorbesc lideri, vorbesc și strigă grupuri mai mici sau mai mari, ba chiar o gazetă publică fotografiile unei mulțimi înfierbîntate, scriind peste ele „Frontul e poporul". De aici pînă la alte aberații mai e puțin. Din respect pentru istoria noastră, pentru valorile poporului român pentru toți cei care au cîștigat sau au fost înfrînți în idealuri nobile, a vorbi în numele poporului, a te insinua în locul său pare și va fi totdeauna o indeletnicire trecătoare și ieftină. Cu atît mai mult în tranșarea unor dispute politice.

CORNEL NISTORESCU ■

99 de morți acuză!

Am poposit pe 18 ianuarie, la aproape o lună după zilele însîngerate. Rănile sînt vii, le aflăm în toate ungherele orașului, unde armata cu tancuri stă încă de veghe.

...În Piața Republicii, unde pe altarul în aer liber continuă, ca într-o procesiune perpetuă, să sosească oameni de pretutindeni din Transilvania și din străinătate, să depună flori și lumînări aprinse în memoria celor căzuți. Aici au fost primii răpuși.

Pe străzile cu imobile distruse, cu acoperișurile decapitate, cu ochii ferestrelor scoși de sufiul bombelor incendiare, cu hălci de ziduri zburate. Pe Bd. Vasile Milea (denumite astfel, după revoluție, arterele Octombrie Roșu și Bd. Gh. Gheorghiu-Dej) sînt cele mai multe, pe Oituz, Mirăslău, Călugăreni (ce destin, pe străzile cu nume eroice din istoria neamului !), pe Calea Dumbrăvii... Pe Bd. Vasile Milea nr. 29, colț cu str. Mirăslău, a fost o grădiniță de copii. Situată față în față cu Școala de ofițeri pe care teroriștii au asaltat-o cu tiruri de mitralieră două zile și două nopți, refugiindu-se, pentru a trage nevăzuți, pînă și în acest local al inocenței, a fost de-a dreptul pulverizată. Molozul a și fost evacuat, au rămas doar resturi de cărămizi carbonizate. Orice altă clădire se va înălța acolo, ne spun trecătorii, va trebui să amintească de tragedia nopții de 22 spre 23 decembrie 1989, o crudă „noapte a Sf. Bartolomeu". (În revanșă dreaptă, grădinița și-a reluat, de cîteva zile, cursul normal în localul unor ateliere de blănărie ale fostei gospodării județene de partid.)

În cimitirul vechi, unde nu s-a putut intra pentru a fi îngropați jertfiții revoluției, așa încît nu li s-a putut asigura un „cimitir al eroilor tineri", așa cum ar fi meritat, fiindcă și de aici strigoii au amenințat. În disperare, în retragere, ori pentru a-și inhuma, pe furiș, proprii lor morți, s-au ascuns în cavouri, în cripte, au profanat pînă și mormintele, și au tras. Ferăstruicile sparte plîng cu lacrimi de acuzare.

În chipurile răniților aflați, încă mulți, saloane întregi, în spitalul județean.

În tristețea, vecină cu disperarea, a tinerei întîlnite la sediul serviciului de pașapoarte cu cererea de plecare urgentă la Viena, să stea la căpătîiul fratelui mutilat și transportat acolo unde se mai încearcă supraomenescul recuperării lui pentru viață, de către medicii veniți la Sibiu să ajute rănitii să trăiască.

„Tragem fără somație!"

Martiriul Sibiului, spun documentele, n-a fost mai puțin tragic decît al Timișoarei sau al Bucureștiului. Președintele Consiliului municipal al Frontului Salvării Naționale, dr. ec. Ioan Bogdan, ne pune la dispoziție o copie după stenograma ședinței de birou (al comitetului județean de partid) convocată de nicu ceaușescu, pe 17 decembrie, după teleconferința lui tătucu de la București. Transcriem un fragment edificator asupra existenței unui plan dinainte stabilit al măcelului împotriva populației. „Tov. Nicu Ceaușescu : Tov. Dragomir, Radu, Rotariu, voi în alarmă. Nu avem probleme, dar luați măsuri. Tov. Vișan, rămîi la sediu la Sibiu, tov. Reimer, la Mediaș, Agnita, tov. Constantin, la Cisnădie, tov. Bleahu Elena ; să vedeți cu Mirșa, Copșa Mică cu tov. Popescu, Broju, alți activiști, șefi de secție.

Să vă spun ce s-a întîmplat la Timiș. Un preot excomunicat (Kercheș) de către clerul lor și evacuat din oraș a produs o răzmeriță, adunîndu-și niște zăpăciți. Ați reținut, din acest moment sîntem în stare de război. Intrăm cu toate unitățile în sistem de luptă, nu de necesitate. Fiecare veți lua măsurile necesare, totul se raportează la telefon direct și în interior.

Armata, internele, gărzile, acționați fără discuții, veți fi pe poziție cu sistemul în care este stabilit. Tragem fără somație..."

Și așa s-a întîmplat, în afara armatei și gărzilor patriotice, toate celelalte cadre indicate în „sistem" au tras cu o incalificabilă ură și bestialitate, timp de aproape 7 zile. La ora vizitei noastre, poliția din Sibiu — atît din lipsă de cadre cît și pentru că asupra celor rămași în viață, dacă nu sînt arestați, planează, firesc, suspiciunea — este transferată din alte localități ale țării, inclusiv comandantul. Col. Suceava este sosit dintr-un alt județ. Om prodigios, prompt în decizii dar calm, devotat revoluției, ține bine în mîini ordinea orașului.

Bilanțul dispozițiilor criminale îl aflăm la Spitalul județean, de la directorul acestuia, dr. Romeo Elefterescu, și de la medicul anatomo-patolog Liviu Cocora.

90 de morți. Cei care au ajuns la morga. Vor mai fi fost poate și alții, sustrași. Mai ales trupurile teroriștilor. Timpul și cercetările vor dezvălui poate și alte cifre și alte adevăruri.

181 de răniți, dintre care **131 internați grav și foarte grav** ; 9 au decedat între timp, 7 cazuri disperate au fost preluate în clinici din Viena (4) și Germania Federală (3) în ultima încercare de recuperare pentru viață.

Trei bărbați cu ochii marcați de oboseală cronică — dr. Romeo Elefterescu, asistentul de terapie intensivă Laurențiu Stoimențială". În aceste condiții, s-a lucrat zile și nopți la 8 mese chirurgicale, în toate sălile de operații ale spitalului, indiferent de secție, pînă și în cea de obstetrică-ginecologie.

Primul rănit, să reținem, a fost adus pe **21 decembrie, ora 10,45,** așa cum este notat în registrul de la camera de gardă a secției de urgență. Muncitorul Sorin Timariu de 23 ani. Al doilea, la o jumătate de ceas, Ioan Mititelu, de 35 de ani, este adus dar nu mai are șansa unui prim ajutor, în drum spre spital decedase. Apoi, Hoseger Simion, 27 de ani, din Miercurea Sibiului, apoi Filip Ciprian, 11 ani...

La Sibiu, revoluția s-a declanșat pe 21 dimineața, orele 9,00. Sau, mai exact, pe 20 și mai corect pe 19 decembrie, ne vor preciza rănitii întîlniți în saloanele spitalului. În aceste zile au apărut în centrul orașului, lipite pe ziduri, pe stîlpii rețelelor electrice afișe-apel scrise laconic, și simbolic, alb pe negru (la Timișoara era doliu), pentru adunarea din Piața Republicii pe 21, dimineața, orele 9.00 declanșat măcelul. În 22, tot mai mulți manifestanți, au blocat bulevardul (azi Vasile Milea), au pornit spre județeana de partid, au umplut piața nouă din fața magazinului „Dumbrava", cerînd arestații, cerînd „jos clica odioasă", Libertate, Democrație și „O viață omenească". Năpîrcile au aflat și au constatat că armata nu va trage în popor și s-au năpustit asupra ei. Elevul sergent Botea Valeriu, an II subofițeri, 20 de ani, de fel din com. Beceni, jud. Buzău, ne povestește că în data de 21 decembrie au fost duși în Piața Republicii „să apărăm muzeul Brukenthal și C.E.C.-ul. În ziua de 22, pe la orele 12,30—13, cînd au început să tragă masiv în demonstranți, s-a tras și în noi. Un ofiter și un elev de pe TAB au fost împușcați și au murit". „Pe elev îl chema Mițiți Dan, îl completează Șef Virgil. Era anul I-infanterie, avea 18 ani, în februarie ar fi împlinit 19. Era din Baia Mare". Dar cîte jertfe și victime nu au dat elevii și profesorii lor din Școala de ofițeri activi din Sibiu ?

Fotografii de ELENA GHERA ■

„Frați de glonț"

...S-au adunat. Au început să demonstreze pașnic. Înconjurau piața, îngenuncheau în fața catedralei, făcînd rugăciuni, se regrupau în jurul statuii lui Gh. Lazăr, refăceau drumul cîntînd „Hora Unirii", „Deșteaptă-te, române", „Tricolorul". Au apărut între ei, spintecînd rîndurile, mașinile ARO albastre ale miliției, din care tipi ofensivi îi întrebau pe demonstranți : „De ce nu sînteți la locurile de muncă ? De unde ați apărut ? Ce căutați aici ?" „Salam", a răspuns cineva din mulțime. I s-a ripostat cinic „Nu-i nimic, o să mîncați salam din carne de om". Atunci o litanie s-a înălțat spre cer din toate piepturile : „Azi, Sibiu și Timișoara, mîine în toată țara", „Jos călăii !", „Jos dictatorul ceaușescu !". Înșii din mașinile albastre au început să bulucească de-a valma înăuntru pe cîți reușeau să pună mîna și să-și descarce automatele în zidul viu. După amiază, manifestanții, tot mai mulți, ieșiți din fabrici și uzine, chiar și de acolo unde au fost baricadați în spatele porților încuiate de comitetele de partid și directori, așa cum s-au petrecut lucrurile la „Independența", au pornit spre sediul securității și miliției „să ne cerem arestații". S-a ca și căpitan ing. Francisc Tobă, de la U.M. 01598 Mirșa, devenit comandantul militar al spitalului în zilele de foc — ne răspund la întrebări, ne relatează, minut cu minut, cum a fost. Gestul medicului-director este exemplar. Nu situează pe nimeni în față, toți au fost în linia întîi „întreg corpul medical, asistenții, surorile, infirmierele, șoferii de pe autosanitare, studenții în medicină aflați în vacanță și care s-au prezentat la spital, chiar și cei de la medicină veterinară. Nu pot să dau nume", deși noi aflaserăm că nu toți medicii s-au înrolat în linia întîi. Unii, chiar din posturi-cheie prin specialitatea lor, cum ar fi anestezia și reanimarca, se făceau pierduți, rătăciți pe la alte treburi, cînd era nevoie de ei. „A mai trebuit să și luptăm, precizează tînărul asistent. Cu gloanțele — spitalul a fost asaltat două zile și două nopți de teroriști, au tras pînă și din podul clădirii noastre — dar și cu zvonurile, cu diversiunile. Zvonul otrăvirii apei n-a fost chiar fără temei, analizele de laborator au constatat o anumită cantitate, din fericire, scăzută, fără a deveni un pericol real, de tinofug, o substanță organofosforică periculoasă organismului. Presiunea psihologică — vor fi lansați asupra noastră parașutiști, trupe desant — a fost, în schimb, de-

...În saloanele spitalului județean ni s-au reluat, ni s-au reconstituit de numeroase și numeroase ori schema și portretul masacrului odios. De către Aurel Căluțiu, 22 de ani, electrician la I.J.T.L., rănit în ziua de 22, orele 16—16,30, în fața sediului securității. De către Eleonora Moșoianu, fostă profesoară de franceză, 78 de ani, rănită de un glonț rătăcit și ajuns în bucătăria unde ea își gătea mîncare, așa cum i s-a întîmplat și Mariei Bănulescu, 75 de ani, în data de 23 decembrie, locuind în cu totul alt colț al orașului. Și de către alți „frați de glonț", cum se definesc, dincolo de nume, din saloanele 9 și 10 ale secției de ortopedie — Coman Scheau, 42 de ani, muncitor la întreprinderea de piele și marochinărie, Marius Mondea, 23 de ani, gestionar O.J.T., Valer Drăgoi, 24 de ani, lăcătuș-mecanic la I.M. Mirșa... Întîmplările prin care au trecut sînt cutremurătoare. Valer Drăgoi spune că a suferit cel mai mult nu cînd l-au doborît pe el mitralierele — a fost împușcat în mîna și genunchiul sting, a avut schije în piciorul drept — ci, cînd a văzut murind lîngă el pe Helga, o fată necunoscută pînă atunci, pe care valul revoluției l-a orîndduit-o lîngă umăr. „Helga, nu muri", și timp n-a mai avut s-o sprijine, căzînd la rîndu-i. „Am apucat să văd, trăgînd în noi de la un geam, un vecin de-al meu, un plutonier major de securitate."

Recurs împotriva clemenței

...Viața publică a orașului este, constatăm imediat ce sosim de la aeroport, puternic marcată de procesele vinovaților. La toate chioșcurile de ziare este coadă ; lumea la cu asalt ziarele locale apărute după revoluție — **Tribuna** și **Dimineața** —, unde cronici din sălile de tribunal informează despre desfășurarea acestora. Derută, controverse, polemici, îngrijorări, indignare a trezit sentința dată în „Cazul Boșoteanu Constantin". Fostul șef al gospodăriei județene de partid, și mai înainte șeful secției cu „probleme speciale" (răspundea adică de armată, justiție, securitate, miliție) a sustras din sediu, în timpul revoluției, suma de 740 000 lei și i-a ascuns într-o cabană, în condiții cu totul insalubre, din Păltiniș făcînd să dispară odată cu banii și documentele de proveniență a lor. În timpul anchetei a motivat că a vrut să-i pună „la adăpost". De ce acolo și nu în locul cel mai sigur, la banca de stat aflată destul de aproape de clădirea comitetului ?

Inexplicabil, instanța îi dă crezare și este absolvit de orice vină. Chiar dacă inabil exprimată de ziarul „Dimineața", stupoarea opiniei publice sibiene rămîne îndreptățită în fața unei asemenea sentințe. Cu atît mai mult cu cît completul de judecată publică în coloanele „Tribunei" o replică zgomotoasă, pe un ton nepotrivit pentru o instanță extraordinară constituită să facă dreptate, să pedepsească, în conformitate cu faptele, crima și tentativa la crimă, complicitatea de orice fel la genocid, actele profitorilor de pe margini. Procuratura a atacat sentința și s-a declarat recurs, cauza urmînd să fie rejudecată, în deplasare, de Tribunalul militar teritorial București. (La data apariției acestor rînduri, procesul a și avut loc.)

Dincolo de sala unde se judecă public cei trimiși în instanță, în cîteva birouri, sub presiunea timpului și a răspunderii în fața istoriei, față de sîngele vărsat, față de legea sfîntă a dreptății, trudesc la anchetarea cauzelor, la cercetarea faptelor, la studierea dosarelor, la aprecierea și interpretarea probelor numeroși procurori militari și civili, de la cîteva procuraturi din țară (Brașov, Vîlcea, București), judecători, avocați. Fiecare decizie, fiecare gînd implică procesul propriului eu, o dispută în propriul for de conștiință. Cei mai curați, cei mai scrupuloși proiectează cea mai exactă lumină asupra fiecărui caz. Alții lasă umbre, asupra cărora vor trebui să stăruie alte tribunale, ca și în cazul milițienilor de la Cisnădie, asupra sentințelor date declarîndu-se recurs.

Comisia de anchetă pentru Sibiu a Procuraturii României, în care sînt cooptați 34 de specialiști, condusă de procurorul militar col. Anton Socaciu, a cercetat pînă acum 1 000 de persoane — vinovați, martori sau alți civili capabili să dea relații despre desfășurarea evenimentelor din zilele aspre ale revoluției. (Deși, în ultimele zile, fără intensitate, la Sibiu s-a tras, spuneam, asupra populației timp de o săptămînă, victimele continuînd să apară.) Pînă la 18 ianuarie au fost deferite instanței 7 cauze cu 9 inculpați, ne precizează col. Socaciu „nu după gravitatea vinovăției, ci după operativitatea întocmirii dosarelor. Cercetările în cazurile principalilor și marilor vinovați sînt și cele mai complexe, ele necesită timp. Ni se cere fermitate, legalitate dar și operativitate. Nu e ușoară misiunea noastră, cercetăm persoane foarte abile, cu exercițiul stăpînirii de sine, cu o logică plină de sofisme ori de o rară viclenie. Sînt reținute peste 100 de persoane și pe măsură ce definitivăm anchetele alte cauze le trimitem în instanță".

Iar noi vă vom reda alte secvențe din viața de zi cu zi a sibienilor după revoluție.

Vila din strada Lili Paneth

Aici s-a scris „Jurnalul de la Păltiniș"

Lîngă Sibiu, la Păltiniș, a trăit, a gîndit și a scris, într-o mansardă, marele filosof român Constantin Noica. Departe de deșertăciunile lumii, el ne-a lăsat o operă nemuritoare. Și totuși, deșertăciunile erau atît de aproape.

Scurt, întîmplarea a făcut ca „prințișorului" iubitor-de-fuste să-i placă, și să-și aleagă, drept locuință ca prim-secretar la Sibiu, cea mai frumoasă vilă de pe o stradă cu nume — citiți bine — feminin! Nu speculez zvonuri, moralitatea și preocupările esențiale ale „tovarășului prim", candidat la scaunul de urmaș dictatorial al țării, se autodezvăluie prin teancul de hîrtiuțe, aflate în sertarul mesei zise „de lucru", cu numere de telefon. O listă consistentă cu — Dana, Ioana, Lidia, Coca, iarăși Dana, Anca, Alice, Ica, Ina, Nadia (e chiar al Nadiei Comăneci), Lia, Dorina, Mihaela, Mona, Mirela... — printre care sînt rătăcite două nume bărbătești — Dorin Hociotă și Dan Birliba. Separat notat la repezeală, cu un scris infantil, pe o fîșiuță de hîrtie, ruptă, pare-se, dintr-o margine de ziar și lăsat pe mapa (din piele) biroului, lîngă cele trei aparate de telefon, numărul lui „Bobu Emil — 11 82 78".

Dar, s-o luăm mai ordonat, de la intrare.

În curte, în stînga — cuștile și spațiile, împrejmuite cu garduri foarte înalte din plasă de sîrmă, a doi cîini. (Cu Dino, ciobănescul german de culoare neagră născut la 20 IV 1987, fac cunoștință printr-o sumedenie de fotografii color, împrăștiate pe masa din sufragerie. Star-ul a cîștigat calificativul „Excelent I" la un concurs chinologic desfășurat la Sibiu, în 17 09 1989.) În dreapta — piscina în marmură albă și cu scăriță inox, chioșc de vară, grădină cu peluză verde, iar în fața intrării din spate o minilivadă cu meri pitici, destul de recent plantată. Tot aici, vila se prelungește cu o terasă imensă pavată, firește, tot cu marmură (albă și roșie) pe care troncează cupolele albe a două antene parabolice pentru cele două televizoare color din interior, manevrate prin două tablouri electronice. Nu e spațiu tipografic să descriem totul cu lux de amănunte și, poate nici nu merită.

Vila are subsol, parter și etaj. Pentru un singur om. La subsol se află spălătorie, călcătorie, uscătorie, sală de croitorie. Două mașini de spălat din care una „Automatic" foloseau detergenți străini : cutii sînt peste tot, din care exală mirosuri vegetale tulburătoare. (Se știe ce fel de detergenți ni se puneau nouă la îndemînă, în ultimii ani, și aceia insuficienți, încît s-au înmulțit rîia și păduchii.) La parter — bucătăria, sufrageria, biroul și o încăpere specială pentru îmbrăcăminte. Sufrageria împreună cu biroul, despărțite prin uși duble, glisante, depășesc 80 metri pătrați. Eclectismul stilistic în decorația de interior nu presupune nici măcar bun gust, darmite rafinament. Predominantă rămîne opulența. Peste tot cristal (nu pe teritoriul județului Sibiu se află una din cele mai bune fabrici ale cristalului românesc, **Vitrometan**, Mediaș?!). Lămpi, lustre, plafoniere, aplice, tot ce este corp de iluminat apoi pahare de toate genurile și destinațiile, scrumiere (vreo 6 scrumiere de același fel), platouri, bomboniere (cu bomboane de ciocolată special fabricate la „Cibo" Brașov), vase de flori (în care s-au ofilit sute de garoafe). Mobila din sufragerie este masivă, din lemn sculptat, replici industriale ale unor stiluri celebre. Canapelele și fotoliile tapițate în plus, de asemenea, precum și cele vreo patru măsuțe-bar pe rotile. Multe sticle goale (din păcate cel care au intrat primii aici nu au fost cei care mureau în piață, sub gloanțele comandate de proprietarul vilei și multe lucruri s-au jefuit, s-au furat), de whisky și brandy, numai mărci și firme reputate în lume. În camera de lucru — un singur raft de bibliotecă, purtînd prea puține cărți, și un birou simulînd un stil de mobilier francez din epoca unui Ludovic. În bucătăria echipată ca în reclamele din revistele Neckermann nu se gătea. Pe plita electrică, în vase speciale fabricate la „Emailul roșu" Mediaș, doar se încălzea mîncarea adusă în containere, zilnic, de la București, de la „mama-de-acasă". De către un bucătar care știa mai bine să minuiască mitralierele automate decît tigăile.

Dormitorul și baia, ca și apartamentul de oaspeți de la etaj, dovedesc mai multă eleganță, mai multă grijă față de confort și efect estetic. Te uluiesc însă dulapurile cu haine din cîteva încăperi. Număr numai într-un șifonier, alcătuit din 3 dulapuri a cîte 3 uși, 23 de costume din cele mai fine stofe, și alte cîteva zeci de pantaloni. (La parter în încăperea amintită, de peste 10 metri pătrați, poate are și 15, abia ne facem loc 3 persoane printre stenderele cu haine. Aici se păstrează îmbrăcămintea de iarnă și sport — paltoane, pardesie de toamnă și primăvară, demi-uri, scurte, jachete, sacouri... haine pentru sky și vînătoare, pentru călărie, dar pentru cine mai știe ce ocazii). Ți se pare că te afli în depozitul unei fabrici sau al unui magazin de confecții pentru bărbați, ori în „boutique"-ul unei case de mode. Cămășile — preferă numai albe și bleu pal — pijamalele, în aceleași tonuri, se aduceau de la spălătorie în cutii stil Chanel, cu etichete pe una din laturi gen „pijama de mătase naturală subțire" ca și fularele și cravatele nu mai puțin numeroase. În materie de cosmetice gustul se oprise la Casele Guy Laroche și Rochas. After shave-ul preferat era Aramis-Devin. Mai avea și manía medicamentelor. Pentru el și pentru cei doi cîini deținea cîte o trusă din piele cu un design foarte interesant.

...Dacă toate acestea vorbesc mai mult sau mai puțin despre cum era pe dinăuntru progenitura ceaușistă, ca și întreaga familie, cîteva alte „amănunte" mi se par, personal, mai relevante. Iată, m-am aplecat mai cu grijă asupra cărților pe care le-am văzut răvășite în dormitor, pe jos. Ele au fost, mi se precizează, pe noptiere, dar au ajuns astfel împrăștiate de ziariștii, fotoreporterii și operatorii TV, din țară și de peste hotare, care au trecut anterior pe-aici. Nu sînt prea multe, dar sînt. Predomină cele de istorie : „Mari decizii ale celui de al doilea război mondial", „Din istoria secretă a celui de al doilea război mondial", „În spatele ușilor închise" cu un semn de carte la partea a II-a, — „Marile puteri și România", „Istoria României", manual unic pentru clasa a XI-a medie, Ediția a IV-a, 1948, redactor responsabil Mihail Roller... În bibliotecă se mai află un volum, bănuiesc, II, începe de la cap. 22, xeroxat, din memoriile cuiva, iarăși bănuiesc, nepurtînd un titlu, și privind familia regală din România. Epilogul notează : „Anul morții Reginei Maria a fost cardinal în istoria Europei răsăritene. Primăvara, Hitler a învins și anexat Austria...". Capitolul 26 are ca motto, o însemnare din însești memoriile „Reginei Maria a României" : „Noi, cei care sîntem deasupra mulțimii nu urîm (...), așa că niciodată nu gîfîim".

Aici s a scris un jurnal erotic

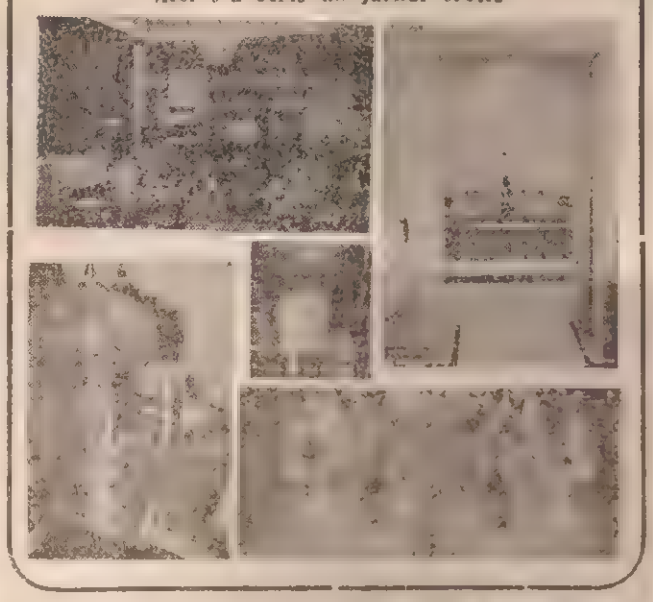

Cîteva recente apariții de proză printre care volumul lui Mihai Dinescu „Sacrificiul". Cartea Românească 1988, „Dragostea și revoluția" lui Dan Sarmaș și alte cîteva cu delicatețile autorilor. Adrian Lustig — „Legea timidității universale" („Lui Nicu Ceaușescu, un semn că există și-ți ține pumnii să-ți între mereu asul la rolaă. Cu toată dragostea acum și pururea același Adrian Lustig. Decembrie 1985, București"). Este fiul aceluia care, a dat, cîțiva ani la rînd, într-un serial de presă, înmănunchiate apoi într-o carte, sfaturi tinerilor români, să nu uite ororile dictatorului Hitler și crimele de la Auschwitz. (?!?) Antonie Plămădeală — „Calendar de inimă Românească" („D. Nicu Ceaușescu. Omagii respectuoase. A. Plămădeală. Mitropolitul Transilvaniei. 7.11.1989"). Mircea Alexan... „Ghidul plantelor medicinale" („Tovarășului Prim-secretar Nicu Ceaușescu. Cu deosebita stimă a autorului. M. Alexan. 22.03.1989").

Pe masa din sufragerie două Contracte de Asigurare pentru autoturismele „Dacia" 1 410 — 003 334, cu indicativul 1 B 188 și „Mitsubishi" 12 BR 2076, cu indicativul de înmatriculare 1 B 3 342. (Nu mai au rost comentariile.)

În camera de lucru, vagi urme ale funcției de prim-secretar. Un Documentar privind „Dinamica principalilor indicatori ai dezvoltării economico-sociale a județului Sibiu", urmărind anii 1945, 1965, 1939, 1990. Subliniat cu roșu „locuințele existente" și cu creion negru, abia vizibil, „numărul populației" (voi comenta altă dată raportul ; este interesant de observat). O notiță laconică pe o foaie de carnețel „Copșa Mică. Poluare maximă. Respectarea programului guvernamental". În dreapta textului trage o linie verticală și pune o „rezoluție". Tov. Vișan. (Era secretarul cu probleme economice, pe care și l-a adus special de la București. Au lucrat împreună la c.c. al u.t.c. Spun localnicii, acest ins de o duritate bestială conducea, de fapt, județul. Pe masa de lucru, un memoriu scris de mînă al unei femei. Redăm finalul din care se înțelege perfect disperarea acestei muncitoare dată abuziv afară din serviciu.

„...Dacă dumneavoastră spuneți că eu nu mai am voie să trăiesc în România, să cîștig pîinea la cei 5 minori, atunci eu vă rog să-mi dați voie la pașaport, de a pleca din țară... Eu, cu data de 6 XII 1989 mă prezint la „13 Decembrie" Săliște. Vă rog să trimiteți dva. oamenii la fața locului pentru a vedea cele spuse de mine. Am făcut plîngere cu nr. de înregistrare la tov. director Botezan I. nr. 8393 dec. În data de 4 XII '89 la tov. Boangher Marius... La data de 4 XII '89 și la tov. Primar, cu nr. 2 612. Cred că plîngerea mea va fi luată în considerație și aprobată. Vă rog să-i obligați de a-mi plăti din urmă. Vă mulțumesc, Lascu Iuliana. 5 XII 1989.

Să reținem data. Peste 15 zile începe la Sibiu sfîrșitul fărădelegilor ceaușiste. Plătit din greu cu jertfe și sînge. Sînge curs în conformitate cu „planul dinainte stabilit", să „tragem fără somație", cum a ordonat, pe 17 decembrie „prințul"-CĂLĂU, după teleconferința lui tătucu.

Pagini realizate de CICI IORDACHE ADAM ■

Precizare

A existat Frontul Poporului

Domnul Ion Oancea, inginer hidrotehnician la Direcţia Domeniului Public din Bucureşti, s-a prezentat la redacţie şi ne-a rugat să publicăm cîteva lămuriri în legătură cu Frontul Poporului, ale cărui pancarte au fost văzute în piaţa Palatului, în ziua de 22 decembrie 1989, şi despre care toţi cei ce au văzut imaginile transmise de televiziune se cuvine să ştie adevărul. Interlocutorul precizează că ideea acelei mişcări a fost a dînsului, dar că în afară de cei pe care, la început, i-a contactat direct, ceilalţi nici măcar acest lucru nu l-au ştiut, din motive de conspirativitate : „fiecare cunoştea doar pe acela care l-a cooptat şi pe cel pe care îl coopta la rîndul său". (Dorin Gherghinescu)

„Aveam convingerea că tot poporul este ostil tiranului, dar nu era organizat. Cu aceasta trebuia început. Îmi dădeam seama că ridicarea poporului poate să înceapă din altă parte, de la alţii, şi am stabilit că, în acest caz, noi, atîţia cîţi vom fi în acel moment, ne vom alătura imediat. Aşa s-a şi întîmplat, se ştie. În ce ne priveşte, ideea urma să iradieze şi să cuprindă cvasitotalitatea maselor, aşa cum am mai spus, ca într-o reacţie nucleară de tipul fisiunii. Calcule simple arătau că în trei luni se putea ajunge, uşor, la un milion de oameni gata să producă explozia socială. Nici unul din cei pe care i-am solicitat n-a refuzat. Explozia s-a produs mult mai repede. Noi am făcut ce era stabilit pentru un asemenea caz. Am determinat mari mulţimi de muncitori, din diverse instituţii şi întreprinderi bucureştene şi din alte locuri, să se alăture revoluţiei. În Capitală, «releele» noastre au funcţionat în următoarele unităţi : Întreprinderea 23 august, C.I.U.T.M.R., Republica, Metrou, I.T.B., I.C.R.A.L.-urile «Foişor», «Herăstrău» şi «Vitan», Dacia Service, I.C.L. Textila 1, Metaloglobus, I.C.L. Alimentara 2, Arta Mobilei, Depozitul Cereale Centură, Trustul «Carpaţi», Direcţia Domeniului Public, Grădina Zoologică Băneasa, I.P.A., Palatul C.F.R., Institutul de Fizică Atomică Măgurele, Institutul Politehnic, I.C.S.I.T.E.M., Trustul de Utilaj Greu, Liceul Industrial 10, Centrul de Librării, Centrala Sticlăriei, P.E.C.O., unităţi comerciale şi sanitare, Trustul I.A.S. Bucureşti, I.O.R., Întreprinderea „Zarea", Institutul de Cercetări Electrotehnice, Tricotextil, Institutul de Cercetări şi Modernizări Energetice. În aceste unităţi am avut 78 de oameni care au acţionat.

În provincie, eu ştiu doar despre cei 20 de adepţi din zona Cîmpulung Muscel organizaţi de medicul veterinar Virgil Dîţescu, actualmente membru al consiliilor provizorii ale Frontului Salvării Naţionale din oraşul Cîmpulung şi din comuna sa, Stoeneşti.

În 21 decembrie, noaptea, am scris un program de revendicări, în 23 de puncte, multiplicat pînă dimineaţa de Mihai Rădulescu şi de domnişoara Olguţa Pantazi, fiica cunoscutului sculptor. Doream să prezentăm acest program la demonstraţia din 22 decembrie, cînd ne aşteptam ca guvernanţii de atunci să accepte un dialog cu opoziţia. Se ştie cum au evoluat lucrurile şi n-a mai fost nevoie de un dialog cu dictatorii. Pancartele ni le scrisese Traian Popescu, în dimineaţa zilei de 22, încă în ilegalitate, unele pe fişii din propriile lui cearşafuri. Precizez că noi, cei din Frontul Poporului, nu ne-am trezit în stradă, aşa cum — după propriile lor declaraţii publice — unii s-au trezit în balconul c.c.

Nu ştiu cum a acţionat fiecare dintre oamenii noştri pentru a aduce pe cît mai mulţi la revoluţie. Aveau libertatea şi datoria să hotărască pe loc ce-i de făcut. Dacă nu toţi vor fi fost atunci foarte ascultaţi sau nişte lideri străluciţi, nici nu ştiu încă şi nici nu am mizat pe aşa ceva. Cu imperfecţiunile, cu dramele, cu tragediile ei, revoluţia întregului popor a făcut, însă, ţara de azi şi de mîine : România Liberă. Dacă am contribuit şi noi, nu ne trebuie altă satisfacţie. Altceva nici n-am dorit. Mereu ne-am socotit datori cu această bucurie supremă".

ION OANCEA ■

MĂRTURII LA „DOSARUL LUPENI"

„Banda cenzurată"

● A sunat oare ora tiranului ?

● A existat pericolul unui masacru ?

● „Să nu se publice nimic"

Augustul 1977 coborîse asupra redacţiilor o atmosferă de somnolenţă. Căldura, concediile şi, mai ales, plecarea la mare a perechii prezidenţiale născuse un sentiment de destindere şi de uşurare. Greul activităţilor „oficiale" căzuse pe umerii echipei de ziarişti deplasate în apropierea „idolilor" naţiunii care, conform unei tradiţii, îşi petreceau concediul „activ" — vizite în agricultură, vizite în obiective de investiţii megalomanice, în întreprinderi industriale, precum şi întîlniri de înaltă „diplomaţie" cu diverşi invitaţi de peste hotare care stăteau cu lunile la mare pe socoteala statului.

În noaptea de 1 spre 2 august liniştea noastră relativă s-a încheiat cu brutalitate. Un telefon insistent ne-a înghesuit, ziarişti şi fotoreporteri, în două maşini cu destinaţia Valea Jiului. Nu ştiam încă nimic din cele ce se întîmplau acolo. Eram sătui de aceste deplasări intempestive în cursul cărora tropăiam pe lîngă „cel mai iubit fiu al poporului", încercînd să-i descifrăm „indicaţiile" gîngave „preţioase" dar atît de păgubitoare pentru ţară, deşi nici unul nu aveam curajul să o mărturisim.

Am ajuns la primele ore ale dimineţii la Petroşani. Nici o oficialitate nu era prezentă la sediul Comitetului de partid. Peste tot domnea o linişte nefirească în care desciframă teamă dar şi încrîncenare. Cineva ne-a spus să mergem la Lupeni că acolo vom avea ce să vedem.

La Lupeni, centrul oraşului era înţesat de autobuze goale, care aduseseră mineri din toate exploatările Văii Jiului. La intrarea nr. 1 a minei, se adunase o masă de peste 25 000 de oameni, solicitînd venirea tiranului pentru a analiza situaţia minerilor din această zonă. La sediul Comitetului de partid, Ilie Verdeţ, pe atunci prim-ministru, şi Gheorghe Pană, membru al Comitetului Politic Executiv, ne priveau perplecşi şi îngroziţi. Cu greu Gh. Pană ne-a făcut un rezumat al celor ce se întîmplă.

În fapt, minerii se puseseră în grevă în semn de protest împotriva condiţiilor mizerabile de muncă, lipsei măsurilor de securitate a muncii, proastei salarizări, anulării unor drepturi cîştigate de-a lungul anilor, revendicînd ziua de muncă de 6 ore, pensionarea la 52 de ani, desfiinţarea acordului global, sporirea pensiilor de vechime şi a pensiilor de boală, înlocuirea unor şefi ce se comportau într-un mod inadmisibil cu minerii şi altele.

Am fost preveniţi să nu ne apropiem de manifestanţi, întrucît atmosfera era „încinsă". Am plecat totuşi spre locul demonstraţiei. De pe acoperişul unei barăci, improvizată în tribună, se vorbea. Am fost oprit de un miner ieşit din şut cu o zi înainte care ne-a întrebat : „Tu cine eşti ?" I-am răspuns tot aşa : „Dar tu cine eşti ?".. „Sînt din grupul de ordine al minerilor". „Sînt gazetar", l-am spus. „No bine, hai la tovarăşu' Dobre".

Şi am fost dus, printr-un culoar viu, spre tribună unde i-am fost prezentat lui Dobre. Acesta mi-a înmînat o copie cu 16 revendicări pe care le-am amintit mai sus şi la care se adăuga încă una cu caracter politic : publicarea în presă şi transmiterea la Radio Tv a acestei manifestaţii paşnice.

...Era ora 9,00 S-a făcut 10, 11 şi „conducătorul iubit" nu apărea. Mi-am dat seama că se încerca o stratagemă de „temporizare" pentru a uza elanul greviştilor, pentru a-i aduce într-o stare de apatie spre a putea fi manevraţi mai uşor. Exasperaţi, conducătorii minerilor au ameninţat că vor pleca spre Petroşani unde îşi vor instala propriile organe de conducere. Alertaţi de cîţiva „mineri" cu pistoletele prinse sub braţ, Verdeţ şi Pană, speriaţi mai mult de ce va spune „tovarăşu", au sunat din nou la Neptun şi, în jurul orei 13.00, şi-a făcut apariţia elicopterul prezidenţial.

Ştiind teama aproape viscerală a tiranului faţă de mulţime, faţă de orice posibil atentat, eram surprins de lipsa unor măsuri evidente de securitate. „Lasă dragă — mi-a zis unul din băieţii cu «ochi albaştri» din Direcţia a V-a — toate dealurile din jur sînt înţesate de trupele noastre. Avem chiar şi tancuri plasate în punctele strategice". Mă gîndeam cu groază ce măcel ar putea declanşa paranoicul din Scornicesti în cazul în care minerii nu vor ceda şi nu se vor retrage.

În sfîrşit, şi-a făcut apariţia „primul miner" al ţării. Înconjurat de Verdeţ, Pană, Băbălău, ministrul minelor, şi Şt. Bîrlea, şeful Cancelariei, de o puternică gardă personală, „primul bărbat" s-a apropiat de mulţime. Un rictus de spaimă îi schimonosea faţa; Minerii din serviciul de pază al greviştilor au oprit intrarea gărzii, afirmînd că „vor" asigura ei înşişi securitatea „tovarăşului" şi că nu este nevoie de „securişti". Cu chiu cu vai au fost admise două gorile, împreună cu generalul de securitate Pleşiţă, pe atunci însărcinat cu apărarea dictatorului „stimat şi iubit". Urcate pe tribuna improvizată, „oficialităţile" au fost întîmpinate cu huiduieli şi fluierături. Primul secretar al oraşului a încercat, cu slugă nicie, să-l invite la microfon pe ceauşescu, salutînd prezenţa sa aici şi adresîndu-i mulţumiri pentru „preocuparea sa permanentă pentru ridicarea nivelului de trai" etc. etc., al minerilor. Din nou huiduieli. A intervenit C. Dobre care a luat microfonul din mîna lui ceauşescu, dînd citire revendicărilor minerilor din Valea Jiului. Palid, cu o minie abia disimulată, dictatorul a reuşit cu greu să se stăpînească şi să asculte pînă la capăt. A luat apoi microfonul şi — culmea ! — a început cu un reproş adresat minerilor, spunînd că se simte ruşinat că „totmai" acest detaşament de frunte al clasei muncitoare a recurs la „acest mijloc de a sesiza nişte „neîmpliniri" (cum îi plăcea să numească gravele probleme sociale şi economice) în loc să folosească mijloacele „democratice" existente pentru „a dezbate şi îmbunătăţi activitatea". „S-au comis greşeli — a spus el — şi cei vinovaţi vor fi traşi la răspundere" ! (ce mistificare a adevărului, ce încercare nerusinată de a arunca vina măsurilor luate de el însuşi pe socoteala altora !). Apoi a venit cu bomba psihologică — aceeaşi „bombă" pe care a încercat să o folosească şi la 21 decembrie 1989 din balconul CC în faţa mulţimii — a anunţat cu emfază că CC a hotărît majorarea cu 30 la sută a salariilor minerilor". Cifra a tăiat respiraţia multora dintre cei prezenţi, care au început să facă calcule febrile ce va însemna această majorare pentru bietele lor salarii. Huiduielile şi fluierăturile au început să se stingă iar el, el „binefăcătorul" naţiunii, a profitat. A promis discutarea cererilor vizînd introducerea programului redus de 6 ore, o masă caldă la intrarea în şut (ce mărinimie!), reanalizarea acordului global, pensionarea la vîrsta de 52 de ani. După ce a lăsat ca promisiunile să-şi facă efectul asu-

Sub nasul miliţiei

— Domnule Valentin Hurduc, mi-aţi spus că, în afară de colaboratorii pe care i-aţi amintit în secvenţa publică în numărul trecut al revistei, v-au mai ajutat şi alţi oameni. Vreţi să daţi nume şi detalii ?

— Mai mulţi m-au ajutat. Fără să insiste să explic, de pildă, la ce voi folosi o piesă neobişnuită. M-am dus odată la soţul unei colege de serviciu a soţiei mele la I.P.R.S. Băneasa. Ştiu doar că îl cheamă Iancu. El mi-a executat o piesă care a intrat în alcătuirea unei rachete pentru lansat manifeste. I-am spus doar că trebuie discreţie, că este un lucru deosebit de periculos. Nu m-a întrebat nimic. Abia acum şi-a dat seama de ce-i ceream atîta discreţie. Au fost mai mulţi asemenea oameni de bine care m-au ajutat, cînd le-am cerut să facă un lucru. Şi fără să pretindă plată !

— Fraţii dumneavoastră nu v-au ajutat chiar cu nimic ?

— V-am spus că nu ştiau de activitatea mea secretă. Dar nu înseamnă că nu l-am folosit şi pe el. Cărau adesea, cu sacoşele, hîrtie, din care îmi dădeau şi mie o parte, doar eu îi ajutam s-o ia, şi habar n-aveau că tipăream „Luneta" pe ea. Aveam grijă să le ofer atît de firesc explicaţii bine gîndite încît le înghiţeau nemestecate, mai ales că le erau oferite de o mînă cu adevărat frăţească, nu ? Ei luau hîrtie de xerox din combinat şi o duceau la şefii lor, care mereu erau în criză de aşa ceva. De fiecare dată, eu le tăiam hîrtia şi umpleam şi o sacoşă a mea cu hîrtie de cealaltă, pentru „Luneta". Sacoşa mea o lua tot fratele. Mi-o dădea mai departe de combinat. Le spuneam, de regulă, că împart hîrtia mai multor cunoscuţi care m-au rugat să le fac rost : în librării ajunsese o raritate. Aveam grijă să nu iau de două ori la rînd de la acelaşi tăietor. Fraţii veneau chiar şi cu maşina miliţiei. Îmi prindea bine : paznicilor, altor oficiali de la noi asemenea lucruri le îndepărtau orice bănuieli de la mine. Mai ales că mă făcusem agreat şi miliţienii care păzeau exteriorul combinatului.

LUNETA

Publicaţie — Manifest editată de Frontul Democrat Român

Apare lunar şi are ca scop demascarea politicii anticalorifice practicată de familia Ceauşescu

pra celor prezenți, a început să „disece" revendicările și să demonstreze „bir efacerile" programului de 8 ore pentru producție, a acordului global pentru salariile minerilor. S-a ...us sporirii pensiilor și, mai ... a pensiilor de urmas, dar ... mis să se înfăptuiască cerințele cu privire la înlocuirea unor conducători de mine care s-au făcut vinovați de tratamente necinstite față de mineri.

Stăteam cu gura căscată înregistrînd cu casetofonul Sony Professional întreaga discuție, și mă întrebam dacă ora tîrnului a sosit sau a fost aminată de perfidia cu care începuse să manipuleze întreaga adunare. Dar nu ! Voci din mulțime cereau explicații, insistau pe angajamente ferme privind principalele revendicări. Cineva a strigat : „dorim locuri de muncă pentru soțiile de mineri" — iar răspunsul a fost „le veți avea, vom construi aici fabrici textile". Generalul Plești, aflat lîngă mine, trecea prin toate chinurile iadului. Ba respira ușurat simțind „pulsul" redus al protestelor, ba devenea nervos și neliniștit, privind cu teamă în jur pe măsură ce tonul discuțiilor creștea. „Am patru copii, spunea soția unui miner, o femeie frumoasă încă, dar cu fața marcată de greutățile materiale, și trăim cu o pensie de boală de 700 lei. Sotul meu este infirm ca urmare a unui accident de muncă. Murim de foame !" — a răsunat strigătul ei disperat. Iar mulțimea a reacționat ca un tumult. Se striga „Nu-l lăsați să plece !" „Să ne dea drepturile cerute !"...

Și l-au lăsat. L-au lăsat, și sansa schimbării încă de atunci a cursului istoriei s-a pierdut. S-a pierdut speranța încetării suferințelor unui întreg popor care, de atunci încoace, a cunoscut o și mai drastică scădere a nivelului de viață. Foamea, frigul și întunericul s-au coborît de atunci și mai multă nenorocire a ...ra noastră.

„El" a coborît de pe acoperișul barăcii, s-a strecurat cu teamă în Mercedes-ul prevăzut cu strapontină și mînere de susținere pentru „gorile" și s-a îndepărtat prin culoarul deschis de gărzile minerilor. Un strigăt disperat răsună în urma lui : „Nu-l lăsați să plece !" „Ne minte !" Era femeia frumoasă, soția acelui miner cu piciorul tăiat, care trăia din pensia medicală de 700 lei. A auzit-o și el. Dar fața lui a rămas împietrită, iar privirea amenințătoare.

...veniți la „sediu", ni s-a ...unicat să plecăm urgent la București, deoarece „materialul" se va lucra la Neptun. Și s-a lucrat. Era un scurt comunicat care vorbea de o „analiză responsabilă" cu minerii, a situației din Valea Jiului, a problemelor legate de „creșterea producției de cărbune, de îmbunătățirea condițiilor de muncă și viață ale oamenilor muncii din această zonă".

La Vilcea am făcut o vizită primului secretar Comartin care, cu teamă, după ce a dat drumul radioului, s-a interesat de evenimentele petrecute. A ascultat cu sufletul la gură banda înregistrată și nu-i venea să creadă.

Pe drum, unii colegi mi-au reproșat că am „deconspirat" evenimentele și că ar fi mai bine să ne ținem gura despre cele ce s-a întîmplat la Lupeni. Era „legea tăcerii" care ani de zile ne-a ținut, precum „omerta" în Sicilia, buzele lipite și scrisul încorsetat de teama unor represalii.

În jurul orei 23 am intrat în casă, iar la orele 24 soneria m-a trezit din somnul greu în care mă cufundasem. Am deschis și am rămas uluit : un ofițer de securitate în civil din renumita Direcție a V-a, mi-a cerut să-i predau banda, care va pleca la ora 04,00 cu „curierul" la Neptun. (Curierul era avionul special care transporta poșta și oficialitățile regimului în stațiune). M-am executat, după ce l-am invitat în casă, unde a acceptat o cafea. Apoi mi-a declarat cu o voce șușotită că „tovarășa" a vizionat caseta cu Lupeniul în care am apărut și eu înregistrînd „dialogul", cu minerii și a cerut să fie „confiscată imediat banda și adusă la Neptun". De asemenea, s-a dat ordin ca toate filmele să fie preluate pentru a fi distruse. Se voia tăcere absolută asupra celor întîmplate, se vroia ca imaginea „imaculată" a „tovarășului" să nu fie umbrită de nici o pată. „Tovarășul" încă avea credit pe plan intern și, mai ales, pe plan internațional, mulți șefi de state considerîndu-l încă un „dizident" al lagărului socialist, o breșă în monolitismul totalitar.

Așa s-a încheiat capitolul ...eni. Mă gîndesc că atunci „el" putea fi înlăturat. A fost cea mai mare ocazie de a scăpa de nebunul care ne-a distrus viața, încătușîndu-ne gîndurile și înhămîndu-ne la carul megalomaniei sale. Poate ar fi fost măcel, plătind la fel de scump libertatea și demnitatea noastră ca acum, la această Revoluție. Dar am fi suferit mai puțin cu... 13 ani.

I. SOCACIU ■

P.S. Semnatarul a făcut parte din așa numitul „grup de protocol" atașat pe lîngă dictator din anul 1974 pînă în anul 1981 cînd a fost înlăturat de mai marii presei, C. Mitea și G. Sprinteroiu, pentru că „a deconspirat" în mai multe rînduri secrete legate de activitatea clanului ceaușescu.

ÎN UNIFORMĂ LA 95 DE ANI

Lacrimi de la Mărășești

Deși astăzi facem cunoștință, sînt sigur că l-am mai văzut ; fața aceasta brăzdată de ridurile suferinței, umbrită de o privire stinsă și fără culoare, am întîlnit-o multiplicată în zeci și sute de fețe ale bătrînilor noștri îmbrînciți, călcați în picioare și înjurați, încă de cînd se crăpa de ziuă, la cozile de la lapte. Ei plecau umiliți, tîrîind încălțări vechi, spre a apărea din nou a doua zi ca niște umbre ale nopții abia înghițite de primii zori. Cine le-ar fi deslușit murmurul, ar fi înțeles că se rugau la Dumnezeu să-i la la el, să nu mai pătimească pentru păcate pe care nu le-au făcut, să nu mai fie batjocoriți pentru că încă nu muriseră și aveau și ei nevoie de hrană ca toți ceilalți.

Aici, în casa de pe strada Florilor din Roman, îmi vine pe moment foarte greu să înțeleg că am în față pe chipesul sublocotenent Vasile Tebinca, unul dintre cavalerii ordinului „Coroana României cu spade" — decorație primită în plin război „pentru bravura și devotamentul cu care și-a condus vînătorii în timpul înverșunatelor lupte de la Mărășești din august 1917". În lumina pufină de iarnă, omul de lîngă mine nu-și mai poate reconstitui identitatea decît din amintiri. Biografia sa de ofițer nu poate începe decît din luptă ; tatăl — medic major pe front la Divizia 15, mama — infirmieră într-un spital de campanie, fratele, căpitanul Victor Tebinca — ofițer în Regimentul 10, el, așteptînd botezul focului — comandantul plutonului 2 mitraliere din același regiment, într-un cuvînt o întreagă familie aflată pe front. Și a fost august 1917 ; într-o lumină halucinantă preotul regimentului, Tudorache, îmbrăcat în odăjdii și cu Evanghelia în mînă, a pornit în nădejdea crucii biruitoare spre gurile negre ale morții. După atîția ani, nimic n-a fost uitat, căci în această casă bătrînească mirosind a busuioc și a gutuie, ordinele se aud răspicat : „Înainte, băieți !". „Sergentul Mititoiu Gheorghe a căzut pe mitralieră, caporal Moroianu preia comanda !". „La atac !" „Înainte, băieți !". Preotul cu Evanghelia, steagul regimentului și Tricolorul, șuieratul obuzelor și cei care pentru totdeauna s-au învelit cu țărîna patriei, brancardieri buimăciți și agenți de legătură prăbușiți în tranșee — Doamne, cît de multe lucruri se pot închide în zidirea de viață a unui om ! „Domnule sublocotenent, fratele dumneavoastră, căpitanul Victor Tebinca, a căzut ca un erou la datorie". „Domnule sublocotenent, tatăl dumneavoastră a îngrijit bolnavii și răniții pînă cînd tifosul exantematic l-a scos din luptă". Domnul sublocotenent avea doar 22 de ani.

După jumătate de secol un vechi și brav camarad de luptă, colonelul Bernard Daru — reprezentantul Misiunii militare franceze pe lîngă Regimentul 10 vînători — avea să-i scrie de la Paris : „România a făcut bine ridicînd acest Mausoleu pentru a înmormînta acolo eroii de la Mărășești dintre care făcea parte și fratele dumneavoastră". Desigur, România procedase bine, gîndea bătrînul veteran, în drum spre oficialitățile de atunci ale orașului Roman cărora avea să le ceară includerea sa printre delegații plecați din toate colțurile țării la comemorarea eroilor de la Mărășești. A fost refuzat categoric. Veteranul care luptase în armata „burgheză" nu îndeplinea criteriile : putea duce el, oare, cuvîntul partidului cînd „tovarășii" proaspăt instruiți și formați scăpărau de dorința de a se afirma ? Hotărît nu ! Și atunci bătrînul ostaș și-a adunat cît îi mai rămăsese din vechiul pluton, a strigat pentru ultima oară „Înainte băieți" și pe bani proprii a plecat să îngenuncheze încă o dată pe locurile sfințite de sîngele ostașilor români. Dus-întors, cu o pensie de 414 lei ! Astăzi ! s-a mărit, îmi șoptește, mai puțin decît salariul unui măturator de stradă.

Au urmat ani de sărăcie și înfometare. Unul dintre șefii orașului s-a sculat într-o dimineață simțindu-și inima parcă străpunsă de un cui ruginit ; casa de pe strada Florilor i s-ar fi potrivit lui și nu unui pensionar care pe deasupra mai avea și o origine nesănătoasă. Acum bătrînul locotenent colonel rămăsese să lupte singur ; preotul cu Evanghelia îl părăsise, ostașii de altădată se risipiseră prin cimitire, iar Tricolorul purta acum pe el semnul celui care voia să-i ia casa. În aceste frămîntări l-a găsit Revoluția. Îl întreb ce crede despre ziua de azi și izbucnește în plîns ; lacrimile-i brăzdează obrajii izvorînd neîncetat, spărgînd stăvilarul fisurat de toate chinurile îndurate de-a lungul unei vieți. Pentru ca România să fie independentă, frumoasă și liberă, îmi șoptește, ca să fim fericiți. Dumnezeule, ce horă a morții s-a încins în care și-au dat mîna bunicii și nepoții. Cît sînge nevinovat de român a trebuit să curgă ! Bătrînul ofițer plînge și știu că așa voi face și eu ; dar de rușine simțind cum remușcarea mă apucă de piept pentru el și pentru toți bătrînii noștri, că între noi au fost și noi nu l-am cunoscut, dar mai cu seamă, pentru că în toate nopțile stinghere de sărăcie și frig, în visurile lor, morții de la Mărășești încă mai trag cu mitralierele în dușmani.

ALEXANDRU MIHĂILĂ ■

De cîte ori dovedeau preocupări intelectuale și se interesau de noutăți, îl plimbam, binevoitor, prin clădire. Aveam grijă să mă vadă cît mai mulți muncitori și șefi în asemenea companie și-l învîrteam pe oaspete peste tot, pînă nu mai știa pe unde se iese din combinat. Mă simpatizau și mulți milițieni de la circulație cărora le întindeam, în trecere, fără să opresc mașina, ca unor prieteni, formulare tipărite pentru rapoartele pe care le completau zilnic. Știam că ei le primesc de la șefii lor numărate. Asemenea cunoscuți mă verificau superficial cînd se nimerea să trec printr-un filtru.

— Ați fost de multe ori în pragul arestării ?

— Odată, în piața Obor, cînd, printr-un accident stupid, am fost rănit de dispozitivul ce-l foloseam pentru catapultarea manifestelor. Altădată, cînd am fost și cercetat de miliția T.F. Împrumutasem autoturismul meu unui prieten. I s-a făcut un control. Aveam actele în mașină. Printre ele, era, în manuscris, un fel de manifest versificat, pe care îl tipărisem și urma să-l împrăștii. Sigur, nu l-am mai difuzat, am ars tot tirajul. Atunci, la miliție, am îndrugat o poveste pregătită. Locotenentul major Duminică i-a cerut unui ajutor să-i aducă un lucru, n-am înțeles ce. I-a adus un cablu electric gros cît un deget. Mi-a zis, calm, să întind mîinile. Le-am întins ,tot calm, cu palmele în sus. Izbea fulgerător. Mîinile îmi coborau, pe rînd, sub greutatea fiecărei lovituri. Dar nu mă clinteam, fața îmi era încremenită. Îl priveam în ochi. La un moment dat, am simțit că ezită, că se va opri. Și, într-adevăr, s-a oprit. Mi-am stăpînit bine durerea. Am continuat să răspund la întrebări ca și cînd nu s-ar fi întîmplat nimic și ca-ntr-o discuție onorabilă.

Cînd m-a dus la șeful lui, un colonel, acela părea mai degrabă bucuros să închidă cercetarea și să scape de-o belea.

— Care ?

— Textul. Era anticeaușist. Îl știu și acum pe de rost.

— Vreți să mi-l dictați ?

— Cum aș putea să refuz să am un asemenea secretar ? Scrieți titlul :

De ce-ai plecat

Ai plecat, Gheorghiță-al meu
Și-ai lăsat în locul tău
Un timpit
Un zăpăcit
Un cizmar nenorocit
Lo noi nu te-ai gîndit ?

C-a trecut un pol de ani
Și ne-am sălurat de trai
Ne noștem în frigidere
De mîncat mîncăm surcele
Să ne mulțumim cu ele ?

Tu ai stat și ne-ai vegheat
Asta numai s-a plîmbat
Și pe mulți a tot schimbat
Doar pe babă-a avansat
Oare să fi meritat ?

Tu cu rușii te-ai certat
Și mîncare tot ne-ai dat
El cu nimeni nu se ceartă
Vrea să facă lumea dreaptă
S-așteptăm dreptatea lui ?

Nu, Gheorghiță, ne cunoști
N-o să-i mai răbdăm pe proști
Nu-i lăsăm de capul lor
Să distrugă un popor
Că nu sînt ei împărați
Și nici regii blestemați !

— Nu i-a frapat faptul că erați tipograf ?

— Ba da : pe Duminică. Mi s-a părut cel mai inteligent. Dar i-a retezat-o colonelul. Cred că nu dorea să se angajeze în asemenea cercetări. Difuzasem de multe ori „Luneta" în Gara de Nord și împrejurimi ; o dată, pînă lîngă miliția T.F.

(va urma)

DORIN GHERGHINESCU ■

În numărul din 19 ianuarie al revistei noastre, publicam un interviu cu dl. Olariu, președintele Comisiei pentru controlul activității nucleare, în care domnia sa declara necesitatea opririi temporare a activității la Centrala nucleară de la Cernavodă pentru o verificare generală a lucrărilor efectuate pînă acum, fiind necesară consolidarea unei certitudini a calității acestora, verificare ce se impune înaintea continuării și finalizării lucrărilor.

În așteptarea anunțului oficial al acestei hotăriri de către domnul Olariu, — anunț promis în interviul publicat — redăm astăzi dialogul redacției cu domnul doctor inginer Viorel Ghica, unul dintre pionierii lansării programului energetic nuclear în România, a cărei opinie emană din unghiul industriei producătoare de materiale și echipamente nucleare (așa-numita „industrie orizontală").

Cernavodă se oprește?

— Începem prin a-l ruga pe domnul Viorel Ghica să se prezinte.

— Botezul în probleme nucleare l-am avut în 1977, cînd am făcut parte din comisia de experți pentru tratative cu licențiatorul canadian. În perioada 1978—1986 am coordonat colectivul de specialitate din Ministerul Industriei Metalurgice care s-a ocupat cu definirea și implementarea programului energetic nuclear în industria metalurgică. În 1986 am fost „demascat" pentru a fi ascuns faptul că tata a fost reținut abuziv cinci ani și a prestat muncă silnică la canal, și a trebuit să plec din cercetare, transferîndu-mă la Fabrica de echipament nuclear din I.M.G.B. Aici, devenind incomod din cauza sesizării repetate la conducere a unor nereguli în execuția echipamentului pentru centrala nucleară-electrică, am fost marginalizat și „sfătuit" să-mi caut de lucru în altă parte.

— Ați rămas, totuși, în I.M.G.B., continuîndu-vă activitatea. Vă rog să ne spuneți în ce au constat, practic, neregulile semnalate de dumneavoastră.

— Este vorba, în principal, de nereguli în domeniul pregătirii tehnologice a sudurilor pentru echipamentele nucleare și anume: verificarea compatibilității materialelor de sudură cu tehnologiile aplicate, lipsa fundamentării științifice a tehnologiilor de sudură și chiar abaterii de la corectitudinea omologării acestor tehnologii.

— Ați dovedit conducerii întreprinderii temeinicia acestor sesizări?

— Desigur, în repetate rînduri, fapt ce poate fi demonstrat în orice clipă prin studierea voluminosului dosar conținînd sesizările și argumentațiile mele. De altfel, vreau să spun că în această problemă există un punct de vedere — care concordă cu al meu — aparținînd I.S.I.M. Timișoara, singurul institut de specialitate în sudură din țară.

— În aceste condiții, cum ați primit declarația domnului Olariu privitoare la sistarea lucrărilor de la Cernavodă, pentru asigurarea unui control corect, exhaustiv al calității lucrărilor?

— Consider oprirea absolut necesară, dar am unele observații privitoare la modul în care domnul Olariu gîndește eliminarea incertitudinilor privind calitatea lucrărilor de pînă acum. Dacă s-a referit la o verificare exhaustivă a dovezilor obiective de calitate existente, aceasta se poate face numai dacă se rezumă la verificarea corectitudinii încadrării în criteriile de calitate, dar această verificare nu este suficientă. Dacă însă s-a referit la o verificare exhaustivă pentru generarea de noi dovezi obiective de calitate, aceasta nu cred că se poate face, deoarece multe din verificările de calitate sînt distructive.

— Rămîne, atunci, singura valabilă, verificarea „în activ"?

— Verificările „în activ" pot da o certitudine a calității de start. Se știe însă că în cei 30 de ani de funcționare — acesta e intervalul de funcționare proiectat pentru centralele nucleare — se produce o degradare continuă a calității. În faza de proiectare s-au prevăzut rezerve calitative. Verificările „în activ" nu pot identifica dacă rezervele preconizate există sau nu.

— Se poate realiza, de principiu, o certitudine a calității?

— În sens absolut, nu. În sens tehnic, da. Raportat la coeficienții de risc admiși și la coeficienții de siguranță aleși, se poate cuantifica, totuși, un nivel probabilistic al încrederii în calitate.

— Există, deci, o fatalitate a incertitudinii în calitate?

— În cazul centralelor nucleare-electrice, nu. Atributul de bază al calității la aceste obiective îl constituie „asigurarea calității", care, așa cum arată și domnul Olariu, este un ansamblu de măsuri ce se aplică din faza de proiectare a calității și pînă la recepția finală a acesteia, ținînd sub control toți factorii care pot să vicieze calitatea, astfel încît să se preîntîmpine neconformitatea ei. Numai în această situație, verificarea „prin sondaj" care se folosește poate da o încredere în calitate.

— Dar „asigurarea calității" este impusă prin lege la execuția produselor pentru centralele nucleare-electrice.

— Da, este una din condițiile în baza cărora sînt autorizați furnizorii. Dar nu este suficient numai să se aplice măsuri de asigurare a calității, ci trebuie ca aceste măsuri să fie și eficiente. Astfel, putem vorbi numai de o birocrație a calității. Din cele relatate de domnul Olariu se poate afirma că aceasta a fost situația cu fabricația de produse pentru centralele nucleare-electrice în țara noastră.

— Deci, cum ați califica starea calității în Centrala nucleară-electrică de la Cernavodă?

— Insuficient cunoscută.

— Răspunsul dumneavoastră are o mare doză de scepticism.

— Acest scepticism nu m-a părăsit niciodată. Motive am avut suficiente. Un singur exemplu concludent. La proiectarea, execuția și exploatarea centralelor nucleare-electrice trebuie să se respecte cerințele din codul A.S.M.E., folosit de licențiatorul canadian. Nici pînă la această dată, adică după 13 ani, acest cod A.S.M.E. nu a fost tradus legal. Fiecare s-a descurcat cum a putut. În sistemul industrial sînt puțini cei care pot primi calificativul de buni cunoscători ai limbii engleze. Mă întreb, deasemenea, cum s-au putut autoriza unități industriale în a căror activitate se aplica codul A.S.M.E., fără ca acestea să dețină un exemplar complet, avînd în vedere că deținerea codului este prima condiție a autorizării. Menționez că în primii ani, nu a existat nici măcar un abonament oficial pe țară la Codul A.S.M.E.

— Cum vedeți rezolvată „problema Cernavodă"?

După „sindromul Cernobîl", se poate oare, asuma răspunderea riscurilor de avarie? Domnul Olariu a încercat să ne asigure că da, din punctul de vedere al siguranței mediului. Pe mine personal, nu m-a convins, însă dacă ne rezumăm fie și numai la aspectul economic al problemei, dat fiindcă pentru furnitura livrată de partea română, așa cum s-a arătat, nu se poate realiza nivelul de încredere necesar, există riscul de a realiza o centrală de calitatea celor de la Turceni sau Rovinari, care sînt deseori supuse reparațiilor. De această dată, însă, cu posibilități reduse de intervenție pentru reparații. Nu este, oare, mai rațional, să nu riscăm?

— Apreciați că nu avem specialiști de competența necesară pentru asumarea acestui risc?

— Fără a contesta competența specialiștilor noștri, cred că este recomandabil să se solicite și participarea Agenției pentru Energia Atomică de la Viena, avînd în vedere că siguranța în funcționare a obiectivului Cernavodă interesează întreaga Europă.

ROXANA PAICU-MANOLESCU ■

SERVICIILE — ADICĂ SĂ NE ROAGE EI PE NOI!

Micii meseriași încă nu pot

Mai vechea melodie „Parfumul străzilor" mă poartă cu gîndul la o parafrazare, și anume, „parfumul" firmelor ce împînzeau coloristic și stilistic arterele comerciale ale Bucureștiului de altădată. Zimbim cînd descoperim că „La pisica neagră" se sorbea un vin bun, sau că „La Podul de Fier" nu însemna altceva decît o cafenea.

E mai mult decît evident că oricită „apă s-a bătut în piuă" la adresa serviciilor și a micii industrii, reglementate de Legea nr. 13/1968, nu s-a făcut decît să se restrîngă și nicidecum să fie extinse posibilitățile de manifestare ale micilor meseriași. O mărturie o avem în experiența de scurtă durată a mandatarilor, învinovățiți de faptul că munca lor le aducea cîștiguri prea mari ce contraveneau, nu-i așa?, regimului socialist. Interesul pentru reapariția acestor indeletniciri ne-a îndreptat pașii spre Circa financiară a sectorului 6 unde, prin lege, cetățenii se pot adresa și se pot documenta asupra condițiilor de desfășurare și de înființare pe cont propriu a unor servicii. „Bineînțeles că ideea este generoasă, dar nu poate deveni viabilă decît în condițiile stabilirii acelor locuri autorizate, unde pot fi practicate, fie că ele se numesc ateliere, piețe sau puncte volante, ne explică șefa secției financiare, Cherața Pancă. Prea puțini înțeleg că acest drept regăsit în Legea 13 capătă valabilitate odată cu depunerea la dosar și a cărții de meșter. Ce păcat însă că de la teorie la practică răbdarea cetățeanului dispare făcînd loc unei democrații rău înțeleasă, prin amenințări și discuții contradictorii ce nu folosesc nimănui. Și v-aș exemplifica situația creată de cazul soților Ciobanu Ovidiu și Elena Lucia, care prin cererea 4 445 și 4 473 din ianuarie a.c. ne solicitau eliberarea autorizației pentru croitorie ușoară și imprimerie cu desfacere la domiciliu. Refuzul de a prezenta dovada calificării lor nu ne-a îngăduit eliberarea ei. Pînă ce legea nu va fi revizuită astfel încît să înlăture formalitățile greoaie obținerii acestor cărți de calificare, ne conformăm instrucțiunilor nr. 50078/1968 pct. 4 anexa 5, cu referire la exercitarea meseriilor de către meșteșugari în atelierele proprii. Am fost acuzați de rea voință atunci cînd i-am propus o soluție de moment și anume, impunerea provizorie a unui impozit pe un venit declarat. N-a fost de acord, deși aproape o jumătate de zi am încercat o rezolvare favorabilă lor".

Democratic vorbind, avem drepturi, dar ele nu exclud respectarea temeiului legal, cel mult legiuitorul le poate regîndi, ca să preîntîmpine o serie de neînțelegeri ce pot apărea pe parcurs. Nu e suficient să proclamăm extinderea sferei de servicii și mică industrie fără ca în prealabil să nu elaborăm și elemente concrete de funcționare. Ele vor deveni prospere și cu largă audiență în rîndul cetățenilor, dacă vor fi gîndite astfel încît să înlăture un posibil faliment, inevitabil dacă ei nu dobîndesc încrederea pieței, concomitent cu stabilirea unor relații ferme cu Banca. Garanțiile privind plasarea lor în vadul comercial al Capitalei este un alt aspect esențial în abordarea relațiilor contractuale. Pentru că din nefericire, politica de sistematizare a „spulberat" multe din punctele de interes comercial. Dacă mulți cetățeni stau încă în expectativă se poate explica și prin lipsa unui cadru juridic care să revizuiască, să abroge sau să decreteze alte legi, propice desfășurării serviciilor și micii industrii. Oamenii au manifestat interes și în vederea legalizării solicitărilor de cărăușie auto, de tinichigerie și vulcanizare auto, de înregistrări video. Pentru cele din urmă există ca soluție declarația proprie a solicitantului că posedă aparatură video în vederea unor înregistrări de nunți, botezuri sau alte evenimente familiale deosebite. O altă categorie de cetățeni cere autorizarea preparării și desfacerii produselor zaharoase. Intențiile acestora nu exclud însă condițiile de igienă și rețetar, ca de altfel și locul unde le produc. Cererile în majoritatea lor au fost aminate pînă ce Comisia națională de mică industrie și servicii va definitiva dispozițiile legale.

Apariția acestora ca de altfel și funcționarea decretelor-legi, și mă refer la eliberarea pașapoartelor și stabilirea domiciliului în București, a determinat încărcarea grilei de stabiliți pe fiecare salariat în parte. Munca de la ghișeu nu presupune doar o ștampilă sau înregistrarea unui act, ea este mult mai complexă și motivează propunerea măririi schemei existente la Circa financiară. Nerăbdarea cetățeanului de a-și rezolva cît mai repede posibil problemele personale este justificată, dar așa cum ne spunea doamna Cherața Pancă, „de-a lungul „epocii de aur" organele fiscale și-au atras și ura contribuabilor prin măsurile de creștere a impozitelor și taxelor, de încasare a unor amenzi, aplicate de alte organe ale statului. Reducerea substanțială a numărului de personal, 42 la sută în anul 1984, a determinat ca nemulțumirea să se răsfrîngă asupra activității noastre și nu asupra celor care făceau legea. Să nu uităm că sectorul nostru numără aproape 400 000 de locuitori deserviți doar de 31 de salariați".

MARIA RADU ■

Eternul slalom

—Domnule Corneliu Neațu, așa cum apare evident pentru toată lumea, prestarea de servicii e făcută să slujească cetățeanului și nu să existe în sine.

— În cooperația meșteșugărească, lucrează 420 000 muncitori, tehnicieni și ingineri, din care 120 000 în prestările de servicii. Izolarea în care am activat mulți, prea mulți ani ne-a privat de o documentație adecvată, de schimburi serioase cu alte țări.

— Ca, de altfel, în toate domeniile vieții economice, un slalom cu consecințele cunoscute. Dar lucrurile se mișcă, sau ar trebui să se miște, foarte repede. Ce s-a întreprins pînă acum în sectorul prestărilor?

— Ținînd seama de noile posibilități create, libertatea lărgirii colaborărilor în toate domeniile de activitate, atît pe plan intern, cît și internațional, s-a elaborat și în cooperația meșteșugărească, un program, privind dezvoltarea și diversificarea sectorului de prestări servicii. Din ceea ce urmărim să realizăm menționez: cointeresarea cooperatorilor prin introducerea acordului simplu și renunțarea la acordul global, organizarea de servicii noi, în completarea celor existente, și, în mod deosebit, servicii efectuate la domiciliul solicitantului, introducerea serviciilor pe bază de abonament în sectoarele auto-service, întreținerea și repararea aparaturii electrocasnice și electronice, extinderea unor servicii și la domiciliul solicitantului, cu ajutorul laboratoarelor auto și prin intermediul dispeceratelor, organizarea de servicii cu plata în rate, alcătuirea unor echipe operative de intervenție, cu antrenarea și a studenților, pensionarilor.

— Ce v-a oprit pînă acum să organizați unele din serviciile menționate?

— Tarifele, mai exact, lipsa lor pentru unele prestări, cum ar fi, de pildă, cele de urgență.

— Nu este normal. Cum ar trebui să fie tarifele?

— Pentru lucrările de urgență, ca să rămînem la exemplul amintit, e necesar să plătesc deplasarea lucrătorului așteptarea într-un dispecerat și altele. E vorba de tarife de urgență. Sau, tarifele la prestările la domiciliu sau la transportul obiectelor defecte de la domiciliul clientului în laboratoarele noastre. Noi n-am avut asemenea mijloace, încă n-avem, și-i spunem omului să vină cu televizorul, cu frigiderul etc. la unitate. Cum să le aducă în brațe? Bani aveam și avem. Ne trebuie repartiții, însă pentru aceste mijloace.

— Amintiți de servicii realizate cu studenți și pensionari. În ce formă vor exista?

— Îi vom solicita telefonic atunci cînd lumea apelează la noi. Le dăm scule, tarifat. Domeniile sînt numeroase, de la traduceri, sau predarea unor limbi străine și pînă la îngrijirea copiilor sau asistența medicală non stop pentru bătrînii singuri. Ideile vor veni din mers, pentru că cererea va crea oferta.

— Vorbești de colaborări cu firme străine. Ați făcut primul pas?

— Am trimis deja oferte unor firme și organizații cooperatiste din mai multe țări, dar sîntem deschiși la orice propunere convenabilă venită din străinătate. Colaborările pe care dorim să le realizăm pentru început sînt în sectorul service-auto, service aparatură electronică, instruiri și perfecționări de lucrători din cooperație. Concomitent, prin abordarea unor firme străine, urmărim să ne documentăm și să achiziționăm dotări tehnice și tehnologice cu care să completăm echipamentele existente în unitățile noastre de prestări servicii.

RĂZVAN BĂRBULESCU ■

Speranțe în lumea geologilor

— Să începem cu o întrebare la modă : cine sînteți dumneavoastră, domnule Mircea Săndulescu ?

— Sînt doctor inginer în geologie, șef de secție la Institutul de Geologie și Geofizică, în același timp sînt și profesor.

— E un titlu valabil doar în străinătate ?

— Într-un fel. Prin anii '70 am fost numit profesor în Franța, consemnat ca atare în „Monitorul Oficial". Din păcate, nu am putut onora această numire deoarece regimul comunist al lui Ceaușescu mi-a refuzat eliberarea pașaportului, în ciuda recunoașterii mele internaționale. Sînt membru de onoare al societăților geologice din Franța și America. Pe scurt, sînt om de știință, în domeniul științelor Pămîntului.

— În călătoriile făcute, nu v-ați gîndit să profitați de ocazie și să rămîneți în străinătate ?

— Ca să fiu foarte sincer, uneori da. Fiind în Occident m-a încercat acest gînd dar nu l-am urmat pentru că eram legat, poate e prea emfatic spus, de țara mea. Acum nu regret, ba sînt foarte bucuros că nu am reacționat la acele mici impulsuri. Am avut astfel ocazia să trăiesc cele mai formidabile momente ale vieții mele în chiar zilele Revoluției.

— Iertați-mi nepolitețea : ați participat efectiv la Revoluție ?

— Da, e normală întrebarea pentru un om de 56 de ani. Trebuie însă să mărturisesc că m am aflat tot timpul în miezul evenimentelor. Încă din seara de 21 decembrie, la demonstrația din Piața Universității. A doua zi am participat la ceea ce s-ar putea numi „forțarea" Televiziunii, am fost printre primii care am ajuns acolo. În aceeași zi, seara, m-am aflat în Piața Revoluției, în clădirea fostului c.c. Prin participarea mea la Revoluție am avut sentimentul că m-am spălat de tot noroiul adunat în 43 de ani de comunism.

— Care e stadiul actual al cercetării științifice în general și al celei geologice în special ?

— Dictatura celor doi ceaușești a distrus profund cercetarea științifică în România. Tot felul de „soluții" impuse de cei de sus, dar și de acoliții lor, ne-au dus la o nefirească subdezvoltare intelectuală. Aceasta a fost determinată de totala izolare a oamenilor de știință de ceea ce se întîmpla în lume, de proasta politică de finanțare a cercetării științifice și de tendința stupidă de a găsi o eficiență imediată, pe măsura reducerii drastice a timpului de elaborare a temelor de cercetare. Să detaliez puțin aceste idei. Treptat, începînd cu anii '70, posibilitățile de documentare în România, lipsa tot mai acută a literaturii de specialitate în toate domeniile științei au creat pentru cercetarea românească o cortină mai dură decît cea numită „Cortina de fier". Acest fapt s-a accentuat enorm în acest deceniu, conducînd, firesc, la o scădere evidentă a potențialului științific românesc. Doar oamenii capabili de eforturi nemăsurate au reușit să se mențină la un nivel acceptabil. Alături de colegii mei, mulți dintre ei de o mare valoare științifică, am simțit pe pielea noastră drama acestei izolări.

— Spuneți-mi, vă rog, ce ați adus nou și concret ideile Revoluției în rîndul specialiștilor de la I.G.G. ?

— Nu vreau să vorbesc în numele Institutului de Geologie și Geofizică. Sînt doar un membru al acestui institut. Aflîndu-mă permanent în mijlocul colegilor mei, pot să spun că răsturnarea dictaturii ne-a adus tuturor o imensă speranță. Din primul moment oamenii au crezut și s-au angajat să transforme totul în bine. Sîntem printre primele institute unde a fost creat un comitet F.S.N., într-un mod cît se poate de democratic, și care a creat ambianța democratică în care a fost aleasă conducerea. Dar tot printre primii, mai exact la 24 ianuarie, după constituirea C.F.S.N. într-un organism politic, membrii comitetului au demisionat în bloc pentru simplul motiv că nimeni nu mai acceptă o activitate politică în instituțiile românești. Transformarea F.S.N.-ului într-un organism politic ne-a determinat să considerăm că asemenea comitete nu își mai au rostul. Am primit cu enormă bucurie schimbările radicale produse dar consider că libertatea și democrația nu trebuie îngrădite sau știrbite, nici măcar în mod indirect.

— Cum vedeți viitorul geologiei românești ?

— Școala românească de geologie are o tradiție recunoscută pe plan european încă de la sfîrșitul secolului trecut. Teritoriul țării noastre are o alcătuire geologică complicată și variată, descifrarea ei aducînd o unanimă recunoaștere a competenței geologilor români. Care sînt condițiile necesare pentru a reveni la acel nivel înalt ? În principiu sînt două : dotarea cu tehnologie de cercetare modernă în domeniul științelor Pămîntului și formarea cadrelor de cercetare. Pentru ca învățămîntul universitar și, implicit, cercetarea științifică, să-și recapete strălucirea, e nevoie de o nouă organizare, de profesori capabili și studenți dornici de a asimila cunoștințele primite. Odată îndeplinite aceste condiții, vom avea în scurt timp geologi și geofizicieni bine pregătiți, apți să lucreze în orice colț al globului. Aceasta nu e doar concluzia unui om optimist, ci o situație ce poate și trebuie să devină realitate. Pentru că atîta timp cît omenirea va trăi pe Pămînt, vom avea nevoie de geologi.

EUGEN NEGREA ■

O poveste cu ciuperci

Acum 6 ani, cînd a cules din curtea fermei Mogoșoaia o ciupercă, biologul Marian Petre nu a bănuit că ea îi va deschide ușa spre un domeniu captivant, încă nedesțelenit de știință. Simțea neastîmpărul de a răsădi în brazda meseriei notițele din facultate. A recoltat sporii Stropharieі rugoso annulata și i-a crescut în eprubetă hrănindu-i cu medii nutritive specifice. Peste un timp s-a întrebat : „pălărie-ntr-un picior, ghici ciupercă ce-i ?" Însă cu microscopul. A avut surpriza să descopere că delicata ciupercă comestibilă îngrijită de el și ferită de contaminarea altor microorganisme, avea alt „ten" decît surorile din aceeași familie. Aspectul micelian diferit l-a convins că obținuse în cultură pură o tulpină a ciupercii existente, un fel de soi diferit. A ținut-o în frigider ani de zile, păstrînd proaspăt firicelul de viață vegetală. Întîiul lui trofeu profesional. Cucerit cu inima și elanul începutului de meserie.

Acum, cercetător la Institutul de Cercetări și Proiectări pentru Valorificarea și Industrializarea Legumelor și Fructelor îl frămînta cum să valorifice deșeurile rezultate de la industrializarea legumelor și fructelor. Munți de cotoare de ardei, varză, mere, resturi de tomate, capete de păstăi, cojI de dovlecei, simburi de caise, piersici etc. Un balast al fabricilor de conserve, greu de transportat, poluant. Și iată că, într-o zi, din amintirea unui experiment de stagiar a țîșnit ideea.

„Am semănat ciuperca din frigider pe pielițe și simburi de roșii. Peste 3 săptămîni, în baloanele aseptice, pe suprafața fostelor deșeuri de tomate, a apărut un strat de miceliu alb-gălbui. Am înnestecat un fragment din ciuperca răsărită. Gust bun, miros de roșie. Am plantat țesuturi de Stropharia și pe codițe de vinete, pe capete de păstăi, pe frunze și rădăcini de spanac. Ciuperca a mîncat cu poftă și aceste substraturi pînă acum greu de reutilizat și a proliferat. Se formase astfel un „cocteil" de ciupercă și subproduse vegetale cu 28—30% proteine. În deșeurile uscate acest procent nu depășea 4%. Ciuperca devenise un fel de fabrică de proteine. Biomasa formată poate fi astfel un valoros supliment în hrana animalelor. Din păcate, Stropharia avea și ea limite genetice. Nu se dezvolta complet, cu pălărie și picioruș, pe aceste deșeuri vegetale".

Ideile au început însă să răsară ca și ciupercile după ploaie. Imaginația științifică a biologului Marian Petre a început să alerge printre filele cursurilor de botanică. A poposit la capitolul buretele de fag. A mutat domiciliul lui Pleurotus florida de pe lemn pe capete de păstăi. Peste 15 zile, în balonul steril cu resturi de fasole s-a înălțat silueta elegantă a unei ciupercuțe, de astă dată, cu picioruș zvelt și umbrelă înfoiată. Gust delicios, numai bună de pus în tigaie. Pînă seara, alte porțiuni de burete de fag erau deja „semănate" pe simburi de caise, pe cotoare de mere. O adevărată miniciupercărie și-a făcut loc în vasele de sticlă cu subproduse vegetale. Amestecurile de ciupercă comestibilă și substrat de legume și fructe au fost introduse pentru experiment în supele concentrate. Au adus cu ele arome și gusturi deosebit de plăcute.

Așa s-a născut, din căutările solitare ale unui tînăr biolog, un brevet valoros. O posibilă premieră mondială de valorificare a unor subproduse ale industriei de legume și fructe. În loc să crească pe bălegar, ciupercile se dezvoltă pe substraturi vegetale și devin un valoros extract proteic. Rezolvă și poluarea mediului din vecinătatea fabricilor de conserve. Marian Petre avea însă rezerve prea mari de pasiune ca să se oprească aici. S-a gîndit să asigure un domiciliu mai confortabil ciupercii. Împreună cu dr. ing. Șerban Săndulescu de la INMT este pe cale să finalizeze un bioreactor menit să permită ciupercilor să se înfrupte din întreaga cantitate de subprodus vegetal, nu doar de la suprafața lui. Într-o cultură submersă. A mai bătut la ușa unei întreprinderi după un echipament, a mai dat bani din buzunar unui meseriaș să-i facă o piesă, și așa a prins contur un utilaj modern. Două microcalculatoare stau de veghe lîngă viața ciupercii. Unul struneste parametrii procesului, celălalt îi ajustează astfel ca ei să servească optim viețile vegetale. Se caută căile de a intensifica metabolismul plăntuței spre a fi cît mai folositoare omului. O idee ingenioasă, hrănită cu pasiune, care nu trebuie lăsată să se veștejească.

FLORIN CONDURĂȚEANU ■

Interviu cu sistemul neurovegetativ

Electrozi minusculi lipiți pe picior și pe palmă, sinusoide desenate conștiincios de aparate. La prima vedere, investigația pare o rudă apropiată a electrocardiogramei. Și totuși, prestigioasa „Medical Biological Engineering Computing" acordă cîteva pagini originalei metode a doctorului Constantin Ionescu Tîrgoviște și inginerului Simion Prună. Cei doi specialiști de la Spitalul „Dr. Cantacuzino" semnează și alte peste 60 de articole în revistele din țară și străinătate. Comunicările lor științifice fac succes la congresele medicale de la Madrid, Paris, Sidney, Roma etc. „Tușiți, vă rog !" În căștile de la urechile pacientului se lansează un sunet scurt. I se pune o întrebare neașteptată, este atins ușor pe piele cu un ac. Aparatul ascultă atent replicile organismului. Curbe de amplitudini neregulate, nervoase, cu munți și văi înghesuite își fac apariția pe diagramă. Pacientul testat manifestă o hipersensibilitate exagerată la niște stimuli banali. Asistăm de fapt la un veritabil interviu cu sistemul neurovegetativ. Reporterul ? O originală aparatură electronică computerizată românească.

„Sistemul nervos vegetativ are menirea de a adapta și regla activitatea tuturor organelor, explică dr. C. Ionescu Tîrgoviște. El trebuie să răspundă numai la factorii perturbatori care amenință buna lor funcționare. La oamenii sănătoși, răspunsul la stimuli a sistemului neurovegetativ e prompt, limitat pînă la reintrarea în normal. După cum ați văzut, replica în cazul suferinzilor neurovegetativi se manifestă dezordonat, imprevizibil. O reacție exagerată și îndelungată a sistemului nervos vegetativ la factori minori, la alarme false. Apar stări de agitație, transpirații, panică, senzații de leșin. Aceste ecouri amplificate de sistemul nervos vegetativ conduc la o serie de suferințe încadrate de medici în gama nevrozelor astenice, distoniilor neurovegetative, spasmofiliilor etc. Tehnica noastră de depistare și înregistrare a reacțiilor sistemului neurovegetativ ajută la stabilirea diagnosticului și elaborarea unui tratament adecvat".

Ani de zile a mîgîlit inginerul Simion Prună la anatomia acestei inedite aparaturi medicale electronice. Mijloacele erau modeste, improvizate, dar a așezat alături mult suflet și pricepere. Înserarea îl afla în micul laborator din spital lipind circuite integrate. Ca să „asculte" cu ele ce spune sistemul nervos vegetativ, acel adevărat turn de control al organismului. „Complexitatea lui explică de ce, pînă în prezent, mijloacele de investigare au rămas de 100 de ani în față, spune. Sistemul nostru polifuncțional, alcătuit din mai multe module electronice, permite aprecierea funcționării atît a sistemului nervos simpatic, cît și a celui parasimpatic. El „simte" și starea microcirculației periferice, componenta parasimpatică cardiovasculară, sensibilitatea dureroasă, vibratorie. Este o metodă simplă, reproductibilă, neinvazivă, cu mari avantaje față de puținele tehnici existente în lume care trebuie să înțepe nervul".

Ideile s-au obișnuit să bată mai mereu la ușa Laboratorului de electrofiziologie și inginerie biomedicală și să-i găsească pe medic și inginer alături, la masa de lucru. Așa s-au născut mai multe generații de reactometre neurovegetative. Din ce în ce mai perfecționate, mai deștepte. Pe etajere, dosare cu mii de teste care au adus lumină în diagnosticul suferințelor unor bolnavi. Pe peretele laboratorului, două moto-uri ale gîndirii lui Leonardo da Vinci: „Natura este plină de numeroase principii fundamentale încă neexperimentate" și „Rareori cade cel ce merge drept". Printre cabluri și tranzistori, o scrisoare de la specialiștii japonezi cu aprecieri elogioase la adresa noii tehnici românești, contribuție originală în domeniul explorării neuropatiei vegetative. Și ei și alți numeroși specialiști din toate colțurile lumii au solicitat achiziționarea metodei și colaborare cu cei doi specialiști bucureșteni. Ambiția doctorului Ionescu Tîrgoviște și a inginerului Simion Prună ? Reunirea tuturor acestor module electronice într-un dispozitiv complex de diagnostic, utilizabil în neurologie, diabetologie, reumatologie, medicină internă, cardiologie.

„Acum cîtva timp s-a prezentat la camera de gardă un bărbat din Focșani cu țesuturile piciorului mîncate de gangrenă, povestește dr. Ionescu Tîrgoviște. Diabetul îi afectase terminațiile nervoase de la suprafața pielii. Această complicație cu gangrenă a maladiei diabetice conduce la amputarea membrelor. În timp ce chirurgul se spăla pe mîini pentru operație, am cerut să-i mai facem bolnavului un test cu metoda noastră. Aparatul a simțit că sistemul nervos și circulator al piciorului era încă activ. Tratamentul cu antibiotice și de cevigorare a circulației l-a scăpat de bisturiu și a permis regenerarea țesuturilor. Ne-a trimis mai tîrziu o fotografie. El, cel sortit unei vieți în cărucior, se pozase lîngă cabana Caraiman. Și alți diabetici cu gangrene incipiente au evitat astfel operații mutilante. Această metodă de diagnostic a stării sistemului neurovegetativ pune în evidență chiar și predispoziția pentru gangrenă diabetică. Și asta cu ani de zile înainte de instalarea ei. Devin posibile măsuri de prevenire a acestei grave complicații soldate cu amputarea membrelor."

Acum 3 ani, Spitalul Regal din Sheffield a propus o colaborare științifică cu cei doi specialiști români și a semnat o convenție pe această temă. Inginerul Simion Prună, fiu de țărani, reprezenta însă un semn de întrebare pentru vechiul regim dictatorial. Prea era impătimit de investigică ! Dosarul lui a rămas înțepenit într-un dulap spre stupefacția profesorilor englezi, nedumeriți de împotmolirea frumoasei acțiuni. Acum, Simion Prună va pleca în Anglia pentru demararea proiectului de realizare în comun a unei metode de diagnostic computerizat bazată pe experiența centrelor din București și Sheffield. Nu înainte de a pune la punct primii pași ai Societății de inginerie clinică și medicină computerizată, de cîteva zile înființată în România. Și de a completa formularele aduse de poștaș din străinătate pentru includerea celor doi specialiști români în enciclopedia „Who's who" cu personalități ale lumii.

C. FLORIN ■

Mihai Eminescu

Privesc oraș

Privesc orașul — furnicar —
Cu oameni mulți și muri bizari,
Pe strade largi cu multe bolți
Cu cîte-un chip l'al stradei colț —
Și trec foind, rizind, vorbind,
Mulțimi de oameni pași grăbind,
Dar numai p'ici și pe colea
Merge unul de-a'nlatelea,
Cu ochii'n cer, pe șuierate,
Ținindu-și mîinile la spate ;
Se-aude clopot răsunind,
Cu prapuri, cruci, icoane, vîind,
Preoții lin și în veșminte,

Cîntînd a cărților ci
În urmă vin ca în
Tineri, femei, copii,
Dar nu-i prohod —

Pe uliți lumea să n
Se scurg
Ostașii
Naintea lor
Voinic el calcă din
Și tobe tare'n tact
Și pașii sună apăsc
Lucesc și armele în

Fotografii de PAUL AGARICI

ul furnicar

...vinte ;	Frumos stindarde se deşir ;
...rohod,	Ei trec mereu tarra bumbum,
...norod,	Şi dup'un colţ dispar acum...
...sfinţire	O fată trece c'un profil
...de-apă —	Rotund şi dulce de copil ;
...ă ;	Un ciine fuge spăriet,
...um,	Şuieră-un lotru de băiet ;
...	Intr'o răspintie uzată
...major,	Ş'intinde-un orb mina uscată,
...picior	Hamalul trece incărcat,
...ei bat	Şi orologiile bat —
...t,	Dar nimeni mai nu le ascultă
...şir,	De vorbă multă, lume multă.

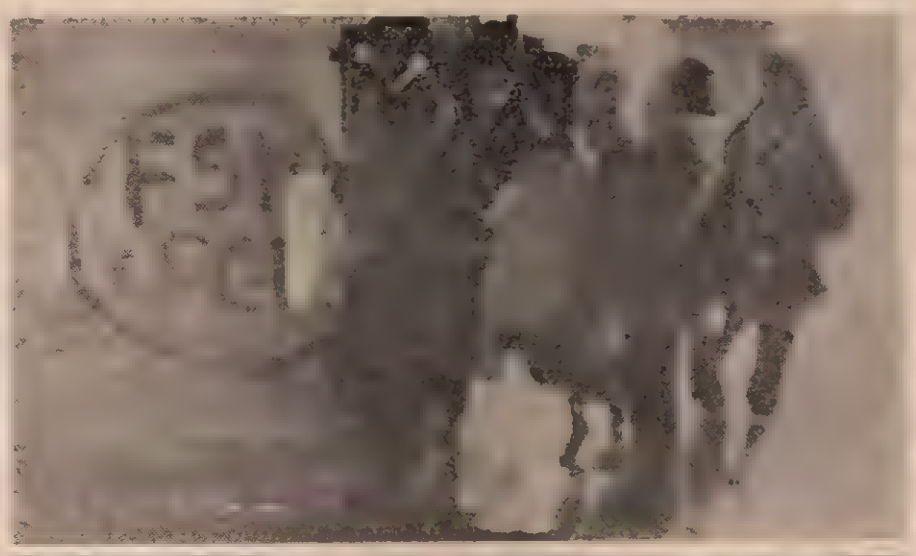

Planetă de Vărsător

În primele zile ale lui Decembrie trecut mi-a intrat în bibliotecă un „Calendar pe o sută de ani" editat nu știu cînd (lipsindu-i paginile de început și sfîrșit) din care am desprins, firesc, pronosticul pentru anul 1990. Iată-l :

„1990 de la Christos. De la zidirea lumii 7498. De la Adam 7498. Mina anului : 6. Planeta anului : Vinere (Venus).

An friguros, ploios dar și căldură de ajuns. Fin mult, bucate de primăvară toate de ajuns, mai virtos grîu mult, poame în grădini multe, hamei mult, vin mult, tunete multe după apă multă, insecte multe, pește mult, boală aduce durere la inimă, face rinduială la femei, face gătej la șale și la celelalte. Primăvara pentru pomi și pentru viță prea frumoasă. Vara potrivită, puțin răcoroasă, secetă timpurie. Toamna călduroasă și mai mult senină la urmă friguroasă, pentru aceasta să se semene semințe mai devreme. Iarna se începe uscată, apoi moină".

După aceste previziuni cu accepții meteorologice (reținem acel „grîu mult" dătător de speranțe) Calendarul mai oferă ca semn al planetei numărul ei de aur (88 !) și inscripția generică : „1990. Prieteni, frăție, călătorii".

Prea multă „durere la inimă" ne-a adus 1989 cu, în gînd, nemaisperata bucurie.

Fie ca, în toate, urarea „toate de ajuns" să se împlinească, să atingem pragul de speranță făgăduit de mai-vechii călindarelor românești, fie ca pămîntul să dea rod, ca apele să curgă rodnic și să avem „poame și grădini multe" !

Desprind din mirabil-întineritul „Magazin" tot rînduri de ceremonial uitat, trase dintr-un amuzant (vom vedea de ce) horoscop *al zodiei Vărsătorului (21 ianuar — 18 februar) :*

„Caracteristici generale : *planetele dominante : Saturn și Venus. Sub influența lui Saturn, predomină o fire molcomă, tradițională influența lui Uranus determină o fire impulsivă, dinamică, preocupată de viitor. În general, se constată lipsa de prejudecăți ; este semnul căldurii sufletești, al armoniei, comunicativității, înțelegerii. Antidogmatici care știu să privească viitorul cu luciditate. În fiecare Vărsător se poate instaura ceva dintr-un spirit tehnic, inventiv, aplecat spre lucruri funcționale, moderne și sofisticate. Femeia are de asemenea aplicație spre lucruri utile, practice.*

Găsim excentrici și interesați spre abordarea de aspecte extraordinare ale vieții de zi cu zi. Iubesc enigmele, științele oculte, misterele inexplicabile. Pe plan social, participă la desfășurarea de interese ale obștii, au entuziasm și spirit de sacrificiu. Traversează și perioade de neangajare, de izolare vecină cu lenea și cu mania persecuției, dar știu să depășească aceste momente.

Uneori arborează aroganța și superioritatea spirituală cu colaboratorii și superiorii, dar asta nu e decît o fațadă trecătoare. Sînt ființe înțelegătoare, umane, deși rar suportă să fie plasați la același nivel cu alții de lîngă ei. Una din cauze este emotivitatea, care răbufnește în forme pasionate. Trece ușor de la veselie la depresiunea cea mai adîncă, de la seninătate la dezgust.

Își aleg profesiuni care cer imaginație, viziune largă, din care nu lipsesc situațiile imprevizibile. Poate fi un bun om de știință. Nu suportă influențe, dă uneori semne de criză de personalitate. Experți în tehnică. Buni conducători de orice vehicule, chiar aviatori pricepuți.

Bărbatul : fizic plăcut, aproape feminin, ochi neliniștiți. Genți și excentrici, antiburghezi, uneori rebeli. Iubește muzica, multă fantezie".

Horoscopul, înțeleg, e o convenție cu blîndețe acceptată, cu îndrepidări misterioase dar și cu nota lui de joc, de joacă (horoscopul scuză mijloacele) lesne deturnat în... humoroscop.

De ce scriu astfel ?

Fiindcă, sper a-i prubului veridicitatea mi-am amintit cu dezgustul de rigoare că în zodia mai înainte descrisă era născut (n-ar mai fi fost) chiar marele Vărsător de singe și lacrimi, vărsat în moarte de gloanțele unui pluton de execuție în chiar sfînta zi a lui Crăciun.

Drept care mai citește-i încă o dată zodia, iubite cititorule, ncascunzîndu-ți mirarea, schițind ca și mine un zîmbet chinuit și conchizînd, ca și mine.

Fără comentarii...

GHEORGHE TOMOZEI ■

Un cărturar observa că Eminescu nu e doar un poet, ci o veritabilă instituție națională, iar în plan economic opera sa rămîne cea mai rentabilă investiție făcută vreodată de poporul român. Ca să înțelegem în ce chip se dovedește geniul literar o mare problemă economică e suficient să socotim cîtă lume are și va avea încă decenii și secoli de acum înainte o slujbă numai fiindcă o minte luminată a trecut pe un caiet tot ce a gîndit : tipografi, editori, profesori, librari, fabricanți de hîrtie și cerneluri, bibliotecari și un infinit de alte profesii interesînd transportul, depozitarea, refolosirea tipăriturilor. Și aceasta fără să luăm în seamă folosul spiritual, faptul că gîndim în chip esențial cu gîndirea lui Eminescu și vorbim limba construită de el.

Educația unui tînăr care voiește să fie artist costă mult. La politehnică, dascălul se adresează unui amfiteatru. La conservator, un pianist se formează sub îndrumarea unui complet de profesori, a căror educație artistică a fost, de asemenea, o problemă importantă de buget. Sigur, ca să obții specialiști nu-i destul să inviți cîțiva magiștri în amfiteatre universitare spre a împărtăși ce cunosc și a orienta inteligența discipolilor. Numai că oricît de costisitoare ar fi învățătura unui neartist, aceea a unui artist e de cîteva ori mai scumpă. Investiția în artiști însă are avantajul că, spre deosebire de orice alt tip de investire, contează pe un indice al rentabilității ameliorabil după legea progresiei geometrice. Pur și simplu e imposibil de evaluat ce poate să însemne pentru o comunitate umană apariția geniului creator. E tot atît de greu de prevăzut și în ce domeniu se va ivi el. O societate civilizată trebuie să pună în prim plan învățătura. În cea mai evoluată națiune din lume, în Japonia, toată lumea învață. Tipul definitoriu de muncă în Japonia e învățătura. Învățătura e cea mai grea muncă. Anglia a dat lumii cel mai mare număr de femei romanciere nu pentru că englezoaicele ar fi mai dotate pentru arta narațiunii decît femeile de pe continent, ci pentru că, din veacul al XIV-lea, femeile din Anglia trebuiau, mai mult decît bărbații, să învețe să scrie și să citească. Primii miniștri femei din Anglia nu sînt o excentricitate britanică. Ei semnifică un grad de emancipare a femeii sporit. În Anglia nu se practică „promovarea femeii" în muncă politică. Femeile își cîștigă prin calități politice locul în societate.

Dacă, urmînd o tradiție prestigioasă, învățămîntul artistic românesc a reușit, în ciuda presiunilor la care a fost supus, a lipsei de fonduri și a mulțimii de incompetenți cu care a fost blagoslovit, să dea în fiecare an un număr de absolvenți îndeajuns de mare încît să putem spera într-o rînduire firească a talentelor pe calea ce duce la desăvîrșire, un fenomen ingrozitor a anulat multe din șansele împlinirii prin cultură : exodul artiștilor.

Deși poate să pară inadecvată, evocarea ideii unei „mase critice" absolut trebuincioase pentru declanșarea unei explozii culturale se impune. În artele plastice, spre exemplu, etalonul anual al „stării creației românești" — cum ar spune un critic de artă pragmatic — rămîne expoziția cu caracter na-

Exodul artiștilor

țional de la Dalles sau de la Muzeu. În momentul de față, numărul plasticienilor în băjenie e atît de copleșitor încît s-ar putea realiza cu ei un Salon național cel puțin la fel de interesant ca Salonul „rămașilor". Mai mult de 200 !

Vreau să fiu înțeles cum se cuvine : nu-i condamn pe „plecați" și nu mă închin înaintea celor aflați în țară. Ori, mai corect spus, încă în țară. Arta adevărată e itinerantă. Tot ce e cu adevărat valoros în plan național are valoare și în plan internațional. Artiștii mari sînt cetățeni ai lumii. Așa numita „Școală de la Paris" numără printre aleșii săi o seamă de români. O revistă din vest scria, în anii trecuți, sub o fotografie uriașă, acoperind două pagini, că „personalitățile de marcă ale spiritualității franceze a ultimului deceniu sînt trei români : Cioran, Eliade, Ionescu". Nu pot să nu observ însă că, risipiți în toate continentele în căutare de lucru, după o fărîmă de notorietate și — fie-ne iertat c-o mărturisim — cu speranța (apăsată de umilință) a unui cîștig de supraviețuire, mulți, foarte mulți pictori, sculptori graficieni, decoratori, designeri, scenografi sînt arși de dorința de a sluji cultura românească. În Olanda, am conversat cu un galerist preocupat de pictura din est, care descoperise că pur și simplu era imposibil să colaborezi : ori nu

soseau lucrările, ori nu veneau artiștii. Piața artei e o realitate tot atît de exactă ca și piața produselor electronice. Exactă și angajantă. Artistul trebuie să aibă pașaportul în buzunar. Dacă nu-l are, tot ce se întreprinde pentru ameliorarea condiției lui e vorbă goală. Ca să se întoarcă, artistul trebuie să poată pleca. Un om înțelege, într-o viață, cîteva șanse de afirmare. Șansa pierdută e pentru totdeauna pierdută. „Cota" adevărată e un complex de imponderabile, nu o chestiune de oficializare a prezenței. Galeriile Europei sînt pline de polonezi, maghiari, sîrbi, ruși. Comerțul de artă mondial e o realitate care, direct sau indirect, condiționează chestiunile pieței artistice și în cele mai „închise" țări.

Citez, cu iubire și disperare, numele artiștilor despre care am scris nenumărate texte, vreme de douăzeci de ani, nume pe care, treptat, nu le-am mai putut aminti în gazete și reviste, în cărți și emisiuni radio ori TV : Peter Pusztai, Nică Petre, Corneliu Camaroschi, Gheorghe Iovian, Cristian Breazu, Tiberiu Bențe, Viorica Bențe, Florin Codre, Liana Axinte, Nicolae Georgescu, Cornelius Antonescu, Gil Nicolescu, Barbu Nițescu, Ștefan Gabrea, Mircea Ionescu, Ion Condiescu, George Apostu, Carmen Groza, Mihai Ruxu, Virgil Mancaș, Gheorghe Mazilu, Edith Gross Orășcu, Șerban Epure, Letiția Bucur, Csaba Szemleniy, Alma Rusescu, Nicolae Constantin, Semproniu Iclozan, Horia Roșca, Ingo Glass, Virgil Almășanu, Radu Tănăsescu, Constantin Marinescu, Friederich Bömches, Patriciu Mateescu, Chira Cristinel Popescu, Cristian Paraschiv, Mircea Ciobanu, Constantin Pacea, Florica Pacea, Vlad Micondin, Octavian Olariu, Leonard Răchită, Viorel Popescu, Ion Dogar Marinescu, Eugen Mihăescu, Gh. Gh. Constantinescu, Bela Crișan, Reinhardt Schuster, Adina Caloenescu, Francisc Bartok, Virgil Demetrescu Duval, Nicolae Fleissig, Camilian Demetrescu, Aurel Cojan. E o listă incompletă, alcătuită din aducere aminte. În fiecare an mi-am refăcut carnetul cu telefoane de interes profesional fiindcă prezențele se înjumătățeau. O carte proiectată despre „cei care au produs schimbarea la față a artei noastre", despre artiștii de vîrstă medie, n-a putut fi niciodată încheiată întrucît operele și creatorii la care refeream nu mai puteau fi luați în discuție.

TUDOR OCTAVIAN ■

Revista „22" : „Eroarea majoră a F.S.N. este că dorește să facă GLASNOST și PERESTROIKA în România"

Iată că numărul 3 al revistei **„22"** confirmă reușita tentativei de a face gazetărie cu un limbaj propriu, mai degrabă, dezbaterilor teoretice. Traducerile, textele inedite, anchetele, dialogurile structurează un program clar exprimînd cu acurateție viziunea principială a Grupului pentru dialog social. O necesară deplasare de la poziția purtătorului de cuvînt la aceea a unei **instituții** publicistice — ale cărei începuturi ni se pare că le întrezărim — va spori mult capacitatea revistei de a se adresa și altora decît acelora care sînt deja **pregătiți** s-o citească. Aceasta se impune cu atît mai mult cu cît revista **„22" merită** și chiar **trebuie să** fie citită de un public larg ! **(C. Dumitru).**

De veghe-n centrul lumii

Încă din zorii nașterii sale tîrzii în istorie, literatura și întreaga noastră artă cultă au visat să se sincronizeze cu Europa și, în general, cu valorile civilizației universale. Din păcate, lucrul acesta nu se putea face cu optimă eficiență decît în centrele de tradiție ale culturii mondiale, nu puteai deveni valoare universală decît la Paris, la Roma, Viena sau Berlin. Cu siguranță că Brâncuși și Enescu — singurele noastre mari valori intrate în circuitul natural al valorilor lumii, n-ar fi însemnat nimic pentru omenire (Brâncuși mai ales) dacă nu migrau în Occident, să se „realizeze". Lucru perfect valabil și în cazul lui Ionescu, Cioran, Lupașcu, Uscătescu și mulți, mulți alții.

Toate popoarele europene din jurul nostru au luat Premiul Nobel. Suferim de infirmitatea aceasta — de ce să n-o recunoaștem ? — pe care Nichita Stănescu, cel propus de iugoslavi pentru forurile suedeze, ne-a adîncit-o și mai mult scrîind (știa, cu siguranță, bine ce spune !) că nu vom lua în curînd acest premiu. Cînd a scris lucrul acesta, se gîndea la vechea stare de lucruri din timpul dictaturii, cînd pînă și fotografia unui poet pe coperta cărții sale, sau cele cîteva date biobibliografice, erau considerate o concesie sfidătoare la adresa popularității unice și inatacabile a dictatorului. „Rațiuni" din care coperțile cărților au fost golite de referiri la persoana reală a autorului lor, ca și cum ele ar fi fost scrise de niște fosile ceaușescu își dorea Nobelul său de buzunar, numai și numai pentru sine. Sîntem siguri că Marin Sorescu are multe lucruri să ne povestească pe această temă a succeselor sale mondiale, unice în cultura noastră de pînă acum — e vorba de traducerile cărților sale de versuri și a pieselor sale în lumea întreagă, pe memoasă ci și limbă de circulație internațională, ca să ne vindece de apăsătoarea vinovăție de-a fi născuți aici, la porțile Orientului, unde orice e posibil. Acum, întreaga lume ne-a descoperit ca popor demn și curajos în istoria contemporană, vin la noi străinii din bătrînele și civilizatele țări ale lumii ca la o Mecca a Eu-

existente cu milioane de ani înaintea unicei vietăți reale, a unicului creator, a Creatorului însuși care se imagina, la un moment dat, dictatorul.

Singurul care a continuat în toți acești ani și continuă cursa Nobel este scriitorul Marin Sorescu și cele două volume ale criticului Laurențiu Ulici, „Nobel contra Nobel" validează această realitate. E aproape de mirare cum a fost posibilă apariția acestor două volume în finalul cărora Marin Sorescu este propus ca și candidat al rîvnitului premiu, într-un context în care toată lumea știa că familia ritul incontestabil al valorii, la feroce concurență cu traducerile „operelor" Tovarășului și Tovarășei, plătite cu aurul greu și amar al poporului român.

Revoluția din 22 Decembrie ne-a vindecat de multe complexe, dar în primul rînd, avem speranța că ne va decomplexa de cel mai apăsător dintre toate, acela al provincialității noastre culturale. Ne plîngeam mereu că nu răzbim în lume, ne imaginam că limba română, săraca, e de vină, că mamele noastre nu s-au gîndit, cînd au inventat-o, s-o facă nu numai dulce și frumoasă ci și limbă de circulație internațională, ca să ne vindece de apăsătoarea vinovăție de-a fi născuți aici, la porțile Orientului, unde orice e posibil. Acum, întreaga lume ne-a descoperit ca popor demn și curajos în istoria contemporană, vin la noi străinii din bătrînele și civilizatele țări ale lumii ca la o Mecca a Europei, să se purifice și revitalizeze, contaminîndu-se de vocația justițiară a neamului nostru, zilnic ziarele și televiziunea aduc noi dovezi de solidaritate planetară, satele lumii se înfrățesc cu satele române, transformîndu-le din vetre ale unei sufocante marginalități carpatice în rădăcini ale regenerării și renașterii autenticității europene.

Lumea ne-a descoperit prin Revoluția din Decembrie ca spațiu uman, dar sînt absolut convins că peste puțin timp, aceeași lume, complexată acum ea însăși de culpabilitatea de-a fi colaborat la genocid prin pasivitate, toleranță și ignoranță, ne va descoperi cu aceeași uimire și ca spațiu cultural, ca mare și eroică civilizație.

Acum este marele nostru moment istoric, poporul român și valorile sale intră pe poarta deschisă spre umanitate de Revoluție și dă doamne ca străinii atît de apropiați nouă în aceste clipe de tulburătoare solidaritate să descopere și valorile care au rămas acoperite pînă acum istoriei universale și au căzut pe sub gardurile dictaturii și singurătății noastre provinciale, dă doamne ca străinii să ne învețe limba maternă cum am învățat-o și noi pe a lor, dă doamne ca limba română să ajungă, începînd cu aceste zile, limbă de circulație universală iar ultima generație de creatori care a intrat în literatura română să devină prima generație de valoare și circulație universală a culturii noastre, generația compactă prin care literatura română, după două sute de ani de speranțe, să fie sincronă cu valorile vii ale lumii, să fie în istoria universală și în centrul valoric al lumii, în sfîrșit, la ea acasă !

ION ZUBAȘCU ■

MOGOŞOAIA CREATOARE

Flacăra pag. 14

MOGOŞOAIA CREATOARE

GHEORGHE PITUŢ

Scrisoare către Marin Preda,

Moncher

Muzeul umbrelor

ION BĂIEŞU

Pe scurt

Era în 1983. Trecuseră şase ani de la cutremurul din 1977 şi trei ani de la moartea romancierului Marin Preda (care îşi avea casa în mod practic aici). Mogoşoaia, locul de ctitorie întru Cuvînt al scriitorilor, continua să rămînă o ruină. Lesne de înţeles de ce: „să nu se mai adune acolo golanii ăia!" Scriitorii erau printre cei mai uriţi de cei doi dictatori, de academicienii analfabeţi. La Mogoşoaia, aflaseră, erau dezaprobaţi, criticaţi, detestaţi. Atunci, pentru a distruge spiritul şi marea lui lucrare, au aruncat, vai, peste moştenirea brâncoveană, răzbunarea lui Nero: dezastrul. Ne-am gîndit împreună cu alţi scriitori să facem ceva, opiniile de faţă dorindu-se pe atunci un început. Cenzura a sugrumat însă, cu un NU „hotărît" demersul nostru. Păstram documentul ca pe o asumată întristare. Acum, iată, a venit vindecarea.

NICOLAE GRIGORE MĂRĂŞANU ■

Consiliul culturii nu a mişcat un deget, nu a ridicat o unghie pentru a-i aşeza pe scriitori, compozitori şi pictori în scaunele de lucru — pentru că această casă este o casă de lucru — şi nu a făcut nimic să împiedice o administraţie stupidă (aparţine de primăria Bucureşti) de a tăia cireşii, de a vinde lemnul, de a distruge statuile şi de a scufunda în negură o minune.

FĂNUŞ NEAGU ■

De o lungă perioadă de timp Mogoşoaia a ajuns o pustietate, livada a fost despodobită de toţi pomii, parchetul s-a umflat de umezeală, pereţii s-au scorojit. Casele nelocuite se întristează de absenţa oamenilor şi devin ruine.

GHEORGHE PITUŢ ■

Moncher, după trei ani de cînd te-ai dus tăcut, fără să-ţi pese, eu, printre pruncii noinăscuţi, mirese şi alte-ntîmplări, m-am dus să văd de nedescrisul, groaznicul prăpăd... m-am furişat în mica bicerică a Domnului, ce-a fost un Brâncoveanu şi-am plîns nebun pe ultima icoană, cum am făcut-o şi-n urmă cu un an.

MIRCEA MICU ■

Am fost acum o săptămînă la Mogoşoaia. Umbrele marilor dispăruţi erau turtite sub molozul cutremurului de acum şase ani, grădina cu vişini era smulsă din rădăcini, apa lacului avea culoarea jegului şi-a broaştelor ţestoase, iar ţipătul păunilor fastuoşi dispărut în eter. De ce? mă întrebam eu, trist şi naiv.

ION BĂIEŞU ■

Triumful inteligenței

La școala generală, la liceu și la facultate, am ascultat cu cea mai mare plăcere toate lecțiile, am parcurs cu cel mai viu interes toate cursurile, însă faptul că trebuia să le și memorez după ce le-am înțeles, ca să dovedesc profesorilor mei că am cunoștințe, mă nedumerea pur și simplu. Mai mult chiar, obsesia că va trebui să memorez tot ceea ce-am înțeles îmi reducea cel puțin la jumătate interesul cu care urmăream orice materie.

Cum pot acum, ajuns profesor și părinte, să pretind copiilor mei să facă ceea ce eu, cinstit vorbind, n-am făcut niciodată cu plăcere pe vremea cînd eram în situația lor? Cer așadar, copiilor să facă ceea ce mi-ar fi plăcut să-mi ceară, la vremea respectivă, profesorii mei: să creeze. Să memoreze doar atît cît să poată crea. Memoria trebuie să fie doar o unealtă în mîinile creației. Și nici măcar cea mai importantă. Pentru că sînt altele mai necesare. Nu ne putem perfecționa la nesfîrșit uneltele. Trebuie să le mai și folosim. Nu putem ascuți la nesfîrșit vîrful unui creion. Trebuie să mai și scriem cu el. Pentru mine creația e mijlocul cel mai firesc de a face educație în toate implicațiile ei nenumărate.

Devreme ce creația este idealul tuturor activităților omenești, înseamnă că aceasta e starea firească a lucrurilor lumii, că o școală în care accentul să cadă în primul rînd pe creație e o cerință firească a ordinii lumii.

Între memorie și creație nu este decît raportul dintre acumularea cantitativă și saltul calitativ. Dacă de mii de ani școala n-a fost decît depozitul acumulărilor cantitative, saltul calitativ făcîndu-se individual, la voia întîmplării, este momentul revoluționar ca școala să devină laboratorul saltului calitativ. Fiecare școală poate fi o centrală puternică a creației.

Așa numita inspirație, momentul cînd omul creează, nu este decît clipa cînd acumulările cantitative trec la o nouă calitate, se organizează în noi structuri calitativ superioare. Unii sînt conștienți de acest moment și acestia „prind" clipa saltului în inspirația „de moment" a creației. Alții „n-au inspirația" momentului și nu sînt creatori.

E necesar, deci, ca școala să controleze și să fie locul acestor salturi. E necesar ca școala să devină locul marilor inspirații. Din punctul meu de vedere, inspirația poate fi profund educabilă. Trebuie să crecz o operă, atunci acumulez informații care imi pot folosi in acest sens, imi educ subconștientul, imi educ memoria. Inspirația poate fi determinată conștient. Oferind subconștientului meu cauze, pot prevedea efectele. Desigur pe parcursul lucrului pot apărea noi premise pe care le voi exploata intr-o direcție sau alta. Munca e o experiență fulgerătoare. Fiecare oră e un soare nou.

Pînă acum, școala a fost un mijloc de educare a oamenilor de capacitate mijlocie. Creatorii, de la cei mai mărunți pînă la cei mai mari, s-au format în afara școlii tradiționale, la o școală a lor, la „școala vieții". E posibil acum ca învățămîntul să devină acea școală a vieții, școală a creatorilor, în care fiecare ființă să aibă posibilitatea maximă de dezvoltare.

Ce se învață, în ultimă instanță, la obiectele care se predau în școli? Se învață istoria lor. Dar ce este istoria unei materii de învățămînt? O poveste despre creatori și creațiile lor. O descriere a uneltelor creatorului o descriere a tehnicilor creatorului, o descriere a materialului creatorului. Și cu cît sînt și vor fi mai mulți creatori, cu atît aceste descrieri vor fi mai sumare pînă se vor reduce, în cele din urmă, la dimensiunile unei reclame.

Se învață de toate în școlile generale ale planetei. Se învață cele mai complicate și, uneori, cele mai inutile probleme. Un singur lucru nu se învață ca lumea, cel mai simplu lucru, axa de susținere a școlii viitorului: CREAȚIA.

De ce să-i învețI pe copii despre creatori și creațiile lor înainte de a-i învăța creația! Profesorul trebuie să fie primul creator cu care se întîlnește biografia copilului. După sute de ani de învățămînt, școala trebuie să-i învețe, în primul rînd, pe copii, lucrul cel mai simplu din lume, lucrul fundamental, adevărul abecedar și adevărata aritmetică a materiei lumii: creația — principiu unic, lege eternă ale cărei cazuri particulare sînt toate celelalte ale lumii.

Toate marile genii ale omenirii de pînă acum nu sînt, de fapt, cazuri particulare ale unei legi unice? Înțelegînd creația creind, nu va înțelege orice copil și exemplele ei, mult mai profund decît a făcut-o pînă acum? Cred că învățarea oricărei istorii trebuie să înceapă cu învățarea prealabilă a alfabetului creației.

Nu e greu să-i înveți pe copii să creeze. E greu să-i înveți ce să creeze. E greu să-i înveți să se creeze pe sine. Creația se învață prin educație. Fiecare se naște cu o teribilă forță creatoare în el pe care nu trebuie s-o piardă sau s-o degradeze. Creația este speranța perpetuă a omenirii așa cum omenirea însăși este speranța perpetuă a materiei lumii.

Prin creație, materia universală este și va fi în ființă ca o nesfîrșită speranță.

În clasele școlii tradiționale erau foarte puțini copii care creau, vîrfurile creatoare fiind socotite excepții, cazuri rare, — starea generală fiind aceea a copilului mediu care reușește să memoreze o anumită cantitate, foarte relativă, de informații. Creatorii adevărați au însă oroare de verbul a avea. Fascinația lor este verbul a fi. Așa se explică de ce marii creatori n-au fost, în general, elevi străluciți iar elevii străluciți din școală nu ajung de cele mai multe ori, la înălțimea celor care intră în istorie prin mijloacele creației.

Mi s-ar părea firesc ca uniCul criteriu de apreciere al elevilor să fie creația individuală și nu memoria individuală. Mecanismele memoriei implică numai o mică parte din ființa elevului. În actul creației se implică întreaga sa ființă. Este cît se poate de firesc să nu judecăm copilul după o mică parte a sa, ci după expresia întregii sale ființe.

Cea mai actuală și mai acută problemă a omenirii, de la origini pînă în prezent, este construirea conștientă a istoriei sale. Dar adevărata istorie a lumii se construiește prin creație pașnică, nu prin conflicte armate. Teribilele tensiuni și acumulări energetice ale destinului nostru planetar, inerente evoluției omenirii ca ființe vii, se pot rezolva în cîmpul cunoașterii, nu există conflict planetar actual care să nu poată fi sublimat în victoria pașnică a construcției și creației. Pe cîmpul de luptă al creației toți putem intra în istorie.

Învățămîntul planetar de pînă acum mi se pare o inscenare abilă, o farsă a memoriei: profesorul memorează informații, apoi le predă elevilor și le pretinde să le memoreze și ei. A poseda prin memorie înseamnă a muri mereu, a crea înseamnă a te naște mereu. Creația desființează timpul desființează spațiul dar înființează la nesfîrșit ființa.

În mod normal, starea firească a unei clase de elevi trebuie să fie aceea de creație. În mod obișnuit, așa cum toți copiii se joacă, la fel de firesc toți copiii pot crea. În diferite stiluri, potrivit temperamentului fiecăruia, înzestrărilor sale, sensibilității etc. Ar trebui să fie socotite excepții elevii care nu creează, cazurile rare în care un copil nu poate să creeze.

Toți copiii caută ceva pe pămînt, își existență, fiecare în felul lui, cu expresia ființei sale, așa cum toate ființele firii, de la cele celulare pînă la mamifere, fiecare individ dintr-o specie este o experiență unică, o creație nouă în vederea găsirii unui nou drum al evoluției. Iar dacă omul este singura conștiință a materiei vii planetare, nu e firesc ca tot ceea ce speciile pămîntului fac inconștient, omul să facă sub imperiul conștiinței?

Nu e firesc ca oamenii în totalitatea lor să creeze, să nu fie socotite excepții geniile creatoare, și în general creatorii, ci cei care nu creează, aș zice în mod paradoxal, geniile necreatoare?

Sînt vremuri în care popoarele dau snopi întregi de genii iar alte vremuri mai secetoase. În general, numărul geniilor a fost mic și rar pînă acum. Eu cred că numărul geniilor poate fi fără număr dacă învățămîntul general va porni de la creație. Eu cred că foarte mulți dintre copiii noștri pot fi genii. Cu condiția ca învățămîntul să fie educația creației geniale.

În locul unui învățămînt general obligatoriu, întrezăresc în viitorul cel mai apropiat un învățămînt general creator. Creația implică sensul de obligație.

N-aș vrea să se înțeleagă, din cele spuse pînă aici, o ruptură brutală între memorie și creație. Acestea sînt procese dialectice care se interconditionează, desigur. E vorba doar de o schimbare de accent. O schimbare esențială pentru vremurile pe care le trăim. E vorba de-a aduce învățămîntul la poziția firească a omului stînd vertical în univers.

Preluînd o metaforă noiciană, aș putea spune că învățămîntul mondial s-a dezvoltat pînă acum ca o plantă cu rădăcina înfiptă în pămîntul trecutului, așadar cu capul în jos, cu gura mușcînd adînc din pămîntul memoriei în care s-a trezit fixată. Acum e momentul răsturnării esențiale: învățămîntul trebuie să se ridice, asemenea omului, în picioare, respirînd cu gura larg deschisă aerul tare al viitorului inevitabil. Și mai ales, liber de orice prejudecăți, cu picioarele sprijinite pe pămîntul febril al contemporaneității, să se pregătească de marele zbor în spațiile cunoașterii. E absolută nevoie ca învățămîntul să dobîndească prin creație poziția firească în fața universului.

ION ZUBAȘCU ■

Filosofia redivivus

Am avut, deunăzi, ocazia să iau parte la adunarea Ligii studenților în filosofie de la Universitatea din București. O adunare prilejuită de dezbaterea și aprobarea platformei-program conținînd drepturile, revendicările și aspirațiile acestor studenți și de alegerea corpului didactic și a noii conduceri a facultății, pe baza principiilor larg democratice instaurate de Revoluție.

Grație acțiunii hotărîte și unitare a studenților și cadrelor didactice prezente în acea zi în amfiteatrul „Vasile Conta", s-a stabilit cu unanimitate de voturi ca filosofia să nu mai fie un apendice al fostei facultăți de istorie-filosofie și să devină o facultate independentă, de sine stătătoare: *Facultatea de filosofie*, cu secții distincte. Acest punct-forte al platformei-program pune capăt, nu numai organizatoric ci și structural, inechității și gravei nedreptăți pe care fostul regim dictatorial, ceaușist, le „programase" pentru un domeniu teoretic anexat ideologicului. Prin aceasta, iată că o străveche disciplină, redusă aproape un sfert de secol doar la rolul de teorie revoluționară marxist-leninistă, marginalizată chiar și ea fără nici un drept de apel, e repusă în sfîrșit în drepturile ce i se cuvin. Ținută prea multă vreme sub obrocul... savantei analfabete de renume mondial, filosofia, ca și psihologia de altfel, e azi chemată, datorită Revoluției, să-și ocupe locul în concertul științelor umaniste. Absolventul de facultate, fie că-i vorba de filosofie, de psihologie, sociologie, nu va mai fi amenințat să devină frenetic propagandist al așa-zisului marxism-creator, ci poate să se afirme ca om de aleasă cultură, intelectual cu o largă deschidere asupra a ce se întîmplă pe planetă, capabil să caute și să clarifice locul omului în lume, să propună valori, idealuri, sensuri conștiinței și practicii umane.

S-ar cuveni, apoi, remarcate și alte prevederi înscrise în platforma-program a ligii studenților în filosofie: depolitizarea și democratizarea întregului proces instructiv-educativ, programă de învățămînt întemeiată pe principii realiste, cît mai raționale, îmbunătățirea condițiilor de muncă și viață, autonomie universitară etc.

Un singur lucru avea să mă întristeze însă profund la acea adunare. Anume, modul abuziv în care s-a procedat la restructurarea și epurarea unor cadre didactice din corpul profesoral. Au fost profesori universitari, conferențiari și lectori, taxați cu foarte multă ușurință drept „compromiși politic" și „incompetenți". Cu o minoritate de voturi (votau doar 15—20 studenți), cei doi lideri care au condus adunarea, fără ca măcar să se obosească să numere, îi treceau pe profesori pe o listă sau alta. Simplu și fără să-și piardă timpul. De opinia celor în cauză rareori s-a ținut seama. De altfel, profesorii nici nu erau lăsați să-și spună pînă la capăt ceea ce aveau de spus în propria lor apărare. Erau întrerupți sau, și mai rău, nu li s-a permis să vorbească. Așa s-a procedat cu o serie de cadre, de mulți ani dăruiți cu devotament catedrei, precum prof. dr. Gheorghe Enescu, de la disciplina logică matematică, conf. dr. Pantelimon Golu, de la psihologie — ca să ne limităm doar la două exemple — recunoscuți ca valori indiscutabile, atît pe plan național, cît și internațional, nu doar pentru fructuoasa lor activitate didactică, ci și pentru publicarea a numeroase cărți și lucrări de specialitate, au fost pur și simplu epurați fără nici o explicație. Motivele? Meschine, nejustificate, subiective, neprincipiale. S-a invocat, de pildă, că profesorul a dat cuiva o notă mai mică decît trebuia. Ba că ar fi apostrofat un student chiulangiu și submediocru cu vorbe nu tocmai politicoase. Ba că altuia i-ar fi zis să-și revizuiască modul de exprimare etc., etc.

Sigur, e salutară revenirea la catedră, reabilitarea — dacă se poate spune așa — a unor profesori care au avut de suferit crunt de pe urma dictaturii (cazul conf. univ. Mihai Golu și al altora), dar nu e bine să se cadă nici în extrema cealaltă, a înlăturării fără motiv bine întemeiat a unor oameni valoroși din corpul profesoral.

În entuziasmul lor revoluționar, studenții nu trebuie să se pripească, ci să judece cu calm, cu foarte mult discernămînt fiecare caz în parte. Să pună în balanță ce are bun și ce are rău un om. Să se debaraseze de orice criteriu subiectiv și numai după aceea să hotărască. În fond, e vorba nu numai de soarta unui om.

MIHAI STĂNESCU ■

Învățarea înseamnă, în primul rînd, dialog. Chiar un dialog între școală și cazarmă

PROPUNERI PE ADRESA MINISTERULUI ÎNVĂȚĂMÎNTULUI

● Cornel Bărbat, student la Facultatea de Electrotehnică din Iași, anul II, propune introducerea ca discipline de studiu și examen a PSIHOLOGIEI și LIMBII ȘI LITERATURII ROMÂNE. Salutăm cu încîntare un asemenea mod de înțelegere și asumare a condiției de adevărat intelectual.

● Adresată nouă în numele elevilor care în acest an vor absolvi Liceul economic din Focșani, scrisoarea semnată de Adriana Oancea dorește să facă publică sugestia acestor elevi privitoare la admiterea la Academia de Studii Economice. Așadar, ei propun ca materii pentru examenul de admitere: CONTABILITATE, (clasele IX, X), în locul economiei politice; GEOGRAFIA FIZICĂ a ROMÂNIEI (neschimbată, în locul celei economice, care în prezent cuprinde multe informații eronate); MATEMATICĂ (algebră și elemente de analiză matematică).

Cum vă place YOGA

În Occident, mai ales, yoga este mai mult celebru decît cunoscut. Puțini sînt la ora actuală aceia, care, bazîndu-se pe o experiență practică, directă, pot oferi cu privire la aspectele sale multiple informații esențiale juste. În cele ce-urmează vom încerca să oferim cîteva puncte de reper fundamentale menite să-i asigure înțelegerea, precum și aplicații utile din perspectiva structurii occidentale. Se cuvine încă de la început să arătăm că yoga autentic implică o confruntare a ființei cu misterele fascinante, inefabile ale propriei sale naturi microcosmice, cu eternele întrebări : pentru ce m-am născut, pentru ce trăiesc, de unde vin, ce se va întîmpla cu mine după moarte ?

Răspunsurile pe care yoga ne permite să le descoperim, grație unei conștientizări ample și a unei atenții pline de tenacitate, sînt experimentabile în propriul nostru univers lăuntric, dacă recurgem — sub ghidarea unei persoane competente — la o metodologie adecvată, corect abordată o anumită perioadă de timp. Prin urmare, yoga urmărește cunoașterea directă, nemijlocită a adevărului ultim cu privire la ființa umană, existență, univers.

Yoga-definire :

În limba sanscrită cuvîntul yoga are mai multe semnificații : comuniune, contopire, fuziune, unire.

Yoga este un sistem filozofic tradițional, teoretic și practic apărut în India cu mii de ani în urmă pe baza experiențelor directe transmise pînă la noi în faimosul tratat YOGA SUTRAS sub forma unui grupaj de aforisme și enunțuri lapidare de înțeleptul PATANJALI. În sistemul yoga găsim delimitate foarte clar subiectul (PURUSHA — spiritul divin, sinele suprem macrocosmic) de obiect (PRAKRITI — natura, substanța) și sînt indicate căile și metodele necesare atingerii desăvîrșirii prin controlul anumitor funcții, a energiilor și elementelor subtile, componentelor naturii umane, spirituale, mentale, psihice și fizice în scopul conștientizării gradate și revelării spiritului în vederea reintoarcerii la o stare de puritate deplină și atingerii unei stări de conștiință beatifice, extraordinar de ample, cunoscute în yoga sub numele de SAMADHI.

Prin atingerea stării de SAMADHI, sau extaz plenar, yoghinul are confirmarea desăvîrșirii sale în care survine contopirea inefabilă a esenței sale ultime cu esența ultimă, Macrocosmică, universală.

Yoga preconizează deci adîncirea autocunoașterii, conștientizarea deplină a diferitelor aspecte nebănuite ale ființei, folosirea înțeleaptă a tuturor potențialelor latente existente în universul nostru lăuntric, în vederea conștientizării Sinelui Divin, nemuritor (ATMAN), prezent în calitate de martor detașat în ființa umană și a eliberării acestuia de interferențele cu eul individual, efemer, egotic și limitat. Atingînd perfecțiunea în realizarea diferitelor procedee yoga, practicantul perseverent devine stăpînul unei cunoașteri inefabile directe, fuzionează conștient, prin voință, cu diferite energii ascunse ale naturii și astfel dobîndește puteri aparent paranormale pe care le poate exercita atît asupra destinului propriu cît și asupra fenomenelor naturale, ajungînd cu ușurință capabil de realizări binefăcătoare, pozitive, cu totul ieșite din comun, în orice direcție în care se manifestă liber.

Prin yoga, ființa realizează o deplină libertate lăuntrică și devine plenar conștientă că totul este cu putință, însă nu orice îi este permis. Prin aceasta înțelegîndu-se că niciodată un yoghin veritabil nu va încălca legile imuabile ale firii și nu va acționa ca un factor de angrenare a răului sau a dizarmoniei.

La baza practicilor yoga se află fenomene extrem de fine, de rezonanță lăuntrică, autoinduse și menținute grație concentrării și conștientizării perseverente, a unei atenții stăruitoare focalizate ferm pe întreaga durată a antrenamentului. În continuare, vom încerca să definim, pe scurt, fenomenul de rezonanță în lumina practicilor yoga. După cum se știe, cuvîntul **rezonanță** provine din latinescul resonare, care înseamnă = a răsuna, a repeta un sunet sau, altfel spus, o vibrație. În practica yoga, deci, rezonanța este un proces de inițiere sau amplificare de fenomene vibratorii, conștient sesizate în ființă, produse sub acțiunea vibrațiilor — energii provenind din anumite niveluri de manifestare specifice ale universului.

Rezonanța are loc numai atunci cînd frecvența vibrațiilor este apropiată sau coincide cu una dintre frecvențele cu care universul lăuntric al yoghinului este capabil să vibreze la unison, atît timp cît acest proces se menține grație atenției.

Prin urmare, rezonanța este un fenomen extrem de complex datorită căruia undele sau vibrațiile-energii ale universului, indiferent de natura lor, atunci cînd sînt propagate de la un focar emițător, pot face să intre în vibrație anumite focare sau zone de corespondență din universul lăuntric al ființei dacă una dintre frecvențele proprii de vibrație ale ființei yoghinului este egală, sau foarte apropiată, de frecvența cu care vibrează focarul cosmic și dacă energia purtată de vibrația sa corespondentă este suficient de mare față de distanța care separă cele două sisteme în cauză. Prin practica yoga, conștient angrenată, se poate constata în mod inefabil și nemijlocit multitudinea uluitoare a proceselor de rezonanță care sînt asimilabile cu toate fenomenele generate de vibrația-energie, uneori extrem de fină, acționînd în diferitele sisteme în microcosmosul ființei umane. Multitudinea fenomenelor ce se constată atunci sînt cauzate de energia modulată, primite în mod direct prin intermediul acestor unde ce provin de la sisteme sau puncte gigantice focar existînd în microcosmos sau univers și care totdeauna vibrează cu o frecvență apropiată de cea a vibrațiilor focarului corespondent din microcosmosul ființei yoghinului, considerat — pe drept cuvînt — rezonator tocmai pentru că este capabil să intre la unison în vibrații, grație rezonanței, atunci cînd este excitat prin vibrații de frecvență egală cu frecvența sa proprie.

(Va urma)

GREGORIAN BIVOLARU ■

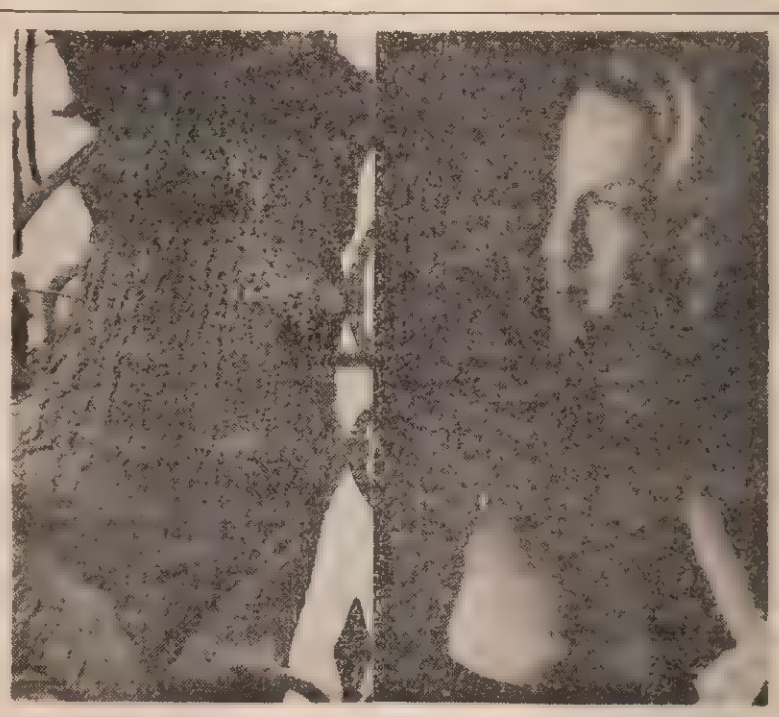

Replică **PAUL AGARICI** ■

VREMURILE SÎNT CUM SÎNT

Dar vremea?

Primăvară în... decembrie. A fost o vreme caldă cum n-a mai fost consemnată în vreo perioadă din decembrie de cînd se fac observații meteorologice în România. În noaptea de 16 decembrie 1989 la Timișoara mercurul termometrelor s-a menținut la valori de peste 8°C, iar ziua temperatura a atins 18°C (cu 15°C mai mult decît media multianuală). În săptămîna ce a urmat, temperatura aerului a continuat să crească în toată țara, valoarea de 23°C de la Tg. Ocna depășind cu 1°C maxima absolută lunară. Și asta, după ce în urmă cu o săptămînă, geruri puternice au afectat teritoriul țării noastre.

NATURĂ SFÎNTĂ — ce mult ne-ai ajutat !

Dar să revenim în actualitate. În noua formă, rubrica VREMEA se dorește a fi la dispoziția dumneavoastră. Opiniile dvs., pot fi „barometrul" muncii noastre. Le așteptăm, dragi cititori, fie pe adresa institutului, fie pe adresa redacției revistei FLACĂRA.

Vremea caldă, ce practic persistă de la jumătatea lunii ianuarie, se datorește acțiunii prelungite a unui cîmp ciclonic deosebit de activ în zona Islandei, în timp ce în sudul continentului european a predominat un briu de presiune atmosferică ridicată.

Stabilitatea acestei structuri a determinat în țara noastră menținerea temperaturilor peste cele medii multianuale. Modificările la scară mică, precum și particularitățile determinate de relieful țării noastre, au dus la diferențieri termice dintre zonele nord-vestice și centrale și cele din est și sud.

În perspectivă (7—13 ianuarie), modificările în distribuția centrilor barici vor fi neînsemnate. Așadar, deocamdată nu se întrevăd schimbări majore în aspectul vremii. Temperaturile se vor situa peste regimul termic mediu multianual : minimele nocturne vor fi cuprinse în general între —5° și 3°C, iar maximele 2°, 12°C ușor mai ridicate în zonele de deal pînă la 15°, 16°C. Regimul precipitațiilor va fi nesemnificativ și se va concretiza prin ploi slabe sau burnițe izolate. De asemenea, ceața își va face apariția mai ales în zonele joase. În ultimele zile sînt posibile precipitații mai ales sub formă de ploaie în nordul Crișanei, Maramureș, Transilvania și Moldova. De asemenea temperatura aerului va înregistra o scădere. Pentru iubitorii muntelui nu avem informații prea îmbucurătoare — stratul de zăpadă (la stațiile meteorologice) este mic și nu se așteaptă deocamdată o creștere a grosimii acestuia.

OTILIA DIACONU ■

Universul muzicii

Important

În numărul viitor, veți putea citi în pagina Universul muzicii, **o prezentare a grupului** The Rolling Stones. **Astăzi vă oferim o fotografie a celebrului lider al grupului — Mick Jagger.**

Vine din urmă SILVIA DUMITRESCU

Sînt cinci ani de la debutul timid al Silviei Dumitrescu, dar „condițiile minunate de afirmare" oferite de dictatura comunistă au împiedicat-o să iasă în lume la adevărata ei valoare. Cele cîteva imprimări mai recente (mai ales cu compoziții de Adrian Enescu și Doru Căplescu) au fost (și sînt încă, din păcate !) atît de zgîrcit (ca să nu spunem restrictiv !) difuzate, încît practic publicul larg nu o cunoaște pe Silvia așa cum este. Aparițiile în public au fost rarisime, iar Televiziunea era limpede că nu avea cum să se împace cu temperamentul ei vulcanic, atîta vreme cît rămînea proprietatea familiei iubitoare de romanțe, cîntece de voie bună și alte asemenea „doine-n cor".

Silvia este absolventă a Liceului de muzică „George Enescu" și a Școlii Populare de Artă (la clasa Mihaela Runceanu — Ionel Tudor) și pare a fi născută pentru a fi vedetă de muzică rock. Climatul artistic liber pe cale să se creeze și în sfera activităților artistice îi va asigura desigur posibilități depline de manifestare. Pentru acest an e deja anunțat primul său disc L.P., televiziunea o așteaptă, organizatorii de spectacole de asemenea, ca să nu mai vorbim de tinerii iubitori de muzică. Succes, Silvia !

PAUL NANCA ■

Doi pași înainte, un pas înapoi

● *Adunarea generală extraordinară* a mișcării șahiste din România și-a ales noile organe de conducere ale Federației Române de Șah în prezența delegaților din toate județele țării. Delegatul Ministerului sportului pentru a conduce adunarea, A. Lăzărescu, a făcut un apel pentru adoptarea unei atitudini noi, demne, în vederea restructurării șahului pornind de la criteriile : competență și onestitate. Prezentîndu-se situația validărilor, s-a constatat că nu toți cei investiți cu mandat aveau ce căuta în sală și, astfel, prin vot majoritar (5 abțineri) a fost exclus din activitatea șahistă și fostul vicepreședinte al F.R.Ș., A. Stoian, persoană care și-a pus semnătura în stil dictatorial pe cele mai grele opreliști sub vechiul regim. Ca președinte de onoare a fost ales prof. univ. dr. Pius Brînzeu. Noul președinte al F.R.Ș. este domnul Octavian Stănășilă, ministru adjunct în Ministerul Învățămîntului. Este pentru prima oară cînd funcția de vicepreședinte revine unor adevărați pasionați și adepți ai „sportului minții", cunoscuților sportivi, Florin Gheorghiu — mare maestru internațional — și Sergiu Grünberg — maestru internațional. Convingător a învins în alegeri Anghel Vrabie pentru funcția de secretar general al F.R.Ș., în timp ce fostul secretar, Gheorghe Candea, prin unanimitate de voturi, a fost ales secretar adjunct, funcție inexistentă în nomenclatorul dat... Noul birou federal, compus din 21 membri, va răspunde de organizarea activității. Cu regret s-a constatat că tineretul nu a avut cîștig de cauză în alegeri, replica o va da, desigur, la tabla de joc.

● *Noul record Elo.* Strălucitele performanțe ale lui Kasparov au făcut posibilă schimbarea vechiului record în materie de forță de joc matematic calculată. Pornind la începutul carierei internaționale de la 2.200 puncte Elo, Kasparov a ajuns într-un deceniu aproximativ la fenomenul punctaj de 2.800 ! Și-a mărit diferența la 70 puncte de vesnicul său rival. Iată ce declară cu acest prilej campionul lumii : „Primul meu obiectiv a fost atingerea a 2.800 puncte Elo. A fost atins mai repede decît era de așteptat.

MARGARETA MUREȘAN ■

Locuința noastră cea de toate zilele

Repartizarea unei locuințe de la fondul de stat este o acțiune cu mizã mare. O locuințã poate aduce liniștea unei familii, s-o scoatã de multe ori din mizerie și promiscuitate, sã ofere în primul rînd copiilor liniștea unei camere în care sã-și facã lecțiile. Miza, s-o recunoaștem, a existat de multe ori și pentru cei care ofereau. Pentru un apartament care la vînzare ar fi costat între 100 și 200 mii lei, mulți ar fi fost dispuși sã facã orice. Sã dea bani, sã se prostitueze, sã se umilească.

Nu ne îndoim cã în multe întreprinderi și instituții, în comisiile sociale au fost desemnați oameni cinstiți, cum de asemenea sîntem siguri cã s-au strecurat ori s-au impus prin funcții ciubucari care prin poziția pe care o ocupau erau la adãpost de orice supriză și și-au rotunjit substanțial veniturile.

Înainte de a reda doar cîteva din ofurile celor care au așteptat ani de zile și mai așteaptã încã repartizarea unei locuințe, ținem sã subliniem cã modul de repartizare a locuințelor a rãmas același.

Locuințele se repartizează în ordinea stabilitã de comisia din întreprindere care stabilește an de an prioritãțile. Ea este suverană. Nici primãriile, nici revistele și ziarele, nici Frontul sau vreun alt partid nu poate schimba, acum, prioritãțile stabilite. Oamenii vor trebui sã vegheze, deci, ca din aceste comisii sã facã parte oameni cinstiți, incoruptibili. Atenție, sînt destui, dar au obiceiul regretabil sã se dea la o parte de la astfel de acțiuni. Și atunci, în locul lor, intrã cellalți.

Rezolvat, dar pe drumuri

Cristian Tudoran are 26 de ani și lucrează la Combinatul Poligrafic București din 1982. Are o fetiță de doi ani și jumãtate. Soția este însãrcinată în luna a cincea.

În 1986 a depus cerere de locuințã la Combinat. Pe data de 5 decembrie, anul trecut, a fost chemat și i s-a propus un apartament de 3 camere pe Bd. Titulescu 64, Bl. 24, et. 10, ap. 39, Sect. 1, Bucurie mare, i s-a dat repartiția. După îndeplinirea formalitãților, a depus actele la Sectorul de Gospodãrie Locativă nr. 1. Asta s-a întîmplat pe 8 decembrie.

„De atunci și pînã pe 19 decembrie am fãcut numeroase drumuri la S.G.L. 1, fãrã a mi se elibera contractul de închiriere. Pe data de 22 decembrie am fost alãturi de tinerii de la Televiziune, asigurînd apoi paza combinatului, alãturi de cellalți membri ai gãrzilor patriotice și militari. Pe data de 10 ianuarie, m-am prezentat din nou la S.G.L. 1. După mai multe „vino mîine", mi s-a spus cã locuința nu mai poate fi datã deoarece a fost proprietate personalã a cuiva care plecase în strãinãtate și cã îmi trebuie act de preluare din partea MAI. Sã mã adresez la ICRAL Pajura. Acolo mi s-a spus cã ordinul nu a mai fost dat și cã dacã eram sinistrat ar fi fost posibilã încheierea contractului, altfel nu. De la Secția de poliție mi s-a explicat cã decizii de preluare nu se mai fac și cã S.G.L. este singura care poate rezolva. Cel de la ICRAL și S.G.L. s-au menținut pe poziție, nevrînd sã-mi elibereze nici mãcar repartiția pentru a mã adresa sectorului.

Acum locuiesc într-un apartament cu două camere comunãte împreunã cu soția, însãrcinată, fiica de doi ani și jumãtate, fratele mai mare, student la seral, și pãrinții pensionari și bolnavi.

Nu mai sînt înscris în spațiul de mai sus și nici în altã parte, iar pe tabelul de priorități al Combinatului Poligrafic figurez cu rezolvat. Dacã existã totuși dreptate, rog sã se rezolve rãmãșița aceasta de hîrțogãraie".

Ce pune familia Tudoran deasupra capului ? O hîrtie care nu are nici o valabilitate ?

„Te-ai culcat cu mine sã-ți dau apartament ?"

„Am 34 de ani și lucrez ca operator la Serviciul Aprovizionare, la I.U.C.F. Rîmnicu Vîlcea. Familia mea se compune din două persoane : eu și fiul meu, elev în clasa a IX-a. În 1985, mi-a fost repartizat provizoriu un apartament cu două camere, ros de igrasie. Prin plafon plouã. Stãvilesc apa cu ligheane și gãleți. Caloriferele n-au funcționat niciodatã, cu toate cã în fiecare an am plãtit curãțirea și revizuirea lor. Conductele de apã de la baie s-au corodat și spart. Apa se prelinge pe ziduri.

În cei cinci ani m-am adresat demnitarilor politici din uzinã, municipiu și județ, dar pentru cã n-am avut mijloace suficiente de mituire și n-am acceptat compromiterea moralã, am fost aminatã sistematic.

Pe 30 decembrie 1989, m-am adresat „tovarãșului" Ion Bãlașu, vechiul și noul președinte de sindicat de la Aprovizionare, pentru schimbarea apartamentului. „Ce, tu te-ai culcat cu mine sã-ți dau apartament ? Tie îți dau la Congresul al XVI-lea ! Bãi, fetițo, în ziua de azi totul e sã știi sã jonglezi" etc., etc.

Ion Bãlașu s-a dovedit un astfel de jongler, aranjînd pentru un prieten al sãu, aflat la lucru în strãinãtate, sã-i schimbe apartamentul în decembrie 1989, spre a-i face o surprizã prin soția acestuia, „fiindcã el merilã, ei dã ceva, dar tu ce dai la afacerea asta ?".

Rodica Bucurescu, Aleea Doinei 2, Bl. N1, Zona Nord, Rîmnicu Vîlcea.

Dacã este adevãrat ce ne scrie R.B. și trebuie sã fie, fiecare rãspunde de afirmațiile și acuzațiile pe care le face, sã repartizezi locuințe la I.U.C.F. Rîmnicu Vîlcea e o bunã afacere : cadouri — un ceva acolo —, femei, dacã își calcã pe suflet și ce-o mai fi. Jonglerin poate aduce surprize, nu totdeauna plãcute, însã.

Clanuri mari, clanuri mici

Ștefan Zamora, încãrcãtor-descãrcãtor la I.M.P.P.F. Cluj, secția Gherla, încearcã sã urce pe lista de priorități la case. În secție se dã un apartament pe an. Lista tot refãcîndu-se, locul 2, sã nu mai vorbim de celelalte, nu înseamnã mai nimic. Ca sã folosim expresia lui, „trãiește într-un haos de nedescris". Nu știm și nu vom susține cauza nimãnui, încercînd prin revistã sã influențãm niște priorități, însã cele povestite de d. Ștefan Zamora ne-au pus pe gînduri. Neamuri, nepoți, vecini, rocade — un fel de ruletã în care bila nu se oprește pe numãrul mizat de Ș.Z.

„Am avut un șef care a ieșit la pensie pe 1 dec. 1988. În locul lui a venit d. Seleș, dar nici el nu puteа face nimic pentru cã Cristina Indolean, secretara de partid, acționa din umbrã ! Iatã ce ni se semnalează. Unul din cei care a solicitat garsonierã, a luat fãrã știrea nimãnui apartamentul de două camere al fostului șef, iar acela unul de trei. Pentru '90, pe primul loc pe listã a apãrut Monica Apahidean, nepoata secretarei de partid (fost partid, se înțelege). Pe locul 3, a apãrut Ion Tomolog, nepotul directorului de la I.M.P.P.F. Cluj, tot Ion Tomoiog. Monica Apahidean este cãsãtoritã cu Apahidean V., pompier la penitenciar. Locuiau în blocul pompierilor. Sînt în divorț, ea locuiește la pãrinți iar Apahidean V ; singur cuc, în apartament. Mai mult, Apahidean Monica urmează sã primeascã apartament. Noul primar dl. Oltean Bãnicã, dupã spusele lui Ștefan Zamora, îl protejează pe A.V. pe motiv cã este vecin cu pãrinții dînsului ! Se mai sesizează cazul lui Daniel Stãnescu, proprietarul casei din str. Dragoș Vodã 34, deținînd în același timp și un apartament pe str. 23 August 35.

Or fi toate astea adevãrate ? Probabil doar o parte, cea mare.

Cert este cã în condițiile astea, lista de priorități este un fel de a arunca praf în ochii naivilor, o fabricã de iluzii. Nu știm care este locul adevãrat pe care ar trebui sã-l ocupe d. Zamora. Lista de priorități trebuie fãcutã în spiritul adevãratei dreptãți, de cãtre oameni de o cinste ireproșabilã. Acesta trebuie sã fie singurul criteriu dupã care trebuie sã se completeze. Și dacã acest criteriu nu este îndeplinit, listele trebuie refãcute. Iar oamenii trebuie sã învețe sã-și aleagã oamenii care le decid viața.

OPREA GEORGESCU ■

Priorități regîndite

Listele de priorități pe anul 1990, privind atribuirea locuințelor erau întocmite și din cei aproape 10 000 de salariați ai Întreprinderii Vulcan din București, un sfert erau fãrã case : 800 de cereri ale celor cu domiciliul în București, 1 400 ale flotanților. În ambele situații, devenind imposibilã gospodãrirea celor 59 de apartamente primite cu o lunã de zile în urmã de la primãria sectorului 5. Dificultatea apãrea și la respectarea fostelor tabele care nu oglindeau întru totul concluziile anchetelor sociale, cît mai degrabã criteriul.. „ochilor frumoși". De aceea, ca primã mãsurã se impunea regîndirea lor, în toate cele 11 secții și compartimente TESA, ținîndu-se cont atît de cei lipsiți de casã, cît și de cellalți care aveau, însã în ce condiții ! Concomitent s-a trecut și la stabilirea listelor pentru muncitorii fãrã buletin de Capitalã, dar cu dreptul cãpãtat dupã revoluție de a beneficia de locuințã. Reieșea cã secția a V-a și a VII-a au cele mai multe cereri și li se cuveneau 10, respectiv, 8 apartamente. Comitetul Frontului Salvãrii Naționale din secția a V-a, alcãtuit din șeful secției pe schimb, ing. D. Surdeanu, șefii de ateliere, ing. Ion Angheluță și Adrian Alecu Roman, maiștrii Gheorghe Nicolae și Dragoș Ghiță, s-a gîndit sã refacã anchetele sociale la primele cinci poziții din vechile liste, stabilind totodatã și criteriile de prioritate în funcție de numãrul de persoane a[illegible] locuinței, de starea acesteia, de vechimea în muncã și aprecierea oamenilor. Din punctajul calculat pentru fiecare coeficient rezulta ordinea repartiției. Era o primã experiențã cu posibilitãți de corectare și îmbunãtãțire în spirit democratic și obiectiv, de care multã vreme oamenii fuseserã vitregiți.

Din pãcate, comisiile sociale de la nivelul întreprinderii se împiedicã, atunci cînd efectuează repartizãrile caselor, de refuzul primãriei sectorului 4 în facilitarea atribuirii unor spații locative celor ce lucrează pe platforma Berceni, amplasată pe raza acestui sector. Înțelesurile respective ar scurta mult[illegible] mul oamenilor de acasã [illegible] serviciu. Mai ales cã, e posibilã această conlucrare democraticã pe relații de reciprocitate.

MARIA BOGDAN RADU ■

Naşu de la Mandravela

Ajutoarele strãine l-au îmbrãcat frumos. Sã-l ajutãm și noi !

Gabriel Ioniță, (13 ani, *Casa de copii școlari nr. 7, Aleea Ciceu, nr. 12 Berceni, elev în clasa a VII-a la Școala nr. 189*) : *„Azi, la micul dejun, domnul profesor Florea Petre s-a înfuriat cã, la o masã, se cînta încet o melodie. Cînd a început sã-l lovească pe Nicușor Dorobanțu, a încremenit toatã sala de mese. Încã nu ni se dãduse ceaiul. Nicușor l-a întrebat de ce face așa ceva și a zis cã o sã spunã la inspecție. Atunci a luat foc. L-a cãlcat în picioare. L-a lovit și în față. Era groaznic."*

Nicușor Dorobanțu *(clasa a VII-a la aceeași școalã)* : *„Prima datã m-a scuipat. Este obiceiul dînsului la furie. Și-n ceașcã a intrat, sã mã terlați. Cînd mi-a dat un pumn, da' tare, sã știți, am încercat sã fug. A sãrit pe mese, apoi a sãrit, de acolo, direct pe piciorul meu. Am cãzut. M-a jucat în picioare. Se ținea cu mîinile de două scaune. M-a lovit cu piciorul în față de am dat cu capul de faianța de pe perete. Am un cucui spre ceafã, uitați, aici..."*

Vasile Iacob *(asistat, clasa a X-a la Liceul „Gheorghe Șincai")* : *„Noi, cei de liceu, asistãm, venim aici, unde am crescut, doar în vacanțe. Eram în sala de mese. Am vãzut cum l-a bãtut. Este exact așa cum a povestit Nicușor. El bãtuse încet în masã cu palma : cîntau ușor „Lambada". A fost un spectacol de spaimã, sub ochii tuturor. Dar eu vreau sã vã spun mai multe, fiindcã domnul Petre Florea mi-a fost și mie profesor. Este încadrat educator la casa de copii, dar noi așa îi zicem. Cînd se enerva, întîi ne sculpa. La meditații nu vroia sã ne dea pauzele normale. Odatã, un coleg, Din Ion Constantin, a îndrãznit sã-i spunã cã nu-i drept. L-a bãtut crunt, în fața noastrã. Avea un cablu electric, izolat, gri, cu trei fire de cupru. Cu așa ceva l-a bãtut și pe el. Apoi, l-a cãlcat în picioare, dupã ce se prãbușise. Și pe mine m-a bãtut cu cablul acela. Cînd se-nfurie, îi curge salivã pe la colțurile gurii, îi ies ochii într-un fel neobișnuit. Foarte rãu l-a bãtut pe Gabriel Clim, pe Claudiu Iordãnescu ; dar pe cîți nu l-a bãtut..."*

Toate aceste lucruri le ascult împreunã cu directorul casei de copii, domnul Gheorghe Neagu, profesor de biologie. După care, domnia sa îl cheamã în birou pe educatorul Petre Florea. Calificarea acestuia : profesor de muzicã. Îi rugãm sã ne relateze întîmplarea. Începe printr-un ocol, în care deplînge situația suplinitorilor, ca el însuși, care stã educator aici de 11 ani, în lipsa unei catedre de muzicã. Ocolul devine ocoliș, nu se mai terminã. Greu acceptã sã vinã la *cestiune*. Spune, cu aplomb : „Eu îmi fac o autocriticã pentru cã sînt puțin adaptabil în acest mediu, nu fac rabat de la o disciplinã conștientã, lucru pentru care nu prea sînt bine vãzut de anumite categorii de elevi, mai ales de cei care, acum, confundã democrația cu anarhia". Unde am mai auzit așa ceva ?

Deci asta ar fi : un biet nedreptãțit al soartei, lãsat fãrã catedrã de dictaturã, iar acum lovit fãrã s-o merite de niște mici anarhiști ce speculează abuziv ideea de democrație. Sã-i plîngi de milã, nu alta !

Ne dã, în sfîrșit, detaliile cerute : „Dorobanțu Nicușor bãtea cu palmele în masã, producînd vacarm. I-am atras atenția, a continuat, și mã rog..." Se-ntrerupe. Las sã treacã mai multe clipe și îl privesc pe profesorul de muzicã, pe care l-a cãlcat atît de mult pe nervi — pînã la reacții maladive — o melodie murmuratã de copii.

— Ce-a urmat ?

— I-am aplicat o corecție, ca sã nu mã discreditez în fața celorlalți elevi.

— În ce a constat corecția ?

— L-am fãcut atent sã nu mai continue.

— De lovit l-ați lovit ?

— La palmã !

— Cu o nuia ?

— Cu palma. Mai mult l-am îmboldit, n-a fost o bãtaie în toatã regula. M-a înjurat. A fugit. Nici n-am încercat sã-l prind.

Dresorul de pui de om nu-și amintește de cablul cu care teroriza copiii. Ține sã adauge : „Sper cã, în urma articolului dumneavoastrã, elevii-problemã nu vor fi îndemnați sã-și facã de cap. Noi avem greutãți mari în munca noastrã de educație, ca sã-i formãm ca oameni demni, membri de nãdejde ai societãții. Chiar dacã, uneori, ne mai ieșim din fire și le mai aplicãm unele corecții pãrintești".

Cum sã nu te emoționeze grija pãrinteascã a acestui Makarenko ot Berceni pentru educarea tinerelor vlãstare, viitorul de aur... vã aduceți aminte limbajul, nu-i așa ? S-o fi așteptînd sã-i cînt în strunã ? În struna care ați auzit cum sunã... Se teme cã am putea încuraja indisciplina. Ei bine, n-o încurajãm. O declarãm, ca sã înțeleagã și domnia sa. Altfel, pare incapabil sã bãnuiască așa ceva. Indisciplina este, într-adevãr, inacceptabilã în școli. Dar nu numai indisciplina elevilor, ci și a purtãtorilor de catalog. Cu atît mai mult a virtuozilor în cabluri, a huliganilor care sculpã elevii, a infractorilor care îi calcã în picioare. Mãcar sã încercãm cu aceștia. Pentru cã n[illegible] vom putea uita nici pe [illegible] slujitori pãtimași ai ceaușismului care și-au bãtut joc de materiile pe care ar fi trebuit sã le predea, au fãcut pe polițaii benevoli, umilind, insultînd copiii, pentru cã îl vedeau, de pildã, manifestîndu-se tinerește, absolut normal, la un concert, dat chiar în școalã, dar de muzicã rock, muzicã pentru care un stalinist sadea mai avea încã o aversiune care-l fãcea sã turbeze. Cunoaștem asemenea manifestãri de turbare. Iar un director de liceu, care n-a fost deranjat anul trecut, de acest gen de huliganism didactico-ceaușist și n-a mișcat un deget ca sã-i curme, se cuvine — înainte de orice — sã-și facã un examen de conștiințã, dacã pretinde cã mai are așa ceva, și sã arate fãrã echivoc cã s-a trezit din coșmarul în care s-a complãcut și în care a dus-o bine.

Cît privește cele întîmplate la Casa de copii școlari nr. 7, cerem examinarea medicalã competentã a copilului care a fost lovit cu capul de perete, în ziua de 25 ianuarie, pentru a nu se descoperi prea tîrziu cine știe ce urmãri, și expertizarea psihiatricã a dresorului pe care copiii îl vãd, cînd se-nfurie, cã are acea strãlucire stranie în ochi și îi curge salivã pe la colțurile gurii. Evoluția comportamentului unui asemenea om este imprevizibilã, așa încît sesizãm, pe această cale, organele care au datoria legalã sã intervinã și insistãm s-o facã fãrã întîrziere.

DORIN GHERGHINESCU ■

Imagini din iad

Comerț mortal

Între satul Cățelu și comuna Glina se află întreprinderea de făină proteică „Protan"-București. Activitatea acestei fabrici constă în preluarea cadavrelor de animale, carne confiscată de organele sanitar-veterinare, carne improprie consumului uman. Adică, tone de carne stricată, moartă, infectată cu microbi, care este fiartă și transformată în făină pentru nutrețuri !

Salubru.

Pe 2 februarie 1990, ora 11,55, plec de la Inspectoratul General al Poliției cu doi ofițeri superiori ai Direcției economice (un locotenent colonel și un maior, a căror identitate o păstrăm, din motive lesne de înțeles). La „Protan" sînt 1 700 de tone de cadavre și deșeuri de abator, cu o vechime de 30—50 zile. Nu pot fi prelucrate. Au apărut însă țiganii cocălari. Sînt într-o stare de semisălbăticie, locuiesc în apropiere, umblă cu topoare, cuțite, și în special, noaptea sustrag diverse cantități de carne de pe aceste cadavre. Persoane angajate la „Protan" le furnizează informații despre sosirea transporturilor de carne otrăvită (zilnic cca 25 tone). Mai ales noaptea, cete de 50—100 de țigani jefuiesc cadavrele, vin cu mașini sau căruțe pe care le umplu cu mușchi și pulpe tranșate de la animalele moarte — porci, vaci, capre. La ce le folosește această cantitate enormă de carne de cadavru ?

Încercînd să controleze situația, organele de poliție, în număr îngrozitor de mic, au arestat 3 țigani, fiecare cu 4—5 copii și care au spus că au furat carne ca s-o mănînce ! Le trebuie, însă, o căruță întreagă ? !

La fața locului, imaginea este absolut incredibilă, mirosul este insuportabil, noroiul este amestecat cu bucăți abandonate de carne tăiată din cadavre Mai încolo, doi muncitori încărcători se încălzesc la un foc al cărui combustibil este din bucăți de pulpe de porc și grăsime care sfîrîie în flăcări. Iată ce spun oamenii găsiți acolo . Ilie Neacșu, muncitor la „Protan" : Noaptea nu-i poate stăpîni nimeni. Țiganii fură bucăți din cadavre. De cînd a venit Poliția, au dispărut în timpul zilei. Către seară vin în ciurdă. Constantin Lazăr, zidar la A.C.M. 6, Ion Gioantă, Marian Onete, mecanici pe macara, constructori ai unei betoniere din imediata apropiere a „Protan"-ului : De luna următoare nu mai venim. O să murim aici ! Nu putem mînca. Mirosul ne sufocă. Vasile Frînc, adjunct al șefului brigăzii A.C.M. 6 București : Țiganii cocălăi fură carne moartă. Unii o mănîncă. Poliția i-a fugărît, dar nu le poate face față. Țiganii vin cu căruțe, cu mașini. Sînt specializați. Unii tranșează carnea, alții o aranjează în pachete și umplu o căruță întreagă sau un portbagaj auto. Nu-i sperie decît sergentul major Gușă de la Poliția călare. Ale căror animale sînt aceste cadavre ? Au murit flămînde sau bolnave ? Este inadmisibilă o astfel de depozitare în aer liber, fără pază. Noi construim aici o betonieră. Vrem să facem un bloc pentru muncitori. De unde vom lua apă ? Nu este infectată ? Acum cîteva zile a venit aici un bulibașă al țiganilor, care le-a spus ce să facă ; țiganii fasonează și comercializează carnea, ieri (1 februarie) i-am văzut cu două căruțe. Sînt obraznici, au dat cu ranga după directorul fabricii. Ce să facă polițiștii singuri ?

Fumul de carne arsă este îngrozitor. Nu știu cum mai pot fotografia. Fotografiez iadul.

Aflu că anul trecut nu existau atîtea cadavre, că Ministerul (? !) a dat acum un telex prin care se ordona centralizarea animalelor moarte din județele limitrofe în acest loc. Situația este de-o gravitate incalculabilă. Este vorba de sănătatea Capitalei, de starea aerului, a apei. Este vorba de un posibil comerț mortal. Orice este posibil.

În fața acestui S.O.S. ultimativ, invităm de extremă urgență ca organele responsabile să facă imediat act de prezență.

Imaginile care însoțesc textul de față nu sînt decît o palidă reflectare a stării de disperare.

PAUL AGARICI ●

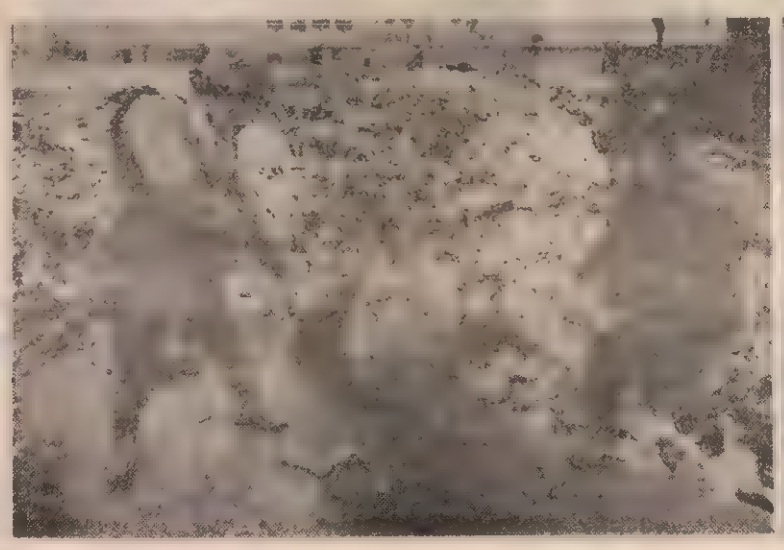

Ajutați-i pe studenții din Timișoara!

Pentru elucidarea unor suspiciuni tot mai persistente cu privire la morții și dispăruții Timișoarei, studenții de la Institutul Politehnic „Traian Vuia" au organizat o acțiune de înregistrare a victimelor, colaborînd cu comisia specială instituită la Comenduirea garnizoanei Timișoara, compusă din cadre ale armatei și ale Procuraturii Generale a României. Studenții merg din casă în casă, fac rapoarte pe care le coroborează cu datele comisiei. Ei roagă pe toți cei care cunosc date despre persoane decedate ori dispărute la Timișoara, din întreaga țară, să ia parte la această acțiune și să informeze cît mai repede la biroul special din cadrul Facultății de mecanică, Timișoara, telefon 1 44 80.

Sf. Sava: nume și renume

„Mă simt obligat să reamintesc, deși se cunoaște atît în țară cît și în străinătate, că Liceul „Sf. Sava" a fost prima școală domnească românească înființată de marele cărturar Gheorghe Lazăr în chiliile Mînăstirii Sf. Sava, ce există pe locul actualei Universități din București. Vechiul regim, dictatorial și ateist, cărula nu-i plăceau cele sfinte, a dispus și aici să fie schimbată denumirea cu Nicolae Bălcescu. Recunosc, numele marelui patriot este onorabil și mai presus de orice critică, dar vin cu rugămintea de a-l da altui lăcaș de cultură și a lăsa Liceului „Sf. Sava" vechiul său nume. Cred că acum nu mai există nici un impediment, ținînd cont că religia ortodoxă a fost repusă în drepturile ei". Ne-a adresat această doleanță pensionarul Ion Zamfirescu, licențiat în drept și fost absolvent al acestui liceu. Domnia-sa locuiește acum în Hunedoara pe o stradă ce se cheamă, culmea coincidenței, Nicolae Bălcescu **(M. Radu)**

Vivat Academia!

Eliberată și ea, Academia Română și-a elaborat un nou statut, și-a ales democratic o nouă conducere: Mihai Drăgănescu (președinte), Nicolae Cajal, Alexandru Birlădeanu, Radu Grigorovici, Zoe Dumitrescu-Bușulenga (vicepreședinți) și Nicolae N. Constantinescu (secretar general). Evident, toți sînt academicieni adevărați. A fost exclus și unul fals, impus de vechiul regim — Manea Mănescu „care a desfășurat o activitate potrivnică intereselor țării și poporului român, dovedită și recunoscută public".

Închis pentru ședință

Posibila Asociație a farmaciștilor democrați, progresiști, de (din) centru și, mai ales liberi vă urează „Sănătate!".

Concert pentru un singur instrument?

Nu știm ce se cîntă la „Scala" din Milano. În schimb la București...

Entuziasm inocent

În România, armata și poliția nu fac politică. Dar nu te poți pune cu entuziasmul... (V. Rădulescu)

S-au găsit listele

În cel de al doilea episod al serialului despre publicația anticeaușistă „Luneta" s-a strecurat o greșeală de tipar: maiorul de securitate se numește, exact, Mihai **Stănciulescu** (și nu Stănculescu). Mai mult decît atît, aflăm că proaspătul ofițer al... M.Ap.N. ar fi fost înaintat la gradul de locotenent-colonel... Oricum, pentru a-și justifica steaua căpătată (sau pe care o va obține cîndva), îl rugăm să se achite de o datorie: tălmăcirea listei codificate conținînd numele informatorilor din Combinatul poligrafic București (fost „Casa Scînteii"), concomitent cu precizarea dacă aceștia au fost remunerați; și dacă da, cît au primit turnătorii pentru mîrșava activitate extraprofesională? În acest scop, ținem la dispoziție listele găsite în fișetul din biroul domniei sale... **(Ștefan Gheorghe, T. Gorodea, S. Ștefănescu,** tipografi)

Campania de primăvară

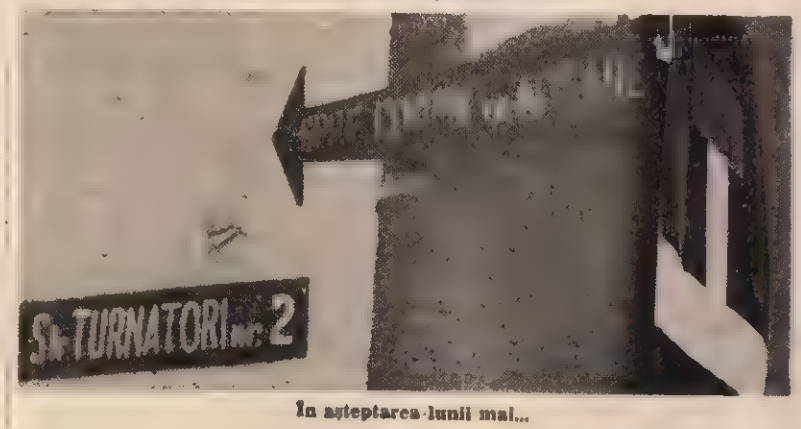

În așteptarea lunii mai...

Belgia vă iubește, înscrieți-vă pe listă!

Vă anunțam, în urmă cu cîteva săptămîni, înființarea la Bruxelles a unui „Comité roumain de Belgique", al cărui program de acțiune pe termen lung vizează o susținută ajutorare a școlii românești.

Sîntem astăzi în măsură să vă informăm că în aceste zile, în întreaga Belgie, școlari și liceeni cumpără cărți, ziare și reviste, caiete și rechizite pe care le vor oferi colegilor lor din România.

Zeci de gimnazii și licee din Belgia doresc să se înfrățească cu școli gemene și licee din țara noastră. Motivul — „ne însuflețesc aceleași sentimente de prietenie, de dorință de a trăi în democrație și pace", spun ei.

Singurul lucru ce le mai lipsește organizatorilor este, aflăm, o necesară listă cuprinzînd școli generale și licee din toate județele țării, ca să știe încotro să se îndrepte. Sperăm că, avînd în vedere amabilitatea și receptivitatea domnului Mihai Șora, ministrul Învățămîntului — cu care, de-altfel, domnul Vasile Paraschiv, reprezentantul comitetului a avut o discuție în timpul vizitei sale în România — Comitetul român din Belgia să primească, în cel mai scurt timp cu putință, listele solicitate. **(Roxana Paicu Manolescu)**

Arheologică

La „Alimentara" se fac săpături...

Nici chiar așa!

Joi, 1 februarie, dimineața, pe largul peron din fața caselor de bilete ale Gării de Nord, un producător cu idei își vindea merele direct din remorca autoturismului ARO 2 DB 2035. Se instalase gospodărește, cu lăzi, cîntar și alte dichisuri negustorești, chiar lîngă stîlpul care indică stația de autobuze. Sub mașină se lățea o băltoacă de ulei... Libertatea inițiativei particulare va da, desigur, roade frumoase. Dar și — sau mai ales — în libertate, faptele noastre trebuie „cenzurate" de bunul simț. Să ne fie gara — gară, piața — piață și strada — stradă! **(Reghina Vârvici)**

Demolări după 22 Decembrie!

Rugăm actualul Ministerului de Interne să lămurească istoria vilei de la Cozieni — Sectorul Agricol Ilfov — a fostului Ministerului de Interne, vilă despre care se spune că a avut o viață de basm. Ridicată discret din munca anonimă a multor muncitori de la „Neferal", tocmai se arăta binișor lumii cînd, surprinsă de revoluție, a dispărut ca prin minune după 22 decembrie 1989. Dacă terenul pe care se construia a fost redat agriculturii, e limpede că nu mai există nici altfel de urme, proiecte, devize etc., dar oamenii tot mai știu cîte ceva.

Așadar, care este adevărul? Cine și-a demolat propria casă? **(H.B.)**

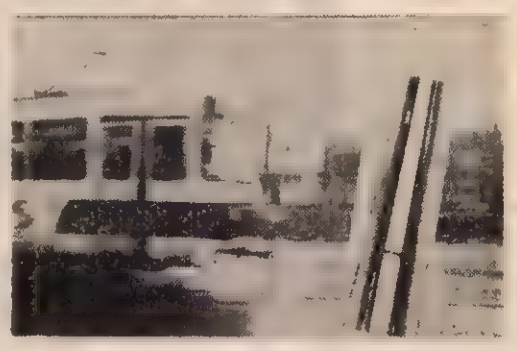

Tramvaiul mitralieră

Pe șoseaua Colentina, cei care locuiesc sau trec prin zona întreprinderii „Suveica" sînt frecvent șocați de sunetul unor rafale. De fapt, o șină ruptă face ca tramvaiul să dea bătăi de inimă. Sperăm că și de cap la I.T.B.

Gunoaie vechi, gunoaie noi

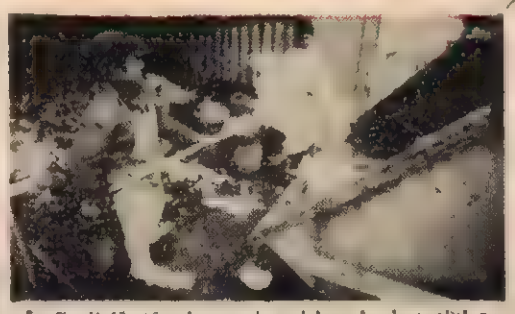

În Capitală, zăpada s-a topit și de sub ea au apărut nu ghiocei, ci gunoaie mai vechi sau mai noi. N-au apărut, în schimb, purtătorii vestelor albportocalii care, se zice, ar fi încercat — unii — o reciclare în domeniul cumerțului internațional, alții fiind în grevă. Iată că stilul occidental era să înceapă cu sfîrșitul. Pînă la urmă, cei realiști s-au întors la obiectul muncii lor **(R.V.)**

Pagină realizată de PAUL AGARICI și CONSTANTIN DUMITRU

Ultima oară! Ultima oară?

Ce se întîmplă cu „Gazeta de Buftea"?

„Subsemnatul Mihai Teclu, poet, autor a trei volume cu caracter contestatar, cineast demisionat, ca regizor secund, la spectacolul „Ceaușescu — miner de onoare", apoi sondor la Piscov, apoi „parazit" social, am considerat că e de datoria mea să contribui la cauza Revoluției ce mă implică scoțind o gazetă a meleagurilor unde am pătimit și pătimesc. Mi s-a dat acordul cu nr. înregistrare și ștampilat. Frontul local a susținut prezența în colectivul fondator a d-lor M. Cetină și D. Drăgan. Am acceptat, avînd în vedere cunoștințele tehnoredacționale ale primului și accesul de care dispunea în lumea presei. Primul număr al **Gazetei de Buftea** s-a bucurat de mare succes. Întrucît al doilea număr **era grav obstrucționat de dl. Cetină, în calitatea mea de redactor șef, în consens cu colectivul de redactare, m-am dispensat de serviciile acestuia.** Frontul local a girat, în cunoștință de cauză, și al doilea număr al gazetei (.). Obținînd fraudulos setul de pagini pentru B.T. în noaptea de 24 ianuarie (gazeta — întîrziată din motive obiective — aștepta intrarea la rotativă), dl. Cetină a prezentat directorului Tipografiei „Universul" o adresă a Frontului de sistare a acestui număr. Astfel, deși eu eram imputernicitul **oficial al CFSN, dl. Cetină a reușit să cenzureze un număr întreg al gazetei** (.) Demersurile la Comisia de Presă a CFSN au fost zadarnice căci, în pofida aprecierilor privind gazeta și numărul sistat, mi s-a precizat că, practic, CFSN, respectînd libertatea presei nu intervine în această chestiune. CFSN local a stabilit o comisie care a **prezentat un alt număr 2 al gazetei. A fost preluat** numai un text din adevăratul nr. 2 și a fost preluat și numele gazetei, fiind vorba, de fapt, de **altă** gazetă. Astfel, **a fost confiscată o publicație.** Eu și colegii mei de redacție (Iosif Lupulescu, membru al Uniunii Scriitorilor, Mircea Ochea, salariat cu răspunderi de sindicat liber la laboratorul CPC, și Sergiu Comărniceanu, cineast scenografic) am fost, practic, înlăturați de la gazeta pe care, totuși, noi am inventat-o. În plus, a fost suprimat un număr al gazetei pe care credem că opinia publică ar trebui să-l cunoască. În acest fel, se va înțelege, credem, și de ce a fost suprimat. **(Mihai Teclu).**

Punct ochit

● „Am lucrat la această cooperativă o viață de om, 21 de ani, și am ieșit fără nici un drept, parcă n-aș fi lucrat în România" — ne scrie **Aurora Borcilă**, din comuna Tutova, județul Vaslui, care, în momentul întocmirii dosarului de pensionare, a descoperit că cei 21 de ani nu fac nici 10, deci nu are dreptul la pensie, întrucît, i s-a spus, a fost pontată cu jumătate de normă. ● „În revista «Cronica» din luna decembrie 1989, s-a publicat un articol despre mareșalul Ion Antonescu, care a cerut să fie executat în România. La proces a spus că în 1940, cînd a luat conducerea, avea în tezaurul țării 2 vagoane de aur și lasă țării cînd moare 12 vagoane de aur, care sînt ale poporului român. Procesul, se știe, s-a ținut cu ușile închise, dar vă rog, cu această ocazie, dacă există dosarul cu toate capetele de acuzare, să se publice în revista „Flacăra" sub formă de foileton, pentru a ști ce s-a întîmplat atunci și a înțelege dacă a fost criminal de război sau nu și dacă este cazul să fie reabilitat **(Romeo Terianu, Iași)** ● **Dumitru Văduva** din Novaci (Gorj), strada Siteștii 55, ne anunță că de aproape 3 ani caută zadarnic cîteva medicamente absolut necesare tratării fetiței sale, care suferă de paralizie, rugîndu-ne să le facem cunoscute Ministerului Sănătății — Encefabol, Enerbol, Ascolecitin (tablete) ● Pe aceeași temă a medicamentelor: „Sînt în tratament oncologic și lunar trebuie să cumpăr un flacon de Tomoneprim, care costă 750 lei. Dacă nu se poate să fie gratuit (se fabrică în Institutul oncologic), atunci poate se va găsi o soluție să se ieftinească" **(Georgeta Nicorescu,** învățătoare pensionară, Rîmnicelu, jud. Brăila) ● În urma articolului din „Flacăra" (august, 1989), Dascălu Nicolae din Calafat, jud. Dolj, revine: „Faptul că nu s-a luat nici o măsură împotriva celor vinovați mă face să consider răspunsul la sesizarea mea ca o dezinformare a opiniei publice" ● **Locatarii din str. Târgu Neamț, nr. 9** ne sesizează o serie de nereguli comise de comitetul asociației de locatari, încheind scrisoarea cu rugămintea „de a dispune efectuarea unui control financiar al activității administratorului, deoarece există un deficit de aproximativ 110000 lei". Nu sîntem organe de control. Rezolvarea situației în toate aspectele sesizate este de competența consiliului popular al sectorului. Numai dacă acest consiliu nu intervine, intervenim noi. Gazetărește. ● „Vă rugăm să ne sprijiniți în obținerea de mălai grișat pe baza unei repartiții pentru diabetici" — solicită cîteva sute de bolnavi de diabet din orașul Brăila, în numele cărora semnează **Ștefana Croitoru,** strada Roșiori, 340. Organele locale sînt cu mălaiul!

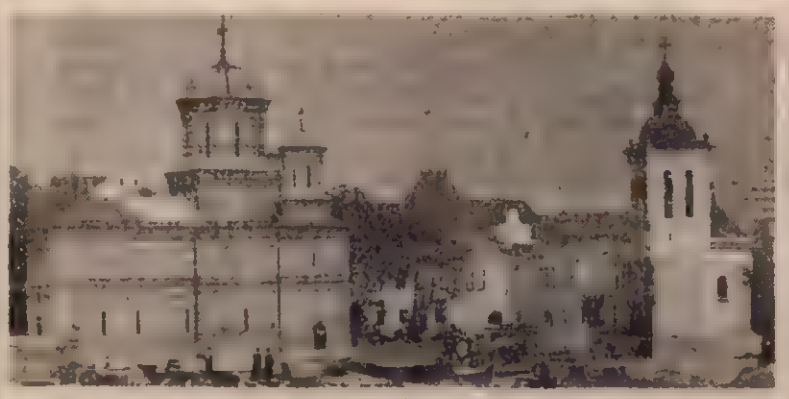

Foarte mulți cititori ne întreabă cînd și cum vor fi făcute din nou vizibile bisericile care au fost „ascunse" între blocuri. Nu știm. În imagine, vă prezentăm „mutarea" bisericii „Mihai Vodă" (foto: Victor Rădulescu)

În replică

În numărul 4 al revistei noastre am găzduit 13 întrebări adresate domnului ministru-adjunct **Vasile Baltac** din Ministerul Industriei electrotehnicii, al electronicii și informaticii, adresate de Consiliul local F.S.N. din Institutul de cercetare pentru informatică. Primim din partea ministerului o adresă prin care sîntem rugați să publicăm un „curriculum vitae" al domnului ministru. Nu putem s-o facem, deoarece în scrisoarea pe care am publicat-o domnul Vasile Baltac nu a fost acuzat de incompetență profesională.

Întrebările care i se adresează prin revista noastră sînt clare și precise. Ele vizează: promovarea unor prieteni, a familiei, a unor copii cu părinți sus-puși, a unor persoane incompetente.

Dacă domnul ministru Baltac vrea să răspundă la întrebări, deși nu e obligatoriu, poate s-o facă direct și la obiect. Dacă domnul Baltac crede că poate fi ministru, are calitățile necesare pentru asta, iar întrebările puse de 433 de cercetători dintr-un institut pot rămîne fără răspuns, îl sfătuim să lupte în continuare pentru păstrarea acestei poziții. Poate că în locul dînsului ar putea fi numit altcineva, căruia i s-ar pune și mai multe întrebări.

Cît despre domnul Oprea Ion, inclus și dînsul pe lista protejaților incompetenți, Colectivul de salariați din cadrul Direcției de organizare-salarizare din minister ne face cunoscut că probitatea morală, competența profesională, principialitatea, colegialitatea și spiritul de inițiativă ale acestuia au trecut și proba de foc a votului secret și a analizelor. Nedumerirea față de intervenția noastră ne permitem s-o transferăm autorilor sesizării. Consiliului local al Institutului de cercetare pentru informatică. Acolo e mai bine să se justifice domnul Oprea Ion. **(Oprea Georgescu)**

Revizuirea necesară

În anul 1986, Bogdănel Stoicescu era unul dintre cei mai destoinici șefi de unitate și mai apoi de sucursală din cadrul I.C.S.L.F. București. În anul 1987 i se desface contractul de muncă din „dispoziția Comitetului municipal de partid, precum și a Comitetului de partid al sectorului 5 București". De ce? Pentru că acest om a avut curajul să-l înfrunte în diferite ședințe pe chiar primarul Capitalei, generalul Constantin Olteanu, acuzîndu-l de starea comercială cu legume și fructe. Brusc, din șef de sucursală a sectorului 5, Bogdănel Stoicescu ajunge pe drumuri. Are loc o cercetare inclusiv o percheziție și din lipsă de probe este scos de sub urmărire pentru simplul fapt că în activitatea sa nu au fost fapte cu implicații penale. În ciuda faptului că adunarea generală a oamenilor muncii nu a fost de acord cu desfacerea contractului de muncă, punctul ei de vedere a contat mai puțin întrucît în funcția ocupată înainte de Bogdănel Stoicescu fusese promovată economista Rodica Ciungu, nepoata generalului Constantin Olteanu. Stupefiat, Bogdănel Stoicescu se adresează instanței, obține cîștig de cauză apoi pierde, ca în urma audierilor și memoriilor peste capul generalului să obțină o plată a lefii pentru perioada de șomaj și un transfer obligatoriu la Întreprinderea Vulcan, unde, din 1 martie 1988 fostul șef de sucursală lucrează într-un domeniu în care nu este totuși numărul 1. În 15 decembrie 1990 Bogdănel Stoicescu, după memorii și audiențe și a aruncat carnetul de partid pe masa unui secretar al municipiului București și a renunțat să mai lupte. Din fericire a venit 22 decembrie și omul se gîndește la vechea sa slujbă. El și cei care au avut de suferit pentru faptul că n-au vrut să consimtă la o măsură de răzbunare a generalului au totuși — vorbe de reparație cuvenită. Nu numai materială, dar și profesională. **(Cornel Nistorescu)**

„Diplomatul" agramat

Ne pare rău că nu vă putem prezenta în fotocopie scrisoarea cititorului Florea Gheorghe din județul Argeș, în privința căruia păstrăm, totuși, speranța că va înțelege cîte ceva din aceste rînduri. El, și de ce nu, și alții...

Deci, pentru ce ne scrie F. G.?

„Rog din suflet redacția revistei «Flacăra» pentru a-mi acorda o mînă de ajutor în vederea obținerii unui **miner de diplomat".**

Nu vă impacientați. E vorba de o servietă tip „Diplomat" căreia i s-a rupt minerul și nu de un diplomat de tip nou, necunoscut, care posedă miner.

Nu negăm neplăcerea petentului de a constata la numai două săptămîni de la cumpărare că minerul servietei s-a spart. Ni se pare, însă, că nimic din activitatea noastră nu îl îndreptățește pe F.G. să își închipuie că am deține un atelier de reparat minere, o întreprindere care să le fabrice sau un serviciu de curierat între solicitanți și solicitați.

Sîntem oricînd gata să publicăm scrisorile dumneavoastră și să ne implicăm cu toată capacitatea noastră profesională în rezolvarea cazurilor sesizate. Nu avem însă timp de pură formă cu fleacuri. Numai cînd ne confruntăm cu probleme cu adevărat importante și de interes major, vă putem fi, cu adevărat, utili. **(R.P.M.)**

În așteptarea anchetei

Din scrisoarea deschisă adresată revistei „Flacăra"

Stimați colegi! Deși sînt, ca și dumneavoastră, scriitor și ziarist (o vreme am lucrat și la „Flacăra"), mă văd pus în situația de a vă cere să faceți ceea ce pînă acum am făcut-o singur: o anchetă în legătură cu moartea mamei mele și a altor bolnave operate la Institutul național de oncologie din București, în septembrie 1989 (...) În primăvara anului 1989, mamei mele, în vîrstă de 68 de ani, recent reîntoarsă de la Băile Herculane, i se descoperă un nodul la sînul stîng (...); pe un excelent fond fizic și psihic, are loc operația în ziua de vineri, 15 septembrie (...). Ea reușește din punctul de vedere al medicilor, însă la o oră după încheierea sa, operata începe să sîngereze, aparent fără nici un motiv (...). În ciuda eforturilor disperate ale personalului medical din secție și a colaborării prompte a Centrului de hematologie cu flacoane de sînge proaspăt, mama, **Maria Neacșu,** moare în dimineața duminicii de 17 septembrie 1989 (zi în care, ca într-un roman de duzină, voi plînge moartea mamei și mă voi bucura de nașterea copilului „meu"). La puțin timp, moare și cea cu care împărțise rezerva, operată în aceeași zi, înaintea ei, iar eu le voi regăsi împreună, la așa-zisa morgă a spitalului, care, în ciuda reportajului exaltat al lui Carmen Dumitrescu apărut în revistă, nu era dată în funcțiune (bolnavii fără speranță erau trimiși să moară acasă, ca să nu „încarce" evidența negativă a spitalului). La scurt timp, în sălile de operații ale aceluiași spital, mor și alte paciente operate de alte echipe, drept pentru care acestea **refuză să mai opereze** (...greva" durează două săptămîni), pînă nu se elucidează cauzele acestui val de accidente. În același timp, paciente mai tinere decît victimele, operate și ele, provocă mari emoții personalului medical (...). Mi se spune, aproape cu gura închisă, că se face o anchetă la nivel înalt, că o comisie... Aflu pe căi ocolite că mama și celelalte operate au fost victimele unui accident anestezic care ar consta în (trei variante): 1. Pungile de plastic în care se prezintă anestezicul erau incorect realizate, nesterile; 2. Unul dintre anestezice era expirat. 3. Un înlocuitor autohton al unui anestezic străin avea impurități. În ciuda tuturor încercărilor mele de a afla adevărul, folosindu-mă chiar și de calitatea de scriitor și de ziarist, nu am reușit decît să provoc complicități tăcute ori șișaiuri, în care mi se spunea că „mi s-a urît cu binele, dacă îmi închipui că pot veni cu așa ceva împotriva chimiei și, nu?, a chimiștilor" (...).

Astăzi (...) nu doresc nimic altceva decît să fie dată publicității ancheta mușamalizată din „înalte indicații" și să fie pedepsiți legal cei care, iată, au tras, și înainte de 17 decembrie 1989, în oameni nevinovați (...).

Cu stimă,
IULIAN NEACȘU ■
București, 26 ianuarie 1990

POȘTA REDACȚIEI

La Arad a început să emită un nou post de televiziune liberă română, cu raza de acțiune în județ și în zonele limitrofe. Deocamdată funcționează marți, miercuri, joi și vineri, 40 de minute începînd cu ora 15, pe postul principal TVRL. ● Decretul-lege nr. 31, privind concediul plătit pentru îngrijirea copilului în vîrstă de pînă la un an, a intrat în vigoare pe 19.01.1990, cînd a fost publicat în Monitorul Oficial nr. 12. ● Din fondul valutar destinat efectuării activităților turistice se va asigura în primul rînd valuta necesară plății prestațiilor pentru grupele de turiști care pleacă pe baza contractelor încheiate încă din trimestrul 4.1989. ● Excursii în grup și individuale se fac în prezent numai în țările unde plata se poate efectua în ruble transferabile. ● Pentru țările cu plata serviciilor în dolari se acordă valută, în această etapă, în cazuri deosebite: familiile care merg să-și viziteze rănitii revoluției din decembrie aflați la tratament în străinătate, participanților la congrese și conferințe internaționale. ● Cooperatorii și cetățenii muncitori din unitățile agricole cooperatiste care lucrează în sectorul zootehnic vor fi angajați cu contracte de muncă pe durată nedeterminată, în baza atestatului de maestru calificat în acest profil. ● Acestor beneficiari de pensii în aceleași condiții ca și personalul muncitor din unitățile de stat ● În [illegible] cooperatorilor și alocațiile de stat pentru copii, [illegible] cooperatiste și de stat din agricultură și industria alimentară situate în localități rurale se vor plăti la nivelul [illegible]. ● Cetățenilor români aflați peste hotare și care doresc să se întoarcă și să se stabilească în România li se recunoaște dreptul la repatriere. ● Acest drept se recunoaște și foștilor [illegible] ● Persoanele condamnate beneficiază de toate drepturile [illegible] ● Acestea pot beneficia cu prioritate, de spații de locuit [illegible], prin organizațiile de stat, cu plata în rate.

REGHINA VÂRVICI ■

Cornel Oțelea necăjit și optimist

■ șansa națională de handbal : să-și vadă de pregătire ■ Neagu și Zaharia — titulari ■ în absența lui Nedef, la federație revine Kunst—Ghermănescu ■ Stingă și Maricel Voinea sînt așteptați din Spania ■ în 6 zile, trei jocuri în Islanda, două — în Iugoslavia, cu echipele naționale respective ■ un gest de curaj și demnitate : lotul revine în orașul lui Andronic

— Vă pot zice și-n scris, „bună ziua, domnule Oțelea", așa că începutul l-am rezolvat. Unde v-au găsit evenimentele din decembrie ?

— Pe 19 ne întorsesem de la Balcaniadă și pe 20 decembrie, conform programului de pregătire, ne-am deplasat la Baia Mare. Evenimentele ne-au surprins acolo, dar, cu toate dificultățile și cu starea de spirit specială a întregului lot, participant la demonstrațiile pașnice din oraș, am reușit, totuși, să realizăm un stagiu bun și eficient, pînă la 30 decembrie.

— Pentru că actualitatea handbalistică a lipsit cam demult din revista noastră, v-aș ruga să dăm filmul înapoi, referindu-vă la jocurile echipei naționale din ultimele două luni de zile.

— Am cîștigat titlul balcanic, învingînd Iugoslavia în finală și avînd și satisfacția unor evoluții bune, care confirmau unele prestații de la „Supercupa mondială". Apoi a fost turneul din Franța, pentru care ne propusesem doar conturarea formației de bază, prin restrîngerea formulelor încercate pînă atunci.

— Turneul l-ați încheiat pe locul doi, dar formula titularilor ați stabilit-o ?

— A fost echipa pe care ne-am și bazat în principal la turneul următor, din Bulgaria, adică : Buligan — Neagu (extremă stîngă), Mocanu (pivot), Berbece (extremă dreaptă), Marian Dumitru (inter dreapta), Ghimeș (centru), Zaharia (inter stînga).

— Am citit că Mocanu nu mai avea vază de ieșire din țară. De ce ?

— Se primise o sesizare împotriva sa...

— Mai puțin cunoscut e Neagu.

— Neagu Constantin e de la Craiova și face parte din lot din 1987, dar a stat și a crescut în umbra lui Petre Constantin, care era titular al acestui post. Accidentarea nedorită și nefastă a acestuia i-a dat posibilitatea lui Neagu să-și confirme calitățile, el acoperind destul de bine cerințele postului și dovedind o creștere continuă.

— Bănuiți că v-am căutat mai ales pentru că se apropie campionatul mondial grupa A din Cehoslovacia, la care handbalul nostru are datoria de a încerca să se apropie de culmile de-altădată. Cum apreciați pregătirea echipei, acum, cu trei săptămîni înainte de competiție ?

— Evoluțiile de pînă acum — ultimele mai edificatoare fiind cu Franța și Bulgaria, la turneul organizat în această ultimă țară — dau semne încurajatoare. Dar mai sînt posibilități de perfecționare, îndeosebi ale fazei de atac. Mă refer la risipirea cu ușurință a atacurilor și la tratarea superficială a momentelor speciale, cum ar fi cele de superioritate numerică.

— Înțeleg că înaintea plecării la Ploiești, unde vă pregătiți, acum, au fost și alegerile de la federație. Cum au decurs ?

— Democratic, pe baza opțiunilor libere ale tuturor celor prezenți. Marele avantaj al federației noastre este că a păstrat și reunește oameni legați efectiv și afectiv de handbal, buni cunoscători ai acestui sport, în care au avut și au o activitate concretă. De aceea și votul lor a fost în cunoștință de cauză, desemnînd oameni de specialitate, competenți, cu activitate cunoscută și recunoscută.

— Revenirea domnului Ioan Kunst-Ghermănescu la conducerea federației, după o mai lungă absență, este de bun augur ?

— Pentru orientarea muncii federației și impulsionarea metodică a handbalului, revenirea lui Kunst-Ghermănescu este un cîștig. Aș vrea să subliniez că, de-astă dată, tehnicienii de la toate nivelele handbalului nostru — antrenori, profesori, instructori — sînt bine reprezentați în organul de conducere al federației.

— N-am întîlnit numele unui personaj pitoresc și foarte popular, în sensul bun al cuvîntului — Nicolae Nedef.

— Nedef antrenează o echipă în Franța, unde-l are și pe Nicolae Munteanu jucător. Ne-am întîlnit la turneul din această țară și ne-a spus că echipa lor luptă pentru evitarea retrogradării.

— Pentru că veni vorba, și pentru că e o premieră să dăm astfel de informații, spuneți-mi pe cine mai avem noi în străinătate — dintre jucătorii și antrenorii legați de handbalul nostru ?

— În primul rînd e vorba de doi valoroși jucători, Stingă și Maricel Voinea, pe care-i aștept, începînd cu 8 februarie, să se prezinte la pregătirile echipei naționale. Amîndoi joacă în Spania la Valencia, și, conform contractului, clubul trebuie să le permită venirea la lotul național.

Cezar Drăgăniță joacă în Belgia, Nicolae Munteanu — în Franța, tot în Franța urmează să plece și Roșca. Fostul băimărean, Gheorghe Covaciu joacă la Benfica Lisabona, echipă antrenată de Eugen Trofin, iar națională Portugaliei e antrenată de Mircea Costache II.

— Ce program are echipa națională în perioada următoare ?

— Pînă pe 8 februarie — stagiu de pregătire la Ploiești. Apoi, deplasare în Islanda, pentru trei jocuri cu echipa națională a acestei țări, clasată pe locul I în grupa B a campionatului mondial. Ne reîntoarcem pe 13 februarie, după care vor urma două jocuri în Iugoslavia, cu echipa națională a plavilor, în 15 și 16 februarie. De acolo vom merge la Baia Mare unde vom sta pînă în 26 februarie, cînd vom pleca cu autocarul spre Cehoslovacia, la campionatul mondial.

— Cu autocarul ?

— Da, întrucît de la Baia Mare la Presov, unde se desfășoară jocurile grupei noastre, drumul se parcurge în cinci ore cu autocarul.

— Jocurile ?

— Pe 28 cu Coreea de Sud, pe 1 martie — cu Cehoslovacia și pe 3 martie — cu Elveția.

— Nu pot ocoli un aspect, chiar dacă e destul de delicat. Cutezați să reveniți la Baia Mare după tragicul episod Andronic ?

— La finele lunii decembrie am avut condiții foarte bune de pregătire, în acest oraș fiind mulți oameni de bine, care înțeleg să susțină fără rezerve echipa națională de handbal. Acum situația e mai delicată din cauza atmosferei create de antrenorul lui Minaur, secondat îndeaproape de un ziarist al gazetei locale.

— La ce vă referiți ?

— La faptul că au încercat să tragă din această tragedie a unei familii — care a afectat neîncheput de mult și familia echipei naționale — deci c-au încercat să tragă din aceasta niște foloase în plan personal. Altfel nu pot să-mi explic tonul violent al articolului publicat în „Gazeta sporturilor" — sub titlul, la fel de violent, „L-am dat sănătos și l-am primit mort", chiar în preziua alegerilor de la federația de handbal. Pentru orice om de bună credință este limpede că nu există un vinovat de moartea lui Andronic. A suferit un accident vascular cerebral provocat de un anevrism — cam același lucru a avut Duckadam dar, din fericire, la brat și nu la creier. Este limpede că o asemenea suferință n-a putut fi depistată înainte.

Această tragedie cred că trebuie înconjurată de tăcere și pioșenie, întrucît a afectat întreaga lume a handbalului, echipa națională, pe toți cei care activăm în acest sport. Orice scandal în plus peste această durere a fiecăruia și a tuturor este o impietate.

Ni s-a reproșat că n-am fost la înmormîntare — dar nu puteam face acest lucru din moment ce echipa națională era angajată la turneul din Bulgaria.

Alături de propria mea conștiință îi am și pe ceilalți 19 componenți ai delegației care pot depune oricînd mărturie despre ceea ce s-a întîmplat în Franța.

— Chiar la telefon vorbind, remarc că sînteți deosebit de marcat de acest subiect. Vreau să spun că nu vă cunoșteam acest ton — de mîhnire și chiar de protest.

— Sînt marcat, pentru că după o astfel de întîmplare tragică nu m-am așteptat la o asemenea reacție din partea unui antrenor. Omul din mine nu acceptă să creadă că astfel de situații tragice se pot transforma în prilejuri de a trage iarăși spuza pe turta proprie, de a poza în victimă și a-ți făuri o anume popularitate. Cu toate galoanele pe care antrenorul lui Minaur pretinde că le-a cîștigat în handbalul românesc, în fața mea, „ofițerul" Pană este degradat ! Adică și-a pierdut toate aceste galoane prin maniera în care a reacționat la acest eveniment tragic.

— Veți merge, totuși, la Baia Mare ?

— Ni s-a sugerat să nu mai mergem acolo în pregătire, anticipîndu-se efectele pe care o posibilă atmosferă creată în oraș le-ar avea asupra echipei naționale. Dar, fiind corecți, neavînd nimic de ascuns, fiind, cu alte cuvinte, cu inima împăcată și conștiința curată am hotărît să mergem la Baia Mare ! Să luăm, cum s-ar spune, taurul de coarne, să discutăm cu toți și să elucidăm posibila răspundere morală — dacă există așa ceva — în legătură cu această tragedie.

De altfel, am discutat cu fratele mai mare al lui Andronic și ne-am dat seama că acesta — deci un membru direct, apropiat al familiei — a înțeles realitatea și a separat, cu toată durerea pe care o resimte familia, ceea ce înseamnă soarta și viața unui om de prezența și contribuția acelui om la activitatea unui lot sportiv.

— Cînd veți merge la Baia Mare vă rog să transmiteți condoleanțe familiei lui Andronic, un jucător valoros și un tînăr de nu mai puțină valoare morală pe care am avut prilejul să-l cunosc și despre care îmi este greu să cred că nu mai trăiește.

Pagină realizată de OCTAVIAN ȘTIREANU ■

Reflexul de apărare

Demilitarizarea cluburilor este un principiu de organizare a sportului ; protestul împotriva demilitarizării n-are o asemenea înălțime : este doar un reflex de apărare. Opozanții demilitarizării se opun, de fapt, pierderii unor privilegii, a unor lefuri și-a unui paravan de protecție pe care l-ar asigura, de la sine, haina militară, cu diferite stele pe umăr. Opozanții demilitarizării continuă să nu accepte, în fotbal, lupta dreaptă. Ei au și început să amestece lucrurile : soldații care au luptat în revoluție sînt invocați în slujba intereselor ca, în sport, totul să rămînă ca „înainte". Din start, ei vor să-și creeze un nou „avantaj moral", cu speranța că acesta se va amplifica în timp pînă se va (re)ajunge la înhumarea adversarilor.

Nimeni nu poate împiedica un minister sau o întreprindere să-și întrețină o echipă de fotbal. Totul este calea morală și legală prin care o face. Adică nu-i musai ca Bumbescu să fie plătit contraamiral, Șumudică de la Sportul — asistent universitar, Goanță — specialist în locomotive ori Lasconi — șef de brigadă la orizontul 310. Fiecare trebuie să fie în fotbal ceea ce poate și vrea să fie în viață. (Sînt atîtea cazuri de foști jucători care s-au îngrijit să aibă o meserie respectabilă după punerea ghetelor în cui). Dar, jucînd fotbal, ei trebuie să fie plătiți. Și ca acești bani să fie albi, există o posibilitate mai corectă decît de a fi trecuți pe statele de plată ale unităților militare ori economice : fiecare minister ori întreprindere, cu acordul cui trebuie — sindicate ori altceva —, poate să aloce din bugetul propriu o cotă pentru existența unor „subunități" strict sportive : bani separați, state și schemă de funcțiuni separate, contabilitate separată. Veniturile din sport să se adune acolo și tot de-acolo să se facă toate cheltuielile. Iar sportivii să fie plătiți după reguli ce pot fi stabilite riguros.

O asemenea formulă — de menținere legală și corectă a echipelor la „sînul" întreprinderilor — ar pregăti trecerea spre profesionism. Bumbescu, Șumudică, Goanță, Lasconi ar fi plătiți ca sportivi — nu ca altceva — și nimeni n-ar zice nimic. Și, la fel, întreg personalul clubului. Totul este ca acesta să opteze : ori cu stelele pe umăr, ori șef de secție la fotbal. Pentru că leafa poate să fie aceeași.

■ Pentru a participa la turneul final al campionatului european de fotbal din Suedia—1992, echipa națională a României va trebui să cîștige o grupă preliminară (a II-a) din care mai fac parte **Scoția, Bulgaria, Elveția** și **San Marino.** Deși pînă la data jocurilor se vor mai schimba multe, deocamdată putem fi optimiști, avînd în vedere succesele relativ recente ale echipelor Steaua și Dinamo asupra lui Glasgow Rangers și, respectiv, Dundee United, precum și cîștigul de cauză al naționalei asupra Bulgariei în calificarea pentru C.M. din Italia. Cu Elveția vom face o repetiție „în direct" chiar pe 3 aprilie, cînd echipa noastră națională a fost invitată pentru un joc amical cu națională antrenată de Ulli Stielike. San Marino își va spune cuvîntul la golaveraje.

■ Returul diviziei A se va juca normal, începînd cu 24 februarie. O decizie înțeleaptă, care a pus capăt tentațiilor spre fel și fel de „variante", care mai de care mai sofisticate. Cluburile fruntașe au acceptat să joace în campionat fără jucătorii din lot, începînd cu 9 mai — dată de la care aceștia vor urma programul cerut de pregătirea echipei naționale. Pînă atunci se vor disputa și jocurile de orgoliu Dinamo—Steaua (14 martie), Universitatea Craiova — Steaua (21 martie) și Dinamo — Universitatea Craiova (29 aprilie).

Va retrograda o echipă și vor promova cîștigătoarele celor trei serii de B.

Finala „Cupei României" e programată pe 2 mai.

În Cupa U.E.F.A. vom înscrie trei echipe.

■ Naționala de fotbal zburdă prin Europa și Africa : 1—2 cu Olympique Marseille, 0—3 cu Pisa (lideră în divizia a doua italiană !) și 0—0 cu Algeria. Urmează jocul de miercuri, la München, cu Bayern, după care sperăm că fotbaliștii noștri fruntași vor reveni cu picioarele pe pămînt, apucîndu-se mai serios de pregătiri și mai puțin de plimbări. Nu așteptăm confirmări despre utilitatea acestor jocuri întrucît le știm prea bine ; prestigiul a ieșit cam șifonat — încolo, partidele au fost utile pentru toată lumea.

Toată lumea face sport

● Citirea listei arbitrilor aleși de Federația internațională fotbal pentru a oficia la turneul final al campionatului mondial din vară ne permite mai multe observații. Mai întîi, remarcăm, ca toată lumea, absența arbitrajului nostru, după ce ani, mulți ani, acesta era singura reprezentare a fotbalului românesc la „Cupa Mondială". E un subiect de meditație, un argument putînd fi acela că sîntem destul de slab prezenți — am fost, oricum — în organismele internaționale ale fotbalului, prezență, o știe oricine, nu doar onorifică. Să nu mai vorbim de faptul că sîntem pe cale să anulăm și ce avem, vezi cazul Mircea Pascu. ● Apoi, se vede, chiar și la o citire sumară a listei, că pentru prima oară la faza finală a campionatului lumii sînt selecționate cîte doi arbitri dintr-o singură țară : francezii Michel Vautrot și Joel Quiniou, Tullio Lanese și Luigi Agnolin, din Italia, țara gazdă asigurînd și șase rezerve pentru tușe. ● Pe continente, fireasca „parte a leului" este a Europei, cu 19 „cavaleri ai fluierului", 7 arbitri sînt din America de Sud, cîte 3 africani, asiatici și din zona Americii Centrale și Caraibilor și unul din Oceania. ● Atletul canadian Ben Johnson așteaptă cu nerăbdare „liberarea" după sancțiunea de doi ani pentru dopaj, sancțiune care va expira în luna septembrie. Într-o declarație făcută televiziunii vest-germane (omul de afaceri al lui Johnson este de origine germană), fostul campion olimpic — pentru 48 de ore ! — a spus că îl va învinge pe Carl Lewis în proba de 100 m pe care o serie de promotori comerciali o vor organiza în toamnă la Barcelona, orașul-gazdă, cum se știe, al viitoarelor Jocuri Olimpice. Evident, nu se știe care va fi valoarea sportivă a cursei (Johnson a spus în aceeași emisiune că la antrenamente aleargă frecvent „suta" în 9"90/100), în schimb cea comercială se poate bănui ușor, fie și dacă amintim numai faptul că premiul pus în joc este, s-a „șuflat", de 1 milion dolari. ● Nu s-a precizat, pe de altă parte, dacă se va efectua control antidoping... ● Fotbalistul iugoslav Farouk Hadzibegici este pe cale de a deveni, la 32 de ani, antrenor, primind în acest sens o ofertă („tentantă", a declarat el) din partea fostului său club (între 1985 și 1987), Betis Sevilla. Problema este dacă actuala formație în care Hadzibegici joacă în prezent, FC Sochaux, îl va ceda, iugoslavul fiind sub contract încă un an. Totul depinde, se apreciază, de evoluția împricinatului la Campionatul mondial, cînd poate să-i crească sau să-i scadă cota de jucător. ● Asociația Comitetelor naționale olimpice europene (ACNOE) va organiza, începînd de anul viitor, cu o frecvență bianuală, Jocurile Olimpice ale tinerilor.

LUCIAN OPREA ■

Meci nul, pînă cînd?

Karabah înseamnă în limba turcă (azerii vorbesc un idiom turcic) „Livada Neagră", iar Nagorno înseamnă, în limba rusă, „de Munte". Așadar, „Livada Neagră de Munte" (fiindcă mai există și o „Livadă Neagră de Cîmpie"). Denumirea sub care este cunoscută regiunea oficial, în U.R.S.S. și în lume, este Nagorno-Karabah. Are o suprafață de 4 400 de kilometri pătrați și o populație de 201 000 de locuitori, dintre care 80,5 la sută sînt armeni, 18,1 la sută azeri și 0,9 la sută ruși. Este o regiune autonomă inclusă în R.S.S. Azerbaidjan.

Existența acestei enclave cu populație preponderent armeană în Azerbaidjan a dus la numeroase ciocniri și conflicte. Ultimele, deosebit de violente, s-au desfășurat săptămîna trecută și încă nu s-au potolit complet. Kremlinul ar vrea ca în zonă să nu se schimbe din punct de vedere teritorial nimic și acționează în acest sens. Azerbaidjanul și Armenia își disputâ însă regiunea. La începutul lui decembrie 1989, Armenia și Karabahul au hotărît formarea Republicii Armene Unite (nerecunoscută de Moscova). La 20 ianuarie a.c., Prezidiul Sovietului Suprem al U.R.S.S. a adoptat decretul „Cu privire la instituirea stării excepționale în orașul Baku", semnat de Gorbaciov. În virtutea acestuia, Armata Roșie a intrat în capitala Azerbaidjanului. În același timp, naționaliștii din această republică au organizat mai multe manifestații, cerînd răsturnarea prin violență a puterii sovietice și crearea unei noi republici islamice, care să reunească populația azerbaidjană din U.R.S.S. și Iran. Pe de altă parte, în cadrul unui miting s-a hotărît retragerea Republicii Autonome Nahicevan din componența R.S.S. Azerbaidjan și a U.R.S.S. (se-nțelege că toate acestea nu sînt recunoscute de guvernul de la Moscova).

După cum au remarcat unii comentatori, meciul pentru Nagorno-Karabah, care se joacă de peste 70 de ani, s-a încheiat mereu cu rezultat nul, dar cu multe victime căzute pe cîmpul de bătaie. Va fi și de acum înainte tot așa ? O rezolvare echitabilă trebuie totuși găsită.

Chiar cînd au misiunea de a aplana conflictele interetnice, în ultimă instanță de a opri vărsarea de sînge, aparițiile unităților Armatei Roșii provoacă nemulțumire și împotrivire. Așa s-a întîmplat recent și la Baku, unde, în semn de înalt protest față de sosirea trupelor guvernamentale, numeroși azeri și-au rupt carnetele de partid, aruncîndu-le într-o cutie de carton spre a fi arse.

La biserica armenească au bătut clopotele Revoluției

Situația din Nagorno-Karabah și conflictul din zonă au figurat și printre problemele abordate la conferința de presă organizată de redacția revistei în limba armeană „Nor Ghiank" (Viața Nouă), care apare la București. În cadrul conferinței au vorbit domnii Sergiu Selian, redactorul-șef al revistei, Tigran Gregorian și Antranig Andonian. Cu acest prilej, a fost exprimat atașamentul comunității armenilor din România la țelurile revoluției române. „În dimineața zilei de 22 decembrie 1989, a spus Sergiu Selian, treceau pe lîngă noi coloanele de demonstranți care veneau dinspre uzinele Republica și 23 August. Cîțiva dintre ei ne-au cerut permisiunea să tragă clopotele. Și astfel Biserica armenească a fost prima din București unde au bătut clopotele Revoluției". Armenii din România, a relevat vorbitorul, au avut participanții lor la Revoluție, printre demonstranți și în armată, dînd și jertfe de sînge. Ei vor contribui din plin la propășirea țării și vor fi totodată o punte de legătură cu armenii din toată lumea.

Măcar de hatîrul topului...

În drum spre Ialta, la sfîrșitul lui ianuarie și începutul lui februarie 1945, președintele american Franklin Delano Roosevelt a luat cu sine, la bordul crucișătorului „Quincey", mai multe dosare, printre care și cele privind teritoriile pe care le-a anexat URSS în urma pactului Molotov-Ribbentrop din 1939. Dar dispoziție ca să studieze aceste dosare n-a avut, astfel că în timpul călătoriei a preferat să citească romane polițiste și să răsfoiască albume de mărci poștale. Lui Stalin i-a fost pe urmă ușor să-și impună punctul de vedere în fața unui om în necunoștință de cauză.

Dar dacă în cazul lui Roosevelt știm precis că ceea ce l-a împiedicat să se informeze a fost starea sănătății, nu putem deloc înțelege de ce actualul președinte al Franței, François Mitterrand, n-a avut răgazul să studieze cum se cade problemele la care urma să se refere în timpul vizitei sale la Budapesta. Căci, sîntem convinși, sau mai degrabă ne place să credem că de o lipsă de informare sau de o informare eronată este vorba, și nu de rea intenție. Ar fi cu totul regretabil ca tocmai din Franța, care a fost mereu, după cum remarcam nu de mult chiar în această pagină, un prieten de nădejde al României, să ajungă la noi luări de atitudine ostile.

Ce-i de făcut ? După cum se știe ,ambasadorul Franței la București, domnul Jean-Marie Le Breton, și-a exprimat regretul și a declarat că suferă pentru faptul că președintele Mitterrand a făcut afirmațiile cu pricina (că ultimele două războaie mondiale „au dus la tăierea a două treimi din teritoriul de care dispunea poporul ungar"). Există posibilitatea ca, după ce se va fi informat exact, adică după ce, spre deosebire de Franklin Roosevelt, va fi studiat dosarele necesare, François Mitterrand să-și exprime și el părerea de rău pentru cele spuse la Budapesta. Nu de alta, dar ar fi păcat ca în viitorul top pe care revista „Paris Match", îl va realiza în România, președintele Mitterrand, care în topul precedent privind popularitatea printre români a oamenilor politici de peste hotare s-a clasat pe primul loc, să piardă teren.

Prin aceste modele de îmbrăcăminte și accesorii feminine, prezentate pentru sezonul primăvară-iarnă 1990—1991, creatorii din Düsseldorf ne sugerează că viitorul model este în Orient. Bucureștencele au adoptat moda mai demult.

România și clauza

Întrucît revista noastră nu are nici profilul și nici spațiul pentru a explica pe larg ce este clauza națiunii celei mai favorizate, ne vom referi, în ceea ce privește țara noastră și clauza, la strictul necesar.

Clauza a fost obținută de România în 1975, fiind deci supusă condiționării amendamentului Jackson-Vanik, care limita avantajele comerciale de pe urma clauzei țărilor care ar promova o politică de restricții în domeniul emigrării. Întîmpinînd dificultăți și piedici de tot felul, clauza acordată de SUA României a funcționat pînă în 1988. În februarie al acestui an, Agerpres a fost autorizată să declare că de la 3 iulie va înceta acordarea clauzei, deoarece guvernul României nu dorește menținerea acesteia în condițiile amendamentului Jackson-Vanik. Ceea ce s-a și întîmplat. Se apreciază că prin încetarea efectului clauzei, România a înregistrat, la nivelul unui an, pierderi în valoare de 250 de milioane de dolari.

După cum este cunoscut, la 9 ianuarie a.c. Ministerul Afacerilor Externe al României a declarat : „Victoria revoluției a creat premisele declanșării unui amplu proces de democratizare a societății românești, inclusiv în domeniul legislației privind libertatea de deplasare. Aceasta creează bazele necesare pentru ca relațiile comerciale și economice ale României cu SUA să se întemeieze pe aplicarea integrală a clauzei națiunii celei mai favorizate în conformitate cu tratatele încheiate de cele două părți. În consecință, Ministerul Afacerilor Externe este împuternicit să declare nulă Declarația din 26 februarie 1988, abuzivă și unilaterală, a vechiului regim, prin care se renunța la acordarea de către SUA a clauzei națiunii celei mai favorizate. România consideră că în prezent sînt reunite toate condițiile ca între cele două țări să se reia desfășurarea schimburilor bilaterale, cu acordarea clauzei națiunii celei mai favorizate, pe baza Acordului dintre cele două părți încheiate în 1975, precum și a angajamentelor decurgînd din participarea lor la Acordul General pentru Tarife și Comerț (GATT)".

Statele Unite au salutat declarația română, dar administrația a arătat că în vederea reacordării clauzei pentru România ar dori să consulte îndeaproape Congresul. Pe de altă parte, s-a precizat că președintele Bush poate adopta o hotărîre în această problemă fără aprobarea Congresului, fiind prezentată, în acest sens, o rezoluție în Camera Reprezentanților. S-a exprimat și ideea ca reacordarea clauzei să se facă numai după alegerile din România, dar opinia dominantă este că o hotărîre trebuie luată imediat, întrucît măsurile adoptate de Consiliul FSN satisfac cerințele amendamentului Jackson-Vanik.

Pagină realizată de ION D. GOIA

Curioscuta actriță americană AVA GARDNER a încetat din viață, în vîrstă de 67 de ani, într-un spital din Londra. Fotografia noastră o înfățișează pe Ava Gardner, împreună cu Richard Burton, într-o scenă din filmul „Noaptea Iguanei".

Aflat în vizită la Varșovia, VACLAV HAVEL, președintele Cehoslovaciei, a pronunțat în parlamentul polonez un discurs în care a propus unirea eforturilor Poloniei, Ungariei și Cehoslovaciei pentru a se reintegra Europei după atîția ani de tutelă sovietică. În fotografie : Vaclav Havel (stînga), aplaudat de gazda sa, președintele polonez Wojciech Jaruzelski.

Papa IOAN PAUL II sărutînd pămîntul Africii la sosirea în La Praia, capitala Insulelor Capului Verde.

La Los Angeles a avut loc ceremonia înmînării premiilor anuale pentru muzică — ediția a 17-a. În fotografie : MILLI VANELLI, laureați ai categoriilor pop-rock și blues (debut).

Recviem pentru eroi

Lacrimile nu ni s-au uscat încă, sufletul nostru îi va păstra de-a pururi. La împlinirea a 40 de zile, România și-a plâns din nou fiii căzuți pentru demnitatea sa. Fie ca din puritatea acestor lacrimi să se înalțe cerul libertății noastre.

Flacăra la televiziunea belgiană

Prin amabilitatea domnului Ștefan Biommaert de la Belgian TV — News ne-a parvenit o casetă video pe care e înregistrat un reportaj realizat în redacția revistei noastre de către o echipă a televiziunii belgiene (formată din Rudi Vramckx, redactor, Etienne Raes și Jan Bicke — cameramani) despre a căror vizită la noi am scris în urmă cu două săptămîni. Printre secvențele pe care reporterii belgieni le-au surprins pe peliculă au fost și cele a'e „eliberării" mașinilor de scris, ferecate cu lacăte de dictatură, aceleași ale maldărelor de scrisori în care oameni de toate categoriile sociale ne cereau ajutorul în soluționarea gravelor probleme de viață cu care se confruntau, precum și imagini din tipografie, un document zguduitor, după propriile lor afirmații, despre condițiile precare în care apar ziarele și revistele românești. Mulțumim colegilor belgieni pentru gîndurile bune.

Be la „pictar" la taxi particu'ar

Se află în curs de legalizare Asociația particulară de transporturi Parti-Tax, ce își propune să reunească taximetriștii particulari din toată țara. Doritorii se pot adresa la telefon 37 06 17 sau direct la sediu. Adică în fața Gării de Nord.

Mai multe amănunte despre inițiativa Parti-Tax cît și despre impactul ei în viața socială vom publica în următorul număr al revistei.

ARIPILE „SOLIDARITĂȚII"

Miercuri, 31 ianuarie, a aterizat pe aeroportul Băneasa, un avion de tipul BN 2, de construcție românească, după un proiect englez, aparținînd companiei Pilatus Britten-Norman Ltd. După drumul lung parcurs din Bembridge Isle of Wight din Anglia, domnii Iain Young (head of flight operations) și John Ayers (chief test pilot), coborînd de la bordul aparatului, au îmbrățișat copii ai personalului Întreprinderii de avioane București pentru care au adus daruri însemnînd alimente, haine și jucării. În aceeași zi piloții englezi au transportat în Anglia primele două aparate, din seria de douăzeci și șase, ale contractului privind construirea de aparate BN 2.

Sandu

...astfel era cunoscut în timpul cursurilor, la I.A.T.C. „I.L. Caragiale" — institut pe care l-a absolvit la clasa regie teatru — și tot astfel l-au numit prietenii săi pe cel care, răpus de o crudă și crîncenă boală, ne-a părăsit la numai 53 de ani, în plină putere creatoare fiind. Deși a montat cîteva spectacole remarcabile, marea sa pasiune — adevărata sa chemare — a reprezentat-o CINEMATOGRAFIA.

Într-unul din cele mai bune filme ale sale, „Secvențe", regizorul **ALEXANDRU TATOS**, fiind totodată și interpretul rolului principal ; cel al „regizorului de film", are un moment cînd, nemulțumit de jocul fals, teatral, al unui bătrîn figurant, trece, pentru probă de filmare în locul acestuia, aplicînd cîteva palme, reale, unui alt personaj ; cel care au văzut acest film au înțeles, cu siguranță, că, sub aparența violenței a scenei, se ascundea de fapt un crez artistic : nevoia de **autenticitate** în exprimare. Violența nu i-a fost un dat caracteristic lui Sandu Tatos, dimpotrivă : era o fire deschisă, ironică, înclinată mai ales către situații în aparență mărunte și nu arareori hazlii : știa, ca puțini alții, să descopere — în spatele unui imens hohot de rîs — o lacrimă ! Nevoia de autenticitate însă l-a urmărit întotdeauna, și întreaga sa operă va rămîne sub semnul **acestui** dat.

Palma — ultima, aceasta — pe care i-a dăt-o, lui SANDU, destinul, încerc să cred că l-a găsit zîmbind... **Curaj, Liana !** Prin opera sa, Sandu rămîne printre noi și ne va face încă să rîdem, cu siguranță, de propriile noastre nemernicii... !

HORIA PĂTRAȘCU

Alarmă falsă

În tranzit, cu un avion al companiei Tarom, mergînd spre Belgrad, un grup de unsprezece libanezi din Beirut au fost returnați în România. Motivul : pașapoarte false. Supravegheați la bordul aeronavei care a zburat pe cursa Belgrad-București, în aeroportul Otopeni, grănicerii au constatat că o parte din cele nouă pașapoarte erau false. Tinerii libanezi, însă, nu erau teroriști. Au fugit din Beirut pentru că erau terorizați. Aveau asupra lor arme, e adevărat, dar acestea erau fotografii reprezentînd casele lor bombardate, în care evident nu se mai putea locui. Simple arme de apărare, dar care condamnă cu brutalitate pe cei care de aproape cincisprezece ani distrug Elveția Orientului. Neputînd să treacă peste barierele legalității, libanezii vor fi obligați să se întoarcă în Beirut.

VICTOR RĂDULESCU

Editura „Presa Liberă"

Ștan Pelteacu
Ion Ciucescu

Colegiul redacțional

REDACTOR ȘEF : George Arion. **Redactor șef adjunct**, coordonator al publicației „Rebus" : Tudor Octavian. **Redactor șef adjunct :** Octavian Știreanu. **Secretar general de redacție :** Constantin Dumitru.

PUBLICIȘTI COMENTATORI : Cicl Iordache-Adam, Nicolae Grigore-Mărășanu, Cornel Nistorescu, Horia Pătrașcu.

ECONOMIE, ȘTIINȚĂ (2128) : **Răzvan Bărbulescu,** Liviu Timbus, Florin Condurățeanu, Eugen Negrea, Pașcu Balaci, Mircea Borda. SOCIAL : (2600, 2542) : **Oprea Georgescu,** Mihai Stănescu, Roxana Paicu-Manolescu, Doria Gherghinescu, Paul Agarici, CULTURĂ (1700) : **Ion Zubașcu,** Dorin Sălăjan, Elena Ghera. ACTUALITATEA POLITICĂ, internă și internațională (2560) : **Ion D. Goia, Dumitru Constantinescu** (2036), Sorina Man, Margareta Mureșan.

„REBUS" (2036) : **Alexandru Păsărin,** Adrian Mitu, Alexandru Paler, Elena Grecescu.

SECRETARIAT TEHNIC DE REDACȚIE (2123, 2559) : **Adrian Petrescu, Mircea Popp** Angela Ștefănescu, Smaranda Petrea, Sevghin Omer, Pompiliu Dumitrescu, Constanța Balaban, Reghina Vârvici.

MEȘTERI TIPOGRAFI — **paginație :** Gheorghe Comeniță, Mihai Maloș, Constantin Suru, Gheorghe Tone, Constantin Condrea, Leonida Ciobanu, Marcel Nicolae, Ștefan Oprea, Ion Stăncescu ; **lynotip :** Ion Mercore, Tudor Tache, Ion Parpală ; Ilie Călin, Adrian Alexe, Paul Chiriță, Maria Călin, Gabriel Ene, Ion Haralambie, Ioana Niță, Ion Șerban, Ion Ștefan, Alexandru Pîrvulescu, Viorica Vișan ; **ludiow :** Ioana Ciobanu, Aurelia Dobre, Emma Niculescu, Salomea Răzmuș, Ileana Stroia.

Adresa redacției și administrației : București, Piața Presei Libere nr. 1 cod 71311.

Telefoane : 17 60 10, 17 60 20 (cu interioarele trecute în parantezele de mai sus) ; secretariat redactor șef : **2002 ;** redactor șef adjunct, coordonator „Rebus" : **1457 ;** redactor șef adjunct : **2124 ;** secretar general de redacție : **2143 ;** public relation : **2600.**

Cititorii din străinătate se pot abona prin ROMPRES-FILATELIA, Sectorul export-import presă P.O. Box, 12-201, telex 10876, prsfir București, Calea Griviței nr. 64–66. **24 pagini, 3 lei.**

În direct de la Poliție

● **La 30 ian. 1990, la o sesizare, s-a efectuat un control al poliției economice la domiciliul Augustinei Cristescu, instructor la fostul Consiliu Național al Femeilor (secretară la Lina Ciobanu, Ana Mureșan). S-au găsit : un video, un T.V. color, două radiocasetofoane, un casetofon, zece kg cafea, treizeci și șapte cutii cafea solubilă („NESS"), un magnetofon Philips, o mașină Trabant (cumpărată în 1988 cu 48 650 lei), o mașină Dacia (cumpărată în 1987 cu 93 363 lei), două carnete C.E.C. — sold total : 215 402 lei, un tichet C.E.C. pentru cumpărare de autoturism, valoare 70 000 lei, și 47 800 lei. Dintr-o leafă ?**

După această percheziție, Augustina Cristescu a plecat în U.R.S.S. unde se află într-o delegație oficială a Consiliului Național al Femeilor din România, în calitate de secretară a Lilianei Pagu. Concluzia ? Vă aparține.

● **La Comturist nu a crescut semnificativ vînzarea (prin care ar fi putut apărea „dolarii negri"). Prețurile acestor magazine sînt ridicate ! Dolarii se acumulează, deci, la domiciliu, în așteptarea unor vremuri mai bune.**

● **Aflată pe stradă : unii bișnițari au fost păcăliți de străini în modul cunoscut — bancnotă sus și jos, la mijloc ziare și strigătul POLIȚIA !**

● **Prețul unui dolar, la prima mînă a bursei negre: 50—60 lei?**

● **Firma americană A.B.C. a fost cazată la FLORA, între 25 dec. 1989 și 7 ian. 1990. La plecare a plătit 700 000 lei. De unde ? Unde sînt dolarii ? Cine i-a dat atîția lei ?**

ODORHEIU SE...

FLACĂRA

SĂPTĂMÎNAL DE OPINIE, POLITIC, SOCIAL ȘI CULTURAL
● fondat 1911

● Anul I (serie nouă) ● Nr. 7 ● miercuri 14 februarie 1990 ●

Vedere din București

Fotografie de PAUL AGARICI ■

PARLAMENTUL la români

Ca și în celelalte țări europene, parlamentul, la români, este o instituție modernă, dar primele elemente ale vieții parlamentare au apărut la începutul secolului trecut. Primele instituții parlamentare — adunările obștești create în timpul domniilor regulamentare (1831) — și-au lărgit puțin caracterul reprezentativ odată cu alegerea divanurilor ad-hoc (1857) și prin legea electorală dată de domnul unirii, Alexandru Ioan Cuza (1863).

Abia Constituția din 1866 a definitivat organizarea parlamentară în România, pe baza sistemului bicameral (Camera și Senatul), care — cu limite ce țineau de gradul social de participare — va funcționa pînă la sfîrșitul primului război mondial.

După crearea României Mari (1918), Parlamentul a reprezentat, realmente, întreaga națiune — toate provinciile și toate categoriile sociale —, acestea dînd țării Constituția din 1923 — considerată, în epocă, cea mai democratică constituție. Parlamentul a funcționat în condiții normale pînă în anul 1937, dată după care activitatea sa a fost întreruptă. În anul 1946 s-au făcut primele alegeri parlamentare de după război, creîndu-se un parlament unicameral, care a devenit doar un instrument al conducerii executive. De atunci...

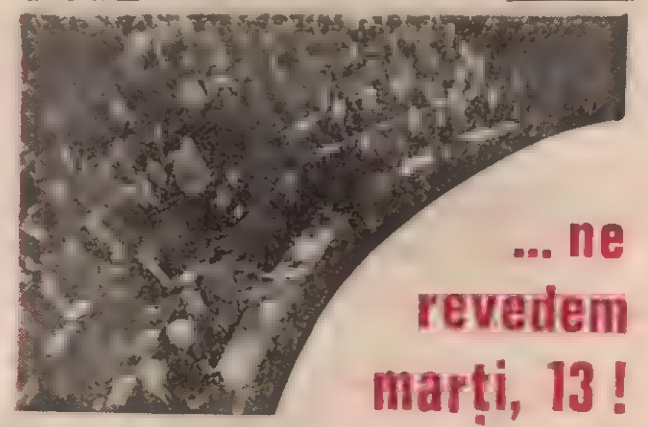

... ne revedem marți, 13 !

Intrînd în parlament am avut impresia că sîntem pe aeroportul Otopeni și că ne pregătim de un zbor la antipod. Am scos din buzunare toate obiectele metalice și am trecut vama spre academia democrației românești, printr-o poartă improvizată, cu impulsuri electronice, în stare să detecteze orice urmă de armă sau detonator catastrofal. Am auzit proteste. Cîțiva reprezentanți de partide au refuzat să se lase controlați, adică „buzunăriți" de bună voie, pentru că nu ține de demnitatea unor parlamentari.

În holul mare al superbei clădiri care amintește de bătrînul Ateneu, într-o atmosferă, paradoxal, destinată, delegații se recunosc, se salută, mai mult sau mai puțin savant, se îmbrățișează zgomotos și se plimbă, uneori în grupuri, plutind prin nori de țigară, cu eleganță și parfum. Nimic protocolar, nimic scrobit și înghețat în ținuta viitorilor „parlamentari". Doar icî și colo un aer de veche melopee burgheză, lacto-vegetaria-

ADRIAN DOHOTARU ■

(Continuare în pagina 2)

VERBOCRAȚIA

Cine a muncit înainte va munci în continuare cu aceeași rîvnă.

Cine a ridicat glasul încercînd să atragă atenția asupra sa va încerca și acum să fie la cîrma verbocrației.

Cine a fost modest și nebăgat în seamă cu greu se va face auzit și acum.

Cine a fost cinstit și corect n-are cum să se schimbe de la o zi la alta.

Cine a luptat altădată pentru putere are acum cel mai bun prilej să desfășoare manevrele care-i convin pentru a-și atinge țința.

Cine a avut conștiință va fi pe mai departe profund cutremurat interior de spectacolul lumii.

Cine a fost însă încrezător va mai rămîne oare la fel ?

GEORGE ARION ■

Sub clopotul lui Gauss

Voluptatea contestației în stradă s-a mai stins. Mai bine-zis, contestația vehementă e înlocuită de ideea mai subtilă a necesității „forței opoziționale" — ceea ce este cu totul altceva : opoziția include faptul contestației, dar nu se identifică întru-totul cu acesta.

Odată cu această mutație, vrînd-nevrînd revoluția se reinstalează acolo de unde a și pornit : în fiecare din noi. S-a vorbit de o revoluție interioară, în sensul nevoii de purificare, funcție de diferite grade de culpabilitate. Lipsită de avantajul pe care-l dă voluptatea contestației în stradă, revoluția interioară are handicapul lipsei de referent : contesta-m-aș și n-am cui...

Problema este că această revoluție interioară trebuie să dea rezultate înainte de a începe cu adevărat : aceste rezultate se numesc opțiuni. Ne aflăm în fața unei cascade de opțiuni, a unui belșug de alternative ce vor constitui tot atîtea teste — de luciditate și afectivitate, de cultură și intuiție, dar, nu în ultimul rînd, și de caracter. Pentru că și sub dictatură și în democrație, caracterul omului este același ; cu niște alte cuvinte, caracterul n-are „caracter de clasă"...

După timpul eroic al Revoluției, după vremea necesară a consensului, după zilele aprinse ale contestației, după nopțile pierdute ale procesului — după toate acestea va urma clipa opțiunii : opțiunea cetățenilor de a intra într-un partid sau altul ; opțiunea partidelor în a-și desemna candidații ; opțiunea electoratului în a-și alege deputații ; opțiunea deputaților pentru calea de urmat a țării. Și așa mai departe.

Această succesiune de opțiuni reclamă, în fiecare secvență a sa criteriile după care vor fi făcute, reclamă deci, un sistem de valori. Singura formă de restricție a libertății de gîndire este sistemul de valori. Opțiunea publică, intrată în uzul cetății nu reprezintă altceva decît materializarea sistemului subiectiv al valorilor proprii ; un sistem de valori care este aliaj de lucicitate și afectivitate, de cultură și intuiție și, desigur, nu în ultimul rînd, de caracter.

În legătură cu structurarea opțiunilor, există o lege care, de asemenea, n-are „caracter de clasă" pentru că pur și simplu aparține matematicii, mai precis — statisticii. Într-o formulare simplificată ea spune că abaterile se distribuie uniform de-o parte și de alta a mediei : în orice proces aleatoriu de alegere, opțiunile se adună și dinspre dreapta și dinspre stînga, spre centru. Ilustrată geometric, această distribuție are forma unui clopot, botezat după numele celui care a descoperit această lege, „clopotul lui Gauss".

Dacă ar fi să ascultăm de această lege, întinderea opțiunilor noastre, oferită de spectrul partidelor dar și de al propriei imaginații, se va restrînge sub un clopot. Oricît ne-am „agita", opțiunile democratice se vor structura spre centru, extremele pierzîndu-se undeva spre marginile „clopotului". Problema este dacă există cineva deasupra noastră care să fi desenat deja conturul transparent al clopotului lui Gauss.

OCTAVIAN ȘTIREANU ■

Pentru agenda guvernului

Informăm şi pe această cale despre lipsa de criterii economice şi tehnologice şi subiectivismul ce guvernează realizarea publicaţiilor în Combinatul poligrafic Bucureşti. Propunem să analizaţi oportunitatea luării următoarelor decizii care, din experienţa nemijlocită a activităţii noastre în acest combinat, ar contribui la eliminarea disfuncţionalităţilor şi a sentimentului de marginalizare pe care-l resimt unele publicaţii :

1. Trecerea Centralei poligrafice, inclusiv a combinatului, în subordinea Ministerului Economiei Naţionale, întrucît problemele majore ale acestei centrale (hîrtia, utilajele, piesele de schimb, eventualele investiţii tehnologice ş.a.) nu pot fi soluţionate de Ministerul Culturii, faţă de care este subordonată acum. (De altfel, această subordonare s-a materializat pînă în prezent doar printr-un tratament preferenţial al publicaţiilor ce au tangenţă cu Ministerul Culturii).

2. Tot Ministerul Culturii (respectiv, Centrala editorială) să restituie Direcţiei Expedierii Presei un spaţiu din Combinat, ocupat în prezent cu un depozit de carte ce-şi poate afla locul în centrul oraşului, pe lîngă vreuna din instituţiile editoriale ori culturale. Faptul că D.E.P. nu are un asemenea spaţiu de preluare şi pregătire a expedierii presei se răsfrînge negativ asupra întregului flux tipografic : rotativele lucrează cu pauze, pînă se preia volumul tipărit în solturi tirajele se realizează greoi, provocînd întîrzieri la intrarea în tipar a celorlalte publicaţii care aşteaptă la rînd ; acestea, de regulă, nu-şi mai pot realiza tirajul la care să fie rentabile, fiind presate din urmă de altele ş.a.m.d. Acest efect în lanţ se repercutează asupra veniturilor tipografiilor şi asupra graficelor severe pe care redacţiile trebuie să le respecte.

3. Ministerul Poştelor şi Telecomunicaţiilor să intervină în organizarea activităţii D.E.P. ; la acest segment final al muncii tuturor redacţiilor lucrurile stagnează, cu efect vizibil atît asupra informării cititorilor din ţară, cît şi perturbări fluxului tipografic.

4. Este necesară o intervenţie de principiu asupra tirajelor fiecărei publicaţii, aspect asupra căruia, redactorii şefi respectivi necăzînd de acord, decide, pur şi simplu, o poartă din conducerea tipografiei. Este de neacceptat ca mărirea formatelor, creşterea ameţitoare a unor tiraje, transformarea unor publicaţii din săptămînale în cotidiene şi din lunare în bilunare să se facă pe seama reducerii arbitrare a tirajelor contractate ale unor publicaţii care nu şi-au propus nici o modificare — în format, număr de pagini etc. Aceste aspecte nemaiputînd fi stăpînite din interiorul tipografiei, este necesară o reglementare guvernamentală echitabilă, pînă cînd viitoarele capacităţi de tipărire nu vor mai fi stînjenite de un „haos" ca acesta din prezent.

● În România existau, la 9 februarie, 35 de partide politice şi 9 uniuni ale naţionalităţilor conlocuitoare. ● S-a constituit Consiliul Provizoriu de Uniune Naţională. Una din primele sale misiuni : definitivarea Legii Electorale în vederea organizării alegerilor generale din 20 mai. ● Importante acte normative : pensionarea cu reducere de vîrstă a unor salariaţi, înlăturarea unor inechităţi în salarizarea personalului, majorarea pensiilor şi altor drepturi de asigurări sociale ale membrilor cooperativelor agricole, vînzarea de locuinţe din fondul de stat. ● Francisco Fernandez Ordonez, ministrul afacerilor externe al Spaniei, ţară care a trăit experienţa trecerii de la dictatură la libertate, în timpul vizitei oficiale în ţara noastră a avut convorbiri şi cu reprezentanţi ai Partidului Naţional Ţărănesc-Creştin şi Democrat şi ai Partidului Social Democrat. ● Proiectul Legii Electorale — în dezbatere publică. ● O delegaţie a Partidului Naţional Ţărănesc-Creştin şi Democrat, condusă de poetul Ioan Alexandru, vicepreşedintele partidului, a participat la lucrările Congresului Internaţionalei Creştin-Democrate de la Bruxelles. ● Perspectiva relaţiilor româno-franceze a fost scopul vizitei în ţara noastră a delegaţiei conduse de Thierry de Beaucе, secretar de stat pentru relaţii culturale internaţionale la Ministerul Afacerilor Externe al Franţei. ● Viaţa sindicală liberă devine tot mai efervescentă în toate zonele ţării. Multe sindicate libere şi organizaţii profesionale au fost înregistrate la judecătorii, în vederea obţinerii statutului juridic de funcţionare, conform legislaţiei democratice în vigoare. ● Pentru asigurarea îndrumării unitare a activităţii primăriilor a fost înfiinţat Oficiul pentru Administraţia Locală, organ central în subordinea Guvernului. ● În cadrul turneului pe care-l întreprinde în ţări est-europene, secretarul de stat al S.U.A., James Baker, a efectuat duminică dimineaţa o scurtă vizită la Bucureşti, în cursul căreia a avut întrevederi cu preşedintele Ion Iliescu, cu premierul Petre Roman, cu lideri ai partidelor politice, ai unor organizaţii sindicale, studenţeşti şi de tineret, ai cultelor.

PARLAMENTUL LA ROMÂNI

(Urmare din pagina 1)

nă, cu iz teatral, patetic sau ridicol.

Sîntem anunţaţi, fără prea mult protocol, că ziariştii nu au acces în sală decît în partea a doua a şedinţei. Protestăm. Parlamentăm. Nimic. Hotărîrea e definitivă. Şi totuşi, se va face o excepţie : televiziunea ! Care a promis că nu transmite în direct, deşi, de-a lungul întregii şedinţe, a clipit din lămpi şi monitoare ca o uzină de spionaj din tabăra eliberării de prejudecăţi. Directorul radioteleviziunii române îşi dăduse demisia de cîteva ore şi operatorii jubilau în spatele camerelor de luat vederi, furîndu-ne, de fapt, cu un ochi, pentru a divulga întregul spectacol, noaptea, pe post, fără nici o cenzură, fără nici o falsă pudoare !

Şedinţa a început aproape anonim. Nu s-a găsit nimeni să amintească naţiunii importanţa evenimentului, nu s-a găsit nimeni să-şi amintească, eventual „scăldat în lacrimi" de emoţie, că, în sfîrşit, după 45 de ani, în această sală monumentală, se discută în contradictoriu, se combat adversari de idei şi platforme politice, se înfruntă destine umane care au intrat în istorie sau care aşteaptă să intre în istorie prin forţa argumentelor, logică, experienţă şi coeficient de inteligenţă ! N-a aplaudat nimeni. Preşedintele Consiliului Frontului Salvării Naţionale care se dizolvă, practic, în acea zi, în Consiliul Provizoriu al Unităţii Naţionale, Ion Iliescu, a intrat în sală direct, fără menajamente şi protocol de conjunctură, s-a aşezat la o masă improvizată (probabil pentru stenografele de altădată) şi a vorbit cu microfonul în mînă ca la un miting popular sau la un spectacol de muzică uşoară. Am fi dorit un ceremonial oarecare, un moment de reculegere nu numai pentru morţii din Revoluţie, dar şi pentru cei 45 de ani de democraţie încarcerată, înmormîntată în subsolurile acestui fastuos palat.

După primele intervenţii din sală care contestau valabilitatea punctului de vedere exprimat în Comunicatul comun de la 1 februarie prin care frontul şi partidele s-au înţeles să participe în mod egal în noul Consiliu, ne-am dat seama că şedinţa de deschidere va dura mult. Şi aşa a fost. Numai că noi, ziariştii, am fost scoşi din loja presei în care pătrunsesem cu o curiozitate scuzabilă, după primele cinci minute de dezbateri ! Noi, românii, cei puţin, eram norocoşi. Ne aflam, totuşi, sub acoperişul clădirii, alunecînd enervaţi pe culoarele în semicerc ale palatului, dar afară se aflau 200 de ziarişti străini, încărcaţi cu aparate de fotografiat sofisticate.

În sfîrşit, cînd eram aproape resemnaţi, cineva ne anunţă că la etajul trei al clădirii, prin uşile închise ale lojilor, datorită rezonanţei, se aud dezbaterile din sală ca şi cum ar fi amplificate prin megafoane. Urcăm scările în grup. Într-adevăr, se aud bine. Ne instalăm în fotolii, ascultăm şi notăm. Din cînd în cînd, datorită emisiei şi dicţiunii defectuoase a unora sau altora dintre delegaţi, datorită faptului că se vorbeşte din sală fără microfoane, unii colegi sînt obligaţi să asculte cu urechea lipită de uşă.

Ceea ce ne-a fost dat să auzim, a fost de necrezut. O dezbatere furtunoasă, adeseori agresivă, cu ridicări de ton, cu hohote de rîs, replici vitriolante din sală, rafale de reproşuri, de incriminări bîlbîite sau de arme încărcate cu promisiuni şi regrete, cu fluturi şi fulgi de zăpadă etc. O adevărată stare de conflict, cînd tonică şi cînd amară. Mai tîrziu, cînd vom reuşi, totuşi, să ne strecurăm în sală, vom avea prilejul să-i vedem pe protagonişti, pe viu. Mă gîndeam cu tristeţe că atmosfera acestei prime şedinţe evolua undeva între Eminescu şi Caragiale ! Dar, imediat ne-am repliat. Cum altfel ar fi putut decurge prima întîlnire dintre reprezentanţii unor opţiuni politice atît de diferite, după 45 de ani de tăcere, după 45 de ani cu pumnul în gură ? (Am auzit, o dată, cu mai mulţi ani în urmă, pe cineva, în aceeaşi sală, şoptind tulburat, cu pumnul în dreptul gurii şi ochii ridicaţi spre cer : „Dă-mi, doamne, puterea să tac !"). Cum să nu spui tot ce ai ţinut în tine, într-o societate care cunoştea bine strategia întreţinerii consfinţelor încărcate ?

Modalităţile de exprimare în prima şedinţă a „micului parlament" provizoriu — cum i-a spus cineva — au fost, de fapt, mult mai diverse şi mult mai subtile, mergînd de la ovaţiile neîntrerupte care blocau intervenţiile repetate ale unor vorbitori, de la exploziile verbale ale „galeriei" — cum a numit altcineva un grup de participanţi — pînă la destabilizarea dezbaterilor prin contrapropuneri galopante, menite să deplaseze interesul spre probleme minore sau înspre teme destinate, prin consens, altor puncte de pe ordinea de zi. În esenţă, discuţiile s-au purtat mai aprins pe seama reprezentanţilor partidelor şi Consiliului Frontului Salvării Naţionale în noul organism şi apoi pe tema finanţării lor de la bugetul statului. S-a propus pînă acolo, încît, la un moment dat, cineva a propus sistarea oricăror subvenţii de la stat pentru ca fondurile să fie destinate celor care au suferit de pe urma regimului de dictatură sau în timpul revoluţiei, pînă la teama că se vor crea partide noi pentru a-şi însuşi banii în interes personal ! Pînă la urmă, după nenumărate apeluri la calm, echilibru, democraţie şi civilizaţie, s-a stabilit ca numărul reprezentativ de membri ai partidelor politice, al Consiliului Frontului Salvării Naţionale şi al uniunilor minorităţilor naţionale, să fie de trei, urmînd ca partidele înfiinţate după ziua de 9 februarie 1990 să fie primite, în consiliu, ca observatori. Ceea ce nu exclude participarea egală în eşichierul electoral a tuturor partidelor politice cu o subvenţie ce urmează a se stabili ulterior, la punctul 3 al ordinii de zi. Întrunind consensul celor prezenţi, propunerea a fost adoptată şi astfel numărul membrilor „micului parlament provizoriu" s-a ridicat la 253. Nominalizarea tuturor acestor membri s-a făcut după cea de-a doua pauză, cînd, în sfîrşit, s-au deschis toate uşile lojilor destinate publicului şi ziariştii români, împreună cu gazetarii străini acreditaţi în ţară, alături de trimişii speciali ai publicaţiilor şi agenţiilor din lume, au invadat pur şi simplu fotoliile de la etajul întîi. Aceasta a fost însă secvenţa cea mai calmă a şedinţei. Conflictele se stinseseră, furtuna parlamentară trecuse, aproape fără urme vizibile. Protagoniştii arborau acum, obosiţi, doar drapelele unor cearcăne albastre şi orgoliul unor înţepelări mărunte, izbucnind cînd în cînd în proteste de salon. O ultimă controversă s-a topit într-un hohot de rîs, în clipa în care şedinţa s-a suspendat şi cineva a propus ca lucrările să fie reluate marţi. Atunci, un actor celebru din stal a spus : „Bine, domnilor, dar marţi e 13 !" Şi i s-a răspuns : „E cineva împotriva zilei de marţi ?"

N-a fost nimeni împotriva zilei de marţi, astfel încît această dată din calendarul ortodox a fost adjudecată drept ziua a doua a lucrărilor Consiliului Provizoriu al Unităţii Naţionale. Ne revedem, prin urmare, marţi la orele 10.

În speranţa că „loja presei" nu va mai fi evacuată după primele cinci minute de dezbateri.

Recapitulări necesare

Declaraţia din 28

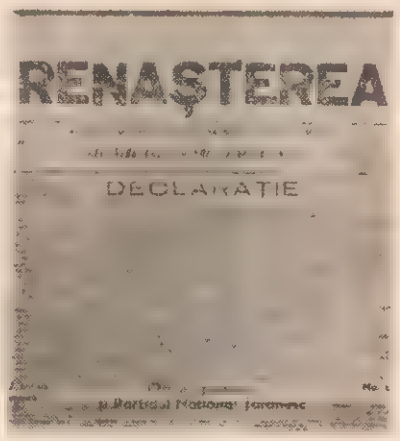

Pentru cei care scriu istoria Revoluţiei, şi nu numai, este destul de important episodul faimoasei declaraţii în jurul căreia s-au aprins spiritele la „masa rotundă" a partidelor din 28 ianuarie. După cum s-a văzut în transmisia televizată, reprezentanţii Frontului acuzau P.N.Ţ.-ul de formularea unei declaraţii prin care cereau ferm retragerea F.S.N. şi a Guvernului de la conducerea statului şi administraţiei. Reprezentanţii P.N.Ţ., realizînd, probabil, în ultimul moment implicaţiile unei asemenea declaraţii, au pus acest document pe seama „Rompres", ca invenţie manipulată a ziariştilor acestei instituţii.

Faţă de telespectatori, de opinia publică, lucrurile ar fi rămas în coadă de peşte, dacă în aceeaşi seară dl. Coposu n-ar fi făcut o intervenţie, tot televizată, prin care afirma limpede că partidul său n-a redactat o asemenea declaraţie. Odată cu asta, se limpezea, nu-i aşa, o confuzie.

Pentru cine nu deţine instrumentarul teoretic, politologic de apreciere a unei asemenea declaraţii — dacă ea ar fi existat în realitate —, o posibilă interpretare o găsim într-un cotidian de mare tiraj din 8 februarie, care, relativ la acest episod, scrie : „Circumstanţele erau grave : o declaraţie oficială a „Rompres", despre evenimentele de pînă la ora 2 p.m. (din 28 ianuarie — n.n.), afirma că P.N.Ţ.-ul cere demisia Frontului. La început am crezut că e vorba de o manevră grosolană, burgheză, de calibrul celor folosite pentru a pierde puterea în '46, dar, mai la vale am văzut cu toţii că „documentul" nu aparţinea, de fapt, coaliţiei tripartite Mai tari decît astrologul Gelu Voican, activiştii ziarişti (sau ce-or fi fost) anticipaseră „sula-n coastă", cererile sfruntate ale partidelor istorice". Deci iată o interpretare a ceea ce ar fi reprezentat acel „docoment", dacă ar fi existat. Dar dacă a existat ?

Şi chiar a existat ! În ediţia specială din 24 ianuarie 1990 a publicaţiei „Renaşterea — revistă a P.N.Ţ.-C.D." este tipărită această declaraţie, din care citătm : „6. Pretenţia F.S.N. de a se prezenta la alegeri pune în pericol viitorul democraţiei în România !

Ca urmare, P.N.Ţ., P.N.L. şi P.S.D.R. cer : a) F.S.N. şi Guvernul pe care l-a emanat să se retragă imediat de la conducerea statului şi administraţiei ; b) În locul Frontului şi al actualului guvern, să se constituie un Guvern Provizoriu investit şi cu putere legislativă care să gireze conducerea României pînă la victoarele alegeri ; c) Guvernul provizoriu să fie format din : reprezentanţi ai partidelor politice active ; personalităţi de prestigiu care s-au afirmat în lupta împotriva dictaturii comuniste timp de 45 de ani ; reprezentanţi ai tineretului". Semnează, în numele celor trei partide cunoscute, Corneliu Coposu, Ioana Gh. I. C. Brătianu şi Sergiu Cunescu.

Desigur, e treaba politologilor şi a istoricilor să aprecieze semnificaţiile acestei declaraţii ; după cum nu e nici treaba noastră să ne întrebăm dacă interpretarea amintită, dată în ziar, mai este valabilă din moment ce declaraţia respectivă chiar există : treaba noastră s-a încheiat aici. Cu atît mai mult cu cît divanul „ad-hoc", televizat în 28 ianuarie, s-a transformat, în urma clarificării poziţiei frontului, într-un parlament civilizat, respectabil şi democratic, chiar fiind el provizoriu.

OCTAVIAN ŞTIREANU ■

Frica poate fi o paradigmă a gesturilor cugetate și necugetate, a unor fapte dinainte și după Revoluție ● Nu pentru opiniile despre țărani a fost propusă doamna Doina Cornea la Premiul Nobel pentru Pace.

FLACĂRA

Nu vă fie frică, ceaușescu pică!

Cea mai grea boală a acestor zile e paralizia fricii. O frică aproape viscerală, o teamă nelămurită sau îngrozitor de fals lămurită pare a stărui în multe dintre gesturile și gîndurile noastre.

Trebuie s-o spunem, și în Revoluția din decembrie a fost multă frică. Și chiar un curaj dincolo de rațiune pentru a învinge frica. Țara asta s-a hrănit, pur și simplu, decenii întregi, cu frică. Acei copii care ne-au trezit și ne-au îndemnat să fim noi înșine, au strigat tot timpul : „Nu vă fie frică !". Și tot ei ne-au dat o asigurare că trebuie, că **merită** să avem curaj, că, altfel spus, nu vom păți nimic întrucît răzbunarea nu va mai avea autor : **„ceaușescu pică".**

A picat ceaușescu, deci acei copii și tineri au avut dreptate — n-avem de ce să ne fie frică. Pentru că „a nu avea frică" înseamnă și „a avea încredere în". Există o spaimă, o frică de rău care însoțesc orice gînd de bine — „să nu cumva să nu se întîmple", „să nu cumva să se încurce", „să nu cumva să pățesc ceva tocmai acum", sînt reacții reflexe ale oricărei încercări de a face ceva adevărat.

Există și o **frică remanentă**, chiar **mult mai periculoasă ;** ea crește aproape din nimic, dintr-un zvon, dintr-o părere, chiar atunci cînd gîndul bun a triumfat. „Dar dacă se-ntoarce ?", „dar dacă ajung din nou la putere balaurii ?", „n-ar fi bine să las loc de-ntors ?", „mai bine să fii neutru, că poți să zici că te-ai opus celorlalți tocmai prin neutralitate" — iată reacții care nu țin, pur și simplu, de oportunism, țin chiar de frică, de o **înțelepciune a fricii.**

Există nu doar o frică a celor care-au așteptat cu sufletul la gură, adesea chiar riscîndu-și viața și libertatea, Revoluția. Pentru că aici intervine un paradox — celor care nu le-a fost frică **înainte,** cînd pericolul exista și era imens, începe să le fie frică **acum,** cînd acest pericol e numai potențial și, istoricește nu are nici o șansă. Frica învingătorilor că s-ar putea să nu fie învingători este, ea însăși, înfricoșătoare. Dar frica activă, frica dizolvantă vine din partea celor care n-au așteptat Revoluția, ba chiar au sperat, mai mult sau mai puțin, că ea nu se va produce. Chiar opunîndu-se, cît mai în surdină, dictaturii ceaușiste, acești oameni — mulți de bună credință, „cu mîinile curate" au sperat că, pur și simplu, comunismul e depanabil, că după ceaușescu, p.c.r. va aplica o politică mai omenoasă și mai eficientă economic. Lor le e , pur și simplu, frică nu doar că această șansă s-a compromis istoric definitiv, ci că s-ar putea ca ei să sufere, mult și profund, inclusiv în numele adevăraților criminali, pe propria piele, falimentul indiscutabil al fostului partid comunist. Cîteva reacții, ușor developabile în ultimele săptămîni ale vieții noastre politice, probează rolul definitoriu al fricii în tot ce s-a întîmplat. Fostului Front i-a fost, fără îndoială, frică de o anumită reacție politică de opoziție care i-ar fi răpit posibilitatea să se exprime politic ca mandatar al revoluției. Altfel nu se explică eroarea (de neiertat pentru specialiștii din conducerea F.S.N.) de a fi încercat, o perioadă, să nu accepte regula jocului — aceea de a nu fi, concomitent, și stat și partid. Pe de altă parte, unul fragment chiar foarte important al populației, precum și partidelor numite — tot din frică — „de opoziție", le-a fost realmente frică de o întoarcere la „dictatura bolșevică" sub nume schimbat. De aici identificări cel puțin forțate la maniera „...escu = ...escu", sau „F.S.N. = P.C.R.". Pe de aceeași parte, atunci cînd noul partid F.S.N. și-a precizat platforma politică, publicații de mare tiraj n-au avut curajul (procedînd la o „sintetizare") să evidențieze faptul că noul partid dezavuează ideologia comunistă și că are în vedere economia de piață, inclusiv capitalul străin, opunîndu-se în același timp, monopolului și privatizării care ar aduce prejudicii intereselor de stat ale României.

După atîția ani de minciună, de violență și manipulare, oamenilor le e teamă că vor fi din nou mințiți, manipulați și, finalmente, violentați. Ei au apărat cu trupurile lor radioul și televiziunea. Ei au dreptul și, uneori, chiar îndreptățirea să se teamă că de acolo de unde a venit minciuna, ea va mai veni. Mai ales că și după 22 Decembrie au mai fost mințiți. Poate că și cei care i-au mințit au făcut-o din frică. Poate că, de frică (de teama dictaturii), unii chiar au vrut „căderea" F.S.N. în 28 ianuarie. Poate că tot de frică, alții au mobilizat inutil zeci și sute de mii de oameni să apere un F.S.N., care, practic, n-avea nevoie de apărare. Sigur, frica, frica necontrolată, i-a determinat și îi determină pe mulți să se facă **foarte** utili noilor structuri de putere, asigurîndu-le că le vor apăra cu orice preț. Cît de îngrozitor a sunat, după 22 Decembrie, lozinca „Murim / murim / și nu vă părăsim !" ; căci frica de moarte nu poate fi învinsă decît de o frică și mai mare. Așa cum numai îngrozitoarea frică la gîndul că s-ar mai putea ca un criminal să mai conducă țara a dus la renunțarea la orice frică : **nu vă fie frică / ceaușescu pică.** Pur și simplu, n-avem voie, moralmente, să folosim, în scopuri propagandistice sau electorale, remanențele acelei uriașe energii naționale, spiritul de sacrificiu de atunci. Căci nu merită să moară nimeni pentru un partid sau pentru o echipă de fotbal. Pentru **libertatea** unei țări, da ! Numai p.c.r. ne-a învățat să ne dăm și sufletul, să ne identificăm întru totul — „lipește copilul cu capul de zid / să simtă ce-nseamnă acela partid !". Nu există nici o rațiune „de partid" — fie el istoric, actual sau de viitor — care să provoace un fanatism atît de îngrozitor, care să determine o spaimă atît de absolută.

Trecutul nostru politic recent (adică de o jumătate de veac încoace) nu poate fi explicat decît de o psihosociologie a fricii. Instituțiile sale funeste — securitatea, cenzura, delațiunea — s-au născut din frică și au generat frica. Revoluția a scufundat pentru totdeauna acest trecut și instituțiile sale. Nu vă fie frică — nici celor care vă temeți că „dictatura bolșevico-ceaușistă" va reveni, nici celor care mai sperați, în această revenire — lumea nu merge de-a-ndăratelea. E, în sfîrșit, vremea adevărului ! Criminalul să stea la pușcărie, cei compromiși politic să se lase — măcar o vreme — de politică, cine chiar e competent în vreun domeniu să n-aibă frică, tocmai acum, s-o demonstreze !

Climatul suspiciunii naște din frică. De la o societate a terorii la o societate a suspiciunii — progresul n-ar fi prea mare. Mai ales că suspiciunea duce, pînă la urmă, tot la teroare. Ce să facem pentru a nu ne mai fi frică ? Să spunem, cu orice risc (un risc, acum absolut rezonabil), adevărul. Și să nu ne supărăm cînd îl auzim. Poporului, mai ales, să i se spună mereu adevărul. Nu doar „la vîrf" sau la nivel de tehnicieni trebuie spus adevărul. „Secretul de partid" a decedat și el. Televiziunea, presa, în întregime, trebuie să spună adevărul. E cel mai bun vaccin împotriva fricii. Cît timp o parte a presei, tot din frică, se înțelege, va minți sau va obtura adevărul, oricine își poate imagina că mai există „secție de presă", „cenzură", deci dictatură. Minciuna face un mare rău stabilizării sociale. Nu există cenzură — dovadă că rîndurile acestea apar. Există însă o foarte puternică, o înrădăcinată autocenzură. În structura căreia se ghicește conturul figurii lui ceaușescu suprapunîndu-se peste figurile lui dej, stalin, mao, hitler. Și cînd scrieți, și cînd citiți, și cînd vă așezați viața, și cînd îi auziți pe alții sau vorbiți — **nu vă fie frică, ceaușescu pică !**

CONSTANTIN DUMITRU ■

Democrație și competență?

Cine își asumă riscurile?

Înainte de 21 decembrie, circula — vă amintiți ? —, o anecdotă referitoare la cei care se pricepeau la toate. La fotbal, la agricultură, la medicină, politică, educație, la absolut orice pe lume. Umblau cu „sfaturile" și „soluțiile" în buzunar, gata oricînd să le impună altora. La ce ne-a condus piramida aceasta a competenței cu vîrful în jos, am resimțit-o (și o vom resimți încă), în condiția vieții noastre de fiecare zi. În dezastrul economic și social moștenit.

În numele democrației, al dreptului la opinie, la replică, la protest ori al unei foste dizidențe, în numele a mai știu eu cîte (re)sentimente și absconse interese, unii dintre noi confiscă „tribuna socială", de unde se erijează în profesori și învățători (chiar în profeți) în chestiuni copleșitoare pentru destinele țării.

Vineri, 2 februarie, am constatat, prin intermediul micului ecran, că doamna Cornea se pricepe (și) la agricultură, susținînd, în numele țăranilor cu care domnia-sa, a discutat, că aceștia vor imediat și necondiționat privatizarea pămîntului. Pardon, condiționat („bineînțeles să fie ajutați cu credite") din vistieria statului, fără să se mai întrebe dacă avem, dacă există asemenea fonduri . Nu ne spune doamna profesoară, domiciliată în orașul Cluj, cam cu cîți a convorbit ? Cu o sută, cu o mie, cu zeci de mii de țărani ? Din care arie geografică a României ? Sau poate doar cu cei de la care își cumpără zarzavatul de supă? Să-mi fie iertată intervenția, poate deține, totuși, urmînd să ne releve în emisiuni viitoare, concluziile unui studiu socio-economic în mediul rural românesc. În toate mediile și tipologiile agricole — sat de șes, de deal, de munte, din Delta Dunării, din zonele cooperativizate și necooperativizate. Poate că domnia sa deține un studiu temeinic al forței de muncă actuale a agriculturii. Poate cunoaște raportul dintre numărul de hectare și numărul populației apte de muncă, între suprafața arabilă și vîrsta acesteia, în ce proporție acționează mecanizarea și chimizarea, în ce proporție omul ? Poate deține un exhaustiv sondaj în rîndurile navetiștilor — și răspunsuri la problema în ce măsură aceștia pot și vor să-și asume un dublu statut — de muncitori industriali și agrari ? Precum și în rîndul muncitorilor de origine țărănească privind întoarcerea lor în agricultură ? Cîți mai vor (pe vîrste) și cine le rezolvă, pe loc, locuințe, unelte și multe alte probleme de familie? (Îmi amintesc, a mai fost un astfel de „val" și pe vremea dictaturii, cam prin 1984, de reîntoarcere la vetre a fiilor satului. Mai mult de 2—3 meseriași, care s-au cantonat tot pe la meseriile lor, prin atelierele S.M.A.-urilor și C.A.P.-urilor, nimeni nu a renunțat la oraș și la munca din fabrică).

Nu știu dacă știți, doamnă Cornea, că în județe întregi din sudul țării, în grînarul României — Ialomița, Călărași, Giurgiu, Brăila, Teleorman, de pildă — există mai multe hectare de teren arabil decît numărul total al locuitorilor. Iar în cele mai multe sate, aceia care trebuie să le muncească, totalizează între 300—550, maximum 600, persoane, a căror medie de vîrstă depășește 55 de ani. În unele locuri chiar 60 de ani. Întîmplător, provin chiar dintr-un asemenea județ ; am stat și eu de vorbă cu țăranii din satul meu. Ei bine, chiar și cei mai tineri nu întrevăd ca o soluție înțeleaptă privatizarea imediată a pămîntului. Sondaje efectuate de unii profesori din zonă în rîndurile elevilor din clasele a VIII-a și a X-a, relevă că nici acum, după revoluție și în perspectiva privatizării pămîntului, cei mai mulți, majoritatea covîrșitoare, nu vor să rămînă la țară. Așadar, nu putem întoarce istoria cu 50 de ani în urmă, cu toate Decretele și Legile lumii. Și nici nu putem grefa în organismul nostru, structuri străine. Sînt respinse.

Dar să lăsăm aceste dispute economiștilor și politologilor, să revenim la acel lucru foarte concret : ce vom minca ? precum întreba, deunăzi, în fața camerei de luat vederi o femeie purtînd un copil în brațe, îndreptățind preocuparea orășenilor pentru „chestiunea țărănească". Pînă ce gospodăria privată (presupunînd că s-ar retrage în agricultură mulți dintre cei plecați în ultimii 10—15 ani) s-ar pune pe picioare, cu ce vom hrăni orașele ? Să nu fie adevărat faptul că 53 la sută din populația României de azi trăiește în mediul urban, să fie iarăși o cifră falsă a vechiului regim, dar nici sub 50 la sută nu este. (Un nou recensămînt al populației s-ar putea să ne rezerve surpriza a fi chiar mai mulți, întrucît funcționa draconica lege de interzicere a intrării în orașele mari, unde mulți locuitori trăiesc ca flotanți). Cine va asigura alimentația acestor milioane de oameni ?

În aceeași seară, am receptat, tot prin intermediul televiziunii, și greva studenților din institutele de arte. Vor învățămînt gratuit, cămine, cantine, burse. În condițiile privatizări le vor putea satisface statul rapid și integral aceste revendicări îndreptățite ? Economiștii noștri mai știu cum se formează venitul național și bugetul statului !

Va putea țăranul individual să preia și miile și zecile de mii de hectare cu podgorii și livezi, de ferme legumicole, sere, solarii, de plante tehnice și medicinale ? În care statul a investit, în ultimii ani, sume importante de la buget ? Chiar în condițiile acordării unor credite, ale asigurării mecanizării, îngrășămintelor, erbicidelor etc, etc. Va putea actuala noastră țărănime (cea care există cu fața la brazdă, nu cea potențială) să asigure în mod individual producțiile necesare în absolut toate sectoarele agricole ? Dar în zootehnie ? Făcînd posibilă și funcționarea acelor industrii (cea textilă, și alimentară, de pildă) care au la bază materii prime provenind din agricultură ?

E limpede că ea va trebui să cedeze statului o mare parte din produsul ei. Nu va fi o povară cam grea ?

Ce se va întîmpla cu marile sisteme de irigații, unde iarăși s-a investit fabulos ? Cum se vor exploata ? Cît va plăti proprietarul privat pentru un hectar irigat ?

Care va fi statutul specialiștilor în condițiile exclusive ale proprietății agricole private ? Ați aflat, doamnă Cornea, ce s-a întîmplat în Maramureș, unde, cu de la sine putere, și fără să aștepte reglementări legale, țăranii și-au împărțit pămîntul? Lăsînd șomeri cîteva zeci de ingineri agronomi, zootehniști, economiști, medici veterinari, ingineri de îmbunătățiri funciare Studenții, frații celor care și-au dat obolul de sînge pentru revoluție, vor certitudinea locului lor de muncă de mîine. Mulți sînt pe băncile institutelor agronomice din cîteva centre universitare.

Cine își asumă riscurile unei asemenea hotărîri pripite, doamnă Cornea ? Interesele cui le apărați, permiteți-mi să vă întreb, cu franchețe ? Ne-am săturat de decizii luate în afara celor pe care acestea îi privesc ! Și de cei care se pricep la toate, cu „sfaturile" în buzunar pentru oricine !

Democrația civilizată încumbă democrația competenței, iar poporul român dispune de asemenea capacități.

CICI IORDACHE ADAM ■

Democrația, pașaportul și televiziune a sînt „instituții" pe cît de diferite, pe atît de fascinante în aceste prime săptămîni de libertate ; de aceea pot fi comentate în fel și chip, întotdeauna mai rămînînd ceva de spus.

Astăzi

Nu vrem o democrație originală

Acum toată lumea este pentru democrație, toți se declară adepții ei. Imensa majoritate a românilor înțeleg democrația corect, în ciuda faptului că au trăit atît amar de vreme sub tiranie. Ne-a fost însă dat să auzim, de la tribune sau balcoane foarte înalte, și aserțiuni cum că partidele sînt o formă depășită de istorie, că în țara noastră e o situație cu totul nouă, că deci ne trebuie și o gîndire nouă, cu alte cuvinte, că democrația în România va să fie o democrație originală. Unde am mai auzit noi toate acestea ?

A, da, le-am auzit mereu în timpul „anilor-lumină". România, urlu cu opinteli și cu gura strîmbă „cel mai iubit fiu al poporului", n-a acceptat modele, ea a mers pe o cale proprie, folosind metode originale („orginali"). Cu ce rezultat ? Dacă în celelalte țări din răposatul „lagăr socialist", care nu-și clamau originalitatea, care, în cadrul sistemului, respectau unele reguli, unele cerințe, oamenii aveau de bine de rău ce mînca, aveau căldură și lumină, medicamente și alte bunuri și elemente de confort de strictă necesitate (e adevărat, nici pe departe la nivelul celor de care dispuneau cetățenii în țările libere, dar, oricum, le aveau), în România oamenii făceau cozi de ore întregi pentru un pachet de gheare, pentru o pungă de „nechezol" sau pentru o sticlă de vin de surcele. Cineaștii belgieni au realizat (clandestin, cu camera de luat vederi mascată) filmul „Dezastrul roșu" nu în una din țările comuniste care acceptaseră modele și reguli, țări în care dezastrul era mai mic, ci exact acolo unde se aplicaseră metode „originale", adică în țara noastră. Dacă în celelalte țări europene ale „lagărului" (firește, neluînd în considerație Albania), în presă se mai putea spune cîte ceva, unii lideri politici mai puteau avea cîte o opinie diferită de a celui din vîrful piramidei, în patria „căii proprii", a „metodelor originale", betonul cenzurii ceaușiste acoperea totul în chip desăvîrșit, ca o lespede de mormînt. Dacă, în ceea ce privește relațiile externe, prezența în lume, activitatea în unele foruri internaționale, celelalte țări foste socialiste puteau să facă o figură cît de cît onorabilă, oricum, tolerabilă, România, care prin „eroul păcii planetare" propovăduia „o nouă gîndire", era pusă de cizmar într-o postură jenantă, fiind din ce în ce mai izolată. Toate acestea, care au plasat România în poziția cea mai de jos față de surotele ei între „orînduire socialistă", s-au petrecut din cauză că pentru dictator și șleahta lui, așa-zisa originalitate însemna, de fapt, sustragerea de la aplicarea oricăror reguli, însemna lipsa oricărei opreliști, a oricărei îngrădiri, însemna samavolnicia și arbitrariul desăvîrșite.

Iar acum, iată, ni se propune o formulă românească, originală de democrație. Nu, nu vrem o democrație originală ! Vrem o democrație clasică, banală, cea mai banală democrație, însă autentică. Vrem deci nu o democrație în care partidele politice să fie „depășite de istorie" — și, ca urmare, puterea s-o ia o „mișcare" sau ceva asemănător, în jurul căreia să se strîngă tot poporul, care să aprobe actele mișcării într-o impresionantă unanimitate, într-un singur glas —, ci o democrație obișnuită, în care partidele să fie motorul vieții politice, să acționeze din plin, în libertate și în condiții cu desăvîrșire egale. Vrem o democrație în care să nu se spargă nici mitingurile, nici geamurile sediilor partidelor de opoziție, în care șefii acestor partide să nu fie transportați la domiciliu cu tancheta, în timp ce primul-ministru al țării „se spală pe mîini" („Nu-i apăr, Doamne ferește !"), o democrație în care oamenii politici să aibă răspunderea actelor lor, să nu se joace nici de-a decretele, nici de-a demisia, nici de-a organismele bi sau tricefale, nici de-a alegerile, o democrație care să excludă cu desăvîrșire vreo apariție de „cel mai iubit fiu al poporului". Nu vrem o „gîndire nouă", am avut-o timp de 45 de ani și mai cu seamă în „epoca de aur", care a fost în realitate o epocă de piatră, iar rezultatele au fost dezastruoase. Vrem o gîndire sănătoasă, cu utilizarea ideilor care au dus în alte părți la libertate, democrație și belșug, chiar dacă nu sînt deloc noi sau originale.

Cu totul altceva este contribuția pe care fiecare națiune liberă, fiecare țară o aduc la tezaurul general al democrației. Care contribuție poate veni numai dacă regulile fundamentale ale democrației sînt aplicate și respectate. Cu aceasta trebuie să se înceapă.

ION D. GOIA ■

PAȘAPORT pentru oricine

Dreptul de a călători liber statornicit printr-un recent decret a creat o extraordinară fluență de cetățeni spre ghișeele secțiilor de poliție din întreaga țară care se ocupă cu eliberarea pașapoartelor, precum și spre Direcția pașapoarte și evidența străinilor din București. Pentru a afla cum se desfășoară în aceste zile activitatea de eliberare a documentelor de călătorie în străinătate, ne-am adresat domnului Ion Munteanu, locțiitorul șefului Direcției pașapoarte și evidența străinilor, care a subliniat că în prima lună de la liberalizarea acestor călătorii au fost eliberate peste 200 000 de pașapoarte turistice și mai mult de 20 000 de pașapoarte pentru cetățenii români cu domiciliul în străinătate. Aceasta înseamnă că au fost eliberate într-o lună de două ori mai multe pașapoarte decît într-un an întreg în perioada dictaturii.

Cererile depuse însă pînă la această dată depășesc cifra de 400 000, ceea ce creează adevărate ambuteiaje în circuitul serviciilor Direcției la toate nivelele. Deși au fost luate măsuri de suplimentare a personalului, de prelungire a programului de lucru (în toate secțiile de poliție cu atribuții în acest domeniu se lucrează cîte 20 de ore pe zi), cu greu se poate face față solicitărilor „Nu plec nicăieri, dar vreau să-mi iau pașaportul să-l țin acasă" — declara o solicitantă în vîrstă de 65 de ani, care stătea la ghișeu la o oră foarte avansată (23.00).

Punem accent în prezent — ne-a declarat interlocutorul — pe cazurile familiale urgente — vizite la rude bolnave, la cei aflați în spitale în străinătate — victime ale represiunii și pe alte cazuri care sînt rezolvate cu operativitate extremă. Este cazul unei textiliste din Timișoara, mamă a patru copii, care a plecat la Viena, unde fiul său, avînd piciorul amputat, se află în tratamentul unui spital, sau al unui cadru didactic din București, suferind de leucemie, căruia i s-a eliberat cu maximă urgență pașaportul pentru a pleca la Paris. Asemenea exemple pot fi date însă cu duiumul.

Din nefericire însă cei mai insistenți solicitanți sînt... bișnițarii care insistă și amenință și — în numele revoluției — se dedau la acte huliganice și de vandalism pentru a obține documentul de călătorie în străinătate. Îi vor obține, dar să înțeleagă că pe primul loc trebuie să se afle adevărații eroi ai revoluției, precum și cei care au probleme personale ce nu suferă amînare.

Reamintim că fiecare cetățean are drept la pașaport, iar simplificarea formularisticii (o cerere tip, 2 fotografii 5/4, o chitanță C.E.C. cu plata sumei de 65 lei) este de natură să ducă la satisfacerea solicitărilor tuturor dar... treptat. Nu trebuie să uităm că însăși fabrica producătoare de formulare pentru pașaport are o capacitate restrînsă de 150 000 exemplare tipărite pe lună !

ION SOCACIU ■

Este liberă televiziunea română liberă?

Întrebarea a circulat și a rămas în actualitate prin demisia președintelui ei. Au formulat-o redactorii proprii, într-un sondaj improvizat. Au discutat-o participanții la adunarea organizată de Sindicatul Liber condus de domnul Dumitru Iuga, prezentată parțial pe micul ecran. Doamna Delia Balaban a rostit-o în numele crainicelor TV. Neinspirat, întrucît doamna Sanda Țăranu a făcut cuvenita notă aparte, cu fermecătoare ironie. Deosebirea dintre aceste două prezentatoare TV nu rezidă în zurls. Doamna Delia Balaban a uzat de dreptul oricărui cetățean, acela de a vorbi, mai mult sau mai puțin inspirat, într-o adunare publică. Doamna Sanda Țăranu a folosit pentru replică postul național, unicul, în timpul serviciului. Ca abonat plătitor amendez gestul ca abuz ; m-ar fi deranjat mai puțin dacă, să zicem angajata televiziunii ar fi apărut, alături de alți colaboratori, într-o emisiune despre LIBERTATE, DEMOCRAȚIE, DEMNITATE, deși ultimul termen este ceva mai restrictiv decît primele două și explicațiile pe care le-ar fi dat s-ar fi cuprins mai greu în el. Ciudat, totuși cum tocmai gestul de nevinovată galanterie readuce dramatic în discuție întrebarea ESTE LIBERĂ TELEVIZIUNEA ROMÂNĂ LIBERĂ ?... Doamna Delia Balaban n-a mai apărut în emisie.

După același miting, un alt crainic al televiziunii, domnul Petre Popescu a sintetizat astfel conținutul telefoanelor primite la redacție : Televiziunea este a opiniei publice, nu a lucrătorilor ei. Cu cît mai vag, cu atît mai dificil de contraargumentat. Despre care opinie publică ar putea fi vorba? O mostră din opinia publică am avut-o sub ochii noștri. Sau aceea nu contează ? De altfel, criteriul selectiv funcționează la toate nivelele.

Liberă sau neliberă ? Întrebarea este falsă și se adecvează momentului doar în semnificațiile ei generale. Ca abonat plătitor nu mă interesează sponsorul, proprietarul și nici regulamentul de ordine interioară al televiziunii. Tot la fel cum, adresîndu-mă unui medic, nu-i important să știu cine îi este stăpîn. Jurămîntul de medic îmi este deajuns ; discipolul lui Hypocrate nu mă poate înșela decît dacă încalcă grav prerogativele demnității sale profesionale. Un gazetar liber sau neliber este în orice condiții un reprezentant al opiniei publice și e obligat de legea scrisă și nescrisă a presei să nu-și trădeze menirea, condiția profesională : o informare obiectivă.

Este un bolnav în măsură să aprecieze dacă tratamentul recomandat de medic este tocmai cel indicat ? Numai Consiliul de onoare al colegilor specialiști este învestit cu această competență. Este opinia publică în toate împrejurările aptă să constate cînd este înșelată sau nu ?

Ziua de duminică, 28 ianuarie, a coincis în Capitală, cu o mare sărbătoare. Cel puțin în prima ei jumătate. Partidelor politice le revine meritul strict al organizării unei demonstrații de masă: În mare sărbătoare, am transformat-o noi, cei mulți, foarte mulți, simpatizanți nici unui partid. În ultima jumătate de veac, străzile Bucureștiului n-au mai cunoscut bucuria oamenilor de a fi împreună într-o coloană ce părea fără sfîrșit, generozitatea unui entuziasm neagresiv, plăcerea de a fi liberi pur și simplu după tensionate zile și nopți. Coloana se îndrepta spre Piața Victoriei pentru a cere Frontului ceea ce chiar reprezentanții lui vor recunoaște mai tîrziu că aveau de gînd să facă : să iasă din ambiguitatea politică în care se instalase, cu sau fără intenție. Reportajele din presa zilnică n-au relatat decît în treacăt caracterul de mare sărbătoare al evenimentului și, desigur, în contrapondere n-au semnalat nici existența premiselor incipiente din a căror dezvoltare determinată de întîmplări ciudate s-a născut tragedia de mai tîrziu. Mai întîi, o enormă pancartă pe care scria : Nu plecăm fără rezolvare ! Apoi, scandarea unor lozinci de felul : Nu vă fie frică, Iliescu pică ! Eram prea disperați, preocupați de o ludică destindere pentru a observa tendințele aberante, să le spunem extremiste. Dar organizatorii au știut. Domnul Coposu a trecut în revistă coloana în mersul de croazieră al unei limuzine. Au existat prin urmare intențiile de a escalada tactica democratică și de a rămîne în piață forțînd din stradă decizia de la masa tratativelor.

În chiar clipa cînd masa de oameni pașnici se desfăcea ca un fermoar pentru a permite retragerea fsn-iștilor în aplauzele mulțimii dispuse la dialog și fair-play, s-a zvonit că televiziunea a transmis știrea că în Piața Victoriei elemente huliganice molestează grav demonstrația pașnică a susținătorilor Frontului. Personal, n-am crezut în realitatea unui asemenea zvon. Flindcă era de necrezut. Am întîlnit acolo mulți prieteni, bucurîndu-se de ziua de duminică ; nici ei n-au crezut. Am plecat spre casă. Cei care ascultaseră cu urechile lor știrea difuzată la radio n-au plecat. Deci, în Piață au rămas deopotrivă cu elementele extremiste, puține la număr, toți cei care din dorința de a fi restabilit adevărul cereau prezența televiziunii. Așa a început dezastrul de mai tîrziu. Cine e vinovat ?... Acasă nu-mi venea să cred ochilor și urechilor. Ceea ce în Piață părea elucubrația unui provocator netrebnic, pe micul ecran se desfășura ca o tragică realitate. L-am revăzut pe domnul Victor Rebengiuc, pe care-l întîlnisem în Piață, transfigurat de neputință, consternare și tristețe. Depunea mărturie despre, ceea ce ar fi trebuit să fie evident pentru toată țara. Și nu era crezut. NU ERA CREZUT ! O realitate palpabilă de cîteva sute de mii de oameni era contrazisă de cîțiva provocatori strecurați prin ușa din dos. De către cine ? Din îndemnul cui ? Cu aprobarea cui ? Neräspunsul la aceste întrebări ar fi el însuși un răspuns. Dar n-ar fi suficient. Acest scandal național, incredibil, a fost, a putut fi regizat din interior. Cine a făcut-o ? Ce a urmat se cunoaște numai în linii mari (pînă acum, presa nu a făcut nici o anchetă asupra morților și răniților, victimele acelei stări de confuzie). O țară întreagă se pregătea să ajungă la București ca să ia parte la înăbușirea contrarevoluției organizată de cei care voiau să vîndă țara capitalului străin (parcă am mai auzit așa ceva, altcîndva !). Minerii din Maramureș soseau la televizor, direct din abataj, mînjiți de praf de cărbune după multe ore de călătorie pe tren. (o mai fi rămas praf de cărbune în bazinul mineralier al Maramureșului ?). În ciuda evidentei mascarade, mulți dintre cei sosiți în București erau de bună-credință. Erau chemați sau trimiși să strige — strigau.

Premierul guvernului a răspuns Sindicatului Liber că televiziunea aparține statului, adică guvernului și lui îi aparține prin urmare dreptul de decizie. Nu i-l contestăm. Problema este alta. Dacă, să zicem, la o fabrică de lapte din Chicago, răspunzătorii de procesul tehnologic strecoară în produsul oferit pieții imperceptibile substanțe nocive care amenință să afecteze printr-un genocid mascat ființa însăși a populației orașului, care sînt, nu drepturile, nu mai vorbim de drepturi, ci obligațiile lucrătorilor, ale sindicatelor libere ? Ce altceva a făcut televiziunea, iar dacă nu doriți să știți, aparat de scutul rațiunilor superioare, domnule prim-ministru, vă asumați o întristătoare răspundere în fața istoriei. Fără a lămuri cele întîmplate la televiziune în acele zile de răscruce, cînd din cauza ei totul putea degenera într-un război civil, practic într-un masacru unilateral, națiunea conservă și dezvoltă în trupul ei epuizat cancerul dezbinării. Adevărul adevărat, domnule Roman și domnule Coposu, fiecare pe partea sa, ar fi terapia care ne-ar salva pe toți.

Ați respins apoi, împreună cu domnul Ion Iliescu, ofertele domnului Rațiu de a deschide un post privat de televiziune. L-ați ferit pe domnul Rațiu de a avea de-a face cu Sindicatul Liber al domnului Iuga. Nu v-ați gîndit că Legea morală a ziariștilor funcționează și pentru domnul președinte al Uniunii Mondiale a Românilor Liberi, că împreună cu Televiziunea Română Liberă, amîndouă canalele televiziunii, constrînse să acționeze sub comandamentele fundamentale ale legii presei ar putea să conlucreze și să se stimuleze reciproc în beneficiul ultim al destinului democratic al României. Să vă fi temut oare că domnul Rațiu va face pe canalul său ceea ce TELEVIZIUNEA ROMÂNĂ LIBERĂ și-a permis să comită pe postul național ?

NICOLAE CRISTACHE ■

Neparlamentînd despre ce sperăm că se va discuta cîndva şi-n parlament: cîteva subiecte dureroase din viaţa economică şi socială a ţării reclamă, totuşi, mai puţine vorbe şi mai multe fapte.

Unde ajungeam?

Kilometrul 1048

Peste Dunăre e liniște. Valurile foșnesc ușor la mal, acoperind piciorul bornei fluviale pe care scrie cu litere mari și negre : „Km 1048". În universul navigației dunărene, această cotă e purtătoarea unui mesaj : „Bine ați venit ! Sînteți în România". Pentru navele românești care călătoresc în susul sau în josul fluviului, mesajul cuprinde și o obligație ; aceea de a acosta pentru efectuarea controlului de trecere a frontierei. Se naște însă, o primă întrebare : de ce oprește aici **numai** navele românești ?

— Pentru că așa spune o reglementare introdusă acum 15 ani în activitatea noastră — îmi explică domnul Teodor Duncea — șeful Punctului de control al trecerii frontierei (PCTF) din portul Moldova Veche. Din păcate, ea ne privează de dreptul firesc de a exercita controlul vamal asupra tuturor vaselor care intră în țară. Iar urmările lipsei de control pot fi deosebit de grave. Ca să vă dau un exemplu : în 1989 au trecut pe lîngă portul nostru două vase sub pavilion austriac care au declarat că merg spre Turcia. Au călătorit fără oprire pînă la Sulina și acolo au fost surprinse încercînd să deverseze „marfa" ; deșeuri radioactive. S-au întors escortate de vase românești. Abia atunci am aflat ce transportau. Și ne-am întrebat, mă scuzați, „Noi ce dracu,' păzim aici ?"

Așadar, „Kilometrul 1048" nu este doar poarta fluvială de intrare în țară ci și micul port în care de 15 ani nu oprește nici o navă străină. Am spus „micul port" fiindcă, fără a jigni pe nimeni, el e, deocamdată, cam mărunt. Ca dimensiuni și ca importanță. Grăitor în acest sens e chiar aspectul „camerei de control" rezervată cetățenilor care intră, pe aici, în țara noastră. Se află pe unul din cele două pontoane. E cît o jumătate de garsonieră cu confort redus și e dotată cu o masă. Omul se poate învîrti în jurul propriei axe, își poate pune sacoșa pe masă (rămînînd în picioare, căci scaun nu există și nici nu prea ar avea loc) și poate aștepta să i se dea drumul. Acesta e primul lui contact cu România. Un contact resimțit ca un șoc, ca o subjugare. Nu întîmplător, această cameră seamănă cu o celulă. Și, la nevoie, chiar ar fi putut deveni.

Dar „Kilometrul 1048" mai are, (mai bine zis și-a asumat) un rol : acela de a ține (măcar) socoteala exportului. Așa se face ca, aflat în căutarea primelor nave românești care au intrat în țară după Revoluție, (înscrise în dosarele PCTF) am avut o întîlnire uluitoare cu cifrele incredibile ale „părții dunărene" din exportul românesc. O lectură captivantă, urmată de adunări febrile. Iată cîteva „rezultate". În perioada 1 ianuarie 22 decembrie 1989, din România au pornit spre țările Dunării de sus peste 4 800 tone benzină, 23 721 tone păcură, 47 000 tone îngrășăminte chimice, 1 250 tone orez, 9 100 tone ulei mineral, 18 400 tone lemn (cherestea, celuloză, PVC) 43 430 tone materiale feroase, 70 110 tone ciment, 21 271 tone piatră de pavaj, etc. Și asta în timp ce transporturile noastre rutiere n-aveau carburanți, termocentralele noastre n-aveau păcură, agricultura noastră n-avea îngrășăminte, alimentarele n-aveau orez, mașinile nu puteau fi unse din lipsă de ulei, iar pădurile cădeau sub fierăstrăul unei adevărate nebunii a exploatării. În timp ce industria n-avea destul fier, construcțiile cereau o picătură de ciment, iar drumurile țării se surpau (în Occident platna noastră de pavaj nu era folosită decît ca strat de adîncime sub covorul mătăsos al unui asfalt de cea mai bună calitate...)

„Kilometrul 1048" este, deci, și o tristă arhivă.

RADU CIOBOTEA ■

Șomajul

„Direcțiile pentru probleme de muncă și ocrotiri sociale județene și a municipiului București vor repartiza în muncă, la unitățile din localitatea unde își au domiciliul sau în localități apropiate, persoanele neîncadrate, care solicită încadrarea".

Încă fără soluție

Am citat, ca preambul, art. 1 din decretul care legiferează problema enunțată, pentru a afla cum se desfășoară acțiunea lă. Oficiul forței de muncă din amintita direcție a municipiului București, respectiv la doamna Gabriela Ciutacu, șefa acestui sector. Ca un adevărat dispecer, stă de vorbă cu cetățenii, le ascultă păsul, le eliberează repartiții, face intervenții telefonice la întreprinderea „Electronica" pentru un post de prelucrător electronist sau la oficiile din sector pentru o femeie cardiacă. Cel mai dificil rol îi revine atunci cînd trebuie să convingă unele unități că, deși prezentul act nu stipulează nici o sancțiune directă, respectarea lui este și o chestiune morală și socială. Dar nu poți invoca doar simpla înțelegere a unui aspect umanitar și chiar tranzitoriu, atîta timp cît însăși legea impune respectarea pregătirii și calificării fiecărei persoane. „Fără pretenția de a stabili un clasament anume, ne spune doamna Ciutacu, amintesc că întreprinderile din sectoarele 1, 2 și 6 refuză încadrarea cetățenilor trimiși de noi. În schimb, conlucrarea directă dintre oficiile sectoarelor 4 și 5 cu conducerea unităților economice a creat posibilitatea unor oameni să ocupe locurile de muncă mult căutate. Cu toate că vom reuși să dăm cetățenilor de lucru pînă la 15 februarie a.c., dată stabilită ca final de acțiune, fenomenul nu se consideră nicidecum definitiv rezolvat".

Pentru că o mînă de ajutor în încheierea acestei campanii îi se solicită primarilor și conducătorilor de unități, l-am căutat pe primarul Capitalei să vedem în ce mod a gîndit-o. Fiind plecat din țară, ne-am adresat viceprimarului Mihail Enescu, care ne a declarat lipsa oricărei competențe din partea primăriei și a modului de rezolvare privind problema în cauză. Atunci unde este soluția ?

Motivația directoarei Elena Tănăsescu de la Întreprinderea „Tricodava" din sectorul 6, explică dar nu rezolvă situația : „Chiar dacă am accepta forță de muncă suplimentară, știut fiind faptul că sîntem descoperiți la meserii dificile cum sînt cele de bobinatori și tricoteri, am risca să nu mai putem onora contractele încheiate cu absolvenții școlilor profesionale, așteptați la sfîrșitul lunii februarie. Prin ei avem cel puțin garanția pregătirii profesionale, mai ales că majoritatea neîncadraților este necalificată. Sînt compartimente, ca de exemplu cel al mecanicului-șef, unde cei ce nu muncesc sînt sancționați de propriul colectiv să părăsească locul de muncă ; deci nu-i putem lăsa pe drumuri, ci să le aflăm alt loc în unitate. Nici înainte, și mai ales acum, n-am făcut concesii de la calificarea și pregătirea personalului, iar laboratorul de testare profesională condus de psiho-sociologul Georgeta Vișan i-a selectat într-adevăr pe cei buni. În altă ordine de idei, prin profilul muncii noastre, apar afecțiuni medicale profesionale care necesită, după o perioadă de timp, schimbarea locului de muncă. Sper c-am reușit să exprim cît de obiectiv ne este refuzul". Și totuși, o cale care să nu amplifice fenomenul șomajului trebuie găsită. De astă dată, fac apel din nou la litera decretului — art. 5 —, ca să punctez pe cei împuterniciți a lua măsurile necesare pentru îndeplinirea prevederilor amintitului act și anume Ministerul Muncii și Ocrotirilor Sociale, Ministerul Economiei Naționale, Ministerul Finanțelor și Banca Națională.

„Soluțiile parțiale sînt tranzitorii, spre cele globale ar fi cazul să ne concentrăm atenția, este de părere Octavian Partenie, economist în Ministerul Economiei Naționale. Esalonul celor 43 000 de oameni neîncadrați poate fi rezolvat în termenul stabilit. Ponderea lor, raportată la cei aproximativ opt milioane de salariați, reprezintă în medie 0,5 la sută și n-ar afecta schema de personal. Particularitățile apar, însă, acolo unde zona geografică și profilul unităților sînt diferite, specifice. În funcție de acestea se poate ajunge la o proporție de 30 la sută. Și atunci ne întrebăm, unde-i angajăm pe acești oameni ? Refuzul acceptării lor de unele întreprinderi este justificat prin lipsa posibilităților de plată, în condițiile existenței unei baze tehnico-materiale sub capacitate și a deficitului de materii prime. Cu toate că am adoptat ca soluție imediată pentru luna ianuarie, plata în regie a tuturor salariaților, nu știm ce va fi în luna februarie. De aceea, după data de 15 februarie unitățile ce vor depăși numărul de personal și fondul de retribuire vor prezenta situația respectivă ministerelor ca apoi să fie înaintată spre soluționare ministerelor citate în decret".

O decizie de moment, dar pînă cînd ?

MARIA BOGDAN ■

Bolile

Flagelul diabetului

Am scris, în urmă cu aproape un an, despre cîteva dintre gravele probleme cu care se confruntă familia unui copil bolnav de diabet. Știți foarte bine. După statisticile oficiale, România nu avea handicapați. Așa, că, firesc, nu prea avea nici diabetici.

În lumea modernă, un diabetic, ca și un copil diabetic, poate avea o viață normală. La noi, o asemenea viață era doar o vagă iluzie. Și, bineînțeles, va continua să rămînă o iluzie pînă în momentul în care problema copiilor diabetici va fi una din preocupările majore ale politicii în domeniul sănătății.

Vom reveni pe larg în paginile revistei asupra situației acestei categorii de copii bolnavi, care, prin conjugarea eforturilor Ministerului Sănătății, Ministerului Industriei Alimentare și, bineînțeles, ale Ministerului Învățămîntului, vor putea trăi asemeni tuturor celorlalți copii de vîrsta lor, fără temeri și complexe, vor avea posibilitatea să devină maturi echilibrați, apți să îmbrățișeze orice profesie.

Am primit cu bucurie vestea înființării în București a **„Asociației pentru ocrotirea copiilor și tinerilor diabetici din România"**, avînd drept scop asigurarea condițiilor de ocrotire socială și individuală, promovarea intereselor specifice vizînd tratamentul, asistența sanitară, asistența psihopedagogică și socio-profesională.

În acest scop, asociația creată din inițiativa părinților unor copii bolnavi de diabet, ca și a unor tineri suferind de aceeași maladie, își propune ca prin colaborarea intensă cu cadrele medicale de specialitate să organizeze acțiuni privind asigurarea condițiilor materiale necesare depistării și tratării copiilor și tinerilor diabetici ; asigurarea condițiilor necesare realizării alimentației specifice vîrstei diabeticilor ocrotiți ; realizarea educației și autoeducației sanitare specifice ; organizarea petrecerii timpului liber, a vacanțelor ; coordonarea orientării școlare și profesionale și integrarea în colectivități.

Acum, cînd grija pentru copiii și tinerii acestei țări are toate șansele să devină, real, prioritatea absolută a tuturor eforturilor noastre, să nu uităm că și copiii și tinerii diabetici au dreptul la o viață normală !

ROXANA PAICU MANOLESCU ■

Țăranii

Bejenia maramureșenilor

Puțini știu că, șase luni din an, cete mari de maramureșeni vin, împinse de foame și șomaj, să trudească în Bărăgan. Aceste cete au o organizare foarte strictă și sînt extrem de eficiente. Sosirea lor e precedată de legenda hărniciei umile și tăcute a oamenilor din Nord Sătenii locului îi primesc cu un soi de respectuoasă teamă, pentru că maramureșanu lucrează în disperare, din zori în noapte, mănîncă o mîr ce și își reclamă stăruitor drepturile, pînă le capătă. L-am cunoscut pe șeful unei astfel de cete din Moisei, într-o comună din județul Cămărași. Are o înfățișare rotundă și dîrză, căciula înaltă de miel sur, haină cu croială sărbătorească și, în mînă, o geantă diplomat în care ascundea o sticlă de palincă, pîine, cîrnați de casă și un teanc de acte. Îl cheamă Maftei Vlonga, are 48 de ani, nevastă și patru copii. Rămas orfan de tată de mic, a intrat, pînă la 15 ani, slugă, după care a muncit la pădure și, vreme de 12 ani, mecanic de locomotivă în mină. Știe să lucreze bine, cunoaște agricultură cît zece muncitori din cîmpie și, de mai mult de un deceniu, coboară, în fruntea unui grup de 200 de oameni, în sud, după mălai. Aici, dorm pe unde se nimerește, în clădiri dezafectate, în condiții precare, își gătesc singuri din ce cumpără cu bani pe care urmează să-i primească la cules, iar după ce încheie truda cuvenită în C.A.P., o încep pe aceea, și mai aspră, pe lotul personal, dat spre folosință din primăvară pînă în toamnă. E o ingăduință oarecum în afara legii, o situație tolerată fiindcă e greu să te descurci fără regimentul de maramureșeni. Muncesc repede, ordonat, liniștit, cu tenacitatea oamenilor care încheie întotdeauna treaba pe care o încep, pun limpede condiții și dobîndesc astfel produse și stimă. Întorși acasă, cresc cîțiva porci și schimbă porumbul pe ce le trebuie. Ur porc îi mănîncă, cu teilalți se plătesc : la școli, la doctori, la stăpînire. O lume închisă, o lume de disperați, bărbați viețuind departe de casă jumătate din an, strîngînd cureaua, dormind un somn chinuit pe așternuturi mizere, fără vise ori visînd că sînt la cîmp. Vin cu atelajele cu cai, transportă recolta în hambare și cîștigul (în grîu-porumb) la gară, nu-și permit nici o risipă. Dacă n-ar avea cai, pe care-i aduc în Bărăgan pe calea ferată, ar căra recolta cu sacul. Sînt secretoși fiindcă țăranii din C.A.P. îi pizmuiesc. „Subsemnatul Vlonga — zice semeț și ironic șeful și avocatul drepturilor oștei, coborît de Bobotează să ceară cu bănișorul pînă încă neonorata în bombe — nu-și acordă nici o sărbătoare. Jumătate din an, ai mei n-au duminici. Localnicii nu ne iubesc. „Vin maramureșenii, spun ei și noi știm ce gîndesc : că luăm ce-l al lor. Dar nu furăm nimic. La noi, pe muntele Piatrosul, zăpada se topește doar cît să înceapă să se așeze alta pronspătă. Sînt 4 000 de fumuri în Moisei. Mi s-a aprobat lot de casă în C.A.P., aș putea să mă așez la șes, dar nu mă lasă pruncii. „Nu plecăm, tată, răzbim noi, vine și vremea noastră". Să dea Dumnezeu să vină acum și vremea Maramureșului cel cinstit, curat și flămînd. Dacă am porumb, cresc niște porci cum nici nu crede omul. Anul trecut, am tăiat o scroafă de șapte ani și 350 de kilograme. Nu sacrific nici un godac sub 300 de kilograme. Dacă există porumb în țară, maramureșenii rămîn acasă și fac ce se pricep mai bine : cresc animale, dau sudului lapte, brînză, haine. A trebuit să fiu 13 ani miner ca să descopăr ce strașnic țăran pot să devin. Dacă e nevoie, învață la bătrînețe altă meserie. Nu ne e frică de muncă. Ne e greu însă. Șefii de fermă ne vor, dar țăranii se uită pieziș : „Vin Maramureșenii !". Nu luăm pîinea nimănui. Muncim oriunde e de lucru și nu există forță de muncă destulă.

TUDOR OCTAVIAN ■

Fotografii de ELENA GHEREA ■

FOAMETE LA SIBIU

Convorbire cu ing. ION MOTEA, primarul municipiului Sibiu

— Primar, de cînd ?

— Ca și întreaga echipă de la conducerea primăriei, din seara zilei de 10 ianuarie. Ales prin votul reprezentanților consiliilor Frontului Salvării Naționale din toate unitățile municipiului. Se crease o situație foarte grea, n-avea cine să elibereze certificate de deces, să înregistreze nou-născuții, să încheie căsătorii, să acorde locuințe celor cărora li s-au distrus casele în timpul revoluției, să rezolve o multitudine de treburi civice și de administrație locală...

— Ce-ați lucrat înainte de revoluție?

— Șef secție sistematizare, arhitectură, tehnic, investiții la fostul Consiliu popular județean. Cei care m-au ales știu asta. Adevărul este că, imediat după revoluție, s-au făcut mai multe încercări de alegere a unui primar și chiar au fost primari de o zi sau de o săptămînă-două, dar cei propuși, aleși, votați, deși de cea mai bună credință, nu s-au descurcat. Viața e complexă, noua realitate aduce zilnic situații nemaiîntîlnite și fără o experiență cît de cît în administrația publică e greu să faci față. N-am avut nici o împotrivire și, deocamdată, n-am fost contestat, dar tot atît de adevărat este că n-au trecut decît 8 zile de cînd mă aflu în funcție. M-au luat la întrebări vreo 130 de oameni. „Te alegem, dar ce-ai de gînd să faci ?".

— Chiar, ce-aveți de gînd să faceți ?

— M-au încolțit cu probleme locative, întîi. Le-am spus că locuințele nu sînt urgența principală și că nici nu pot s-o rezolv. Urgența nr. 1 este aprovizionarea populației cu alimente. Încercăm să schimbăm ceva în această privință, față de moștenirea lăsată de nicu ceaușescu. E cea mai grea situație, județul n-are resurse. Am primit cîte ceva din partea Ministerului Comerțului Interior, în special lapte praf, să asigurăm oamenilor, pentru copii, pentru bătrîni, măcar laptele zilnic. Și am reușit să punem la dispoziția populației 20 de tone. În privința cărnii și a produselor din carne, în fiecare zi intră cîte ceva în rețea — iepuri, vită, pui, oaie. N-avem deloc carne de porc, ori, știți, asta se cere la noi, asta-i tradiția în Transilvania. Avem în stoc 5 tone, ceea ce înseamnă nimic la 220 000 de locuitori, o păstrăm pînă mai primim, să putem da măcar cîte 1 kilogram de familie.

— Cum adică, s-o raționalizați ?

— Cînd nu ai cît trebuie, este soluția cea mai echitabilă. Din același motiv noi am păstrat și ratițile, cartelele s-o spunem direct, și la celelalte produse — ulei, zahăr, făină, mălai, orez etc. Am apelat la Întreprinderea de industrializare a cărnii, ne-am deplasat acolo, și nu a avut să ne dea nimic în afara unor conserve. N-are din ce să prepare, secția de export stă. Ne-au mai ajutat Întreprinderea „Avicola" Sibiu, una dintre cele mai mari din țară, și Asociația Intercooperatistă de creșterea păsărilor care ne-au mai asigurat cu ouă și pui. Au și ele necazuri destule, n-au ce să dea la păsări de mîncare, produc ouă cu o treime din furajele necesare. Domnul ministru Surdu vorbește foarte frumos la televizor, la radio, în presă, dar găinile au nevoie de furaje, a trecut o săptămînă de la promisiuni și n-a sosit un bob. Să se aducă de unde se poate, altfel mor, iar consecințele vor fi incalculabil mai greu de reparat.

— Sîntem în plină iarnă, căldură și apă caldă se asigură orașului ?

— Cu eforturi.

— Cu eforturi, cînd aveți acasă, pe teritoriul județului Centrala gazului metan ?

— La Mediaș, dar conducta merge în țară, noi n-avem voie să ne alimentăm din ea. Sibiul se aprovizionează din două sonde de joasă presiune și astfel este destul de greu să menținem nivelul necesarului. S-au făcut la Agnita niște instalații de comprimare a gazului, sînt însă foarte costisitoare.

— Ca niciodată, am văzut pe străzi atîtea gunoaie.

— Așa este, din păcate. N-am reușit să asigurăm curățenia orașului, dotarea de care dispunem este sub orice limită. Dar cu un număr — și acesta destul de mic — de oameni cu măturile în mîini, nu se poate asigura salubritatea unui mare oraș. După revoluție, venind și un ger de minus 25°C., timp de mai bine de o săptămînă nu s-a ridicat de loc gunoiul menajer, un pericol pentru sănătatea populației. Am demarat această acțiune și sperăm ca într-o săptămînă să intrăm în normal. O să vă mai spun un lucru care o să vă surprindă. Ei bine, frumosul oraș Sibiu, ales de odrasla dictatorului să-l păstorească (și astfel, din cînd în cînd, să-l locuiască) și pentru care poate alte capitale de județ ne invidiau, crezînd că aici s-ar pompa investiții nu glumă, este cu mult sub media pe țară ca străzi modernizate. Chiar în centru, pot să vă arăt o mulțime de străzi cu pămînt pe jos, fără un metru de asfalt, ori pietruite — și asta de foarte mulți ani.

— Este, într-adevăr, surprinzător și incredibil. Destule probleme pe agenda unui primar de azi al Sibiului, înțeleg acum de ce v-au asaltat cu atîtea întrebări cei care v-au ales.

— Se apropie primăvara și am vrea să dăm altă față orașului. Chiar acum viceprimarul se află la sere spre a impulsiona munca pentru răsaduri și materialul dendrologic. Ne-am întîlnit cu toți specialiștii noștri în domeniul peisager, le-am cerut să întocmească schițele tuturor parcurilor, pârculețelor, scuarurilor, zonelor verzi și să propună formule de amenajare a acestora. Cît mai deosebite, mai frumoase ; pentru parcurile mari să le supunem chiar dezbaterii opiniei publice, tuturor cetățenilor.

— Mă gîndesc la prima întrebare pe care v-au adresat-o cei care v-au dat girul. Și totuși, în domeniul locuințelor ce se poate face ?

— În ciuda cifrelor — și aici umflate — sîntem un oraș deficitar în sectorul locuințelor. Avem în șantier deschis un număr de blocuri, la care deocamdată nu se lucrează, am concentrat forțele pentru repararea imobilelor avariate în timpul luptelor cu teroriștii. Vom construi în continuare locuințe. Sub ce forme, nu știm. Putem proiecta așa cum vrem noi ? Sub ce prețuri ? Trebuie să dăm măcar o temă de studiu Centrului județean de proiectări, oamenii de-acolo n-au de lucru, nu-și cîștigă salariile. Și alaltăieri am avut discuții cu ei, toți vor să întreprindem ceva frumos, funcțional, ce n-am mai făcut pînă acum, dar se ridică la alte plafoane de preț. Cum le stabilim ? Au competențe județele în acest sens, se stabilesc pe plan național ? Sezonul bun de lucru începe, avem nevoie de precizări, de răspunsuri din partea guvernului. Cetățenii ne întreabă dacă au voie să-și construiască singuri case proprietate personală. În ce regim de înălțime ? În ce condiții ? Noi, primăriile, putem să stabilim zonele unde pot să-și construiască, putem să le dăm și proiecte, să le alcătuim devize, dar de unde resurse ? De unde materiale de construcții ? Cum și cine le vor pune la dispoziție ? Se vorbește mult de prestările de servicii, vor apărea în felul acesta mici antreprize de construcții, dar impedimentul rămîne același : cum își vor procura materialele ? Sînt întrebări la care așteptăm răspuns din partea guvernului. Pînă la alegeri. Măcar pentru construcțiile începute.

— Se înțelege, revoluția a schimbat valorile vieții noastre iar modul de locuire este una esențială care stă, precum a anunțat, pe agenda guvernului. Primăriile să-i adreseze direct și bine gîndit întreg setul de probleme ce apar în contextul nou, de probleme și de propuneri în vederea unei soluționări pe măsură.

CICI IORDACHE ADAM ■

Ca-n „Ferma animalelor"

Porcii grași, vacile slabe

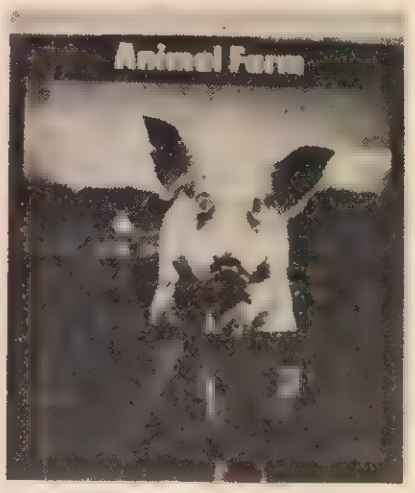

La lumina istovită a lămpașelor cu care paznicul Traian Coraș și îngrijitorul Vasile Ungur cădelnițează în grajdul fermei Brădet a C.A.P. Bunești-Bihor văd în seara zilei de 1 februarie a.c. niște vaci și junince prăpădite, cu oasele împungîndu-le pielea, și între care s-au aciuit și niște cai răpciugoși, pe măsură, și mă gîndesc că vacile slabe visate de faraonul din Biblie nu sînt numai un semn care trebuie tălmăcit ci, pur și simplu, o realitate îngrozitoare care zbiară și te împunge cu coarnele — posibile pumnale de os pentru pedepsit vinovații. Lîngă iesle se află cam o sută de vaci care nu pot să vadă că dincolo de pereții din văioagă nu le-a mai rămas fîn decît pentru... *una zi !*

„Poimîine nu mai avem ce să le dăm la vaci ca să mănînce !" îmi spun cei doi țărani și din gesturile lor răzbate o tristețe grea, ca de plumb.

„Dar cum v-ați descurcat în alți ani ?", întreb.

„Păi, au fost mai multe fînețe, dar anul trecut s-a arat și semănat în locul numit Gureți vreo 10 ha cu în. Dar din în nu s-a strîns decît foarte puțin".

„Restul s-a îngropat sub brazdă spre veșnica lui pomenire !" continuă preotul din Brădet, Alexandru Coroian. *„Și n-a mai fost nici în, nici fîn".*

Emil Sturz, care a fost înainte brigadier la fermă, e de părere că s-a arat și semănat degeaba porumb în locul numit Ritul Bochii care, altădată, prin tradiție, era loc pentru fineață ori pentru cartofi și secară. Porumbul nu a ieșit acolo. Pămîntul nu este un cobai să faci experimente pe el. La capătul unui experiment fantezist te așteaptă foamea, clănțănind din dinți. Trebuie să știi de dinainte ce merge și ce nu.

„Anul trecut au putrezit paiele de ovăz pe cîmp, iar acum vacile nu mai au ce mînca, dar acest lucru nu l-a putut împiedica pe președintele C.A.P. Bunești, Marțian Pîrtea, să vîndă 17 porci în județele învecinate, din moment ce un cooperator argățea pe la el pe acasă" îmi spune preotul din Brădet.

La lumina tulbure a felinarelor, vacile faraonice ne aruncă priviri mustrătoare. Oare să fi citit președintele C.A.P. Bunești cartea ori să fi văzut filmul „Ferma animalelor" ? Pentru că, în plus, conducerea ceapeului a dus o incredibilă politică de... „apartheid" și între vaci ; cele de la „sediu" se bucurau de anumite favoruri, de un „protocol" mai deosebit în ceea ce privește hrana și întreținerea față de suratele lor aflate mai departe, la Brădet. „Am auzit că la Hidișelul de Bobrești oamenii și-au împărțit vacile ca să nu piară de foame. Nu propun și aici aceeași măsură și știu că nu cu rugăciuni se scot vacile din iarnă, ci cu fîn. Eu sînt gata să dau *gratuit* o căpiță de fîn numai ca să nu piară vacile de foame", se destăinuie preotul.

Stelele pîlpîie pe cer ca niște luminări aprinse și uitate de cineva acolo. Cine poate să ajute la ieșirea acestor vaci din iarnă, dacă nu tot minunații noștri țărani. Pentru că acum (și cred că situația descrisă se poate întîlni în multe locuri din țară !), cu spectrul amenințător al celor trei luni pînă să iasă la pășune, în jurul grajdului din satul Brădet au rămas nu antene de bruiat adevărul despre această dezastruoasă stare de lucruri, ci numai parii lungi și ascuțiți de la fostele căpițe pentru tragerea în țeapa foametei a vitelor alungate din visele faraonului din Egipet lîngă ieslele Apusenilor unde urlă pustiul, disperarea și jalea.

PAȘCU BALACI ■

PROSPERITATE LA CARACAL

Convorbire cu dr. PAUL COJOCARU, primarul oraşului Caracal

Dialogul nostru cu domnul doctor Paul Cojocaru, primarul oraşului Caracal, n-a fost de prea lungă durată. S-a dovedit, în schimb, deosebit de agreabil, plin de acel har ce dă oricui certitudini şi degajă nestrunite aspiraţii.

— Domnule primar, vă invit să trecem direct la subiect. Cum s-a comportat Caracalul în Revoluţie ?

— Eroic. Da, acesta-i termenul potrivit şi nu exagerez deloc. Trebuie să mărturisesc de la început că mulţi cetăţeni simpli, împreună cu militarii din garnizoană, cu gărzile patriotice, cu tineretul din uzine şi şcoli, am avut de apărat nişte obiective de excepţională importanţă. Teroriştii au vrut să pună imediat stăpînire pe aeroportul Devesel. Au încercat să-l atace, dar n-au izbutit. În zilele şi-n nopţile de 21, 22, 23 şi chiar 24 decembrie, radarele noastre au semnalat în zonă o intensă activitate aeriană. Deasupra oraşului şi împrejurimilor şi-au făcut apariţia o serie de ţinte false, foarte greu de reperat şi identificat, dar artileria noastră antiaeriană şi unităţile de rachete nu s-au lăsat înşelate şi şi-au făcut exemplar datoria. Au căzut şi la noi oameni în luptă. Duşmanul, încercînd probabil să pătrundă în perimetru cu elicoptere sau baloane teleghidate, de un tip şi o construcţie cu totul şi cu totul neobişnuite, a fost nevoit, în final, să-şi abandoneze planurile lui criminale şi să dispară aproape fără urmă. Un rol deosebit au avut în această acerbă încleştare bravii ostaşi de sub comanda maiorului Gabriel Popescu, avansat ulterior, în mod excepţional, la gradul de locotenent colonel. Sigur, ar fi foarte multe de spus.

— Să ne oprim, totuşi, dacă sînteţi de acord, la cîteva acţiuni de ordin economic şi social-gospodăresc pe care le-a întreprins organul local al puterii de stat pentru normalizarea situaţiei.

— Victoria Revoluţiei a trebuit să fie şi la noi consolidată. Clanul ceauşist ne lăsase şi nouă o grea moştenire. Împreună cu armata, cu gărzile patriotice şi cu poliţia locală, am întreprins grabnice măsuri pentru întărirea pazei principalelor obiective ale oraşului, pentru asigurarea ordinii şi liniştii publice. Am pus apoi accentul, în conformitate cu decretele-lege emise de C.F.S.N., pe buna aprovizionare a populaţiei cu carne, pîine şi combustibili, cu apă şi energie electrică, cu lapte şi produse lactate. În privinţa asta am asigurat sacrificarea a 150 capete porcine pe zi, producţia de pîine s-a ridicat de la 13 tone la 33 t/zi. Prin intermediul întreprinderilor comerciale de resort, am dublat şi chiar triplat cantităţile de lapte, zahăr, ulei, legume şi fructe desfăcute către populaţie. Practic, au fost desfiinţate ruşinoasele cartele moştenite de la ceauşeşti. S-a îmbunătăţit radical aprovizionarea cu butelii aragaz etc.

— Succint, vă rog să vă referiţi şi la demersurile dumneavoastră în industrie şi agricultură...

— Am acţionat în aşa fel încît lucrătorii de la întreprinderile de vagoane şi de anvelope, de la fabrica de conserve, de la I.S.C.I.P., F.N.C. şi Staţia de biogaz să-şi reia cît mai grabnic munca. În bună parte s-a şi reuşit, cu unele excepţii, să se ridice producţia la parametri normali. În materie de aprovizionare tehnico-materială încă întîmpinăm unele greutăţi generate de lipsa unor sortimente de tablă, păcură, furaje concentrate, corpuri-amortizor şi altele. Am făcut demersuri pentru a le obţine.

— Celălalt domeniu de bază ?

— Cît priveşte agricultura, am pornit la aplicarea prevederilor reieşite din actele normative emise în acest sens. S-au dezarondat şi împărţit deja celor care ne-au solicitat peste 800 ha pămînt. Restul suprafeţei, în jur de 2 000 ha, conform hotărîrii adunării generale a membrilor cooperatori, a rămas să se lucreze în continuare în C.A.P. Am reînfiinţat izlazul comunal. Am reanalizat posibilităţile F.N.C.-ului de a asigura furajele proteice necesare sporirii producţiei de lapte, carne şi ouă.

— În construcţia de locuinţe ce aţi făcut sau ce gîndiţi să faceţi ?

— Anul acesta am prevăzut să se construiască blocuri însumînd 220 apartamente. Pînă la sfîrşitul trimestrului I, ne străduim să finalizăm şi să dăm în folosinţă primele 45 de apartamente, să urgentăm lucrările la Liceul „Ioniţă Asan". Constructorii şi-au intrat şi ei în ritmul normal de lucru.

— Alte gînduri, propuneri ?

— Multe şi importante. Am vrea, de exemplu, să racordăm întreprinderea de anvelope la conducta de gaze a Fabricii de zahăr din Drăgăneşti-Olt ; am şi făcut demersuri la guvern în acest sens. Vrem să consolidăm redacţia gazetei noastre săptămînale „Romanaţiul liber". Intenţionăm să ne zbatem pentru a ridica oraşul nostru la rang de municipiu.

— Excepţional !

— Pentru că tot veni vorba, daţi-mi voie să exprim aici, în numele tuturor caracalenilor, şi nu numai al lor, arzătorul nostru dor de Romanaţi. Vrem, cu alte cuvinte, a venit şi pentru noi vremea, să se repare marea nedreptate ce ni s-a făcut de vechiul regim ceauşist şi să se reînfiinţeze judeţul Romanaţi. Judeţ cu vechi şi adînci rădăcini în istoria neamului, poate singurul care, prin denumirea lui, aminteşte de stirpea noastră latină. Romanaţiul a trebuit, printr-o decizie demenţială, arbitrară, să părăsească scena politico-administrativă în acel februarie de tristă aducere aminte din iarna lui 1968.

Revenirea lui în rîndurile judeţelor tradiţionale ale Olteniei şi ale întregii ţări ar fi pentru noi, locuitorii acestui frumos ţinut de la Dunăre şi Olt, nu numai o chestiune de dor neostoit, ci şi restituirea unei enorme bucurii.

MIHAI STĂNESCU ■

Conturile secrete ale C.A.P. Scorniceşti

În urmă cu doi ani, sub titlul „Nu-i vorba de albine", revista noastră s-a străduit să vină în sprijinul unui mare număr de apicultori care, angajaţi prin contracte să livreze diverse produse apicole (în special propolis şi apilarnil), s-au pomenit pur şi simplu că beneficiarul refuză cu obstinaţie să efectueze plăţile aferente. Or, suma se ridica la cîteva zeci de milioane lei. Dar la data respectivă, ne-a fost imposibil să aflăm (şi mai ales să publicăm) adevărul adevărat şi asta deoarece în spatele tenebroasei afaceri s-a aflat unul din membrii de periferie ai clanului ceauşist.

Sinistrul personaj nu este altul decît fostul preşedinte al C.A.P. Scorniceşti, Dumitru Turcin (în prezent arestat pentru fraudă şi abuz de putere) şi deopotrivă ex-şoferul „personal" al Elenei Bărbulescu, sora dictatorului şi pînă mai ieri învestită cu puteri discreţionare în judeţul Olt.

Despre relaţiile de „pretenie" dintre Leana şi Dumitru se vorbesc cam multe prin partea locului, dar, evident, ne interesează mai puţin problemele presupusului cuplu extraconjugal. Cert este că Dumitru Turcin a devenit preşedinte la Cooperativa agricolă de producţie din Scornicesti prin diligenţele şi proptelele stăpînei sale, iar evenimentul a avut loc odată cu propulsarea soţului legitim în funcţia de secretar al decedatului comitet central al P.C.R.

Ei bine, cititorii noştri vor înţelege abia acum de ce, cu doi ani în urmă, ancheta noastră n-a putut ajunge la dezvăluirea adevăratelor cauze şi a celor ce se fac vinovaţi pentru fărădelegile semnalate. O vom face abia acum, publicînd scrisoarea de mai jos :

Stimată redacţie,

După biruitoarea revoluţie din decembrie 1989, ne-a fost dat să cunoaştem — prin intermediul reportajelor şi relatărilor Televiziunii Libere şi al ziarelor care ne informează astăzi în mod cinstit, adevărat şi liber — despre o sumedenie de fapte şi situaţii revoltătoare săvîrşite în timpul atotputerniciei clanului ceauşist : fărădelegi, furturi şi abuzuri executate de către slujitorii regimului de tristă amintire în dauna economiei ţării şi a populaţiei robite.

Printre alte fapte criminale s-a aflat din ziare şi despre „activitatea zbirului atotputernic Dumitru Turcin", fost preşedinte al Cooperativei agricole din Scorniceşti, astăzi arestat pentru faptele sale abuzive şi pentru însuşirea de bunuri în folos personal. În legătură cu abuzurile săvîrşite şi arătate recent în diverse ziare, în numele a peste o mie de stupuri din toate colţurile ţării, aducem prin dumneavoastră cunoştinţei opiniei publice şi următoarele noi dovezi în legătură cu samavolniciile săvîrşite de potentatul şi protejatul ilustrei agramate (fostă inspectoare şcolară !), „Elena de Scorniceşti".

Începînd cu anul 1981, în cadrul amintitei cooperative a fost organizat un sector apicol pentru achiziţionarea, preluarea şi prelucrarea primară a unor produse apicole, între care propolis şi apilarnil. Pînă la 20 mai 1986, C.A.P. Scorniceşti, în baza produselor apicole achiziţionate şi prelucrate în perioada 1981—1983, a vîndut şi încasat efectiv, prin contul său de la Banca Agricolă din Slatina, peste 60 000 000 lei. Din această sumă, costul produselor apicole achiziţionate de la apicultori a fost de circa 35 000 000 lei. Dar odată cu „instalarea" lui Dumitru Turcin ca preşedinte al cooperativei (numire dictată de către „stăpîna" sa, Elena Bărbulescu) acesta a refuzat, fără nici un motiv, să mai achite producătorilor apicoli drepturile lor legale, atît pentru restanţele din 1981—1983, cît şi pentru livrările şi achiziţiile din 1984.

Dacă Scorniceştiul a încasat pînă la 20 mai suma de lei 60 620 000 lei şi dacă plăţile efectuate parţial pentru achiziţii, inclusiv cheltuielile aferente prelucrării şi beneficiul legal (10%) al respectivei cooperative totalizează maximum 43 000 000 lei, ne întrebăm pe bună dreptate ce s-a făcut cu diferenţa de peste 17 000 000 lei ? De ce s-a depus această sumă în contul bancar al cooperativei sau s-a întrebuinţat în alte scopuri ? Unde sînt aceşti bani datoraţi producătorilor apicoli ?

De ce preşedintele D. Turcin a refuzat cu încăpăţînare plata drepturilor legale şi contractuale ale apicultorilor din întreaga ţară ? Ca să demonstreze „marelui Nicolae" că C.A.P. Scorniceşti „erou permanent al revoluţiei agrare" şi producătorul unor ireale recolte raportate, are în contul său bancar sute de milioane lei, sold permanent activ ?

De unde provin aceste „disponibilităţi" ?

În anul 1987, s-a dat dispoziţia ca plata produselor apicole achiziţionate în 1984 şi 1985 de către cooperativa din Scorniceşti să se facă de către Asociaţia crescătorilor de albine din România. Ei bine, a sosit momentul, spre binele şi mulţumirea celor peste 1 500 de producători apicoli, ca să se ia de urgenţă toate măsurile legale pentru ca A.C.A., actuala titulară a brevetului de invenţie, să introducă în bancă dispoziţia de încasare a sumei de 17 200 000 lei, deţinută fără nici un temei legal de unitatea din Scorniceşti, din care să se achite restanţele cuvenite apicultorilor şi celelalte drepturi neachitate de numitul Dumitru Turcin pentru prelucrarea apilarnilului.

Aşteptăm să ni se facă dreptate, să se respecte legalitatea şi barem acum să se pună capăt abuzurilor săvîrşite de fostul preşedinte de la C.A.P. Scorniceşti, arestatul Dumitru Turcin.

Scrisoarea este semnată în original de zece stupari din Bucureşti, din Sectorul agricol Ilfov şi judeţul Ialomiţa. Doleanţele prisăcarilor jefuiţi cu cinism şi nerăsinare de fostul dictator local sînt perfect îndreptăţite. De aceea şi comentariile noastre se dovedesc de prisos.

LIVIU TIMBUS ■

Opinii

A nu pierde, a nu ne pierde

Acest articol constituie un Cuvînt înainte la o carte privind revoluția română din decembrie 1989, ce urmează a apare la Roma, și scrisă de martori oculari, ziariști italieni, aflați în zilele tragice la București. Ei au solicitat istoricului nostru să-i pună în temă pe cititorii mai puțin avizați despre cine și cum sîntem noi românii.

Românii, un vechi popor al Europei — cel mai vechi din acest colț de lume, unde le-a fost dat să trăiască — n-au avut nevoie **să-și caute** identitatea lor în afara teritoriului pe care-l ocupă. Ei au înțeles mai degrabă **să-și păstreze** identitatea pe care o au (Constantin Noica).

Este ceea ce și fac în aceste zile, printr-o revoluție mintuitoare și purificatoare. Factorul geo-politic a jucat un rol însemnat în istoria lor. Ei au trebuit să păstreze mereu un echilibru între o deschidere și o închidere la fel de necesare, între grija „de a nu pierde și aceea de a nu se pierde". Așezarea lor sub amenințare, în „calea tuturor răutăților", cum observa istoricul cronicar Miron Costin în veacul al XVII-lea, l-a împiedicat multă vreme să-și statueze o identitate proprie. Cînd, în 1784, românii, din Transilvania, conduși de Horea, Cloșca și Crișan, s-au răsculat, cerînd drepturi pentru națiunea lor, revolta a fost înfrîntă de nobilii unguri și trupele habsburgice. În 1821, cînd Tudor Vladimirescu a încercat să-și elibereze semenii de povara unei vieți sub stăpînire au intervenit armatele turcești. În 1848 armatele țariste, turcești sau austriece au pus capăt unor revoluții în mers care, fără îndoială, ar fi creat alte condiții dezvoltării lor sociale și naționale. S-a și creat, din cauza acestor intervenții ale altora în treburile lor interne, o prudență pe care unii învățați ai lor au și teoretizat-o. În 1887, Titu Maiorescu scria că românii nu trebuie să fie revoluționari : „Nu, doar că revoluția nu ar fi una din căile pe care, în general vorbind, s-a văzut uneori silită istoria popoarelor a merge spre progres. Dar pentru țara noastră, o țară mică (era România de dinainte de unirea tuturor provinciilor sale, la 1918 n.n.), intercalată între două puteri cotropitoare (Rusia și Austro-Ungaria — n.n.), o revoluție este întotdeauna o calamitate. Cine începe știe pentru ce începe, dar nu știe niciodată în al cui folos o sfîrșește". Un argument geo-politic esențial pe care-l invocase și omul politic Mihail Kogălniceanu, nerecomandînd revolta maselor ca mijloc de a impune Unirea la 1859, pe care-l invoca și poetul M. Eminescu, scriind în 1878 : „Dacă n-am avea vecinic influențe străine precum le avem, dacă am fi în Spania, atuncea ne-am sparge capetele unul altuia pînă s-ar așeza lucrurile. Dar acest lux de revoluțiuni sociale nu ne este permis nouă, al căror stat vecinic e o cestiune". Prudența aceasta își pusese stăpînire pe mentalitatea românească. Cînd un sociolog ca D. Drăghicescu se întreba, la 1907, care ar fi trăsăturile psihologice ale românilor, între acestea așeza la loc de frunte pasivitatea și resemnarea, nepăsarea și fatalismul. Un alt sociolog, M. Ralea scria, în 1936, că principala trăsătură a românilor era adaptabilitatea. Mihai Ralea cita profesiunile în care românii străluceau. De pildă avocatura. Nici o profesie nu presupune o acomodare mai elastică cu realitatea schimbătoare și adesea contradictorie cum este avocatura, deoarece trebuie pledată azi o cauză și mîine, eventual, cu aceleași argumente și același talent, cauza inversă. Românul reușise foarte bine în această meserie. Cum mulți români au studiat pînă la al doilea război mondial la Paris, în fiecare an puteai găsi printre laureații Facultății de Drept de aici și cîțiva români. O altă meserie în care românii au dat însemnate valori era medicina, meserie care presupune și ea un simț special de adaptare la individualitatea bolnavului, pentru că nu poți pune un diagnostic bun decît ținînd cont de specificitatea unui organism și nu după teorii preconcepute. Există bolnavi nu boli. Românul este și un foarte bun actor și mari celebrități l-au făcut cunoscut Europei ca atare.

„Adaptabilitatea noastră — scrie Ralea — a fost citeodată, în momentele cele mai grele, aproape echivalentă cu o simulare a morții. Ne-am redus individualitatea și combativitatea la minimum ca să nu iritäm inamici prea puternici, ne-am reținut de la orice afirmare de sine ca să ne putem salva viața. De aceea progresul a întîrziat atîta. Dar caracterul nostru ne-a salvat. Funcția adaptării e efectul persecuțiilor milenare. Dar cel care se poate adapta înseamnă că poate trăi. E semnul vitalității noastre". Psihologul român interpretează adaptarea într-un sens activ, presupunînd o voință de transformare. Vede în ea o soluție a ceea ce convine dintr-o multiplicitate care se oferea, în fond o creație.

Prin România, au trecut mulți călători de prin alte părți. N. Iorga, marele istoric al românilor, o valoare în cultura europeană, ne-a lăsat o istorie a lor, de fapt o istorie a românilor văzută prin scrierile acestor călători, reeditată acum cîțiva ani la București. Se poate constata cum aceia care au trecut prin spațiul românesc în fugă n-au observat decît aparențe, note de contrast și pitoresc oferite din plin de aceste locuri aflate la confluența Occidentului cu Orientul. Sînt însă și călători mai statornici. Aceștia, rămînînd mai mult printre români, i-au și înțeles mai bine. Ei și-au dat seama că imitația nu este la români decît un mijloc de apărare. Dacă boierii în epoca medievală se îmbrăcau turcește, purtau papuci galbeni, mîncau și petreceau turcește, ei nu rămîneau mai puțin români. Făceau toate acestea pentru văzul lumii, pentru rapoartele adresate Porții Otomane (informatori erau totdeauna). La mișiile lor se purtau însă la fel cu supușii lor, credincioși, ortodocși, cu frica lui Dumnezeu, cu obiceiuri și datini străvechi. Supunerea față de turci nu era decît de formă. Plăteau acestora birul în bani, în produse, în daruri, în aparențe ca acelea al hainelor de împrumut, dar rămîneau ei înșiși. Cînd otomanii deveneau amenințători măreau și ei darurile și plecăciunile sau, dimpotrivă, se așezau sub conducerea unor principi mai cutezători și puneau mîna pe sabie. Îmbinau diplomația cu actul de energie și-și salvau țara, prin care nu înțelegeau doar moșia lor și traiul lor tihnit. Dacă țările române n-au fost niciodată transformate în pașalîcuri turcești, dacă au avut totdeauna o pronunțată autonomie internă, felul acesta de a fi al păturii conducătoare e una din principalele cauze. Românii nu imită, se apără pe ei înșiși.

Intrați sub puterea lui Stalin și a armatelor roșii după al doilea război mondial, românii au arătat supunenie față de dictatorul de la Kremlin. Păreau chiar mai catolici decît Papa, după o vorbă frecventă la București. Aceasta pînă cînd, în 1958, armatele rusești s-au retras din România (românii ei înșiși îi convinseseră să se retragă). Charles de Moüy scria în 1879 : „Națiunea română este incontestabil foarte puternică din moment ce a rezistat de-a lungul secolelor, în ciuda nenumăraților factori care păreau că o vor distruge. Pericolul venea de pretutindeni și totuși a rezistat. Este un fapt istoric de-necontestat... În aceasta constă destinul excepțional al acestei țări, așezată la granița celor două lumi : de aici originalitatea și măreția ei". Numai că, adaptîndu-se, românul o putea face și la bine, și la rău. Suporta cu alte cuvinte ceea ce istoria îi oferea. Într-o atare situație spiritul de creativitate istorică al românilor părea a se reduce la a profita de împrejurări și, cu inteligența lor spontană, să-și asigure astfel progresul istoric. Era o exagerare. Pentru a-și înfăptui deplina lor unitate națională românii au pierdut 800 000 de oameni, a 8-a parte a populației Vechii Românii. Dar imaginea surprinsă de o poetă ca Ana Blandiana că românii ar fi „nu popor vegetal" stăruia în mințile noastre ale tuturor, ale românilor și ale străinilor. Prea se sfărîmau structuri dovedite neviabile în țările vecine. Tot centrul și răsăritul Europei păreau trezite la viață. Și în fapt așa și era. Numai românii răbdau și așteptau. Ce așteptau ? Dictatura lui ceaușescu era detestată de toată lumea. Manifestări ca acelea ale minerilor din Valea Jiului în 1977 sau ale brașovenilor în 1987, numeroase acte individuale, dar mai ales fețele întristate și îngîndurate ale oamenilor, pustiul din priviri toate îți vorbeau de ura românilor pentru clanul însetat de putere care se cocoțase la conducerea țării lor. Dar... nimic nu se întîmpla. Și venea iarna. Și venea frigul afară și în noi. Cozile se măreau în stradă. Și dictatorul vorbea de prin balcoane. Aceleași și aceleași vorbe goale. Și golul din noi parcă se făcea și mai mare. Disperarea ne cuprinsese ca o moarte. Și deodată...

Oamenii nu trebuie judecați după simple aparențe și nici popoarele. În aceste zile de decembrie 1989, românii au înfăptuit una dintre cele mai mari revoluții ale secolului nostru.

Dr. ION BULEI ■

Sorescu la Paris

Fotografie de ION PREDOȘANU ■

„La Quinzaine littéraire"

Revista „La Quinzaine littéraire" nr. 547, din 16—31 ianuarie 1990 cuprinde, sub semnătura lui Ghislaine Glasson Deschaume, o cronică la cartea lui Marin Sorescu, „Țărani de la Dunăre", (apărută recent în Franța, în traducerea lui Jean-Louis Courriol) intitulată „Un sat românesc și locuitorii săi". Primele cuvinte ale autorului trasează cadrul vieții rurale din România ultimilor ani :

„O bătrînă care, în fiecare zi își făcea cruce trecînd cu autobuzul prin fața bisericii, se închină într-o dimineață ca de obicei, apoi ridică privirea : biserica dispăruse. Iată în linii mari una dintre istoriile care circulau, în ultimul timp, în România."

Criticul francez consideră povestirile din ciclul La Lilieci drept o împletire a memoriei autobiografice cu memoria colectivă a satului sorescian, transpusă într-o narație „întotdeauna precisă" căreia i se adaugă „un ascuțit simț al teatralității". Remarcînd cu finețe că scrierile lui Marin Sorescu sînt rezultatul unei trăiri autentice și nu o inspirație exterioară din folclor, articolul încearcă să desprindă cîteva dintre momentele ce i se par definitorii pentru atitudinea artistului :

„...folclorul este riguros absent din scrierea lui Sorescu, care nu este un observator al unor tradiții moarte. Scenele pe care le prezintă cu tandrețe n-au nimic comun cu produsele propagandei unei culturi golite de seva sa. Riturile, evenimentele pe care le povestește cu acel suflu al oralității și acel umor, uneori atît de disperat care caracterizează proza autorului, îi sînt intime. Ele îi aparțin la propriu și pentru totdeauna. Ele l-au făurit poet. Și lăcomia lui de copil pentru incantațiile mamei Anica, menite să-l vindece de anghină (Micul Lord), o atestă din plin."

Incantația prezentă în toate gesturile fundamentale ale țăranului este caracteristica principală a limbajului artistului, al cărui univers epic este plasat de criticul francez în filiația unor scriitori ca Aristophan, Shakespeare, Homer și alături de Borges : „Dar, ca și în incantație, rezidă în proza poetică a scriitorului magistral, care este Marin Sorescu, și o aptitudine formidabilă de a înșela rezistența lumii, de a păcăli forța oarbă (nu întîmplător Ulise este o figură de referință). Și există aici și umor, un umor care te cucerește".

VICTORIA ANGHELESCU ■

„Le Figaro"

Printre numeroși autori români care au refuzat revolta deschisă, cu consecințele sale știute, dar care au știut să smulgă cenzurii cea mai mică parcelă de libertate, Marin Sorescu rămîne, fără îndoială, unul dintre cei mai importanți. Dar se poate negocia oare cu puterea rămînînd în același timp inocent ? Aceasta este drama culturii române de astăzi. Poet, romancier, eseist și autor dramatic, acest fiu de țărani, născut în 1936, vine din Oltenia, patria lui Brâncuși.

În 1970, ultimul an al unui dezgheț relativ, Lucernaire monta la Paris o metaforă profetică, Iona, în care Sorescu afirma întoarcerea nefericirii. Nu se înșela. Dar, abia în poemele publicate de UNESCO în 1980, Sorescu își precizează poziția : „Am zărit lumină pe pămînt / Și m-am născut și eu / Să văd ce mai faceți. / Sănătoși ? Voinici ? / Cum o mai duceți cu fericirea ? (...)

Deși idolul unei generații, poetul se temea. Nu era singurul.

În aprilie 1989 apărea, în traducerea lui Jean-Louis Courriol, „Țăranii de la Dunare", o culegere de texte magnifice alese dintr-o mare epopee (încă inedită astăzi în Franța) consacrată satului românesc, țărănimii din care Sorescu provine, tradițiilor ei pe cale de dispariție. Momentul apariției era prost ales : acțiunea lui ceaușescu vizînd distrugerea satelor se amplifica în ciuda protestelor. Totuși, în aceste pagini de proză ca și în postfața traducătorului francez, cititorul va căuta în van cea mai mică aluzie la eveniment, la tentativa de genocid chiar dacă ea exista.

„Aceasta din cauză că ciclul căruia îi aparțin aceste povestiri, ne spune Sorescu în vizită la Paris, a fost scris în deceniul 1975—1985, cînd problema demolării satelor nu se punea încă. Dînd cuvîntul bătrînilor satului, vechi martori, care în curînd nu vor mai fi, n-am avut intenția să compun un tablou nostalgic, paseist, ci să denunț într-un mod indirect răul în toată amploarea lui. În acest caz —, (colectivizarea agriculturii, spolierea țăranilor nu numai de bunurile lor dar și de sufletul lor marcat atît de timp cît și de irumperea brutală a Istoriei care a tulburat echilibrul natural între pămînt și om, acest țăran depozitar al moravurilor, obiceiurilor și riturilor ancestrale".

Act de acuzare, acești „Țărani de la Dunăre" de Marin Sorescu ? Impregnată de seninătate melancolică care ilustrează viziunea actuală a autorului, cartea ni se pare mai curînd o constatare. Mai mult decît luptător pentru libertate, Sorescu rămîne un poet care nu minte. În țările supuse voinței țăranilor, este pe deplin o faptă eroică.

EDGAR REICHMANN ■

Articolul de mai sus a apărut în suplimentul „Cărți. Idei" al ziarului „Le Monde" de vineri 2 februarie 1990.

File dintr-o istorie dramatică

MARTIRAJUL BISERICII GRECO – CATOLICE

La numai doi ani după frauda electorală din 1946, noua putere de stat constituită a trecut, în virtutea unui simplu act normativ, la dizolvarea Bisericii greco-catolice, sentință rămasă definitivă și fără drept de apel pînă în decembrie 1989. Prin această măsură arbitrară, un milion și jumătate de drept credincioși ai Bisericii române unite au fost vărsați în marea masă a creștinilor de rit oriental, statul preluînd sau redistribuind întreaga avere ecleziastică mobilă [illegible] imobilă.

Bisericii române unite cu Roma și mai ales evenimentele care au prefațat și au succedat hotărîrea samanimentele ca 1948, ne sînt prezentate într-o lucrare de provenică din [illegible] în clandestinitate de cinci distinși prelați [illegible] porții, elaborată de SILVIU AUGUSTIN PRUNDUȘ, CLEgreco-catolici : dr. [illegible] dr. ALEXANDRU NICULA, ION COSMENTE PLĂIANU, [illegible] manuscrisul, prefațat de I.P.S. MitroTAN, dr. ION BOTA. [illegible] ajuns în redacția noastră prin [illegible] politul Alexandru Todea, [illegible] Iliești. În rîndurile ce urmează mijlocirea domnului Nicolae [illegible] să citeva din aceste pagini, vă propunem să răsfoim împreună [illegible] documentației inedite, memorialistice, unice prin valoarea [illegible]

Un moment cenzurat de istoriografia ceaușistă : la 1 decembrie 1918, episcopul Iuliu Hossu citește Marii Adunări Naționale proiectul de rezoluție a unirii românilor din Transilvania, Banat și Țara Ungurească cu România.

Decretul din decembrie 1948, aflăm chiar din primul capitol, nu s-a născut pe un teren gol. Promulgarea lui a fost facilitată în bună măsură și de o mai veche adversitate schismatică între cele două instituții ecleziastice, luptă care, spre rușinea celor care au alimentat-o, s-a bazat nu numai pe simple dispute teologice, ci, adeseori, pe interese strict lumești, de parvenire la putere. De aceste ciocniri fratricide, ce au înveninat relațiile unor biserici surori, atît de strînse legate, în egală măsură, de destinul, istoria și cultura românilor, a știut însă să profite cel mai înverșunat adversar al creștinătății mondiale : comunismul. Încă din perioada interbelică, adepții disensiunii și polemicii ecleziastice au găsit în persoana mitropolitului Nicolae Bălan un pătimaș susținător al reunificării cu orice preț a celor două biserici. El și-a ridicat glasul chiar și în parlamentul țării, ceea ce l-a îndemnat pe Nicolae Iorga să intervină și să arate că „Biserica Unită este îndrituită să rămînă în mijlocul poporului român... orice părere ar avea tînărul și aprinsul cleric care se găsește în fruntea arhidiecezei ortodoxe din Ardeal".

Înversunatul ierarh unionist își continuă însă ofensiva, iar odată cu intrarea trupelor sovietice în țară, adresează o scrisoare patriarhului Moscovei, în care, după ce salută eliberarea adusă de Armata Roșie, notează următoarele : „Dacă România a avut în trecutul ei greșeli politice, dacă a participat alături de germani la războiul împotriva Rusiei, toate acestea le-a făcut numai din cauza slăbiciunii neamului românesc, rezultată de pe urma faptului că acesta, de la 1700 încoace, este despărțit în două prin existența printre români a unei biserici în comuniune cu Biserica Papilor de la Roma". Nicolae Bălan se va bucura de altfel în curînd de sprijinul activ al dr. Petru Groza, adept și el al reîntregirii Bisericii Ortodoxe prin înglobarea, fără condiții, a Bisericii Române Unite, a cărei existență aceasta cu atît mai mult cu cît, iar [illegible] în 1946, în Uniunea Sovietică, are loc desființarea Bisericii Unite Ucrainene prin integrarea credincioșilor în Biserica Ortodoxă Rusă.

Un an mai tîrziu, patriarhul Alexei al Moscovei face o vizită în România pentru a contacta ierarhia ortodoxă în vederea congresului pan-ortodox ce urma să se desfășoare în 1948 în capitala Uniunii Sovietice. Emisarul moscovit, însoțit în călătoria sa prin țară de către primul ministru al guvernului, dr. Petru Groza, ajunge și la Blaj, în vatra catolicismului românesc. Aici, spun cei care i-au fost martori, patriarhul Alexei, aflînd de existența Bisericii Unite, a ridicat pumnul și, încreștindu-și fruntea, a strigat : „Să dispară ! În doi ani să nu mai aud vorbindu-se de această biserică !".

Ca urmare, atacurile împotriva bisericii greco-catolice, a catolicismului în general, se dezlănțuie cu și mai mare putere. La 15 mai 1948, guvernul ia inițiativa aniversării centenarului Adunării din 3/15 mai 1948 de pe Cîmpia Libertății de la Blaj. Cu acest prilej, în discursul festiv, oficial, mitropolitul Nicolae Bălan a ținut să spună următoarele : „Azi, cînd Republica Populară Română garantează egale drepturi politice, economice, culturale și religioase, a stărui în dezunirea spirituală cauzată de stările grave pentru poporul român ardelean din preajma anului 1700, înseamnă a dezerta din frontul unic al noilor destine pe care poporul nostru muncitor și le despică în zorile viitorului".

Situația Bisericii greco-catolice devine și mai precară odată cu inscăunarea noului patriarh al României, Justinian Marina. Acesta își mărturisește chiar de la început și în mod tranșant adeziunea pentru desființarea Bisericii Unite, așa cum o dovedește și predica ținută în catedrala din Caransebeș : „Acum a venit vremea să fie egalitate (sic !) așa cum propovăduiră creștinismul. Pot să anunț, deci, că dacă acei păstori mincinoși și români trădători de neam mai caută să țină sub amăgire oile, ne vom duce noi să ne adunăm oile. Dacă patriarhul Miron, primul patriarh al țării, a legiferat și a făcut unirea politică și națională, al treilea va avea rolul de a face unificarea bisericii într-o singură turmă. Vă asigur că toate angajamentele care le-am luat vor fi respectate".

În fața acestor presiuni și atacuri fățișe, clerul greco-catolic n-a putut reacționa decît prin predicile de amvon, adresate enoriașilor, prin îndemnurile la răbdare, pietate și fidelitate față de credința strămoșească. Autoritățile iau toate măsurile pentru suprimarea organelor eparhiale oficiale de presă, astfel încît nici scrisoarea pastorală pregătită pentru sărbătoarea sfinților apostoli Petru și Pavel nu poate vedea lumina tiparului. În același timp, se întreprind măsuri pentru ademenirea și recrutarea preoțimii greco-catolice la ideea reunificării. Cei însărcinați cu această operație încep să colinde parohiile Transilvaniei, adresîndu-se cu precădere acelor preoți cu biografii încărcate de opțiunile politice ale trecutului, sau celor ce rîvneau o căpătuială. Toți aceștia sînt anunțați că, în ziua de 1 octombrie 1948, va avea loc la Cluj o adunare la care principalii invitați vor fi episcopul Iuliu Hossu și canonicul Emil Iuga. Acțiunea este de altfel pregătită și printr-un decret guvernamental prin care sînt suspendați din funcție episcopii dr. Ioan Suciu, administratorul apostolic al arhidiecezei de Alba Iulia și Făgăraș, Valeriu Traian Frențiu al Oradiei, dr. Alexandru Rusu al Maramureșului și dr. Ioan Bălan al Lugojului.

Ajunși la Cluj în data fixată, cei 38 de delegați constată cu stupoare lipsa episcopului Iuliu Hossu. Unul dintre aceștia îl caută acasă dar constată că locuința acestuia este păzită de securitate.

Adunarea are cu toate acestea loc a doua zi în sala de gimnastică a liceului „Gheorghe Barițiu" și organizatorii obțin semnăturile necesare pentru „hotărîrea" reîntregirii fără condiții a Bisericii românești „dezbinate" la 1700, prin „revenirea" uniților în sînul Bisericii Ortodoxe Române. În aceeași zi, episcopul Iuliu Hossu emite decretul de excomunicare a tuturor preoților participanți.

Cu toată prigoana dezlănțuită, episcopatul român unit izbutește să se întrunească la București în ziua de 7 octombrie cînd redactează și înaintează președintelui Marii Adunări Naționale un protest din care reproducem următoarele : „Aducînd cu durere la cunoștința Excelenței Voastre aceste fapte, ne îngăduim să ne exprimăm totala indignare în fața unei astfel de prigoane pornite împotriva preoțimii și a Bisericii Unite... Dar guvernul — împrejurările ne obligă să o spunem — nu numai că a tolerat, ci a patronat chiar delictul împotriva cultului". O altă scrisoare, redactată în termeni asemănători, este înaintată și președintelui Consiliului de Miniștri. Amîndouă rămîn fără răspuns. Prigoniți, izolați, puși în imposibilitatea de a lua contact cu masa credincioșilor, capii Bisericii greco-catolice își continuă lupta, așa cum o probează între altele și scrisoarea episcopului Iuliu Hossu, citită pe ascuns în numeroase parohii : „De 11 zile mă găsesc din nou în izolare forțată și toți cei care doresc să mă viziteze sînt arestați. În această situație îmi este imposibil să știu ce se petrece în diecezã. Am însă convingerea că scrisoarea aceasta va găsi la locul datoriei pe care vi l-a încredințat Domnul. Împliniți-vă, vă rog, misiunea voastră cu toată tăria sufletească, arătîndu-vă pildă celorlalți".

Între 27—29 octombrie, episcopii greco-catolici sînt arestați și fixați cu domiciliu forțat. Iuliu Hossu, plecat la București pentru o ultimă încercare la Ministrul Cultelor, este reținut la aeroportul Băneasa și apoi dus, împreună cu alți ierarhi, la Dragoslavele. În sfîrșit, la 1 decembrie 1948, prezidiul R.P.R. emite următorul Decret : „Art. 1 : În urma revenirii comunităților locale (parohii) ale cultului greco-catolic la cultul ortodox român și în conformitate cu art. 13 al Decretului 177 din 1948, organizațiile centrale și statutare ale acestui cult, ca mitropolia, episcopiile, protopopiatele, mănăstirile, fundațiunile, asociațiunile, precum și orice alte instituții și organizațiuni, oricare ar fi natura și denumirea lor, încetează de a mai exista. Art. 2 : Averea mobilă și imobilă aparținînd organizațiunilor arătate la art. 1 din prezentul decret, cu excepția expresă a bunurilor fostelor parohii, revine Statului Român care le va lua în primire".

Ilegalizarea cultului greco-catolic oferă mînă liberă organelor de represiune. În viitorii ani, peste 300 preoți uniți își sfîrșesc zilele în beciurile și penitenciarele securității. Cosmarul a durat 41 de ani, pînă în decembrie 1989, cînd victoria Revoluției a făcut posibilă și abolirea decretului din 1948.

Toate acestea ne sînt prezentate în primele capitole ale cărții amintite. Restul lucrării este dedicat memoriei cardinalului Iuliu Hossu, marelui om de cultură și de înaltă ținută morală, anilor grei de temniță, împotrivirii și credinței sale nestrămutate. Despre acest eminent bărbat al istoriei naționale, poate cea mai luminoasă figură a rezistenței creștine în lunga noapte a dictaturii comuniste, vom mai reveni în aceste pagini.

LIVIU [illegible]TIMBUS ■

LUNETA

Sub scutul erorii

De data aceasta, voi sta de vorbă cu un fost tipograf. Unde să-l cauți pe un primar dacă nu la primărie. În Otopeni nu se vede nici o primărie. Un om arată cu brațul : „Intrați în blocul acela ! La parter. Primăria noastră n-are firmă, dar primar avem, și încă unul ales de noi".

Se numește — cum anunțam din secvența trecută — Valentin Hurduc, pe care îl cauți în aceste rînduri, **iubite cetitoriule**, din moment ce te-ai oprit aici, unde ți-a atras atenția frontispiciul „Lunetei".

Primul lucru pe care mi-l spune domnul primar Valentin Hurduc : „Scuzați improvizația. Vom avea și primărie. Că tot a fost raportată ca dată în folosință de mult, nici nu mai țin bine minte de cînd, după obiceiul mersului din pisc în pisc spre cele mai înalte culmi de progres și civilizație".

— Am înțeles că nu mai aveți nici un exemplar din primul manifest tipărit.

— Nu mai am. L-am difuzat în ziua de 29 aprilie 1988.

— Vă amintiți ce cuprindea ?

— Începea așa : **ROMÂNI ! Datorită situației deosebit de grea la care s-a ajuns în țara noastră în problema alimentației și ocrotirii sănătății, de curînd, în Capitală, a luat ființă Frontul Democrat Român. Întrunită la prima sa ședință, conducerea acestui forum, compusă din : muncitori și țărani, generali ai armatei române, ofițeri ai Ministerului de Interne, oameni de știință și alte categorii de oameni ai muncii au analizat situația reală existentă în țară și au ajuns la concluzia că aceasta se datorește, în exclusivitate, președintelui țării, N. Ceaușescu.**

— Aveți unele greșeli în text...

— Intenționate. Nu mi le mai reproșați : mi le-a reprosat destul nevastă-mea care făcea corectura. De-abia am lămurit-o că așa e bine să rămînă. Vă explic și dumneavoastră. Mergeam pe ideea că următorii noștri, observînd și ei asemenea stîngăcii, se vor gîndi mai degrabă la români plecați în străinătate ca fiind eventualii autori ai unor asemenea greșeli involuntare și vor crede că „Luneta" putea să vină din străinătate. Gogoașă pe care unii au și înghițit-o, din moment ce dictatorul vorbea atît de des, cum știți, în ultima vreme, de diversiuni care credea el că sînt dirijate din afară, vă aduceți aminte cum spunea : „sssi din rrrăsărit, dar sssi din apus".

În legătură cu acest text am mai avut discuții și cu Dan Nicolae — căruia vă povesteam că îi ziceam materia noastră cenușie — și căruia n-am apucat să-i cer părerea decît după tipărire. A sărit ca ars : „Pe studenți de ce nu i-ai amintit ?" Uitasem, ăsta-i adevărul. Dar era tîrziu. Așa l-am difuzat.

— Frontul acela, după cum ați afirmat într-o secvență anterioară era pentru dumneavoastră aproape o ficțiune. Ce este însă, de pildă, cu generalii de care aminteați ? Existau asemenea nemulțumiți, după știința dumneavoastră ?

— Da. Poate fi plictisitor să intru în amănunte, dar mulți știu că au existat asemenea oameni. Iată, vă dau un exemplu : domnul general Jean Moldoveanu, actualul prim-adjunct al ministrului de interne, cu destul ani în urmă, căzuse în disgrația dictatorului. Aflînd de această situație, noi îi țineam sub observație. Pericolele prea mari ne-au împiedicat să luăm direct legătura cu dînsul. Dar eram sigur că n-am risca în acest caz. După cum, în alte cazuri, n-aș fi îndrăznit să contactez un asemenea om, fiindcă, în timp, mai mulți au fost în atenția noastră. Stringeam informații, încercam să aflăm cum gîndesc și cum ar reacționa dacă ar fi solicitați la acțiuni concrete împotriva tiranului. Pe alții, în scurtă vreme, îi scoteam din calculele noastre.

(Va urma)

DORIN GHERGHINESCU ■

TRĂIM, SAU SUPRAVIEȚUIM?

O dramatică punte între generații are drept triste „capete de pod" casele de copii și azilele de bătrîni.

Ce putem face, totuși, ca cei 4 băieți din imaginea din stînga — și nimeni din generația lor — să nu mai ajungă unde sînt acum cei 4 moșnegi din imaginea din dreapta ?

Mai sînt „părinți" ce aud de la copii: TE IERT, DAR NU TE UIT!

Casa de copii și școlari nr. 6 din București încearcă să înțeleagă, mai ales la propriu, acel atît de tînjit cămin de care sînt frustrați copiii abandonați de proprii lor părinți. Evidența titularului ne plasează în universul copiilor de vîrstă școlară, mai exact în învățămîntul primar și general. Pentru cele 176 de fete, în totalitate, educatorii și supraveghetorii își asumă și calitatea de părinte. Cît de bine reușesc ? Mărturie stau întîmplările, nu puține, cînd adevărații părinți, îmbrăcați în „haine" noi — fie cu un salariu mai bun, sau o altă stare civilă — sînt răsplătiți cu un refuz categoric din partea copiilor lor, de a nu se mai întoarce acasă. Abandonul se iartă, dar nu uită și el cuprinde forme dramatice, funcție de sentimentul matern. „Sînt fete care nu-și văd părinții decît atunci cînd se perfectează transferul dintr-un leagăn la casa de copii, și poate nici atunci, altele fiind părăsite pur și simplu prin dispariția totală a unuia dintre ei sau prin dezmembrarea familiei etc. „Indiferent cum și în ce condiții, sancționarea gestului este definitivă și fără putință de reconciliere", ne declară contabila Marcela Caravasile, ea însăși crescută într-o astfel de casă. Ce înțelegere și ce explicații să-mi dovedească Sanda Constantin, de 11 ani, elevă într-a VI-a, care învețe aici împreună cu sora sa, Cristina, de 10 ani ? Cum să pricep datele mult prea complete despre ceilalți trei frați aflați în alte trei case de copii ? Și să vorbim despre mamă sau părinți ? Cînd familia Constantin nu catadicsește să-și vadă copiii nici măcar o dată pe an ? E intraductibil refuzul acestei copile de a se gîndi la ei. E adevărat, nu e prea vorbăreață, la orice altă întrebare cumpănește răspunsul, dar se subînțelege clar că noțiunea de sentiment este tabu. Ca să nu mai amintesc că „răcoala" discuției noastre este mult compensată și de cele șase grade din cameră. Atmosfera dezolantă a culoarelor lungi și întunecoase, a dormitoarelor cu cîte 9 și 13 paturi de „n" ori reparate, cu linoleumul rupt, e apăsătoare și cîtuși de puțin familială. Fostul internat al Școlii 127, aflată în apropiere, devenit casă de copii, decade tot mai mult ; iar de patru ani de zile de cînd funcționează nu are aprobarea Sanepidului. Nu numai că frigul bîntuie peste tot, dar nici apa nu urcă la sala de dușuri, instalațiile sînt stricate și subsolul este permanent înundat. Și totuși, aici își duc viața de zi cu zi copii a căror îngrijire și educație trebuie să compenseze, cel puțin așa, toate aceste lipsuri. Pînă în anul 1986 aveau, ce-i drept, o „casă", dar geniul rău al dictatorului nu i-a omis nici pe copiii abandonați, vitregiți acum și de acel minim confort. Fostul conac al lui Radu Vodă de pe cheiul Dîmboviței, unde era înainte casa de copii, stătea ca un ghimpe în calea „epocalelor viziuni arhitectonice". Așa că a fost demolat. Pur și simplu. În 24 de ore tot „calabalîcul" a fost transportat pe strada Munții Carpați la nr. 70—72, într-o margine de București, cartierul Rahova, în sectorul 5, singura rațiune plauzibilă fiind Școala nr. 127 din apropiere. „Calvarul" zilei de 15 decembrie, anul trecut, cu greu poate fi șters din memoria întregului personal. De ce ? Pentru că fosta secretară cu problemele sociale din sectorul 5, Elena Oprea, instaurase, la rîndu-i, o atmosferă de dictat, secondată fiind și de fostul primar Gogea și alți cîțiva „specialiști", sosiți în acea zi la casa de copii cu intenția clară de a nu pleca, „pînă nu leg pe cineva". Nu intra nicicum în sfera de interes a domniei sale dacă majorarea sumei alocate pentru meniul zilnic făcuse „saltul" de la 17,50 la 18,50 ! Ce conta că nu exista nici măcar o banală aspirină sau antibiotic la cabinetul medical și că degerăturile fuseseră „combătute" cu zeamă de varză, iar păduchii și riia au fost exterminați prin leacuri populare. Nici un medic n-a fost văzut vreodată, deși Spitalul Panduri avea în îngrijire acești copii. Și totuși, această casă rezistă chiar și prin numărul insuficient de salariați ; are vreo importanță — dacă tot sînt abandonați ? Însăși destinația acestei case de copii motivează încadrarea unor profesori și educatori, surghiuniți aici mai mult de nevoie, decît de voie. În procesul de învățămînt și orientare școlară se contează pe acordul comun cu școala, ținîndu-se cont de aptitudinile fiecărula. Să nu vă imaginați însă că dispun de laboratoare de psihologie sau sociologie pentru depistarea lor. Se mizează mai mult pe legerea și dorința educatorilor de a-i ajuta pe acești copii, atît de puțin doriți. Pentru că ei reprezintă un real potențial uman care nu poate fi ignorat. Deși lucrurile stau altfel, așa cum dovedește restrîngerea, dacă nu inexistența, domeniului și muzica, mai are didactică ; ales, au reușit să le capteze interesul și să le orienteze energiile, în așa fel încît fenomenele antisociale de furt și vagabondaj să fie preîntîmpinate. Iar notele de la care primite la școală sînt un criteriu de orientare către liceele industriale sau școlile profesionale. „Marea majoritate a fetelor, ne spune directoarea Natalia Bidină, profesoară de muzică, se îndreaptă spre cursurile de croitorie de la Școala UCECOM, sau către Fabrica de bumbăcărie București. Constituite în șase grupe de meditație, pentru clasele I—VIII, ele sînt ajutate în pregătirea temelor de Marița Șandu, română, Aurelia Păsărin, biologie, Margareta Nădrag, franceză și română, de învățătoarele Tița Botezatu și Lenuța Dumitru și educatoarea Doina David. Le supraveghem și la studiul individual și în deprinderea micilor treburi gospodărești. Starea de improvizație se relevă și în așazisele camere de muzică, de lucru de mînă, de păpuși, de cărți etc. Nu de puține ori, părinții au pretenția ca în contul sumei plătite de ei (în funcție de venituri și numărul copiilor), cuprinsă între 25 și 300 de lei, copilul abandonat să primească educația și învățătura de care ei îl lipsesc".

Grija și preocuparea fiecărui educator se reflectă și în dorința ca aceștii copii să nu fie marginalizați în societate, să-și găsească un rost în viață. Depinde însă de cum vor fi dotate aceste case de copii de acum încolo, ca procesul instructiv-educativ să nu mai aibă de suferit. „S-ar cuveni, ne spune profesoara de română, să fie elaborat și editat un ghid al profesorului pentru învățămîntul special, care necesită particularități în comparație cu cel normal. Terapia ocupațională, abilitarea manuală, sînt doar cîțiva termeni ce aparțin unui univers educațional aparte și cu care educatorul trebuie să se familiarizeze, să-i cunoască. Psihologia acestui copil este complexă și alambicată, tarată de factori atît genetici-ereditari, dar și educaționali. Politica demografică, potrivit căreia s-a încurajat nașterea copiilor nelegitimi, că oricum îi vor trimite la casa de copii, a adus mari prejudicii și procesului de învățămînt". Regîndit și dezbătut cu toți factorii implicați să concure la îmbunătățirea lui, ei, copiii abandonați, pot fi ajutați și redați unei societăți ce se dorește democratică.

MARIA RADU BOGDAN
Fotografii de
ELENA GHERA

PARTI TAX

În setul decretelor-legi legiferate în luna ianuarie de F.S.N. s-a aflat și acela care a permis automobiliștilor să apese cu nădejde [illegible] pe pedala de accelerație, eliberați de obsesia rezervorului gol și a clienților de ocazie. Mult așteptata măsură a avut o penetrație fulgerătoare și a fost însoțită instantaneu de două efecte distincte : o creștere alarmantă a nefericiților pietoni care sînt „îmbăiați" fără milă cu apă și noroi în plină stradă și o concurență neloială a „piețarilor". Cine sînt acești taximetriști de ocazie și care e reacția profesioniștilor în domeniu veți afla în rîndurile următoare.

Nou înființata Asociație particulară de transporturi a demarat cu vigoare spre piața liberei concurențe la sfîrșitul lunii ianuarie, conducîndu-se după sloganul : „prin muncă cinstită spre un transport civilizat".

Dialogul purtat la [illegible] locului, adică lîngă [illegible]coloanele Gării de Nord, cu domnii Mihai Sava, Ion N[illegible] Dincă, inițiatorii [illegible]e și Nicolae noii grupări, ne-a arătat că Parti-Tax este o formă [illegible] legală de practicare a servici[illegible]lor de transport, menită să „completeze" cererea [illegible] taximetre dar și să dea posibilitatea oricărui posesor de automobil să presteze o muncă suplimentară. În noua formă de organizare, orice asemănare între membrii asociației și vechii „piețari" este exclusă. Odată depuse formele de recunoaștere juridică a asociației, Parti-Tax se dezvoltă într-un ritm debordant, numărînd, doar în București, sute de membri de toate profesiile. Același avînt s-a înregistrat în tot mai multe orașe ale țării.

Prima condiție impusă este ca toți membrii ei să fie angajați într-un domeniu de activitate sau să facă dovada că sînt pensionari. A doua condiție o reprezintă taxa de participare. Din cotizații, asociația dorește să închirieze un sediu, preferabil în zona Gării de Nord și să aloce anual o sumă de 600 lei de la fiecare membru în vederea reparării și modernizării drumurilor publice.

Odată înscriși în asociație, membrii Parti-Tax se adresează circumscripțiilor financiare pentru stabilirea impozitelor anuale pe venit. Fiind îndeplinite aceste condiții, fiecare amator de Parti-Tax primește un însemn distinctiv afișat pe parbriz și un ecuson numerotat. Problema montării unor ceasuri de marcaj este încă aprig dezbătută, cert este că, în scurt timp, prețurile se vor „roda" de la sine.

Reținînd declarațiile de intenție ale diriguitorilor noii asociații, înscrise limpede în statutul de organizare, rezultă cîteva aspecte notabile. În primul rînd cel financiar. Stabilind un impozit pe venit, statul cîștigă anual o sumă apreciabilă, fără a face nici o investiție. Punînd la socoteală și banii alocați întreținerii drumurilor, cît și obligația membrilor Parti-Tax de a se pune la dispoziția organelor de stat necondiționat și în mod gratuit pe parcursul unor evenimente deosebite, rațiunile noii inițiative apar de-a dreptul salutare. În același statut de funcționare se arată că un taximetrist amator care nu face dovada înscrierii sale în Parti-Tax este un om de rea-credință și trebuie tratat ca atare. Cît privește concurența generată de noua asociație nu există motive de teamă cît timp se va recunoaște faptic prioritatea profesioniștilor, obligați să-și cîștige doar în acest mod salariul cel de toate zilele.

În măsura în care această activitate nu va încălca legea, iar corectitudinea membrilor Parti-Tax va fi ireproșabilă, sîntem siguri că noua inițiativă va merge ca pe roate.

Să se învîrtă roata

Respectînd regula jocului, am trecut și de partea cealaltă, a taximetriștilor profesioniști. Ne-am urcat în prima mașină ivită în cale și, cu un ochi la ceasul de marcaj iar cu altul la hîrtoapele drumului, am închegat un scurt dialog cu tînărul șofer. Mașina e obosită de-a binelea și nici nu ar putea fi altfel de vreme ce 19—20 de ore pe zi se zgîlțîie pe străzile orașului. „O repară fiecare cum poate, dar fiind trei șoferi care lucrează cu ea, responsabilitățile fiecăruia sînt neclare. Ca să o repari trebuie să te programezi. Și asta costă. Să-i înlocuiești piesele este o treabă și mai grea și mai scumpă. Cu cît mai dai mecanicului, treci de 4 000 de lei pe lună. Cînd mici că ai scăpat de rele, te oprește miliția și-ți demonstrează că pe motorul recondiționat este scrisă o serie, iar pe talon e alta. Nu ai încotro, îi „cinstești", și pe ei și îi dai bătaie. Se învîrte roata, iese banul... Adevărul e că acum poliția nu ne mai oprește, benzină e suficientă, s-a mărit și numărul kilometrilor de mers în gol, așa că faci treabă cu mai multă tragere de inimă".

Aflăm că mai sînt probleme destule, la nivel de întreprindere sau de garaj. Nu intrăm în amănunte pentru că și așa discuția ne-a costat destul. Ne dăm jos în fața Gării de Nord și urmărim cu atenție tehnica așilor pe patru roți. Din taximetrul 1-B-47392 coboară o tînără pereche, achită cursa și se pierde rapid în șuvoiul de oameni. Ceasul de marcaj merge în continuare. Solicităm un drum pînă la aeroportul Otopeni dar nu avem succes : șoferul ne vorbește de o comandă și privește cu subînțeles suma — plătită deja ! — rămasă pe ceas. Ar mai exista o șansă să prindem avionul, depinde de cît plătim. Vrem să fim domni, și la propriu și la figurat, dar nu pricepem aluzia. Și totuși, socoteala e simplă : plătim „comanda", drumul pînă la aeroport și, bineînțeles, pe cel de întoarcere. Adică 400 de lei. La asemenea sumă nu ne rămîne decît să ne întrebăm : cine-i „piețar" și cine-i taximetrist ?

În miezul problemei

De la noul contabil-șef al E.T.C.Tx., Ionel Trifu, aflăm că starea taxiurilor și a furgonetelor nu e de invidiat. Lipsa îndelungată a pieselor de schimb a făcut ca majoritatea mașinilor, cîrpite și recîrpite, să fie trase pe dreapta, în așteptarea unor vremuri mai bune. De ani de zile, piese precum arborii cotiți, cuzineții, pivoții, crucile cardanice sau cauciucurile, nu au mai intrat în magaziile I.T.B.-ului. Așa se face că Nicolae Agaghe stă de patru zile în curtea garajului din cauza unui banal cablu de ambreiaj. Nu e singurul, mai sînt și alți șoferi ce nu fac decît să se gîndească cu tristețe, și pe bună dreptate, la banii ce-i vor lua la sfîrșitul lunii. Adăugînd la toate acestea și aproape clasica lipsă de diferență a taximetriștilor — rezolvabilă prin inițiativa

Culoare sumbre ce amintesc mai degrabă de atmosfera unei puşcării ,decît de un loc destinat copiilor

Daruri primite cu bucurie pe care ei înşişi le descarcă din maşina – Moş Crăciun

... o altele, ecranul prin care vor sosi şi la ei minunatele poveşti ...Disneyland-ului

Fotografii de ELENA GHERA ■

Din Elada

La Leagănul de copii din Rîmnicu-Vîlcea, marţi, 30 ianuarie a.c., a fost o zi plină de soare. Spre prînz, cînd la poarta unităţii a oprit un uriaş autocamion marca Ford, încărcat ochi cu pachete şi pachetele fe-lurite, doctoriţa Smaranda Enăchică, directoarea, mama adoptivă şi iubitoare a peste 300 de copii, i-a ieşit emoţionată în întîmpinare. Ce-o mai fi şi asta, fetelor? Ce-o mai fi ?! Se pitrebau nedumerite cîteva educatoare.

Şi enigma a fost imediat dezlegată. Din cabina neobişnuitului autocamion au coborît pe rînd şi s-au prezentat: **Despina Nazu şi Dimitrios Gheorghiadis.** Din îndepărtata Eladă, locmai de la Atena, aşa după cum aveam să aflăm,, domniile lor avuseseră misiunea să aducă Leagănului de copii din Rîmnicu-Vîlcea aproape un vagon de alimente, îmbrăcăminte, medicamente, jucării, mobilier divers şi lenjerie. În prezenţa unui reprezentant al Comisiei judeţene de coordonare a ajutoarelor primite din străinătate, precum şi a directorului adjunct al Direcţiei sanitare, doamna Despina Nazu, vorbind perfect românește, ne-a declarat: „Am aflat cu mare satisfacţie că Revoluţia din decembrie a fost una mai curînd de factură ceauşistă, şi iată, ne-am şi grăbit să venim cît mai repede în România. N-am venit cu mîinile goale. Am adus cu noi un prim ajutor material, dăruit cu toată dragostea şi afecţiunea din partea unor concetăţeni greci, dintre care mulţi sînt de naţionalitate română. E acesta rezultatul unei iniţiative particulare care exprimă simpatia şi solidaritatea noastră faţă de eroicul popor român prieten, ce şi-a dobîndit definitiv mult rîvnita libertate. Dorim să fim alături şi în continuare, să vă ajutăm cu tot ce putem pentru a depăşi momentele grele prin care trece ţara dv.".

Cu aceeaşi emoţie în glas, le-a mulţumit tuturor doctoriţa directoare. În ucenicii, copiii au primit cu nespusă bucurie darurile oferite cu generozitate de bătrîna Eladă.

MIHAI STANESCU ■

Să-i primim cu pîine şi sare

Emil Boroghină, directorul Teatrului Naţional din Craiova şi juristul Mihai Dragu au preluat cheile camionului dăruit de firma „Pfister".

În timpul revoluţiei, exilaţii români din Elveţia au creat o organizaţie de ajutorare pentru România, **„S.O.S. Rumânien"**. Comitetul de iniţiativă, avîndu-l în frunte pe Preda Mihăilescu, plecat de optsprezece ani din România, a cerut sprijin celei mai mari reviste elveţiene „Sonntagsblick". La paginile acesteia ziariştii au adus reportaje despre Revoluţia din România, preluînd informaţii de la agenţii de presă care aveau reprezentanţi în ţara noastră. Cele mai bune reportaje au fost scrise însă după informaţii furnizate direct de la cetăţeni români, formînd la întîmplare, numere de telefon din Bucureşti. După o săptămînă revista a dat un anunţ către cei care doresc să ajute România, colectînd tot ce s-a expediat în acest sens pe adresa ziarului. S-a solicitat sprijinul şi unor firme industriale şi alimentare, care pe lîngă cele optzeci de maşini de scris, patru telefaxuri, un xerox şi altele au fost rugate să pună la dispoziţie şi mijloace de transport necesare. Firma „Mobel Pfister" a donat două camioane cu remorcă, marca Mercedes. Un convoi format din optsprezece camioane, transportînd 400 tone de ajutoare a pornit spre România, avîndu-l în frunte pe ziaristul elveţian Simon Hubacher, în vîrstă de 25 de ani, cel care alături de redactorul şef Philip Löpfe a organizat întreaga acţiune.

Din Elveţia

Destinaţia — Craiova. Alegerea a fost făcută de domnul Preda Mihăilescu, al cărui tată a fost profesor la Facultatea de medicină din acest oraş. Cu sprijinul bisericii s-au format cinci depozite la Casa de cultură, Casa de chimie, Casa C.F.R. aviaţie şi Casa Armatei. De aici ajutoarele au fost împărţite unor biserici, unităţi industriale, case de copii, pe bază de listă nominală, cămine, grădiniţe, spitale. Fiecare întreprindere a primit o listă cu familiile nevoiaşe din metropole, cărora le era destinat. Cei care au avut pierderi în timpul Revoluţiei au primit ajutorul direct.

Ziarul „Cuvîntul libertăţii" şi postul de radio Craiova au mai căpătat puţină independenţă şi prin dotarea cu telefaxuri şi maşini noi de scris, care vor sta, cu siguranţă, neîncuiate cu lacăt. Beneficiari ai autocamioanelor, O.J.T. Dolj şi Teatrul Naţional din Craiova au încă o posibilitate de îmbunătăţire a muncii în sfera turismului şi respectiv în transportarea decorurilor în turneele teatrale din ţară şi străinătate.

Ziarul elveţian, prin reprezentanţii săi, domnii Simon Hubacher, Urs Hammerle şi Georg Peler doreşte poporului român ca astfel de ajutor să nu-i mai trebuiască, pentru că are de acum libertate.

VICTOR RADULESCU ■

noului sindicat — cîmpul de acţiune al Parti-Tax-ului pare a fi extrem de vast.

Încercînd să trasăm cu oarecare precizie limita de echilibru între I.T.B. şi Parti-Tax, am solicitat şi părerea celor ce vor „arbitra" iminentul duel. Fără a exprima prin aceasta părerea oficială a poliţiei, d-l general-major Mihai Stoleru, şeful Direcţiei Circulaţie din cadrul I.G.P. al Poliţiei, a făcut cîteva observaţii, filtrate doar prin experienţa specialistului în domeniu, referitoare la iniţiativa taximetriştilor particulari. Dincolo de aspectul său juridic şi financiar, asociaţia Parti-Tax aduce cu sine o serie întreagă de considerente morale. Îndeminarea, reflexele, experienţa, starea tehnică a maşinilor şi calităţile umane ale şoferilor amatori sînt tot atîtea subiecte de maximă responsabilitate. Înainte de a porni la drum, membrii Parti-Tax ar trebui să consulte şi să compare cu atenţie statutele de funcţionare ale societăţilor similare din ţările vecine.

Privită prin prisma traiectoriei iniţiale, noul raliu pe patru roţi va aduce cu sine o posibilă şi binevenită rezolvare a mereu crescîndei cereri de taxiuri. Dar înainte de toate, am dori ca ceasurile de marcaj ale taximetriştilor, amatori sau profesionişti, să înregistreze cîteva cifre, alarmante prin valorile lor. În cursul lunii ianuarie, în toată ţara s-au produs 472 de accidente de circulaţie, soldate cu 177 de morţi şi 384 de răniţi în stare gravă. Fără alte comentarii.

EUGEN NEGREA ■

PARTI-TAX e gata de drum. I.T.B.-ului însă, îi lipseşte motorul

TAMPOANE

● În ziua de 06 februarie '90, ora 19,00, automobilistul PÎRVU CONSTANTIN, 46 ani, şofer la Întreprinderea de Hoteluri şi Restaurante Mamaia, conducînd neatent şi cu viteză neadecvată autoturismul propriu 4-CT-3732 pe bulevardul Tomis din Constanţa, a surprins şi accidentat mortal un bătrîn de 82 ani care traversa regulamentar, pe pasajul pietonal. ● În noaptea de 5/6 februarie a.c., HULUB REMUS, 19 ani, cioplitor în piatră la Întreprinderea de Materiale de Construcţii Constanţa, a furat autoturismul 4-CT-6149 parcat de proprietar pe strada Corbului din aceeaşi localitate, pe care l-a condus deşi nu este posesor al permisului de conducere auto. A fost reperat şi sancţionat prompt de poliţia locală. O întrebare se impune totuşi : de ce nu ne asigurăm autoturismele contra unor astfel de intruşi ? Doar în magazinele de specialitate se găsesc în vînzare instalaţii de avertizare „antifurt", pe care specialiştii staţiilor „AUTOSERVICE" le pot monta imediat, fără a fi nevoie să lăsaţi maşina în unitate, stimaţi posesori de autoturisme. ● La 6.02.90, ora 14,00, com. Miloşeşti, judeţul Ialomiţa, MORARU COSTICĂ, 39 ani, inginer la I.E.L.I.F. Constanţa, în timp ce conducea un autoturism împrumutat („ARO"), a întors capul să vadă ce face copilul aflat pe bancheta din spate, timp în care maşina a rulat circa 70 metri, lipsită de control şi s-a izbit de un copac. A decedat soţia iar copilul, în vîrstă de 3 ani, a fost rănit grav.

● În dimineaţa zilei de 04.02.a.c., NĂSTASE ALEXANDRU, de 49 ani, şeful secţiei S.M.A. LIPOVAŢ, din judeţul Vaslui, s-a prezentat la serviciu în stare de ebrietate. Aducîndu-şi aminte de faptul că soţia trebuie să plece la Vaslui, cu trenul a decis, în pofida opoziţiei acesteia, să o transporte la gara Deleni tot cu tractorul. La pasajul cu calea ferată, fără bariere, de care se apropiase neoprind pentru a se asigura, a fost surprins de un tren de marfă ce se deplasa pe magistrala feroviară Vaslui—Bîrlad. Consecinţele au fost tragice. Tractoristul şi soţia sa au decedat pe loc, 5 copii au rămas orfani, tractorul cu nr. 41-VS-533 a fost distrus, traficul feroviar a fost întrerupt în zonă 35 minute şi locomotiva trenului avariată.

A DISPĂRUT UN SIMBOL AL CINISMULUI ȘI TEROR

Ciupercile sînt otrăvite

Respirația o la ușor razna. O pușcărie tot pușcărie rămîne, oricum te-ai apropia de ea. La poartă, ca la o poartă de penitenciar, starea de spirit devine certitudine : aici se intră greu, dar se iese și mai greu.

In plin ianuarie, o zi superbă de primăvară : Jilava nu mai există. Mica livadă se bucură de soarele domol și cîțiva bărbați în zeghe mătură fără tragere de inimă curtea. Subofițerii își adună efectele ca într-o zi de duminică, în vreme ce alții ies cu valizele pe poartă. Nimic din echilibrul gospodăresc al zilei nu amintește de cumplita noapte de 21 spre 22 decembrie 1989.

Jilava își trage ultimele zile, deși Jilava nu mai există. A murit din înțelepciunea zilelor care au urmat Revoluției, lăsînd în urmă o istorie de incredibile orori : crimele legionarilor, maltratarea „politicilor" după cel de al doilea război, mai noile secții speciale ale „politicilor" epocii de „aur" deghizați în deținuți de drept comun, orele cumplite ale nopții care a schimbat o țară. A dispărut un simbol al terorii și cinismului care au amestecat borfașii cu politicii.

Anul de naștere i-a predestinat viitorul: Jilava a fost inaugurată în 1907, în fortul nr. 13, unul din cele 18 forturi care făceau parte dintr-un sistem de apărare circulară, construite între 1860 și 1870, în jurul Bucureștiului, cu scopul apărării Capitalei de armatele turcești.

In 1907 a primit botezul de penitenciar, aici fiind încarcerați țăranii din județul Ilfov, care au participat la marea răscoală. După cel dintîi război mondial au fost aduși condamnații la moarte. In noaptea de 26 pe 27 noiembrie a anului 1940, legionarii au lichidat în numai zece minute 64 de deținuți, între care generalul Gheorghe Argeșeanu, fost președinte al Consiliului de miniștri, Victor Iamandi, fost ministru de justiție, generalul Gabriel Marinescu, fost prefect al Poliției Capitalei și ministru de interne, colonelul Vasile Zeciu, fost prim procuror al Tribunalului Militar al Capitalei, și alții

Ultima noapte sinistră a penitenciarului, aceea de 21 pe 22 decembrie 1989, a marcat renașterea unui popor.

Penitenciarul Jilava va fi amenajat ca spital penitenciar, singurul din țară. Fortul 13, cel mai rău, cel mai mare și cel mai umed, a devenit ciupercărie. Cine nu știe de unde vin ciupercile, le poate mînca fără noduri, dar pînă una alta, închisoarea nu poate ieși din istoria crimei pentru a intra în cea culinară. Ciupercile sînt încă otrăvite.

Două prestigioase cotidiene au adus zilele trecute, în prim plan Penitenciarul Jilava, cu orori care amintesc de altele, petrecute în același loc, în urmă cu exact o jumătate de secol.

Amîndouă își întemeiază articolele pe mărturisirile aceluiași personaj — un fost condamnat de drept comun, Hotnog Ion, eliberat în 5 ianuarie 1990, și amîndouă supun cititorului realități ingrozitoare, dar, paradoxal, cu totul opuse, în sensul pe care-l poate înțelege oricine, aceia că se bat cap în cap, deși, repetăm, sursa este comună.

Nu facem nici un reproș publicațiilor respective, departe de intenția noastră acest lucru, dar revine obsedant un tîlu regăsit în articolele privind situația Timișoarei.

Așadar, unde sînt morții Jilavei ? Despre asta ar fi vorba.

Ne aflăm la penitenciarul din imediata apropiere a Bucureștiului și ne străduim să refacem trasee sugerate în cele două articole.

VARIANTA I

Pornim de la afirmațiile făcute de fostul deținut colegului nostru Petre Mihai Băcanu, potrivit cărora „ în noaptea de 21—22 decembrie 1989, H.I. „profitînd că plutonierul de serviciu din sectorul bucătărie, Constantin Marin, părăsise acest loc spre a vedea ce se întîmplă, Ion Hotnog s-a strecurat în afara bucătăriei, s-a urcat pe planșeul noii închisori și a văzut dubele care aduceau mereu oameni pentru secția Fort C. A mai văzut cum din zona fortului au fost duse în grabă cu tractorul cu remorcă mai multe sicrie, spre depozitul de cărbuni și lemne al penitenciarului, acolo unde se afla linia de garare a căii ferate interne. Din vagoane erau aruncate trupuri de oameni, apoi vîrîte în sicrie. În scurtul timp cît a stat acolo, a văzut circa 25—30 de cadavre descărcate din garnitura ce număra cinci vagoane. Și-a dat seama că în oraș se petrece ceva".

Acest fragment constituie esența articolului, pentru că numeroase alte detalii nu au legătură cu cadavrele descărcate din vagoane, ci se referă la cele petrecute în incinta fortului, lucruri asupra cărora vom reveni.

Nu vă punem așteptarea la încercare și mărturisim că, după propria noastră anchetă, datele relatate de Ion Hotnog sînt false. De altfel, la fața locului sînt și ușor de infirmat. Sintetic, lucrurile se prezintă astfel

1. De pe planșeul noii închisori distingi, ziua în amiaza mare, doar drumul care se bifurcă, o direcție spre depozitul de cărbuni, una spre spitalul penitenciar. Nu se poate vedea, din cauza dispunerii construcțiilor, nici intrarea în fort, nici magazia de materiale. 2. Calea ferată nu ajunge la depozitul de cărbuni pentru simplul motiv că se oprește la cîteva sute de metri mai departe, dincolo de gardul incintei penitenciarului, și ea nu se lăsă descoperită nici cu binoclul. 3. Conform celor pe care ni le-a declarat plutonierul Alexandru Ivan, de la Spitalul penitenciar Jilava, sicriele — cinci cu totul — au fost aduse de la magazia penitenciarului, după cum rezultă din hîrtiile unității, în ziua de 21 decembrie, la ora 10, în urma solicitării spitalului. Au fost cărate cu un cărucior împins de deținuți și nu cu un tractor. Sicriele există și azi, le-am văzut și noi, într-un beci al spitalului. 4. Vagoanele penitenciar în număr de 4 au venit din locul de stație — sub Podul Grant — în ziua de 22 decembrie și au plecat după 1 februarie. În sfîrșit, din motive pe care le vom arăta mai încolo, nu mai insistăm asupra detaliilor. De altfel, un singur amănunt putea demola de la început întregul eșafodaj al istorisirii lui H.I. : ziua nu ajungi prea departe cu privirea chiar aflat pe clădire, iar noaptea nu vezi pe unde să calci, darmite să distingi ceea ce se petrece la multe sute de metri depărtare.

VARIANTA A DOUA

Nici cele propuse de H.I. ziarului „Adevărul" nu sînt mai puțin năstrușnice. De altfel, semnătura articolului se detașează pe alocuri de declarațiile făcute de H.I., dezvăluind imoralitatea fostului pușcăriaș și sesizîndu-i dorința de popularitate.

Reluăm din acest articol o întrebare : „Ce s-a întîmplat cu mormanul de cadavre aruncate în spatele depozitului de lemne și cărbuni al închisorii Jilava ?"

Aici, după cum se observă, au dispărut vagoanele de cale ferată și cifrele reprezentînd numărul cadavrelor, dar a apărut mormanul. Nimic de comentat.

Ceea ce e realmente demn de reținut este ceea ce s-a petrecut în noaptea de 21—22 decembrie, nu în curte, ci în fort, dar asta e cu totul altă poveste.

CÎTEVA DECLARAȚII

E vorba de declarațiile martorilor invocați de Hotnog Ion. Să-l ascultăm pe plutonierul [illegible] CONSTANTIN : „În [illegible] decembrie nu [illegible] serviciu. Dimineața cînd am venit, mi s-a ordonat să pregătesc pînă într-o mie de porții de mîncare".

ANGHEL DUMITRU, **fost deținut, eliberat pe 4 ianuarie :** „N-am văzut nimic în noaptea aceea. De pe bloc nu se vedea nimic, deci nu puteam povesti nimic".

DRAGOMIR ANGHEL, **fost condamnat pentru furt :** „În

Unde

21-22 decembrie 1989

Amintiri de-afară și dinăuntru

Mărturia, sub formă de reportaj, a unuia dintre miile de tineri care, în acea noapte, au ieșit în stradă pentru ca apoi Revoluția să-i aducă direct în istorie.

Nici în cele mai negre coșmaruri nu m-am văzut vreodată într-o celulă de închisoare. Viața însă — am constatat — poate depăși în grozăvie roadele unui somn agitat.

Din anii studenției (la istorie) am devenit membru al p.c.r. (1975). Anii au trecut, am mai isprăvit o facultate (dreptul) care mi-a insuflat un profund respect pentru lege și ordinea de drept. Totodată, treptat, am ajuns să înțeleg rolul de instrumente de aservire națională rezervat de dictatorul ceaușescu și clanul său unei ideologii golite de conținut (marxism-leninismul) și instituției politice corespunzătoare pe plan suprastructural (p.c.r.). Firesc, alienarea mea de acestea s-a accentuat de la an la an, manifestările ei — timide și pasive — ajungînd totuși a fi observate de slugile regimului. Am fost sancționat politic pentru refuzul de a participa la manifestările publice de idolatrizare a dictatorului.

Și a venit ziua de 17 decembrie 1989. Timișoara, eroismul populației sale m-au cutremurat ; declarațiile publice ale tiranului vărsător de sînge românesc m-au umplut de o urîtă scîrbă.

Trebuia să fac ceva.

21 decembrie 1989. Mii de bucureșteni, strînși cu forța în Piața Palatului spre a asculta (pentru a cîta oară ? !) elucubrațiile „eroului între eroi", au refuzat de astă dată să se mai supună terorii. Emisiunea radio a evenimentului, surprinzînd huiduielile lor la adresa dictatorului, a fost pentru mine momentul crucial al alegerii : acțiune sau pasivitate, (și, de ce nu ?) viață sau moarte. Am ales — lupta pentru viață (cu toate atributele noțiunii), chiar cu riscul morții.

La ora 16, împreună cu cumnatul meu, prof. Radu Ștefan, m-am aflat în spațiul dintre str. 13 Decembrie 1918 și Piața Universității, ocupat de zeci de mii de locuitori ai Capitalei, demonstrînd împotriva regimului strangulator. Ne-am uitat în jurul nostru — și ne-am simțit din nou foarte tineri, plini de entuziasmul și dăruirea vîrstei celor în mijlocul cărora ne aflam.

„Timișoara !", „Jos Ceaușescu !", „Jos dictatura !", „Nu plecăm !", „Fără violență !", „Ieri Timișoara, azi București, mîine toată țara !" și cîte alte lozinci descătușatoare le-am strigat într-un adevărat delir, pînă la completa epuizare a coardelor vocale.

Mai întîi ne-au dat tîrcoale, amușinînd precum dobermanii stăpînului lor, două elicoptere — întîmpinate în zborul lor de mii de pumni ridicați și valuri de huiduieli ale luptătorilor pentru libertatea neamului.

Au apărut apoi unitățile înarmate ale dictatorului, care au secționat masa demonstranților, grupați între Piața Romană și Piața Universității, în dreptul străzii 13 Decembrie 1918. Momentul de groază provocat de primul foc de trasoare (spre cer) al trupelor de represiune a fost repede și bine depășit de mulțime, parcă electrizată de exemplul eroic al nucleului studențesc aflat în primele rînduri, la 10—15 metri de dușman. (De altfel, poate exagerînd puțin, afirm că salvele de trasoare ce au mai urmat au fost primite ca niște jocuri de artificii, menite parcă să sublinieze sărbătoarea libertății la care erau chemați să participe bucureștenii). În panica provocată de salvă, m-am separat de cumnatul meu ; nici un moment nu m-am simțit însă singur — în orele ce au urmat.

În întunericul ce s-a lăsat, s-au aprins mii de făclii improvizate ; vederea lor îmbărbăta, era dătătoare de speranță. O speranță nici măcar umbrită de cele 2—3 incursiuni întreprinse în scop de împrăștiere de mașini vehicule cu tunuri cu apă, conduse cu demență viteză de membri ai teribilelor unități USLA, îmbrăcați în uniforme de pompieri. Singurul efect al acestor raiduri (dacă am putea vreodată să uităm pe cei striviți de roțile acestor vehicule) a fost sporirea hotărîrii de a lupta. Și, spontan, în fața lanțului de represori s-a ivit o înaltă baricadă — mai mult un simbol al acestei hotărîri decît un real obstacol în calea vehiculelor de luptă scoase în stradă de dictatură. Pe culmea ei, în brațele goale ale studenților și elevilor fluturau drapele tricolore, se agitau lozinci din pînză albă scrise cu litere roșii (roșul sîngelui deja vărsat și în București, pînă la acea oră de dictator) : „Jos Ceaușescu !", „Armata e cu noi !", „Fără violență !" etc.

Abia în jurul orei 21 am remarcat o încercare de organizare în masa demonstranților : de la o poartă-voce, s-a vestit în mai multe rînduri, în urletele auditoriului, crearea ad-hoc a unui Comitet al Frontului Unic Muncitoresc (n-am reușit să disting decît numele Doinei Cornea, al Mircea Dinescu și — cred — Petre Roman) care să prezinte celor doleanțele maselor.

Deja din jurul orei 18 a apărut evident planul sîngerosului dictator de a închide într-o pungă pe demonstranții de pe bd. Nicolae Bălcescu, blocînd cu trupe ale armatei și miliției bd. Gh. Gheorghiu-Dej (în dreptul străzii Academiei) și bd. Republicii (în dreptul Pieței C.A. Rosetti). În jurul autoblindatelor militare, postat-

sînt viii Jilavei?

noaptea de 21—22 decembrie nimeni nu se putea urca pe clădirea în construcție, fiindcă era păzită și nici nu se vedea nimic. Am auzit mișcări și agitație. Pe 22 decembrie, de la fereastra blocului aflat în construcție am văzut un tractor cu remorcă transportînd cosciuge către spital" (Transportul s-a făcut cu o zi înainte și nu cu tractorul, n.n.)

LOVITURĂ DE TEATRU

Urcat din nou pe blocul pomenit, miercuri 7 februarie, la ora prînzului, împreună cu organul procuraturii, Hotnog Ion schimbă totul: cadavrele n-au venit pe calea ferată, ci pe linia de centură, în dreptul penitenciarului, cu cinci TIR-uri. Lăsînd la o parte renunțarea la declarațiile anterioare, se cuvine a fi făcută precizarea că din nici un punct al planșeului clădirii nu se putea vedea decît acoperișul unui asemenea autovehicul, așa cum, de altfel, ne-am convins și noi.

CE S-A PETRECUT, TOTUȘI, ÎN NOAPTEA DE 21—22 DECEMBRIE

Dl. locotenent colonel ALEXANDRU STROESCU comandantul penitenciarului : „În ziua de 21 decembrie, în jurul prînzului, fostul adjunct al ministrului de interne, generalul locotenent Danescu a dat ordin fostului comandant al penitenciarului, colonelul Aurel Borcan, să primim dubele care aduceau manifestanți, punînd la dispoziție fortul. Anchetele nu le-am făcut noi, ci cadre din direcția a 6-a a Departamentului securității statului. În spital au fost transferați răniții. După ora 1, întrucît penitenciarul era plin [illegible] adușii au fost duși direct la spital, fără să mai [illegible] de precizat cîți manifestanți au fost aduși, în jur de 1300. De înregistrat [illegible] doar 775. Noi am [illegible] dar numai [illegible] în fort. Tot generalul D[illegible] a ordonat să le [illegible] și unele date, vîrste [illegible] meseria, locul de muncă. Totul era anormal, nu existau nici măcar mandate de arestare. Din registrul nostru rezultă, iată, cele mai diverse meserii, de la lăcătuș la matematician, toate vîrstele de la elevi de clasa a IX-a pînă la pensionari. Cei mai mulți erau tineri, muncitori și studenți. Cam jumătate din cifra menționată erau membri de partid și ucișii, ceilalți, firește, fără de partid. Dubele au intrat pînă la 4 dimineața în spital. Anchetele au fost făcute numai în fort. În ceea ce privește civilii, ei au venit în ziua de 21 decembrie.

În sfîrșit, în 22 decembrie, dimineața, cadrele penitenciarului au cerut prin comandant să se înceteze anchetele, adică bătaia. S-a raportat și generalului Dănescu, dar civilii n-au plecat decît la ordin, după ce s-a anunțat fuga lui ceaușescu".

UN MARTOR DIN FORTUL NUMĂRUL 13

Plutonier major M.N. (este femeie și ne-a rugat să nu-i publicăm numele) : „În data de 21 decembrie, în jurul orei 20 mi s-a ordonat să mă deplasez în secția C Fort. Am crezut că dată fiind situația din țară, deținutele trebuiau puse la adăpost. Cînd am ajuns mi s-a ordonat de către comandantul fortului să supraveghez două tinere care fuseseră aduse atunci cu duba. Mi s-a ordonat să stau în ușă, ușa fiind deschisă, și să nu le permit să discute între ele. Nu erau bătute. Aveau în jur de douăzeci de ani, erau plînse și înspăimîntate. Noaptea, în jurul lui 2 au început să mai vină. Pînă dimineața erau aproximativ 200. Am primit ordinul să le fac percheziția și să le ridic obiectele de valoare, în biroul supraveghetoarelor. Toată noaptea am pus valorile și banii în plicuri pe care am trecut numele fiecăreia. La 5 dimineața nu am mai reușit să perchezițonez pe nimeni. Era cumplit, înnebuneai din cauza țipetelor, a gemetelor. Pînă la ora 23 au fost anchetate și femeile. Pe urmă, nu mai știu. Dintr-o cameră de anchetă, anchetatorul urla „Ridică-te în picioare !", „Nu pot", gemea cel maltratat, și iar începea bătaia sălbatică. Mai tîrziu, către noapte, femeile veneau bătute din oraș, rănite. Uneia dintre ele îi fusese smuls părul cam pe o palmă din cap. Cînd am mai trecut pe hol, printr-o ușă deschisă, am văzut doi băieți care păreau că dorm. Erau bătuți, încît abia mai respirau. Erau elevi în clasa a 9-a, cum mi-a zis cineva. Spre dimineață, din cauza înghesuielii, civilii au anchetat pe hol. Patru civili au bătut cu bastoanele un student de credeam că nu mai scapă. Urletele nu le uit nici azi. Am ajuns acasă și i-am spus mamei, mamă n-am să uit în viața mea așa ceva. Sînt de 16 ani în poliție, am văzut destule, dar asemenea maltratări n-am pomenit. Anchetatorii erau foarte agitați. A venit unul la biroul nostru, se ascundea să nu văd ce scrie, și mi-a zis : „Majoritatea n-au nici o vină, dar pentru asta ne-au trimis aici". Dimineața, le-am dat femeilor totul înapoi, și banii și valorile, n-a lipsit nimic".

ÎN LOC DE CONCLUZII

Noaptea de 21—22 decembrie 1989, la penitenciarul Jilava, a fost îndeajuns de sinistră pentru a mai fi nevoie de imaginile înspăimîntătoare văzute numai de M.I. De altfel, ancheta Procuraturii militare a Capitalei nu s-a încheiat. Înainte de a da cuvîntul procurorului care se ocupă de acest caz, vă prezentăm cîteva date despre Hotnog Ion, exprimîndu-ne, totodată, și unele nedumeriri. M.I. a suferit trei condamnări : în 1983, pentru delapidare (5 ani), în 1988, înșelăciune în dauna avutului personal (1 an) și, în 1989, din nou înșelăciune în dauna avutului personal (4,6 ani). Am văzut adresa prin care Întreprinderea „Electromagnetica" a solicitat Consiliului F.S.N. sector 5, casă și bani,potrivit statutului de sinistrat pe care și l-a declarat, fără ca afirmațiile lui să fie verificate. Totul a mers șnur și M.I. s-a văzut și în casă și cu 30.000 lei pentru că s-a declarat sinistrat, deoarece i s-a demolat casa în timpul revoluției. În realitate, casa în chestiune a fost demolată în urmă cu peste un an de zile. Despre infractorul Hotnog Ion, atît. Despre modul cum i s-au aprobat atîtea, și de către cine, așteptăm.

În ceea ce privește întregul adevăr privind cutremurătoarea noapte de la Jilava, să răspundem apelului procurorului militar, domnul maior Guzu : „Sîntem în plină anchetă și așteptăm ca toate familiile care au pe cineva dispărut la Jilava în noaptea de 21—22 să ne sesizeze."

Așa este, ca să poți vorbi de morții Jilavei, organele de anchetă așteaptă orice mărturie a celor care au suferit în acea noapte la Jilava.

RĂZVAN BARBULESCU ■
Fotografii de
EUGEN NEGREA ■

mai întîi în dreptul statuii lui Mihai Viteazul, s-au strîns imediat zeci de demonstranți, încercînd să-i convingă pe ostași să renunțe la orice acțiune represivă. Dacă dialogul cu aceștia s-a legat repede și firesc, în schimb purtătorii uniformelor albastre, masivi, cu chipuri dure, purtînd în mîini bastoane de cauciuc și scuturi, iar pe cap căști de protecție, s-au arătat inabordabili. Ei erau PERICOLUL.

În jurul orei 22, am plecat spre casă, cu hotărîrea fermă de a reveni, cu alimente și însoțit.

Cu autoturismul cumnatului meu (pe care l-am regăsit, de asemenea, acasă și care, de asemenea ,era hotărît să revină în centrul orașului, unde se decidea soarta neamului), am ajuns pe str. Colței cam pe la ora 23,30. Întîlnisem în drumul nostru spre Universitate mai multe patrule ale miliției, tancuri în mișcare, grupuri răzlețe de demonstranți și văzusem pe cer dîrele luminoase ale trasoarelor.

La ieșirea din str. Colței am fost opriți de un detașament al armatei, echipat ca de război. Scoși cu brutalitate din autovehicul, am fost percheziționați, împunși cu baioneta și, parcă spre a-și face curaj, un soldat de lîngă noi a tras în aer două focuri de armă. Am crezut atunci că vom fi împușcați pe loc. Cînd au găsit alimentele, aflate asupra noastră și în mașină, ne-au dat pe mîna unui căpitan de miliție care, cu escortă militară, ne-a tîrît pînă în fața Muzeului de istorie și artă al municipiului București, unde se aflau dube înconjurate de „antiteroriștii" lui Ceaușescu. Luați în primire de acești „eroi", am fost loviți cu picioarele, cu pumnii, cu paturile armelor automate, cu bastoanele de cauciuc, scuipați, injurați și trîntiți pe jos. Începea COȘMARUL.

Am fost înghesuiți cu nemiluita într-o dubă albastră, în întunecoasa de la ușă pierzîndu-mi ochelarii. După oprirea vehiculului, am fost coborîți din dubă unul cîte unul și trecuți printre șiruri paralele de milițieni, care ne loveau cu ce le veneo la îndemînă. Ajunși în interiorul unui sediu al miliției (mai tîrziu, la Jilava, am aflat că fusese sediul Inspectoratului Miliției București), cu lovituri și injurături am fost obligați să ne culcăm pe ciment unul hol, unul peste altul cîte 2—3, cu fața în jos, cu mîinile pe cap și fără să mișcăm. Milițienii călcau pe noi, ne loveau și ne injurau după cum voiau, văzînd — evident — în acțiunea populară de la București și un atentat direct la statutul privilegiat de care se bucurau sub regimul dictatorial.

Am fost obligați apoi să ne așezăm în genunchi, legați cu sfoară doi cîte doi, și am stat așa un timp (cît ? nu știu, ceasul mi se defectase în decursul violentărilor suferite) cu fața la perete ; am fost din nou loviți (eu am primit două sau trei lovituri de baston în cap), sfoara începuse să ne pătrundă în carne, iar genunchii să ne doară. Îndeosebi unul dintre călăii noștri, îmbrăcat în civil, cu o voce suhțiratică, s-a ilustrat prin cruzime și sălbăticie ; nu i-am văzut chipul, fiind obligat tot timpul să privesc în podea sau peretele, dar l-am auzit lăudîndu-se că a arestat și un ziarist (poate că împreună îl vom identifica pe acest sadic, pe acest profesionist al maltratării, așa încît să fie judecat pentru faptele sale din noaptea revoluției române).

Printre cei chinuiți alături de mine se aflau tineri și tinere de 15—16 ani, bătrîni de 60 ani, intelectuali și muncitori, elevi și studenți. Una dintre fetele arestate, însărcinată cum era, a început să vomite în urma bătăilor ; cu greu i s-a îngăduit să se spele. Cînd un bătrîn a arătat că suferă de inimă și nu poate suporta șederea prelungită în genunchi, i s-a răspuns cu batjocuri și lovituri. Undeva, pe cimentul rece, un adolescent gemea, fiind împușcat în abdomen.

Într-un tîrziu ni s-a spus să ne ridicăm și să ne încolonăm. Am fost din nou trecuți printre șirurile de călăi, fiind din nou bătuți pînă la urcarea într-un camion al miliției, compartimentat în interior. Într-o cabină în care doi oameni stăteau cu greu am fost înghesuiți cinci bărbați. Nu știu cum arătam eu, dar privelișteo oferită, de la numai cîțiva centimetri, de camarazii mei era într-adevăr îngrozitoare : sînge, deformări ale feței, tumefieri. Drumul parcurs fiind lung, aerul a devenit tot mai irespirabil. Ne împăcasem însă deja cu ideea morții, iar chipul ei ne era indiferent. Cînd camionul s-a oprit, gîndul la noile maltratări ce aveam să le suferim la coborîre ne făcea să vedem într-o posibilă execuție un fericit sfîrșit al chinurilor noastre.

Așa am ajuns la Jilava, la 22 decembrie, ora (aproximativă) 3, în postura culpabililor pușibili ! Față de ceea ce pătimisem pînă atunci, condiția gărzii penitenciarului ni s-a părut incredibil de umană (comandantul penitenciarului ni s-a adresat chiar cu „dumneavoastră" !). Sigur, mizeria condiției de deținut la Jilava era incontestabilă și era agravată de aglomerarea tot mai pronunțată a închisorii, urmînd transporturilor succesive de arestați.

După ore de așteptare într-o cameră de triere supraaglomerată, cu greu ni s-a făcut loc — eram 40 — într-o celulă cu 13 paturi.

Acolo mi-au trecut prin minte evenimentele din ianuarie 1941, cînd bande de legionari executară — fără nici o judecată prealabilă — pe adversarii lor politici închiși la Jilava. ceaușescu va face la fel ? Era un gînd al tuturor celor închiși în celula nr. 213, deloc înlăturat de sibilinice formulare a comandantului penitenciarului : „soarta vi se va hotărî în următoarele 5 zile".

Încă din camera de triere a închisorii am constatat că, din nou, fusesem separat de cumnatul meu (desigur, întîmplarea). Am simțit însă din plin puterea solidarității, a gestului uman al întrajutorării între cei căzuți în nenorocire ; fiind în cîteva rînduri gata să leșin (datorită durerii provocate de loviturile primite la cap), în camera menționată am fost susținut de Costică Morozanu — nume și persoană absolut necunoscute mie pînă atunci, înfrățiți acum de aceleași idealuri și de aceleași suferințe. În celulă, un alt necunoscut — Mihai Mistreanu —, devenit copartajeant al patului meu, deși cu un ochi complet închis și singerînd, mi-a adus la pot mizera și insuficienta hrană a închisorii (căci nu mă puteam deplasa, datorită durerilor atroce ce le resimțeam tot mai intens la torace).

Cam pe la ora 13, cîțiva dintre arestați ieșiți la infirmeria închisorii au revenit în celulă cu vestea incredibilă (și acum mi vine greu să cred) a căderii dictaturii ceaușiste. „N-o fi un truc al maleficilor securiști ?" — gîndeam toți cu voce tare.

Oricum, încercările fizice și psihice prin care trecuserăm în ultimele 24 de ore ne epuizaseră atît de deplin, încît n-am avut puterea să ne bucurăm. Dar o mare liniște coborîse în sufletele noastre.

ÎNVINSESEM !

București, 24 decembrie 1989
GRIGORE TOMESCU ■

FILM

„Am absolvit I.A.T.C. „I.L. Caragiale" — promoția 1968, secția teatrologie-filmologie — cu scriitorul Horia Pătrașcu, scenarist și critic de film, om cu a cărui prietenie mă mindresc, știindu-mă să vorbesc mai mult despre calitățile sale de om de cinema, cită vreme Horia Pătrașcu rămine scenaristul celui mai bun film de actualitate românească — „RECONSTITUIREA".

Să mai spun, oare, că orice ziar, orice revistă s-ar simți onorate prin colaborarea domnului Horia Pătrașcu în primul rînd pe teme legate de cinematografie ?"
5 febr. 1990

MIHAI CREANGĂ ■

Preambul la ce va fi

Am fost întrebat de către conducerea revistei **noastre** (subliniez ultimul cuvînt întrucît mă număr printre toți **acei colegi care** și-au dat, în scris, votul pentru această conducere în **actuala** ei alcătuire), dacă doresc să susțin rubrica de film în actuala formulă a revistei FLACĂRA ?

Am răspuns, pe loc : firește că da. Și iată că acum — la numai cîteva ore de la comunicarea răspunsului, bătînd aceste rînduri la o mașină de scris Consul, recent eliberată de oribila, înjositoarea **înregistrare** făcută la miliție — mă întreb eu însumi dacă nu cumva m-am pripit ?!...

Am „susținut", cu mari intermitențe, cronica de film a revistei FLACĂRA începînd de prin 1977. La un moment dat, am fost oprit în a mă mai referi la producțiile străine (n-am realizat atunci, pe loc, că începea o subtilă politică de izolare pe plan cultural, că erau interzise laudele aduse unor filme realizate de cinematografiile de peste hotare, chiar și unele capodopere fiind ; treptat, România devenea buricul pămîntului pînă și pe plan al producțiilor de filme, este evident, astăzi, ce fel de „buric" a născut fosta dictatură !). M-am conformat deci, ocupîndu-mă sincer și pe măsura posibilităților mele numai la producția autohtonă : marcînd veritabilele, dar puținele, **evenimente reale**, pe de altă parte făcînd praf și pulbere și, mărturisesc, cu o mare plăcere — cu o mare satisfacție „estetică" scele pelicule pupicinfundești și lozincarde, rod al oportunismului regizoral sau de concepție administrativă. Acestea din urmă fiind cele mai multe, pe cale de a sufoca uneori întreaga producție națională de film, cronica mea a devenit, firește, „predominant negativă" și personal Dumitru-popesc-Dumnezeul, în Sfinta Sa grijă față de tot ce însemna, în prea-luminatul său cap, „turma" intelectualilor români, mi-a interzis să mai scriu cronică de film : nu-l mulțumesc, dar sînt mîndru de aprecierea Domniei sale („Cine mai e și Pătrașcu, ăsta ?!"...) Am reluat cronica tîrziu, peste ani, mereu mai răzleț (numărul filmelor românești se împuțina văzînd cu ochii !), și mereu mai fără poftă (desființată cu surle și trîmbițe, cenzura **abia acum** lucra impecabil !), pînă cînd acest compartiment publicistic a fost trecut în sarcina altor colegi care, sînt absolut convins !, s-au chinuit și mai mult decît mine. DE CE spun toate astea ?

Nu fac gaură în cer afirmînd că am rămas și rămîn un furios și împătimit îndrăgostit al filmului ; și, iarăși, nu aduc o noutate, mai afirmînd că, în cadrul peisajului cinematografiei mondiale, NOUA CINEMATOGRAFIE ROMÂNEASCĂ **abia se naște.** Cunoscînd mulți dintre realizatori, sînt convins că ea va fi **de excepție** pentru că numai de acum încolo aceștia, împreună cu cei mai tineri care vor veni, vor lucra într-o deplină libertate. Nulitățile, în timp, vor fi eliminate de la sine, delimitarea nu se va mai face între „excepții" și masa peliculelor amorfe, ci între filme **bune**, și **foarte bune.** Nu exclud din această competiție nici filmele comerciale, știut fiind faptul că și în această categorie mult discutată se pot ivi pelicule realizate cu un remarcabil profesionalism. El, acesta, **profesionalismul** — în primul rînd ! — este factorul ce ne poate duce la **competitivitate** — starea necesară oricărei cinematografii, oricărei „școli de film naționale" autentice. Iar dacă rolul cronicii de film este mai ales analiza acestui fenomen în devenire (alături de cel al informării publicului asupra filmelor străine !), merită să o scriu, pe măsura posibilităților mele ; merită așadar să mă alătur celorlalte condeie, afirmîndu-mi un punct de vedere și înseamnă că nu m-am pripit ! Sper că nu-mi voi dezamăgi cititorii-spectatori, în mod inevitabil voi intra în conflict cu unii autori — ceea ce e bine ! — și mai sper că voi găsi înțelegere în cadrul redacției noastre de a prezenta „starea cinematografică la zi" prin cît mai variate formule publicistice. Dacă nu voi reuși — voi ști, cu siguranță, să mă retrag la timp.

HORIA PĂTRAȘCU ■

TEATRU

Ce cred eu că trebuie să știe un critic de teatru ? Că un spectacol se compune nu numai din ceea ce se vede și se-aude din sală, dar și, mai ales, din ceea ce nu se vede și nu se-aude, că între text și spectacol se duce o luptă secretă, iar el, criticul, este un fel de forță interimară, o forță tampon, care mai poate primi, din greșeală sau nu, cîte un glonț în frunte, că între a spune da unui spectacol bun și a spune nu — unui spectacol prost există o pluralitate de nuanțe, așa cum există și o pluralitate de adevăruri posibile, iar a nimeri nuanța cea mai potrivită e o chestiune de cultură, de talent, de probitate dar și de noroc. Și le știe, cred eu, și Marian Popescu, cel mai matur dintre tinerii critici de teatru.

DUMITRU SOLOMON ■

Înainte, cu ochii înapoi ?

Am crezut dintotdeauna că teatrul înseamnă o experiență umană unică prin amploarea și profunzimea ei emoțională. Magia teatrală acționează asupra publicului prin insesizabile căi ale visului în stare de veghe. Un vis pe care poate nu toți îl visează exact în același fel, dar pe care și-l doresc mereu să reverse puternic, dincolo de rampă, torentul seducției vizuale și auditive.

Unul dintre marile vise ale culturii române și al teatrului, evident !, a fost acela al exprimării libere. Ce este mai normal decît un om care să spună ceea ce gîndește, dar să și creadă în ceea ce spune ? La fel și cu scrisul. Literatura și teatrul, în condițiile oprimării dreptului de exprimare liberă, n-au încetat să existe. Și s-au manifestat după talent, după puteri, și pe culoare mai mult sau mai puțin accesibile, în diverse moduri care permiteau cititorului sau spectatorului să aprecieze transeea din frontul defensiv al actului de cultură. Mai rare erau asalturile pe acest front ținut continuu sub focul încrucișat al armelor de mare și mic calibru : dictatura aberantă, bunul plac, zelul supurind la toate nivelele ierarhiei „factorilor culturali", supravegherea continuă a rezervațiilor naturale ale spiritului românesc, delațiunea și interdicția de exprimare liberă.

În zona foarte minată a culturii române, unde intelectuali de bună credință aveau în preajmă forțe puternice ale unui îngrozitor terorism cultural, literatura a continuat să fie scrisă iar teatrul să fie jucat. Cum ?

Pentru criticul literar care va studia în primele decenii ale secolului XXI literatura română de azi, fenomenul literar va apărea ca o hartă cu spații albe. Pentru omul de teatru de atunci va fi surprinzător să constate, și să nu-și explice decît la modul ipotezei susținute de documente și de critica dictaturii care va marca probabil sfîrșitul acestui mileniu, modul curajos de a fi al teatrului. Chiar din aceste zile e surprinzătoare proliferarea unui posibil, dar deloc de invidiat model cultural: a merge înainte, dar cu ochii înapoi. Cu alte cuvinte, pentru că dreptul la exprimare liberă este acum efectiv, se pot deschide procesele de conștiință, se poate spune **totul.** „Literatura" jurnalistică a acestor zile este ametitoare. Scăpați din lagăr, dușul primenitor e resimțit ca salvare imediată. Nu sînt însă convins că mulți au aceeași senzație : că au fost eliberați din lagăr prin moartea a mii de oameni care pînă acum cîteva săptămîni stăteau la cozi pentru aprovizionare sau intrau la teatru. Odiosul spectacol al morții provocate din ordin premeditat a cutremurat întreaga lume civilizată. El este un avertisment dur pentru toți aceia care și-au lăsat conștiința să dormiteze într-un ungher al spaimei, sub eclipsa de soare a dorinței de a trăi oricum, numai de a trăi.

Lupta lui a spune ceea ce crezi față în față cu tentaculara opoziție a lui a interzice și a descuraja orice tentativă în acest sens a determinat strategii ale actului cultural care s-a manifestat, cel puțin în teatru, prin natura evidenței. S-a încercat și s-a realizat enorm în direcția pervertirii teatrului românesc în ultimele două decenii. Deși mecanismul obstructiv funcționa atît prin incompetența și reaua voință care decideau, dar și prin slugarnicul zel al ipochimenilor inferiori, este incontestabil că regizorii români de teatru, majoritatea tineri, au dus o surdă luptă pentru impunerea unei viziuni culturale asupra actului teatral. Nu mă refer aici la îndrăzneala unor gesturi, aluzii și semne scenice, ci la viziunea regizorală întreagă prin care spectatorul visînd în stare de veghe putea primi un semnal puternic în legătură cu „imaculata concepțiune" a unei societăți trăind într-o lume pe dos. Ca în tablourile pictorilor de anamorfoze, și aici contează unghiul din care privești. O caricatură a lui Mihai Stănescu, o poezie a Anei Blandiana, un eseu al lui Andrei Pleșu erau inconvenabile pentru că reprezentau **idei fixate** prin scris. Un spectacol de teatru însemna, însă, surpriza actului viu : nu s-a ajuns la situația în care dacă actorul sugera transparent un personaj a cărui poză tiraniza scris/vorbitul românesc, **el** să fie împușcat pe loc. Nu, asta nu s-a întîmplat, dar ce urma după...!!

Pentru mine acum nu este cel mai important lucru să fac o vizită în lagăr,la cîteva săptămîni după ce am fost eliberat. Memoria suferinței nu mă va putea trăda nici peste ani de zile. Timpul mă îndeamnă acum să privesc înainte. Tot astfel cum și merg. Privirea înapoi, pentru a fi totală, reclamă o altă stare și nu aceea de răzbunare imediată. Corpul martirizat al culturii române nu poate fi acum fardat și restituit prin chirurgia grefei estetice. Care va fi absolut necesară dar și fără menajamente. Omenește e de înțeles acum că fiecare scriitor, regizor, sculptor și compozitor, fiecare creator resimte impulsul de a spune cum a fost în lagăr. Dar nu este oare la fel de important ca energia creatoare să devină acum prospectivă, să se manifeste exprimînd lecția exprimării libere ? Acum, cînd presiunea oprimării a cedat, cum va arăta cultura română de mîine ?

Pasiunea cu care am scris de ani de zile despre fenomenul teatral, văzînd în ultima vreme cu insistență spectacolele regizorilor tineri, nu o pot trăda tocmai azi cînd apelul la conștiință, la modul autentic de a fi al omului de cultură răsună tot mai puternic. E vremea cînd **a face** devine mai imperativ decît **a vorbi.**

Teatrul românesc de azi poate și — oricît nu-mi place cuvîntul — **trebuie** să se exprime prin tot ce este sau poate fi mai valoros. Structurile organizării sale profesionale, unde va fi vorba și de o Uniune unde făcătorii de iluzii și cei care au condus ani de zile mistificarea nu mai au „de lucru", dar și de teatrele înseși care vor fi conduse de artiști și nu de saltimbancii arivismului, se cer a fi aduse la ordinea zilei : ziua de azi dar și cea de mîine.

Regizorul, actorul, dramaturgul nu mai pot fi claustrați în ermetica demagogie a jocului duplicitar. Criticul de teatru va da abia acum realul examen al propriei sale capacități profesionale. Critica noastră teatrală, nesupusă culiselor actului critic, își va realiza — de va fi în stare — propria organizare în sprijinul afirmării valorilor în teatru. **Un Centru român de informații** în domeniul culturii teatrale și al relațiilor sale cu domeniul generic al culturii, de legătură cu marile organisme internaționale (Institutul Internațional de Teatru, Asociația internațională a Criticilor de Teatru), de facilitare a contactelor cu teatrul european și nu numai, sînt cîteva dintre lucrurile necesare, elementare. Tot astfel cum, în cadrul acestui centru, realizarea unei **baze de date** specializate, computerizate, poate și trebuie să fie înfăptuită.

Am visat la clipa cînd oamenii de teatru vor fi liberi. Cînd, ca în basm, mîțoaga mănîncă jar și se transformă într-un superb armăsar. Jarul morții tinerilor eroi ai Revoluției face posibilă această metamorfoză. Nu mai e credibil acum — chiar dacă unii dintre noi vor privi cu regret și spaimă aceasta — să mergi înainte privind cu ochii în urmă.

MARIAN POPESCU ■

Începînd cu acest număr, reluăm cronicile de cultură ale revistei. În stabilirea opțiunilor noastre în ceea ce privește titularii lor, ne-a fost de ajutor consultarea unor personalități ale vieții literare și artistice.

PLASTICĂ

Cu treizeci de ani în urmă ascultam benzi și discuri în cabinetul de muzică al unei mari biblioteci bucureștene și schimbam impresii despre cărțile citite cu un coleg de generație, a cărui plăcută franchețe i se mărturisea pe chip și în cuvinte. L-am regăsit după un timp urmîndu-și, cu pasiune rară, gîndul — care unora le poate părea himeric — de a evoca într-un „roman arheologic" lumea faraonică dintr-o epocă de răscruce a unei civilizații vechi de peste patru milenii. L-am reîntîlnit apoi scriind cu finețe și subtilitate despre artele contemporane românești, despre inefabilul — care ne obsedează de trei veacuri — al marelui Vermeer, neerlandezul din Delft. Acestea au fost întîlnirile mele, mereu interesante, cu Tudor Octavian.

RĂZVAN THEODORESCU

Principiul sferei

Cine scrie pentru tipar e dator să considere cu toată luciditatea interesele reale ale publicului căruia i se adresează. Comentatorii fenomenului spiritual — numiți și critici — sînt obligați să-și pună la punct un veritabil scenariu al adresării, dacă vor să fie înțeleși și aprobați. Cine afirmă că îi este indiferent dacă e citit sau nu, dacă mesajul său e priceput sau ignorat săvîrșește păcatul de înșelăciune. Dintre multele feluri de înșelăciune cea mai periculoasă e supraaprecierea puterilor proprii. Principiul scrisului bun e principiul sferei: maximum de conținut într-un optim de formă. Vorbesc să refer în cronicile plastice, pe care le semnez de douăzeci de ani în publicații îndeobște de mare tiraj, la problemele domeniului, astfel ca publicul meu să se simtă edificat și totodată partizan. Prefer tonul colocvial și ușor sentențios, întrucît mă obligă să-mi cuget de mai multe ori ideile înainte de a le pune hîrtie. Critica de artă contemporană are tendința de a acorda o importanță egală manifestărilor plastice. Se teoretizează abundent pe tema rolului creator al criticii astfel că, în nenumărate rînduri, creația — adică activitatea artistică propriu zisă, în absența căreia critica nu se poate produce — pare să treacă în al doilea plan. Deși lupt — cu fiecare carte pe care o descopăr, cu fiecare expoziție ori muzeu frecventate, cu fiecare atelier de artist pe care-l cunosc — să-mi limpezesc metoda și să-l sporesc virtuțile, nu-mi fac iluzii în ce privește însemnătatea articolelor mele. Chiar și cele realmente incitante, o zi durează. Tot ce contează e simpatia rezultînd din efortul pentru susținerea unor virtuți, inițiative și talente.

Sînt simpatizat de un grup, nu prea mare, de pictori, sculptori, decoratori, graficieni, arhitecți și critici de artă și mereu bănuit, de dacă nu cumva detestat, de o masă considerabil mai mare. Faptul comportă o explicație: numărul artiștilor despre care socotesc că merită să se scrie e considerabil mai mic decît al celor pe care-i găsesc neinteresanți. Așa e viața!

Uneori sînt întrebat de unde știu ceea ce știu. Răspunsul e că nu știu. Caut să știu, învăț. E o mare bucurie să vrei mereu să înveți. Cel mai bun dascăl e lucrul (la cărți, articole, studii de tot felul). Public romane, povestiri, monografii de artă și articole politice sau economice (plecînd de la convingerea că scrisul în sine e o binecuvîntare. Și nu atît scrisul, cît gîndirul. Nu-mi dau seama cît e fier și cît experiență în procesul de diagnosticare a valorii — în care orice critic e implicat — dar trebuie să fie vorba și de fier. Colecționarii au numai în mod excepțional „studii de specialitate" în artă. Ei fac, în esență, travaliu de critic fără să beneficieze de o pregătire estetică susținută. Critică fac și negustorii de artă. Multă lume procedează critic în relație cu opera de artă, adeseori fără să o realizeze. Din dragoste pentru artă. Fierul, prin urmare, presupune iubire. Și o infinită încredere în pildele pe care ni le dă trecutul. Tot ce a fost va mai fi.

De fapt, nici nu sînt critic de artă. Sînt un scriitor de proză — care își ameliorează simțirea și mijloacele profesionale profitînd de sugestiile pe care oricare din noi le poate obține din studiul artelor vizuale și al lumii artiștilor.

TUDOR OCTAVIAN ■

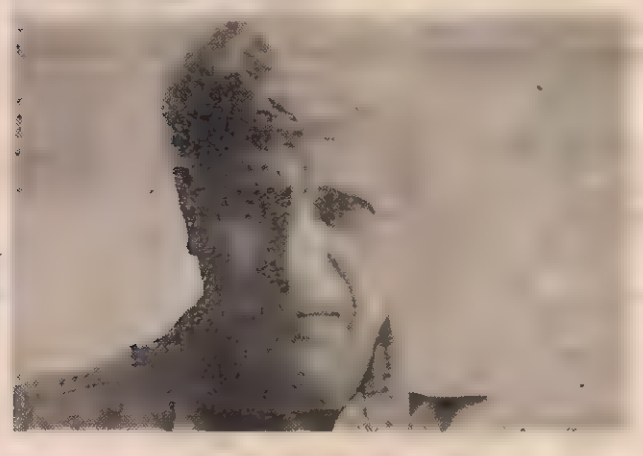

CRONICA LITERARĂ

Fostul meu student, George Arion, vrea un cronicar literar nou pentru noua serie a revistei Flacăra. Mă consultă în acest sens și, după ce iau la rînd pe toți combatanții din interiorul durei noastre discipline, mă opresc asupra lui Alex. Ștefănescu, fost și el student al Universității bucureștene. Este, vorba lui Nichita Stănescu, un bărbat țeapăn și zîmbit, om de nord, cu oasele tari. Îi place literatura și are ceea ce bătrînii noștri numeau capacitate de expresie. Îi doresc să înfrîngă în el resentimentele, să fie obiectiv, să se resemneze în fața evidenței (talentului), să apere totdeauna imperativul estetic și să nu uite niciodată că frumosul este binele în grad suprem.

EUGEN SIMION

Confesiune

Am început să scriu critică literară împotriva voinței mele. În anii studenției, Nicolae Manolescu a zîmbit ironic cînd i-am mărturisit că vreau să devin poet și mi-a cerut — dacă tot îmi plăcea poezia! — să-i aduc un articol despre Dimitrie Stelaru. I l-am adus. A doua zi m-a anunțat că l-a convins pe Ștefan Bănulescu să-mi încredințeze în „Luceafărul" o rubrică săptămînală de „Comentarii critice" (era în 1970 și aveam 22 de ani). Ah, atunci mi s-a părut „că pe cap îmi cade cerul". Nu era un răsfăț. Chiar mă copleșea imensa răspundere pe care trebuia să mi-o asum. Eugen Simion m-a împins, la rîndul său, cu un deget grăitos în prăpastia criticii. După ce am susținut în fața sa un examen de literatură română contemporană, m-a întrebat de ce nu mă ocup mai sistematic de critică. Am încercat să fac frondă și l-am răspuns că nu-mi convine condiția de critic literar, pentru că aceasta înseamnă să cari toată viața cu tine geamantane cu cărți și fișe. Un poet n-are nevoie decît de o foaie albă. Și Eugen Simion a zîmbit ironic. Mi-am dat seama, atunci, că nu mai am de ales.

În primii ani scriam critică literară cu un sentiment de provizorat și inadvertență. Simțeam că jucam un rol care nu mi se potrivea. În plus aveam senzația — pentru că mă obișnuisem în facultate să citesc numai capodopere ale literaturii universale — că toate cărțile autorilor contemporani sînt slabe. Ce am să mă fac? mă întrebam îngrijorat. Unde sînt Eminescu și Dostoievski, Blaga și Joyce? Am să scriu toată viața despre Damian Ureche și Ionel Bandrabur?

Pînă la urmă, m-am obișnuit cu noua situație, datorită conștiinciozității mele înnăscute, ca și unei resemnări specifice bucovinenilor. Așa cum un copac rămîne acolo unde s-a nimerit să crească, mulțumindu-se cu mica lui bucată de pămînt, bogată sau săracă în substanțe minerale, așa se împacă bucovinenii cu o situație dată și se străduiesc să o facă acceptabilă.

Am avut și norocul că în primii ani din deceniul opt — chiar și după emiterea nefastelor teze din iulie 1971 — literatura română era cuprinsă încă de frenezia afirmării generației lui Nichita Stănescu. Treptat, această frenezie mi s-a transmis. Am început să mă simt solidar cu literatura din țara mea și din timpul meu. Dar fără să-mi pierd luciditatea. N-am putut niciodată să trec cu vederea faptul că, la fiecare cîteva cărți demne de interes, apar și cîteva sute de cărți lipsite de valoare.

Foarte tare m-a mirat constatarea — și o spun fără să simulez naivitatea — că autorii se supără cînd declar în mod deschis că nu mi-a plăcut una sau alta din cărțile lor. Cum să se supere? Doar nu-și închipuie că m-ar putea constrînge să-mi placă! Și apoi, nu este oare în interesul lor să afle ce reacție provoacă **în mod real** cartea pe care au publicat-o? Cînd se face un sondaj de opinie, organizatorii sondajului se enervează oare în cazul că oamenii opriți și chestionați pe stradă dau alte răspunsuri decît cele așteptate? Dacă aș fi scriitor, nimic nu m-ar interesa mai mult decît să aflu opinia sinceră despre cărțile mele. Nu fiindcă aș fi masochist, ci pentru a-mi putea regla scrisul, prin feed-back, pentru a reuși să „văd" aria de rezonanță a mesajului meu și a-mi măsura astfel puterea, pentru a deveni conștient de mine însumi.

Și apoi, mai este ceva. Un critic literar nu scrie neapărat **pentru** scriitorul despre care scrie. Un critic literar se adresează, de fapt, publicului. Scriitorul în cauză ar trebui să nu se amestece deloc în această problemă (ar fi și o dovadă de demnitate). El ar trebui să la exemplu de la propriile sale personaje care nu protestează niciodată, nici atunci cînd sînt în mod flagrant nedreptățite. Se înțelege cumva de aici că un critic care comite injustiții are șanse să rămînă nepedepsit? Ar fi o greșeală să se înțeleagă așa. El va fi inevitabil sancționat, prin însuși faptul că în timp își va pierde creditul.

De-a lungul anilor am avut de suportat — de altfel, ca toți ceilalți critici literari — mari presiuni din partea multora dintre autorii despre care scrisesem sau urma să scriu. Și nu numai din partea lor, ci și din aceea a climatului literar în general. Se ajunsese în situația că aproape toată lumea lăuda pe toată lumea. Oficialitatea înăbușea manifestările polemice, pentru că voia să aibă liniște, și accepta doar campaniile duse cu un zel vinovat de revistele „Săptămîna" și „Luceafărul" împotriva autorilor refractari la înregimentare. Drept urmare, un critic onest nu-și putea permite să facă aprecieri realiste — deci nu întotdeauna favorabile — la adresa scriitorilor persecutați de autorități, era ca și cum s-ar fi asociat persecutorilor, cu atît mai mult cu cît despre protejații regimului, în majoritate niște impostori, oricum nu avea voie să spună ce crede."

Un tribut în elogii trebuie plătit potentaților zilei și din cauză că de ei depindea de multe ori publicarea articolelor și cărților de critică literară. Un critic care nu ar fi făcut absolut nici o concesie nu ar fi putut să publice niciodată, s-ar fi condamnat, deci, la inexistență.

Necontenit, de-a lungul anilor, m-a preocupat și m-a obsedat această problemă. Un model de independență a opiniei l-a constituit pentru mine atitudinea criticilor de la „România literară" — Nicolae Manolescu, Eugen Simion, Gabriel Dimisianu, Valeriu Cristea, Z. Ornea, Mircea Iorgulescu, Lucian Raicu și ceilalți —, adevărată redută a spiritului critic într-o perioadă de invazie a diletantismului și de (activ întreținută) confuzie a valorilor. Mi-ar fi plăcut să ajung să lucrez la „România literară", fie și pe poziția modestă a unui discipol aflat în preajma unor maeștri, dar viața n-a vrut să se întîmple așa. De această nostalgie nu cred că am să mă vindec vreodată.

În prezent — și sper că este vorba de un prezent etern — nu mai există nici un obstacol în calea unui critic care vrea să se exprime cu franchețe. Nici un obstacol și, deci, nici o scuză în cazul că el face totuși vreun compromis. Îmi propun ca susținînd cronica literară la „Flacăra" — revistă ursită să fie întotdeauna iubită de public — să mă folosesc din plin de acest moment favorabil. Nu am pretenția că voi reuși întotdeauna să fiu obiectiv — cine reușește? —, dar îi asigur pe cititori că voi fi întotdeauna sincer. Poate că opiniile mele, luate în considerare alături de ale altora, vor contribui la conturarea unei depline libertăți de exprimare, se vor dovedi utile pentru cititori. Dacă astfel, iar dacă se vor dovedi cîndva nu voi mai regreta că în tinerețe am renunțat la poezie, din cauza unor profesori care și-au folosit puterea de persuasiune și... farmecul pentru a mă convinge să ridic pe umeri piatra de Sisif a criticii literare.

ALEX. ȘTEFĂNESCU ■

SĂ NE CUNOAȘTEM CRONICARII

Îmi propuneți să mă opresc la un nume care să susțină cronica dumneavoastră. Aș opta pentru Grigore Constantinescu deoarece cred:

— în criticul de profesie și nu în compozitorul-cronicar (un adevăr atestat de întreaga istorie a muzicii)

— în criticul de înaltă profesionalitate (și Grigore Constantinescu are un strălucit doctorat în muzicologie)

— în muzicianul îndrăgostit de muzică (și Grigore Constantinescu este unul dintre profesioniștii care vin în sala de concert)

— în criticul cu frază limpede, directă, adresată tuturor cititorilor.

IOSIF SAVA ■

MUZICĂ

Ferestre de lumină

Mi se pare că astăzi, după mai bine de cincisprezece ani, regăsesc speranța în existența reală a iubirii mele pentru scrierea despre muzică. Adică îndrăznesc posibilitatea de a trece din nou de la supraviețuire profesională la viață, de la ocaziile puține și întîmplătoare de a spune ceva spre o continuitate de gîndire și adresare prin condei. Dar această impresie reprezintă o istorie prin care au trecut cei mai mulți, exceptînd înfipții, gălăgioșii, negustorii de vorbe pentru care nici măcar cenzura nu a existat, deoarece ofereau lecturii ceea ce se aștepta de la ei.

Ce înțeleg prin „scrierea despre muzică"? Iată o problemă pe care mereu mi-am pus-o, în relația cu propria mea viață. Aceasta cu atît mai mult cu cît gîndurile decurgînd din judecățile individuale se îndreptau și spre tinerii cu care lucrez, de mai multă vreme, la clasa mea de muzicologie de la Conservator. Deci, după o opinie treptat construită, activitatea de critic muzical-ziarist, rezumîndu-se la postura de recenzent al unor rapoarte asupra subiectelor la care au fost martori, îmi apare dintr-o dată, ieșită din perimetrul interesului general. Înlocuiesc cu bună știință această poziție cu cea a martorului implicat, a purtătorului de cuvînt chemat să facă publică o anumită atitudine față de ceea ce vede și aude. Nu în scopul autodemonstrărilor, ci în acela al servirii binelui și valorilor. Consemnările de tipul proceselor-verbale înseamnă, în cazul criticii, evaziune sau conjuncturism, după situație. Ele presupun relații, intercondiționări, ocolirea realității în favoarea aparențelor ce depind de forță și situație. De fapt ele convin cel mai bine pretențiilor unei cenzuri, cît de îngăduitoare, destinată a păzi pînă nu de mult evoluția unor nume și existența unor poziții, în detrimentul adevăratelor trasee artistice. Adică politizarea forțată la toate nivelurile, pe principiul lui „ce trebuie spus" în relația cu un fapt de viață (de artă în cazul muzicii). Spun acestea știind că asemenea atitudini nu au dispărut, ele sînt prea adînc implantate în mentalități. Consecința? Inexistența unei viziuni asupra „obiectivă" asupra avantajelor și dezavantajelor opiniilor independente.

Nici mie, nici studenților mei nu le indic un asemenea drum, pe care l-am evitat pe cît posibil și pînă acum. Mă consider și eu produsul unei foarte îndelungi perioade de supraveghere și manipulare în care, între semnatar și public, a existat **întotdeauna** „capul limpede" (al altuia!) atoatestiutor. Am trăit de multe ori jignirea de a vedea propriile gînduri corectate, amputate sau, chiar mai grav, altfel direcționate. Nu numai eu, ci mulți confrați de breaslă știm asta, știm ce se datorează redactorului sau conducătorului de publicație, chiar dacă uneori acțiunea lor semăna cu o pavăză sub care eram și noi protejați. De ce, în asemenea condiții, nu am abandonat? Poate în primul rînd din dragostea pentru această față a profesiunii mele. Uneori și de dragul unor artiști care așteptau ceva din dreptatea și recunoașterea meritată. Nu în ultimul rînd din încăpățînarea față de ceea ce vedeam scris, dorind de fiecare dată să se spună altceva decît pronia servire de interese, chiar fardată cu cele mai bune intenții.

Există o atracție irezistibilă pentru cuvîntul tipărit, pentru articolul de ziar supus acelei vieți efemere din care se alcătuiește marea cronică colectivă. Am resimțit întotdeauna acea emoție a apariției unui articol, trăire prioritară pentru mine, nealterată de respingeri, îndelungi așteptări, eșecuri și inconfortabile compromisiuni. Căci nu scrii pentru a face plăcere ci pentru a căuta, din multitudinea celor ce alcătuiesc viața, din cea a adevărurilor existente, pe cel mai aproape de realitate și convingeri. Cu gîndul la bine, spre mai bine.

Văd această rubrică cu scrieri despre muzică așa cum ar trebui să se contureze într-o publicație săptămînală care lasă cotidianelor grija cronicilor zilnice. Aș dori o hrănie a primelor sinteze izvorîte din selectarea manifestărilor și din relevarea evenimentelor. Printr-o periodicitate posibilă ar trebui să fie privite cu egală atenție toate compartimentele vieții noastre muzicale, de la stagiunile de concerte și teatru la aparițiile editoriale și discografice, luptînd cu aceeași afecțiune pentru maeștri și pentru cei ce sînt viitori maeștri, remarcînd mediocritatea, graba, improvizația, ieșirea din perimetrul cultural și moral. Este o dorință la început de drum care are, în esență ei, semnificația de a răspunde unei invitații formulate de revista **Flacăra**. Ar trebui să spun că această invitație mă onorează. Mai adevărat este însă faptul că ea mă emoționează profund, ca un dar de suflet pe care aș dori să-l merit. Mă gîndesc la țăranii noștri care nădăjduiau pămîntul pentru care au căzut eroii libertății neamului. Pentru a munci, obligîndu-se să-l trezească roadele tăinuite, clădindu-și o casă ce va rămîne urmașilor. Mă îndrept și eu, cu o asemenea nădejde, spre redacția revistei **Flacăra**. Ca spre o asemenea casă, cu ferestre de lumină și ușă primitoare, visată. Mi se pare că astăzi viitorul există din nou, dacă vom lupta să-l reconstruim. Pentru noi și cei care vor veni.

GRIGORE CONSTANTINESCU ■

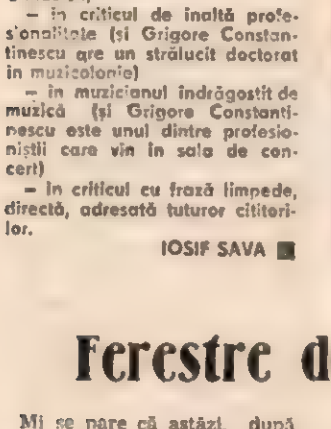

SERGIU CELIBIDACHE
NU MAI ESTE OASPETE LA EL ACASĂ

„CUVÎNTUL CA ATARE"

Domn*

În limba rusă, **tovar** înseamnă „marfă". S-ar părea că nu există vreo legătură între acesta și **tovarișc** pe care l-am preluat și noi ca **tovarăș**. O privire mai înapoi, în slava veche, ne dezvăluie și sensul de „bogăție". Nici așa n-am reușit să ne explicăm legătura, dacă nu ne-am da seama că, atît „marfa" cît și „bogăția" conțin ideea de „mult" („o mulțime de...").

Le cer scuze specialiștilor slaviști, colegii mei, dar, adresîndu-mă aici unui public larg sînt nevoit să reduc mult explicațiile păstrînd esențialul.

Așadar, cînd și românii și-au propus asocieri cu scopuri politice sau sociale, aveau nevoie de un apelativ. În secolul trecut acesta a fost **frate** (celebra societate „Frăția", înființată în 1843 de către Nicolae Bălcescu, Ion Ghica și Christian Teil, a consacrat apelativul). Demagogia l-a compromis, determinîndu-l pe Caragiale să-l ridiculizeze, prin Cațavencu: „Domnilor l.. Onorabili concetățeni l.. Fraților!.." **)

Apelativul **tovarăș** a intrat în limba română o dată cu constituirea mișcării socialiste („Tovarășe Ruscanu", se spune în „Jocul ielelor" al lui Camil Petrescu), fiind așadar preluat de comuniști ca marcă a mișcărilor de stînga, modelul fiind, desigur, cel al social-democrației ruseți.

Occidentul romanic, dar și germanic, a preluat, tot pentru mișcările de stînga, apelativul spaniol **camarada** care, de la sensul restrins de „coleg de cameră" (asemănător cu englezescul **roommate**), a ajuns la cel de „asociat într-o mișcare de idei". Ar fi putut prinde și la noi, dar soarta lui **camarad**, echivalentul românesc, a fost definitiv compromisă de către adoptarea lui ca apelativ legionar, cu toate că era folosit în armată fără conotații politice.

Ce s-a întîmplat cu **domu**?

Cuvînt de origine latină (**dominus**), **domn** a însemnat mai întîi, așa cum tot românul știe, „stăpîn", ajungîndu-se pînă la cel de „suveran", apoi a devenit apelativ comun.

De ce **tovarăș** și nu **doma**? Extinderea lui **tovarăș** ca apelativ general urmărește, fără îndoială, un scop: acela de a marca apartenența la o colectivitate, integrarea într-o „mulțime", nediferențierea individului de grupul la care aparține ***). Concomitent, **domn** se reîntoarce la sensul de „stăpîn" și, extins, de „persoană distinsă de o colectivitate ****".

*) Deplin conștient de acida constatare din proverbul: „După război, mulți viteji se-arată", îndrăznesc să mărturisesc că am gîndit și am scris acest articol cu mult înainte de 22 decembrie 1989. Am încercat chiar să-l public, dar e lesne de înțeles ezitarea redactorilor, făceam aluzie la un „Decret", nu? Notele atașate acum explicitează aluziile strecurate atunci

) Un exemplu de genialitate lingvistică la Caragiale: lanțul apelativelor este în același timp un **climax („creștere") și un **anticlimax** („descreștere"). „Domnilor!" (adică: „Dumneavoastră, persoane prezente aici"), „Onorabili concetățeni!" (adică: „Nu numai prezenți aici, dar și făcînd parte din aceeași comunitate cu cel care vă vorbește"), „Fraților!" (adică: „Atît de apropiați, încît vă simt ca făcînd parte din aceeași familie cu mine") formează **climaxul** care vrea să ne asigure de rolul de exponent pe care și-l asumă Cațavencu. **Anticlimaxul** e dat de interpretare: „Domnilor!" (apelativ comun), „Onorabili concetățeni!" (apelativ special, mai ales la întruniri, deci — demagogic), „Fraților!" (apelativ marcînd comuniunea de idei, deci — și mai demagogic).

***) Există și un scop ascuns: anularea personalității, individul nu mai este, de fapt, „individ", el este doar unul dintr-o mulțime. Dacă acest sens se potrivește oarecum cu spiritul de masă al popoarelor asiatice și slave, care acceptă ușor un singur stăpîn, un „tătuc", el este complet străin spiritului latin, favorabil afirmării individuale și totdeauna antidictatorial. O lectură atentă a lui Blaga („Trilogia culturii") aduce multe argumente acestei afirmații...

****) Ce înseamnă, de fapt, „Domnule!", într-o conversație? El se leagă în mod vădit de salutul „Servus!" sau „Ciao!" (provenit din latinescul **sclavus**), la sfîrșitul unei întîlniri, însemnînd: „Rămîn servitorul tău, gata să-ți fiu de folos!". Cînd mă adresez cuiva și îi spun **doma**, îi dau să înțeleagă că el va fi pentru un timp „stăpînul" meu în conversație, că sînt gata să-i ascult părerile, chiar dacă sînt diferite de ale mele, că îl consider o persoană detașată din mulțime. Cîtă modestie și cîtă politețe într-un simplu apelativ!

CEZAR TABARCEA ■

Panorama spectacolelor

Paștele reîmpăcării noastre

Recunosc, am fost și rămîn un teleast înverșunat — fie și de expresie bulgară în ultima instanță. Așa încît, legat fiind de evenimentele noastre, fie și culturale, reflectate cu cea mai mare intensitate de TVRL, îmi permit că deschizînd această panoramă să încep prin a mă opri la un spectacol televizat fără a încerca a face o practică din asta.

Mă refer la spectacolul tulburător adus pe ecranele TVRL de la Budapesta. Sincer să fiu mi-e greu să numesc actul artistic de la Budapesta un spectacol. El a fost altceva, nu-l pot defini, încerc doar: a fost un manifest audio-vizual, un manifest al unei, de ce să n-o spunem, reconcilieri între două popoare care de multă vreme au fost învrăjbite, injectate cu cele mai perfide otrăvuri. Cred că această manifestare poate fi, fără îndoială, trecută și pe orice agendă diplomatică. Fiindcă, în fapt, ceea ce s-a întîmplat la Budapesta a avut și un aspect diplomatic, în care tradiționala masă a tratativelor a fost înlocuită cu o imensă scenă în care ambasadorii a două popoare se aflau în armonie. Convorbirile au avut loc într-o atmosferă cordială, frățească, — ar suna sec un comunicat strict. Manifestarea a avut loc într-o atmosferă de înfrățire patetică, în plan uman și religios, în care „părțile" au semnat tratatul depunînd luminări aprinse la un loc rezervat martirilor Revoluției Române, spunem noi. Rolul principal l-a deținut, desigur, pastorul Laszlo Tökes, scînteia timișoreană a Revoluției, omul în jurul căruia mii de mîini s-au înfrățit, mii de trupuri de români, maghiari și germani au făcut un zid de apărare al Omeniei și Dreptății.

Și de data aceasta, pastorul Tökes a fost superb ținînd o exemplară predică bilingvă, citînd din Apostolul Pavel și îndemnîndu-ne „să fim adepți ai reîmpăcării prin harul Domnului". Revin, subliniind ideea acestui articol — nici un corp diplomatic din lume n-ar fi putut face ceea ce a făcut această manifestare, ceea ce a făcut pastorul Tökes. În fond, în seara desfășurării acestui exemplar, hai să-l zicem, spectacol, două popoare au sărbătorit Învierea Domnului, Paștele reîmpăcării noastre. În acest „spectacol" în care noi toți am aflat, sau am reaflat, sau am descoperit că avem același Dumnezeu, s-a spus din Eminescu, din Petőfi și Botta, s-a spus „Crezul", s-a spus „Tatăl nostru". S-a cîntat „Hristos a Înviat".

Adevărat a Înviat!

GEORGE STANCA ■

Despre consecințele aplicării ilegale a invențiilor „ilegale" – pentru că legea era făcută să blocheze, și nu să destupe minți le creatoare ● „Nimic n-o să le spele păcatele" – spun fabricanții de săpunuri ● Reacția în lanț a întîrzierilor de la Cernavodă.

Alarmă la invenții!

Inteligență pierdută

Despre efectele catastrofale ale Legii din 1974, privind regimul invențiilor și inovațiilor, mai vorbit în paginile revistei „Flacăra". Ca unul ce lucrez de ani buni la Oficiul de Stat pentru Invenții și Mărci, mi-a fost dat nu de puține ori, stînd de vorbă cu diverse persoane hărăzite cu talent pentru creația tehnică și științifică originală, să aud invariabil același răspuns : „De ce să înregistrez soluția tehnică ? Ca să aștept 4—5 ani pînă ea se aplică, iar apoi să fiu recompensat cu o sumă ridicolă ?". Sau : „Ce sens are ca invenția mea să fie valorificată în străinătate, cînd din valuta încasată eu nu primesc absolut nimic ?".

În această situație foarte mulți specialiști din întreprinderi sau institute de cercetări au introdus în producție invențiile lor fără să le acopere prin brevete. Procedînd în acest mod (perfect explicabil în condițiile date) au fost scoase pe piață invenții neprotejate, fapt ce s-a repercutat negativ asupra economiei naționale. În primul rînd a fost văduvit patrimoniul științific și tehnic autohton. În al doilea rînd, este știut faptul că un produs exportat sub diferite forme (piese, tehnologii, utilaje) este cu atît mai valoros, mai competitiv, cu cît el are înglobată mai multă inteligență acoperită prin brevete. În sfîrșit, trebuie să mai arătăm că regimul draconic și irațional de economii, instituit de fosta stăpînire, a făcut imposibilă, cu rare excepții, brevetarea invențiilor românești peste hotare. Or, o invenție valoroasă, care nu se bucură de o asemenea protecție internațională, devine un bun public. Cine trece, poate întinde mîna să ia din grădina mea.

Iată cîteva exemple :

Pe șantierele de construcții navale ale țării, au fost introduse de mai multe ori modificări la aparatura de bord, aducîndu-se prin aceasta avantaje tehnice și operaționale importante în asigurarea conducerii și deplasării navei. Dar specialistul din străinătate are ochiul ager și știe să profite imediat de imprudența sau naivitatea concurentului. Nava românească a fost vîndută unui armator străin, care a preluat de îndată soluția tehnică românească și a refuzat apoi să mai cumpere și alte nave din România.

S-a mai întîmplat ca la o linie de fabricare a țevilor, importată de peste hotare, un lucrător român de la montaj, în perioada de probe tehnologice, să propună și să aplice o îmbunătățire tehnică. Pe această cale, s-a înregistrat o creștere a capacității de fabricație. Dar delegatul străin, aflat la fața locului, a băgat ideea într-un sertar al minții și, odată ajuns acasă, a introdus-o în proiectarea liniei, pe care a vîndut-o ulterior, la un preț mai mare, unor parteneri din alte țări.

Mai notăm apoi că nu de puține ori, inventatori români, în special tineri, au participat cu creații originale la diferite expoziții internaționale. Operele lor, brevetate în țară, dar neacoperite prin brevete internaționale, au fost o adevărată mană cerească pentru vînătorii de inteligență. Ei au preluat invențiile românești, le-au introdus în diferite produse pe care le-au pus în vînzare, uneori oferindu-le chiar țării noastre.

Ani la rînd, inteligența tehnică și științifică națională s-a scurs, prin diferite canale, peste hotarele României. Această situație nu mai poate fi tolerată. Tocmai de aceea, pînă la întocmirea și promulgarea unei noi legi care să reglementeze statutul inventatorului și inovatorului, în special, mai judicioasa și echitabila recompensare a muncii lui, — este necesar să se procedeze de urgență la modificarea și completarea unor articole din Legea 62/1974 și Decretul 93/1976, astfel încît autorii și titularii de invenție să fie stimulați material în raport cu contribuția tehnică și economică pe care o aduc prin aplicarea soluțiilor tehnice brevetate. Economia națională, rămasă din punct de vedere tehnic și tehnologic la o mare distanță de nivelul tehnicii mondiale, are mai mare nevoie ca oricînd de acest fiion de aur care se cheamă : inventica românească.

Ing. IONA GORAN ■
OFICIUL DE STAT PENTRU INVENȚII ȘI MĂRCI

SĂPUNUL S-A SPĂLAT DE PROSTIE

Ca un blestem a bîntuit gîndirea schiloadă a celor doi ctitori de harababură și suferință. N-a existat ungher al vieții noastre necăjite unde să nu se simtă suflarea ei otrăvită. Chiar și în baie ne pîndea un decret ceaușist. Decretul săpunului. Duetul sinistru a făcut spume la gură zbierînd indicații privitoare la o nouă fabricare a lui. De atunci, săpunul nu s-a mai îmbrăcat niciodată în spumă. A devenit un fel de bucată de lemn, cu miros dubios care nu reușea să producă decît o mizgă lipicioasă. Efectul de spălare ? Ca vai de lume! Murdăria putea să-i dea cu tifla. Încătușat în prevederile strîmbe ale decretului, săpunul a purtat în spate ani de zile o poveste tristă.

„În sălița de la c.c. I s-a hotărît o soartă bolnavă, pipernicită, povestește cu năduf Doina Hanganu, directoarea Întreprinderii de Săpun „Stela. În 1971, produceam 30 de sortimente de săpun de calitate, fiecare cu personalitatea lui. Majoritatea costau 4—5 lei. Acest mijloc elementar de igienă reprezintă unul din parametrii esențiali de apreciere a nivelului de trai. „Cel mai iubit fiu al poporului" ne-a acuzat că producția noastră suferă de lux. A redus gama de sortimente la 7 și a dispus dublarea prețului. Nici n-a vrut să mai audă de grăsimile animale, componente de bază ale oricărui săpun. Materia noastră primă lua drumul Alimentarelor ca hrană pentru oameni. A conceput imediat o altă rețetă pentru săpun: cu grăsimi tehnice, de fapt cadavre de animale moarte de boală și lețuri de cîini de la ecarisaj. Uleiul de cocos din import, cel ce produce spumarea, a devenit prohibit". Aflăm că nici academiciana; cea care n-a descifrat niciodată tainele acordului dintre subiect și predicat, nu s-a lăsat mai prejos. A așezat și ea jegul prostiei peste noua formulă a săpunului, concepută „după ultimele cuceriri ale științei". Directoarea Doina Hanganu își amintește de indicațiile cabinetului 2: „S-a revoltat că rețeta conținea și parfumuri și ne-a dictat să adăugăm pelin cum făcea mama ei la țară. Cum să introducem buruieni și bețe în vasele de 50 de tone? „Să faceți săpun din petrol, asemănătoare celui negru din timpul războiului", a concluzionat chimista atotștiutoare. Numai că, nici un manual nu menționează că țițeiul s-ar putea transforma în săpun. Eram cu toții disperați. Am reușit totuși să mascăm în rețetă și ceva cantități de grăsime animală sub denumirea de categoria a treia și să menținem unele arome. Cu toată această echilibristică, săpunul se prezenta jalnic. Știam să producem sortimente superioare dar decretul ne legase mîinile și mintea. Într-o zi, mă aflam într-un magazin cînd o femeie critica vehement și absolut justificat calitatea săpunului. Am ieșit pe ușă cu purpură în obraji. Pentru loturile de export și pentru gospodăria de partid se găseau însă toate materialele necesare.

Adevărată politică de apartheid și în domeniul spălatului, Nouă, „negrilor" din țară, săpun bun doar de uns frînghia, pentru clan, Rexona. O industrie destinată nevoilor omului a fost obligată să funcționeze numai în marșarier. Pînă la 22 decembrie, ziua-hotar dintre „era noastră" și „înaintea erei noastre". Acum, în halele Întreprinderii Stela parcă și-au dat întîlnire toate miresmele primăverii. „Am scăpat de izul de rînced, îmbibat și în haine", spune operatoarea Voica Ilioiu. Mirosase cu nesaț un Oana-Lux decupat de mașină. „Venim cu plăcere la fabrică. Parcă intrăm într-o florărie. Ți-e mai mare dragul să-ți acoperi mîinile cu clăbuc parfumat. Nici să ne spălăm civilizat nu ne mai permiteau tiranii. Nimic n-o să le spele păcatele față de poporul acesta". Ioana Niță dirijează alergarea săpunurilor pe bandă. „Și culorile lor sînt vesele, spune. Ca inima noastră de acum. Poate părea exagerat, dar mi se pare că și utilajele funcționează mai bine. Au pornit în aceste zile spre magazine sortimente fabricate după formulele pentru export". Tînăra Daniela Neacșu abia a scăpat de gloanțe și bîte în seara de 21. De atunci, împreună cu celelalte fete, a fabricat mereu săpun. Unul de care nu se mai rușinează. Ne arată palmele. Trandafirii, catifelate. Noul sortiment „Flori de munte" nu-i mai sapă crăpături în palme. Excesul de leșie din rețetele impuse de decretul ceaușist îi provoca adesea alergii. Pielea se asprise. Acum nu mai are nici o reținere cînd prietenul o ține de mînă.

„Încă de la sfîrșitul lui decembrie, am revenit la rețetele noastre de acum 25 de ani, explică șeful de secție Nicolae Marin. S-a renunțat la grăsimile tehnice distrugătoare ale calității. Toate stocurile de ulei de cocos și parfumuri destinate producției pentru export se folosesc acum pentru săpunurile deja livrate pieței interne. În ianuarie s-au produs 300 t de săpun de toaletă Oana Lux, Oana, Dalia, și 500 t de săpun de rufe, chiar și el cu ulei de cocos pentru spumare. Toate cantitățile au luat drumul magazinelor. O mare parte din acestea însă vor mai fi îmbrăcate în ambalaje cu denumirile vechi. Pînă la epuizarea stocului de hîrtie tipărită. Menționăm însă că toate săpunurile, deși încă în „haine" vechi, s-au fabricat conform formulelor îmbunătățite. Conțin 17 la sută ulei de cocos, grăsimi animale superioare și parfumuri din import. În afara noului sortiment „Flori de munte", producem acum și „Catifelin" și „Stil" după rețeta comandată cîndva de Comturist. Să se bucure și bietul român cînd intră în baie, să poată în sfîrșit mirosi frumos. Ne-am propus să diversificăm în continuare producția cu numeroase sortimente noi, de calitate superioară. Ele vor înlocui treptat tipurile vechi transformate în adevărat coșmar pentru oameni. Am făcut acest salt calitativ fără a majora prețul. Datoria noastră de conștiință este de a satisface mai întîi cu produse de calitate necesarul populației și apoi de a exporta surplusul pentru amortizarea componentelor importate".

Maistrul Constantin Rozescu e unul din săpunarii bătrîni. De 42 de ani fierbe în cazane uriașe grăsimile și soda. N-are nevoie de aparate de măsură și control. Pune pe limbă puțin amestec și află la precizie de zecimală excesul de leșie. „Indicațiile aiurea din ultimii ani ne-au făcut să ne batem joc de meserie. Să cunoști secretele săpunului și să fii obligat prin decrete să lucrezi prost e o crimă. Priveam zațul cenușiu și rău mirositor din utilaje și cînd mă gîndeam că e destinat de fapt curățeniei îmi venea lehamite. Acum din nou, lava fierbinte seamănă cu un aluat de cozonac. Dacă îi picurăm ceva parfumuri din cele de vîrf, putem sta cu privirea sus și în fața „Fa"-ului. Săpunul nostru s-a spălat de prostie". Primele săpunuri din noile șarje au ajuns la soldații de pe tancurile din Piața Palatului.

FLORIN CONDURĂȚEANU ■

SĂ NE OPRIM LA TIMP!

Avînd în vedere cheltuielile efectuate de vechiul regim pentru o serie de lucrări care nu răspundeau necesităților societății românești în timp și spațiu.

Pentru corelarea noilor cheltuieli cu nevoile societății după REVOLUȚIE și pentru respectarea LEGII ECONOMICE DE DEZVOLTARE A SOCIETĂȚII ÎN ANSAMBLU, conform căreia perioada optimă pentru construcția centralelor nucleroelectrice a fost 1950—1975 și nu ultimul segment 1990—2000 al perioadei de ieșire din criză a societății omenești, cînd vor apărea alte noi surse de energie, de exemplu, energia de fuziune nucleară, PROPUN GUVERNULUI ȘI MINISTERULUI ENERGIEI ELECTRICE :

APROBAREA LUCRĂRILOR de construcție la Centrala Nuclearo-Electrică de la Cernavodă NUMAI PENTRU GRUPUL I (700 MWe) pentru care domnul director John P. Karger afirma în ADEVĂRUL din 18 ianuarie 1990 că sînt asigurate 98—99 la sută din furniturile canadiene și circa 80—85 la sută din cele românești și CEL MULT PENTRU GRUPUL 2 (700 MWe) pentru care se afirmă că cifrele sînt apropiate de cele de la grupul 1.

În felul acesta, în perioada 2000—2025 țara noastră poate promova investițiile pentru una sau mai multe surse noi de energie care se vor dezvolta pe plan mondial și va evita decalajul care se înregistrează astăzi cu centralele de fisiune nucleară — cînd alții le exploatează, noi le construim (grupul 1—1994). Pe lîngă aceasta, se vor reduce eforturile valutare și financiare cu circa 20 miliarde lei pentru fiecare grup și se va contribui la protejarea mediului înconjurător prin reducerea deșeurilor radioactive.

În baza legii menționate mai sus și a consecințelor negative în cazul nerespectării ei, consider că este momentul de a renunța la grupurile 3, 4 și 5 ale Centralei Nuclearo-Electrice de la Cernavodă.

Dr. ing. FLOREA SCARLAT ■
DIRECTORUL SOCIETĂȚII MIXTE ROMÂNO-BRITANICE GEC-RON
(din partea română)

Pentru agenda guvernului

● Locuitorii orașului-martir Sibiu roagă să fie ajutați cu alimente, așa fel încît să se desființeze „rațiile", cumpărate pe „cartele" la produsele de bază (ulei, zahăr, făină, orez, carne, produse din carne).

● Complexele avicole de pe teritoriul județului suferă acut de lipsa furajelor. Nu au nici 1/3 din necesar ; în consecință — producții tot mai scăzute de ouă și carne.

● Urgente precizări în sectorul construcției de locuințe. Cine stabilește regimul de înălțime în orașe ? Tipurile de apartamente și suprafața acestora ? Prețul de cost ? Institutele și centrele de proiectări — din lipsa acestor clarificări — nu au comenzi, nu au contracte și astfel nu au de lucru, nu-și ciștigă salariile.

● Reglementări privind procurarea materialelor de construcții pentru particularii care doresc să-și construiască în orașe case proprietate personală. Cu ce antreprize de construcții pot încheia contracte ?

Ce e nou în școala noastră?

Invitația la colaborare lansată profesorilor de revista noastră a stîrnit cîteva prime ecouri (nu le luăm în considerare pe cele nesemnate), care atestă că slujitorii școlii românești sînt singurii în drept să-și apere dinăuntrul propriilor lor destine statutul de avangardiști ai lumii de mîine : elevii din jurul dascălilor sînt numai provizoriu copii, ei vor fi schimbul pe umerii căruia lumea de azi își va sprijini întreaga greutate în succesiunea neîntreruptă a generațiilor. Din scrisorile primite pînă acum la redacție selectăm două, distincte prin seriozitatea cu care tratează probleme aflate la ordinea fierbinte a zilei. Una dintre ele surprinde prin exactitatea diagnosticului social, propunînd cîteva măsuri, de o precizie riguros didactică, pe care le supunem atenției Ministerului Învățămîntului. O altă scrisoare, venind din Galați, este o patetică pledoarie pentru demnitatea condiției de dascăl, cum numai un om care și-a făcut din catedră un loc de intensă ardere sufletească ar fi putut scrie. Cele două texte pe care le publicăm în numărul acesta al revistei se completează, rigoarea unuia intră în directă complementaritate cu căldura sufletească, dramatismul și incisivitatea celuilalt. Așteptăm în continuare și alte opinii, în special axate pe creativizarea învățămîntului românesc.

ION ZUBAȘCU ■

Cîteva propuneri

Soluționarea stării tensionate ține de înțelegerea și armonizarea poziției și intereselor tuturor părților (titulari, suplinitori, navetiști, stagiari, foști activiști cu catedre rezervate, minorități naționale), fără a destabiliza procesul de învățămînt și situația posturilor (șomaj, respectiv lipsa de cadre la clase).

Categoria suplinitorilor (formată din titulari și navetiști titulari care și-au dat demisia) a avut curajul de a renunța la titularizare, asumîndu-și nu puține riscuri (transformate de multe ori în crude realități) ; contract de muncă pe durată de un an, posibilitatea ca titularul să ocupe postul în mijlocul anului școlar, ori de a rămîne fără slujbă la sfîrșitul anului, normă incompletă, catedră împărțită în mai multe unități școlare etc.

În opinia noastră, navetiștii îndreptățiți la titularizare în orașele mari sînt limitativ : șefi de promoție din perioada 1981—1986 (din momentul în care nu s-au mai făcut repartiții în orașele mari), care nu au beneficiat de repartiție în orașele mari, sau au fost repartizați în producție fără drept de susținere a examenului de definitivare în învățămînt (fără să fi fost șefi de promoție prin adăugarea la medie a 50 de sutimi pentru activitatea ASC) ; cazuri de boală ; restringeri de catedră ; îndepărtarea din învățămînt din motive politice.

În concluzie propunem :

— titularizarea la cerere, în școlile în care își desfășoară activitatea didactică, a profesorilor suplinitori cu definitivat (dacă predau la mai multe școli, să-și aleagă în mod liber școala) ;

— profesorii suplinitori care funcționează ca învățători să fie plătiți ca profesori. Cei ce doresc să treacă pe postul de profesori să fie încadrați în funcție de criterii ca : diploma de învățămînt superior și nu de institut pedagogic ; să fi întrerupt predarea în învățămîntul gimnazial sau liceal cu maximum 3—5 ani în urmă ; grade ; vechime ; merite profesionale.

— catedrele rămase vacante în urma scăderii normei didactice și a numărului de elevi din clase să fie distribuite în cinci categorii: a) pentru transferul în orașe mari a unor profesori navetiști conform celor arătate la punctul 8 ; b) pentru transferul stagiarilor conform celor arătate la punctul 9 ; c) pentru concurs în vederea ocupării catedrelor vacante de către stagiari titulari și suplinitori titulari fără repartiție guvernamentală și fără examen de definitivat ; d) concurs pentru alte cadre didactice doritoare să-și schimbe locul de muncă ; e) concurs pentru proaspeți absolvenți. Procentul de locuri acordat celor cinci categorii să fie proporțional cu numărul cererilor înregistrate.

— pentru profesorii navetiști să se asigure facilități ca de pildă : scăderea normei didactice, spor de salariu similar sporului de salariu care se acordă în unele sectoare din economie pentru condiții grele de muncă.

Prof. DAN GRĂDINARU ■
Lic. D. Petrescu
Prof. CRISTIAN GRĂDINARU ■
Șc. gen. nr. 85, București

Discuțiile ample din presă asupra calității de titular sau suplinitor a unui profesor nu sînt dintre cele menite să redreseze grabnic sistemul de învățămînt românesc, deoarece nu abordează problemele de fond ale acestei componente vitale a societății. Graba cu care suplinitorii s-au grăbit să-și revendice drepturile, în mijlocul anului școlar, organizînd mitinguri într-o perioadă cînd atenția trebuia concentrată asupra începutului de trimestru, în condiții fără precedent în ultimii 45 de ani, nu pledează pentru buna lor credință.

Atît profesorii titulari cît și suplinitorii sînt produsul aceluiași institut de învățămînt superior și au beneficiat de o notare unitară, atît în facultate cît și la examenele postuniversitare. Salarizarea titularilor și suplinitorilor este identică, dar în privința vacanțelor, lucrurile se schimbă : suplinitorii au, de regulă, concediu de la 1 iulie la 1 septembrie, conform legii, pe cînd titularii sînt (au fost) „caii de bătaie" ai spectacolelor de 23 august (activitate 21 iulie—25 august), ai igienizării școlilor (făcută prin participarea efectivă, cu bidineaua, găleata și cîrpa), ai reorientării școlare (pînă la 18 iulie), ai comisiilor de admitere în treapta I de liceu (pînă la 10 iulie). La 1 septembrie, titularii școlilor sînt aceia care răspund de pregătirea localului, întrucît suplinitorii, chiar dacă au decizie de la 1 septembrie, nu știu ce clase primesc, sau — de regulă — nu au dirigenție.

Examenul de gradul al II-lea este cel mai dur pe care l-am susținut, întrucît timp de patru ore trebuia să abordez, cu competență și dezinvoltură, un subiect de teorie și istorie literară, unul de lingvistică și unul de metodică, proba scrisă fiind obligatorie. De ce acum, în toate discuțiile din presă, există oameni care refuză concursul profesional ?

La sesiunile de comunicări științifice au participat și s-au afirmat toți cei care n-au dorit să parcurgă triada „rutină-rugină-ruină". E adevărat că această participare nu implica nici o responsabilitate din partea conducerii școlii în privința asigurării unui timp de studiu suplimentar, sau o diminuare a sarcinilor referitoare la borcane, cîrpe, măturatul străzilor, spălatul claselor. Chiar și în aceste condiții, școala românească a dat reprezentanți valoroși la olimpiadele internaționale, specialiști care s-au afirmat în țară și în străinătate. Unui suplinitor fără continuitate la clasă nu i s-au cerut niciodată performanțe.

Prin repartiție guvernamentală, mă număr printre titularii unei școli mari, cu trei ture și peste 2000 de elevi. Știu de 16 ani ce înseamnă să începi anul școlar cu vopsitul claselor și curățatul parchetului, cu recensămîntul obligatoriu, ca după practica agricolă de toamnă să-ți dai seama că e deja noiembrie, că se apropie tezele și olimpiadele, că răspunzi de pregătirea a două (sau chiar trei) clase de a VIII-a. Însemnate, orele pot fi cinci pe zi, dar pot fi și șapte, pentru că spațiul se cuvine

Titulari și suplinitori

utilizat la maximum, în condițiile în care, între ieșirea a 500 de elevi și intrarea altor 500, este o pauză de un sfert de oră.

Știați că, din 1983/1984, titularii au fost încadrați la maximum cu 22, pînă la 25 de ore ? Că tot lor le-au revenit sarcinile permanente transmise prin organizația de partid sau pionieri (orientare școlară, patrule școlare, concursuri de tipul „Mărețe ctitorii...", evidența elevilor cu frecvența slabă, distribuirea biletelor pentru **orice** : tombole, concursuri, spectacole, timbre) ? Toate se desfășurau în afara orelor și dirigenția devenea o povară, pentru că nu modela caractere, ci îndeplinea mai ales o muncă administrativă de stringere a fondurilor. V-ați gîndit cît timp pretinde corectarea unei compuneri, a unei lucrări de control și a unei teze trimestriale pentru un număr de 200 de elevi, cîți cuprinde o catedră de limba română ?

Problema titularilor și suplinitorilor este o falsă problemă fundamentală a învățămîntului. Profesorii dumneavoastră nu v-au rămas în memorie prin calitatea lor de titulari, sau suplinitori, ci prin aceea de profesori buni sau fără cheamare pentru această profesiune.

Deși comparația vădește lipsă de modestie, mi-aș permite să așez profesorii titulari alături de militari și țărani, trei categorii socio-profesionale care n-au cerut nimic la 22 Decembrie încoace, deși dînd responsabilitatea și darea necesară așezării lucrurilor în făgașul lor normal. Și mir că acei care și-au cerut imediat drepturile sînt tocmai cei din cauza cărora, ani în șir, nu se putea crea nici un curent de opinie într-o școală, fiind adepți convinși ai dictonului : „capul plecat, sabia nu-l taie".

Mi se pare acum extraordinar (nu numai mie, ci tuturor colegilor mei cu dragoste de meserie) că nu mai sîntem obsedați de sentimentul culpabilității permanente în fața neputinței de a rezolva toate sarcinile care începeau cu „trebuie", de la informarea politică scrisă și pînă la convocarea alegătorilor la urne, bătînd din ușă în ușă, la zeci de apartamente. Însă consider că problemele învățămîntului trebuie abordate în detaliu, cu competență dar și cu răbdare, fără a ne opri doar la evidențe. Mutațiile se cer operate în profunzime, dar nu sub formă de experiment pe o promoție. Dacă experimentul sufocă, cum recuperăm ce s-a pierdut? Nu cumva liceele industriale, legarea învățămîntului cu practica și producția, clasele de 40 de elevi, mărirea catedrelor pînă la 25 de ore au fost tot experimente ?

Prof. ELENA TUDORACHE ■
Șc. gen. nr. 43, Galați

RĂSPUNS

Articolul „Ce e nou în școala noastră ?", publicat în Flacăra **din 5 februarie, care v-a stîrnit textul publicat mai sus, nu viza profesorii titulari, ca categorie socială opusă suplinitorilor, ci** mediocritatea **la catedră, indiferent cărei și denumire ar avea. Răspunsul dvs. se situează din start pe o pistă pe care articolul vizat nici n-o conține, nici n-o presupune. Vă rog să recitiți, în acest sens, articolul ! Scrisoarea dvs. este, însă, atît de sufletește scrisă încît nici nu mai contează acum motivul care a declanșat-o. Ne bucurăm că există în școlile noastre profesori ca dvs. și am dori ca numărul lor să fie cît mai mare, spre folosul generațiilor viitoare ale țării. Calitatea oamenilor de mîine depinde de calitatea oamenilor de azi care îi educă pe viitorii oameni. Aceasta este ideea pentru care pledăm acum împreună. Vă așteptăm în continuare.**

I. Z. ■

DESIGN

Mulțumim domnului profesor univ. arh. Salvanu pentru acest apel (rev. „Flacăra" nr. 3 din 19 ianuarie 1990) pe care personal îl înțeleg în ideea unirii întregii activități de design din țară.

Mă numesc Rusu Dan, sînt arhitect conductor la Întreprinderea județeană de industrie mică Sibiu, și împreună cu colegul meu Bozan Mircea am inițiat **Bienala de design Sibiu '88**, fiind încredințați că numai prin design economia națională își poate valorifica la nivel mondial potențialul real. Cunoscînd scindările dintre diferite grupuri de designeri din București și dintre cele două școli de design din Cluj și București, situație tensionată, deloc benefică liderilor, celorlalți designeri din „subordine", cît, mai ales, designului național, țin să amintesc:

1. În curînd, „explozia" economică va impune necesitatea unui număr foarte mare de designeri (care deocamdată lipsesc) ;

2. Din totalul de aproximativ 160—180 designeri diplomați doar circa 50 la sută mai sînt în țară ;

3. În schema funcțională a întreprinderilor nu există post de designer ;

4. Cred că trebuie recunoscute și meritele a numeroși arhitecți profesioniști întru design (domnul profesor Salvanu este arhitect) sau ale altor creatori neabsolvenți ai facultății de design.

Nu înseamnă că susțin lipsa de competență, amatorismul diletant în această atît de complexă și pretențioasă artă-știință.

Propun astfel tuturor celor ce trudesc cu responsabilitate în acest domeniu, renunțînd la vechile conflicte (reale sau imaginare), să ne unim cu toții în jurul DESIGNULUI și cerințelor lui la nivel național.

Susțin deci următoarele direcții spre analiză :

A) Înființarea Asociației naționale de design industrial care :

— să creeze condiții pentru primiri în asociație după ce pretendenții dau dovada activității concrete, analizîndu-se cu exigență creația, indiferent de diploma creatorului (designer, arhitect, grafician etc.) ; să editeze o revistă de specialitate ; să ducă o campanie de explicitare și popularizare a conceptului de design ; să împartă în mod obiectiv burse de studii, să realizeze schimburi de experiență cu asociații din alte țări, să organizeze concursuri și saloane de design, zonale sau naționale ; să analizeze condiția profesională a designerului, să o apere și să creeze condiții de desfășurare a activității designerului atît în întreprinderi cît și în alte forme de manifestare.

B) **La nivel de stat** consider necesară crearea în cadrul **Ministerului Economiei a unui serviciu de marketing și design** care să direcționeze întreaga activitate de creație, apărînd interesele designului.

De asemenea tot în acest cadru să se creeze un oficiu de centralizare și indexare la nivelul național a proiectelor-creații care să poată ajuta sectoarele economice prin cumpărarea de licențe.

C) Reorganizarea învățămîntului :

1) Învățămîntul superior să-și mărească cu numărul de absolvenți, iar organizatoric să iasă de sub tutela artelor plastice, o alăturare-colaborare firească fiind cu școala de arhitectură.

2) Să se organizeze licee zonale de design cu specialitățile : ● design — industrial ; ● design — arhitectural ; ● grafic — design.

Orașele în care să se organizeze aceste licee să fie : Timișoara, Cluj, Sibiu, Tg. Mureș, Iași, București și Craiova, unde să se formeze și să se atragă talente din respectivele zone.

3) Să se înființeze cursuri postuniversitare de design, urmărindu-se îmbinarea între creația tehnică și cea artistică (aceasta din urmă recunoscută ca element valoros de marketing).

Ultimele direcții în designul mondial urmăresc pregătirea paralelă design-inginerie introducîndu-se în învățămîntul ingineresc unele studii de design susținute de următoarele caracteristici : designul e specializat în reprezentarea spațială a obiectelor și comunicarea astfel a ideilor ce pot conferi acestor obiecte aspect atractiv, iar inginerul posedă abilitatea tehnică apt să introducă eficient în forma concepută funcțiunile destinate.

În final doresc ca rezultatul întregii activități să fie familiarizarea tuturor cu conceptul de design și mai ales... să ne familiarizăm cu produse atractive, rezultante ale creației de design.

DAN RUSU ■

P. S. : Între timp, s-a adresat redacției noastre un Comitet de inițiativă (prin persoana domnului Mircea Ivănescu de la Institutul de cercetări și proiectări pentru mecanică fină București, anunțîndu-ne că, luni 12.02 a.c., s-a constituit Societatea Română de Design, cu sediul în București. Vom reveni cu amănunte asupra a ceea ce își propune să realizeze acest organism.

CINE A FOST ÎMPOTRIVA JUDEȚULUI

Stimate domnule redactor șef

...În ciclul de texte „Flacăra cenzurată" poate fi tipărit și acest text ce urma să fie publicat în august '88 ca un tragic preludiu la centenarul eminescian. Inzorii s-au recunoscut în oribilul Grama și similitudinile între intoleranța lor „vigilentă" și nimicirea mitului eminescian încercată de canonicul blăjean i-au obligat să interzică apariția unui articol cel puțin incomod.

Aș dori ca el să vadă lumina tiparului cu atît mai mult cu cît, din păcate, spectrul apariției unor noi Calibani ai culturii, îndepărtat — credeam — în cîteva ore de entuziasm revolut e, totuși, încă posibil...

G. T.

Întîmplarea (fericită ? nefericită ?) mi-a adus în bibliotecă un minuscul op cu coperți albastre, cu tipar fin, cu litera plină de grație. Coperta originală, legătorul nu a păstrat-o. Pe cea interioară citesc : Biblioteca „Unirei" **Mihailu Eminescu Studiu critic cu Blașiu 1891 Tipografia Seminariului archidiecesanu.**

Așadar...

Iat-o ! E o carte ce ar fi fost bine să nu existe dar pe care mi-o doresc de foarte mulți ani. N-am văzut-o niciodată. O „știu" doar din copiosy citate.

Îmi par un Maigret chinuit de o enigmă și pus bruse în fața unei mărturii-dovezi copleșitoare. Așadar... M-am împroprietărit cu prima carte ce i-a fost dedicată lui Eminescu atunci cînd țărîna de pe mormîntul său de la Bellu era încă neuscată și producea, prosper, al doilea rînd de iarbă peste oseminte celeste. Cartea lui Grama. A lui Alexandru Grama.

Cine va fi avut atîta îngăduință încît nu numai că nu a distrus cartea dar s-a și scălît pe ea cu cerneală neagră și l-a tocmit veșmînt trainic, din mușama albastră ? ...în iubitor de... Grama ? ...ă ceva nu se există. Conservatorul „pios", cred eu a vrut doar ca urma sinistră să nu piară, s-o mai aibă și altcineva, altcînd, sub ochi spre cinstită judecată.

E știut, acest Grama nu s-a mulțumit să-l nege vulgar, violent, pe Eminescu dar a și încercat, cu toată greutatea „funcției" sale pe lîngă divinitate și a „studiilor" făloase să ridiculizeze geniul, împingîndu-l în bolgiile uitării și nemaiîngăduind să-i fie nici măcar numele rostit. Deși postum, rămas practic fără obiect, atacul a fost la „persoană" cum se zice și a fost imund, executat cu gustul crimei.

De ce scoatem acest nume și îi dăm tiparului acum în prag de centenar eminescian? Fiindcă el, Grama a devenit un simbol cu adevărat nepieritor, al deznădăjduitei nepotințe cu care, adesea, **dușmanii culturii** se învrednicesc să răstoarne peste lume retortele lor cu venin : simbol al vulnerabilității artistului, de nu chiar a artei. Existența unui Grama face oricînd necesare actele de **salvgardare** a culturii și, vrem nu vrem, trebuie să învățăm să urim, să blasfemiem, să suprimăm, tot astfel cum ne simțim datori bucuriilor dragostei.

Așadar, avînd șansa de a deține un „Grama" simt nevoia să decupez din el cîteva pagini, fără a le comenta, spre a-l bulversa pe cititor. Încep cu... prologul Prologului : „Domnul Maiorescu în criticile sale la pagina 351 zice despre Eminescu, că e unu omu „blasatu în cugetu". Cîndu zice însă despre cineva că e „blasatu în cugetu", atunci aceea atîta însemnează, că acela e timpit pentru orice idei, interese și delicii sufletesci și sociali".

Grama, se vede, nu e un „blazat", e dimpotrivă foarte decis în prezumțiile (sentințele) sale : „ Eminescu n a fostu nice geniu, nice cuprinsu de lumea ideală, ci un biet versificatoriu tare de rînd, timpit pentru lumea aceasta prin natura sa, prin ocupațiunile și tendințele sale și prin aerulu socialu și literariu, în care a trăit".

Iată și o, tare succintă, „biografie" : „Rătăcindu cîtva timpu prin Germania se întoarse îndărăptu în România și acolo petrecu pînă la moarte".

Și iată și spectacolul acestei morți, în versiunea canonicului : „În 1889 moare Eminescu. Alarmulu foilor de atunci a devenitu formalu asurditoriu. Plîngeau după elu multe nu din inimă, ci ca bocitoarele plătite după morți.

Grama

Tînărimea din București se pune să fundeze o foaia intitulată „Eminescu", se stringu colecte, să-i redice monumentu, se facu reclame în favorulu lui și prin foi germine, cari pînă atunci nice de nume nu i-au auditu. Ma unii se apucă și numără, cîte versuri, cîte cuvinte a scrisu Eminescu în poesiile sale. Totu lucruri spre a îmbeta lumea".

Grama își asumă tristeți naționale. El vrea să apere tinerimea de morbul Eminescu și o face fără menajamente : „Pînă la caderea în alienațiune mentală Eminescu n-a fostu publicului mare românescu mai de loc cunoscutu, incîtu cîte odată mai pierea de foame. Nebunesce, și apoi moare, și deodată nemijlocitu după moarte îlu vedemu cu coroana de geniu pre capu". Acest „cîte odată mai pierea de foame" sună jubilant. De cîte ori ar fi pierit de foame Eminescu de l-ar fi avut pe Grama în chip de mai-mare peste umilele lui slujbe ! A(Grama)tului ce se împodobește cu nume mari și vorbe goale, adăugate risipei sale în virgule i se par exagerate pînă și proporțiile volumului de „Poesii" semnat de Eminescu, numărul poeziilor (64) ar fi „prea mare" iar despre fondul de idei... Aici nimic nu poate înlocui citatul : „...afară de cîteva suspine sporadice în fața frumuseței naturii, în toate n-a întîmpinatu nemicu, absolut nemicu alta decîtu simțulu secsualu sub foemă de amoru, și un uritu de lume sub forma pessimismului lui Schopenhauer".

Grama denunță : Eminescu e obsedat de o singură iubire „și încă și aceasta restrînsă între marginile înguste a iubirii secsuale". Să vedem atunci ce n-ar iubi Eminescu : „Iubirea de patrie, iubirea de națiune, iubirea idealului, iubirea libertății, iubirea virtuții și alte cîte și mai cîte genuri de iubiri înălțătoare de [illegible] și un suflet mo[illegible] s putred ca alui Eminescu a fostu și cu totulu necapace de a se însufleți de ori ce altă iubire afară de cea secsuală".

Care iubire face din poeziile lui Eminescu „un lupanar literaru. Eminescu însă nu este numai carnalu și sălbatecu în erotismul seu, ci este și trivialu și obscenu. Bjetul om amețitu de laudele unor bărbați, cari cu laudele aceste urmăriau cu totulu alte ținte, s-a simțit dispensatu și de legile bunei cuviințe în poesiile sale, cîtu în privința aceasta s-a folositu în mod estravagantu și fără nici o genare de curiosul principiu al betrînilor, că multa licent stultis, pictoribus atque poetis. Ce ar dice unu părinte pentru esemplu, cîndu fiică-sa s-ar lăsa, ca Eminescu „S-o ducă în codru, în unu locu ascunsu, și acolo să-i desprindă velulu din creștetu", cum ne spune tot el (...) Destul să fiă, veru dice părinții de familie, mai cu seamă, cari au fete, destulu să fiă cu atari trivialități și obscenități ! Da, dicemu și noi, destulu să fiă!"

Să fie vajnicul Grama mai „tolerant" cu meșteșugul eminescian ? Citez : „Ma ne cuprinde mila de limba noastră românească, cîndu vedemu, că unu maculatoru de versuri ca Eminescu este espusu înaintea publicului ca un scriitor românescu clasicu pentru-că s-a cufundatu ca în noroiu în toate greșelele „nouei direcții".

Și tot el : „Desfreulu acesta poate fi și semnul neglijenței lui Eminescu. Ori care însă va fi, atîta se vede din elu, că soartea lui Eminescu nu poate fi nici decum, ca lumea să se ocupe de elu, ci să-lu uite cîtu mai curîndu odată pentru totdeauna, și din literatura noastră să-lu smulgă ca pre o buruenă puturoasă și stricăcioasă, care vatemă simțulu trecetorilor și împiedică creșterea plantelor folositoare".

Tot astfel, pe 213 pagini încheiate cu indice de nume (54 la număr !) și cu, așteptatul „verdict" : „Purtat-amu noi jugulu feudalismului și al Calviniloru, purtat-au frații noștri de dincolo jugulu Fanarioților, purtat-amu cu toții jugulu limbei slavice. Așa rușinosu însă ca jugulu lui Eminescu n-a fost nici unulu. N-a fost nici unulu, căci în acele ne-au înjugatu străinii, în alu Eminescu însă ne-au înjugat Românii, care sînt carne din carnea noastră și sînge din sîngele nostru. Viitorul le va sci răsplăti de securu, dacă nu le-a răsplătitu presentele".

Deci Grama a existat.

Poate **exista**. Poate fi inventat. E un simbol și un simptom. Nu are nici o importanță că opusculul său a fost aruncat la gunoi, că nimeni nu-l citează decît cu asprimea cuvintelor de indignare și strivitor dispreț, grav e că el, Caliban **poate** exista.

Să nu uităm.

Nici pe Grama să nu-l uităm (născut — fantastă întîmplare ! — într-un ianuar și expirat într-un iunie) acuma cînd teii eminescieni sînt gata să ne cadă pe frunți și în suflete.

Mai e nevoie s-o spunem că ne stă în putere să facem astfel încît fenomene de tip Grama să nu mai poată fi posibile ?

Iunie 1988

GHEORGHE TOMOZEI

SAREA DIN BUCATE

Mulți oameni cred că dictaturile apar și se mențin mai cu seamă prin mijloace brutale. În realitate, brutalitatea semnifică declinul sistemului. Regimurile totalitare folosesc șumedenie de pîrghii psihologice care se caracterizează prin subtilitate. Cum oare trebuie explicat faptul că adeseori aplaudăm ceea ce urîm ? Sau că rostim fraze în care nu credem ? Nu o facem fiindcă așa sîntem, ci pentru că am fost aduși în situația de a nu mai putea proceda altfel. Așa numitele „campanii de presă" erau secvențe ale unui scenariu — alcătuit de specialiști în problemele comportamentului mulțimii — scenariu bazat pe ideea că individul trebuie să se simtă supravegheat în permanență. Deși ne deosebim unii de alții, multe lucruri prezintă aceeași importanță pentru toți. „Campaniile de presă" aveau rolul să acrediteze părerea că există întotdeauna ceva mai important decît ceea ce credeam noi că e important. Că, bunăoară, în zilele ce premergeau unei aniversări, procurarea hranei zilnice trecea în al doilea plan preocupărilor colectivității, și, în consecință, și ale individului.

În cadrul creat pentru ca tot ce emana de la putere să pară mai important decît ceea ce bunul simț ne spunea că e important nu rămînea niciodată loc pentru umor. Bigotismul se manifestă solemn. Și astfel, aceiași români care știau că rîsul e un dar național ajungeau să se simtă vinovați că aflau prilejul pentru distracție. Mai mult : critica literară a consumat sentimentul că odată cu opera lui Caragiale s-a încununat, spre a se stinge, geniul ironiei la români. O serie de specii artistice de largă audiență erau ori tolerate ori descurajate fățiș prin neremunerare. Printr-o dispoziție din anul 1973 emanînd de la „Cabinetul 2" rebusurile și, în general, jocurile nu mai erau cuprinse în nomenclatoarele de onorarii, întrucît — conform explicației furnizate de coana Leana însăși — „oamenii oricum se distrează cu asta"

Conform acestei „indicații" imbecile ar fi urmat ca interpreții de operă tragică să primească salariu, iar cei de operă bufă nu. Comedienii scenei lirice se amuzau, tragedienii munceau ! Și astfel, deși există o publicație care se cheamă „Rebus", pe statele de colaborări, printr-o înțelegere frățească (sub incidența codului penal !) cu contabilii noștri am plătit careurile, vreme de două decenii, ca „eseuri". Nici Franța în secolul luminilor nu a dat atîția eseiști ca România în „iepoca" cacofoniilor.

Un tratament asemănător a avut caricatura. Dintre toate mijloacele grafice ale presei tipărite, caricatura e cel mai acut. O caricatură bună spune cel puțin tot atît cît spune un text culeș pe același spațiu. Anecdota și caricatura au cele mai multe șanse de a se constitui ca folclor. Să ne amintim numai ce efect au avut expozițiile din țară ale lui Mihai Stănescu. Publicul înțelegea că era vorba de un iceberg : partea nevăzută era mai amenințătoare decît cea aparentă. În tot cuprinsul desenelor lui Mihai Stănescu trebuia presupus un ceva profund, nenumit, dar acuzînd evidența.

Nu e fără înțeles faptul că în toate marile Saloane de caricatură ale lumii autorii din „lagărul socialist" colecționează majoritatea premiilor. Chestiunile la care referă desenele lor le fac importanța, mai mult decît desenul propriu-zis. Nimeni nu știe ce tensiune are un arc strîns dar fiecare pricepe că e nevoie de foarte puțin pentru ca să se producă extensia cu efect distrugător. Aceasta e caricatura bună : un arc strîns pînă în punctul în care se poate produce explozia. Genul ca atare era temut și ostracizat. Tarifele descurajau pe autorii de marcă. Totuși, s-a produs multă caricatură de calitate la noi. Altfel n-am fi avut acum atîta ofertă interesantă. Din păcate, se schimbă vremurile, nu și oamenii. Presa publică destul de puțină caricatură bună și încurajează pe veleitari. Aceștia au atu-ul că ilustrează punctul de vedere al conducerii publicațiilor. Un caricaturist adevărat exprimă propria opinie. E gazetar cu mijloacele umorului. El se face mandatarul opiniei publice nu al celor care o dirijează sau tind să o deturneze de la interesele ei vitale.

Statutul încă ingrat al caricaturii în presă e rezultatul statutului încă ingrat al ziaristului în presa românească. În nomenclatorul profesiunilor din România nu există și meseria de ziarist. Eu, de pildă, continui să fiu „profesor de limba română încadrat pe post de redactor". Avem ziare, avem un sindicat al oamenilor din presă, un Consiliu al ziariștilor dar nu și o așezare a profesiei în normele internaționale.

Vine momentul ca, deîndată ce se va aproba înființarea Societății Caricaturiștilor Români să se discute și poziția în societate — respectiv în complexul de profesiuni ale societății democratice — a lucrului desenatorilor din registrul ironiei. Oricît de bune sînt bucatele, sarea le potențează gustul.

TUDOR OCTAVIAN

FLORIN CORA

MIRON DINULESCU

EFECTUL DE ECOU

Caut femeie cu copii

„Caut o femeie săracă și copii care să-mi umple casa de viață și mă găsesc în situația să nu găsesc", ne scrie Alexandru Golgota din Alimpești, județul Gorj.

Urmează o descriere convingătoare a situației sale materiale, apoi cîteva precizări : *„Caut femeie să-mi gătească și să-mi spele ! Îi ofer întreținere pentru ea și 1, 2, 3 minori, sau doi minori și mama sa, sau un minor și ambii părinți. Femeie fără copii nu primesc ! Îi înfiez minorii și-i fac vînzare pe casă și tot ce am"*.

Există, desigur, și capitolul „pretenții" (scris cu majuscule) : să aibă vîrsta de 35—40 de ani. (Corespondentul nostru are, ne spune, 55). E bine ca persoanele interesate să rețină declarația din finalul scrisorii : *„Urăsc femeia imorală"*. (R.P.M.)

Lupoi, la C.O.Ș.!

Decizia Guvernului de a restitui Academiei Române sediul fostei Case a Oamenilor de Știință — transformată de mulți ani - în restaurantul „Parcul trandafirilor" (Piața Cosmonauților, București) — a fost considerată de dl. Mihai Lupoi drept „dictatorială". Drept urmare, acesta și-a prezentat demisia în ședința de săptămîna trecută din funcția de ministru al turismului, demisie acceptată în plenul guvernamental.

Asta nu-i împiedică pe venerabilii academicieni să-l invite, ca simplu cetățean, pe dl. Lupoi la C.O.S. (O.Ș.)..

Castelele lui Dracula

Ce vom face cu palatele fostului dictator ? Le vom transforma în muzee ? Ideea apare absurdă. Timpul n-are nevoie de memoria parvenitismului politic. De altfel, un gazetar străin a observat pe bună dreptate : vilele ceaușiste ocupă o poziție modestă în comparație cu cele ale potentaților și mafioților din occident. Și atunci ? Propunem ca ele să fie integrate în rețeaua turismului național. Anunțuri publicitare-le-ar putea releva unicitatea : „Petreceți-vă concediul în castelele lui Dracula !". Oameni cu bani și amatori de exotism se găsesc în toată lumea. (L.T.)

Palatul Presei

Euforia revoluției ne-a îndemnat să redefinim profilurile instituționale înfrățindu-le adeseori cu atributele de liber și libertate. Dar țara a devenit pentru toată lumea un spațiu al libertății totale. Departajările se dovedesc inutile. De ce să numim fosta Casă a Scînteii „Presa liberă" cînd toate publicațiile României beneficiază de abolirea cenzurii ? Propunem deci ca principalului edificiu al ziarelor, revistelor, edi turilor și tipografiilor din Capitală să-i spunem simplu și expresiv : **Palatul Presei.** (L.T.)

Pe ce străzi ne plimbăm

Otrava dictaturii comuniste își mai relevă remanența în numele unor străzi și bulevarde din București și provincie. Mai trecem încă pe Bd. Gh. Gheorghiu-Dej, Bd. Leontin Sălajan, Bd. Alex. Moghioroș, str. 13 Decembrie, str. Olga Bancic. Asta în vreme ce eroi ai neamului, împreună cu mari oameni politic, și de cultură ai istoriei naționale și-au dat numele unor artere periferice sau pur și simplu au fost omiși din nomenclatorul stradal urbanistic (L.T.)

★

În ziarul „Cuvîntul Liber" din Deva, Traian Badea face o propunere pe care, fiind de interes general, ne propunem s-o preluăm. Dl. Badea este de părere să fie schimbate denumirile străzilor sau bulevardelor din Deva : Lenin, Karl Marx și Friederich Engels cu altele. Uniformitatea duce la plictiseală. Să ne gîndim că nu este localitate la ora asta în țară care să n-aibă cel puțin o stradă care să nu se numească astfel. În Elveția, dacă nu ne înșelăm, cetățeanul care asfaltează pe cheltuiala lui o stradă are dreptul să-i dea propriul nume. Pînă vom avea cetățeni cu astfel de posibilități materiale, putem găsi nume de străzi ceva mai atrăgătoare. (O. G.).

Statuile

Una din cele mai revoltătoare și tipice dovezi ale primitivismului politic a fost și demolarea trecutului național, de la cenzurarea și mistificarea istoriei și pînă la suprimarea unor busturi și ansambluri statuare amplasate în puncte și centre urbanistice din Capitală și țară. Numai o minte bolnavă se poate război cu documentele de bronz și piatră. Zeci de busturi, statui ecvestre și sculpturi în viziune monumentală au dispărut de la o zi la alta în perioada anilor '50. Între acestea, statui reprezentîndu-i pe Tacke Ionescu, Lascăr Catargiu, I. C. Brătianu, Carol I, Ferdinand. Dacă unele din acestea mai există, este momentul să fie reamplasate în perimetrul Bucureștiului. (L.T.)

Politică în subteran

În pasajul de la Universitate se face politică ca la ușa... metroului. Opiniile preopinenților, scrise sau verbale, se bat cap la cap cu mare înverșunare. Nădăjduim că odată cu reluarea campionatului de fotbal, subiectul dezbaterilor să fie mult mai palpitant.

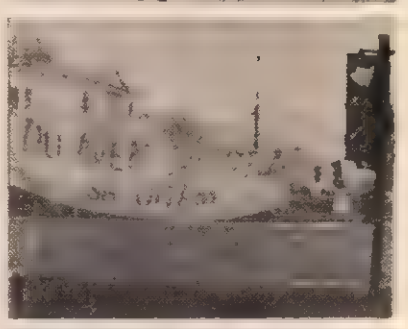

Amnezie interzisă!

Tot în zona Universității, dar de data aceasta afară, la lumina zilei, a fost recent montat un nou indicator de atenționare.

Recomandat tuturor participanților la traficul vieții, el are rolul de a reglementa doar relațiile de conștiință.

Poveste pescărească

În aceste zile, pe malurile Dîmboviței se pescuiește cu nețărmuită pasiune. Am aflat de la cei în cauză că cel mai bine „trage" la roșioară. Credem că nici nu ar putea fi altfel.

EUGEN NEGREA ■

Drapelul revoluției

Inginerul D. Cornelius din Buzău este de părere ca steagul României, ca o cinstire a celor care au luptat în Revoluție, să-și păstreze decuparea ovală. În memoria noastră și a urmașilor s-ar păstra mai bine sacrificiile eroicului popor român. Dacă Frontul Salvării Naționale este un produs al Revoluției, atunci și steagul trebuie să fie un simbol al acesteia. (O.G.)

Dezertorii agricoli

Cîți țărani tineri, flăcăi zdraveni și fete în putere, fac naveta pentru a ocupa la oraș posturi de portari, liftieri, curieri, achizitori, aprozariști, cărători, oameni de serviciu și polițiști ? Nu le cunoaștem numărul, dar el este oricum de ordinul sutelor de mii. Să-i întoarcem cu fiumosul în satele lor de baștină și la uneltele care îi așteaptă. Pentru meseriii ca cele enumerate, orașul oferă suficiente persoane în vîrstă sau cu ambiții profesionale modeste. (L.T.)

Tabere, nu cabane de vînătoare

De la 1 aprilie (ce zi !) 1975, om luat taurul vieții de coarne la administrația taberelor din județul Arad, iar la 1 iunie 1982 om făcut un infarct de „tătă minunăția" în gara Arad cu 200 de șoimi (ce denumire dată copiilor ? !).

Și-acum, urmează marele meu „of" : 21 palate, plus alte 42, plus 20 cabane de vînătoare !

Copiii noștri, în România au tabere puține și „dotate" într-un mod pentru care nu găsesc cuvinte. Vă rog, vă implor, propuneți : „Toate cele 20 de cabane de vînătoare să fie predate administrației taberelor și să devină „sate de vacanță" sau tabere".

O propunere la care subscrim. (R.P.M.)

Vreme trece, vreme vine

Cu fiecare zi trecută din februarie devenim tot mai nerăbdători în așteptarea unei noi primăveri. În cîteva rînduri voi discuta perspectivele pe care o întrevedem la acest moment pentru primăvara anului curent, apreciind că evoluția vremii va avea caracteristici comune cu primăverile anilor 1975 și 1989. Se conturează prin urmare o primăvară timpurie, cu un avans important al momentului declanșării vegetației.

În luna martie invaziile de mase polare, frecvente în mod obișnuit la începutul primăverii, se vor afecta în mai mică măsură în acest an. Ca urmare numărul zilelor cu precipitații sub formă de lapoviță și ninsoare precum și a celor în care se va forma brumă și îngheț la sol va fi mai mic decît de obicei în zilele lui mărțișor. Cantitățile de precipitații precum și numărul zilelor în care acestea se vor semnala vor fi relativ reduse. Tendința de deficit se va manifesta îndeosebi în regiunile din sud estul țării. Sub raport termic așteptăm un martie mai cald comparativ cu regimul mediu climatic. Cele mai ridicate temperaturi, ziua, relativ la întreaga țară, vor depăși 20° în majoritatea regiunilor locuite, în Banat, Oltenia și Muntenia urcînd chiar și peste 25°.

Luna aprilie chiar dacă prin valorile medii va putea fi apreciată ca o lună mai caldă decît de obicei ne așteptăm să aducă și invazii de aer polar și chiar arctic. În aprilie se așteaptă un regim de precipitații mai abundent cu deosebire în vestul, centrul și nordul țării.

De la această perspectivă pe termen lung trecem la prognoza meteorologică a săptămînii viitoare.

În intervalul 14—20.II.1990 în regiunile sudice vremea va fi în general caldă iar în nord vor alterna perioade calde și perioade normale termic pentru momentul calendaristic în care ne aflăm. Precipitațiile vor fi mai frecvente și mai importante cantitativ la început în regiunile estice și apoi în cele nord-vestice. Vîntul va prezenta intensificări din sector nord-vestic.

Temperaturile minime nocturne se vor situa în general între —7° și 3°C iar maximele diurne între —2° și 8°C mai ridicate în sud.

Există premise ca de jos 16.II. cu un strat de zăpadă proaspăt sezonul de schi să se relanseze.

CORNELIU POP ■

Bunul obicei

Ultimul spectacol

Îmi spunea un unchi, ofițer activ în ultimul război, că în zilele imediat următoare actului de la 23 august 1944, cînd încă se mai dădeau lupte pentru eliberarea Capitalei la Otopeni, teatrele își continuau spectacolele la orele obișnuite. Restaurantele erau deschise pînă la 3—4 dimineața, chiar în condițiile severe de camuflaj cerute de evenimente. Viața orașului era bineînțeles afectată, dar într-o măsură acceptabilă. Oamenii își vedeau de ale lor obișnuințe, viața mergea înainte și bucureșteanul obișnuit cu viața de noapte, se întîlnea cu prietenii sau cu iubita la orele care-i conveneau.

Pînă în urmă cu 15—20 de ani, bucureșteanul dispus să-și petreacă o seară, în oraș ieșea din casă pe la orele 8—9. Străzile erau animate pînă spre miezul nopții. Dacă intrai într-un restaurant pe care îl frecventai în mod obișnuit, găseai prieteni și cunoscuți cu care să schimbi o vorbă. Și dacă cine știe prin ce împrejurare nu-i întîlneai, puteai cu ușurință să-ți faci alții. Oameni spirituali și cu conversație plăcută erau la tot pasul. Și după ce oamenii beau o sticlă de vin se certau care să plătească. Toți aveau disponibilitate pentru prietenie, dorința de a cunoaște oameni noi, măcar pentru o seară, după care se despărțeau poate fără să se mai vadă vreodată.

Cei care mergeau la teatru, o făceau nu doar pentru piesa care putea să fie mai bună sau mai slabă, ci, de cele mai multe ori, pentru evenimentul în sine. Mersul la teatru era un bun prilej să ieși în lume elegant îmbrăcat, femeile vedeau cum se mai îmbracă celelalte femei. După spectacol, care se termina de regulă pe la 10 și jumătate — 11, soț și soție, de cele mai multe ori împreună cu o altă pereche de prieteni se îndreptau spre unul din multele restaurante deschise pînă la ore mici. O friptură, o sticlă de vin alungită, o înghețată pentru doamne, îți permiteau orice muritor de rînd. Fețele de masă erau curate, chelnerii îndatoritori, pentru că altfel nu le ieșea nimic, luminile ardeau toate, înăuntru era cald și plăcut. Orchestra cînta, amatorii puteau să danseze cu propriile neveste un tangou ori un vals. Erau restaurante pentru toate pungile, pentru toate gusturile. Nu se găsea pe atunci băuturi cu nume ciudate și compoziții periculoase : Amaro, Primula. Țuica era țuică, vinul era chiar selecționat și de diverse soiuri. Doamnele beau Fetească ori Aligoté, domnii serveau Riesling. Berea Radeberger sau Pils stătea în frapiere înconjurată de bucățele de gheață care trebuiau să nu fie mai mari decît oul de porumbel. Și ca o încununare a serii, protagoniștii se îndreptau spre locuință cu taxiul. Șoferii nu obișnuiau să urce în mașină doar pe cei care mergeau pe o rută convenabilă. Abia după ce urcai în mașină spuneai unde mergi.

Și la cinematograf oamenii preferau ultimul spectacol tot pentru că preferau să comenteze filmul în fața unei halbe de bere la Gambrinus ori la un bufet mai modest de cartier.

Regretatul Toma Caragiu povestea într-un cerc de prieteni pe la începutul anilor '70 că avea de gînd ca în Teatrul Armatei să inițieze o serie de spectacole scurte, combinate cu program de bar. Ele ar fi început la miezul nopții și ar fi durat pînă spre ziuă. Din trupa de actori, fin minte doar pe unii dintre ei, ar fi trebuit să facă parte Gina Patrichi, Octavian Cotescu și Dem Rădulescu. După cum bine știm, totul a rămas în fază de proiect nu doar pentru că Toma Caragiu s-a prăpădit în 1977 ci pentru că acest capitol al vieții s-a deteriorat rapid.

Distracții nevinovate, la îndemîna oricui. Din cînd în cînd, oricine își putea permite o mică escapadă care dădea impresia că viața e plăcută, că omul nu muncește doar pentru a supraviețui, că nu trebuie să se gîndească de trei ori pînă să scoată un leu din buzunar.

Să vă mai amintim că teatrele își începeau în ultimul timp spectacolele la ora 17 și jumătate, că în sală era atît de frig că garderoba nu-și mai avea justificare ? Că în restaurante nu puteai intra decît cu teancul de sute în buzunar, că oamenii fără venituri suplimentare renunțaseră s-o mai facă ? Cei cu lefuri mai modeste și cu casa plină de copii nu-și mai puteau permite nici minima plăcere de a ieși din cînd în cînd cu nevasta și copiii la o halbă de bere și cîțiva mici la un bufet oarecare. Vorba unui vecin : Trăim între troacă și abator.

Nu ne speriem că duminica deocamdată restaurantele sînt închise, că muzica nu cîntă, că grătarele de mici sînt dosite cine știe în ce magazie nefolosită. Sîntem siguri că și aici avem multe de recuperat, că trebuie să ne reobișnuim să ne bucurăm de viața mărunță, de zi cu zi. Vine însă primăvara, se vor deschide grădinile de vară. Sînt oameni care se întrebau dacă vor mai apuca să meargă la șosea să mănînce 4 mititei și să bea două sticle de bere bună și rece, în timp ce vîntul să le fluture ușor fața de masă.

OPREA GEORGESCU ■

ÎN REPLICĂ

Primim de la doamna Liliana Pagu, următoarea precizare

1. Augustina Cristescu a fost angajată permanentă a Consiliului cu contract de muncă pe durată nedeterminată în funcția de secretară-dactilografă.

În momentul formării Consiliului Național Provizoriu al Frontului Democrat al Femeilor din România, acest organism nou creat nu avea posibilitatea legală de desfacere a acestui contract de muncă, cu atît mai mult cu cît activitatea pe care o îndeplinea Augustina Cristescu nu era nici pe departe politică. În această situație se află și celelalte două persoane angajate cu contract de muncă pe durată nedeterminată.

Oricum, la începutul lui ianuarie, Augustina Cristescu își anunțase depunerea dosarului spre pensionare, oferindu-se ca după aceea să ne sprijine mai departe activitatea.

Consider că obiectele descoperite de Poliție la domiciliul Augustinei Cristescu nu implică în nici un fel activitatea actualului Consiliu, și practic ziarul dv. va putea fără îndoială considerațiunile necesare asupra situației sale dacă organele de justiție vor considera că ea a încălcat într-un fel sau altul legea.

Augustina Cristescu a făcut parte împreună cu alte 5 persoane din delegația care s-a deplasat în U.R.S.S. la invitația organizației de femei din această țară, prezența ei fiind necesară în probleme de secretariat pentru care era retribuită.

Personal, pînă la apariția articolului în ziarul dv. nu am avut cunoștință de constatările făcute de către Poliție.

★

Mă numesc Ciolofan Dan, inginer la I.U.G. Craiova. Numele meu a apărut în articolul „Schimbul de experiență" din data de 01 februarie 1990, articol semnat de domnul Victor Rădulescu.

Din păcate s-au strecurat două neadevăruri :

În primul rînd, în chenarul de la începutul articolului, sînt prezentat ca fiind șef de secție la I.U.G. Craiova.

Menționez că eu am fost și sînt și în prezent șef de atelier. În al doilea rînd, se prezintă cazul domnului Mateică Marin, fost secretar de partid pe întreprindere, pînă la alegerile din octombrie 1989, despre care se spune, în articol, că ar fi făcut o „listă neagră" cu simpatizanții revoluției de la Timișoara.

Din articol rezultă că eu aș fi spus acest lucru.

Această informație nu i-am furnizat-o eu domnului Victor Rădulescu, deoarece domnul Mateică Marin a fost la Timișoara cu o altă garnitură de tren care a plecat din Craiova mult mai tîrziu și cu care de altfel nici nu ne-am întîlnit fiind staționată în gara Timișoara-Sud.

Rog pe domnul Victor Rădulescu să consulte bloc-notes-ul în care a notat toate informațiile căpătate de la diverse persoane și să stabilească că „sursa", numele celui care a făcut această declarație.

★

Rog pe stimatul domn Dan Ciolofan să nu se supere dacă voi primi răspunsul în detaliu, pentru retractările domniei sale, în numărul următor. În primul rînd pentru că spațiul grafic nu-mi permite și în al doilea, pentru a-și consulta, în memorie, informațiile pe care mi le-a dat. Ceva este într-adevăr modificat, dar nu în bine. Și dacă ați avut curaj la Timișoara, aveți-l pînă la capăt!

LUMEA-I CUM ESTE ȘI CA DÎNSA SÎNTEM NOI

Autorii celor două scrisori au venit la redacție în aceeași zi. La ore diferite, însă, așa că nu s-au întîlnit. În locul posibilului dialog între ei, vă prezentăm, față în față, cele două scrisori.

Vreau să plec

Doamna Cecilia Șerban din Constanța ne-a rugat să-i facilităm contactul cu reprezentanți ai comunității românești dintr-o anumită țară din Occident. De ce ? Răspunsul este, credem, de o gravitate covîrșitoare, în aceste clipe în care binul cel mai de preț pe care l-am cîștigat, ca națiune, este, ar fi trebuit să fie, speranța.

„De la început țin să spun că nu am scris niciodată manifeste, n-am strigat niciodată „Jos ceaușescu". Îl socoteam de bună credință și doream să-i fac cunoscute — pe lîngă necazurile mele — alte și alte nedreptăți întîlnite. În anul 1980. De atunci...

Să vă dau un exemplu : În septembrie 1988, fiicei mele, Paula, nu i se dau manuale, pentru că nu a achitat, în clasa a XI-a, suma datorată pentru sticle și borcane. Și atunci, am scris la Inspectoratul școlar al județului, la securitate și Ilenei Borodi, secretar cu probleme de propagandă în fostul comitet pcr, următoarele : „Deoarece fiica mea nu beneficiază de avantajele socialismului, nu consider că trebuie să contribui la înflorirea socialismului". Vă puteți închipui ce a urmat după aceea... Supraveghere, securitate... M-au ridicat în ziua vizitei „tovarășului" la Constanța și mi-au dat drumul după miting. Spaima aceasta s-a adăugat la celelalte spaime. Copiii mei își țineau moralul, doar ca să nu mă întristeze pe mine, iar eu trebuia să mă țin „tare" pentru că ei nu aveau nici un sprijin în afară de mine.

Dar iată că a venit revoluția. Eram în București, în drum spre Suceava, unde cel mic trebuia să primească un premiu la concursul de poezie „Nicolae Labiș". Am coborît în stradă neîncrezătoare. Eram uluită. Fetița îmi striga „lașo, lașo ! Oameni ca voi trebuie să fie în stradă, nu copii !"

Am venit acasă plină de **speranță**, de dorința de a contribui și eu la instaurarea unei lumi noi. Am așteptat timp de trei zile la ușa C.F.S.N. Constanța, ca să mă primească doamna Ana Lisievici Brezeanu care mă cunoștea. Am făcut și o cerere în toată regula, oferindu-mă să ajut frontul. Luați act că sînt cardiacă. Și mă ofeream să ies iarna din casă cu riscul vieții și să fac orice muncă. M-am oferit chiar să string maldărele de maculatură ce erau aruncate pe culoarele clădirii comitetului. Am apelat la Lucia Anghel, ziaristă, secretară a fostului C.F.S.N. județean. Am fost la așa-zisul congres al femeilor, pe 30 decembrie 1989, pe viscol, cu zăpada pînă la genunchi, unde am făcut una din cele 10 propuneri.

Da, am sperat că totul va fi altfel. În Constanța, însă, aceeași situație : nu este căldură, magazinele sînt goale, nu s-a făcut absolut nimic pentru copiii săraci, nici măcar de anul nou. Mă revoltă faptul că văd aceiași oameni în aceleași locuri. Nu sînt pentru legea Talionului, dar nici chiar așa.

Dezamăgită, am să încerc să-mi găsesc un cămin în afara țării. Mai rău nu am cum s-o duc".

CECILIA ȘERBAN ■

Vreau să vin

Mă numesc Petru Gheorghe. Locuiesc în București, strada Caraiman nr. 1 și sînt repatriat din Republica Federală Germania, țară în care am intrat ilegal în septembrie 1989 și în care am stat și muncit din greu pînă în 16 ianuarie 1990.

Repatrierea am primit-o pe data de 15 ianuarie 1990, în urma cererii la ambasada română din Bonn, și am putut să mă întorc în țară cu document legal : „Titlu de călătorie" nr. 00126.

Hotărîrea de a vă scrie am luat-o în urma citirii articolului apărut în revista dumneavoastră, „Un secui american", articol care a dezorientat o mulțime de cetățeni astfel dezinformați, dispuși să emigreze în vederea unui cîștig mai mare într-un timp extrem de scurt (o parte din cîștigul pe trei luni — o turmă de oi).

Domnul Domokos Berde, plecat în luna iulie 1989 din țară, reușește ca în numai două luni să ajungă din Austria în S.U.A., timp care, în realitate, este de minimum 1,5—2 ani, iar acolo, în numai **trei luni** — printr-o muncă deosebită, 347 ore într-o lună — să cîștige 2083 dolari pe lună. Propun să facem un calcul : 2083 × 3 luni = 6 249 dolari, pe care, hai să-i credem că i-a cîștigat ; dar domnia-sa uită să spună că nu a mîncat (modest, 400—500 dolari/lună), nu a avut o amărîtă de cameră cu chirie (800—1000 dolari/lună), nu a cumpărat nimic de îmbrăcat, nu a trimis nimic în aceste luni celor doi copii și soției, drumul încoace l-a făcut cu covorul fermecat, nu a plătit 2000—3000 dolari, și a avut atîta încredere în sine, încît nu și-a făcut nici o asigurare (500—1000 dolari/an) și încă foarte multe altele.

Domnule Domokos, sîntem amîndoi ardeleni, să nu ne fie rușine să spunem adevărul, nici mie nici ție nu ne-a fost prea bine în Occident !

Domnule Domokos, e de datoria noastră și a presei libere să informăm corect despre părțile bune și rele ale Occidentului, pentru ca toți cei ce se pregătesc să părăsească țara, să facă acest pas foarte maro în viață după ce au judecat de mai multe ori asupra deciziei lor, chiar dacă acum, aici, este încă greu.

Socotesc că presa liberă are datoria să informeze exact pe cei care pleacă, dar doresc să viziteze ci să se stabilească în țările către care pleacă, despre dreptul la muncă, veniturile aproximative ce se pot realiza, valoarea chiriilor, dacă țările respective mai primesc sau nu emigranți, durata aprobării emigrării în diferite țări de tranzit din Europa pentru țări de peste ocean, felurile de sponsori pentru acestea și felurile contractelor de muncă, fără de care în nici o țară nu se poate emigra etc.

Am scris aceste rînduri cu speranța că, odată publicate, mulți din cei ce voiau să facă pasul necugetat vor trece la muncă aici; va fi bine și pentru ei, care nu vor mai porni în necunoscut, și pentru nevoile actuale ale țării.

PETRU GHEORGHE ■

Cu atît mai mult în democrație revista Flacăra nu ia în considerare scrisorile anonime și nu înțelege să stimuleze atacul la persoană ori delațiunea. Se subînțelege că răspunderea opiniilor pe care le publicăm cade în exclusivitate în sarcina semnatarilor acestora. Vă rugăm să nu ne trimiteți acte originale.

Audiențele se țin zilnic între orele 11—14.

Poșta redacției

Începînd din acest an vor fi reînființate școli profesionale cu durata de 3 sau 4 ani, pentru absolvenții claselor a VII-a sau a IX-a, la absolvirea cărora se vor acorda brevete de practicare a meseriilor respective, precum și școli pregătitoare (cooperație, prestări de servicii, mici meseriași sau asociații cu caracter industrial). ● În liceele teoretice se vor organiza clase de tip real și umanist. ● Vor mai funcționa licee industriale, pedagogice, comerciale (economice), agricole, de artă. ● Examenul de admitere pentru toate liceele se va da la începutul lunii iulie și va consta în probe la matematică și limba și literatura română din materia studiată în clasa a VIII-a, nuanțate în funcție de profilul liceului, pentru cele două tipuri de clase. Examenul de aptitudini și cunoștințe — la aceleași materii — pentru admiterea în școli profesionale și pregătitoare va avea loc la mijlocul lunii iulie. ● Cetățenii și unitățile de stat care doresc să doneze cărți și publicații pentru refacerea fondului de tipărituri al Bibliotecii Centrale Universitare [illegible] București pot depune [illegible] în orice zi lucrătoare [illegible] la Casa Cărții din Pitești, [illegible] nr. 1 Bl. G 1, în [illegible] 14—17. ● Aceeași exemplu inițiativă și în județul [illegible], la Casa Cărții din Piatra Neamț și la librăria „Cezar Petrescu" din Roman. ● Legumicultorii argeșeni își pot procura semințe preambalate de la magazinele I.C.S. pentru desfacerea legumelor și fructelor și la cel al Centrului județean pentru contractarea, preluarea și prelucrarea fondului de semințe de legume din Pitești. În curînd, alte două magazine în Cîmpulung Muscel și Curtea de Argeș. ● Situația livrărilor la I.D.M.S. : Dacia 1310, berlină și break se livrează depunătorilor la CEC cu data de înscriere 30 iunie 1987 ; ARO-10 L, „Oltcit" și Dacia 500 — la prezentare. Pentru ARO Diesel s-au reluat înscrierile prin transferul depunătorilor la CEC cu data de înscriere 31 decembrie 1981. Opțiunile se fac la I.D.M.S. Pitești. S-a elaborat un program de import de autoturisme din R.D.G., Cehoslovacia și U.R.S.S. Primul lot — circa 5 000 bucăți „LADA". ● B.T.T. București a reluat excursiile cu autocarul în Bulgaria. Condiții : vîrsta pînă la 35 ani, prețul 600—900 lei, inclusiv bani de schimb (3 leva/zi), durata — 2—3 zile. ● Informații privind reorganizarea Asociației de polonezi din România se pot obține marți și joi, orele 10—13, la tel. 14 63 24 KOPEX ; 13 70 93 KOLMEX ; 50 70 80 TORIMEX ; 33 51 41 METGONEX.

REGHINA VÂRVICI ■

Absurd!

Citez o frază din sutele de răspunsuri oficiale ale fostelor consilii populare municipale sau orășenești la tot atîtea scrisori, cu același conținut, trimise spre rezolvare : „Conform dispozițiilor art. 15, al. 2 din Legea 5/1973, **noțiunea de familie în sens locativ are alt înțeles decît acela folosit în codul familiei,** astfel că în ceea ce privește stabilirea chiriei, nepoții nu fac parte din familia titularului contractului de închiriere și în concluzie scrisoarea este neîntemeiată".

Concret : titulara contractului a primit un apartament cu 3 camere plus dependințe, de 64,35 m², în urma demolării locuinței proprietate personală. În fișa suprafeței locative sînt trecute 5 persoane — titulara, fiul ei, soția acestuia și 2 copii minori. Dar se iau în calculul chiriei numai 3 persoane. Deci, deși plătesc în plus pentru suprafață excedentară (peste 21 m²/persoană), locatarii respectivului apartament folosesc de fapt puțin peste 12 m²/persoană. Acesta este un exemplu fericit. Sînt și alte multe cazuri cînd nici soția (sau soțul) fiului (sau fiicei) titularului și copiii acestora nu au fost considerați membri ai aceleiași familii (R.V.)

Măi, cianură, măi!

Ce credeți că înseamnă, adunate la un loc, 30 t de cianură de potasiu, 30 t de fosfor roșu și 70 t de sodiu metalic ? Pentru cine știe e limpede, pentru cine nu are cunoștințe în materie de chimie preferăm să nu mai spunem, să nu-i speriem prea tare. Aceste substanțe au fost aduse în 22 decembrie 1989, de securitate, din gara Tîrgoviște, unde stătuseră trei zile, în șapte camioane, într-un depozit din zona orașului Moreni. Pentru că n-a vrut să primească „marfa", șeful depozitului fusese amenințat, în ziua de 21 decembrie, cu arestul. Norocul său a fost revoluția.

Primarul orașului Moreni și conducerea întreprinderii în al cărei depozit stau în custodie substanțele respective, au sesizat conducerea actuală a județului, Ministerul Economiei Naționale și I.C.E. Danubiana și I.C.E. Carpați — întreprinderi ce le manevrau dintr-o țară în alta — să rezolve problema pentru că, pe lîngă faptul că nu au nevoie de ele, nici nu sînt ținute în condiții de securitate. Pînă acum nu s-au găsit soluții. Să ne înțelegem, substanțele cu pricina sînt totuși folositoare și valoroase pentru industria chimică dar nu acolo unde stau acum, păzite de către poliție și gărzile patriotice cu arma alături. Și dacă nu ne trebuie, de ce să nu luăm un ban pe ele ?

VICTOR RĂDULESCU ■

Jenei sub povara gloriei

— Rezultatele turneului sînt cunoscute, am văzut la televizor și două jocuri din patru — ne-am putut forma, deci, o opinie despre evoluția națională. Ceea ce n-am putut depista de la distanță a fost psihologia jucătorilor în noile condiții.

— Într-adevăr, am putut observa o lipsă de concentrare în joc și o neatenție în pregătire. Evenimentele și-au pus amprenta cu prisosință și pe sufletul lor, doar oameni sîntem.

Dar sper să fie o stare trecătoare, întrucît, în mod normal, abia de-acum încolo trebuie să le crească entuziasmul și dorința de a juca. Aș spune că, odată fiind rupte chingile care încorsetau activitatea din fotbal, aștept de la tricolori să joace cu o plăcere chiar diabolică.

— Nu cumva mintea le e mai mult la plecarea peste hotare, la contracte cu echipe străine ?

— Deja în jurul celor mai valoroși jucători din națională au început să roiască mulți prieteni ; unii le vor binele, dar alții vor să și cîștige de pe urma lor...

— Ce opinie aveți despre această posibilitate a transferării la echipe străine ?

— În principiu, ar fi un fapt pozitiv pentru fotbalul nostru, dar trebuie să cumpănim bine. Nu cred că trebuie declanșat un exod de proporții al jucătorilor celor mai valoroși : ar slăbi brusc și nivelul campionatului intern, și-ar scădea și interesul publicului față de meciuri.

În privința echipei naționale, s-ar stipula, desigur, și obligativitatea prezenței la convocările lotului. Dar nu asta e problema...

— Dar care ?

— Precizarea unor criterii după care să fie acceptat transferul la echipe străine.

— De pildă ?

— De pildă, mă gîndesc la fixarea unui număr de prezențe în echipa națională, care, odată atins, să permită acest transfer. Apoi, se impune fixarea și a unei limite de vîrstă. Dincolo de aceste detalii, susțin că jucătorii trebuie lăsați să plece atunci cînd au valoare de transfer, cînd sînt competitivi din toate punctele de vedere. Și mai susțin că ei trebuie lăsați să plece numai la echipe de valoare, care joacă în cupele europene, de pildă. În felul ăsta, protejăm fotbalul nostru, acceptînd transferuri care să fie stimulative și pentru jucători, și pentru creșterea valorii în campionatul intern.

— V-am promis că n-o să vă întreb despre turneu, ci despre cîteva probleme generale ale fotbalului nostru. Ce speraţi să elimine ori să aducă în acest sport noile condiții din țară ?

— Să elimine influențele care au fost și care au dat înapoi fotbalul ! Concret, mă refer la inhibarea sistematică a rivalității din campionat, la acea mentalitate de resemnare a tuturor echipelor în fața jocurilor cu Dinamo și Steaua. Sper ca toate echipele să revină la dorința unor dispute sincere, care acum nu mai sînt amenințate „de sus".

— Legat de asta, ce opinie aveți despre așa-zisa „demilitarizare" a cluburilor ?

— Răspund foarte sincer, de pe poziția unui om legat timp de 35 de ani de Steaua : echipele de fotbal să se rupă de ministere ! Celelalte secții, neavînd, practic, cum să supraviețuiască, ar trebui să rămînă sub patronajul ministerelor, dar fotbalul, despre care și-așa se spunea că e „stat în statul sporturilor", are resurse să se dezvolte autonom.

— Una din primele și cele mai seducătoare idei formulate cu privire la fotbal a fost aceea a profesionismului. Acum, lucrurile s-au mai temperat. Cum le vedeți dumneavoastră ?

— Înainte, toată lumea vorbea și cerea, mai mult sau mai puțin voalat, să trecem la profesionism. Acum, cînd s-ar putea face asta, aproape toți s-au speriat de această alternativă. Cert este că trebuie să facem pasul mare, să intrăm în rîndul cluburilor mari al fotbalului internațional. Nu știu modalitatea practică, dar trebuie să fie una care să pornească de la un statut al jucătorilor, care să le garanteze certitudinea existenței și după încetarea activității sportive.

În fotbalul nostru sînt și alte echipe decît Steaua și Dinamo, care au supraviețuit. De ce se sperie aceste două echipe ? Treptat, treptat, trebuie să gîndim trecerea la profesionism în fotbal. Chiar dacă, cum spuneam, celelalte secții olimpice vor continua să fie susținute de departamente ori sindicate. Avem datoria de a prezenta la Jocurile Olimpice sportivi foarte bine pregătiți — și pentru asta e nevoie ca sportivii să se pregătească în condiții de stabilitate morală și materială în cluburile lor.

— Care a fost situația cu Timofte ? Am citit că antrenorul său, Mircea Lucescu, „îl vede printre viitorii cei mai buni fotbaliști ai acestui an. Vă dispensați de un asemenea jucător ?

— Într-o convorbire telefonică pe care am avut-o cu dl. Lucescu înainte de plecarea în Franța, acesta îmi solicita rămînerea lui Klein și Timofte la echipa de club. Am fost de acord pentru Klein, dar despre Timofte i-am spus că-l vreau în lot tocmai pentru a-l încerca în aceste jocuri amicale. În cele din urmă, am constatat că și Timofte plecase cu echipa de club — și de-atunci, n-am mai vorbit, nu mai știu nimic.

— Ce mai e nou cu Belodedici ? Cînd puteți conta pe el în echipă ?

— Am stabilit, sută la sută, că va fi în lot de la 15 mai — și cred că așa a rămas. Nu știu dacă l s-a rezolvat doleanța cu pașaportul. Dar sper ca înțelegerea să fie valabilă, și-atunci el poate juca pe 20 mai, cu Egipt, la București, și pe 26 mai, cu Belgia — în deplasare.

— Convine echipei naționale, modul în care se va juca returul ?

— Mie, personal, nu-mi convine, pentru că, aproape sigur, o să fim învinuiți că n-am lăsat să curgă în mod firesc campionatul, descompletînd echipele și influențînd, astfel, lupta pentru titlu. Mă aștept la acest reproș din partea echipelor ce vor da jucători la lot !

— Ce variantă ați fi adoptat ?

— Aceea plimbată acum un an pe la fostul c.c., cînd propuneam reducerea numărului de echipe ! Acum n-am fi avut probleme de calendar. E drept, nici noi n-am fost suficient de energici în a susține acea variantă, întrucît nu eram siguri că ne vom califica.

— Credeți că Balint se va mai întîlni cu bafta din jocul cu Danemarca ?

— Depinde numai de el. Neavînd altă soluție, l-am dat și-n turneu tricoul cu nr. 9. Dar mă preocupă nu atît linia de atac, cît eficacitatea întregii echipe.

— Democrația pare să însemne, iată, și revendicarea de către unii jucători a dreptului de a evolua în națională. Credeți că veți avea dificultăți în selecție ?

— Democrația e democrație, dar asta nu-mi dă mie dreptul să mă întreb de ce nu sînt eu antrenor la Milan ori Real Madrid... Porțile lotului sînt deschise.

— Și cînd se va păși iarăși pe ele ?

— În 25 martie, întrucît pe 28 vom juca în Egipt. Apoi mai avem un joc pe 3 aprilie, în deplasare, cu națională Elveției.

— Chiar dacă ne va fi adversar direct pentru europenele din '92 ?

— Am pus această problemă imediat după ce s-a făcut tragerea la sorți. Dar reprezentanții federației elvețiene au răspuns că e o obligație de onoare în a-și respecta invitația făcută în primele zile după revoluție și, ca atare, meciul va avea loc.

OCTAVIAN ȘTIREANU ■

Înconjurul lumii

● **Sferturile de finală** ale celei de-a III-a tele-olimpiade de șah au cuprins următoarele perechi : U.R.S.S. — Polonia, R.D.G. — Finlanda, Austria — Portugalia, Irlanda — Australia, rămînînd ca, comun acord, adversarele stabilească ziua și ora confruntării. Ultima pereche s-a întîlnit prin intermediul combinației dintre U.S. — Linc Computer System și telefon, întreaga lume putînd urmări partidele : Rogers — Orr 1:0, Johansen — Carton 1—0, Gedevanishvili — Ryan 1:0, West — Hyness 1:0, Laird-Clarke 1:0, R. Jamieson — Ludgate remiză, la feminin Dekici — Delaney 1:0 și la juniori Canfell — Buckley 1:0. Cu categoricul scor de 7,5:0,5 au învins australienii. În semifinale s-a mai calificat echipa germană întrecîndu-i pe jucătorii finlandezi cu 6:2. Meciul dintre Helsinki și Berlin s-a transmis prin telex

● **Scrisoare deschisă** președintelui F.I.D.E., Florencio Campomanes, adresată de Gabor Kallai, ex-candidat la titlul mondial de șah activ. Urmare excelentei performanțe înregistrate la primul campionat mondial de șah activ din Mexic (locul VII), maestrul internațional maghiar tocmai să obțină un important premiu în bani, dar la festivitatea de premiere reprezentanții F.I.D.E. i-au înmînat patru cecuri. Acestea au rămas neonorate mult timp și jucătorul a ridicat glasul disperării: „Domnule Președinte, mă împingeți să fac greva foamei și aceasta va fi foarte jenant pentru dumneavoastră !". Întrucît F. Campomanes semnase pentru „Payment stopped" și suma fusese reținută, G. Kallai a adăugat într-un post scriptum: „Pe moment nu pot înțelege sub nici o formă lozinca dv. GENS UNA SUMUS". Răspunsul președintelui a constituit o nouă escaladare de la piața dreptului: propunea Federației maghiare să achite suma, F.I.D.E. rămînînd datoare acesteia...

● **Eliberați de restricții.** Zidul rușinii, care îngrădea atîtea și făcea imposibilă viața berlinezilor, marca semnul interzis și în colaborarea dintre cele două federații, una aflată în est și cealaltă în vest. Transformările politice din Germania de est au spulberat și pentru șahiști această barieră. Evenimentul a fost sărbătorit spontan printr-o confruntare liberă într-un meci al regăsirii și prieteniei, desfășurat la 80 mese în care victoria a revenit cu 44:36 de partea jucătorilor din est.

MARGARETA MUREȘAN ■

GO

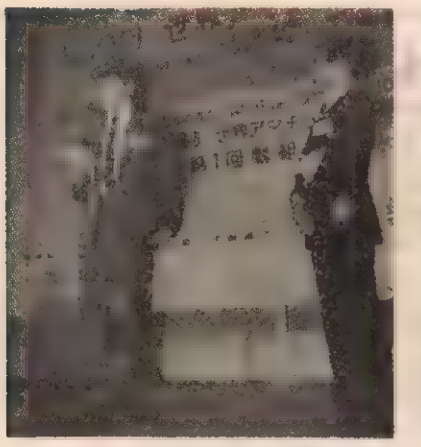

Un român în Japonia : Emil Sergiu Irimie vorbește la ceremonia de deschidere a competiției de GO.

După cum, desigur, cititorul cunoaște, în țara noastră se joacă GO din deceniul al cincilea, cînd, la Timișoara, un grup de localnici au început să practice acest superb sport al minții. Dr. Walter Schmidt, liderul acestui grup, a atins nivelul 3 dan, ajutîndu-i în același timp să se perfecționeze pe mai mulți tineri, dintre care s-a detașat dr. Andras Venczel, și el tot 3 dan.

Din decembrie 1982, a fost inițiată o rubrică de GO în revista **Știință și tehnică**, prima de acest gen la noi, marcînd adevărata pătrundere a acestui joc în România. (De remarcat că în Europa GO-ul este cunoscut de vreo sută de ani, dar el s-a dezvoltat mai ales după ultimul război). Au apărut curînd cercuri (la sfîrșitul anului 1986 funcționau în jur de 30 în toată țara), jocuri (cooperativa „Gutinul" Baia Mare, apoi Recoop-Centrocoop, cu două modele, ultimul standard), cărți (**Inițiere în GO** a fost publicată, tot de Recoop, în trei ediții succesive, în 1985, 1986, 1988 ; **250 de probleme de GO** a cunoscut și ea două ediții), turnee (primele în 1986, la Cluj și Brașov), noi rubrici (în **Rebus, Viața Studențească** etc.). În 1987 a luat ființă pe lîngă Federația Română de Șah o comisie de jocuri logice, incluzînd și o secție de GO (pe lîngă Scrabble și Rebus). Au putut fi astfel redactate o serie de regulamente „oficiale", au fost organizate campionate naționale de profil. Primul campion, în 1987, a fost studentul brașovean Sergiu Irimie. L-au urmat Mihai Blacă, în 1988, tot student, și Sorin Gherman, în 1989, elev, ambii din București. În 1988 și 1989, campionii au titre au participat și la campionatele mondiale de GO, organizate de Federația Internațională de GO, în Japonia. Comportarea celor doi jucători a fost meritorie, confirmînd progresele estimate pe baza rezultatelor în concursurile interne (evaluarea rangurilor kyu-dan prin intermediul unui coeficient de tipul Elo-ului din șah).

Se ajunsese însă la un punct de saturare, cînd nu se mai puteau obține progrese reale în cadrul existent. Cu toată bunăvoința Federației de Șah, o secție într-o comisie nu era deloc suficient, nici în raport cu răspîndirea actuală (mai ales în rîndul tinerilor), nici cu cea pe care GO-ul o merită. În plus, se resimțeau o serie de dificultăți și presiuni, din fericire, nici una care să atragă după sine o interdicție totală (GO, orient, yoga, transcedentali, Bridge, cercuri și cluburi, turnee, străini, terminologie japoneză etc. etc.).

Și a fost Revoluția !

La jumătatea lunii ianuarie 1990, Ministerul Sportului a aprobat înființarea Federației Române de GO. Go-ul este astfel pe deplin oficializat, așa cum se întîmplă în majoritatea țărilor civilizate ale lumii. Am revenit și din acest punct de vedere în Europa !

Pe 29 ianuarie a avut loc ședința de constituire a federației, prilej cu care a fost ales și Biroul Federal provizoriu, cu următoarea componență : președinte — Gh. Păun, vicepreședinte și șef al colegiului de arbitri — George Stihi, secretar — Mihai Liță, șef al comisiei competiții și evidență — Gigel Chiran, șef al comisiei de evaluare și apel — Lucrețiu Calotă, șef al colegiului de antrenori — Radu Baciu, șef al comisiei pentru juniori și copii — Cristian Cobeli, membri — Sergiu Irimie, Șerban Cristescu, Iulian Toma, Valentin Urziceanu, Dan Preotescu, Ion Florescu. La primul congres al federației (va avea loc probabil cu prilejul tradiționalului turneu de primăvară de la Cluj, de la începutul lunii mai) va fi ales un birou definitiv, vor fi aprobate statutul de funcționare al federației, alte regulamente.

Într-un viitor apropiat, federația va primi un sediu al ei, în clădirea Ministerului Sportului (Str. V. Conta 16, București). Pînă atunci, cercurile din țară sînt rugate să țină legătura cu federația, ca și pînă acum, pe adresele de domiciliu ale unora dintre membrii Biroului Federal. Și, mai ales, cercurile sînt rugate să treacă la o mai eficientă organizare locală, în condițiile create de noul cadru. Depinde acum numai de noi cum vom acționa pentru a da GO-ului locul pe care îl merită printre celelalte sporturi.

Dr. GHEORGHE PĂUN ■

O zi în Ungaria

E foarte plăcut şi cu totul neobişnuit ca vameşii să te întîmpine surîzători, grănicerii să-ţi ştampileze paşaportul în trei minute şi, cum ai trecut graniţa, să ai parte de alte zîmbete amicale, alte strîngeri de mînă, ba chiar şi de o trataţie cu un lichid izbăvitor. Mi s-au întîmplat acestea recent, la frontiera româno-ungară. Am fost invitat de Consiliul judeţean Arad al Frontului Salvării Naţionale să particip la încheierea unei serii lungi de acorduri directe, printre care şi unul de colaborare culturală, cu judeţul vecin, Bekeş. Delegaţia arădeană a condus-o preşedintele Valentin Voicilă, reputat actor tînăr de teatru şi film, probabil şi cel mai june conducător de judeţ, dovedindu-se aici şi un om politic inspirat şi eficace. Delegaţia din Békéscsaba, oraşul de vizavi, l-a avut în frunte pe inginerul Miklós Mukány, preşedintele consiliului popular, om cu multă experienţă politică.

Tratativele au fost fructuoase şi minuţioase, documentele pregătite de experţi cuprinzînd prevederi bogate într-o arie largă de reciprocităţi egal utile. S-a găsit şi oarece vreme pentru preumblări şi vizite în oraşele Békéscsaba şi Gyula unde trăiesc şi mulţi români, ce-şi editează publicaţia proprie, *Foaia noastră*.

N-am asistat la bilateralităţile privind seminţele cerealiere, produsele agricole, nici la acelea referitoare la bunurile industriale şi altele, ci doar la întîlnirea dintre scriitorul Vasile Dan şi subcomisia culturală a forului judeţean românesc şi şeful de secţie Vámos László din forul judeţean maghiar. Protocolul luat în discuţie mi s-a părut cuprinzător şi amplu. Părţile participante au ajuns la înţelegerea reînnoirii relaţiilor tradiţionale după lunga întrerupere forţată. Dorinţa lor — se spune în introducerea actului — este ca transformările sociale petrecute în cele două ţări să fie oglindite în noile relaţii. Planul hotărît al părţilor colaboratoare este ca între instituţiile culturale, de învăţămînt şi sportive ale celor două judeţe să se desfăşoare relaţii profesionale speciale independente, iniţiate de populaţia regiunilor respective.

S-a preconizat un schimb de orchestre simfonice, orchestre de muzică populară, formaţiuni corale, formaţii de muzică uşoară. Şi concerte comune. Vor avea loc schimburi de spectacole ale teatrelor dramatice şi de păpuşi şi schimburi de regizori şi scenografi. Se va face schimb de expoziţii, vor fi participări reciproce în taberele de creaţie. Scriitorii vor fi invitaţi să publice în revistele din ambele ţări şi să fie prezenţi, în reciprocitate, în cenaclurile literare. Bibliotecile vor colabora prin schimburi de cărţi şi ajutor metodologic. Muzeele vor organiza expoziţii cu tematici stabilite în comun. Muzeografii vor participa la tabere de etnografie şi de colecţionare.

În domeniul învăţămîntului se vor reînnoi şi statornici relaţiile frăţeşti dintre grădiniţe, şcoli, instituţii. Se vor asigura lectori la reciclările din învăţămîntul cu limba de predare română din Republica Ungară. Se vor asigura posibilităţi de participare la cursurile universitare din România ale cadrelor didactice din Ungaria. Se vor stabili schimburi de delegaţii pentru cunoaşterea modului în care funcţionează clasele cu program special (muzică, tehnică de calcul), precum şi clasele cu program alternativ şi cu rezultate în educarea elevilor cu capacităţi deosebite. Alte colaborări privesc învăţămîntul mediu, mai cu seamă studiul tehnicii de calcul, de diverse meserii, al agrozootehniciei. Se va face un schimb de manuale adecvate planurilor de învăţămînt (limba română, limba maghiară, limbi străine, culegeri de probleme şi teste pentru examenele de admitere la matematică, fizică, chimie). Se va organiza odihna pentru elevi şi profesori, în serii de vacanţă, în ambele ţări.

S-a discutat şi posibilitatea unui mare festival comun al artelor vizuale, cu participarea profesioniştilor şi a diletanţilor — într-un an la Arad, în celălalt la Békéscsaba.

Am observat nu numai bunăvoinţa ambelor părţi dar şi satisfacţia autentică de a încheia înţelegeri atît de profitabile. E probabil că vor fi puse în practică începînd chiar din luna februarie. Curajoşi, deschişi şi hotărîţi, delegaţii şi-au dat toate asigurările în această privinţă şi e limpede că se vor ţine de cuvînt.

VALENTIN SILVESTRU ■

Viaţa în tranzit

Bomboana dinainte de somn

23 decembrie 1989. De două zile şi două nopţi, aproximativ 50 de români aşteptăm aici, în aeroportul din Berlin, să zburăm către ţară. Dar orice zbor către Bucureşti e întrerupt. Alţi compatrioţi continuă să se adauge grupului nostru iniţial: vin din Leningrad, din Casablanca, din R.F. Germania, din Praga, din multe alte ţări şi oraşe ale lumii. În bună parte sîntem, într-un fel, sinistraţi. În prima noapte, Compania TAROM, prin reprezentantul ei de la Berlin, ne-a cazat la Hotel Stadt Berlin, din Alexanderplatz şi ne-a asigurat, contra 15 mărci, micul dejun.

Ce vom face în continuare? Ne întoarcem în aeroport şi aşteptăm. Unora dintre noi le cedează nervii: sînt iritaţi, surescitaţi, acum dau dovadă de solidaritate, acum devin solitari, disperaţi, plîng. Stările acestea le trăiesc mai ales cei care au copii, cei care locuiesc în zonele centrale, acolo unde, aşa cum arată posturile de televiziune, se duc luptele cele mai grele, unde sînt acum incendii şi ruine. Ne îmbărbătăm reciproc, ne ţine la suprafaţă speranţa în Revoluţie. Proviziile de hrană s-au terminat, cei care nu mai avut le-au împărţit cu cei care nu au avut. Acum nu mai are nimeni. Nu sîntem însă singuri, simţim îndată solidaritatea celor de lîngă noi. Prînzul de ieri ni l-au asigurat turiştii doi prieteni: Tedy şi Mustafa. Tedy este un ardelean simpatic, inginer, plecat mai demult din ţară, căsătorit cu o frumoasă mulatră din Casablanca; Mustafa este un mulatru atletic şi blînd, căsătorit cu o româncă. Au zburat pînă la Bucureşti, dar nu li s-a dat voie să intre în ţară. Rudele (pe Mustafa îl aşteptau soţia şi copilul) erau dincolo de masa vămii, îi strigau, întindeau mîinile către ei, dar nu s-au atins. Au revenit în aceeaşi zi, cu aceeaşi cursă la Berlin. Tedy şi Mustafa ne-au invitat, deci, la restaurantul Hotelului Interflug.

Revenim în aeroport. Din ţară nu mai avem veşti noi. Oamenii biroului de schimb valutar al aeroportului ne arată şi ei un semn de solidaritate: cine are bani, poate schimba, peste foaia de schimb, încă 250 lei. E ceva. Grupul de români creşte: vin muncitori şi specialişti de pe unele şantiere din străinătate, diplomaţi, turişti, specialişti de la întreprinderile de calcul din Cîmpina şi Bucureşti. Timpul trece greu, vine iar noaptea. Doi ziarişti de la BBC vor să ajungă în noaptea asta, de 23 decembrie, la Bucureşti. Dar n-au cum ajunge şi sînt aproape disperaţi. Ar dori să închirieze un mijloc de transport, poate chiar un avion, au la ei bilete de avion pentru multe rute ale lumii. „Pentru planeta Marte nu aveţi?", întreabă un hîtru din grupul nostru. „Poate în curînd" — replică unul din ziariştii englezi. Alţi doi indivizi, o fată aproape fără sex şi un tînăr cam ambigen se ţin scai de noi de vreo două zile: ne tot filmează şi înregistrează pe furiş. Detest acest mod furat de a face presă, dacă fac cumva presă. S-a înnoptat de-a binelea, unde vom dormi? Reprezentantul TAROM-ului, destul de marcat de evenimente (face cît poate şi el), ne spune că pentru noaptea asta nu ne mai poate asigura cazarea. Şi, iată, pe loc asistăm la un alt gest de solidaritate umană, de solidaritate cu România, cu noi, românii: o tînără nemţoaică, Kerstin Jeschke, de 26 ani, care ştie românеşte, ghidă a unor specialişti şi muncitori români, telefonează la JUGENDRADIO — postul de radio al tineretului — şi le spune care este situaţia românilor din aeroport. Jugendradio o cuplează direct pe emisie şi, astfel, se adresează direct berlinezilor cu următorul apel: cine doreşte să cazeze românii din aeroport? După o jumătate de oră, în aeroportul din Berlin, se aflau circa 20 de familii care veniseră cu maşinile personale şi doreau să ne cazeze în casele lor. Împreună cu un diplomat român sînt repartizat la o familie care a venit, în acest scop, tocmai de la Potsdam. Doi cîte doi, sîntem, deci, luaţi de braţ de nişte oameni pe care nu i-am văzut niciodată, sîntem invitaţi în maşinile lor şi pornim spre nişte adrese necunoscute. Sentimentul este ciudat, nu l-am trăit niciodată, dar nu este umilitor, fiindcă oamenii aceştia ne înconjoară cu multă omenie, cu admiraţie chiar. Rulăm, deci, spre Potsdam, un oraş renumit prin castelele sale, prin înţelegerile şi convenţiile încheiate aici, după cel de-al doilea război mondial. Îl văzusem doar cu un an mai înainte şi, iată, acum, fără să ştiu şi fără să vreau destinul şi întîmplările mă aduc din nou în el. Gazda noastră, domnul Ernst şi doamna Barbara Triquart, împreună cu cei doi copii, Frank şi Katrin, locuiesc pe strada B. Brechtstrasse 22. Locuiesc într-un bloc, unde au un apartament de 3 camere, nu luxos. Am intrat în multe case şi, se simte, pătrundem şi aici într-o casă de oameni buni. Ni se oferă baia, ni se oferă cina, dar noi sîntem lipiţi imediat de televizor, fiindcă din jumătate în jumătate de oră se transmit ştiri din România şi din întreaga Republică Democrată Germană. În ţară continuă luptele între patrioţi şi teroriştii. În R.D. Germană au început să se strîngă ajutoare pentru România şi se înfiinţează conturi de depuneri băneşti pentru cei care au suferit în Revoluţie.

Notez în carnet cîteva conturi ce apar pe ecranul televizorului: la Köln s-a înfiinţat contul 414141, de solidaritate cu România; la Stuttgart — contul 502; la Offenbach se string ajutoare formate din diferite obiecte şi medicamente; la München apare un alt cont, 39-103171; un alt cont, 444, a apărut, pare-mi-se, la Berlin. Poporul german, atît de încercat şi el, îşi exprimă prin aceste numeroase fapte de solidaritate nu numai simpatia şi crezul în revoluţia noastră, îşi exprimă, în acelaşi timp, devotamentul şi crezul şi în şi faţă de propria lui revoluţie. Şi, iată, nici în casele berlinezilor nopţile nu mai sînt nopţi, nopţile au devenit zile. E trecut de miezul nopţii şi gazdele noastre ne roagă să mai apucăm cîteva ore de somn. Probabil dormitorul lui Frank ne-a fost oferit nouă şi el s-a retras în una dintre celelalte două camere, alături de părinţi. Pătrundem în dormitor şi un fapt săvîrşit de doamna Barbara, cu puţin timp înainte, ne ţintuieşte locului: pe fiecare pernă, imaculată, ne aşteaptă pe fiecare cîte o bomboană de ciocolată desfăcută din ambalajul ei. Privim şi ne privim unul pe altul, şi eu merg în baie şi plîng. Mă gîndesc la copiii care au murit în revoluţie. Mulţi nu mai văzuseră o astfel de bomboană decît sau de foarte mulţi ani. În schimb, în fiecare duminică, erau obligaţi sărmanii să le aducă ofranda celor doi, ca în basmele cele mai urîte, celor doi balauri cu chip de om. Şi cînd mamele au ieşit cu ei în braţe sau în cărucioare în stradă, balaurii i-au făcut fasciştii şi au trimis asupra lor, a copiilor-îngeri gloanţe, tancuri şi limbi de foc. Copiilor, acelor copii care le aduceau flori la festinurile lor, care, în mod demagogic şi batjocoritor erau luaţi de subsuori (mai dezarmă bruscaţi) şi ridicaţi pe tejgheaua politică a fanfaronului care vorbea despre pace, fericirea şi viitorul lor. Şi ei, sărmanii copii, credeau că vor fi feriţi de gloanţe şi că vor fi fericiţi. Dar cel ce gîngăvea într-atît despre pace lumii şi tisa la un premiu pentru pace (Nobel, nu?, a dezlănţuit asupra copiilor şi a propriului popor masacrul, genocidul.

Doamne, închide Doamne şi porţile iadului, nici acolo să nu încapă, şi lasă-i rătăcitori!

NICOLAE GRIGORE MĂRĂŞANU ■

Ajutoare şi investiţii

A fost impresionantă solidaritatea cu România a comunităţii internaţionale, şi în primul rînd a statelor europene. În ţara noastră au sosit şi continuă să sosească numeroase şi foarte utile ajutoare cu caracter umanitar, în alimente, îmbrăcăminte, medicamente şi alte produse de mare trebuinţă. Apreciind foarte mult aceste ajutoare şi mulţumind călduros celor care le-au acordat şi le acordă, trebuie în acelaşi timp să ne gîndim şi la concursul din exterior pentru refacerea economiei româneşti, pentru repunerea ei pe picioare şi asigurarea în continuare a unei dezvoltări care să permită ţării noastre integrarea organică în structura economică a continentului. De această necesitate, ţările occidentale puternic dezvoltate sînt pe deplin conştiente. Iată ce scria, de pildă, Deutsches Allgemeines Sonntagsblatt": „Cu siguranţă că trebuie făcut totul pentru a permite României să recupereze rămînerea în urmă şi să atingă nivelul de viaţă din Europa occidentală. Hans-Dietrich Genscher are fără îndoială dreptate să afirme că investiţiile în România sînt o investiţie pentru viitorul european. Vidal politic şi faliment economic care a făcut din România o ţară a morţilor" (după **Observer**) ne obligă să găsim soluţii adecvate. Rămîne de văzut dacă Germania va fi chemată să joace un rol de prim-plan, cum a cerut banchetul american James D. Robinson. Comunitatea Economică Europeană în întregul ei este chemată să-şi aducă contribuţia".

Care Comunitate înţelege să vină în întîmpinarea necesităţilor dezvoltării economiei româneşti în contextul mai larg al restructurării — în sensul amplificării — a relaţiilor cu toate ţările est-europene, care au păşit pe calea democraţiei. Şi cu toate că C.E.E. n-a fost pe deplin pregătită pentru reacţia în lanţ care s-a produs în a doua jumătate a lui 1989 în ţările din răsăritul Europei, au fost luate măsuri de sprijinire a acestor state în patru sectoare prioritare: investiţii, exporturi, protecţia mediului înconjurător şi formarea cadrelor. România are nevoie de concursul şi de sprijinul ţărilor occidentale atît în aceste domenii, cît şi în altele, şi de aceea este necesar ca guvernul român să ia toate măsurile ce se impun — reajustarea structurilor economice, democratizarea adevărată a vieţii politice şi altele — pentru ca beneficiul de pe urma colaborării cu ţările menţionate să se poată realiza la parametrii maximi.

ION D. GOIA ■

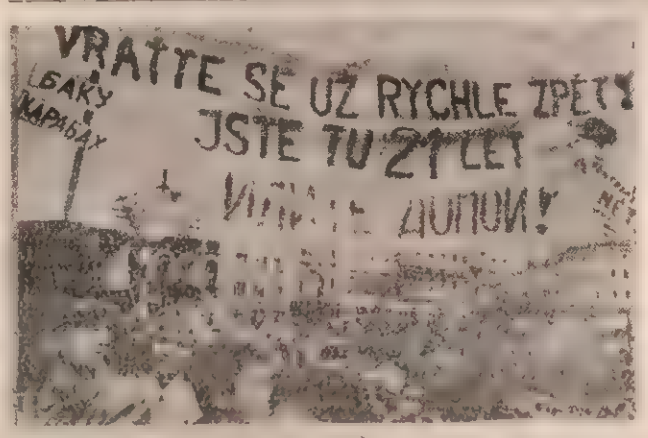

În Cehoslovacia s-au ţinut lanţ demonstraţiile cerînd plecarea cît mai grabnică a trupelor sovietice din această ţară. Fotografia noastră înfăţişează una din aceste manifestaţii, organizate în oraşul Otomouc, la care au participat peste 20 000 de persoane. Pe pancartă se poate citi: „Plecaţi repede acasă! Sînteţi aici deja de 21 de ani!" (textul în cehă). Iar în ceea ce priveşte textul în rusă, el este echivalentul des întîlnitei lozinci în engleză „Go home!", sau, pe românеşte, „Căraţi-vă acasă!".

Berlin-urile, Moscova, Albania, Paco Rabanne, Panmunjon, Kosovo, Armenia,- Berna, McDonalds... se mişcă lumea, se mişcă...

Planeta se grăbeşte

Clipe din cele 4½ ore petrecute la Bucureşti de secretarul de stat american James Baker

Fotografii de VICTOR RĂDULESCU ■

Aşa cum în deceniul al şaselea al secolului trecut la Iaşi şi în alte centre politice ale epocii se „fierbea" unirea Principatelor Române, tot astfel unirea (de fapt, reunificarea) celor două state germane se „fierbe" în diferite capitale şi oraşe ale lumii în momentul de faţă. În acest cadru se înscrie şi întîlnirea din Elveţia dintre conducătorii celor două ţări germane – Helmuth Kohl, cancelarul Republicii Federale Germania, şi Hans Modrow, primul-ministru al Republicii Democrate Germane.

Înainte de a vizita şi România, secretarul de stat al Statelor Unite ale Americii a avut convorbiri la Moscova cu ministrul afacerilor externe al U.R.S.S., Eduard Şevardnadze.

În Piaţa Puşkin din Moscova s-a deschis pentru public un restaurant girat de firma americană „McDonalds"

Pastorului Laszlo Tőkes din Timişoara i s-a decernat titlul de „Doctor Honoris Causa" al Academiei de Teologie din Budapesta

Delegaţii celor două Corei strîngîndu-şi mîinile înainte de începerea convorbirilor de la Panmunjon

Armean maltratat de extremiştii azerbaidjeni sosind la Erevan

Aspecte de la demonstraţiile care au avut loc, în faţa misiunii albaneze la O.N.U. (New York) şi la Atena, în semn de protest împotriva persecuţiilor la care este supus poporul albanez de către regimul comunist.

Creatorul de modă spaniol Pacc Rabanne a primit „Degetarul de aur" pentru colecţia sa primăvară/vară 1990 prezentată la Paris

Pagină realizată cu sprijinul ROMPRES

FLACĂRA

EDITURA „PRESA LIBERĂ"

Stan Pelteacu
Ion Ciucescu

REDACŢIA :

■ REDACTOR ŞEF : George Arion. **Redactor şef adjunct,** coordonator al publicaţiei „Rebus" : Tudor Octavian. **Redactor şef adjunct :** Octavian Ştireanu. **Secretar general de redacţie :** Constantin Dumitru.

■ ECONOMIE, ŞTIINŢĂ (2128) : **Răzvan Bărbulescu,** Liviu Timbus, Florin Condurăţeanu, Eugen Negrea, Paşcu Balaci, Mircea Borda. SOCIAL : (2600, 2542) : **Oprea Georgescu,** Mihai Stănescu, Roxana Paicu-Manolescu, Liana Tatos, Maria Radu Bogdan, Dorin Gherghinescu, Paul Agarici, CULTURĂ (1700) : **Ion Zubaşcu,** Dorin Sălăjan, Elena Ghera. ACTUALITATEA POLITICĂ, Internă şi Internaţională (2560) : **Ion D. Goia, Sorina Man, Margareta Mureşan, Victor Rădulescu.**

■ PUBLICIŞTI COMENTATORI : Cici Iordache-Adam, **Dumitru Constantinescu** Nicolae Grigore-Mărăşanu, Cornel Nistorescu, Horia Pătraşcu.

■ „REBUS" (2036) : **Alexandru Păsărin,** Adrian Mitu, Alexandru Paler, Elena Grecescu.

■ SECRETARIAT TEHNIC DE REDACŢIE (2123, 2559) : **Adrian Petrescu, Mircea Popp** Angela Ştefănescu, Smaranda Petrea, Sevghin Omer, Pompiliu Dumitrescu, Constanţa Bataban, Reghina Vârvici.

Adresa redacţiei şi administraţiei : Bucureşti, Piaţa Presei Libere nr. 1 cod 71311.

Telefoane : 17 60 10, 17 60 20 (cu interioarele trecute în paranteze de mai sus) ; secretariat redactor şef : **2002** ; redactor şef adjunct, coordonator „Rebus" : **1457** ; redactor şef adjunct : **2124** ; secretar general de redacţie : **2143** ; public relation : **2600.**

Cititorii din străinătate se pot abona prin ROMPRESFILATELIA, Sectorul export-import presă P.O. Box, 12-201, telex 10876, prsfir Bucureşti, Calea Griviţei nr. 64–66.

TIPARUL : COMBINATUL POLIGRAFIC BUCUREŞTI

24 pagini, 3 lei.

În legătură cu abonamentele la publicaţia noastră, menţionăm cu nedumerire că tirajul este limitat.

„Veşnicia s-a născut la sat“

Sub acest generic „FLACĂRA“ grupează un prim demers publicistic amplu, dedicat reînvierii satului românesc (pag. 9-16)

FLACĂRA

SĂPTĂMÎNAL DE OPINIE, POLITIC, SOCIAL ŞI CULTURAL
● fondat 1911

● Anul I (serie nouă) ● Nr. 8 ● miercuri 21 februarie 1990 ●

Copertă de PAUL AGARICI ■

Una din mătușile mele m-a anunțat de pe acum că duminecă va vota cu Frontul. De ce ? Fiindcă domnul Ion Iliescu a făcut atîtea pentru țară și în special pentru femei. Colega noastră de la **România liberă**, Tia Șerbănescu, a interpretat astfel răspunsurile la un sondaj de opinie : circa 97 la sută dintre alegători vor vota cu Frontul Salvării Naționale. Lipsește un singur detaliu în decorul electoral : Frontul însuși. Despre care Front să fie vorba ? Domnul Andrei Pleșu ne-a asigurat, în seara constituirii noului organism al puterii de stat, că substanța confuziei din sală constă tocmai în faptul că se pune semnul egalității între Consiliul Frontului ca expresie a consensului național și Front ca mișcare politică. Deci Consiliul Frontului este una și Frontul ca partid este alta. Despre Front, însă, ca formațiune politică, cel puțin pînă la ora cînd scriu rîndurile de față, nu se cunoaște nimic.

DILEMĂ ISTORICĂ

Și atunci, cui cedează de fapt electoratul cele 97 de procente ?

Reiese limpede că pentru masa alegătorilor, Frontul Salvării Naționale este confundat cu Consiliul Frontului și Consiliul Frontului este identificat cu domnul Ion Iliescu. Este corect ? Fără îndoială, este foarte corect. Sau, dacă nu este corect, este oricum adevărat. Cu precizarea, încă o dată, că pînă acum Frontul nu s-a manifestat în viața politică a țării ca partid ; cînd a făcut-o, pe ascuns, a greșit. Domnul Ion Iliescu a dobîndit întreg capitalul politic ca președinte al organismului puterii de stat și cele 97 de procente îi revin în această calitate.

Iată o dilemă pe măsura unei personalități istorice, de talie europeană.

Ce va face cu aceste 97 de procente ? Le va cedo intereselor de partid, chiar cu riscul diminuării lor, sau le va conserva și folosi întru creșterea liberă și democratică a întregii națiuni ?

NICOLAE CRISTACHE ■

SĂ FIE ADEVĂRAT ?

Generalul Militaru — spion sovietic ?

Iată ce scria, încă la 28 decembrie, „Times" :

„Generalul Nicolae Militaru care a fost numit ministrul apărării în guvernul provizoriu al României a fost calificat de către un fugar cu grad înalt, încă din 1978, drept spion sovietic.

Din cauza aceasta, există printre exilați diverse bănuieli că Uniunea Sovietică ar putea dirija mișcarea revoluționară din București.

Observatorii au remarcat cît de repede și de concret a preluat Generalul Militaru controlul efectiv asupra armatei în momentul cel mai fierbinte al mișcării anti-ceaușiste și a reușit să o determine să sprijine demonstranții.

În ciuda declarației de ieri (27 dec. 1989 — n.n.) a domnului Dumitru Mazilu (...) că România nu se va întoarce niciodată la comunism, cresc temerile că țara ar putea rămîne sub controlul atît de uriței **nomenclaturi**, elita sistemului guvernamental comunist cunoscută în România pentru privilegiile sale.

Așa cum bine s-a remarcat în comunitatea exilaților, doar puțini din cei care au „jucat un rol de frunte în opoziția față de regimul aflat la putere, ca de pildă doamna Doina Cornea, lector universitar la Cluj, care a fost plasată în arest la domiciliu datorită criticilor adresate regimului, au participat la guvernul provizoriu (și nu pentru mult timp — **n.n.**).

(...) Generalul Militaru a fost descris de către domnul Ion Pacepa, și el general locotenent, adjunct al ministrului de interne și șef al Direcției Informații Externe, echivalentul românesc al lui M. 16 și al K.G.B. înainte de fuga lui în S.U.A., drept unul dintre generalii favoriți ai lui Ceaușescu (...). Generalul Militaru a predat cartea de telefon a Marelui Stat Major — exemplarul secret, — care includea și directoratul spionajului militar — unei agente sovietice cu numele de cod Olga, cu care și-a petrecut noaptea într-un motel lîngă Brașov (...)".

Nu am citat în întregime articolul din motive de spațiu și pentru că amănuntele privind ceea ce s-a numit „caseta sexy" nu interesează cel puțin deocamdată.

Nu am fi publicat acest text (în a cărui posesie sîntem mai demult) dacă situația n-ar fi cerut-o. Căci ceea ce putea să fie simplu zvon sau material de „senzație" într-o publicație care e, totuși, serioasă, iată că a făcut obiectul unei intervenții extraordinare a militarilor înșiși. Chiar fragmentul — retras la cererea autorului — din caseta video prezentată la televizor este, avem temeiuri s-o credem, revelator. Cum este vorba de **anumite** relații externe, înțelegem că nu chiar totul poate fi **imediat** făcut public. Dar nu constituie nici un fel de secret faptul că (să vezi potrivealã !) mulți dintre cei care **administrează** acum Revoluția română au niște nostalgii moscovite, desigur din vremea studiilor. Dar e bine, că, acum, e bine **(P.A.—C.D.)**

Dacă ne mulțumim să înregistrăm faptele și să reducem pe cît se poate comentariul lor, avem de observat că Frontul Salvării Naționale a reușit performanța, probabil unică în istorie, de a-și fi anunțat participarea la campania electorală înainte chiar ca el să fi existat ca formațiune politică. Desigur că e de luat în seamă și posibilitatea ca el să fi existat, totuși, înainte de-a se constitui legal. Dar în acest caz nu înseamnă că e adevărat ceea ce s-a și spus, de altfel, la un moment dat, că singurul partid care a acționat în ilegalitate, după 22 decembrie 1989, a fost Frontul Salvării Naționale ?

Din Decretul-lege privitor la partidele politice, emis de Consiliul Frontului, rezultă că hotărîrea judecătorească de înregistrare a unui partid este o hotărîre cu caracter constitutiv, iar nu declarativ. Cu alte cuvinte, un partid nu vine la tribunal ca să declare că el există, ci începe să existe din momentul emiterii hotărîrii judecătorești de înregistrare a lui. Frontul Salvării Naționale a fost o excepție pe care am putea încerca să ne-o tot explicăm, așa și pe dincolo, dar mai important ni se pare acum să spunem că înregistrarea sa, la tribunal, ca formațiune cu statut și platformă politică proprie, trebuie salutată ca o necesară clarificare.

Tot atît de adevărat este că au apărut întrebări privind chiar întîrzierea cu care s-a trecut la această clarificare : nu cumva pentru a se lăsa îndeajuns timp încît, prin Consiliul Frontului (ca organ al puterii de stat), să se formeze un capital politic ce urma să fie transferat Frontului în ziua cînd acesta avea să se angajeze, cu acte în regulă, în lupta electorală ?

Desigur, nimeni nu poate susține absurditatea că ar fi fost preferabil, din partea Consiliului Frontului, să nu emită nici un decret-lege, numai ca să nu se spună pe urmă că a urmărit să creeze un capital politic pe care intenționa să-l doneze, la momentul oportun, formațiunii politice numite Frontul Salvării Naționale. În schimb, putem reține ca pe un fapt indiscutabil că tot Consiliul Frontului a avut grijă ca, în clipa cînd Frontul avea să se angajeze în ringul luptelor politice, el să aibă parte de competitori — ca să zicem așa — pe jumătate învinși.

Abia se iviseră o seamă de partide, printre care și cele trei partide istorice — țărăniștii, liberalii și social-democrații —, cînd dl. Ion Iliescu ne-a mărturisit convingerea sa că partidul politic este „un concept îngust", „o categorie depășită". Ca să ajungă la aceste extracte teoretice, dl. Iliescu lua în discuție însăși „noțiunea de partid". Am urmărit spusele domniei sale cu tot respectul datorat cuiva ce-și exprimă o opinie, dar mărturisim— fără bucurie — că respectiva demonstrație ni s-a părut că seamănă, în cele din urmă, cu gestul de-a deschide cuiva ușa, iar atunci cînd acela, încrezător, se află în prag, trîntești ușa peste el. N-am prea înțeles de ce domnul Iliescu n-a lăsat partidele să se discrediteze singure întîlnindu-se chiar așa și nu altfel : partide. Pe de altă parte, domnia sa ne-a avertizat că „foarte mulți rezumă democrația la existența mai multor partide", că existența mai multor partide nu reprezintă „o garanție a apărării democrației" și că, de fapt, existența mai multor partide „este o schemă depășită istoricește ca model al democrației". De ce ? Pentru că, a mai spus domnul Iliescu, „știm foarte bine, în perioada dintre cele două războaie au fost țări cu mai multe partide care au promovat fascismul". Desigur. Cum știm la fel de bine că fascismul a fost și o reacție antibolșevică. Dar ca țările acelea să nu cadă în capcana unor partide de extremă dreaptă, care ar fi fost garanția ? Nu cumva guvernarea lor după stilul „partidului unic" aflat la extrema stîngă ? Poate că asta ar fi fost o „garanție a democrației", însă numai în măsura în care s-ar fi vrut o democrație așa cum am avut noi pînă în decembrie : „unică în felul ei". Oricum, parcă a început să fie mai limpede, astfel, de ce țări ca Statele Unite, Anglia etc. au ajuns țări dezvoltate. Pentru că bieții oameni de acolo, pesemne, muncesc ca niște nebuni numai ca să scape de gîndul că într-o zi or să vină fasciștii pe capul lor și or să-i încoloneze, și or să le dea cizme, și or să-i pună să meargă în pas de defilare pe muzică de fanfară. Pe scurt, lumea asta dezvoltată se află pe marginea prăpastiei.

Deci am înțeles : cu mai multe partide e rău, pentru că poți să ajungi la fascism. La totalitarism.

Dar tot rău este și cu un singur partid, nu-i așa ? Doar românii n-au uitat ce le-a fost dat să trăiască pînă în decembrie '89 : comunism, totalitarism.

Cum te sucești, cum te-nvîrtești, tot rău iese. Și atunci ? Nici o grijă, ni s-a sugerat, există o soluție : Frontul.

Acesta, am înțeles, face loc în rîndurile sale nu doar celor ce-și exprimă individual — cum e și firesc — opțiunea politică, ci oricăror partide dispuse să adere la platforma sa. Dacă nu din motive conjuncturale, de alianță electorală, atunci pentru a le ajuta, în perspectivă, să nu se mai discrediteze purtînd numele de partid, care reprezintă „o categorie depășită" ?

S-a mai aflat că prin întreprinderi, acolo unde nu trebuie să se facă politică, au început să circule niște formulare de „aderiune colectivă". Ce fel de colective sînt avute în vedere ? Vreun „sindicat liber", cumva ? Să sperăm, totuși, nu se va încerca o „colectivizare forțată a opțiunilor politice" și că nu se vor produce nicăieri exemple care să dovedească felul cum poate să ajungă cetățeanul acolo unde nu vrea, ca o gălușcă luată dintr-o oală cu polonicul și trecut în altă oală.

„Colectivismul politic" ar atesta ideea unui Superpartid în cadrul căruia „sistemul politic pluralist", prevăzut în Platforma-program a Frontului, s-ar înfăptui mai degrabă după sistemul perestroikăi, prin admiterea unei diversități de puncte de vedere care să nu depășească, totuși, cadrul bine stabilit. Și cine garantează că peste fracțiunile și dizidențele admise ca necesare, pînă la un punct, iar de la acel punct încolo doar tolerate, nu se va trînti pînă la urmă ușa care să le închidă în colivia „partidului unic", a „partidului monolit" ? Cine garantează că, mai devreme sau mai tîrziu, vreun Stalin aflat acum în congelare nu se va trezi cu hățurile în mînă și să albă doar de strîns hățurile și să dea bice ?

E datoria fiecăruia nu numai să caute un răspuns ci să-l și găsească, astfel încît rezultatele alegerilor să nu insulte generozitatea iluziilor celor ce și-au dat viața pentru ca țara aceasta să fie, în sfîrșit, o țară liberă și democratică. Și o țară bogată, neapărat.

Cît privește Frontul, ținem regula politeții și-i urăm să nu aibă parte de-a-i sparge cineva ferestrele cu pietre. Această organizație politică — pentru că am înțeles că nu îi place să i se spună partid — poate să aducă servicii țării, neîndoielnic. Dar alături de partidele politice, nu deasupra lor și nu încercînd să le înfieze. Ca să nu se întîmple să plecăm într-o bună zi, cu toții, în pelerinaj către Munțele Părerilor de Rău.

DUMITRU CONSTANTINESCU ■

Vine superpartidul ?

Nu caragialisme...

În ultima vreme, s-au făcut destul de des apropieri între unele situații, atitudini și exprimări de acum și cele din scrierile lui Caragiale, apropieri care s-au vrut nimicitoare pentru contemporanii noștri. Lăsînd la o parte faptul că nenea Iancu se simțea destul de bine în lumea personajelor lui, căreia îi ducea dorul pe cînd se afla la Berlin, vom arăta că la timpul respectiv „păcatele" eroilor lui Caragiale erau inevitabile. Societatea românească pășea de la rînduieli de tip feudal spre cele mai avansate forme de democrație din epocă. În această „perioadă de trecere" au coborît în arenă și lichele — pădure fără uscătură nu se află —, dar cei mai mulți au fost oameni de bine ; unii dintre aceștia, în procesul învățării democrației, cînd căutau, dibuiau, încercau, puteau deveni și niște ridicoli. Caragialismele au fost așadar un preț pe care societatea românească de atunci a consimțit să-l plătească pentru a instaura democrația. Și a izbutit. România de caragialisme s-a debarasat, dar a rămas cu imensul cîștig al uneia dintre cele mai avansate democrații din Europa.

Mutatis mutandis, situația de acum este comparabilă cu aceea care l-a inspirat pe marele nostru scriitor. În prezent ne găsim din nou într-o fază de trecere spre democrație și din nou caragialismele sînt inevitabile. Însă concentrarea tirului asupra situațiilor amuzante sau chiar ridicole care amintesc de lumea lui Caragiale constituie pur și simplu o diversiune. Pe micul ecran, un umorist — care a mărturisit candid că nu se pricepe la politică, fără să tragă și concluzia din această recunoaștere, adică să nu se ocupe de ceea ce nu se pricepe — a calificat drept parodie ședința de constituire a Consiliului Provizoriu de Uniune Națională. Am urmărit și eu înregistrarea transmisă la televizor. Caragialisme ? Destule. Însă dincolo de ele și în pofida lor, și, de asemenea, în pofida succesului mic al reprezentanților partidelor în lupta cu molohul frontist, ședința a fost de-a dreptul înduioșătoare : pentru prima oară după noaptea comunistă care a durat peste patru decenii, în sfatul țării oamenii nu mai citeau ca niște roboți texte fabricate dinainte și „aprobate", ci vorbeau liber, iar ideile, bune sau rele, erau ale lor ! Și tot pentru prima dată cei ce vorbeau în parlament (fie acesta și provizoriu) puteau să spună și NU ! Căci drumul spre democrație cu asta începe — cu posibilitatea de a spune NU, posibilitate care constituie alfa democrației (firește, pînă la omega e cale lungă). În această situație, are așa de mare importanță faptul că unii dintre participanți s-au mai și jucat cu vorbele, s-au mai și poticnit în ele, au mai și abuzat de timpul celorlalți ? Dar ei erau în situația fotbalistului care a prins în sfîrșit mingea după ce ani și ani a purtat o ghiulea legată de picior.

În concluzie, necazul nu consistă în caragialisme — acestea vin și trec — și nici nu sînt cu totul rele, fie și pentru că aduc o undă de zîmbet în încrîncenarea de acum —, ci în tendința unora de a înlocui un totalitarism cu altul, de a anihila eforturile pentru democrația autentică în România — aceasta este pericolul major în momentul de față.

ION D. GOIA ■

Coperta revistei „Flacăra" de acum două săptămîni, apreciată drept excelentă în țară și în străinătate, este realizată după o fotografie a colaboratorului nostru AUREL DUȚA.

Fără violență!

Nu trebuie să ne facem iluzii că ar fi alții. Sînt tot ei, o bandă de ciomăgași de instigatori la violență care, cu cîtva timp în urmă, au atacat sediile unor partide, iar duminică au atacat sediul guvernului. Pentru asemenea acte de vandalism nu există nici o scuză și ele trebuie condamnate cu tărie de toată lumea, fiindcă sînt contrare felului de a fi al românilor, pașnic, așezat, cu mintea sănătoasă, sînt contrare bunului simț, contrare normelor democrației. Nu pe această cale urmează a se rezolva problemele de mare însemnătate ale momentului, ci pe calea dialogului civilizat. Iar dacă, pentru a se determina acest dialog, se fac proteste, acestea trebuie să fie exclusiv pașnice.

Cu ce scop au fost săvîrșite actele de vandalism? Prima dată, cu scopul de a intimida pe reprezentanții opoziției, de a-i sili să se retragă din viața politică. Dar acum, în Piața Victoriei? Ce au urmărit huliganii? Totul lasă să se întrevadă că au urmărit compromiterea adevăratei demonstrații, a miilor de oameni care au venit, au stat ore întregi și au rămas pînă la capăt afară, în piață, liniștiți, demonstrînd corect, expunîndu-și, prin texte scrise ori scandate, doleanțele. Aceștia nu numai că nu trebuie confundați cu vandalii, dar ei sînt, de fapt, victime ale actelor de sălbăticie prin boicotul implicit pe care violențele l-au făcut demonstrației lor. Guvernul trebuie să aleagă grîul de neghină, să înțeleagă ce este de înțeles și să ia în seamă revendicările, exprimate pașnic de către demonstranții adevărați.

ION D. GOIA

Scaunul e gol, regele cum e?

Fotografie: PAUL AGARICI

Unul dintre efectele fulgerătoare ale Revoluției a fost golirea scaunelor. Titularii celor situate cel mai sus au șters-o cu elicopterul. Ceilalți, de prin josul ierarhiei, care cu mașina, care pe jos. Cam cu aceeași viteză, scaunele rămase pentru cîteva secunde goale au și fost ocupate. La început, s-a utilizat principiul „cine fuge mai repede", ierarhia noilor ocupanți ai scaunelor ținînd de gimnastică. Apoi, lucrurile s-au mai așezat, tocmai pentru că, în general, în politică se fuge încet.

Cel mai greu a fost cu scaunele, scăunelele și fotoliile directoriale și ministeriale, tocmai pentru că titularii inițiali n-au prea fugit. Unii nici n-aveau de ce. Alții au sperat că n-au să fie băgați în seamă.

Cum-necum, scaunul a avut și are locul său în istoria noastră postrevoluționară. Oricine ocupă — temporar — vreun scaun nu trebuie să uite că acum toți vedem și spunem cu glas tare cînd regele e gol.

C. DUMITRU

Clișee

După decenii de viață în clișee prestabilite, spiritul, atîta vreme încătușat, s-a eliberat, în sfîrșit. Iar prima manifestare a acestei libertăți atît de scump plătite, a fost ieșirea din canoanele unei limbi mutilate, trăind, și ea, ca și oamenii care-o rosteau, în clișee comuniste: „principiile eticii și echității" (evident, comuniste), „să facem totul", „România pe culmile progresului și bunăstării" (care progres și bunăstare, știm cu toții!), „să nu precupețim nici un efort", „nu ne vindem pe un pumn de dolari", „comuniști de omenie" și cîte altele...

A trecut atît de puțin timp de la revoluția care ne-a eliberat pe noi și limba noastră, atît de puțin timp de cînd ascultam vrăjiți în fața televizorului oameni vorbind, în sfîrșit, frumos, în sfîrșit inteligent.

Numai că a fost suficient mai puțin de o lună pentru a obosi. În tramvaie, pe stradă, la radio, în ziare, la televiziune, obsedante, chemările către „oamenii de bine" de „a nu precupeți nici un efort" și de „a nu se vinde pe un pumn de dolari", ba, chiar, de „a face totul" au luat locul vechilor clișee.

Cine sînt, în fond, „oamenii de bine"? Muncitori, țărani, intelectuali, tineri și vîrstnici, studenți și elevi.

Ce anume din noi, din ființa noastră adevărată, unică, însetată de libertate se regăsește în această obsedantă sintagmă „oameni de bine", rostită, prea ades, cu același ton și în aceleași fraze care înainte adăposteau „comuniștii de omenie"?

ROXANA PAICU MANOLESCU

CE TREBUIE SĂ SE ȘTIE LA PARTIDUL SOCIALIST DEMOCRATIC

Politica se face cu oameni

La proba de viteză, partidul despre care o să vorbim aici s-a situat printre primii. Mai exact, ar fi putut cîștiga medalia de bronz. În ordinea cronologică a apariției partidelor, el a venit pe locul al 3-lea. Această performanță a iuțelii de picior pe drumul care ducea spre tribunal, pentru înregistrarea partidului, a distrus însă liniștea multor oameni. Și n-avem dreptul să spunem că asta nu ne interesează.

La început am auzit vorbindu-se despre el ca despre „Partidul Socialist Democratic din Pucioasa". Ia te uită, am zis, la ce minuni se dedau cetățenii acelui orășel! Cum țin ei să ne convingă că n-au despre viitor concepția mălăiață a celor ce se mulțumesc să spună doar atît: că n-ar fi rău să fie bine!

Cum numele orășelului cu pricina se trage de la mirosul caracteristic al apelor sulfuroase, atît de căutate pentru curele balneare, rămînea să sperăm că neplăcutul miros caracteristic n-o să intre și pe terenul politicii. Dar tocmai asta s-a întîmplat, din păcate.

Între timp, am auzit vorbindu-se despre „Partidul Socialist Democratic Român". Cel ce ne-a ajutat să nu cădem pradă confuziei de-a crede că-i vorba de două partide a fost chiar președintele partidului în discuție, dl. Marius Cârciumaru, pe care l-am putut vedea la televizor în cîteva rînduri, inclusiv în seara zilei istorice de duminică, 28 ianuarie, cînd ținea un microfon în mînă și se afla între domnii Iliescu și Roman.

Domnul Marius Cârciumaru s-a numărat printre cei dintîi care, la 22 decembrie 1989, au intrat în clădirea primăriei din orașul Pucioasa. Încă de la început, el a jucat rolul de lider al Comitetului local F.S.N. Înțelegem însă că a fost contestat chiar de a doua zi, de pe 23 decembrie. Iar calitatea sa de lider a încetat curînd, după ce Comitetul orășenesc F.S.N. a supus la vot confirmarea, în această funcție, a d-lui Cârciumaru.

Apoi, ni se spune, a plecat la București iar cei mai mulți din Pucioasa n-au mai știut nimic despre el. Pînă într-o bună zi, cînd l-au văzut la televizor iar unii dintre cetățenii acestui oraș au înțeles că dl. Cârciumaru vorbea și în numele lor. Aici îi dăm cuvîntul lui Liviu Istrătescu, tehnician la C.P.A.D.M. Pucioasa: „Sînt unul dintre membrii fondatori ai Partidului Socialist Democratic. Dar la Întreprinderea Textila „Bucegi", unde a izbucnit scandalul, nu am fost eu. Acolo au fost profesoara Irina Ionescu, care e din orașul nostru, împreună cu Vasile Parciulea, șofer, care nu e de prin părțile locului. S-au dus acolo și au obținut 142 de adeziuni pentru partidul nostru".

La cîtva timp după aceea, din motive asupra cărora nu are rost să insistăm acum, muncitorii care semnaseră acele adeziuni s-au răzgîndit. Are cuvîntul, în continuare, Liviu Istrătescu: „Muncitorii au făcut grevă, reprosîndu-i inginerului Dumitru Neagu, directorul întreprinderii, că el i-a atras în scandalul ăsta. Atunci eu am plecat la București împreună cu un reprezentant al fabricii, un ajutor de maistru, care se numește Dinu și nu mai știu cum. Am plecat ca să facem ceea ce muncitorii cereau, și anume să le aducem înapoi adeziunile pe care le semnaseră. Am fost la sediul partidului, pe strada Obedenaru. Dinu avea un tabel cu cei din fabrică ce vor să intre în partid. S-a întocmit un proces verbal care atestă că ei au fost scoși din evidențele partidului, dar cu adeziunile n-am putut să ne întoarcem înapoi pentru că adeziunile acelea fuseseră depuse la Tribunalul municipiului București atunci cînd partidul depusese cerere spre a fi înregistrat. Cînd am vrut să explicăm asta celor din fabrică, ei n-au vrut să-l mai asculte nici măcar pe delegatul lor. De atunci eu nu mai știu nimic".

Cascada adeziunilor de sus în jos

Întreprinderea Textila „Bucegi" e o unitate specializată pentru export. Lucrează aici, în 4 schimburi, 3 800 de oameni. Stăm de vorbă, mai întîi, cu echipa de conducere: directorul tehnic Iancu Chioran, directorul comercial Mihai Marin, contabilul șef Ion Bucur. Toți trei au fost confirmați, în funcțiile lor de conducere, prin votul muncitorilor. Iar votul, ca să nu încapă discuții, a fost secret.

Iancu Chioran: „Partidul ăsta ne-a adus numai necazuri. Într-o zi, în fiecare dintre cele trei schimburi s-au pierdut cam 3 ore bune de lucru, iar a doua zi s-au pierdut tot vreo 3 ore, dar numai în două schimburi din cele trei".

Mihai Marin: „Cam atît a durat staționarea efectivă a întreprinderii. Dar trebuie să punem la socoteală și pierderea de timp cu tot felul de discuții și comentarii, cu greve pe cont propriu sau în grupuri mai mici sau mai mari...".

Ion Bucur: „Întîi s-au făcut tabele, pe 28 decembrie, cu cei dispuși să se înscrie în partidul acesta. Apoi, după Anul Nou, trimișii acestui partid au venit în întreprindere cu adeziunile pe care oamenii urmau să le semneze și chiar le-au semnat. Am greșit cu toții, pentru că nu trebuia să lăsăm pe nimeni să vină cu asemenea adeziuni în fabrică".

E limpede însă că omul care a greșit cel mai rău, în toată povestea asta, e chiar fostul director al întreprinderii, Dumitru Neagu. Va fi înțeles și el, desigur, în ce bucluc a virît întreprinderea, dar a înțeles prea tîrziu. Și chiar dacă s-a străduit să repare greșeala făcută, muncitorii nu l-au mai iertat. Prin votul lor, Dumitru Neagu n-a mai fost confirmat ca director al întreprinderii. Faptul acesta, ni se spune, l-a provocat un șoc nervos și a fost nevoie ca el să se interneze de urgență la București, la Spitalul nr. 9.

Ca să înțelegem mai exact cum s-au petrecut lucrurile, iată mărturia unui maistru, Vasile Chițu: „În ziua de 28 decembrie 1989, fiind în schimbul II, pe la ora 19 am fost chemați toți maiștrii la conducere, într-un birou unde se găseau directorul Dumitru Neagu, contabilul șef, șefa biroului financiar, inginerul Viorel Crăiță, și un cetățean cu banderolă roșie pe mînă. Pe acesta din urmă noi nu l-am întrebat cine este, întrucît se afla acolo însoțit de conducerea întreprinderii. El ne-a citit o Platformă-program, compusă din 5 paragrafe, și ne-a spus că a luat ființă Partidul Socialist Democratic al muncitorilor. Ne-a dat cîte o coală de hîrtie și ne-a spus să mergem în secții și să citim oamenilor platforma din care primisem cîte un exemplar, iar pe cei care aderă la acest partid să-i scriem pe coala aceea de hîrtie și să semneze fiecare. După o vreme, într-o zi cînd mă aflam la muncă în schimbul I, în întreprindere a venit același reprezentant al partidului, însoțit de o profesoară. Aveau niște formulare-tip de înscriere în acel partid. Le-a vorbit muncitorilor doamna profesoară, spunînd să avem încredere în dînșii, că apără interesele oamenilor muncii, deși dumnealor nu prezentau atîta încredere încît să ne convingă. Ce ne-a convins pe noi a fost adeziunea semnată de dl. director Dumitru Neagu. Cînd am văzut adeziunea semnată de dumnealui, ne-am hotărît să ne înscriem și noi. Mai tîrziu, cînd am văzut contradicțiile dintre partide, ne-am hotărît să ne retragem. Aștept să-mi fie restituită adeziunea pe care îmi pare rău că am semnat-o".

La Întreprinderea „Bucegi", înscrierile în acest partid s-au făcut, cum s-ar zice, pe scară ierarhică: întîi directorul, apoi maiștrii, apoi ajutorii de maiștri și după aceea muncitorii.

„Vrei partid? Na partid!"

București, strada Obedenaru nr. 33, sediul partidului în chestiune. Domnul Marius Cârciumaru ne încredințează că s-a respectat întocmai hotărîrea celor ce și-au așezat semnăturile sub textul acestei cereri: „Către Partidul Socialist Democratic. Colectivul de muncitori de la Întreprinderea Textila „Bucegi" cer retragerea din Partidul Socialist Democratic deoarece nu ni s-a explicat în suficientă măsură modul de lucru și exercitarea funcției politice alături de Frontul Salvării Naționale. De aceea nu mai vrem să aderăm la acest partid".

Vasile Parciulea, vicepreședintele partidului: „Ieri le-am eliberat adeverințe că au fost scoși din evidențele partidului nostru". „Dar adeziunile?". „Adeziunile sînt la Tribunal. Oricum, pentru înregistrarea partidului nostru am dus acolo nu doar 251 de adeziuni, minimul prevăzut, ci peste 400".

Am fost, bineînțeles, și la Tribunalul Capitalei, pentru a afla ceea ce era ușor de bănuit: că adeziunile celor de la Întreprinderea „Bucegi" nu pot fi restituite, deoarece pînă la data înregistrării partidului n-au fost contestate de cei ce le semnaseră. Și încă un lucru: că modalitatea de retragere dintr-un partid este o problemă internă a acelui partid...

Totuși, nu putem să nu trecem aici ce ne spunea inginerul Dumitru Hosu, președintele Comitetului F.S.N. din Întreprinderea „Bucegi": „Tocmai cînd să ne pregătim să desființăm comitetul ăsta și să ne vedem de treaba noastră, am înțeles că problema se pune cam așa: pînă nu au adeziunile înapoi, ei nu mai muncesc".

Deocamdată, cei mai greu o duc muncitoarele al căror bărbați sînt oameni cu fire mai aprigă. Scurt pe doi, aceștia își bat nevestele. Dar oricît de greu le-ar fi bietelor femei să vină la muncă fără a-și putea ascunde vînătăile, parcă și mai greu le este — ni s-a spus — cînd după 8 ore de trudă să se întoarcă la casele lor pentru a auzi iar și iar: „Fără adeziune, să nu mai calci pe-acasă! Ai vrut partid? Na partid!". Ce urmează e ușor de închipuit.

DUMITRU CONSTANTINESCU

NU VĂ FIE FRICĂ,

Ca să nu-ți fie frică de fiară, ori o îmblînzești, ori o bagi în cușcă

Ce ne-a ținut aproape jumătate de veac încătușați într-un regim politic pe care toți, sau aproape toți, îl simțeam străin ? În primul rînd, frica. Au existat și mari sau mici păcăliți, și mari sau mici profitori, și mari sau mici oportuniști, dar mai ales au fost, adică am fost, cei mai mulți, mari sau mici fricoși.

Îndemnul tinerilor, al copiilor care ne chemau să-i însoțim la lupta ce părea disperată, pentru unii chiar dinainte pierdută, îndemnul acela atît de simplu, „nu vă fie frică / ceaușescu pică", a însemnat cheia dezlegării noastre din vrajă. Pentru că ne era frică. Și ni s-a spus exact ce trebuia să ni se spună : „nu vă fie frică !" Amintiți-vă, mulți ați urcat în basculante, v-ați alăturat coloanelor de demonstranți cînd vi se spunea „veniți cu noi !" și pentru că auziserăți „nu vă fie frică" și pentru că, fie și o clipă, v-a fost, cum ne-a fost atîtora dintre noi, rușine. O rușine adîncă pentru frica noastră veche și îndărătnică, pentru toate marile și micile lașități, pentru sentimentul de vinovăție că am așteptat atît de mult, că n-am avut curajul să ne scuturăm mai degrabă de coșmar.

Dar s-a stins definitiv frica din noi ? Frica dizolvantă în fața puterii, a posibilei viitoare represiuni — da. Mai sînt însă temeri și vor mai fi. Foarte, mulți au așteptat această Revoluție — fiecare în felul său. Foarte mulți se pot simți frustrați, li se poate părea (sau chiar au dreptate ?) că li se confiscă revoluția. Cei care doreau să-l schimbe numai pe ceaușescu (și care poate că s-au și pregătit nițel în acest sens) consideră că totul e rezolvat, că s-a mers chiar prea departe. Le e frică să nu se meargă și mai departe. Cei care au făcut Revoluția, decupînd o stemă de tristă amintire din tricolor, se tem că nu se va ajunge destul de departe. (Am auzit o variantă nouă a unei poezioare despre stema țării, pe care ne obligau s-o învățăm în școala primară : „Iar sticluța cea de sus oare ce-o avea de spus ? / C-a apus !". Vă amintiți, desigur, continuarea oficială — „Socialismul, spune ea / se clădește-n țara mea"). Teama că se va reveni „cu părul schimbat" la vechile năravuri este extrem de vie și nu chiar nejustificată. Pentru că există destui care au și pierdut cîte ceva la Revoluție : nomenclatura de partid, securitatea, plus toată adunătura de lichele care au trăit bine mersi, speculînd sărăcia și mizeria din țară. Dar trebuie să fim exacți, cei mai mulți lor le e frică. Și unii au și de ce. Alții, în măsura în care n-au contribuit direct la represiune, ar trebui să „șadă blînzi". Dacă au o meserie — și-o vor putea practica în pace. Dacă n-o au, să se apuce s-o învețe. Orientîndu-se degrabă „încotro bate vîntul" (de, au experiență !) unii dintre „foști" s-au și repezit cu obrăznicie să acapareze din nou pîrghiile politice din țară. Cu metode noi sau chiar cu vechile metode. Rușine nu le-a fost niciodată și nici frică nu prea le e. Încă.

Țara nu vrea războinare. Oamenii au și blîndețe și umor. Cînd am văzut îndemnul „Securiști, dați țării cît mai mult cărbune !", cu toții am înțeles (chiar și foștii securiști) că loc de muncă onestă va fi pentru toți. Și nu neapărat la mină. Dar nici la Cooperativa „Zvonul" sau la vreo instituție similară care — nu vă fie frică — nu va mai putea fi creată în România.

Exorcizare

Și dacă nu pică?

...și îl vom alege și îl vom realege pînă la sfîrșitul zilelor noastre, din generație în generație, ca pe un blestem de care nu te mai poate nimeni dezlega ? Dacă iar vom fi adunați în piețe sau în săli uriașe, pe stadioane sau pe arterele orașelor pentru a-l aplauda și a-i asculta inepțiile ? Dacă iar ne vom supune fără cricnire poruncilor urzite de mintea sa diabolică ? Dacă iarăși și iarăși „vom face totul" la locurile noastre de muncă și după aceea, ca oameni de rînd ce sîntem, să stăm la cozi interminabile pentru a cumpăra o hrană mizeră ? Dacă iar va trebui să-i mulțumim cu venerație și să-i aducem ofrande precum uffui zeu atotputernic, fiindcă ne sfătuiește ca iarna să mai punem o hăinuță pe noi ca să nu ne socotim la pol în locuințele noastre ? Dacă iar va răsări printre noi, cînd te-aștepți mai puțin, și ne va îngenunchea din nou ca pe niște sclavi bicisnici ? Dacă iar va urzi acel viclean pălenjeniș de combinații secrete care să ne înfricoșeze, să ne facă neîncrezători unii în alții, să ne alunge orice bucurie de a trăi ? Dacă iar ne va îngrădi ca într-un țarc în propria noastră țară, fără a mai ști ce se petrece dincolo de fruntariile ei, îndobitocindu-ne să credem că trăim în cea mai bună dintre lumile posibile ? Dacă iar îi va prigoni pe cei care îndrăznesc să i se opună cît de cît, sau îl va arunca în temnițe sau îl va ucide ? Dacă el este cel care, la adăpostul întunericului, atunci cînd nu-l vede nimeni, șterge inscripțiile îndreptate împotriva oricărui fel de dictatură pe care copii, tineri, bătrîni le scriu pe garduri și ziduri ?

Nu, n-ar fi drept să nu pice pentru totdeauna. Altfel, ar fi unul din cele mai îngrozitoare și lungi coșmaruri din istoria mai nouă a omenirii.

Și totuși ..

Dacă nu pică ?

GEORGE ARION ■

Crede și te vei mîntui

Unui unchi i-a fost amputat un picior. Asta s-a petrecut cu mulți ani în urmă. Unchiul meu s-a văitat multă vreme de dureri la jumătatea din picior care-i lipsea. Îl înjunghia talpa pe care n-o mai avea și-i venea să se scarpine la gamba pe care o pierduse. Într-o noapte a vrut să se dea jos din pat. Ca și-n alte dăți, uitase că nu mai avea două picioare. S-a așezat întîi pe marginea patului, apoi s-a ridicat și a încercat să pășească. A căzut, s-a lovit cu capul de colțul mesei și a murit.

Întîmplarea mi-au istorisit-o ai mei, înfiorați de rațiunile ei subtile, dacă nu de-a dreptul misterioase. L-am întrebat pe un chirurg dacă e posibil ca lucrurile să se fi petrecut astfel și el mi-a răspuns că e ceva frecvent la mutilați, întrucît creierul realizează cu greutate, treptat, noua condiție a trupului și rareori definitiv.

Eu cred că frica poartă [illegible] pentru multe din manifestările de neînțeles ale mulți dintre noi. Sîntem, cei mai [illegible] mutilați și nu o știm. Pe [illegible] tot ce ne e rușine și, îndeosebi, pentru rușinea de a nu fi putut reacționa normal în destule situații, plătim cu un soi de spaimă fără leac. Nu fiindcă am ascunde neapărat un secret, o taină care, odată dezvelită, ne-ar trimite în fața unui tribunal. Ci pentru că nu reușim să înțelegem în ce chip am fost culpabili. Așa se și explică graba unora de a ieși în față și a dovedi că, de fapt, ei au mai zis cîte ceva, că au avut momente de luciditate și demnitate belicoasă. Nu mai departe sumedenia de texte așa-zis interzise de cenzură, care, în realitate, nu le puteau aduce autorilor lor mari necazuri, dacă ar fi apărut. Dacă aceste texte ar fi fost considerate de diriguitori ca reprezentînd cazuri de frondă acută, semnatarii lor ar fi pățit-o oricum, tipăriți sau netipăriți.

Ne doare tot ce n-a fost întreg în felul nostru de a fi. Memoria noastră încă depozitează sute și sute de interdicții. Asimilarea lor a însemnat un proces îndelungat, o mutilare treptată. În multe momente, reacționăm conform interdicțiilor de tot felul devenite ființă. Cînd încercăm să pășim liber, fără a fi pe deplin conștienți de schimbare, de faptul că totul, dar absolut totul comportă schimbări într-un complex de prefaceri care ne poate aduce în situația să nu mai discernem asupra firescului, pășim cu un singur picior. Mulți se lovesc de colțul mesei și pier. E foarte greu să realizezi adevărul că, deși ziua are tot atîtea ore ca înainte, timpul nu mai curge la fel. Pur și simplu nu mai trăim trecerea timpului ca înainte. Totul e atît de interesant, de incitant și atît de istovitor. Da, starea de bine în exces obosește ! Un astfel de exces e chiar realitatea că ceaușeștii sînt morți. Mulți oameni se exprimă în sensul că nu le vine să creadă, că trebuie să facă eforturi zilnic spre a crede că vremea lor nu se mai întoarce. Nici unui condamnat la o pedeapsă corporală zilnică nu-i lipsește cînd pedeapsa încetează. bîciul, dar frica stăruie în el multă vreme și-l face să acționeze altfel decît cel care a trăit în libertate. Totul a durat prea mult : douăzeci și cinci de ani și încă douăzeci înainte. O viață de om. Îi auzeam adesea pe vîrstnici zicînd : măcar să trăiesc să văd că s-a terminat !

În noiembrie trecut, îi spuneam unui coleg : „Începem să fim bătrîni. Dacă mai durează cîtiva ani aproape că n-o să mai vrem să aibă loc schimbarea. Ne-am obișnuit cu răul. Noi sîntem de-acum răul".

Astă vară, la șrand, un tînăr înfierbîntat de soare s-a scufundat repede în apă și n-a mai ieșit. A avut un infarct. Apa nu era rece, însă organismul său, încins, a resimțit răceala relativă ca pe un șoc. Se știe că o bucată de gheață te frige dacă o atingi legat la ochi. Iar dacă ți s-a spus că e metal fierbinte îți provoacă arsuri. În mintea noastră, simțiri și gîndiri mutilate se împotrivesc celor noi, pline de adevăr și adecvare. Cum să-i spui speriatului : gata, nu mai fi speriat !

După un accident de circulație — din fericire lipsit de urmări — am comentat ispravă cu ironie. Credeam că e suficient ca să mă despart, cum zice filozoful, de trecut. A început să-mi fie teamă abia după cîteva luni. Îmi era frică de ceea ce s-ar fi putut întîmpla. Am început să întrevăd lanțul de consecințe nenorocit al faptului nepetrecut ca pe ceva real. Trecutul e în noi mai adînc decît ne imaginăm. Cu ochii minții vedem trecutul în viitor. Ne e frică de ceaușescu și mort fiind. Ca să te mîntuiești, trebuie [illegible]rezi. Dar e greu să te mîntuiești de frică numai prin credință. În fond, de unde știm noi precis că e mort ? l-am văzut morți pe ecranul televizorului. Televizorul e electricitate, metal, lemn — iluzie. Nu l-am văzut cu ochii noștri. Ni se spune că șefii periculoși ai securității sînt arestați. Nu-i vom vedea niciodată în lanțuri și în temnițe cu ochii noștri. Va trebui să învățăm să credem că nu există numai minciună, ci și adevăr, nu doar rău, ci și bine. Convalescența e lungă. Pentru maturi nu se va termina niciodată. Din cînd în cînd, vom mai simți dureri în plexul solar, în priviri, în adîncul necercetat al memoriei, în prezența tinerilor, în soarele dintîi al primăverii, în toamna care o să vină pentru fiecare. Ne vom lovi de fel de fel de lucruri și vom căpăta răni fiindcă lucrurile sînt idei și ideile lucruri. Ca să fie bine e necesar să ne propunem să credem că va fi bine și că noi înșine, nu ceilalți, sîntem mandatarii binelui. Binele, ca și răul, e și în noi.

TUDOR OCTAVIAN ■

Mi-e frică pentru că:

Unanimitate și consens înseamnă de fapt același lucru.

Țăranii vor mai mult pămînt decît pot lucra.

Muncitorii cer mai mult decît le poate oferi o economie dezastruoasă,

Studenții și elevii n-au dat jos de la catedră numai profesori compromiși moral, ci și pe cei intransigenți și severi

Cei care cer nu se gîndesc și să dea,

Cei care se plîng de speculă sau bîșniță le practică prin participare,

Minoritatea organizată, zgomotoasă și extremistă, își impune punctul de vedere [illegible]orității decente și cu simțul măsurii,

Cu efort minim, cîteva mediocrități pot îndepărta o autentică valoare,

Opinia publică n-a funcționat și n-o văd încă să funcționeze,

N-am auzit de activiști, cadre de securitate devenite inutile sau oameni din nomenclatură ajunși la meseriile lor de bază în fabrici, instituții sau pe ogoare,

Uriașul aparat birocratic, pe care l-am ținut în spate decenii, nu dă semne să se micșoreze,

Sînt mulți care vor să devină șefi și directori fără să știe ce au de făcut în acele posturi,

Se mai minte din obișnuință și mai ales din interes,

Nivelul de cultură și educație este sub limita admisibilă, ceea ce face posibilă înlocuirea unor șabloane cu altele, coafate puțin,

Cei care vor puterea o asaltează pînă la epuizarea tuturor posibilităților,

Spiritul civic este grav deteriorat,

Au dispărut din obișnuința noastră înțelegerea și mila față de semenul de alături, a căzut în desuetudine sentimentul de prietenie, de camaraderie, dorința de a ajuta, văzută ca o datorie,

N-am văzut nici în primul C.F.S.N., nici în Consiliul Provizoriu de Uniune Națională nici un țăran,

Din imnul nostru „Deșteaptă-te, române", versul „Acum ori niciodată" a fost interpretat de unii că acum e momentul să apuce ciolanul cel mare și să-l țină pentru totdeauna,

Achiziționarea Revoluției de un grup politic sau altul poate fi folosită în lupta pentru putere, în îngrădirea democrației, în blocarea progresului,

Șefii de meserie vor cu orice

CEAUŞESCU PICĂ!

Fotografii de PAUL AGARICI ■

...ă să-şi păstreze în con- ...e şi cu orice preţ pozi- ...avantajele ce decurg din ...ă nu producă nimic, ...u fie traşi la răspundere, să nu aibă clarificat obiectul muncii,

Adesea cuvintele mari se însoţesc cu fapte mici,

Frica prezentă printre şi în oameni îi împiedică să gîndească şi să acţioneze corect, îndrăzneţ,

Am impresia că pentru mulţi dintre noi timpul pe care ...m irosit este mult mai ...ecît cel care ne-a rămas pentru înfăptuiri.

Dar peste toate aceste spaime, cred că, în cei mai mulţi dintre noi, există, fermă şi pură, încrederea că drumul pe care am pornit va duce la lumină.

OPREA GEORGESCU ■

„Ciubanu' cu cupilu'"

O anecdotă savuroasă, cine n-o ştie ? Deoarece Ştrulică vorbea cu accent ovreiesc îngrozitor, părinţii lui îl trimit pe timpul vacanţei de vară la o tîrlă în creierii munţilor, pentru ca pronunţia băiatului, ...du-se bine după aceea a ...anilor, să devină neaoş ...ănească. După Sîntămăria ...are, cînd, vorba cîntecului, ...tulesc oile devale, cînd, cu alte cuvinte, după cum zicea Rusalim Mureşanu, coboară bacii de la stîne, tîrziu, către miezul nopţii, părinţii lui Ştrul aud bătăi în oblon.

— Cine-i acolo ? întreabă cei doi evrei.

— „Ciubanu' cu cupilu", aud ei, stupefiaţi, răspunsul, rostit chiar de cioban.

Aşadar, efectul a fost exact pe dos. În loc ca bătaul să se dea pe brazdă, bacii au fost aceia care au început să vorbească precum Ştrulică.

Cînd, prin decret semnat de domnul Ion Iliescu, securitatea a fost inclusă în forţele armate, adică a fost trecută de la M.A.I. la M.A.N., mi-am zis şi eu, ca toată lumea, că securiştii recuperabili (şi nu şi cei care, pentru faptele lor, trebuie să plătească, ori, în cel mai bun caz, să-şi caute altă meserie) sînt daţi în seama bravilor noştri militari, spre a fi reeducaţi şi umanizaţi. Însă, după un timp, mi-am adus aminte de anecdota pe care am povestit-o. Nu ştiu dacă şi unii dintre „ciobani" s-au făcut „ciubani" (mi-ar plăcea să cred că nu, deşi pericolul există), dar în ceea ce-l priveşte pe „cupil", el pare că nu vrea să se lase transformat în „copil". Fiindcă atîtea şi atîtea „operaţiuni" din ultima vreme — spargerea mitingurilor, prin utilizarea lanţurilor şi a bîtelor ; scoaterea muncitorilor din întreprinderi şi aducerea lor în piaţe ; atacarea sediilor unor partide şi terorizarea liderilor acestora ; aducerea din provincie a unor trenuri întregi de „de-ai noştri" ; oprirea la intrarea în Bucureşti a altor trenuri ; piedici în tipărirea unor ziare ale opoziţiei ; indivizi „vigilenţi" şi scandalagii plantaţi în pasajul Universităţii şi în multe alte locuri ; semănarea de disensiuni între intelectuali şi muncitori ; atiţarea resentimentelor împotriva celor care au trăit o vreme în străinătate ; manipularea televiziunii ; nedifuzarea în provincie a unor publicaţii ; restandardizarea opiniei şi atitudinii oamenilor simpli ; reapariţia fricii şi suspiciunii şi altele — sînt prea în maniera pe care o cunoaştem de atîta amar de vreme ca să nu poarte în filigran marca fabricii, iscălitura mare şi descifrabilă : „ciubanu' cu cupilu".

ION D. GOIA ■

Jurnalul unui laş

„Simt un fior viu în tot trupul, o forţă bărbătească nemaicunoscută la simplul gînd că-l voi suna pe M. şi-i voi comunica refuzul meu hotărît, la fel cum voi refuza, în redacţie, toate presiunile făcute pentru a scrie de ziua continuă a „Şefului cel Mare". Am senzaţia clară că încep să fac ceva în conformitate doar cu propria conştiinţă după ce am purtat de-a lungul întregului destin o spaimă teribilă înfiptă în măduva oaselor, — toată carnea şi sîngele meu impregnate de spaimă ! De parcă atunci, în prima copilărie, la numai doi ani şi cîteva luni, de cînd îmi amintesc îmbrăţişarea ultimă a tatălui meu cu o limpezime orbitoare, în camera aceea de subsol cu lumină joasă, un militar la masă şi mama plîngînd la uşă, în picioare, faţa nerasă a tatălui meu, obosită de chinuri, bătăi şi interogatorii nocturne (sau poate, toate aceste amănunte le-am purtat aşternute pe creier din poveştirile repetate ale mamei, din copilărie pînă acum ?), spaima aceea clipă cu clipă a copilului în întreaga fiinţă urmărindu-mă, călăuzindu-mă de-a lungul vieţii, pînă acum.

Da, le-am făcut concesii mărunte inframilor, pas cu pas, cu toată inconştienţa şi ei mi-au exploatat inocenţa, complexul de autoritate pe care-l are fiecare ardelean, cu genele sale îmbibate de aproape o mie de ani de stăpînire străină, de Imperiu zdrobitor. Dar acum mă atacă frontal, vor să mă atragă de partea lor, să mă şantajeze, să mă compromită definitiv. Voi rezista cît voi putea, iată, negînd şi apărîndu-mi fiinţa lăuntrică încep să mă eliberez de marea spaimă. După întîmplarea aceea violentă cu Infirmul-şef, nu mă mai tem de el. În fond aceste rînduri sînt, în egală măsură, o luptă cu fiara din afară dar şi cu viermele dinăuntru.

Şi, totuşi, spaima aceasta neclară, ceţoasă, înşelătoare, reală, mustind din toate celulele mele ca şi cînd atunci, la doi ani şi ceva, în clipele imediat următoare acelei îmbrăţişări, l-ar fi ucis în faţa mea pe tata ! Sau poate atunci m-au ucis, pentru prima dată, pe mine şi abia apoi pe tata. Sub ochii îngroziţi ai mamei, cu soră-mea de cîteva luni, la sîn. Alăptînd-o.

Îmi aud copiii în camerele din faţă. Au venit de afară, de la zăpadă. Toţi patru. Se joacă. Vorbesc. Sînt vii. E bine.

Dacă m-ar ucide în faţa lor, dacă m-aş lăsa ucis, dacă n-aş ceda, acceptînd mai bine moartea decît laşa trădare de sine (ceilalţi ce mai contează cînd ţi-ai trădat, înainte de toate, sinele ?), crima aceasta nu s-ar impregna în carnea lor ca într-un burete fraged, la fel ca spaima teribilă generată de moartea tatălui meu, în copilărie ? O spaimă atît de cumplită încît n-am îndrăznit să cercetez nici pînă acum, cînd am trecut de patruzeci de ani şi lucrez în redacţia unei mari reviste, împrejurările concrete şi exacte în care a murit tatăl meu, refuzînd să colaboreze şi el cu infirmii. Am purtat spaima aceasta de la doi ani şi ceva, amplificînd-o pe măsură ce înaintam în vîrstă, dilatînd-o la dimensiunile trupului în creştere, cum trunchiul unui arbore lăţeşte cu anii semnul firav de briceag făcut în coaja lui subţire de puiet, încît schimbam imediat vorba cînd cineva voia să-mi ofere un amănunt al crimei, o amintire despre copilăria celui care mi-a fost tată.

Dacă m-aş fi lăsat ucis, la rîndul meu, n-aş fi fost la fel de vinovat pentru destinul ulterior al copiilor, ca moartea tatălui pentru propria-mi copilărie, pentru destinul unui orfan crescut pe drumuri, pe sub garduri, din mila şi umilinţele celorlalţi ? Nici o suferinţă nu e mai aspră pentru un copil decît absenţa tatălui, în copilărie, — jumătatea de dragoste pe care n-ai cui s-o dărui, aripa caldă, puterea care nu te ocroteşte.

Probabil, infirmii mă simt instinctual de partea lor. Şi cu atît mai mult mă urăsc cu cît le refuz colaborarea, încercînd, ţinînd să mă comport ca un om întreg. S-ar putea să-mi port plenitudinea cu prea multă naturaleţe şi asta-i provoacă, stîrnindu-le poftele, ca sîngele proaspăt, răcnind. Să mi-o camuflez ? Să mimez mizeria, să mă vălăcăresc tot timpul ca şi cei care se tînguiesc ca să-şi mascheze prosperitatea compromisului înfulecîndu-se că eu, cu patru copii, nu mă plîng niciodată de nimic.

Am dreptul să-i frustrez pe propriii mei copii de calitatea de tată ? Să cedez acum şi să zic mai tîrziu : „pentru voi am făcut-o ?" N-aş părea mai jalnic în ochii lor cînd ar afla mai tîrziu că nu avut un tată laş şi nemernic ? Dacă nu cumva prezentul şi greutăţile maturităţii lor nu-i vor absorbi într-atît încît ei să ignore cu desăvîrşire trecutul vieţii mele pe care îl trăiesc în clipele acestea dramatice, ca prezent !

Dar poate că viitorul lor depinde şi de felul cum reacţionez acum, în măsura în care timpul şi lumea care vine depind inclusiv de raza de acţiune a fiinţei mele în care pot să optez acum hotărît între DA şi NU."

(Duminică, 10 decembrie, 1989)

ION ZUBAŞCU ■

Şi ce dacă pică!

...nedumeriţi, fără „vocea stăpînului", fără permanenta grijă a celui mai iubit fiu şi, totodată, părinte, va cam trebui să ne descurcăm singurei ! O să redevenim terestri, căci nimeni nu ne va mai conduce mersul „spre comunism în zbor" ! Orfani şi inconştienţi, o să mai mîncăm şi pe sătu-ratelea, căci n'meni nu va mai avea grijă de alimentaţia noastră raţională ! O să culegem de pe ogor cîte roade ne va da Dumnezeu prin munca noastră, ratînd ocazia de a obţine cele mai mari recolte din istoria galaxiei ! O să pierdem şi prioritatea exportului, ba chiar o să ne nenorocim importînd de pe la alţii lucruri de care nu e neapărată nevoie în economie — banane pentru copii, haine, cafea, ţigări, farduri, casete video pentru adulţi şi adulte ! O să ne otrăvim sufletul citind direct sau traducînd tot felul de produse ale culturii decadente burgheze, n-o să mai ni se dea nici măcar prefeţe în care să ni se explice cum devine chestia din punctul de vedere al materialismului dialectic, istoric şi geografic ! O să cheltuim valută făcînd călătorii inutile, cînd puteam foarte bine să vedem la televizor călătoriile iubiţilor conducători ! O să începem să devenim, pur şi simplu, proprietari pierzînd toate avantajele pe care le aveam ca proprietari - producători - şi - beneficiari ! O să rămînem fără bob, com, becom, fără cuasc, fără sfătuitori profesionişti !

Sigur, profesioniştii rămîn, va trebui doar să-i punem să lucreze cum vrea ţara (dacă sînt recuperabili), nu să lucreze ţara cum vor ei ! O să pierdem ocazia de-a merge din victorii în victorii, din succese în succese, cîştigînd bietul drept omenesc de-a greşi fără să devenim duşmani de clasă, huligani, vînduţi străinătăţii ! Ba, chiar, pe huliganii care mai sînt o să-i punem acolo unde le e locul şi o să mai pierdem ceva din reflexele umanismului socialist care făcea ca în fiecare an calendaristic să fie „iertaţi" cîţiva ani de închisoare cinstită pentru cei necinstiţi !

O să învăţăm că nu există profesia de şef, că nimeni nu e revoluţionar de profesie, că în ţara asta nimeni n-are voie să ne împartă în „de-ai noştri" şi „de-ai lor" ! O să fie liber fiecare să creadă în ce Dumnezeu vrea, să facă sau să sprijine ce politică crede că e mai bună pentru el şi pentru ţară, să se răzgîndească dacă i se pare că s-a înşelat în credinţele lui ! Nu ne va mai aronda nimeni istoria pe secole şi milenii înainte, vom fi lipsiţi de certitudinea că viitorul e deja trăit în documente programatice de excepţională însemnătate ! Ne vom mulţumi să ne alegem reprezentanţii şi conducătorii sau chiar să fim printre aceştia pentru cîţiva ani, ştiind fiecare dintre noi să mai facem şi altceva, învăţînd fiecare dintre noi să trăiască dintr-o muncă onestă ! Vom renunţa, fiecare pentru sine, şi toţi pentru toţi, la visuri nebune de mărire care pot chiar să se împlinească în coşmarul unei realităţi de care abia am scăpat — cum ar fi visul micului cîrpaci de a deveni marele cîrmaci !

Vom pierde, cu timpul, că am văzut că nu se poate deodată, obiceiul funest de-a aclama, de-a ne sacrifica, de-a face totul, de-a ne dărui întreaga fiinţă, de-a muri şi-a nu părăsi oameni sau idei — oricît de mult ne-ar încînta în clipă, căci nu trebuie să uităm niciodată că, totuşi, cei mai mulţi dintre noi, care trăiam în 1968, am iubit şi-ara aclamat viitorul monstru ! Vom reînvăţa îndoiala bună şi scepticismul sănătos, dînd creditul necesar oricui ajunge la administrarea ţării sau luptă pentru asta, dar niciodată încrederea absolută ! Ne vom feri, tot cu timpul, că nici asta nu se poate deodată, să suspicionăm totul, să n-avem încredere în nimeni şi nimic, să nu lăsăm pe nimeni să lucreze de spaimă că ne-nşeală sau ne minte ! Vom învăţa să ne apărăm cu instituţii şi cu forţa dreptului, îi vom putea pe aceia care cred că bîta sau geamurile sparte sînt semnele forţei unui popor ! Şi, mai ales, îi vom putea şi-i vom înlătura pe cei care instigă, cu un vechi profesionalism, la astfel de „rezolvări" !

N-o să mai vină nimeni să ne şoptească ademenitor sau ameninţător : „vezi ce spui, ai grijă ce vorbeşti, mai bine ne scrii nouă pe hîrtie cam cine bate cîmpii, cam cine denigrează, cam cine cu cine se întîlneşte", n-o să ne mai spună nimeni surîzînd sau urlînd, cu ochii înroşiţi sau sticlind rece : „cine nu e cu noi, e împotriva noastră !". N-o să se mai ascută lupta de clasă, n-o să mai fim ameninţaţi cu ziua de mîine, n-o să mai fim lipsiţi de ziua de azi pentru cea de poimîine ! N-o să mai citim pe furiş, n-o să ne mai bucurăm că adevărul se strecoară doar în „şopîrle" !

O să scăpăm, tot cu timpul, că nu se poate, iată, deodată, de spaima uriaşă că totul e un vis, că într-o dimineaţă e să ne trezim auzind la radio că a început o nouă şi istorică vizită de lucru, că pe spinarea noastră lanţurile se-aşază zornăind şi de undeva, de sus, din vîrful carului, „vocea stăpînului", printre gîlgîituri de rîs, o să ne biciuiască urechile netrebnice cu plesnetul cuvintelor la care carnea noastră înfricoşată tresare : „Mînaţi, măi !".

CONSTANTIN DUMITRU ■

Trăim sau supravieţuim?

La început a fost doar o scrisoare. Care a devenit un „caz". Cazul Lilianei Mirza, din Reşiţa, o desenatoare tehnică la Institutul judeţean de proiectări Caraş-Severin, plecată cu 8 luni în urmă în Ungaria şi repatriată în ianuarie a.c. Actualmente fără loc de muncă. Postul ei n-a fost ocupat de nimeni, dar i s-a răspuns, verbal şi inscris, că : „La I.P.J. nu se fac angajări". Nici pe posturile libere ?" — a întrebat. „Nici" — i s-a răspuns. Apoi, pentru L. M. a început un sinuos drum avînd ca unic obiectiv încadrarea în muncă. Pînă acum, nici un rezultat. Documentarea acestui articol a urmat, în linii generale, acelaşi traseu. De-a lungul lui, însă, „cazul" s-a multiplicat la cîteva zeci, apoi la cîteva sute. A devenit fenomen şi are puterea de a ilustra o realitate, pînă acum camuflată : şomajul.

„Vom deveni instituţie falimentară ?"

— Într-adevăr, L. M. a lucrat la noi — îmi spune d-na Elena Borchescu — director al I.P.J. Caraş-Severin — dar, puteţi cere şi părerea colectivului, nu era bine pregătită profesional. La încadrare, n-avea nici măcar liceul, şi asta am aflat-o ulterior. N-o mai putem angaja, deşi, între timp, şi-a terminat studiile şi locul ei e liber, fiindcă institutul nostru se confruntă, în această perioadă, cu o problemă deosebit de gravă : n-avem comenzi. În 1990 — nici o comandă fermă, iar contractele făcute din 1989 pentru acest an — în totalitate anulate de beneficiari. În general, toţi beneficiarii noştri sînt dezorientaţi şi aşteaptă indicaţii „de sus". Pentru retribuirea personalului trebuie să recurgem la rezervele din contul anului trecut şi, în situaţia asta, nu vom putea „supravieţui" mult timp. Instituţia noastră nu e bugetară, deci trebuie să ne realizăm veniturile numai prin eforturile proprii.

În condiţii normale (deci, nu acum) I.P.J. are nevoie exclusiv de tehnicieni. Facem această precizare fiindcă, în ultimii doi ani, aici s-au adunat 20 de cereri (nesatisfăcute) de încadrare. Pe posturi de... portari, magazioneri şi desenatori tehnici. Adică exact cele de care nu e nevoie. În final, un lucru e clar. Nici L. M., nici ceilalţi 20 de autori ai cererilor de angajare nu au, deocamdată, nici o şansă.

Ce se întîmplă la Oficiul judeţean al forţelor de muncă ?

O singură soluţie ?

Din ultimele zile ale lui ianuarie „Cetatea de Scaun a oţelului românesc" a început să-şi numere şomerii. După cinci zile „evidenţa persoanelor fără loc de muncă" ajunsese la 633. Oficiul judeţean al forţelor de muncă a estimat, orientativ, o cifră de 800 de „cazuri". În următoarele zile „cota" reală urcase la 991. Şi, la data acestei documentări, alte zeci de persoane asaltau birourile de repartizare a posturilor în întreprinderi. (Pentru menţinerea ordinii, cîteva zile au funcţionat aici cordoane ale armatei şi poliţiei. Pătrund cu greu în biroul şefului de oficiu, dl. Dumitru Miu, unde frămîntarea sutelor de oameni se abstractizează, inevitabil, în cifre.

— Am repartizat totului cererilor, aşa cum precizează Decretul-Lege nr. 33 din ianuarie 1990, proporţional cu numărul salariaţilor din fiecare întreprindere — îmi spune interlocutorul. Însă acolo, în întreprinderi, angajarea de noi salariaţi ridică mari probleme. Prima reacţie — aproape generală — a fost refuzul de a face noi încadrări. A fost nevoie de şedinţe, de insistenţe, de intervenţia Consiliului Judeţean al F.S.N. şi pînă la urmă lucrurile s-au urnit. Dar problema e departe de a fi rezolvată, şi asta din cel puţin două motive. *Unu :* e vorba, în majoritatea cazurilor, de femei (care nu fac faţă condiţiilor grele din industria metalurgică şi cea a construcţiei de maşini). *Doi :* o mare parte din ele sînt necalificate şi chiar fără şcoala generală terminată. Pe ce post să le angajăm ? De muncitoare necalificate, fără perspectiva de a se califica pînă nu-şi termină studiile ? Dar cine are nevoie de atîţia muncitori necalificaţi ? Pe de altă parte, foştii activişti de partid îngroaşă şi ei rîndurile şomerilor, fiindcă nu sînt primiţi în nici un colectiv de muncă. La fel, foştii conducători de întreprinderi şi secţii, care au fost schimbaţi după Revoluţie şi care — nici ei — nu mai sînt acceptaţi nicăieri. Şi fiecare reprezintă un caz în parte. Fiecare are o pregătire, o familie. La această oră, mai avem 425 de şomeri înregistraţi şi apar mereu alţii. Ce facem cu ei ? Rămîne o singură soluţie : aceea — preconizată, deja, în guvern — ca întreprinderile, în loc să-şi închidă porţile, să la legătura cu ministerele de resort şi să ceară aprobarea suplimentării locurilor de muncă şi a fondurilor de retribuire. Angajările trebuie să continue, conform repartiţiei noastre, pînă la eliminarea totală a şomajului.

Şi „călătoria" noastră continuă. Să vedem ce se întîmplă într-o întreprindere de talie republicană şi într-o instituţie de nivel judeţean, două din cele care ridică mari probleme Oficiului judeţean al forţelor de muncă.

„Vrem meseriaşi, nu cîrpaci !"

La Combinatul Siderurgic Reşiţa, pînă la ora actuală au fost rezolvate (în urma Decretului-Lege amintit) 263 de cereri de încadrare. Din care 165 pe posturi de muncitori necalificaţi. Prin această se soluţionează, (parţial) o serioasă problemă socială, dar rămîne fără rezolvare o altă problemă. Cea economică.

— Încadrările pe care le facem nu răspund necesităţilor noastre — îmi explică Iosif Rajoni, şeful serviciului personal-învăţămînt-retribuire. Nu avem oţelari, furnalişti, aglomeratorişti, zidari-şamotori — meserii de bază în combinatul nostru. Desigur, aceasta este în primul rînd o deficienţă a învăţămîntului. De 15 ani, în şcolile noastre profesionale n-am avut măcar o singură clasă completă de oţelari. În acelaşi timp, trebuie să luăm în considerare şi reacţia muncitorilor din secţii, care vor oameni calificaţi, nu cîrpaci. De aceea, în întreprinderea noastră fiecare angajare se face doar cu aprobarea şefului respectiv. Firesc, asta înseamnă că nu toate cererile sosite de la Oficiul forţelor de muncă vor putea fi rezolvate. Mai ales că e vorba de femei, iar munca în combinat e foarte grea. Nu înţeleg de ce nu se orientează spre cooperaţie ? !

„Nu angajăm !"

Întrebare la care doamna Ioana Man, preşedinta Uniunii judeţene a cooperativelor meşteşugăreşti Caraş-Severin răspunde concis :

— Pînă în prezent n-avem un loc de muncă liber. Îl dezvoltarea reţelei de p. de servicii, va antrena în acest an, şi crearea de noi posturi (aproximativ 200). Dar numai pentru persoane calificate în meseriile respective. Adevărul e că cererile noastre curente nu acoperă nici măcar necesităţile de salarizare a personalului existent. Diferenţa o suportăm din beneficiile de anul trecut.

— Cum se explică situaţia ?

— Simplu. N-avem materii prime şi materiale pentru secţiile de producţie şi prestări de servicii. Zeci de întreprinderi furnizoare din ţară ne trimit de la începutul lunii ianuarie, numai sfaturi şi promisiuni. Şi, cu astea, cooperaţia meşteşugărească a judeţului nu poate supravieţui. Acum sper că înţelegeţi răspunsul nostru în această problemă. Nu angajăm !

„Jocurile sînt făcute !" Au fost „făcute" zi de zi, an de an, de-a lungul calvarului dictatorial. Şi acum ? În cea mai veche şi cîntată „vatră a metalurgiei româneşti" sute de oameni vor să muncească. Dar, unde ? Lucrurile rămîn, în continuare, complicate...

RADU CIOBOTEA ■

N.R. **Unde se orientează mai greu iniţiativa socială (a se citi : indicaţiile „de sus"), e loc destul pentru iniţiativa particulară. Femeile trebuie să lucreze mai ales în patiserii, nu în oţelării. Chiar şi foştii activişti pot să facă negoţ, cu condiţia ca organele locale ale puterii de stat (cît de provizorii ar fi) să stimuleze puţin şi acest domeniu să aducă faină, să ofere localuri potrivite, să perceapă impozite. În acest moment, nimeni nu se poate simţi jignit de îndemnul : „La plăcinte înainte !", dacă e vorba de muncă şi mîncarea oamenilor.**

AVEM ŞI NOI ŞOMAJUL NOSTRU

Vrem să muncim. Dar unde?

În loc de scutece, sicrie

Motivele pentru care mii de cetăţeni ai oraşului Moreni s-au adunat în stradă se află, în amănunt expuse, între coperţile unui dosar trecut pe la primărie şi pe la Direcţia Sanitară a judeţului Dîmboviţa. Un număr de 36 de reclamaţii, din partea bolnavelor, asistentelor, medicilor şi sindicatului din Maternitatea Moreni, pînă la 9 februarie 1990, data mitingului. Cei vizaţi sînt dr. Aurel Matica şi dr. Ion Oprea. „Acuzaţiile din piesele aflate la dosar sînt foarte grave", ne prezintă situaţia primarul oraşului, profesorul Tudor Gherghişan, şi dr. Mihaela Sabău, cei care le-au discutat şi cu directorul Direcţiei Sanitare, dr. Mircea Vlădoianu.

Colegiul de disciplină al medicilor şi farmaciştilor din judeţul Dîmboviţa se autodizolvase, după declaraţia făcută de inspectorul dr. Ion Comănescu Ministerului Sănătăţii, cu două săptămîni în urmă. Trebuia evitată elucidarea cazului unui deces din maternitatea Tîrgovişte. Pentru noul dosar se reînfiinţează un nou colegiu de disciplină, nelegitim constituit, după spusele unor medici din judeţ. Participau numai medici primari. Şefa secţiei, din care făceau parte cei doi medici, dr. Cecilia Ionescu, medic primar, invitată iniţial, nu a mai fost primită, singurul cadru medical din Moreni prezent la această „judecată" fiind dr. Ion Hermenean, directorul spitalului, care a părăsit şedinţa admonestat de dr. Mihail Dumitrescu. Printre altele : „şi ce vrei, să ne căptuşim noi cu aceste două podoabe !". Interesant, chiar directorul Direcţiei Sanitare nu a mai rămas pînă la concluziile care erau la fel de clare ca şi în alte dăţi. O echipă de control la faţa locului. Personalul Maternităţii Moreni nu mai vrea să aibă, însă, de-a face cu inspectorii Dr. Ion Comănescu şi dr. Virgil Caranda, prieteni declaraţi ai celor doi înpricinaţi. Vor, categoric, o comisie competentă din Ministerul Sănătăţii.

La miting, vorbitorii, şi nu puţini, au amintit de necazurile pricinuite de aceşti doi medici. Unii, cu lacrimi în ochi, au povestit cum au rămas fără soţii şi copii, morţi în mîinile lor, alţii despre sechelele pruncilor pricinuite de accidente la naştere. S-a pomenit aici despre banii ceruţi pentru îndeplinirea actului medical şi chiar despre propuneri de relaţii sexuale şi chiar tentative de viol la adresa gravidelor avute în îngrijire, multe din viitoarele mame părăsind maternitatea cu orice risc. Foste paciente şi cadrele medii din subordinea doctorilor Matica şi Oprea au făcut cunoscut limbajul ocnaşilor, vulgar al acestora, ori bătăile care aveau loc între ei în cabinete.

„Deliciul tîrgului" spune cineva de lîngă mine. Dar, domnule doctor Ion Prodan, dacă vă place, dacă apreciaţi delicios acest miting, de ce aţi rupt afişele care îl anunţau, de ce aţi ameninţat asistentele să nu participe pentru a-şi spune punctul de vedere ? Era oare răsplata cu care eraţi dator confratelui Oprea pentru cele opt voturi albe pe care vi le-a atribuit la numărătoare, pentru a deveni directorul policlinicii în care funcţionează numai medici specialişti, dumneavoastră fiind medic de medicină generală de întreprindere ? Chiar dacă Schela Moreni este vecină cu maternitatea, unde vă înfruptaţi din mîncarea bolnavelor, nu aveaţi dreptul să o faceţi. De unde aţi luat ajutoarele (cafea, cacao, portocale, ciocolată) cu care aţi cumpărat şi celelalte voturi, ceva mai clare, de la bucătărie, spălătorie şi personalul din teritoriu ? Aţi socotit la voi şi sancţiunea pentru cele 180 de zile de concedii medicale a-vestit cum au rămas fără soţii şi copii, morţi în mîinile lor, alţii despre sechelele pruncilor pricinuite de accidente la naştere. S-a pomenit aici despre banii ceruţi pentru îndeplinirea actului medical şi chiar despre propuneri de relaţii sexuale şi chiar tentative de viol la adresa gravidelor avute în îngrijire, multe din viitoarele mame părăsind maternitatea cu orice risc. Foste paciente şi cadrele medii din subordinea doctorilor Matica şi Oprea au făcut cunoscut limbajul ocnaşilor, vulgar al acestora, ori bătăile care aveau loc între ei în cabinete.

„Deliciul tîrgului" spune cineva de lîngă mine. Dar, domnule doctor Ion Prodan, dacă vă place, dacă apreciaţi delicios acest miting, de ce aţi rupt afişele care îl anunţau, de ce aţi ameninţat asistentele să nu participe pentru a-şi spune punctul de vedere ? Era oare răsplata cu care eraţi dator confratelui Oprea pentru cele opt voturi albe pe care vi le-a atribuit la numărătoare, pentru a deveni directorul policlinicii în care funcţionează numai medici specialişti, dumneavoastră fiind medic de medicină generală de întreprindere ? Chiar dacă Schela Moreni este vecină cu maternitatea, unde vă înfruptaţi din mîncarea bolnavelor, nu aveaţi dreptul să o faceţi. De unde aţi luat ajutoarele (cafea, cacao, portocale, ciocolată) cu care aţi cumpărat şi celelalte voturi, ceva mai clare, de la bucătărie, spălătorie şi personalul din teritoriu ? Aţi socotit la voi şi sancţiunea pentru cele 180 de zile de concedii medicale a-din Moreni, medicul fiind detaşat periodic la Spitalul — Construcţii din Bucureşti sau pe litoral. Domnul Gheorghe Manole, lăsînd textul unei telegrame ce ar urma să-i fie expediate, pentru rezolvarea cazului celor doi medici-prieteni, a mai adăugat : „Sînt foarte important. Sînt al unsprezecelea om în ierarhia ţării şi vă promit că mitingul nu va avea loc !". După cum vedeţi nu s-a confirmat. În schimb este confirmată sancţiunea pe care aţi primit-o pentru decesele mamă-copil din februarie 1989, cînd eraţi medic internist în trecere prin Policlinica Moreni. E adevărat această nenorocire aţi împărţit-o cu cei doi. Vă mai amintiţi ? S-a prezentat o pacientă cu sarcină în luna a noua, trecută prin şase consultur: medicale şi neconstatată ca sarcină. Aţi recomandat o hemogramă. Rezultatul : anemie severă. Tratament : Sorry păpuşa, pierd trenul ! Complicaţii: femeia şi-a pierdut viaţa. Necropsie, sarcină în luna a noua, copil de 3,6 kg. Poate se înfiinţează şi o comisie pentru autoanaliza conştiinţelor... Nu strică !

Mai rămîne să dăm citire unor diagnostice găsite în foile de observaţii care îi acuză direct pe cei doi medici : fracturi de claviculă, fractură de coloană cervicală, cefalhematoame, hemoragii meningo-cerebrale — principala cauză de deces a nounăscuţilor din maternitate, perforaţii uterine postchiuretaj, rupturi uterine prin travaliu neglijat sau eroare de diagnostic, encefalopatie posttraumatică prin aplicaţie defectuoasă de forceps, neoplasm de col uterin pe bont restant prin conduită medicală inadecvată, cancere genito-mamare depistate numai în stadiile III—IV, fără posibilitate de prelungire a vieţii prin conduită medicală actuală, decese materne şi de copii. „Răsplata" lor — cîteva sancţiuni, considerăm blînde. Dr. Ion Oprea : în 1983 sancţionat pentru molestarea doctorului Gheorghe Cojocaru ; 1987 — sancţionat pentru decesul la naştere al mamei (de 19 ani) şi copilului ; 1989, februarie — două decese în maternitate (mama şi copil). Dr. Aurel Matica : sancţiuni pentru bătăile în secţie cu doctorul Oprea ; condamnat pentru mită ; în urma executării pedepsei, a fost promovat şef de secţie ; februarie 1989 — două decese. Mai întotdeauna cei doi medici au avut penultima sancţiune din colegiu, după care a urmat tot penultima... În aprilie 1989, brigada Ministerului Sănătăţii consideră că sancţiunile nu sînt în concordanţă cu gravitatea cazurilor şi hotărăşte în consecinţă. Deciziile date în urma acestor recomandări nu s-au aplicat.

Cetăţenii oraşului Moreni cer sprijinul Ministerului Sănătăţii pentru ca sănătatea şi viaţa să nu le mai fie în pericol. Dr. Bogdan Marinescu, adjunct al ministrului sănătăţii, înţelegînd situaţia creată în acest oraş, propune comisia cerută. Nu este însă de acord cu greva în sănătate (a nu se înţelege miting). Subscriem, aşteptînd rezultatul.

VICTOR RĂDULESCU ■

Armata răniților

Prin veșnică pomenire să ne cinstim eroii morți fără a-i uita însă pe eroii-n viață, răniții, țintuiți de patul spitalului pentru multă vreme de acum încolo. Cine-i întreabă de sănătate, acum cînd baricada a fost schimbată cu o cameră de spital? Ca să aflu răspuns, i-am căutat, pe unii dintre ei, la Spitalul Municipal. O căutare dublată de dorința de a cunoaște cît se apropie de [illegible]ăit gîndul de acum de cei din timpul [illegible]elor. Mai ales că, un sentiment tai[illegible]ă îndeamnă să cred că, printre [illegible]e, imperios era momentul victo[illegible]i mai puțin motivația filosofică. [illegible]i, martori pasivi la tot ce se-n[illegible]ă în jurul lor, dintr-o neputință [illegible]a, emit judecăți tranșante și fără [illegible]ință de replică, la ceea ce văd și aud despre libertate și democrație. Intrarea în conul de umbră al uitării nu vine ca un reproș, cît mai degrabă ca o împăcare tristă cu realitatea. Nu-și revendică titlul de erou în numele unor ajutoare, mai mult sau mai puțin primite, cît mai ales suferința și infirmitatea aproape de ei și de necontestat. Supraviețuitori dintr-o luptă ce-a semănat morțe și lacrimi, ei sînt „documente" vii ale istoriei. Și în numele ei, nu au dreptul la uitare. Nu fac parte, ce-i drept, dintre titularii revoluției cu adeverințe parafate și hîrtii doveditoare și aducătoare de avantaje imediate. Ei mai rămîn încă în armata răniților, fără șanse apropiate de externare, așa cum o dovedește și gravitatea rănilor lor. La etajul trei, secția chirurgie, salonul 17, am cunoscut patru dintre ei, suportînd cu stoicism tratamentul și regimul de spital, dorindu-și totodată o cît mai grabnică reîntoarcere la viața lor de toate zilele. Octavian Crăciun este sudor la I.A.C.E.D. Dîmbovița. Are 39 de ani și poartă barbă. „De cînd am pătruns în fosta clădire a c.c.-ului și pînă cînd am părăsit-o, în acea noapte de 23 spre 24 decembrie, am apărat centrala telefonică și cîteva intrări de la parter. La post, ca și mine, gîonțul dușman a țîșnit din subsol și mi-a străpuns soldul, „înflorindu-l". Cele trei intervenții chirurgicale poartă semnătura medicilor români Purghel și Nicolescu, dar și a altor confrați austrieci, veniți special pentru ajutor. În afara medicamentelor străine am mai beneficiat de ceva produse și chiar îmbrăcăminte. Hainele, însă, le-am refuzat. Erau rupte și prăfuite. Cum să te îmbraci cu ele la plecarea din spital? S-a mai întocmit apoi și o listă cu numerele de la pantofi, talie etc. pentru fiecare, dar, probabil, doar pe hîrtie!". Emil Ocneanu nu știe exact cînd va pleca din spital, dar cu siguranță îmi poate spune că se va întoarce pe meleagurile natale de la Chețani, în județul Mureș. A mîncat o pită amară ca zilier la Întreprinderea de sere Berceni și acum e hotărît să redevină țăran. Are 34 de ani. „Împreună cu cîțiva cetățeni încercam să depistăm locul de unde se trăgea. Eram în zona străzii Mărgeanului cînd o rafală de pistol mi-a atins mîna și piciorul sting. Doi tineri necunoscuți m-au salvat cu prețul vieții lor". O dovadă că soarta, mai presus decît noi, ne face să credem în minuni. Dar cît de cumplită îi este răsplata. De doi ani de zile este despărțit, iar fiul său Vasile stă cu mama în satul Bahna, județul Bacău. Singura mîngîiere și dorință ar fi să-l revadă. Credem, Vasile, că, boboc fiind, în clasa I, n-ai deprins toate tainele abecedarului ca să poți citi aceste rînduri, în schimb vei primi gîndul cel bun al tatălui tău. Un alt confrate de suferință este și Ilie Matei. A lăsat acasă o soție care îngrijește de doi băieți. Dacă ar afla cum și cînd va primi de la Întreprinderea de antrepriză construcții edilitare București drepturile bănești ar fi mai puțin îngrijorat. „N-am refuzat hainele oferite drept ajutor, dintr-un sentiment de politețe. Oare le pot da copiilor mei niște pantaloni rupți? Nu am luptat sau nu am fost răniți ca să primim recompense, dar e nedrept cînd vezi unde și la cine ajung ele".

Adesea, întîlnim oameni despre care spunem că ursita lor nu se află sub o stea norocoasă. Necăjiți și ocoliți de șansă, viața nu-i menajează mai deloc. Petre Bucur a pornit-o la drum dintr-un cămin de copii. În urmă cu trei ani, muncea ca lăcătuș la Nuclear Montaj Cernavodă, cu front de lucru în București. Pentru că a refuzat să țină portretul tiranului ceaușescu pe aeroportul Otopeni, secretarul de partid de atunci i-a spulberat toți dinții. E de înțeles cum în scurt timp a devenit un om „însemnat". Și cum o nenorocire nu vine niciodată singură, a fost „ajutat", printr-o restructurare de posturi de la Fabrica de pîine din Titan, să i se desfacă contractul de muncă și să ajungă zilier la I.L.F. Berceni. Aici s-a îmbolnăvit de plămîni și era internat la sanatoriul T.B.C. din Poiana Țapului, cînd a izbucnit revoluția. A fugit de aici cu gînd să participe la înfăptuirea ei. Nu s-a bucurat prea mult de șansă, fiindcă a doua zi, 23 decembrie, șapte gloanțe i-au sfîrtecat abdomenul, capul și piciorul sting. Au urmat investigații și operații la Institutul de chirurgie plastică, la Spitalul „Gh. Marinescu" și retur la Municipal. Intervenția promptă și priceperea medicilor l-au salvat. Nu are pe nimeni. Multe date din biografia sa le-am aflat de la un fost coleg de serviciu, Gheorghe Cozac, ce-i poartă de grijă dintr-un sentiment de compasiune. Se-ntreabă unde va pleca, nu are locuință, ca să nu mai vorbim că nu-l așteaptă nimeni drag. Singura bucurie cred că datează din anul 1983, cînd în Almanahul Sănătatea s-a publicat un articol despre el, în postura de parașutist amator. Zborul s-a frînt din păcate. N-a mai rămas din el decît aspirația. Depinde de noi ca eroii-n viață, răniții revoluției să însemne mai mult decît o stringere de mînă.

MARIA BOGDAN RADU ■

Unul din cîți?

A fost una din victimele anonime, de a cărei dispariție fizică n-a răspuns nimeni în fața legii. Un om luat ca puiul din grămadă, fără vină. O seară care a curmat viața unui om, care a lăsat o femeie și doi copii minori fără dragostea și ajutorul unui bărbat în putere îl chema Rosalin Gubernat. Trăia pînă în 1952 în comuna Comăna de Sus, acum în județul Brașov, pe atunci în raionul Făgăraș.

Rozalia Gubernat, 72 ani: „Trăiam fericiți, cu soțul meu și cei doi copii, în Comăna de Sus. Soțul meu era cismar cinstit, respectat de tot satul. Era scîrbit de politica legionarilor și de agitația comunistă văzute la București. Deodată, într-o seară de noiembrie 1952, ne-am trezit cu securiști înarmați în casă și în curte, care mi-au luat din mijlocul familiei soțul, pe care l-au bătut și chinuit, sub învinuirea că ar fi ascuns partizani — oameni care se opuseseră cu forța măsluirii alegerilor de la Veneția de Jos, comună vecină, de către comuniști și cei care îi susțineau cu baionetele, iar apoi, urmăriți, se ascundeau pe unde puteau. Mai tîrziu am aflat că un alt consătean, cu același nume, îi ascunsese pe doi din aceștia, dar vina a căzut pe soțul meu, care, după trei săptămîni de detenție și bătăi sălbatice a fost eliberat, dar atît de bolnav încît după puțin timp a decedat. De atunci m-am luptat singură cu toate lipsurile și necazurile, am crescut copiii, trăiesc într-o casă veche, cu o pensie de 190 lei de la C.A.P., muncind pe brînci și îndurînd toate necazurile. Iată de ce, acum, cînd România este în sfîrșit liberă, rog oamenii înțelepți și drepți ai acestei țări aflați la conducere, să facă dreptate și să mă ajute în sărăcia mea cu tot ce îngăduie omenia și legile acestei chinuite țări românești".

În timp ce soția și copiii erau închiși într-o magazie, oamenii aceia îl băteau pe Om în propria lui casă. După ce au plecat cu mașina, copiii au intrat în casă și au văzut aruncate hainele tatălui pline de sînge. Nu-i puteau lua ața și i-au spus să se schimbe. Au luat dintre ai lui un om în plină putere și au trimis înapoi unul care trăgea să moară.

Iartă-i, Doamne, că știau ce fac și n-au bătut unul, ci cîți le-au trebuit".

O slabă mîngîiere pentru copii și femeie: să afle lumea măcar acum cum a murit tatăl și omul lor și de mîna cui. Una din sutele de mii de cruci anonime pe care ar trebui să scrie Genocid a mai primit un nume. Noi atît am putut face.

OPREA GEORGESCU ■

La lumina zilei

Înainte ca revista să intre la tipar, domnul Valentin Hurduc, devenit tipograf, ne roagă să facem următoarea precizare: „În [illegible] fi primar la Otopeni și a rămîne doar muncitor aleg a doua [illegible]ilitate. Care, spre deosebire de prima, îmi îngăduie în mai mare măsură să fac să reapară LUNETA, de data aceasta, la lumina zilei și în întreaga țară. În acest fel voi fi mai de folos oamenilor din comuna mea decît dacă le-aș fi primar. Pentru încrederea și sufletul deschis pe care mi le-au arătat în ziua de 28 ianuarie la adunarea populară din Otopeni, le mulțumesc încă o dată".

Într-adevăr, în numărul viitor al revistei „FLACĂRA" veți putea citi primul supliment „LUNETA" — o adevărată revistă în revistă, practic prima publicație liberă a tipografilor români.

Eroi știuți sau neștiuți ai Revoluției au fost și tipografii — căci doar datorită lor, care au muncit zi și noapte, sub gloanțe uneori, a fost posibilă uluitoarea „întoarcere a armelor" din presă.

Luneta (5)

— După cum ați spus, deseori răspîndeați manifestele noaptea. Vă avantaja și lipsa luminilor pe străzi, nu-i așa?

— Este foarte adevărat. Capitala, în „anii de lumină" fusese pur și simplu beznificată. Iluminatul public era pe cale de dispariție. Numai că am avut surpriza să constat și un efect neașteptat al manifestelor. În urma mea, sau, dacă vreți, a „Lunetei", se luminau străzile noaptea. Reapăreau becuri, se instalau și unde nu fuseseră. Odată, Mihai Cucîureanu — care făcea parte din grupul nostru — m-a rugat să dau manifeste și mai aproape de blocul lui — stă în cartierul Aviației — fiindcă, pe unde mai dăduse, a văzut că noaptea era lumină ca ziua.

— I-ați făcut plăcerea?

— Nu. Avusesem o acțiune mare prea de curînd acolo, mai precis în seara zilei de 22 august 1988, și urmau alte obiective importante, ca de pildă centrul orașului, piețe, gara mare.

— Incidentul cu diplomatul ungur acuzat pe nedrept pentru a fi răspîndit „Luneta" la București — acestea erau, de fapt, după cum susțineți, manifestele ce i se puneau în circă — pare să confirme că urmăritorii dumneavoastră bănuiau că ați acționa din afară.

— A fost o simplă întîmplare. Dar, mai întîi, să vă dau cîteva detalii. Este vorba de numărul din „Luneta" consacrat împlinirii unui an de la demonstrația din Brașov. L-am difuzat în ajun, la 14 noiembrie 1988. În mai multe locuri. Am început lîngă restaurantul Varșovia. Am pus un teanc de exemplare pe capota din spate a unei Dacii de culoare verde, care oprise la semafor. Alegeam mașini Lada, cu capota neinclinată, sau Dacia 1310, dar acestea numai dacă aveau, în spate, acea „aripioară" care nu lăsa manifestele să cadă toate o dată.

— Așteptați mult la o intersecție pînă să vină o asemenea mașină?

— Nu așteptam deloc. Treceam o singură dată prin toate punctele unei intersecții cu semafor, și, dacă nu reușeam, plecam în altă parte.

— Ce-a urmat atunci?

— Am luat autobuzul 131 pînă la Romană. Acolo n-am reușit să fac nimic. Am mers mai departe pe jos. Fără succes. Am ajuns la Romarta Copiilor, unde țineam morțiș să reușesc, fiindcă era aproape de miliția Capitalei și mi-am zis să nu-i obosesc: știam că vor fi puși cei de acolo să alerge după cîie pe stradă. Aveau porunci severe: orice hîrtie pe care o descopereau aruncată pe jos, chiar și motolită erau obligați s-o cerceteze. După revoluție, cîțiva polițiști mi-au confirmat cu amănunte că, pentru prinderea grupului „Luneta", de fiecare dată, indicativul de alarmă era PETARDA. „Innebuneam: numai petarda aveam în cap", îmi povestea unul din ei. Atunci, cînd am ajuns la Romarta Copiilor, nu am mai reușit să fac nimic, pentru că mulțimea era înțesată de milițieni și securiști, iar pe bulevard treceau ca la balamuc mașinile miliției. Făcusem, de la Varșovia, peste o jumătate de oră. E clar: Dacia verde își făcuse datoria și declanșase operațiunea PETARDA. Am trecut prin pasajul de la Universitate. La Teatrul Național, folosind o Dacie roșie cu pasageri veseli, am „expediat" încă un teanc de manifeste. Am văzut cu coada ochiului cum au început să zboare deasupra pasajului. Îmi mai rămăseseră cam de-o mașină, că aruncasem pe jos, în trecere. În fața restaurantului „Pescarul", un bărbat se pregătea să plece cu autoturismul. Avea număr mic. Mi-a plăcut. Dar m-a surprins că a dat înapoi, de era să mă calce, și l-am scăpat. M-am gîndit să încerc o plasare a manifestelor cît mai aproape de ambasada americană. La intersecția străzilor Batiște cu Sahia, iar am scăpat o mașină. Muream de necaz: tocmai spre [illegible] americană [illegible]. A [illegible] [illegible]. Am [illegible] [illegible]. O vă [illegible] [illegible] zis. Așa a fost. Cu o clipă înainte de-a tîșni din loc, eram lîngă ea. Cînd am pus manifestele pe capotă, am atins-o cu mîna. Mi-a fost teamă că au auzit cei dinăuntru. Nici gînd. Au plecat, ca la curse. Spre bibliotecа americană. Peste cîteva clipe, strada părea pustie. Parcă se lumina.

Mașina grăbită era a diplomatului ungur. Peste trei zile, comunicatele dictaturii ceaușiste preluate de agențiile internaționale de presă, aveau să-i facă celebru în toată lumea. Dar, fără să-și dea seama, securitatea ne-a făcut și nouă mare publicitate. Dictatorul, probabil, l-a felicitat pe Postelnicu pentru perspicacitate și rezultate deosebite. De avansat îl avansase destul, vreun premiu nu cred că i-a dat, că avere nu avea, l-ați auzit la proces: țigări și băuturi fine primea numai de ziua lui, zi care n-avea nici o legătură cu fapta sa „vitejească". Nu era cazul să se îngrașe mai mult de cum l-ați văzut. I-am servit un motiv de-nviorare: nici nu apucase cred să claseze dosarul PETARDA, că l-a și redeschis. Peste cîteva zile, „Luneta" apărea din nou. Nu din străinătate. De aici. De la poalele înaltelor culmi de civilizație pe care se cocoțaseră ei. Am scos un număr special în care am explicat cum stau lucrurile. Diplomatul ungur n-avea nici o vină. În final, scriam că, dacă milițienii [illegible]au pus să facă munca gunoierilor, asta nu le dădea dreptul să aducă acuzații neîntemeiate nimănui. Din acel număr am trimis și redactorilor șefi din presa centrală și directorului combinatului poligrafic. Nu știu dacă toți destinatarii le-au primit și nici dacă vor să-și mai amintească. Le-ar evoca, poate, și propria reacție la deschiderea pliculul.

(Va urma)

DORIN GHERGHINESCU ■

P.S. Ultima parte a dialogului de mai sus am purtat-o la redacție, joi, 8 februarie. Primarul din Otopeni venea de la Balotești, unde se ținuse o ședință pentru limpezirea situației din S.A.I. Limpezire care nu s-a produs, din moment ce nici actualul primar n-a fost ales democratic.

„Nu are nimeni nici o furie împotriva persoanei sale, dar n-a fost ales de reprezentanții comunelor, a fost pus de funcționarii de la sector — precizează domnul Valentin Hurduc. În aceste condiții, poate deveni un paravan protector pentru cei ce au comis nelegiuiri și au contribuit la demolarea satelor".

Este ora 21. Înainte de a ieși pe ușă redactorul „Lunetei" își împăturește plasa, mi-o arată și zice zîmbind: „Aveam ordine de la nevasta-mea să-i duc ceapă [illegible] și [illegible]. Dar tot [illegible] [illegible] [illegible] aștept cînd [illegible] [illegible] [illegible] dai. Oricum, se culcă toți patru pînă ajungem noi.". Numai cel mare [illegible] [illegible] arăta, [illegible] [illegible]? Ar [illegible] să [illegible] toți că în țara copiilor noștri nici un manual nu se va mai deschide cu portretul cuiva.

Parașutiștii

Reportajul a fost realizat luni, 12 februarie 1990 la Boteni. Marți, 13 feb. 1990, în jurul orei 12 parașutiștii de la Boteni, care s-au aflat din 22 dec. la T.V., au fost înlocuiți cu unități de infanterie aparținînd M.A.N. (indicativ vechi — zero și trei cifre !). Motivul ? Cu o seară înainte, pe post a fost lăsat să apară maiorul Ion Chirănescu (în reportaj !) din unitatea Boteni. Înlocuirea s-a produs abia seara, după ce studenților li s-a spus că e vorba de un zvon. De, e mai ușor să manevrezi „compania bascuiante".

Unul din semnele vădite ale schimbărilor survenite în lumea noastră este chiar faptul că am putut pătrunde în unitatea de parașutiști Boteni.

Comandantul unității, **col. Radu Cantuniari** spune că parașutiștii au un spirit special de echipă. Maiorul Ion Nițache completează : trupele de parașutiști sînt peste tot în lume de elită. Au o foarte clară înțelegere a curajului, sînt rapide și incisive. Parașutiștii noștri au creat un extraordinar efect psihologic, au fost singurele trupe de care s-au speriat teroriștii. N-am fost pregătiți pentru lupta cu ei, dar adaptarea noastră a fost instantanee. Pe 22 decembrie, ora 12 am primit ordin de luptă. Eram îmbarcați în elicoptere cu armament de război. Am fost însă întorși, am revenit în cazarmă unde, la TV, i-am văzut pe generalul Gușe, și pe căpitanul Lupoi. Am înțeles că Revoluția a învins. Evenimentele s-au derulat, apoi, rapid. Ceaușescu fugise cu un elicopter la Snagov. A decolat fără aprobare. A devenit ȚINTĂ și a fost somat să aterizeze. Ceaușescu a devenit inamic ! Botenii l-au chemat, l-au somat pe „00" (n.c. !) să coboare. (Dacă s-ar fi întîmplat așa, probabil că toți parașutiștii ar fi tras în el !) Pe drum, în fața unității noastre, a apărut o mașină străină, un Peugeot. Ceaușescu a aterizat la o fermă de păsări la cca 8 km de noi, **deși elicopterul său avea 900 km autonomie !**

De ce a venit la Boteni ? Ce era aici ? Pădurea Cobia ? La Pătroaia este un teren de aterizare, dar, la Boteni avea cine să-l apere pe n.c. ?

Mănescu și Bobu, prinși la Găești, au fost aduși în unitatea noastră, la Boteni. Ne era frică să nu apară securiștii. Apoi, la TV a apărut zvonul că n.c. a venit la Boteni. Am ieșit din cazarmă, furioși, ca să-l prindem. A apărut o coloană de mașini. Dacă era noapte, poate am fi tras fără să somăm ! După o clipă de confuzie, am recunoscut cîteva mașini, eu sînt din zonă. Erau înșirate pe 2 km. Au venit să se răfuiască. Îl cereau pe dictator. Le-am spus că nu e la noi ; au făcut o delegație și au răscolit toată unitatea. Aveau în ei 25 de ani de furie ! S-au convins că nu-i aici. Între timp, ing. Marius Popescu de la Sere Potlogi la văzut pe ceaușescu într-o mașină. A telefonat din Titu că n.c. e aici .

Pe 22 dec., la ora 17, am primit ordin de luptă, la București. Am plecat cu avioane și elicoptere și, de la Băneasa, trupele noastre de parașutiști au mers la T.V., hotel București și Sala Palatului. În unitate, au rămas cîțiva parașutiști. S-au întins într-o singură linie de apărare, ca să pară mulți. La ora 19, dinspre Vest, a apărut un avion civil — mic curier —, de la Geneva. Fără zgomot. N-a răspuns la semnal, iar cei de la antiaeriană au deschis focul. **Avionul a aterizat la Otopeni, în flăcări. Ne dă cineva amănunte ?).** La noi, atunci, erau în cazarmă Bobu și Mănescu. Noi, neștiind ce se întîmplă, cine trage, am deschis focul. Am crezut că vin să-i elibereze. Am tras cu năduf. În tot ce mișcă. A fost ca la nuntă. Vecinii au tras și ei, chiar în noi. Starea de confuzie a apărut din lipsa unei coordonări militare. Am tras și ne-a crescut moralul. Mai tîrziu au apărut niște ținte luminoase cu o traiectorie aiuritică, fără zgomot, cu drum haotic. Au apărut și pe radar. Ce a fost ? Am tras pe țintă în **ceva necunoscut.** Erau trei panglici portocalii, luminoase, care se opreau la noi. A doua zi, de la Cîmpina, ne-au venit întăriri. Eram stăpîni pe situație...

— La Boteni, mai tîrziu, cînd s-au mai liniștit lucrurile, parașutiștii și-au adus, de la București, morții. Erau 11. I-au pus apoi în camioane și i-au purtat la casele lor. Erau din apropiere. Apoi, au adunat, cu toții, banii pe care îi aveau la ei, primele, și i-au dat familiilor ca să-i îngroape. Cum au luptat parașutiștii de la Boteni ? Celor 11 eroi care au murit le poartă vorba, pentru noi, 11 eroi vii :

Lt. major Dănuț Gaiță : pe 22/23 dec. eram la Palat. În beznă. Știam un lucru — să ajung pe planșeu. Am urcat după teroriști. Cu furie. Am tras mereu. Trebuia mereu să fiu cu primul ! De jos, ai noștri au folosit o mitralieră. M-am bucurat dar de ea mi-a fost cel mai frică. Am strigat, dar degeaba. Am curățat acoperișul, m-am ascuns. Se trăgea continuu. Era bine. Mi-am luat băieții și am plecat la hotel „București" unde era mai liniște dar haos...

Lt. major Dumitru Vasilache : din 22 dec. Am coborît în fața hotelului „București" sub o ploaie de gloanțe. Mi-a fost frică, dar soldații nu trebuiau să știe asta. Am intrat în hotel și l-am scotocit. Eram furios pe cei care trag în noi. În Capitală, aveam soția și copilul. Mă gîndeam că, în altă parte, se trage poate și în ei. Apoi, într-o cameră, **mi-au împușcat** un soldat, în burtă. Din spatele unei uși. Am înnebunit de ură. Am descărcat un încărcător. Apoi nu m-a mai interesat nimic l-am cărat în spinare pe soldatul ucis, pe Ionuț Preda. N-a tras nimeni, nimeni nu se aștepta să fac asta. Am revenit. Știam, deja, că trebuie să mă mișc. Toți care au stat pe loc au murit. Am tras cu aruncătorul de grenade. Eram negru și de furie. I-am terminat...

Maistru militar Nicolae Cărare : nemernicii știa cunoșteau nemaipomenit locul. Mă gîndeam că pot să mor, dar că, pînă atunci, trebuie să fac ceva. La T.V., am fixat oamenilor mei locul de tragere. Teroriștii aveau de toate. Așteptam atacul lor. N-au făcut-o. Ne-au încurcat, ca să tragem în noi. Mi-a apărut un tip în față. L-am ochit în cap. M-am gîndit că aș putea să-l omor. Am tras deasupra, l-am dezarmat. Era un militar din ciclul II, din Medgidia. Pe teroriști, avînd alte arme, cu alt zgomot, îi găseam...

Lt. Mițunel Crețu : Mi-am făcut datoria ! Nu mi-a prezizat nimeni asta ! Din prima zi. Mai tîrziu, a fost mai rău. Ne-a dat mîncare otrăvită, cineva, și țigări cu somnifer. Un soldat dormea. Am mers la infirmerie.

Lt. col. Ion Gaț : Pe 22, la T.V. în aparatele noastre de comunicări militare se auzea limba rusă. Am renunțat și am luat legătura direct. A fost o luptă de diversiune, n-am știut cu cine luptăm. Eram vulnerabili. Au venit civili care strigau : „armata e cu noi" și au tras ! Pe la 6 dim. din vila lui Valentin a apărut un steag alb. Ne-am dus să-i luăm. Au tras în noi cu mitraliera. Am folosit aruncătorul de grenade, **singura armă eficientă.** Răniții noștri, însă, **au fost împușcați din spate !**

Plt. Victor Borș : Eram în concediu medical după apendicită. Am fost în București, la Palat. Pe 21, am cîntat, cu toată lumea, cîntecul lui Avram Iancu. Pe 22, am plecat cu soția la Sala Palatului. Am luat pîine, cîrnați și mere. Am dat peste colegii mei. Eram civil. La ora 3 (22/23 dec.) am fost împușcat în cap dintr-un ARO. Mi-a fost jenă, dar am luat din magazie de sub Biblioteca Universitară bluză din pînză topită și m-a pansat. M-au dus la spital.

Cpt. Nicolae Buzoianu : n/ mai, mi-a fost frică. M-am gîndit că dispozitivul nostru de luptă nu e bun. Aveam reflectoare care ne luminau pe noi. Mi s-a părut că trasoarele sînt niște semnale. Am făcut școală la artilerie și știu asta. Oricum, **nu le trebuiau trasoare!** La T.V. s-a tras peste tot, numai în scări și în zona studiourilor nu. Nu pricep de ce n-au folosit toată tehnica lor de luptă !

Maior Ion Chirănescu : Viața civilă se va schimba. Pe noi ne-au dat la o parte ; la T.V. au apărut parașutiștii de la Caracal care au venit cînd era liniște. Sîntem mîhniți și nemulțumiți ; T.V.-ul a fost motorul Revoluției, **iar acum îi la în**grațe pe cei care n-au fost la luptă.

În unitatea de parașutiști „Boteni", lucrurile nu sînt nici pe departe calme. Ce vor soldații? Iată, în concluzie, părerile lor : La conducerea armatei sînt mulți ofițeri și generali aduși din rezervă. Nu au contact cu noi, nu au participat la Revoluție. Se întîmplă ceva ; în alte părți se pensionează, iar la noi se aduc pensionarii de acasă și se pun în față ! Toți ofițerii superiori care au protestat la numirea conducătorului ministerului sînt acum în alte garnizoane, în alte orașe. Nu avem dialog. Este un sistem închis. Lipsesc informații la orice nivel. Am fost mereu ultimii care știam ceva. Auzim că în fața clădirii C.F.S.N. sînt soldați, înăuntru numai securiști în uniformă M.A.N. ! De ce ? Indiferent cine e sus, armata va fi la mijloc. În armată, însă, au rămas dosarele, au reapărut comisiile de control care lasă la vatră pe unii. Noi trebuie să mergem cu Consiliul, dar și el trebuie să știe că armata e cu poporul.

PAUL AGARICI

Elicoptere teroriste la Timișoara ?

A existat sau nu un atac aerian asupra Timișoarei ? Au fost sau nu capturate elicoptere teroriste, ultradotate cu sisteme de observare și armament? Au trecut sau nu granițele țării unități aeroportate care au provocat alarmă și în țările vecine (să ne amintim că se vorbea despre propunerea U.R.S.S. de a ne acorda ajutor militar fiindcă elicoptere teroriste străine au intrat în spațiul aerian românesc !) ?

Maiorul-pilot Vasile Marcău, locțiitorul pentru zbor al comandantului unității de aviație Caransebeș, a îndeplinit prima misiune de zbor a revoluției. Iată ce îmi relatează :

— În ziua de 17 decembrie 1989 am fost chemat urgent la unitate și am primit ordinul de a decola cu elicopterul de serviciu spre Timișoara. Ordinul m-a mirat, întrucît acolo se aflau în permanență alte două aparate ale unității noastre. Bănuiam că e doar o misiune de recunoaștere sau un exercițiu, fiindcă n-am primit la bord nici armament, nici aparate fotografice sau de cercetare. La ora 15 eram la Timișoara. Misiunea era într-adevăr de recunoaștere, dar avea ca obiectiv semnalarea incendiilor, a ștrangulărilor de circulație și a întrunirilor publice din oraș. Sincer să fiu, nu înțelegeam ce se întîmplă. De altfel, era imposibil să înțelegi ceva în acel moment, fiindcă informațiile primite de noi vorbeau de agitații huliganice, de agenți străini, de forțe înarmate venite din străinătate. Seara a sosit încă un elicopter de la Caransebeș.

Acesta era pilotat de căpitanul Gheorghe Pănescu și a efectuat cercetarea aeriană în timpul nopții. Din incendiile izbucnite în oraș, din agitația mulțimii, începea să se contureze altceva, și nu huliganism sau revizionism șovin.

— Ceea ce vedeam de sus era incredibil — continuă Gheorghe Pănescu. Survolam Timișoara la 500—600 m altitudine, cu toate luminile stinse, ca să nu provocăm panică, și începeam să simt un decalaj enorm între informațiile „oficiale" și ceea ce vedeam. În silicle următoare, totul a devenit clar. La Timișoara începuse revoluția ! Trăiam într-o tensiune extraordinară. Primisem muniție de război. Ca să tragem împotriva cui ? Asupra sutelor de mii de oameni n-am fi deschis niciodată focul.

Nu s-a ajuns. În 20 decembrie, ordinul generalului Vasile Milea a fost categoric : armata nu trage în populație, ci se regrupează în unități. Interlocutorii mei au revenit, și ei, la Caransebeș. Pentru ca, o zi mai tîrziu, să afle de moartea fulgerătoare a celui care dăduse unicul ordin firesc, uman, din acele zile. Nu aveau nici o îndoială : ministrul forțelor armate fusese asasinat. Revoluția izbucnise (în 21 decembrie) în tot Banatul, la Lugoj, Reșița, Bocșa, Caransebeș. Elicopterele militare survolau întreaga zonă vestică a țării, în alarmă de război. Misiunea era clară : **distrugerea elicopterelor teroriste depistate în spațiul aerian al țării.** Rotindu-se spre toate punctele cardinale, cu mîna pe trăgaciul mitralierelor, tunurilor și rachetelor de bord, piloții își căutau adversarul.

— Fratele meu, Ion Pănescu, ofițer de radiolocație la Timișoara, ne informa non-stop — spune cpt. Gh. Pănescu. **O puzderie de elicoptere străine apăruseră pe radar, venind din afara granițelor țării.**

— Din ce direcție ?

— Vedeți, asta mi s-a părut ciudat. Atît din vest, cît și din est. Am verificat tot, absolut tot. Nici urmă de aeronavă străină.

— Dar aviația ?

— Aviația de vînătoare de la Timișoara nu se putea angaja într-o luptă cu elicopterele. Acestea zboară la joasă altitudine și au o cu totul altă capacitate de manevrare.

— Și atunci, radarul...

— Radarul era bruiat cu un sistem de semnale, tip elicopter, simulînd un atac din exterior. Apoi tactica bruiajului electronic s-a schimbat : atacul venea din interior. De asemenea, se mai foloseau, noaptea, baloane teleghidate cu lumini de semnalizare, de tipul elicopterelor. O diversiune bine pusă la punct. Și totuși, cerul era senin și nu puteam avea halucinații : spațiul aerian din vestul țării era „curat". Au fost — pînă în 24 decembrie — zile de diversiuni organizate de forțele teroriste. Eram alertați de diverse telefoane, la verificarea cărora nu mai răspundea nimeni, decolam mereu ba spre Timișoara, ba spre Lugoj, ba spre Rusca, direcția Hunedoara, dar degeaba. Singurele elicoptere aflate în zbor sau la sol erau ale noastre. Orice informație cu privire la alte forțe aeroportate s-a dovedit a fi falsă.

„Asupra grupurilor teroriste — foc !"

Și totuși, unitatea de elicoptere și aeroportul din Caransebeș au cunoscut zile de război. În dimineața zilei de 24 decembrie 1989, aici s-a primit un dramatic S.O.S., rezumat astfel de interlocutorii mei : **„Decolați urgent spre unitățile militare din Reșița. Sîntem atacați din mai multe puncte. Mai avem muniție pentru maximum o jumătate de oră !".** Minutele se scurgeau. A urmat un nou apel : **„Sîntem înconjurați de puternice forțe teroriste ! Muniția pentru maximum un sfert de oră. Ajutați-ne !".**

— Știam cu toții — îmi spune maiorul Vasile Marcău — **că ocuparea unităților de la Reșița înseamnă control militar cel puțin asupra întregii zone de vest a țării. Număram secundele și mă rugam ca ostașii reșițeni să nu cedeze. Cîteva minute, frații ! Dirijați prin stație, am ajuns la locul luptei și am deschis focul spre punctele din care se trăgea asupra unităților militare. Două din elicopterele noastre au aterizat ca să descarce muniția, alimentele și apa pentru ostași. Am repetat misiunea și după-amiază, apoi și a doua zi. Era război în toată regula. Nu mai eram în siguranță nici în aer, nici la sol, fiindcă și pe aeroportul din Caransebeș se dădeau lupte.**

— Lupte grele, dar și ciudate, în același timp — îmi explică domnul căpitan Mircea Apostol, ofițer al Statului Major din garnizoana Caransebeș, însărcinat cu paza aeroportului. **Grele, fiindcă s-au desfășurat mai ales noaptea și condițiile au fost în defavoarea noastră. Trupele teroriste dispuneau de dispozitive de ochire și observare pe timp de noapte, precum și de un sistem ingenios de diversiune. Foloseau dispozitive teleghidate de declanșare a focului, simulînd atacuri cu arme automate. În acest fel ne distrăgeau atenția de la adevăratele lor poziții, pe care nu le puteam bănui, fiindcă aveau și modalități de camuflare a focului de armă. Concret, nu vedeam decît ceea ce voiau ei să vedem. Șansele noastre au fost, însă, vigilența permanentă, focul continuu, timp de peste o săptămînă, începînd din 22 decembrie, și ajutorul gărzilor patriotice. Acești muncitori care ziua munceau și noaptea apărau aeroportul au fost un sprijin material și moral extraordinar.**

— Și acum, una din cele mai importante întrebări : Cine a tras în apărătorii aeroportului ? Ați capturat prizonieri ? Ați găsit cadavre ?

— Nu. Am găsit doar pete de sînge... și atît. Nici măcar tuburile cartușelor, fiindcă acestea se topeau după tragere. Pare incredibil. A fost o adevărată bătălie. Din rîndurile noastre au căzut victime, împușcate exact în punctele vitale, cu cartușe cu cap „vidia", care nu se află în dotarea armatei noastre, dar nu știm împotriva cui am luptat. Fapt care folosește acum inamicului.

— Inamicului ? Dar luptele s-au sfîrșit !

— Luptele armate, da. Dar în prezent se desfășoară un alt război, foarte periculos : acela al zvonurilor cu scop de destabilizare. Se încearcă, între altele, o compromitere morală a armatei, care a fost de la început și dintotdeauna alături de popor, poporul însuși. Ne bucurăm că sînteți aici și sperăm că acest articol va mai lumina cîteva nelămuriri cu privire la evenimentele din spațiul aeroportului Banatului și de pe aeroportul Caransebeș.

Așadar, întrebările legate de prezența unor aeronave teroriste în vestul țării și-au găsit un răspuns autorizat. S-a născut însă, și rămîne (deocamdată) fără soluție, întrebarea : cine a tras în Revoluție ?

RADU CIOBOTEA

Teroriștii au tras. Unde sînt teroriștii?

„M-am dus pe la țară, dar nu la mine în sat, ci undeva prin Moldova, în regiunea Huși, și acolo la primărie am văzut o scenă : un tînăr țăran rău îmbrăcat și cu o biată pălărie în mînă este strigat să vie și să semneze actul prin care adera și el la o agricultură cooperatistă. Semnează și pe urmă are o clipă de derută cu tocul în aer ; parcă s-ar fi abătut deodată asupra lui toate întrebările: cum trăise nu fusese bine... Prin iscălitura asta, prin care el dădea tot, o să ducă și el altă viață ? „Hai, bă, scoal-te de-acolo, s-a auzit atunci o voce poruncitoare. Ce faci, ai înțepenit acolo ?" Tînărul om s-a ridicat brusc, s-a lovit cu genunchiul de masă și fruntea lui mare și albă ca hîrtia s-a împurpurat, apoi s-a făcut de o paloare mortală. Ce descărcări afective se petreceau în el ? Ce prăbușiri ? Chipul i s-a lungit, s-a tras în jos ; s-a tras la o parte, a mai stat printre oameni cîteva minute. Nimeni nu-i adresa un cuvînt. A luat-o tăcut pe lîngă garduri și s-a dus fără să se uite înapoi". (MARIN PREDA)

Posibila întoarcere

Cel mai bun cunoscător al universului rural dintre scriitorii contemporani — Marin Preda — a meditat adeseori, cu profunzime și amărăciune, la imposibila întoarcere a țăranului la rosturile lui într-o vatră de unde a fost alungat sau unde a fost batjocorit de o strîmbă așezare a istoriei. În primul volum al Moromeților, de pildă, e descrisă o ambianță prietenoasă, în ciuda unor vicisitudini și cu toate că [illegible] de orgine, din [illegible] întrebăm, în aceste [illegible] III. Ar mai fi crezut autorul în „imposibila întoarcere" ? Sau, dimpotrivă, ar fi înregistrat cu speranță cum rînduieli firești, batjocorite timp de 45 de ani, încep, treptat-treptat, cu ezitări, cu multe obstacole și, fără îndoială, cu suferințe, să se înfiripe din nou, pentru a conferi celui mai statornic și mai cuminte locuitor al acestui pămînt românesc — țăranul — demnitatea și cinstea pe care le merită de veacuri.

GEORGE ARION ■

Veșnicia s-a născut la sat

Mușuroiul de furnici

— Ce vă spui eu nu-i poveste. Era pe-aici, pe la Fereștii Vasluiului un boier care avea o moșie. Numai că moșia era ca și pustie, că era plină de șerpi. Atunci boierul a dat sfoară-n țară că dă jumate de moșie cui îl scapă de șerpi. Că n-avea nimeni curaju să muncească de frica șerpilor și pămîntul se părăginea. Au venit cu vrăji, cu pari, au venit și de la oraș cu știința, dar năpîrcile n-au putut fi stîrpite. Atunci a venit unu, tot un țăran, a adus un mușuroi de furnici, l-a așezat în mijlocu moșiei și șerpii, de bună samă, au trebuit să plece. Și pămîntul a fost bun de muncă și, bunînțăles, boierul a dat juma de moșie.

— Și gata ?

— Și gata, mi-a zis Neculai Jerebei-Tractoristu.

— Dar povestea are un tîlc, nu-i așa ?

— Are, c-altfel n-o spuneam. Acum, uite, asta ne trebui nouă, omul care s-aducă mușuroiul de furnici.

CONSTANTIN DUMITRU ■

Veşnicia s-a născut la sat

„Asta e totuşi curată vrăjitorie, nu mai e ştiinţă. Fiindcă nu e posibil ! Avea dreptate acel ţăran care a văzut într-o zi, într-o grădină zoologică, o girafă. A stat şi s-a uitat la ea o zi întreagă, încremenit, şi nu se mai sătura văzînd-o cum ajunge ea cu botul prin vîrfurile copacilor. Lăsîndu-se seara, şi-a luat în cele din urmă ochii de la ea şi plecînd a clătinat aşa din cap şi a exclamat : „Asta e ceva care nu există !"

(MARIN PREDA)

Jumătatea plină a paharului

În Bărăgan cel puţin în comunele de care ne ocupăm, lucrurile au început să se simplifice şi chiar dacă există nemulţumiri, şi există, ele vizează noile reglementări privind loturile în folosinţă, acuzîndu-se „jumătăţile de măsură" („să se dea totul înapoi !"), şi nu modul cum se aplică reglementările de care vorbeam. Dacă primele discuţii, şi ca peste tot ele sînt aproape interminabile, ţin de principiu, împărţirea concretă priveşte campania agricolă care va începe peste puţină vreme. Din această ultimă perspectivă lucrurile par îmbucurătoare. Cine a vrut să ia pogonul sau jumătatea lui, le-a luat. Optimismul, atît cît este, are ca temelie, pe de-o parte, hărnicia dintotdeauna a ţăranului, indiferent de vîrstă, şi, pe de alta, noile preţuri la achiziţii, precum şi procentul mai mare de produse care rămîn cooperatorilor. Este vorba de o cointeresare de care s-a tot vorbit ani la rînd şi care, zic unii, ţinînd seama de lipsa forţei de muncă din agricultură, de vîrsta înaintată a celor rămaşi în sat, pentru un timp poate da rezultate notabile. Ceea ce mi se pare important este faptul că lipsind „indicaţiile", oamenii încep să se mişte potrivit priceperii pe care o au, fără să aştepte mereu ceva de la cineva.

Iată, la **Afumaţi**, S.A.I., din cele 2 800 hectare ale cooperativei, doar 500 de hectare au fost luate de unul sau altul, şi mai sînt disponibile încă vreo 300, în condiţiile în care adunarea generală a hotărît ca 2 000 hectare să rămînă C.A.P.-ului. Amatori ar mai fi, dar insistenţele lor intră în conflict cu legea. E vorba de pensionarii de stat, cu pensii de la 1 500 lei în sus, care vor terenul (5 000 metri pătraţi) fără obligaţia de a presta nici o normă la C.A.P.

La **Sineşti, Ialomiţa**, o problemă pe care oamenii şi-o pun, şi vor face şi demersuri în acest sens, este revenirea la fostul judeţ Ilfov, actualul sector agricol, în primul rînd din motive economice. De pildă, pentru aprovizionarea cu motorină drumul pînă la Slobozia numără 200 de kilometri dus şi întors, faţă de 50—60 cîţi ar fi pînă la Bucureşti sau pînă la un alt depozit din sectorul agricol. În ceea ce priveşte loturile în folosinţă, ţăranii încă nu le vor. Ei au propus data de 15—20 martie şi loturile vor fi împărţite pe sate. **Gheorghe Costache**, şef de fermă la zootehnie, afirmă că anul acesta va fi un an de organizare. „Cu producţiile pe care le avem noi în gîndurile noastre, cu planul pe care ni l-am făcut singuri, oamenii din Sieni vor cîştiga mult mai bine. C.A.P.-ul nu-l putem desfiinţa. Pensia îl ţine pe om de cooperativă. În zootehnie trebuie plătite şi munca şi priceperea. Noile preţuri sînt bune şi vă spun, după ce am vorbit şi cu oamenii mei, trebuie să fim plătiţi la realizări, diferenţiat. Nu trebuie să-i băgăm pe toţi într-o oală. Aşa îl legi pe om de animal. Cît priveşte campania, o începem cînd considerăm noi. Dacă era ca anul trecut, acum intram cu tractoarele şi ieşea prost, cum a tot ieşit. Aram pămîntul moale, se tasa, se usca şi, la urmă, nu-l mai puteam discui, încît se strica terenul pe toată perioada anului. E drept, depinde şi de zonă, dar la noi aşa trebuie".

La **Urziceni** se sărbătorea un divorţ : C.A.P. Urziceni s-a despărţit de cel din Manasia. „Sîntem convinşi că e mult mai bine, spune contabilul şef, **Gheorghe Panait**. Altfel stăpîneşti o unitate mai mică pe care o poţi face cu uşurinţă rentabilă. Anul trecut, după indicaţii, aruncam firma. Adunarea generală a stabilit numărul de hectare pe care să-l dea celor ce l-au cerut, restul rămîne al cooperativei. Destui vor să iasă la pensie, ce faci cu ei ? De unde îi plăteşti ? Celor care au cerut o jumătate de pogon, le-am cerut 1 leu taxa la metru pătrat şi vor plăti în aprilie, cînd vor primi loturile arate şi însămînţate, aşa după cum au hotărît. Problema animalelor nu s-a pus, pentru că

avem fermă organizată în sistem industrial. Deocamdată, un lucru e sigur, cine trăieşte pe picioarele lui, rămîne. E valabil şi pentru ţărani şi pentru cooperativă. Noi ne străduim să trăim pe picioarele noastre. Eu zic : în condiţiile acestui an, chiar şi cu producţii normale, toţi vom cîştiga".

E un an de organizare şi fiecare face treaba asta cum crede mai bine. Oricum ar fi e pentru prima oară, în cei peste patruzeci de ani, cînd cîştigurile rămîn ţăranilor. Şi dacă vorbim de jumătăţi de măsură, să aşteptăm recoltele anului gîndindu-ne la jumătatea plină a paharului. Cel puţin în Bărăgan.

„Nu trebuie să-i băgăm pe toţi într-o oală. Aşa îl legi pe om de animal".

RAZVAN BARBULESCU ■

Tot cine e mai tare e mai mare

Intrarea în judeţul Bistriţa-Năsăud dinspre Mureş se face pe serpentine ce se strecoară repezi printr-o modernă plantaţie de viţă de vie aflată acum în al doilea an de rod. „Toamna se numără bobocii" spune un proverb românesc. Dar numărul acestora depinde de doi factori: cîte ouă se pun sub cloşcă primăvara şi cum sînt îngrijiţi bobocii pentru a-i prinde toamna mari.

Înţelegem prin pusul ouălor sub cloşcă tot ceea ce se întreprinde, ce trebuie să se întreprindă acum în plantaţia cu viţă de vie, la I.A.S. Teaca, în celelalte ferme. Tăiatul la vie, tăiatul la pomi, executarea lucrărilor fito-sanitare, transportul şi administrarea îngrăşămintelor, curăţirea pajiştilor, pregătirea utilajelor agricole, a seminţei şi răsadurilor sînt cîteva din obiectivele amintitei unităţi ca şi ale altora. Cum sînt înţelese ele de către bistriţeni, vrem să aflăm poposind în comuna Galaţii Bistriţei. Zicem comună nu C.A.P., deoarece la ora vizitei situaţia acesteia din urmă este incertă. Teoretic este scindată în trei unităţi mai mici, dar practic este tot cum a fost. Adică cum ? : O unitate cu 1989 ha teren arabil, 250 ha fineţe, 192 ha livezi, 7 ha vie, 423 ha păşune, 1 114 bovine, 2 513 ovine şi un bilanţ care s-a încheiat în anul trecut cu un deficit de peste nouă milioane lei.

Ing. Vasile Găurean, preşedintele CAP Herina. (Sat aparţinător comunei Galaţii Bistriţei). Tot ceea ce am făcut pînă acum în mod concret este politică. Toată lumea a citit Decretul-Lege cu privire la unele măsuri de stimulare a ţărănimii dar n-a înţeles nimic. Decretul e confuz din start. Aşa se întîmplă că, sub scutul democraţiei, fiecare face ce vrea. În unele localităţi s-a trecut la împărţirea pămîntului, a animalelor. La noi încă nu ştim cum va fi. Unii pledează pentru a rămîne în cooperativă sau cum se va numi această formă de lucrare în comun a pămîntului, iar alţii optează pentru privatizare.

Ştefan Olteanu preşedintele CAP Dipşa: Atîta se vorbeşte de ţărani încît ne înduioşăm pînă la lacrimi. Toată lumea ne vrea binele. Toţi tinerii se gîndesc la noi. Îmi amintesc chiar că la o tribună a partidelor politice unul spunea, aproximativ textual : „Chiar dacă m-am născut şi trăiesc la oraş, străbunicii mei au fost ţărani". Ştie acel domn că cei ca mine, cu vîrstă între 50—60 de ani reprezentăm doar 5 la sută din lucrătorii în CAP ? Restul sînt peste 60 de ani. Sîntem o forţă a cărei putere a slcit cînd ni s-au furat carele, caii, vitele cînd am început să lucrăm în acord global a cărei parte trecută în gospodăria ţăranului era aproape de zero.

Vasile Găurean : Am făcut un sondaj de opinie în rîndul sătenilor, membri şi nemembri C.A.P. Din 160 săteni capi de familie 48 sînt pentru dizolvarea cooperativei iar 112 pentru gospodărirea pămîntului în comun. Din cei care optează pentru dizolvare 28 nu sînt membri cooperatori. Adică şoferi, pensionari de stat şi de alte profesii a căror legătură cu „ţara" (pămîntul — n.n.) se făcea cu naveta. Mergînd mai departe cu sondajul am constatat că din 350 de bovine cît are actuala fermă zootehnică din sat, într-o variantă a privatizării pămîntului la Herina, s-au angajat să prefa doar 42 capete bovine iar din 600 de oi doar jumătate. Avem cazuri cînd unii cetăteni ar lua cîte 5 ha teren dar n-ar creşte nici un animal.

Ing. Gligor Gabor, inginer şef la CAP Dipşa, fost inginer şef la **CAP Galaţii Bistriţei :** Se spune că dacă ţăranul este bogat şi ţara este bogată. Şi pînă acum au fost ţărani săraci şi ţărani bogaţi. Ţara cum a fost ? Ţărani săraci au fost cooperatorii care vindeau kilogramul de lapte la stat în echivalent cu valoarea unui sfert de litru de apă îndulcită numită răcoritoare. Ţărani bogaţi erau aceia care vindeau brînza pe piaţă cu 80 lei kilogramul. Aceştia vor şi acum pămînt mult. Cît priveşte partidele, e frumoasă democraţia. Fiecare partid vine cu platforma sa. Primăvara lui 1990 o putem numi, (e democraţie, nu ?) primăvara platformelor. Cum vom numi toamna lui 1990 ? Deocamdată ce să vă spun ? Există o mare neîncredere în rîndul oamenilor. Consecinţa ? Vedeţi coasta aceea cu spini ? Noi îi spunem Pădurice. Este destinată păşunatului. E un timp minunat, în care tot satul ar putea fi acolo la curăţat. Nimeni nu are vreo iniţiativă. Tot satul e în „sat". Ca să fiu şi eu în ton cu ceea ce se vede la televizor zic : „parcă ar fi la miting".

Vasile Găurean : La realitatea noastră se adaugă şi situaţia dezastruoasă din sectiile SMA Deşi sîntem la mijlocul lunii februarie, utilajele sînt reparate doar în proporţie de 40 la sută. Avem îngrăşăminte chimice dar n-avem utilaje.

Ioan Cotoc, ţăran cooperator, Galaţii Bistriţei : Mulţumim guvernului pentru democraţia ce ne-a dat-o. Am vrea să se ştie însă că noi sîntem obişnuiţi să fim împinşi de la spate. Pînă ce vom învăţa democraţia să ni se spună mai concret ce avem de făcut. Ca să facem ceea ce vrem e prea mare libertate şi nu sîntem obişnuiţi cu ea. Această libertate se traduce în felul următor : în unele sate s-au împărţit pămînturile. Cine îi mai tare e mai mare.

„Mulţumim guvernului pentru democraţia ce ne-a dat-o. Am vrea să se ştie, însă, că noi sîntem obişnuiţi să fim împinşi de la spate".

MIRCEA BORDA ■

Noi nu vrem pămînt!

Beceni e cea mai însemnată aşezare de pe toată valea Slăniculul şi una din cele mai mari comune alc judeţului Buzău. Pe vremuri a fost reşedinţă de plasă, apoi a devenit sediul raionului Beceni. În ultima vreme s-a mulţumit să rămînă comună. O comună cu 6 500 de suflete şi 9 sate componente.

Jumătate din comună e necolectivizată. Cealaltă jumătate lucrează pămînturile C.A.P.-ului. Aşa cum spuneam, şi unii şi alţii au muncit pămîntul cu tragere de inimă şi o fac şi acuma, cu toate că multe s-au schimbat în viaţa comunei. Nu au avut ei răgazul şi nici dorinţa să despice în patru firul evenimentelor, dar mici cu braţele în sîn nu au stat. Au ales un comitet provizoriu local, în fruntea căruia l-au pus pe profesorul lor Nae Dumitru, un om înţelept şi respectat de toată lumea. Secretar al comitetului a fost ales preotul Constantin Predolu şi dacă nu ar trebui ales şi un primar, lucrurile ar fi rezolvate. Dar cu primarul e tare greu. Din 1988 primar le-a fost Vasile Luca, un om din partea locului, tînăr şi harnic, ce nu a avut vreme să se năravească cu vechile apucături. Aproape toţi sînt de acord că primarul lor a făcut multe lucruri bune şi nimeni nu are ce să-l învinuiască, dar dacă în toată ţara sînt daţi jos unii şi puşi alţii, ei să rămînă mai prejos ? Chestiunea e grea şi încurcată şi nimeni nu vine să-ţi spună ce şi cum. Şi unde mai pui că în satele învecinate, acolo unde oamenii nu au primar, treburile merg pe zi ce trece tot mai prost. De bine de rău, la ei, în Beceni, brutăria merge fără oprire, zahărul şi uleiul stau în rafturile alimentarei iar buteliile de aragaz au ajuns, în sfîrşit, să fie pline. Mai mult chiar, a fost împărţit şi suhardul, după ştiinţa şi legea celor mai virstnici, în aşa fel încît fiecare să-şi poată scoate vitele la păscut, ca pe vremuri, pe palma lui de păşune.

Împărţirea pămînturilor a fost o treabă sucită şi răsucită pe toate feţele dar, în linii mari, realizată. Asta nu înseamnă că între gospodării mai mari sau mai mici nu mai sînt frecuşuri. Ţăranii necolectivizaţi au pămînturile lor şi sînt mulţumiţi cu cît au. Mai mult decît au nu pot munci şi ar fi păcat să rămînă pămîntul nelucrat şi sălbăticit.

La C.A.P. Cărpiniţe, am ajuns chiar în timpul unei şedinţe. Toţi cooperatorii şi-au spus cinstit şi deschis păsurile, a-vînd de partea lor numai legea pămîntului pe care au trudit de o viaţă. Dumitru Ungureanu, preşedintele C.A.P.-ului : „Am făcut investiţii uriaşe în bani şi muncă pentru ca toate cele 3 415 de hectare de nisipuri şi sărături să devină roditoare. De pe aceste pămînturi am obţinut anul trecut 3 400 de kg de grîu şi 4 000 de kg de porumb la hectar. Vom împărţi pămîntul aşa cum am stabilit în consiliul provizoriu al comunei tuturor celor ce au realizat măcar o parte din normele pe ultimii trei ani. Împărţim tot ce avem, dacă asta e dorinţa oamenilor". Elena Radu : „Am făcut măsurarea loturilor, aşa cum scrie la legé. Dar cei mai mulţi mi-nu spus că nu mai vor terenurile înapoi. Pămînturile nu se mai potrivesc cu cele care au fost odată". Sava Chiriţescu, tractorist : „Am lucrat 22 de ani în C.A.P. şi am îndurat destule. Acuma ce să fac ? Să renunţ la pensie ? Să o iau iar de la început ?" Dragomir Bercaru, din satul Floreşti : „Anul trecut conducerea C.A.P.-ului a făcut ce a făcut şi ne-a dat 3 la sută din recolta de cartofi. Au avut şi curaj şi noroc că nu i-a prins nimeni, altfel nu aveam ce pune pe masă. Dar nu mai vrem să ajungem să furăm din munca noastră. Dacă primim 30 la sută din tot ce producem, vom avea şi hrană la vite şi ce să vindem la piaţă". Dumitru Junele : „Dacă parcelăm dealurile, tot pămîntul se duce la vale şi e mai mare păcatul de truda noastră de pînă acum. Cu ce mai lucrăm noi acuma pămîntul ? Iar ne întoarcem la carul cu boi ? Eu zic să primim o cotă parte de 25—30 la sută din întreaga recoltă şi cu ce mai scoatem de pe lotul de lîngă casă, o să ne fie bine". Ion Boicrescu, inginer şef al C.A.P.-ului : „Să fim noi lăsaţi să lucrăm aşa cum ştim şi altele vor fi recoltele noastre. Noi am pierdut mult pînă acum numai pentru că trebuia să semănăm în februarie, cînd zăpada era de un cot şi să recoltăm la dată fixă, numai ca să lasă cifrele bine pe hîrtie. Sînt convins că vom putea da oamenilor pînă la 35—40 la sută din recoltă, în condiţiile în care unitatea ar rămîne rentabilă". Rozica Ilie, tehnician : „Am chibzuit noi bine înainte de a ne apuca de treabă. Rămînînd în C.A.P., nădăjduim să avem mai multe bucate pe masă şi o pensie sigură. Ştim noi ce să facem ca să o scoatem cu bine la capăt".

EUGEN NEGREA ■

„Mai degrabă putem spune că istoria l-a dus de nas pe badea Gheorghe şi că el a învăţat, din vicleniile ei, viclenii şi mai mari şi a ştiut în felul acesta să i le dejoace, uimind pe foarte mulţi din acest continent, care nu o dată se trezesc întrebîndu-se : cum existăm noi, românii ? Cine sîntem ? Ce e cu noi ? Ce este asta, România ?

Dar să ne oprim puţin asupra unui ipotetic badea Gheorghe, mare sabotor al istoriei. Ei bine, ce i-a făcut el acestei istorii ? Ce dureri i-a provocat ? Ce tulburări în mersul ei îi aparţin lui badea Gheorghe prin faptul că i-a întors ei spatele ? Dacă şi istoria l-ar fi imitat, şi badea Gheorghe şi istoria ar fi stat supăraţi spate în spate, atunci am fi avut motive să ne bucurăm că, ia uite, cum a reuşit el să determine această zeiţă să producă ravagii în alte părţi, în timp ce plaiurile lui badea Gheorghe au rămas neatinse şi din ele nu s-au auzit secole întregi decît fluierul doinitor şi cîntecele lui senine, estompate doar din cînd în cînd de zgomotul ierbii fragede ruptă de la rădăcină de boturile umede ale boilor.

În realitate, peste aceste plaiuri a curs sînge, iar acel badea Gheorghe nici n-a existat". (MARIN PREDA).

„...Desigur (citez doar acest pasaj care mă interesează în mod deosebit), ţările care au încă o bună parte din populaţia lor activă folosită în agricultură (Japonia, Italia, Franţa, Austria, Suedia, Norvegia) dispun de rezerve de productivitate sporite în raport cu celelalte. În măsura în care scăderea accelerată a mîinii de lucru agricole (specialiştii O.C.D.E. consideră că la o anumită dată mîna de lucru agricolă nu va reprezenta nici măcar 5% din populaţia activă în ţările organizaţiei : această cifră, care se apropie de situaţiile existente astăzi în S.U.A. şi Belgia, este prevăzută să se realizeze peste douăzeci de ani) se traduce printr-un cîştig important de randament în agricultură, degajîndu-se în acelaşi timp braţele suplimentare pentru dezvoltarea industriei şi serviciilor".

Pun ziarul jos (Le Monde) şi mă frec la ochi. Care va să zică ţăranii vor dispărea, iar agricultura va avea un cîştig de randament. Cu alte cuvinte, ţăranii au devenit o piedică în calea randamentului în agricultură ! Colosal ! Şi acest lucru aiuritor s-a şi realizat în S.U.A. şi Belgia.

Cum adică, doar 5% din populaţia unei ţări să asigure restului alimentele de tot felul, hrana vitală, fructele, verdeţurile, laptele, carnea, ouăle ? Dar albinele ? Prin ce fel de flori şi pomi fructiferi o să alerge să-şi caute polenul şi cine o să aibă grijă de ele în toate anotimpurile anului ? Dar omizile ? Cine o să mai cureţe pomii de ele ? Dar caii ? Unde sînt caii ? Ce-au făcut cu caii ?"

(MARIN PREDA)

Retragerea legală din C.A.P.-ul ilegal

„Ce ne-a adus nouă ceapeul ?" — mă întreabă şi se întreabă Bogdan Vasile din comuna Dragomireşti, judeţul Maramureş. Bogdan Vasile este acum un ţăran în vîrstă, după şaptezeci de ani de viaţă poţi avea o viziune clară asupra istoriei pe care ai trăit-o pe propria piele. A fost condamnat o dată la moarte, cînd a dezertat din armata austro-ungară, şi-a văzut stăpînitul demolat, cînd au venit comuniştii la putere, ca să ajungă în cele din urmă preşedintele C.A.P.-ului şi să stea în fruntea lui 8 ani de zile. Ca să vezi cum lucrează destinul.

Satele Maramureşului istoric, întinse pe văile Izei, Vişeului, Marei, Cosăului, Tisei nu erau leagănele cele mai potrivite ideii de colectivizare, nici măcar cobaii cei mai indicaţi, din simplul şi banalul motiv că toate aceste comunităţi umane sînt aşezate în imediata apropiere a munţilor, a dealurilor abrupte, şi că singurele terenuri practicabile pentru agricultură — exceptînd grădinile din vatra satului — au fost smulse din încleştarea pădurilor prin desţelenîri repetate, prin lăzuiri şi îndelungă îmblînzire (de-a lungul unor generaţii întregi de oameni îndărătnici), a pămîntului acesta sălbatic, plin de pietrele fostelor răbufniri vulcanice din preistorie. Aici, „colectivul" s-a făcut doar din excesul de zel al unor activişti, fie şcoliţi la Moscova (în timpul prizonieratului de război), fie provenind din rîndul unor minorităţi aciuate, de-a lungul anilor, de aiurea, şi care nu aveau absolut nici o legătură cu matca sănătoasă a satelor maramureşene care au ţinut vie prin milenii flacăra limbii române şi a identităţii unice pe aceste nordice şi îndepărtate meleaguri de ţară românească. Lucrurile sînt foarte bine cunoscute şi azi, abuzurile şi ferocitatea cu care s-au „înfiinţat" aici primele GAC-uri fac parte dintr-o istorie oricînd verificabilă. Asupra acestor lucruri vom reveni de altfel.

Aşadar, ce a adus geaceul (devenit, sub ceauşescu „ceapeul), în cele 18 sate dintre Gutîi, Ţibleş şi Munţii Maramureşului ? Fiecare palmă de loc care altădată era îngrijită ca ochii din cap, pentru că a devenit roditoare numai după ani şi ani de îngrijire necontenită, s-a sălbăticit din nou. Tractoarele nu puteau urca pe dealurile maramureşene şi cum să are cu plugurile lor mari, cînd sub pojghiţa roditoare era pietrişul torenţilor şi marna vulcanică ! ? Cum la colectiv ziua de muncă ajunsese la fabuloasa cifră de... 2 lei, oamenii s-au răzleţit din sate, căutîndu-şi de lucru prin Dobrogea şi Banat...

În 1939, au fost, în satul Dragomireşti, 522 de atelaje, dintre care, majoritatea trase de boi. Cînd ieşeau primăvara la plug, parcă tot satul înflorea de frumuseţea lor. Gunoiul de grajd e cel care ţine pămîntul de munte şi-l face roditor. În absenţa vitelor, se sălbăticeşte şi pămîntul. După colectivizare, au mai rămas în sat 22 de atelaje. Dacă un C.A.P. cheltuia 1 milion de lei, nu scotea beneficii nici o sută de mii, din zece lei investiţi nu scotea un singur leu. În fiecare an, C.A.P.-ul pierdea 3—4 milioane. Plus pămîntul nelucrat (al lungului şir de oameni care l-au făcut roditor muncind din noapte-n noapte), plus vitele care nu dădeau nici măcar un litru de lapte, în medie, pe zi ! Cît au pierdut cele 18 ceapeuri maramureşene în toţi anii colectivizării ?

Înainte, de pe coastele Izei se cără porumbul — spre toamnă — două săptămîni, zi şi noapte. 70°, din populaţia satelor se hrănea din roada acestor dealuri. Acum toată populaţia satelor colectivizate stă pe hrana venită la alimentara, de la stat. Din producători cu autonomie de alimentaţie, foştii ţărani de aici nu mai sînt acum nici ţărani, nici muncitori, ci o categorie intermediară care aleargă după cîştig de-a lungul ţării, dincotro bate vîntul.

„Cine mai vrea ceape într-un sat ca al nostru, e nebun ! — zice ţăranul Bogdan Vasile. Nu oamenii sînt de vină pentru ceea ce s-a întîmplat cu pămîntul nostru, ci sistemul care a inventat călăi de supt, de furat, de jupuit de pe oameni". De altfel, C.A.P.-ul prevede prin însuşi statutul său — ca orice cooperativă — libertatea şi dreptul ţăranilor de a se retrage la cerere. O libertate de care n-au ştiut şi nici n-au avut cum să uzeze pînă acum. Aşadar, orice ceapeu se poate desfiinţa la cererea celor care l-au constituit, în baza statutului său legal. Ţăranii din Dragomireşti sînt oameni care respectă legalitatea ! Chiar şi în aceste clipe.

Fiecare om din satele de munte maramureşene va avea din nou făbricuţa lui. Ce fabrică ? Vaca ! Îi dai fîn — materie primă —, îţi dă lapte, carne, viţel. Vor fi din nou animale. Cît de multe ! Animalele multe îngraşă pămîntul, îl fac bun şi roditor. Un pămînt de calitate are nevoie de oameni muncitori, cu dragoste de ogor, iar cînd pămîntul îşi regăseşte foştii lui ţărani, şi ţăranii îşi îmbrăţişează fostul lor pămînt, înseamnă că satul românesc de munte s-a întors la matca lui primordială, regeneratoare de lume nouă.

Ţăranii de aici să fie lăsaţi liberi să aibă cît mai mult. La munte e viaţă grea, aici n-are decît cel care munceşte. Cînd va fi producţie multă de carne şi lapte, şi preţurile vor scădea şi toată lumea va fi mulţumită.

„Cînd pămîntul îşi regăseşte foştii lui ţărani şi ţăranii îşi îmbrăţişează fostul lor pămînt, înseamnă că satul românesc de munte s-a întors la matca lui primordială, regeneratoare de lume nouă".

ION ZUBAŞCU ■

„Dar mai există printre noi, românii, o categorie de oameni care sînt chiar aşa cum îi vrea poetul, contemplativi... Tatăl meu era un astfel de om. Ar fi putut să stea pe prispa scăldată de soare, dacă nu s-ar fi lăsat noaptea, nu ore, ci zile întregi, spectacolul lumii, atît cît se vedea de pe prispa lui, fiindu-i absolut suficient ca să-l uimească şi să-l încînte fără slăbire. Mama era disperată, fiindcă ştia că nu e un leneş şi că îşi crescuse copiii cu ciomagul, să muncească, să se „arănească". Da, îi spunea el mamei, dar asta nu înseamnă că munca era valabilă şi pentru el şi că statul îl merită toţi proştii. Nu orice nerod are dreptul să stea şi să caşte gura. La muncă !

Şi avea dreptate, fiindcă din contemplarea lui s-a născut gîndirea lui originală, care atrăgea şi fermeca lumea, descreţind frunţile, şi făcîndu-i nu o dată pe unii dintre ei să simtă că valoarea omului nu stă în cumularea de bunuri, care era singura care conta pentru cei mai mulţi, ci în minte, adică în spirit, valoare care îi deosebea cu adevărat de boii pe care îi înjugau". (MARIN PREDA).

Cine dă şi cine ia pămîntul

Maramureşul, ţară de munţi şi păduri, ţară vajnică şi bătrînă, cu dealuri numai în aparenţă aride, vatră de istorie, la aceste ceasuri aşteaptă cu nerăbdare primăvara. Din păcate, primăvara vine în inimile plugarilor acestor ţinuturi cu un vag sentiment de amărăciune şi de dispută. Dispută care provine de la ce a avut mai scump din tată în fiu românul — pămîntul — şi pentru care nu de puţine ori a fost dispus la orice sacrificiu.

Duminică 11 februarie 1990, în satul Mocira, la o palmă de drum de Baia Mare, acest veritabil Bolintin al Băii Mari, în faţa bisericii din sat, a avut loc un fel de adunare generală a membrilor cooperatori.

Pînă la acest punct, toate ar fi fost bune, dacă aşa zisa adunare n-ar fi fost prezidată de doi... necooperatori : Pop Adrian şi Brehaiţă Mihai, care lucrează în Baia Mare, oraş în care ultimul are şi apartament proprietate personală. Susnumiţii, care şi-au raliat în jurul lor pe Filip Ionel, Brînzei Emil, Petruş Leontina, Gherasim Maria, Banc Mihai şi Sabo Pavel, cu de la sine putere au hotărît, nici mai mult nici mai puţin decît desfiinţarea C.A.P.

Propunerile lor „legale" constau în împărţirea pămîntului la oameni, idem animalele, după criteriul potrivit căruia cei care la colectivizare au avut pămînt, să se întoarcă exact pe fostele lor proprietăţi, iar ce rămîne să-i dea la restul satului. Argumentul lor decisiv a fost nerentabilitatea ceapeului. Acesta a fost mărul discordiei. Ce a urmat, e lesne de imaginat : restul satului s-a revoltat şi a început o ploaie de contraargumente perfect legale.

Mai întîi, li s-a cerut celor doi, pentru a avea credibilitate, să renunţe la locurile lor de muncă din Baia Mare şi să se întoarcă în sat la munca cîmpului, deoarece — culmea — pînă acum prezentau certificate medicale de incapacitate de muncă în cadrul CAP-ului, absolut necesare pentru a-şi păstra cei 30 de ari lot ajutător. Apoi, să se instituie o comisie împărţială, care să împartă pămîntul absolut echitabil la toţi sătenii de la numărul 1 şi pînă la capăt. În dimineaţa acelei zile cei doi s-au dus la fostul preşedinte al ceapeului, Moţiran Mihai şi au luat cheile arhivei de unde au sustras „cererile" de intrare în ceape.

În acelaşi duminică, în celălalt capăt al judeţului, în comuna Bolu Mare, aşezare de un pitoresc aparte, pe o tălăzuire domoală de dealuri, a avut loc o altă adunare generală. Românul are o vorbă, fiecare bordei, cu al său obicei. Aici lucrurile au luat o altă turnură. Prin majoritate incontestabilă, după cum declara Pop Emil (nr. de vot 80), Satmari Zorica (nr. 175), Chifor Ioan (nr. 196), Suciu Valeria (nr. 211), ceapeul a fost desfiinţat. Decretul existent a fost aplicat conform temeiului legal, cele 350 ha de teren arabil au fost împărţite în mod echitabil celor 700 de braţe de muncă existente în această aşezare.

S-a convenit de comun acord ca animalele de la ferma zootehnică să fie valorificate membrilor cooperatori, iar celelalte bunuri să fie folosite de către cetăţeni la buna înţelegere. Singura neclaritate constă în aspectul echitabil al problemei.

Aspectele relatate, din păcate nu sînt singulare, practic zilnic activitatea Di-

recţiei Agricole este paralizată de cohorte întregi de delegaţii şi paradelegaţii, care îşi vor pe loc şi pe bază de semnătură (mă rog, un fel de a privi democraţia) soluţionarea unor probleme mai mult sau mai puţin personale. Se uită în genere un singur lucru : nu primează binele personal ci binele tuturor.

Singura veste bună la această oră de pe ogoarele maramureşene este starea bună de vegetaţie, atît la orz cît şi la grîu. Dar, pentru că şi la acest punct există un dar, dacă nu se va face o erbicidare la timp şi cu erbicide de calitate, riscăm să compromitem recolta la seceriş. Sau altfel spus, să ne înecăm ca ţiganul la mal.

„Nu avem nevoie de preşedinte şi contabil, de conţopişti care să trăiască pe spinarea noastră".

DAN ION VĂCLA ■

„O viață foarte intensă au trăit toți în deceniul 50–60. Cînd vrei să le reamintești cîte un amănunt din această viață, ascultă cîtva timp și pe urmă îți răspund că trebuie să plece să facă procente. Procente ? Nu știu ce înseamnă asta și nici nu mă interesează. Ce să înțeleg eu din aceste procente ? Dar chiar și satul, cînd ajung la marginea lui, pe deal, și mă uit în jos, nu-l mai recunosc. Se văd casele cu acoperișurile lor, ulițele și deasupra cerul. Satul este complet descoperit în fața cerului. Au tăiat salcîmii, pe toți. Asta nu e satul meu. De ce au tăiat ei salcîmii ? Aș putea să aflu. Dar mă rețin.

Mă uit prin curțile lor. Sînt mari și pustii. Ce rost mai au asemenea curți ? Sînt simboluri fără sens : au dispărut din ele vitele și uneltele agricole".

(MARIN PREDA)

Motto : *„Tovarășe secretar, la noi pămîntul este pentru oale, nu pentru agricultură !"*

(Primărița din Cărpinet)

Era în toamna anului 1985. O ședință de analiză a recoltelor obținute la porumb cu tot activul de partid din agricultura județului Bihor a băgat în sperieți pe toți primarii din zonele de deal și munte. Ședința era o pacoste pentru că la ea a participat și secretarul cu probleme agrare de la c.c. al p.c.r., pe nume Cornel Pacoste, în fața căruia tremurau toți. Rînd pe rînd, „tovarășul secretar" i-a bește pe cei care sabotau economia națională și „noua revoluție agrară" cu producții mici de porumb și-i chema în față, să-i vadă toți, ca pe niște copii amenințați de repetență la cultivarea pămîntului, în fața clasei. Cînd i-a venit rîndul la „execuție", primărița din Cărpinet, de profesie învățătoare, a replicat dîrz, fără nici o teamă de consecințe : „Tovarășe secretar, la noi pămîntul este pentru oale, nu pentru agricultură !". La care sala, parcă fulgerată de lumina adevărului, a aplaudat iar bește litorul de la comitetul central a rămas, pe moment, fără replică. Toată lumea știa (poate în afară de Pacoste !) că la tîrgul de joi al Beiușului, olarii din Lehecheni ori Cristior aduc oale, cănți, ulcioare și oluri pentru băut apă, plămădite din lutul din apropiere de Cărpinet, de la care „genialul conducător" aștepta producții mari de porumb în stare să năucească F.A.O.

A fost un episod care, astăzi, explică multe în comunele și satele din zonele de deal și munte ale Bihorului.

Procesul verbal încheiat azi, 09 02 1990, cu ocazia ședinței de dezmembrare a C.A.P. Ceica...

Domnul Petrilă Mihai propune desființarea definitivă a C.A.P.-ului din localitatea Ceica și toată masa de oameni a votat pentru desființarea C.A.P.-ului. A fost un vot contra.

La comisia pentru agricultură din cadrul consiliului județean Bihor de unitate națională, comisie condusă de ing. agronom Mihai Vidican, delegații adunării oă[illegible] trila și profesorul Augustin Gliță, au arătat hotărirea ireversibilă a țăranilor din toate satele aparținătoare de comuna Ceica de a desființa ceapeul. „Nu avem nevoie de președinte și de contabil, de contoare care să trăiască pe spinarea noastră. Ori vă temeți că țăranul român se va îmbogăți ? Da' de unde ! El nu poate mînca decît cu o singură gură, nu cu mai multe și ce-i în plus duce la piață, nu duce la dracu' ! Comuna Ceica a fost mai demult comună fainâ, plasă de județ, dar comuniștii au distrus moara, au distrus tot. Oamenii pămîntului sîntem noi, nu dv., așa să știți, că la noi pămîntul are secretele lui. Vrem să ne dați avizul că ați citit procesul verbal de la ședința noastră, că de aici nu ne mișcăm pînă nu ne confirmați de luare la cunoștință !"

Să ascultăm și ceialaltă parte!

Gheorghe Omeciu, membru cooperator, [illegible] că pe baza [illegible] C.A.P.-ului, „pe bază hotărîri obști" îi răspunde dascălul. Omeciu sounelucrul a fost de acord cu desființarea C.A.P.-ului, dar cum se poate face acest lucru ? Ce se face cu animalele : se iau gratis sau pe bani ? Doi îngrijitori, probabil instigați, au părăsit locurile de muncă. Petrilă Mihai nu a lucrat în C.A.P., dar tot el are acum gura mai mare. Eu am intrat în colectiv cu 4,5 ha de pămînt, dar acum cu sînt bătrîn, nu mai pot lucra. „Să-ți vină copiii din oraș să ți-l lucreze !" a sugerat Petrilă. „Dar crezi că vor veni ?" a oftat Omeciu. Eu am o propunere, domnilor : să umblăm din casă în casă cu tabel și să-i întrebăm pe oameni. Vrei 50 de ari ? Sau vrei mai mult ? Dacă vrei mai mult, să vedem și noi cu cine îl lucrezi ! Floare Galea, învățătoare la Incești, se întreabă cu ce drept strigă Petrila și Gliță la șeful comisiei județene pentru agricultură că n-au contribuit cu nimic la salvarea cooperativei. Propune : cei 50 de ari să revină pe membru C.A.P. și ce mai rămîne să fie iar al C.A.P.-ului. Eva Rogojan : „Ședința, practic, nu a fost ședință, ci debandadă. Domnul Gliță s-a urcat să facă procesul verbal fără a fi propus de nimeni. Cei din față nu se înțelegeau cu cei din spate. Unul a propus ca imediat cererile de înscriere în cooperativă să fie arse. Atunci, eu am sărit ca și friptă : acele cereri sînt în gestiunea mea. Nu sînt de acord nici cu măsura propusă de cineva ca vacile ceapeului să fie date gratuit țăranilor care au adus vite și atelaje în colectiv. Au adus, recunosc, dar aceste vaci sînt în gestiunea mea. E adevărat că C.A.P. Ceica este nerentabilă. Cea mai mare pensie din C.A.P. Ceica o are vicepreședintele — 350 lei. În concluzie : ambele „partide" au căzut de acord cu desființarea C.A.P.-ului, dar trebuie să se cunoască modalitatea de urmat și nu ar fi rău dacă s-ar da în acest sens instrucțiuni de la Ministerul Agriculturii.

Trei variante

La Susturogi unde m-am deplasat cu consilierul juridic al U.J.C.A.P. Orțan, țăranilor li s-au propus de către prezidiul adunării trei variante : C.A.P., Asociație și împărțirea pămîntului, fiecare cît poate lucra. A fost votată cea de-a treia variantă, cu un amendament : o mică parte mărit, oare, prin aceeași rațiune, nu s-ar putea acorda un ajutor social categoriei de țărani cooperatori care au lucrat 7, 8 sau 9 ani în C.A.P. ?

„Decretul a fost emis numai pentru Bărăgan și Banat, nu pentru Ardeal!"

Așa mi-a spus Mihai Vidican, șeful Comisiei pentru agricultură de la județ. Pentru că alin. 3 din art. 4 stabilește că : „Adunările generale ale cooperativelor agricole din toate zonele țării pot atribui în folosință *pînă la 2 500 metri pătrați teren arabil de familie* și altor categorii de persoane care locuiesc în comună, în satele și orașele învecinate și nu sînt membri cooperatori, cu obligația de a cultiva în bune condiții pămîntul și de a plăti cooperativei o taxă anuală stabilită de adunarea generală a acesteia".

Aliniatul legii este clar, dar ar trebui să facă o distincție. În Ardeal și într-o parte a Moldovei predomină dealul și muntele. Aici pămîntul este cu mult mai puțin fertil decît în Bărăgan și Banat. Cum poate statul stimula o familie de bună credință care ar dori să cultive pămîntul (și sînt destui care vor asta !) dacă guvernul nu dă decît 25 de ari mai ales dacă familia este și numeroasă și caută să trăiască exclusiv din cultivarea pămîntului ?

Decretul lege, fiind criticabil în multe privințe, nu a amintit deloc de o categorie de țărani din România care, în ciuda opresiunilor și amenințărilor de tot felul, au rezistat și nu s-au înscris în C.A.P.

Din comuna Diosig, județul Bihor, o delegație condusă de Iosif Molnar, Zgîrd Ioan, Szerszo Alexandru și Iosif Pîrvu a ajuns la comisia agricolă cu problema lor deosebită. Nu s-au înscris nicicum în C.A.P. 33 de familii din Diosig. Pămînturile li s-au luat totuși și lor li s-au „atribuit" alte pămînturi la zeci de kilometri depărtare unde, bineînțeles, oamenii au renunțat ca să se mai ducă. De-aiminteri, acolo, din cauză că nu s-a mai prezentat cineva să lucreze acel pămînt aproape sterp, el a intrat în componența acelui C.A.P. teritorial.

Sicana stalinistă i-a scîrbit adînc pe acești oameni de treabă și dîrji care nu s-au înscris în C.A.P. Dar ce statut au acești țărani vizavi de decret ? Nici unul. Pentru că nu sînt pomeniți deloc — altă lacună a decretului. Cel puțin ar putea fi uguratic, cu nemembrii cooperatori ori cu „alte categorii de persoane" din oraș care nu au avut pămînt în proprietatea lor.

„Deși invitată, conducerea C.A.P.-ului nu s-a prezentat"

La Lungașu de Jos, dintre „hotărîrile votate în unanimitate" citâm :

1. Desființarea totală și irevocabilă a C.A.P. Lungașu de Jos.

2. Constată că deși invitată conducerea C.A.P. (președinte, ing. șef, contabil șef) nu s-a prezentat.

3. S-au constituit și aprobat comisiile pentru împărțirea pămîntului, inventarierea magaziilor, depozitelor și fermelor C.A.P., precum și rezolvarea situației terenului cedat de C.A.P., I.A.S.-ului.

„Sicana stalinistă i-a scîrbit adînc pe dîrji care nu s-au înscris în C.A.P. D de decret ? Niciunul".

„În situația cînd obștea a hotărît cesar, credem, un decret al guvernu pentru că, în lipsa cadrului legal, apa lența".

Un război țărănesc?

S-a stabilit și aprobat suma de 250 c/v (taxa) anuală pentru cei 2 500 mp buiți nemembrilor cooperatori.

Cantitatea de cereale existentă în ținzia C.A.P. se va folosi pentru reurea integrală a pensionarilor C.A.P. lucrătorilor din zootehnie, iar cantia. rămasă va fi distribuită unor caorii de oameni bătrîni, văduve etc.

. Locuitorii satului Lungasu de Sus au it ca grajdurile construite în mijlosatului (așa cum nu mai există în alt din țară !) să fie dărîmate, iar terele să se atribuie ca loturi de casă și tru construirea unei biserici.

ăruncă „teroristă"

Ce se va întîmpla cu pensia noastră? e Maria Girz din satul Borozel, coiei agricole din Bihor. Cîțiva bărbați front s-au dus la C.A.P. și au ridicat rile de scriere, zic că și cu acordul , deși trebuia să știți că cererea înscriere stă la baza unui dosar de sie. Acum e vorba că vor împărți întul la fiecare cît a avut înainte de ctivizare, unii vor primi 6—7 ha, alțiva ari. C.A.P. nu va mai fi. Noi mai primi pensie dacă nu vom mai ci la C.A.P. sau nu ? După 28 de de muncă ce se va întîmpla ? Ne da pensie cînd vom avea vîrsta sau P.S. Vă rog să nu cumva să-mi eniți numele către careva din front tru securitatea mea. Dacă știu că n scris îmi zic „teroristă".

e rămîne fără pămînt?

multe comune și sate din aceste precum Ceica, Holod, Curătele, Că-, Pocola, Rieni, Drăgănești, Lunca, Căbești și Lunca nu a mai țăranilor) s-a manifestat. voința membrilor cooperatii țărănești de desființare a r. Chiar la ora cînd am p- croul comisiei agricole județene, l comisiei, Mihai Vidican, consilia pe specialiști agricoli din C.A.P. să nu mai pomenească numele de .P. în fața țăranilor că termenul a as atît de urît încît țăranii cînd îl văd negru în fața ochilor.

situația dată, membrii cooperatori mpart în două categorii :

Cei care vor să-și primească pămînle înapoi, pe plan juridic fiind vorba restituito in integrum, ca înainte de vor să-și ia pămînt și să-l după posibilitățile efective tente în familie.

acest sens, în situația cînd obștea otărît desființarea ceapeurilor, este esar, credem, un decret al guvernureferitor la această situație pentru că, lipsa cadrului legal, apar arbitrariul, zul și chiar violența. Pentru că sînt ărani care pot rămîne fără pămînt. i cîteva rînduri dintr-o scrisoare a r țărani cooperatori din Sudrigiu : dorim să se dea mai mult pămînt de ha pe membru cooperator și să se în considerare aceasta cu fiecare să egal și numai celor cu cerere în .P., pentru că pînă acum au sfidat conducătorii C.A.P. ; cînd i-au trimes lucru, i-au înjurat, au spus că ei pot fără munca în C.A.P., să facă ce cu munca, că pe ei nu-i doare capul. ima spun : „Vrem să ni se dea atîta mînt cît am avut noi și unde am avut, ce să aibă și alții ca noi c în C.A.P. ?" Deci, dacă nu ia măsuri să se dea în mod regulat egal la fiecare după merit vă treziți un război țărănesc. O să și dea în sen acum sfidează de partid pe ții C.A.P. și sînt pe cale le cap. Dacă nu luați măsuri urgente, să ne ducem noi la are urechi de auzit să audă !

c pe acești oameni de treabă și ar ce statut au acești țărani față

desființarea ceapeurilor, este neului referitor la această situație r arbitrariul, abuzul și chiar vio-

PASCU BALACI ■

„Cine ne impune această cursă, ale cărei consecințe nu sînt pe deplin previzibile și care ne duce pe un drum pe care scrie : întoarcerea e imposibilă ? Înainte de a lăsa în suspensie această întrebare, e cazul să privim realitățile în față. Țările cele mai puternic industrializate, și care au eliminat clasa țărănească din arena socială, furnizează cantități fantastice de alimente (carne și cereale) țărilor care posedă, încă, o clasă țărănească, după care ni se rupe inima". (MARIN PREDA)

Cu talpa pe talpa țării

Cînd un sat din Moldova se stinge, întrînd în lut și-n flori, mai mor încă o dată sfinții neamului, Ștefan cel Mare și Cuza Vodă. Fără un duh al său — lămurit în istorie —, satul n-ar fi decît o adu[nătură] de case risipite pe-o coastă de deal. Acesta, în care poposesc, se numește Poienile Oancei și abia este însemnat pe harta județului Neamț. Case puține, oameni bătrîni. Flăcăii nu mai fluieră seara pe la porți, din frunză nu mai doinește nimeni, hori nu se mai fac. N-a fost întotdeauna așa : bătrînii știu și alifel de povești, din cele de demult, dar nu mai au cui le povesti. Nepoții, care ar fi trebuit să-i încînțoare în serile lungi de iarnă, s-au născut și trăiesc la oraș. „Pe noi ne a[u] născut și Ștefan cel Mare și-i trăiesc din tată-n fiu", îmi spune cu mîndrie moș Vasile Silvestru, un bătrîn de 87 de ani. Stăm la sfat într-o încăpere scundă în fața vetrei și istoria începe să curgă

printre noi. După bătălia de la Vaslui, Ștefan cel Mare și-a adunat oștenii și, ridicîndu-se în șa, a făcut strigare înaltă să i se înfățișeze lute, la poruncă, anume căpitanul Oancea, ca să cunoască mila domnească pentru vrednicia lui și, după ce-o sărută mîna domnitorului, să-și aleagă o moșie, mare — cît ar merge într-o zi un om călare. Acel căpitan viteaz a găsit un loc între poieni iar domnitorul însuși i-a întocmit un pergament, sigilat cu imaginea palmei sale în ceară roșie, ca să-i rămînă dania în folosință de veci. Pentru acea moșie, aflată mai tîrziu sub împresurarea boierilor, strămoșii au zbuciumat fără tihnă ca apa la mal. „Nu spăriet domniile", rîde interlocutorul meu. Descălecau zilnic la scara divanului din Iași, cu jalbe și îndreptări, arătînd mai cu seamă, cu fudulie mare, o „chele" de viței pe care Ștefan cel Mare le-ar fi însemnat hotarele. Cunoscînd nebunia acelor zavistnici, care au scîrbit cu pîrîle lor și trecuta domnie a lui Scarlat Calimachi, vodă Sturza a întrat mînios în divan și apucîndu-se cu amîndouă mîinile de barbă, a răcnit la boieri să-i cheme pe marele logofăt, ca să repeadă olăcari la tîrgul Romanului, hotărîndu-le ispravnicilor de ținut să meargă în grabă la fața locului. Și de se vor dovedi acele pîrîi mincinoase, alta să nu facă decît să-i prăbușească pe răzeși cu fața-n pulbere, vîrîndu-le țărînă pe gît, doar așa s-or sătura de pămînt.

„Noi Ioan Sandu Sturza V.V.O.D., cu voia lui Dumnezău domn Țării Moldovei; Credincioșii boieri ai domniei mele, isprav[ni]nici de ținutul Romanului, sănătate. S-au văzut înștiințarea dumnealor..... descifrez un document din 1824, păstrat după icoane împreună cu altele, toate transmise de la bunici la nepoți din generație în generație, ca să se cunoască obîrșia, neamul și lupta. Ținute cu sfințenie atîta amar de vreme, aceste scrisori de moșie vor rămîne în curînd fără stăpîn. Satul, scăpat sute de ani de sub împresurare, a fost spulberat doar în 45 de ani. Răzeșii lui Ștefan cel Mare au fost, în sfîrșit, înghenunchiați.

Stau de vorbă cu mai mulți săteni, dar nu la întîmplare, ci cu urmașii celora pe care i-am găsit înscriși pe un zapis din 1848 : „Pămîntul nostru, domnule, îmi spune moș Neculai Gălbează (70 de ani) a [fost] [...] și nu pentru [...] [...] [...]

Veşnicia s-a născut la sat

„— Pe seară veneam de la alde Geacă, mă întîlnesc pe drum cu Trafulică, reluă el cu acea voce hotărîtă şi plină, înaltă şi egală, fără urcuşuri sau coborîşuri chiar şi în indignare, şi pe care i-o cunoşteam atît de bine. Avea un sac în spinare, abia îl ducea. „Ce-ai, bă Trafulică, în sacu' ăla ?" „Păi nişte piine", zice. „Cine ţi-o dete ?" „Păi, Pantazi". „Păi mie îmi spune că n-are". „Păi de, i-am dat şi lui zece lei". „Şi ce dracu faci cu atîta piine ?" „Păi de, o înmoi, zice, şi o dau la vacă". Merg eu mai încolo, mă întîlnesc cu al lui Mizdri. Venea şi ăsta cu un sac în spinare. „Ce-ai, bă, acolo în sacu-ăla ? îl întreb. Te pomeneşti că ai şi tu piine". „Am", zice. „De unde, de la Bucureşti ?" „Care Bucureşti, zice, de la ăsta, alde Pantazi". „Şi cum ţi-a dat-o ? Pe ce bază ? Eşti salariat, sau ce dracu eşti ?" „Nu sînt, dar i-am dat şi lui cincişpe lei, că am nevoie, de, ce să fac ?" „Parcă numai tu ai nevoie ?" Intru la Mat să beau ceva, îl găsesc pe Costică al lui Nae, sta de vorbă cu al lui Năfliu. „Costică, zic, am auzit că îţi dă Pantazi şi ţie piine". „Era să zic eu ceva, zice Costică, l-am chemat la mine pe nenorocitu-ăsta de Pantazi, ca să fie aşa cum zici tu, şi i-am dat un chil de ţuică (mai mult nu i am dat, că un chil de ţuică face mai mult ca zece lei) şi-i spun muierii : „Fă, acuma s-a aranjat, o să avem şi noi piine cît o să vrem de la Pantazi,gata, s-a aranjat"... Şi cînd mă duc să-mi dea, „n-am, bă, îl auz că strigă la mine, de unde să-ţi dau, trebuie să dau la salariaţi". Lasă, zic eu în gînd, a zis el aşa de formă, să-l audă ăilalţi, şi peste ceas mă întorc iar. „Ieşi, bă, afară, îl auz că urlă iar la mine, nu ţi-am spus că n-am ? Ce tot cauţi tu p-aici ?" Zic eu s-o trimit pe muiere, că nu se uită nimeni la ea. Aşa o fi şmecheria. Se duce muierea, şi ăla, cînd o vede, „ieşi, fă, afară, zice, nu veni bărbat-tău de două ori, şi i-am spus că nu-i dau ?" (MARIN PREDA)

De vînzare vînzători

Sînt multe probleme de rezolvat în satele noastre, începînd cu pămîntul şi sfîrşind cu... cerul. Da, stimaţi cititori, pînă şi Cerul satelor noastre a fost compromis şi vom avea, cu siguranţă, timpul şi libertatea să ne ocupăm şi de fireasca lui restaurare. Însă una dintre cele mai urgente probleme care trebuie rezolvată acum este aceea a gestionarilor de la magazinele săteşti care s-au îmbogăţit peste orice măsură imaginabilă, în văzul proprilor lor consăteni şi mai ales pe spinarea muncii a lor, profitînd cu toată nerusinarea de putreziciunea sistemului, de lipsa inumană de piine şi făină, de zahăr şi ulei, de carne, de lapte, ouă şi toate celelalte, de întregul sistem al aşa-zisei „raţionalizări" şi al „achiziţiilor" de la populaţie.

Într-un sat cu structuri sociale mai stabile decît cele ale unui mare oraş, toată lumea se cunoaşte, putîndu-se urmări pe firul cîtorva generaţii. În general, cei care s-au angajat ca vînzători în magazine — şi au rămas zeci de ani pe poziţie prin cumpărare de influenţă şi mituire — provin, de regulă, din familii cărora nu le-a plăcut munca pămîntului, munca din zori şi pînă în noapte a ţăranului român care a ţinut ţara pe umerii săi. Ei bine, vînzătorii aceştia cu vechi state de plată, care provin din familii fără nici un credit în sistemul tradiţional de valori al satului, cu mîză atît de sănătoasă pe muncă, competenţă şi garanţie morală, au ajuns în circumstanţele ultimilor ani de aberaţie ceauşistă să fie adevăraţi nababi ai satelor, îmbogăţindu-se într-un ritm şi mod atît de monstruos încît considerau întregul sat — care îl tolerase pînă mai ieri — o moşie personală, administrabilă după bunul plac (cu colaborarea corupţă a miliţiei şi primăriei), cu sătenii deveniţi lobagi şi aflaţi la cheremul exclusiv al atotputerniciei lor distribuitoare de piine zilnică, de cele cîteva grame de ulei şi zahăr ale raţiei.

Lucrurile sînt cu atît mai grave cu cît toţi aceşti profitori ai dezastrului alimentar româneşe, aceşti corbi îngrăşaţi pe scheletul sărăciei generale a satelor (în special cele de munte, aflate la mare depărtare de oraşe), pierduseră într-atît măsura şi simţul proporţiilor încît nici nu-şi mai ascundeau afacerile, distribuind piinea, făina, zahărul, uleiul din raţiile oamenilor în mod absolut discreţionar, uneori ca o demonstraţie a puterii absolute dobîndite prin corupţie, în faţa sutelor de oameni umiliţi, aflaţi la coadă ore în şir, zi şi noapte, fără nici o putere de replică sau revendicare a dreptăţii. Orice tentativă de „reclamare" la „forurile competente" se izbea de zidul tăcerii celor care îşi specializaseră competenţa pe terenul strict al profitului imediat, sporind astfel corupţia generală a sistemului socialist ceauşist.

Extrem de urgentă este, aşadar, asanarea morală care trebuie făcută în comerţul românesc, începînd de jos, din satele în care abuzurile au ajuns pînă la limita monstruozităţii strigătoare la cer. Aducem în acest sens cîteva argumente concrete.

CINE NE AUDE ŞI PE NOI ?

„Stam la pită de la unu şi doi noaptea. Pentru doi cîrmoţi de pită neagră. Dacă nu te sculai de la două noaptea, nu le aveai nici pe acelea ! La coadă era moarte de om. Pe cel bătrîn îl călcau în picioare. Nimeni n-o avut grijă de el. Eu am scos două femei care mureau acolo. Am început să strig : nu împingeţi că-i o femeie bătrînă, o omoriţi ! Cele tinere din spate n-aveau grijă : ce dacă-i bătrînă, şadă acasă ! N-am îmbătrînit-o noi !

Aţi auzit unde s-a ajuns ? Altădată bătrînii satului erau cei mai respectaţi, acum îi călcau în picioare ca pe viermi. Eă nu trebuie să mănînce dacă-s bătrîni, noi n-o să ajungem ca ei ?

Stam la coadă de la două noaptea pînă la opt, nouă, cînd se lumina de ziuă, pînă ne trezea domnu gestionar. Zicea că n-are maşină să aducă pita. Nu era benzină, motorină... Nu erau nici cai... Căutam noi un car. Trăgeam noi în locul căilor caru cu pită. Oameni bătrîni şi femei. Copiii împingeau. Ajutau la încărcat, la descărcat. Bărbaţii erau ansaţaţi, duşi de acasă. Nu erau în sat decît bătrînii, femeile şi copiii. Aduceau carul încărcat de la brutărie şi-l duceau înapoi.

Am scos două femei leşinate din coadă. Le curgeau sudorile, ciuroaie, erau, cu părul lor cărunt în ochi. Mureau acolo. Nu se uita nimeni la bătrîn, ca la cine !

Neamurile gestionarului şi vecinii îi lucrau acasă, îi săpau pămîntul, îi coseau, îi greblau, îi stringeau finul — să nu stăie la coadă. Cînd sosea domnu gestionar, lua cîte zece femei din rînd cu el — cele care i-o lucrat — şi cînd ieşeau din magazin, le vedeai cu cîte o traistă plină de pită. Îi făceau gestionarului şi ţoluri de lînă, îi lucrau în casă, ca la boier.

Erau oameni paralizaţi care nu se puteau ridica din pat, toţ satu îi cunoştea. Dacă trimiteau o nepoată, sau o vecină, să le dea pită, gestionaru nu voia. Şi cu bătrînii la fel. Ce dacă-s bătrîni ? Veneau oameni de 80 de ani. Îi punea să stea la coadă trei, patru ceasuri în picioare. Fereaască dumnezeu ce nedreptăţi !

Într-o zi aşteptam să vină să ne dea raţia. Lada din faţa boldului era plină de bărbaţi. O venit o maşină mică din sus. S-o oprit la poarta gestionarului. O ieşit din casă şi i-o umplut porthagajul cu canistre de ulei, saci cu zahăr, griz, orez, sticle cu spirt. Nu erau saci mari. Săculeţi. „La, unde ni-i raţia noastră, vedeţi oameni buni unde ne merge ?" Ne-am uitat unul la altul. După ce-o plecat dacia încărcată, o venit gestionaru să deschidă într-un tîrziu. Un bărbat i-o zis : „Pînă cînd ne mai ţii aici. Mai mult e înculeţ. Dacă nu eşti stăpîn să-ţi vezi de servici, şezi acasă, lucră-ţi lucru şi lasă pe altu".

S-o răstit gestionaru la el : „Lasă, tu-ţi Marea mine-ta, mîi mai veni tu la uşă şi-i cere, da ţi-oi da cu lemne-n cap !". Oamenii nu-şi cereau decît raţia, eram năcăjiţi, n-aveam toată vara o ulcică de ulei.

O cerut şi acum oamenii raţia, doar o stat toată ziua pentru ea. Gestionaru o zis că încă n-o căpătat-o de la oraş şi nu ne-o dă. O zis unul : „Lasă că-ţi fac hîrtie, Raţia noastră o dai la străini, pentru noi n-ai niciodată !". Da' de cîte ori i-o făcut hîrtie la Bucureşti, nu s-o rezolvat absolut nimic.

Nici boierii pe timpuri nu erau ca gestionarii din ziua de azi. Dacă s-o făcut revoluţie, cum mai pot rămîne la putere tot ăia care ne-o tras zece piei de pe noi.

Cine-i la noi gestionar ? Un păduchios pe care n-o dat nime nici doi bani. Acum are Dacia şi Aro, grădină cu poste o sută de meri, cincizeci de peri, nuci, un castel în mijlocu grădinii. Ca să-ţi umple uiuga cu oloi şi să-ţi dea un kil de zahăr trebuie să-l munceşti toată vara boierului. De unde le are pe toate astea ? La noi în sat e cenpe. Tovarăşu gestionar are o grădină de două hectare ! O urcat cu puteroa pe pemintele oamenilor. Şi astea numai cîte le ştiu eu, dar ceea ce ştie un sat întreg! Cine ne aude şi pe noi, dumnezeule?"

Aceasta nu e vocea unui om dintr-un sat de munte. E vocea unei clase de oameni care a suferit cel mai mult în istorie. Poate a sosit acum şi pentru ţăranii ora dreptăţii lor !

ION ZUBAŞCU ■

E voie, ori nu-i voie?

Da, toate cele 958 de oi care aparţineau C.A.P. Ezeriş (judeţul Caraş-Severin) au fost preluate de ţărani. Paradoxal, însă, asta nu certifică o realitate, ci o pune sub semnul întrebării. În primul rînd, oamenii nu-şi cereau decît raţia, eram năcăjiţi. Oamenii se întreabă ce animale li s-au dat ? Fiindcă o parte din ele (întîmplător cele cu defecte) nu au în ureche obligatoriul crotal care atestă faptul că au aparţinut C.A.P.-ului. Deci, e posibil ´să fi fost schimbate.

— Eu am luat opt oi — îmi spune gospodarul Nicolae Iorgovan. Nu le-am ţinut. Le-am dat lui gineri-miu. De ce nu le-am ţinut ? Fiindcă şase din ele nu aveau crotal, fiindcă berbecul era şchiop şi oile slabe. Şi de ce să cheltui banii pe ele ? Păi gineri-miu, ca să le ţină, s-a dus la Lugoj şi a cumpărat porumb, 1 700 de lei pentru 150 kg.

— Şi totuşi le-a luat...

— Le-a luat din milă. Că dacă mai stăteau două-trei săptămîni, jumate din ele mureau. Aşa de bine le-au hrănit.

— Oile pe care le-am luat eu — spune Ion Putnic — or băut apă de-am crezut că se îneacă. Erau tare însetate, că doar apa curge prin ograda C.A.P.-ului. Nici sare nu prea le-au dat. Fîn — prea puţin. Porumb deloc.

Din spusele oamenilor, se pare că furajele au constituit o mare problemă pînă acum, şi constituie şi de acum încolo.

— Aşa-i — întăreşte Ion Ciovela, primarul comunei (comună renăscută după cîteva luni de dispariţie în urma „sistematizării"). Oamenii sînt nevoiţi să hrănească animalele cu ce au prin gospodărie, sau să cumpere din piaţă porumb şi grîu cu 7 şi 8 lei kilogramul. Dar finul şi furajele C.A.P.-ului din comună unde sînt ? Firesc era să se împartă ţăranilor.

— D-apăi n-au ce împărţi —, îmi explică Petru Bagiu. Finul a fost rău strîns de niste maramureşeni (că parcă noi nu-l puteam cosi !), era verde, umed şi-acu nu-i bun defel. De celelalte, ce să vorbim ! Porumbul s-a făcut de 200 kg la hectar (!). Credeţi că a mai rămas ceva ?

Dar iată că întîlnim şi omul potrivit — Ion Avramescu, preşedintele C.A.P. Ezeriş — pentru întrebarea potrivită.

— De ce au ajuns animalele în starea aceasta şi cum s-a făcut preluarea lor de către membrii cooperatori ?

— Animalele au fost în stare bună — mi se răspunde — şi hrană au avut destulă, de pe cele 600 hectare de păşuni şi 600 hectare fineţe. Nu prea au vrut oile s-o mănînce (!). Şi-apoi, să ştiţi că aşa, cu împărţeala asta, nu e în regulă. Că oile nu s-au preluat, pe bază de contract, ci s-au dat, definitiv, în proprietatea ţăranilor. Şi C.A.P.-ul s-a desfiinţat.

— Dv. aţi preluat oi ?

— Da. Adică nu. Am primit trei oi, dar nu le-am luat încă în gospodăria mea, fiindcă nu mi-s lămurit. E voie, ori nu-i voie ?

Credem că Decretul-Lege privind unele măsuri pentru stimularea ţărănimii e şi pe şi că Direcţia agricolă judeţeană Caraş-Severin trebuie să soluţioneze cît legal această problemă. Care se pune în comuna Brebu. E drept, puţin altfel. Întîi, fiindcă la Brebu s-au împărţit şi ovine şi bovine. Au luat oi cei care au predat tot oi, plus cei care au predat alte animale sau bunuri. Au luat vite cei care... au avut bani, Vitele s-au vîndut (integral sau în rate) cu 18 lei kilogramul. Toate animalele au intrat, acum, la „reanimare".

— Dacă aţi fi văzut cum stau oile şi vacile — îmi spune Ioan Vuc, muncitor la întreprinderea mecanică Reşiţa, întors definitiv în sat — v-ar fi apucat şi rîsul şi plînsul. Vorba aia, cum stau cărţile în bibliotecă : scoţi una, se prăvălesc toate. Vaca mea, de exemplu, are 370 kg. Adică jumătate din cît ar fi normal.

Ce s-a luat şi cum s-a luat, aflăm şi de la Persida Hoarcă, Ana Oancea şi alţi săteni. Şi chiar de la cei care n-au luat (cum e cazul Anei Matică, fiindcă n-au cu ce să hrănească animalele. Dar care e, totuşi, situaţia furajelor şi a păşunilor ?

— Situaţia e grea — îmi explică Mircea Mihaiu, şeful fermei zootehnice Brebu. Avem numai 214 hectare de fineţe şi 30 hectare teren pentru furaje. Adică mult prea puţin pentru un efectiv de 4 780 ovine şi 92 de bovine. Păşunile noastre s-au tot micşorat, pe măsură ce s-a extins plantaţia de pomi fructiferi. Sigur, acum nu putem desfiinţa plantaţia, dar am propune ca oile să poată paşte printre pomii cu talie înaltă. Dispunem de fîn şi furaje concentrate în cantităţi suficiente şi, în această săptămînă, am început împărţirea lor. În ce ne priveşte pe noi, specialiştii, nu ne e încă limpede : mai există ferme zootehnice ? Cu ce animale, dacă s-au împărţit ?

De fapt, cu „împărţirea" lucrurile nu stau prea clar nici aici. Întîi, fiindcă nu s-a semnat nici un contract de preluare ci doar o listă prin care o seamă de cetăţeni ai comunei devin proprietari ai animalelor. Apoi, fiindcă una a scris comisia de numărare şi împărţire a ovinelor, şi alta a fost socoteala în realitate : lipseau o sută de oi. Care nu s-au găsit nici pînă azi. În sfîrşit, să mai spunem şi că „împărţirea s-a făcut „pe bază de căciulă". S au amestecat numerele de la crotalul animalelor şi s-au tras ca la loz în plic. Ca să nu fie vorbe, că unul a luat o oaie sau o vacă mai acătării şi altul a nimerit una tăbărîtă şi lihnită.

Deci la Ezeriş şi la Brebu animalele C.A.P.-urilor vor ierna în gospodăriile oamenilor. Dar problemele legate de legalitatea „împărţelii" şi de hrana viitoare nu sînt nici pe departe rezolvate. În plus, sînt şi oameni care chiar au o nedumerire : chiar se desfiinţează C.A.P.-urile ?

RADU CIOBOTEA ■

FLACĂRA

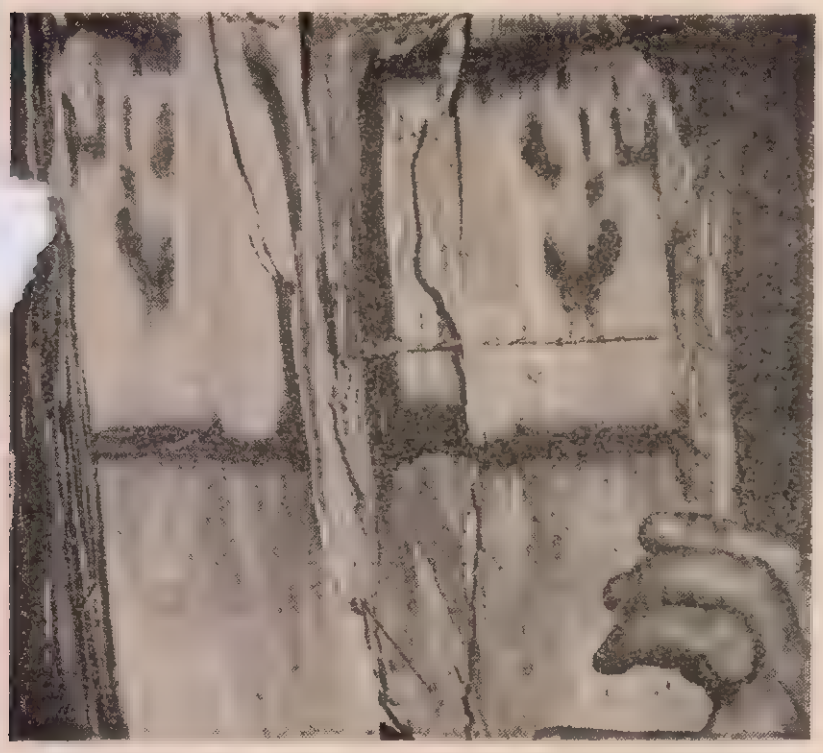

Fasching

UN FRUMOS OBICEI AL SAȘILOR: SĂRBĂTOAREA BUNEI VECINĂTĂȚI

Există printre tradițiile și datinile naționalităților conlocuitoare germane din zona Rupea, mai bine-zis din comuna Bunești, județul Brașov, un foarte frumos obicei moștenit din bătrîni și denumit în dialectul săsesc, al locului, Fasching. Ceea ce, în traducere românească, înseamnă Sărbătoarea bunei vecinătăți sau, mai simplu: Sărbătoarea vecinătăților.

Se aseamănă mult cu clacа la români. Dar nu e același lucru.

Manifestarea are loc, de regulă, în penultima săptămînă a lunii februarie a fiecărui an, cînd oamenii nu-s chiar atît de ocupați cu muncile cîmpului, și ține cîteva zile seri în șir, în funcție de numărul de case sau familii al unei vecinătăți. Uneori chiar și o săptămînă întreagă. Este prin excelență o manifestare a înțelegerii și înțelepciunii, a întrajutorării în muncă. Un minunat prilej de destindere, de înlăturare a micilor supărări și asperități ivite uneori în convietuirea vecinilor pe același areal, în viltoarea vieții lor de fiecare zi.

Scopul este în primul rînd moral. Adică, așa cum s-a moștenit din bătrîni, prin Sărbătoarea vecinătății se urmărește nu neapărat satisfacerea unui anume interes material (săparea unei fîntîni, terminarea construirii unei noi case sau a unui grajd în gospodăria vreunui consătean, dalarea, balastarea sau pietruirea unui drum, amenajarea unui podeț peste piriu etc. etc.), care își are firește rolul său, ci întărirea bunei înțelegeri. Cu alte cuvinte, se urmărește triumful deplin al respectului, încrederii și colaborării între membrii micii colectivități. Se caută ca oamenii să devină mai receptivi la bucurii. Mai săritori la necazurile și nevoile unuia sau altuia. Să devină mai umani și mai buni decît sînt. Indiferent dacă-s tineri sau mai virstnici, truditori cu mintea sau cu brațele. Indiferent de religie, sex sau naționalitate.

Alegerea locului de găzduire a manifestării, la un vecin sau la altul, e legată strîns de anume reușite sau împliniri, de o serie de evenimente survenite firesc în viața gospodarului: finalizarea unei importante lucrări de construcție, acoperirea casei, săparea unei fîntîni, cumpărarea unei mașini ori a unui alt bun de preț, marcarea trecerii unui examen dificil, intrarea la facultate ș.a. La realizarea unora dintre menționatele lucrări constructive bunii vecini participă efectiv, prestînd o zi sau chiar două de muncă neplătită. Ajută cu anumite sume de bani, cu materiale ce le prisosesc în propria gospodărie.

Cum se pregătește și cum se desfășoară practic sărbătoarea?

Există un șef sau un „tată de vecinătate". De obicei, un învățător bătrîn, cel mai în virstă și cel mai apreciat vecin, ales prin consens de majoritatea obștei pentru o perioadă de doi ani. El se ocupă atît de pregătirea cît și de buna desfășurare a sărbătorii. În prima zi, în decurs de o oră-două, decanul de virstă, tatăl vecinătății, rostește cuvîntul de deschidere. Numai în fața bărbaților, întrucît femeile, adică vecinele, se ocupă în vremea asta de pregătirea bucatelor. Se prezintă un fel de bilanț al muncii pe un an de zile. Cu evidențierea împlinirilor ca și a neîmplinirilor. Cei mai buni sînt lăudați pentru faptele lor. Cei care au mai greșit, fie neparticipînd la munca de întrajutorare, fie încălcînd unele reguli comportamentale — de pildă, n-au dat bineț unui bătrîn, au lovit sau au supărat pe cineva etc — sînt dojeniți cu... delicatețe și chiar amendați simbolic, cu mici sume de bani ce se cheltuie imediat, pentru cumpărarea unor delicatese necesare întreținerii bunei dispoziții în cadrul picniculoi de simbătă seara.

Urmează munca de întrajutorare prestată în casa gospodarului-gazdă. Propriuzis, sărbătoarea debutează odată cu lăsatul serii. În amurg. Nici mai devreme, nici mai tîrziu. Vecinii sosesc, fie numai în doi, adică set și soție, fie însoțiți de copii, fete și băieți mai mari. Mulți vin în costume populare, specifice. Sînt primiți cu ospitalitate și bucurie în șufragerie, în camera cea mai spațioasă. Se vizitează gospodăria. Se schimbă impresii, păreri.

Tonul îl dă tot tatăl vecinătății. În numele său și al gazdei, el urează vecinilor Bun venit la sărbătoare! Cîntă muzica. Buna-dispoziție, veselia au devenit atotstăpînitoare. Cu decență și măsură, se spun snoave, se povestesc întîmplări hazlii. Se recită poezii, se cîntă și se spun ghicitori și glume. Se ciocnesc pahare și se gustă din delicatesele pregătite de femei. Dansul, jocul sînt nelipsite. Dansează îndeosebi tineretul. Dar nici mai virstnicii nu rezistă tentației de a se mișca în ritmul alert al muzicii.

Punctul culminant îl constituie primirea și povățuirea de bine a tinerilor proaspăt căsătoriți. E un moment solemn, cu mare încărcătură emotivă, instructiv-educativă. Totul degajă civilizație și mult bunsimț.

Sărbătoarea la sfîrșit tîrziu, aproape de miezul nopții. Se mulțumește gazdelor pentru ospitalitate. Apoi, grupuri-grupuri, bunii vecini se returnează în liniște spre casele lor.

MIHAI STĂNESCU ■

E vremea minunilor, după cum e și vremea în care e destul de greu să te mai miri de ceva. A fost o minune Revoluția din 22 Decembrie? A fost minunată și e destul. Că s-a-ntîmplat Vineri, că a fost o iarnă cu zile de vară, că au fost semne prevestitoare — am văzut cu toții, am simțit cite ceva cu toții. Iată că, într-o comună transilvană, semnul crucii a fost găsit într-un copac despicat. Și n-a fost găsit oricînd, ci chiar în zilele Marii Minuni — Revoluția. Suficient motiv pentru impresionante pelerinaje. Corespondentul nostru n-a putut rata nașterea unui nou Maglavit și iată primele sale însemnări:

Un nou Maglavit?

Drumul de țară pardosit cu pietre înfundate în colb de copite de vaci și bivoli se desface în lături ca brațele unei cruci uriașe, șerpuitoare de-a lungul căreia se înșiră casele mai mărunte ori mai întremate ale țăranilor din satul Coșdeni, răsfirat peste dealuri ca o Romă rurală. În toate zilele săptăminii, dar mai ales simbăta după-amiază și duminica, mii de credincioși și necredincioși, evlavioși cutremurați de emoție și atei contrariați, se perindă de-a lungul drumeagurilor spre locul de pelerinaj unde se stă la rînd ca să se poată contempla minunea. Știind bine de aglomerația aproape zilnică, ne-am dus la Coșdeni luni seara, 5 februarie a.c. Pătrund în satul pustiu. Țăranii se culcă, după bunul lor obicei, odată cu găinile și se trezesc odată cu soarele. Zăresc o femeie, îi dau bună seara și o întreb unde e casa cu crucea. „O luați pe ulița din dreapta și vă opriți la a treia casă de la stîlpul cu transformator". Ulița de la dreapta urcă brusc de parcă celălalt capăt al ei ar sfîrși în cer. Luna mă privește cu un obraz pe jumătate ascuns în întuneric. Nu observ stîlpul din cauza întunecimii de pe uliță așa că o iau mult în sus și întîlnesc un bătrîn care se oferă să mă conducă la casa cu nr. 186. Cobor iar și mă opresc în dreptul unei case bătrînești cu un tîrnaț lung care se întinde pînă la un cuptor de lut ars pe lîngă care te poți strecura în grădină. Îmi deschide un bărbat între două virste, cu o figură aspră și adînc ridată.

— Aș dori să știu numele dv.

— Pușcaș Iordan.

— Nu ați vrea să povestiți cititorilor revistei noastre cum s-a întîmplat?

— Cum să nu! Chiar în 22 decembrie anul trecut, de cum m-am sculat m-am gîndit că, fiind vremea tare bună, n-ar fi rău să tai niște lemne.

— Lemnele le-ați adus dumneavoastră din pădure?

— Nu. Le-am cumpărat în a doua parte a lunii septembrie de la Lacu Sărat, un cătun care aparține de comuna Căbești, de la unu de-i zicea Lalu. Pe drum, a căzut un lemn și atunci am oprit mașina ca să ne ducem după el. Cînd să-l ridic am rămas cremăn. Era foarte greu. Și atunci am spus oamenilor ca în glumă: „Ce-o fi oameni buni, cu lemnul ăsta de-i așa greu? Poate că o fi Dumnezău în el!" Ne-am pus mai mulți oameni după lemn și abia l-am suit în mașină. Am ajuns acasă, am descărcat lemnele în grădină, proptindu-le de nuc. Apoi am uitat.

— De ce n-ați tăiat toate lemnele odată cu ferăstrăul circular?

— Sînt sărac. La noi e colectiv, da amu oamenii vor să-l desfacă că destul ne-a mîncat zilele și de aceea, ne vaind bani prea mulți, trebuie să le tai cu săcurea.

Într-o zi, pe la orele 10,30, m-am dus să tai iar lemne. Am luat un trunchi de fag, l-am culcat jos pe tăietor și cînd l-am izbit cu săcurea am simțit cum țîșnește dintr-o dată în sus, scăpîndu-mi din mînă și căzînd iar pe tăietor. „Doamne apără și fereștе, mi-am zis în sinea mea, doară nu-mi tai gîtul". Am întors lemnul și cînd am dat a doua oară parcă cu teamă să nu sară iar săcurea în sus, am văzut că lemnul a crăpat în două. M-am uitat cu băgare de seamă și am văzut ca întîpărită în carnea lemnului o cruce pe care tăietura cu săcurea o despărțise în două. O parte mai groasă, mai întunecată, alta mai subțire. Asta a fost chiar în 22 decembrie, pe la orele zece și jumătate.

— Și ce ați gîndit cînd ați văzut așa ceva?

— Că este semn dumnezeiesc. Vedeți șarpele ăsta care vrea să urce pe cruce?

Un preot mi-a spus că dacă șarpele ajungea sus, ar fi fost vai și amar de noi. Revoluția ar fi fost zdrobită și noi omoriți. Dar ceaușescu-șarpele nu a ajuns decît la jumătatea crucii. Revoluția l-a lovit în cap și după cum vedeți, capul șarpelui e căzut în jos și din gură îi cade veninul. Sau poate că e șarpele-d avolul care urcă să-l ispitească pe Isus Cristos. Dar nu a mai apucat să ajungă sus. Vedeți? Capul este plecat spre țărînă. Am citit într-un ziar că la București cînd ceaușescu a dărîmat biserica Sfînta Vineri a fost blestemat de credincioși să piară tot într-o zi de vineri. Și a pierit într-o zi de vineri, la 22 decembrie.

— Ce-au zis vecinii?

PASCU BALACI ■
Fotografii de ALEXANDRU NIȚESCU ■

(Va urma)

„Ce se întîmplă astăzi cu poiana fierăriei lui Iocan în care țăranii din Morometii se strîngeau să facă politică? Cine sînt, ce sînt, unde sînt ei acum? Aș putea să spun că această poiană există încă și că „liberalii" mei care mi-au încîntat copilăria trăiesc și astăzi și sînt cooperatori. Mulți dintre ei chiar trăiesc și sînt chiar cooperatori.

Dar pentru mine ei toți nu mai sînt și nici nu-i mai recunosc atunci cînd îi caut și încerc să stau de vorbă cu ei. Poiana este un loc care parcă și-a micșorat dimensiunile, poliția fierăriei lui Iocan a dispărut, caii care erau aduși acolo să fie potcoviți au fost omoriți cu ciomegele în curtea cooperativei, au fost dați la porci, deoarece, după cum mi s-a spus, „consumau mult". Cu alte cuvinte, nu-și mai aveau rostul lor în lumea țărănească, mîncau fără să muncească.

Și cînd mă duc pe acolo, am impresia că visez, parcă aș fi în Spania. Văd oameni cu măgari, în cîte o troacă pe două roți. Iar la gară nu mă întîmpină nimeni, nici o căruță cu nici un țăran cu căciula în cap care să mă aducă în sat și de la care să aflu primele știri despre viața consătenilor mei.

Și mai ciudat pentru mine este faptul că „liberalii" mei par să-și fi pierdut memoria de odinioară, și viața lor pare să fi început de curînd, de vreo zece-cincisprezece ani. Iar această viață pare să fie și ea fără amintiri. N-au nimic de spus, zadarnic încerc să le aduc aminte de tatăl meu, de Iocan, de Cocoșilă...". (MARIN PREDA)

Veşnicia s-a născut la sat

Cimitirul şi şoseaua

În orice sat se ajunge pe un drum sau mai multe. Dacă se mai poate ajunge. Vieţuieşti într-un sat cît vieţuieşti, apoi, dacă nu te-ai mutat cumva la oraş, cînd zilele date de Dumnezeu s-au terminat, te muţi, pornind pe ultimul drum, lîngă moşii şi strămoşii tăi, sub culcuşul de iarbă al ţintirimului. În sat se şi trăieşte, în sat se şi moare. Drumurile vieţii şi ale morţii sînt şi cunoscute şi necunoscute. Pe aceste drumuri te cîştigi şi te pierzi. Satul îşi vrea o viaţă mai bună, adică oamenii lui să aibă o viaţă mai bună şi o moarte mai bună. Da, chiar şi moartea, căci viaţa nu poate ocoli moartea. Iar viaţa trăită cum trebuie nu ocoleşte demnitatea ultimelor clipe.

Un veac de sărăcie

Cîte cruzimi a văzut bătrîna din „Un veac de singurătate", romanul lui Gabriel Garcia Marquez ! Cîte nedreptăţi a cunoscut longeviva ţărancă Anica Ursachi, care simbătă 27 ianuar şi-a dat obştescul sfîrşit, la 103 ani, după ce-a îndurat „un veac de sărăcie", roman încă nescris al unei vieţi chinuite ! „Mămuţa", cum îi spun rudele ei numeroase, are patru generaţii „de urmaşi, pînă la strănepoţi. A trăit la Măcăreşti—Prisecani, într-un bordei de lut, fără tindă, acoperit cu paie, în condiţii primitive. Duminică o găsesc întinsă pe-o masă, între lumînări. Pare o mumie. Durerile ei, strînse într-un secol, sălăşluiesc în urmaşi. Altădată, Măcăreştiul era comună şi se răsfăţa în dreapta şi stînga Prutului, zice fiică-sa Ileana, şi ea bătrînă. Dar la război satul s-a rupt în două, vină-n satul oropsit decît tocmai simbăta următoare. Localitatea Măcăreşti, la 10 km de centrul comunal Prisecani, n-are preot. Biserica, cimitirul, casa parohială sînt în paragină, îmi spun cu năcaz Ion Chelaru, Maricica Ursu, Jorj Finaru, Dumitru Ganea. La 350 familii (aproape o mie suflete) nu există preot. Sătenii afirmă că vine din cînd în cînd un preot, rumen la faţă şi cam afacerist din Coltu Cornii-Grozeşti, unde-şi are parohia de bază. Măcărenii, adusi la sapă de lemn de regimul comunist, nedreptăţiţi mereu de vătafii comunali, mai suportă o lipitoare : preotul nesătios Ion Blidaru. Reporterul se convinge cu ochii lui, duminică 28 ianuar, de lăcomia hidoasă a „slujitorului lui Dumnezeu". Asist la dezgroparea de şapte ani a unui răposat, Gh. Ganea. Ţăranii s-au deprins cu năravurile „duhovnicului". Însă noi, veniţi de la oraş, ne revoltăm mocnit, din respect pentru ceremonial. La cimitir, după o rugăciune peltică şi flexibilă (te pufneşte rîsul lîngă sacrul mormînt !), absolut toate pomenile de pe năsălie sînt cu neruşinare cărăbănite de preot într-o sacoşă imensă, anume pregătită. Doamne, de ce n-am avut o cameră video ! Arată ca un dulău ce înşfacă halca şi nu lasă cîţelor nici o fărîmitură. Tîrîie, pur şi simplu, prada spre şaretă, iar sărmanii copilaşi salivează şi nu gustă nici o fărîmă de colăcel. E incredibil ! Cică acasă, la Coltu Cornii, lipitoarea în odăjdii (care face de ris stîrpea preoţească) dă bunătate de colaci la haita de cîini, porci, orătănii. Însă nemernicia la care sînt martor (totul e înregistrat pe reportofon) nu se isprăveşte. La praznicul dintr-o casă, fata dezgropatului plăteşte 300 lei preotului, fără chitanţă (ca întotdeauna !), o sută dascălului şi 50 pentru clopot. Văzînd microfonul şi lume bună de la tîrg, dl. Blidaru nu se mai tîrguieşte, ca altădată. Îşi înfundă buzunarele cu parale (pentru o tîlbiitură), înşfacă sacoşa cu prada şi pleacă iute la o îngropăciune. Superiorii săi ştiu că adună ilegal, jecmănind ţăranii obidiţi, cîte o mie pe zi ? O delegaţie de sătenii din Măcăreşti, fruntaşii Mitu Vasile Iftimie, Costica Niculescu) a fost, zilele acestea, la Mitropolia Iaşi ca să reclame iarăşi „obiceiurile nesfinte" ale parohului cu nume predestinat : Blidaru. Lui s-a dat dreptate, s-au făcut promisiuni, dar satul rămîne încă fără preot. E mare lipsă de preoţi.

„Ariciul" care ară asfaltul

Altădată, drumul de şes spre Măcăreşti fusese asfaltat, dar în ultimii ani şoseaua a aiuns (ca şi-n alte părţi) într-o stare de plîns. Pelicula de asfalt e cariată şi denivelată în asa hal, încît bietul autoturism „valsează" şi pocneşte din pivoţi. La Prisecani, însă, se zgîrîie ca pe arătură înghetată. Motorul se opreşte şi văd, la far, o arătare gigantică, hidoasă. Oh, bine că nu se mişcă ! Nu e animal din era paleozoică, ci monstru metalic din „era ceauşistă". Cineva mă lămureşte că e buldozer-scarificator (22 tone), care apasă un cilindru-compactor cu dinţii măscaţi în asfalt, arînd şoseaua distrusă. Iertare, sînt profan ! N-am ştiut de această descoperire epocală ! Care-nsăzică, în loc să plombezi drumul, pentru a-l face practicabil, îl răscoleşti otova şi-l pietruieşti. Păcală ori Tîndală ?! Un pas înainte şi-acum doi înapoi halal !

Aşa se înfăţişează ochilor fostul drum asfaltat din comuna Prisecani, azi parţial arat şi sfărîmat, pe care „circulă" maşinile în viteza a doua. În repetate rînduri, primăria s-a plîns la judeţ. Pînă şi în ultimul timp, delegaţii ţăranilor din satul component Măcăreşti, sosiţi la Consiliul F.S.N. pentru revendicări justificate, au solicitat de urgenţă intervenţia salvatoare a Direcţiei judeţene de drumuri. În acest sens, am ascultat păsurile exprimate cu năduf de Aurel Micu, Gh. Ursu, Petrică Finaru, Vasile Iftimie şi m-am înfăţişat imediat directorului de la „drumuri", ing. Laurenţiu Olănuţă.

„De şoselele naţionale, în stare ceva mai bună, se ocupă Direcţia drumurilor din Ministerul transporturilor. Drumurile judeţene şi comunale, în stare incredibilă faţă de pretenţiile unui stat civilizat, se

administrează de o direcţie specială (altă?) subordonată altădată Consiliului popular judeţean, iar în prezent Primăriei judeţului. A constatat o perioadă de înfiorare a reţelei rutiere, însă în ultimul deceniu, din pricina crizei economice şi nu, am fost cuprinşi de amărăciune, perioade de stagnare şi regres, care a condus la degradarea catastrofală a drumurilor".

Domnul Olănuţă, care ştie orice drumeag din păienjenişul judeţului, îmi întinde o hartă colorată. Îmi explică pentru cititori că, pînă prin '78, drumarii ieşeni construiau anual cîte 50 km asfalt. Apoi s-au îngîndat în necazuri, ca întreaga societate bolnavă. Fondurile au fost „reduse sever" (vechiul slogan al dictatorului!). S-a stabilit numai suma de 600 000 lei pentru un kilometru de şosea, cît era puţin. Mijloacele de transport, piatră, nisip, bitum au trecut la I.J.T.L. Motorina se reducea la o treime ; combustibilul la 10 la sută. S-a repartizat foarte puţin bitum, şi acela „albanez", adică de foarte proastă calitate. Era din import, deci, şi conţinea multă parafină, în timp ce smoala excelentă de la rafinăriile noastre (Ploieşti, Oradea) era masiv exportată. Abia azi, după revoluţie, bitumul românesc, cu puţină parafină, va fi folosit pentru îmbrăcarea şoselelor. Şi Iaşul primeşte materiale mai multe şi mai bune, care asigură reconstrucţia eşalonată a drumurilor, în patru-cinci ani reţeaua urmînd să arate ca-n Occident...

„Aţi reînceput masiv această reconstrucţie ?" îl întreb. Răspunde : „Masiv încă nu ,dar intens da ! Vremea încă bună ne permite să acţionăm în cîteva puncte de lucru". „Şi pe drumul deplorabil Prisecani—Măcăreşti ?" „Acolo cărăm şi pentru consolidarea fundaţiei. Drumul ses fusese dimensionat numai pentru circulaţia uşoară. Însă utilajele grele ale I.E.E.L.I.F.-ului, care lucrează la diguri şi sistemul de irigaţii, au distrus construcţia făcută de noi (cu dragline, excavatoare, Rabe de 1 tone). Încălcînd legile, hidrotehniştii n-au întreprins nimic pentru refacerea şoselei degradate tocmai de ei. E aşa de tare cariată, încît am fost nevoiţi să utilizăm... ariciul, deci scarificatorul care ară. L-am folosit şi-n alte locuri din judeţ. Ne angajăm ca în doi ani să punem un strat de piatră, iar în al treilea an (sic !!) să turnăm bitum".

Cam mult, domnule Olănuţă ! Mai ales că aveţi atîtea şosele judeţene în aceeaşi situaţie dezastruoasă. Ziceţi că se lucrează în zonele Movileni—Grumpita, Bivolari—Erbiceni, Bivolari—Cornele Caprei, Poieni—Dobrovăţ, Iaş.—Scînteia—Rebricea (unde al doilea drum spre Vaslui face zob arcurile autovehiculelor). Foarte bine. Mă gîndesc, însă, dacă cei ce vă tutelează n-ar trebui să facă un efort mai cutezător (fonduri, materiale, maşini, noi drumari încadraţi) pentru ca sărmanele noastre sate moldovene să fie conectate (şi prin drumuri practicabile) la lumea civilizată spre care tindem.

BORIS CRĂCIUN ■

podul peste rîu s-a prăbuşit, bîrcile s-au sfărîmat. Dincolo, în Basarabia, au rămas o fată de-a mămuţei Anica şi descendenţii ei. Sîrma ghimpată l-a despărţit, de grăiau pe furiş, la anumite zile, strigîndu-şi durerile peste rîu. Mămuţa Anica Ursachi a răposat cu cea mai cumplită amărăciune în suflet : sfîrşea ea e frîntă-n două, prin legi pe care dînsa nu le-a priceput niciodată. Avea sărmana o mîţă, o javră, trei găini şi-un peri în colţul gardului. Asta era „averea" matusalemucei bătrîne din Măcăreşti, în comparaţie cu „zestrea furată poporului" ce s-a găsit, să zicem, la palatul luxos al Alexandrinei Petrescu, mama centenară a odioasei elena. Cîtă „echitate" trîmbiţată era în România, oameni buni !

Lipitoarea satului

Sînt de-a dreptul stupefiat. Mămuţa va trebui să rămînă o săptămînă în rai, preotul anunţînd că n-are timp să

„Soarta care mi-era rezervată ca ţăran nu numai că nu mi-a plăcut, dar m-a neliniştit încă din copilărie. Nu împlineam zece ani, cînd doream din tot sufletul să nu mai fiu ţăran. Şi abia în momentul în care am izbutit prima mea ispravă pe care am făcut-o nu ca ţăran, ci ca altceva (ceea ce devenisem) m-am simţit despovărat de un destin ameninţător !". (MARIN PREDA)

„VEŞNICIA S-A NĂSCUT LA SAT" este ilustrată de PAUL AGARICI ■

Care P.C.R.?

Şi astăzi, 18 februarie 1990, la ora la care scriem aceste rînduri, cooperativele agricole de producţie, uniunile judeţene şi Uniunea Naţională a Cooperativelor Agricole de Producţie (care şi-a schimbat vechea denumire) funcţionează în baza statutului aprobat prin decretul 346/1977, în care se menţionează, printre altele că „sînt conduse nemijlocit de CC al PCR şi de comitetele judeţene de partid", organele de conducere colectivă ale uniunilor C.A.P. „acţionînd ca organe de partid şi de stat". Uniunile C.A.P., conform statutului „iau măsuri organizatorice şi politice pentru întărirea ordinii şi disciplinei în muncă" şi „asigură cunoaşterea de către conducerile unităţilor C.A.P., consiliilor intercooperatiste şi cooperatori a hotărîrilor de partid..."

Nemaipunînd în discuţie că ocupările şi uniunile respective au luat fiinţă (cum se spunea) pe bază de liber consimţămînt şi alegeri, dar statutul era aprobat prin decret, ne întrebăm dacă acest statut mai este compatibil cu noile structuri politice din România ?

Pînă una alta, adunări generale mai sînt. Mai au ele puteri depline, privind soarta agriculturii, cel puţin în acest an ? (Răzvan Bărbulescu).

Stimate domnule Redactor șef

Vă ofer un nou text din „Flacăra" cenzurată. El urma să fie o scrisoare de dragoste adresată de autor Muzeului de istorie a Bucureștilor aflat într-un an de jubileu.

El a fost cenzurat „în părțile lui esențiale".

Profit de prilejul ce mi se oferă și le răspund acelor cititori ce m-au întrebat de ce nu-mi mai public rîndurile sub titlul de rubrică „Desene pe asfalt".

„Desenele" mele pe asfalt se voiau a fi cuvintele unui poet ce se mișcă în spațiul candorii, ele aveau, voit, o anume ținută juvenilă.

La 22 Decembrie 1989, pe asfaltul cetății s-a scris cu sînge Marea Poemă a celor tineri și nelmpăcați.

Voi căuta să-mi adun semnele și desemnele sub alt titlu de rubrică.

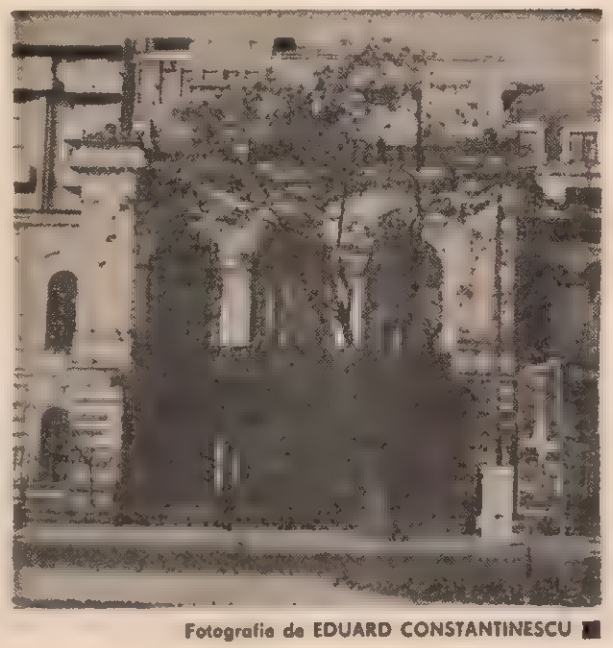

Fotografie de EDUARD CONSTANTINESCU

Reverență pentru palatul Șuțu

Sînt bucureștean, în arhiva uneia dintre „culorile" Bucureștilor există chiar un certificat de naștere cu numele meu și o spun cu îndreptățită mîndrie gîndindu-mă că marele oraș nu s-a ostenit peste măsură să numere printre producțiile sale pe slujitorii himerelor. Cel mult, am mai spus-o, Bucureștii au fost o celestă „moară" de poeți, cărora le-a păstrat, sub pisanii, umbra de fum.

Am schimbat multe case (dar și ele m-au schimbat cumva) și le-am chivernisit, cu avariile, frumusețea și misterul. Stăpînesc fără hrisov și un palat, Șuțu, aflat chiar în inima cetății mele și mă bucur și mă nedumeresc în zilele lui aniversare de nemiloasa curgere a timpului. Au trecut așadar trei jumătăți de veac de cînd s-au ridicat schelele din jurul zidurilor gracile ale casei poruncite de postelnicul Costache Șuțu (un fel de pseudonim de-al meu, că am avut mai multe) și încă nu uit zalafetul inaugural : butoile trase la peronul luminat de lămpi florale, cupele sorbite sub candelabrele de cleștar ori de sticlă mincinoasă, siluetele frumoaselor vremii, ninse de danteluri și tîrpărite fugar în oglinzi venete, degetele alintînd fildeșul pianelor aduse de la Beci, barba dracului famegată prin țevării de narghilele și aurind floroase barbe ; da, toate aceste imagini m-au îndemnat să-l firitisesc pe domnealui, palatul Șuțu, să-l trag într-o dagherotipie de Szathmary ori într-un sonet cu cinstită lucrătură (fiindcă, prin vreme, au apărut și sonete în vers alb !) ori să-l chem din iarnă în sufletul meu cu o scrisoare de libov. Ar fi prima scrisoare ce se adresează unui palat. Pentru întîia oară, alcătuirile ca de vioară ale palatului mi-ar scoate din liră cuvinte alticindva folosite spre a suci capetele nu mai știu căror domnițe din stampe, Rada, Viișa, Despa, Ilinca, Zmaragda, Zoița, Bălașa ori Raiu, dar mi-am zis că ar fi o cazină nepotrivită.

Cetatea noastră a fost prea puțin iubită cu dantul și cîntecul, cu buna petrecere în cerdacuri de priveală și cu tihna și a fost prea mult dată focului și frigului, săgeții războinice și ciumei, cutremurelor și răzvrătirilor de ape, astfel că mă întreb ce miracol a putut-o păstra și cum s-a păstrat și el, palatul Șuțu, într-un cuprins metodic îmbelșugat cu zidiri și metodic devastat !!

Pentru noi, bucureștenii, a exalta umplerea a o sută cincizeci de ani de la o cîtitorie e o sărbătoare. Vechi, e pentru noi tot ce trece de stingerea unei generații și e cel puțin bizar : nu există palmă de pămînt în care, de a-i săpa, să nu găsești urme de slavă și de viețuire contemporane cu minunile primordiale ale umanității. Tetradrahma machedonilor devălmășită cu fibula togii romane, sabia damaschiteană cu coifiul bizantin. Aici a fost viață și înălțare și afișiere cînd, din mari megalopolisuri ce astăzi ne sfidează nu se tăiase nici piatra de început, fiindcă Bucureștii n-au doar cinci secole de existență, vechia lor e consonanță cu vechia obștii dace și ea concentrează în sine însemnele febrile a cel puțin două milenii de istorie.

Dar așa a fost să fie. Să nu putem pune piatră peste piatră, că o spărgea potcoava năvălitorului. Să ne înghebăm avutul din lemn și lemnul să piară sub răsuflarea prădalnicului. Să facem din friabilul lut bucureștean pat de oase. Nu doar ale noastre, desigur... Lutul ne-a fost nouă marmură. Vrejul de floare ne-a fost fierul de scoabe ; arborii, arcurile de triumf ; fîntînile cu cumpănă, columnele.

Da, îi supărăm foarte pe turistul venit la noi, dornic să „facă" Bucureștii în numai trei zile : avem prea puține palate să i le oferim spre cercetare și loc de ospăț iar citirea inimilor noastre nu credem că-i ispitește. Deși... cu Bucureștii te poți întîlni și pe alte meleaguri. Ceva din energia, inspirarea, dar mai ales aurul, aurul și al Bucureștilor a curs, prin vreme, spre alte semețe capitale. Cu banii românilor se vor fi ridicat cîteva poduri pragheze, cîteva catedrale budapestane, cîteva kolossale fortărețe nemțești, sigur, un bulevard parizian, sigur, un Schonbrunn austriac, de nu și un Belvedere (palat în care România a fost, nu prea demult, tăiată ca o tortă) ! Și cîte insulițe grecești nu s-au putut polei cu averea străbunilor noștri, cît din muntele Athos nu e Valahie sau Moldavie, cîți pereți de icoane am umplut și cîte candelabre și cădelnițe bătute cu diamante am suit noi pe cerul Europei și al Asiei Mici (și al Asiei ceva mai mari) pentru a merita acum surîsul dezolat al călătorului stupid ce nu înțelege de ce Piața de flori nu e chiar Grande Place, de ce vila Minovici nu e chiar Versailles, de ce casa Aman nu e chiar Ermitaju l !

Numai pentru orbi, frumusețile Bucureștilor nu există ! Ele viiază măreț, în simplitatea lor și nu sînt doar scorneli pictoricești ori poeticești. Se cade să le apărăm, așa cum au făcut-o, netulburați, înaintașii. Acum, cînd ciocnim, cu clinchet mic, o cupă de șampanie de vitraiurile palatului Șuțu nu ne putem împiedica să ne gîndim gospodărește la viitorul, dar mai ales la prezentul acestor fără de seamăn frumuseți. După ce cîmpii dezolanți din jurul Bucureștilor au devenit orașe, să nu uităm orașul-matcă, să-i oferim un centru demn de el, un suflet ales, construind, suprimînd, dar și protejînd, păstrînd acele construcții care alcătuiesc eteroclitul, inefabilul farmec indicibil al Bucureștilor. Visuri ? Putem visa, desigur, la implantul în București a unei replici a Columnei trainice și la sora ei, ce poate fără sacrilegiu să fie repetată la București, Coloana infinitului, brâncușiană, în piețe gigante, geometrizate astral, cu deschideri spre un oraș care înainte de orice e un oraș al soarelui. Trebuie să scoatem zecile de statui ce încă zac în depozite și să le dăm străzii, pe meritatele socluri. Avem datoria de a reface imaginea-simbol a Teatrului Național și nu e o tragedie să recunoaștem că primele încercări s-au dovedit puțin fructuoase. Să înțelegem că e în puterea noastră să deschidem porțile unei case a poetului național : Bucureștii fără un Muzeu Mihai Eminescu sînt sărăciți de flacăra genialului. Mai sînt puțini ani pînă cînd vom urca în genunchi deasul Șerban Vodă încă plîngînd trecerea în moarte a lui Eminescu ! Să-i rezidim celui ce ne-a rezidit limba pe care-o vorbim și ne-a rezidit statura morală Casa meritată. Să apărăm, desfolIindu-le de adaosurile vulgare, chipul ingenuu al unor case din București, adevărate compendii de arhitectură românească și dintre ale nu trebuie să lipsească magnificele cîtitorii cărora li se zice acum monumente de artă și cărora în tinerețea mea li se zicea biserici...

Să interzicem vandalicele tăieri de arbori, să sporim verdele parcurilor, mușchii translucide ale apelor lacurilor, conferindu-i umilei Dîmbovițe un contur și un destin meritat. Am făurit cu maxim efort un metrou dar să nu uităm să deschidem fîntîni, să punem plăci de marmură, amintitoare, pe zidurile dîncolo de care s-au mișcat cîndva oameni ce nu mai sînt dar care ne-au luminat istoria. Ar trebui regîndit complexul muzeal Curtea Veche, reconstituindu-i palatele, conacele și lipsindu-l de vecinătatea dughenelor negustorești și a tarabelor. Un ciob de zid, un piron, oricît de „autentice" ni s-ar spune că sînt, nu pot produce emoții. Cinstea muzeală ne cere să conservăm tipare dar mai ales să realizăm imagini ale fluidității timpului, să-l școlim cu delicatețe neostentativă pe vizitator. Și trebuie spus că muzeele bucureștene de istorie, între care cel al istoriei Bucureștilor poate că nu ocupă chiar locul pe care îl merită, sînt slujite de oameni minunați, devotați, dăruiți cu inspirare și competență ideilor de înalt fior patriotic ce le onorează truda.

Sîntem mai bogați decît se crede, mai vechi și paradoxal mai tineri, vieținînd aproape fără s-o știm între frumusețI nemuritoare cu șansa de a aduce și asupra vieții noastre măcar fărîme strălucitoare din stemele Bucureștiului !

Iată ce cuvinte îmi vine a le rosti, cuvinte de madrigal iernatic, iubite palat Șuțu bucurîndu-ne nouă cuvintele și ochii...

Decembrie 1984

GHEORGHE TOMOZEI

Matematică și istorie

Dar cine e alesul rămîne un mister !

O sintagmă repetată de vechiul aparat de partid pînă la golirea ei completă de conținut se referea la rezolvarea problemelor ; ar fi inutil și obositor să inventariem situațiile în care apărea cerința de „a se rezolva problema". De aici s-a născut și gluma : poporul român — un popor de matematicieni. „Probleme" nu contenesc să apară nici acum, printr-un transfer de limbaj din nevinovata matematică în agora vieții de fiecare zi. Interesant e faptul că mai apar probleme care aparțin ambelor domenii — și matematicii, și vieții obișnuite. Asupra uneia dintre ele ne-a atras atenția un tînăr profesor de matematică, Emil Moldoveanu, de la Liceul „Nicolae Bălcescu" din București, care, în virtutea unor amintiri din stagiul petrecut în același loc, mi-a arătat-o fără prea multe cuvinte, invitîndu-mă s-o rezolv — pe hîrtie, desigur, nu în realitate !

Iată-l enunțul și rezolvarea, publicate în deschiderea unei culegeri de probleme apărută în 1983, la Editura Didactică și Pedagogică („problemă" scăpată, am spune, — mai ales era prima din carte ! — ca prin miracol de la o cenzură care, se vede treaba, făcea alergie la lecturile de matematică) :

„M 1. În țara Anciuria, condusă de președintele Miraflores, s-a apropiat timpul noilor alegeri prezidențiale. În țară sînt 20 de milioane de alegători dintre care numai un procent (armata regulată a Anciuriei) îl susține pe Miraflores. Miraflores, natural, dorește să fie ales, dar pe de altă parte el vrea ca alegerile să pară democratice. Iată ce numește Miraflores „votare democratică" : toți alegătorii sînt împărțiți în grupe egale, apoi fiecare dintre aceste grupe se împarte într-un număr oarecare de grupe egale, apoi acestea se împart din nou în grupe egale ș.a.m.d. ; în cele mai mici grupe se alege reprezentantul grupei — electorul — apoi electorii aleg reprezentanții lor pentru votare în grupele mai mari ș.a.m.d ; în sfîrșit, reprezentanții celor mai mari grupe aleg președintele. Miraflores a împărțit alegătorii așa cum a vrut el și și-a instruit partizanii cum să voteze. Poate el organiza „alegerile democratice" astfel încît să fie ales președinte ? (La egalitate de voturi cîștigă opoziția).

A XXXII-a olimpiadă de matematică din Moscova.

RĂSPUNS. Da, poate.

Înainte de toate să vedem cum se poate ca în alegerile acestea „cu mai multe trepte" să cîștige candidatul pentru care votează minoritatea. (În multe țări capitaliste se votează după acest sistem). Cel mai simplu exemplu care ilustrează astfel de situație este reprezentat în figura 1 : aici sînt nouă alegători — patru din gruparea A (în desen, cerculeț negru) și cinci din gruparea B (cerculeț hașurat) — care sînt împărțiți în trei grupe de cîte trei alegători, astfel încît în două grupe cîștigă cei din A și, deci, ca rezultat al acestor alegeri „în două trepte" va fi ales candidatul susținut de cei din A, deși numărul susținătorilor săi este numai 4/9 din numărul total al alegătorilor. (Nu e greu să se stabilească faptul că, la alegerile în două trepte cu un număr mai mare de alegători, procentul voturilor necesare pentru alegere poate fi chiar și mai mic, dar să fie mai mare de 25%). Este clar că la o alegere în trei trepte acest procent poate fi făcut și mai mic. De exemplu, dacă înlocuim în figura 1 pe fiecare alegător printr-o grupă de 100 de cetățeni, astfel încît în grupa de tip B toți sînt din B iar într-una de tip A 51 sînt din A și 49 din B, obținem un exemplu de situație în care cei din A reprezintă numai 4/9 × 51/100 = 17/75 din numărul total de alegători și totuși, ei învinge.

După aceste considerații introductive să trecem la rezolvarea problemei.

Împărțim toți alegătorii în 3 grupe de cîte 4 milioane, astfel încît două dintre grupe să fie formate în întregime din adversari ai lui Miraflores (vom numi aceste grupe de tip B, iar celelalte trei de tip A). Fiecare dintre aceste grupe de „rangul întîi" le împărțim din nou în cinci grupe de rangul al doilea, astfel încît din cele cinci grupe care formează o grupă de tip A de rangul întîi trei să fie din A ș.a.m.d. așa cum se vede în tablou.

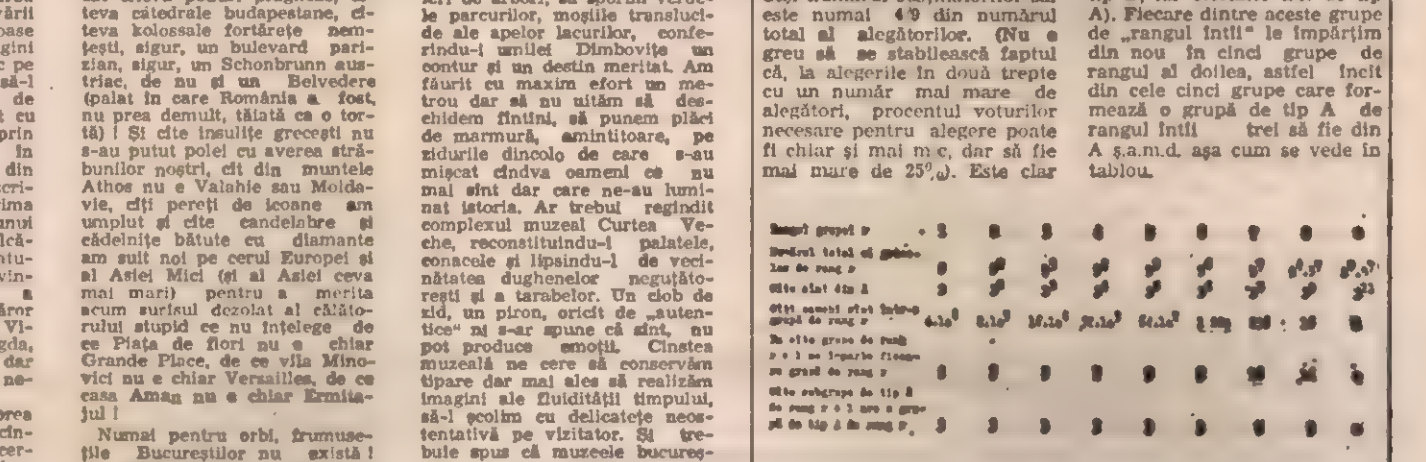

Este clar că, în această împărțire, pentru victoria lui Miraflores e suficient ca pentru el să voteze

$$\frac{3^{11}}{2^8 \cdot 3^7} \cdot \frac{177\,147}{20\,000\,000} < \frac{1}{100}$$

din totalul alegătorilor. Cum armata reprezintă 1% din totalul alegătorilor și ea îl susține pe Miraflores, el poate învinge.

Se poate încerca să se rezolve următoarea problemă mai generală : care este numărul minim de partizani ai lui Miraflores, astfel ca acesta să cîștige „alegerile democratice", dacă numărul total de alegători este N ? Desigur că răspunsul nu depinde numai de mărimea numărului N ci și de modul în care se descompune în factori. Dacă N este prim, atunci alegătorii nu pot fi împărțiți în grupe egale (în afară de cazul banal : N grupe de cîte un singur om) și pentru victorie este necesară majoritatea simplă.

Vă invităm să rezolvați această problemă pentru un N [illegible].

OCTAVIAN ȘTIREANU

Ținut sub obroc

Despre cartea la care ne vom referi în cele ce urmează nu s-a scris în presa noastră, pînă în prezent, nici un rînd. Și aceasta în condițiile în care de la apariția ei a trecut mai bine de un an. Explicația constă în faptul că autorul cărții, tînărul și foarte talentatul Ovidiu Hurduzeu (născut la 12 iunie 1957 în București) a plecat definitiv din țară la numai o zi după primirea exemplarului de semnal. Nu cunoaștem motivele intime ale hotăririi sale, dar sîntem la curent cu demersurile epuizante pe care le-a făcut de-a lungul anilor pentru a-și vedea textele tipărite (sau jucate pe scenă, pentru că este și autorul unor piese de teatru). Cu mare greutate a publicat în SLAST, cu și mai mare greutate a fost inclus în sumarul „volumului colectiv de debut" tipărit de Cartea Românească în 1986 și cu extraordinar de mare greutate urma să i se accepte de către un teatru comedia **Un profesor travestit.** Calvarul trăit de autor se datora nu instituțiilor respective, ci sistemului de restricții impus de fostul Consiliu al Culturii, căruia orice text i se părea subversiv dacă nu era mediocru. Practic, valoarea însăși era considerată subversivă. Se poate presupune, deci, că Ovidiu Hurduzeu a ajuns la exasperare și a evadat din labirint la cel dintîi prilej, fără să se mai răzgîndească în momentul în care și-a văzut publicată, în sfîrșit, prima carte, prin strădania Editurii Albatros. Drept represalii, forurile au emis interdicția de a se mai scrie despre această carte și, ca urmare, ea a fost înmormîntată de vie, așa cum s-a întîmplat de altfel cu atîtea alte scrieri, spre dezastrul — din fericire, întrerupt înainte de a fi înfăptuit — al literaturii române.

Intitulat Culori vii, forme frumoase... — ce ironie subtilă în acest titlu, în care se parodiază solicitudinea scriitorului față de pretenția oficialității ca literatura să fie optimistă ! —, volumul impune pe un reprezentant de prim-plan al literaturii noastre postmoderne. El folosește numeroase procedee textualiste, însă într-un mod dezinvolt, ca și cum le-ar fi învățat odată cu limba maternă. Schimbă cu ușurință, în timpul compunerii textului, persoana întîi cu persoana a treia, înregistrează în condiții de înaltă fidelitate „sonorul" dintr-un restaurant sau de pe stradă, parafrazează fugitiv — doar atît cît să provoace în conștiința cititorilor reverberații afective sau livrești — citate din cărți celebre, reproduce mot-à-mot extrase din asemenea cărți, folosește sintagme din limbaje și limbi dintre cele mai diferite (de la argou la engleză), preia în ingenioase colaje lingvistice titluri de ziare, inscripții de pe frontispiciile unor instituții, instrucțiuni de folosire pentru diverse aparate, alternează relatarea unor secvențe din propria sa biografie cu episoade fantastice. Și toate acestea nu ca un scop în sine, ci ca un mijloc firesc de care se folosește cineva pentru a-și îndeplini cît mai bine menirea de povestitor.

Ovidiu Hurduzeu redescoperă farmecul discret al povestirii, care, după cum se știe, este în proza noastră de azi din ce în ce mai „discret. (Aflați în situația Șeherezadei, mulți prozatori de azi n-ar reuși să-l captiveze pe calif și și-ar pierde capul încă din prima noapte...). Tînărul scriitor (ar fi reprezentat un uimitor caz de precocitate în domeniul prozei, dacă i s-ar fi dat atenția necesară încă de la primele manifestări) creează un fel de superpovestire, care n-a pierdut nimic din cursivitatea povestirii tradiționale. Se știe că numai aparatele de zbor foarte sofisticate ajung să aibă o linie aerodinamică simplă, asemănătoare cu aceea a păsărilor. Așa se întîmplă și cu proza lui Ovidiu Hurduzeu care, deși se bazează pe tehnici narative dintre cele mai complexe, are o curgere simplă și tinerească, de un desăvîrșit bun-gust.

Umorul său este remarcabil. Ovidiu Hurduzeu descrie stilul de viață din societatea socialistă ca un vizitator naiv, raportînd conștiincios ceea ce vede la tiparele oferite de cultură. În **Heidegger vivant?**, de exemplu, el se adresează direct ilustrului filosof german, dovedindu-i cu ajutorul unei benzi de magnetofon pe care a imprimat confesiunea unui primar dintr-un sat românesc că problemele sufletești inventate de dictatură nu sînt cu nimic mai prejos decît cele considerate fundamentale în cultura europeană :

„— Și de toate numa' pe mine mă găsesc vinovat. Că nu s-a făcut planul de porumb boabe la hectar, că a crăpat o vacă umflată cu lucernă, că pe cetățeanul nostru X l-a prins miliția la Caracal vinzînd concentrate furate de la F.N.C. N-ai făcut, n-ai dres, n-ai dus muncă politică, n-ai fost vigilent ! Ești vinovat, de zece mii de ori vinovat ! Pentru tot !

Cred, îmi permiteți să afirm, domnule Heidegger, că ne aflăm în fața unei conștiințe zdrobite de vina universală. Este o evidență ce se impune de la sine. **Quod erat demonstrandum.** Primarul nu este un heideggerian, nu este un sartrian, ci un cetățean cinstit din Mînzălești. Totuși, suferă ca și mine, ca și dumneavoastră, de aceeași culpabilitate angoasantă".

Umorul nu exclude lirismul. Renunțînd la orice recuzită vetustă, acceptînd un decor prozaic din care nu lipsesc blugii aruncați neglijent pe un scaun și pachetele de B.T., Ovidiu Hurduzeu păstrează totuși o abia sesizabilă undă de lirism în ambianța pe care o evocă, o reminiscență a bucuriei de a trăi. Îndeosebi cînd adoptă perspectiva copilului, filonul poematic devine o componentă de bază a prozei sale:

„Clic ! Aprind lanterna. Tiii, ce bătaie lungă și puternică! Parc-ar fi o sabie. O sabie de lumină... Port sabia peste lanul de porumb ; foșnetul frunzelor nu mă mai sperie. Arunc tăișul luminos în turla bisericii. Simt deja pe piele cum scînteiază tabla." **(Pista de skateboard).**

De asemenea, umorul nu exclude tragismul. În schița **Bunicul,** pentru relatarea morții și înmormîntării bunicului se recurge la o ingenioasă interferență cu elemente de **science-fiction** și efectul este tulburător. Descifrînd — ca Fellini în **Casanova** — un balet mecanic în cinematica existenței, prozatorul îl portretizează pe bunicul său ca pe un robot tandru : „Copil fiind, mă așeza pe un scăunel în atelierul lui ; îl urmăream uimit cum repară biciclete, fiare de călcat, televizoare, burghie electrice, lămpi de petrol. Strunjea, freza, lipea cu letconul ,mișcîndu-și rapid și sigur brațele-i mecanice din fibră de sticlă și oțel inoxidabil. Cînd termina, mă lăsa să-i umblu prin sertărașele de la piept unde, printre șuruburi și piulițe, găseam bomboane în poleială argintie, ciocolățele «Pitic» și gumă de mestecat cu gust de ananas". Foarte puternică este și scena înmormîntării bunicului : familia dăruiește sătenilor piesele din care era compus bătrînul (apare aici o nouă interferență, cu mesajul unor ritualuri străvechi și al unor creații folclorice românești consacrate morții). Ce deosebire enormă față de **Bunicul** lui Delavrancea și, în același timp, ce asemănare de fond, datorată unei continuități a tipului de sensibilitate !

Bun cunoscător al prozei americane contemporane de dată recentă (a tradus o mare parte din textele pregătite pentru volumul **Proză americană contemporană. 1975—1985,** dar în ultima clipă a trebuit să se renunțe la contribuția sa pentru că numele îi devenise indezirabil după expatriere), Ovidiu Hurduzeu s-a format în directă emulație cu autori ca John Updike, Woody Allen sau Donald Barthelme. Cum se întîmplă însă cu oamenii foarte talentați, cu o personalitate ireductibilă, contactul cu altă literatură n-a făcut decît să-l ajute să-și pună mai bine în valoare înzestrarea nativă și să exprime mai firesc, fără complexe ceva din spiritul românesc.

ALEX. ȘTEFĂNESCU ■

Măștile de carnaval

Premiera Teatrului Național din Cluj — **Ieșii în carnaval** — a fost prezentată publicului la 1 decembrie 1989. Opțiunea pentru comedia pe care Alecsandri a scris-o pe la 24 de ani poate numai în aparență să surprindă. Teatrul antecesorului lui Caragiale, în măsura în care era dependent de propriul său context politic și cultural, releva și multe alte posibilități de a fi văzut astăzi ca o încercare de prognoză a „șocului viitorului".

Reacția, în epoca premierei absolute, anunța, în termeni aproape identici, primirea furtunoasă a **Nopții** lui Caragiale peste cîteva decenii. Reprezentanții ordinei și disciplinei sociale, cei care s-au simțit atunci vizați ca retardați și provocatori de grave anchiloze social-politice, au insistat pentru interzicerea spectacolului. **Ieșii în carnaval,** scria Alecsandri, „a iritat și mai mult pe unele înalte **ipokimene,** căci ea lovește în acel ce au mare interes a nu să forma la noi o opinie publică, menită a condemna faptele lor". Autorul de teatru, în acea vreme, risca drumul spre mănăstire cînd cuvîntul cenzorului curții se va fi impus. „Bardul de la Mircești", însă, persoană politică și culturală recunoscută, ce avea să joace un rol important în istoria anilor 1848—1859, scapă de „îndemnul" hamletian și va scrie pentru scena românească zeci de piese, cuplete, cîntecele comice, vodeviluri care vor fundamenta edificiul Teatrului Național românesc.

Atent la aceste situări în context și, în special, la valențele moderne ale comicului operei lui Alecsandri, regizorul Victor Ioan Frunză preconizează, pentru debutul său pe scena Naționalului clujean, o structură uimitoare a spectacolului. Aceasta va suporta, de fapt, o versiune scenică a **Ieșilor în carnaval** la care se adaugă mai multe „cîntecele comice" precum „Sandu Napoilă, ultraretrogradul", „Ion Păpușarul", „Clevetici, ultrademagogul", „Gură cască" „Kera Nastasia", „Mama Angheluța, doftoroate" și două „Chirițe" (în balon și în voiaj).

Concepută într-o viziune deloc muzeală, punerea în scenă oferă prin cele două părți ale sale relația între **tezã** și **anti-tezã,** între un Alecsandri de feerie comică și pamfletarul po'itic, între omul de teatru așa cum îl „știam" și cel pe care abia îl vom descoperi. În prima parte, tribulațiile amoroase ale Tarsiței și ale lui Leonil, ale lui Alecu, nepotul jitnicerului Vadră ot Nicorești, și ale Marghioliței, fata spătarului Săbiuță, omul ordinei, toate se desfășoară în interioare și exterioare realizate caricaturizat și fantezist în linia umorului și a ironiei. Decorurile pictate splendid, în culori combinate cu talent și imaginație, folosind perspectiva (vezi camera lui Tache Lunătescu) sau tehnica **trompe l'oeil,** obiectele scenice purtînd marca stilistică de acum inconfundabilă a scenografei Adriana Grand, creatoarea valoroasă, inspirată a unei **lumi scenice,** toate trimit spre ideea caricaturizării rădăcinii unui orientalism păgubos care ține în loc o lume deschisă spre înnoire.

A doua parte a montării, concepută în forma cabaretu-

Intrucît stagiunea cinematografică actuală este reprezentată mai ales din reluarea unor pelicule vechi de ani și ani — și întrucît noua rubrică de FILM a revistei noastre rămîne deschisă tematic (chiar și unor probleme ceva mai... teoretice), dar cu referire strictă la domeniul „cinematografiei", îmi permit să deschid această rubrică prin cîteva gînduri strict personale, cu mult mai de actualitate decît în a face o simplă prezentare, inevitabil de rutină, a repertoriului din aceste zile.

Ne grăbim?!

Am rămas surprins mai acum două săptămîni cînd, întîlnindu-mă întîmplător cu un vechi amic și coleg de generație, acesta mi-a spus, cu o seninătate ce m-a... interzis ț, că are, la ora actuală, trei, sau patru subiecte de scenarii de film închinate Revoluției... Cu alte cuvinte, are în cap „o poveste", nu-i așa — și nu doar „un film despre Revoluția asta" (care, de pildă, într-o posibilă variantă de film de montaj, sau filmeseu, sau film strict documentar, nu m-ar fi pus pe gînduri, întrucît este firesc ca astfel de filme să apară acum, cînd terifiantul amestec de moarte, speranță și sînge este încă proaspăt — și sînt convins că, încă de acum, se vor face primele astfel de pelicule într-adevăr de valoare !). Adică, prietenul meu are deja în cap un „subiect", și-a schițat chiar „acțiunea" unui film de ficțiune — despre Revoluție !

...Mărturisesc, mă simt depășit ! ?

A trecut oare, pentru amicul meu, nu neapărat timpul trebuincios, dar măcar acel timp minim — de la superba noastră Revoluție s-au scurs numai două luni ! — necesar unei detașări, unei distanțări, cît de cît, față de un astfel de eveniment, pentru a-l analiza, sau măcar pentru a-i cuprinde și înțelege amploarea și mai ales, viitorul ? ! Dacă el va reuși — sînt primul care-l va felicita, din inimă ; personal însă, ideea mă cutremură. **Nu cumva ne grăbim ? !**

Din stradă, de unde începea între 17—22 decembrie 1989, Revoluția s-a mutat acum în palate și sedii, sau presă — este, firește, o fază intermediară, necesară : explozia umană provocată de curajul disperării, fap-

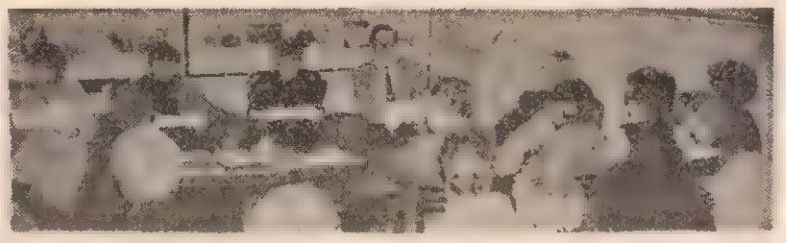

Centenar Karel Capek — Ficțiunea în realitate

Extrem de activă, Casa culturii R. S. Cehoslovace a deschis, la sediul său bucureștean de pe bulevardul Dacia 28, o expoziție dedicată Centenarului nașterii cunoscutului scriitor ceh de literatură S. F. (și nu numai) — Karel Capek. Cel care a introdus în vocabularul curent al valorilor științifice universale, dar și în fondul principal de cuvinte al oricărei limbi, termenul „robot", a fost omagiat, din partea culturii române, de criticii Margareta Bărbuță și Mihai Berechet. Actori ai Teatrului Național au jucat, cu acest prilej, un fragment din cunoscuta piesă „M[illegible]" — o zălbură toare pledoarie antirăzboinică.

Cine dă lovitura?

Primele care s-au dezmeticit după Revoluție, unele chiar în ziua Revoluției, au fost — așa cum e și firesc — ziarele. Iată motivul pentru care presa e la ora actuală o compresă pe fruntea încă fierbinte a Revoluției. Chioșcul de difuzare e mai asaltat decît alimentara. Se face coadă la ziare, la pîinea noastră de hîrtie cea de toate zilele, la zahărul și sarea de hîrtie, la salamul și uleiul de hîrtie, la orezul tipografic, la bananele și portocalele publicistice, la absolut orice bucată de hîrtie alfabetizată, mai ceva ca înainte la tacîmuri de pui.

E drept că și ziarele s-au înmulțit precum ciupercile după ploaie — **Cațavencu, Phönix, Baricada, Observator, Expres, Bună Ziua** întreține verva electorală a clipei, ziare particulare, altele curgînd pe vechea albie cu valuri primenite, le vezi în mîinile oamenilor în tramvaie, pe stradă, în stații, altfel nici n-ai avea de unde să afli despre apariția lor ! Ca să nu mai vorbim de cele care se citesc noaptea la lumînare, sau în schimbul III !

În această ninsoare de hîrtie de după Revoluție, în această explozie publicistică de confetti — efemeride și fluturi de o săptămînă —, în această zăpăceală de gară în care ziarele personale, ziarele marfare, accelerատele și cele express trag la peron, sau fluieră de pornire în larg, după un mers a cărui regulă este „fiecare face ce poate" — circumstanțe în care unele garnituri cu restaurant și vagoane de dormit circulă pe vechile căi ferate, altele o iau de-a dreptul pe arătură —, instituțiile tradiționale de cultură numite teatre, edituri, case de filme, de discuri etc. par mai degrabă niște urși somnoroși abia trezindu-se dintr-o hibernare ademenitoare încă.

Au fost și Bucureștii-n carnaval. Recunoașteți personajele ?

lui politic, provoacă întrarea în registrul dramatic subtextual, al criticii evocînd, prin „cîntecelele comice", o caracteristică esențială a artei teatrului — critica socială și politică. Acum are loc un dialog veritabil cu sala, Săbiuță și Tache, împreună cu subordonații lor aflați în loji, la etaj, reacționînd violent la atacurile scenei.

Rînd pe rînd, actorii care interpretează personajele monoloagelor evoluează muzical și coregrafic într-un cadru care să permită sesizarea de către public a „ipokimenelor" căzute pradă uriașei fandacsli a „revoltaților" care ar putea profita de carnavalul din Iași spre a produce tulburări pe potriva revendicărilor lor. În această a doua parte, muzica de scenă, scrisă cu talent remarcabil de către Călin Apostol, revelă un element de esență al viziunii regizorale : impactul publicului prin emoția provocată de idee. Cînd confuzia aventurilor sentimentale cu obsesiile autorității e acută, strigătul aparent naiv al jitnicerului Vadră („Cine sînteți voi ?") fixează momentul unui posibil proces de conștiință. „Complotul din via" a încetat dar spaima a fost reală și dălătoare de semne ale întrebării pentru Iașii anului 1844.

Bogăția plastică și sonoră a spectacolului regizat de Victor Ioan Frunză, aflat fără îndoială într-un moment important al evoluției sale ca artist, nu poate fi decît evocată de rîndurile de mai sus. La fel ca și investiția de cultură specializată pusă în joc de toți creatorii puneri în scenă. Cîteva interpretări actoricești sînt foarte plăcute. Melania Ursu, în Tarsița și Chirița, dezvoltă cu evidentă participare un joc care suportă diverse posturi scenice, de la înclinația spre frivolitate a Tarsiței (interpretată cu un comic savuros) la pătimașa Chirița, pe partituri muzicale care atrag prin cantabilitate. Actrița concentrează cu umor evident atenția publicului în Chirița, unde monologul său este dialogat cu știința implicării spectatorului. Șătrarul Săbiuță beneficiază de pe urma comicului lui Ion Marian, surprinzător adesea prin modul neașteptat în care își rostește replicile. Actorul joacă tensionat atît spaima cît și desfătarea printr-o implicare totală în rol. Un excelent Sandu Napoilă reușește Miriam Cuibus : coregrafic, gestual și prin vocea lucrată, actrița introduce o notă aparte în spectacol. Personajul său, patetic și ridicol devine o emblemă a lumii politice din epocă.

Surprinzător pentru mine este Marius Bodochi în partea a doua unde interpretează cu aplomb cîteva „cîntecele comice". Actorul evoluează cu dezinvoltură și eleganță de la un personaj la altul. Remarcabil în Clevetici, dezvoltînd un joc complex în Ion Păpușarul, Marius Bodochi susține evident ceea ce regizorul a intenționat pe linia cabaretului politic în această parte a spectacolului. Octavian Lăluț (Jitnicerul Vadră) este sigur pe sine, cu un impact comic decis și, în final, trecînd spre un dramatism conținut. Agresivă, agreabilă, dezinvoltă și cu forță de seducție este Lucia Wanda Toma (Marghiolița, Safta și, ciudat !, mai puțin în Anghelușa). Bucur Stan, în Tache Lunătescu are o pondere însemnată în articularea sistemului de reacții scenă-sală. Actorul interpretează fără ezitări și, în partea a doua, spre deosebire de debutul rolului (într-un comic obișnuit), cu o energie mai bine direcționată. În Leonil, Petre Băcioiu se acomodează fără stridențe cu un personaj caracteristic epocii, dîndu-i sarea și piperul în doze măsurate.

MARIAN POPESCU ■

P.S. — Am scris această cronică la 13 decembrie, anul trecut. Am considerat că, în vederea publicării acum, nu e nevoie de chirurgie critică. Semnificațiile protestatare evidente ale montării clujene n-au scăpat publicului și factorilor de decizie de atunci. Reacția în sală a fost detonantă.

---

tul că ne-am trezit, bruse, LIBERI, dar în pragul dezastrului economic, că în foarte multe privințe trebuie să o luăm total și cu totul altfel de la cap — că mulți dintre noi încă nu știm ce preț are democrația și ce trebuie să facem cu ea, pentru a o păstra și a ne păstra oameni și nu fiare ! — au impus această fază (să nu uităm că ea, strada, a mai folosit drept decor în două momente cruciale, în care România, înainte de a deveni nouă, s-a aflat în pragul unui dezastru național !).

Înțeleg că lucrurile, acum, abia se așază și nu întotdeauna ușor, printre imensa majoritate a oamenilor de bine s-au mai strecurat — fiind păstrați parcă, din motive obscure — și unele canalii. Nu sîntem încă liniștiți !... Și atunci, mă întreb : cum îți poți propune să scrii, astăzi chiar — dacă nu ai și făcut-o cumva ? ! — un scenariu despre Revoluție ? ! Să faci un film despre teroriști, despre gloanțe trase mișcînd, despre lacrimi, despre conversații duse în culise, sau despre anumite presiuni sau amenințări fizice ce se mai fac asupra unor oameni care nu vor altceva decît să spună adevărul ? ! Este posibil acest lucru, și dacă, da, ce-ar ieși ? ! ASTA să fie Revoluția — sau rezultatele ei, ce se vor înfăptui în timp — pentru că nu se poate altfel, pentru că nemernicia, de orice nuanță, nu mai are un suport moral și uman, pe care să se mai poată sprijini ? !... Nu este prea devreme ?

Încerc să fiu mai clar, deși problema la care mă refer mă tulbură profund : desigur că Revoluția își așteaptă filmele, desigur că acest sfînt subiect va sta la baza unor realizări cutremurătoare, avem cîncești de excepție în acest sens. Dar nu reprezintă o gravă greșeală, o hazardată încercare aceea de a vorbi despre numărul de boabe pe care le-a dat un spic de grîu, el, spicul, fiind încă verde, abia încolțit și aproape invizibil ? ! A, e cu totul altceva să scrii despre dictatură, despre anii de dictatură care au dus la Revoluție — acei ani îi cunoaștem, te poți referi la ei în acest caz vei face însă un film în care Revoluția este abia finalul peliculei (chiar și în acele secvențe, cred, fiind nevoie să apelezi la momente de documentar, trase „pe viu" ar fi o impietate, cel puțin citva timp, să folosești actori interpretînd tineri uciși, sau mame plîngînd în cimitire, ba chiar securiști trăgînd de la geamuri : cine ți-ar admite fleșiunea, cînd realitatea este, încă, atît de prezentă ? !). Amicul meu însă, nu : el mi-a spus că are gata unul sau mai multe scenarii despre Revoluție, filmul începînd cu chiar momentul declanșării ei... ! ? Este, oare, posibil ? !

Nu cumva — mă întreb — va introduce în film și viitoarele alegeri, cu întreaga lor semnificație, filmul urmînd a fi prezentat pe ecran chiar înaintea alegerilor în cauză ? !

În sfîrșit, și ca să fiu poate și mai bine înțeles : un alt prieten, fost coleg de facultate, mi-a expus un posibil subiect de film despre Revoluție ; fiind un om mai vorbăreț, îmi permit să-l prezint pe scurt, nu de alta dar a nu avea surpriza să apară altcineva drept autor „original" : doi „decreței", datorită unui concurs de împrejurări, ajung, în zilele Revoluției în tabere opuse : primul, aflat în stradă și manifestînd, va fi împușcat mișelește, de la un geam ascuns, de către exact fratele său. Asta e tot !... Așa, da : pentru că filmul presupune o profundă analiză a acelor împrejurări, sau caractere, care au putut duce la o astfel de situație limită ! Schema este simplă, desigur ; desigur însă că și multe, foarte multe filme de valoare, nu au avut la bază altceva decît o foarte simplă schemă... un fleac.

La ora actuală Revoluția reprezintă aerul pe care fiecare dintre noi îl respiră, într-o firească supraviețuire și nu știm încă ce fel de miros are aerul ăsta ; nu este oare prea devreme să cred că, abia descifrînd mirosul ăsta — să ne grăbim a-l pompa, altora, în gură ? !

HORIA PĂTRAȘCU ■

Poezia lui Boris Pasternak

Există mulți scriitori care și-au conceput opera ca o negare directă și violentă a unui sistem, poezia devenind într-un asemenea context un adevărat strigăt de revoltă, impregnat în scriitură. Dar nu puține sînt cazurile cînd poezia este supusă unei rigori apollinice, pe prim plan ieșind duioșia, melancolia, sentimentul de trăire cosmică, proiectarea stărilor afective asupra naturii.

Cine citește versurile lui Boris Pasternak (n. 10. 2. 1890, Moscova, m. 30.V.1960, Peredelkino lîngă Moscova) nu are sentimentul că scriitorul rus ar fi fost un rezistent, mai ales că nu au lipsit nici unele semne de înțelegere a „lumii noi", ce părea să se nască în diferitele etape ale revoluției ruse și sovietice.

Autorul ciclului de versuri Sora mea, viața (1922) provenea dintr-un mediu familial intelectual. Tatăl era pictor iar mama pianistă. Scriitorul și-a început studiile la facultatea de istorie și filologie din Moscova (1909), continuate prin aprofundarea filozofiei neokantiene la Marburg (1912) sub îndrumarea lui Cohen și terminate tot la Moscova (1913).

În acea vreme, poezia rusă pendula între futurism și simbolism, concepută în cele mai diverse maniere. În acest context au apărut anumite poezii ale sale în volumul Lirica (1913), patronat de un grup futurist moderat (Centrifuga).

Boris Pasternak frecventa cercuri literare diferite. În acestea se găseau scriitori cu formații literare și politice diferite ca Boris Mandelstam, Marina Tvetaeva, Vladimir Maiakovski, Serghei Esenin, Hlebnikov, la care se adaugă numeroși pictori și muzicieni de avangardă. Circulația artiștilor între Leningrad, Moscova, Paris, orașele germane și italiene era frecventă. De aceea scriitorii și artiștii ruși se simțeau mereu în Europa. Boris Pasternak era profund familiarizat cu literatura engleză și germană. El a făcut traduceri din Shakespeare, Goethe, Petőfi, Kleist, poeții georgieni etc.

Relațiile dintre scriitor și sistemul socialist inaugurat au înregistrat situații diferite. Boris Pasternak a realizat poemul Anul 1905, publicat în 1927, publicat cu prilejul celei de-a zecea revoluții din octombrie. Cînd a avut loc întemeierea Uniunii scriitorilor sovietici (1934), Pasternak fusese prezentat delegaților de către Buharin drept cel mai mare scriitor al epocii. În 1935, scriitorul a participat la Congresul internațional pentru apărarea culturii. În anul următor a avut încă o participare publică la viața literară, după care a urmat o lungă tăcere. Abia în 1956, Boris Pasternak a izbutit să-și pregătească o amplă ediție a poeziilor sale, însoțită de o „schiță autobiografică". Publicarea romanului Doctor Jivago în italiană (1957), interzis în U.R.S.S., urmată de alte tălmăciri, a prilejuit acordarea premiului Nobel (1958) pentru această operă. Stimulat de Scriabin pentru studiul muzicii, de Cohen pentru aprofundarea filozofiei, Pasternak scria o poezie melodică, sentimentală, infuzată de un discret romantism.

Rezistența poetului nu vine astfel din sfera politicului, ci din retragerea în lirismul pur, afectiv și muzical. Leitmotivul poeziei lui Boris Pasternak este timpul, asociat cu viața ca experiență trăită, relația dintre conștiință și coșmar.

Nu știm în ce măsură conștiința scriitorului era scindată. Elocvent mi se pare faptul că el cunoaște bine drama scriitorilor intrați în conflict cu sistemul, fie și numai pe planul internaționalității, ca și actele de autopedepsire pentru tăcere, eroare, culpabilitate directă, colaborare. Rușinea trăirii într-o lume totalitară este asociată cu epilogul tragic al vieții unor scriitori. Maiakovski s-a sinucis din mîndrie, Esenin s-a spînzurat din disperare, Marina Tvetaeva și-a pus streangul din spaima de compromis și confuzie, Fadeev s-a împușcat din saturație de vieușug etc. etc. Intervenția directă a lui Pasternak la Stalin pentru salvarea vieții lui Mandelstam a parcurs și ea unele episoade jenante.

Revenind la poezie*, se cuvine să arătăm că scriitorul rus nu căuta originalitatea ostentativă, nici transparența texturală integrală. Și dacă muzica lui Chopin și Wagner i se părea mare, aceasta se datora transparenței opace, spre care năzuia și în lirica sa.

Creatorul devine în acest context paradoxal un mare anonim cu relief specific, o zonă capabilă să emane prin scriitura sa complexe — efluvii de conștiință. De altfel universul poeziei cultivate de scriitorul rus se situează între reverie și starea de veghe. Într-o lume a anotimpurilor, iarna devine ea însăși un anotimp al poeziei, iar erosul se configurează ca o imensă forță de propulsare a vieții.

Dar așa cum am precizat, Boris Pasternak simte gloria ca o povară, trăirea într-o ipostază marcată de estompare părîndu-i-se cea mai firească pentru un om de litere. Versurile emblematice ale scriitorului sînt elocvente în acest sens. Enunțuri de genul Nu e frumos să fii celebru sau Trăiește fără impostură pun în lumină o mare conștiință a secolului nostru.

* Boris Pasternak, **Lirice**, Ed. „Univers", 1989 (tălmăciri și prefață de Marin Sorescu)

ROMUL MUNTEANU ■

Ce fac edițiile acum, la ce filme se lucrează cum, ce discuri sînt în lucru, la premiera căror piese vom asista peste două săptămîni, încă nu știm. Ceea ce intuim, însă, e faptul că toate aceste instituții vor trebui să improvizeze cît de repede cu putință modalități și ritmuri de lucru cu totul noi, astfel încît o melodie de succes într-un spectacol să poată fi cumpărată ca disc în următoarele zile, o carte scrisă acum în fierbințeala străzii să fie în mîna cumpărătorilor peste o lună, un fapt tulburător de viață din derularea cotidiană a istoriei sub ochii noștri să devină imediat spectacol de artă, exact cum desenele lui Mihai Stănescu lipite pe zidurile Revoluției și pe asile redacțiilor au transformat Dallesul vernisajului unei expoziții în stadion olimpic iar punctele în care se difuzează albumul său — în centre de îmbarcare spre Lună.

Acum dă lovitura cine are inițiativă, idei, rapiditate în gîndire și mai ales în acțiune. Dorim și instituțiilor noastre culturale reprezentative comitete de inițiativă cît mai întreprinzătoare și, de acolo de unde s-a mișcat ceva, așteptăm și noi un semn ! (L. Z.).

„Terra II" la Ion Creangă

Teatrul „Ion Creangă" ne semnalează ieșirea unei noi premiere în lumea zgomotoasă a tinerei generații. E vorba de piesa prolificului dramaturg Tudor Popescu, Terra II, o comedie muzicală S.F., într-o viziune de mare atractivitate realizată de Ileana Cîrstea-Simion, cu muzica lui Vasile Menzel, scenografia ingenioasă a Deliei Ioaniu și colaborarea cosmonautului Dumitru Prunariu, a unor autori S.F. și membri ai astroclubului român — așa cum ne asigură caietul program realizat și el într-o inteligentă formă de prezentare.

— Stimată Ileana Cîrstea-Simion, cum ați reușit să scoateți atît de repede o premieră ?

— Spectacolul acesta a lucrat dinainte. Premiera lui trebuia să aibă loc exact pe 22 Decembrie 1989. În acea zi, însă, am avut — așa cum știm cu toții — o altă premieră, mai importantă. Așa că a noastră a fost amînată.

— Ce modificări ați adus după Revoluție fostei „premiere" ?

— Am pus la loc tot ce ne-a fost tăiat la vizionare.

— Cum vedeți viitorul teatrului dvs. ?

— Ne-am dori ca teatrul nostru să însemne — atît în țară cît și peste hotare — cea mai frumoasă jucărie pentru copii.

— Din punct de vedere administrativ ?

— Dacă școlile care fac educația copiilor sînt subvenționate de stat și teatrul care le face educația estetică acestor copii trebuie să beneficieze de aceeași subvenție ! Astfel încît biletele să nu fie scumpite, să aibă acces la spectacolele noastre toți copiii, ca la o școală a viitorului lor cultural. (L.Z.)

Între două parlamente

În parlamentul stradal din Piața Victoriei se vorbește puțin și se spune mult. Interpelările scrise — așa cum cere regulamentul — sînt de o gravitate ce ar trebui să dea multora de gîndit. Mai ales parlamentarilor profesioniști, ce vorbesc mult și spun puțin. Măi, faceți puțină liniște, să auzim ce spun muncitorii ! **(Eugen Negrea).**

Te-ai născut în Drumul Taberei ?

Cunoașteți, desigur, banculț cu americanul care se născuse pe trotuarul drept al străzii și nu putuse traversa niciodată pe cei sting din cauza circulației extrem de intense a mașinilor. Să nu exagerăm, locuitorii cartierului Drumul Taberei nu sînt chiar în aceeași situație, ba, am putea spune, fără să greșim prea mult, că se află exact la polul opus. Ei nu pot ajunge la gară sau în centru din... lipsă de troleibuze sau autobuze.

Unde sînt troleibuzele 84 și 93 de altădată ? Vechiul regim a desființat aceste linii pentru că treceau prin fața „mamutului" de pe calea Șerban Vodă pe unde urmau să mărșăluiască sute de coloane de demonstranți salutîndu-l pe „marele conducător".

Acum pe cine mai deranjează ? — se întreabă pe bună dreptate, acești locuitori din Drumul Taberei, văzînd că I.T.B.-ul continuă să ignore faptul că un cartier de dimensiunea Timișoarei continuă să rămînă izolat de centru și de gară. **(R.P.M.).**

Către securiști

Trageți, băieți, și-n „Flacăra" ! Dar măcar încă 100 000 de exemplare.

Cooperativa „Zvonul"

În numărul 40 din 20 octombrie 1989 al ziarului **Reform** din Ungaria, a apărut un articol de senzație care demasca intenția dictatorului ceaușescu de a vinde o parte din trupul țării. Este vorba de tratativele duse în urmă cu un deceniu în mare secret între ceaușescu și Janos Kadar. Ele ar fi avut drept scop vinderea teritoriului ce include orașele Timișoara, Arad, Oradea, Cluj, contra unei sume de 8 miliarde de dolari, adică exact cît reprezentau datoriile externe ale României la acea dată. Ceaușescu urmărea, se zice, pe lîngă eliminarea uriașei poveri a datoriei externe și un export de problemă a naționalităților : prelulnd aceste teritorii, Ungaria s-ar fi aflat în fața unei situații greu de rezolvat, populația română pe aceste teritorii fiind majoritară. Tratativele au eșuat căci, văzînd predispoziția șefului de stat maghiar spre acceptarea acestei tranzacții, ceaușescu ar fi mărit prețul la 20 miliarde de dolari, sumă inacceptabilă pentru Kadar, deoarece ea ar fi dus la ruinarea completă a Ungariei. Acest lucru fi urmărea, se mai zice, și ceaușescu, cel care, în ura sa fără margini pentru „țara vecină și prietenă", ar fi fost gata să vîndă și ceva din propria țară, numai „să moară și capra vecinului". Zvonul, pus în circulație în Ungaria, e reluat acum, probabil din dorința de senzațional, și de **Gazeta de Vest** din Oradea sub semnătura lui Alexandru Seres. Nu contestăm că n. ceaușescu era în stare de orice ticăloșie. Dar n-are rost să-l credem mai puternic decît a fost. Oricine înțelege că, dacă încerca „vînzarea", Timișoara începea acum un deceniu. Și apoi, logic, toată țara ! **(Pașcu Balaci).**

Foști deținuți politici

Sfințirea sediului Asociației Foștilor Deținuți Politici din str. Mîntuleasa nr. 10 i-a adunat, între alții, pe cîțiva slujitori ai bisericii de la Mînăstirea Plumbuita : (de la stînga la dreapta) arh. Ioan Iovan (fost deținut politic și Sfînția Sa), arh. Simeon Tatu, arh. diacon Constantin Tulpan. **(Paul Agarici).**

Noi vă stimăm doamnă Doina Cornea !

Tocmai întrucît sînteți o personalitate, este firesc ca despre dumneavoastră să se vorbească și să se scrie în mai multe feluri. La urma urmei, aceasta este chiar un semn al democrației. Respectîndu-vă, noi înțelegem că gesturile dumneavoastră publice au rațiuni și admitem că aveți și dumneavoastră (ca și noi !) dreptul de a greși, mai ales că numai mijloacele folosite de dumneavoastră pot fi discutabile, nu și scopul. Precizarea de mai jos vizează, de aceea, și persoana Dv.

Nu vă mirați !

Unii cititori s-ar putea mira că în revistă există puncte de vedere diferite. În fond, nefiind expresia ideologiei vreunui partid, militînd doar pentru democrație, „Flacăra" promovează și în interiorul său democrația, ferindu-se — pe cît poate — să nu cadă în păcatul dulăului Samson care, vă amintiți desigur, dorea egalitate, dar nu pentru căței.

Tipirigul și bolidul

Zilele trecute, pe la ceasul înserării, o căruță și o mașină se îndreptau spre Urziceni. Pe același drum și în același sens. Din cauza evidentei diferențe de viteză, undeva între Movilița și Coșereni, cele două vehicule s-au ciocnit violent. Șoferul Daciei cu număr de București a mărturisit sincer : „Aveam 80 de km/h și pur și simplu nu am văzut căruța decît în ultimul moment".

La fel de sincer, moș Constantin Oancea se explică : „La căruță nu am nici felinar, nici ochi de pisică. Am însă două lanterne de toată frumusețea. Le lipsesc doar bateriile. Ce vină am eu că nu se găsesc baterii ?" Ba se găsesc, bade. La shop ! **(E.N.).**

Televiziunea liberă din Timișoara nu se vede și la București

Ceea ce se știe poate mai puțin este că, încă de la începutul Revoluției, timișorenii au luptat și pentru libertatea cuvîntului. Între revendicările lor, formulate înainte de 22 decembrie 1989, se afirma și realizarea unui post de televiziune liber la Timișoara. Acest post există, el emite. Condițiile în care s-a lucrat la început sînt inimaginabile : pur și simplu, redacția s-a constituit în niște dependințe. Emisiunea are, încă, loc mult după miezul nopții, adică după ce termină emisiunea posturile din București.

Între atîtea lucruri, importante și mai puțin importante, pe care le vedem pe programul național, poate s-ar putea face „loc" și pentru o jumătate de ceas și televiziunii timișorene pe postul național. Așa în timpul zilei. Căci sînt destui telespectatori din zonă care susțin că și ce se transmite noaptea la Timișoara ar putea să intereseze și Bucureștiul. **(Mihai Tecău)**

Joc

E o concurență acerbă între numărul de ziare care apar (tot mai mare) și cozile la ziare (tot mai lungi). Tînărul nostru colaborator Erdeli Adrian, fotoreporter în formare la „școala Agarici", a surprins, cu ironia proprie școlii sus-amintite, un moment în care această nestăvilită libertate a presei are, în prim plan, un lucăt rămas din vremea cînd nu erau cozi la ziare. Dar rămas, totuși.

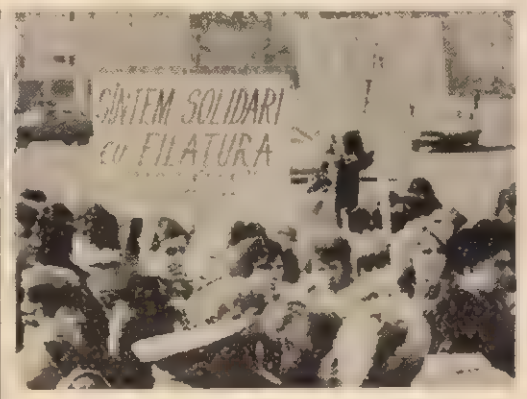

Sindicatele în acțiune

Membrii sindicatelor din întreprinderile „Flamura Roșie" și „B[illegible]", ambele din București, s-au alăturat colegilor lor de la Întreprinderea de fibre artificiale din Suceava pentru a protesta împotriva închiderii abuzive a acesteia din urmă. Ca o consecință — firească ? — a campaniei de presă și televiziune privind efectele poluării, producătorii de fibre artificiale au fost obligați să-și înceteze activitatea în toate secțiile, pe o perioadă îndelungată. Rezultatul ? Reacția în lanț furnizor — beneficiar s-a declanșat aproape instantaneu. **(E. Negrea)**

Veste bună ?

La alimentara din apropierea Televiziunii sîntem informați, cu promptitudinea și corectitudinea specifică perimetrului, că ne-am cam terminat activitatea revoluționară și, în sfîrșit, putem sta liniștiți. Am cîștigat. Nu se specifică ce anume am cîștigat. Constatăm însă că toate magazinele alimentare au adoptat, „în consens", hotărîrea de a pune la dispoziția onor clientelei, rafturi și navete goale. Pentru etalarea și eventual transportul cîștigului. **(E. Negrea).**

Drumuri europene, drumuri naționale

La această răscruce va fi stat și Eminescu înainte de a scrie „Doina".

Semn de la Sfînta cruce !

Buldozerele ceaușiste au distrus printre alte monumente de mare valoare istorică și Biserica Sfînta Vineri din București.

Din fericire, crucea acestui locaș sfînt a fost salvată și ea există, datorită unui mare patriot și credincios, în același timp pe numele său Toma Ioan din Seini Maramureș. Incredibila știre ne-a furnizat-o părintele Emil Hosu din parohia Baia Mare, județul Maramureș, în posesia căruia se află acum Sfînta Cruce.

Domnia sa ne-a relatat, că domnul Ioan Toma, aflat în zilele dezastrului în preajma buldozerelor devastatoare, a reușit să salveze Crucea bisericii, pe care apoi, acoperind-o cu saci de iută, a reușit, trecînd prin momente grele, să o transporte pînă la locul unde se află ea actualmente.

Părintele Emil Hosu este dispus să o restituie oricînd Bucureștiului, dar are rugămintea, ca întoarcerea Sfintei Cruci la București să se facă cu onorurile cuvenite.

Domnia-sa mai pune la dispoziția patrimoniului național opere de o inestimabilă valoare : „Kiriacodromiomul", editat în 1732, „Octoihul Tîrgoviștei" de la 1712, Evanghelia de la București 1742, Apostolul de la Rîmnic de la 1743 și alte obiecte prețioase.

Un om de bine, o inimă de aur.

DAN IOAN VACLA ■

Convingerile inițiale, afirmate chiar la începuturile Revoluției, ale domnilor Ion Iliescu și Petre Roman au fost extrem de clare : „JOS COMUNISMUL ! JOS SECURITATEA !". Așa scrie clar pe pancarta pe care o agita atunci viitorul nostru prim-ministru, alături de viitorul nostru președinte al Consiliului Provizoriu de Unitate Națională. Nimeni nu trebuie să se îndoiască de sinceritatea acestor convingeri, nici măcar cele două personalități politice care așa au ajuns la conducerea țării. (Fotografie : **Cristian Ciubotărescu**).

Soldatul și mareșalul

„În ranița oricărui soldat se află un baston de mareșal" a spus Napoleon. Dar în geanta prietenei soldatului ce s-o fi aflînd ? **(Foto : Mihai Antonescu).**

Iată ce se întîmplă cu „Gazeta de Buftea"

Referitor la articolul „Ce se întîmplă cu «Gazeta de Buftea»?, semnat de poetul fost „parazit social" (cum s-a recomandat) Teclu Mihai — publicat în săptămînalul Flacăra nr. 6, de miercuri 7 februarie 1990 —, privind editarea numărului 2 al „Gazetei de Buftea", redacția ziarului independent „Vlăsia" vă roagă să informați cititorii dumneavoastră următoarele :

1. Începînd cu numărul 3, colectivul redacțional, remaniat la data de 26 ianuarie 1990, al „Gazetei de Buftea" a hotărît să schimbe denumirea publicației în „VLĂSIA".

2. „Gazeta de Buftea" a apărut în ziua de 5 ianuarie 1990, la inițiativa unui colectiv provizoriu din care făcea parte și Teclu Mihai (care a propus acest titlu... original) și a colaborat la editarea primului număr în calitate de simplu membru al colectivului redacțional.

3. Cu ocazia pregătirii numărului al doilea, profitînd de lipsa (timp de 5 zile) a domnului Mihai Cetină — care a asigurat o parte din munca de redactare și întreaga activitate de secretariat de redacție, dar care suferise un accident de circulație —, Teclu M. s-a autointitulat redactor șef, pretinzînd dreptul de proprietar și a hotărît tipărirea unui număr 2 inventat în exclusivitate de el fără acordul colectivului redacțional și fără să solicite colaborarea profesorilor de limbă română și a scriitorilor din localitate.

4. Colegiul redacțional a considerat atitudinea lui Teclu M. ca o încercare de uzurpare a unui drept și a cerut C.F.S.N. local să nu finanțeze acest număr, scris într-o limbă incoerentă și agramată, ci varianta realizată în consens cu hotărîrea majorității redactorilor „număr care a apărut la 2 februarie 1990.

5. Menționăm că Dl. Iosif Lupulescu, membru al Uniunii Scriitorilor și colaborator de onoare al publicației noastre, și-a manifestat dezacordul cu afirmația făcută de Teclu M. că ar fi fost vreodată colegi, iar sindicalistul Mircea Ochea nu a făcut niciodată parte din vreun colegiu de redacție.

Redacția săptămînalului independent de opinie „VLĂSIA" pune la dispoziție, spre analiză, o corectură de pe „numărul suprimat", inventat de Teclu M. și vă mulțumește pentru atenție.

În numele redacției,
MIHAI CETINĂ ■
secretar responsabil de redacție

Punct ochit

● Pe data de 16.02.1990, au avut loc alegeri în conducerea I.C.S.M.-ului Rm. Sărat, jud. Buzău. La aceste alegeri, pe lista candidaților sora mea nu a fost înscrisă, pe motiv că a fost președinta F.S.N. pe întreprindere. Cei ce au organizat și condus această acțiune — Oprea, directorul Direcției comerciale Buzău, și Papuc Aurel, fost director al I.C.S.M. Rm. Sărat, mutat doar cu cîteva zile înainte la Buzău, tot ca director — fiind reclamați de mine și de sora mea, au avut ca deviză și scop al alegerilor : „oricine numai economista Radu Simona nu !". Surpriză însă, oamenii au scris numele surorii mele pe 150 buletine de vot. Dar tot n-a fost aleasă. Consider că lucrurile sînt deosebit de grave și vă rugăm a lua măsuri în consecință. **(Dan Radu, București str. C. Vlădulescu nr. 9, bl. C 29, sc. 1, ap. 11).**

● O propunere mai mult decît îndreptățită. „Cu ani în urmă, prin '82 — ne scrie dl. **Titel Ion Vasile** din București, Calea Rahovei, nr. 390, ap. 12 (tel. 80 27 78) — am avansat propunerea să comandăm un bust care să-l reprezinte pe dr. Stefan Odobleja, părintele ciberneticii, savantul care a pus bazele acestei științe înaintea americanului Wiener. Făcusem aceasta inspirat și de lucrările Congresului al 4-lea al organizației mondiale pentru sisteme și cibernetică de la Amsterdam, cînd unul din academicienii olandezi a spus : «Voi, românii, aveți un om de aur ce merită cu prisosință o statuie de aur». Mulți dintre participanții la adunarea generală a salariaților unității de informatică în care lansasem ideea m-au privit atunci cu destulă răceală și inițiativa mea a rămas moartă. Iată de ce, revin acum cu toată insistența la propunerea făcută. Abia acum, sînt convins, există toate condițiile pentru a o materializa".

Punct lovit

● **C.E.C., Direcția operații bancare**, ca răspuns la scrisoarea lui Ioan Mereuță din Piatra Neamț : În martie 1987, prin depunerea sumei de 41.754 lei, contractul de împrumut încheiat cu unitatea noastră și-a împlinit valabilitatea. În acest context, nu mai există drepturi și obligații între unitate și cetățean. Cît privește sentința civilă nr 668/6 II, 1989, pronunțată în cauză, nu este opozabilă Casei de Economii și Consemnațiuni, iar faptul că obligația de plată pe care o avea față de C.E.C. a fost stinsă prin depunerea sumei cu mențiunea „Apetrei Sava pentru Mereuță Ioan", nu incumbă pentru instituția noastră obligația restituirii sumei.

Coregrafie

Elevii și membrii comitetului de părinți de la Secția Coregrafie a Liceului de artă „G. Enescu ne scriu : „Vă informăm că fostul Liceu de Coregrafie București a fost retrogradat în Secție de Coregrafie și incorporat nejustificat în cadrul Liceului de Artă G. Enescu. Din acel moment ne-am destășurat activitatea în spații neamenajate, neigienice, situație care a dus la o desfășurare anormală a procesului de învățămînt.

Pentru normalizarea și reașezarea Liceului de Coregrafie, rugăm a ni se repartiza spațiul ocupat de Muzeul Colecțiilor de Artă din Calea Victoriei, colț cu Calea Griviței, spațiu în momentul de față eliberat prin reașezarea colecțiilor de artă în clădirile în care au luat ființă. Alături Muzeului Colecțiilor de Artă și depozitelor acestui muzeu din Calea Griviței se află spațiul fostului nostru Liceu de Coregrafie

Puiul de urs

„Cît e de mic, puiul de urs tot simte că peștera nu-i va asigura viața normală și, pînă la urmă, pleacă curajos să descopere lumea mare, variată, frumoasă, chiar dacă ascunde și destule primejdii. Totul pare și este greu la început, dar va avea un îndrumător alături, dintre înaintașii lui, care-i va ajuta să crească mare și puternic. Căci nimeni nu are capacitatea de a trăi fără experiența și ajutorul altora. Dacă ursulețul va rămîne fără ajutoare din partea semenilor săi, va pieri. Sau, poate, va supraviețui, parcurgînd cu greu fiecare etapă a evoluției sale mereu înfricoșat, mereu prost hrănit, mereu în urma celorlalți.

Dacă „îndrumătorul" de pînă acum, mama ursoaică, nu mai e în putere și dacă soarta îi ajută pe ursuleți să-și găsească totuși un ajutor printre oameni, care să-i ducă spre o dezvoltare sănătoasă și rapidă, înseamnă oare că ursulețul se vinde acceptînd acel ajutor ?

Dacă în ținuturile ursulețului se aduc arbori noi, viguroși, împădurind zonele aride, specii noi diversificînd fauna și alte acareturi de-ale codrului, înseamnă oare că ursul trebuie să se simtă frustrat și chiar amenințat de îmbogățirea codrului în care trăiește ?! Va mai rîvni ursul nostru la căprioarele din alți codri ?

Cît se va mai lăsa ursul carpatin păcălit de vulpile roșii ?"

Fabulă de A.C. IANCU ■
economist, București

Stimată doamnă Cici I. Adam

Am citit în revistele Flacăra nr. 3 din 19 ianuarie 1990 și nr. 4 din 26 ianuarie 1990 două articole semnate de Dvs. în care se scrie printre altele despre procedeul de „Translație a clădirilor" care face obiectul unei valoroase invenții a inteligenței naționale.

După cîte îmi amintesc, despre acest procedeu ați mai scris niște articole în presa de dinainte de 22 Decembrie 1989, probabil cu ocazia realizării unor deplasări de clădiri în București și în țară.

Și atunci ca și acum în articolele dv. ați atribuit paternitatea procedeului de „Translația clădirilor" exclusiv domnului doctor ing. Eugeniu Iordăchescu de la Institutul „Proiect București".

Pentru restabilirea adevărului în legătură cu această invenție precizez următoarele :

— procedeul sus-menționat face obiectul a două brevete de invenție, primul datînd din 31 mai 1982 și al doilea datînd din 30 iulie 1987,

— titularul celor două brevete de invenție este Institutul „Proiect București".

— autorii primului brevet au fost : ing. Eugeniu Iordăchescu, ing. Inocențiu Filimon, ing. Zefir Apostol, ing. Gabriela Pop, ing. Corneliu Stănescu, ing. Vasile Popescu și ing. Felix Costinescu.

— autorii celui de-al doilea brevet au fost : Dr. ing. Iordăchescu Eugeniu și ing. Filimon Inocențiu ;

— titlul exact al celor două brevete este „Procedeu și instalație pentru ridicarea și deplasarea construcțiilor" ;

— cel de-al doilea brevet de invenție reprezintă perfecționarea procedeului în vederea diversificării posibilităților de deplasare a clădirilor (deplasări pe plan înclinat, roturi, etc.).

Toți cei menționați ca autori ai invenției lucrau la Institutul „Proiect București" și reprezentau specialitățile care au colaborat la elaborarea integrală a documentației care stă la baza acestor brevete de invenție după cum urmează :

— pentru structuri (consolidarea clădirii, fundații pe parcursul deplasării și pe poziția finală) — ing. Eugeniu Iordăchescu, ing. Zefir Apostol și ing. Gabriela Pop ;

— pentru instalația mecanică de ridicare și deplasare a construcțiilor — ing. Inocențiu Filimon și ing. Corneliu Stănescu ;

— pentru organizare de șantier — ing. Vasile Popescu ;

— pentru calculator — ing. Felix Costinescu.

În baza legislației în vigoare, proiectele pentru deplasarea clădirilor erau comandate la Institutul „Proiect București" și executate la început în colectivele sus-menționate și apoi în colective mai restrînse.

Proiectul instalației mecanice de translație a clădirilor (cuprinzînd ipoteze de lucru, calcule de rezistență, soluțiile tehnice, verificări la standurile de probă) a fost elaborat exclusiv în cadrul Colectivului de Utilaj Tehnologic din Institut sub directa mea îndrumare precum și a regretatului ing. Corneliu Stănescu.

Tot în acest colectiv s-au întocmit toate proiectele tehnologice pentru clădirile care s-au deplasat în București și în țară.

Față de cele relatate mai sus, consider că inexactitățile strecurate în articolele dvs. trebuie să fie corectate pentru restabilirea definitivă a adevărului, acum și în viitor.

Sînt conștient că, în orice caz, nu dvs. de la revista „Flacăra" ați fost cei interesați să falsificați adevărul în legătură cu această problemă și, de asemenea, nici alți ziariști de la alte publicații care, în decursul anilor, pînă la revoluția din 22 Decembrie 1989, au scris cam în același fel cum ați scris și dvs.

Pentru restabilirea adevărului, vă rog să publicați această scrisoare în revista „Flacăra" în paginile rezervate problemelor de urbanism.

Cu mulțumiri,

INOCENȚIU FILIMON ■

N.R. Dintre articolele pe temă invocate în scrisoarea dumneavoastră cele publicate în „Flacăra" înainte de 22 Decembrie 1989 nu aparțin domnei Cici Iordache Adam.

Nu mai scăpăm de huliganii în funcții și în uniforme

Chiar după Revoluție, năravurile, la Valea Călugărească, au rămas aceleași. Luînd, ca de obicei, atitudine împotriva abuzurilor, s-a ajuns ca viața să mi fie pusă în pericol. Luni, 29 ianuarie, ora 14, același Marin care mă mai atacat, cum s-a publicat în „Flacăra" sub titlul „Morile bătrînului hidalgo", pus și acum de același polițai, a sărit asupra mea să mă bată. M-a salvat Popa Cristian. Apoi, la 14,30 în biroul noului primar, ales cu 30 de voturi la o comună cu peste 12 000 de locuitori, și a președintelui F.S.N. comunal, patru polițai (Pandele D., Grecescu, Bobe, numele celui de al patrulea nu-l cunosc), sub privirile celor doi șefi, m-au bruscat m-au lovit, m-au insultat, m-au amenințat, m-au trîntit jos, toate numai fiindcă eu cer legalitate și democrație.

Mi se transmit tot felul de amenințări.

Acești indivizi n-au nimic comun cu democrația și o murdăresc cu faptele lor. Oare pentru asta au murit tinerii în Revoluție ? Viața îmi este în pericol. Rog să faceți publice cele de mai sus, pentru care îmi asum răspunderea. Am rămas același hidalgo.

CONSTANTIN AMARII ■

Pagină realizată de
MIHAI STĂNESCU ■

Cu atît mai mult în democrație, revista FLACĂRA nu ia în considerare scrisorile anonime și nu înțelege să stimuleze atacul la persoană ori delațiunea. Se înțelege că răspunderea opiniilor pe care le publicăm cade în exclusivitate în sarcina semnatarilor acestora. Vă rugăm să nu trimiteți acte originale.

Audiențele se țin zilnic între orele 11—14.

Poșta redacției

Cetățenii care doresc să facă sesizări și propuneri sau să ceară lămuriri se pot adresa la birourile situate în Bd. Lucian Blaga 3, sectorul 1 și str. Principatele Unite 28—30, sector 4. Audiențe — în toate zilele lucrătoare, orele 8,30—12,30 și 16—19 ● Cei care solicită instalarea de stații de radiodifuziune și televiziune sînt rugați să prezinte pînă la 31.03.90 cererile în conformitate cu un model ce va fi pus la dispoziție de M.P.Tc. ● **Duca Ștefan** — Ploiești. Aveți dreptul la alocație începînd cu luna următoare depunerii cererii. ● Atenție la bancnotele americane : ele pot fi falsificate în întregime sau modificîndu-se valoarea. ● A reînceput fabricația unor medicamente antitermice, cardiotonice, hipotensoare, pansamente gastrice, chimioterapie ș.a. Asemenea produse se vor și importa. ● Persoanele care și-au pierdut total sau parțial capacitatea de muncă și urmașii celor care au decedat în timpul Revoluției au dreptul [illegible] dacă pensia, calculată potrivit legii pentru accident în timpul îndeplinirii unei sarcini de stat sau obștești, nu este mai mare : 3 000 lei — gr. I ; 2 500 lei — gr. II ; 1 500 lei — gr. III ; 1 500 lei pentru fiecare urmaș. ● Revista „Replica", Brașov, organizează o expoziție-concurs de fotografii cu tema „Disidență, revoluție, democrație", deschisă la 9 martie tuturor fotografilor amatori și profesioniști din țară. ● Asociația pentru protecția consumatorilor, București, Bd. N. Bălcescu 21, tel. 15 66 92, 13 16 54, își propune să protejeze interesele cetățenilor cu privire la [illegible] produselor de larg consum și servicii de [illegible] și avansează propuneri pentru definitivarea statutului. ● Noul studio de radiotelevizione teritorială Brașov poate fi recepționat pe canalul 34 miercuri și vineri, orele 16,15—17,15 ● Asociația filantropică medical-creștină „Christiana", Buc. str. Sapienței 5, tel. 22 30 69, 16 51 20, cont 1511096 Filiala C.E.C. sector 5, își propune să acorde asistență medicală, spirituală și socială bolnavilor, copiilor orfani, bătrînilor [illegible] ● A apărut primul număr al publicației bilunare [illegible] ● [illegible] între 7 și 15 ani, care doresc să corespondeze cu copii din Franța [illegible] pot [illegible] : A.B. productions a l'attention de mlle Brigitte Marl et Serge Husum, 144 avenue du president Wilson 93210 la plaine, Saint-Denis, France, pentru a fi publicate în „Club Dorothee Magazine". ● Începînd din acest an școlar, gradele didactice se obțin pe baza promovării examenelor, fără limitarea numărului de locuri.

REGHINA VĂRVICI ■

Într-o scrisoare amabilă, ne solicitați, stimate domnule Ion Selaru, să inserăm noi o opinie a dumneavoastre, pe care colegii de la Tineretul liber probabil că n-au avut timp sau spațiu s-o remarce. Apreciați că în presă sînt încă ziariști care cred că mai pot minți opinia publică [illegible] vor reuși, dar ar trebui să înțeleagă că [illegible] După 45 de ani de minciună, pînă și adevărul este greu de crezut". Din articolul pe care l-ați expediat și ziarului menționat și în care replicați afirmațiilor autorului (al cărui nume considerați că nu merită să fie cunoscut) însemnării intitulate „Migdale amare", am reținut doar fragmentele menite, în opinia dumneavoastră să restabilească adevărul, „Referitor la articolul „Migdale amare scrise de

Din nou, mulțumiri lui Victor Rebengiuc

d-l Victor Rebengiuc", apărut în ziarul „Tineretul liber" din 31.01 1990, vreau să-mi exprim totala indignare față de încercarea de discreditare a domnului Victor Rebengiuc, actor care nu are, evident, nevoie de nici o prezentare (...) Stimați domni tineri, dacă ați început cu discreditarea unui mare actor, ați luat-o pe un drum care vă va duce pe dumneavoastră la o discreditare totală. Dacă nu știți (încă) cine a fost și este V. R., nu-i nici o problemă, dar nu vă grăbiți să-l incriminați, sperînd că prietenii [illegible] de la televiziune nu ar mai avea nevoie de hîrtie igienică, hîrtie pe care marele nostru actor a avut curajul să le-o dea încă din primele ceasuri". Credem că esența gîndurilor dumneavoastră a fost redată exact.

În rest, încrederea dumneavoastră în „Flacăra" ne onorează.

Demilitarizarea cluburilor fruntașe a fost vehement contestată de cei vizați pentru că, e limpede, o asemenea decizie lovește în două mari privilegii ale acestor cluburi : influența și banii. Asupra influenței, există un consens că sportul, în general, fotbalul, în special, trebuie să reintre în matca rivalităților strict sportive, fără ingerința cabinetelor de orice fel.

Cînd e vorba de bani, însă, epozanții demilitarizării își dau mîna și devin aliați. Or, problema banilor se împarte și ea la doi — pentru că unii erau (și vor fi) banii sportivilor din secțiile nefotbalistice, și alții erau (și se speră că vor rămîne) banii fotbaliștilor. Pentru ambele categorii, proiectul de Decret emis de Ministerul Sporturilor este pe cît de generos, pe atît de elastic, precizînd că sursele de finanțare ale acestui minister și ale unităților sportive vor fi : alocațiile de la buget (ce se vor acorda de minister în funcție de categoria de performanță a cluburilor) ; beneficiile nete de la pronosport și pronoexpres ; încasări din vînzarea biletelor, programelor, materialelor de propagandă sportivă, drepturi de televiziune, publicitate și altele ; venituri nete ale publicațiilor sportive ; încasări din activități economice (sponsorizare, producție de material sportiv, unități proprii de alimentație ș.a.) ; cote părți din beneficiile unităților economice alocate activităților sociale ; donații și contribuții în bani sau în natură de la persoane fizice și juridice din țară și străinătate ; încasări din închirierea și exploatarea bazelor și materialelor sportive ; cotizații, taxe, licențe, vize etc.

Recitind, punct cu punct, această listă exclusiv de pe poziția interesului fotbaliștilor, vom vedea că n-au nici un motiv să se plîngă, întrucît, la toate capitolele, ei stau și vor sta foarte bine ; iar în privința salariului de bază, acesta poate fi asigurat, cum se spune în Decret, din fondul de retribuire planificat al unităților unde sportivii sînt încadrați. Problema care doare și care trebuie rezolvată este că aceste unități pot fi militare — dacă fotbaliștii de azi vor dori și vor fi pregătiți să devină ofițerii sau subofițerii de mîine, sau civile — dacă fiecare din ei se gîndește serios și de pe-acum la o meserie pe care s-o practice în viitor.

Ca urmare, situația cluburilor militare poate fi decisă în două feluri : pentru secțiile olimpice și, separat, pentru secțiile de fotbal. Avînd în vedere tradiționala lipsă de bani a secțiilor olimpice, precum și interesul unei reprezentări corespunzătoare la J.O., aceste unități sportive pot rămîne „pe lîngă" ministerele respective, care au surse de subvenționare și experiență în întreținerea sportivilor nefotbaliști. (Însuși art. 11 din proiectul de Decret prevede înființarea unor unități sportive pe lîngă întreprinderi, instituții și unități de învățămînt).

Fotbalul, însă, care este terenul atîtor dispute și rivalități oarbe, care este „stat în statul sporturilor", care este vinovat de răsfrîngerea unor mentalități nefaste și asupra altor discipline sportive ar trebui rupt de fosta dependență ministerială. Cum s-a văzut, mijloace de subzistență sînt și vor fi pentru fotbal ; inclusiv șefii acestor cluburi ori asociații fotbalistice pot căpăta lefuri cel puțin egale cu acelea de ofițeri pe care le au în prezent. Revenind de unde am plecat, deci, banii nu pot constitui motiv temeinic pentru opoziția la demilitarizarea cluburilor ; rămîne, nu-i așa, celălalt motiv, mai subtil, dar profund, neinvocat dar real: al speranței că, prin menținerea statutului militarizat al fotbalului se vor menține toate pîrghiile tradiționale de influență și presiune asupra echipelor civile — pîrghii notorii pe care nu le mai enumerăm aici.

Autonomizarea fotbalului în cadrul marilor grupări sportive militare este absolut necesară, ca prim pas spre profesionalizarea acestei discipline sportive.

OCTAVIAN ȘTIREANU ■

„La loc comanda în fotbal?"

„Ole, ole, ole" se-ntoarce pe stadion

Debut în trombă al sezonului fotbalistic, cu trei runde în 8 zile : 21 și 28 februarie — jocuri în „Cupa României", între care se intercalează — la sfîrșitul acestei săptămîni — prima etapă a returului diviziei A.

Astăzi se face încălzirea cu 7 meciuri din „Cupa României" : **Rapid — F.C. Argeș, Strungul Arad — Flacăra Moreni, Metalurgistul Cugir — Sportul studențesc, Unirea Alba Iulia — Corvinul Hunedoara, C.S.M. Borzești — Jiul Petroșani, Dermata Cluj — S.C. Bacău, Electroputere Craiova — Universitatea Cluj.** Învingătoarele în aceste partide vor juca peste o săptămînă optimile de finală, după tragerea la sorți din 23 februarie, în compania celorlalte 9 divizionare A.

Simbătă și duminică, prima etapă a returului : **Universitatea Craiova— — Jiul Petroșani, F.C. Brașov — S.C. Bacău, Dinamo — F.C. Argeș, Flacăra Moreni — Steaua, Universitatea Cluj — F.C. Inter, F.C. Bihor — „Poli" Timișoara, Sportul studențesc — Corvinul Hunedoara** (Farul și Petrolul n-au parteneri).

Coraș se află din nou în balconul „Sportului studențesc"

Debut promițător

Nu e vorba de un debut în fotbal, ci în mentalitate : noua (veches) conducere a clubului Steaua consimte să facă ordine în propria ogradă, începînd, promițător, cu un episod notoriu la vremea lui, deși înconjurat atunci de o tăcere totală. Citățm din recentul comunicat al Clubului „Steaua" : „(...) atribuirea arbitrară, neregulamentară a „Cupei României" ediția 1988 a reprezentat o palmă dureroasă pentru jucătorii, tehnicienii și suporterii echipei noastre. Pentru însănătoșirea morală a sportului românesc, pentru ștergerea din memoria și sufletul tuturor iubitorilor de fotbal a gravei încălcări a eticii și echității sportive, componenții secției de fotbal, întregul personal al clubului solicită public și categoric să se retragă clubului Steaua „Cupa României" ediția 1988, considerînd că acest fapt reprezintă un act de justiție absolut necesar noii societăți românești libere și democratice".

Sîntem convinși că noua (vechea) conducere a clubului Steaua, dornică, după cum se vede, de acte de justiție în domeniul sportului, va continua asemenea inițiative — lămurind, de pildă, în fel de echitabil, cazul Hagi.

Doi pe un loc?

Să ne întrebăm mai din vreme, cît încă nu este prea tîrziu : revenirea lui Belodedici în echipa națională va „clătina" poziția lui Gh. Popescu, atît de convingător cucerită în ultimul joc cu Danemarca ?

După cum rezultă și din această imagine, acești doi valoroși jucători pot fi simultan în teren ; cu schimburi de locuri doar tactice...

Sportul are și trecut

Propunem cu politețe ca, în noianul de griji, frămîntări ori contestații care bîntuie acum prin Ministerul Sporturilor, această instituție să zăbovească asupra ideii (re)înființării unui Muzeu național al sporturilor. Absența oricărei referiri, în proiectul de Decret amintit (art. 10) la necesitatea unui asemenea muzeu o punem în seama unei scuzabile — oricum, de înțeles — neglijențe.

Nu credem că asemenea propunere ar mai avea nevoie de argumente. Doar atît menționăm — că sînt foarte mulți sportivi în țară ale căror locuințe au devenit neîncăpătoare pentru trofeele primite. Așa cum marile biblioteci au fonduri de cărți provenite din donații particulare, menționate ca atare, tot astfel, într-un muzeu al sporturilor pot fi conturate secțioare „Lia Manoliu", „Maricica Puică" ș.a.

● **Bomba anului a fost, cum ați putut afla, înfrîngerea „invincibilului" campion american de box Mike Tyson de către cvasinecunoscutul James „Buster" Douglas, apoi decizia de a amîna... decizia cu 10 zile, pînă după vizionarea casetei video de către oficiali ai celor trei federații „mondiale" care puneau titlul unificat în joc. Impactul a fost cu atît mai mare cu cît numai puțini au putut vedea meciul, în afara celor din sala tokiotă, bineînțeles. Așa cum ați putut constata și dumneavoastră la televiziune, în lume s-au difuzat doar cîteva fotograme, pentru că exclusivitatea transmisiei televizate a avut-o o companie prin cablu, HBO („Home Box Office"), care, vă închipuiți, a transmis meciul doar pentru abonații proprii.** ● **Discuțiile privind valabilitatea ciudatei hotărîri, care încalcă un principiu de bază al sportului, cel al suveranității arbitrului, au fost într-un fel potolite de ziariștii britanici. Ei au găsit în arhive un precedent, anume de la meciul Dempsey—Tunney, din 1927, cînd s-a petrecut exact același lucru : arbitrul de ring a numărat cu „încetinitorul", întrucît Dempsey, cel ce-și trimisese la podea adversarul, nu s-a dus imediat în colțul neutru, și de la KD la încheierea numărătorii pînă la „9" au trecut 18 secunde.** ● **E clar, Douglas este campion, așa cum a declarat și reprezentantul IBF (Federația internațională a boxului), organizație care, culmea confuziei, nu este recunoscută de japonezi, adică exact de cei ce vor judeca acest caz...** ● **După marile probleme pe care le are reprezentativa Columbiei (antrenorul și o serie de jucători sînt amenințați cu moartea de un grup de fanatici, iar echipa națională s-a desființat temporar, campionatul este suspendat din noiembrie, în urma uciderii unui arbitru), o altă calificată la turneul final al campionatului mondial de fotbal din Italia, Costa Rica, se află într-o situație dificilă, de data aceasta chiar din sînul lotului. Mai mulți jucători contestă capacitatea antrenorului Marvin Rodriguez, anunțînd că nu vor face parte din cei 22 vizați pentru „Coppa del Mondo" dacă direcția tehnică nu va fi schimbată. Un important cotidian național a pus gaz peste foc, inserînd opinia că 80 la sută din jucători nu-l mai vor pe Rodriguez, iar acesta a spus că este vorba de numai trei componenți ai lotului nemulțumiți, și că, mai important, are sprijinul total al conducerii federației. Este prevăzută o „masă rotundă" pentru împăcare, a declarat președintele federației.** ● **Sepp Piontek, antrenorul reprezentativei de fotbal a Danemarcei, a dezmințit zvonurile potrivit cărora ar fi primit oferte importante din partea Arabiei Saudite pentru a prelua echipa națională din iunie, cînd intenționează să renunțe la contractul cu federația daneză. Declarație pură de principiu, întrucît este cert, scriu agențiile internaționale, că Piontek a organizat actualul turneu al „vikingilor" în zona Golfului Persic tocmai pentru a „studia" oferte. De fapt, dacă citim mai bine dezmințirea vom vedea că este vorba de altceva : „Sofia m-a sunat din Copenhaga și mi-a citit o știre dintr-un ziar danez în care se scria că voi antrena Arabia Saudită. N-am primit oferte din această țară". O fi primit din Emirate...**

LUCIAN OPREA ■

Toată lumea face sport

● **Turnee de emancipare.** Integrarea șahistelor în competițiile masculine a fost o necesitate dictată de numărul redus de întreceri rezervate femeilor. Deși mai puțin costisitoare (există un decalaj ceva mai mare de 10 ori), concursurile feminine nu prezintă interes pentru organizatori. Apariția unor jucătoare de excepție (Maia Ciburdanidze, Pia Cramling, surorile Polgár) a dus la organizarea competițiilor mixte. Asociația marilor maeștri a invitat și jucătoarele la start în turneele „open" ale G.M.A. De curînd, în Olanda, a avut loc „Integration Tournament" opunînd pe marile maestre P. Cramling, M. Ioseliani și A Alexandria cunoscuților jucători Howell, Piket și Winants. Rezultatele înregistrate au fost : 1. Howell 4 p, 2. Piket 3,5 p, 3—4. Winants, Gramling 3 p, 5. Ioseliani 2,5 p, 6. Alexandria 2 p. Luptînd pentru emanciparea șahistelor campioana lumii a propus Federației internaționale schimbarea condițiilor de joc. A cerut ca viitorul ciclu al CM să fie identic cu cel din confruntarea masculină. Se pune întrebarea dacă FIDE va marginaliza, în continuare, șahul feminin sau va căuta resurse financiare pentru reducerea decalajului existent.

● **Londra.** Cel de-al treilea program TV a prezentat spectaculosul turneu publicitar (sistem „fulger" îmbunătățit — 25 minute de partidă) în care au evoluat Kasparov, Illescas, Speelman și Sofia Polgár (în prima grupă) și Timman, Hjartarson, Adams și Lautier (în cea de-a doua grupă).

● **Într-un simultan** și-a dat întîlnire Gari Kasparov la 15 februarie cu iubitorii „sportului minții" de la Roma cu ocazia festivității de închidere a Festivalului „Zilele șahului".

● **Memorialul „Max Euwe"** s-a încheiat cu victoria jucătorului american Mark Ginsberg, adjudecîndu-și pentru a doua oară (prima dată în anul 1984) trofeul dedicat memoriei fostului campion mondial.

MARGARETA MUREȘAN ■

Un Helsinki al „reîntregirii familiei" europene

Dacă între N.A.T.O. și Tratatul de la Varșovia se poate stabili un paralelism atît în ceea ce privește structura, rolul, trecutul, prezentul, cît și, mai ales, viitorul (am arătat altă dată că ambele pacte militare tind să se transforme în organisme politice, ca o primă fază către desființarea lor totală), nu același lucru se poate spune despre C.E.E. și C.A.E.R. Pe cînd Piața comună, din care în prezent fac parte 12 state, a obținut — în ciuda prohodului care i s-a cîntat, în „lagărul socialist", de la înființarea ei și pînă de curînd — succese spectaculoase, C.A.E.R.-ul a suferit de aceeași anemie ca și fiecare dintre componenții lui luat în parte. Un sumum de economii ineficiente n-avea cum să fie altfel decît tot ineficient.

Potrivit situațiilor diferite în care se găseau cele două organisme economice, și problemele lor de viitor erau diferite. Astfel. Piața comună proiectase, după cum se știe, să realizeze pînă în 1992 integrarea, să facă adică piața (vest)europeană unică. În ceea ce privește C.A.E.R.-ul, el trebuia să găsească mijloacele de supraviețuire. Dar toate proiectele și planurile celor două organizații economice a trebuit să fie revizuite datorită uluitoarelor schimbări care au avut loc în Europa răsăriteană în ultima jumătate de an.

Acum, cînd cortina de fier a fost dată la lada de gunoi a istoriei, cînd zidul Berlinului s-a prăbușit, mai poate oare fi vorba de o „piață europeană unică" formată numai din cele 12 țări membre ale Pieței comune, lăsîndu-se pe dinafară o parte a Europei care însumează (fără U.R.S.S.) 1 124 729 de kilometri pătrați și o populație de 140 de milioane de locuitori ? Trebuie oare prelungită actuala demarcație între bogații și săracii Europei ? Întrebările acestea se justifică cu atît mai mult cu cît schimbările spectaculoase la care m-am referit sînt menite să influențeze pozitiv și situația militară a continentului, să ducă la schimbarea opticii de pînă acum cu privire la raportul de forțe și, ca urmare, să ducă la o importantă dezangajare militară.

Ținînd cont de toate acestea, și concepția cu privire la ținerea unei a doua conferințe Helsinki trebuie revizuită. Se știe că ideea ținerii unei astfel de reuniuni s-a născut din nevoia de a „aduce la zi" problematica europeană, avînd în vedere mutațiile produse într-un deceniu și jumătate. Însă cînd s-a hotărît, în urmă cu un an la Viena, ținerea lui Helsinki II (în 1992, tot în capitala finlandeză), situația în Europa era alta. În momentul de față există premise reale pentru a se pune cu adevărat problema integrării europene. Pe de o parte, de-abia acum capătă valoare unele prevederi din Actul final din 1975, fiindcă de-abia acum o parte din țările Europei pot participa la negocieri ca „state independente și suverane". Pe de altă parte însă, la cel de-al doilea Helsinki sînt de luat hotărîri noi, de reformulat norme, principii, directive, de găsit mijloace, metode și căi noi. Direcția fundamentală a tuturor acestora mi se pare a fi ajutorarea pe toate căile a țărilor din centrul și răsăritul Europei care s-au trezit la viață, pentru ca ele să iasă din situația economică critică în care au fost aduse de regimurile totalitare, să pășească ferm pe calea democrației și să se integreze astfel unei Europe cu adevărat unite. Helsinki II nu poate fi decît un Helsinki al regăsirii, al reîntregirii familiei europene, în scopul construirii casei noastre comune.

ION D. GOIA ■

Întîlnire la Moscova între liderul sovietic Mihail Gorbaciov și cancelarul vest-german Helmut Kohl, în timpul vizitei acestuia din urmă în U.R.S.S. („O zi fericită pentru mine", a declarat, la întoarcerea în patrie, cancelarul)

La ce mai poate fi utilizată o roată de rezervă ? Printre altele, și la transportul de droguri, după cum o demonstrează și fotografia noastră, făcută într-un birou al brigăzii antidrog din Düsseldorf.

Cel mai înalt om din lume, Gabriel Estovro Monjane, din Mozambic, măsurînd 2,65 m și cîntărind 190 kg, a încetat din viață în urma unui accident. El era în vîrstă de 45 de ani.

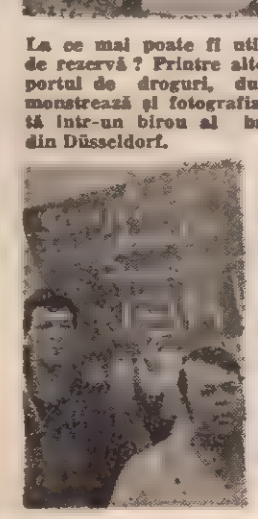

Cîteva sute de cetățeni au manifestat în fața ambasadei U.R.S.S. din Berlin (R.D.G.) în semn de protest față de instalarea unei baze de elicoptere militare sovietice în localitatea Prenzlau în apropiere de capitală

La Cape Town (R.S.A.), a fost eliberat din închisoare, după 27 de ani de detenție, liderul Congresului Național African Nelson Mandela. Fotografia noastră îl înfățișează salutînd mulțimea, în momentul eliberării.

Perestroikiștii întîrziați

Perestroika înseamnă reformarea comunismului, inițiativă care, în funcție de timp și de loc, a avut cauze diferite și mobiluri diferite. A fost o perestroikă avant la lettre, în Iugoslavia și în Cehoslovacia. Iugoslavii au fost primii care s-au revoltat contra stalinismului și au căutat să facă un comunism după rețete proprii. Experiența n-a reușit, deoarece prin metodele lui de mînă forte, prin regimul polițienesc instituit în țară, titoismul nu s-a deosebit prea mult de stalinism (se știe că Tito se întîlnea mereu cu ceaușescu și puneau împreună mapamondul la cale). Economia mixtă, de fapt hibridă, cu unele forme de tip socialist și cu altele de tip occidental, s-a soldat cu un răsunător eșec. În prezent, iugoslavii, rămași în multe privințe în urma altor state din fostul „lagăr socialist", caută să determine ce e de făcut, pe ce cale să apuce. Perestroika avant la lettre din Cehoslovacia s-a încercat sub Dubcek, în timpul „primăverii de la Praga" de acum 22 de ani. Atunci și acolo s-a născut și conceptul de „socialism cu față umană" și au fost fundamentate cerințele și trăsăturile unui astfel de socialism. Tancurile rusești au pus însă capăt încercării, cu urmările știute.

În linii mari, ideile „primăverii de la Praga" au fost reluate, după aproape două decenii, de Mihail Gorbaciov. Începea epoca perestroikăi propriu-zise. Cu rezultate cu totul neconcludente pe plan economic, perestroika gorbaciovistă a însemnat o liberalizare pe plan spiritual precum și în relațiile internaționale ale U.R.S.S. În această ultimă ipostază, perestroika a favorizat mișcările reformiste din țările Europei centrale și răsăritene (fostele țări socialiste), care și-au făcut perestroici proprii, mergînd, toate, mult mai departe decît U.R.S.S.

Dacă perestroika avant la lettre a constituit o încercare de a mai slăbi chingile, de a mai reduce strînsoarea bolșevică, perestroika gorbaciovistă a fost — cel puțin în faza ei de început — o încercare de a salva comunismul, reformîndu-l, „modernizîndu-l", „umanizîndu-l". A fost o mișcare „de sus" inițiată de liderii politici și desfășurată potrivit concepției și voinței acestora. Însă, volens-nolens, perestroika gorbaciovistă a dat oamenilor putința de a se exprima ceva mai liber, de a-și face cunoscute doleanțele. Ca urmare, atît în U.R.S.S., cît și în celelalte țări foste socialiste în care s-a introdus perestroika, popoarele nu s-au mai mulțumit cu ce li se oferea „de sus". Ele au sfîrșit prin a vedea în perestroikă doar o etapă intermediară între comunism și democrație, menită să asigure „lichidarea comunismului pe cale pașnică", fără violență.

În România lucrurile s-au petrecut în chip diferit. Noi n-am avut perestroikă la timpul cuvenit. Multă vreme ne-am uitat cu jind la reformele din țările învecinate, am fi vrut foarte tare ca și la noi unii oameni politici să-și asume riscul, să pună piciorul în prag, să-l dea jos pe ceaușescu și să pornească și în România perestroika. Ba mai mult, ne gîndeam, pentru a realiza cele de mai sus, și la un sprijin din partea Moscovei, care avea în această privință o datorie morală, deoarece comunismul (și, ca urmare, și ceaușismul) de la Armata Roșie ni se trage, el ne-a sosit cocoțat pe tancurile trupelor de ocupație. Dar n-a fost să fie cum ne doream atunci — politicienii noștri stăteau liniștiți în banca lor iar Kremlinul îi acorda (în 1988 !) cizmarului cretin și asasin pentru a doua oară ordinul Lenin.

Misiunea de-a pune capăt domniei monstrului din scorniceștii și-a asumat-o tineretul român, poporul, înfăptuind Revoluția din decembrie 1989 și plătind cel mai greu tribut. „România, sînge — omenirea plînge". Noi, cei rămași în viață, pe mormintele sfinte ale eroilor vom plînge mereu, dar niciodată nu vom putea să răsplătim pe deplin sacrificiul lor, să ne răscumpărăm sentimentul de vină că n-am avut curajul să murim noi ca să trăiască ei. Însă tocmai de aceea avem datoria de conștiință de a veghea cu strășnicie ca Revoluția să nu fie deturnată, ca ea să ducă la înfăptuirea idealurilor pentru care floarea tineretului nostru s-a jertfit. Eroii neamului românesc n-au murit pentru perestroikă, pentru un „comunism cu față umană" ! Pe baricadele revoluției, cu mîinile goale, cu pieptul descoperit, ei și-au dat viața pentru libertate deplină, pentru democrație adevărată, pentru înlăturarea completă și definitivă de pe pămîntul României a oricărei urme de comunism.

Dar, oricît de împotriva firii ar părea, domnii Iliescu, Brucan, Roman și alții ne servesc zilnic hăci mari de perestroikism, cu cuvîntul și cu fapta (căci cu gîndul, ce să mai vorbim !). Nu, domnilor, ați întîrziat, trebuia să vă fi trezit mai de mult, înainte de a se fi îndoliat o întreagă națiune. Să-l fi răsturnat dumneavoastră pe ceaușescu și să ne fi scăpat copiii de la moarte, și de-abia atunci ați fi avut dreptul să ne duceți spre democrație trecînd prin perestroikă. Acum, cînd perestroika este învechită și la ea acasă, cu atît mai mult n-are ce căuta la noi Poporul român și-a cîștigat prin sînge dreptul de a trece direct la o societate liberă și democratică, fără intermediul perestroikăi, și nu va permite nimănui să-l abată de pe acest drum.

ION D. GOIA ■

Fericitul

Oricît de greu este de definit statutul de om fericit, săptămîna trecută i-am simțit concentrația în prezența Maestrului în mijlocul nostru. O viață de urcușuri spre piscurile inaccesibile ale perfecțiunii, de victorii asupra nimicniciei artizanale și cuceriri de suflet ales — iată ce mi-a înfățișat Sergiu Celibidache, primul mare artist român venit acasă, acum. A îmbrățișat cu gest de înțelept întreaga suflare care l-a privit și ascultat în Ateneul Român, devenit, prin televiziune, „parlamentul muzical" al țării.

Uluitoarea cumpănă a unei arte măreț, alcătuită în timp, și a unei gîndiri de patriarh care caută adevărul, se înfățișează într-o trăire ce ne-a marcat pe toți. Nu am mai simțit hotare de vîrstă între cei care l-au mai întîlnit de-a lungul timpului și tinerii de azi. Inima a fost una, înflorind în bucuria unei comuniuni îndelung așteptate, pînă la marginile speranței. Sergiu Celibidache nu a dirijat Filarmonica din München, ci Orchestra ca instrument muzical ideal, capabilă să facă reale visuri și idei numite Brahms, Bruckner, Strauss sau Verdi. Orice ar fi ales Maestrul, pentru această întîlnire, ar fi avut același înțeles. Darul său și al ilustrei [illegible] pe care o conduce trebuia să fie cel al iubirii [illegible], și așa l-am primit cu toții. Ca pe un fapt po[illegible] după un mare examen de viață prin care a trecut [illegible]

[illegible] a se aude din nou, în[illegible] cu armonie stridentă [illegible]; și iubire de [illegible] re ca în anii tinereții sale. Privirea lui s-a întors mereu spre noi. L-am întîlnit-o acum, cu acel licăr inconfundabil de tandrețe paternă. Și m-am gîndit că am pierdut în tristețe mari artiști — George Enescu, Ionel Perlea, Constantin Silvestri... Lui Sergiu Celibidache i-a fost dat să fie, împreună cu noi, fericit.

GRIGORE CONSTANTINESCU ■
Fotografii de ELENA GHERA ■

FLACĂRA

EDITURA
„PRESA LIBERĂ"

Stan Pelteacu
Ion Ciucescu

REDACȚIA :

■ REDACTOR ȘEF : George Arion. **Redactor șef adjunct**, coordonator al publicației „Rebus" : Tudor Octavian. **Redactor șef adjunct** : Octavian Știreanu. **Secretar general de redacție** : Constantin Dumitru.

■ ECONOMIE, ȘTIINȚĂ (2128) : **Răzvan Bărbulescu**, Liviu Timbus, Florin Condurățeanu, Eugen Negrea, Pașcu Balaci, Mircea Borda. SOCIAL : (2600, 2542) : **Oprea Georgescu**, Mihai Stănescu, Roxana Paicu-Manolescu, Liana Tatos, Maria Radu Bogdan, Dorin Gherghinescu, Paul Agarici, CULTURĂ (1700) : **Ion Zubașcu**, Dorin Sălăjan, Elena Ghera. ACTUALITATEA POLITICĂ, internă și internațională (2560) : **Ion D. Gâ[illegible]**, Sorina Man, Margareta Mureșan, Victor Rădulescu.

■ PUBLICIȘTI COMENTATORI : Cicl Iordache-Adam, Dumitru [illegible] Constantinescu, Nicolae Grigore-Mărășanu, Horia Pătrașcu.

■ „REBUS" (2036) : **Alexandru Păsărin**, Adrian Mitu, Alexandru Paler, Elena Grecescu.

■ SECRETARIAT TEHNIC DE REDACȚIE (2123, 2559) : **Adrian Petrescu, Mircea Popp** Angela Ștefănescu, Smaranda Petrea, Sevghin Om[illegible] Pompiliu Dumitrescu, Consta[illegible]a Balaban, Reghina Vâr[illegible]

Adresa redacției și administrației : București, Piața Presei Libere nr. 1 cod 71311.

Telefoane : 17 60 10, 17 60 20 (cu interioarele trecute în paranteze de mai sus) : [illegible]cretariat redactor șef : 2002 ; [illegible]or șef adjunct, coordo[illegible] 1357 ; [illegible]tor [illegible] 2124 ; [illegible]tor general de [illegible] 2143 ; public relation : 2[illegible]

Cititorii din străinătate se pot abona prin ROMPRESFILATELIA, Sectorul export-import presă P.O. Box, 12-201, telex 10876, prsfir București, Calea Griviței nr. 64–66.

TIPARUL : COMBINATUL POLIGRAFIC BUCUREȘTI

24 pagini, 3 lei.

PUBLICITATE

Vă trebuie un loc de muncă?

Direcția de Expediere a Presei, cu sediul în Piața Presei Libere nr. 1, angajează muncitori, absolvenți a 10 clase, cu domiciliul în București. Activitatea acestora va consta în prelucrarea și expedierea presei cotidiene și periodice. O muncă extrem de utilă astăzi, în imediata apropiere a ziariștilor și tipografilor care încearcă să satisfacă o firească sete de informație. Relații suplimentare la Biroul personal — telefon 17 60 10 sau 17 60 20, interior 1229.

Prima editură particulară

Firma particulară EUROTUR, a domnului Puiu Ilie Isvoranu, a reușit să realizeze, deocamdată, o editură care a și scos de sub tipar prima carte aparținînd chiar patronului — volumul de versuri **Poezii din lagăr**. „EUROTUR — 13 — 2000" este în tratative și pentru afirmarea unui post de radio particular. Intențiile de viitor vizează : schimburi comerciale cu firme particulare sau de stat din țară și din străinătate ; organizarea de licitații publice ; o agenție de impresariat comercial ; agenție turistică particulară (inclusiv pentru turism extern) ; proiectare de aparatură electronică.

Cei care doresc să colaboreze, să se asocieze acestei firme, să solicite servicii sau să-și editeze lucrările literare pot folosi telefonul 56.33.55. Scrisorile se primesc pe adresa: Firma „EUROTUR — 13 — 2000" — ROMANIA, Isvoranu Ilie, București, Căsuța poștală 11—13. Donațiile pentru înființarea postului de radio pot fi trimise pe aceeași adresă sau depuse la CEC, în contul 17 848, sector 2 — fil 49/2 — București, pe numele Isvoranu Ilie. Firma acordă atenție oricărei idei. Scrieți-ne !

Revista „22"

„Un soi de comunism fără partid comunist cangrenează corpul tînăr al României posttotalitare"

Din nou deus, nr. 5 al revistei „22" se oferă puternic tentației de a-l reciti și a-l păstra într-o colecție devenită necesară. Pregnanța valorii sale documentare vizează nu doar texte programat antologice (cum ar fi serialul „Puterea celor fără putere" de Václav Havel, sau cel semnat de L. Gozman și A. Etkind — „De la cultul puterii la puterea oamenilor"), ci chiar intervențiile publicistice realizate în redacție. În acest sens, „Revoluția la răscruce" — dialog între „Dialog..." și dl. Silviu Brucan, realizat cu puțin timp înainte ca acesta din urmă să-și dea o semi-demisie, și consemnat de Dan Pavel — merită o atenție cu totul specială.

Cum însă „22" nu este (și nici nu trebuie să fie !) o publicație destinată (doar) studiului în bibliotecă, așteptăm în continuare, cu interes, paginile realizate și cu mijloacele propril gazetăriei. Inflația „foițelor", care au „prins" tiraje de sute de mii de exemplare merită să dea de gîndit chiar „Grupului pentru dialog social". Dacă acesta nu vrea să riște un foarte inteligent monolog în deșert. (C. Dumitra).

În legătură cu abonamentele la publicația noastră, menționăm cu nedumerire că tirajul este limitat.

Se vînd
în Piața
„Presa Liberă":

FLACĂRA

SĂPTĂMÎNAL DE OPINIE, POLITIC, SOCIAL ȘI CULTURAL
● fondat 1911

● Anul I (serie nouă) ● Nr 9 ● joi 1 martie ● 1990 ●

Fotografie de ELENA GHERA

LUNETA

Intrată deja în istoria dizidenței acti ve și nezgomotoase, revista tipografilor intră de azi în legalitate (apariție lunară, 8 pagini) fiind îmbrățișată, la propriu și la figurat, de „Flacăra" (pag. 13- 20). Prin „Luneta", o primă privire asupra locului nostru comun de muncă, Combinatul poli grafic București, fost Combinatul poligrafic „Casa Scînteii", fost Combinatul poligrafic „I. V. Stalin".

FIR DE MĂRȚIȘOR

descintec de rouă-ngemănat în două ; descintec șoptit și răstălmăcit în alb-roșu de mătase, cu franjuri pletoase ; descintec de busuioc ce ne-nmugurește și ne înverzește gîndul tainic gînd, către toți cei duși în albă ninsoare la apus de soare ; fir de Mărțișor tămăduitor, aninat de-un dor ; mugur — Mărțișor mare vestitor.

MARIA BOGDAN RADU ■

Civism și adevăr

Deci, o presă călăuzită de spiritul civic, nu o mass-media destabilizatoare. Corect. Domnul profesor Mânzatu ne-a oferit o mostră din a doua categorie în ședința Biroului Executiv al C.P.U.N. de luna trecută ; respectiv a protestat vehement împotriva unui articol din România liberă *în care Tia Șerbănescu aprecia că în Consiliul Provizoriu raportul de forțe este net în favoarea Frontului și fiindcă din rîndul celorlalte partide, pînă la ora aceea, nu izbutiseră să se impună decît două personalități. Numele domnului profesor era ignorat. De virulența domnului Mânzatu s-au contaminat și alți membri ai Biroului, președintele reuniunii însuși care a calificat asemenea intervenții gazetărești ca inadmisibile (sau iresponsabile, n-am reținut exact).*

A doua zi, am căutat un model din prima categorie. L-am găsit într-un chenar, pe prima pagină a ziarului Adevărul. *Directorul gazetei semna un comentariu despre debarcarea în Capitală a minerilor din Valea Jiului.* Exemplară. Ortacii dovediseră că pot fi deopotrivă parlamentari și mineri. *În consecință, editorialistul propunea, în încheiere, ca parlamentarii reali să lucreze în mină măcar o zi, o duminică.*

Mi s-a oferit prilejul să urmăresc caseta înregistrată în noaptea zilei de 19 februarie. Mineri n-am văzut. Minerii erau în piață, o masă scînteietoare de purtători ai luminilor care reacționa aidoma reprezentanților din Palat. Aprobator, cînd erau asmuțiți împotriva unor grupuri sociale : preoți, studenți, muncitori ai Capitalei ; zgomotoși, cînd prin aplauze zeflemitoare, golănești, era blocat cuvîntul unei personalități politice cu un trecut ireproșabil de suferință și muncă ; vehemenți, cînd invitații partidelor politice erau supuși tirului de întrebări împrumutate din arsenalul dictaturii proletariatului. Manipulatorii pieței nu erau nici exemplari, nici parlamentari. *Ci un alt soi de teroriști. Au confiscat două garnituri de tren, după ce au amenințat că vor distruge gara și vor răsturna vagoanele ; ne-au avertizat pe noi, locuitorii Capitalei, că vor reveni ori de cîte ori nu vom fi cuminți. Și m-am întrebat de n-ar fi mai util, dacă tot ne-am propus să construim o Românie pentru toți, fiecare la locul lui, o astfel de țară decît aceea în care parlamentarii erau mînați la canal și artiștii în fabrici, în vreme ce statul era condus de cizmari și de șoferi, ca parlamentarii și minerii să se întîlnească într-un alt loc, într-o bibliotecă de pildă.*

M-am întors la articolul Tiei Șerbănescu. Publicista radiografia raportul de forțe din Consiliul Provizoriu la un moment dat, după primele două plenare. O făcea cu mijloacele presei scrise, într-un articol confesiv. Nu altceva relatase televiziunea cu mijloacele video, fără comentarii, este adevărat, dar ce era de înțeles am înțeles cu toții și nu numai noi, ci și parlamentarii înșiși care avînd oglinda în față, oricît de neplăcută, sau tocmai de aceea, au izbutit ulterior să-și reorienteze intervențiile și să-și autodisciplineze reacțiile. Fiindcă adevărul, chiar dacă ne supără, are un rol corectiv, implicit stabilizator. Neadevărul, singur, oricum s-ar numi spiritul care-l călăuzește, dimpotrivă : destabilizează, inspiră teamă, provoacă suspiciune, tensiune și confuzie.

NICOLAE CRISTACHE ■

■ **„UN ROMAN LA PARIS".** Reluînd acest titlu din presa franceză, mult mai generoasă în a prezenta evenimentul, semnalăm că marțea trecută s-a încheiat vizita oficială de patru zile pe care prim-ministrul României, Petre Roman a efectuat-o în Franța. Rezultatele concrete ale vizitei au făcut obiectul unei informări în Biroul Executiv al C.P.U.N. De larg interes cetățenesc este perspectiva relansării industriei automobilistice românești prin implicarea mai largă și efectivă a firmelor care au croit această industrie la noi în țară, „Renault" și „Citroen". De natură politică este observația că, după prezența necesară la reuniunea din ianuarie a C.A.E.R. de la Sofia, prima vizită oficială a prim-ministrului român a fost, deci, în Franța : deocamdată, după sudul protocolar al Sofiei a urmat vestul opțional al Parisului.

■ **„DEMOCRAȚIA TRECE PRIN BISERICĂ".** După șase ani de exil, preotul Gheorghe Calciu Dumitreasa a revenit în țară pentru a aduce ajutoare din partea Bisericii Ortodoxe din S.U.A. „Vrem să dăm un ajutor nu pe o perioadă scurtă, ci pe un timp mai îndelungat, de ani de zile. Acest ajutor să fie ca un fel de schimb în demnitate națională". „Revenind cu ajutoare, scopul acestora este absolut caritabil. Nu există nici un substrat sau influență", a mai precizat părintele Calciu.

În ianuarie, la convenția națională a posturilor radio-tv din S.U.A. președintele Bush se adresase la un moment dat preotului român : „Știu că sînteți bucuros să vă aflați aici, dar știu, de asemenea, că sperați să vă întoarceți în țara natală". Preotul Calciu a revenit, declarînd, între altele : „Pentru mine, democrația în primul rînd, trece prin biserică, pentru că biserica este singura care pred.că și aplică în mod egal aceeași considerație fiecărui om. Noi nu facem nici o deosebire între cei de sus și cei de jos. În măsura în care fiecare respectă pe semenul său și pe Dumnezeu și luptă pentru patria sa, noi îl tratăm în mod egal. Asta înseamnă o democrație adevărată, o democrație creștină. Înainte de orice, biserica este aceea care este democrată".

■ **IMUNITATE.** Fixîndu-și, prin regulament, reuniunile numai în zile de vineri, de două ori pe lună, membrii C.P.U.N. au șansa de a transforma această coincidență într-un indemn la sobrietate, cel puțin, pe care amintirea zilei de vineri, 22 decembrie le-ar fi putut-o insufla de la sine. Parlamentarii noștri se dovedesc, însă, imuni la astfel de sentimentalisme, dezbaterile lor de vineri fiind cu atît mai puțin cenzurate de semnificație morală a zile. Încă de la început le au fost divergente, din rese de partid sau pur personale. „Abia după 35 de nute s-a putut intra în ordinea de zi, și asta din cauza nenumăratelor solicitări izvorîte din interese partizane sau din neînțelegerea regulamentului de funcționare a C.P.U.N., votat în ședința trecută a acestuia !", se arată într-un comunicat preliminar al „Rompres". Ordinea de zi a fost : unele concluzii asupra evenimentelor petrecute în Capitală în 18 februarie ; Decret-lege pentru ocrotirea organelor de stat, a instituțiilor publice, a sediilor partidelor și formațiunilor politice, a liniștii cetățenilor și ordinii de drept ; situația actuală din economie și măsurile preconizate pentru următoarele trei luni ; informarea Ministerului Agriculturii și Industriei Alimentare cu privire la măsurile stabilite pentru stimularea țăranimii și la stadiul pregătirii campaniei de primăvară.

O. ȘTIRE ■

CURIER POLITIC

Curajul de a spune Nu

ÎN OCTOMBRIE

Pe la începutul lui octombrie 1989 adunarea de dare de seamă și alegeri a organizației de bază PCR nr. 8 din IACM Sălaj și-a înscris pe ordinea de zi următoarele puncte : 1. adeziunea față de realegerea lui Nicolae Ceaușescu în funcția de secretar general al partidului, 2. raportul BOB, 3. trecerea la discuții. „Bineînțeles că la discuții n-a vrut să se înscrie nimeni. Au fost înscriși din oficiu, eu fiind al 8-lea și ultimul, îmi mărturisește Balabași Istvan, subinginer constructor la Fabrica de prefabricate panouri mari din Crișeni. Gîndurile mele numai la ședință nu erau. Acasă 3 copii mergeau la școală, mai bine-zis la practică agricolă cu pîine și silvoiță (dulceață de casă). Altceva nu aveam ce să pun cu ei, pentru că în alimentare era pustiu.

— Și ce-ați spus în cuvîntul dumneavoastră ?

— Iritat de faptul că am fost înscris la discuții fără voia mea, m-am ridicat și am spus că nu vreau ca Nicolae Ceaușescu să fie reales în funcția de secretar general al partidului. Cei din sală, dar mai ales cei din prezidiu au rămas trăsniți.

— Nu v-au cerut să vă motivați spusele ?

— Ba da. Răspicat, am afirmat că Ceaușescu se slujește de practici staliniste, că a înfometat poporul, practic și pe mine și pe copiii mei, că luptă să fie îndumnezeit atît el, cît și soția sa și cînd nu m-au mai lăsat să vorbesc — vroiam să spun tot ce aveam pe suflet — am pus pe masă carnetul de partid. Atunci nu mi l-a luat nimeni. Ședința s-a terminat repede.

— Și pe urmă ?

— A doua zi a venit la mine la serviciu maiorul Țiclea de la securitate și mi-a spus să mă pregătesc cu haine și mîncare pentru cel puțin 3 zile. Am fost dus la inspectoratul lor și au început anchetele. Cumplite. Cînd celui care mă ancheta, colonelului Butiri, l-am spus că luăm salariul pe jumătate, că planul s-a dublat iar materiile prime s-au redus și că din aceste cauze dăm produse care sînt rebutate și refuzate mi s-a replicat tăios că aceste lucruri nu mă privesc pe mine. Deci nu mă privesc pe mine, pe cel ce fabric, atunci pe cine ?

— Mai departe.

— În sfîrșit, văzînd că nu pot scoate de la mine ceea ce vroiau ei (legături cu agenturi străine, sabotaj etc.) mi-au dat drumul amenințîndu-mă nervos că pentru fapta mea voi fi condamnat de tribunalul militar din Cluj între 15 și 25 de ani de temniță. Să stau pe acasă. Apoi a urmat strîngerea de declarații de la oamenii de mai bună sau mai rea credință cum că aș fi instigator, cum că aș avea legă cu cercuri reacționare din garia și cîte altele nu mi s pus spre intimidare în circ. Însă nimic nu s-a putut dovedi. Vedeam că sînt urmărit zilnic la serviciu, pe stradă, acasă, de diferiți indivizi. Cînd, totuși, ne întîlneam față în față mă întrebau dulceag, ce mai faceți ?, știți, ne-am întîlnit din întîmplare etc. Asta a durat pînă de curînd.

VIOREL VARGA ■

RECAPITULĂRI NECESARE

„TREPTAT"

În afara reziduurilor intelectuale inerente oricărei polemici, confruntarea publicistică dintre Silviu Brucan și Octavian Paler a cristalizat, în cele din urmă, o dilemă de interes mult mai larg decît, probabil, și-au imaginat cei doi : o dilemă ce gravitează în jurul cuvîntului „treptat".

Încrucișîndu-și cu eleganță floretele stilistice, pe care și le-au depus apoi la rastel — fiecare declarînd că va tăcea și se va întoarce la cărțile sale, promisiune, din fericire sau nu, neonorată de nici una din părți — cei doi corifei ai verbului și ideii au rămas, firește, prizonierii propriilor convingeri. Cît de diferite sînt aceste convingeri rezultă din opiniile lor separate — formulate, deci, nu în replici directe — despre cel puțin două probleme de interes național, și anume : 1) prioritățile momentului și 2) economia de piață. Iată aceste opinii, publicate în gazete diferite dar în aceeași dată — 16 februarie 1990 —, sperăm, fără a ști una de existența celeilalte :

1) prioritățile momentului.

Silviu Brucan : **„Deocamdată noi socotim că problema principală în România nu este reforma ci haosul. Dar haosul nu poate fi reformat. Mai întîi și-ntîi trebuie pusă ordine. Trebuie să știm care-i realitatea. Știți foarte bine că Ceaușescu spunea că are 60 milioane tone cereale și noi am găsit mai puțin de 17. Acum noi trebuie să cumpărăm în occident cereale, ca să facem față situației. Și această mare minciună se găsește în toate sectoarele economice. Peste tot e o minciună. Nu vă puteți imagina ! Și atunci, principalul lucru, deocamdată, este să vedem care este situația reală. Numai după aceea putem trece la reforme".**

Octavian Paler : **„Prima problemă pe care ne-o punem, așadar, este de ordin moral și civic. Cum să ne reprimăm impresia că în aceste opt săptămîni am devenit martorii unui straniu recul ? că, în loc să fim mai aproape decît alții de o democrație adevărată, cum eram în decembrie, rămînem în urma lor ? că, în loc să reintrăm, purificați de coșmarul totalitar, în Europa, dibuim undeva între o perestroikă autohtonă și teorii vagi și că, astfel, e, treptat, golit de sens, sau riscă să fie golit de sens, de strălucire și de consecințe istorice miracolul revoluției românești".**

2) economie de piață.

Silviu Brucan : **„Aici sînt cîteva principii călăuzitoare care ghidează strategia noastră economică : unul este descentralizarea, atît a deciziei economice, pînă la întreprindere, care trebuie să devină autonomă, cît și administrativă. Al doilea principiu major este introducerea treptată a legilor pieții în economia românească. De ce subliniez cuvîntul treptată ? Pentru că m-am uitat în jur la Iugoslavia, Cehoslovacia, Ungaria, Polonia, care au introdus foarte rapid forțele pieții în economie, care sînt confruntate cu niște fenomene economice foarte grave, foarte serioase. Problema asta nu se poate rezolva cu ajutor străin. De altfel, occidentul, care a împins și împinge toate aceste țări să adopte, să introducă legile pieții cît mai repede, condiționează ajutorul lor economic de introducerea rapidă a forțelor pieții în economie. Țările occidentale, toate, fără excepție, păstrează mijloace pentru a controla procesele economice. (...) Și numai pe noi ne sfătuiesc : introduceți repede legile pieții. De ce ? De ce să facem noi treaba asta, cînd ei n-o fac, iar unii au căzut în capcana asta și nu mai știu cum să se descurce. Inflația atinge proporții considerabile în aceste țări. Deci ne propunem introducerea treptată a legilor pieții. De ce ? Pentru că legile pieții au un efect dublu : constituie cel mai puternic stimulent și regulator al producției, iar asta a lipsit în economia țărilor din est. Pe de altă parte, are tendințe anarhice, ce duc la șomaj și recesiune".**

Octavian Paler : **„Treptat, în cronica înnoirilor am ajuns să fim din nou situați în urma Ungariei, a Poloniei, a Cehoslovaciei, a Republicii Democrate Germane, care se îndreaptă cu pași repezi spre o economie de piață și spre o democrație purificată de sechelele sistemului comunist. Partidul comunist e considerat, la noi, o realitate a trecutului, ireversibilă, dar structurile vechiului regim, în loc să fie distruse, sînt doar retușate și pe alocuri chiar consolidate. Economia de piață a devenit, se pare, o sperietoare manipulată pentru descurajarea elanului revoluționar și pentru scoaterea muncitorilor la contrademonstrații".**

Corelînd aceste opinii, este limpede că polemica dintre Silviu Brucan și Octavian Paler se contopește într-o dilemă întreagă la care fiecare din cei doi a contribuit cu cîte o „jumătate" : ori ne menținem și în plan economic elanul revoluției, astfel încît România să se situeze în continuare „înaintea tuturor celorlalte țări din est în procesul recuceririi libertății" (cum spune Paler), asumîndu-ne riscurile dificultăților pe care le cunosc aceste țări (și care sînt invocate de Brucan) ; ori să cenzurăm îndemnurile occidentului (cum opinează Brucan), dar riscînd să ajungem, în cronica înnoirilor, din nou „în urma" celorlalte țări din est (cum apreciază Paler).

Pe scurt : ajungem de pe pagina întîi a ziarelor occidentale „undeva, în interior" (Paler) la fel de **treptat** pe cît recurgem la „introducerea legilor pieței în economia românească" (Brucan).

Meritul celor doi polemiști este și acesta : de a fi cristalizat o dilemă la confluența dintre o problemă morală și civică și o alta economică, precum și relația dintre ele ; relație pe care n-a abordat-o nici unul separat dar care este evidentă prin contopirea polemicii lor în aliajul cuvîntului „treptat".

Se înțelege că n-am dorit (și, sperăm, nici n-am reușit) să intervenim în această polemică. Am arătat doar ce anume leagă opiniile respective, atît de diferite : dependența dintre popularitatea țării în exterior și problemele ei economice în interior. Avem de ales.

OCTAVIAN ȘTIREANU ■

Bodnăraș era Mafalda?

„În frunte comuniștii" a fost o deviză foarte dragă comuniștilor. A fost o obsesie a lor și nu se poate spune că n-au făcut dracu-n patru ca să se vire peste tot și să se strecoare în fiecare dea din coate pînă ajung în față. Cînd au ajuns să poată face cum să se scrie sau să nu se scrie istoria, observînd că adevărul le poate rămîne ca un os în gît, ei n-au avut altă cale decît să mintă, bineînțeles. Însă minciuna trebuia apărată. Era nevoie de dovezi, de „documente". Nimic mai simplu : între atîtea fabrici nerentabile a mai fost construită încă una, la fel de păguboasă. Ne vom referi la un produs al acestei fabrici, apărut în urmă cu cîțiva ani — patru volume purtînd pe coperțile lor, evident, roșii, următorul titlu : 23 AUGUST 1944. DOCUMENTE.

Mai întîi să reamintim cîteva fapte. În seara acelei zile, posturile centrale de radio transmit Proclamația către țară a regelui Mihai și Declarația noului guvern. România rupe alianța cu Axa și cere germanilor să părăsească teritoriul ei național, pentru a nu transforma țara într-un teatru de luptă și a se produce — și de o parte și de alta — pierderi ce pot fi evitate. După ora 2, în noaptea de 23 spre 24, noul prim ministru, C. Sănătescu, protestează împotriva ocupării de către trupele germane a unor clădiri publice din cîteva orașe din țară și a blocării școlilor Bucureștii—Ploiești, la Otopeni. El avertizează pe generalii Hansen și Gerstenberg : trupele germane vor fi lăsate să se retragă și să părăsească teritoriul țării ; dar dacă deschid ostilitățile, armata română va intra în acțiune. În dimineața zilei de 24, trupe germane din nordul Capitalei încearcă să pătrundă în oraș pe la podul Băneasa dar sînt respinse. În aceeași zi, între orele 10,30 și 13,30 apar deasupra Bucureștiului primele formații de bombardiere germane. Timp de două ore, cu începere de la ora 14, sînt întreprinse noi atacuri aeriene deasupra Bucureștiului. În aceste condiții, starea de beligeranță cu Germania e confirmată printr-o declarație oficială a autorităților române, transmisă la radio în jurul orei 15. Nu interesează acum ce-a urmat, de cîte ori au mai bombardat nemții prin București și cu ce rezultate. Reținem doar atît, că primul atac aerian a fost pe 24 august, după ora 10 dimineața.

Acum să răsfoim volumul 2 din „Documentele" amintite mai sus, volum apărut în 1984 la Editura Științifică și Enciclopedică. La pagina 424, documentul cu numărul 676 e datat „1944 August 23" și poartă titlul : „Manifestul Comandamentului formațiunilor de luptă patriotice, semnat de Emil Bodnăraș, prin care întregul popor al României libere este chemat să lupte împotriva armatelor hitleriste cotropitoare". Iată ce putem citi : „Generalii hitleriști Hansen și Gerstenberg și-au dat cuvîntul de onoare Suveranului că acceptă hotărîrea poporului român ca o situație de fapt. Bestiile hitleriste și-au călcat cuvîntul. După două ore, populația Capitalei a fost atacată în mod laș de rămășițele aviației nemțești". Să lăsăm deoparte cuvinte dulci ca „bestii". Întrebarea e : de unde știa Bodnăraș, pe 23 august, ce avea să se întîmple pe 24 august ? *Să fi fost numele lui conspirativ Mafalda ?*

„Actul" de la 23 august 1944 a fost organizat de Regele Mihai cu sprijinul direct al lui Iuliu Maniu și Dinu Brătianu. Comuniștii au fost băgați în seamă printr-un elementar calcul politic determinat nu de puterea — insignifiantă — pe care o reprezentau ei înșiși, ci de situația militară, de împrejurarea că inițiativa strategică trecuse de partea Armatei Roșii. Atît și nimic mai mult. Cît privește „formațiunile de luptă patriotice", acelea au luptat mai puțin pe străzile Bucureștiului și mai mult prin filmele care au rulat — pînă încoace, de curînd — pe ecranele sale. Încît e bine s-o știe și copiii : atunci a luptat Armata română și ea a ascultat, cum era și firesc, de capul oștirii, de Regele Mihai. Sigur că, în lungul și latul țării, au dat o mînă de ajutor și civilii, acolo unde s-a putut, dar asta s-a întîmplat fără ca oamenii să aibă habar de ceata — destul de restrînsă, numeric — a lui Bodnăraș. Asta e limpede, chiar dacă strădania cea mare a comuniștilor a fost de-a transforma istoria națională într-o apă tulbure în care toți să se scufunde, numai ei „să facă pluta".

DUMITRU CONSTANTINESCU ■

Mitingul ca instituție

Că în România lucrurile evoluează rapid și adeseori imprevizibil, o mărturisesc și mitingurile.

De la un miting temeinic, așezat, pus pe roate cam la două săptămîni o dată, s-a trecut la unul pe săptămînă, la unul pe zi, la mai multe pe zi.

Ca să fim exacți, instituția ca atare s-a născut printr-un decret care a vrut să introducă „ordinea și disciplina și în acest sector de activitate". E logic, orice reacție naște o contrareacție.

Piața Victoriei a cîștigat disputa cu Parcul libertății și cu Banu Manta în virtutea unui adevăr negustoresc : deschizi prăvălie acolo unde e vad comercial sau prin preajmă și nu alurea. Pentru ca un miting să fi prins viață în Parcul libertății și Banu Manta ar fi trebuit ca F.S.N.-ul, C.P.U.N., sau guvernul să-și aibă sediile acolo, astă în ideea că protestezi pe lîngă cineva, nu oriunde și în principiu.

Apoi, dacă se stipula expres ca mitingurile să se desfășoare în timpul programului de muncă și nu în afara lui, urmînd ca prestația pentru obținerea salariului să se facă în timpul liber, cu siguranță că totul se petrecea invers.

Firesc mitingul a devenit o instituție. Fiecare urmează același tipic, încheindu-se cu un comunicat în care guvernul promite sau decide.

Unii spun că e bine să fie așa, că timpul le va așeza pe toate pe făgașul normal, că mitingul înseamnă opoziție, care opoziție a mai reparat cîte ceva din bîlbîielile Frontului. Alții merg mai departe și afirmă că mitingurile vor deveni o obișnuință, că vor oferi locuri de muncă, putîndu-se trăi bine din treaba asta, în sensul că vor apărea și un fel de impresari gata să cocheteze cu o grupare sau alta în funcție de procent. E greu de spus, provizoratul poate naște orice.

Pînă una alta, instituția evoluează, astfel că la adăpostul unui miting mai mare își duc viața și altele mai mici.

Cît despre viața la miting, vă oferim cîteva secvențe.

În timpul protestului șoferilor, Piața Victoriei era plină de tot soiul de autovehicule : de la Dacii pînă la TIR-uri (Lăstunurile neinspirînd încredere nici unei instituții). Printre numeroasele pancarte, se afla și una care suna așa : **Reprezentantul sindicatului nostru, în parlament !** O doamnă între două vîrste, dar vioaie, îi strigă unuia călare pe cabina camionului : **Dă-o jos, că nu e bine pentru voi !** Omul în cartonul și-l pune deoparte. **Ce faci mă, se rățoie altul la el, de ce-l dai jos ? Păi n-auzi ce zice doamna, nu e bine pentru noi !** Cel de-al doilea, tot șofer, întreabă : **De ce nu e bine, doamnă ? Pentru că,** răspunde aceasta doct, **dacă vă intră omul în parlament, va trebui să se supună majorității și iar veți primi indicații de la Front.**

La mitingul ofițerilor de aviație, ieșe din clădirea guvernului cu pasul lui Alain Delon în „Samuraiul", Doru Braia, a cărui mașină este imediat înconjurată de mulțime. Ce răspunde D.B. nu se prea înțelege, ce rămîne după el sintetizează însă multă înțelepciune. **Unde a fost și Doru Braia cînd nouă ne-au mîncat ăia doi sufletul ?** întreabă un ofițer între două vîrste. Răsounde cu insuflețire un tînăr : **La reciclare, a învățat democrația și a venit să ne-o predea și nouă !** — **Lasă, dom'le asta, că ne descurcăm și singuri,** răspunde la ce te întreb eu, cine e el? — **Nepotul sau fiul unei cîntărețe de operă, operetă sau așa ceva și e un om de bine!** — **De unde știi ?** — **Fiindcă i-am auzit ce-a spus și la televizor , lui Petre Popescu, e ca un burete îmbibat de democrație care așteaptă să fie stors.** — **Atunci stoarce-l dumneata, dom'le, da în baie, nu la televizor !**

În sfîrșit, o replică într-un grup mai mult profesionist : nu-i nevoie să puneți în circa Frontului prea multe gafe, că greșește și singur.

Despre mitingul din seara de 18 februarie, deocamdată nimic. Mai exact pînă nu aflăm pe cine trebuia să slujească golănia. Golănie care — se impune să o vadă și poliția — hotărăște legea în stradă.

RĂZVAN BĂRBULESCU ■

Luptă pentru balcon

Orgoliul celor care au ratat șansa unei revoluții de catifea, mușcîndu-și acum degetele care altădată se ridicau „pentru".

Ciuda celor care n-au fost acolo în 22 decembrie, părăsindu-și fotoliile de-acasă abia după ce locurile în balcon fuseseră ocupate.

Caracterul celor care, după numai cîteva zile de legalitate, au strîmbat din nas, intrînd iarăși în opoziție — dintotdeauna postura cea comodă a politicii vorbei.

Nedumerirea faunei ce s-aciuiase prin birourile puterii, dar care s-a autoeliminat treptat, în primul rînd din lipsa unui suport comportamental.

Nemulțumirea celor care, văzînd că opoziția este mulțumită de făgașul legislativ pe care intră țara, vor să creeze o altă opoziție, mai nemulțumită decît opoziția însăși.

Incertitudinea asupra zilei de mîine a celor din fostul nomenclator care, din varii motive, nu mai încap nici „pe poziție", nici în opoziție.

Trepidația scăpată de sub autocontrol a celor sedusi de ideea că pot, și ei, vorbi de la balcon — nu contează ce și cui.

Voluptatea contestației, atît amar de vreme înăbușită, care izbucnește acum prin supapa instinctului de a fi „Ghiță contra", cu orice preț (primit sau nu), fără a mai gîndi la ce și cui servește asta.

Tenacitatea celor care, fiind dați afară pe ușa istoriei, vor acum să reintre în ea prin ferestrele sparte cu bolovani.

Minerii nu luptă pentru balcon.

Recapitulînd, luptă pentru balcon orgoliul, ciuda, caracterul, nedumerirea, nemulțumirea, incertitudinea, trepidația instinctuală, voluptatea contestației și tenacitatea tuturor celor de care ideea confiscării revoluției s-a lipit precum marca de scrisoare. Problema este a expeditorului și a destinației.

OCTAVIAN ȘTIREANU ■

GÎNDIM?

Plecînd de la principiul că orice cetățean al României Libere are dreptul la opinie, încerc să formulez cîteva întrebări la care ar trebui să găsim cu toții un răspuns, spre binele nostru al tuturor, cît mai repede.

1. În conjunctura actuală economică, politică și mai ales socială în care ne găsim considerăm oportun să acordăm atîta timp controverselor și discuțiilor uneori neprincipiale, ale reprezentanților partidelor politice (44 la număr) în văzul întregii Europe ? Am rezolvat toate problemele vitale ale economiei și societății românești încît avem timp să ne gîndim și la politică, să urmărim și să analizăm diferențele sau similitudinile de idei prezentate în platformele program ale acestor partide ?

2. Cum își aleg partidele adepții ? Prin libera adeziune și simpla prezentare a fiecăruia privind activitatea profesională și convingerile politice destăinurate pînă la Revoluție ? Nu considerați că foarte mulți sînt obișnuiți „să mintă" și au acum interesul să se infiltreze în marea masă a adepților partidelor istorice tocmai ca să le compromită ? Nu credeți că ar trebui verificați acești adepți și din punct de vedere moral pentru a ști cu cine pleacă la drum o țară din punct de vedere politic ?

3. Nu consideră reprezentanții partidelor politice că cererea lor de 1 mil. lei pentru propagandă electorală este o sumă cam reprezentativă (ținînd cont că ea se va multiplica cu 44) pentru bugetul acestei țări, care și așa are vistieria secată de un dictator hoț și egoist ?

4. Nu credeți că privatizarea industriei și agriculturii în această primă etapă creează dezechilibre economice și sociale pe care țara nu le poate admite și anihila ? Să nu mă înțelegeți greșit — sînt pentru privatizare, dar aceasta să se facă cu rațiune și discernămînt, nu peste tot și nu în întregime în etapa actuală. Pentru ca privatizarea agriculturii, de exemplu, să-și arate eficiența trebuie făcută numai în zonele pretabile la munca manuală sau la mica mecanizare, deci pe suprafețe mici, fără a distruge unitățile agricole cu suprafețe arabile întinse, unde specialiștii — inginerii agronomi — pot utiliza mașinismul de mare putere, chimizarea, irigațiile și tehnologiile moderne și unde se pot obține (fără alte investiții decît poate morale) producții mari, care să asigure necesarul de consum al populației.

5. Nu a dat de gîndit liderilor politici răspunsul maselor de pe stradă la ancheta „Ce înțelegeți prin democrație?".

6. Legislația actuală este schimbătoare, ca și evenimentele, dar toți oamenii muncii vor revendicări legale și rapide în toate domeniile vieții sociale. Toți cer C.P.U.N. — foarte multe sînt cereri îndreptățite — dar nimeni nu-și pune problema cum, cu ce fonduri și de unde acești membri ai C.P.U.N. pot acoperi aceste revendicări.

7. La mitinguri se solicită prezența TV pentru ca întreaga țară să cunoască motivul demonstrației. Ce puteau să înțeleagă străinii din acele emisiuni televizate ?

8. O stimez pe D-na Doina Cornea mai ales pentru sacrificiul d-sale din timpul dictaturii, dar nu pot înțelege cum un intelectual român poate face publică unei întregi Europe „că muncitorii noștri sînt inculți și trebuie să se lase dirijați" pentru a adera la o platformă politică. Chiar toată lumea trebuie să creadă că românii sînt inculți și nepregătiți pentru o adevărată democrație? Eu personal nu sînt de acord nici că marea masă a muncitorilor sînt inculți și nici că trebuie dirijați. De ce d-sa nu a ales altă pătură socială pentru comparația făcută, sau de ce nu s-a abținut de la asemenea afirmație cînd știa că este ascultată cu interes de milioane de urechi de români ? Ce consideră d-sa că rezolvă, sau cum crede că ajută România prin cererea adresată țărilor occidentale de a suspenda ajutorarea țării noastre ? Care este adevăratul scop, țel al d-sale în această declarație ? Nu cumva își asumă dreptul de a se răfui personal cu unii membri ai C.P.U.N., care nu au aceleași concepții cu dînsa și nu se gîndește la implicațiile pe care le au asupra poporului aceste afirmații ascultate de mediile de informare din Europa Occidentală ? Cu ce dovedește d-sa că este instruită mai mult decît muncitorii pe care dorea să-i „dirijeze" ? În această situație în Front s-a găsit — după cum am văzut — și Dna. Ana Blandiana, care a avut tăria să susțină în fața tuturor că nu vrea să facă politică — atunci cînd Frontul a anunțat că va participa la alegeri — și s-a retras.

9. Nu considerați, stimați concetățeni, că în aceste clipe avem dreptul să gîndim fiecare la ceea ce credem că este bine să făurim ? Sîntem în momentul cînd tot ceea ce construim facem pentru noi, pentru copiii noștri, pentru viitorul nostru. Nimeni nu știe care este linia corectă, dreaptă pe care trebuie s-o urmăm. De asemenea, nimeni nu știe cu precizie ce tip de societate vom făuri și divagațiile pe care vom fi obligați să le parcurgem ținînd cont și de conjunctura internațională. Ceea ce intuim și dorim cu toată ființa noastră este o societate liberă în care omul să-și poată exercita drepturile, să fie socotit și respectat ca Om, să mănînce cînd ce îi place și cît vrea și care să ducă o viață liniștită, fără grija zilei de mîine. Personal consider că paralel cu învățarea de către fiecare individ a democrației ar trebui să ne analizăm conștiința și să învățăm să muncim. În societatea în care am trăit nu toți munceau cu adevărat, unii se făceau că muncesc (dar leafa le mergea și în multe cazuri aceasta nu era chiar de ignorat) și erau ținuți „în spate" de alții. Cred că în societatea pe care vrem și trebuie s-o făurim asemenea elemente de „balast" nu-și mai au locul, acestea trebuie eliminate sau educate în spiritul muncii constructive.

Aceste frămîntări le-am așternut pe hîrtie nu în ideea de a primi concret un răspuns de la o persoană anumită, ci gîndind că, stîrnind reflexia mai multor oameni de bine, vom reuși să stăvilim impulsul spontan de manifestare publică fizică sau verbală a oamenilor. Sper că prin rațiune se poate înfrîna această tentație spre spontaneitate.

Matematician
MARIA MIHAELA COSTEA ■

MANAGEMENT—ul între știință și artă

— Domnule dr. ing. Dan Ardelea, în calitate de șef al Catedrei de Management Industrial din Institutul Politehnic București, descifrați-ne și nouă acest cuvînt.

— E dificil de formulat o definiție datorită complexității, nuanțelor, profunzimii domeniului. De altfel, după primele ore de explicare a acestei noțiuni, le spun studenților că vor simți adevărata ei dimensiune abia la încheierea cursului și apoi în profesie.

— Neputînd totuși publica un caiet de notițe, școlarizați-ne pe noi mai băbește.

— Managementul cuprinde preocupările teoretice și practice ce vizează desfășurarea proceselor de conducere. El reprezintă știința și arta de a conduce. Conducătorul operează cu utilaje, materiale, bani, dar și cu oameni. Din punct de vedere tehnologic, deci, managementul e o știință, dar vizavi de oameni, ei necesită aptitudini native, talent, ceea ce-l apropie de artă. Sisteme beneficiind de resurse financiare, materiale, infrastructuri asemănătoare obțin totuși rezultate diferite. Se recunoaște că diferențierile dintre ele sînt determinate tocmai de calitatea managementului. Sarcina managerului se poate sintetiza printr-o înlănțuire de acțiuni : prevedere, organizare, comandă, coordonare, control. Pentru început, el trebuie să stabilească obiectivele clare ale procesului condus și să-l organizeze stabilind resursele necesare pe care să le dimensioneze corect, să le repartizeze în spațiu și să le programeze în timp. În perioada desfășurării, prin acțiuni de comandă și coordonare, intervenția lui se impune a fi flexibilă, promptă. Pentru a suplini lipsa detaliilor din cadrul inițial și pentru a compensa perturbațiile neprevăzute. Controlînd permanent mersul producției și analizînd rezultatele comparativ cu țintele propuse, el poate lua decizii în vederea orientării juste a ciclurilor următoare. Directorii, inginerii șefi, șefii de secții și ateliere, trebuie să fie atît buni profesioniști, cît și manageri adevărați. Sarcinile par simple dar aplicarea lor reprezintă o adevărată artă. Înseamnă eficiență, rentabilitate, productivitate.

— Într-adevăr, la mintea cocoșului, dar economia noastră a ajuns pe cric.

— Rigiditatea sistemului economic ceaușist sufoca orice inițiativă a factorilor responsabili din întreprinderi. Cu o avalanșă de legi, norme, reglementări, soluții arbitrare venite din afara producției. Deciziile majore erau emanate, fără bază științifică, de la cabinetele 1 și 2 sau se adoptau ad-hoc prin arătare cu degetul în timpul vizitelor de lucru. De exemplu, catedra noastră a alcătuit un studiu într-o mare întreprindere ajungînd la concluzia măririi numărului de muncitori necalificați, însărcinați să transporte și să manipuleze materiale de la și spre depozite. Pentru a asigura condiții optime de lucru celor cu înaltă calificare. Dar legi draconice impuneau reducerea muncitorilor așa-zis neproductivi. Studiul menit să mărească productivitatea muncii a sucombat într-un dulap. Uzina a continuat să facă echilibristică cu metode false, falimentare : or să mascheze cărușii pe schema de muncitori calificați, or să-i oblige pe meseriașii de vîrf să facă naveta între utilaj și magazie.

— Harababura se asocia și cu vidul păgubos de adevărați manageri.

— Directorii și conducătorii erau numiți pe criterii social-politice, dintre cei cu dosare curate. De-abia apoi, ei urmau cursuri de perfecționare a cadrelor de conducere în decedata Academie Ștefan Gheorghiu. Cu toate eforturile celor de la catedră era greu să „construiești" un manager în lipsa acelei componente de talent atît de necesară. Logica funcționa invers. Firesc este să formăm mai întîi manageri și apoi, din rîndul lor, să se selecționeze viitorii conducători.

— Și totuși, cum se poate însănătoși sistemul de aflare a șefului potrivit la locul potrivit ?

— Rolul decisiv revine învățămîntului superior. Se impune lărgirea pregătirii studenților din facultățile tehnice, economice în domeniul managementului, ingineriei industriale, marketingului, informaticii, gestiunii, analizei economice. Asta nu înseamnă că i-am format manageri. Le-am asigurat doar cunoștințele de bază, alfabetul managerial, absolut necesar oricărui inginer, economist, specialist din întreprinderi. Pornind de la acest eșafodaj, se pot racola cei cu talent de conducători, orientîndu-i spre o formă de învățămînt postuniversitar. Acolo ei vor fi modelați ca adevărați manageri. După absolvirea acestor școli speciale, din rîndul managerilor atestați cu diplomă se vor recruta viitorii directori, conducători. Managementul este o profesie și trebuie să-și cucerească un statut de sine stătător. De fapt, unul din secretele prosperității economiilor capitaliste este numărul mare de școli și facultăți de management, business, administrare. Adevărate fabrici de conducători profesioniști, plini de idei, inițiative, buni cunoscători ai tehnicilor manageriale. Deci, catedra noastră propune creșterea numărului de ore afectate disciplinei de management în facultăți și totodată înființarea în politehnici a unor secții de specializare sau chiar a unei facultăți menite să elibereze, după școlarizare, diplome de manageri. Nu degeaba o serie de țări doritoare să ne ajute au propus ca prim pas instruirea în școlile lor de manageri a unor conducători români.

— Am observat că unul din specialiștii catedrei a fost solicitat să consilieze un institut de inginerie tehnologică în inițiativa lui de a-și revigora activitatea.

— Unul din pionierii managementului mondial asemăna funcțiile unei întreprinderi cu componentele metabolismului unui organism. Vechile structuri atrofiaseră activitatea de cercetare a uzinelor. Un sfat managerial ar fi ca întreprinderile să-și asigure ele singure cercetarea aplicativă și proiectarea integrală a produselor specifice. Institutele de concepție se vor specializa în cercetarea fundamentală derivată din tendințele pe plan mondial și din cerințele reale ale economiei, prefigurate spre orizonturi de timp cît mai îndelungate.

— Cum vedeți un scenariu concret de tratament a bolilor organizatorice dintr-o întreprindere ?

— Aceasta ar însemna să păcătuim iarăși cu practica distrugătoare a indicațiilor din afară. Numai cei conectați direct la pulsul producției, din interiorul fluxurilor, pot vedea cele mai eficace soluții. Noi avem menirea de a „plămădi" manageri. Nu vrem să ne declinăm competența, dar ar trebui să ne mulțumim timp îndelungat în întreprindere pentru a decela toate detaliile și, numai după o analiză de profunzime, să descoperim rezolvările optime.

— Care ar fi rolul managerului în agricultură ?

— Managerii există în orice proces de conducere. Chiar în structura bisericii și a familiilor mafiote. Sarcinile lor sînt de a prevedea, organiza, comanda, coordona și controla, indiferent că operează cu strunguri, cărți sau semințe și brazdă.

— Cu ce instrumente se finisează șlefuirile manageriale ?

— Încerc să le pun în evidență deși e dificil, acesta fiind domeniul cu cel mai puternic caracter sinergetic din știința modernă. La cristalizarea lor participă științele economice, disciplinele inginerești, matematica, psihosociologia, biomedicina etc. Matematica, prin cercetarea operațională, oferă managerului metode și modele de optimizare a deciziilor fiind unul din pilonii de bază ai unui comportament managerial.

— Cum ați ajuns, domnule Dan Ardelea, dascăl în ale managementului ?

— Eram tînăr absolvent de mecanică fină și, în întreprinderea cu același nume de lîngă Obor, am simțit plăcerea de a lucra cu oamenii, de a rostui lucrurile în jurul meu nu după criteriul tipicărelii, ci al unei ordini și eficiențe necesare. Cred că răsăreau mugurii acelor componente native indispensabile unui manager. Am fost selecționat pentru cursurile CEPECA, beneficiind de acea scurtă perioadă din 1968 cînd școlarizarea o făceau și profesori din vest. Mă uimea la început simplitatea prelegerilor unui expert american. Pornea de la un sistem de analiză universală bazat pe interogațiile: ce, cine, cînd, unde, cum. Am înțeles, mai apoi, profunzimea și claritatea unei astfel de radiografii a oricărui fenomen. Captivat de rafinamentul și eficacitatea unei astfel de tehnici, m-am adîncit în zeci de tomuri și am căpătat experiență lucrînd cu numeroase întreprinderi. Firesc, pașii destinului m-au purtat spre catedră. Dar abia acum sîntem convinși că orele noastre de curs pot prinde viață în realitatea economiei românești, eliberată de călușul dogmelor și arbitrarului, de închistarea centralismului și anchiloza birocrației.

FLORIN CONDURĂȚEANU

Cine ajunge la sfidarea mondială?

Management, cuvînt la modă și posibilă soluție pentru ecuația prezentului și viitorului. Concept așezat la temelia strategiilor economice, autor al unor răsunătoare succese dar și țap ispășitor pentru eșecuri mult comentate. Patru premii Nobel au aureolat activitatea unor specialiști în domeniul managerial. Managementul a devenit unul dintre personajele principale ale best-sellerurilor „Sfidarea americană" și „Sfidarea mondială", de esență japoneză, cărți aflate și pe noptiera omului obișnuit dar și în biblioteca experților. Homo-manager, o veritabilă busolă pentru omenirea la răscruce. Angoasată de creșterea resurselor în progresie aritmetică și a populației în progresie geometrică. Management, cuvînt-speranță rostit de milioane de oameni și înțeles doar de cîteva mii.

CONFESIUNILE NEPUTINȚEI

Dacă-mi scad copilăria, îmi mai rămîne „epoca"...

Am tot respectul pentru disidenții autentici. (Aș sublima ultimul cuvînt). Mă plec în fața lor.

Eu nu am fost disident.

Principala preocupare a ultimilor ani a fost supraviețuirea. Fizică și morală, profesională și socială deopotrivă. Cu compromisuri minime, nule dacă se poate. Îngurgitînd cît mai puțini nitrați, privind cît mai puțin la televizor, aplaudînd cît mai puțin. Strategia puțin-ului, yoghin sui-generis, încercînd să-și păstreze ființa/sufletul prin minimalizarea schimburilor cu exteriorul. M-am ascuns, practic, în spatele cărților mele, cum agresiv-modest spunea Mircea Dinescu în seara lui 22 Decembrie.

De aceea, nu pot și nu am dreptul să mă plîng. Ar fi, prin comparație, o impietate.

Dar nu am nici dreptul să tac. Și nici nu pot să tac.

Ca matematician, ca popularizator de jocuri (principala mîndrie, dar și principală dificultate — GO-ul), ca autor de proză (mi-e teamă de cuvîntul scriitor, complex de țăran ajuns în capitală...) am avut însă continuu de a face cu „sistemul". Abordîndu-l cu mîinile goale, insistent și fără iluzii, norocos în multe privințe (intuind, de pildă, la timp cauzele dinainte pierdute și repliindu-mă din matematică în jocuri, din jocuri în literatură, din aceasta în matematică). Acumulînd astfel o imensă cantitate de otravă, îmbibîndu-mi fiecare celulă cu mătrăguna dezgustului, a fricii, a neputinței, a uimirii, a ororii. Boală a aproape 23 de milioane de oameni. Boala unei jumătăți de secol (pentru țară, săraca, nu pentru mine : dacă-mi scad copilăria, nu-mi mai rămîne decît „epoca").

Aș vrea să cred că sînt recuperabil, că traumele nu sînt ireversibile. Tratamentul este abia la început, este nevoie de o cură serioasă cu libertate pentru a aprecia rezultatul. Și mai e nevoie, pentru vindecare, de spălarea pe suflet, de eliminarea noxelor. A celor conștientizate, dar mai ales a celor încă neconștientizate.

Visez să mă trezesc într-o dimineață și să oftez adînc, să mă frec la ochi, să înțeleg, să simt, fără să verbalizez, că, gata, coșmarul s-a încheiat, a fost un accident, o gripă, un experiment nereușit al materiei, n-a fost nimic, acum e dimineață, e senin, e normal.

Rîndurile de față vor să provoace un asemenea oftat de ușurare, dereticînd prin memorie, aruncînd boarfele purtătoare de molii. Dintotdeauna, am uitat sistematic toate sarcinile pe care le-am rezolvat. Spre disperarea șefilor (am martori). Rîndurile de față vor să fie o asemenea „rezolvare de sarcină", pentru a mă ajuta să uit, să reîncep să fiu (transferînd totuși în memoria imposibilă a hîrtiei semne-sinapse ale memoriei mele traumatizate).

Bineînțeles, întreprinderea nu este deloc simplă. Prea aproape în timp și prea intime au fost toate, pentru a le alege. Ce e semnificativ și ce e derizoriu ? Răspunsul cel mai comod ar fi „totul este semnificativ", răspunsul cel mai curativ ar fi „totul a fost derizoriu". Sigur, contează în primul rînd criteriile sufletești. Potrivit lor, am suferit mai mult atunci cînd o „toarășă" scundă și energică, diriguitoarea culturii la un sector al capitalei, a aprobat înființarea unui cerc de GO la o casă de cultură numai cu condiția să schimbăm numele jocului în „șah antic" (!), decît atunci cînd Ministerul Educației și Învățămîntului mi-a comunicat, sec și definitiv, că nu este de acord cu bursa Humboldt pe care... Explicația este simplă : ambele exemple denotă la fel de multă timpenie cîtă rezistență, dar „toarășa" de la sector a și venit la cerc, a stat de vorbă cu jucătorii, elevi și studenți majoritatea, ne-a privit în ochi, ne-a zîmbit. Ministerul măcar, preocupat de diferența dintre învățămînt și educație, pe care o purta pe firmă, se adresa unui nume de pe o adresă oficială, un episod insignifiant dintr-un „castel" kafkian.

Întîmplările din aceste categorii — matematică și jocuri — sînt însă rudimentare, chiar dacă uneori au haz, în comparație cu subtilitatea grețoasă a cenzurii din zona literar-publicistică. Uneori, în timpul „dialogurilor de la distanță" cu consiliul (anti)culturii, îmi doream să cunosc personal un cenzor (nu știu și nu vroi să știu cum se numeau, de fapt, funcțiile lor). Evident, o naivitate (pentru că erau toate șanse întîlnesc persoane cumsecade, poate chiar simpatice, cu familie, făcîndu-și doar „datoria". Cu atît mai neactuală ar fi o asemenea dorință acum. Mai ales că încerc să uit, să mă spăl pe suflet, că visez să mă trezesc într-o dimineață, să mă frec la ochi...

GHEORGHE PĂUN

LIBERA INIȚIATIVĂ – între decret și viață

SUNA ZIUA DOMNULE MINISTRU!

Interviu cu domnul VIRGIL PASCU, președintele Comisiei naționale pentru industria mică și prestări

SE CAUTĂ IDEI

În recentul Decret privind organizarea și desfășurarea unor activități economice pe baza liberei inițiative, în chiar primul său capitol, se declară, drept motivație a emiterii sale, satisfacerea în condiții mai bune a cerințelor de bunuri și servicii ale populației, folosirea mai eficientă a resurselor de materii prime și materiale, îndeosebi locale, creșterea gradului de utilizare a forței de muncă.

Sînt, desigur, probleme asupra cărora se aștepta, firesc, o schimbare radicală de opinie în aceste momente. Sînt, însă, radicale modificările pe care le propune recentul decret economiei românești? Răspund ele așteptărilor populației și imperativelor stringente ale redresării rapide a economiei? Iată numai două din problemele care ne-au hotărît să ne adresăm domnului ministru Virgil Pascu, președintele recent înființatei Comisii naționale pentru industria mică și prestări, direct subordonată guvernului.

— Stimate domnule ministru, capitolul „dispoziții generale" enumeră cele trei mari probleme pe care își propune să le rezolve aplicarea actualului decret. Dacă în cuvînta satisfacerii cerințelor populației și a creșterii gradului de folosire a forței de muncă lucrurile sînt relativ clare, formularea celei de a doua motivații ridică serioase semne de întrebare, știut fiind că numai folosirea unor materii prime și materiale de calitate va putea face posibilă realizarea celorlalte două scopuri, în fapt, manifestarea însăși a liberei inițiative. Bazîndu-se, chiar dacă nu în totalitate, ei numai „îndeosebi" pe materii prime și materiale „locale", inițiativa privată riscă să rămînă, în continuare, marginalizată.

— Nu cred că se poate interpreta ca marginalizare această specificație, chiar în condițiile în care ne-am gîndit, în primul rînd, la baza materială ce se poate constitui din cele produse în teritoriu, din materiale recuperabile ori refolosibile, din așazisele capete de serie ale industriei mari și, de ce nu, și din deșeuri. Comisia națională a fost creată să sprijine, nu să marginalizeze libera inițiativă, s-o propulseze, și astfel să revigoreze economia națională. În decret este cuprinsă chiar și posibilitatea procurării de materii prime și materiale prin repartiție — aceasta, atît pentru cazurile cînd o întreprindere mare de stat e interesată în cooperarea cu o întreprindere mică în realizarea unor componente, piese de schimb etc, cît și în situațiile în care sîntem interesați în acoperirea nevoilor pieței, să zicem, cu o serie de bunuri de larg consum, caz în care, de asemenea, intervenim, ajutînd întreprinderile mici producătoare cu materii prime și materiale din bază. Vreau să subliniez, de astfel, că în situația actuală, pînă la intrarea în normalitate a întregii economii prin folosirea tuturor capacităților producătoare de materii prime și materiale, nu pot fi acoperite nici nevoile de metal, lemn, fire și fibre naturale, coloranți, vopsele etc. ale marii industrii prelucrătoare, în care s-au făcut investiții imense, pe care nu ne putem permite, ca națiune, să le abandonăm.

— Desigur, nimeni nu e absurd. Nimeni nu cere imposibilul. Rămîne, totuși, întrebarea: care e șansa liberei inițiative, în condițiile în care pentru materializarea ei nu are mijloace necesare?

— Așa cum ați văzut, tocmai pentru că țara se confruntă cu problema materiilor prime și materialelor, în decret se specifică faptul că acestea pot fi procurate și din import.

— Posesia valutei era aspru pedepsită prin lege în România. Deci, întrebarea firească, de unde valută pentru procurarea de materii prime și materiale din străinătate?

— Bineînțeles, valuta poate fi procurată din vînzarea produselor.

— Pentru a căror realizare, însă, e nevoie de materie primă...

— În egală măsură, există posibilitatea de a lucra cu materii prime și materiale puse la dispoziție de parteneri străini care, în momentul livrării produselor finite, vor scădea din preț valoarea materiilor asigurate.

— Vor plăti, deci, mîna de lucru.

— Sistemul, așa numit LOHN, de prelucrare a unor materii prime și materiale aparținînd clienților străini, practicat și înainte, atît de cooperație, cît și de industria mică, ni se pare că nu e de natură să ne îngrijoreze, atîta vreme cît, după o perioadă relativ scurtă de folosire a sa, micile întreprinderi își vor putea asigura un depozit valutar, care apoi să le permită aprovizionarea și dezvoltarea.

— Să revenim la rosturile comisiei pe care o conduceți și a cărei activitate viitoare e privită de către o parte din cei interesați în manifestarea liberei inițiative cu îngrijorare, în sensul existenței sale ca organ creat pentru a exercita un control strict, vizînd, la un moment dat, chiar îngrădirea activității domeniului. Temerile nu mi se par neîntemeiate, mai ales avînd drept argument, capitolul „mandatari", care, cu toate că și-a demonstrat valabilitatea, s-a încheiat cum bine știm cu toții.

— Am spus-o și o repet: comisia a fost înființată pentru a încuraja și extinde libera inițiativă, domeniu în care România (unde au putut „scăpa" sistemului centralizat un număr foarte mic de particulari, în general, mici meseriași) are un mare handicap, fie luate în discuție chiar numai statele Europei de est... Astfel, în timp ce la noi, sectorul privat reprezenta 4,8 la sută din producția marfă pe economie, acest procent în R.D. Germană se ridica la 28 la sută, în Ungaria, la 32 la sută, iar în Polonia la 37 la sută. Nu e simplu ce ne propunem.

— Considerați că e posibilă atingerea obiectivelor enunțate — cifrele comparative ne-au convins, dacă mai era nevoie, de necesitatea dezvoltării liberei inițiative — în condițiile păstrării marilor producători de stat, cu baza de materie primă și materiale asigurate prin repartiție?

— Bineînțeles, atîta vreme cît mica industrie nu e gîndită ca un simplu element complementar al marii industrii, ceea ce ar ucide-o, într-adevăr. Restructurarea economiei românești, în care decretul în discuție reprezintă un prim pas, nu e posibilă fără rentabilitate și eficiență, fără valorificarea potențialului uman pe care le poate asigura mica industrie. Prezenta lege vine să coreleze starea structurilor economiei, încercînd să pună accentul pe posibilitățile de a declanșa energii, talente, valoare, anchilozate în deceniile trecute.

— Să ne oprim puțin asupra acestor întreprinderi mici. Decretul limitează la 20 numărul de angajați pe care îl pot avea. Este o primă îngrădire a liberei inițiative.

— N-aș spune astfel. Pentru delimitarea în întreprinderi mici, mijlocii și mari, există două criterii — unul cantitativ și altul calitativ. Noi am optat, deocamdată, pentru cel cantitativ. Am mai spus-o, nu dorim experimente originale. În Japonia, peste 87 la sută din întreprinderi au sub 20 de angajați, iar în S.U.A., peste 67 la sută au sub 10 salariați. Iată de ce ne-am oprit la 20, ca număr de salariați ai unei întreprinderi mici și la 10 persoane pentru o asociație lucrativă. Dacă am fi scăzut sub aceste cifre, am fi fost desigur, vehement acuzați de limitare în acțiune.

— Există, încă, suficiente temeiuri pentru o asemenea acuzație. Să luăm, de pildă, numai articolul 4, alineatul 2, în care se spune: „persoana care, singură, sau prin asociere, este întreprinzător într-o întreprindere, nu mai poate avea această calitate într-o altă întreprindere". De ce?

— Trebuie să recunoaștem că de această dată am avut, într-adevăr, în vedere, o limitare. Cu scop de protecție, însă, a micii industrii. Se știe că majoritatea celor ce dispun acum de sume mari de bani i-au cîștigat pe căi necinstite. Regimul, era astfel conceput, încît făcea imposibilă îmbogățirea unui om cinstit, oricît de competent și muncitor ar fi fost el. Prin prevederile acestui articol, am urmărit tocmai îngrădirea posibilităților celor ce dispun acum de sume foarte mari de a deveni întreprinzători în mai multe întreprinderi — în fapt, o formă mascată de realizare de trusturi ce ar impune imediat un preț unic pieței, ruinînd micii producători. Insist asupra scopului acestei limitări — protecția micilor întreprinderi, cărora numai astfel le putem asigura condiții optime de dezvoltare. Trăim într-o societate ce deocamdată are nevoie de echilibru și armonie. Desigur, chestiunea e discutabilă, puteți spune. Sperăm, totuși, ca intențiile noastre să fie corect înțelese.

— Afirmam că sînt mai multe temeiuri în baza cărora actualul decret poate fi acuzat de o posibilă viitoare „limitare" a activității micilor întreprinderi. Iată încă unul dintre ele: același articol 4, specifică la alineatul 3: „Categoriile de activități pentru care se pot constitui întreprinderi mici pe bază de liberă inițiativă se stabilesc de guvern". Și de astă dată, este, clar, vorba de o limitare. În ce sens?

— Principial, întreprinderile mici vor putea aborda orice domeniu, cu excepția celor cu grad de periculozitate sporit sau cu caracter strategic pentru interesele statului; în aceași categorie intră și produsele alimentare cu grad mare de complexitate, a căror realizare incorectă ar putea avea urmări foarte grave asupra stării de sănătate a populației.

— Principial. Practic, însă?

— Practic, există anumite categorii de activități asupra cărora ministerele, dintr-un motiv sau altul, consideră că în această etapă trebuie să păstreze monopolul, motivîndu-și atitudinea prin investițiile mari în fondurile lor fixe, și prin valoarea instalațiilor importate pentru a face față unor contracte pe termen lung, încă în derulare. Există, de asemenea, o serioasă opoziție, legată de domeniul de proiectare de instalații, inginerering sau consulting, în privința cărora argumentul îl constituie valoarea grupelor de specialiști din sistemul de stat.

— Ce puteți face în această situație?

— Comisia are un mare atu. E susținută de guvern, care dorește ca toate categoriile de activități, excluzîndu-le pe cele exceptate în toate țările lumii, să constituie obiectul liberei inițiative. Așadar, pentru fiecare din cazurile propuse spre exceptare de către ministere vom negocia sub coordonarea guvernului. Sperăm ca în final să putem da publicității o listă de excepții, foarte scurtă.

— Încrederea în comisie va fi cu atît mai mare, cu cît lista va fi mai mică. Ce alte argumente pentru încredere oferiți?

— Sigur, afirmația că nu sîntem un organism de dirijare îngustă, ci unul de sprijin în dezvoltarea liberei inițiative nu e suficientă. O putem susține, însă. Pe lîngă cele spuse deja, cîteva exemple, numai. În curs de înființare, centrul de cercetare și proiectare pentru produse noi și tehnologii în industria mică va funcționa ca unitate de service pentru aceasta. Apoi, pe baza unor studii la scară teritorială sau națională, vom pune la dispoziția micilor întreprinderi informații cu privire la domeniile, sectoarele, categoriile de activități pe care este profitabil să le întreprindă, constituind nevoi sociale. Le vom pune, de asemenea, la dispoziție, tipuri de produse care se cer, tehnologii moderne; vom crea proceduri sistematice de inițiere a celor interesați în conducerea firmelor; în sfîrșit, vom asigura, prin școlile de profil ale ministerelor, calificarea muncitorilor. Dorim ca prin toate acestea să putem conferi micilor întreprinderi, și bineînțeles, lucrătorilor lor, un nou statut psiho-social.

— Iată și o altă problemă. De ce autorizarea se face diferențiat?

— Însuși specificul celor patru forme de inițiativă liberă prevăzute de decret a impus această diferențiere; avînd în vedere ideea de echilibru pe care o urmărim la nivelul economiei naționale, am socotit necesar ca pentru industria mică și asociațiile productive cea care dă autorizarea să fie comisia.

— Care vor fi principalele criterii cu care va opera comisia națională în autorizarea acestora?

— Putem enumera deja cîteva dintre aceste criterii. Ne vom îndrepta prioritar atenția către realizatorii de produse deficitare sau către cei ce acționează în sfera serviciilor deficitare. Un al doilea criteriu va fi gradul de originalitate și performanță al produselor, ca și competitivitatea și eficiența (produse mai ieftine). Nu în ultimul rînd, desigur, vom urmări echilibrarea structurii diverselor zone, cunoscută fiind distribuția deficitară a marii industrii.

ROXANA PAICU MANOLESCU ■

Elicopterul mult visat

Rentabilitatea — vorbă goală altădată — a devenit acum o problemă acută și producătorii vor să o implementeze în întreaga lor activitate, ofere bunurile fabricate cel mai bine le cumpără, indiferent dacă sînt persoane particulare, unități de stat sau parteneri de peste hotare. Deci, noi, persoanele particulare cum putem cumpăra un tractor? Adresîndu-ne uzinei producătoare, am aflat că unitatea brașoveană oferă spre vînzare persoanelor particulare tractoare de tip U-445 cu simplă și dublă tracțiune legumicole și viticole, U-650 și U-651. Pentru a obține un tractor, solicitantul trebuie să se adreseze cu o cerere direct uzinei producătoare. Atenție! sînt deja 16 600 de înscrieri. Prețul informativ este fixat între 96 și 200 000 lei.

Dar autocamioanele? Uzina brașoveană oferă doritorilor tipurile 7 105 și 7 135 de 135 CP, înscrierile făcîndu-se, de asemenea, la întreprindere. Pînă în prezent sînt peste 150 de solicitanți. Prețul estimativ al unui asemenea camion este în jur de 320 000 (și cînd te gîndești că un ARO 244 D se vindea la „negru" cu 500 000 lei!).

Am fost, de asemenea, informați că Întreprinderea Autobuzul București oferă și ea piețel particulare în anii următori microbuze de diferite tipuri, autofurgonete și autocamioane ARO.

Pentru toate aceste produse, uzinele au înaintat ministerului tutelar și Ministerului Finanțelor documentația tehnică în vederea stabilirii prețurilor de vînzare. Deci, în curînd vom călători și cu... camioane și tractoare proprietate personală.

Ce se întîmplă cu elicopterele? Putem să ne cumpărăm un asemenea mijloc de transport? La această întrebare, conducerea uzinei de la Ghimbav — Brașov a zîmbit ca de o glumă bună, dar a admis că în viitor s-ar putea să devenim și proprietari de elicopter. Deocamdată, tipul care se fabrică „Puma" nu este destinat utilităților civile, iar prețul lui îl face prohibit... peste 50 de milioane. Dar tipuri mai „ieftine" nu fațeți am întrebat. Am produs cunoscutul „Alouette" care a și fost solicitat cu ani în urmă de un cioban din zonele Sibiului. Prețul său era doar de... 10 milioane! Este posibil, însă, ca uzina brașoveană să producă într-un viitor nu prea îndepărtat și elicoptere utilitare. Și atunci vom avea și... ciobani piloți de elicoptere.

ION SOCACIU ■

Despre turnători cu tot respectul

Nu e o meserie ușoară și poate de aceea nici nu sînt mulți cei care au fost atrași de ea. Au devenit turnători oameni deprinși cu munca grea, care nu au avut prea mult de ales în viață. Pentru mulți din ei meseria asta a fost singura șansă de a ridica ochii din pămînt și a-și face un rost pe lume. O șansă plătită cu virf și indesat. Dar oamenii s-au obișnuit cu asprimea muncii și chiar sînt mîndri de blazonul meseriei lor. S-au obișnuit cu gazele care le ciuruiesc plămînii, cu nisipul fin care le zgîrie pînă și creierul, cu dogoarea metalului incandescent. Vara, mai ales, o turnătorie devine iadul pe pămînt și munca în asemenea condiții e un adevărat calvar. Iarna în schimb e mult mai bine. E bine în jurul cuptorului. Dacă faci doi pași mai încolo, te transformi într-un stîlp de gheață. Și oamenii totuși rezistă. Și muncesc. Și speră să-și pună pensia. Și unii chiar ies la pensie.

Întreprinderea de piese turnate din Cîmpina s-a născut la 15 noiembrie 1973 din unirea turnătoriilor Întreprinderii mecanice Cîmpina și a Întreprinderii „Neptun". Aici se toarnă atît fonta cît și oțelul, majoritatea pieselor obținute fiind destinate în special industriei petroliere. Cei 4 400 de angajați realizează o producție lunară de 50 milioane de lei. La acest nivel de producție s-au menținut în ultimele luni, în ciuda evenimentelor care i-ar fi putut determina să-și întrerupă activitatea. Chiar și în zilele Revoluției cele mai importante secții și-au văzut de treabă. Dacă ar fi rămas nesupravegheate, cuptoarele cu inducție s-ar fi comportat asemenea unei bombe atomice. Dar oamenii nu le-au părăsit, au stat acolo la gura lor și s-au bucurat de mersul Revoluției, de soarta colegilor lor de muncă ieșiți să lupte în stradă. Și mai ales de faptul că au ce și cu ce să lucreze.

Vechea conducere a fost infirmată pe 5 februarie. Toți cei care făceau parte din ea erau buni profesioniști și nimeni nu le contestă valoarea. Toți însă erau amestecați în tot felul de afaceri necinstite. Fiecare din ei își are dosarul la poliție pentru a i se stabili vinovăția. Rezultatele anchetei întîrzie și lucrul acesta nu face decît să sporească iritarea tuturor. Deocamdată, foștii conducători se află la noile locuri de muncă, tot în cadrul turnătoriei și nimeni nu are nimic de împărțit cu ei. Un singur om a fost arestat. Se numește Ion Posteinicu, electrician categoria a VI-a. Pe legitimația de serviciu, în dreptul funcției scrie însă altceva : frate. Era detașat la popicăria de la Casa științei și tehnicii pentru tineret și din cauza aceasta i se aducea salariul acasă. Plus o primă consistentă. În momentul arestării a oferit, cu aroganța puterii, cîte un pachet de Kent, fără să știe că cei din poliție s-au lăsat de fumat.

Noua conducere a întreprinderii a fost votată pe 13 februarie și oamenii au răsuflat ușurați cînd și-au văzut aleșii instalați în funcție. Directorul Dumitru Cismaru are 41 de ani, dar e cel mai în vîrstă din actuala conducere.

Principala preocupare o constituie în prezent îmbunătățirea calității produselor și eliminarea tuturor reperelor nerentabile. Oamenii au nu numai idei dar și soluții practice ca să iasă din actuala stare de lucruri. Dar au și multe greutăți. Din necesarul de 11 MW energie electrică, turnătoria primește doar 6 MW. Din cauza asta, sistemul de ventilație, care ar consuma 1 MW, nu funcționează deloc. Nici cu încadrările și drepturile bănești nu s-a rezolvat ceva concret, doar promisiuni în care oamenii mai cred, dar nu pentru mult timp. Mai ales tinerii, abia ieșiți de pe porțile școlii. Nu au echipament de protecție, nu primesc sporuri și categorii, iar leafa nu trece de 2 500 de lei. Nu sînt mulțumiți nici maiștrii care muncesc alături de formațiile lor, dar care nu beneficiază de acordul bănesc primit de ceilalți. Nemulțumiri există și în legătură cu producția de export. Printr-un contract mai vechi, turnătoria livra firmei italiene „J. Dubinii" din Brescia piese turnate și prelucrate pe care apăreau inițialele JDB și nici o altă mențiune că piesa respectivă era exportată din România. Nu numai că afacerea nu aduce nici un cîștig turnătoriei din Cîmpina, dar nimeni din M.I.C.M. nu a găsit de cuviință să explice motivele pentru care contractul respectiv rămîne în vigoare în aceleași condiții.

Inginerul automatist Liviu Apostoiu are 33 de ani și de mai bine de o lună de zile este liderul sindicatului liber independent din I.P.T. Nu prea știe de ce au avut colegii lui atîta încredere în el și nici nu mai are timp să se gîndească la ce a fost. Atît lui cît și celorlalți membri din conducerea sindicatului sau din consiliul de administrație, noua postură i-a schimbat radical viața. Nici unuia din ei nu-i mai ajunge timpul pentru a face față tuturor solicitărilor. Toată lumea are cîte o problemă și majoritatea vizează obținerea unei locuințe. Celor 400 de cereri de locuință existente deja li s-au adăugat numai în ultimele săptămîni alte 135. Nimeni nu vrea să obțină locuință a doua zi. O vrea chiar în acel moment. Multe familii cu 2, 3 sau 4 copii locuiesc într-o cămăruță în căminul de nefamiliști și cu toate că de ani de zile au fost primii pe listele de priorități au apărut mereu alții care le-au luat-o înainte. Iar în blocurile din poarta turnătoriei nu locuiește nimeni pentru simplul motiv că nu sînt terminate, cu toate că predarea lor a fost de mult raportată. Turnătorii vor să știe cînd vor primi sporurile de toxicitate sau de muncă grea, cînd se vor da categorii sau de unde să-și procure echipament de protecție. Dar cîte nu vor ei să afle ?

De ce au murit cei 32 de soldați plecați din Cîmpina să apere Bucureștiul și de ce comandanții lor au fost ridicați în grad la apelul de seară ? E adevărat zvonul că în Cîmpina se „sinucid" încă tinerii militari în termen ?

Sînt numeroase întrebările rămase deocamdată fără răspuns. Și turnătorii vor și au dreptul să afle adevărul. Măcar pentru liniștea lor sufletească. Și ca să poată turna în continuare.

EUGEN NEGREA ■

Dallas, ultimul episod:

Bărcănești

Într-o bună zi, norocul a intrat pe-o uliță din Bărcănești și de-atunci unii de pe ulița aceea, cum s-ar zice, îi mănîncă din palmă.

„În zona respectivă — citim într-o scrisoare adresată redacției — cu cîțiva ani în urmă oamenii n-au mai putut să la apă din fîntînile lor pentru că apa mirosea a gaz. Apoi, undeva a ieșit motorină prin pompă. Au început prospecțiuni febrile și au fost săpate gropi, cîte 2—3 în fiecare curte. Gropi adînci de 5—6 metri, chiar și mai mulți. Unii și-au lăsat serviciul, scoțînd motorina și comercializînd-o. Lichidul atît de căutat e folosit în primul rînd pentru încălzire. Însă, la fel de bine, poate fi întrebuințat drept combustibil pentru tractoare iar unii l-au folosit chiar, în amestec cu benzină, pentru autoturisme. Materia extrasă din puțuri avînd, de altfel, un procent ridicat de benzină.

S-au întîmplat și accidente. Un cetățean a intrat cu feliniarul în groapa unde, normal, există gaze. A urmat explozia. Tot așa, în lipsa părinților, o fetiță a coborît pe scară, în groapa cu motorină, și a murit asfixiată pentru că nu-și pusese masca de gaze".

„Ceva cam petrolier"

Inginerul Petre Niță de la Întreprinderea de sere Bărcănești : „Asta nu e un noroc pentru noi, ci e un necaz care ne-a dat multă bătaie de cap. Eu lucrez aici din 1969. Pe atunci nu apăruse sub pămînturile noastre această materie. Poate ea exista, dar la o adîncime mai mare. În urmă cu vreo zece ani, după niște ploi îndelungate, pînza de apă freatică s-a ridicat însă foarte mult și atunci am observat că deasupra ei se afla o peliculă groasă de cîțiva centimetri. Am luat o sticlă cu materie din asta cărei nici acum nu știu cum să-i spun, motorină sau altfel, și m-am dus la ministrul agriculturii. I-am spus că așa ceva se găsește, la noi, la 80 de centimetri adîncime. Ce e ?, m-a întrebat. Ceva cam petrolier, am zis. Apoi au venit aici niște specialiști, dar nici ei n-au găsit o explicație sigură. Cît privește Combinatul petrochimic Brazi, din apropierea noastră, am înțeles că s-au făcut verificări și nu se înregistrează pierderi pe conducte. Nu știm de unde vine pacostea asta. Oricum, în zona noastră, a serelor, pînza freatică n-a rămas la 80 de centimetri, nivelul ei a scăzut. Ca să o readucă mai spre suprafață, cîțiva indivizi au vîrît niște găleți pe conducta de canalizare a serelor. Planul lor era să poată lua pelicula de motorină chiar de pe canalele pluviale aflate lîngă sere, avînd astfel de operat pe o suprafață mult mai mare decît puteau s-o facă în gropile săpate de ei. Pentru că le-am dejucat planul, m-au poreclit J.R., cu inițialele unui personaj din serialul de televiziune „Dallas". Așa am ajuns și actor de film".

Hai la groapa cu noroc

Sandu Daniel nu-i acasă, dar poarta dinspre drum e deschisă și pe ea tocmai iese o căruță încărcată cu 2 butoaie. Unul dintre cei cîțiva bărbați aflați în preajmă zice că se numește Marin Constantin și că e unchiul stăpînului casei. Sandu Daniel, mai zice unchiul, a plecat la spital, cu nevasta, „pentru că o doare pe-o parte și vomită tot ce mănîncă". În ce-l privește, adaugă Marin Constantin, el lucrează ca șofer la Combinatul Brazi și cum se află în concediu, în aceste zile, a venit să-și ia niște motorină ca să aibă ce arde în sobe. Pe lîngă casa nepotului lui au fost săpate 4 gropi și se găsesc 14 butoaie.

Alături se află casa Mariei Nistor, femeie de 47 de ani, care ne întîmpină amical : „Ziceți-mi Marioara !". Din groapa săpată la cîțiva metri de poartă scoate motorină pentru ea, zice Marioara, și mai scoate pentru o fată a ei, măritată într-un sat vecin. Atît. De vîndut, nu vinde. Dar nici de cumpărat nu vede de ce ar face-o, cîtă vreme motorina se găsește chiar sub talpa casei.

Nu toți sînt bogați, desigur, dar nu toți se numesc M[illegible] oara.

Am întrebat : ce fac ei, e speculă sau nu ?

Ni s-a răspuns : nu, pentru că ei nu cumpără ca să vîndă mai scump și nu vînd la un preț mai mare decît PECO. Ei se plasează însă în afara legii prin valorificarea a ceva asupra căruia nu au drept de proprietate, știut fiind că orice materie utilă aflată în subsol constituie proprietatea statului.

Confiscarea butoaielor n-a rezolvat problema. În s[illegible] vreme, oamenii și-au pro[illegible] altele. Cît privește amen[illegible] ei le plătesc pe loc, ni s[illegible] spus, și au ajuns să aibă banii pregătiți în orice clipă.

Pentru un pahar cu apă

„Dacă ținem să vedem lucrurile și din perspectiva sănătății mediului ambiant, ceea ce fac oamenii aceștia nu e un lucru dăunător — ne-a spus Gheorghe Drăgușoiu, profesor de biologie la liceul din Bărcănești. Pe aici curge rîul Leaota, care se varsă în Te[illegible]leajen, iar din cîte știu eu materia asta petrolieră ajunge vreo 30 de kilometri mai jos, în cîmpia Gherghiței".

Pornind de la faptul că di[illegible]minuarea volumului acestei materii poluante ar fi binevenită, s-a considerat la un moment dat că e preferabil ca oamenii de pe „ulița norocoasă" să devină angajați ai primăriei, potrivit unei legi privind munca la domiciliu. Dar proiectul a căzut, înțelegem, datorită temerii că omul ar scoate un butoi pentru primărie și două pentru el. Și nu comentăm cît de justificată poate fi, în principiu, această neîncredere. Vom spune doar că o astfel de neîncredere n-a dus și nu va duce niciodată la ceva bun.

Oricum, în așteptarea rezolvării de fond a problemei, [illegible] mine să mai notăm aici în[illegible]barea care te întîmpină [illegible] pragul celor mai multe case de pe „ulița norocoasă". O întrebare care exprimă, de fapt, o mare nedumerire : „Toată lumea ne întreabă de motorină. Dar de unde luăm apă de cînd nu ne întreabă nimeni ?".

DUMITRU CONSTANTINESCU ■

Abatajul din Piaţa Victoriei

Dar dacă?

Sînt un om obişnuit şi cred ce văd pe micul ecran. Am crezut, aşadar, şi luni noaptea, 19 februarie, în minerii sosiţi în Capitală să apere Guvernul, „aşa provizoriu cum e", pentru ca acesta să-şi îndeplinească rosturile, „să lucre în linişte" şi să rezolve treburile ţării (atît de multe şi de aspre) pînă la alegeri.

Minerii sînt asiguraţi că va fi linişte în Bucureşti şi sînt trimişi acasă. M-am culcat într-o stare mai bună şi n-am mai avut coşmaruri.

A doua zi de dimineaţă, citesc ziarele. Sînt lovită în moalele capului. Iarăşi n-am înţeles nimic din ce se petrecuse pe ecran şi din ce se întîmplase în Piaţa Victoriei, teatrul nostru de război cu trecutul şi cu noi înşine, amfiteatrul pentru lecţia Democraţiei. Naivii — şi se pare mă aflu printre ei — nu sînt în stare să străpungă şi să pătrundă culisele. Cică ar fi fost toţi manipulaţi. Chemaţi ca şi mai înainte.

De către cine?

De către cine? De către Front, se înţelege?

Care Front? Cel dinainte sau cel de după 13 februarie?

Mă întorc la imaginile văzute. Forţez memoria să le deruleze cu încetinitorul. Le iau secvenţă cu secvenţă, încerc să le judec cu capul meu. Mă declar incapabilă să descopăr oreun şiretlic. Sînt un om încrezător în oameni, chiar dacă am auzit că altfel ar fi vicleană.

Dar, dacă?, persuasiv mă încolţeşte întrebarea. Ca o caracatiţă mă invadează, îmi pune stăpînire pe minte, pe suflet. Mă lupt să mă eliberez şi nu pot. Cu ultimul dram de luciditate, înţeleg că otrava îndoielii mi s-a turnat în cupă. Am înghiţit-o. Şi mi-e mai frică decît de gloanţe. Ucide încrederea şi speranţa.

CICI IORDACHE ADAM

Cîrjaliii lui Pasvantoglu

Nu era decît o spinare şi-un cap văzut din spate. La început, aşadar, ne-a arătat ceafa. Mai tîrziu, cînd s-a întors către aparatul minuit de operatorul de televiziune, am citit în ochii lui o încîntare teribilă de-a se şti văzut pe ecran. În cazul că nevasta lui se numeşte Jenica, părea a spune: „Jenico, mă vezi? Iacă-tă-mă-s !".

S-a răsucit aşa de cîteva ori, ispitit să-şi consolideze, cel puţin la nivel de familie, cultul propriei personalităţi. N-a rostit un cuvînt, dar s-a făcut perfect înţeles. Iar cînd unele referiri la istorie, sumare de altfel, au fost primite cu un gest de plictis şi de nerăbdare, am priceput că era exact omul care socoteşte că lumea începe odată cu el.

Din nefericire, chiar prin acest fapt el exprima o surprinzătoare şi tristă continuitate. Şi n-a fost singurul.

Li s-a spus: se va face o anchetă. Dar degeaba li s-a spus asta. Toată discuţia s-a învîrtit, de fapt, chiar în jurul convingerii lor că-i ştiu dinainte pe vinovaţi. Oare nu şi-au dat seama că, din acest punct de vedere, el păreau acolo reprezentanţii celui ce a fost, pînă la 22 decembrie 1989, „minerul de onoare"?

Ceauşescu ţinea ca toată lumea să creadă ce crede el. Ordona anchete şi cunoştea vinovaţii înainte ca o anchetă să înceapă. Dar pe ce cale au mostenit minerii acel „geniu clarvazător"? Cum să ne explicăm că ei au discutat de parcă dictatorul le-ar fi fost, într-adevăr, şi le-a rămas patron spiritual?

Minerii, dacă n-au ştiut, află acum: orice persoană publică îşi asumă riscul de a deveni o persoană controversată. Iar ei nu pot face excepţie. În această privinţă, orgoliul lor de „supermuncitori" nu-i ajută la nimic. Opinia publică a reţinut, spre studiu, atît tonul vehement cît şi gramatica bolnavă şi logica potrivit căreia, dacă lucrezi în subteran, poţi să te crezi buricul pămîntului. Oricum, minerii nu trebuie să se mire că există bucureşteni care îi numesc „cîrjalii lui Pasvantoglu". Gloria se plăteşte.

DUMITRU CONSTANTINESCU

Cine-i apără pe mineri?

I-am văzut înnegriţi de cărbune, osteniţi şi flămînzi. Am fost lîngă ei, în subteran, mi-a bătut inima mai tare în colivie, că nu prea eram învăţat, mi-au sunat în cască zăpirniturl de pămînt desprinse de pe tăpiţile lor cînd mergeam pe sultoare. Îi ştiu şi de la Motru-Vest, îi ştiu şi de la Petrila, şi de la Cavnic sau Roata. I-am văzut şi cîntînd şi plîngînd, am băut şi cîte o ţuică împreună, îi ştiu generoşi şi sensibili. Am fost uneori (asta mi-era meseria), prin locurile unde muriseră sau fuseseră schilodiţi în timpul muncii. Ştiu că aveau o viaţă şi o meserie de chin, că „la mină" înseamnă aproape „la ocnă", mai ştiu şi că s-au ridicat la luptă cu mulţi ani în urmă. Dar cine poate uita că tocmai de această luptă sfîntă a lor s-au găsit, atunci, să profite unii care au manevrat ca, în locul îndeplinirii revendicărilor cinstite ale minerilor, să apară „minerul de onoare"?

Acum, după Revoluţie, s-au îndreptat cîteva din stimbătăţile vieţii minerilor. S-a scurtat programul de muncă, s-au mărit lefurile, s-a mai îmbunătăţit viaţa. Nu s-a rezolvat totul, că nici nu se putea, dar oamenii au început să creadă, au simţit pe pielea lor că promisiunile se îndeplinesc. Şi ei, minerii, vor, normal, cu sufletul lor cinstit, să apere aceste drepturi cîştigate, să-i spere pe cei al căror nume a fost legat de noile legiuiri, mai bune. Minerii vor — şi bine fac! — să apere Revoluţia, adică libertatea şi democraţia.

Nu uit că, înainte, i-am văzut mînjiţi şi puşi să aplaude mînciuna. Cine-i apără, cine-i ajută pe mineri, acum, ca dragostea lor de dreptate să nu devină minia care jărîmă gări şi trenuri, care pune bîte în mîinile învăţate cu munca? Cei care au fost trimişi, înainte, cu bîte la Timişoara s-au înfrăţit cu demonstranţii. Tot venind la Bucureşti, dacă mai stau de vorbă şi cu oamenii de pe stradă, s-ar putea ca minerii, acum, să înţeleagă şi cine sînt derbedeii şi ce patronl au el. Şi atunci, mîna minerilor din subteran n-o să mai poată fi folosită pentru a fabrica „minerii de onoare" de la suprafaţă.

CONSTANTIN DUMITRU

Sus Iliescu! Jos Iliescu!

Dialogul presupune schimb de păreri, argumente, parteneri cu drepturi egale. Cînd una din părţi, carbă şi surdă, îl refuză, aceasta va încerca să-şi impună punctul de vedere prin monolog, adică prin strigăte, ameninţări, atacuri armate sau mai puţin armate.

Să analizăm puţin cele două lozinci care militează pentru două situaţii limită, aşa vis-à-vis de dialogul pe care îl dorim.

„Jos Iliescu!" Ce se vrea cu asta? Dl. Iliescu este preşedintele Comitetului Provizoriu de Uniune Naţională, ales de reprezentanţii tuturor partidelor (toţi românul ştie cum s-au constituit). A-l da jos, înseamnă a-l înlocui cu altul. Cu cine şi în ce scop? Dorim repede şi înaintea alegerilor un preşedinte definitiv, o dictatură militară, impunerea unui partid anume sau avem impresia că înţelegerea dintre partide are iz de trădare? A schimba acum CPUN, pe preşedintele lui, nu poate avea decît o semnificaţie: alegerile nu ne convin, nu vrem autentică democraţie, nu vrem un dialog care de bine de rău a început să se înfiripe.

Ce vrea să însemne „Sus Iliescu!"? Păi dl. Iliescu e sus. Îl vrem mai sus cumva? Cît de sus? Atît de sus încît să rămînă definitiv şi irevocabil acolo? Vrem să ne impunem dorinţa noastră acum, înainte de alegeri, pentru una sau două legislaturi? Nu se poate; am trăda tot ce am spus pînă acum.

Duminică, luni şi marţi s-au strigat şi s-a încercat să se materializeze astfel de dorinţe. Nici una din ele nu e democratică.

Un grup din Piaţa Victoriei a strigat şi aşa şi aşa. Mai mult jos decît sus. O mică parte din acest grup, manipulat sau nu, din plăcerea irresponsabil dezlănţuită şi prostească de a sparge, distruge, a trecut la fapte care depăşesc admisibilul. Demenţa minorităţii pune din păcate sub semnul celor întîmplate eventualele demonstraţii paşnice viitoare. Cu acest grup nu se putea, evident, dialoga.

OPREA GEORGESCU

Lămpaşele ante portas

La o distanţă mică de timp, la palatul din Piaţa Victoriei oamenii stăpînirii s-au întîlnit cu o delegaţie a militarilor şi cu una a minerilor. Comparaţia între felul cum s-au prezentat cele două delegaţii este catastrofală pentru mineri şi de aceea nici n-aş fi evocat-o dacă nu mi-aş fi amintit că în timp ce pentru militari domnul Iliescu n-a găsit nici măcar 15 minute ca să-i vadă şi să le ureze bun venit, ortacilor de pe Jiu le-a putut dărui ore întregi din timpul său preţios, plus o fraistă de Moş Crăciun burduşită cu toate înţelesurile posibile.

Ca şi prima dată au venit cu lămpaşele şi au ocupat o piaţă goală, cînd în Bucureşti era linişte şi nici un pericol nu ameninţa pe nimeni. În schimb au stîrnit repulsie şi groază, ca orice teroare, indiferent de la cine ar veni. Cum de s-au pus în mişcare mase enorme de oameni, cu tot ce presupune aceasta — părăsirea lucrului şi deci pagube enorme, cheltuielile cu transportul, dereglarea circulaţiei feroviare, agitaţia şi panica stîrnită? Cu ce scop au fost chemaţi? Cine i-a chemat? Domnul Iliescu şi compania? A, nu, fiindcă, nu-i aşa?, domnii Cazimir Ionescu şi Gelu Voican s-au dus în Valea Jiului să-i facă pe mineri să nu mai vină. S-au dus, e drept, atîta doar că au avut grijă să ajungă acolo numai după ce două trenuri plecaseră deja...

Veniţi să vorbească numai ei şi să se asculte numai pe ei, cu concluziile şi cu soluţiile aduse de-acasă, găsite încă înainte de a şti despre ce-i vorba, ajutătiutori, singuri deţinători ai adevărului şi ai ştiinţei conducerii treburilor statului, mustruluind, ameninţînd, dînd avertismente şi ultimatumuri, cerîndu-le miniştrilor să le jure lor credinţă, punîndu-i la colţ pe reprezentanţii partidelor, răstîndu-se la ei, admonestîndu-i şi repezindu-i, ortacit au întrebat la un moment dat, cu ton şi ifos de Torquemada: unde au fost domnul Coposu şi alţi lideri de partide la 22 decembrie?

Bine, întrebăm la rîndul nostru, dar unde au fost ei, minerii din Valea Jiului, la 22 decembrie? Nu-i aşa că se uitau la televizor? Cum de n-au luat atunci cu asalt gara, sub ameninţarea că o „răstoarnă", n-au format garnituri şi n-au descins la Bucureşti, în Piaţa Palatului, la Televiziune sau în alte puncte fierbinţi? Ce bine ar fi fost, ce bine ar fi prins! Căci, vorba lui Ion Creangă, la război înapoi şi la pomană năvală, parcă nu prea vine la socoteală...

ION D. GOIA

Triste duminice...!

Duminică 18 februarie, în jurul orei 12,00, mii de oameni adunaţi în Piaţa Victoriei manifestau civilizat, paşnic, cerînd în esenţă, să se pună capăt o dată şi o dată suspiciunii care stă la baza fricii organice ce bîntuie printre noi, mai mult sau mai puţin declarat: nu ce se întîmplă, ci ce s-a întîmplat cu securitatea, cu membrii ei foşti sau actuali, ce s-a întîmplat cu foştii activişti, compromişi, ai partidului comunist? I îi simţim în continuare, ba chiar îi vedem printre noi, chiar nimeni din cei aflaţi la conducerea ţării nu-şi poate asuma răspunderea publicării unor date concrete în acest sens? !...

Sigur, violenţa e ubicuiă şi în această Duminică; sigur, s-au spart geamurile sediului guvernului, nişte nemernici cu chipuri de gorile au fost lăsaţi — survorinzător de uşor! — să devasteze acest sediu; sigur, au fost arestaţi exact 102 „cetăţeni"; sigur, seara şi la Tv., au protestat trei mineri din Capitală dintre care unul ex-şef de cabinet şi „scriitor", un anume Cocheci, conform unei autorizate informaţii apărută apoi în presă, avea comun cu minerii ceea ce am eu comun cu sandaua lui Dalai-lama!; sigur, au sosit mineri a doua zi, cei autentici, îngrijoraţi la rîndul lor şi nemaiputînd fi opriţi de apelul ajuns prea tîrziu la ei: au căpătat asigurări că totul este în ordine, ba chiar miniştrii forţelor armate şi de interne au declarat în faţa lor că pot asigura securitatea guvernului, mulţumindu-le şi rugîndu-i să se întoarcă acasă (ceea ce au şi făcut acéşti bieţi oameni sîrcoşi şi trecuţi, nu înainte însă de a ameninţa „enumite" partide şi a declara persoană non-grata un preot abia sosit în ţară şi care se numărase printre primii ce s-au opus oribilei distrugeri a satelor româneşti).

Sigur, însă, acest lucru nu se poate face într-o zi-două — deşi atacarea sediului unui parlament s-a făcut în timp de minute! — nu ne rămîne decît să fim liniştiţi... să dăm dovadă de calm... să muncim cu încredere, dacă se poate chiar cu avînt! Sigur.

HORIA PATRAŞCU

Noua cîntare a României

E absolut regretabil că, în impasul economic în care ne găsim, ministerele Economiei Naţionale, cel al Culturii precum şi Departamentul Poliţiei nu reuşesc să înţeleagă faptul că spectacolele populare din Piaţa Victoriei trebuie să devină o importantă sursă de venituri.

E neîndoielnic că Televiziunea poate să obţină cîştiguri mari de pe urma transmisiilor duminicale non-stop — pînă ce Campionatul naţional va reorienta o parte din patimi pregătind, în aşteptarea mult tînjitului derbi Rapid—Dinamo pe „Giuleşti", opinia publică prin reportaje selective de la meciurile Poli Timişoara—Flacăra Moreni şi Universitatea Craiova—Steaua. Dat fiind interesul general pentru emisiunile „în direct" din Piaţa Victoriei, multe întreprinderi, sîntem convinşi, ar fi dispuse să plătească pentru intercalarea unor scurte reclame precum: „Nici o demonstraţie fără peşte oceanic", „Răcoritoarele tip CICO sînt inteligenţa şi întărese muşchii", „Vizitaţi litoralul iarna", „JECO vă oferă un joc nou: „Proştii şi deşteptii" şi altele.

Sosirea în piaţă va fi permisă numai cu bilet de intrare, eventual cu abonamente. (Permisele verzi rămîn valabile numai dacă transmisiile nu sînt cedate şi unor televiziuni străine, ori împresarilor care distribuie marile spectacole de varietăţi prin satelit. Membrii susţinători ai manifestanţilor trebuie să aibă posibilitatea de a achiziţiona suveniruri. E oportună instalarea unor chioşcuri de unde aceştia să cumpere bîte miniaturale, rîngi din macropolimeri şi setul „Operelor complete" ale lui Nicolae Ceauşescu legat în piele artificială (polimeri mai mici). Veniturile trebuie cedate parţial poliţiei pentru construcţia în apropierea Peţei a unor pavilioane de antrenament psihologic, dat fiind recunoscuta timiditate a neexperimentaţilor noştri sergenţi, maiori şi locotenenţi-coloneli. În respectivele pavilioane, coloncii care, pînă nu de mult, îşi manifestau înalta competenţă profesională dirijînd circulaţia pe bulevardul Dorobanţi ar putea evoca figura sergentului Kojak, cel care conducea jumătate din poliţaii New-York-ului şi a murit visînd că e avansat major.

TUDOR OCTAVIAN

Minerii ori huliganii?

Evenimentele din 18 februarie au avut trei episoade şi toţi actiţea grupe de personaje: demonstraţia paşnică, neautorizată în formă, dar legitimă în fond (prin întrebările transportate la comunism şi securitate); intervenţia brutală a grupului de asalt asupra guvernului; sosirea minerilor.

Nu toate episoadele sînt legate între ele. Totuşi, conform interpretărilor celor mai radicale, vandalii ar fi fost „puşi" să compromită demonstraţia paşnică; dar este ciudat că participanţii la aceasta nu şi-au apărat propria manifestaţie, neopunîndu-se huliganilor ci doar rugîndu-i (!) să renunţe la actele de vandalism. Între aceste două grupuri s-a creat chiar un coridor, demonstranţii asistînd mai departe la devastarea sediului guvernului. Între episoadele doi şi trei există, însă, o legătură clară: minerii au venit determinaţi de gestul huliganilor, şi nu de demonstraţia paşnică.

Trist este că săgeţile comentatorilor s-au îndreptat mai mult nu împotriva celor care au devastat sediul guvernului, nici asupra analizei problemelor ridicate de demonstraţia paşnică, ci sînt lepate mai ales de episodul sosirii minerilor. Această sosire a cam fost luată în tărbacă, inclusiv prin aluzii ironice la modul de a vorbi şi a se îmbrăca el minerilor, inclusiv prin sugestia voalată că ei ar fi fost iarăşi chemaţi (de F.S.N., desigur).

Dintre cele trei episoade, cel mai grav nu este „abatajul din Piaţa Victoriei", ci „comandoul din Piaţa Victoriei". Vreau să spun că între gestul devastării sediului guvernului (dezavuat cu înţelepciune de toate partidele reprezentate în parlament) şi sosirea emoţionantă a minerilor este o legătură atît de strînsă încît a-i ironiza pe mineri înseamnă, implicit, a-i accepta pe huligani. Dramatic este că, ştiind bine de ce au venit minerii la Bucureşti, nu ştim deloc ce resorturi i-au propulsat pe derbedei pe uşile şi ferestrele sediului guvernului.

OCTAVIAN ŞTIREANU

TEST

Această pagină satisface dorinţa unor membri ai redacţiei noastre de a-şi spune punctul de vedere personal asupra evenimentelor din 18 februarie a.c. Totala libertate a ideilor şi a perspectivelor din care au fost scrise aceste articole s-a subordonat unei singure restricţii: nu mai mult de 30 rînduri dactilografiate!

Odată acceptată această condiţie, pagina de faţă se constituie, implicit, ca un test al conştiinţei de receptare a unui eveniment — în funcţie de informaţiile, sistemul de valori şi inspiraţia publicistică ale fiecăruia dintre colegii noştri. Orice alte comentarii ni se par de prisos. În afară de aceea că, făcîndu-şi o datorie de credinţă, revista Flacăra a prezentat în numărul 2 din 12 ianuarie 1990 un amplu fotoreportaj despre munca sfîntă a minerilor, a trudei lor pentru lumina noastră.

Dicţionarul roşu de arhitectură

MAŞINA DE LOCUIT-BLOCUL

Detractorii îl definesc astfel : formă de exprimare a diletantismului în stare pură, grefat pe o criză de imaginaţie.

Printr-o analiză exhaustivă şi responsabilă vom demonstra injustiţea definiţiei potenţial destabilizatoare. Ea este, evident, o emanaţie a acelor partide ce militează pentru şomaj, patron, rege şi alte valute convertibile oferite spre cumpărare lîngă „INTER" dar de care noi nu avem nevoie.

Blocul trebuie înţeles ca o structură spaţială menită să obişnuiască trupul în stare de funcţionare cu inevitabilul habitaclu pe care-l va ocupa după trecerea sa în stare de repaos veşnic.

Subunitatea blocului — apartamentul — este un factor psihologic de primă importanţă, educîndu-ne în spiritul vremelniciei. El are misiunea sfîntă de a ne pregăti să înfruntăm cu demnitate, sau chiar să dorim, obştescul sfîrşit. Mai mult, vom spune că apartamentele, avînd ca arhetip coşciugul (popular : copîrşeu), strict dimensionate, strîns înghesuite atît în plan orizontal cît şi în plan vertical, se constituie într-o „unitate de locuit" după modelul cavoului de familie. Prin evantaiul larg de preocupări şi orientări politice reprezentat de asociaţia de locatari, se acţionează direct asupra subconştientului individului, făcîndu-i receptiv la posibilitatea ca în viitor să-şi amestece oasele cu cele ale altor semeni, în populatele „gropi comune".

Pentru ca la nivel semantic să nu se producă distorsiuni, rolul crucilor de pe morminte este preluat de antenele TV, adevărate capete de pod ce ne leagă, în sens mistic, de cei din alte lumi. Ignoranţa unora conduce la grave confuzii între „semnificat" şi „semnificant", respectiv la proliferarea antenelor „kitsch" rotunde (pentru bulgari) sau parabolice (pentru cei cu bani).

Repetabilitatea obsesivă a TEMEI, în cazul nostru : blocul-tip, procedeu atît de des întîlnit în arta secolului XX, îşi are rădăcinile în conceptele filosofice marxiste, ce legitimează golirea de conţinut şi confiscarea artei de către cei ce nu o înţeleg dar o disprefuiesc. Subliniez că nu e vorba de o trăsătură profund naţională şi implicit originală dar corespunde tendinţelor progresiste atît de frumos exprimate de lozinca : deschiderea spre autarhie.

Blocurile sînt şi vor rămîne încremenirea dezicerii noastre de aspiraţiile mic burgheze ale celor ce primesc vederi din străinătate, de a locui (aşa cum se întîmplă cu clasa muncitoare exploatată în putredul occident) în vile cu garaj şi piscină, adică în CASE PENTRU OAMENI.

arh. FLORIN BICIUŞCA ■

Grup XXI

Forumul tinerilor arhitecţi

Profesioniştii pînă în 40 de ani, premiaţi în concursuri internaţionale, arhitecţii doresc să le fie cunoscute opiniile de avangardă într-un domeniu, bineînţeles, al „tuturor". Dacă n-au reuşit să-şi comunice ideile novatoare, prospectînd secolul XXI, se datorează numai unui context de momente fierbinţi. Încercăm să oferim dialogul social al acestor entuziaste individualităţi contradictorii. Fiecare îşi asumă cu fermitate responsabilitatea semnăturii. FORUMUL TINERILOR ARHITECŢI este un „grup" deschis, strict profesional.

...cuibuşor

Viaţa în blocurile de locuinţe a avut şi încă mai are un specific al ei. De la an la an, calitatea apartamentelor a scăzut simţitor. Aproape toate materialele, de la var, ciment şi cărămidă, pînă la linoleum şi obiecte sanitare deveniseră deficitare. Cetăţeanul, proprietar sau chiriaş, trebuia, dacă voia să locuiască în condiţii cît de cît civilizate, să facă pe punga lui costisitoare remedieri, retuşuri, îmbunătăţiri. Scumpirea materialelor, reducerea nejustificată tehnic a consumurilor materiale, creşterea forţată a productivităţii muncii, nu reală, ci impusă prin mărirea arbitrară de la an la an a normelor de muncă a dus la deteriorarea calităţii locuinţelor din blocuri. Lipsa unor spaţii anexe — spălătorii, uscătorii —, a căldurii, în paralel cu micşorarea izolaţiilor termice, a umplut de igrasie sute de mii de apartamente.

Faptul că blocurile au fost şi sînt încă locuite de săraci, în imposibilitatea să le întreţină, că ICRAL-urile practic nu mai primeau bani pentru întreţinerea fondului de locuinţe a dus şi mai

Din arhiva „de suflet" a fostului nostru coleg, EMANUEL TĂNJALĂ, case care au fost cîndva pe lîngă fosta Operetă. Vă mai amintiţi de ele ?

Se vînd case

E arhicunoscută. E celebră în tot Bucureştiul. Coada la case din Edgar Quinet. Vestea s-a împrăştiat cu iuţeala fulgerului: Se vînd din nou case !

Cine a dat această veste ? A anunţat I.C.V.L.-ul sau primăria că în Bucureşti există apartamente ce pot fi vîndute ? Începînd de cînd ? Cu ce termen de livrare ?

Persoanele de la coadă, cărora le-am adresat întrebările mi-au răspuns, în esenţă, fie prin „S-a anunţat peste tot" (?! — mirarea ne aparţine !), fie prin „am auzit de la cineva şi cînd am venit aici, am văzut că, într-adevăr, se primesc cereri".

De primit, se primesc, e adevărat. În uşa I.C.V.L., s-a improvizat „un birou de primiri", adică o masă, o persoană care ştampilează fiecare cerere şi o pune într-o cutie, şi o a doua, care dă un număr de ordine. Ei bine, bucăţica de hîrtie cu magicul număr de ordine, fie el şi 17 126, aduce un zîmbet fericit pe chipul posesorului.

Cristian C. de la Centrala de mecanică fină are chiar acest număr, 17 126. Are doi copii şi o mamă bătrînă, şi trăiesc, toţi, în trei camere. Copiii sînt mari, au nevoie de spaţiu, aşa că s-a înscris pentru un apartament cu cinci camere, indicînd drept zone de preferinţă centru, Floreasca, Dimitrov. „Estimînd 15 000—16 000 apartamente livrate pe an, sper ca într-un an şi jumătate să ne mutăm în casă nouă" — îmi spune.

Numai că sus, la etajul II, în biroul cu numărul 1, ceea ce aflăm are cu totul altă culoare decît rozul bombon al zîmbetelor încrezătoare. Îi adresăm, aşadar, aceleaşi întrebări, şi doamnei Nicoleta Neguţ, directoare, începînd din 5 februarie 1990, a I.C.V.L., întreprindere care, din decembrie 1985, a încetat, practic, să mai funcţioneze cu adevărata sa destinaţie (aceea de întreprindere pentru construirea şi vînzarea de locuinţe), întrucît de la acea dată, printr-o hotărîre abuzivă, s-a sistat posibilitatea cumpărării de locuinţe construite de stat.

„Avalanşa de cereri a început în 3 ianuarie. În 31 decembrie, a fost dat publicităţii Decretul lege nr. 7, privind repatrierea cetăţenilor români, în al cărui articol 11 se precizează că aceştia pot beneficia cu prioritate de spaţii de locuit proprietate, prin organizaţii de stat, cu plata în valută. Astfel, cetăţenii au aflat că există case, că acestea se pot cumpăra şi că funcţionează, pentru asta, o organizaţie de stat pe care o credeau desfiinţată. Adăugînd acestei informaţii şi comunicările de la radio, televiziune, presă, că reglarea balanţei economice a ţării se va face printr-o serie de măsuri, printre care şi atragerea surselor de la populaţie prin cumpărarea de locuinţe, oamenii au ajuns la concluzia că, în sfîrşit, îşi pot cumpăra apartamente. Concluzie întărită şi de „Decretul-Lege nr. 61 din 7.II.1990, privind vinzarea de locuinţe construite din fondurile statului către populaţie".

Situaţia pare a fi reintrat în normal. Din păcate, nu e nici o greşeală în folosirea acestui mod al verbului. Pentru că lucrurile sînt departe de a putea fi numite clare. I.C.V.L.-ul există, e adevărat. Numai că prin recentul decret-lege, el devine un simplu vînzător (funcţionează în virtutea unui decret privind vînzarea de locuinţe). Este, practic, o întreprindere nouă, în prezent, cu numai 34 de angajaţi, cu un sediu impropriu (scările imobilului riscau să cedeze sub greutatea miilor de oameni aflaţi la coadă pentru înregistrarea cererilor, de aceea s-a şi recurs la soluţia „biroului" de la uşa de intrare) şi, ceea ce este cel mai important, şi mai trist, nu are marfă. Adică nu are nici o casă de vînzare.

„În 9 februarie, ne spune doamna Neguţ, am înaintat primăriei municipiului cererea de a acorda întreprinderii cîteva mii de apartamente pentru vînzare, în blocuri de locuinţe finalizate sau în curs de finalizare, în diferite zone ale oraşului — bineînţeles, ţinînd cont de cererile primite. Ni s-a răspuns că respectivele apartamente au fost repartizate deja unor oameni ai muncii — sinistraţi sau persoane figurînd pe listele de priorităţi ale întreprinderilor — noi urmînd să mai aşteptăm".

Şi acum, o veste bună pentru cetăţenii ce doresc să cumpere locuinţa pe care în prezent o deţin cu chirie. Este vorba de blocurile de apartamente construite pînă în 1 ianuarie 1977 şi cele construite începînd de la această dată şi pînă la 31 decembrie 1989 — perioadele fiind delimitate de preţurile diferite de construcţie. Cererile pentru cumpărarea acestui tip de apartamente se onorează în cel mai scurt timp.

În loc de final — în numai două ore, numărul posesorilor de numere de înregistrare crescuse, de la 17 126, la 18 400.

ROXANA PAICU MANOLESCU ■

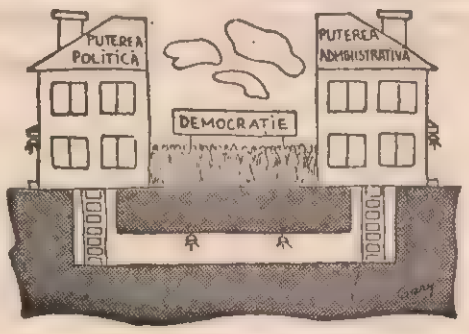

Desen de M. DUMITRESCU ■

Întoarcerea la

Primarul Craiovei, ing. Ion Botofei s-a oprit îndelung la problemele construcţiei de locuinţe. La fel ca în toate marile oraşe ale ţării — zice domnia sa — şi în cetatea Băniei nu putem spune că nu s-au construit destule blocuri de locuinţe. S-a construit mult, dar din păcate nu şi de cea mai bună calitate. Mai ales în ultimii ani ai dictaturii ceauşiste, finisajele, calitatea lucrărilor şi în genere confortul prea multor apartamente lăsau foarte mult de dorit. Asta nu ştiu din cauza proiectanţilor, arhitecţilor sau constructorilor remarcaţi nu o dată pentru măiestria şi răspunderea lor profesională, cît mai ales pentru normele de consum neraţionale, pentru regimul excesiv de sever impus economisirii materialelor, energiei şi combustibililor. Repet însă, s-au făcut şi lucruri bune. Revedeţi, de pildă, renumita Cale a Unirii, Valea Viilor, Lăpuşului, „F"-urile din Brazda lui Novac, „J"-urile din Valea Roşie şi toate apartamentele proprietate personală.

Mă hotărăsc să văd, la întîmplare, cîteva apartamente şi garsoniere abia date în folosinţă sau aflate la cheie în cîteva cvartaluri din Cartierele Lăpuş şi Calea Bucureşti. Sînt însoţit în această vizită neanunţată de ing. Gheorghe Georgescu, directorul tehnic al Trustului Antrepriză Generală de Construcţii-Montaj Dolj. Iată-ne, aşadar, în „Lăpuşului", blocul D 3, alcătuit din apartamente prefabricate, cu două şi trei camere. Ultimele lucrări de finisaj sînt aproape încheiate. Privit din afară, blocul nu pare deloc urît. Înăuntru însă, deficienţele de finisaj se ţin lanţ : în ap. 14 şi în alte apartamente de la etajele I şi II, zugrăveala pereţilor e făcută de mîntuială, uşile şi ferestrele sînt strîmbe, prost vopsite şi nu se închid etanş ; grupurile sanitare sînt neglijent montate, inestetice şi nefuncţionale ; căzile au fost montate direct în mortar ; linoleumul este lipit anapoda. Întrebîndu-l pe vopsitorul Dorel Stoian, care abia dăduse gata o uşă, de ce face o treabă atît de urîtă, a roşit întîi la faţă, apoi ne-a spus fără ocol : „Pentru că vopseaua e de foarte proastă calitate ; n-are luciu, pigmenţii sînt slabi, puterea de acoperire e destul de scăzută, diluanţii, fiind de proastă calitate, ustura se face foarte greu". Maistrul Constantin Veliţcu e de faţă. Îl întrebăm ce calificativ ar putea da lucrărilor şi el ne-a răspuns : „Satisfăcător cu... indulgenţă".

Într-altă parte a cvartalului, la blocul D 14, turnătorul Ioan Ţiţă de la ITMA, tocmai a primit repartiţie pentru garsoniera nr. 15 de la etajul III. Noul locatar declară cinstit : „E o garsonieră largă, bine împărţită ca proiect. Sînt bucuros că am primit-o, că am de-acum unde să-mi adăpostesc familia. Dar, în ce priveşte confortul, mai trebuie încă multe de făcut. După cum vedeţi, am făcut aici un mic şantier, ca să remediez pe cît posibil unele deficienţe grave de finisaj, lăsate din neglijenţă de constructor : masca la baie e spartă, uşile şi ferestrele nu se închid şi trebuie revizuite, unele chiar înlocuite: linoleumul e pus parcă în bătaie de joc, nu-l tăiat simetric şi pe alocuri s-a şi dezlipit, nu mai vorbesc de zugrăvit şi vopsit. Oare, cum pot lucra constructorii noştri atît de prost ?".

La blocul A21, ap. 2 (locatar Ion Colduşu), ap. 3 (locuit de familia Voinescu Leonică) din Calea Bucureşti, deşi are o categorie în plus de confort, fiind prevăzut cu parchetaj şi faianţerie, lucrările au-s prea mult deosebite. Ţevile la radiatoarele caloriferelor sînt montate strîmb, inestetic, la fel cum sînt pozate şi ţevile de apă de la bucătărie ; parchetul e pus în repezeală şi din cauza umidităţii s-a umflat pe alocuri şi s-a denivelat ; faianţa prevăzută în proiect n-a fost montată în băi pentru că lipseşte. În unele camere pereţii sînt strîmbi din construcţie, zugrăveli şi spoieli aruncate direct pe zidurile su-

de nebunii?

...a deteriorarea lor.
...ă, mereu dornic de cîştiguri ilicite pe seama buzunarului ...ului, pentru acoperirea pierderilor rezultate dintr-o eco...omie falimentară, a ajuns să pretindă sume din ce în ce mai ...ari pentru prestarea unor servicii — căldură, apă caldă, salu...ritate — în acelaşi timp cu reducerea aproape drastică a acest...ora.

Sînt în jurul locuinţelor noastre din sutele de mii de blocuri ...spindite în toată ţara un pachet de probleme nu uşor de re...olvat, care necesită timp, forţă de muncă, schimbarea unor nor...e şi normative, acordarea unor fonduri de reparaţii etc., care, ...onsiderăm noi, trebuie să intre în atenţia unei echipe de spe...ialişti capabilă să ofere guvernului soluţiile de aducere la nor...al, la un nivel de civilizaţie acceptabil a vieţii noastre la bloc. ...xista concepţia că odată urcat într-un apartament de bloc, via...a cetăţeanului devine automat civilizată. Pînă acolo mai sînt ...ulte de făcut.

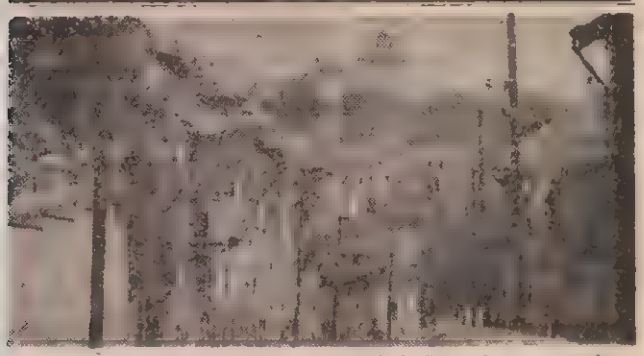

Pe aici, pe Lăzureanu, printre căsuţe cu iederă, se ajungea repede la Podul Izvor...

mistrie

...perficial tencuite. Şi iarăşi uşi şi ferestre meschine, mai subţiri decît zidurile, croite de un fabricant nepriceput, fără simţul geometriilor şi al proporţiilor.

Puşi în faţa evidenţei de ne...Buit, directorul tehnic ...structorii cu care am ...ăt recunosc cu mîhnire ...ul făcut de mîntuială, fi...isajul slab şi calitatea precară a multora din apartamentele executate. „Vina e departe de a o purta singuri. Disculparea lor are cel mai adesea temei obiectiv — spune directorul tehnic. Nu vrem să scuzăm cîtuşi de puţin propriile noastre neîmpliniri şi deficienţe cauzate uneori de indisciplina anumitor oameni, pentru îndreptarea cărora am şi luat măsurile ce se impuneau. Cauza cauzelor trebuie însă demascată cu curaj. De ...ăţi ani, sîntem obligaţi să ...m apartamentele cum putem; dacă s-ar putea, să le facem chiar din nimic. De ce trebuie să ne ascundem după deget? Din cauza proastei înţelegeri a economisirilor de către vechiul regim, prefabricatele sînt din ce în ce mai proastă calitate. Ne lipseşte tîmplăria de bună calitate, vopselurile pe bază de ulei sînt sub orice critică, prenadez nu mai avem demult pentru lipirea linoleumului şi sîntem nevoiţi să folosim aracetul şi alţi înlocuitori. Cimentul ni se dă cu ţîrîita. Consumurile normate, ca şi normarea muncii sînt demult depăşite şi nu mai interesează aproape pe nimeni. În pofida nenumăratelor demersuri, constructorii craioveni n-au parchet, n-au faianţă, n-au vopseluri, n-au feronerie şi nici măcar baterii de baie din mo...e moderne care li se cer ...către beneficiarii deveniţi ...enţioşi pe bună dreptate".

Şi atunci, cu ce să faci apartamente de cea mai bună calitate? În orice caz, se impune a se umbla neapărat şi la preţuri şi la normative, la sistemul de cointeresare a constructorilor.

MIHAI STĂNESCU ■

BUNUL OBICEI

Nu ştiu cine spunea că obiceiul de a bea ceai la ora cinci după-amiază a făcut din englezi un popor. Într-o oarecare măsură avea dreptate. Ceaiul la oră fixă în familie, între cunoştinţe, vecini sau prieteni presupune şi însuşirea unor deprinderi salutare: să te îmbraci la acea oră sărbătoreşte, să fii curat, să te străduieşti să porţi o conversaţie care să facă grupul sau comunitatea să te accepte ca pe un egal. Poporul exista, însă obiceiul a ajutat la crearea unei societăţi, în care, fix la ora cinci, oamenii vorbeau despre vreme, munca ogoarelor, preţul liniştii, politică.

Deoarece cele de mai sus îţi caracterizează pe englezi, este firesc să ne întrebăm prin ce ne deosebim noi de alţii? Avem ceva caracteristic, specific românesc? Credem că al nostru este felul de a primi pe cineva care îţi calcă pragul casei. Românul a avut casa deschisă. La noi, ca să te duci la un prieten sau vecin, nu trebuia să-i dai dinainte telefon, să-ţi anunţi ora exactă de vizită. Te duceai şi erai bine primit. Şi asta nu pentru că ţara nu era împînzită de telefoane.

În familia noastră, ca în imensa majoritate a familiilor româneşti de cînd ţin minte, la intrarea unui om în casă, primul lucru pe care-l făcea gospodina era să întindă faţa de masă şi să pună o gustare. Venea omul de pe drum, era obosit, înfometat şi însetat, poate. Trebuia omenit, pentru că, la rîndul lui, cînd te primea ar fi procedat la fel. E acesta un bun prilej să mai schimbi o vorbă, să afli ce se mai întîmplă, copiii au ajuns în leafă; se mărită fetele, le-a cerut cineva?

Bunica se ducea în cămară. Acolo se găseau slănina, un cîrnat, o bucată de brînză. Dacă omul venea la vremea mesei, i se punea farfuria în faţă.

Unde-ai fost, unde te duci? Iată două întrebări care îţi lămureau şi trecutul şi gîndurile de viitor ale omului.

La o cafea

Locul la masă al bunicului era lîngă dulap. Era acolo un ungher unde îşi ţinea sticla de rachiu. Cînd se deschidea uşa bucătăriei, cameră mare şi în care este întotdeauna cald şi bine, înainte de a răspunde la bună ziua, bunicul se apleca şi punea pe masă sticla de rachiu. Femeie, dă-ne două pahare! Ia, Ioane ori Vasile ori cum îi chema pe omul acela. Rareori l-am văzut pe bunicul să nu facă gestul ăsta la intrarea cuiva. Era semn că acela nu merită, e un om slab, nu se face să te întinzi la vorbă cu el.

Mai apoi, semn al progresului?, mama trata cu prăjituri de casă şi cu un păhărel de vişinată.

Erau mîncare şi băutură din belşug? Nu întotdeauna. Uneori îţi luai de la gură, încropeai ceva, umblai la rezerve, însă nimeni nu-şi punea problema zilei de mîine.

Să nu mai vorbim de copii. Cînd ei intrau în casa cuiva, acela trebuia să se descurce. Avea ceva pregătit dinainte, o rezervă intangibilă cu destinaţie specială.

Deteriorîndu-se lucrurile, oamenii făcînd rost din ce în ce mai greu de mîncare şi acest bun obicei românesc a început să pălească. Oamenii începuseră să nu se mai ducă în vizite de teamă că vor fi trataţi şi nu vor putea să se revanşeze cu prima ocazie. Se inventase pînă şi vorba că e nebun cine invită la masă şi nesimţit cine primeşte invitaţia. Retragerea în ultima redută care este familia a însemnat practic moartea societăţii.

O bunică s-a dus în vizită cu nepoţelul la o prietenă. Au stat de vorbă cît au stat, gazda s-a scuzat că n-are nici măcar nechezol, şi au dat să plece. Atunci, băieţelul a întrebat: — Tanti, la matale nu e cu trataţie? Bătrînica s-a uitat la el şi, neştiind ce să-i răspundă, a izbucnit în lacrimi. — Iartă-mă, dragul meu, l-a rugat ea, n-are tanti ce să-ţi dea.

Atentatul la aceste bune şi vechi obiceiuri a fost la fel de grav ca şi cel al înfometării ştiinţifice prin alimentarea raţională. A izolat oamenii unii de alţii, le-a luat plăcerea de a primi şi de a face vizite, adică de cele mai la îndemînă distracţii pe care le aveau mulţi oameni obişnuiţi care nu visau iahturi, piscine, cazinouri şi plimbări în insulele Balcare.

OPREA GEORGESCU ■

Confort 4,3,2,1...0!

Cartierul „Dacia" din municipiul Iaşi este „eminamente" muncitoresc.

Bineînţeles că afirmaţia rezidă în existenţa unor coloşi industriali, dar nu în incinta cartierului, ci concentraţi într-o formulă deja consacrată, — de platformă industrială — ce s-ar traduce în combinate de utilaj greu şi fibre sintetice, de întreprinderi metalurgică şi maşini-unelte etc. şi amplasaţi în partea opusă acestuia. Poluarea fiind unul din motivele esenţiale pentru cei 30 000 de muncitori ce străbat zilnic aproape 7 km de acasă la serviciu şi retur. Dar nu asupra acestui fenomen vreau să vă atrag atenţia, cît mai ales asupra locuinţei cetăţeanului care înseamnă nu numai acel spaţiu cuprins între pereţii apartamentului, dar şi un confort care presupune apă caldă menajeră, gaze, căldură etc. şi, nu cu mult timp în urmă, reprezenta teroarea grijii pentru ziua de mîine.

Orice cetăţean, posesor al unui apartament proprietate de stat, plăteşte o chirie ce se stabileşte în funcţie de suprafaţa locuibilă şi calitatea serviciilor mai sus-amintite. Legea ne certifică în acest sens că intră în custodia GIGCL-ului, prin controlori direcţi, supravegherea acestora, deşi toată lumea ştie cît de vitregiţi am fost înainte, în numele aşa-ziselor raţiuni politice bine gîndite. Pe de altă parte, ar trebui să recunoaştem că sensibila îmbunătăţire a acestui confort, deocamdată prin mai multă căldură şi presiune a gazelor, în casele noastre, nu se poate împlini dintr-o dată. Greul vine şi din faptul că va trebui să avem răbdare ca să putem împlini ceea ce de ani de zile ne-a lipsit.

Aflat în postura de intermediar între cetăţean şi întreprinderile de profil, administratorul are nu de puţine ori mai multă bătaie de cap şi reproşuri, decît mulţumiri. Sînt suficiente exemplele celor care au dat bir cu fugiţii, mai ales că statutul lor se bazează pe muncă obştească şi mai puţin pe o încadrare propriu-zisă. Ca să nu mai vorbim de cei ce şi-au însuşit din banii locatarilor sume importante, fiind deferiţi justiţiei. Petre Păduraru, administrator la Asociaţia de locatari nr. 4, prin cei opt ani de administraţie, dovedeşte contrariul. Numai că are şi dînsul mai multe „of"-uri. „Dacă ar fi să ne uităm de jur-împrejurul nostru am vedea tomberoanele cu gunoi ce se ridică conform unui grafic... sincopat. Prima decadă ne este favorabilă, ca apoi să primim scuzele cum că, nu este motorină, nu sînt suficienţi salariaţi; sîntem dezavantajaţi şi de poziţia mărginaşă în care ne situăm; dacă în centru mai e şi un personaj de „vază" se riscă gunoiul zilnic, pe cînd la noi abia după două şi chiar trei săptămîni. Locuinţa noastră este de fapt şi aleea şi scara blocului. Chiar dacă asociaţia este de sine stătătoare nu ne putem lăuda cu un personal calificat, mai ales în contabilitate, cît şi în rezolvarea acelor intervenţii la părţile comune din bloc cum sînt instalaţiile de apă, de gaze şi sanitare. Totdeauna apar discuţii generate mai ales de existenţa celeilalte forme de proprietate, privată. Şi să vă dau un simplu exemplu: cheltuielile înregistrate pentru schimbarea conductelor de apă, prin lege, sînt suportate de către stat dintr-un fond de reparaţii, pe cînd la cetăţenii proprietari fondul este stabilit prin participarea benevolă a lor şi intră sub incidenţa asociaţiei de locatari. Firesc mulţi manifestă suspiciuni, şi pe bună dreptate, privind stringerea acestor bani. Cu toate că, fondul de rulment este conceput pentru asemenea cheltuieli şi reparaţii, el la drumul, din păcate, al plăţii restanţelor şi nu intereselor comune. Şi sînt familii ce nu reuşesc să-şi achite aceste obligaţii, nici după trei ani de zile. N-am înţeles de ce grupul întreprinderilor de gospodărire comunală nu percepe aceeaşi taxă de la locatar şi unităţile de stat privind furnizarea căldurii şi a apei calde menajere. De fiecare dată ni s-a justificat existenţa unui rabat comercial. Aparatele de măsură şi control termic ar fi bine să fie instalate nu la punctul termic, ci la consumator, aşa cum sînt şi contoarele de energie electrică sau gaze naturale. Să putem avea un control asupra consumului real".

Un motiv în plus, de a solicita conducerii GIGCL-ului, respectiv domnului director general, Mihai Casparovici, lămuriri în acest sens. „De patru ani de zile încercăm să construim Magistrala nr. 5 pentru cartierele Alexandru cel Bun şi Dacia, realizabilă în acest an, prin care agentul termic va veni direct din CED în aceste cartiere. Restricţiile ce apăreau an de an, mai drastice şi mai crîncene, se concretizau în micşorarea diafragmei prin care ajungea apa caldă şi căldura la consumator. Astfel că, în loc de 18 grade se înregistrau 5,9 şi uneori 12 grade. Nu se ţinea cont de faptul că punctele termice erau subdimensionate şi deci nu asigurau apa caldă. La ora actuală, împreună cu ICPROM şi delegatul nostru am elaborat comanda-contract prin care să aducem aceste puncte termice la capacitatea de furnizare a apei calde şi căldurii în zona respectivă. Deocamdată dotarea cu aparate de măsură şi control la consumator nu este posibilă, poate într-o perspectivă viitoare. Calitatea serviciilor asupra căreia trebuie să insistăm, capătă aspecte complicate şi dramatice cînd mă gîndesc la cei evacuaţi, ce periclitează instalaţiile comune de folosinţă ca de altfel şi degradarea apartamentului. Ei merg pe ideea că orice strică, statul trebuie să vină să repare. O optică ce nu concordă cu legile convieţuirii civilizate în comun, ce va trebui sancţionată ca atare". Ca o particularitate de construcţie, se constată că bucătăriile erau prevăzute cu instalaţii de energie electrică, şi doar 10 la sută din ele aveau gaz metan. Ulterior s-a extins instalaţia de gaz metan pentru tot cartierul, fără ca să se facă modificări în dimensionarea conductelor. Ca să aflăm în ce măsură afectează ele presiunea gazelor sau nu, l-am solicitat pe şeful Regionalei de distribuţie gaze naturale Moldova Nord — Iaşi, domnul Victor Ştefura, care ne-a spus: „Conductele sînt bine dimensionate şi protectate şi deci nici cartierul Dacia nu este afectat în vreun fel, dar necazul mare a venit din anul 1980 încoace, cînd s-a indicat să ne încadrăm în cote la populaţie. Ţinînd cont că sîntem capăt de sistem, ca şi Bucureştiul, aici ajunge o presiune şi o cantitate de gaz, funcţie de multe ori de temperatura exterioară a aerului. În momentul de faţă, prin suplimentarea repartiţiei de gaze naturale, am rezolvat, în totalitate, pentru populaţie problema căldurii. În cartierul Dacia avem pe reţea, în loc de 0,2 atmosfere, cît e necesar, chiar 0,4 spre satisfacţia tuturor".

MARIA RADU BOGDAN ■

MIRON DINULESCU ■

Un medicament aşteptat

HELP, „ELCOHEP"!

Cu şase ani în urmă, revista noastră a anunţat în premieră absolută descoperirea de către doi medici orădeni a unor plante cu valoare terapeutică de excepţie. Ei bine, ceea ce a fost cîndva un simplu gînd, o speranţă, cel mult o promisiune, a devenit realitate : după şase ani, studiile clinice şi de laborator, la care şi-au dat concursul unităţi de cercetare şi aşezăminte spitaliceşti din mai multe centre medicale ale ţării, s-a finalizat prin obţinerea unui medicament original românesc. Preparatul „Elcohep", destinat combaterii bolilor hepato-biliare, a obţinut de curînd avizul de fabricaţie şi urmează să fie produs pe scară industrială de Laboratorul „Plantavorel" din Piatra Neamţ.

Vom vorbi de îndată despre efectele curative ale noului medicament, dînd cuvîntul specialiştilor în materie, dar o vom face nu înainte de a reaminti cîteva date din geneza noului preparat, a cărui istorie pasionantă, ca atîtea alte aventuri ale cunoaşterii, oferă nu puţine învăţăminte pilduitoare.

Începutul aparţine întîmplării. Dar acelei întîmplări deloc întîmplătoare ce se dovedeşte de folos doar spiritelor pregătite. În vara lui 1978, în comuna Vîrciorog din judeţul Bihor, medicii Aristina şi Ludovic Elthes au fost martorii unui fenomen paradoxal. Ei au putut observa cum, an de an, în marginea comunei amintite, păsările de curte dovedeau imunitate la pesta aviară (maladie cu afecţiuni drastice asupra ficatului), în timp ce epidemia făcea mii de victime în restul localităţii. Această primă constatare i-a îndemnat să cerceteze condiţiile naturale ale terenului şi mai apoi să-şi îndrepte atenţia asupra unor plante din marginea unei bălţi. Ani la rînd, studii şi departajări succesive îi fac să ajungă la concluzia că factorul curativ îl reprezintă cîteva plante din familia Organaceae (specie neconsemnată în tratatele de farmacopee naţională şi internaţională). Continuă investigaţiile prin experimente de laborator, pe animale şi în cele din urmă devin proprii lor pacienţi. La toate acestea, o primă şi indubitabilă concluzie : plantele în cauză demonstrează surprinzătoare efecte terapeutice în tratamentul bolilor hepato-biliare.

Încurajaţi de aceste rezultate, cei doi cercetători se adresează Ministerului Sănătăţii, dar descoperirea este tratată cu totală indiferenţă. Este momentul în care ei cer ajutorul „Flacării".

Articolul nostru a provocat reacţii diverse. Unii s-au grăbit să nege valoarea descoperirii, dar alţii (între care, biolog Mioara Rădulescu din partea OSIM şi farm. dr. Octavian Contz, şeful Laboratorului de plante medicinale al Institutului de stat pentru controlul medicamentului) au considerat că plantele identificate merită să fie supuse cercetării de specialitate. Prin mijlocirea oamenilor de bine, cei doi medici beneficiază de un contract de cercetare la care îşi dau concursul : Spitalul judeţean din Oradea, Clinica medicală din Cluj (prof. dr. Mircea Cucuianu), Facultatea de farmacie din Tîrgu Mureş (prof. dr. Iuliu Ratz), Laboratorul „Plantavorel" din Piatra Neamţ şi, în continuare, Institutul de stat pentru controlul medicamentului. În 1984, tratamentul propus este acoperit prin brevet de invenţie. Mai notăm că în acelaşi an, celor doi medici li se pun la dispoziţie 10 paturi (ulterior, 30) la Spitalul Judeţean din Oradea, iar începînd cu 1986, Direcţia sanitară judeţeană, împreună cu Ministerul Turismului şi cu sprijinul Ministerului Sănătăţii, dispun organizarea unei baze de tratament cu 100 paturi la hotelul „Lotus" din staţiunea Băile Felix. Pe această cale (deci prin internări şi tratamente ambulatorii) beneficiază de noua terapie peste 6 000 de pacienţi, preparatul (ceai, obţinut după o metodă originală din plante descoperite) dovedindu-şi eficacitatea — potrivit datelor comunicate de inventatori — în proporţie de 90 la sută în tulburări biliare (colecistite cronice, stări după colecistectomii, dischinezii biliare diverse), de 60—70 la sută în hepatite cronice şi de 40 la sută în hepatopatii mai grave. Rezultatele se recomandă prin dispariţia simptomatologiei şi revenirea la normal a testelor de laborator.

În acelaşi timp, avîndu-se în vedere importanţa invenţiei şi perspectivele pe care le deschide în terapia bolilor hepatice, s-a procedat la întocmirea formelor de brevetare în străinătate. Ca urmare, şase state au recunoscut prioritatea şi originalitatea invenţiei româneşti. De notat că primul brevet acordat de Statele Unite ale Americii (1987) este şi cel dintîi atribuit vreodată de această ţară unui medicament original românesc din plante medicinale. Îi urmează brevetele obţinute în Austria (1987), Elveţia (1988), Franţa (1988), R.F.G. (1989) şi U.R.S.S. (1989). Cel de-al şaptelea brevet este aşteptat să sosească din Japonia.

Continuarea investigaţiilor face posibilă dobîndirea avizului de necesitate (1987) şi, pe această bază, încep să se desfăşoare testările clinice în trei unităţi sanitare din Bucureşti. La sfîrşitul anului trecut, Ministerul Sănătăţii eliberează avizul terapeutic şi avizul de fabricaţie. Pentru informarea cititorilor noştri prezentăm alăturat extracte din referatele unor reputaţi specialişti.

Prof. dr. doc. GHEORGHE PANAITESCU, *Clinica de interne a Spitalului C.F.R.-2* : *„Rezultatele obţinute pot fi considerate bune la 90 la sută din cazuri fiind obiectivate în principal în diminuarea şi apoi dispariţia sindromului dureros de hipocondru drept, dispariţia stării de disconfort abdominal, anularea stării de depresiune, reglarea cineticii intestinale, reducerea stării astheno-nevrotice cu activizarea funcţiilor de relaţie, şi a capacităţii de efort, reducerea stării de tensiune psihică, îmbunătăţirea condiţiilor de odihnă şi a somnului. De altfel, apare posibil şi un efect antiinflamator, rezultat din reducerea proceselor presionale din căile biliare intra şi extrahepatice şi pentru că în cursul tratamentului nu s-au observat efecte secundare negative. În concluzie, preparatul „Elcohep", condiţionat din surse naturale, se află la nivelul celor mai ridicate performanţe terapeutice. Toleranţa perfectă, absenţa oricăror efecte secundare negative, rezultatele deosebite obţinute asupra funcţiilor digestive şi reechilibrarea generală subliniază utilitatea preparatului".*

Farm. dr. OCTAVIAN CONTZ, *şeful secţiei de plante medicinale a Institutului de stat pentru controlul medicamentului* : *„Plantele descoperite de medicii Aristina şi Ludovic Elthes au constituit pentru colectivul nostru una din cele mai pasionante teme de cercetare, dată fiind bogăţia principiilor active pe care le conţin. Cercetările fitochimice desfăşurate la institutul nostru au pus în evidenţă numeroase substanţe bioactive : flavone, vitamine, aminoacizi esenţial şi neesenţial, mucilagii, acizi polifenolici etc. Studiile întreprinse au dus la obţinerea în laborator a unui extract total purificat, iar cercetările la „Plantavorel" s-au concretizat prin realizarea unei tehnologii în fază semiindustrială, de obţinere a unui extract total purificat şi a comprimatelor. Clinicienii au confirmat valoarea terapeutică a medicamentului, apreciind că este vorba de un preparat performant în tratamentul afecţiunilor hepato-biliare. Dar cercetarea nu şi-a spus ultimul cuvînt. Investigaţiile fitochimice ca şi cele efectuate pe animale demonstrează cu pregnanţă că speciile descoperite posedă valenţe încă nepuse în valoare. Nu este deloc imposibil ca viitoarele descoperiri să ne conducă la realizarea unor noi medicamente".*

Cine şi de ce ne ceartă

Sentenţios dar fără oboseala argumentaţiei, domnul Gabriel Andreescu amendează cu o simplă aruncătură de frază (revista „22", nr. 5) toată munca redactorilor noştri dedicată problemelor de ştiinţă. Dumnealui etichetează drept „exchibiţionism pseudo-ştiinţific" întreaga străduinţă a revistei „Flacăra" pentru scoaterea din ceaţa anonimatului a unor inventatori năpăstuiţi, de aducere în atenţia forurilor în drept a unor idei şi creaţii originale. De unde pînă unde atîta dispreţ şi aroganţă superficialitate faţă de o activitate ce a reprezentat vreme îndelungată un titlu de onoare în practica publicaţiei noastre şi care a făcut-o să se bucure de o largă audienţă în rîndul publicului cititor ? Răspunsul nu poate fi decît unul singur : domnul G. Andreescu ignoră (cu sau fără ticluită ştiinţă) una din caracteristicile esenţiale ale gazetăriei mondiale : aceea de a prelua şi difuza orice întîmplare sau eveniment care se poate constitui în informaţie de presă. E de-ajuns să răsfoim cotidianele sau săptămînalele lumii libere şi vom constata că aşa-numitul „exchibiţionism pseudo-ştiinţific" reprezintă o părticică din pîinea zilnică a presei de acolo, demers dictat nu numai de goana după senzaţional, ci, deopotrivă, de buna credinţă, de îndatorirea civică şi profesională a celor ce semnează asemenea articole. Or, „Flacăra", în chiar peisajul cenuşiu al ziaristicii prerevoluţionare, s-a străduit să evadeze de sub clopotul cenzurii ceauşiste, aducînd, între altele, şi relatări din viaţa unor inventatori solitari.

Dar înainte de a merge mai departe, să lămurim o altă faţă a problemei. Lumea liberă — lucru ştiut — se mai exprimă şi prin foarnea ei de valori, de depistare şi hrănire a talentelor virtuale. Orice scînteiere a minţii (ne referim mereu la domeniul ştiinţelor) este analizată şi catalogată. Patronatul occidental cunoaşte foarte exact valoarea ideilor originale şi sursele de venit posibile prin manipularea inteligenţei tehnice. De aceea, pretutindeni în lumea civilizată, fiinţează organisme specializate în depistarea şi fructificarea propunerilor de invenţie, se investesc sume considerabile chiar pentru testarea celor mai năstruşnice proiecte sau ipoteze. Conform principiului : din o sută de încercări, o singură izbîndă justifică întregul efort şi toată investiţia băneacă.

În contrast izbitor cu aceste instituţii vii, suple, mobile, societatea socialistă de tip bolşevic a creat organisme rigide, cotropite de birocraţie şi, mai ales, populate de funcţionari apatici, prudenţi, porniţi ab initio să reapingă orice propunere neortodoxă. La asemenea porţi ferecate au bătut ani la rînd sute de inventatori lipsiţi de proptele, striviţi de anonimat, ignoraţi de şefi obtuzi şi invidioşi. Ei bine, „Flacăra" şi-a făcut o datorie din a veni în sprijinul unor asemenea oameni căzuţi în conuri de umbră. Şi a făcut-o semnalîndu-le prezenţa şi solicitînd forurilor ştiinţifice o mai atentă verificare a invenţiilor în cauză. Nimic altceva.

E adevărat, cei mai mulţi au fost scoşi din competiţie prin examenul sever al experimentului de laborator. Dar unii s-au dovedit cu adevărat valoroşi. Vom aminti astfel că opera savantului Ştefan Odobleja („zgomotosul caz Odobleja" notează G.A.) a fost desprinsă dintr-un dureros anonimat, mulţumită unui articol apărut în „Flacăra" şi că abia apoi nefericitul gînditor mehedinţean a fost propulsat pe traiectoria celebrităţii. Şi tot datorită intervenţiei noastre, medicul Florin Dumitrescu s-a bucurat de sprijinul autorităţilor, devenind creatorul electronografiei româneşti. Mai amintim terapia dermatologului Pavel Kozac, cel care face în prezent avere în R.F.G. şi S.U.A., sau descoperirea doctorilor Aristina şi Ludovic Elthes, transformată în medicament performant (vezi articolul alăturat) şi care, fără ajutorul revistei noastre, s-ar fi pierdut în cimitirul ideilor. Numai în legătură cu aceşti oameni (la care se adaugă şi alţii) „Flacăra" şi-a cucerit, prin mijloacele ei modeste, un merit (atît cît a fost) în promovarea inteligenţei naţionale.

Nu ne e greu să bănuim că, aruncînd peste paginile de ştiinţă o etichetă jignitoare, domnul Andreescu are în vedere în primul rînd articolele consacrate unor nutriţionişti amatori sau pe cele privind activitatea unor vindecători cu sau fără diplomă de specialitate. E adevărat, au fost şi exagerări, mai ales prin campaniile duse în favorul unor cancerologi, cu atît mai mult cu cît unii dintre aceştia, profitînd de publicitate, şi-au rotunjit veniturile personale. E regretabil, dar n-a fost în intenţia noastră să se întîmple aşa. Dar, în acelaşi timp, nu e mai puţin adevărat că asemenea relatări, stridente doar în climatul de falsă rigoare al societăţilor comandate, sînt fapte obişnuite în presa liberă şi nu au deloc darul să irite lumea ştiinţifică.

Pentru toate acestea, domnul G. Andreescu ne ceartă foarte tare, şi ne ceartă, iată, deoarece am sfidat cenzura „tehnocraţiei" ceauşiste şi indemnurile la prudenţă ale fostului C.N.S.T. Lăsînd la o parte stîngăcia lingvistică (dacă G.A. s-a dorit cu orice preţ ironic, trebuia să spună „exhibiţionism ştiinţific" şi nu „exhibiţionism pseudo-ştiinţific", formularea reprezentînd o alăturare improprie de termeni), vom înţelege, deci, că sîntem apostrofaţi tocmai fiindcă am manifestat curaj într-o epocă în care se zdrobea orice intemperanţă publicistică, că, altfel spus, e momentul să ne facem mea culpa şi, în condiţiile cuvîntului liber, să revenim în banca noastră, cuminţi şi ascultători. Chiar aşa, domnule G.A. ?

LIVIU TIMBUS

Mai amintim că, pe parcursul ultimilor ani, persoane din străinătate s-au arătat interesate de preparatul românesc, mai mulţi oameni de afaceri exprimîndu-şi dorinţa de a participa la fabricarea medicamentului.

Din păcate, aflăm în ultimul moment că un grup de medici ai Spitalului judeţean din Oradea fac presiuni pentru ca, începînd cu 1 martie, să fie desfiinţate cele 30 de paturi acordate medicilor Aristina şi Ludovic Elthes. Gestul ni se pare incalificabil ! Indiferent de animozităţile profesionale, suveran rămîne bolnavul şi nimeni nu are voie să-i refuze tratamentul solicitat. Vom mai reveni.

LIVIU TIMBUS

N.R. La ora cînd încredinţam tiparului articolul de mai sus, am primit la redacţie o scrisoare semnată în original de peste 500 de cetăţeni din diferite colţuri ale ţării. Am fost înştiinţaţi că o copie a scrisorii a fost adresată Ministerului Sănătăţii, iar alta Frontului Salvării Naţionale. O reproducem în rîndurile care urmează :

Stimată redacţie,

Scurtul memoriu pe care îl supunem atenţiei dumneavoastră a fost redactat, aşa cum o probează semnăturile alăturate, de peste 500 persoane cu boli grave hepatice şi biliare, şi care, fără excepţie, beneficiază de mai multă vreme de tratamentul fitoterapeutic al medicilor Aristina şi Ludovic Elthes. Vă înştiinţăm pe această cale că la secţia a III-a a Spitalului judeţean din Oradea, medicul şef de secţie, Alexandru Firez împreună cu alţi medici au făcut demersuri la F.S.N. Oradea, la Ministrul Sănătăţii şi la ziarul local cu scopul de a desfiinţa cele 30 de paturi puse la dispoziţia doctorilor Aristina şi Ludovic Elthes în vederea efectuării tratamentului amintit.

Îngrijoraţi şi indignaţi de aceste acte lipsite de responsabilitate şi etică profesională, prin care am putea fi priviţi de tratamentul de care beneficiem (tratament aprobat de Ministrul Sănătăţii), singurul care ne-a fost de real folos şi prin care au fost salvate numeroase vieţi — protestăm cu vehemenţă împotriva uneltirilor medicului Firez, manevre care se constituie într-un veritabil atentat la sănătatea noastră.

Apelăm la ajutorul dumneavoastră, la cel al opiniei publice şi forurilor în drept de a se pune capăt acestor acte antiumane. Vom reveni la nevoie şi cu alte memorii şi vom lua şi alte măsuri pentru ca bolnavii să poată beneficia în continuare de tratamentul fitoterapeutic amintit.

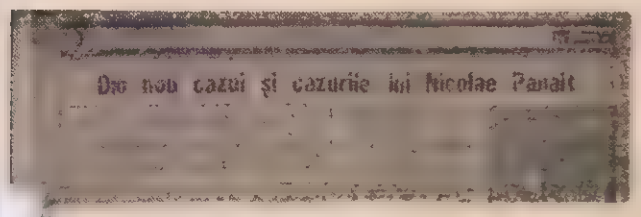

Din Șoseaua Olteniței la Philadelphia

Domnule Nicolae Panait, văd că ați descoperit în afara metodei de a trata psoriazisul și una de a dribla timpul. Ați păcălit vîrsta și arătați neschimbat, în plină formă.

— Cred că am moștenit de la tata gena de luptător. Niciodată norocul nu mi-a oferit vreun cadou după principiul „pară mălăiață". Am obținut totul numai cu sudoare și zbucium. A trebuit să joc fotbal cît mai performant pentru a șterge „păcatele" lui tata de a fi un om întreprinzător și de a reuși să ajung proprietarul unei fabrici de cărămidă, unde stătea cu zilele. Dosarul lui pătat m-a urmărit mereu.

Permanenta luptă cu viața mi-a adus însă o prospețime. N-am timp să socotesc anii care se tot adună. De altfel, a pleca, la aproape 50 de ani, doar cu 2 valize, într-o țară ca S.U.A. unde plonjezi într-o bătălie dură care pe care și a-ți afirma terapia originală nu e o bagatelă.

— Cum putem face mut telefonul acesta care zbîrnîie tot timpul ? De cînd ați sosit la hotelul Național centrala cred că lucrează la roșu.

Bieții bolnavi, aflînd că sînt în țară, mă caută să le dau o mînă de ajutor. M-am reîntors pentru o perioadă ca să tratez gratuit 50 de suferinzi de afecțiuni dermatologice. În special pe cei dintre victimele regimului ceaușist, pe chinuiții din vechile pușcării. Pentru restul solicitanților trebuie stabilit un cadru legal de aplicare a terapiei. Nu mă interesează avantajele materiale. Am suficientă clientelă în America. Continuarea tratamentelor la Philadelphia a rămas în sarcina fiului meu.

— Cît de frumos, de inimă ! Și totdeauna „time is money" !

— Prea puțin pentru frumusețea acestei Revoluții și a oamenilor ei ! Eroismul românilor l-a cucerit pe americanul de rînd. „Cum să ieși la luptă cu mîinile goale", se tot mirau cu admirație.

— Spuneți-ne, domnule Panait, povestea tratamentului dumneavoastră îndreptat împotriva psoriazisului.

— Am fost primul cobai al experiențelor mele. Această boală, încă un mare semn de întrebare pentru medicină, a început să mă chinuie de la vîrsta de 14 ani. Mîncărimi sălbatice nu mă lăsau să aș pleoapă pe pleoapă noaptea, corpul îmi fusese invadat de placarde dureroase, dizgrațioase. Intram pe terenul de fotbal cu pielea șiroindă. Cînd dezbrăcam echipamentul, de el se lipeau și petice de piele. Într-un cantonament, la munte, am stat pe marginea unei prăpastii disperat, gîndind că singura soluție e hăul. Am încercat toate tratamentele, inclusiv cele recomandate de medicii din S.U.A., Europa de Vest unde fusesem în turnee. Fără rezultat. Soarele păcălea la început boala, ca apoi, adîncind-o, să se dovedească criminal. Cruditățile, cartofii, roșiile recomandate reprezentau dinamită pentru pielea mea arată de răni. Îmi făcusem capul doldora de tratate de dermatologie. În disperare, mi-am zis că, dacă toate terapiile medicamentoase și alimentare m-au condus la agravarea bolii, să procedez exact invers, cu 360 de grade diferit de metodele clasice. Ultravioletele le-am dat uitării. De altfel, congresul mondial de dermatologie de acum cîțiva ani, s-a desfășurat sub deviza : dați-ne înapoi umbrela de soare. Toate medicamentele le-am aruncat la coș. Am șters din meniu cruditățile și unele proteine animale înlocuindu-le cu altele. Am adoptat un regim alimentar specific, flexibil. Cumpărasem odată, din Piața Matache, de la un moș, un ceai hepatic. Mi-a făcut bine. Am încercat apoi diverse cocteiluri de ceaiuri și am ajuns la o rețetă precisă de extracte de plante și ceaiuri. Deosebit de eficace. Mîncărimile au dispărut, placardele de asemenea, rănile s-au închis. Boala a devenit un vis urît, uitat demult. Tot secretul este reechilibrarea metabolismului, crearea unor condiții organismului de a se autoapăra împotriva bolii. Acest tratament, exclusiv natural, bazat pe o dietă flexibilă, ceaiuri și alte extracte de plante, conduce la dispariția în circa 14 zile a pruritului și regenerarea pielii cu repigmentare după 90—150 de zile. Vindecarea e definitivă. Cu condiția să se mențină toată viața obiceiul ceaiurilor și această alimentație specifică menită să păstreze metabolismul în parametrii cît mai aproape de normal.

„Am fost cobai"

— Nu înseamnă asta o cumplită „carceră alimentară" ?

— Mai poți călca alături, de 10—20 de ori pe an, cu o masă mai neortodoxă. Dar atît !

— Cu ani în urmă, ultima casă pe dreapta din Șoseaua Olteniței devenise un fel de Maglavit al dermatologiei

— Într-adevăr am alungat suferințele a mii de oameni veniți la mine ca la o ultimă speranță. Fostul suferind a deschis, cu toată inima, ușa spre vindecare și altor victime ale acestei crude boli. Părinții unei fete m-au implorat să le tratez fata care peste 4 luni trebuia să îmbrace peste rănile singerinde rochia de mireasă. După nuntă, au vrut să-mi îmbrățișeze picioarele. O mamă a venit la mine cu pruncul învelit în scutece pline de sînge din pricina psoriazisului. Peste puțin timp, pielea copilului a redevenit catifelată, ca un boboc de trandafir. Oamenii îmi dăruiau plase pline cu carne, brînză, curcani. Opream ceva pentru familia mea iar restul îl dădeam altor bolnavi nevoiași.

— De ce totuși, acum cîțiva ani, ați plecat din țară ?

— Toate dietele mele destinate însănătoșirii intraseră în contradicție cu regimul alimentar criminal, de exterminare a populației, dictat de ceaușiști. Bolnavii nu se mai puteau trata căci găseau în magazine numai rafturi goale. Pacienții din Franța, Germania și alte țări apelau la tratamentul meu, plăteau statului 200—300 de dolari, dar erau obligați să locuiască în hoteluri cu calorifere parcă scoase din frigider, fără apă caldă și renunțau. În plus, la propunerea mea adresată forurilor medicale de a-mi crea posibilitatea demonstrării eficienței terapiei mele pe 50 de bolnavi, comparativ cu un lot martor, n-am primit răspuns nici după un an și jumătate. Știam că tratamentul meu aduce alinare pentru mii de bolnavi dar nu-l mai puteam aplica. Am plecat cu lacrimi în suflet.

— Ați reușit să faceți cunoscută în S.U.A. terapia Panait ?

— Am luptat din răsputeri crezînd în ea. Totul trebuia pornit de la zero. O serie de medici americani mi-au propus colaborarea dar cu o cotă de beneficiu de 10 la sută, ei înghițind celelalte 90 de procente. O cale sigură însă de a-mi afla secretul tratamentului după care alergasem o viață. Am vrut să-mi păstrez independența profesională și așa a apărut micul meu office din New York. Destui bolnavi au fost seduși de lipsa de toxicitate a terapiei mele naturale și de faptul că nu mai deșertau din buzunare mii de dolari la clinici. Nu le-a părut rău, și au povestit despre vindecarea lor și la alții. În numai 5 ani, mi-au înregistrat licența la numărul G 66737 și am putut să deschid o companie de tratare a psoriazisului la Philadelphia. Nu mare, dar stabilă. Avînd în palmares în jur de 1 000 de tămăduiți ambulator de această boală grea. Într-o casetă video, doctorul R. Schörr de la Brooklyn Hospital declară că, după ce a fost măcinat 20 de ani de psoriazis, a cunoscut o minune, vindecîndu-se surprinzător după tratamentul meu. Actrița de origine română, Aurora Roman arată pe peliculă pielea de pe brațe regenerată complet ca urmare a unei cure de ceaiuri și a respectării dietei prescrise de mine. Și alți bolnavi relatează cum au uitat de coșmarul grelei suferințe. Este începutul afirmării unei idei românești închinată sănătății omului.

FLORIN CONDURĂȚEANU

Fără seringă

Eu, unul, nu mi-aș fi închipuit niciodată că în România socialistă putea exista vreo unitate sanitară din inventarul căreia să lipsească pînă și elementara și atît de indispensabila seringă. M-am convins de contrariu mai zilele trecute cînd, în trecere prin Băbeni-Vîlcii, am descins incognito la dispensarul medical din localitate.

— Dispunem de un personal medico-sanitar pe deplin conștient de misiunea lui — ne pune în temă doctorița Valentina Sturzu. La cabinetele de pediatrie, stomatologie, medicină generală și la farmacie lucrează cu dragoste, cu remarcabilă probitate profesională dăruită apărării sănătății oamenilor, opt medici de specialitate, un farmacist și 10 surori sau asistente medicale.

— Ați binevoi să ne spuneți: în ce se mate:ializează această prodigioasă muncă ?

— În cele peste 35 000 de consultații înregistrate numai anul trecut ,în circa 7 000 de tratamente medicale, în menținerea la un nivel acceptabil a indicatorilor sintetici de bază, în pofida multor lipsuri și greutăți cu care ne-am confruntat și încă ne confruntăm.

— Anul trecut, de pildă, n-am avut nici un deces la copii între 0 și un an. Indicele de natalitate a crescut, iar cel al mortalității generale a scăzut sub 4 la mie. Ceea ce înseamnă că toți indicatorii acestia sînt sub media pe țară ! remarcă asistentul Ion Popescu.

— Neplăcut este însă — rele vorba doctoriței — că, în ultimii ani, s-au înmulțit îngrijorător cazurile de afecțiuni pulmonare și de hepatită.

— Firește. Cauza principală rezidă în lipsa unor condiții elementare de viață în care dictatura ceaușistă ne obligase pe toți să trăim. În lipsa acută a căldurii din căminele noastre, în absența unor medicamente de bază, îndeosebi a antibioticelor din import Ducem și acum lipsă de colebil, miofitin, glumifer etc. Dar cea mai insuportabilă dintre toate — n-o să vă vină să credeți ! — rămîne tot lipsa seringilor.

— Chiar nu mai aveți deloc ?!

— Am rămas, vă rog să rețineți, doar cu 10 bucăți. Le-am tot fiert noi, le-am tot sterilizat pînă ce aproape că nu mai sînt bune de nimic. Curînd, vom fi nevoiți să renunțăm și la acestea.

— N-ați solicitat altele noi ?

— Da, am tot solicitat de-a-titea ori !

MIHAI STĂNESCU

Cacialmaua iaurtului

Mai în fiecare ungher al vieții noastre cei doi saltimbanci din mahalaua istoriei montează cîte o cacialma. Care ne dădea cu tifla fără nici măcar să știm. Românul are o vorbă : curat ca laptele. Ei bine pînă și acesta a fost pătat din ordinul cabinetelor 1 și 2. Devenise poligonul de încercare a unor scamatorii alimentare periculoase pentru sănătatea oamenilor. „În Întreprinderea de Industrializare a Laptelui București și-au făcut apariția foste decantoare de nămol, mori, utilaje zgomotoase, ciudate pentru această industrie, povestește operatoarea Emilia Ivan. Doi consilieri veniți „de sus" păzeau ca niște sentinele construcția unei instalații de soia. Într-o fabrică a halatelor albe a răsărit o secție ce-și afla mai rînd locul alături de un graid. Veste grotul adus de la fabricile pentru extragerea uleiului,un fel de urluială pentru porci, turnam lesie si acid clorhidric,. Nu mai scăpam nici acasă de mirosul de furaj încins. Cînd adăugam acest amestec grețos în iaurt ne apucam cu mîinile de păr. Acum un an s-a trecut la prepararea unui fel de lapte de soia. Cu o mie de litri din acest lichid maroniu, neplăcut la gust stricam de fapt 10 mii de litri de iaurt. Bieții oameni îl mîncau fără să cunoască rețeta blestemată !"

Înțelegem de la directoarea tehnică Elena Brîndușa că enzimele și factorii antinutriționali din soia, cu efecte nocive în timp asupra organismului, nu se puteau înlătura prin prelucrările rudimentare. În iaurt și în brînza de vaci se ascundeau astfel adevărați explozivi pentru ficat și pancreas. Produsele dietetice oferite suferinzilor de cei doi ginditori din fruntea c.c.-ului ! Încă de la prima oră a zilei de 22 Decembrie, cînd tiranii mai comandau încă „foc" asupra oamenilor din stradă, inginerul Alexandru Aciu a oprit instalația criminală de soia. „Nu mai introduceți nici un inoculator în iaurt, brînză, unt", a spus. Muncitorii l-au ales pe Alexandru Aciu director al întreprinderii. În hala de unt ca și cea de iaurt, s-au reîntors acum rețetele „curate". Șefa de formație, tehniciana Floriana Trancă nu mai roșește că sub ambalajul „unt de masă" se ascundea de fapt un trișo escrocherie. „Am fost forțați să introducem 30% margarină. Nici măcar aceasta nu era sortimentul de consum, ci industrială, fără arome, nevitaminizată. Copiii erau păcăliți cu o valoare calorică diminuată. Prețul însă se păstrase același. Toț „caimacul", ca să zic așa, al industriei de lactate, lua drumul străinătății". Acum brațele metalice ale utilajelor frămîntă unt, aproape ca la mama acasă. „Încă mai există în rețetă 9 procente de apă căci nu primim suficient lapte iar conținutul acestuia în grăsimi nu atinge minimum 3,5%. Dar oricum, untul nu mai e deloc diluat cu margarină din uleiuri vegetale."

„Dezastrul din agricultură, etalat de „marele crou al noii revoluții agrare", a lăsat răni adînci, greu cicatrizabile. Șeptelul decimat, vitele subnutrite au făcut ca, în ultimii ani, să primim doar 50—60% din necesarul de lapte. Și acesta cu densități și conținut de grăsimi scăzute. Ne zbatem și astăzi să facem față acestei crize grave, cronice. Țăranii au început să prelea vitele de la C.A.P. Trebuie găsite noi pîrghii de a-i interesa să contracteze cu statul o parte din producția de lapte. Prin prețuri stimulative, nu în bătaie de joc ca pînă acum, prin suplimentarea furajelor. Altfel, ne amenință pericolul de a îngheța întreprinderile de industrializare a laptelui. Pentru aprovizionarea cu lapte și produse lactate proaspete a Bucureștiului sînt necesari zilnic 600 de mii de litri. Se impune și o reabilitare a statutului îngrijitorului-mulgătorului de animale din fermele de stat. Noi am pus punct acelei tragedii a introducerii de inoculori în lapte și produse lactate. Unele din aceste adausuri fortate nici nu primiseră avizul Ministerului Sănătății. În locul lor avem însă nevoie de lapte. Din păcate, datorită deficitului de materie primă, sîntem obligați încă să introducem în laptele de consum și lapte praf. Acesta conferă acel gust caramelizat neagreat de toată lumea. Calitatea slabă a materiei prime conduce în plus la un lapte de consum cu conținut mic de grăsimi. Dacă s-ar importa, o perioadă, lapte praf, unt, brînzeturi fermentate, nu am mai fi constrînși să deturnăm o parte din materia primă în direcția acestor fabricații. Am putea-o folosi integral pentru consumul populației și obținerea de produse lactate proaspete. Dar pînă la punerea pe picioare a zootehniei, visul nostru este de a oferi oamenilor numai lapte de ugeriță, unt, smîntînă, brînză de vaci frișcă bogate în grăsimi.

Cînd o echipă a televiziunii franceze a filmat întreprinderea de Industrializare a Laptelui București, cei de acolo au rîs. Utilaje ce trebuiau de mult pensionate, tehnologii de pe vremea bunicii ambalaje de dus la muzeu. Străinii nu au consemnat crolii unei temerare echilibristici industriale. Laptele „s-a stricat" din cauza gîndirii bîlbîite a celor doi atotstiutori de pe tron. Și datorită altor slugi ai acestora. Pentru început, niște oameni de bine au reușit să-l „filtreze" de zațul ideilor lor hide și rău intenționate, de barmani care nici măcar nu l-au diluat cu apă ci cu scursori nesănătoase. În ziua botar de 22, primele cantități de lapte nemincinos și smîntînă adevărată au ajuns cu taxiurile la soldații de pe tancuri.

FLORIN CONDURĂȚEANU

Verdețuri, grevă și demonstrații?

Cîțiva membri ai Sindicatului liber din cadrul Întreprinderii Comerciale de Stat Legume și Fructe București (ICSLF) au adus la redacție un fel de memoriu-apel intitulat **Ce doresc domnii din Ministerul Agriculturii,** în care se arată indignați de intervenția **Centralei de legume și fructe** din ministerul amintit privind desființarea ICSLF-ului, care se află în subordinea Ministerului Comerțului Interior și trecerea unităților acestuia în subordinea Întreprinderii de Legume și Fructe, ILF.

La cîteva zile de la acest demers, televiziunea oferea un spațiu de cîteva minute și Centralei de legume și fructe sau ILF-ului pentru un apel asemănător, confirmîndu-se și din perspectiva celeilalte părți existența unui litigiu.

Evident, argumentele puse în joc de-o parte și de alta sînt demne de atenție. Ele sînt atît de serios expuse, încît te împing la păcatul de a considera că ambele părți au dreptate. Și totuși, între atîtea puncte de vedere divergente, o opinie comună : **una dintre întreprinderi este în plus.** Și cu acest lucru sîntem de acord. Dezorganizarea produsă cu ani în urmă prin adăugarea unei noi verigi între producător și cumpărător în aprovizionarea cu legume și fructe a dat multă bătaie de cap tuturor și es. a făcut chiar obiectul unor propuneri din anul 1989, oprite însă la un anume nivel din motive bine cunoscute, propuneri care aveau drept scop tocmai înlăturarea acestei anomalii.

Așadar, fiecare „parte" consideră că veriga intermediară trebuie să dispară, numai că, bineînțeles, veriga cu pricina este chiar cealaltă.

Mărturisim că deși, la început, am socotit că ICSLF-ul are în bună măsură dreptate, ulterior, reconsiderînd lucrurile din unghiul de vedere al consumatorului și al producătorului, ne-au spus că treaba nu ne interesează. Ce importanță are cine vinde, care întreprindere, care minister ? Producătorul trebuie să cîștige din munca depusă iar cumpărătorul este îndreptățit să găsească marfă proaspătă și de bună calitate. Cu asta deci am fi pus punct unei documentări în urma căreia ajungem, evident, la aceeași concluzie. Dacă, și aici e aici, „războiul" n-ar atinge interesul cetățeanului, dacă el n-ar avea urmări directe asupra aprovizionării cu legume și fructe. Dovada ? O recentă adresă (14.02.1990) a ICSLF către ILF Berceni, din care desprindem următoarele :

„Constatăm cu regret că în ultima perioadă se acordă o tot mai redusă preocupare pentru buna aprovizionare a magazinelor de legume și fructe cu produse în structură sortimentală cît mai completă de calitate superioară în concordanță cu noile cerințe ale populației. Considerăm că aceste lipsuri sînt influențate în mod considerabil de adevărata campanie „electorală" pe care dv. ați instituit-o, formînd comisii speciale pentru obținerea de adeziuni din partea colectivelor de lucrători ai acestui comert în vederea atragerii magazinelor de amănunt către Întreprinderea de legume și fructe Berceni. Sîntem nevoiți a vă preciza că în cazul în care veți mai manifesta asemenea practici, salariații ICSLF București vom protesta prin demonstrații pașnice, iar în caz de nevoie vom declara și grevă generală. Lăsați pe cei în drept să hotărască soarta comerțului de legume și fructe !"

E limpede, în loc de rădăcinoase și salată — grevă și demonstrații. În aceste condiții problema nu mai este doar a celor două întreprinderi.

CE SPUNE M.C.I.-UL

● Spicuim din argumentația conducerii MCI privind menținerea unităților comerciale de stat pentru legume și fructe :

● a fost dezvoltată o bază materială importantă prin înființarea unor complexe moderne de desfacere a produselor agroalimentare ● s-a asigurat un număr mare de lucrători calificați prin centrele de perfecționare ale ministerului, un adevărat filtru pentru evitarea pătrunderii unor produse necorespunzătoare ● avînd în vedere caracterul sezonier al activității acestui sector, unde ponderea legumelor și fructelor proaspete din totalul desfacerilor, este de 55 la sută, MCI-ul asigură continuitatea și permanentizarea unui număr de circa 15 mii de salariați. ● I.L.F.-urile nu sînt producători, ci intermediari.

UNUL ARE MARFA, CELĂLALT MAGAZINELE

Dl. Ovidiu Grasu, directorul general al Direcției Agriculturii de Stat, ne declară următoarele : „Disputa n-are nici o legătură cu noi. Centrala de legume și fructe fiind în subordinea Direcției Generale Economice de Horticultură. Dar, prin Decretul 43 din 20 ianuarie 1990 s-a aprobat rețeaua de magazine proprii pentru producător, în cazul nostru magazinele „GOSTAT. Vrem să revenim la ceea ce am fost, niște magazine bine aprovizionate cu produse specifice. La această oră avem 37 de solicitări din partea trusturilor IAS. Județele, în majoritate, și-au dat acordul. Am reluat rețetele tip GOSTAT care sînt în curs de perfecționare. Pînă în toamnă putem fi foarte aproape de perioada noastră bună. La păsări, situația e în redresare, la porci, sporul mediu zilnic e în creștere. Problemele apar pentru că Ministerul Comerțului Interior a interzis cedarea unor spații comerciale. Desființîndu-se GOSTAT-ul, mulți ani în urmă, noi am rămas fără spații. Spațiile comerciale ale ICSLF-ului au fost ale ILF-ului, dar astăzi trebuie să vedem interesul cetățeanului, al cumpărătorului, dincolo de interesele fiecărula. Noi nu ne grăbim să deschidem aceste magazine pentru că vrem să ne pregătim bine.

Se impune deci înlăturarea unei verigi din lanțul producător-cumpărător. Se evită cheltuieli în plus, se păstrează calitatea produsului. Există întreprinderi de producere a legumelor care aparțin DGEH Acestea au ferme proprii. De asemenea, CAP-urile își pot desface marfa prin AGROCOOP, sau prin ILF. E o părere : Centrala de legume și fructe și ICSLF-ul să treacă la unitățile de producție, la IPL, care trebuie să aibă totul în mină, și producerea, dar și industrializarea. Dar, în urma presiunilor de tot felul „Decretul 43 nu poate funcționa, primul ministru specificînd pe o **notă** a MCI, privind solicitarea Ministerului Agriculturii și Industriei Alimentare de trecere a rețelei comerciale de legume și fructe, de la M.C.I. la Centrala de legume și fructe, **„deocamdată, rămîne sub forma existentă".** Ce luăm în considerare, decretul sau mențiunea pomenită ? Și mai e o întrebare, dacă decretul se respectă, ICSLF-ul ce mai vinde ? Unul are marfa, celălalt magazinele".

Chiar, cum le împăcăm ? Reținem, pînă una alta că, așa cum a gîndit și legiuitorul, potrivit unei experiențe bune, producătorul trebuie să aibă propriile magazine, dar **„deocamdată"**, ați văzut, totul rămîne ca înainte, fapt ce împiedică și mai mult limpezirea situației.

UNDE SĂ FIE CEL CARE VINDE ?

Un dialog ceva mai lung la Direcția Generală Economică a Horticulturii, cu dl. Constantin Rusu, director general adjunct.

— Deci, ILF sau ICSLF ?

— Categoric, o singură soluție : Întreprinderea de legume și fructe cu legume proprii. ILF-ul deține capacități de producție horticolă și mari capacități de producție industrială pentru prelucrarea legumelor și fructelor, depozite, capacități de transport, etc. De fapt, așa a fost pînă acum cîțiva ani. Și, apoi, mai e o problemă. În situația noilor prețuri de achiziție, a stimulării producătorilor, ILF-ul nu mai cîștigă decît rabatul comercial. E° adevărat, vor dispărea niște posturi la direcțiile comerciale și ICSLF-urile județene, dar privind numai prin prisma aceasta ar fi vorba de interese meschine, de grup, să plece ai lor, nu ai noștri.

— Dar din perspectiva cumpărătorului ?

— Cetățeanul ar fi avantajat să nu mai fie plimbată marfa pînă la magazin.

— Marfa se depreciază și în depozite, mai ales vara.

— Este o exagerare a unei situații de mică amploare. În sezon, majoritatea partizilor de legume și fructe nu se descarcă în depozite. Merg pe rețea. De regulă se descarcă în depozit, partizile care necesită resortări și produsele care vin în cantități mari. Producătorul vînzîndu-și singur marfa, dispare intermediarul. Dacă ICSLF-urile, deci comerțul, ar lua marfa direct de la producător, ar apărea un mare neajuns : niciodată un producător n-ar livra tot sortimentul și magazinele vor fi aprovizionate cu un sortiment mic și sărac.

— Și totuși nu comerțul este cel care știe ce se caută ?

— Ba da. Și aici sîntem toți de acord. Problema e unde să fie cel ce vinde, la un minister sau la altul. Înființarea ICSLF-urilor s-a făcut printr-o hotărîre arbitrară. Înainte de 1985, existau magazine GOSTAT, chioșcuri ale CAP, AGROCOOP-ul. Ultimul mai există și azi, dar ce vinde ?

— Dacă așa stau lucrurile, mi se pare că nici Centrala de legume și fructe nu mai are rost.

— Așa este. Ea a fost înființată tot în 1986. Atribuțiunile ei pot fi preluate printr-o direcție comercială a DGEH. E o suprastructură inutilă, ea se poate transfera în direcție.

— Evident, cu mai puține posturi.

— Bineînțeles. Ca să ne întoarcem la discuție, fuzionarea celor două întreprinderi este absolut necesară. Actualele prețuri de achiziție și contractare, foarte stimulative, ridică și unele întrebări. Mă gîndesc : mai este interesat producătorul să mai deschidă magazine ? Pentru că prețurile de desfacere au rămas aceleași și în unele cazuri sînt chiar mai mici decît prețurile de contractare. GOSTAT-ul considera că vînzîndu-și produsele prin magazinele proprii, va încasa și diferența între vechile și noile prețuri de contractare și rabatul comercial. E o chestiune pe care decretul cu prețurile de contractare și achiziții a scăpat-o din vedere. Cine intră în corelație cu bugetul statului pentru subvenție ? Doar contractantul, ILF-ul, sau și producătorul care-și vinde produsul ? Nu e lămurit încă.

— Mă reîntorc la interesul cumpărătorului : cum poate ajunge marfa mai rapid și mai proaspătă la vînzare ?.

— Repet : prin fuzionarea ILF-ului și a întreprinderii comerțului. Important e să dispară o verigă. Cui să aparțină întreprinderea fuzionată, e altceva. Pentru eliminarea situațiilor de litigiu dintre două ministere optez, firește, pentru Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare. Această variantă elimină mult din birocrație.

— Problema calității se mai pune la fel dacă e vorba de un singur minister ?

— Da. Intervine poziția cumpărătorului și concurența, piața liberă. Datorită prețurilor noi de contractare, orice cheltuială de sortare este suportată de producător care e obligat să sorteze marfa.

— Nu există și pericolul ca ILF-ul să n-aibă ce vinde ?

— Nu. Sistemul de prețuri va face ca ILF-ul să fie căutat. În plus, o îmbunătățire rapidă a sistemului de salarizare a unităților producătoare, în funcție de beneficiile fermei și ale unității, poate conduce la soluționarea multora din problemele privind atît randamentul la hectar, cît și calitatea produselor.

În concluzie, vom porni nu de la divergențe, ci de la acel punct comun al ambelor ministere : **o verigă trebuie să dispară.** Dacă cele două combatante se gîndesc în primul rînd la interesul lor, invocîndu-l șmecherește pe al nostru, cei în drept să dispună sînt obligați să ia în considerare datoria față de cetățean. Fără a fi neapărat o opțiune, credem că, în primul rînd, trebuie respectat Decretul 43. În al doilea rînd situația cere urgent o rezolvare, întrucît la noi, se știe bine, reorganizarea unei întreprinderi durează cît un provizorat temeinic și nu peste multă vreme legumele trebuie să fie în piață și în magazine. Altfel, cum spuneam, în loc de verdeturi vom avea grevă și demonstrații. E drept, tot în piață, dar fără să ne umple farfuriile.

RĂZVAN BĂRBULESCU ■

Întrebări pe stomacul gol

Nu se poate, domnule!

A fost luptă mare și la noi, la cooperativa „Salteaua liberă". Dezbaterile electorale s-au purtat în tempoul de doi pe trei, dar cel mai tare a strigat achizitoarea de pene Diamanta Clătici, de aceea am ales-o imediat ca președintă. La sfîrșit, cineva a propus ca toți foștii securiști să facă un pas înainte, dar nimeni nu s-a mișcat în afară de contabilul Ciofu care, suferind de otită, a înțeles că se dau butelii la preț de stat. Dar a fost frumos ! Trei zile am mîncat și am băut pe săturatelea, iar doamna Diamanta ne-a povestit (în acompaniament de chitară bass) despre trecutul ei revoluționar.

În cea de a patra zi, ne-am întrunit din nou, deoarece între timp s-a aflat că Diamanta n-a mirosit nici urmă de revoluție, avînd, de fapt, în zilele respective, nuntă în familie și ceva discuții cu socrul mare, motiv pentru care, din vorbă în vorbă, a ajuns și la postul de poliție, fiind reținută pentru scandal în stare de ebrietate și ceva stricăciuni la vesela de Rosenthal. De aceea, l-am ales ca președinte pe domnul Ferdinant Siroapă, ce are și trei băieți la noi, cel mare înscris la liberali, mezinul la demo-creați și cel mic înscris la ARO pe motorină de unde n-a primit nici un răspuns, de aceea a intrat în greva foamei, fiind promovat ca șef de secție.

Și au fost din nou trei zile de reconciliere generală, prima la restaurantul „Miorița", iar următoarele în căutare de idei, dar cum am găsit prea multe, n-am avut ce face cu ele. Oricum, ne-am hotărît să ne apucăm de treabă, dar în ziua a 8-a s-a dat de veste că vom avea ședință mare și iar ne-am stricat somnul de dimineață ca să aflăm că domnul Siroapă ține de mai multă vreme contacte neprincipiale cu doamna Clătici, și totul pe „Salteaua" noastră, adică pe banii unității, cum s-a dovedit și la percheziția la domiciliu, unde s-au găsit 18 saci cu pene de gîscă de Salonta și 100 kilograme zegras, iar dedesubt chiar doamna Diamanta, cam bătrînă în costum de afroditâ cu trei băieți mari la fără frecvență. De aceea l-am ales ca președinte pe domnul Anatolie P. Glonț, care, împreună cu domnul Ion M. Ion, a pus bazele partidului costobocilor de centru dreapta-stînga, desprins recent din aripa de centru-mijloc al partidului dacilor ecologiști. Și au fost iarăși trei zile de veselie mare cu o platformă program alcătuită din cîrnați de mistreț și vin de țară.

Dar în a 11-a zi a trebuit să ne strîngem iarăși, fiind anunțați de poliția din Giurgiu că domnul Anatolie P. Glonț a fost reținut la granița împreună cu toată cotizația costobocilor, în drum spre Istambul, unde urma să-și întîlnească fratele mai mare, maiorul de MAI, Glonț P. Glonț, aflat în exil împreună cu alți membri ai partidului albaștrilor. Atunci am hotărît să alegem în sfîrșit o persoană de încredere și ne-am oprit la maistrul Circioabă, om dintr-o bucată, obișnuit să gîndească totul în liniște, fiind de felul său surdo-mut. Festivitatea a avut loc chiar în locuința dumnealui, în comuna Afumați, deci ne-am putut aduce și nevestele. A fost prezentat și un referat urmat de discuții (calde și reci) și un istoric al pufului de rață în istoria omenirii.

Ne-am revăzut cu toții ziua de leafă ca să aflăm stupefiați, că nu vom lua nici un ban sub pretextul că nu s-a muncit de două săptămîni. Asta e culmea! Am hotărît să intrăm în post negru (cu dezlegare de Colebil), iar mîine vom fi cu toții în Piața Victoriei. O să vadă ei cine e „Salteaua" !

LIVIU TIMBUS ■

LUNETA

TRIBUNĂ DE EXPRIMARE A TIPOGRAFILOR ROMÂNI

Anul III ● Nr. 1(11) ● primul număr legal

Supliment lunar al revistei FLACĂRA

Mulţumim tuturor celor care au sprijinit, in diferite ocazii, apa riţia „Lunetei" inainte de 22 decembrie 1989. Pe unii i-am numit în serialul din „Flacăra", pe alţii nici măcar nu i-am amintit încă. Nu înseamnă că i-am uitat.

E A LOR

Toţi am fost de acord să-i sprijinim pe tipografi pentru a avea o publicaţie. Dar pentru mine va rămine o întrebare care nu-mi va da pace : ce-aş fi făcut dacă domnul Valentin Hurduc mi-ar fi propus să scriu un editorial pentru Luneta *în urmă cu un an ?*

GEORGE ARION ■

E A NOASTRĂ

„Luneta" n-a fost a mea. *Niciodată n-am fost singur. „Luneta" a fost glasul suferinţei tuturor.*

De azi, va fi al libertăţii noastre !

Să avem grijă ca această libertate să nu devină bumerang.

VALENTIN HURDUC ■

Fotografii şi text de EUGEN NEGREA ■

ACUM UN AN

Pe la ceasurile amiezii, în Piaţa Amzei, ineditul spectacol ajunsese la apogeu. O mulţime compactă şi zgomotoasă defila în pas de voie prin labirintul vînzătorilor de mărţişoare. Toată lumea admira, compara, socotea şi în cele din urmă, unii cumpărau un mărţişor sau o felicitare. Fluxul uman se tira într-un conţinuu dutevino prin faţa tarabelor, înţepat din cînd în cînd de ironia ademenitoare a unui vînzător mai bun de gură.

Şi deodată s-a produs incredibilul. O bubuitură surdă şi întreaga mulţime s-a oprit împietrită. Abia după ce s-a împrăştiat mirosul de carbid şi ploaia de hîrtii a ajuns pe caldarîm, a început vacarmul. Fiecare voia să afle ce s-a întîmplat, fiecare voia să pună mîna pe o foaie de hîrtie. Nu a durat decît o clipă pînă cînd au ţîşnit din mijlocul mulţimii cîţiva „civili" ce, cu o frenezie diabolică au început să culeagă manifestele răspîndite pretutindeni. În acelaşi timp, un miliţian şi doi elevi îmbrăcaţi în acelaşi tip de uniformă, au reperat un băieţel de 11—12 ani şi după cîteva cuvinte confuze, au pornit în pas alergător. Au înconjurat pătratul clădirii din mijlocul pieţei fără nici un folos pentru ei după care s-au oprit buimaci, cu armele în mîini, nemaiştiind ce să facă. După alte cîteva minute, lucrurile păreau să reintre în normal. Ca prin farmec dispăruseră miliţieni, securiştii şi o parte din studenţii ce se nimeriseră prin preajmă. Nu rămăsese decît zvonul, amplificat în zilele următoare că cineva răspîndise manifeste ceauşiste. Am păstrat acel exemplar din „Luneta" între foile unei cărţi, fiind chiar cel pe care îl reproducem alăturat.

Toate cele relatate s-au întîmplat cu un an în urmă, sau mai exact pe 29 februarie, 1989, în faţa magazinului de dulciuri din Piaţa Amzei.

LUNETA

Publicaţie — Manifest, editată de Frontul Democrat Român

A fost lunar, şi are ca scop demascarea politicii dictatoriale practicată de familia Ceauşescu

ROMÂNI !

Aşa cum s-a arătat în numerele antericare ale acestei publicaţii, conducerea F.D.R. face tot ce este posibil pentru a demasca acţiunea criminală a lui N. Ceauşescu faţă de clasa muncitoare, ţărănime şi, în general, faţă de toţi oamenii muncii.

Cu toate că în absolut toate numerele apărute pînă acum s-au arătat cauzele care au dus la dezastrul existent în ţară, nu a schimbat cu nimic ambiţia prosteasă a lui N. Ceauşescu de a demonstra lumii întregi calităţile sale de neîntrecut strateg în arta conducerii statului, ambiţie care a făcut din România, ţara cu cel mai slab nivel de trai din Europa.

Astfel, în timp ce pe N.Ceauşescu îl doare sufletul de soarta străinilor, în spitalele din România se moare din lipsă de medicamente din import, pîinea este cartelată şi de proastă calitate, muncitorii nu au apă caldă şi căldură, centrele de carne nu au mai livrat carne proaspătă de 37kg de cîţiva ani, în schimb se livrează aşa zisele produse din carne la care şi pisicile „domniler" strîmbă din nas, mii de tineri din provincie, angajaţi cu contract permanent în întreprinderile bucureştene nu-şi pot întemeia un cămin pentru simplul motiv că nu au „buletin de Bucureşti", ţăranii sînt exploataţi ca în vremea lui 1907 şi au casele iluminate cu lumînări, că aşa înţelege N.Ceauşescu să trăieşti într-o „epocă de aur".

JOS DICTATURA CEAUŞESCU !

Vasile Braşoveanu 1989

Profiluri

EI AU ÎNCEPUT

DAN NICOLAE. Născut la 11 octombrie 1951, în Bucureşti. Zincograf, la Combinatul Poligrafic. Soţia — proiectant. O fiică : Silvia (5 ani).

„Am pregătit cu Valentin focul pe care l-a aprins sub nasul de bronz al «marelui dascăl». În ajun, am trecut amîndoi prin depozitul din cartierul Pajura, de unde am adus nişte bulgări de smoală. Era seara. I-am ascuns în boscheţi, aşa cum a povestit şi el. Maşina lui Valentin o parcasem aproape de intrarea la «România Liberă». Acolo era postul meu de observaţie pentru faza următoare : vedeam toată zona care ne interesa. El a luat o anvelopă de camion, abandonată lîngă nişte săpături pe platoul combinatului. Într-un fel de joacă, a început s-o rostogolească pînă ce a dispărut cu ea în acelaşi boscheţi.

Mai era însă un lucru de făcut. Becul de lîngă statuie trebuia să nu se mai aprindă. Am ales alt punct de observaţie de unde l-am supravegheat pînă ce s-a urcat pe stîlp — îmbrăcat într-un halat, ca orice electrician — şi a tăiat firele. Apropo, patentul şi mănuşile de care s-a folosit falsul electrician erau ale mele. Au rămas la el. Acum mi-am amintit".

MARIAN GHEORGHE. Născut la 30 decembrie 1964, la Otopeni. Lăcătuş mecanic, la I.C.S.I.T.M.U.A.. Soţia — muncitoare. Un copil : Daniel-Nicolae (aproape doi ani).

„Valentin m-a dus prin combinat, să văd maşini de tipărit. Apoi, am gîndit amîndoi maşina noastră. Împreună am făcut schiţele pentru fiecare piesă. Noaptea. Poate că nu mi-a fost frică niciodată ca atunci cînd am lucrat la acele din acele piese. Le-am făcut la întreprinderea unde eram atunci, în Pîpera. Valentin îmi ceruse să nu afle nimeni. Dacă m-ar fi văzut cineva, trebuia să găsesc pe loc o explicaţie suficientă, care să înlăture orice pericol".

MIHAI CUCIUREANU. Născut la 12 iulie 1954, în Bucureşti. Operator fotoculegere. Căsătorit. Soţia — desenator tehnic. Două fiice : Cristina (7 ani) şi Ioana (de 1 an).

„De la mine din casă plecau dispozitivele de lansare a manifestelor, gata pregătite. Le alcătuiam împreună cu Valentin Hurduc şi cu Marcel Cuciuc, uneori sub privirile soţiei mele. Valentin aducea piesele disparate...

La etajul unde lucrez eu în combinat, securitatea a întărit paza, dar degeaba.

(Continuare în pag. 14)

Luneta (6)

„Eu nu-l mai afum!"

Continuăm povestea „Lunetei", de data aceasta chiar în „Luneta", prin cea de-a șasea secvență din dialogurile cu domnul Valentin Hurduc.

— Cînd ați aprins poarta complexului expozițional, poartă despre care spuneați că „a ars cu lepoca de aur cu tot" ?

— La 10 aprilie 1987.

— Ce materiale ați folosit ?

— Benzină și motorină.

— Cu cine ați mai fost ?

— Cu Marian Gheorghe. Cu el am făcut tot planul. El m-a ajutat să transport materialele. Acolo, însă, am lucrat singur.

— Dar statuia cu mîna-ntinsă din fața Combinatului Poligrafic (pe atunci Casa „Scînteii") cum ați „aprins-o" ?

— Vreau să precizez întîi că nu am citit nici o carte de-a lui Lenin, dar asta nu înseamnă că nu știam ce reprezintă statuia lui — un simbol al comunismului, sacru pentru Ceaușescu. Cu ani în urmă, un coleg al meu, tipograf, a pătimit destule cînd o poză o lui Lenin, care se tipărea pe mașina lui — a acelui coleg — era gata să apară și să se difuzeze cu zvastica pe chelie. Autorul surprizei n-a fost descoperit. Atunci m-a impresionat amploarea cercetărilor. După revoluție, a fost găsit acel zinc în biroul unui securist. Ani de zile, de cîte ori treceam pe lîngă statuie, simțeam parcă o provocare.

— Pînă în noaptea în care...

— Nu era noapte, era-n zori, cînd i-am aprins țigara.

— Țigara ?

— Da. Pentru aprinderea cu întîrziere a fitilului. Cu o seară înainte, am presărat materialele necesare prin boschețiî din apropierea statuii (în partea de lîngă șoseaua București — Ploiești).

— V-a ajutat cineva ?

— Atunci seara, da. Tot un colaborator : Dan Nicolae. Dar dimineața am fost singur.

— Parcă nu v-am văzut fumînd.

— Eu, la 17 ani m-am lăsat de fumat. De atunci, n-am mai pus țigară în gură decît pentru cele două încendii. Plănuiam chiar să explic într-un număr al „Lunetei" ilegale întîmplările acestea sub titlul „Incendiatorul din zori". Pe atunci nici nu visam că atîția oameni pe care îi auzeam vorbind cu teamă că ar dori să pună mîna pe o asemenea tipăritură o vor putea găsi vreodată la chioșcul de ziare.

— Pentru Lenin ați tras fum în piept ?

— Ei, am tras, pe dracu ! Am pufăit doar cît să aprind tutunul.

— Tutun bun ?

— Sigur : Kent ! Să ardă țigara singură, că nu era să trag din ea pînă bubuia. Dar Kentul arde singur, nu ca bețele de măturî din țigările noastre pe care Ceaușescu le-a făcut să semene cu Kentul numai la preț..

— Cum au intrat țigările americane în istoria anticomunismului ?

— Legate. De la jumătate spre filtru, le atașam un fitil și îl legam cu ață. După ce aprindeam țigara, știam exact — cronometrasem — cîte minute vor trece pînă la aprinderea fitilului, timp în care eu eram suficient de departe.

Dar, pînă atunci, au fost clipe lungi. Seara, după ce m-am despărțit de Dan, m-am dus acasă, la Otopeni, mi-am luat în mașină ce îmi mai trebuia pentru „fumat", o pătură și ceasul de masă. Apoi am plecat și am oprit în cartierul Aviației, într-o parcare. Mi-am pus deșteptătorul să sune, m-am acoperit cu pătura și m-am culcat.

— N-o să-mi spuneți că ați putut dormi.

— Am dormit foarte bine. Să nu credeți că exagerez : am dormit ! În adolescență am făcut caiac-canoe. Învățasem de atunci că, înainte de încordarea unui concurs, trebuie să dormi. „Întrecerea" de a doua zi eu n-o puteam pierde, așa că am făcut tot ce trebuia : am și dormit.

— Dacă n-ar fi sunat ceasul ?

— M-am gîndit și la asta... Dispersasem materialele prin boschețî în așa fel încît să fie greu de făcut o legătură logică, dacă aș fi aminat dintr-un motiv oarecare. Dar deșteptătorul și-a făcut datoria. Am plecat pe jos, cu o sacoșă în mînă. Aveam acolo un bidonaș cu benzină, fitilul, țigările.

— A intervenit ceva neprevăzut ?

— Pe drum, nu. Toate cele aduse de seara ,inclusiv un cauciuc de camion, erau la locul lor. Le-am cărat pe toate aproape de statuie. Apoi, pe soclu. La un moment dat, la baza soclului a apărut un cîine și a început să latre. Aveam la mine praștia cu bile de rulment pe care eram antrenat s-o folosesc. Cu prima bilă, am scăpat de ham-ham, s-a săturat și el să mai facă de pază acolo.

— Ați rămas singur.

— Nu, Păi, nu era... și el ? Că doar pentru el veniserm ! Mi-am adus și ce mai aveam de adus. Era liniște. Pînă în momentul cînd cineva, care pleca de la combinat cu mașina spre oraș, a oprit în spatele statuii. Dacie neagră. Cel de la volan a deschis ușa și a strigat ceva, n-am înțeles ce, spre statuia care era între el și mine. M-am îndepărtat, am făcut, destul de încet, un ocol și m-am întors pe unde venise el. Mașina plecase. Era iar liniște. Am mers, totuși, pînă la capătul liniei tramvaiului 41. De acolo am supravegheat statuia cam un sfert de oră. Am așteptat să mai treacă niște minute, pentru ca focul să izbucnească exact la ora 5,40 ca și la arcul de triumf al epocii de fals. La 5,30 am intrat iar în bosc Am aprins cele două țigări...

— De ce două ?

— Ca să fiu sigur că nu ratez. Ploua mărunt. Am făcut și o pălărioară pe

DORIN GHERGHINESCU ■

(Continuare în pag. 19)

Prima scrisoare pe adresa „Lunetei"

Stimate domnule Valentin,

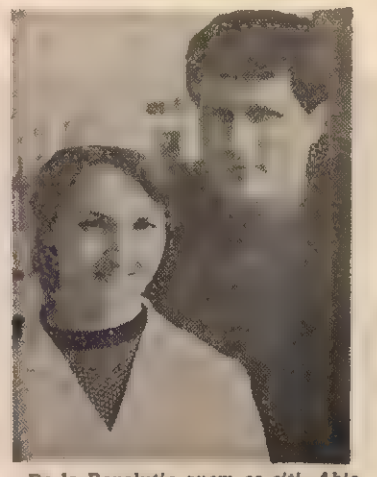

De la Revoluție avem ce citi. Abia așteptăm presa. Toate articolele sînt importante, toate au semnificația lor, dar cel mai mult ne place „Luneta". Felicitări pentru curajul de care ați dat dovadă. Dacă noi eram în preajmă, vă acordam tot sprijinul.

Avem trei copii. Doi sînt la casele lor (Camelia a avut pe 22 iulie nunta, Viorel joacă fotbal și va avea nunta la vară), iar al treilea, Virgil (militar) ne scrie că e mîndru de tot ce a făcut. Petrea Camelia lucrează la Administrația Domeniului Public a Sect. Ag. Ilfov ca economistă. Soțul ei, Lică este ofițer. A luptat în această perioadă unde a fost mai greu. Lucrează la U.M. Cernica. Nu s-a gîndit o clipă că cel sau cea care va veni pe lume ar putea rămîne fără tată. A luptat, așa cum ați făcut și dumneavoastră, pentru ca toți să avem zile senine, fericite, pline de bucurii (...)

Noi cadrele didactice din satul Rimniceni am depus în Contul „Libertatea" suma de 60 000 lei (...).

Stimate domnule Valentin, cred că soția dv. este stîlp de putere, izvor de înțelepciune simplă ca pămîntul, bună ca pîinea caldă și limpede ca apa de izvor (...)

Felicitări pentru tot ce ați făcut.

Cu stimă și respect,

Iam. Marin Paraschiva și Gheorghe, sat Rimniceni, jud. Vrancea

Sindicatul Liber se prezintă liber

Sindicatul liber al tipografilor din Combinatul Poligrafic București, sau mai pe scurt — S.L.T.-C.P.B. Iată o siglă pe cale de a deveni tot mai cunoscută și, în același timp, tot mai implicată în viața tipografilor din Combinat.

Rod al strădaniei unui grup de inițiativă, constituit din Dan Nicolae, Gheorghe Drăghici și Mihai Ionescu, ideea formării acestui sindicat a fost posibilă, deci a devenit realitate, prin efortul conjugat al mult mai multor oameni de bine, dintre care amintim : Viorel Ilie, Dan Mirea, ing. Ernest Niță, consilier juridic Mariana Nedelea, Constantin Georgescu, George Morman. Am numit cîțiva, dar, din ceea ce a urmat s-a văzut clar că, de fapt, a fost vorba de năzuința tuturor salariaților. Mai exact, la ora actuală, din cei peste 3 000 de salariați ai Combinatului (în care includem și cele 4 subunități : Buzău, Călărași, Slobozia și Tîrgoviște), aproape 2 900 sînt membri ai noului sindicat.

Vom trece peste odiseea elaborării platformei program și a statutului, adevărate premiere în viața și organizarea noastră socială, peste formalitățile privind legalizarea sindicatului ca formă de organizare a salariaților, cu personalitate juridică și cu obligații, dacă vreți morale, deosebite, în ceea ce privește promovarea și apărarea drepturilor muncitorilor, pentru a ne opri, în cele ce urmează, asupra primelor forme de manifestare ale activității Sindicatului nostru liber.

Trebuie să arătăm, de la bun început, că ne-am bucurat de sprijin din partea Consiliului de Administrație. Astfel, liderul sindical și încă un membru al Comitetului fac parte, atît din Consiliul de Administrație pe Centrală, cît și din cel constituit la nivelul Combinatului. Acest lucru asigură posibilitatea unui dialog real între salariați și conducere. Vă putem informa că o serie de probleme au și fost discutate și rezolvate în spiritul unei reale cooperări. Amintim aici doleanțele prezentate de colectivele de la Monitorul Oficial, atelierul copiat offset.

Considerăm necesar să vă informăm și despre primele inițiative sindicale în direcția stabilirii de contacte cu actualul guvern. Astfel, trebuie amintită întîlnirea din 8 februarie a.c. cu domnul prim ministru Petre Roman, prilej cu care, acesta a făcut cunoștință cu o serie de doleanțe ale muncitorilor tipografi. Este, de asemenea, corect să remarcăm promptitudinea cu care s-a răspuns unor cereri formulate anterior, cereri care au primit răspuns prin emiterea Decretului nr. 68/8 februarie 1990 și care rezolvă unele dintre dorințele mai vechi ale tipografilor : încadrarea în grupa a II-a de muncă, revenirea la vechile vîrste de pensionare, acordarea unor sporuri care să recunoască, și în acest mod, activitatea deosebită depusă în direcția tipăririi presei cotidiene.

Delegația muncitorilor tipografi a prezentat cu acest prilej și alte doleanțe, cu care domnul prim ministru a fost de acord, dar ni s-a solicitat, vorba lui nenea Iancu, „puțintică răbdare". Și credem că am dovedit, ca de altfel în decursul istoriei mișcării muncitorești revendicative de la noi, că tipografii înțeleg să pună mai presus de toate, interesele imediate și de perspectivă ale întregii națiuni române.

Nu trebuie să omitem nici faptul că, de abia de acum înainte, ne așteaptă o muncă deosebită. Să nu uităm că proiectata introducere, începînd cu 1 martie a.c., a săptămînii de lucru de 5 zile presupune, printre altele, o nouă dimensionare a eforturilor personale ale tuturor, în vederea asigurării stabilității planului și pe fondul necesității creșterii nivelului cîștigurilor fiecăruia dintre noi.

Sindicatul liber al tipografilor din C.P.B. are cîteva comisii pe probleme (7 la număr) a căror sferă de preocupări acoperă, sau cel puțin așa se dorește, o arie largă de activități : organizatorică, financiară și de cadre ; socială și de locuințe ; de tineret, femei și studenți ; sportivă ; culturală ; tehnico-economică ; protecția muncii și igienă. Toate aceste comisii au fost create pentru a asigura o implicare directă a Sindicatului liber în rezolvarea problemelor cu care se confruntă salariații, în asigurarea unor condiții de muncă și de trai cu adevărat mai bune.

Nu ne rămîne decît să dorim celor aleși să facă dovada încrederii ce le-a fost acordată, responsabilității cu care au fost investiți de către tipografi, să asigure o conlucrare firească cu reprezentanții administrației, totul avînd ca scop crearea unor condiții de muncă și trai din ce în ce mai bune.

COMITETUL SINDICATULUI LIBER

(Urmare din pag. 13)

Oricum, aici la noi, un birou de normare a fost mutat în altă încăpere. Spațiul a fost ocupat de securiști. Nu știu ce făceau înăuntru. Veneau doar seara și noaptea, civili.

MARCEL CUCIUC. Născut la 16 mai 1962, în comuna Suraia, județul Vrancea. Stereotipar. Soția — muncitoare la legătoria I. P. „București Noi". O fiică : Ramona-Elena (un an).

„Tipărirea se făcea, de multe ori, la Valentin acasă. O dată, am uitat să-mi pun mănușile. Cînd a observat, a țipat la mine. Am distrus exemplarele cu amprente.

Lui i-a spus, în șoaptă, într-o zi, securistul din combinat, vorbind despre autorii «Lunetei» : «Aștia sînt profesio-

1. Dan Nicolae

2. Marian Gheorghe

3. Mihai Cuciureanu

4. Marcel Cuciuc

Cînd se luptă cu bun simţ

PĂSTORII OILOR NEGRE ŞI GUVERNUL

PROLOG

Marţi, 6 februarie 1990, întîlnire a reprezentanţilor sindicatelor libere ale tipografilor din toată ţara. Sînt reprezentate peste 40 de întreprinderi poligrafice, tipografii şi alte instituţii care au în componere cîte o secţie cu specific tipografic. În sală, peste 150 de tipografi. Este prima surpriză. Nu ne aşteptam la aşa de mulţi. Mai avem de învăţat, atît ca organizare, cît şi la capitolul... răbdare. E bine. Nu-i nimic. Cadru democratic.

La ordinea zilei, prezentările. În faţă, grosul plutonului, Capitala. Sînt prezenţi şi cei de la Universul, şi cei de la 13 Decembrie, şi cei de la Loto Pronosport, chiar şi Biblioteca Centrală de Stat. Ardealul este grupat şi reprezentat de Cluj, Braşov, Sfîntu Gheorghe. Aşteaptă, pe joi, „întăriri". E prezentă şi Oltenia. Uneori chiar prea prezentă. Olteni — mai aprigi.

Toţi sîntem bucuroşi că ne-am întîlnit. Toţi facem planuri şi ne înţelegem. Toţi sîntem uniţi.

ÎNCEP GREUTĂŢILE

Se aprobă o ordine de zi. Constituirea unei Asociaţii generale a tipografilor şi, oarecum la modă, revendicări.

E momentul în care toţi... am fost uniţi. Timpuri trecute. Sînt păreri pro. Sînt păreri contra. Sînt păreri şi pro şi contra. Trăiască democraţia ! ! !

Intervine, lucru care mi se pare firesc, o dilemă. Ce apărăm ? Interesele industriei poligrafice, interesele tipografilor în general, sau alte interese. Totuşi, raţiunea învinge. Propunerile vizate îi au în vedere pe toţi tipografii. Solidaritate muncitorească în acţiune.

Un grup de iniţiativă este învestit de adunare cu sarcina de a elabora un material cu care să ne prezentăm în faţa guvernului. Există şi o bază de lucru. Un material al Ardealului, unul al Olteniei, altul al Galaţiului, ba chiar şi Combinatul. Se va face.

MOMENTUL REDACTĂRII

A doua zi, miercuri, grupul de iniţiativă, „întărit" cu un jurist cu părul alb şi suflet tînăr (dl. Octavian Pop) şi cu un „tehnocrat" — suflet la fel de tînăr, mai puţin păr (dl. Gh. Borţoi) — a trecut la lucru. Sînt prezenţi : Clujul, Sibiul, Galaţiul, Bucureştiul, Bacăul. E bine. E chiar foarte bine.

Fiecare punct este formulat, reformulat, discutat şi... anulat. Se revine, se susţine şi se... aprobă. E bine.

Rezultă un „memorandum" în 18 puncte. E mult, e puţin ? Va fi supus aprobării reprezentanţilor tipografilor din toată ţara. Anunţasem la televiziune proiectata întîlnire de a doua zi. Rugasem să fie prezent cîte un reprezentant din fiecare unitate. Apel recepţionat. Vom vedea noi, a doua zi. Aveam emoţii. Lucrasem la el aproape 10 ore. N-a fost uşor.

ŞI TOTUŞI CONSENS

De ce ne-a fost frică, n-am scăpat. Joi, 8 februarie 1990, în sală peste 200 de tipografi. Habar n-avusesem noi ce forţă sîntem. Lucrurile se mai lămuresc pe parcurs. Veniseră şi cîte 3, ba chiar 4. Las' să fie. Se trece la discutarea materialului. Este prea de tot. Cu o singură excepţie, materialul este adoptat... (meteahnă veche, era să spun „în unanimitate" — pînă şi sala a protestat) de toată suflarea prezentă. Vorba românului, cu mic, cu mare. Începem să simţim pulsul libertăţii şi democraţiei. E firesc. Sîntem tipografi.

Voci din sală : „Ne primeşte domnul Roman ?", alte voci, bănuiesc Ardealul : „d'apăi cum ?". Şi se hotărăşte ca toţi să pornim spre sediul guvernului. Seamănă a ceva ce am tot văzut pe la televizor. Dar nu va fi. Propuneri : „Să mergem pe jos" (era o zi... bolnavă de primăvară). Şi am pornit pe jos. Lumea ne priveşte. Sîntem puţin încruntaţi, dar decenţi. E bine.

ANTICAMERĂ ?

Şeful de cabinet al primului ministru este îngrijorat. Sîntem cam mulţi. Ne-a văzut pe geam. Semne de întrebare. Solicităm să primească o delegaţie de 12 reprezentanţi. Durează, dar se cade de acord. Sîntem, de ce să nu recunoaştem, emoţionaţi. N-am intrat aici, în clădirea din Piaţa Victoriei, niciodată. Iar acum, venim la guvern cu o petiţie. Incredibil, dar Revoluţia a făcut acest demers perfect adevărat. Mai aşteptăm. Înţelegem, domnul Roman este ocupat. Răbdare.

PRIMIREA

Sîntem anunţaţi că, între două şedinţe, domnul prim-ministru are „o fereastră". Ne gîndim : şi noi, tipografii, sîntem o fereastră prin care ajunge la popor lumina literei tipărite. O meritam.

Intrăm în sala în care, ca spectatori, urmărisem masa rotundă cu partidele istorice. Glumim : „Stai pe locul lui Coposu". Comentarii n-au existat, locul a rămas liber. Ne destindem. Eram puţin crispaţi.

Apare primul ministru. Copertă de Neckerman. E bine. Pare obosit dar e volubil, chiar foarte volubil. Ne mirăm. Îl suspectăm. Venisem cu o petiţie şi el are timp să zîmbească. Ba, mai mult. Se miră cu voce tare că nu ne-a văzut pînă acum. Scoate din mînecă un as. O parte din doleanţele noastre, cea mai importantă cu siguranţă, fuseseră deja rezolvate. Ne prezintă un Decret-lege emis chiar în acea zi. 1—0 pentru Roman. Dar, e bine.

Mai discutăm şi pe marginea celorlalte puncte. Mai lăsăm noi, mai oferă guvernul. Ne-am împăcat. Mai are puterea să ne spună că e greu. E încă foarte greu. Îl înţelegem şi promitem (vedeţi bine, nu „ne angajăm") să ajutăm cum putem. Facem şi o remarcă. Nici un tipograf nu a apărut la televizor. Nici n-am avut timp. Am fost mereu la datorie, pe cîmpul alb, cu oile negre. Păstorim !

Mulţumim şi ne retragem.

UNIUNEA, PE CÎND ?

Afară, colegii noştri deveniseră neliniştiţi. Durase ceva. Aproape două ore. Ce-or fi păţit ? (voci din grup : Sînt la bufet ! — Mersi, la fel). N-a fost cazul. Apărem şi parcă răsuflă uşuraţi. Citim în ochii lor 18 întrebări. Cam multe deodată. „Discutăm la sediu" (formulă veche). Este ora 17.00. Sîntem obosiţi, dar, în mare, mulţumiţi. Lupta continuă. Se schimbă adrese, telefoane, impresii şi... pălării. În sfîrşit, facem ordine.

Pe cînd Uniunea ? Glasul acesta parcă toarnă apă rece peste frunţile prea înfierbîntate. Aşa-i ! Ce facem cu Uniunea ?

Propuneri sînt multe, operante sînt puţine. Singura valabilă rămîne constituirea sindicatelor libere în toate tipografiile, legalizarea şi, abia apoi, realizarea mult doritei Uniuni. E bine. Se va face.

Ne despărţim, cu sincere regrete. A fost o zi de luptă, o zi minunată. Am simţit alături bătînd zeci de inimi. Inimi deschise, generoase, calde. Oameni adevăraţi. Ne vom reîntîlni. V-o promitem. La revedere, dragi colegi de breaslă. Şi pe curînd ! !

MIHAI IONESCU ■

După 10 ani

Borţoi iarăşi amînă

În 1980, tehnica tipografică înregistra o premieră în sectorul fotoculegere. Dotarea acestui modern compartiment cu aparatură de marcă americană, deschidea o nouă pagină în tehnologia poligrafică, generînd totodată şi probleme socio-profesionale deosebite. Astfel, munca la videoterminalele Harris 1 420 şi 2 200 cu expuneri la radiaţii ionizante cu debite de iradiere cu puţin deasupra fondului natural, prezenţa unor fenomene de strălucire a semnelor şi imaginilor de pe ecran, ca de altfel şi specificul profesiei de operator, ce presupune o dominantă de calitate şi responsabilitate personală, au generat măsuri pentru profilaxia sănătăţii şi capacităţii de muncă încorporate în coperţile unui dosar rămas mult timp la „păstrare".

De ce atîta amînare şi secret ? Pentru faptul că se solicita reducerea programului de lucru la şapte ore, în virtutea condiţiilor de mediu şi influenţei acestora asupra organismului uman. În faţa unei asemenea revendicări, domnul Năstase invocase, la vremea aceea, existenţa sutelor de cereri ce aşteptau a fi onorate de domnia sa şi deci, libertatea de a pleca a celor nemulţumiţi. Uşor de zis ! Mai mult chiar, ajunşi cu jalba şi la dl. director Constantin, acesta i-a sfătuit să descurce singuri hăţişul actelor dobîndirii acestui drept. Aşa se face că, pe parcursul unui an, s-au constituit comisii de expertiză, de testare şi examinare a tuturor lucrătorilor, elaborîndu-se în final un Buletin de analiză nr. 20 de către Centrul Sanitaro-Antiepidemic parafat la rubrica „intrări" în Centrala Industriei Poligrafice cu data de 5 aprilie 1982. Întrucît investigaţiile efectuate suportau şi alte indicaţii suplimentare din partea Serviciului organizare control protecţia muncii din combinat, eventualele precizări au fost stipulate într-o Notă, înregistrată şi ea, la data de 25 martie 1983. Spicuim din conţinutul ei că, „pînă la obţinerea aprobării de la Ministerul Muncii ca durata schimbului să fie de 6 ore/zi, să se introducă pentru aceşti muncitori un program de şapte ore, cu pauze tehnologice de la 10 la 15 minute, după fiecare două ore". Rezultatul ? Nimic din concluziile „pieselor" depuse la dosar nu a fost adus la cunoştinţa operatorilor. Doar continuarea programului de opt ceasuri cu pauzele aferente. În rest linişte. Tulburată după 22 decembrie, cînd prin bunăvoinţa unor foşti colegi, Marian Lupaşcu şi Radu Lăcătuş, cei de la fotoculegere intră în posesia dosarului. După care întocmesc o petiţie cerînd : încadrarea în grupa a II-a de muncă, din momentul înfiinţării acestui sector — 1980, durata schimbului de lucru de şase ore zilnic şi 7 zile concediu suplimentar. De ce solicită fotoculegătorii aceste drepturi ? Pentru că a fost creat un precedent şi anume : colegii de la linotip şi zeţărie vor beneficia de acestea încă de la început, din 1976, şi stipulate acum prin apariţia decretului privind înlăturarea unor inechităţi în salarizarea personalului. Totodată, motivaţia lor rezidă în existenţa acestei cereri încă din 1980. Şi dacă investigaţiile nu sînt concludente, doresc o nouă expertiză medicală. Dar... şi în momentul de faţă se amînă elucidarea clară a acestor inlesniri de către şeful compartimentului personal, învăţămînt, retribuire, dl. Gh. Borţoi, care, prevalîndu-se de faptul că este un „simplu funcţionăraş bolnav şi fără putere de decizie" amînă, ca şi altă dată, orice lămurire a problemei. Teama de a nu complica şi mai mult lucrurile, şi aşa neclare în rîndul tipografilor, l-a determinat să refuze orice colaborare atunci cînd i-am solicitat cunoaşterea unor implicaţii de factură socială şi profesională a încadrării în grupa a II-a de dificultate a tipografilor.

A invocat lipsa parafelor şi semnăturilor unor factori decizionali, practică ce aminteşte de metode nu demult uzitate.

MARIA BOGDAN ■

N.A. La apariţia acestor rînduri, reprezentanţii respectivului atelier, Mihai Cuciureanu, Mariana Oprică şi Dumitru Olteanu, au fost încredinţaţi de d-na Geamănu de la Ministerul Muncii că dosarul este, în sfîrşit, la destinatar. Urmează rezoluţia, mult aşteptată.

5. Marin Pascu

6. Mihai Stan

7. Eugen Suciu

8. Marcel Ungureanu

niţi : lucrează fără amprente !»

În atelier, eu şi Valentin jucam deseori teatrul unor neînţelegeri, chiar gălăgioase. Doream ca, pentru ceilalţi, să nu fie vizibilă o apropiere deosebită între noi, ba dimpotrivă".

MARIN PASCU. Născut la 14 august 1953, la Otopeni. Şofer la Radioteleviziune, de 14 ani. Din 1979, lucra şi pe maşina de presă pentru coloana oficială. Soţia — muncitoare la U.C.E.C.O.M. Două fetiţe : Mirela (14 ani) şi Valentina (12 ani).

„În ziua de 13 noiembrie 1989, cu o săptămînă înainte de jubileul spaniolului (cum ziceau unii) REALES, la garajul nostru din calea Plevnei, dimineaţa, un coleg, Valeriu Vătăşelu, s-a apropiat cu

(Continuare în pag. 18)

Pentru POȘTA SPECIALĂ. Sîntem împotriva bătăii. E o rușine să bați cîmpii, este o infracțiune să-ți ciomăgești adversarii politici. Dar cît ne batem oare capul pentru evitarea cuvintelor fără cap ? ■ Dragi tovarăși și pretini, Ziarul „România Liberă" este

Tipografului, cu '

Leonida Ciobanu și Marian Ponait la sfat pentru o pagină mai fățoasă

Ne e foame zilnic de știrea fierbinte, de comentariul feliei de viață, de întîmplările de la un alt hotar de planetă. Mai avem însă timp să ne gîndim că, ascunsă în pagina de ziar, trudește pentru noi o lume ? O lume în trei schimburi. O lume a cuvîntului de plumb. Că între condeiul ziaristului și chioșcul presei, informația se îmbracă în rîndul tipărit de mîna muncită a tipografului ? Că ochiul, prinderea și, pînă la urmă, inima lui veghează ca în pagină toate să se așeze la locul lor ? Să-i mîngîiem cu un gînd bun munca modestă și anonimă !

Degetele Ecaterinei Rachieru abia ating claviatura mașinii de cules. Parcă ar alerga pe clapele unui pian. Într-o simfonie fără note. A literelor. Înșirate de ea în rînduri de plumb. Privirea urmărește doar textul și poposește din cînd în cînd pe culegar. Acolo unde se aluă frazele metalice izvorîte din mașină. Urechea i s-a obișnuit cu cadența căderii matrițelor. „O ascult ca pe un step. Prind imediat un pas în plus. Înseamnă că s-a cules o literă inutilă ce trebuie îndepărtată". Ea și Marin Haralambie, Eugen Butnaru, Viorica Vișan și ceilalți colegi de la linotip culeg cam 1 000 de rînduri pe schimb. Sînt primii noștri cititori. Și traducătorii articolelor în plumb. „Cînd de la primele rînduri îți place textul, parcă-l culegi mai repede, mai curat", spune tînăra. Alături, un alt virtuos al digitației, Ion Mercore, de curînd șef de brigadă. Culege nu numai manuscrisele altora, ci scrie chiar el poezii și articole. „În meseria noastră, pe lîngă dexteritate, memorie vizuală, trebuie să iubești și limba română. Dacă nu trăiești textul, nu-l treci prin minte și suflet, devii un robot. Îmi place să mă simt linotipist, nu culegător mecanic. Deși în schemă meseria poartă ambele nume. Mă străduiesc să fac să dispară în timpul culegerii greșelile strecurate în manuscrise. Execut într-un fel prima corectură. Pentru a avea atenția ascuțită trebuie să ducem o viață sportivă. Se impune luciditate ca la volan. Aici nu periclitezi viața altora, ci a cuvîntului. Și e la fel de grav. Cea mai mare bucurie ? Cînd am cules primul articol mustind de adevăr după Revoluție. Pînă atunci, eram obligați să ne chinuim ca nu cumva să despărțim la sfîrșit de rînd numele sinistru ceaușescu. Acum, după sila îndelung mocnită, ne bucurăm să-l despărțim, să-l scriem cu literă mică". Ani de zile, Ion Mercore a cules articole în engleză. Din mașina lui, spaturile nu apăreau poluate cu greșeli. Abia mai tîrziu, corectorii au aflat că, Ion Mercore nu cunoștea o boabă de engleză.

Lîngă Emma Niculescu, Viorica Ilea, Angela Nenu, Aurelia Dobre de la ludlow, orice prestidigitator s-ar îmbolnăvi de invidie. Cu mîini ca o nălucă aleg literele din vreo 19 000 de cutiuțe de lemn răspîndite în sertare prin toată încăperea. Le ciugulesc cu viteza unei vrăbii, adunîndu-le în viitoarele titluri de articole. Din minidepozite se „lipesc" de degetele lor exact literele necesare. Un titlu de-o coloană se naște în circa un minut. Răbdarea, atenția distributivă le-au ștampilat de mult reflexul. Acum se poate observa doar viteza și precizia cu care „agață" atît litera fină de 2 milimetri cît și caracterele mari de 200 gr. „Cînd ni se rupe cîte o unghie parcă s-ar defecta un utilaj", spune Emma Niculescu de 28 de ani plămăditoare de titluri. Vitezistele nu jonglează doar cu mii de litere, dar adună pe tălpi și vreo 8 km, făcînd naveta între etajerele din camera de 5×5. Le observ degetele. Bătătorite de muchiile metalice și de fierbințeala titlurilor scoase din baia de plumb topit. „Cei de acasă se miră cum apuc cu mîna cratița de pe aragaz, povestește Emma Niculescu. Pielea noastră s-a învățat să reziste și la stropii incandescenți din mașina de turnat. Meseria ne-a obișnuit să descifrăm dintr-o ochire și cele mai chinuite scrisuri. Iuțeala de la titluri am transferat-o și la minuitul andrelelor. Am tricotat băiatului meu două pulovere în 8 zile". Decontul cel mai drag pentru fetele de la ludlow ? „Un mulțumesc primit de la cel care-și află titlul turnat după cîteva minute".

Maiștrii Mihai Maloș, Constantin Suru„ Gheorghe Cameniță și Gheorghe Țone sînt un fel de dirijori ai unei orchestre cu mulți interpreți. Sub bagheta lor își execută partiturile non-stop și linotipiștii și paginatorii și cei de la ludlow, calandru, stereotipie, rotativă. Nu arată cu degetul ca niște inspectori ci pun și mîna atunci cînd o operație se mai împotmolește. S-au aflat cîndva la „șaibă" în fiecare din aceste meserii. De 37 de ani, în gîndul lui Mihai Maloș se înghesuie și doleanțele clienților din redacții și ofurile muncitorilor și poticnelile mașinilor. „Utilajele au îmbătrînit moral, trebuiau demult pensionate, spune. Ne străduim să le stoarcem de toate posibilitățile căci la calitate nu închidem ochii. Odată, am întîrziat cîteva ore intrarea unui ziar la rotativă din pricina unor fotografii cețoase. Pînă nu le-am finisat, n-am dat undă verde". Mai tînărul Gheorghe Cameniță visează la viitorul cînd mîna tipografului și aliajul de plumb vor fi înlocuite de offset, videoterminale, calculatoare. „Ca să pășim alături de lumea bună va trebui să învățăm toți un alt alfabet al meseriei. Acum, de-abia mai respirăm din pricina tirajelor dublate și a noilor publicații apărute peste noapte. A înflorit presa". În orele fierbinți ale Revoluției, sub șuieratul gloanțelor, în combinatul poligrafic s-a lucrat non-stop. Maiștrii au plecat

Un om dintr-o bucată, maistrul Mihai Maloș, de veghe lîngă un mozaic de oameni, litere, mașini

Visele maistrului Gheorghe Cameniță sînt videoterminalele tipografiei de mîine

Cînd îți vei culege ultimele v

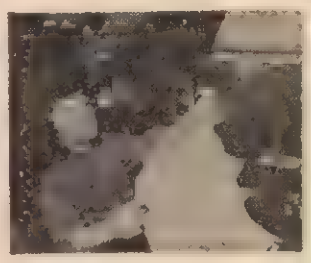

Ecaterina Rachieru nu a mai concurat la Miss-Tipografie fiind ocupată să culeagă rîndurile de față.

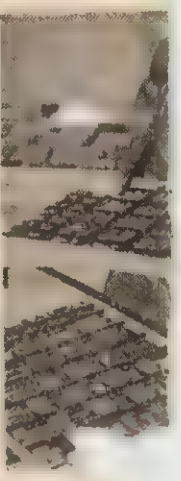

Mîini agile + caracter ferm = ludlowista Emma Niculescu

Viorica Ilea,

Lungul drum al ziarelor de la rotativă spre chioșc. Expediția se străduiește să-l fere

Industria ziarelo

– Domnule dr. ing. Dumitru Alexandru Irod, pornind de la ultima dvs. carte, „Tiparul sau sistemele electronice?", ce noutăți ne semnalați în domeniul tipăririi ziarelor?

– Dacă vă referiți strict la tipărirea, la imprimarea propriu-zisă a ziarelor, nu pot decît să vă spun ceea ce știți și dvs. foarte bine, și anume că genul de imprimare clasic folosind forme de plumb, așadar vechile rotative care au reprezentat unica soluție mai bine de un secol, a fost înlocuit de imprimarea offset, un procedeu care oferă flexibilitate tehnologică, calitate în redarea textului și a imaginilor alb-negru și color, rapiditate.

Tendința de trecere de la tiparul tributar plumbului (tipar înalt) la tiparul offset s-a consolidat încă de acum două decenii și această cale au urmat-o treptat producătorii de ziare, inclusiv din țările vecine.

– Pentru cei neavizați, ce înseamnă o rotativă de imprimat ziare?

– Într-o rotativă offset modernă – o construcție complicată întinsă pe o lățime de cîțiva metri, o înălțime cît cinci etaje și o lungime de cîteva zeci de metri –, banda de hîrtie cu lățimea de aproape doi metri aleargă cu o viteză de peste 10 m/s.

Alimentarea simultană cu mai multe bobine de hîrtie cîntărind fiecare cîteva sute de kilograme și tipărirea concomitentă pe fiecare grup de imprimare, din cele 10–20 ale rotativei, a 8–16 pagini de ziar ,alături de sistemele de tăiere și îndoire pentru obținerea ziarelor în forma pe care o cumpără cititorii, permit o producție orară de ordinul sutelor de mii de exemplare și chiar peste un milion.

– Pentru că ați ajuns aici, în domeniul impachetării și expedierii ziarelor există ceva noutăți?

– O rotativă de ziare scoate o cantitate impresionantă de ziare în fiecare minut. Cum poți organiza contracronometru (amănunt esențial în industria presei) preluarea ziarelor de la gurile de eliminare ale rotativelor, impachetarea, scrierea destinatarilor, încărcarea în zecile de camioane care fac coadă la preluarea presei în vederea dirijării spre trenuri, avioane etc.? Rezolvarea este dată de echipamentele pentru mecanizarea și automatizarea asistată de calculator, inclusiv pentru imprimarea electronică a etichetelor conform listei de adrese memorate. Este o zonă la fel de importantă ca și cea a tipăririi ziarelor.

Nu este însă singurul mod de rezolvare. Sute de ziare în întreaga lume se tipăresc descentralizat, ușurînd astfel o concentrare excesivă în difuzarea presei. Tehnic, aceasta înseamnă formarea montajului de filme cu text și imagini în pagină și transmiterea acestuia prin cablu sau prin satelit după ce, desigur, montajul a fost transferat pe cale opto-electronică în semnale-coduri. Existența montajului original și a celor recepționate în tipografiile aflate la zeci, sute sau mii de kilometri, permit astfel obținerea formelor de imprimare și imprimarea simultană a aceluiași ziar în mai multe locuri.

– Să înțelegem că acestea sînt singurele noutăți în realizarea ziarelor?

– Ca privire de ansamblu, se poate spune că imprimarea nici nu aduce modificări de esență. În ultimă instanță, rotativa de imprimare nu reprezintă decît perfecționarea continuă din punct de vedere mecanic și automatizarea unor reglaje cheie prin introducerea masivă a microelectronicii și informaticii.

— Mai concret, ce se poate spune despre acest domeniu ?

— Tehnica actuală, mă refer la aplicațiile practice, nu la cele în fază de cercetare, permite atît culegerea electronică a textului și prelucrarea, adică aranjarea și corectarea acestuia pe

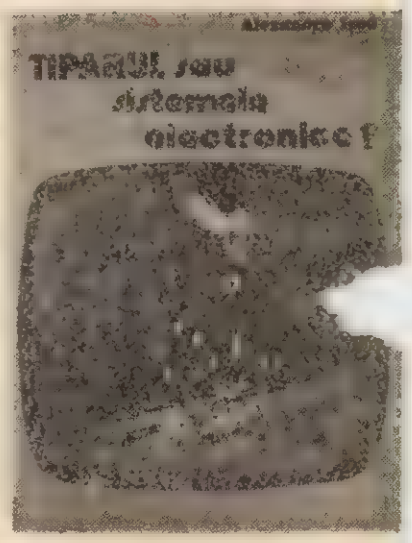

un ziar democra... ăăă un ziar ddde scandal. Nnnnu-l mmmai cicitiți ! Ddați-l altora ! ! !
■ Ne-a fost ușor să scriem, să tipărim și să difuzăm „Luneta" înainte de Revoluție. Dar acum nu mai e greu : acum e-al dracului de greu.

LUNETA

...dragoste

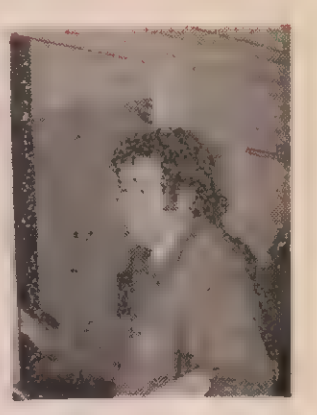

..., Ion Mercore, ...rsuri ?

Clișeele de zinc ale lui Ilie Constantin nu se „vealează" niciodată.

...Dobre, alte viteziste ale titlurilor

...ască de hopuri. Fotografii de ELENA GHERA

ecasă abia peste 3 zile. Muncitorii n-au întîrziat și au muncit în forcing. „Oamenii erau setoși de adevăr și ziarele au curs mereu din rotativă".

Am fost de multe ori chibit în paginație lîngă profesioniști adevărați ca Leonida Ciobanu, Marcel Niculai, Cornel Mălaia, Constantin Condrea, Marian Panait, Ștefan Oprea, Ion Șerban. Sub ochii mei, din articole în plumb, titluri, fotografii de zinc se împlinea o pagină. Cu repeziciune, fără bîlbîieli. Văzîndu-le agilitatea mîinilor, mi-am zis, la început ; constructori de pagină experimentați, și cam atît. M-am înșelat. Am asistat apoi la numeroasele rearanjări din spațiul paginii. La rocadele între texte, la grefele de albituri, chenare, la migrarea titlurilor și pozelor. O pagină regîndită de cîteva ori, alături de secretarul de redacție. Și toate acestea în numele mai frumosului, în numele unei grafici mai arătoase a paginii. Care să bucure realmente ochiul. Paginatorii mi s-au developat și ca adevărați artiști. „În meseria noastră, dacă alături de agerimea mîinilor, nu așezi și precizia calculului și bunul gust, totul iese de mîntuială", spune Leonida Ciobanu. Cînd arhitectura paginii este mai complexă, mai bogată, deși picură mai multă sudoare, satisfacția se dublează". Cu toate că face tot timpul obositoare operații estetice paginilor, Cornel Mălaia are mereu un zîmbet la purtător. Nici n-ai zice că în spatele nonșalanței lui se ascund continue adunări și scăderi de quadrați, puncte, cicero. O matematică fără creion umplînd doar ciornele minții. De altfel, paginația reprezintă locul unde nimic nu e înghețat. Unde niciodată nu poți fi sigur că ai pus punct de final. „Cînd răsufli ușurat că pagina s-a împlinit, o știre de ultimă oră te face să reiei totul de la zero", spune cu năduf Constantin Condrea. De altfel, aici, relația dintre redactor și paginator seamănă cu balansoarul dragostei. Cînd o ceartă, cînd o împăcare, dar pînă la urmă, cu happy-end. Ziarul trebuie să ajungă la chioșc." Îi urmăresc mîinile lui Marcel Niculai. Aleargă tot timpul în viteza a patra. Într-un schimb, montează circa 10 000 de rînduri. O frază s-a modificat. Cu ochi de detectiv, o descoperă imediat în coloanele textului de plumb. Extrage cu precizie rîndul bolnav și-l înlocuiește. Totul nu durează mai mult de 10 secunde. Este unul din performerii dexterității. Printr-o nedreptate a destinului, Marcel Niculai s-a născut fără 3 degete la mîna dreaptă. De 21 de ani, Marian Panait paginează cîte 4—5 rame duble într-un schimb. Mîgîie apoi cîte 3—4 revizii la fiecare. Totuși și-a conservat entuziasmul începutului de meserie. „Nici o pagină nu seamănă cu alta. Mereu totul e nou și asta îți menține proaspătă inspirația. Mă captivează și confruntarea de păreri cu secretarii de redacție."

De-o viață, Tudorița Stamate dă sute de „perii" pe zi. N-a avut timp să observe că anii s-au adunat peste 50. Și că sciatica îi înțeapă tot mai des mijlocul. Pentru o copie, pentru un spalt, se opintește cu rame metalice de 30—40 de kilograme. Cînd își ridică în brațe nepotul i se pare un fulg. Nu poate refuza pe nimeni cînd aude : „Tanti Tudorițo, mai dă-mi o perie în plus". Și brațele urnesc iar zeci de kilograme. Deși, acum, alături, se află și tinerele

Marcel Niculai, sau cum se „montează" mii de rînduri doar cu 7 degete.

Dora Ciobanu și Ioana Vlădala, nu se gîndește la pensie. „Cum să nu mai deschid ușa tipografiei și să-mi rup inima de lîngă colegi ?"

Ziarul s-a încheiat. Dar e scris încă în plumb. La calandru se presează matrițele de carton. Dar cum pot ele rezista la tipărirea în sute de mii de exemplare din rotativă ? Dumitru Anghel, Petre Dinu, Vasile Chelaru, Alexandru Stoica, Constantin Tiron. Ie multiplică în plăci din aliaj tipografic. Mașini inundate de lava incandescentă a plumbului fac copii ca un xerox, pe foi de metal. Oamenii de la stereotipie execută operații de finețe, dar brațele lor cunosc și adevărul zicalei „greu ca plumbul". Cînd o literă e greșită, nu o șterg cu guma. O corectează cu dalta și ciocanul. Erată sculptată în metal. Peste tot, aburii otrăviți ai noxelor. Deși schimbul numără 7 ore, își doresc o simbătă liberă. SRL pentru plămîni.

Aurel Sfetcu, Cornelia Curelaru, Mariana Mitran și ceilalți de la expediție sînt înundați zilnic de 7—8 milioane de ziare și reviste. Oamenii sînt acoperiți de munți de hîrtie. Ca publicațiile să ajungă și în cel mai depărtat colț de țară, Emilia Pintilescu umple zilnic cîte 1 500 de saci, cusuți apoi de Elena Dumitru la o mașină aproape de rosu. Adina Staicu și Liliana Cristache lipesc zeci de mii de etichete pe care au scris cu grijă adresa unui oficiu poștal dintr-o comună sau un municipiu. Maria Stan numără vrafurile de exemplare precum banii la bancă iar Veronica Apostolache contabilizează rostogolirea bubuitoare a coletelor pe tobogan. Peste 400 de femei, asemeni unui furnicar neîntrerupt, cară fiecare cîte 10 tone de ziare. Într-o hală cu hîrtoape și miros înțepător de cerneală proaspătă. Banda rulantă nu iartă. Te înecă în hîrtie. În acest du-te vino drăcesc apar inerent și scurtcircuite. Cezarina Andrei e o condică de reclamații vie. Întreprinderea cutare sesizează că îi lipsesc 3 abonamente, în coletul de la o tutungerie, cîteva exemplare erau rupte. În cîteva ore, un alt pachet, și nemulțumirile se sting.

E seară. Deschidem la lumina veiozei ziarul. Îți mulțumim tipografule pentru viața ta scrisă printre rînduri !

FLORIN CONDURĂȚEANU ■

Poli-tichia tirajelor

Știm cum se făceau abonamentele la „Scînteia". Fericiți cei ce s-au trezit abonați la „Adevărul" ! La chioșc l-ar găsi mai greu, deși are un tiraj de peste 2 100 000 de exemplare. Nu mai vorbim de dificultatea de a găsi „România Liberă", dar măcar aceasta știm că abia trece de 1 300 000 de exemplare.

Nu știm ce ziare vor apărea la noi peste șase luni ori peste un an. Nici în ce tiraje. Nici cu ce tipar. Cu siguranță însă, funcționarii tirajelor de pînă mai ieri se vor trezi uzați moral, ca niște mașinării demodate : nu peste multă vreme. Presa în România se va face fără viza lor. Fără politica lor.

Doriți să știți cîte din ziarele de mare tiraj de azi se vor menține peste un an și care dintre cele apărute de curînd vor fi citite în milioane de exemplare ? Nu vrem să vă spunem. Dar nu-i întrebați așa ceva pe vechii croitori de tiraje. Ei, oricum, vor afla în urma dumneavoastră.

Convinși de importanța lor ca soldați pe o nevăzută primă linie, ei tot mai așteaptă un ordin de front.

DORIN-GHERGHINESCU ■

Un tren care a întîrziat 13 ani

În seara zilei de 22 decembrie 1989, mă aflam în mulțimea din fața clădirii Televiziunii Române Libere cînd se făceau apeluri disperate pe postul național către toată suflarea românească să vină în ajutorul teroriștilor trăgeau mereu și amenințarea creștea.

În acele zile n-am văzut căști de mineri, deși ar fi putut ridica moralul populației civile care, într-adevăr, a apărat Televiziunea.

Poate și de aceea mi s-a părut că exagerează cei care reproșau locuitorilor Bucureștiului că au stat în pijamale duminică 18 februarie și n-au sărit să apere sediul guvernului. Sediu care se știa că este păzit de armată ; de armata ce apărase, în momente mult mai grele, toate obiectivele strategice ale Capitalei împotriva unor adversari incomparabili.

În Piața Victoriei i-am văzut bine organizați. Mi-a plăcut. Mie nu-mi pare rău decît de un lucru: că acei mineri din Valea Jiului n-au venit la București în 1977, cînd i-au avut în mîinile dinților pe „primul miner" al țării.

VALENTIN HURDUC ■

...or, în schimbare

ecranul videoterminalului, cît și trecerea imaginilor în numai cîteva secunde pe ecranul unui monitor, urmată de corectarea acestora în orice limite. Textul și imaginile sînt paginate pe ecranul unui videoterminal specializat, forma titlurilor, a coloanelor de text, a elementelor liniare, a imaginilor apărînd în forma similară celei finale a paginii ziarului tipărit. Microelectronica și informatica au modificat esențial tehnica de început a anilor '80, aducînd suplețea tehnologică așteptată de lumea tipografilor și editorilor printr-o generație nouă de echipamente mai sigure în exploatare, mai ieftine, mai adaptate necesităților producției de ziare.

— Să înțelegem că de aceste perfecționări beneficiază și tipografii și ziariștii ?

— După cum știți, încă de mulți ani noile ziare și-au deplasat ponderea pregătirii textului și, în ultima perioadă, chiar a imaginilor de la tipografie spre redacție.

Mișcarea este de esență și bine justificată, atît economic cît și de factorul timp. Textul nu mai trece prin mai multe mîini, el este culeș, corectat și paginat o singură dată în redacție. Ciclul vechi de dactilografiere în redacție, de culegere în tipografie, de corectură în redacție, de refacere și paginare în tipografie este astăzi desuet. Tot mai mult ziaristul (redactorul de rubrică, de pagină, de ziar) și corpul tehnic al redacției asigură obținerea formei finale a paginii de ziar. Sînt posibile orice intervenții în pagina de ziar, sub control vizual pe ecran.

O asemenea variantă a avut pînă de curînd un impediment major al generalizării în țările care au practicat pe scară largă cenzura sub diverse forme, unele chiar aberante. Preluarea deciziei de publicare la nivelul redacției, în mod similar principiului de lucru în redacțiile din țările democrate, oferă drum liber noilor tehnici operative spre redacție.

— Interesant, cred că aveți dreptate, Oricum, merită să fie luat în considerare. Domnule dr. ing. Dumitru Alexandru Irod, ce alte facilități au astăzi redacțiile pentru acces la informații ?

— Cred că este un domeniu prea specializat ca să fie interesant pentru cititori, dar pot să vă spun însă că cei implicați în activitățile de obținere a știrilor destinate publicării vor găsi detaliile necesare în cartea amintită, „Tiparul sau sistemele electronice ?"

— Ce ne puteți spune despre modul actual de tipărire a ziarelor la noi în țară, cînd „foamea" de ziare a atins cote nebănuite, și ce posibilități tehnice de mărire a tirajului ați putea sugera ?

— Este o întrebare la care pot răspunde cei direct implicați și în special tipografii Combinatului Poligrafic București. Eu vreau să vă spun numai că îi admir, îi consider demni de toată lauda pe mecanicii și tipografii care întrețin și lucrează cu destule utilaje vechi, unele concepute în anii '50, fără a mai socoti unele materii prime și tehnologice de slabă calitate. Și mai sper ca zecile de intervenții la toate nivelurile, întreprinse de-a lungul ultimilor 10—15 ani și poate chiar mai mult, să-și găsească, în sfîrșit, o rezolvare deplină în perioada anilor următori. Ani, pentru că investiția pentru o fabrică de ziare se întinde pe cel puțin doi ani dacă se lucrează operativ în toate etapele.

— În final, dacă și dumneavoastră vreți să mai adăugați ceva ?

— Da, rugămintea mea este să specificați pentru cei interesați : cartea nu tratează în mod special problema ziarelor. „Tiparul sau sistemele electronice ?" este o carte pentru ziariști, redactori, tehnoredactori, autori de text, de ilustrații și de prezentare artistică, tipografi care spun „bună ziua" sau „adio" Gutenberg, specialiști legați de domeniul birotică, specialiști în electronică și informatică, studenți, cei interesați în cunoașterea procedeelor tehnice de vîrf care permit azi răspîndirea unui volum uriaș de text și imagini prin hîrtia tipărită și, deopotrivă, pentru cei implicați în fabricarea materialelor necesare mîine.

Înainte de a încheia, vă rog să menționați dacă se poate și mulțumirile mele celor care au lucrat direct la tipărirea cărții, din Editura Științifică și Enciclopedică, din Laboratorul de Cercetări Poligrafice, care au asigurat toată pregătirea textului (pe calculator) și a imaginilor, din Combinatul Poligrafic București.

ing. STAN PELTEACU ■
directorul Editurii „Presa liberă"

LUNETA

Anișoara Gheorghe, sora lui Marian Gheorghe, este acum elevă in clasa a X-a la Liceul „Ion Neculce".

In iulie 1988, ea a fost singurul om care l-a ajutat pe domnul Valentin Hurduc să facă să dispară urgent din casa lui tipar nița secretă. Totul a fost ascuns acasă la familia Gheorghe.

Această tinără va fi, cu siguranță, unul din primii cititori ai „Lunetei" libere.

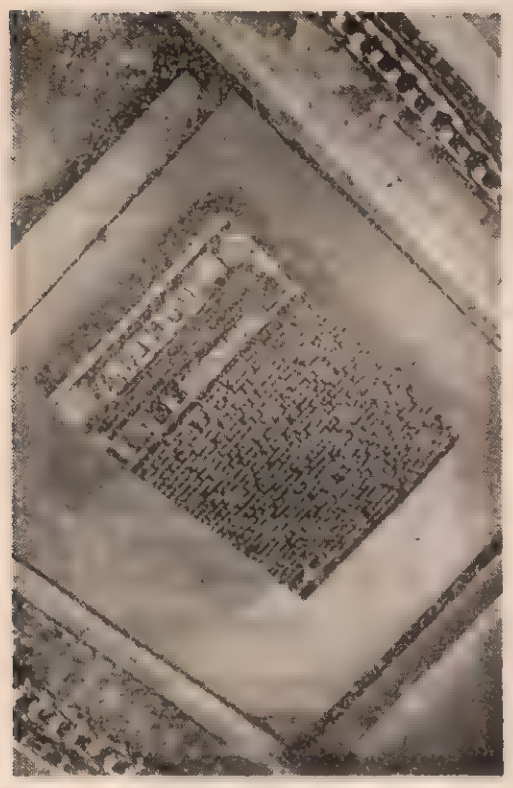

In acea după amiază de 22 decembrie Marian Ivan nu-și mai găsea locul. Simțea că e un moment unic in viața sa, dar nu știa prea bine cum trebuie să acționeze. S-ar fi dus la Televiziune, alături de ostași, dar gîndul că mai mult i-ar fi incurcat decit să-i ajute l-a determinat să se răzgîndească. Oricum a pleca de unul singur nu era o soluție. Așa că, și-a strins prietenii din cartier și impreună cu șoferii ITB de la parajul din șoseaua Nordului s-au hotărît să meargă spre aeroportul Băneasa. Tactic au stabilit că, poraind barajul de la Podul Băneasa pină sus, dincolo de intrarea in aeroport, vor reuși să impiedice trecerea blindatelor. Se intunecase și frica in apariția unor trupe speciale, care să-i apere pe dictator, le spulbera orice brumă de siguranță. Nici cele cîteva autobuze cu parașutiști, plecate spre oraș, nu reușiseră să le amine spaima. Și totuși, o liniște aparentă părea să-i cuprindă. Rarele mașini ce se indreptau către oraș erau dirijate spre șoselele ocolitoare. In schimb, o mulțime de oameni, se afla, la ceas de veghe, intre pod și aeroport. Apropierea unei Dacii negre nu le-a atras atenția, in mod special, mai ales că bărbații coborîți din ea se amestecaseră cu mulțimea. Și poate că ar fi trecut, la fel de neobservat, și acel Oltcit gri metalizat, dar... „Se oprise aproape de baraj și continua să țină farurile aprinse. Ajunși in spatele mașinii, eu și domnul Dumitru Constantin, își amintește Marian Ivan, observam ușor ce-i inăuntru. Faptul că la volan era o femeie, ce nu putea fi convinsă să se intoarcă,

O noapte nu tocmai liniștită

ne-a mirat. Insistențele ei deveneau bănuitoare. Unul dintre noi a recunoscut-o. Era artistă de operă și invoca ingrijorarea mamei sale. Fără să vreau mi-a căzut privirea pe numărul mașinii. Părea dubios. Uitindu-se mai bine la ea, domnul Constantin mi-a spus că este una din iubitele „prințișorului". Le-am sugerat să-i controleze actele. In momentul acela, cineva a coborît din mașină, incercind să dispară in noapte, dar fără să vrea a nimerit peste noi. Pentru o fracțiune de secundă, cred că am rămas blocați de nefirescul recunoașterii. Nocturna apariție era una și aceeași persoană cu nicu ceaușescu".

Era posibilă o asemenea descoperire ? Cum să descindă el dintr-o mașină fără turle și trimbițe ? Fără armata de securiști blindată și dotată cu cele mai sofisticate aparate de emisie-recepție pentru a repera fiecare pas al „odorului" ? Așa ca „simplu cetățean" ? Greu de crezut și totuși, da, mai ales că in primele clipe cei din mașina neagră i-au luat apărarea.

„Nu a opus rezistență și nu era inarmat decit cu niște chei. L-am predat unor ofițeri care l-au dus spre Televiziune. N-aș vrea să se creadă că am fost singur, dar dintre cei mulți, nu-i cunosc decit pe domnii Dumitru Constantin și Nicolae Sadoveanc. Totodată vreau să infirm zvonul cum că el purta perucă. Mai degrabă i-au confundat căciula brumărie, infundată mult pe cap".

E adevărat, episodul prinderii lui nicu ceaușescu nu-i aparține in exclusivitate tipografului Marian Ivan, dar dorința numirii celorlalți coautori ne face să credem că spiritul de echipă este și rămine pentru el o rațiune de a fi.

MARIA BOGDAN RADU

21 DECEMBRIE, AȘA CUM A FOST

Era a doua zi după discursul dictatorului, televizat desigur, cu toate incriminările de rigoare ale „oamenilor muncii" impotriva celor de la Timișoara.

Dimineața, deși venisem normal la lucru, am inceput să discutăm, cum in ultimul timp o făceam din ce in ce mai des. Apoi a venit bomba, tiranul dorea o mare manifestație populară (el sau conducerea p.c.r.-ului, e tot un drac), iar Zincografia trebuia să trimită zece oameni. C.nd am fost anunțați, am izbucnit : „cum să mă duc să bat din palme, cind acolo la Timișoara s-o tras in cei care demonstrau, cum să fac acest lucru, eu unul nu mă duc". Și n-am fost singurul, cei mai mulți au spus nu. Se pare că tot cei ce trebuiau să ne trimită au ințeles, căci n-au insistat prea mult, dar au trimis pe alții. Stăteam ca pe ghimpi, n-am putut să lucrăm nimic, așteptam să vedem ce spune dictatorul. De fapt, nu știu ce-ar fi putut spune, ceva cu care să fim de acord, poate doar demisia lui și a guvernului. Dar știți bine că n-a fost așa, ba mai mult a inceput să se tirguiască cu poporul, ca să mai cîștige timp.

Cind, s-a intrerupt transmisia, am ințeles pentru prima dată că oamenii au avut curajul să-i arate in față ce cred despre el. Mi-a părut rău că n-am fost și eu acolo, să fiu martor la acele clipe unice și irepetabile. Le-am spus atunci colegilor „oameni buni, acolo se intimplă ceva, care aveți curajul să mergeți acolo ?". S-au găsit incă trei, ne-am imbrăcat repede, hotăriți să ajungem, să vedem cu ochii noștri. Erau de fapt trei buni amici, Drăghici Gh., Maracu A., Anton I. La ieșirea din combinat am dat nas in nas cu mașina care venea de la „demonstrație" cu „materialele" și cîțiva „tovarăși". N-au fost in stare să ne explice ce-i acolo.

Din fața Expoziției am luat un taxi ca să ajungem mai repede. Șoferul ne-a spus — vă duc pină la Piața Victoriei — și ne-a lăsat .n fața Palatului. Se apropiau cîțiva milițieni, am inceput să ne uităm unul la altul, după ce am făcut cîțiva metri, unul dintre ei se duce la șofer și-i intrebă „de unde l-ai luat pe ăștia ?". Emoțiile cresc. In grabă ne indreptăm spre Romană. Aveam impresia că toată lumea se uită numai după noi. Sintem toți inalți peste 1,80 și cind am trecut pe lingă Circa de miliție, chiar aveam impresia că ne-au „remarcat". Ajungem la Romană, cu ochii

in lungul bulevardului, in zare o mulțime intunecată, atmosferă incinsă. Simțeam că am ajuns intr-un vulcan, așa ceva nu mai văzusem, decit in teritoriile ocupate de Israel sau la demonstrațiile din Coreea sau America Latină. Ultima sută de metri am parcurs-o in fugă, nu mai aveam răbdare, ca să ajungem lingă ei, da, lingă cei care strigau — Jos ceaușescu, Libertate sau moarte — mi-au dat lacrimile, in sfirșit se putea striga. Am intrat printre ei imediat. Toți erau tineri, chiar foarte tineri, și curajoși, da, și incredibil de curajoși. Apoi i-am văzut și pe cellalți !, ascunși in spatele căștilor și scuturilor, aliniați umăr la umăr, stăteau impietriți, blocind bulevardul pe linia restaurantului Grădinița—Podgoria. Semănau cu acei mercenari pe care îi știm din filmele cu comando. De fapt, eu i-am mai văzut o dată, pe stadionul Steaua, inainte de inceperea meciului România — Danemarca. Au intrat pe stadion inconjurind terenul duri și puternici, siguri și răi, dar n-aveau ce căuta acolo. De altfel, intreg stadionul i-a huiduit fiind nevoiți să părăsească imediat terenul, dar demonstrația de forță fusese făcută.

Dar să revin la manifestația unde acum participăm și noi. Sigur, cei mai mulți erau studenți și elevi, am auzit vorbindu-se de un comitet de organizare, n-am auzit nume. Erau și mulți copii, unii impărțeau niște fituici, pe care scria „La ora 16,00 in Grozăvești". Era aproximativ ora 14,00. M-am urcat pe gărdulețul de pe marginea trotuarului ca să pot privi in lungul bulevardului, dincolo de cordon, multe mașini, transportoare blindate, fum, atmosferă aproape de război, militari, ofițeri, milițieni, trupe speciale cu căști și scuturi, vinzoleală de mașini, și la capătul bulevardului o mulțime intunecată care nu se distingea bine. Știrile circulau repede, la Dalles era un al doilea cordon de „mercenari".

Dinspre Romană veneau din cind in cind mașini cu trupe, cu întăriri. Am văzut la doi metri de mine un student care și-a dezgolit pieptul și s-a aruncat .n fața unei mașini, l-ar fi strivit ca pe o frunză dacă nu l-ar fi tras alții la o parte, un altul s-a culcat jos pe asfalt dar tot la fel a fost tras de alții care strigau „Soldați, soldați, voi ne sinteți frați, armata este cu poporul", dar mai ales „ieri in Timișoara, azi in toată țara", am cintat „Deșteaptă-te române", deși spre rușinea mea doar cîteva versuri mai rețineam. Acest cintec și acum mă emoționează pină la lacrimi de cite ori il aud.

Satisfacția generală era de nedescris, să putem ajunge să strigăm : „Nu vă fie frică, ceaușescu pică", in locul unde pină mai ieri ne era teamă să vorbim chiar și in șoaptă. Nu erau foarte mulți, poate 300—400, erau mulți care stăteau pe trotuare și se uitau la noi aprobator, dar n-aveau curajul să coboare in stradă. Uitindu-ne spre ei strigam — Și voi sinteți români !, Și voi aveți copii !, — mulți ni s-au alăturat. Ne-am imbrățișat, ne-am prins de mîini și am inceput să jucăm Hora Unirii, cea spontană și adevărată. De dincolo veneau știri că acolo incleștarea era mai puternică. Am hotăr.t să ne mutăm cimpul de acțiune. Am luat-o prin spatele Grădiniței spre hotelul Intercontinental. Am incercat să dăm telefoane acasă, la serviciu, la prieteni, imposibil, nici unul nu funcționa, am ințeles că „zona" nu trebuia să ia legătura cu orașul. Grupuri de oameni veneau sau plecau, toți comentau cu glas tare ceea ce au văzut, au auzit și ce-au simțit. Am vrut să ieșim in bulevard dar strada Vasile Conta era blocată de un gard viu format numai și numai din ofițeri de miliție. Oamenii le strigau in față „Voi pe cine mai apărați, nu vedeți că Șandramaua se duce dracului". Nici nu clipeau, stăteau ca niște stane de piatră.

Am ocolit clădirile alăturate, inclusiv hotelul și am ajuns in sfirșit la Universitate unde manifestanții umpleau toată zona de la intersecția cu Republicii și pină la Dalles, mii și mii de oameni intr-un vacarm ce nu se poate descrie, doar pana unui scriitor adevărat sau o cameră de luat vederi, sau măcar un aparat foto ar fi putut imortaliza acele momente. Am intrat imediat printre ei, situația era asemănătoare, cordonul de „mercenari" (acum știu că nu erau așa ceva, dar fizic așa părcau) era format pe linia Dalles și intrarea in parkingul de la Dunărea, mulțimea in fața lor la un metru. Se strigau aceleași lozinci, mai des „Ieri in Timișoara, azi in toată țara". Atunci m-am convins că nici o forță pe lumea asta nu ne-ar mai putea opri.

Am hotărit cu colegii să mergem acasă să ne anunțăm familiile, să mai anunțăm prieteni, cunoscuți și din nou să ne intilnim in jurul orei 18,00 in fața hotelului. Acasă soția și fetița plingeau, mai mulți colegi i-au dat telefon :ntrebind dacă ne-am intors, spunindu-i de fapt și unde plecasem. Plingind le-am lăsat, hotărit din nou să mă intorc. Am luat o legătură de luminări gindindu-mă că avea să vină noaptea, și l-am luat și pe vecinul meu Mielu Barabaș, un bun prieten care auzise și el ce se intimplă prin oraș.

Am mincat ceva la repezeală și am plecat. Trecind prin fața Premialului mi-am adus aminte că fetița m-a intrebat dacă i-am adus portocale. Am intrat in magazin la o vinzătoare pe care o cunoșteam, aveam in buzunar două sute și am rugat-o, cind vor primi portocale să-i ducă fetiței mele de restul banilor portocale pentru că s-ar putea ca eu să nu mai apuc. Am plecat repede spre piața Victoriei și de acolo abia am cotit pe bulevard spre Romană cind in aer s-au văzut pe sus rafale de gloanțe trasoare. Am :nțeles că se trăgea și am luțit pasul.

Aproape de intrarea in piață pe celălalt trotuar o dubă, cîțiva milițieni și soldați loveau pe un tinăr urcindu-l in mașină. Dădeau in el cu orice, am simțit că mă doare pe mine. Incepuse să se intunece, era inainte de șase, cind am văzut bulevardul aproape gol, inima mi s-a strins puternic cind am ințeles că de fapt reușiseră să-i disperseze, coloane de milițieni peste tot, și soldați. Am intrat in panică, milițienii incepuseră să oprească pe toată lumea, să legitimeze și să controleze.

(Va urma)

DAN NICOLAE

(Urmare din pag. 15)

grijă și mi-a șoptit : «Am văzut azi ceva, de mi-e și frică să spun».

Intr-un loc retras, mi-a povestit: «Ina-intea mea, la semafor la I.G.M., un băiat a pus un teanc de manifeste pe capota din spate a unei mașini. La pornire, s-au imprăștiat pe tot bulevardul». Știam că a fost Valentin, dar n-aveam incotro, m-am prefăcut la fel de uimit".

MIHAI STAN. Născut la 16 aprilie 1955, in satul Malu, comuna Vedea, județul Giurgiu. Subinginer electronist in Drobeta Turnu Severin.

„Cu Valentin sint prieten din armată. Impreună am făcut prima mașină de tipărit, cea care s-a deteriorat, așa cum a povestit el, in serialul din «Flacăra». O vreme a stat ascunsă la mine, la Motru, unde lucram pe atunci. Piesele care mai erau bune sînt ingropate in casă la Valentin sub o sobă de teracotă. A turnat și beton peste ele.

Pentru confecționarea celorlalte mașini de tipărit, i-am făcut un aparat de sudură. Îl are și acum. A sudat cu el și la dispozitivele de lansare a manifestelor".

EUGEN SUCIU. Născut la 26 decembrie 1949, in satul Logig, comuna Lunca, județul Mureș. Maistru zețar. Soția — retușor offset tot in combinat. Doi copii : Carmen-Maria (11 ani) și George-Adrian (9 ani).

„Treaba mea in secție era și să asigur rezerva de litere pentru toți lucrătorii. Am acceptat misiunea de a scoate litere ca să i le dau lui Valentin, pentru că tocmai eu eram mai puțin suspectat. Din combinat el le scotea. Uneori, venea și culegea singur in atelier cuvinte, rinduri pentru «Luneta». In asemenea momente, eu aveam grijă să nu ajungă lingă el nici un curios. Nici din intimp'are. Și n-a ajuns. Niciodată. Mai tirziu, cind se difuzaseră mai multe numere și crescuse agitația securității, ne-am trezit că se iau măsuri suplimentare de pază in schimbul doi. In acest schimb mie imi venea rindul, ca maistru, la cinci săptămini. A apărut chiar și un grilaj nou, un țarc special amenajat pentru elemente imprimabile. Cind eram de serviciu, cheia era la mine. Securiștii erau liniștiți. Dar tipografi eram noi, nu ei. N-au observat nimic. «Luneta» continua să apară".

MARCEL UNGUREANU. Născut la 1 octombrie 1932, in București. Maistru principal specialist culegere. Din 1957 in combinat. Soția — muncitoare calificată in atelierul offset al tipografiei Publiturism. O fiică : Liliana, căsătorită, incadrată ca operator mașini statistice tot in Combinatul Poligrafic București, ca și tatăl.

„Cind Valentin culegea la noi cite ceva pentru «Luneta», aveam grijă să nu-l observe cellalți din secție. Îi adunam in jurul meu, la discuții vesele.

Cu ceea ce făceam noi nu era insă de glumit. Nu ne puteam ingădui nici o neglijență. Tata a fost strungar. Dar, pentru că fusese membru in Partidul Social Democrat Independent, a fost condamnat la zece ani și confiscarea averii".

VIORICA HURDUC. Născută la 25 decembrie 1959, la Vatra Dornei. Muncitoare la I.P.R.S. Băneasa.

Au patru copii : Marian (9 ani), Dan (5 ani), Cornel (4 ani) și Cătălin (aproape 2 ani).

Fotografie de EUGEN NEGREA ■

Minerii din tipografie

Despre tipografi s-au scris nenumărate pagini și mulți au impresia că le cunosc foarte bine viața. Puțini sînt însă cei ce s-au apropiat cu adevărat de ei, stînd în preajma lor zi și noapte, în hrubele ca de temniță, în otrava literei de plumb și zgomotul de mitralieră al rotativei. Trebuie să trăiești în mijlocul lor ca să percepi în profunzime calvarul muncii lor. Nici o imagine nu a trecut dincolo de zîmbetul mulțumit al unui „tipograf" de ocazie, aflat pe post de supraveghetor. Nici un cuvînt nu a evadat din rețeaua țesută în jurul tipografiilor. Iar de la tipografi nimeni nu află nimic, nu pentru că nu ar ști ei să povestească sau să scrie — dovadă sînt paginile de față — ci pur și simplu pentru că nu au răgazul să o facă. Cu o precizie de metronom, ei se afundă în iadul muncii lor, zi și noapte, zi și noapte... De altceva nu mai au timp. Încă n-au găsit clipa cînd să-și declame revendicările în stradă și Doamne, cîtă dreptate au. Ei asta știu și asta fac : să farmece litera de plumb în cuvînt viu. Așa au făcut în zilele Revoluției cînd și în Piața Presei Libere s-a dezlănțuit infernul. Au stat acolo, într-o sublimă uitare de sine, lîngă rotativă, veghindu-i mersul, încordați pînă la durere asupra paginii de ziar ce prindea o formă nouă, adevărată. Pe urmă, în timp ce gloanțele otrăveau orice ființă vie, ei, tipografii, s-au aruncat în viitoarea străzii, împărțind teancurile de ziare proaspete, cu cerneala încă udă. Atunci, după mulți ani, în acele zile de negură teribilă, nerăbdarea cu care erau așteptate veștile bune a fost unica și poate singura lor răsplată. Și tot de atunci, viața celor de la rotativă s-a sufocat tot mai mult sub avalanșa noilor publicații, dar nimeni nu a dat înapoi. Doar mașinile au început să tragă din greu și să scîrțîie din toate încheieturile. Chiar și rotativele „Courier", îmbătrînite de peste 20 de ani de trudă s-au încins peste poate. Ce să mai spui de „G A."-urile născute odată cu Stalin ? Pentru nici unele din ele nu mai există piese de schimb, nimeni în lume nu mai fabrică asemenea vechituri. Oamenii scrîșnesc din dinți și le cîrpesc cum și cu ce pot, dar nu se dau bătuți. Stau acolo, la gura rotativei și împlinesc cu sfințenie miracolul nașterii cuvîntului tipărit. Și azi și mîine și întotdeauna.

EUGEN NEGREA ■

Eu sînt opoziția în consens

Da, acum în anul de grație 1990, îmi simt chemarea care nu este alta decît cea de politician.

În definitiv, după atîția ani de lecții politice, de ce nu m-aș pricepe la politică ? Și cum majoritatea dintre noi am participat la ele, mă întreb de ce se scrie în presă că nu știm politică, ca și cum numai dumnealor, ziariștii, au fost politizați. Pe mine cel puțin politica mă atrage ca un magnet.

Oare nu s-a mai văzut tipograf politician sau chiar șef de stat ?

Mă simt chiar tentat să fac și eu un partid. Adică nu eu, noi care ne pricepem. M-am gîndit și la o platformă foarte originală cum că sîntem pentru popor, pentru clasa muncitoare, că nu facem deosebiri de naționalitate, religie, sex, vîrstă ș.a.m.d.

Dar... inevitabilul dar...., tocmai cînd avîntul meu creator părea de nestăvilit, o emisiune televizată m-a făcut să-mi reconsider părerile dîndu-mi seama ce mare greșeală puteam să fac.

Să mă explic : am văzut o delegație foarte reprezentativă care expunîndu-și părerile cu demnitate adevărat democratică m-a trezit la realitate. În concluzie trebuie recunoscut că și eu sînt de acord cu dumnealor, acceptînd democrația, dar nu cu ma multe partide politice.

Cei care conduc țara pot avea o opoziție dar ea, opoziția, să fie în consens total cu guvernul. Adică nu instabilitate și anarhie cum am tot văzut la televizor în acel miniparlament, în care unul aplaudă, altul nu, unul se ridică în picioare alții nu, iar la cuvînt, ce să mai zic, vorbeau cîte trei odată.

Nu domnilor !

Dacă este de aplaudat, să aplaudăm toți condescendent, să ne sculăm toți odată în picioare cînd este cazul, să vorbim conform listei de prezidiu, adică disciplinat, să arătăm lumii că sîntem un popor civilizat.

Desen de MARIAN LEONIDA

În concluzie sînt de acord că aceasta este adevărata democrație pe care o înțeleg și în consecință exclud că țării îi mai trebuie un alt partid.

Iar în ceea ce mă privește, tot din cuvîntul dumnealor am realizat că în orașul meu s-ar putea să nu am acordul concetățenilor și atunci se pune întrebarea : ce oraș m-ar primi să-mi asigure liniștea desfășurării unei rodnice activități ? Deci m-am decis. Nu mă bag în politică !

Cer doar să fim lăsați în liniște, fără amestec în treburile guvernului de aici sau de peste hotare, (cum auzeam pe cineva în Cișmigiu că propunea să vină la națională de fotbal nu știu care jucători care nu mai activează în țară. Adică în timp ce noi duceam greul aici, ei... și acum hop vin la... O spunem răspicat : n-avem nevoie ! Mi se pare corect).

Și ar fi o problemă cu presa asta de-i zice liberă. O înțeleg, dar să nu scrie fiecare cum îi trece prin cap că ne streseză. Ori publicații mai puține la unison, ori un singur ziar cu tiraj de masă, cel puțin avînd în vedere economisirea pădurilor. Ziarul putînd să-și declare cinstit apartenența sau mai corect să fie independent, adică pentru tot poporul.

Și atunci să vedeți iubiți comatrioți cum citind ziarul dimineața sau după-amiaza, în funcție de schimbul în care lucrăm, lectura lui nu ne va mai crea incertitudini, vom ști cui să-i dăm votul la alegeri, ne vom vedea de munca noastră creatoare, fără greve care oricum erodează tînărul nostru stat și chiar guvernul pe care ne-am angajat să-l apărăm cu ce avem, chiar și cu uneltele specifice muncii noastre.

O, Doamne, fă să triumfe adevărul, tinerețul liber să se maturizeze, libertatea (să nu credeți că acest cuvînt este furat) să se instaleze definitiv la noi în țară iar eu să scriu la Sfîntul Anton de 222 de ori la cot cu toți ceilalți. „Dă-i Doamne românului mintea de pe urmă".

M. UNGURFANU ■
(maistru tipograf... deocamdată !)

Eu nu-l mai afum

„Am cunoscut-o la Vatra Dornei, într-o vară. Plecasem într-o excursie cu bicicleta. Doar sînt prieten din copilărie cu Mircea Romașcanu, care îmi era vecin și cu care am cutreierat, pe aturci, destul cu bicicleta". (Valentin).

„La primul text tipărit, mă scotea din sărite Valentin cu greșelile pe care îmi cerea să le las. Atunci, ce corectură mai vroia să fac ? Mi-a explicat cum a gîndit. Am înțeles : și acele amănunte aveau rostul lor ; ba chiar un mare rol.

Ce-a fost a fost, însă vreau să se știe un lucru : l-am ajutat, am colaborat cu el în ilegalitate, dar nu doresc să fiu nici academician, nici doctor, nici inginer ; fiindcă nici el nu și-a început activitatea revoluționară de la 12 ani". (Viorica)

Fotografii de ELENA GHERA ■

(Urmare din pag. 14)

care am atașat-o țigărilor aprinse, să nu le atingă vreun strop.

În stația de autobuz începuse forfota. Am trecut printre oameni, simulînd un ușor șchiopătat și cu gluga legată sub bărbie. Pas normal. Cam de om obosit. Fără grabă. Dar fără opriri. Am mers direct la țintă. Am așezat sacoșa peste toate materialele pe care le pusesem pe marmură și am terminat ultimele pregătiri. Apoi am reintrat în postura unui trecător oarecare, după ce am coborît de pe soclu.

— Ați verificat, deci : de pe acel soclu nu e greu de coborît...

— Înțeleg unde bateți... Vreau să vă mai spun un lucru. Eu personal n-am avut nimic cu Lenin.

Cînd eram mic coboram cu mama din autobuzul de Otopeni la piața „Scînteii". Ce-i cu omu' ăla acolo ?, o întrebam. Ce-a făcut ? Nu știa ce să-mi spună.

Cînd i-am pus foc, era în decembrie 1987, după izbucnirea anticeaușistă de la Brașov, și doream să știe ultimul lui descendent ambițios de la noi, tiranul într-adevăr epocal, că nici Bucureștiul nu mai rabdă, cum n-au mai răbdat Valea Jiului și Brașovul.

Unii glumeau, zicînd că am greșit cînd l-am afumat : așa o să țină mai mult. Acum ei hotărăsc. Doar sînt liberi.

Eu nu-l mai afum !

LUNETA

RESTITUIRI

La ora cînd se vorbește (și nu atît cît ar trebui) despre literatura de rezistență din România epocii comuniste, presa noastră literară (și nu numai ea) se mărginește în a da în vileag numai opere relativ recente, scrise în ultimii cîțiva ani ai domniei ceaușiste, fiind dată uitării perioada cînd închisorile țării deveniseră neîncăpătoare pentru deținuții politici. Între anii 1948–1964, zeci de pușcăriași, unii poeți notorii ca Nichifor Crainic sau Radu Gyr, alții mai puțin cunoscuți la acea vreme, iar unii rămași anonimi pînă azi, au scris în închisori (mai bine zis au creat mintal, căci hîrtia și creionul erau interzise) sute și mii de versuri care au circulat oral din temniță în temniță (cu deformări inerente), alinînd suferințele și ținînd vie în sufletele înlănțuite flacăra uneori abia pîlpîind a nădejdii într-o libertate care nu mai venea.

Odată cu unii foști deținuți plecați în străinătate, au evadat și aceste poezii. Ele au fost recitate la posturile străine de radio și au apărut în antologiile tipărite pe parcurs, fie în Europa, fie peste Ocean.

Una dintre aceste culegeri, intitulată „Poezii din închisori", a fost alcătuită de fostul deținut Zahu Pană și a apărut (prin subscripție publică) în anul 1982 în Canada. Cele 600 de pagini ale culegerii, un veritabil act acuzator împotriva regimului comunist, însumează 263 poezii, prezintă o oglindă fidelă a luptei de rezistență a scrisului românesc în epoca stalinistă.

Date fiind condițiile de oralitate în care au circulat unele dintre aceste poezii apar cu vădite deformări în text, desigur involuntare, altele sînt atribuite celor ce nu le-au scris, iar o bună parte dintre ele apar cu autorul necunoscut. Poetul Andrei Ciurunga (singurul dintre autorii antologați care a fost abordabil pentru noi), ne-a declarat că, dintre poeziile lui Radu Gyr, trei au fost incluse printre poemele sale, iar una de-a sa a intrat în patrimoniul lui Ion Omescu.

Cu excepția poeților morți, a celor aflați peste granițe și a celor necunoscuți, ceilalți autori (aflați în țară în momentul apariției volumului) au primit nume de corpuri cerești. Andrei Ciurunga, de pildă, semnează Arcturus, pentru a fi ferit de-a da din nou ochi cu securitatea. Celorlalți nu le-am putut fixa încă identitatea. Sperăm însă că la o viitoare ediție și pentru publicul românesc, domnul Zahu Pană, el însuși poet, ni-i va deconspira.

Încheind, menționăm că antologia a apărut în editura „Cuvîntul Românesc" și se bucură de-o emoționantă prefață semnată de poetul și eseistul Vintilă Horia, rezident la Madrid.

ADRIAN MITU ■

Făcut să n-am

Am fost făcut să n-am
pe-acest pămînt nimic.
Ca pasărea pe ram
cobor și mă ridic.

Pe ziduri de cetăți
m-am înarmat să lupt,
pîndar de bunătăți
din care nu mă-nfrupt.

Și dragostea de neam
m-a făurit să cînt
moșia-n care n-am
doi coți pentru mormînt.

Și pentru-aceasta fac
osînda cea mai grea.
Nici zdreanța-n care zac
nu e măcar a mea.

Și dac-am fost poet
sau luptător de rînd,
azi sînt doar un schelet
ce spînzură de-un gînd.

La geam grilajul des
rînjește guri de fier,
lăsîndu-mă să ies
cu sufletul spre cer.

C-am fost făcut să n-am
pe-acest pămînt nimic.
Ca pasărea pe ram
cobor și mă ridic !

Nichifor CRAINIC ■

Răscrucea veacului

Nici în Est, nici în Vest, nici în Nord, nici în Sud,
trîmbița dreptății nu o mai aud.
Nici pe cîmp nu o mai găsesc, nici în casă,
nici în inima aceea a cu care stau la masă.

Și în Est și în Vest și în Nord și în Sud,
cu pîlminii storși de sînge crud,
ahtiați de darul libertății,
frații mei se string în poarta vieții.

Cine știe cînd va răsări,
plămădit din morții încă vii,
dintr-un colț de țară încă teafăr,
din pămînt-valah, un nou luceafăr ?

Cine știe oare cînd din greu
scăpăra-va, Doamne, neamul meu
în urgia norilor amarul
să trăznească-n rădăcini amarul ?

Și în pas năvalnic să-i aud
și din Est și din Vest și din Nord și din Sud,
cum vin mări, vin peste coclaur
serafimii zilelor de aur...

Zahu PANĂ ■

Ne-a mai rămas ceva

Nu ne-a rămas pe rană nici un leac,
sîntem săraci ca legendarul Iov.
Istoria ne-au luat-o veac cu veac
și ne-au sculpat hrisov după hrisov.

Prin geografie au trecut călări
și de pe hartă ne-au furat, păgînî,
Carpați înalți cu aur în spinări
și Bărăgane rumene de pîini.

Flăminzi au fost ca haitele de lupi,
din trupul nostru de-au rîvnit, au rupt.
Ne-au stors lumina din livezi și stupi
și laptele din mume ni l-au supt.

Am sfîșiat cămășile de in
să ne legăm pe unde-am sîngerat,
dar și de-acolo ni le-au smuls hoinî
și-am stat sub răni și-am ars și-am cangrenat.

Din raiul nostru cald ne-au izgonit –
Adami și Eve pe-un pămînt bătrîn.
Noi n-am gustat din mărul pîrguit,
dar șerpii țării i-am crescut la sîn.

Sîntem săraci și goi – și nu cerșim,
cu mîna-ntinsă n-am ieșit la drum.
De veacuri învățăm să suferim
în așteptarea veacului de-acum.

Sîntem săraci, dar tot ne-a mai rămas
din vechiul cer un heruvim de vis.
În cartea vremii a făcut popas
o filă care încă nu s-a scris.

Pe albul ei vom pune slove deci
dînd noi abecedare vechii țări.
– Și-așteaptă dîrz condeiele în teci
și sîngele așteaptă-n călimări.

Andrei CIURUNGA ■

Frica de aplauze?

Teatrul de amatori și dilema lui hamletiană

La început, intrînd abrupt în ceea ce a însemnat, și înseamnă încă, teatrul de amatori, trebuie să spunem că aici ne-a adus și ne-a făcut să rămînem, pasiunea pentru această meserie „blestemat de frumoasă", cum bine spunea odată actorul Mircea Albulescu.

Fiecare dintre noi purta în el un diamant brut, neslefuit, nepus în valoare. Truda personală, răbdarea și migala de bijutier a actorului Victor Moldovan, a făcut ca acest diamant să-și arate mulțimea de fațete, toate strălucitoare, toate dătătoare de lumină și candoare.

Am jucat puțin și bun, zicem noi, încercînd de fiecare dată să alegem un repertoriu reprezentativ ca valoare și diversitate, ținînd cont însă și de disponibilitățile umane ale trupei. Și nu ne-a fost ușor. Închistate în tot felul de „reglemente", opțiunile noastre au fost, nu de puține ori, obstrucționate sau cenzurate cu „grija părintească" de a nu greși, de a „nu ne duce pre noi în ispită" și a „ne mîntui de cel rău" de cei care, așa cum le plăcea să spună, „lucrau la cultură".

Cu toate acestea, crezul nostru a rămas același, legat de valoarea și implicațiile spirituale ale actului artistic. Am încercat, cu toată puterea sufletului, a minții și uneori a talentului nostru, să nu-l trădăm.

Dacă pentru unii dintre noi, scîndura scenei și teatrul au însemnat un solid suport moral, pentru alții s-au constituit în factor determinant în alegerea viitoarei profesii.

Ce merită subliniat este faptul că la noi, în „Teatrul de amatori Marcel Anghelescu" al Combinatului Poligrafic București, s-a făcut TEATRU la sfînta meserie, săvîrșirea actului artistic dîndu-ne șansa de a rămîne sau a deveni frumoși lăuntric, buni, înțelepți, mai bogați spiritual, proces benefic atît pentru noi, interpreții, cît și pentru spectatori.

Sîntem împreună de mulți ani, trupa mărindu-și componența și, mai ales, valoarea — atestată de numeroși oameni de teatru — cu „împătimiți" mai tineri, puțini, dar buni și entuziaști.

Entuziaști sîntem cu toții, dar, chiar și în aceste condiții, se conturează probleme ce se cer rezolvate.

Cu ce statut vom funcționa, dacă, bineînțeles, funcționarea este necesară și acceptată ?

Cine ne va subvenționa sau ajuta ? (decoruri, regie artistică și tehnică, costume, scenografie, deplasări etc.).

Cînd vom pregăti spectacolele ?

Ni se va acorda posibilitatea autogestionării ? (vînzarea de bilete)

Sînt numai cîteva din întrebările pe care ni le-am pus în aceste zile fierbinți. Oare se va pierde munca unor oameni întinsă pe zeci de ani ? Ar fi bine ? Democrația nu merge la teatru ? Sau, glumind, a apărut frica de aplauze ?

Parafrazîndu-i pe antici, să-i dăm... teatrului, ce este al teatrului.

Să auzim de bine.

Un sufletist
Pentru conformitate.
DOINA BADIU ■

Secvențe de jurnal

„— Te duci să asiguri paza și să aperi Casa Scînteii !

— Cu cine iau legătura ?

— Te descurci, mai mult nu știu nici eu".

Ordinele scurte ale colonelului Cernat se succed cu repeziciune.

În armată ele nu se discută, ci se execută. Ceea ce am și făcut. Încă de la minister ăm repartizat cele două plutoane de soldați în cele trei mașini și am încărcat muniția. Am ajuns la obiectivul indicat pe la orele 10 seara. Aici, cîțiva civili mi-au arătat împrejurimile. Concomitent cu recunoașterea zonei trebuia să asigur paza. Muncitorii erau impacientați că la subsolul clădirii sînt ascunși teroriști. Înarmat cu un pistol și însoțit de un soldat cu pușcă mitralieră, am coborît împreună cu portarul Peter la subsol. Crezînd că sînt într-adevăr teroriști m-am hotărît pe moment să-mi schimb identitatea în căpitanul Constantin de la Ministerul de Interne. I-am somat să-mi deschidă.

— Dacă ești de la M.I. nu-ți vom deschide niciodată.

— Vă voi asfixia cu substanțe toxice de luptă.

— Nu ne este teamă de tine niciodată.

— Vă înund și vă arunc în aer intrările și ieșirile.

— Vom rezista aici cît vom trăi.

Curios să aflu cine-mi răspunde astfel la amenințările mele am urcat să cer lămuriri la Regiment. Mi-am dat seama că telefoanele sînt ascultate și de ei. Lucrurile s-au limpezit cînd un anume domn Văsiu i-a comunicat unui ofițer din subsol că nu sînt securist ci ofițer din Regimentul de gardă al Ministerului Apărării Naționale.

Cînd am ajuns din nou la subsol și s-au deschis ușile blindate armele erau îndreptate asupra noastră. Nu au trecut decît cîteva minute pînă cînd am fost înconjurați de o companie de militari. Ne-au recunoscut ca făcînd parte din același minister și ne-am dublat ajutorul în apărarea clădirii".

„La ceas de noapte am stabilit și apărarea antiaeriană. Păstram legătura telefonică cu o grupă alcătuită dintr-un caporal și patru soldați în termen. Supravegheau împrejurimile și erau înarmați cu pistol mitralieră și puști semiautomate cu lunetă. Ordinul era clar : să nu se execute foc asupra avioanelor ce trec deasupra Casei Scînteii, decît atunci cînd se trage asupra lor, ca să nu fie demascați de teroriști. În acea noapte nu s-a înregistrat vreun atac aerian".

„A doua zi am cerut planul clădirii, dar n-a fost de găsit. Am reconstituit trasee cu ajutorul unor mecanici de la întreținere, cu electricieni și cu toți ce-au venit să-mi spună ce știau. Ca prim punct de apărare am stabilit închiderea tunelelor ce veneau dinspre Herăstrău. Erau cinci. Cu o zi în urmă se trăsese asupra locotenentului Roșu, în timp ce controla posturile de pază. Pe de altă parte, muncitorii tipografi au închis cu plase și bare metalice tunelele ce dădeau în exterior".

„Multă vreme după ce pericolul fusese înlăturat am continuat să verificăm identitatea persoanelor ce intră și pleacă din Casa Scînteii. Exista pericolul introducerii unor explozibile sau scoaterea unor importante documente și manuscrise".

„Pe data de 24 decembrie și muncitorii tipografi au primit arme, dar pot spune că din prima noapte mulți dintre ei au fost alături de soldați în apărarea căilor de comunicație".

„Ideea de a constitui echipe mixte, din soldați înarmați și cetățeni fără arme, aparține, de fapt, tot muncitorilor tipografi. Zona de „patrulare" era cuprinsă între Complexul Expozițional, capătul liniei de tramvai și Casa Scînteii. Cei ce nu se lăsau legitimați de bunăvoie de prima echipă, inofensivă, erau cercetați de-a doua.

Era dis-de-dimineață, cînd una din aceste echipe a constatat că cetățeanul îmbrăcat în blugi și încălțat cu bocanci, nu de proveniență românească, e suspect. La o privire mai amănunțită au descoperit că poartă alte trei costume de trening sub costumul de blugi. O carte verde a unui cunoscut ideolog arab, de forma unui pachet de țigări BT cartonat și tipărită în românește, cuprindea cîteva instrucțiuni ca : deturnarea guvernului : teroare în rîndul populației, sabotaje etc. Tipografii erau siguri că așa ceva nu se tipărise în România, deși cel oprit era român, plecat cu noaptea în cap la o prietenă doctoriță din Măgurele. Numai că direcția, total opusă, l-a contrazis. Practicase boxul și avea nasul turtit.

— Îmi pare rău c-am fost trădat.

— De cine ?

— De prietenii mei.

Și atît. A fost dus la Minister. Un alt suspect, Toader, era șofer la Ministerul de Externe. Avea asupra sa două C.E.C.-uri de 14 000 și respectiv 7 000 lei, o agendă cu multe semne codificate și un fel de buletin de identitate cu indicativul T 108".

Punem punct acestor relatări, derulate asemenea unor secvențe disparate, dintr-un posibil film al evenimentelor ; semnătura aparține acelui ce a fost, nu doar martor ocular al revoluției, ci și participant, astăzi maiorul Constantin Dumitru. Ele au fost ascultate și consemnate de

MARIA RADU BOGDAN ■

La realizarea primului număr al Suplimentului „Luneta" au colaborat : Marcel Ungureanu, Dan Nicolae, Marian Gheorghe, Mihai Cuciureanu și Valentin Hurduc. Paginatori : Ovidiu Preda și Marian Ghiaburu.

Paginile „Lunetei" sînt deschise pentru tipografii din întreaga țară. Așteptăm colaborarea dv. Scrieți-ne pe adresa revistei „Flacăra".

FLACĂRA

PENTRU MINTE, INIMA ȘI LITERATURA

Redeschidem cu bucurie paginile de cultură ale revistei noastre puse sub genericul de adînci şi semnificative rezonanţe istorice, „Flacăra pentru minte, inimă şi literatură", cu convingerea că nici o societate umană — cu atît mai mult societatea noastră, aflată în intervalul unor tulburătoare prefaceri — nu se poate structura pe temelii durabile în afara idealului cultural.

Aceste pagini ale revistei au fost şi în anii care au trecut, pulsaţii vii şi cuprinzătoare ale fenomenului artistic românesc, de pe tot cuprinsul ţării, în toată diversitatea şi complexitatea manifestărilor sale, unicul criteriu de validare în pagină rămînind, în cele mai multe cazuri, valoarea atotbiruitoare. Este o realitate verificabilă faptul că, în această perspectivă, multe din paginile de cultură ale revistei au rămas de-a lungul anilor de apariţie demne şi necompromise în faţa istoriei.

Fie ca şi în viitor ele să ardă cu şi mai înaltă demnitate, la înălţimea valorică a timpului pe care îl trăim şi mai ales a timpului ce va veni !

Unde este (în mii de exemplare) volumul care lipseşte din această serie bibliografică veţi afla în numărul viitor al revistei noastre

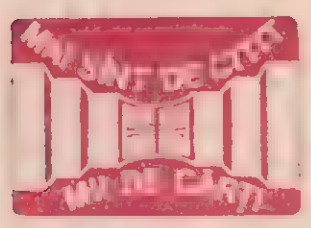

Spre altfel de proză

Despre ultima carte a lui Mihai Sin — **Rame şi destin**, Editura „Cartea Românească", 1989 — a scris pînă în prezent numai Valeriu Cristea, ceea ce este şi foarte mult, şi foarte puţin. Este foarte mult pentru că Valeriu Cristea reprezintă o instanţă de maximă autoritate în critica noastră. Şi este foarte puţin pentru că proza lui Mihai Sin ar merita să intre în atenţia unui număr mare de critici (menţionăm aici, ca o curiozitate, faptul că Nicolae Manolescu nu a scris **niciodată** despre Mihai Sin).

Prozatorul locuieşte la cîteva sute de kilometri de Bucureşti, la Tîrgu-Mureş şi... poate din cauza aceasta este adeseori pierdut din vedere cînd se trec în revistă succesele prozei noastre contemporane. A publicat, înainte de **Rame şi destin**, două volume de proză scurtă (**Aşteptînd în liniştе**, 1973, **Terasa**, 1979), patru romane (**Viaţa la o margine de şosea**, 1975, **Bate şi ţi se va deschide**, 1978, **Ierarhii**, 1981, **Schimbarea la faţă**, 1985) şi o culegere de articole (**Cestiuni secundare — chestiuni principale**, 1983). În toate aceste cărţi s-a afirmat ca un scriitor sobru, preocupat de soarta fiinţei umane într-o societate uniformizatoare. Volumul recent apărut cuprinde proză scurtă (**Autoportret cu passe-partout**, 11 pagini, **În vizită la**

ALEX. ŞTEFĂNESCU ■

(Continuare în pag. 22)

Elogiul ironiei

DAN DUMITRESCU (expoziţie personală la galeriile „Eforie") are toate însuşirile unui pictor de marcată originalitate, între care şi pe aceea că s-a sfiit să spere în vreun folos de pe urma lor. Pur şi simplu n-a fost în stare să creadă în ceea ce a fost, de la început, evident pentru toată lumea : natura excepţională a talentului său. Poate cel mai precoce dintr-o grupare de supradotaţi — care, în tinereţe, i-a inclus pe Horia Bernea, Theodor Moraru, Mircea Milcovici, Barbu Nitescu, Şerban Epure şi alţi cîţiva, risipiţi acum în toate continentele — Dan Dumitrescu a beneficiat, în plus, de darul ironiei.

La ironici, indiferent în ce domeniu s-au manifestat, semnul specificităţe a fiinţei lor a echivalat cu o infirmitate. Ce să ironizezi ? cînd ? cu ce mijloace ? pe cine şi în care circumstanţe ? Pentru aproape tot ce a gîndit şi creat Dan Dumitrescu, momentul nu era potrivit. El şi-a pierdut treptat încrederea în sine, descoperind că absolut tot ce desena şi picta, deşi afla ecou şi încurajare la oamenii care ajungeau să-i cunoască opera, nu era bun şi pentru expoziţii. Se poate înnebuni şi din mai puţin !

„Problema aproape tragică — observă Umberto Eco — este că ironia, în esenţa sa, este aristocratică. Ea presupune o relaţie foarte complexă între persoana enunţînd în mod expres propoziţii contrare la ceea ce este şi interlocutorul său care poate aprecia această minciună inten-

TUDOR OCTAVIAN ■

(Continuare în pag. 22)

Momente de muzică

Am încredinţarea că, pentru timpul prezent, cele mai de seamă momente de muzică bucureşteană ne-au fost dăruite de Filarmonică, sub gestul generos al lui Cristian Mandeal. Dacă „muzica are virtuţi consolatoare", după spusele lui George Enescu, iată că, în acel Ateneu Român mai frumos ca niciodată, mai al nostru după un veac, în mijlocul monumentelor rănite ce-l înconjoară, **Recviemul** de Mozart a avut această semnificaţie. Aşa îmi apare calea arătată de Cristian Mandeal în intonarea acestei cîntări închinate de cei ce sînt celor care au murit pentru ei. Mai mult ca altădată, descopeream la Mandeal o ardere care nu mistuie ci înalţă, adunînd în jur muzicienii într-un unic puls al uriaşei inimi numite orchestră. Nu teatral şi demonstrativ, dimpotrivă venind din interior, cu concentrare şi modestie în faţa capodoperei şi înţelesurilor ei. Frumoasă şi convingătoare lecţie de adevăr în consolare, care nu înseamnă uitare, gîndirea lui Cristian Mandeal urmează drumul singular al forţei personalităţii sale. I-am regăsit continuitatea, cîteva săptămîni mai tîrziu, în confruntarea cu una dintre cele mai redutabile opere ale clasicităţii — **Simfonia a V-a** de Beethoven. Consolarea face

GRIGORE CONSTANTINESCU ■

(Continuare în pag. 23)

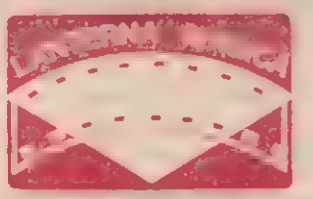

Greva cineaştilor

Recent încheiata **grevă a cineaştilor**, prin caracterul ei insolit, de „premieră", am spune, în istoria cinematografiei naţionale (cît şi prin faptul că un număr de 50 de participanţi la ea au făcut-o la modul extrem, adică de grevă a **foamei** !), a născut, cum este şi firesc, dincolo de nedumeriri, şi unele comentarii. Întrucît considerăm că în spatele acestei acţiuni **absolut legale**, şi dincolo de spectaculos, s-a ascuns o veritabilă luptă între VECHI şi NOU — între acele forţe subterane, conservator-birocratice, provenite din fosta structură a CCES (şi care, iată, s-au păstrat chiar şi după eliminarea unui **conducător** de talia lui Dulea !), şi acei oameni de cinema **autentici**, marcaţi profund de apăsarea ideologică a fostei dictaturi, dar sinceri în a construi — în sfîrşit ! — o cinematografie naţională liberă şi într-adevăr **de valoare**, de valoarea aerului pe care am început a-l respira cu toţii după Revoluţie — considerăm necesar, în susţinerea punctului nostru de vedere, a face un succint punctaj al evenimentelor ce au dus la această acţiune, precum şi la finalizarea ei. Faptele vorbind de la sine, renunţăm la orice comentariu (cu precizarea că, dintr-o evidentă lipsă de spaţiu, am folosit comunicatele ROMPRES în rezumat). Aşadar :

HORIA PĂTRAŞCU ■

(Continuare în pag. 23)

Romanul unui refuz

Într-o cuvîntare despre Lessing, ţinută la Academia din Berlin cu puţină vreme înainte de-a pleca în exil, Thomas Mann afirma că literatura are dreptul să spună în faţa realităţii **da** sau **nu**. Libertatea autentică a scriitorului nu se poate manifesta decît într-un asemenea context democratic.

În acest spirit s-a configurat de-a lungul timpului o adevărată **literatură a refuzului**, concepută în moduri extrem de variate. Dacă o piesă didactică mai veche a lui B. Brecht se chemă **Cel care spune da şi cel care spune nu**, încă din primii ani după cel de-al doilea război astfel de opere ale refuzului au început să capete o mare frecvenţă în viaţa literară europeană.

Literatura refuzului nu propune un program. Ea arată doar semnele stărilor de conştiinţă a unor personaje ce nu se mai pot integra într-un anumit univers de existenţă. Unul dintre scriitorii contemporani care ilustrează această tendinţă prin toate operele de teatru, ca şi prin romane, este elveţianul Max Frisch (n. 1911). Cartea sa cea mai elocventă în acest sens se cheamă **Eu nu sînt Stiller** (1954). Opera scriitorului elveţian are atributele romanului unui artist, a romanului de dragoste, a romanului socio-moral, ca şi a romanului poliţist.

ROMUL MUNTEANU ■

(Continuare în pag. 23)

VIAȚA PE SCENĂ

Iluzia și imperiul

O anatomie a iluziei, piesa lui Pirandello — **Henric IV** — este mai mult decît istoria unui caz tragic. Imprejurările în care tînărul protagonist este victima unui accident de călărie, cu efect imediat asupra stării sale mentale, contează mai puțin. Imperiul iluziei — tînărul, îmbrăcat atunci în costumul împăratului german Henric IV, își va dezvolta amăgirea dîndu-i, prin ani, „consistență" — va fi creat, protejat și ținut secret pînă în ziua în care realitatea va irumpe furtunos : în acel moment bunăvoința intrușilor în această lume a iluziei va provoca tragicul deznodămînt.

Mi se pare evident că Henric IV poate fi considerat un personaj emblematic pentru ascensiunea totalitarismului ficțiunii. Crezîndu-se Henric IV, personajul nu simulează nebunia ci îi împrumută vivacitatea și logica ermetică. Astfel, lumea din afară încetează să mai existe, cea dinăuntru fiindu-și suficientă. Psihodrama, cu efect terapeutic, încercată de marchiza Matilde Spina, de Frida, fiica ei, Carlo di Nolli, Tito și doctorul Genari, nu reușește decît, paradoxal, să dea viață ficțiunii : redeșteptarea iubirii pentru Frida (de fapt pentru viață și nu pentru chipul din tablou) îl va determina pe Henric să ucidă. Și atunci, întredeschisele porți ale iluziei spre viață se vor închide pentru totdeauna, nebunia fiindu-i singura salvare de acum înainte. Spectacolul iluziei, a unei veritabile realități a ficțiunii, de dimensiuni imperiale, dezvăluie în același timp, și inevitabila tendință dictatorială a acesteia. Henric IV este călău și victimă totodată : logica originală a ficțiunii în care s-a claustrat nu poate rezista în fața presiunii „realului".

Posibilitățile teatrale ale acestei piese pirandelliene sînt enorme. Spectacolul Teatrului „Nottara", în regia lui Dominic Dembinski, unul dintre cei mai interesanți și originali tineri creatori, a fost creat înainte de căderea dictaturii. Ca și alte premiere bucureștene, și **Henric IV** pune o problemă de perspectivă critică : vedem azi un spectacol a cărui concepție aparține unui alt timp istoric. Este aceasta oare un argument de luat în calcul ? Firește, aș putea spune că personajul Henric IV, interpretat de Adrian Pintea, **atunci** ar fi avut o altă valoare de comunicare a unor idei protestatare împotriva nebuniei care a făurit dictatura ca imperiu al iluziei.

Contextul socio-politic al originii operei de artă are mereu importanța sa, fie că e vorba de literatură, fie că e vorba de teatru, pictură sau o simfonie. El poate determina o explicitare dar nu poate susporta motivația de conținut ideatic. Ori spectacolul lui Dominic Dembinski oferă o mizanscenă **neutră** față de ideile pirandelliene. Scenografic, lumea lui Henric IV, creată de Mihai Mădescu, expune un cadru ambiental realizat fără invenție și înscris într-un mod al convenției. Ea este inertă față de discursul dinamic al personajului principal. Simulacrele imperiale de pe pereții încăperii, decupate prin spoturi de lumină, folosirea perspectivei pentru planul scenografic îndepărtat, au o relație teatrală care nu se mai dezvoltă în cursul spectacolului. Decorul pare să țărmurească în loc să favorizeze, prin alte soluții, extensia ideatică a tragicului pirandellian.

Nebunia și imperiul iluziei guvernînd destinul personajului Henric IV nu obțin, în spectacol, o confirmare regizorală originală, interpretativă față de esența pirandelliană a operei. Personalitatea cuceritoare a lui Adrian Pintea, a cărui revenire în teatru o așteptam cu emoție, se regăsește, prin Henric IV, numai în cîteva momente ale spectacolului. Pentru mine este greu de înțeles de ce actorul apare claustrat într-o zonă gestuală redusă a posibilităților sale artistice. Adrian Pintea are, fără îndoială, energetismul și forța de seducție a actorilor de clasă, dar cît din acestea au transpărut din personajul său ? Și, totuși, dacă partea a doua a spectacolului interesează, faptul i se datorește. Abia aici se întrezărește și gîndul regizoral despre realitatea ficțiunii și răsturnarea dialectică a raportului între normal și anormal.

Grupul celor „normali", distrugînd ficțiunea sau, mai bine zis, dîndu-i temei să existe pentru totdeauna, este un mănunchi de acte interpretative diferite. Camelia Zorlescu (marchiza) și Anca Bejenaru (Frida) formează un cuplu al cărui termeni acționează pe cont propriu : marchiza păstrează o oarecare expectativă față de Henric, în timp ce Frida încearcă să se implice în jocul iluziei. Cristian Șofron (Carlo di Nolli), deși participativ, permite destul de arevoie desprinderea conturului personajului său. În schimb, Sebastian Comănici (Tito) îi înscrie într-o linie stilistică relativ sigură dar previzibilă. Pentru Alexandru Repan (doctorul) preluarea rolului finisat de către regretatul Mircea Anghelescu, înseamnă o circumstanță dificilă. Actorul descrie personajul emfatic al doctorului printr-o simpatie declarată. „Valeții" jocului lui Henric — interpretați de Ion Popa, Valeriu Arnăutu, Vasile Lupu, Mircea Jida —, cei care întreține dictatura iluziei, realizează o scenă de grup cu totul semnificativă : dar o singură dată.

Talentul și forța de înțelegere ale regizorului Dominic Dembinski — recunoscute nu o dată ca originale — îmi atrag atenția într-un mod îngrijorător asupra acestui **Henric IV**. Credința mea și a altora în ele nu îmi permite decît să aștept următorul său spectacol : poate atunci, fără clauza circumstanței contextului pre- și imediat postrevoluționar, lucrurile vor arăta altfel.

MARIAN POPESCU ■

Spre altfel de proză

(Urmare din pag. 21)

bătrînul magistru, 12 pagini, **Duel**, 13 pagini, **De luni pînă joi**, 20 pagini, **Clipa ca o lamă rece**, 71 pagini, **Rame și destin**, 107 pagini) și reprezintă o tentativă a autorului de a descoperi un alt mod de a scrie.

Faptul are o semnificație aparte, deoarece Mihai Sin nu se numără printre prozatorii cu vocația experimentului. El nu are mobilitate stilistică și, de altfel, nici nu crede că menirea scriitorului este să încerce mereu noi feluri de a scrie, cu dezinvoltura unei cochete care probează rochii în fața oglinzii. Dacă în volumul **Rame și destin** a inclus și diferite — să le spunem — exerciții de stil, aceasta se datorează numai faptului că a început să resimtă ca insuficiente mijloacele artistice de care s-a folosit pînă acum. Mihai Sin vrea de la literatură și altceva decît o reprezentare, oricît de revelatoare, a realității. Îi pretinde să ofere și o deschidere spre transcendență, o iluminare. Tentative de extindere a posibilităților literaturii el a făcut și înainte (de exemplu, în **Bate și ți se va deschide**, unde, în final, se întrezărește o lume a iubirii, de inspirație creștină), dar niciodată atît de febril ca acum. Este ca și cum, trecînd de mijlocul vieții (la 5 noiembrie, anul trecut, a împlinit patruzeci și opt de ani), și-ar fi dat seama că trebuie să se grăbească.

O direcție în care merge tentativa sa de înnoire este aceea a desființării granițel dintre verosimil și neverosimil. Hotărînd (în mod unilateral !) că nu mai are obligația să-l convingă pe cititor că tot ceea ce povestește s-a întîmplat cu adevărat, prozatorul își asigură un mai mare spațiu de manevră ; el se află în postura unui șahist care și-ar îngădui ca, din cînd în cînd, să-și mute regele și în afara tablei de șah, pe un pătrat imaginar. Așa se întîmplă în povestirea **De luni pînă joi**, de care primarul dintr-un sat, un om activ și încrezător în semenii săi, este vizitat pe neașteptate de un personaj ciudat, invizibil pentru oricine altcineva în afară de primar. Vizitatorul, un fel de fantomă a lumii activiștilor de partid din deceniul șase, tulbură profund liniștea sufletească a primarului, făcîndu-l să devină suspicios ca un funcționar de la cadre și împingîndu-l spre un grav dezechilibru psihic. Înțelegem că stranie apariție este un fel de adiere a trecutului, apreciem subtilitatea „subiectului", dar nu putem să nu observăm că atmosfera fantastică seamănă foarte mult cu aceea din proza lui Mircea Eliade, ceea ce creează o senzație de **déjà vu**.

Un alt tip de fantastic — livresc — este experimentat în parabola **În vizită la bătrînul magistru**, care pare desprinsă dintre postumele lui Borges (minus localizarea în România).

În **Autoportret cu passe-partout** se reia o experiență făcută de promotorii „noului roman" francez, cu cîteva decenii în urmă : descrierea minuțioasă și neutră a unui mediu (litoralul la sfîrșitul verii), în care apare din cînd în cînd, ca un personaj enigmatic, inaderent la ambianță, autorul însuși. Această nepăsare simulată nu-i stă bine lui Mihai Sin, deoarece el este structural un artist grav și responsabil.

Foarte aproape de o capodoperă este schița **Duel** (și titlul se dovedește bine ales, de efect, dar numai **după** ce terminăm de citit textul). Prozatorul ne prezintă doi bărbați — unul matur, celălalt bătrîn — care se află pe stradă și se apropie unul de celălalt venind din sensuri opuse. La un moment dat se repercează reciproc și, în secundele care le-au mai rămas pînă la întîlnire, își aduc aminte ce mult se urăsc și din ce cauză. Timpul se dilată, într-un veritabil **suspense** și cititorul simte că fiecare pas făcut de protagoniști duce spre un conflict exploziv. Cînd ajung însă față în față, cei doi bărbați se fistichesc ; mai mult decît atît, maturul observă că bătrînul poartă doliu și se înduioșează. În cele din urmă ei merg împreună la un restaurant și se gîndesc că n-ar strica să se mai întîlnească din cînd în cînd și în viitor. Acest deznodămînt este simplist. Ne-ar fi plăcut ca posibilitatea unei conciliери să fluture numai pentru o clipă în mintea lor, în momentul întîlnirii, și ei să se îndepărteze unul de celălalt fără să fi reușit să comunice.

Clipa, ca o lamă rece și **Rame și destin** sînt, de fapt, două scurte romane, dense (ca acelea prin care s-a făcut cunoscută Marguerite Durras) și scrise într-o manieră originală, în inconfundabilul stil sobru al lui Mihai Sin, la care se adaugă acum o tot mai mare sensibilitate față de dimensiunea metafizică a existenței. În **Clipa, ca o lamă rece** este vorba de un inginer agronom, Dionisie Balca, ajuns în preajma vîrstei de patruzeci de ani și cuprins de o criză specifică bărbaților aflați în pragul îmbătrînirii. Fără să cadă într-o interpretare psihologică sau fiziologică a crizei, prozatorul tratează dorința **de altceva** a personajului său ca pe o aspirație religioasă nedefinită. Dispariția lui din sat — unde lasă o casă prosperă, prevăzută cu o nevastă de nădejde — are ceva dintr-o experiență mistică, deși faptele rămîn mereu acelea ale unui bărbat obișnuit, care acostează o necunoscută într-o cofetărie, comite un adulter etc.

În **Rame și destin**, ca într-o cronică de familie, este schițat un arbore genealogic, al cărui trunchi cîndva viguros, acum putred este pensionarul George Bica. Soțiile pe care le-a avut el de-a lungul timpului nu l-au iubit, dar l-au suportat, cu tot prozaismul lui iremediabil, din convingerea că realitatea însăși este prozaică. Totuși, trăind în preajma lui, s-au încărcat — printr-un fel de polarizare electrică — cu o dorință intensă de a trăi **altfel** decît lascivul și ternul lor stăpîn. Ultima soție a lui George Bica, Dorina, fi contaminează de această dorință pe amantul ei, medicul Decian. După moartea Dorinei, medicul găsește în altă femeie, Gina — și ea membră a haremului virtual al lui Bica — partenera ideală pentru o evadare din banalitatea existenței. Evadare spre ce ? Din nou merită remarcată arta lui Mihai Sin de a ne face să întrezărim o lume superioară, misterioasă, fără să apeleze la miracole, limitîndu-se să descrie o realitate pămînteană. Există — pare să spună prozatorul — în fiecare om o vocație metafizică uitată, pe care ar trebui să și-o redescopere. Dacă și-ar redescoperi-o, atunci, în orice loc de pe pămînt ar avea acces la transcendent. Cîteva pagini sînt consacrate descrierii (descrierii ? mai degrabă, iluminării pe dinăuntru) a unui peisaj pe care îl cunoaștem bine, și care ni se pare totuși desprins din altă lume. Iată un fragment : „Fusese vreodată într-o pădure de pini ? Parcă ești pe alt tărîm, uiți de toate și, totuși, la un moment dat te poate cuprinde ceva între jale și spaimă. E o liniște nepămînteană, mirosmele sînt altele decît cele obișnuite și orice adiere de vînt te poate tulbura, e cumva stranie, ca atunci cînd șuieră insinuant vîntul prin brazii dintr-un cimitir."

Este evident că Mihai Sin nu mai are de făcut și alte exerciții de stil pentru a descoperi un nou mod de a scrie proză. Acest mod **l-a descoperit** (dovadă — remarcabilele romane scurte **Clipa, ca o lamă rece** și **Rame și destin**) și el constă în arta de a face sesizabilă dimensiunea metafizică a existenței.

ALEX. ȘTEFĂNESCU ■

Elogiul ironiei

(Urmare din pag. 21)

ționată. Ironia stabilește nivele de clase intelectuale. Dacă vorbesc la un curs universitar în fața a o sută de persoane, cunoscîndu-mi foarte bine auditoriul, pot face ironie. În fața a o mie de persoane există riscul de a nu fi înțeles". Dacă translăm chestiunea în „belle arte", vom înțelege paradoxul biografiei de pictor a lui Dan Dumitrescu. Apreciat de Horia Bernea și sprijinit cît putea și acesta s-o facă, Dan Dumitrescu a debutat, de fapt, cu „personala" tîrzie de la „Atelier 35".

Succesul, real și aparent stimulator, i-a relevat și riscurile drumului pe care se angajase, respectiv faptul că ironia continuă de imaginile pe care le concepea stabilea, în public, „nivele de clase intelectuale".

Una din aceste „clase" avea, cum bine știm, mandatul și instrumentele de a-l suspecta pe ironici de ceva ce constituia, în fond, normalul construcției lor, firescul minții lor. Dan Dumitrescu n-a reușit niciodată să bănuiască adevărul cumplit că, deși iubit în mod sincer de membrii juriilor expozițiilor cu caracter național — expoziții care îngăduiau structurarea „dosarului" profesional și, prin acesta, posibilitatea integrării în breasla cărcia, de drept, îi aparținea — era respins de **jurul** ca atare. Membrii juriilor erau individualități și, vizavi de creația lui Dan Dumitrescu, se exprimau cu sinceritate, dar odată constituiți în „clasă" funcționau, de regulă, cu criteriile hotărîte de putere. Prin prisma acestor criterii, care nu obligau individul la consecvență în raporturile cu propria-i conștiință, Dan Dumitrescu apărea ca un infirm, ca un om incapabil să-și cunoască interesele. Dan Dumitrescu nu făcea opoziție ; el se născuse, pur și simplu, opozant. Ironia înseamnă o unică poziție și tot ce e poziție netă e și opoziție.

Peste toate, Dan Dumitrescu manifestă din naștere, o percepție de tip expresionist și anume una în linie germană — Grosz, Dix — cu precizări de metodă intervenind prin contactul cu creația așa numitelor „neue sachlichkeit" și „realismul magic". Mai rău nici nu se putea : sarcasm expresionist, realism fantastic și magic, cultură neimpresionistă în deceniul dominate de blînzii și superficialii postimpresionisti „perfect vandabili".

Sînt convins că în curînd pictura fermecător inconfortabilă a lui Dan Dumitrescu va dobîndi celebritate.

TUDOR OCTAVIAN ■

Premiere

DOM JUAN de Moliere
- la Teatrul Mic
D'ALE PROTOCOLULUI
de Paul Everac
- la Teatrul de comedie

Greva cineaștilor

(Urmare din pag. 21)

24 decembrie 1989 : Comitetul Provizoriu al Cineaștilor (ales în ședința din aceeași zi a Asociației) dă publicității o Declarație-Program, din care reținem : promovarea criteriului valorii și a adevărului în **toate** zonele creației cinematografice ; desființarea oricărei forme de cenzură a creației cinematografice ; elaborarea unei **Legi a cinematografiei** care să asigure cadrul legal de creație și viață demnă pentru cineaștii din România ; crearea unei **noi structuri** organizatorice, privind atît realizarea de filme cît și difuzarea lor ; reorganizarea învățămîntului cinematografic pe criteriul competenței și al meritului profesional.

Tot din aceeași zi, noul comitet își începe activitatea în mod susținut (se formează echipe ce vor filma evenimentele acelor zile fierbinți ; susține Ministerul Învățămîntului în a rezolva situația oarecum explozivă ce se va naște în cadrul I.A.T.C., punîndu-se astfel, și aici, lucrurile în ordine ; editează revista **„FILM"** — revistă a cineaștilor din România (colegiul de redacție : Paul Călinescu, Mircea Danieliuc, Vivi Drăgan Vasile, Jean Georgescu, Stere Gulea, Nicolae Mărgineanu, Florin Mihăilescu, Marin Moraru, Alexandru Paleologu, Dan Pița, Victor Rebengiuc și regretatul Alexandru Tatos) ; elaborează un **Proiect de Lege a Cinematografiei** (care prevede crearea unui Centru Național al Cinematografiei, instituție **centrală, autonomă și bugetară,** deci **juridică,** avînd drept scop producția și protejarea producției industriei naționale de filme, etc.) Proiectul este prezentat forurilor în drept — Comisia culturală a F.S.N. și Ministerului Culturii — solicitîndu-se sprijin în concretizarea acestor prevederi.

20 ianuarie 1990 : Membrii comitetului sînt primiți de către ministrul culturii, domnul Andrei Pleșu, împreună ajungîndu-se la concluzia că este necesară înființarea unui minister aparte, **Consiliul Național al Cinematografiei,** care să se ocupe de complexul mecanism al acestei activități, aflată la întîlnirea dintre artă și industrie.

— În aceeași zi, cineaștii sînt primiți de primul ministru, domnul Petre Roman, care îi asigură de sprijinul său, după ce se va face expertiza economică a propunerilor prezentate. Se rămîne așadar **în așteptarea** noului Decret-Lege...

22 ian.—14 februarie 1990 : așteptarea se prelungește ; între timp, casele de film, centrala România-film, etc., își continuă activitatea în mod susținut — deci în cadrul vechilor **structuri** — afirmîndu-se că păstrarea acestora din urmă ar fi fost hotărîtă **în mod oficial** (? !).

14 februarie 1990, orele 14,00 : Cineaștii intră în grevă, printr-o manifestație în Piața Victoriei ; participă regizori, operatori, scenografi, ingineri de sunet, tehnicieni, actori, lucrători ai studiourilor Buftea, Al. Sahia, Animafilm, Arhiva națională de filme, centrala România-film, studenți la I.A.T.C., la care se alătură personalități ale vieții noastre culturale și artistice. Greva a fost anunțată cu două zile înainte, prin mijloacele mass-media. 50 de membri ai comitetului de grevă intră în grevă a foamei, la sediul Uniunii cineaștilor — cinematograful „Studio". Se precizează că această acțiune este destinată obținerii unei legislații care să asigure autonomia cinematografiei, eliberînd-o de vechiul aparat administrativ și represiv, de orice fel de cenzură exterioară, toate fiind necesare ieșirii din izolarea și marginalizarea la care a fost condamnată întreaga cultură în anii „Cîntării României" ; această acțiune nu afectează interesele sindicatelor deja constituite, dimpotrivă, le sprijină în obținerea condițiilor de viață demne oricărui lucrător;

15 februarie 1990 : solidari cu colegii lor din țară, cineaștii români invitați la Festivalul internațional al filmului de la Berlin, intră de asemeni în greva foamei.

— salariații Întreprinderii cinematografice București, prin consiliul de administrație al acesteia, declară că nu au fost consultați în legătură cu reorganizarea cinematografiei într-o nouă viziune și solicită această consultare.

— Consiliul de conducere al sindicatului liber din studiourile Buftea declară că nu participă la această acțiune, solicitînd să fie consultat.

— Personalul de specialitate al caselor de filme — idem.

16 februarie 1990 : Domnul Sergiu Nicolaescu face o scurtă declarație către ROMPRES, din care reținem : noua lege, propusă prin proiectul-program al cineaștilor din ianuarie, a fost aprobată de către domnul Petre Roman, vizată de specialiștii de la Ministerul Muncii și Ministerul Finanțelor și semnată de domnul Ion Iliescu. Mai rămîn unele propuneri ce vizează patru modificări în interiorul unor articole, chestiune ce poate fi negociată în vederea căutării unei soluții acceptabile. Se mai precizează că obiectul grevei cineaștilor nu l-au constituit cauze materiale.

17 februarie 1990 : În urma rezolvării favorabile și a acestor ultime aspecte în legătură cu articolele în cauză, greva încetează. Noul organism independent — **Consiliul Național al Cinematografiei** — urmează a-și intra în propriile sale atribuțiuni, după publicarea Decretului-lege în Monitorul Oficial.

Momente de muzică

(Urmare din pag. 21)

aici locul îndemnului înțelept venit din marea bogăție a comunicării cu semenii : „Ridică-te, omule, mergi cu mine mai departe !". Să străbați pînzele de fum ale întrebărilor, la chemarea spre lumină și certitudine... Retrăiesc împreună cu ceilalți oameni starea de încordare necesară privirii spre înainte, așa cum o spune Beethoven, în hotărîrea de a merge, de a domina în bine. Urmărind jocul spiritual al lui Dan Grigore în **Burlesca** de Richard Strauss — sentimente fulgurant sugerate de un maestru — mă întrebam, în timpul concertului, cum va fi mai apoi măreața pagină a Titanului. Capcană a dezlănțuirilor, plîns revoltat al Regelui Lear ? Nici una, nici alta. Cristian Mandeal ne conduce spre al doilea act al **Recviemului** mozartian — viața. Grea, plină de primejdii, cu o salvare doar în recucerirea echilibrului, iată ipostazele soluției sale. Și aici remarcăm același refuz al spectacolului, îndreptarea forțelor spre ceva măreț și implacabil, acel acord final al unui Do major de bronz. Statura credibilă a acestui îndemn de a continua, prin rațiune și spirit, a atras întreg sufletul muzicienilor Filarmonicii, pentru că dirijorul l-a convins de un asemenea adevăr. Poate niciodată n-am legat atît de tare această muzică de ideea Destinului.

Solidaritatea este un îndemn cu bogate ecouri în timp și oameni. Dintre multele concerte ale lumii, în beneficiul României libere, despre care am aflat ocazional, întreaga țară a urmărit pe cel organizat de **Staatsoper** din Viena. Desfășurat la 30 ianuarie și prezentat de televiziunea noastră două săptămîni mai tîrziu (întîrziere datorată faptului că, deși tot prietenească, întîlnirea nu era de... fotbal ?) concertul a fost, în întregul său, un act exemplar. Muzicienii reacționează într-adevăr cu promptitudine la semnalele de apel pentru solidaritate, ceea ce și afișul o demonstra cu prisosință. Nume de primă mărime — unele din categoria „stelelor" — au evoluat într-un teatru care are prestigiul ce îi poate îngădui acte de generozitate. Printre artiști, alături de Eugenia Moldoveanu, Alexandru Agache (și încercînd să uităm acel taraf de „zile mici" al lui J. Răducanu) regăseam elita dintre românii pînă nu de mult „uitați" de oficialități — Ileana Cotrubaș, Viorica Cortez, Corneliu Murgu, Leontina Văduva, Mariana Nicolesco, Silvia Marcovici, Gheorghe Zamfir. Să ne imaginăm, toți, cum ar fi arătat un asemenea concert în sala mai modestă a Operei Române din București. Măcar cu artiștii români — mulți de seamă — pe care i-am reciștigat, după cum spuneam și vrem să o credem. Ce ne-a lipsit? Ideea, inițiativa, curajul, aprobările, valuta... sau ne-a fost teamă că interpreții nu își vor perturba agendele de stagiune pentru a veni, **acum,** acasă ? Avem nevoie și de un dar de suflet, alături de cele materiale, tot în contul Libertatea.

SILVIA MARCOVICI

La mulți ani, domnule Profesor!

Aș putea, desigur, proceda în mai multe feluri.

De exemplu, valorificînd mai ales experiența personală, aș putea vorbi despre școala românească de lingvistică matematică și, în context, despre opera creatorului și liderului ei, despre prioritățile recunoscute sau care vor mai trebui subliniate și în continuare. S-ar putea porni și mai de departe, de la activitatea matematică „de bază", de la cercetările în analiză deci. În ambele direcții, ar trebui invocată nu numai consistența rezultatelor, ci, mai ales, audiența lor, miile de citări, sutele de colaboratori și continuatori. Într-o fericită completare, ar trebui invocată opera eseistică, deja de dimensiuni impresionante.

Aș putea însă proceda și la o rememorare a primelor mele întîlniri cu Profesorul, la șansa de a fi fost, într-o zi a ultimului an de studenție, suficient de naiv și de înflăcărat pentru a-i prezenta un opuscul din care n-a supraviețuit nimic, dar care mi-a schimbat tot cursul existenței.

O deosebit de generoasă idee ar fi relevarea statutului cu totul special al poziției profesorului Solomon Marcus în matematica românească a ultimelor decenii, de fapt, în cultura românească actuală. Varietatea și întinderea operei (analiză matematică, lingvistică, poetică, semiotică, modelare, publicistică și așa mai departe) îl plasează într-o „clasă de echivalență" cu extrem de puține elemente, o clasă a personalităților totale, complexante, cu o vocație enciclopedistă amintind parcă de alt secol. (Aș consemna două nume comparabile, Moisil și Malița, pentru a remarca și identitatea inițialei...)

Aș fi putut proceda și în alte feluri pentru a semnala că, la 1 martie, profesorul Solomon Marcus împlinește — cei care îl întîlnesc frecvent nu vor crede — șaizeci și cinci de ani. Voi face astfel altă dată, peste cinci, peste zece, peste alți multipli-ai-lui-zece ani. Acum însă am ales cel mai simplu și mai direct mod de a întîmpina prima zi a acestei atît de diferite primăveri : scriind și rostind, cu deferență și căldură,

LA MULȚI ANI, DOMNULE PROFESOR !

GHEORGHE PĂUN

Romanul unui refuz

(Urmare din pag. 21)

Tema fundamentală a prozei lui Max Frisch este **alienarea.** Ea capătă modulațiile cele mai expresive, atunci cînd este conjugată cu aspirația spre **existența-pereche,** soldată în general cu un eșec. Personajele lui Max Frisch se pot aliena în spațiu, cînd sînt gata să ajungă la un păcat fundamental involuntar, ca incestul **(Homo faber),** se pot înstrăina sub masca unor ochelari de orb **(Numele meu fie Gantenbeim),** așa cum pot ajunge printr-un alt gen de evaziune la pierderea totală sau parțială a identității și fuga din spațiul originar **(Eu nu sînt Stiller).** Ultima carte amintită reprezintă un fel de scenariu dramatic al unui caz de scindare a conștiinței și schimbare a identității. Max Frisch construiește un roman-anchetă. Cu excepția ultimului capitol, denumit **Postfața procurorului,** toate celelalte caiete anterioare au caracterul unui jurnal de închisoare. Arhitectul elvețian Stiller este arestat de un vameș la granița pentru lovire în stare de ebrietate și purtare de pașaport fals pe numele de White (cetățean american). Romanul se deschide cu un **incipit** ilustrativ : „Eu nu sînt Stiller ! — zi de zi de cînd am fost adus în această închisoare, pe care urmează s-o mai descriu, spun același lucru, jur că este adevărat și cer whisky, altfel refuz să dau orice altă declarație".

Pentru cititor, situația creată se limpezește doar treptat. El află înainte de epilogul romanului că Stiller este unul și același cu arhitectul elvețian dispărut de mai multă vreme, deghizarea sub numele de White fiind un act de alienare voluntară. Lui Stiller alias White, avocatul venit la închisoare îi spune : „Scrieți pur și simplu adevărul, își spune apărătorul pe care l-am primit din obicei, nimic altceva decît adevărul și numai adevărul".

Dar știe oare Stiller care este adevărul ? De fapt, el a optat programatic pentru un alt nume și o altă existență cu care a încercat să se identifice. În închisoare, el îi povestește paznicului Knobel diverse aventuri reale sau imaginare. Istorisirile despre participarea la o legiune străină, războiul din Spania, unde voia să moară, tentativă de sinucidere, viața într-o fermă mexicană, tribulațiile din Canada, uciderea unei soții și a unui director, riscul morții într-o peșteră, aventurile newyorkeze, iubirea cu o mulatră, rezultă oare din plăcerea de-a fabula ? Multe dintre acestea sînt infirmate de cercurile poliției elvețiene. Dar să nu uităm că straniul personaj are un **eu real** și un alt **eu imaginar.** De aceea și registrele de limbaj pendulează frecvent între **eu** și **el.** Stiller și-a asumat astfel o altă identitate pe care apărătorul, procurorul (prieten cunoscut) și martorii încearcă s-o demonteze. De aceea, relatarea curge mereu în **trecut** și în **prezentul** în curs de a se face. Rînd pe rînd lui Stiller i se aplică cele mai diverse probe de recunoaștere. Un album de familie, o radiografie dentară, scrisoarea fratelui, vizitarea mormîntului unde i-a fost înmormîntată mama, vizitele soției (Julika), dansatoare la Paris, grav bolnavă de plămîni, confruntarea cu cinci prieteni, mărturia soției procurorului (Sybille) de care fusese îndrăgostit etc. Dar totul pare inutil. Eșecul în dragoste, aparent ireparabil, înstrăinarea de țară (**ce-i aia patrie**), nu-i schimbă hotărîrea decît împotriva voinței sale. În raportul dintre **sistem** și **individ,** Stiller pierde printr-o dulce constrîngere. Dar **existența-pereche** nu se poate reface decît pentru scurt timp, la o fermă izolată din Glion, unde sculptorul Stiller s-a apucat de olărit. Moartea soției, după o operație de plămîni, închide definitiv cercul singurătății. Romanul **Eu nu sînt Stiller*** reprezintă o operă fascinantă a literaturii refuzului din timpul nostru.

*) Max Frisch, **Eu nu sînt Stiller,** Editura „Univers", 1989, (trad. Ondine-Cristina Dăscălița).

Am purtat, de-a lungul timpului, zeci și zeci de convorbiri cu personalități ale literaturii și artei. O parte dintre aceste convorbiri au văzut lumina tiparului în trei cărți (două dintre ele intitulate chiar Interviuri ; *o a treia —* Dialogul continuă *— deoarece interviuri nu mai avea voie să acorde în România decît un singur individ). Interviul însemna, în acei ani, și o modalitate de a atrage atenția că adevărații oameni de valoare ai vremii nu erau cele două sinistre personaje care sechestrau prima pagină a tuturor publicațiilor. Desigur, aceste convorbiri presupuneau între gazetar și cel intervievat o complicitate : cu mult mai multe se spuneau între patru ochi decît se așternea pe hîrtie. Și, nu de puține ori, nu tot ce se așternea pe hîrtie apărea de sub tipar. Și iar, se mai întîmpla și ca interviul să rămînă uitat în sertar, interlocutorii nutrind speranța că totuși, odată și odată...*

Revenim la convorbirile cu marile noastre personalități culturale — existente într-un număr mai mare decît se crede — dorind, printre altele, să le conferim, cu și mai multă pregnanță, ceea ce li se cuvine : recunoașterea statutului de directori ai spiritualității românești, de vedete — să nu ne mai rușinăm de acest cuvînt ! — care merită să fie cunoscute de o lume întreagă.

Primul invitat al revistei — reputatul critic și istoric literar Eugen Simion, profesor la Facultatea de litere.

EUGEN SIMION:

„O lume nouă nu se poate construi cu o ură veche"

Nu mă gîndesc să-mi culpabilizez contemporanii

— Iată, domnule profesor Eugen Simion, v-a apărut o carte, sînteți prezent cu articole în presă, vă aflați din nou la catedră. Să înțeleg că, în ceea ce vă privește, viața a intrat în normal, în făgașul ei obișnuit ?

— Este un fel de-a zice.

— De ce ?

— Fiindcă ritmurile vieții noastre s-au schimbat. Stăm în neștire în fața televizorului, citim ziarele, vorbim politică și facem, vrem nu vrem, politică.

— Am descoperit o nouă pasiune. Ce e drept, cam tîrziu.

— Așa e. Abia apuc să mai scriu articolul săptămînal pentru **România literară** și, după multe discuții, amînări, să mă întîlnesc cu dumneata și să-ți răspund la întrebări. Revoluția ne-a scos pe toți din habitudinile noastre (din fericire, trebuie să adaug !) și ne-a pus față în față cu o nouă utopie : democrația.

— E numai o utopie ?

— O visam de mult și, iată, cînd o avem, nu prea știm cum să ne-apropiem de ea și să-i dăm substanță. Cu ce să începem ?

— Dumneavoastră ce părere aveți ?

— Știu eu ? Observ că oamenii care au simț practic mai dezvoltat au început prin a se organiza în partide. Ei au ieșit, cum se zice, în arenă. Arena se confundă, la meridianul nostru, cu televiziunea și, parțial, cu presa. Programe, declarații solemne, promisiuni de democrație, vorbe, multe vorbe, atacuri la persoană, contestații, demonstrații de forță pe stradă, luptă aprigă, pe scurt, pentru putere. Nu pot să spun că sînt așa de înțelept încît să rămîn netulburat în fața acestui spectacol. Și nici nu mă gîndesc să-mi culpabilizez, în genere, contemporanii, cum fac, observ, unii dintre confrați, poeți și prozatori.

— Adică ?

— Ei deplîng, la modul abstract, vinovata tăcere a literaturii, lipsa ei de angajament politic, retragerea (condamnabilă, foarte condamnabilă) într-o atitudine estetică, prea estetică... Începe să mă irite această nesfîrșită tînguire : este vinovată sau nu e vinovată tăcerea, a sabotat sau n-a sabotat literatura română regimul totalitar postbelic, a sprijinit sau n-a sprijinit, indirect, cultura, prin estetismul ei, un regim politic esențialmente anticultural ? !...

— Mai concret ?

— Cei care se arată preocupați de aceste probleme nu citează nici un nume, nici un titlu, nici o opinie clar exprimată... Preferă să vorbească, repet, în general și să culpabilizeze, iarăși în general, cultura română...

— Și n-au dreptate ?

— Părerea mea este că literatura română a sabotat (chiar a sabotat, fără ironie) totalitarismul, a apărat, prin admirabilii ei poeți și prozatori, valorile spiritului și a întreținut, prin criticii ei, sentimentul valorii estetice într-o cultură agresată din toate părțile (inclusiv din interiorul ei) de impostură. Și reprimată, adesea, cu brutalitate, marginalizată, izolată de mișcarea de idei din lume. Rezistența culturii este un fenomen, după mine, real în ultimii 45 de ani ; real și stimabil.

— Argumente ?

— Dovadă — numărul mare de opere fundamentale. Cine le citește cu atenție și nu are idei preconcepute vede că ele n-au acceptat nici realismul socialist, nici maniheismul proletcultist, nici teoria luptei de clasă care se ascute, se tot ascute, nici demagogia naționalistă, nici cultul personalității, protocronismul și toate celelalte fantasme ale ideologiei oficiale... În dispută, lungă și dură, cu contra-literatura oficială, literatura română a învins.

— Într-adevăr. Dar victoria ei nu e pentru toți la fel de evidentă.

— Ea n-a făcut, poate, revoluția (deși mulți scriitori au participat în chip direct la desfășurarea evenimentelor), dar a pregătit-o în felul și cu mijloacele ei specifice. Putem ironiza la infinit estetismul criticii literare și, în genere, abilitatea estetică a literaturii, dar criteriul estetic a fost unica posibilitate a criticii literare, în ultimele patru decenii, de a apăra literatura. Și ca literatura să existe ca atare. Și ca literatura autentică să nu fie confundată cu pseudo-literatura (oficială, propagandistică). Literatura nu se împarte, după părerea mea, în literatură care a tăcut și literatură care a vorbit (contra totalitarismului) ; se împarte, în primul rînd, în literatură bună (bună estetic și bună — etic — în măsura în care apără valorile umanului și literatură proastă din toate punctele de vedere.

— Și totuși, curajul de a te ridica împotriva dictaturii n-a fost la îndemîna oricui.

— Sînt, desigur, demni de stimă scriitorii care au avut curajul și au putut exprima într-un chip direct ostilitatea lor față de aberațiile regimului totalitar. Dar simpatia, stima față de ei nu justifică, după mine, procesul de culpabilizare a literaturii în totalitatea ei. Există fenomenul Mircea Dinescu, dar există, din fericire pentru literatura română de azi și de mîine, fenomenul Blaga, Arghezi (cu toate avatarurile lui), Voiculescu, există precedentul Preda, Dimov, Nichita Stănescu, A.E. Baconsky, Radu Petrescu, Sorescu... Are dreptate D. Țepeneag : literatura bună a fost forma noastră de împotrivire. Nu unica, dar cea mai lungă, în timp, cea mai vastă și, probabil, cea mai profundă.

Ideea „poporului vegetal" este falsă

— V-aș ruga să pătrundem puțin în realitatea palpabilă și să rememorați cîteva secvențe din timpul Revoluției. Cum ați trăit în acele zile ? Ce-ați gîndit în acele clipe ?

— Cînd i-am văzut pe studenții mei, în seara zilei de 21 decembrie, în Piața Universității, strigînd că vor muri, dar nu vor părăsi locul, am zis : gata, a început cu adevărat revoluția. Dumnezeu este cu noi. Mi-am amintit de o lozincă pe care am văzut-o în 1970 pe zidurile Sorbonei : „Dumnezeule, te bănuiesc a fi un intelectual de stînga". Aveam acum (în 21 decembrie 1989) sentimentul că Dumnezeu, care se retrăsese din lumea noastră, este pe cale să se întoarcă. Dumnezeu, pur și simplu — nici de stînga, nici de dreapta. Principiu al justiției și al binelui în lume. Dumnezeu care să vorbească prin libertatea individului...

— Despre ziua de 22 Decembrie ce amintiri păstrați ?

— A doua secvență se petrece a doua zi, în Piața Palatului, lîngă biserica Crețulescu. Am asistat la acest eveniment probabil crucial: asaltul asupra sediului comitetului central, „centrul vital al țării", cum ziceau scriitorii encomiaști de ieri (apropo, George Arion : ai constatat că nimeni nu se referă la ei ?; iacobinii noștri îi lasă în pace, ei se războiesc doar cu tăcerile, culpabilitățile noastre... !).

— Care, din păcate, există. Dar continuați, vă rog.

— Am văzut o scenă extraordinară. De neuitat. Sentimentul că n-am trăit degeaba, că ideea „poporului vegetal" este falsă, că națiunea română este demnă. Nimeni nu-mi poate lua bucuria pe care am avut-o atunci. Chiar dacă sînt semne că viața noastră politică începe să se balcanizeze. Chiar dacă noii demagogi mă exasperează și iacobinii din presa noastră uită esențialul și se războiesc cu fantasmele lor. Sînt optimist, cred în izbînda democrației și într-o competență reală a valorilor.

— Am dialogat în mai multe rînduri în presă înainte de 22 Decembrie. Nu întotdeauna am putut spune lucrurilor pe nume. Ați mai crezut că vom putea sta de vorbă fără nici o oprelițe ? Nu se poate naște acum un alt fel de inhibiție ?

— Da, am discutat în mai multe rînduri și, îmi amintesc bine, discuțiile n-au fost deloc convenționale. N-am spus, în mod sigur, totul, dar ceva, ceva tot am spus despre moravurile și fantasmagoriile vieții noastre literare. Opreliști, inhibiții ?

— Da.

— Au fost din belșug și, probabil, vor mai fi. În noi și în afara noastră. Important este să dorim să fim liberi și să susținem necesara revoluție morală. Poporul român are nevoie de ea. Este capitală. Regimul totalitar a unit, în esență, corupția cu fanatismul. Celula morală a individului a fost atinsă.

— Trebuie regenerată.

— Proces anevoios, de lungă durată. Trebuie început în școală și continuat prin toate formele de educație socială. Trebuie să redăm un sens înalt sau profund, cum vreți să-i zicem, noțiunilor de onoare, omenie, prietenie, milă, respect față de om, toleranță și, mai ales, trebuie să facem în așa fel ca omul să respecte, în viața curentă, legea morală și să creadă în valorile spiritului. Noi, românii, trebuie să ne lepădăm de stilul pe care ni l-a impus mizeria. Stilul de viață și stilul (modul) nostru de a fi în lume.

— E posibil ?

— Sper din toată inima.

— Domnule profesor — iertați-mă, deși au trecut atîția ani de cînd v-am fost student, tot așa îmi place să vă zic și dumneavoastră, și altor dascăli dragi de-ai mei — ce ați descoperit despre poporul român în aceste zile ?

— Cred că ți-am răspuns indirect în propozițiile anterioare.

— Vă rog să-mi răspundeți acum direct.

— Să nuanțez : am descoperit în de-

cembrie 1989 că poporul român nu rabdă la infinit teroarea ; că, neajutat de nimeni (mai mult : contestat de mulți), a răsturnat o dictatură cu șapte rînduri de polițiști, că poporul român trece printr-o stare „kairotică" (aceea definită de Mircea Vulcănescu în **Dimensiunea românească a existenței**) și că știe să iasă, la timp, din legea lui „ce-o fi o fi"... Am mai descoperit, cu imensă bucurie, că frica nu este veșnică și nici inerția nu este datul fundamental al ființei noastre. Nu cunoaștem încă bine democrația, dar om credința că nu ne trebuie o sută de ani ca s-o învățăm.

— Avem vocația „salturilor" în istorie.

— Refacem repede handicapurile, întîrzierile noastre. Este adevărat că nu prea avem răbdare să ducem lucrurile pînă la capăt, ne place mai ales să începem (ce vrei ? aparținem culturilor mediteraneene focem și desfacem, pornim mari opere și le părăsim la jumătate !), dar, pe spații mai întinse, ne dăm măsura valorii noastre. Noțiune, înzestrată, încercată greu de istorie, fără zăbavă, dar (fără glumă) om credință că în secolul al XX-lea vom avea o mai bună așezare în istorie. Nu cred să-l ratăm și pe acesta...

Mi-a fost de multe ori frică

— În toți acești ani v-a fost vreodată frică ? Așa, ca unei sălbăticiuni cuprinse de panică ? Iertați-mi, vă rog comparația...

— Da, mi-a fost de multe ori, trebuie să recunosc, frică. Mai ales în 1956—1959, cînd în ultimul an de studii la Universitatea din București și, pentru faptul de a fi acceptat să fiu martor în apărarea profesorului meu de limba italiană (D.D. Panaitescu) am fost scos din U.T.M. și, după aceea, timp de cinci ani (pînă în 1962) am șomat pur și simplu. Alți colegi ai mei au pățit-o și mai rău. Unul dintre ei (Negrea) s-a spînzurat în închisoare. Îmi amintesc și azi de bătrînul lui tată, un țăran din Dobrogea, cred, care venea din cînd în cînd să se intereseze de soarta fiului său. Atunci am descoperit ce înseamnă în viață un om bun și un om rău, ce înseamnă să lavești un om tînăr și cît de jos poate să cadă un „intelectual cu munci de răspundere". Țin în mine de 30 de ani această întîmplare care mi-a marcat viața. N-am vrut să mă instalez în ură, am vrut să-mi eliberez spiritul și cred că am reușit. Într-o zi voi avea, sper, starea de spirit necesară să povestesc această tragică întîmplare a generației mele. Pot să-ți spun acum doar că mi-a fost îngrozitor de frică. O frică furioasă și, totuși, o încredere care, azi, mi se pare nebunească, ireală, că voi ieși din această stare.

— Cum v-ați salvat ?

— Am început să scriu, am dat peste oameni de bine care m-au ajutat să public și așa m-a salvat... Vezi, dar, că toți avem cîte o poveste a noastră. Dar ce înseamnă ea în raport cu povestea tragică a poporului român ?

— O picătură într-un ocean.

— Iată de ce nu gust literatura confesivă de care este plină, în aceste zile, presa noastră : toți au fost bravi, toți au fost victime, toți au fost conspiratori, toți (vorbesc de autori) se pun, cum se zice, în valoare și își fixează fotoliul în sensul istoriei... Ar putea fi mai modești și mai îngăduitori. Țara asta are nevoie de fapte, nu de vorbe. Nu vom putea construi o veritabilă democrație dacă nu vom ști să folosim, cum se cuvine, talentele și inteligențele creatoare de care națiunea dispune. Știi fabula lui Maiorescu despre blocul de marmură în care zace trupul Minervei... Să n-o pierdem în figuri caricate...

— Oare cum credeți c-a fost posibilă nașterea unei asemenea complicități pe plan național în acceptarea dictaturii ?

— Deci tot despre complicitatea generală ..

— Nu e o problemă ?

— Să vedem atunci, întîi, cît de complici au fost țăranii care, întorși dintr-un război nimicitor (în fapt două : unul la răsărit și altul la apus !) au trecut printr-o secetă cumplită, apoi au intrat în războiul cotelor și, la urmă, au avut două șanse : să intre în c.a.p. (și să predea, deci, toate bunurile lor și după cîțiva ani să devină cei mai săraci oameni din lume) sau să la calea orașului și să devină muncitori necalificați în construcții, la poduri și șosele, adică acolo unde se muncește greu și se cîștigă puțin. A apărut o nouă clasă : a navetiștilor. Ea este și azi foarte numeroasă. Cît de complici, te întreb din nou, au fost acești oameni părăsiți de toți, exploatați de toți, reprimați cu sălbăticie ? Vom putea ști vreodată cîți țărani au fost lichidați (la propriu) după cel de-al doilea război mondial ?... Și în genere, cîți români au pierit în condițiile glorioasei noastre „transformări" ?

— N-aș putea să vă răspund. Dar îmi place cum omul cordial pe care îl cunosc, s-a înfierbîntat — e drept, pentru o cauză sfîntă — ca în parlament ! Însă spre deosebire de alții de-acolo, eu n-am să vă întrerup.

— În decembrie 1986, Emil Cioran mi-a pus o întrebare care, la început, mi s-a părut curioasă : apoi i-am înțeles subtextul. Iat-o : „dumneata știi cîți români au murit în cel de-al doilea război mondial ? „Aproape o jumătate de milion" — am zis eu, ezitant asupra cifrei... „Nu — mi-a replicat el — au murit 800 000 de români. Și, ca să-mi dea un punct de reper, mi-a reamintit că, în aceleași circumstanțe, au murit 35 000 de francezi. Asta explică, după Cioran, inerția, resemnarea, frica românească : „poporul român a fost otins în centrul lui vital, poporul român a fost, în fapt, decapitat de istorie" (redau cu aproximație propozițiile filozofului). Și tot el : acesta este „nenorocul românesc" : un popor care n-a cîștigat, niciodată, în istorie, vocația lui este să piardă... „Îți dai seama, domnule ?" întreabă moralistul cu o nuanță realmente dramatică.

— Și n-avea dreptate ?

— E o explicație, posibilă, desigur. Un punct de vedere...

— Destul de aproape de adevăr...

— Dar iată că teoria despre vocația resemnării a fost contrazisă în decembrie 1989. Inerția nu este, se pare, însușirea noastră fundamentală și nici frica nu este sora noastră eternă. Sabotăm noi istoria, dar, din cînd în cînd, știm și s-o provocăm pe față... Am mai spus acest lucru : acolo, în Piața Palatului, pe 22 Decembrie, tinerii ne-au vindecat de un grav complex. Complexul resemnării noastre. N-avem, se vede limpede azi, numai geniul așteptării, geniul și filozofia lui „ce-o fi o fi" sau „n-o fost să fie", „o să vedem ce-o să fie" etc., avem, în caz de urgență în istorie, și geniul provocării... Și, iată, mai și reușim, nu pierdem mereu...

Cultura română a sabotat puterea

— Să revenim la întrebarea mea.

— Complicitatea noastră în acceptarea dictaturii ? Este, probabil, complicitatea unor oameni care și-au pierdut rădăcinile. Lupta lor a fost să supraviețuiască. Confruntați cu un teribil aparat represiv (în decembrie 1989 s-a dovedit că teribilul aparat nu este deloc invincibil), amenințați timp de 50 de ani, hărțuiți, în ei s-au instalat neîncrederea și frica. În ultimii ani, nimeni nu mai credea în nimeni. Individul trăia într-o singurătate înfricoșată. Comunitatea intelectuală se împuținase considerabil în ultimii ani, iar cea care rămăsese era, cum știi, marginalizată, intoxicată, supravegheată... Este ușor să spui că toți sîntem complici, toți sîntem vinovați, este mai greu să determini gradul de complicitate și natura exactă a vinovăției. Problemele acestea sînt actuale nu numai pentru noi, românii, ci pentru tot estul Europei. Am fost noi mai lași, mai complici decît alții ? N-aș crede. Aș vorbi, mai întîi, de complicitățile istoriei și, apoi, de complicitățile noastre.

— De aici decurge o întrebare firească în legătură cu vina pe care trebuie să și-o asume fiecare.

— Octavian Paler crede (în **România literară**, 15 februarie a.c.) că intelectualii români au sprijinit prin lașitatea lor dictatura. Așa se explică, după el, de ce disidența politică n-a căpătat la noi, ca în alte țări din estul Europei, valoarea care i se cuvenea. „În blazarea superioară cu care ne-am ținut la distanță de curajul unor Paul Goma sau Dorin Tudoran a apărut, nevăzut, un polițist" — scrie el. În felul acesta, conchide eseistul, cultura a devenit aliatul unui regim anti-cultural... Și tot el : „sabotorii istoriei n-au incomodat deloc puterea". Dimpotrivă : „puterea ore toate motivele să se bizuie pe acești sabotori"...

— Înțeleg că nu împărtășiți acest punct de vedere.

— Mai mult chiar, mi se pare injust față de cultura română. Un polițist în spatele unui spirit blazat, subțire, estetic ? A fost cultura română totală resemnată și, deci, complice față de putere ? Și Blaga a fost complice ? Și Voiculescu, și Preda, și toți scriitori români importanți de după război, inclusiv Octavian Paler ?

— Care, dimpotrivă, poate fi socotit o conștiință a acestei culturi.

— Mi se pare o teză inacceptabilă și, încă o dată, profund injustă, descurajant de injustă... Nu știu ce ar trebui să-i spun lui Octavian Paler pentru a-l convinge, în ipoteza că el s-ar lăsa convins, ca, într-adevăr, cultura română a sabotat puterea, s-a opus dictaturii. Și, culmea ironiei, s-a opus prin spirit, a sabotat-o prin angajamentul ei estetic.

— Numai estetic ?

— Cu siguranță — nu. Ero și unul moral și chiar unul politic. Să recităm **Cel mai iubit dintre pămînteni** și să vedem cît de disprețuitor estetic, cît de complice este Preda cu puterea ! Să-i recităm pe poeții noștri (pe cei adevărați, de la Blaga la Dimov și, de aici, la Sorescu, Blandiana, Nichita Stănescu, Mircea Dinescu... pînă la Mircea Cărtărescu și ceilalți optzeciști...) Să-i citim chiar și pe criticii literari, paznicii „sabotorilor"... Ei bine, nici ei, ține să-l asigur pe Octavian Paler, n au dublat pe polițiștii dictaturii. Dimpotrivă, au apărat literatura autentică și, iată, literatura română există la acest ceas al judecății.

— Și cum se prezintă ea ?

— Zău dacă arată rău. Am, ca să zic așa, motivele mele să fiu optimist : am citit-o de la un capăt la altul... Au sabotat, apoi, scriitorii pe confrații lor dizidenți ? O asemenea gravă acuzație ar trebui dovedită. Eu am alte dovezi și anume că mulți scriitori s-au solidarizat cu ei, i-au sprijinit cum au putut și cît au putut... Nu, nu, cultura română n-a fost o a doua poliție a dictaturii. Este o fantasmă absurdă. Nu mi-o pot asuma.

Chiar vom putea scrie ceea ce gîndim ?

— Deci, cultura română poate fi privită ca o formă de rezistență la dictatură.

— Da, literatura (zic literatura, pentru că o cunosc mai bine), literatura adevărată poate fi privită ca o formă de rezistență la dictatură. Este o formă de împotrivire față de diversele forme ale dictaturii postbelice. Nu este, să ne înțelegem, irepro șabilă, dar ce este irepro șabil pe lume ? Nici chiar judecătorii nu sînt fără cusur...

— În privința literaturii, a artelor în general, în perioada următoare se vor înregistra cu siguranță unele transformări. Cum credeți că vor evolua ele în absența cenzurii ?

— Nu știu. Trebuie, oricum, să ne obișnuim cu gîndul că gheara cenzurii nu mai stă înfiptă în ceafa noastră. Chiar vom putea scrie ceea ce gîndim ? Și nimeni nu ne trage de urechi, nu ne face un semn pe marginea paginii („nu merge", „nu-i bine", „nu-i momentul" etc.) ? Nu-mi vine să cred...

— Cui îi vine să credă ?

— Deocamdată nu ne gîndim la capodopera noastră. Ne gîndim la politică, așa cum ți-am zis, și facem publicistică, după cum se vede. Capodopera viitorului așteaptă...

— Sînteți unul dintre cei care, prin scrisul dumneavoastră, ați contribuit la păstrarea demnității literaturii. Totuși, nu vă reproșați nimic ?

— Multe. Enorm de multe lucruri. Dar în altă ordine de idei decît aceea stabilită de Octavian Paler.

— Dar în care ?

— N-am avut curajul să mi dau loc în piața publică, dar mi-am asumat curajul mai modest să scriu cu încăpățînare despre scriitorii români de azi și să fac, astfel, ca instituția literaturii să funcționeze într-o lungă epocă. O epocă deloc idilică. N-am fost singurul, de bună seamă.

— Iar asta e minunat.

N-am putut spune totdeauna pe față adevărul. O putem face, din fericire, azi. Am preferat să nu scriu despre unele cărți, decît să scriu în doi peri. Puterea politică nu mi-a dat nimic, dar nici eu nu i-am dat nimic esențial din ceea ce am făcut eu. Nu mă dau victimă. Nu mă consider un rezistent activ. Nu cer recompense pentru jertfa mea patriotică... Consider doar că mi-am făcut datoria și m-am străduit să nu-mi mint cititorii și să nu încurajez prostia, impostura, teroarea în lumea literelor... Am crezut și eu că sabia spiritului va învinge în timp și am visat mai multă îngăduință în lume. Optez și azi pentru o nouă îngăduință

— De ce ?

— Fiindcă nu putem construi o lume nouă cu o ură veche.

GEORGE ARION

Panorama spectacolelor

Rockul în libertate

Iată-mă asistînd și la primul concert-rock în libertate ! După atîta baie de presă și televiziune am reușit să ies .a un astfel de concert rea'izat de teatrul „Constantin Tănase" în continuarea unei vechi tradiții inițiată cu cîțiva ani în urmă de energicul animator cultural Stelian Tănase. M-a izbit de la intrare atmosfera, care era „alta" : lipseau oamenii de ordine, lipsea teama unor tineri mai temperamentali că vor fi „aduși" la ordine. În hol doi vechi rockeri — Sandu Petre și George Popa vindeau din partea Societății „Metronom", direct dintr-un pachet sosit din Anglia, tricouri imprimate (tee-shorts) cu tricolorul, deasupra căruia scria „Post Revolution Tour". Practic — „afișul" publicitar al turneului comun anglo-român la Timișoara, București, Brașov. Un vestmînt original și util, vîndut elegant și nu pe sub mînă, pentru contul Libertatea — ca întregul turneu, de altfel. Ce mai văd cu nesaț ? Tineri, cu o plancartă „Holograf", fete frumoase, bricfcor, un impresar de la Chișinău, Aurel Mitran, impresarul lui Alifantis, soliștii Doina și Ion Aldea-Teodorovici, tot de la Chișinău, Doina supliă, cu un mini alb care atrage priviri discrete de admirație și invidie, Ion — masiv, impozant și curios. Entuziasm, îmbrățișări, Mihai Bălășescu în costum sobru de organizator, discuții despre schimburi, contracte, hegheduși dusi, grigorii și ctitorii și spectacolul începe :

Nicu Alifantis — cum îl știm, parcă Revoluția nu l-a schimbat. E tot liric, sobru, melancolic, cu acea superbă melancolie care te face să te-ndrăgostești brusc de vecina de scaun. Ne-a anunțat titlul noului său LP, „Risipitorul de iubire", ce-l va scoate la Electrecord, ne a făcut să închidem ochii la „Aproape liniște" și să lăcrimăm pe neașteptate la „Piața Romană nr. 9" — acum, acest loc trezește asociații dureroase. În ărcătura semantică este alta, are culoarea singerie. Ziceam de Alifantis că nu e schimbat, asta era prima impresie, corectăm : Nicu Alifantis „marcat" și învăluit cu discreție în perpetua sa mantie de imprevizibil. Și noi, care am venit să uităm, măcar pentru cîteva ore, ceea ce nu trebuie uitat niciodată.

Holograf, Holograf — total decomplexați, fără teama că directorul le va face referat la tov. Hegheduș pentru comportare și ținută necorespunzătoare, și pentru incitare, că pot fi suspendați or sancționați, așa cum s-a întîmplat cu Iris sau cu Compact, așa cum era să li se întîmple și lor. Nuțu Olteanu (ch. solo) e în vervă, s-a îmbrăcat în colanți negri, face spagaturi, sare, face forfeci în aer, are o condiție fizică excelentă, dar nu ultă să și cînte bine, cum îl știm. Nuțu, scăpat de obsesia unui autoexil în Suedia, iată-l alt om ! Ca și Mugurel Vrabete (bas) — îmbrăcat într-un short multicolor, încălțat cu ciorapi și ghete de tenis, altceva dom'le, altceva. De fapt întregul show al Hologrufului e proaspăt, băieții au soiouri remarcabile în care fiecare își face democratic, micul său show. Dan Bittman (voce) e vesel și aluziv și incitant, Edy Petrogel ascuns sub bucle lungi și negre asudă cu plăcere la tobele sale, Tino Furtună (clape), îmbrăcat într-un „costum" alb, are ceva serafic cu pletele-i blonde de muschetar. E altceva domnule, ceva nou ceva lipsit de alt „ceva", de frică, de complexul că superi pe cineva că-ți pierzi pumea că nu mai scoți discul că ți se ia dreptul de a cînta.

Stroboscoape laser, lumini multicolore, lanterne, sunete sintetice. Instalație de fum, dialog cu sala, ovații de tip nou, adică sincere. Și, iată cîte proiecte au Hologrufii — un maxisingle, un nou LP, cîntece traduse în engleză, turnee „afară", videoclipuri. Doamne, cum putrau ei visa la lucrurile astea acum nici trei luni ?

GEORGE STANCA

Reportajul nostru „Un nou Maglavit ?", din nr. 8, despre misterul semnului crucii apărut în lemnele din ograda țăranului Iordan Pușcaș din Coșdeni, județul Bihor, va continua în numărul viitor.

Ce e nou în învățămîntul românesc

Publicăm alte două opinii ale unor cadre didactice care își pun cu toată responsabilitatea problema învățămîntului românesc actual. Unul din texte face cîteva sugestii pe marginea cărora vă invităm la comentarii, în continuare, așteptînd o implicare și mai eficientă în eradicarea unor dimensiuni încă nocive ale școlii noastre.

Ne interesează nu numai probleme specifice ce țin de structura de încadrare (titulari, suplinitori, navetiști), sau de cea organizatorică (învățămînt generalizat, admiteri, concursuri), ci și aspecte optimizabile ale metodologiei didactice (inovații în procesul predare-învățare, creativitate), material didactic, probleme administrative și de perfecționare, (case ale „pionierilor", casele corpului didactic, reciclări, grade), restructurări diverse etc. etc.

Vom publica acele texte care se vor impune de la sine prin calitatea lor și implicarea la cota celei mai înalte conștiințe în realitatea specifică a unei școli anume, a unei zone de interes, a unei problematici stringente. Facem acest apel cu convingerea că educația trebuie să se situeze în avangarda tuturor restructurărilor actuale ale societății noastre iar această pagină poate să devină — prin dumneavoastră — „o școală" a celor ce muncesc în toate școlile țării. (I.Z.)

După o îndelungată tăcere colectivă, după prea multă vreme de înăbușire a inițiativei și libertății cuvîntului, avem — în sfîrșit — dreptul să ne exprimăm deschis gîndurile. În aceste zile, avem datoria să gîndim asupra obligațiilor ce ne revin pentru a contribui fiecare la ridicarea patriei în rîndul țărilor civilizate ale Europei. Iar învățămîntului îi revin, în acest sens, obligații mari.

Cel mai dăunător lucru pentru acest fundamental mijloc de educare a tinerei generații îl constituie mentalitățile existente care au dus la deteriorarea ființei umane. Vechiul regim a promovat și în școală minciuna, ipocrizia și incompetența. S-a apelat la cele mai diabolice metode care au contribuit din plin, la tocirea bunului simț, la îmbolnăvirea fiecărula dintre noi. Este necesar acum un proces intens de purificare.

Starea de lucruri se poate îmbunătăți numai printr-un efort comun : pedagogi, psihologi, sociologi, educatori, învățători, profesori, elevi, părinți. Repararea a tot ce s-a deteriorat în timpul aberantei dictaturi comuniste nu se poate face cît ai bate din palme. Este o muncă de durată și trebuie făcută cu tact și mai ales cu înalt profesionalism. Extrem de importantă este redefinirea idealului educativ și a finalităților sociale ale școlii de diferite grade și profiluri — cu valorificarea tradițiilor existente.

În spiritul democrației în învățămînt, va trebui să dobîndească o largă aplicare principiul competenței și al libertății de acțiune a tuturor cadrelor didactice. Vor trebui reinstituite atributele esențiale ale personalului didactic, negate de vechiul regim. Sînt sigur că se va renunța la unele forme de perfecționare (cercuri pedagogice, consfătuiri, reciclări etc.) care au fost — ani de zile —plictisitoare, formale și neeficiente. Se pot practica, în schimb, întîlniri pe specialități (mai ales în vacanțe), la care prezența să nu fie obligatorie, iar organizarea și desfășurarea lor să ducă la trezirea interesului în rîndul participanților.

Bucuria de a acționa liberi

Realizarea obiectivelor de principiu ce revin școlii nu este posibilă cu funcționarea unei scheme administrative minime ! Vechiul regim și-a făcut o preocupare permanentă din a reduce schemele de salarizare. Școala noastră — de exemplu — are 30 de clase cu peste 1 000 elevi, dar nu are director adjunct, administrator, bibliotecar cu normă întreagă, femei de serviciu cîte sînt necesare, portar etc. Sub pretextul că se realizează economii, vechiul regim a blocat toate aceste posturi, sau pur și simplu le-a desființat. În aceste penibile situații, directorii școlilor au devenit ei înșiși administratori, neputîndu-se ocupa de problemele esențiale ale școlii, de ridicarea calitativă a conținutului educativ.

Conținutul învățămîntului — prin disciplinele ce se studiază în școli, îmbibate de politică și abordate într-o formă greoaie, dogmatică, — se impune să fie abordat într-un spirit cu totul nou care să ducă la descongestionarea de toată încărcătura inutilă. Se-a dreptul nocivă, prin elaborarea de planuri de învățămînt și programe noi cu miza pe solida pregătire intelectuală a elevilor. Aici trebuie să se aibă în vedere elaborarea unor manuale școlare care să devină adevărate instrumente de lucru atît pentru profesori dar mai ales pentru elevi. Poate n-ar fi inutilă — măcar ca experiment — introducerea mai multor tipuri de manuale, diferențiate pe categorii de elevi : foarte buni, buni și slabi. Schimbul de idei în acest domeniu, cu participarea cît mai largă a cadrelor didactice cu o bogată experiență, poate fi de real ajutor în realizarea unor cărți didactice simțitor îmbunătățite.

Se pare că Ministerul Învățămîntului dorește să mențină generalizarea învățămîntului de 8 ani. În această situație se impune înființarea de noi școli speciale care să preia pe toți cei ce prezintă unele deficiențe și al căror număr nu e de ignorat.

Susținem ideea ca acordarea gradelor didactice să fie făcută pe bază de competență, prin remarcarea acelor cadre didactice care au preocupări creatoare pentru perfecționarea sistemului de predare-învățare.

Prin ultimele măsuri ale Ministerului Învățămîntului s-a fixat ca normă didactică pentru profesori un număr de 18 ore. Facem observația că această normă trebuie diferențiată în funcție de obiectul predat și de vechimea în învățămînt. Propunem ca pentru profesorii de matematică și limba română norma să fie de 16 ore, pentru că au obligații în plus față de colegii care predau celelalte obiecte. Pentru cei care au peste 30 de ani de catedră facem, de asemenea, propunerea ca norma didactică să coboare la 13 ore. Justificarea acestor propuneri este atît de evidentă încît nu lasă loc la comentarii.

Lista rămîne deschisă pentru noi sugestii și propuneri, cu precizarea că pledăm pentru o largă participare a cadrelor didactice la conturarea și luarea unor măsuri care să devină decizii operative pentru învățămîntul de mîine.

Prof. PETRE GR. ANDREI ■
Școala gen. nr. 3, Ploiești

Mediocritatea în ofensivă ?

Cunosc cadre didactice foarte slab pregătite care n-au mai pus mîna pe o carte de cînd au terminat cu chiu cu vai o facultate. Cunosc „profesori" care sînt rușinea învățămîntului românesc. Și totuși, ei se socotesc buni, chiar foarte buni, căci mediocritățile — se știe — au tupeu și orgolii.

Apoi, sistemul care a funcționat : inspecțiile se făceau nu după criteriile adevărului ci — de cele mai multe ori — după cum reușeai să „te pui bine" cu șefii, cu cei ce aveau nobila muncă de „îndrumare și control". Am văzut, în același timp, calificative care lăsau urme în sufletul celor pasionați, dascălii cu har ai adevăratului nostru învățămînt.

Multe ar trebui spuse, multe ar trebui să se schimbe acum deși mă cam îndoiesc că se va face dreptate întrutotul în viitorul apropiat : cei nechemați și leneși, cei fără vocație sînt foarte uniți, mediocritățile umblă în haită, cei adevărați și puternici sînt singuri.

E greu să-i elimini pe cei nechemați atîta timp cît nu există o modalitate oficializată de-a li se spune și arăta cine și ce sînt cu adevărat. Ceea ce mă doare însă mai tare e faptul că s-a căutat prin toate mijloacele o uniformizare în aprecieri, ca să fie domolită mediocritatea agresivă. Cei buni se simțeau străini, marginalizați. Bunul simț poate duce la impresia unei false minorități, tocmai pentru că mediocritatea se organizează mai bine. Acum, a-nceput, totuși, timpul valorii.

Prof. G. MILITARU ■
Școala gen. Șirna, jud. Prahova

O alegorie

„Minca-l-ar mama" — se spune unui copil foarte drag. „Îmi vine să-l mănînc" — se spune despre un copil frumos. Pe ființa iubită „o mănînci cu ochii", „o sorbi din priviri". **A cunoaște** sinonim cu **a mînca** apare în limba tuturor popoarelor vechi și înțelepte ale lumii, de la civilizația Indiei încoace. Faptul că și în limba română găsim urmele acestei cunoașteri primare e un argument în plus să credem în înțelepciunea și străvechimea poporului nostru.

A gusta din pomul cunoașterii nu e o metaforă, este gestul primordial al reflexului cognitiv.

Pînă acum învățămîntul planetar s-a desfășurat astfel : profesorul împărțea elevilor cîte o bucată de pîine. Elevii o priveau, o pipăiau, o miroseau. Profesorul le spunea :

— Aveți grijă de ea ca de ochii din cap, peste cîteva zile trebuie să mi-o dați înapoi.

Și copiii, de teama profesorului, nu îndrăzneau să facă pasul elementar în cunoaștere : s-o guste.

Copiii treceau dintr-o mînă într-alta pîinea, aproape o fărîmițau în simțurile lor, dar nu îndrăzneau s-o mănînce, deși erau flămînzi ca niște aștri.

Peste cîteva zile, venea iarăși profesorul și cerceta pîinea. Și cel mai bun elev era cel care păstra felia intactă. Acestuia i se dădea nota maximă iar celorlalți, note mai mici, în funcție de marginile de coajă care lipseau din pîine.

Așa era cunoașterea : profesorul punea în palma foamei, pîine, ca s-o ia puțin mai tîrziu înapoi.

Altădată, profesorul arăta copiilor un măr.

— Ce este acesta ? întrebau copiii.

— Acesta e un măr.

— Dar ce este un măr ? întrebau cu toată inocența copiii.

— Un măr este format din...

Și profesorul începea să descrie elevilor din ce este format, din ce se face, unde crește, dădea cifre, spunea chiar la ce se folosește. Apoi arăta mărul din nou copiilor, sau în cel mai bun caz, dădea fiecăruia cîte un măr :

— Țineți-l la voi. Cercetați-l cu atenție. Peste cîteva zile trebuie să mi-l dați înapoi.

Copiii cercetau cu atenție mărul, îl priveau, îl pipăiau, îl miroseau, îi ascultau simburii dinăuntru sunînd ca o taină pe fundul lumii. Mai trebuia făcut un pas. Doar un singur pas : să-l guste.

Așa era cunoașterea în școală : profesorul dădea copilului flămînd și înșelat o bucată de pîine, un măr sau un pahar cu apă și apoi le lua înapoi.

— Acum știți ce sînt pîinea, mărul, apa. Acum cunoașteți lumea, sînteți oameni în toată firea. Vă puteți descurca în viață. Ce vă mai lipsește să fiți fericiți ?

Aceasta a fost cunoașterea pînă acum : o inscenare abilă, o înșelare a copilului, o aminare a cunoașterii. Acesta a fost învățămîntul pînă acum : o instituție a aparențelor și a aminării.

Și, totuși, s-au născut savanți și genii : erau tocmai cei care n-au înapoiat profesorului pîinea întreagă și mărul întreg. Aceștia au fost dintotdeauna eroii și geniile : cei care nu s-au putut abține niciodată de la cunoașterea adevărată. Cînd au mîncat mărul, au descoperit că una știau de la școală, alta era mărul. Astfel, au ajuns să cunoască ei singuri adevărata realitate.

Trebuie să organizăm în așa fel învățămîntul încît elevii să guste cunoștințele. Iată primul lucru pe care trebuie să-l facem în fața copiilor : Să le aducem pîine și să le spunem : mîncați-o ! Să le aducem apă și să le spunem : beți-o ! Să le punem înainte somnul pe-o tavă de argint și să le spunem : dormiți-i !

Nu există cunoaștere adevărată la care să nu participe gustul. A cunoaște înseamnă în primul rînd a educa gustul.

Mîncați și beți toate acestea. Acum să vorbim despre fructe, despre pîine, despre apă, lichide, solide, gazoase, despre mîncare, despre foame, despre sete.

Cunoașterea este digerarea formelor. A cunoaște obiectul înseamnă a-l topi în toate simțurile tale, a-l seca de energiile din el spărgîndu-i carcasa formei.

După ce elevul va mînca pîinea și mărul și va bea apa, îl voi pune să lucreze. În ceea ce va face cu mîinile și cu ființa sa întreagă, în fapta creației sale voi recunoaște pîinea și mărul și apa.

ION ZUBAȘCU ■

Cernavodă nu se oprește!

Doresc să răspund întrebării doamnei Roxana Paicu-Manolescu și să fac unele precizări și completări pe marginea celor declarate de domnul Viorel Ghica în interviul publicat în numărul din 7 februarie 1990 al revistei „Flacăra". Fac acest lucru în dorința unei depline informări a publicului cititor, evitînd cu grijă să creez impresia întreținerii unei polemici de orice natură, dar încurajînd dialogul onest, constructiv într-o problemă de interes național.

1. Prin telexul nostru nr. 0247 din 26 ianuarie 1990 adresat domnului Valeriu Popa, adjunctul ministrului energiei electrice, am solicitat măsuri urgente de verificare a calității lucrărilor executate pînă în prezent la centrala nucleară de la Cernavodă, de verificare a produselor livrate de industrie, de verificare a îndeplinirii tuturor acțiunilor corective solicitate pînă în prezent, precum și a celor dispuse în timpul verificării prezente, de corectare a tuturor abaterilor de fabricație sau de execuție pe șantier, cunoscute anterior sau depistate în cursul prezentei verificări.

Reautorizarea beneficiarului și a fiecărei întreprinderi care furnizează direct sau indirect produse și servicii pentru centrala nucleară sau execută lucrări pe șantier se va face numai după încheierea acestor verificări și confirmarea rezultatelor verificării pe lanțul contractual furnizor-cumpărător. Pînă atunci, vor putea continua acele lucrări de pe șantier sau din industrie care, în urma unei analize caz de caz, sînt considerate ca necesare în această etapă, la solicitarea executantului și cu acceptul cumpărătorului, ambii preluînd riscurile ce decurg din aceasta, potrivit practicii reglementate la noi și în alte țări (positive recall).

Acțiunea de verificare este demarată și are termen final 31 martie 1990.

2. Domnul Ghica vorbește de degradarea continuă inerentă a calității în cei 30 de ani de funcționare, pentru care în faza de proiectare s-au prevăzut rezerve calitative care nu trebuie consumate înaintea startului prin incertitudini privind calitatea lucrărilor de pînă acum. Pentru informarea cititorilor, precizez că metodele coercitive cuprind dublări și triplări de sisteme cu aceeași funcție, testarea periodică a componentelor pasive pentru a cunoaște în orice moment dacă ele își vor îndeplini sau nu funcția cînd vor fi solicitate, controlul inaugural și controlul periodic nedistructiv al materialelor încintelor sub presiune etc. Desigur, toate aceste metode au limitări. De aceea, în analizele de accident se țau în considerare toate tipurile de scenarii posibile, cu excepția celor improbabile, adică cele care au o probabilitate mai mică de 10^{-7} evenimente pe an pentru fiecare reactor. În aceste scenarii nu se acordă credit, pe rînd, funcționării corecte a echipamentelor din componența centralei nucleare și se calculează consecințele avariei în ceea ce privește răspîndirea produșilor radioactivi de fisiune, care conduc la contaminarea și iradierea personalului expus profesional, populației, mediului înconjurător și bunurilor materiale. Aceste consecințe trebuie să se plaseze în limite acceptabile, reglementate pe plan internațional. Prin aceasta, riscul se reduce foarte mult, evident fără a fi eliminat total.

3. În legătură cu traducerea în limba română a codului ASME. Întrucît acest cod se referă la incinte sub presiune, problema este de competența ISCIR. Am înțeles că prescripția tehnică ISCIR prin care codul ASME devine obligatoriu în România nu interzice traducerea acestui cod în limba română, dar, ca și în alte țări, versiunea în limba engleză prevalează juridic. De aceea, sarcina unei traduceri corecte și implicit răspunderea ce derivă din aceasta o preia utilizatorul, eventual o asociație a utilizatorilor (proiectanți, fabricanți, beneficiari etc) constituită prin voință proprie. De altfel, chiar Societatea americană a inginerilor mecanici, autoare a codului, de unde derivă inițialele ASME, este constituită pe acest principiu. Mai mult, codul ASME evoluează permanent, prin modificări editate semestrial. În fine, trebuie spus că documentele de calitate pentru produsele livrate la Cernavodă sînt bilingve (română și engleză). Cum pot întreprinderile să redacteze în limba engleză dacă nu pot traduce din această limbă ?

4. Recomandarea făcută de domnul Ghica privind participarea Agenției Internaționale pentru Energia Atomică coincide cu intențiile ferme ale celor interesați : acest prestigios for internațional de specialitate este solicitat să trimită la centrala nucleară de la Cernavodă o „misiune OSART" (echipă pentru evaluarea securității nucleare în exploatare).

Misiunea, formată din experți renumiți din țările industrializate care au mare experiență în proiectarea, construcția și exploatarea centralelor nucleare, va evalua gradul de siguranță pe care îl prezintă lucrările în acest stadiu. În viitor, pe măsură ce lucrarea avansează, se vor repeta astfel de misiuni OSART.

5. Domnul Ghica afirmă că nu l-a părăsit niciodată scepticismul. Știu acest lucru, ba chiar pot depune mărturie pentru domnia sa. De fapt, toți sîntem sceptici, toți avem îndoieli, cel puțin de la Descartes încoace, atît timp cît existăm. Dilema nu constă în afirmarea scepticismului, ci în atitudinea față de riscuri. Ce riscuri putem accepta ? Și după ce am definit un plafon de risc acceptabil, vrem să reducem riscul cît mai mult, chiar și față de acest plafon ? Cît de jos merită să mergem față de acest plafon ? La 90%, la 10%, la 0,1% ? La aceste întrebări, nici un răspuns nu poate fi definitiv. Concepțiile evoluează, de obicei devin mai severe, metodele de diminuare a riscului se perfecționează. Acesta este terenul propice pentru dialog, nu acceptarea sau neacceptarea riscului în general. Neîndoios, contribuții importante la dialog pot avea cei care, în perioada dictaturii, în condiții cu totul improprii, sub presiuni permanente, la toate nivelele, au făcut tot posibilul pentru a se achita cu onestitate de obligațiile pe care le-au avut. Dar, participarea la dialog a opiniei publice este la fel de binevenită. Astăzi, pot să anunț cu bucurie că este pe cale să se înfiripe un dialog încurajator cu marele public, cu mișcările ecologice. După ani în șir, în care totul era secret, putem vorbi deschis despre problemele nucleare, care nu pot fi ocolite dacă vrem să avem energie, ca parte a viitoarei prosperități.

Dr. ȘTEFAN ALEXANDRU OLARIU
Președintele Comisiei Naționale pentru Controlul Activităților Nucleare

---

Emil Bărbulescu, fostul secretar al primăriei din Brănești, continuă să-și pună întrebarea : Ce rău v-am făcut ? (vezi „Flacăra" nr. 5). Se consideră nevinovat. N-a amenințat pe nimeni cu rubedeniile sale din Scorniceștii, mai ales că s-a născut în București. A băut, dar nu mai mult ca alții. A băut normal, cum se spune. A mai jignit pe cîte cineva, dar numai din dorința de a stimula activitatea primăriei sau pentru a atrage atenția unor persoane că își neglijează interesele.

În plus, E.B. a fost nu doar participant, ci inițiatorul revoluției din Brănești, a intrat în conflict deschis cu primarul în problema repartizării buteliilor, a pus la punct unele lucrări în perioada de o lună și jumătate cît a funcționat la Brănești, din care trei săptămîni a fost la cursuri.

Sînt cîteva puncte pe care încercăm să le elucidăm în această contranchetă cu martori propuși chiar de E.B. Jurist de meserie (facultatea terminată cu eforturi și sacrificii pe care nu i-o contestă nimeni), acesta ne sugerează și unele nuanțe. Din păcate, impresia asupra oamenilor din comună a fost cea exprimată prin votul general din 12 ianuarie : Să nu mai fie ales la primărie. Votul e vot. Ce să facem noi, să cerem fiecăruia să-și justifice votul ? Un eventual recurs la această hotărîre nu poate obține nimeni, mai ales că oamenii a-au săturat de liste cu șefi venite de sus pe care trebuia să le accepte fără crîcnire. Au prins gustul să se conducă singuri.

La Brănești e un obicei. Cînd se căsătorește cineva, aduce la primărie o damigeană de vin și ceva de-ale gurii. Toate astea se consumă în colectiv, așa că E.B. nu pare a fi făcut figură aparte. Poate o fi băut în plus un pahar față de personalul feminin, dar asta nu e un capăt de țară.

Petre Drumcea, agent fiscal, și Georgeta Popescu, remizieră, au lucrat normal cu E.B. D-na Popescu nu s-a simțit jignită de E.B. Mai mult, acesta a intrat în conflict cu primarul nefiind de acord cu amenzile fiscale mari și cu repartiția buteliilor. Primarul și cei care țineau buteliile în mină își rezervau 150 de bucăți din 600 pe care sub pretextul recompensei le dădeau mai mult neamurilor.

Georgeta Mangeac, educatoare, autoare a procesului verbal în ședința cu Legea 1, nu-și amintește exact dacă E.B. a spus că impunerile în 1990 vor fi maxime. Oricum cineva a spus că vor fi mai mari.

Elena Voicu, contabilă, Ana Dumitru, noul primar, Ion Oprea, pensionar, și-au menținut declarațiile : jigniri, amenințări, furnizîndu-ni-se chiar și unele expresii, uzuale de altfel pentru o categorie de oameni care și le permit.

Dan Dungă, paznic de noapte și tată a cinci copii, la care am mers la sugestia lui E.B., ne-a declarat că pe lîngă faptul că au fost făcuți pușcăriași, de față cu un grup de femei în ziua de salariu, E.B. i a pus să i spele și mașina.

Colonelul Jenică Daneș, comandantul de unitate din Brănești, a confirmat că pe 22 decembrie, pe la ora 13, E.B. a venit cu preotul din sat, a informat ce se întîmplă în Capitală, sugerînd armatei să înlăture primarul și să se facă propagandă în comună pentru ca oamenii să meargă la București în sprijinul revoluției.

Petre Coiciu, pe care E.B. îl apreciază ca fiind ceva mai deștept decît mulți din sat, e de părere că oamenii nu l-au cunoscut cu adevărat. Nici n ar fi avut timp. Nu l-au mai vrut. E de părere că i s-a făcut reclama cu Scorniceștii pentru a fi îndepărtat și a lăsa altora calea liberă pentru postul de primar și altele.

Cît despre cine a spart portretele, n-am înțeles exact. Din declarații a reieșit că atît E.B., cît și paznicul și preotul satului au spart cîte unul. Nu e exclus ca un portret al dictatorului să fi fost spart de mai multe ori.

A încercat să se folosească E.B. de originea lui ? Părerea noastră este că da. De unde să fi știut oamenii că e din Scorniceștii ? Sînt colegi de muncă de ani de zile care nu știu unde s-a născut unul sau altul. De ce ar fi anunțat, ca un simplu fapt divers și după numai o lună și jumătate că e tocmai din Scorniceștii ? Cert mai este un fapt și anume că Emil Bărbulescu nu a profitat de pe urma acestei rudenii. Era rudă săracă și de pe urma lor a avut, se pare, doar necazuri. Acesta din Brănești, sperăm să fie ultimul.

Este Emil Bărbulescu un caz aparte? Nu, zicem noi. Din păcate, învinuirile care i se aduc pot fi depistate în multe din satele noastre. Modul de comportare, grosolan și amenințător, de pe poziții de forță al autorităților față de oamenii de rînd, posibilitatea care li s-a dat acestora de a aplica arbitrariul de cîte ori vroiau, făcîndu-și singuri legea, interpretînd-o cum le venea la îndemînă, s-a constituit în aceste ultime decenii în metodă curentă de lucru. Oamenii nu mai depindeau întotdeauna de lege, ci de toanele unora sau altora. Metodele aplicate sus, în C.C. ori la județe, mergeau pînă jos, în comune. Unii dădeau burse și posturi de ambasadori, case și ARO pe motorină. Alții dădeau și ei ce aveau : butelii, un lot ceva mai mărișor, o contribuție mai mică etc.

Credem că Emil Bărbulescu, ca să nu cădem în păcatul vechilor dosare de cadre, trebuie lăsat să lucreze în meseria lui, să poată să-și întrețină familia, ca orice om din țara asta. Sperăm să fi înțeles că la Brănești nu se mai poate.

Cît despre reconsiderarea atitudinii noastre față de oamenii de lîngă noi, nu doar Emil Bărbulescu trebuie s-o facă, ci și mulți alții.

OPREA GEORGESCU

Pentru ultima oară în revistă

Ruda săracă

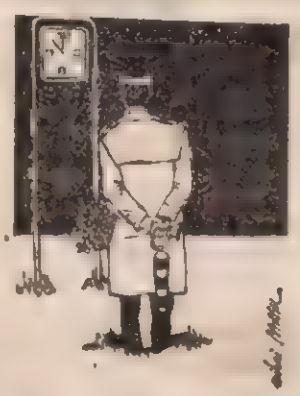

● **Primim de la Grupul de pompieri al județului Dolj** un amplu și documentat răspuns la intervenția noastră din 26 ianuarie 1990 din cadrul rubricii de față în care [illegible] un grup de militari pompieri [illegible] pompierilor francezi. E semnificativ faptul că în loc să se împartă, ajutoarele au fost sigilate într-un chiosc. Nedumeriți și protestul acestora au fost acolo prezenți să întîmpine din produse alimentare perisabile, celelalte fiind împărțite abia după 3 săptămîni, necesare, sînt-em asigurați, inventarierii acestora de către comisii din care au făcut parte oficiali, delegați ai F.S.N., medici. Labilală este și inițiativa pompierilor de a cedă o parte din ajutoarele cetățenilor lancu Ambruș, care și a pierdut Lăcașul în revoluție. Din documentele primite rezultă că ajutoarele au fost repartizate în totalitate militarilor în termen, cu excepția unor medicamente care au prins mai bine altora. Neînțelegerea ar fi putut fi evitată. Sîntem siguri, dacă celor nemulțumiți li s-ar fi explicat exact modul în care urmează să fie împărțite ajutoarele. Facem aici cuvenita îndreptare a celor scrise în numărul nostru din 26 ianuarie.

OPREA GEORGESCU

Pînă cînd?

S-a scris în articolul „Nababii deșertului", într-unul din numerele trecute ale revistei noastre, despre atmosfera apăsătoare din viața unor ambasade ale României, din perioada de teroare ceaușistă. Citind articolul, la locul său de muncă, în Turcia, ambasadorul vizat s-a recunoscut imediat și a rupt bucata de ziar în care era vorba despre el, spunînd că nu are valoare pentru că e scris la modul general. Ca să nu mai fie dubii, vom spune acum că este vorba despre Lucianu Drăguț, ambasadorul Republicii Socialiste România și nu al României Libere la Ankara. Și de ce nu l-am recunoaște ca ambasador al noii noastre țări ? Pentru că dincolo de teroarea în care a ținut personalul ambasadei, care nu avea voie să iasă pe stradă nici măcar să-și cumpere o pîine fără aprobarea lui ori rămîneau în pană de benzină cu mașinile cu număr de corp diplomatic", atunci cînd li se permitea să circule cu ele, pentru că aceasta era strict manipulată de dumnealui, ori să perceapă taxa de 10 $ pentru fiecare din delegații care veneau aici de la aeroport, bani care nimeni nu știe unde ajungeau, dincolo de toate astea, spun, tovarășul ambasador a oprit aparatul de radio, la care membrii ambasadei ascultau în 22 decembrie la radio București vești de acasă, vești bune de acasă, dintr-o Românie care în acele momente rupea jugul oprimării. Sigur că subalternului lui Bobu (chiar prietenului său, după cum ne spunea cînd l-am vizitat) nu-i prea cădeau bine noile vești. Gheorghe Oprea, aflat în acele momente lîngă el, a fost mai rezervat și i-a lăsat să-și facă de cap. La o conferință de presă, însă, acesta declara : „Guvernul nostru nu poate să cadă !" La Istanbul în drum spre țară, Gheorghe Oprea învățase deja semnul Victoriei, pe care i-a prezentat și fotoreporterilor turci, alături de recunoașterea Frontului Salvării Naționale. „Pretinul" Emil Bobu nu mai este cum era. Oare pretinul Lucianu Drăguț cînd va fi întrebat de sănătate ? Adică pînă cînd mai este ambasador ?

VICTOR RĂDULESCU

Hai Buzău, Buzău, Buzău!...

Geografie rutieră

Se împletesc în inima Buzăului exact 6 drumuri naționale care vin și pleacă spre absolut toate zonele țării. Întregul trafic rutier din și înspre Moldova, Transilvania, Muntenia și Dobrogea se intersectează aici. E firesc deci ca în acest nod rutier, traficul să fie extrem de intens și e suficient să amintim că anul trecut, de exemplu, pe DN2, care leagă Bucureștiul de Moldova, s-a înregistrat într-o zi de vară o medie de 22 000 de autovehicule. Desigur că în actualele condiții, această valoare va fi mult mai mare. Suprapunînd peste traficul de tranziție și pe cel local, mult sporit și el față de valorile anterioare, se poate lesne deduce dinamica și intensitatea circulației pe șoselele buzoiene. Numeroasele necunoscute ale acestei ecuații rutiere au sporit în ultima vreme din cel puțin două cauze. În primul rînd, eliberarea automobiliștilor de spectrul rației de 20 de litri de benzină pe lună a adus cu sine o nestăvilită și, în definitiv, normală poftă de drumeție pe patru roți. Semnificativ e faptul că astăzi, la o singură stație PECO se vînd zilnic 25 000 de litri de benzină, cantitate care pînă mai ieri ținea de domeniul utopiei. Această atît de mult rîvnită dorință de a ambala motorul după pofta inimii își are și reversul ei.

Cea de-a doua cauză izvorăște din însăși mentalitatea și deformata percepție a realității. Acționînd mult mai perfid decît toate celelalte cauze la un loc și producînd în consecință și cele mai multe victime, ea se traduce în fapt prin deliberata ignorare — în numele libertății! — a celor mai elementare norme de conduită rutieră. Și la acest capitol cei mai pătimași s-au dovedit a fi pietonii.

În mijlocul drumului

În mijlocul drumului s-a prăbușit Horia Ștefan din Berca, doborît de țuica pe care a băut-o cu nesaț. Din același motiv, Stelian Stanciu s-a culcat chiar în mijlocul șoselei. Nici unul din ei nu s-a mai ridicat de acolo, întunericul făcîndu-i de-a dreptul invizibili pentru automobiliștii care s-au nimerit să treacă pe acolo. Tot pe mijlocul drumului s-a petrecut un alt tip de accident, simptomatic prin natura sa. Pilotînd autoturismul personal, Vasile Ungureanu a intenționat să depășească un autotrailer, pe o porțiune de drum drept dar în condiții de ceață densă. A fost lovit de un autobuz care venea din sens opus și catapultat în fața autotrailerului. Supusă celor două forțe egale și de sens contrar, mașina a luat alura unui titirez strivit. Prezența de spirit a șoferului de pe autobuz, Ștefan Dobre, viteza relativ redusă a celor trei și o mare doză de șansă l-au salvat — de-a dreptul miraculos — viața neiscusitului și imprudentului șofer.

Gheorghe Constantin, muzicant profesionist și șofer amator, se întorcea în Buzău, venind de la Monteoru, unde băuse mult prea mult alcool. Exact la miezul nopții, în dreptul stației de autobuz de la Merei a acroșat și rănit grav o tînără, accident care nu l-a împiedicat să-și continue netulburat drumul.

Pe mijlocul drumului circulă noaptea zeci și zeci de căruțe, lipsite de orice luminiță de avertizare, în același loc sînt lăsate remorci nesemnalizate, rămase în pană, axa drumului a devenit și locul predilect de promenadă al pietonilor și bicicliștilor.

Schimbarea la față

Reluarea locului și rolului specific organelor de poliție în traficul rutier s-a făcut nu doar prin schimbarea a două litere din vechea titulatură, cît mai ales prin adoptarea unei poziții de principialitate și competență. Esențială rămîne ideea transpunerii în practică a noii meniri a poliției, un rol definitoriu avîndu-l acțiunea de prevenire și protejare a tuturor celor implicați în trafic. Actualul deziderat, cu efecte benefice pentru toată lumea, urmărește să înlăture exact acea stare de tensiune și crispare provocată de apariția omului în uniformă, transformînd-o într-una de siguranță și încredere. Ca urmare, pentru a răspunde actualelor valori de trafic, sînt analizate și regîndite soluții optime de circulație, ținîndu-se cont numai de părerile specialiștilor. În urma unor sondaje de opinie, s-a trecut la adoptarea unor măsuri imediate, un prim exemplu fiind acela al înființării sau reamenajării unor spații corespunzătoare de parcare în zonele aglomerate ale Buzăului. Desigur, sînt încă multe lucruri de remediat în acest sector al vieții noastre sociale și o parte din ele pot fi modificate din mers.

Dacă semnele schimbării sînt evidente în rîndul poliției, ele par a pătrunde mai greu în conștiința oamenilor. Jumătatea de oră petrecută lîngă semaforul din cea mai importantă intersecție a Buzăului a relevat că sînt mulți cei care refuză să gîndească cu responsabilitate la propria viață. Publicînd numele unora dintre ei, precum Ștefan Minzu, Valentin Ion, Florin Cristea, Constantin Castravete, Ioana Ivan, Valentin Bratu, Liliana Bănucu, nu facem altceva decît să le aplicăm o simbolică și, sperăm, eficientă amendă.

Cu totul altele au fost rezultatele testului efectuat cu aparatul radar instalat pe DN 2 în comuna Poșta Cîlnău. Într-o oră, din cele cîteva mii de mașini înregistrate, doar una singură a depășit limitele de viteză admise. Pe această cale îi anunțăm pe proprietarul Daciei 2-B-8906 că în porțiunea respectivă circula cu 86 de km pe oră, viteză mult prea mare față de rigorile impuse de acea zonă.

EUGEN NEGREA

Hegel al miliției terorizat

Existența Miliției era (sau mai bine zis ar fi trebuit să fie) legată de lupta împotriva celor certați cu cinstea și corectitudinea, de prevenirea infracțiunilor și de luarea măsurilor atunci cînd acestea se impuneau, de asigurarea unei circulații fluente prin îndrumarea și educarea conducătorilor auto așa cum se întîmplă în orice țară civilizată, nu să „confiște" permisele de conducere după bunul lor plac. Sigur că multe dintre cadrele miliției, ofițeri și subofițeri au încercat să-și facă datoria, dar atunci cînd primeau cîte un telefon de undeva, de „sus", erau obligați să închidă dosarul pentru totdeauna. Alții, în „exces de zel" în meserie, au chinuit oameni nevinovați, au colaborat cu infractorii, mai ales dacă erau dintre aceia care mai furnizau ceva date de un anume interes. Revista noastră a încercat, în anii trecuți, să publice astfel de anchete și vă imaginați ce s-a întîmplat. Acum, cînd Poliția este, și sîntem convinși că așa va rămîne, a poporului, putem da glas unor întîmplări din perioada neagră a românilor. Facem acest lucru pentru ca nu cumva oamenii cinstiți să-și piardă încrederea recunoscînd lupul în blană de miel, avînd liniștea și iarba grasă asigurate. Nu avem garanția că nu-l apucă iar dorul de carne.

Era prin 1984, își amintește căpitanul de poliție Ion Nica-Mihăilescu, cînd soția mea, Livia, a încercat să-și trateze o eczemă, ce o avea pe față, la dr. Daniel Pohoață. Bolile de piele fiind în general cam rebele, tratamentul nu a avut rezultat. Cineva din secția spitalului mi-a recomandat o cosmeticiană pensionară, care făcea niște alifii pe bază de propolis și plante. Am mers la ea acasă și am obținut medicamentul, relatează ofițerul. Soția mea a mai vizitat-o de trei ori pe Georgeta Bulgărea, acesta este numele cosmeticienei, pentru același motiv. Din aprilie și pînă în iunie s-a vindecat. Acestei bucurii, însă, i-au urmat mari necazuri pricinuite de vizitarea casei acestei femei, care, am aflat mai tîrziu, era „lucrată" de securitate, avînd montată și tehnică de ascultare la domiciliul din... str. Justiției. Tot ce era mai deosebit în casa Georgetei Bulgărea, a reținut ofițerul de miliție de atunci, era un portret afirnat de un perete în dreptul căruia ardea o candelă. Am aflat că era vorba de unicul fiu al gazdei, mort în anul trei de facultate, lucru ce a marcat-o pentru toată viața pe biata femeie. Și pentru că nu putea merge la biserică, fiind bolnavă, se ruga aici, la ea acasă.

În decembrie 1984, am fost chemat la securitate de către fostul șef al Inspectoratului jud. Dîmbovița al M.I., col. Ion Georgescu, unde am fost acuzat că am frecventat casa unei credincioase și că urmează să se ia măsuri cu mine, povestește în continuare căpitanul Ion Nica-Mihăilescu. Am aflat și de la cadre că se pregătește o anchetă împotriva mea. „Dacă te dă numai afară e bine", mi s-a spus. Mi s-a agravat boala de ulcer, soția a început să albească de frică, plîngea toată ziua împreună cu copiii. Am întrebat pe lt. col. Ion Suceavă, fostul comandant al Miliției jud. Dîmbovița, superiorul meu, ce se întîmplă cu mine. „Plin de sinceritate", acesta m-a „liniștit", spunîndu-mi că nu sînt probleme. Dar, de a doua zi (în ianuarie 1985) am fost mutat, de la economic, ca șef birou pază și ordine (doar cu delegație) fiind în același timp și ofițer de schimb. Însemna să lucrez 24 ore cu 24 liber, ceea ce contravenea regulamentelor militare. Cînd aveam probleme cu sectoriștii ajungeam la 32—40 de ore de muncă. Șef de birou fiind mi s-a interzis să folosesc mașina în control, ca și ceilalți ofițeri, de către lt. col. Ion Suceavă. Mărturisesc că în repetate rînduri acesta mi-a propus să ies la raport și să cer trecerea în rezervă.

În martie 1985, am fost chemat la plenara de partid la inspectorat. Locțiitorul politic lt. col. Ion Alexandru a citit materialul rezultat în urma cercetărilor pe linie de securitate. În care se arăta că „în anul 1984 am mers împreună cu soția mea la domiciliul unei sectante care practica prozelitismul". S-a menționat că „motivul pentru care am mers l-a constituit faptul că soția mea a urmat un tratament, dar că sectanta a acționat asupra mea și a soției pentru a ne atrage în activitatea religioasă". „În loc să manifeste o atitudine de respingere a unor asemenea intenții, se mai spunea în acel referat, ofițerul a dat dovadă de lipsă de vigilență și orientare, adoptînd o atitudine total pasivă. Se mai face vinovat de faptul că nu a raportat despre această sectantă". Doi dintre colegii mei m-au apărat, dar, lt. col. Ion Suceavă, nemulțumit, a luat cuvîntul: „Faptele sînt foarte grave. Normal e să-l dăm afară, dar a avut totuși rezultate bune pe linie de muncă. A fost prost că nu a respins-o și combătut-o pe sectantă. Trebuia să facă raport. Degeaba se laudă că-l profesor de filozofie (căpitanul Ion Nica-Mihăilescu este absolvent al facultății de filozofie). Acolo trebuia să ia atitudine, nu să facă pe Hegel al miliției". „Recunoaște, aici în plenară, dacă ești sau nu spion!", mi-a cerut col. Ion Georgescu. Am înghețat cînd am auzit această acuzație, își amintește căpitanul Nica. Am scăpat de excluderea din partid, dar am căpătat un vot de blam, urmînd să se mai ia și alte măsuri cu mine după cum mi-a șoptit lt. col. Ion Suceavă.

Și s-a ținut de cuvînt. Locțiitorul său, col. Ion Dureci, îmi cere să semnez o nouă „notare de serviciu" pentru anul 1984, pe care am citit calificativul „satisfăcător", și adăugată povestea cu „sectanta" (cealaltă era notată cu „foarte bine"). Nu am avut încotro și am semnat foaia pe care o înlocuit-o ilegal în dosarul meu. Consecințele erau clare: nu mai puteam promova niciodată într-o funcție, aminarea înaintării în grad cu doi ani, preocuparea fostului colonel de securitate Vasile Săveiu pentru darea afară din învățămînt a soției mele. Șicanele și abuzurile au continuat pînă cînd lt. col. Ion Suceavă a fost promovat, la București, de către la fel de „militărosul" general Constantin Nuță. Ele nu au contenit nici după plecarea lui pentru că noul comandant, col. Ion Dureci, și-a adus aminte că socrul său l-a fost șef și mai are și o reclamație că l-a înjurat pe nicolae ceaușescu și tot neamul lui.

De unde au pornit în realitate aceste necazuri ale căpitanului Ion Nica-Mihăilescu? „Trebule să te dau afară pentru că ești din gașca lui Pană" era leit-motivul pe care acesta îl auzea din partea comandantului său, lt. col. Ion Suceavă. Cine este Pană? Fostul comandant al miliției jud. Dîmbovița, col. Nicolae Pană, retras din activitate ca urmare a presiunilor exercitate asupra sa de fostul general Constantin Nuță (zis Ceatică Croitoru'), din cauza împotrivirii acestuia la ordinele sale aberante. Tot col. Nicolae Pană este cel care l-a primit, cu ani în urmă, pe maiorul Ion Suceavă, retrogradat din funcție din jud. Argeș.

Pe 15 februarie a.c., orele 21.10, doamna Suceavă îmi telefonează și mă roagă să nu-l fac reclamație soțului, mărturisește domnul Nicolae Pană. Printre altele mi s-a mai atras atenția că „există un dumnezeu și că am și eu un copil ca și domnia sa". Și dacă Dumnezeu nu le știe pe toate n-o să se supere, credem noi, dacă le va afla în numerele viitoare ale revistei noastre. Domnul Pană susține că „dacă e ceva nedrept, Cel de Sus o să vadă".

VICTOR RĂDULESCU

Din această seară

Campionatele mondiale de handbal

Campionatele mondiale masculine de handbal ale grupei A, competiție de care ne legăm de fiecare dată mari speranțe, înșelate însă cam de multișor, încep astăzi în Cehoslovacia, seara, de la ora 18,00, echipa noastră debutînd în meciul cu Coreea de Sud, în cadrul grupei a doua (cu sediul la Prešov, în Slovacia). Următoarele jocuri sînt cu Cehoslovacia (mîine, de la ora 21) și Elveția (sîmbătă, tot de la 21,00). Un loc în primele trei din această serie califică pentru grupa semifinală I, la Ostrava, unde ar urma să mai vină Ungaria, Franța și Suedia, „reprezentele" grupei A.

Ceea ce vizăm la actuala ediție este, în primul rînd, calificarea la J.O. din 1992, adică un loc în primele 7 (eventual 8), cu un lot de jucători în parte cunoscuți, adică Buligan, Cocuz, Ianos — portari, M. Dumitru, Vasile Stingă, Berbece, Ghimeș, Cicu, Licu, Mocanu, Prisăcaru, Durău, Neagu și Maricel Voinea — lot care urma să plece spre Prešov (scriem aceste rînduri duminică) marți dimineața, de la Baia Mare, cu autocarul. Pînă la un prim contact cu jucătorii și cu atmosfera competiției, tradiționalul „Succes tricolorilor!"

(L.O.) ■

Cine răsuflă ușurat?

Onorurile și protocoalele apropiatului turneu final al campionatului mondial vor fi fost suficient de tentante pentru a stimula candidaturile la conducerea federației de fotbal. De aceea vom saluta mai întîi decența celor care, deși propuși de alții s-au retras prompt din această competiție, în frunte cu Cristian Gațu și Cristian Țopescu — oameni care știu bine părțile ascunse ale aisbergului fotbalistic. S-a mai recuzat, din motive familiale, și Ștefan Covaci. La polul opus, demersul ofensiv al lui Mircea Pascu, care în concediul luat vrînd-nevrînd pînă acum și-a pregătit pe îndelete o platformă electorală (una la vedere, printr-un proiect de statut și o organigramă a federației, desenate pe planșe care au fst lipite cu mult sîrg pe pereții sediinței de Dan Matei, fost secretar la federație), deci această dorință de conducere pînă la urmă s-a și împlinit: **Mircea Pascu** este președintele F.R.F.

Din candidaturile pentru vicepreședințiie s-au retras, invocînd varii motive, unele apărute chiar în sală, Andrei Rădulescu, Nicolae Rainea, Kevorc Ghemigean, Chiriac Manușaride. S-au clasat, pe primele trei locuri, **Mihai Ionescu, Ion Motroc** și **Angelo Niculescu** — toți, de-acum, vicepreședinți ai F.R.F., nesalarizați ca însuși președintele Pascu.

În secretariatul retribuit al federației a triumfat, în sfîrșit, tinerețea, odată cu alegerea lui **Mircea Sandu** (secretar general) și **Cristian Bivolaru** (secretar adjunct).

Această structură a conducerii federației poate fi comentată în mai multe feluri, dar unul nu se pare semnificativ: pornind de la aplauzele care au însoțit precizarea că această conducere are mandat doar pînă la 15 iulie — și nu pe doi ani sau patru ani cum se propunese inițial; suficient pentru cei în cauză să-și pregătească fie retragerea, fie realegerea.

Avînd în vedere gravele probleme de fond din fotbalul nostru, întrebarea care se pune este: cine răsuflă ușurat? cei aleși sau cei care au scăpat?

Către demisie?

Deloc surprinzătoare maniera în care F.R.F. — mai exact, dl. președinte Mircea Pascu — s-a făcut că se implică în soluționarea cazului Hagi. Ce și cum nimic nu s-ar fi întîmplat în țara asta, ce și cum n-ar fi luat act de intenția presantă a reinstaurării legalității și principialității în fotbal, ca și cum n-ar ști că postul pe care-l ocupă implică răspundere și fermitate, dl. Mircea Pascu a decis, cu liniștea unui filatelist, ca în mult discutatul caz Hagi să se adopte aceeași variantă de lucru ce fusese aplicată în timpul dictaturii: să se înțeleagă cele două cluburi! Această soluție a lipsei de răspundere a eșuat, cum bine se știe, în mai multe rînduri, cele două cluburi neputîndu-se înțelege la tocmeala pentru compensarea menținerii ilegale a lui Hagi în echipa Steaua. Ceea ce n-a aflat încă dl. Mircea Pascu este faptul că unde-s legi și regulamente fotbalistice, nu-i tocmeală — și că federația n-ar fi trebuit acum decît să aplice legea, nu să recurgă iarăși la varianta tocmelii.

În orice altă țară, civilizată și democrată, inclusiv în instituțiile sportive, o asemenea poziție a unui președinte de federație față de un caz de amploarea și importanța celui în cauză, ar fi legată neîndoielnic de gestul instantaneu al demisiei: neputința de a-ți asuma o răspundere pentru care ești învestit este sinonimă cu demisia.

Să mai așteptăm, reținînd deocamdată că dl. Mircea Pascu a eșuat la primul test serios pe care l-a ridicat președinția sa la F.R.F.

Levata de început

După un „relanche" de aproape șase ani, în perioada 16—18 febr. a.c., s-a desfășurat la Cluj primul concurs național de bridge — Cupa „16 Februarie". Amănunte în legătură cu desfășurarea competiției, aflăm de la dl. dr. Sorin Nasture, participant la concurs din partea Clubului de bridge „Locomotiva" — București.

Organizat de Clubul de bridge din Cluj, unul din cluburile renumite în lumea bridgeului nostru, concursul a avut loc în sălile Casei de cultură a studenților din localitate. Participarea a fost numeroasă: peste 400 de concurenți, împărțiți în 213 perechi și 101 echipe.

S-au decernat șase cupe, trei la perechi, trei la echipe.

Cîștigători au fost: la perechi: reprezentanții Clubului de bridge din Ploiești (perechea Rădulescu — Meissinger); la echipe: Clubul „Locomotiva" București (Luțaș — Vasiliu; Rometti — N. Diaconescu).

Legalizarea bridge-ului constituie o nouă Victorie, în plan sportiv, a Revoluției din 17—22 decembrie 1989.

Statutul său oficial a fost recîștigat și prin constituirea, la începutul lunii februarie, a Federației naționale de bridge, care urmează să se afilieze federației europene, cu atît mai mult cu cît la ora actuală în Europa există numai două țări neafiliate: Albania și România.

Agenda competițională a bridge-ului românesc prevede, pentru anul în curs, organizarea unor concursuri la nivel național (cu eventuală participare internațională) la Tușnad, Oradea, Constanța-Mamaia. În afară de aceste concursuri naționale, se vor organiza și concursuri zonale, funcție de disponibilitățile cluburilor.

Steaua, al doilea pas

După renunțarea la „Cupa României" ce i se atribuise pe nedrept în 1988 — gest pe care-l apreciam ca un debut promițător al clubului „Steaua" pe calea renunțării la maniera abuzivă de care fusese impregnată și de care dădea dovadă în relațiile cu lumea sportivă —, aceeași grupare sportivă a mai făcut un pas, dînd la o parte (doar) un colț al perdelei ce acoperă conturile sale în valută. Răspunzînd interpelărilor Ministerului Sporturilor (deci nu din propriie inițiativă), clubul „Steaua" a admis că deține asemenea conturi pe care, desigur, nu putea să le folosească și chiar, nici n-avea voie să știe de existența lor (!). Totuși, în fața evidenței, conducerea clubului s-a și grăbit să întindă un deget (sperînd că nu i se va lua toată mîna): banii (circa 600 000 dolari) pe care i-a încasat în urma finalei de la Barcelona a consimțit să-i împartă rapid la cinci cluburi — Farul Constanța, Sportul studențesc, F.C.M. Brașov, Politehnica Timișoara și Universitatea Craiova, „pentru contribuția deosebită pe care au avut-o la depistarea, creșterea și instruirea fotbaliștilor Hagi, Lăcătuș, Rotariu și Ungureanu, componenți actuali ai echipei „Steaua".

Aparent emoționant și seducător, acest gest de donație are și un revers: de ce au fost premiate și cluburi care n-au dat jucători Stelei pentru acea finală (sau pentru campania din C.C.E. 1985 86)? Și reciproc: de ce n-au fost dați acești bani cluburilor implicate în ascensiunea Stelei spre vîrful piramidei europene (prin Duckadam, Bölöni, Bărbulescu, Radu II ș.a. — jucători cu mari merite în acea campanie)? Spunem asta considerînd — sau poate, greșim — că banii de pe urma unui succes se cuvin celor care au contribuit la acel succes; or Hagi (și Sportul studențesc) n-au fost, de pildă, printre acestia. Dacă s-ar respecta un atare principiu, ar fi normal ca Steaua să dea cu mai multă convingere perdeaua la o parte și din dreptul altor conturi și, dacă vrea, să mai dea din acei bani celor care au contribuit la succesele de pe urma cărora au fost cîștigați.

Nu știu cum vor fi reacționat cluburile vizate prin acel comunicat. Probabil că [illegible] de a primi peste noapte de la generosul club „Steaua" aproape 120 000 dolari a fost prea mare ca să-l refuze. Nu cumva, însă, este inclusă în acest preț și tăcerea respectivelor cluburi, în legătură cu alte revendicări, mult mai substanțiale? Cum sînt cele legate, de pildă, de cazul Hagi?

Grupaj realizat de
OCTAVIAN ȘTIREANU ■

Toată lumea face sport

● Evident greșită, hotărîrea de suspendare a deciziei în meciul James Douglas — Mike Tyson a fost anulată rapid, lui Douglas decernîndu-i-se „Centura cu diamante" a campionului mondial al tuturor categoriilor (versiune unificată). A fost respectat, deci, un principiu, anume suveranitatea arbitrului. La cîteva zile, noul campion l-a aminat pe Tyson, care ceruse o revanșă imediată, pentru primăvara anului viitor, preferindu-l pe Holyfield în acest an, adică pe șalangerul oficial al tuturor organismelor: WBC, WBA și IFB. De asemenea, poziția lui Jose Sulaiman, președintele WBC, se clatină, el fiind inițiatorul bizarei măsuri de discutare a deciziei. ● Doctorul Jamie Astaphan, cel care a făcut din atletul canadian Ben Johnson „primul om bionic", administrîndu-i steroizi anabolizanți, a anunțat că îi va prezenta în curînd fostului pacient nota de plată! În ziarul „Toronto Sun", Astaphan a declarat: „Ben Johnson îmi datorează 30 000 dolari (canadieni) — 25 000 dolari S.U.A.) pentru tratamente medicale. La nevoie îl voi chema în justiție pentru a-și plăti datoriile". Printre tratamentele despre care vorbește dr. Astaphan s-a aflat și cel care l-a adus lui Ben Johnson descalificarea pentru dopaj la Jocurile Olimpice de la Seul... ● Atletismul din R.D. Germană a primit o grea lovitură, apreciază toți comentatorii, prin plecarea în R.F. Germania a antrenorului Horst-Dieter Hille, unul dintre cei mai mari specialiști în probele de sprint, care a pregătit-o, printre altele, pe Renate Stecher, dublă campioană olimpică. Hille a declarat: „Vechii staliniști au păstrat prea multă putere în sportul est-german. În ce-i privește pe sportivi, îi sfătuiesc să rămînă acasă, unde au un statut aparte". ● Uniunea europeană de fotbal nu ia în considerație în mod serios proiectul creării unui supercampionat european al cluburilor, idee anunțată de un ziar scoțian. La această supercompetiție, sprijinită și pe față, și din umbră, de miliardarul italian Silvio Berlusconi, ar urma să participe cele mai bune 16 echipe, selecția făcîndu-se după punctajul UEFA, dar numai pe ultimii trei ani. „În prezent, oficial ni s-a prezentat un singur proiect, cel al domnului Mendoza, președintele lui Real Madrid: sistemul cu 8 grupe de cîte 4 echipe, primele clasate urmînd să joace eliminatoriu din sferturile de finală", a arătat un purtător de cuvînt al UEFA, forul fotbalistic european rămînînd ferm favorabil actualului sistem, care și-a demonstrat atractivitatea și, în plus, face să trăiască și echipele mici ● Harold Ballard, „țarul" hocheiului pe gheață profesionist nord-american, patronul fără rival al echipei Toronto Maple Leaves, a fost declarat „incompetent din punct de vedere mintal", de un judecător canadian. După consultarea a doi medici și a doi psihiatri, răspunzînd unei cereri în acest sens înaintată de cei trei moștenitori ai octogenarului Ballard, judecătoarea Donna Haley a pronunțat sentința de mai sus

LUCIAN OPREA ■

Stingă, fără stînga?

La închiderea ediției sîntem anunțați că, la antrenamentul din preziua plecării spre campionatul mondial de handbal, valorosul nostru internațional Vasile Stingă a suferit un accident destul de serios la mîna stîngă. În măsura posibilităților, vom reveni cu amănunte în numărul viitor.

Fotbalul ca un leac

Returul campionatului a venit ca un anestezic la preocupările felurite ce marginalizaseră, oarecum, în ultima vreme, pasiunea nr. 1 a românului. Am revenit pe stadioane sub botezul soarelui de primăvară, în plin anotimp al tuturor regenerărilor. Și dacă fotbalul a fost dintotdeauna un barometru al stării sociale de spirit, se pare că acest sport va rămîne în continuare un teren de refugiu și relaxare din fața tumultului de fiecare zi.

Au reapărut notele acordate arbitrilor. Mai vechiul nostru client, Dan Ologeanu, a avut ghinionul să fie „asistat" de inflexibilul Laurențiu Dumitrescu: o primă notă de 4, pentru că Ologeanu a refuzat argeșenilor un penalty (la 0—0) în jocul cu Dinamo. Pînă la urmă, lidera a învins meritat cu 2—0, dar în min. 20 putea să fie condusă cu 1—0.

Steaua, într-o formulă remaniată, fără Hagi, Lăcătuș și Ungureanu, a învins la Moreni o echipă ce face eforturi morale să-și stringă rîndurile și să evite, prin forțe proprii, o previzibilă retrogradare.

Universitatea Craiova, cărela i s-ar putea da retroactiv un premiu al demnității pentru tot ce-a suferit și tot ce n-a făcut în anii trecuți, a adus bucuria victoriei celor peste 30 000 spectatori — record de public în acest debut de sezon —, chiar dacă golurile (2—0 cu Jiul) au fost marcate de cuplul Săndoi-Popescu, stîlpii de rezistență și valoare ai unei echipe ce este așteptată să preia, poate de la anul, timona campionatului.

Sportul studențesc învinge destul de greu echipa fostului lor antrenor, Ion V. Ionescu. Golul victoriei (la 1—1) l-a înscris Țîrlea, pentru prima oară după mult timp menținut tot jocul în teren, printr-o execuție tehnică (lovitură cu capul, din plonjon) care ne amintește de vremea debutului său în națională.

Bacăul a încercat la Brașov să-și spele rușinea eliminării din cupă, dar n-a reușit pentru că Barbu „a pus" mîngîi de două goluri (și două puncte), care-i mențin pe brașoveni pe loc de Cupa U.E.F.A. Partidă nulă la Cluj, din care Inter se alege cu locul 4 și un punct valoros la adevăr.

Derby-ul vestului, care are un loc distinct în istoria din ultimii ani a fotbalului nostru, s-a încheiat cu victoria timișorenilor. Gîndindu-se, cum se cuvine, și la lucruri din afara stadionului, orădenii l-au aplaudat sincer pe oaspeții lor de mai la vale. Și pentru ca această concordie să se întărească și mai mult, cele două echipe se vor reîntîlni miercuri în cupă și la jumătatea distanței, la Arad.

Pentru cititorii care vor dori să afle din revista noastră programul optimilor de finală ale Cupei României, amintim jocurile respective: Rapid—Farul, F.C.M. Brașov — Corvinul, Dinamo — Jiul, Strungul Arad — Universitatea Craiova, Electroputere Craiova — Inter Sibiu (Craiova cu două echipe în sferturi?), Dermata Cluj — Steaua, Petrolul — Metalurgistul Cugir și amînata partidă F.C. Bihor — Politehnica Timișoara.

Stimate domnule Pătraşcu,

Abia zilele acestea am putut citi rîndurile pe care i le-aţi dedicat amintirii fratelui nostru, L. Kalustian, în „Flacăra" din 3 februarie.

În cele scrise de dumneavoastră, am găsit stropul de sensibilitate care dezvăluie sentimentele pe care i le-aţi purtat. Vă mulţumim pentru afecţiunea cu care l-aţi înconjurat. Aţi intuit că cel mai mult îi plăcea acolo, la redacţie, între dumneavoastră membrii echipei.

Pentru fiecare articol făcea trei drumuri : la predarea manuscrisului, pentru corectură şi pentru citirea articolului, cînd revista era gata, cu tuşul proaspăt pe ea.

De cîte ori îl îndemnam să se cruţe, să reducă din drumuri, să nu se obosească, îmi răspundea : Nu vreau să mă cruţ. Asta nu mă oboseşte. Acolo îmi place cel mai mult.

Îi plăcea şi la cafenea, dar de acolo venea uneori plictisit sau prost dispus.

În ultimii ani, „Flacăra" i-a înlesnit reveninea la meseria pe care a iubit-o. În mijlocul dumneavoastră, probabil că toţi tineri, se simţea una cu dumneavoastră ; de acolo şi impresia că părea a fi cel mai tînăr.

Dureros, revoltător şi nemăsurat de nedrept e faptul că din 81 de ani de viaţă, jumătate din ei au fost, în fapt, furaţi, zdrobiţi, anulaţi, pricinile sînt cunoscute, dar lucrul acesta nu aduce mîngîiere şi nici nu corectează faptele.

Vă mulţumim pentru gîndurile şi sentimentele pe care le-aţi materializat în scris la moartea lui.

Vă dorim ca nobila dvs. profesie, care a fost şi a fratelui nostru, închinată dreptăţii şi adevărului, să o practicaţi în deplină libertate.

Surorile lui L. KALUSTIAN ■

„PROTAN" aproape în consens cu „FLACĂRA"

Fotografie de PAUL AGARICI ■

În urma apariţiei în revista de miercuri 7 februarie 1990 a articolului „Comerţ mortal", sub semnătura d-lui Paul Agarici, doresc să vin cu unele completări.

Fabrica de făinuri proteice Protan Glina colectează deşeurile de abator şi cadavrele animaliere din sectorul zootehnic, din care, în urma prelucrării superioare, rezultă făinurile proteice furajere, de carne, oase, singe, iar ca o rezultantă a tehnologiei, grăsimea tehnică pentru industria chimică.

Unitatea este cu foc continuu, cu înalt grad de periculozitate, deoarece se lucrează la extracţia grăsimii cu benzină de extracţie. Fabrica nu se opreşte decît o dată pe an pentru remont. În rest, lucrează, sau ar trebui să lucreze, nonstop. În această situaţie, ce nu am prelucrat astăzi, nu putem prelucra mîine sau în zilele următoare, deoarece fluxul tehnologic este liniar, constant ca debit, şi productivitatea este influenţată numai de presiunea aburului tehnologic produs în centrala termică proprie, abur ai cărui parametri de debit şi presiune sînt în strînsă corelare cu presiunea gazelor din conducta de alimentare a arzătoarelor de la cazanele de abur. Aşa cum ne uităm acasă la flacăra pilpîitoare a aragazului, la fel eram şi noi la fabrică, cu ochii aţintiţi pe cadranul manometrului, să prindem cîteva ore de lucru, cînd presiunea gazelor se apropia de un punct satisfăcător. În rest, foc de veghe, să nu îngheţe instalaţia.

Neputînd lucra la capacitate, am hotărît să oprim definitiv un cazan de abur, care a fost aflat în reparaţie capitală şi s-a trecut la remedierea unor defecţiuni din instalaţie, ca după aceea să putem lucra din plin.

Situaţia relatată în coloanele revistei corespunde realităţii, fiind o situaţie cu totul critică şi ieşită din comun, din cauză că materia primă care nu s-a putut prelucra, nu a mai încăput în curte şi s-a depozitat în afara incintei, pe o platformă betonată la 10 metri de gard.

Dar altă rezolvare nu a existat. Noi trebuia să trimitem zilnic la abatoare şi ISCIP-uri maşinile pentru ecarisare. O zi de întrerupere a ecarisării avea repercusiuni mai grave : abatoarele nu mai lucrau şi unităţile zootehnice puteau deveni focare infecţioase.

Fenomenul este bine sesizat de către reporter, prin aceea că de situaţie au profitat ţiganii cocălari, în faţa cărora, atît noi cei din fabrică cît şi poliţia locală sîntem neputincioşi.

Odată cu oprirea fabricii, de la începutul anului şi pînă în prezent s-a transportat la alte unităţi Protan cantitatea de peste 600 tone materii prime, în scopul prelucrării ei.

Fotografiile din revista Flacăra, intitulate „Imagini din iad", nu sînt deloc exagerate. Pentru a putea lucra în aceste condiţii deosebit de grele, avînd în vedere pericolul de îmbolnăvire prin contagiere, oamenii noştri au beneficiat în trecut de unele drepturi. Drepturi legitime pe care dictatorul le-a limitat an de an.

În momentul de faţă, ne confruntăm cu lipsuri serioase. Cum se ştie, în ultimii ani, importul de utilaje a fost totalmente desfiinţat. Iniţial utilajele au fost importate din R.F.G. şi „am tras de ele" timp de peste 22 ani. A trebuit să le asimilăm în ţară. Consumul de materiale inoxidabile fusese interzis. Utilajele lucrează în mediu intens coroziv, amoniacul, benzina de extracţie sînt deosebit de agresive. Conductele tehnologice, utilajele, care durau 10 ani, acum nu mai durează decît 2—3 ani şi trebuiesc înlocuite. Motoarele electrice cu protecţie antiexplozivă se obţin deosebit de greu.

Am făcut improvizaţii complet neindicate în acţionările electrice. Am riscat mult, riscăm şi în prezent. Ne dăm seama de pericol, dar trebuie să producem proteină pentru animale.

Am găsit totdeauna sprijin din partea întreprinderii noastre centrale. Toate intervenţiile făcute la centrală şi de către centrală la minister au avut ecou imediat. Ni s-a dat motorină cu prioritate, ni s-au suplimentat cotele de benzină de extracţie. Există unele probleme care sînt de mai mică importanţă, cu care însă ne confruntăm. Apelăm pe această cale la alte sectoare de activitate, cărora, poate, le prisosesc unele materiale şi piese de schimb care nouă ne sînt necesare. Sau chiar unele uzine constructoare ne pot oferi un minim de piese de schimb pentru utilaje.

Cea mai importantă acţiune în momentul de faţă, pentru ca situaţia actuală să nu se mai repete şi în iarna următoare este schimbarea racordului conductei de alimentare a fabricii cu gaze, de pe coloana de medie presiune, la magistrala de presiune înaltă care alimentează capitala.

O întrerupere cît de mică în alimentarea electrică produce pagube ireparabile, putînd provoca o catastrofă în secţia de lucru cu benzină de extracţie.

Şi în sfîrşit, pentru că totuşi „ţadul" există şi pe pămînt, ale cărui imagini le-aţi văzut în paginile revistei, consider necesar şi oportun ca să se revină la drepturile pe care cu timp în urmă muncitorii acestei fabrici le-au avut.

Condiţiile de muncă se cunosc şi indiferent de gradul de modernizare al utilajelor, fie chiar cu funcţionalitatea tuturor instalaţiilor de dezodorizare, pericolul de contagiune există. Foarte puţini oameni rezistă în a lucra timp îndelungat în Protan. Muncitorii noştri, unii din ei, oameni de toată isprava, alţii ... cum rezultă din articolul în cauză. Aceştia trebuie înlocuiţi, însă puţini sînt aceia pe care îi tentează munca în Protan. Pentru a avea şi stabilitatea cadrelor, solicităm o serie de avantaje materiale. Unora li se par exagerate. Aceştia să vină să lucreze o lună alături de noi !

Solicităm să se plătească sporul de toxicitate stabilit iniţial în proporţie de 40 la sută pentru tot personalul Protan, indiferent de funcţie, inclusiv şoferilor care transportă materiile prime, inclusiv angajaţilor din întreprinderea centrală, cărora, dacă le cumulăm zilele petrecute alături de noi, ne dăm seama că o bună parte din timp sînt supuşi la aceleaşi riscuri profesionale ca şi noi.

Solicităm să fim încadraţi de la grupa a doua de muncă la grupa întîi de muncă, cu anii recalculabili în vederea pensionării, scoaterea de pe lista locurilor cu caracter permanent, avînd în vedere pericolul de îmbolnăvire prin contagiere care nu depinde de gradul de modernizare al utilajelor.

Nu numai în articolul amintit, cît şi în alte situaţii, condiţiile noastre de muncă s-au comparat cu ţadul.

Vă asigurăm că în jurul datei de 1 martie 1990, fabrica va lucra la parametri, putînd asigura prelucrarea integrală a materiilor prime provenite din ecarisarea judeţelor arondate în acest sens.

Vă mulţumim pentru sprijinul acordat şi sperăm că ne veţi ajuta şi în continuare pentru rezolvarea celor arătate.

Director, ing. A. TECULESCU ■
Fabrica de făinuri proteice furaje „Protan", Glina

Poşta redacţiei

Comisia naţională pentru rezolvarea sesizărilor şi doleanţelor tuturor cetăţenilor victime ale dictaturii şi-a reluat activitatea pe calea Griviţei nr. 2 A, tel. 50 22 09 şi 50 24 42. ● Staţiunile de cercetare şi producţie pomicolă din Zalău şi Cluj pun la dispoziţie contra cost puieţi de măr, păr, cireş, vişin, piersic şi nuc, adaptaţi condiţiilor pedoclimatice locale, precum şi zmeur de grădină, coacăz roşu şi negru. ● Noua adresă a Primăriei Sectorului Agricol Ilfov : Bucureşti, str. Dumitru Lemnea nr. 18. ● Pentru o informare promptă şi corectă în folosul întregii populaţii, în cadrul Ministerului de Interne a luat fiinţă Biroul de presă — str. Domniţa Anastasia nr. 1, tel. 81 45 45/3575 ; 2458 — care solicită colaborarea mijloacelor de comunicare în masă şi a cetăţenilor. ● La Arhivele Statului se păstrează arhiva istorică a ţării. Conform prevederilor Decretului 472/1971, unele instituţii — Ministerul de Interne, Departamentul Securităţii Statului, Ministerul de Externe, Ministerul Apărării Naţionale, fostul C.C. al P.C.R. cu unităţile subordonate — au fost exceptate de a preda documentele. ● Se pot obţine informaţii în legătură cu livrarea autoturismelor la I.D.M.S. Bucureşti tel. 11 39 50/136 ; 176 sau Piteşti tel., 976/3 69 98. ● În Ploieşti s-a schimbat denumirea a 46 de străzi şi pieţe. ● Pentru piteşteni : livrarea buteliilor încărcate se poate face prin comandă la centrul din str. 1 Mai Bl. B3, tel. 2 65 66 — zilnic între 7,30—16,00 ● Întreprinderea „Autobuzul" nu are în 1990 capacitate de execuţie şi livrare către populaţie de microbuze, furgonete şi autocamionete ARO 320. ● Cei care doresc să subscrie în contul „Eminescu 100" — fonduri destinate continuării amenajărilor de la Complexul memorial din Ipoteşti — o pot face pe adresa „Gazeta de Botoşani", Bd. M. Eminescu nr. 91, Botoşani. ● Se acordă, începînd cu data 1 mai 1990, gradele didactice 2 şi 1 tuturor candidaţilor care au promovat probele de examen. ● La concursul de admitere în şcolile militare de ofiţeri şi subofiţeri de poliţie au acces neîngrădit cetăţeni ai României, fără deosebire de naţionalitate sau religie, care îndeplinesc cumulativ următoarele criterii : vîrsta pînă la 24 ani, absolvenţi de liceu cu diplomă de bacalaureat, aspect fizic plăcut, apţi medical pentru serviciul permanent în forţele armate, înălţimea minimă 1,70 m, sînt cunoscuţi cu o conduită morală ireproşabilă în şcoală şi societate. ● În Delta Dunării nu se vor mai amenaja orezării, salvîndu-se peste 10 000 ha de frumuseţi naturale. Pe relaţia Crişan — Mila 23 şi Crişan — Caraorman circulă acum nava „Mirceşti" de 300 locuri. ● Credincioşii care doresc să contribuie la ridicarea noii biserici cu hramul „Înălţarea Sfintei Cruci" din Capitală pot depune suma minimă de 500 lei, pe bază de buletin de vărsămînt, în contul 451 100 45 Filiala C.E.C. sector 3, cu menţiunea „Biserica Balta Albă-Macaralei". Se va face un pomelnic de ctitorie. ● Cei care pot pune la dispoziţie documente în vederea elaborării unei monografii a Monitorului Oficial sînt rugaţi să le transmită urgent pe adresa Biroul de publicitate, str. Blanduziei 1, sector 2, Bucureşti. Relaţii — 18 38 82.

REGHINA VĂRVICI ■

Recunoaştere publică

Subsemnatul Tudor Octavian sînt demascat în primul număr al revistei particulare şi libere O.K. (al cărei redactor şef e fostul nostru coleg Dan Mucenic; secretar de redacţie : Dan Bărlădeanu, de asemenea fost coleg) că sînt carierist şi că m-am autointitulat preşedinte de onoare al Societăţii Caricaturiştilor Români. Autorul îndreptăţitei luări de poziţie e fostul nostru coleg de redacţie Sorin Postolache. Acesta îmi cere să renunţ, în caz contrar voi fi dat în judecată. Întrucît demascarea e făcută în atenţia Uniunii Scriitorilor, şi pentru a nu afecta interesele breslei căreia îi aparţin, recunosc că sînt carierist, că am probleme mari cu caracterul şi că vreau să parvin. Am încercat de mai multe ori să parvin dar mărturisesc că e greu, fiindcă mai vor şi alţii.

De asemenea, sînt în măsură să dezvălui un adevăr trist: odioasa dictatură m-a împiedicat în mai multe rînduri să-mi public opiniile în legătură cu minunatul talent de caricaturist al lui Sorin Postolache. A fost o luptă pe viaţă şi pe moarte cu cenzura pe care, din nefericire, am pierdut-o. Acum, întrucît nimeni nu-mi mai poate influenţa părerile, declar absolut sincer că Sorin Postolache are un talent imens şi un haz nebun. Drept care sînt gata să-i eliberez o adeverinţă (certificat) de talent cu antetul revistei „Rebus", în fruntea căreia în sfîrşit m-am căţărat.

Cu această ocazie îi cedez locul de preşedinte de bunăvoinţă al unei societăţi care încă nu s-a înfiinţat rugîndu-i pe toţi colaboratorii noştri caricaturişti să ia act de situaţie şi să accepte cu dragoste şefia perfect autorizată a domnului Sorin Postolache. Deşi îmi e ruşine pentru toate faptele mele rele săvîrşite în dauna domniei sale, semnez, totuşi, şi la încheierea spăsitei mele recunoaşteri. O.K. !

TUDOR OCTAVIAN ■

Gorbaciov ieri, azi, mîine

Da, istoria este aceea care hotărăşte în ultima instanţă, dar nu trebuie să uităm că istoria este făcută de oameni, care o pot influenţa mult, în bine sau în rău. O fi comod să consideri că evoluţia comunismului din ţările răposatului „lagăr" atinsese un punct cînd oricine ar fi stăpînit la Kremlin, tot ar fi apucat-o pe calea reformelor, însă înnoirile reale, perestroika şi tot ce-a declanşat ea, poartă sigiliul lui Mihail Gorbaciov.

Actualul lider sovietic ne-a făcut să cîştigăm un număr de ani în aceeaşi măsură în care predecesorii săi ne-au făcut să-i pierdem. Întrucît e sigur că tot ceea ce s-a petrecut în ultima jumătate de an în lumea comunistă ar fi putut să se întîmple mai demult dacă Gorbaciov venea mai devreme la cîrmă şi ar fi putut să întîrzie cîtva timp dacă în locul lui Gorbaciov ar fi ajuns în fruntea U.R.S.S. un, să zicem, Ligaciov sau altul de aceeaşi confesiune. Deci, faptul că deschiderea spre democraţie în ceea ce se numea altădată lumea comunistă s-a produs acum şi nu mai tîrziu (cîndva tot s-ar fi produs) este un merit incontestabil şi foarte mare al lui Gorbaciov.

Firește, la activul lui Gorbaciov trebuie trecută în primul rînd perestroika lui de-acasă, în care includem şi glasnostiul. Ca şi cei care au fost stăpîni la Kremlin înaintea lui, Gorbaciov ştia foarte bine că în tot timpul scurs de la revoluţia bolşevică din 1917 cetăţenii U.R.S.S. n-au avut parte decît de promisiuni demagogice, de fraze sforăitoare, de muncă de rob, de lipsuri şi mizerie, de teroare şi de moarte ; ştia că din punct de vedere economic, în toate ţările lagărului, dar mai ales în U.R.S.S., comunismul a însemnat mai mult decît un faliment desăvîrşit, a însemnat o curată catastrofă ; ştia că U.R.S.S. se bizuie pe forţa militară şi că toate cheltuielile în acest sector sînt o povară uriaşă pe umerii cetăţenilor sovietici ; ştia că o eficienţă economică nu se poate realiza fără o cointeresare reală a producătorilor ; ştia că finanţarea unor mişcări de acoliţi din străinătate, a unor organizaţii sau guverne falite nu aduce Uniunii Sovietice nici un folos real ; ştia că în ţările est-europene socialismul fusese impus de trupele sovietice şi era urît de popoare ; şi alte multe încă ştia. Dar, spre deosebire de înaintaşii lui, Gorbaciov a tras şi concluziile care se impuneau şi a trecut curajos de la o politică ce se bizuia pe minciună, mistificare, teroare şi forţă la una sprijinită pe raţiune, bun simţ, pe reabilitarea valorilor morale. Procedînd astfel, Gorbaciov a riscat enorm, el şi-a riscat confortul, situaţia politică şi chiar viaţa. În asta şi constă eroismul său.

Din multe alte trăsături ale personalităţii lui Gorbaciov care ar putea fi relevate, mă mai opresc doar la ceea ce aş numi „evoluţionismul" său. Aceasta înseamnă că Gorbaciov nu se exclude nici pe sine de la creştere şi perfectabilitate, se repliază uşor din mers, poate părăsi o teză ori o poziţie mai veche pentru unele idei noi, în consonanţă cu noua situaţie, şi face acest lucru în mod firesc, totdeauna în sensul unei şi mai mari deschideri. Aşa, de pildă, în primele luni ale lui 1989 încă nu era clar pînă unde va merge Gorbaciov cu concesiile în ceea ce priveşte democratizarea în ţările Europei răsăritene, şi mai mult ca sigur că nici el însuşi nu ştia. Va trimite el tancurile, ca Hruşciov în 1956, pentru a-i readuce la ascultare pe unguri, pe polonezi şi pe alţii care vor urma ? Aceasta era problema-cheie a momentului. Gorbaciov şi-a luat din nou inima în dinţi, şi-a asumat riscul şi a hotărît : Nu ! „Efectul dominoului" din Europa de răsărit a putut să se producă numai după ce a fost clar că tancurile sovietice nu vor sosi, iar acolo unde erau, nu vor intra în acţiune. Tot legat de „evoluţionismul" lui Gorbaciov, amintesc şi de poziţia lui în problema partidului unic, a rolului conducător al partidului comunist : după ce vreme îndelungată s-a opus ideii pluripartidismului, pe care a calificat-o drept un „nonsens", a sfîrşit prin a-o accepta. Există de aceea toate temeiurile să se presupună că şi în alte probleme, cum ar fi, de exemplu, problema naţională, a autodeterminării republicilor unionale, amintitul „evoluţionism" va intra în acţiune.

După toate acestea, să-i imputăm acum lui Gorbaciov că se cramponează încă de rîndurile comuniste, că este, în decedatul „lagăr socialist", pe care U.R.S.S. l-a creat, l-a dirijat şi l-a stăpînit cu mînă de fier timp de peste patru decenii, ultimul mohican al marxism-leninismului ? Fără îndoială că nici U.R.S.S. nu se va putea sustrage procesului de democratizare. Peste un timp nu prea îndelungat — ne aflăm într-o perioadă cînd se sare peste etape, cînd istoria avansează într-un galop ameţitor — comunismul va ceda şi în U.R.S.S. locul unei societăţi a eficienţei şi belşugului, de tip occidental. Problema este dacă această trecere va putea să aibă loc sub Gorbaciov, sau va trebui să vină altul s-o facă. Cred că Gorbaciov, cu marea lui mobilitate şi disponibilitate, cu inteligenţa, spiritul de orientare şi adaptabilitatea lui, este capabil să conducă el însuşi procesul debolşevizării în U.R.S.S., dar nu e deloc sigur că o va şi face. Mai curînd nu. În orice caz, pentru a fi sigur că marşul voinicesc al ţărilor est-europene, şi în perspectivă şi al U.R.S.S., către democraţia de tip occidental va trece fără noi vărsări de sînge, fără noi jertfe şi suferinţe pe sub bolţile arcului de triumf, este necesar ca Gorbaciov să se mai afle la Kremlin încă 5—6 ani. Dar, cu ceea ce a făcut pînă acum, el îşi are asigurat un loc privilegiat în istorie, şi nu este de aşteptat că va acţiona de acum înainte ca să-şi demoleze propria-i statuie.

ION D. GOIA ■

În perioada 28 februarie — 3 martie a.c. va avea loc prestigiosul Festival internaţional de la Sanremo. La secţiunea „Sanremo-Libertà — Poesi del Este" vor participa şi mesagerii cîntecului românesc: Angela Similea, Dida Drăgan, Gabriel Cotabiţă, precum şi formaţia „Roata".

Noua bibliotecă din Alexandria

De-a lungul frumosului port al oraşului, pe locul fostelor aşezăminte regale şi a legendarei bibliote, se va construi o replică modernă după proiectul echipei norvegiene SNOHETTA ARKITEKTUR LANSKAP. Proiectul imaginează noua bibliotecă sub forma unui circ în pantă, parţial sub pămînt, cu o prelungire chiar în mare. Un culoar exterior va lega biblioteca de un planetariu. „Cercul, explică Christopher Kapeller, unul din autorii proiectului, simbolizează unitate şi perenitate. El este un dublu al soarelui, impulsul creator, unul dintre cele mai importante simboluri ale Egiptului antic".

Medalie pentru drepturile omului

A fost editată de curînd o nouă medalie cu ocazia celei de-a 40-a aniversări a Declaraţiei universale a drepturilor omului (1948—1988). Autorul ei, sculptorul francez Albert Feraud, a imaginat două siluete egale reprezentînd un bărbat şi o femeie care par să se depăşească pe o navă spaţială sau pe un cover zburător în direcţia viitorului. Pe reversul medaliei, o minunată flacără în relief deasupra inscripţiei „Toţi oamenii se nasc liberi şi egali în demnitate şi în drepturi." (art. 1 al Declaraţiei)

Genghis-han în legalitate

Ca urmare a politicii noi promovate de guvernul mongol, politică cunoscută sub numele de SHINECHIEL, în R.P. Mongolă pentru prima oară din 1920 se poate vorbi liber despre impetriul lui Genghis-han. Viaţa acestui mare războinic va fi în curînd subiectul unui documentar guvernamental precum şi al unui balet clasic. Tot Genghis-han se va numi şi un hotel ultramodern care îşi va deschide porţile în 1991. Budismul cunoaşte şi el o nouă înflorire. UNESCO a anunţat că va sprijini restaurarea a patru mănăstiri budiste din Mongolia. Vechea scriere mongolică revine în mod firesc în şcolile mongole.

De la domnie veşnică, la „veşnica pomenire"

După cum au fost sau nu în graţiile Fortunei, ţările europene se împart în două grupe : cele care au trăit, în secolul nostru, un coşmar şi cele care au trăit două coşmaruri. În prima categorie intră ţările vest-europene care s-au aflat un număr de ani sub domnie nazistă. La sfîrşitul războiului, în mai 1945, coşmarul s-a terminat şi aceste ţări s-au trezit din nou la viaţă adevărată. Pentru ţările est-europene însă, care au suportat şi ele asuprirea nazistă, trezirea n-a mai avut loc, întrucît coşmarului fascist i-a urmat altul, cel bolşevic, mult mai crunt şi mai nerușinat. Istoricii, politologii şi alţi specialişti vor face, desigur, comparaţiile între cele două dictaturi şi vor trage concluziile ce se impun. Noi ne vom referi doar la diferenţa dintre ce susţineau cele două ideologii totalitare şi verdictul istoriei în ceea ce priveşte durata domniei fasciste şi comuniste în lume.

Cum prezentau naziştii chestiunea ? Nu, nu erau deloc modeşti. Ei considerau că „noua ordine" pe care o instituiseră în Europa va dura... 1 000 de ani. Istoria a hotărît însă altfel : nazismul s-a prăbuşit după numai 12 ani.

Dar dacă naziştii, cu toată infatuarea de care dădeau dovadă, fixau totuşi pentru existenţa sistemului lor un termen, fie el şi de un mileniu, după care admiteau că lucrurile s-ar putea să se schimbe, că o să mai fie şi altceva, comuniştii n-au putut concepe niciodată că domnia lor va lua vreodată sfîrşit, că după ei vor veni alţii cu alte sisteme şi alte idei. Faimoasa „ştiinţă marxistă despre societate", „materialismul istoric", înşira „cele cinci orînduiri" ca mărgelele pe aţă, primele patru avînd „caracter istoric", adică început şi sfîrşit, numai ultima, orînduirea comunistă, nu mai avea un „după", ea era veşnică. În mod corespunzător, nici liderii comunişti nu admiteau vreun „după", adică nu concepeau ca atîta timp cît sînt ei în viaţă altcineva ar fi fost îndreptăţit, ar fi fost vrednic şi ar fi putut să le ia locul. Ei erau geniali, unici, de neînlocuit, eterni. La Kremlin — şi nu numai acolo — doar moartea n-con razis aceste pravile (ironia soartei a făcut ca tocmai Hruşciov, despre care rudele că.eau asigurări corespondenţilor străini că „îşi va succe'a mereu lui Însuşi", să constituie unica excepţie de la regulă). În ceea ce-l priveşte pe monstrul din scorniceşti, acesta „împinzea globu-n planuri pe un veac" — de, monarh nu era ? — şi-l dădea înainte cu programele pînă în 1995, pînă în anul 2000 pînă în 2010 şi aşa mai departe, ipotecîndu-ne viitorul cu aerul individului care nu crede că moartea va îndrăzni să se apropie vreodată de el.

Dar, după nici trei sferturi de veac în patria-i mumă şi după 45 de ani în ţările ocupate, comunismul poate fi considerat terminat. Mai sînt şi vor mai fi, desigur, ici-colo rezistenţe, zvîrcoliri, manevre de tot felul, dar începutul sfîrşitului s-a făcut şi procesul nu mai poate fi oprit. „Mileniul" fascist a durat cîţiva ani, iar „veşnicia" comunistă a durat cîteva decenii. Aşadar, de la domnie veşnică la „veşnica pomenire". Firește, numai în sens de prohod, căci altminteri est-europenii, trezindu-se din cel de-al doilea coşmar, cel comunist, vor dori să uite cît mai repede de el, iar cînd vor fi totuşi nevoiţi să-l pomenească, o vor face scuipînd în sîn.

ION D. GOIA ■

Spălarea creierelor

Dintre toate năpastele pe care ni le-a adus pe cap dictatura, una depășește în cruzime și efect orice imaginație !

Dintre toate relele, cumplite, în care demența — în care paranoia comunistă — ne-a aruncat, prin intermediul celui mai blestemat dintre pământeni, unul depășește în perversiune, nemaiîncăpînd nici chiar în zona tragicului !

Dintre toate metodele abjecte pe care le-a folosit ceaușescu împreună cu clica sa — violența, mîrșăvia, suspiciunea, ura față de aproapele tău mergînd pînă la copii, sau părinți ; stoparea cu.turii, a gîndului, a valorilor autenti.ce, etc., etc. — una le depășește pe toate astea, însumîndu-le totodată : este metoda cuprinsă în titlul acestor rînduri, cea care a intenționat să ne transforme în NEOAMENI, și de a cărei funes.ă, sinistră aderiere nu a scăpat cu totul NICI UNUL DINTRE NOI !

HORIA PĂTRAȘCU ■

Primim la redacție un excelent ziar, „Metalurgistul" nr. 3 din 31 ianuarie, publicație independentă a salariaților Întreprinderii „1 Mai" Ploiești. Sînt publicate statutul Sindicatului liber independent „1 Mai", o interesantă intervenție sub titlul „Inițiere în democrația sindicală", lucruri de mare interes pentru cei care fac primii pași pe calea democratizării autentice.

În pagina a patra a ziarului, articolul „Incredibil", semnat de economistul Marin Durlea ne-a cutremurat. Este vorba de o față mai puțin cunoscută a genocidului practicat cu cinism de „cea mai umană dintre orînduirile sociale".

Fiind o publicație cu o răspîndire mai mare decît „Metalurgistul" din Ploiești, ne permitem, alături de confrații noștri, să facem cunoscută cît mai multora această abominabilă întîmplare care a distrus viața unui om și a familiei sale. Premeditarea actului criminal este evidentă. Iată pe scurt, ce se poate citi în ziarul amintit :

Constantin Ciupu, 30 de ani, a fost lăcătuș cu marca 6 249, la secția Construcții Metalice. A fost selecționat spre a fi trimis să lucreze la „Casa Republicii" în perioada 1.01—1.04.1989. Au trecut mai multe luni fără ca el să revină în rîndul colegilor. Prin scrisoarea nr. 1 359/19.09.1989, Centrul Militar județean Prahova a solicitat să comunice salariul pe ultimii cinci ani lucrați în întreprindere, pentru a-i introduce dosarul de pensionare, începînd cu 01.04.1989. În aceeași lună, un om în vîrstă din Poenarii Burchi, bunicul lui Constantin Ciupu, și-a adus nepotul de mînă la întreprindere.

STRICT SECRET

Acest om cuminte și harnic uitase pînă și cum îl cheamă. Răspundea cu greutate, nesigur, că se numește Costică. Atît !

După ce a terminat încărările la unul din tronsoanele subterane ale monstruozității care trebuia să încununeze epoca, Constantin Ciupu a fost supus la un tratament pentru „spălarea creierelor" ca să uite și ce lucrase și mai ales unde lucrase. Constantin Ciupu a fost pensionat de invaliditate gradul 2, cu 800 lei lunar, decizia nr. 107213/02.09.1989, fără să se specifice cauza bolii, iar dosarul pe care scrie „strict secret" se află la fostul minister de interne.

Nu ne alăturăm doar apelului „Metalurgistului" către oamenii de bine de la comisariatele militare din țară pentru a depista toate cazurile similare ; nu ajunge asta. Trebuie făcută o anchetă penală în acest caz. El va dezvălui și altele, probabil.

Ordinul de a se proceda astfel a fost dat de sus. Dar cine l-a pus în aplicare ? Ce medici au aplicat tratamentul și sub supravegherea cui ? Cine hotărăște lotul de oameni care trebuia supus unui astfel de tratament ? Cei care au înfăptuit toate astea trebuie să dea socoteală în fața legii. Genocidul nu se înfăptuiește doar cu pușca, ci și cu metode care, iată, încep să iasă la iveală. Credem că este de datoria actualului Minister de Interne să elucideze total, cu toate implicațiile ce decurg din el acest caz, cu siguranță unul dintr-o serie cuprinzătoare.

OPREA GEORGESCU ■

Sus fruntea, Sandule!

În tipografie, îi căutam toți. Pentru că era OMUL — Da, omul hărăzit să primească orice rugăminte. Ieri, l-am căutat la spital. Pentru a-i dărui vitamina dragostei noastre și un mulțumesc. Ne obișnuisem cu vorba lui caldă ca un balsam pentru orice neliniște. Și ne-au întîmpinat ieri, de lîngă noptiera albă plină de medicamente, doi ochi triști. Maistrul Alexandru Chivoiu ! Optimismul lui dintotdeauna se află astăzi cu genunchii la pămînt. N-am bănuit niciodată că omul blînd și bun ca o pîine proaspătă, cu o fereastră mereu deschisă în stînga pieptului, ascunde și un luptător. Care s-a ridicat, încă de acum doi ani, împotriva dictaturii, sfidînd rînjetul amenințător al terorii. Alexandru Chivoiu, fiul de țăran, fostul ucenic de la linotip, ajuns prin sudoare maistru, n-a mai putut suporta agonia țării, pumnul în gură, viața ferecată sub lacătele mizeriei. Și a strigat: Libertate ! Alături de ziariștii Petre Mihai Băcanu, Anton Uncu, Mihai Creangă, Ștefan Niculescu Maier a ridicat arma puternică a cuvîntului tipărit împotriva tiranilor. Din curajul lor, s-a născut ziarul ilegal „România", chemare la sfărîmarea cătușelor ceaușiste. Simțind mereu în ceafă suflarea securității, Alexandru Chivoiu a adunat, din coșurile de materiale pentru retopit, literă cu literă, a ascuns hîrtia și cerneala tipografică la sîn, lîngă inimă. Așezîndu-le în rîndurile-simbol pentru redeșteptarea noastră. Dacă i-a fost frică ? Da ! Dar a alungat-o încrederea și mulțumirea că nu mai stă cu brațele încrucișate. După primul număr, au ajuns cu toții în beciurile sinistre din strada Itahova.

„Nu m-au bătut,-dar anchetele diabolice mi-au măcinat rezistența psihică. Sub uraganul întrebărilor simțeam nervii pîrîind, gata să se rupă. Mă aflam singur în celulă, sufocat de un munte de gînduri negre, cețoase. Năvăleau pe ușă, pe gemulețul cu gratii și-mi invadau orice colțișor al minții. Cum se descurcă băietelul cu cheia de gît ? Cine îl mai ajută la lecții ? Unde aleargă soția după vești despre mine ? Mă îngrozea ideea că fiului meu i se vor trînti în nas toate ușile în viață. Simțeam că mă zbat să ies dintr-un pustiu în care mă adînceam tot mai mult. În 3 luni nu cred că am dormit mai mult de 30 de ore. Slăbisem peste 15 kilograme. În ultima perioadă, înăbușit de singurătate, ca să sparg hora gîndurilor negre, ceream să mai fiu anchetat. Cînd mi s-a comunicat că probabil voi fi condamnat la 20 de ani de închisoare, nervii s-au prăbușit. Firul s-a rupt. Pînă la urmă, temîndu-se probabil de solidaritatea tipografilor și de protestul străinătății, nu m-au mai tîrît în boxă. Mi-au fixat domiciliu obligatoriu la Brăila. Acolo, Ion Méca, Gheorghe Manea și ceilalți de la Întreprinderea de Reparații Excavatoare m-au primit însă cu brațele deschise, ca pe un frate. Dar unde să-mi aduc familia, și ea indezirabilă în București ? Mai aveam putere s-o pornesc iar de la zero? Coșmarurile continuau să mă hăituiască clipă de clipă. Arătam ca o stafie".

Au urmat aproape 200 de zile pe paturi de spital. Peste Alexandru Chivoiu s-a așternut mlaștina cleioasă a apatiei. Tot ce se petrecea în jur aluneca indiferent pe lîngă sufletul lui. Mărșăluia ca un robot prin imperiul uscat al tristeții. Ieri, doctorii ne-au spus că va fi bine. De altfel, vocea nu-i mai e șoptită. Chiar el a început să simtă înmugurind speranța. Îndreaptă umerii, erou care ai avut curajul printre primii să deschizi ușa spre mai binele nostru ! Amintește-ți de ovațiile colegilor cînd te-ai întors în tipografie. Fruntea sus, Sandule ! Te așteaptă primăvara Libertății de-afară.

FLORIN CONDURĂȚEANU ■

Așa sînt ei

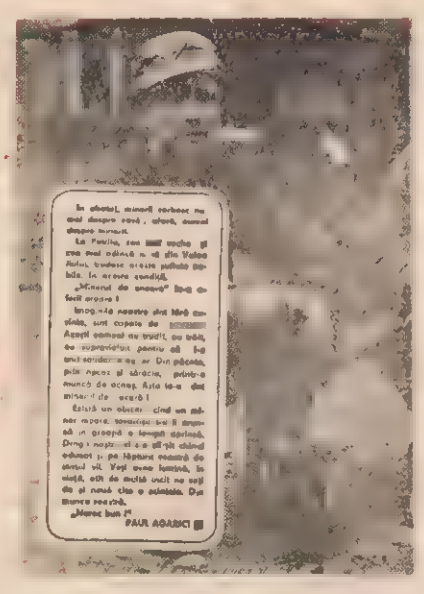

Comentariile din pag. 7 au avut, de fapt, un preambul în nr. 2 al revistei noastre.

UNIFORMELE POLIȚIEI

1 — Plutonier
2 — Locotenent
3 — Plutonier circulație
4 — Maior
5 — Căpitan

FLACĂRA

EDITURA „PRESA LIBERĂ"

Stan Pelteacu
Ion Ciucescu

REDACȚIA :

■ REDACTOR ȘEF : George Arion. **Redactor șef adjunct**, coordonator al publicației „Rebus" : Tudor Octavian. **Redactor șef adjunct** : Octavian Știreanu. **Secretar general de redacție** : Constantin Dumitru.

■ ECONOMIE, ȘTIINȚĂ (2128) : **Răzvan Bărbulescu**, Liviu Timbus, Florin Condurățeanu, Eugen Negrea, Pașcu Balaci, Mircea Borda, SOCIAL : (2600, 2542) : **Oprea Georgescu**, Mihai Stănescu, Roxana Paicu-Manolescu, Liana Tatos, Maria Radu Bogdan, Dorin Gherghinescu, Paul Agarici, CULTURĂ (1700) : **Ion Zubașcu**, Dorin Sălăjan, Elena Ghera. ACTUALITATEA POLITICĂ, internă și internațională (2560) : **Ion D. Goia**, Sorina Man, Margareta Mureșan, Victor Rădulescu.

■ PUBLICIȘTI COMENTATORI : Cici Iordache-Adam, Dumitru Constantinescu, Horia Pătrașcu.

■ „REBUS" (2036) : **Alexandru Păsărin**, Adrian Mitu, Alexandru Paler, Elena Grecescu.

■ SECRETARIAT TEHNIC DE REDACȚIE (2123, 2559) : **Adrian Petrescu, Mircea Popp** Angela Ștefănescu, Smaranda Petrea, Sevghin Omer, Pompiliu Dumitrescu, Constanța Balaban, Reghina Vârvici.

Adresa redacției și administrației : București, Piața Presei Libere nr. 1 cod 71311.

Telefoane : 17 60 10, 17 60 20 (cu interioarele trecute în paranteze de mai sus) ; secretariat redactor șef : **2002** ; redactor șef adjunct, coordonator „Rebus" : **1457** ; redactor șef adjunct : **2124** ; secretar general de redacție : **2143** ; public relation : **2600.**

Cititorii din străinătate se pot abona prin ROMPRESFILATELIA, Sectorul export-import presă P.O. Box, 12-201, telex 10876, prsflr București, Calea Griviței nr. 64–66.

TIPARUL : Combinatul poligrafic BUCUREȘTI

32 pagini

PREȚUL :

■ 3 lei, pentru abonați — în semn de apreciere a fidelității lor față de revista „Flacăra".

■ 4 lei, în rețeaua de difuzare a presei

În legătură cu abonamentele la publicația noastră, menționăm că tirajul este încă limitat.

Echipa de serviciu : Elena Ghera (foto), Maria Bogdan Radu, Florin Condurățeanu, Dorin Gherghinescu, Adrian Petrescu (secretariat tehnic), Octavian Știreanu (responsabil).

Copertile revistei noastre au succes!

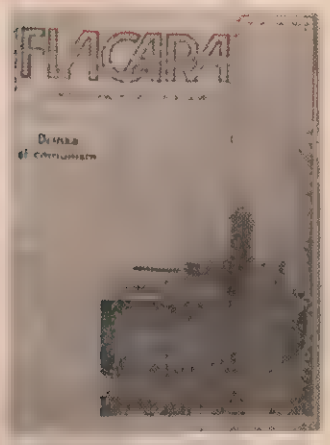

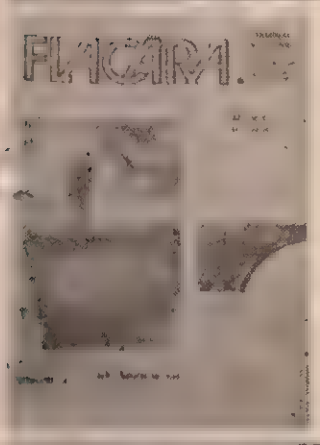

FLACĂRA

SĂPTĂMÎNAL DE OPINIE, POLITIC, SOCIAL ȘI CULTURAL
● fondat 1911

● Anul I (serie nouă) ● Nr. 10 ● miercuri 7 martie ● 1990 ●

Fotografie de PAUL AGARICI

Testamentul lui ceaușescu

pagina 3

TIMPUL MĂRTURISIRII

Revoluția în provincie

paginile 9—16

ION RAȚIU:

„Democrație înseamnă să-i respecți pe toți"

pagina 4

Copacii și pădurea

Descentralizare, în absența geometriei descentralizatoare. Autonomie fără arterele prin care să pulseze sîngele. Pluralism politic în sărăcie, stimulat doar de iluzia pluralismului economic. Jocurile par făcute. Întîrzîaților li s-a închis ușa. Împingem la un golem fără picioare și așteptăm alegerile. Partidul țărănesc fără țărani, partidul social-democrat fără muncitori... Private de sectoarele economice specifice, ele își flutură dramatic dezideratele. Primul ministru anunță înființarea unor comisii interministeriale de fundamentare teoretică a economiei de piață. Cine le populează nu știm. Privim spre Olimp și întrezărim siluetele supraviețuitorilor și ale urmașilor lor din high-life-ul dej-ist, precum și ale unor activiști onești din perioada de reforme a dictaturii. Unii sînt triști, alții frumoși, alții docți. Calm și răbdare. E tîrziu acum, să-i lăsăm să lucreze. O tragică neînțelegere spre a submina armonia țării. Revoluția a sfărîmat toate dogmele care au ferecat-o într-un regim de ocupație și toate modelele închipuite abstract, mai puțin pe cele care închid în ele bunele intenții. Primăvăratecele elanuri pragheze, dubcekiene. Între timp am traversat un sfert de veac. Cei mai onești, de ce ne-am îndoi ?, oameni politici sînt prizonierii unor modele concepute în perioada prerevoluționară sau departe de țară. Revoluția română, nu prinire altele, ci în primul rînd a proclamat nevoia schimbării generațiilor, respectiv a gîndirii. Au murit uneciți, dar înainte de a ieși în stradă nu mai erau decît ei înșiși. Visătorul. Istoria. Martirii. Domnul prim ministru a indicat două din căile de urmat, prima — turismul. Vox populi. Și, desigur, aplauze. Și ne întristăm. Cutezătoarele inițiative din economiile Poloniei, Uniunii Sovietice etc. s-au sufocat în mlaștinile-cadru, fiindcă au fost dispersate în timp și în spațiu. La noi, decretul care proclamă libertatea micii proprietăți industriale s-a autoanulat prin necorelare. Decrete-legi și nici o LEGE unificatoare cu startul la ora H, pe cuprinsul întregii economii, născătoare fără opreliști de inițiativă, rigoare și competiție liberă. Avem nevoie de cîteva principii simple, eficiente și generale, nerestrictive. Supradimensionarea turismului internațional într-o țară subdezvoltată este însoțită, produce consecințe nocive : corupție, speculă, unități cu profil special, shop-uri, bursa neagră și altele. O țară în țară. Nu de direcții și nici de comisii pe sensul lor avem nevoie în primul rînd ci de LEGE. O așteptăm, trăim, muncim cum putem, privim la televizor și învățăm că spectaculosul parlamentar ascunde dictonul cu copacii și pădurea.

NICOLAE CRISTACHE

FUNERALIILE STATUII LUI LENIN

În prezența permanentă a unei mulțimi de oameni, începînd de simbătă dimineață s-a lucrat la demolarea statuii lui Lenin din fața Combinatului Poligrafic București. Și iată că luni, 5 martie 1990, ora 10,20, Vladimir Ilici a început să se clatine. În acel moment, cei prezenți au izbucnit în urale și aplauze, într-un entuziasm de zile mari, care s-a menținut pe tot parcursul acestor funeralii sui-generis. De lîngă piedestalul rămas gol, o femeie a început să cînte din frunză melodia „Sfîntă cruce părăsită". O armată întreagă de reporteri, înarmați cu camere de luat vederi și cu alte ustensile ale breslei, își făceau cu sîrg datoria.

După dislocare, Lenin a început să atîrne în aer, ținut doar de macara. Pentru a nu intra în balans, partea de jos a statuii fusese legată cu funii ținute bine de patru oameni. Macaraua s-a rotit spre dreapta, statuia a fost lungită pe sol, legată din nou și urcată pe trauler. Culcat, Lenin semăna cu un sarcofag egiptean.

Pe acest sarcofag și pe tot traulerul s-au urcat oameni, cîți au încăput, ca pe tancheiele din timpul revoluției, și, făcînd cu mîna ridicată cunoscutul „V", au scandat : „Victorie !". Mulțimea a scandat împreună cu ei. Transcriem în continuare cîteva din cuvintele de bun rămas ce i-au fost adresate lui Lenin aflat pe năsălie : „Proșceai, Vladimir Ilici !" („Adio, V.I."), strigat în ruseşte de un basarabean, care a explicat că așa îl înțelege mai bine), „Greu s-a lăsat dus !", „Un pas înainte, doi înapoi !", „Moarte comunismului !", „Să vină familia să-i dea ultima sărutare !", „Părinte, aduceți coliva !". „Unde e Dan Iosif să-l bocească ?".

În sfîrșit, cortegiul pornește. După un imens „Huo !", mulțimea scandează : „Nu pleca, Valea Jiului te vrea !" și „Nu pleca, Valea Jiului e-a ta !". Alte voci : „Plîngeți, tovarăși !", „Porniți înainte, tovarăși !", „Veșnica pomenire !" ; basarabeanul, tot în ruseşte : „Gospodi pomilui !" („Doamne miluește !). Cineva aruncă un pumn de mărunțiș peste statuie. „Nu lei, ruble n-aveți ?", se aude o voce. Traulerul înconjoară statuia și pornește, ca un adevărat cortegiu funerar, prin piață, în direcția spitalului C.F.R. Se aud glasuri : „Spre Belu, spre Belu" sau „La crematoriu !". Femeia care cîntase din frunză, transformată — parodic — în bocitoare, țipa, spre harul celor din jur : „Cum de ne părăsiși, maică ?". Un bărbat, urcat pe soclu, strigă : „S-au terminat 70 de ani de minciună. Azi înmormîntăm comunismul !". Sub semnul acestei sentințe, oamenii se împrăștie, purtînd pe chipuri sentimentul de ușurare caracteristic trezirii dintr-un vis urît.

ION D. GOIA

Alegerea președintelui

Presa a publicat, după cum se știe, un proiect de „Decret-Lege, pentru alegerea parlamentului, a președintelui României și a consiliilor locale". Alegerea președintelui ? Dar cine și cînd a stabilit că România urmează să aibă un președinte, cu alte cuvinte, cine și cînd a stabilit care va fi forma de guvernămînt a țării noastre ? Domnul Iliescu ? FSN-ul ? Domnii Petre Popescu și George Marinescu de la Televiziunea Română Liberă? A pune problema că și cum sistemul cu președinte e de la sine înțeles nu are nici o valoare, sau are tot atîta valoare cît avea pretenția regimului bolșevic, ceaușist sau preceaușist, cum că orice locuitor al țării este chiar de la naștere marxist-leninist și republican. O problemă de enormă importanță cum este forma de guvernămînt trebuie hotărîtă de românii înșiși, prin referendum, după largă și corectă informare, după matură chibzuință, văzînd ce poate asigura țării stabilitate, democrație, dezvoltare liberă, boom economic, integrarea în lumea civilizată. Cum experiențele de pînă acum au fost mai mult decît falimentare, au fost catastrofale, urmează că trebuie să căutăm altceva, să recurgem la alte soluții, reînnodînd firele cu experiența noastră democratică de dinainte de comunism și privind bine în jur pentru a observa cum au făcut cei care au în prezent o viață liberă și prosperă. În nici un caz forma de guvernămînt nu poate fi stabilită printr-o lege electorală destinată să reglementeze alegeri pentru o constituantă.

De altfel, concepția generală care a stat la baza elaborării proiectului amintit este, după părerea noastră, greșită. Singura filieră normală este, în situația politică în care se află România în momentul de față, următoarea : 1. Alegeri pentru constituantă ; 2. Elaborarea și votarea de către aceasta a constituției, după ce referendumurile necesare vor fi fost ținute ; 3. Elaborarea și votarea legii electorale. Din motive care ne scapă, s-a început cu sfîrșitul. Fiindcă trebuiau ținute alegerile pentru constituantă ? Dar aceasta se putea face pe baza unui decret ad-hoc, cuprinzînd doar strictul necesar.

Revenind la „alegerea președintelui", ne gîndim că, poate, autorii proiectului de Decret-Lege au avut în vedere un președinte provizoriu, interimar, care să aibă misiunea de a gira treburile curente de șef al statului pînă cînd problema formei de guvernămînt va fi definitiv hotărîtă. O atare soluție temporară poate fi acceptată, numai că în acest caz provizoratul trebuie menționat în mod expres.

ION D. GOIA

Parlamentul la români

Românii au o tradiție parlamentară bogată. În formă modernă, parlamentul la noi ființează de la jumătatea secolului trecut, el ajungînd, într-un timp foarte scurt, să funcționeze la nivel european. Voința mulțimii („Vox populi, vox Dei") nu i-a diminuat capacitatea de lucru și de decizie. Dimpotrivă, presiunea străzii a fost benefică. Astfel, una din cele mai importante hotăriri din istoria noastră luate de parlamentul român, Unirea din ianuarie 1859, a avut strada drept coautor.

Un liberal sinucigaș?

Țăranul nu e amintirea nimănui. E și el un biet om. Unul care este imposibil să nu fi băgat de seamă că gîndul tuturor se îndreaptă acum, din ce în ce mai mult, spre el. Dacă nu pentru altceva, atunci pentru că vine primăvara și cineva trebuie să muncească pămîntul.

Dar dacă țăranii n-au ajuns a fi doar acele personaje simpatice care însuflețesc amintirile din copilăria ale unui orășean sau altuia, nu este greu să ni-i imaginăm că marțea trecută, seara, vor fi rămas, muți și îngîndurați în fața televizoarelor.

La „Tribuna partidelor politice" se prezenta Partidul Național Liberal. Și ne bucurăm să putem spune că se prezenta bine, că o precizare a cuvintelor amintind de pragmatismul dintotdeauna al liberalilor, care a dat în trecut și sperăm că va da și în viitor încrederea în seriozitatea și de solicitudine a punctelor de vedere.

Mai întîi ne-a vorbit, despre chestiuni organizatorice, unul dintre vicepreședinții liderii ai partidului, de la care am aflat că P.N.L. are aderenți și simpatizanți al căror număr a devenit impresionant. Am ascultat cu interes, mai departe, un tînăr care ne-a dovedit că despre așa-zisa privatizare se poate vorbi astfel încît în fața acestui cuvînt să nu mai aibă nimeni temerea pe care o aveau, se zice, tracii : că totul ar fi cum ar fi, dar ce-o să se întîmple cînd o să cadă cerul peste ei ?

Din nefericire, cînd al treilea liberal, tot un tînăr, și-a dat drumul la gură, am avut senzația dezagreabilă că asistăm la mișcările dezordonate ale unui cal pe gheață. Am înțeles că personajul — omul, nu calul — se numește Gelu Netea. Dar dacă volutele largi pe care le desenau mîinile sale lungi ar fi tînut să exprime doar spectaculoasa prolixitate, fie el împins pînă la oarecari simptome de hipo verbal, am fi spus că la urma urmei așa e stilul fiecare vorbește cum poate. Și, înțelegînd circumstanțele, trecînd peste demnitatea din care nu degeaba liberalii de altădată și-au făcut un renume, ne-am străduit să găsim chiar o anume utilitate accentelor patetice cu care vorbitorul se adresa țăranilor și-i ruga să se uite în ochii săi, să fie convinși că P.N.L. își propune să vrea exact ceea ce vor țăranii înșiși.

Însă atunci a căzut piatra. A căzut pe micul ecran, aruncată cu seninătate de dl. Gelu Netea de undeva dinăuntrul televizorului. Să nu fi auzit bine ? Oare atît era așa-zisul „lot în folosință" în vremea lui Ceaușescu ? Atît ? Adică 30 de ari ?

Mărturisesc că n-am dat importanță faptului. Ei ! — cine nu greșește ?

Dar dl. Gelu Netea a recunoscut piatra și, instalat în fotoliul din studioul televiziunii, a proiectat-o înapoi, ca din prăștie, făcînd țăranilor, nu doar ecranele televizoarelor, ci și — deloc simbolic — vreun geam de la sediul P.N.L. Păcat ! Ce vor fi zis țăranii care l-au auzit ?

Țăranii știu prea bine cîți erau acei „ari încolțiți din toate părțile", cum îmi spunea odată unul dintre ei. Și nu-i greu de bănuit ce vor fi răspuns, fiecare prin casa lui, acelui domn care le spune — ce anume ? Că pe timpul lui Ceaușescu au avut de două ori mai mult pămînt decît au avut de fapt ? Eventual că au trăit de două ori mai bine decît li s-a părut ? Aici, mi-am spus — particularizînd observația la dl. Gelu Netea — s-a întîmplat că liberalul a sărit calul.

N-am înțeles : dl Gelu Netea este membru al P.N.L. și, în această calitate cît se poate de onorabilă, în sine, — dar care și obligă, fără îndoială —, domnul să a vrut să se exprime ca adversar al P.N.L. ?

Ce serviciu își va fi făcut P.N.L. prin micul „discurs despre agricultură" al domnului Gelu Netea ? Își va fi făcut, de bună seamă, un enorm deserviciu ! Or, faptul acesta nu este ceva care să intereseze numai partidul în chestiune, ci ne interesează și pe noi. Pentru că statutul de independență pe care ni l-am asumat nu înseamnă nicidecum dezinteres. Doar vrem cu toții să existe partide puternice și știm prea bine de ce este nevoie de ele. Deci nu avem de ce să rămînem indiferenți cînd vedem — bunăoară în cazul domnului Gelu Netea — că există cetățeni care, avîntîndu-se în cîmpul politicii, încep să sesizeze mai greu că ridicolul poate să pască iarbă verde chiar de sub tălpile lor.

Țăranul nu e, într-adevăr, amintirea nimănui. E și el un biet om. Unul care a fost mințit, cu siguranță, ca nimeni altul. Dar dacă minciuna, sperăm, nu-i va mai cînta nimeni la urechi, de ce să-i mai fulgerăm colțul ca eroii și inadvertențe în stare să-i mențină acel sentiment de nesiguranță și îndoială în care a trăit pînă acum ? Cu toții avem o datorie către el : să înțelegem că niciodată nu i-a plăcut să trăiască din pariuri.

DUMITRU CONSTANTINESCU

Așa arăta mulțimea chemată să-și exprime adeziunea, în ziua de 21 decembrie 1989

Testamentul lui ceaușescu

21 decembrie 1989, orele 12,30 : „Doresc, de asemenea, să adresez mulțumiri inițiatorilor și organizatorilor acestei mari manifestări populare din București, considerînd aceasta ca o expresie a hotărîrii întregului nostru popor de a acționa cu toată puterea, în strînsă unitate, în jurul partidului, pentru apărarea independenței, integrității și suveranității României... În ceea ce privește evenimentele de la Timișoara, am vorbit despre ele aseară. Apare tot mai clar că este o acțiune conjugată a cercurilor care vor să distrugă integritatea și suveranitatea României, să oprească construcția socialismului, să pună din nou sub stăpînire străină poporul nostru. De aceea, trebuie să apărăm cu toate forțele integritatea și independența României ! (...). Și acum trebuie să acționăm în deplină unitate, cu fermitate împotriva tuturor celor care încearcă să slăbească forța, unitatea națiunii noastre, care acționează în slujba diferitelor servicii de spionaj și cercuri imperialiste pentru a împărți din nou România, pentru a înrobi poporul nostru !(...). Unii ar dori din nou să se reintroducă șomajul, să se reducă nivelul de trai al poporului și — cu scopul deschis formulat — să dezmembreze România, să pună în pericol însuși viitorul poporului și națiunii noastre independente. **Dragi tovarăși,** Cel mai bun răspuns pe care trebuie să-l dăm este unitatea tuturor oamenilor muncii (...). Organizați în toate întreprinderile, peste tot, grupe de ordine, grupe de apărare a socialismului, a tot ce am realizat, a independenței țării. Cu toți să acționăm în slujba poporului, a independenței, a socialismului !". **(Urale și aplauze prelungite ; se scandează „Ceaușescu și poporul", „Vom munci și vom lupta, țara o vom apăra", „Ceaușescu — R.S.R. !").**

Acestea au fost ultimele cuvinte rostite public de ceaușescu și ele reprezintă, istoria consacră cu obiectivitate acest lucru, **testamentul său politic.** Le-am citat din Cuvîntarea rostită în 21 decembrie, așa cum a fost ea prezentată în cotidianele din 22, deci exact în acele ziare pe care revoluționarii le ardeau în fosta Piață a Palatului. Fiind vorba de un testament, oricît de mult l-ar fi urît pe dictator cei mai mulți concetățeni ai noștri, trebuie să ne întrebăm cu luciditate, inclusiv scrutînd propria conștiință, recunoscînd, ca să putem scăpa de ei, cînd e cazul, bolovanii de gîndire prefabricată :

Cine sînt moștenitorii ?

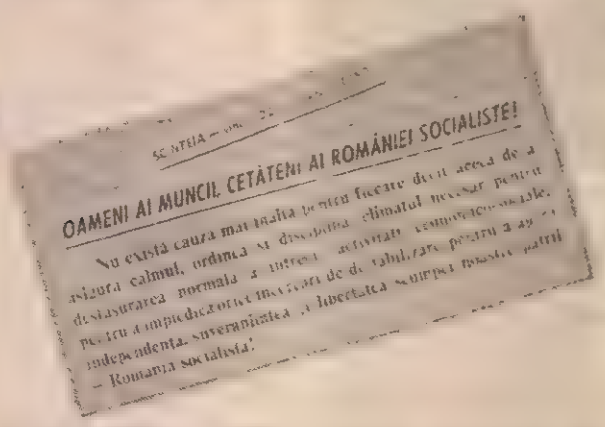

OAMENI AI MUNCII, CETĂȚENI AI ROMÂNIEI SOCIALISTE!

Nu există cauză mai înaltă pentru fiecare decît aceea de a asigura calmul, ordinea și disciplina, climatul necesar pentru desfășurarea normală a întregii activități economico-sociale, pentru împiedicarea oricăror acțiuni de dezbinare, pentru a ne apăra independența, suveranitatea și libertatea supreme ale patriei — Romînia socialistă!

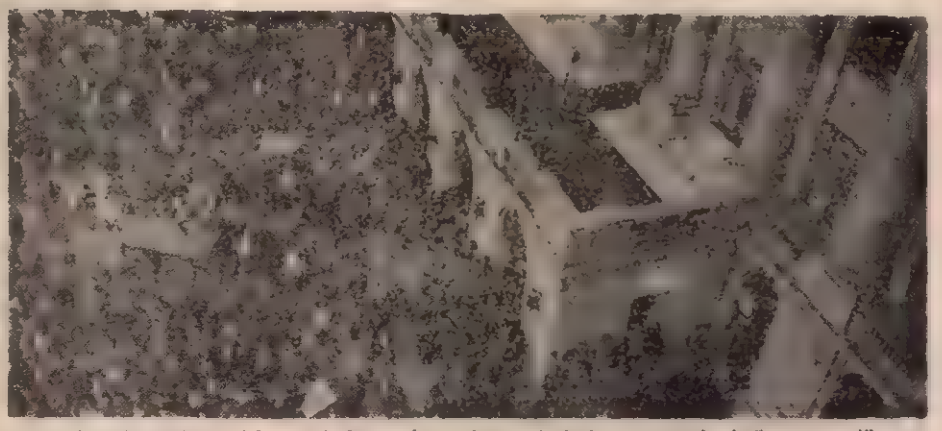

Așa arăta mulțimea care venise nechemată să-și exprime voința de-a nu-și mai exprima nici o adeziune, de a lupta, inclusiv cu prețul vieții, pentru libertate

„Sînt Dan Iosif și te-mpușc !"

Se pare că „moda FSN", a purtării pistoalelor, bîntuie cu furie. Pistoale mitralieră pentru funcții mai mari, revolvere pentru funcții mai mici. Nu știm dacă oamenii FSN chiar trebuie să se apere cu pistoalele, ne aducem numai aminte că și activiștii PCR aveau pistoale în anii '50. Și ne mai aducem aminte și cum le-au folosit. Oricum, în cazul în care anumite persoane posedă arme, ele trebuie să știe să le folosească și mai trebuie să aibă și permise de portarmă.

Nu știm dacă domnul Dan Iosif, atît de binecunoscut din primele clipe ale revoluției, posedă un astfel de permis. Am aflat însă, cu surprindere, că, pînă una alta, posedă un pistol. Pe care nu ezită să-l folosească (deocamdată, numai pentru „impresie artistică"). Și tot deocamdată, în situații în care nu este de fel atacat.

La recepția hotelului „Moldova" din Iași, tînărul om politic emanat de Revoluție în loc să scoată, ca orice om emanat de civilizație, buletinul de identitate, a scos discret pistolul ceea ce desigur că a impresionat-o (dar nu plăcut) pe recepționera Angelica Spiridon care ne-a relatat, în prezența mai multor martori, întîmplarea. În timpul discuției noastre a apărut și domnul Cornel Virgolici, cazat în hotel, care ne-a povestit, în prezența acelorași martori, dîndu-ne adresa și telefonul dumisale (nu le menționăm aici din motive lesne de înțeles !), un episod și mai palpitant al „pistoliadei" reprezentanților FSN. Stătea, în aceeași seară, la masă, cu soția, doi cumnați și alte persoane, își sărbătorea chiar ziua și discutau despre partidele politice (un subiect care, ce să-i faci, acaparează chiar și petrecerile). În braseria hotelului, a apărut și dl. Dan Iosif care, auzind ce se discută la masă, a scos pur și simplu pistolul pe care l-a proptit în pieptul soției lui C.V. interzicînd, destul de convingător, această discuție. E adevărat, ni s-a spus, proaspătul pistolar avea circumstanțe atenuante : era beat. Împreună cu dl. Dan Iosif, au sosit și dnii Silvian Ionescu și Florin Chiriac (bucureșteni și ei, cu datele de identitate înregistrate la hotel) ; mai era și „un militar" de la FSN Iași, dl Laurențiu Pătrașcu, care, văzînd pozna, după expresia unui martor „a rolt-o".

Poate că dl. Dan Iosif este bine intenționat. A văzut însă prea de multe ori filmele lui Sergiu Nicolaescu și nu realizează că, prin comportarea dumisale, compromite ideile pe care le slujește. Căci lumea prin Iași (faptul a fost relatat și în presa locală) cam așa vorbește : „fesencul și pistolul".

C. DUMITRU ■

Un mare colocviu popular de estetică a avut loc în Piața „Presei libere" începînd cu simbăta **demontării** statuii lui Lenin. Problema pusă în discuție a fost calitatea de obiect de artă a acesteia.

Sîntem datori să observăm că opiniile exprimate nu au avut decît incidental în vedere funcția artistică. Pe de o parte pentru că mulțimea întîmplată la eveniment nu avea exercițiul unor astfel de întruniri, pe de altă parte fiindcă operațiunile tehnice au îngăduit comentarii de toate naturile. Regula, în cazul realizării oricărui ansamblu monumental, e ca părțile să poată fi lesne recuperate. Or, statuia lui Lenin a fost concepută în ideea că nimeni, niciodată să nu o poată mișca de pe soclu. Simboluri ale misticii comuniste, monumentele dedicate lui Lenin, la noi și pe aiurea, ignorează regulile stabilite întru protecția și conservarea creației. Din care pricină toate trebuie **demolate.** Clădite cu gîndul veșniciei, ele încorporează priceperi și chiar viclenii tehnologice care umilesc bunul simț și, în consecință, eliberează în om simțăminte belicoase. E dificil de dat un nume procesului care l-a coborît pe Lenin din înalt la capătul unor zile lungi de efort fizic și, evident, sufletesc. Cît privește răspunsul la întrebarea născînd încă de la începutul operațiunii, acesta e simplu de formulat : nici una din sculpturile care-l înfățișează pe Lenin, nu importă ce materiale s-au folosit și căror amplasamente sînt destinate, nu e obiect de artă. Fiindcă nici una nu răspunde criteriului originalității. Critica

Lenin nu e cu noi

zecilor de mii de portrete ori monumente închinate amintirii lui Lenin nu a pus niciodată în centrul preocupărilor chestiunea originalității interpretării, a ceea ce se cheamă factor subiectiv. Oricît de îndrăzneț era talentul artistului care aborda un astfel de subiect, el se bloca din pricina a numeroase canoane de care trebuia să țină seamă, primul și cel mai inhibant dintre toate fiind acela care stabilea că sculptorul nu avea de-a face cu un **subiect,** cu un stimul, adică, al regăsirii sinelui prin lucrul liber al imaginației. Artiștii beneficiau de toate înlesnirile posibile, cînd erau **solicitați** să conceapă o statuie a lui Lenin, dar nu și de înlesnirea de a imagina ceva foarte diferit de tot ce se înfăptuise pînă la ei. Li se livra un conținut și li se cerea o formă, conform **principiului-diversiune** că obiectul de artă are un conținut (stabilit prin directivă ideologică), creatorului revenindu-i agreabila sarcină de a născoci niște tipare unde acesta să poată fi turnat. E semnificativ faptul că terminologia esteticii marxist-leniniste a evocat o sumedenie de activități care păreau să dovedească funcția de făurar (de artizan, de distribuitor de idee) a artistului, directoratul ideii avîndu-l, bineînțeles, politicienii. Diversiunea a fost foarte puternică și, din nefericire, operează încă. O mulțime — de artiști — produce obiecte de serie care, deși nu-l înfățișează pe Lenin, e ca și cum l-ar înfățișa.

Acțiunea demolării monumentului lui Lenin interesează

(Continuare în pag. 24)

TUDOR OCTAVIAN ■

Nu vă fie frică, ceaușescu pică!

„Democrație înseamnă să-i respecți pe toți"

Interviu cu dl. Ion Rațiu
președintele Uniunii Mondiale
a Românilor Liberi

— Domnule Ion Rațiu, trebuie să vă mărturisesc că pentru mine ați fost mai întîi, o voce, un glas. V-am auzit de mai multe ori la BBC sau „Europa liberă"". Nu de mult, prin intermediul Televiziunii Române, ați fost o imagine alb-negru, pentru că n-am televizor color. Împrejurarea de-a vă lua acest interviu mă face, ca să zic așa, martorul celei de-a treia întrupări a dumneavoastră. Și bănuiesc că știți de glumă.

— O, sper...

— Acum, trecînd la subiect : de cînd ați venit în țară, ați remarcat desigur că mulți compatrioți pun întrebarea sau trebuie să răspundă întrebării „Cine sînteți dumneavoastră, domnule ?".

— Răspunsul meu e foarte simplu și foarte direct : eu sînt un român patriot. Nu mă sfiesc să folosesc acest cuvînt. Am fost toată viața un român patriot. Antecedentele și trecutul familiei din care mă trag...

— Știm. O veche familie românească din Transilvania. O familie din care s-au ridicat oameni de frunte în lupta politică de apărare a drepturilor românilor.

— Exact. Dar pe lîngă obligațiile ce-mi reveneau prin tradițiile familiei mele, s-a adăugat un moment care a marcat decisiv destinul meu : a fost vara tragică a anului 1940. Cînd Franța s-a prăbușit, cînd Anglia a rămas singură, pentru un timp, să continue lupta, cînd nouă ne-au fost răpite Bucovina de Nord și Basarabia, apoi o parte din Transilvania. Atunci s-a trezit în mine această nevoie spirituală profundă de a lupta pentru țara mea, pentru poporul meu.

— Vă aflați, pe atunci, la Londra ?

— Da. Mă găseam acolo din februarie 1940. Mai tîrziu, cînd România s-a aliniat Germaniei naziste, am cerut azil politic. De ce nu m-am întors în țară, după război, e lesne de înțeles.

— E adevărat că la începutul anilor '50, cînd șantierul Canalului Dunăre — Marea Neagră era scena unui veritabil genocid, dumneavoastră ați dezvăluit, pentru prima dată în Occident, existența „Canalului Morții" ?

— Da. La un moment dat, refugiindu-mă în Grecia, am adunat mărturiile unor greci născuți în România, care fuseseră funcționari la Administrația Canalului, am putut face publice chiar numele zbirilor de acolo, de la acel „canal al groazei". Sau al unora dintre ei.

— Dar despre stăruința dumneavoastră pe lîngă autoritățile americane de a cere României să-i pună în libertate pe toți deținuții politici ce ne puteți spune ?

— Am depus asemenea stăruințe, într-adevăr. Și este un fapt că, pentru a se marca — în 1964 —, 20 de ani de la „eliberarea României", deținuții politici au fost eliberați.

— Probabil că au mai făcut asemenea demersuri și alți români, dintre aceia care puteau să le facă.

— Sînt convins.

— Important este că au existat oameni care, într-o vreme cînd României părea a i se fi închis toate orizonturile, au dat patriotismului lor semnificația unui drum pe care s-a putut merge înainte. Între alți români aflați în exil, pe de o parte, dar care n-au mișcat un deget pentru țara lor, și acei români, pe de altă parte, care dau de înțeles astăzi că numai ei au fost patrioți, prin simplul fapt că au rămas aici și s-au supus chinului de-a minca pîine neagră și salam prost !

— Patriotismul înseamnă devotament. E o dedicare, un efort de a înțelege, de a ajuta pe cît omenește este posibil. Rămîi legat de poporul tău și simți o legătură invizibilă cu țara ta, indiferent de circumstanțele în care te găsești. Însă din punct de vedere practic, patriotismul se afirmă prin capacitatea și prin dorința de a lucra în mod efectiv pentru interesele neamului din care te tragi. Probabil că ați auzit de acest lucru: la un moment dat mi s-a oferit să intru în Partidul Conservator și să candidez pentru un loc în Parlamentul britanic.

— Nu știam.

— În 1951. Recunosc că tentația a fost foarte mare. Dar atunci ar fi trebuit să devin englez și să socotesc că țara căreia aparțin este Anglia. Am rezistat acelei tentații tocmai pentru că lealitatea mea și devotamentul meu erau, cum au și rămas, pentru cauza românească.

— Pentru că ați înțeles, prin patriotism, mult mai mult decît „dorul de țară" la care s-au rezumat alții.

— Oamenii, fie din țară, fie din exil, nu sînt toți la fel.

— Cum ați ajuns să înființați Uniunea Mondială a Românilor Liberi ?

— În exilul românesc, noi sîntem risipiți pe toată fața pămîntului. Peste tot avem organizații mai mici sau mai mari, ligi, asociații culturale. Toate sînt bune și toate trebuie încurajate. Dar s-a ivit nevoia de a avea o credibilitate în Occident, de a putea să vorbim în numele poporului român. Din moment ce noi nu puteam să facem nici un sondaj în România și nu puteam să avem nici un mandat din partea românilor care se aflau captivi în propria lor țară, am căutat să obținem mandat din partea românilor din lumea liberă, care puteau să-și exprime liber voința. Congresul de constituire a avut loc la Geneva și am reușit să avem delegați din majoritatea centrelor locuite de români. Fără vorbă de a crea o armă de luptă politică, se înțelege, și Ceaușescu și-a dat seama cît de importantă este această inițiativă.

— A încercat să vă obstrucționeze ?

— Și-a pus ambasadorul în mișcare și a cerut guvernului Elveției, în mod formal, interzicerea congresului, pe motiv că altfel s-ar încălca neutralitatea acelei țări. Numai că eu stătusem de vorbă, mai înainte, cu ministrul elvețian de interne, care mă asigurase că ne putem ține congresul dacă respectăm două condiții : să nu facem nici o manifestație în stradă și să nu intre nimeni la congres fără ca, în prealabil, să nu se fi înscris ca participant și să nu fi primit un bilet că înscrierea a fost acceptată. Așa că oamenilor lui Ceaușescu nu le-a rămas decît să tot stringă la dosare fotografii.

— Nu înțeleg.

— Am ținut congresul în marea aulă a Universității din Geneva. În fața Universității erau, tot timpul, mașini de la ambasadă. Aveau grijă oamenii lui Ceaușescu să ne fotografieze pe toți cei ce intram și ieșeam de acolo.

— Cred că aveți un munte de fotografii în țară.

— O, cred și eu.

— Deci cum definim UMRL? Ca o organizație care a făcut și face politică ?

— Întocmai. Deviza noastră este : „Pentru Libertate și Democrație în România !" Și socotim că aceste obiective, prin excelență ale luptei politice, vor fi atinse prin ținerea de alegeri cu adevărat libere în România.

— Știu că vi s-a pus întrebarea dacă U.M.R.L. îi reprezintă pe toți românii din exil. Dar faptul că nu i-ar reprezenta pe toți nu pare mai important decît faptul că organizația aceasta există și că ea este, probabil, printre cele mai influente.

— Este cea mai influentă și e recunoscută ca atare.

— În orice caz, împrejurarea că nu i-ar reprezenta pe toți nu are mai mare importanță decît că U.M.R.L., bunăoară, — alături de alte organizații din exil—, a întins o mînă de ajutor refugiaților români din Ungaria. Prin urmare, cred că întrebarea de mai sus este și ea un reflex al spiritului comunist de turmă, fiind limpede că, într-o lume cu exercițiul libertății, nimeni și nimic nu reprezintă pe toți și totul.

— Eu am făcut nenumărate călătorii în jurul lumii, am fost în toate centrele unde erau stabiliți români. Am vorbit cu mulți oameni care s-au arătat doritori să ajute. Însă noi, ca membri ai Uniunii, am avut nevoie de oameni care să fie gata de sacrificiu personal, care să-și asume datoria de a acționa, chiar de a ieși în stradă cînd a fost nevoie. Și a fost nevoie, de-atîtea ori. Deci nu era destul să te înscrii...

— N-ați procedat ca P.C.R., care ținea să aibă cît mai mulți membri.

— Pentru a atrage atenția lumii asupra tragediei Românie, de nenumărate ori a fost nevoie să organizăm manifestații în fața ambasadelor lui Ceaușescu. Comunicam filialelor noastre din toată lumea și, dintr-o dată, toate făceau același lucru. Asta a dat răsunetul pe care-l știți.

— În cîte țări aveți filiale ?

— În 24 de țări.

— Se puteau înscrie, înțeleg, și români din România. Dar prea puțini dintre noi au avut curajul s-o facă, presupun.

— Altfel se pune problema acum. Deocamdată avem 14 centre în România. Chiar astăzi ne-a sosit o confirmare. Iată, că în orașul Rovinari s-avem 3 000 de membri.

— Sînteți unul dintre oamenii care pot face o comparație a raporturilor cu țara lor pe care le-au avut românii din exil, pe de o parte, și maghiarii sau polonezii pe de altă parte. În ce-i privește pe maghiari, bunăoară, se pare că raporturile acestea au fost mai strînse. Faptul se explică, probabil, și prin atitudinea mult mai binevoitoare a autorităților de stat din Ungaria. Dar Ceaușescu a căutat să dezbine cît a putut prin securiștii lui, prin „brațul lung al revoluției" care ajungea, într-adevăr, oricît de departe ar fi fost ținta.

— Așa da. Dar ce să spunem despre reacția pe care o văd alcea, despre campania împotriva celor care au trăit în exil ? Noi am trăit în exil nu pentru că am vrut să trăim în exil. Eu, dacă veneam în țară, intram în pușcărie imediat. Și ce rezolvam ?

— Poate că erați de mult o amintire.

— Da. Deci, cel care a suferit în țară nu poate să-mi spună mie că eu n-am suferit, și asta numai pentru că eu mă aflam în exil. Chiar dacă soarta mi-a dat o șansă ca să-mi creez o viață prosperă, pentru mine și pentru familia mea. Din moment ce eu m-am afirmat ca român tot timpul, am făcut-o unde am putut s-o fac. Dacă aș fi putut s-o fac în România, n-aș fi stat pe gînduri. Și dovada peremptorie, absolut categorică, este că în momentul cînd guvernul provizoriu a lansat un apel către românii care vor să se întoarcă în țară, eu imediat am făcut o declarație presei engleze că mă voi întoarce acasă și că voi lupta pentru democrație în România. Este ceea ce și fac.

— Deci ați venit în țară ca să înțelegem bine, nu în vizită, ci ca să rămîneți aici.

— Sigur că da. Adaug că noi, dacă vrem să creăm o țară democrată, va trebui să înțelegem că lupta este și va fi necesară. Democrația este un sistem de guvernămînt imperfect, care se perfecționează numai prin luptă și prin vigilență. În țări ca Anglia sau Statele Unite se întîmplă așa fel. De aceea Nixon a avut problemele pe care le-a avut.

— Democrația se poate defini, așadar, și ca o continuă aducere la realitate.

— Fiindcă nu se poate permite nimănui să se ridice deasupra legii. Democrația înseamnă respect reciproc, iar respect reciproc nu poate să existe dacă unul are mai multă putere în fața legii decît ceilalți.

— Tot așa cum nu există un cetățean mai cetățean decît altul, poate se va înțelege și că nu există români mai români decît alții. Sau că nici un român cu mintea întreagă nu-și propune ca, prin așa-zisa privatizare, să-și vîndă țara.

— În această privință s-a ajuns pînă la imaginarea unor scenarii aberante : vine cineva, cumpără întreprinderea, apoi o închide. Da cine ar avea interesul s-o cumpere ca s-o închidă ? Mai bine ar fi să ne dezmeticim și să spunem limpede că atragerea capitalului străin este necesară, întrucît noi nu avem formațiunea de capital indigen. Este imposibil ca noi să generăm capitalul de care are nevoie țara. Lucrul acesta l-a înțeles pînă și Ceaușescu. Văd că majoritatea partidelor politice își propun ca pentru redresarea țării să apeleze și la capitalul străin. De ce ? Pentru că nici interesul capitalului nu este să creeze șomaj, ci să creeze locuri de muncă. Prin șomaj, capitalul pierde. Capitalul cîștigă numai atunceа cînd muncitorul cîștigă și are o stare bună din toate punctele de vedere.

— Crearea unor astfel de probleme false, de neînțeles pînă la un punct și vinovată de la un punct încolo, a determinat să se afirme în Vest că aici, la noi, începe cea mai murdară campanie electorală din răsărit.

— Da, s-a afirmat deja în presa occidentală că acest lucru este foarte posibil. Noi avem datoria să evităm acest lucru. Să demonstrăm lumii civilizate că și noi putem să fim civilizați. Că românii nu înțeleg prin luptă politică atacul personal sau devastarea sediilor partidelor. Trebuie să fim pozitivi : să arătăm ce vrem să facem din această țară.

— Se știe că ați prezentat domnului Iliescu oferta de-a finanța un post de televiziune și un ziar pe care vroiați să le puneți la dispoziția tuturor competitorilor electorali.

— Eu vreau ca toate aceste mijloace de comunicare în masă să fie independente. Pentru că eu lucrez pentru democrație iar democrația înseamnă să fii respecți pe toți. Chiar pe adversarul tău trebuie să-l respecți.

— Dar n-ați găsit înțelegere, deocamdată, așa se zice.

— Pentru moment, nu. Dar eu am toată speranța. Vă rog să scrieți treaba asta. E foarte important să scrieți. Am toată speranța.

— Veți relua demersul ?

— Evident. Voi continua. Am cerut deja o audiență din nou...

DUMITRU CONSTANTINESCU

Candidat la președinție

Cînd e vorba de politică, recunosc, TVLR îmi procură zilnic cîte o nedumerire.

Să fie o întîmplare, să nu fie ?, faptul că luni seară, 26 februarie, ne-a programat o reîntîlnire pe micul ecran cu domnul Ion Rațiu, exact după ce s-a stins ultima imagine din transmisia ședinței C.P.U.N., încheiată cu protestele „observatorilor" de la balcon care cer locuri „mai în față" ?

Proaspătul întors dintr-un „pelerinaj prin locurile copilăriei sale, și circumscripția unde voiește a candida în alegerile pentru Parlamentul României, ne reamintește că „democrație n-ați avut și n-avem nici azi". Dar istoria asta a puținei candidaturii sale, după 50 de ani de absență din țară, cum s-ar putea numi altfel ? Mă rog, democratic e ca fiecăruia să i se respecte opinia.

A apărut flancat de doi reporteri care, după monologul interlocutorului, ne provoacă jocul :

— V-ați gîndit să candidați pentru funcția de președinte al României ?

— O știre nouă pentru mine, răspunde vădit surprins domnul Ion Rațiu.

Să nu mai vorbim pentru noi, telespectatorii ? ! Dar, interlocutorul își revine rapid, își stăpînește tulburarea trădată de tresărirea sprincenelor și continuă să răspundă prompt la întrebări.

A intrat în „joc", sau chiar va candida ? („Trebuie să declar clar, un om politic nu poate să facă decît ce i se sugerează"). Rămîne de văzut. Reporterii îl asaltează cu întrebări. Unul (Emanuel Valeriu) îl incită la confesiuni autobiografice, celălalt (Vartan Arachelian) îl așază față în față cu cele mai crude realități ale țării și chiar cu o posibilă oponență a muncitorilor care nu înțeleg și nu văd, cum înțeleg și văd unii sfătuitori, printre care și domnul Rațiu, privatizarea în momentul actual românesc.

La capătul duelului intervine gafa (reală, trucată ?) unuia dintre ziariști. Cică, „jocul" acesta a fost o demonstrație a libertății televiziunii și o dovadă a democrației practicată în interiorul ei. Doi reporteri, de orientări politice diferite — unul de dreapta, unul de stînga — se pot manifesta, iată, liberi, ne spune, în final Em. V.

Dar, „în Televiziunea noastră liberă, independentă și obiectivă, ne asigurase nouă președinte, remarcabilul intelectual Răzvan Theodorescu —, nu se face în nici un chip politică, indiferent de opiniile proprii ale unuia sau altuia dintre slujitorii săi".

Nedumeririle semănate de întîmplările de pe micul ecran ne încolțesc în minte întrebări. Este de vină oare, incapacitatea unora dintre noi de a le înțelege și aprecia ? Sau, prin culisele Televiziunii bîntuie, totuși, patimile politichiei ?

Sîntem nerăbdători să aflăm pe următorul candidat la președinția Republicii române avansat de TVLR.

CICI IORDACHE-ADAM

FLACĂRA
PENTRU MINTE, INIMĂ ȘI LITERATURĂ

Sfîntul de sub bar

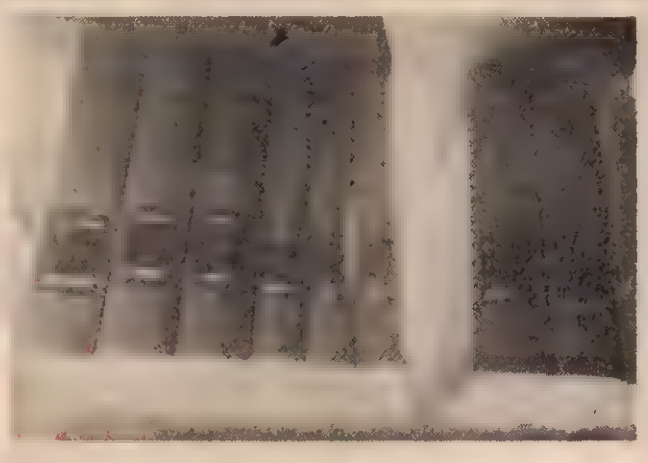

Trecem peste faptul că fostul bar „Atlantic" era situat pe strada „Academiei", trecem și peste faptul că strada „Academiei" ducea exact la intrarea C în sediul c.c. al p.c.r., acolo unde erau responsabilii noștri cu presa și propaganda. Dar nu putem trece peste faptul că în subsolul barului „Atlantic" de pe strada Academiei, exact la doi pași de sediul Propagandei ceaușiste, au fost întemnițate șapte mii de exemplare din Mihai Eminescu, Opere, volumul X, sustrase din circulația curentă a difuzării și sechestrate de academiciana de faimă mondială, a cărei cultură se reducea doar la lectura curentă a cărților de joc. Cu ce scop au fost dosite aceste cărți ? Un exemplar costa 130 lei. Înmulțiți cu 7 000 — numărul exemplarelor, — iese frumoasa sumă de aproape un milion de lei. Nu cumva ilustra savantă voia să le comercializeze pentru buzunărașul familiei ? E o problemă pe care sperăm s-o elucidăm pe parcursul investigațiilor.

Cultura română a așteptat zeci și zeci de ani realizarea ediției integrale a operelor eminesciene, oameni devotați spiritului au orbit buchisind pe scrisul eminescian, topindu-și destinul în lentă și dramatică devoțiune pe geniala pagină a sa, zeci și sute de cercetători au ostenit în aspra trudă de a reda circuitului public operele poetului național ca tocmai în anul Centenarului eminescian să fie posibilă sfidarea întregii culturi române prin sustragerea ilicită a șapte mii de volume și aruncarea lor, asemenea unor deținuți de drept comun, în beciurile fostului bar „Atlantic", chiar de către cea care se arăta pe plan mondial încununarea supremă a culturii și științei românești, analfabeta Elena Ceaușescu.

Aceste exemplare zvîrlite într-un depozit de băuturi alcoolice, în subsolul unui bar vizitat frecvent — cum se știa — de moștenitorul politic al clanului, au zăcut pînă în preajma Revoluției sub cheia unui alt responsabil de restaurant. Vă dați seama ? Eminescu amestecat cu produsele unui subsol de bar, cultura noastră aflată în gestiunea unor ospătari !

Ce s-a întîmplat cu aceste șapte mii de volume ? Fostul bar „Atlantic", închis o perioadă, a fost preluat de un... revoluționar. Acesta — ni se spune — după ce a luptat pe baricade, s-a dus la forurile competente și a cerut drept recompensă să i se lase în sarcină redeschiderea fostului bar. După faptă și răsplată ! Și totuși unde sînt cele șapte mii de exemplare din volumul X al Operelor eminesciene ? Numai simplul fapt că acest volum conține publicistica politică a poetului poate face un reporter să nu se dea bătut pînă nu dă de urma ultimului exemplar !

Eminescu s-a aflat, așadar, prin partea cea mai incisivă a operei sale, exact în mijlocul Revoluției bucureștene. Deasupra subsolului unde zăceau cărțile sale, toate etajele sînt sfîrtecate și arse de proiectile. De acolo au tras teroriștii în poporul român. Dintr-un bloc dedesubtul căruia, în subsolul căruia era dosit Eminescu. Realitatea aceasta poate oferi o imagine simbolică pentru întreaga Revoluție română de la 22 Decembrie 1989.

O imagine teribilă a infernului din care tocmai am ieșit. Și pe care nu mai trebuie să-l cunoaștem niciodată !

ION ZUBAȘCU ■

Cultura română între Prut și Nistru

Atîția ani, n-am putut să scriem sau am scris foarte puțin despre frații noștri din Basarabia, despre faptul că și între Prut și Nistru există suflet românesc, există conștiință românească, există cultură românească. Începînd din numărul viitor, „Flacăra" se va deschide și orizontului cultural basarabean.

Cărți pentru Basarabia

Un grup de inițiativă al geologilor bucureșteni alcătuiește, din donații, o bogată și diversificată colecție de cărți de literatură română clasică și contemporană spre a fi trimise românilor dintre Prut și Nistru, în primul rînd elevilor. Deja, I.G.G. și I.P.G.G. donează un set complet de publicații din specialitățile geologice. Scriitorul Ion Lazu, geolog la rîndu-i, originar de pe malul Nistrului, face un apel către toți scriitorii români născuți în Basarabia să participe cu donații oricît de mici, cu cărți proprii pe care să le predea la Biblioteca Uniunii Scriitorilor (Ioana Diaconescu), menționînd locurile lor de baștină, astfel încît aceste donații să ajungă chiar în acele localități : autografele, evocările, cîteva gînduri scrise sînt, acolo, așteptate cu drag. Să nu uităm că o Europă întreagă s-a unit în realizarea operațiunii „Satele românești". E cazul ca întreaga Românie să sprijine inițiativele privind cultura română din Basarabia.

Statuia lui Ștefan cel Mare din Chișinău

A încetat din viață academicianul Alexandru Rosetti, distins lingvist și filolog, membru al mai multor academii și societăți științifice românești și străine. Opera sa, intrată în patrimoniul nostru cultural, reprezintă o exemplară atitudine intelectuală și civică.

Să facem o revistă!

Cu fiecare ieșire „în oraș" (locuiesc aproape de conacul pierit al lui „Heliade dintre vii" și eu s-ar zice că sînt viul !) îmi umplu ghiozdanul nu cu de-ale gurii că nu sînt prea norocos cu ziarele și revistele.

Toate noi. Toate aflate în anul unu de la facerea lor și la numărul unu (multe 'nainte !), cu nume insolite (trăsnitoare) și cu vioaie grafică. Prețurile sînt și ele nostime : cu cît o publicație e mai săracă (în file), mai văduvă de condeie sacre, cu atît e ea mai scumpă. Cine le scrie ? Cine le „sponsorizează" ? Nu e treaba noastră s-o știm. Ele apar. Și pînă nu vor expira, avem motive să le primim cel puțin cu simpatie. Prea mare a fost seceta de tipărituri într-o jumătate de veac, prea mare dorul de Gutenberg spre a nu accepta noul val de cerneală ca pe un fenomen firesc. Există așadar condiții de oportunitate ce-și află o acoperire logică. Există (toate) îndreptățirile. Ar mai fi (cam mult) de discutat despre calitatea unor producții de gen care, deși aflate sub semnul efemerului, nu pot ignora idcea de valoare. „Ardenja" mesajului, patetismul pamfletar (era să scriu parlamentar), furiile justițiar-denigratoare, toate aceste virtuți de arsenal sînt lipsite, adesea, de cea mai palidă notă constructivă. Gratuitatea le în stăpînire hectare întregi de „arătură" tipografică. Duhul lui Caragiale e convocat ca la masa de spiritism și nu se lasă așteptat de nu se „înfățișează" chiar Vicleniа Sa în persoană spre a da „bun de tipar" cinstitelor însăilări sau (oroare !) spre a cenzura, cu dulcea brutalitate a geniului, inepțiile.

A apărut „Cațavencu" ! Apare (fără permisiunea fondatorului) „Moftul român" ! Se anunță, ca oficios al Partidului Liber Schimbist, „Răcnetul Carpaților" ! Un Caragiale de ne-am putea procura ar fi strașnic, dar aici toate diligențele, chiar cele ale marilor puteri ce ne trimit vapoare și avioane cu ajutoare, rămîn neputincioase. Caragiale rămîne, în ciuda lexicoanelor, tot un biet liceu industrial (fost matematică și fizică în inima Bucureștilor...

Cu industria jurnalieră stăm așadar de la excepțional spre binișor. Mai întîi trebuie ceva parale. Multe instalații video (ca noi), multe mașini de cusut (nepurtate) și multe „Dacii" s-au prefăcut peste noapte în bănuți. Tipografiile (tot alea vechi) și tipografii (vechi și ei) gem sub povara uriașului volum de tipărituri. Salariile (tot alea vechi) au rămas mici ca niște cămășuțe de copii trase pe trupuri brusc dezvoltate. Prețurile (hîrtie, tipar) sînt staționare. Nu și cele percepute pentru difuzare : ele cresc pe măsură ce serviciile oferite sînt mai precare. Odată găsit un titlu, odată înregistrată „foaia", după tratativele de rigoare cu tipografiile ne împroprietărim cu o lumină nouă.

Mulți editori de ultimă oră sînt peste măsură de puri : ei n-au scris niciodată nimic. O fac acum și, Doamne, cu cîtă violență ! Și cu cîtă lipsă de meșteșug... Dar... deocamdată merge.

Mulți asemenea cavaleri ai plumbului cu producții onorînd pînă acum doar gazetele de perete și panourile de la „colțul roșu" simt că iscălindu-se pe un jurnal le fac uitate micile (marile) păcate ce încă zac în arhive, că își pot compune o nouă identitate...

Sînt apoi veleitarii de duzină, populînd coridoarele de redacție, persuasivi, cu dorul de a li se „băga" o poezioară sau vreun articol. Acum se tipăresc în de sine. Încep să se răzbune pe „foști", dau note partidelor și boborului, îi cearță pe mineri, sau un pupic armatei. O aspectuoasă cunoștință refuzată pînă și de editura „Litera", clientă a poștelor (redacției), m-a stupefiat cu invitația de a scrie ceva pentru revista (sa) proaspăt tencuită.

Am văzut o revistuță scrisă exclusiv de un el, o ea și de o mamă soacră (copiii, minori, au lipsit la primele numere), războinică, pusă să înfiereze, să facă dreptate, să...

Și tot acest spectacol (pînă la 1 martie numai la București ar fi apărut o sută de publicații noi) nu ne poate sătura de dragostea de....cărți.

Cărți nu apar. Sau se strecoară, firav, unele aflate sub teasc în Decembrie trecut. Diriguitorii edițiilor tac. O „discreție" stranie învăluie lumea cărților care, orice s-ar zice, deși se citesc mai greu decît ziarele, au și ele... părțile lor.

Mi-e dor de cărți.

De o carte. (Fie ea și a mea). De reazimul nostru în singurătate, deznădejde și frig. Cartea, dar adorat. Alcătuire fragilă (frunze de hîrtie, vărâtice vopsele) și, adesea, carcasă cu tipare de bazalt.

Gata ! Încep să lucrez la o carte, în sfîrșit, nouă !

GHEORGHE TOMOZEI ■

P.S. Pînă una alta mă așez la coadă, palid și optimist. La ziare.

MAI SÎNT DE CITIT MII DE CĂRȚI

Ion Creangă recitit de Valeriu Cristea

Ion Creangă recitit de unul dintre cei mai importanți critici de azi — iată un spectacol care nu trebuie pierdut ! Deși se știe de multă vreme că scrierile diaconului indezirabil din Iașii veacului trecut nu sînt așa naive cum par, puțini cercetători din vremea noastră le mai acordă atenție. Această lipsă de entuziasm se datorează unei prejudecăți la acreditarea căreia a contribuit G. Călinescu însuși, cu o jumătate de secol în urmă : „...despre Creangă, ca artist, sînt puține de spus, și studiile se pierd în divagații".

Exact această frază sceptică și-a ales-o ca motto pentru cartea sa (apărută la sfîrșitul anului trecut la Editura Litera) Valeriu Cristea, hotărît să demonstreze contrariul. Intitulată, cu o modestie provocatoare **Despre Creangă**, monografia — de fapt, o monografie-eseu, care valorifică nesistematic și uneori de-a dreptul capricios informațiile bio-bibliografice — reușește într-adevăr să ne convingă că subiectul nu este nici pe departe epuizat.

Valeriu Cristea nu și-a schimbat, cu acest prilej, modul de a citi un text literar, nu și-a adecvat, cum se spune, metoda la obiect. De altfel, de-a lungul a peste douăzeci și cinci de ani de activitate critică, niciodată nu și-a propus să se adapteze la specificul operelor literare investigate. Ni-l putem închipui plimbînd unul și același fascicul al inteligenței lui critice peste pagini din Cervantes și Dostoievski, Swift și Caragiale. Iar acum a venit rîndul operei lui Creangă.

Cum citește Valeriu Cristea un text literar știm din cărțile sale anterioare și îndeosebi din două lucrări fundamentale, **Spațiul în literatură**, 1979 și **Dicționarul personajelor lui Dostoievski**, 1983. Atitudinea lui este una de **simpatie** (în înțelesul originar al cuvîntului). El practică o **critică de identificare**, de genul celei profesate de Georges Poulet. Ca și criticul francez, Valeriu Cristea își impune să uite de sine pentru a aduce în prim-plan **la conscience d'autrui**. Devotamentul său față de text nu este însă unul strict profesional — în fond, și un timplar se face una cu lemnul cînd trage spornic la rindea și se îngroapă pînă peste cap în talașul mătăsos ! —, ci implică o anumită smerenie, de inspirație creștină. Valeriu Cristea este neobișnuit de sensibil la **vibrația omenească** a literaturii. Pe de altă parte, trebuie spus că identificarea sa cu spiritul textului nu este deplină, că nu duce nici pe departe pînă la o pierdere a conștiinței de sine și că are chiar o componentă parodică. O mamă îl ascultă cu mare dragoste și cu o desăvîrșită supunere pe copilul său atunci cînd acesta povestește ceva, însă în dragostea și în supunerea ei există în mod inevitabil și o duioasă ironie. Ea nu-l poate lua cu adevărat în serios pe copil. Cam aceasta este — **mutatis mutandis** — atitudinea lui Valeriu Cristea față de scriitori.

Principala descoperire pe care o face criticul recitindu-l pe Ion Creangă se referă la existența unui „filon al cruzimii" într-o operă considerată dintotdeauna jovială și stenică. O primă intuiție Valeriu Cristea a avut încă din 1969, cînd a publicat o analiză a poveștii **Soacra cu trei nurori** ; cu acel prilej a remarcat că, într-un stil voios și alert, este relatată de fapt o crimă sadică : „După atîtea voioase lecturări ale textului, de-abia acum ne dăm seama cu adevărat că autorul poveștii ne relatează o crimă comisă cu premeditare și în care moartea survine prin tortură, o crimă nemotivată sau în orice caz în totală disproporție cu tradiționalele defecte ale acestui tip literar universal, atît de timpuriu și definitiv fixat în trăsăturile sale, care e soacra. Amănuntele crimei, în special limba înțepată cu acul, enormă, tumefiată, umplînd gura ca un căluș, relevă o cruzime demnă de fantezia medievalilor". În monografia-eseu de acum sînt aduse noi dovezi — copleșitor de multe la număr — din aproape toate scrierile lui Creangă în sprijinul ipotezei critice formulate în urmă cu peste două decenii. Demonstrația este seducătoare. Dacă o urmărim cu atenție, rămînem marcați și nu mai putem niciodată să citim un text de-al lui Creangă fără să vedem scenele de groază, pe care povestitorul le descrie vesel, fără nici un fel de compasiune. „Filonul întunecat, de marmură neagră, al cruzimii din opera lui Creangă provine, credem, dintr-un strat structural de nepăsare, de insensibilitate specifice în cel mai înalt grad conștiințelor infantile (la scara vîrstei biologice) și în general celor matinale, aurorale (la scara vîrstelor istorice, a umanității)."

După opinia mea, însă cruzimea din poveștile și povestirile lui Creangă ține de gradul înalt de artistizare prin care se caracterizează modul său de a reprezenta lumea. Pentru autorul lui **Harap-Alb**, literatura este exclusiv convenție, joc, ceea ce echivalează cu o degrevare a scriitorului de sentimentul răspunderii față de soarta personajelor. Este exact ca într-un film de desene animate, unde personajele sînt înfățișate lovindu-se, aplatizîndu-se, răsucindu-se, dezmembrîndu-se, fără ca aceasta să provoace oroare spectatorilor. Nu întîmplător, un personaj care face explozie într-un episod, apare în episodul următor întreg și nevătămat, numai bun pentru a fi supus la un nou supliciu. În mod similar, dacă ar exista o continuare la povestea soacrei cu trei nurori, nu ni s-ar părea neverosimil să o vedem sănătoasă, ca și cum nimic nu i s-ar fi întîmplat, luînd de la început persecutarea nurorilor și expunîndu-se la pedepse și mai drastice. Ca și în filmele de desene animate, atît de îndrăgite în vremea noastră nu numai de copii, ci și de maturi, actele de „violență" din proza lui Creangă au o funcție pur artistică, constituie un mijloc de a accelera cinematica narațiunii.

La fel de noi și neașteptate — capabile să declanșeze o adevărată emulație în rîndurile criticilor — sînt celelalte ipoteze formulate de Valeriu Cristea : în basmul **Ivan Turbincă** există, în filigran și o parodie evanghelică ; lipsa aptitudinii descriptive este compensată la Ion Creangă de o misterioasă artă de a ne face să „vedem" locurile în care ajung eroii săi ; pretinsul naționalism al scriitorului nu transpare aproape deloc în operă, unde este în schimb foarte evidentă atitudinea de clasă ; un tip de personaj frecvent întîlnit îl constituie „bărbatul fără personalitate" etc. În o sută și ceva de pagini, criticul oferă mai multe sugestii — prilejuri de reflecție și de... controverse — decît alții într-o mie. De altfel, o caracteristică mai generală a scrisului lui Valeriu Cristea o constituie faptul că nu cuprinde nici o frază fără rost, că sună întotdeauna a plin.

ALEX. ȘTEFĂNESCU ■

UNIVERS SONOR

Un efort eroic

În loc să devină mai frumoasă, Piața Operei s-a deghizat într-un cvasi-pod peste ce a fost Dîmbovița ; în loc să se aniverseze cei treizeci de ani de la inaugurarea clădirii Operei Române, s-a tăcut în așteptarea unei iminente demolări. Tot sub acest semn al lui „spre mai bine" am văzut afirmîndu-se lucrarea de pauperizare a vieții Operei bucureștene, pe ale cărei programe de distribuții putem citi (încă) că „I.A.M.R.C.T. ...este partenerul d-voastră ideal..." Nu inventariem, acum, datele marginalizării care au dus Opera Română la nivelul actual, la o cotă îngrijorătoare de scădere a interesului spectatorilor, imposibil de imaginat cu decenii în urmă. Dar să le semnalăm, la clipa speranțelor reale pe care le gîndim cu toții, cei din sală și cei de pe scenă. Și, desigur, întrebările se impun, privind viitorul acestui teatru muzical național. Mi se pare firesc, căci fără un efort de ridicare a tuturor componentelor artistice, organizatorice și financiare, Opera Română nu va putea reintra în dialogul legitim cu teatrele similare la nivel internațional. Va rămîne, altfel, un teatru de rutină, provincial, cu producții aparținînd trecutului. Fără „stele" solistice care să dea relief unui ansamblu vocal uniformizat de concepția asupra colectivului, ca o trupă supusă conjuncturilor, fără o prospectare a riturilor repertorial după criteriile moderne ale marilor teatre, fără o deschidere mai evidentă în receptarea valorilor interpretative și regizorale naționale și internaționale, fără un buget care să șteargă „sărăcia cu lux" a actualelor spectacole, Opera Română va continua să se sprijine pe unicul ei argument de supraviețuire — **efortul eroic**. Din această perspectivă am privit, de curînd, două spectacole lirice ale stagiunii — **Liliacul** de Strauss și **Tosca** de Puccini.

Cu riduri ce nu mai pot fi ascunse, chipul surizător al **Liliacului** a devenit actualmente o comedie tristă. Cît pot salva soliștii, chiar dacă se numesc Silvia Voinea (cu voltaj teatral și vocal maxim), Cornelia Angelescu (eleganță în echilibrarea cîntului cu actoria), Florin Diaconescu (cu un rol antologic pentru el și Operă) sau Constantin Gabor, Adriana Alexandru, Ioan Hvorov, Nicolae Raiciu ? Au destul de luptat cu o orchestră care, sub bagheta lui Constantin Petrovici, îi agresează (dacă uneori chiar nu îi ignoră, lăsîndu-i să-și consume propriile „decalaje"). Înconjurați de colegii din cor, interpreții „se fac" că nu văd decoruri și costume descurajant de uzate. Regia lui Jean Rinzescu, părăsită de maestru, a rămas și ea în ceața convențiilor, așa cum baletul creat de Oleg Danovschi este acum greu de văzut. Să ne mire că publicul pleacă dezamăgit de la această Vienă „de tristă amintire" ? Ce să-l atragă ? Un afiș discret în care găsești — mai mult sau mai puțin exact — un nume preferat ? Deși centenar, **Liliacul** este acum și așa un spectacol cu glorie trecută. Merită mai mult efortul eroic al celor ce se străduie să-l țină în viață, dintr-o mare dragoste pentru incontestabila sa frumusețe. Căci abandonul nu este o soluție.

Se „vorbește" despre un proiect de turneu în Italia, cu trei titluri celebre italienești. M-am dus să văd ce putem trimite acasă la grădinarul italian, cultivator pasionat de opere proprii. **Tosca** este unul dintre titluri, în montarea pensionabilă a lui Hero Lupescu. Cum a arătat cu mult timp în urmă nu se mai poate spune. Au rămas trei see și situații, decoruri vechi costume terne care inconjoa un comportament teatral anonim. Totul se sprijină pe protagoniști, spectacolul este bun dacă ei sînt pe măsura muzicii. În rolul titular, Mioara Cortez David este o mare promisiune, neonorată integral ; Scarpia nu a avut mai multe șanse cu Nicolae Urziceanu, „indisponibil" vocal ; Ionel Voineag a dus,

---

Civilizația ochiului

O carieră europeană

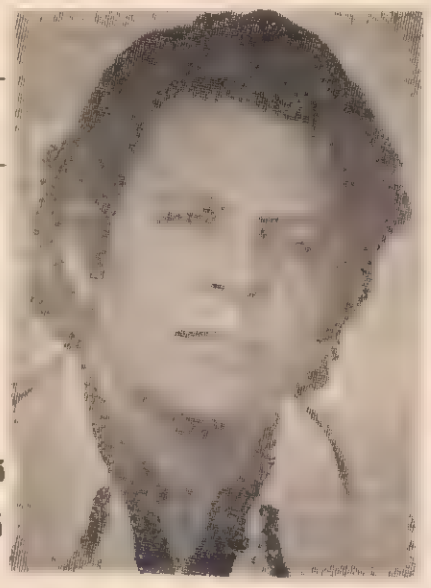

Gravurile timișoreanului Vasile Pintea

— Două sînt motivele pentru care vă solicit acest interviu. Primul : exemplara dotare a atelierului. E unul din locurile unde discuția condiției artistice a gravorului are un înțeles superior. Al doilea motiv : impresionanta și, mai ales, îndelungata carieră europeană a gravurilor dumneavoastră. Faceți parte din cei cîțiva plasticieni români care au reușit ceea ce se cheamă o plasare bună, „cu cotă". În sistemul comerțului cu obiecte de artă pe continent. Cred că e o discuție care pe artiștii tineri, mai ales, îi poate interesa. Și nu numai pe artiști.

Vasile Pintea îmi arată fragmente dintr-o planșă de Chagall așezate frumos, sub geam, într-un paspartu înrămat. Îmi explică rostul ori, mai bine zis, legenda lor, așa cum o face pentru toți cei ce-și manifestă curiozitatea :

— Lucram la Paris, cu mulți ani în urmă, în prestigiosul Atelier Lacourière-Frélaut. Eram foarte emoționat, întrucît lîngă mine realiza un tiraj maestrul Chagall. A aruncat la coș o gravură care nu-i plăcea. L-am rugat să mi-o dea ca amintire. În acel moment nu mă gîndeam la valoarea comercială a planșei. Gravura, ratată cum era, avea pentru mine o valoare sentimentală considerabilă. Nu e nevoie să insist. În clipa în care maestrul a luat planșa din coșul cu gunoi și mi-a oferit-o cu un zîmbet, a apărut ca din pămînt șeful atelierului care, tot zîmbitor, a rupt-o și apoi mi-a înmînat fragmentele. El înțelegea perfect dorința mea, dar apăra tirajul. Ne-am zîmbit în trei. A fost un moment în care am realizat cu emoție că și gravurile mele beneficiază de același tratament valoric riguros. Din atelierul Lacourière-Frélaut — ca dealtfel din oricare altul, care se respectă și își respectă publicul — planșele pleacă spre magazine însoțite de un certificat de identificare complex. Se specifică în el totul : dimensiuni, proveniența și marca hîrtiei, numărul exemplarului, feluritele date de reper... O gravură poate fi trasă în cîteva exemplare sau în cîteva sute. Din cauza multiplelor elemente de identificare, a stricteții cu care acționează sistemul, e apărată calitatea de original a fiecărui exemplar. Pentru că, indiferent de mărimea tirajului, orice gravură e un original, o lucrare de artă cu o identitate precisă. Specialistul se pricepe să enumere deosebirile dintre două planșe, care profanului îi par identice. Doriți o definiție a gravurii ?

— Îmi închipui că orice gravor are una, că și diferențele dintre definiții sînt interesante.

— V-o ofer pe cea mai inocentă. Cu dăltița sau cu ajutorul unui acid se produce o zgîrietură pe o placă metalică. Zgîrietura se umple cu cerneală. Peste placă se aplică o bucată de hîrtie umezită. Cu o presă, se apasă hîrtia pe placă astfel încît să absoarbă cerneala din minusculul șănțuleț practicat în metal. Ce se obține e o gravură. Sigur, pentru a crea o imagine complexă e nevoie de o infinitate de zgîrieturi — linii, puncte, semne de tot felul și fiecare semn cu o configurație controlată — instrumente specifice, tehnologii subtile, mașini de presat ingenioase, cerneluri și, mai presus de orice, priceperea de a desena cu instrumente, multe din ele inventate de artist conform anatomiei mîinii lui și a modului său de a concepe desenul, astfel ca acesta să fie viu, suplu, vital, elegant, viguros. Și, ca și cum nu ar fi destule praguri tehnice și tehnologice de trecut, desenul îl realizezi „în oglindă". Între tine și idee intervine mereu ceva mecanic. Pe hîrtie, ștergi ce nu-ți place cu guma. Gravorul însă trebuie să polizeze greșelile. Între o gravură și un desen nu e nici o legătură în afară de aceea că pare să-l reproducă. Hîrtia crudă scoate din placă absolut toate accidentele. Deci, și erorile.

— În deschiderea dialogului nostru recunoșteam că al doilea motiv care mă aduce la Timișoara e cariera dumneavoastră europeană. Unora s-ar putea să li se pară o exagerare. De regulă, tot ce nu știm ni se pare exagerat. Citeodată ne e greu să credem chiar și în ce știm bine. Cu ani în urmă, interesat de chestiunile comerțului de artă, mă informam foarte amănunțit în ideea de a afla, cum s-ar zice, regula jocului. Cîțiva șefi de galerii din Köln, Haga, Paris au avut amabilitatea să-mi dezvăluie o seamă de clauze ale contractelor cu artiștii precum și rațiunile acestora. De exemplu, condițiile organizării unui vernisaj. Un vernisaj ratat înseamnă o expoziție ratată. La Galeria Maeght, un funcționar mi-a povestit, ca într-un roman de acțiune, unul din marile vernisaje unde se vînduseră toate lucrările expuse. Comerțul cu artă are legi dure, spunea el, dar oricît de aspră ar fi legea, dacă e stăpînită îl favorizează pe acela care o stăpînește. Am evocat contactele cu galeriștii pentru că în documentarul meu am întîlnit numele dumneavoastră în listele de expozanți la Tîrguri vestite ale gravurii și nu am crezut în ce mi-era dat să văd. Numele lui Vasile Pintea figura în antureje ametitoare : Picasso, Pintea, Prassinos, etc. Mulți ani mi-au trebuit ca să încep să cred în ceva de ordinul evidenței. Acum mi-e limpede : nu e nici o exagerare să discutăm despre o remarcabilă carieră europeană. Îmi închipui că, trecînd timpul, unele întîmplări s-au decantat, au devenit

practic, tot spectacolul, în maniera unei frumoase ascensiuni de-a lungul celor trei acte. Tempii largi ai interpretării dirijorale — Cornel Trăilescu —, masivitatea sonorităților orchestrale în detrimentul ideii vocal-simfonice nu sînt de natură optimizantă pentru ceea ce putem considera reprezentativ. Dacă ne gîndim la turneul parizian de acum peste 20 de ani, cu **Cavalerul rozelor**, vedem mai clar diferența față de un prezent pe care toți îl doresc depășit. Chiar dacă pentru aceasta, efortul eroic trebuie continuat. Dar nu pentru supraviețuire, ci pentru reclădirea unei glorii de care să fim toți mîndri, acasă și în lume.

Luna trecută, la 2 februarie, s-au împlinit 100 de ani de la nașterea unei ilustre figuri a breslei celor ce scriu despre muzică — Emanoil Ciomac. O aleasă educație muzicală și literară se îmbină în opera sa cu un spirit de rară noblețe, capabil decenii de-a rîndul să îi impună printre cei mai importanți formatori ai culturii noastre. Prin cronici, conferințe și lucrări de muzicologie, Emanoil Ciomac și-a împlinit exemplar vocația, lăsînd urmașilor o moștenire prețioasă. Dacă ar fi să alegem un simbol al acestui artist, aflat în egală măsură alături de creatori, interpreți și public, am spune că traducătorul în limba română a **Oedipului** enescian își merită pe deplin încadrarea printre personajele celei mai cunoscute cărți ale sale, **Poeții armoniei**. Îi sîntem, peste timp, recunoscători.

GRIGORE CONSTANTINESCU ■

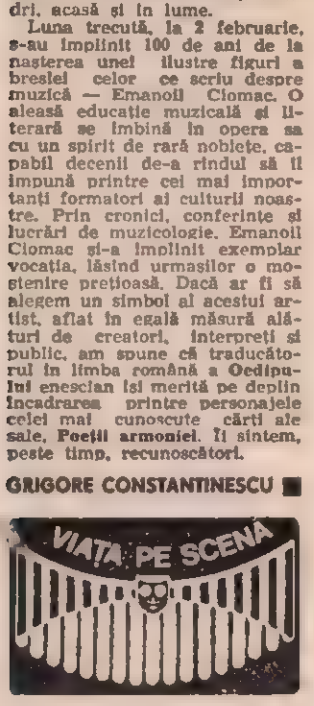

Ieșirea din catedrală și calul electric

Un spectacol de Dragoș Galgoțiu nu te poate lăsa indiferent. Regizorului nu i s-au contestat niciodată talentul și cultura, chiar dacă aceasta din urmă a constituit, nu o dată, mărul discordiei mușcat cu frenezie de critici și cronicari teatrali. Faptul că lecturile sale sînt citeodată descifrabile în punerile în scenă a permis unor critici să-și exprime îndoiala cu privire la modul propriu al teatralității în cazul său. În același timp viziunea sa regizorală consacrată textelor alese pentru a fi puse în scenă intrigă și determină descifrarea contextelor culturale și teatrale. „Suspectat" pentru a fi citit foarte mult, Dragoș Galgoțiu este un regizor pentru care pariul cu faptul de cultură, circumscris frecvent manierismului și barocului din cultura europeană, este unul din fundamentele discursului său scenic.

Dacă un spectacol mai vechi (Acești îngeri triști) marca atracția sa pentru o formă de expresionism teatral, altele (precum Jocul dragostei și-al întîmplării) sînt deduse dintr-o seducție a barocului și a opulențelor sale materializări în spațiul scenic. Nici recenta sa premieră cu Don Juan de Molière, nu evită această atracție.

Spectacolul Teatrului Mic privește istoria lui Don Juan dintr-o perspectivă multiplă. Spațiul în care evoluează personajul este al unui simulacru de catedrală, un spațiu cu pereți foarte înalți, pictați (nuduri enorme în maniera renascentistă). Ușa din spate este uriașă ca și „altarul" Erosului, un paralelipiped înalt masiv, încastrată prea vizibil într-una din picturile de pe partea dreaptă a scenei sugestia care s-a vrut în direcția actului sexual este inabilă artistic. Cortina roșie care separă interiorul „catedralei" de avanscenă va semnifica în cursul spectacolului tranșante delimitări. Două practicabile, tapetate în interior cu „oglinzi", roșii pe dinafară, permit jocului actorilor relații interesante în sfera reflectării.

Don Juan este un înger căzut din Paradisul Erosului pe care încearcă să-l recîștige cu fiecare tentativă. Sacralitatea actului iubirii, sugerată de falsa catedrală, este abandonată în favoarea unei ipostaze a lui Dionysos otrăvit iremediabil. Peregrinările sale împreună cu Sganarelle sînt agitate încercări nu atît de regăsire a sinelui cît de circumscriere a faptului de viață unei ordini profane pîndite mereu de riscul exorcismului. Din această cauză gîndirea regizorală poate propune o Dona Elvira întrînd în zona ridicolului (iuliță la genunchi și însărcinată !), pe setosul de răzbunare Don Carlos demonstrînd absurdul acesteia, sau pe fratele lor, Don Alonso, intrînd în scenă pe un simulacru de bilci, — un cadru metalic în forma unui cal, iluminat puternic de multe beculeța.

Întreg spectacolul însă refuză net ideea sacralității sau a unei mistici a Erosului. Ieșirea din catedrală este evidentă, alternativa aleasă, bogăția multicoloră a teatralității baroce, înseamnă coborîrea în „arenă". De altfel, Don Juan, costumat în toreador, îndeamnă la un moment dat să accepți sugestia de mai sus. Actorii-saltimbanci, însoțind și comentînd disarmonic, cu diverse instrumente, actele lui Don Juan, par să confirme și ei instaurarea unei convenții a teatralității.

Recunosc că mi-a fost destul de greu să organizez pe contul meu ideea punerii în scenă. Dacă scenografia Laviniei Drișcu oferă o anume imagistică scenică — surprinzătoare și cu idei —, jocul actorilor este plasat într-o zonă a teatralității destul de contorsionată. Semnificațiile interpretării mitului, expuse printr-un interesant eseu semnat de regizor în excelentul program de sală conceput de Adriana Popescu (e omis, însă, numele traducătorului), îmi scapă adesea cînd sînt confruntate cu realitatea scenică. Sau, dimpotrivă, devin prea evidente (vezi intrarea „calului electric") și atunci trită prin directețea procedeului regizoral-scenografic. Din perspectiva polivalenței mitului lui Don Juan, spectacolul lui Dragoș Galgoțiu trebuie văzut întrucît poate provoca puncte de vedere interesante.

Tot astfel cum și jocul unora dintre actori. Dan Condurache, unul din star-urile Teatrului Mic, poate fi văzut din nou interpretînd o partitură întinsă, prilej care îi revelă calitățile originale dar și un anume manierism. Am avut senzația, la premieră, că implicarea sa în rol varia, că stabilirea relației cu locurile scenice era incomodată uneori de mișcarea frenetică a obiectelor scenice și a celorlalte personaje. Alteori, însă, personalitatea artistică a actorului surmontează, în scene importante, asemenea dificultăți. Deși acest spectacol diferă fundamental de cel regizat de Victor Ioan Frunză la Teatrul Dramatic Galați, în privința protagoniștilor mi-a părut evident că, la Mic, Dan Condurache a încercat o corespondență cu valoarea barocă a viziunii regizorale, în timp ce la Galați, Claudiu Stănescu a realizat o geometrie lesne accesibilă a rolului.

Sganarelle este aici un gimnast al spațiului profan. Postura sa scenică, prin interpretarea lui Marian Râlea, adaosul burtos al costumului, tenta ușor grotescă a mișcării sale definesc o compoziție dificilă. Actorul este înzestrat pentru acest rol dar investiția zestrei teatrale în personaj suferă de incomoditatea mobilității în spațiul de joc.

Coca Bloos, în Elvira, produce surpriza unui gînd regizoral : virtualitatea sacrului devenită banalitatea. Actrița dă consistență jalnicei metamorfoze, cu o ironie implozivă spre deosebire de exploziva confruntare între Charlotte și Mathurine, interpretate plăcut, cu diferențe sensibile, de către Oana Ioachim și Irina Movilă. În Don Carlos, Dinu Manolache traversează aproape fără tranziție regizorală drumul de la revelarea ridicolului răzbunător (ipostază asumată cu umor care distanțează) la tentativa de sacralizare a pedepsirii lui Don Juan. Stăpînit, cu umor nespeculat dizgrațios, Florin Călinescu realizează un Pierrot interesant. Impozant, dur apare Don Luis în interpretarea lui Papil Panduru.

M-am gîndit, în urma acestui spectacol, la o corecție necesară : revenirea noastră în sala de teatru în condițiile acestei perioade foarte agitate pe toate planurile. Don Juan la „Mic" poate fi un argument, mai bine zis o sugestie în favoarea acestei reveniri.

MARIAN POPESCU ■

Mihai Ispir

Sînt foarte afectat de dispariția lui Mihai Ispir. Sînt tot atît de mîhnit ca la moartea lui Mihai Drișcu. Întruchipau amîndoi nădejdile unor generații de plasticieni lipsite, în anii de formație, de mari directori de spirit. Erau, într-un fel, creația și mîndria acestor generații sortite să primenească artele românești și, îndeosebi, să impună o morală a creației. Mihai Ispir a suferit un infarct simbătă, 17 februarie, după amiază și, în cîteva minute, s-a săvîrșit, deși nu avusese, cum se spune, probleme cu inima. Pentru intelectualitate, pentru cea autentică, totul devine o chestiune de inimă. Cunoașterea de profunzime e întotdeauna și angajare afectivă completă. Cine e dăruit să știe, e dăruit să participe. Avea 39 de ani și conta ca unul din cei mai cultivați și civilizați critici și istorici de artă ai noștri. A publicat cîteva sute de articole, a redactat cataloage de expoziții și a încheiat un număr de studii — „Clasicismul în arta românească", monografiile „Marin Gherasim" și „Pallady" — care probau că se pregătise conștiincios și bine orientat pentru profesie. Fără a face figură de lider, izbutise să cîștige încrederea artiștilor și a unui public școlit. Ca toți tăcuții, trăia tensional, cu o anume dîrzenie și vehemență prezentul. Era genul de om care se înconjura de singurătate în mulțime. Ca scriitor, avea un țel : revelarea liniilor de forță ale culturii vizuale naționale. Părea cel mai norocos dintre izolați. În fapt, a fost mereu lipsit de șansă. Mihai Ispir a dobîndit mult-puținul notorietății prin muncă încordată și cu asumarea gravă a unui scop.

Convenisem în redacție să-i acordăm Premiul „Flacăra" în secțiunea „critică de artă" pe anul 1989. Vroiam să evidențiez, prin premiu, felul în care un tînăr și-a considerat vocația și, îndeosebi, modul în care a concretizat-o într-o carieră. Fiindcă Mihai Ispir e unul din rarii absolvenți ai profilului „istoria artei" din Institutul „Nicolae Grigorescu" dedicați în întregime scrisului. A început devreme. Era student în anul al doilea cînd, împreună cu Radu Procopovici, m-a solicitat să-i primesc cu cronici plastice în pagina artelor din „Viața studențească", unde semnam. Am acceptat, nu din generozitate — fiindcă nimeni nu-i atît de altruist ca să renunțe la un spațiu cîștigat, cum se poate bănui, prin unele merite dar și prin politică redacțională — ci din curiozitate. La Institutul de arte plastice, în profilul respectiv se pregătesc, mai ales, fete, însă critici și istorici izbutesc să fie, mai ales, băieții. Textele lui Mihai Ispir vădeau adevăr și stil. Mimînd un stil sacralizat în timp, mulți eseiști par să slujească adevărul. În critica de artă, un citat atent selectat și abil plasat în text îl scutește pe autor de efortul unei opinii cu argumente. Mihai Ispir gîndea și îi făcea plăcere să exprime politicos opinii angajante. Era un tînăr extrem de bine crescut. De atunci am referit în mai multe rînduri la activitatea sa și, iată, o fac pentru ultima oară fiind convins că s-a consumat, pînă la pierderea instinctului de conservare, cu marile drame ale sfîrșitului și începutului de an.

TUDOR OCTAVIAN ■

învățături, principii, experiențe de interes public. Despre acest lucru aș vrea să vorbim, despre tot ce-ar trebui să știe un artist neumblat prin lume cînd se visează glorie mondială.

— În 1967 am primit Premiul Uniunii Artiștilor Plastici pentru grafică. Ministerul Culturii m-a sprijinit să fac o călătorie de documentare în Italia și Franța. Urmare a contactelor stabilite atunci, am primit o invitație pentru o expoziție la Vicenza. E momentul să clarific însemnătatea relațiilor personale. Am auzit spunîndu-se citeodată : „El, sigur, Pintea, lui îi e ușor, are o mulțime de cunoștințe, relații... Merci, cu legăturile lui... „Relațiile însă nu se fac cadou, nu se distribuie egal, democratic. Relația înseamnă un om, iar omul se cucerește. Am plecat spre Vicenza foarte complexat : vroiam să continui și, totodată, vroiam să abandonez. Cînd pornim la drum, da, sîntem toți egali. De fapt, nici atunci. Eu o mărturisesc, sînt un perseverent. Nu un obraznic, ci un perseverent. Nu sînt încăpățînat. Repet : perseverent. Știți, există o zicală, cu prostul și perseverența. Dacă perseverența are atîta importanță pentru un prost, să socotim ce valoare poate să aibă pentru deștepți. Toți marii artiști pe care îi cunosc sînt perseverenți. Nu e vorba de o slăbiciune, ci de un talent care trebuie cultivat. În drum spre Italia, mă întrebam : ce caut eu acolo ? cu cine vreau să mă măsor ? de ce sînt atît de vanitos ? Deși aproape totul îmi părea împotrivă, am deschis expoziția. A fost un succes material concludent, pentru că am beneficiat de un vernisaj perfect regizat : s-au vîndut pe loc 23 de gravuri din 27. Dacă nu izbutea vernisajul, dacă șeful galeriei nu reușea să-i convingă pe principalii săi clienți că artistul are valoare — prestigiul galeriei garantînd-o. — se termina, cred, „cariera mea europeană" înainte de a începe. Poate se mai iveau șanse. Numărul șanselor însă nu e infinit. Pierzi una și încă una și viața ta de artist la alt curs, ocaziile trebuie fructificate. Simpatia, spiritul, se multiplică, precum vestile despre succes. Am avut o presă excelentă. Țin minte un titlu : „Românul Pintea și alte expoziții originale". „Alte" adică expozițiile personale ale unor Enrico Baj sau Aligi Sassu. Am primit imediat oferte pentru personale la Modena și Torino. Se punea problema contractelor, a clauzelor care trebuiau respectate. Galeriștii nu fac acte de cultură, ci comerț. Am ajuns cu o expoziție la Roma, pe Via Margutta, într-o sală a consacraților. Ca să pot onora clauzele contractului era necesar să fiu sprijinit. Am fost foarte atent consiliat și susținut de Academia di Romania. Cred că succesul venea din aceea că gravurile beneficiau de experiența mea de pictor. Șerban Cioculescu, după ce a citit în **Paese Sera** o cronică foarte măgulitoare („20 mari aquatinte de Pintea, una mai frumoasă ca alta") sub semnătura unuia din criticii zilei mi-a spus : „Vezi Pintea, nu-ți mai aparții ! Nu mai ești un Vasile oarecare. E suficient să se spună Pintea și oamenii știu despre cine e vorba. Ești „Pintea di Romania". Faci ambasadă culturală".

Cel mai important moment al biografiei mele s-a petrecut însă în 1968, la Paris. Am prezentat Galeriei Regis Langlois de pe Rue Saint Honoré cîteva gravuri, argumentîndu-mi oferta cu cronicile italiene. Am fost invitat într-o selecție, în 1969, unde urmau să expună cîțiva mari ai gravurii franceze. În expoziție, am fost recomandat doamnei Madeleine Lacourière, soția lui Roger Lacourière, cel care lucrase cu Vollard și acum lucra cu Picasso. (Ulterior s-a făcut unlunea cu imprimerii Frélaut, imprimeri care au consolidat, din tată în fiu, numele firmei). Doamna Madeleine m-a întrebat unde-mi realizam planșele. I-am răspuns că acasă, convins fiind de virtuțile sculelor din atelierul timișorean. El îi păreau artizanale. Mi-a și spus-o : „Sînt frumoase gravurile dumneavoastră, dar trebuie imprimate la noi". În țară, colegii îmi ziceau : ai tehnică, n-ai mesaj. Madeleine Lacourière mă consola : ai substanță, tehnica suferă. Domnia sa m-a ajutat să-mi cumpăr cele mai bune materiale. M-a recomandat ca să fiu trecut pe lista de livrări — cu o cantitate foarte parcimonios distribuită — a unei firme care produce de decenii hîrtie pentru gravură. M-a invitat a doua zi în atelierul de imprimat („ai să-l descoperi cu ușurință, e la picioarele lui Sacre Coeur") și a angajat imprimarea a patru gravuri, cu condiția să aduc plăcile de la Timișoara la Paris. Prestigiul atelierului se răsfrînge decisiv asupra invitațiilor săi. Aceste planșe au figurat ulterior la o expoziție itinerantă (Paris, Basel, Oslo), împreună cu lucrări de Miro, Zao Wou Ki, Soulages, fiind cotate mediu. Clasamentele acestea, cotarea și menținerea cotei, pînă se asigură condițiile pentru a putea fi ridicată, sînt lucruri esențiale și pentru atelier, și pentru artiștii săi. De mai bine de două decenii lucrez, cîteva luni pe an, la Casa Lacourière-Frélaut. După un timp mi-au dispărut complexele. Am legat prietenii pentru o viață cu Ives Trémois, cu Soulages și Michel Ciry. Trebuie să fii foarte corect în relațiile cu atelierul. Arată ca o fabrică și, la prima vizită, chiar am trăit senzația că mă găsesc într-o fabrică : 12 prese manuale cu mesteri unul și unul. Enorm am avut de învățat de la ei. Atunci am descoperit ce e cu adevărat o gravură, dar și lumea gravurii : galeriști, colecționari, Biblioteque Nationale — unde e trimis primul exemplar —, tîrgurile de artă, cote, privilegiul materialelor cele mai bune... Ca să înțelegeți ce înseamnă că eram invitat să lucrez în atelier, plătit fiind din vînzarea gravurilor realizate, vă dau un amănunt : artiști din toată lumea plăteau ei ca să obțină cîteva ceasuri de imprimare la Lacourière-Frélaut. Cuevas, de exemplu, reținea ore de imprimat ! Și astăzi evoc cu încîntare săptămînile în care am lucrat în vecinătatea lui Bernard Buffet. Eram colegi și am rămas colegi. În 1975, am figurat pentru prima oară în catalogul unui tîrg, ca artist al Casei, cu patru lucrări achiziționate. Se deschisese Al doilea Tîrg internațional de artă contemporană și planșele mele erau expuse împreună cu acelea ale unor Bryen, Furto, Fossier, Lardera, Lapoujade, Musič, Prassinos, Singier, Soulages, Zao Wou-Ki. În 1979, cînd Atelierul a sărbătorit 50 de ani de activitate cu o excepțională expoziție la Muzeul de artă Modernă al orașului Paris, am figurat de asemenea cu lucrări. Aveam de acum un trecut și fiecare nouă expoziție îi consolida izbînzile. Un trecut pentru care luptasem, perseverasem. Și, ce-l mai important, nu încetasem să învăț. Învăț tot timpul. Succesul, de fapt, se profilează abia cînd ești solicitat să realizezi cărți pentru societăți de bibliofilie.

— Vă referiți la „Ciulinii Bărăganului" ?

— Da. E o lucrare prilejuită de o recomandație a lui Michel Ciry, pentru o societate bibliofilă și are un protocol al tirajului — 180 exemplare — foarte complex : 15 ilustrații în acvaforte și acvatintă și o gravură-invitație de 29 21 cm în culori. Deci „180 exemplare pe Grand Velin d'Arches numerotate cu 12 suite în negru de prim stadiu, pe hîrtie japoneză de Torinoko și 10 suite definitive pe hîrtie Moulin de Larrouque ; compuse în Plan'tin corp 18 și tipărite de Fequet-Baudier, la Paris, în editura Lacourière-Frélaut pentru ilustrațiile în acvatintă și acvaforte...". Proiectul a fost realizat în trei ani. Poate că am vorbit prea mult de „succes". Trebuie să folosim alt cuvînt. Poate că mai potrivit ar fi să ne referim la căile de împlinire profesională la un nivel înalt. Faptul cu adevărat semnificativ în ceea ce numiți „carieră europeană" rămîne acela că sînt un artist foarte călătorit dar cu participări constante la toate expozițiile de grafică din țară și cu „personale" frecvente în galeriile din Timișoara.

TUDOR OCTAVIAN ■

TRADUTTORE, TRADITTORE

Erosul negru

Cîndcu cîteva decenii în urmă a apărut în mai multe versiuni străine antologia **Orfeu cel negru**, europenii au avut prilejul să descopere continentul african de poezie lirică, sentimentală, naivă, încărcată de starea de revoltă a negritudini frustrate de cele mai elementare drepturi. Drumul descoperitor spre Caraibe al literaturii scriitorilor de culoare a constituit o acțiune lentă și îndelungată. Dar cu puține excepții, Africa nu este încă un continent al prozei. În schimb, proza din America latină avea să reprezinte pentru europenii aplecați spre alte formule literare marele șoc artistic care nu s-a încheiat nici astăzi. Operele lui Marques, E. Sabato, A. Carpentier, E. Veríssimo, Mario Vargas Llosa au beneficiat pe continentul nostru de un fericit dar întîrziat orizont de așteptare. Dar putem spune că ele nu au fertilizat proza din țările europene, fiindcă erau grefate pe alte mentalități și, uneori, pe alte modele de gîndiri și comportament.

Oricît ar părea de ciudat nu rămîne însă mai puțin semnificativ faptul că proza românească barochizantă, intemeiată pe o retorică bizantină, are unele puncte comune cu romanul latino-american. Nu știm însă în ce măsură acest fenomen de similitudine a favorizat receptarea entuziastă a prozei din America latină în țara noastră.

Brazilianul Jorge Amado (n. 1912) a pătruns în spațiul literar românesc în etape istorice diferite. Dacă **Secerișul roșu** (1946) aduce pe prim-plan concepția unui scriitor de stînga, membru în P.C.B., laureat al premiului Stalin (1946), cărțile de mai tîrziu ca **Gabriela** (1958) și **Păstorii nopții** (1964) scot în evidență polarizarea lumii sărace din Bahia în jurul erosului, exultarea în fața plăcerilor cotidiene, cu și neconformismul de factură picarescă al oamenilor de culoare ce trăiau la marginea legii într-un fel de ghetou negroid.

Dacă în **Gabriela** relația erotică evoluează între **supunere-autoritate, egalitate, supunere-autoritate** (stăpîn-servitoare), în **Păstorii nopții** pulsiunile erotice colcăie într-o lume săracă și primitivă, al cărei univers imaginar este încărcat de mituri locale, superstiții, plăceri elementare și speranțe difuze. Este evident că prin aceste cărți ce reprezintă a doua etapă a creației sale, Jorge Amado s-a îndepărtat de caracterul socializant al literaturii mai vechi: opera sa se lirizează, discursul epic capătă o plasticitate mai mare, iar personajele sînt investite cu o puternică trăire afectivă. **Păstorii nopții** poartă atributele unei literaturi în care realismul sud-american este infuzat de o frumoasă tentă romantică. Romanul este distribuit în trei părți relativ independente. Primul text este intitulat **Povestea adevărată a căsătoriei caporalului Martim cu toate amănuntele ei, bogată în întîmplări și surprize** sau **Fistichiul cel romantic și deziluzia iubirii sperjure**. De fapt, acest microroman este cel mai puternic încărcat de sexualitate. Doar L. Durrell a dus în cvartetul său romanesc despre Alexandria un flux erotic atît de puternic. Dar la L. Durrell lumile sînt suprapuse și problematica devine mai complexă. Jorge Amado aduce în centrul acestui roman în miniatură bordelul cu mămica Tibéria, prostituatele și profilurile pitorești ale mulatrilor picari și a negrilor sentimentali. Relatarea are cînd un caracter de evocare a unor evenimente, cînd o distribuție de planuri în direct, rezultate dintr-o aglomerare de întîmplări eteroclite cu angrenaje autonome. Introducerea lor în fluxul narațiunii este abruptă, fără informații anticipatoare. „Nici Vițelia cu ochii lui albaștri, nici negrul Babanu, nici caporalul Martim cu pofticioasele lui, nici măcar tînărul și pasionatul Fistichiu, nici Ipsilon, creditorul Jesus, credincioșul Alfredo, nici mănoica noastră Tibéria, nici Otília, Teresa, Bălaia, Noca, Antonieta și Raimunda, fetele toate, nici cellalți mai puțin cunoscuți, fiindcă va veni un timp al măsurii și al cîntarului, iar ei nu vor fi măsurați și nici cîntăriți." Dacă Martim reprezintă mitul seducătorului, Fistichiu devine un simbol al prieteniei romantice. Istoria de dragoste dintre Martim și Pomicica este plină de pitorescul sumar al lumii de la margine. Scenele erotice sînt enumerate scurt, avînd doar palpitul trăirii rapide și cantitative. Bordelul din Bahia este semnul **vieții ca spectacol**, ca repetiție permanentă a unor evenimente acționate sau suportate de actori diferiți.

În **Răgaz pentru botezul lui Felicio, fiul Babanului și al Beneditei sau cumătrul lui Ogun**, scriitorul brazilian evocă mituri și tradiții străvechi din fluxul unei societăți paupere. Înainte de-a dispare sau de-a muri, Benedita își aduce copilul la ușa Babanului. Acesta recunoaște o paternitate incertă. Botezul devine un act de ritual, patronat printr-un joc misterios al întîmplării de zeul ocrotitor al Babanului, Ogun.

A treia parte **Păstorii nopții***) **(Iubadarea dealului Mata-Gato sau Prietenii poporului)** are o substanță epică mai puțin originală, reprezentînd un loc comun în multe romane latino-americane, cum sînt acelea ale lui Manuel Scorzo. Scenariul sărăcilor ce ocupă un loc pustiu (proprietatea unui milionar), unde-și construiesc adăposturi improvizate, ca și atacul poliției ce dă foc locuințelor anunță doar un alt gen de ancorare în social.

Cartea are un final fericit — oamenii mor, se nasc, sînt distruși de boli și hărțuiți de autorități, dar viața continuă. Mulțimea sărăcilor negri trăiește între **dragoste și moarte**, distribuiți în diferite roluri. Spiritul ludic al romanului atenuează subtextul ei amar. Jorge Amado **vine spre o carte mare pe căi tradiționale**, deosebite de cele europene.

ROMUL MUNTEANU ■

*) Jorge Amado, **Păstorii nopții**, Ed. Univers, 1989 (traducere, cuvînt înainte și note de Gabriela Banu).

O recentă traducere realizată de Editura „Univers"

LANTERNA MAGICA

O reluare

„Nu-ți lovi mama cu lopata !... Ar impresiona-o neplăcut", — afirmă unul dintre cei doi eroi ai filmului **„BUTCH CASSIDY ȘI SUNDANCE KID"**, ecranizare celebră a studiourilor americane, realizată de George Roy Hill și interpretată de doi „monștri sacri" ai cinematografiei (Paul Newman și Robert Redford), distinsă, acum exact două decenii, cu mai multe premii Oscar — programată astăzi, în reluare, pe marile ecrane ale Capitalei, dintr-o mereu mai greu explicabilă penurie de premiere. Mă rog, nu insistăm deocamdată asupra acestui ultim aspect : cît timp revedem filme **bune**, cinematografie vorbind, încă e bine !...

Replica de mai sus reprezintă două date tipice acelui gen de film ce îmbină, în mod fericit, violența **(o anumită** violență !), cu umorul (am adăuga aici, spre exemplificare, încă două certe reușite ale studiourilor de peste ocean : „CEI ȘAPTE MAGNIFICI" de John Sturges — 1960 și „BONNIE ȘI CLYDE" de Arthur Penn — 1967). Sînt, toate, filme cu „pistolari", cu „desperados" — categorie (socială ? !) tipic yankee, de eroi proveniți din istoria nu prea îndepărtată a Statelor Unite, dintr-un soi de „folclor" sui-generis (americanii nu dau acestui cuvînt sensul pe care îl dau europenii).

Butch și Kid (atenție !, ei nu-și vor afla adevăratul lor nume decît către final, și înaintea morții) sînt mai ales doi **prieteni**, aparent cam trăsniți, inteligenți însă și mai ales plini de un haz nebun. O mare literatură americană, incluzînd peste cinci nume incontestabile cu premiul Nobel și afirmată mai ales între cele două războaie, au ridicat noțiunea de PRIETEN la un rang suprem. Doi prieteni, chiar și trăind în afara legii, nu pot fi înfrînți decît de o forță incomparabil superioară lor și mai întotdeauna prin mijloace lașe. Sub acest aspect, s-ar putea ca acest gen de filme să frizeze amoralitatea (la urma urmei sînt, nu-i așa ?, niște banditi, niște ucigași ! — la vremea lui, „BONNIE ȘI CLYDE" a stîrnit un întreg scandal din acest punct de vedere, puritanii au cerut chiar scoaterea lui expresă de pe ecrane !) — **nimic mai fals.**

Spre deosebire de puzderia acelor pelicule submediocre („Pentru un pumn de dolari" sau „Rambo", etc.), propagînd violența gratuită, în filmul la care ne referim moartea este o simplă carte de joc într-o partidă a hazardului, absurditatea acestuia din urmă fiind cheia, fiind nucleul care o provoacă. Jucîndu-și viața în mod necinstit — deși într-o fermecătoare și doar aparentă libertate — cei doi eroi nu vor reuși să mai iasă din acest cerc vicios nici măcar atunci cînd, prin forța împrejurărilor, încearcă să devină oameni cinstiți, **să aibă legalitatea.** Ei sînt astfel condamnați chiar **înainte** de a realiza că fac rău cu adevărat (Butch va refuza categoric și multă vreme să ucidă !), viziunea lor asupra existenței este cea a unor copii superbi, senini, care **cu seninătate** intră în culpă — pentru a sfîrși plătind, uimiți, cu viața... În momentul morții, cei mai mirați de ceea ce s-a petrecut, sînt ei înșiși — și de aici dimensiunea tragică a unor astfel de eroi. De eroi singulari, disperați, intrînd în baladă.

În astfel de filme precum **„BUTCH CASSIDY ȘI SUNDANCE KID"**, asistăm de fapt la o inversare a valorilor îndeobște recunoscute (cinstea, morala, demnitatea, etc.), numai în aparență : răul va fi în cele din urmă condamnat, iminent justiția își va aplica pedeapsa. Tragica și scurta traiectorie prin viață a celor doi „banditi" — departe de a îndemna la o conduită imorală ! — obligă la acel „catharsis", la acea cutremurătoare milă față de destinul a doi oameni cu evidente calități, dar care pier în mod violent și stupid tocmai pentru că — **folosind violența** — și-au ratat propriile împliniri la care poate că aveau dreptul, avînd, în ultimă instanță, ȘI niște calități umane deosebite.

Jocul la care asistăm se încheie așadar în mod corect, ei vor plăti eroarea la modul cuvenit. Vom fi de acord cu plata. Ceea ce nu ne va putea împiedeca însă să le admirăm prietenia, curajul, modul deschis și sincer în care au jucat un joc pe care nu l-ar fi putut cîștiga (din fericire !), **niciodată !**

HORIA PĂTRAȘCU ■

Revista „22"

„Religie și politică în România"

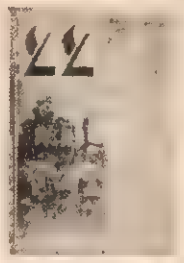

Nr. 7 din 2 martie al revistei editate de Grupul pentru dialog social este dedicat, aproape în întregime, problemelor religiei în societatea contemporană românească. Punctul de pornire al acestui complex demers publicistic este precizat chiar în editorialul **Precum în cer, așa și pe pămînt** semnat de Stelian Tănase : „Românii nu au dat nici un sfînt. Este un adevăr care s-a rostit adesea. De asemenea — pînă la instaurarea regimului comunist — nimeni nu a fost judecat și ucis pentru credința sa ( ) Societatea civilă românească, pe cale de a se reconstitui după revoluție, resimte ca o frustrare marginalizarea la care a ajuns datorită propriilor sale greșeli — biserica ortodoxă română". Mai remarcăm cîteva intervenții publicistice de excepție : „Libertatea frîu" de Andrei Cornea, interviurile acordate de preoții Constantin Galeriu și Calciu Dumitreasa lui Dan Pavel și, respectiv, Alinei Ungureanu, convorbirea realizată de Dan Arsenie cu Petre Țuțea. Și astfel, „punctul tare" al revistei, interviul, adică, așa cum era de așteptat, dialogul — afirmă publicația „22" mai aproape de potențialul său real **(C. Dumitru)**

Mondorama

O publicație pe care ne-o doream

Primele două numere ale revistei MONDORAMA (publicație bilunară, al cărei redactor șef este Radu Budeanu) conving că actualității internaționale îi poate fi dedicată o publicație de mare profesionalism. „Bucureștiul interzis", „Ialta între adevăr și ficțiune", „Bush — președinția secretă", „Primarul Washingtonului arestat de F.B.I.", iată cîteva dintre incitantele titluri ale numărului recent apărut (2, din 28 februarie a.c.). Costă 10 lei, dar face ! *(C. D.)*.

Antena parabolică ne aparține

După cîteva decenii în care falsele probleme au fost impuse prin diverse metode ca esențiale, arta a dat nenumărate rebuturi : cărți, filme, piese de teatru. Măiestria investită în unele din ele nu le-a scăpat de falsitate. Pe ici pe colo, s-a încercat să se mai salveze ce s-a putut. Să ne gîndim doar la actorii noștri de excepție, care prin jocul lor au reușit să mai înfrumusețeze cenușiul pleticos al unor subiecte în care nu mai credea nimeni.

Un maistru inventiv, care nu precupețea nici un efort pentru implementarea noului, intra în conflict cu un director opac la eficiență și grijuliu doar cu planul. Inginerul șef era de regulă oscilant. Reprezentantul ministerului era carierist prin definiție. În sfîrșit, activistul județean apărea ca un arbitru al bunului simț, omul care le știa pe toate.

Agricultura nu se lăsa mai prejos. Într-un sat sosea un tînăr și întotdeauna frumos inginer agronom. Nimeni nu credea că va rămîne în sat mai mult de un an ; ceilalți dăduseră bir cu fugiții. Conflictul se desfășura în jurul folosirii unui sol de porumb timpuriu și a dorinței unei asistente medicale de a se mărita cu tînărul inginer. Un tractorist simpatic, refuzat la începutul lucrărilor inginerului, reușește, prin optimismul său robust, să recîștige dragostea asistentei, contabilei sau brigadierei, de la caz la caz. Cooperatorii negativi beau zaibăr în tinda casei și îl bîrfeau pe președintele care îi împiedica să-și facă mendrele. Pozitivii nu beau. Citeau cărți despre ameliorarea solului, umblau tot timpul pe cîmp și propuneau niște soluții la care nu se gîndiseră niciodată profesorii universitari chemați să dea rezolvări. Binele învingea răul, noul înlocuia vechiul, carieriștii erau demascați.

Eficea românească se dovedea a fi mai bună decît cea japoneză, iar hibridul de porumb Fundulea, semănat în Valea Seacă, dădea o producție de știuleți care depășea închipuirea.

Putem să tragem cu buretele peste tot ce s-a făcut ? Nu, categoric. Vor fi fost și lucruri bune, care au reușit să scape de vigilența funcționarilor culturali. Din păcate ele sînt puține. Unele nici n-au mai ajuns la public. Vor ajunge acum. Însă tot ce era minciună, fals artistic trebuie stopat. Ne-am putea ușor obișnui cu ideea că o asemenea modalitate de a face cultură este încă valabilă, că se poate și așa, că de fapt falsurile nu au fost atît de grave, că lumea le-a gustat pentru farmecul unui actor sau pentru imaginea unui operator sau pentru inventivitatea unui regizor. Putem să nu consumăm artă românească, din perioadă, dacă ea nu este cu adevărat artă. Să avem tăria să recunoaștem rebuturile, să le îndepărtăm și nu să începem să le mai îndreptăm pe ici pe colo. Preferăm, așa cum se face deocamdată, să vedem interminabilele ședințe ale C.P.U.N., sau filme străine, dar nu din cele cu orice preț vechi. Am înțeles că antena parabolică a început să funcționeze. Așteptăm și noi să vedem ce se poate prinde cu ajutorul ei.

În concluzie, dați-ne orice, numai minciuni nu. Este o rugăminte. Butonul de închidere a aparatului ne aparține.

OPREA GEORGESCU ■

FLORIN PUCĂ

S-a petrecut dintre vii minunatul Florin Pucă, desenator român de însemnătate europeană, marcat de sarcasm și autenticitate. Ultimii ani i-au fost însingurați și infirmi. E o pierdere pe care timpul ne va ajuta s-o prețuim în toată întinderea ei.

Fotografie de PAUL AGARICI ■

Istoria se repetă?

„Pîn-acum încalte era goana după interese materiale, după ciștig fără muncă, care dădea pricină de vorbă asupra patrioților. Dacă un om cu patru clase primare (...) e(ra) pentru țara românească destul de învățat spre (...) a fi deputat, director de bancă, ba poate ministru, desigur nu dumnealui e de vină. Oamenii astfel pot fi de vină că n-au învățat nimic, dar societatea e și mai vinovată dacă, în loc de împărțitori de gazete sau alergători la barieră, ies din ei directori de bancă sau deputați ai statului (...) De vină (e) acea nație care ingăduie ca oameni fără știință de carte și mărginiți din fire să pretinză a o lumina, a-i dirige bănci, a-i face chiar legi".

MIHAI EMINESCU

Revoluţia în provincie

„Timișoara – miez de februarie" ■ Constanța : „Cine pune bețe-n roate ?" ■ „Iașii-n carnaval ?" ■ Focșani : „Capitala ? E încă departe" ■ Oradea : „Vacanță și istorie" ■ „Da' ăștia dom'le ce mai vrea ?" ■ Reșița : „Șah la regină" ■ Priviri dinspre marginea vieții : „Viața-neviață dintr-un cămin spital", „Drumul bătrîneții colective"

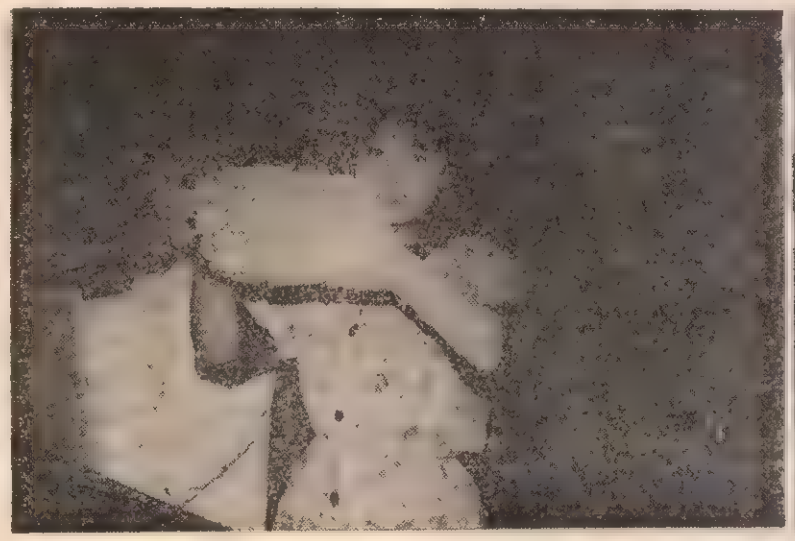

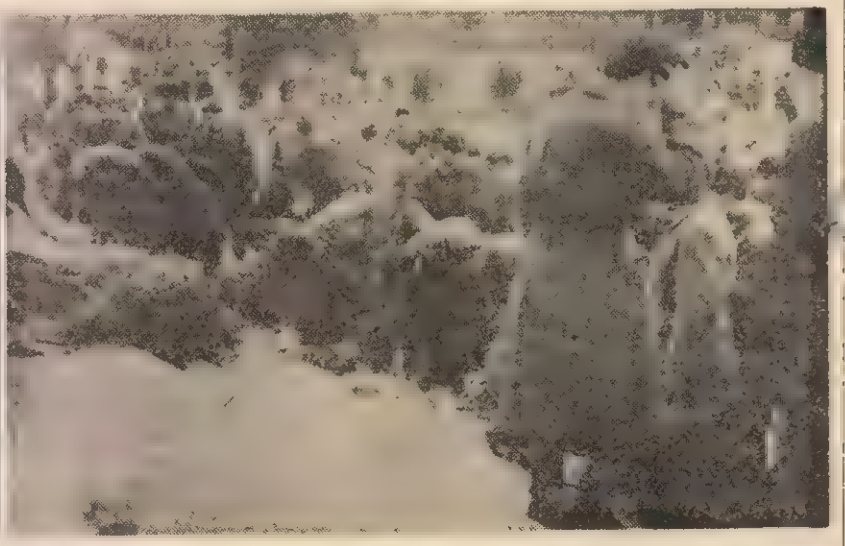

Timişoara – miez de februarie

■ „BOICIL"-ul şi importul de gaze naturale ■ Fotbal cu portocale ■ Luminările militarilor în termen ■ Ţigările şi politica de preţuri ■ Ajungem, iarăşi, la „fişele de cadre" ?! ■ Bijuterii cromate şi negru de fum ■ Despre morţii şi vii Timişoarei ■ Grevă şi tancuri ■ Starea de veghe ■ O bună iniţiativă, stopată la cabinetul nr. 2 ■ Despre gazul metan, difuzarea presei şi taxiurile particulare.

(secvenţe)

Plouă mărunt şi rece, cerul este opac — ceea ce nu împiedică însă desfăşurarea manifestaţiilor zilnice, paşnice, ce au loc la încrucişările marilor străzi şi mai ales în Piaţa Operei, atît de cumplit încercata Piaţă a Operei : cel puţin manifestări par, pentru un ochi neavizat, aceste adunări masive, spontane, de oameni, mereu alţii, care discută aprins, uneori în contradictoriu, gesticulînd şi argumentîndu-şi — fără ostentaţie — punctele de vedere. Ca şi peste tot în ţară, şi în Timişoara „se face politică" : la interminabilele cozi înşirate dinaintea vînzătorilor (în majoritate voluntari) ce oferă însetaţilor de presă „Gazeta de Vest", „Renaşterea Bănăţeană", „Dialogul Liberal", „Merci, Pardon, Scuzaţi", „Ecologistul"; la magazinele alimentare, atunci cînd se aduc carne şi „produse" din carne (şi care, faţă de Capitală, chiar **se aduc**, destul de ritmic !) ; sau dinaintea locurilor sfinţite cu sute de luminări aprinse şi portrete îndoliate ale eroilor revoluţiei unde se află. Doamne !, încă atîtea persoane îndoliate... !

Are loc o grevă a personalului din mijloacele de transport ale municipiului (o parte a acestuia asigură însă, în mod civilizat, desfăşurarea traficului). Pe străzi circulă mereu mai multe **taxiuri particulare**, cu însemne proprii, din plastic : au apărut chiar două astfel de „asociaţii" ale taximetriştilor (rivale, poate ?!), dar care funcţionează legal, am înţeles că prin sindicate şi plătesc impozite către stat, uşurînd astfel radical transportul în urbe, ceea ce e foarte bine. În faţa treptelor Catedralei, zeci şi zeci de militari în termen, descoperiţi, aşază lumînări acolo unde a avut loc unul dintre carnagii : se vor îndrepta apoi către consiliu, în ordine, pentru a-şi cere drepturile şi a solicita spălarea armatei de petele ruşinoase pe care i le-a impus o mînă de inconştienţi sau pur şi simplu nemernici. Ceva mai încolo, în faţa marii alimentare centrale, un copil între trei şi patru ani priveşte în minută o portocală : o priveşte nedumerit cîteva clipe, apoi o izbeşte de asfalt, încercînd să o bată precum o minge... ! **Nu ştie** ce-i aia !, regimul anticristului ne-a lăsat o moştenire cumplită.

...Tîrziu, în noapte, mă aflu într-o familie de prieteni, am urmărit la Tv, pe postul central, şedinţa parlamentului. În fiecare noapte, după ce acest post şi-a încheiat emisiunea, urmează o a doua, a postului local, deosebit de interesantă şi urmărită de toţi timişorenii (de la Revoluţie încoace majoritatea antenelor Tv. de aici **nu** mai sînt orientate spre sîrbi sau unguri !) : medicul Florea Albu — dacă am reţinut bine — afirmă că importul de gaze din U.R.S.S. este sub valoarea pe care ar fi scos-o Boicilul" care oricum a fost furat deja şi se produce în Occident... ! O fi adevărat ?!

Gazda ne serveşte o întîrziată şi substanţială cină : Trebuie să reînvăţăm a mînca RETRO !"...

Întreprinderea de ţigarete Timişoara, director nou : domnul Ştefan Erdely, fost şef plan personal-retribuire. Fabrica a fost fondată în 1848, este cea mai veche din sud-estul Europei. Cei circa 600 de oameni care lucrează aici au ieşit în stradă la Revoluţie, apoi au lucrat cu mitraliere de pază instalate în incintă, ba chiar au ajuns să lucreze acum în februarie cu o depăşire de plan, deşi plecînd de la o realitate sumbră din punct de vedere al uzurii tehnice şi lipsei unor ingrediente normale procesului de fabricaţie : cafea naturală, miere, stafide, zahăr, alcool, glicerină, cumarină şi arome olandeze — **de 10 ani** acestea **nu s-au mai folosit** ! E de mirare că am tras şi vom mai trage, un timp, în piept, otravă ? !... Lucrurile încep să se aşeze însă, se revine, treptat, la reţetele normale de fabricaţie ; se luptă pentru înlăturarea prafului şi mirosului insuportabile din halele de uscare şi tocare a tutunului, pentru revenirea la acordarea sporului normal de toxicitate şi a celor 6 zile libere în plus pentru muncitorii de aici, se reanalizează problema preţurilor exagerate la ţigările aşa-zise „de lux", care au grevat şi grevează în continuare veniturile întreprinderii. Noul director, în consens cu întreaga conducere, este de părere că este absolut necesar să se mărească, la achiziţii, preţul tutunului : a fost o mare greşeală aceea că ţăranii nu au mai fost stimulaţi în cultivarea acestui tutun care — fiind monopolul statului — aducea venituri **spectaculoase**. „Tutunul — şi politica de preţuri !" iată o problemă, aşadar. Perspective ? Se intenţionează trecerea la „închirierea" unor utilaje din import, o practică relativ curentă : chiria acestora va scădea anual, devenind în cele din urmă **proprietatea întreprinderii** (înţelege : economie de valută, calitate, înzestrare proprie !) ; pregătirea intrării în fabricaţie a „foliei de tutun", în sensul înlocuirii atît de toxicei hîrtii, la filtre chiar, sau producerea de sortimente noi tip „cigarilos" ; se speră ca în maximum doi ani să se poată trece la fabricarea, prin licenţă, a ţigărilor „Camel" şi „Winston" (două ţări est-europene şi vecine nouă au trecut la asta de mult) Pînă una-alta, realizarea celor două tipuri de ţigări-bază ce se produc aici : „Snagov" şi „Carpaţi" la nivelul adevăratelor cerinţe ale pieţei interne. În acest din urmă scop, s-a şi perfectat un schimb direct. În mărfuri reciproc deficitare, între Timişoara şi fabrica Debreţin din Ungaria, schimb aprobat de primul ministru Petre Roman... ei bine, nici nu au plecat bine primii şase oameni de la Timişoara în acest schimb, că întreprinderii timişorene i se şi cere, de către organele locale, o „informare" scrisă asupra acestora (cîţi sînt, a cîta oară pleacă, etc.?!) — „iarăşi ajungem la **fişe de cadre ?!**" — se întreabă cu amărăciune, şi pe bună dreptate, noul director.

Revoluţia din 21—22 decembrie 1989 — formulă în genere acceptată în Bucureşti şi restul ţării — timişorenii o numesc, într-o formulă plastică şi defel departe de realitate : **VIDEOREVOLUŢIA** ! Pentru Timişoara, Revoluţia este cuprinsă între alte date : **16—22 decembrie...** În zilele pe care le-am petrecut în oraşul-martir, am trecut de cîteva ori prin faţa locuinţei pastorului László Tőkés, de unde, practic, s-a dezlănţuit uraganul ce avea să spulbere într-un timp incredibil de scurt întreaga beznă cu care un paranoic al comunismului acoperise ţara. Pastorul nu se afla acasă, făcea naveta pe relaţia Bucureşti — Budapesta, locul era marcat însă cu inscripţii şi luminări, mulţi veneau aici, în faţa casei, să se reculeagă — ecourile împuşcăturilor de la podul Maria, din zonele Operei, Consiliului popular sau cartierului Girocului încă nu s-au stins, în suflete, pe deplin (se vor stinge, ele, vreodată ?!). Am fost pentru două ore oaspetele acelui admirabil grup de studenţi de la mecanică, electro şi agronomie care, începînd cu 25 ianuarie a.c., au organizat, cu posibilităţile lor, pe propria răspundere şi **nu fără riscuri** acel cumplit „recensămînt" al morţilor Timişoarei, aflat tocmai în stadiul de definitivare şi care urmează a fi dat publicităţii : cifra se apropie de 300... ! Sînt şi dispăruţi.

...Trei dintre aceştia din urmă au făcut parte din colectivul de peste 5 000 de oameni ai întreprinderii „ELBA" — prima întreprindere din Timişoara care a declarat **grevă generală**, în 19 decembrie (după ce aici sosiseră fostul primar Bălan şi colonelul Guşe, înconjurînd cu tancuri incinta pentru ca muncitorii să nu iasă în stradă).Au ieşit în ziua de 20, şi ce a urmat se ştie.

„ELBA" este **singura** întreprindere din ţară ce produce (printre corpuri de iluminat, faruri şi lămpi auto şi lanterne), elemente galvanice, adică acele atît de necesare **baterii** (circa 8 tipuri), atît de deficitare încă pe piaţa internă. Împreună cu inginerul şef al acestei întreprinderi, domnul Marin Purice, încerc să aflu care sînt cauzele. Sînt condus apoi în chiar secţiile „fabricii" de baterii — iar impresia este copleşitoare !... Condiţiile de muncă (din nou, aceeaşi blestemată moştenire a regimului ceauşist !) sînt incredibile : se lucrează într-o mizerie cruntă, cu negru de fum, în condiţii de mare toxicitate ; vechile utilaje sau benzi rulante sînt folosite la ultimele şi aproape miraculoasele lor capacităţi ; celebra „autoutilare", de care se făcea atîta caz pînă nu de mult, zace sub forma unor fiare vechi în care s-au investit însă milioane ; ventilaţia există numai pe hîrtie, iar oamenii — deşi se căznesc să producă acele mici bijuterii cromate — arată mai rău decît nişte mineri abia ieşiţi din şut ; fosta grupă de muncă în care au fost încadraţi, corespunzătoare cît de cît profilului, a rămas o simplă amintire — ei cer **reventrea** la această grupă, măcar ! Şi în afara condiţiilor, o cronică lipsă de materiale : electrozii de grafit, pastilele de zinc (zincul a fost tăiat de la import, singura sursă rămînînd, insuficient, Bulgaria — iar pastilele de zinc realizate la LAROMET — Bucureşti vin cu mare întîrziere) Bioxidul de mangan — produs de I.M.M.N. Baia Mare — este de proastă calitate. Producţia baterilor de tip 3.R.12 poate fi oprită dintr-o clipă în alta, din lipsa sîrmei de cupru de 0,6 şi a benzii de alamă pentru capse, provocată de fabrica din Cîmpia Turzii şi METROM — Bucureşti. Liniile tehnologice au ieşit de mult din uzul lor moral, etc.

Dar oamenii nu dau vina pe nimeni — se ştie a cui e ea ! — ci se adaptează **din mers** (mi-a rămas imaginea unui animal care îşi linge rănile), s-au revizuit toate utilajele aflate în dotare, s-a trecut la înlocuirea subansamblelor uzate. Se trece, treptat, la o legătură mai strînsă cu furnizorii, fără a se mai apela la serviciile de aprovizionare. Se lucrează la „tipizarea" unor piese, pentru interschimbabilitatea acestora la maşini diferite. Se duce astăzi o luptă teribilă pentru a se ajunge cel puţin la producţia anilor 1975—1980 (cînd, reţineţi, **se exportau** chiar baterii în Occident !), producţia de baterii fiind de 120 milioane bucăţi — faţă de 60—70 milioane, cît a ajuns astăzi). S-a întocmit o TEMĂ tehnică în care s-a arătat stadiul fabricaţiei şi dorinţele de modernizare, întreprinderea s-a adresat în acest sens unor 12 firme mondiale din S.U.A., Franţa, Italia, Hong-Kong, Japonia ,etc. — **s-au** propus firme mixte şi schimburi în contravaloare de parţă. Sînt speranţe certe, aşadar.

Din păcate, nu va fi uşor : nefasta politică de asimilare a materialelor din import a dus la **fapte** ilogice : preţul actual al unei baterii este la ora actuală **mai mare** decît preţul de producţie, deşi mai proaste fiind acum, bateriile vor fi şi mai scumpe, cel puţin pentru o perioadă determinată. Fabrica timişoreană este, din nefericire, **singura din lume** ce NU ARE încă o coordonare ştiinţifică a proiectării şi cercetării pe linie de **surse de curent** (deşi s-a făcut o documentaţie **în acest** sens, dusă pînă la organigramă — a fost însă stopată la cabinetul nr. 2). Documentaţia **există** totuşi, este necesar să se facă ceva ... !

Oamenii de aici nu stau însă, şi să nu vi se pară un lucru lipsit de importanţă că — de pildă ! — cei care lucrează la reintegrarea benzilor îşi iau pe rînd pauza de masă, spre a nu opri nici o clipă acele aproape incredibile reparaţii pe care trebuie să le facă, sau aduc, din alte oraşe, cantităţile mai mici de materie primă în... servietă.

...Plouă mărunt peste Timişoara în acest miez de februar, oraşul îşi aşteaptă soarele. S-a obţinut aprobarea forurilor în drept pentru înfiinţarea unui post **propriu** al Televiziunii timişorene libere, s-au alocat fondurile necesare, s-a stabilit organigrama : se caută la ora actuală un sediu cît mai propice. s-au făcut mai multe propuneri. Setea de informaţii este uriaşă, presa centrală ajunge încă rar şi mai ales cu întîrziere. Pentru evitarea unor nedorite accidente, în municipiu, aflu, s-a introdus odorizarea gazului metan, iar copiii se obişnuiesc, treptat, **ŞI CU** portocalele...! **REVOLUŢIA DIN DECEMBRIE** (pentru că astfel îi spun, Revoluţiei, timişorenii) se aşază...

Într-o permanentă — şi deşi neîncordată — **stare de veghe.**

Este firesc.

Un „admirabil grup de studenţi..., începînd cu 24 ianuarie a.c., au organizat, cu posibilităţile lor, pe propria răspundere şi **nu fără riscuri**, acel cumplit „recensămînt" al morţilor Timişoarei, aflat tocmai în stadiul de definitivare şi care urmează a fi dat publicităţii : cifra se apropie de 300... ! Sînt şi dispăruţi".

HORIA PĂTRAŞCU ■

Cine pune bețe-n roate

Cu greu mai găsești în Constanța pe cineva dispus să-ți relateze ceva despre evenimentele din zilele Revoluției. Ori cel în cauză nu știe lucruri concrete, ori refuză să-și mai aducă aminte de ele. Noul cuvînt de ordine, răspîndit cu insistență în toate zările, este acela că în Constanța nu s-a întîmplat nimic deosebit, mersul Revoluției a curs liniștit și lipsit de incidente. Secretarul C.J.U.N., dl. avocat Constantin Racu, pledează pentru caracterul pașnic și democratic al mișcării revoluționare. Nu au fost victime, nu s-au înregistrat acte de huliganism, noile organe de conducere au fost alese în cel mai democratic mod cu putință, alimentația populației se ameliorează de la o zi la alta, oamenii muncesc cu drag și spor și, în general, lucrurile sînt pe un făgaș normal.

La Constanța, ecoul Revoluției a ajuns odată cu primele imagini ale Televiziunii Române Libere. După fuga dictatorului, grupuri de manifestanți au ieșit pe străzile orașului îndreptîndu-se spre trei destinații precise : sediul securității, județeana de partid și comitetul municipal. Cei din interiorul lor, surprinși de rapiditatea evenimentelor, nu au mai putut face altceva decît să schițeze primele semne de fraternizare cu revoluționarii. Cît de sinceră a fost această atitudine, vă veți convinge în continuare. Cert e că nu s-a consemnat nici o rezistență din partea fostei conduceri și cu atît mai puțin o opoziție fățișă. Explicația acestei aparente pasivități a aparatului represiv pare a fi astăzi clară : deoarece locuitorii străvechiului port se „descurcau" mai bine decît cei din alte zone ale țării, beneficiind și de o clemență tacită și reciproc avantajoasă din partea miliției și a securității, Constanța era socotit unul din orașele „sigure", unde cu greu s-ar putea declanșa o mișcare de protest. Și pe zi ce trece, această simplă supoziție tinde să devină o certitudine.

Revenind pe firul evenimentelor, trebuie consemnat faptul că devastarea și jefuirea ulterioară a celor trei sedii deja amintite a fost înfăptuită exclusiv de grupurile de derbedei din marginea pestrițului oraș. Concomitent, s-a dat startul în cursa de 100 metri plat, cîștigătorului revenindu-i — firesc, nu-i așa ? — funcția de prim revoluționar al urbei. Următorilor sosiți le-au fost rezervate, în ordine, locurile rămase vacante în ierarhie. Ceea ce nemulțumește în prezent este tocmai această eterogenie a componenței actualului Consiliu Județean de Uniune Națională, cît și modul în care a fost confirmat ulterior. În timp ce unii se instalau în funcții, majoritatea constănțenilor, în bună parte dezgustați de locurilor lor de muncă. Punctele fierbinți s-au consumat în incinta portului maritim. Oamenii de bună credință ce lucrează aici au organizat paza navelor și a instalațiilor portuare. Mai bine zis, au încercat să o facă, deoarece la un moment dat, fără nici o explicație și o rațiune, s-a primit ordinul de „Black-out !". Adică beznă totală ! La adăpostul întunericului s-au avîntat în larg cîteva bărci cu motor, îndreptîndu-se spre o destinație necunoscută, apărate și de focurile de armă trase de pe o navă sub pavilion libanez. Nici pînă în ziua de azi nu se știe cine a favorizat fuga trădătorilor, dar au început să apară dovezi că printre cei implicați s-ar afla comandanți de rang superior din marina militară, precum și ofițeri de miliție și securitate, cei mai mulți dintre ei aflați și în prezent în aceleași funcții. Menținerea sau chiar avansarea în funcții a celor ce s-au dovedit în acele momente ostile Revoluției, creează o stare de confuzie și teamă ce pare a se agrava pe zi ce trece. Constănțenii vor să afle cine a tras în zona gării sau din clădirea Cazinoului, cine a pus la dispoziția fostului prim-secretar al județului camioanele ce i-au transportat mica agoniseală în altă parte a țării, cum au fost aleși în fruntea actualei conduceri oameni fără nici o competență, sau de ce sînt menținuți în posturi oameni compromiși și înainte și după Revoluție.

■

Pe măsură ce neîncrederea și dezamăgirea generală se află într-o creștere ușor sesizabilă, rolul sindicatelor devine tot mai bine cotat la bursa conștiințelor. Sindicatul liber al navigatorilor din I.E.F.M. „Navrom" Constanța apără interesele a 10 000 de lucrători, fiind, atît prin numărul cît și prin forța sa, cel mai mare sindicat din oraș. Privită dintr-un unghi absolut realist, condiția marinarului român este total diferită de imaginea prefabricată a bunăstării navigatorilor. Așa cum spunea cineva din comitetul sindical, „și noi avem uscăturile noastre, dar în general sîntem exact așa cum ne-a mers vestea : sclavii mărilor". Și asta în ciuda faptului că marinarii români sînt deosebit de apreciați în lume pentru hărnicia și priceperea lor. Din simplă curiozitate, am comparat salariile navigatorilor noștri cu cele similare din alte țări, așa cum sînt ele publicate în revista „Le Marin" de luna trecută. Pur și simplu comparațiile sînt imposibil de făcut și datorită faptului că diurna în valută pe timpul voiajului nu s-a modificat de 32 de ani. Dar nu neapărat banii au condus la declanșarea primei greve a marinarilor, ci mai ales dorința lor de a beneficia de un cadru legislativ în concordanță cu specificul muncii lor. În cele 5 puncte ale revendicărilor, nu se solicită nici un ban în plus din punga cuiva, ci se negociază doar fondurile valutare ale Navrom-ului, creîndu-se o reinterpretare a condițiilor de salarizare. De ce, de exemplu, sporul de toxicitate sau cel de claustrare este acordat pe baza unui procent din salariu și deci neegal ? De ce același fond de bani, atîta cît e el, nu este împărțit în mod egal la toți cei ce trăiesc în aceleași condiții ? De ce a fost necesară o grevă pentru ca să se binevoiască a se asculta doleanțele navigatorilor ? Că ele au fost justificate o dovedește rapiditatea rezolvării lor. Dar fără grevă nu se puteau soluționa ? Dialogul dintre administrația Navrom și membrii comitetului sindical a relevat că majoritatea pretențiilor sînt perfect realizabile, buna conlucrare a tuturor celor competenți în domeniu deschizînd posibilitatea aplicării lor rapide în practică. Dar cine pune bețe în roate ?

Săptămîna trecută, de la Întreprinderea de pescuit oceanic din Tulcea s-a primit un S.O.S. disperat. Sindicatul marinarilor tulceni a fost somat să se afilieze la confederația sindicatelor din industria alimentară, în caz contrar va fi confiscat întregul patrimoniu sindical. O hotărîre cel puțin bizară, ce nu a făcut decît să sporească iritarea tuturor navigatorilor. Un alt aspect anacronic ne-a fost semnalat de dl. Viorel Grigorenco, liderul sindicatului liber din Navlomar. Cei 311 angajați ai firmei au realizat anul trecut un beneficiu de 32 de milioane de lei, în afara celui valutar, rezultat din activitatea de aprovizionare a navelor străine cu alimente sau din prestarea altor servicii specifice. În ultimele zile, aprovizionarea lor se desfășoară cu mare greutate, principalul motiv fiind acela că nici un furnizor nu mai acceptă să

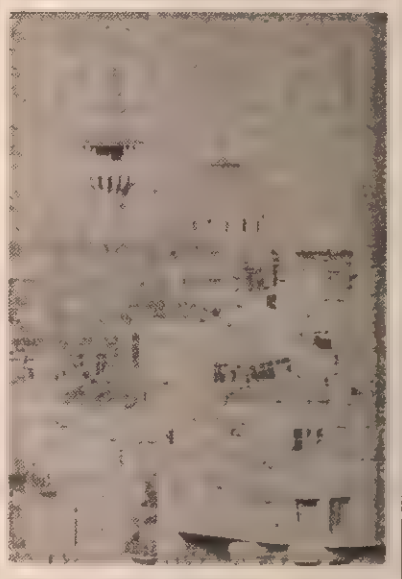

livreze produse alimentare destinate exportului. Navlomar-ul are nevoie de cantități relativ mici de alimente, dar de bună calitate, ce sînt livrate navelor la prețuri corelate cu normele internaționale, de regulă mai mari de 2—3 ori decît cele încasate prin alte forme de export. Cu banii obținuți pe 100 kilograme de salam de Sibiu se poate cumpăra o tonă de carne, ca să dăm un singur exemplu. Dar așa cum spuneam, furnizorii nu mai vor să livreze nimic, pentru simplul motiv că noi, românii, nu mai avem nevoie de valută.

■

Și totuși de dolari are nevoie toată lumea. Pe străzile Constanței se numără cu gesturi șmecherești teancuri de banenote foșnitoare. Dolarul se vinde cu 80 de lei, iar pachetul de Kent, cu 120 de lei, dar prețurile vor crește odată cu venirea verii. Și a fraierilor. Deschiderea sezonului estival e privită cu multă seriozitate și se fac eforturi serioase pentru aceasta. Cîteva vizite la principalele hoteluri din Constanța ne-au readus în memorie privirile chiorîșe și vorba răspicată cu care ne-au obișnuit de-a lungul anilor bunii noștri recepționeri. Singura excepție de la regulă am întîlnit-o la hotelul „Continental", unde recepționera Gabriela Chiță a avut amabilitatea să ne explice măcar unde am putea găsi o cameră liberă. Dar la restaurantul aceluiași hotel, atmosfera este dezolantă. Puțini sînt cei ce intră în restaurant pentru a servi masa, majoritatea clienților, dar mai cu seamă a clienților, oameni de-ai casei, par a sta într-o nesfîrșită așteptare, aruncînd pretutindeni și nicăieri, priviri provocatoare și rotocoale de țigară. Afaceri de tot soiul se fac și se desfac cu un remarcabil profesionalism, sub privirile protectoare ale chelnerilor și totala indiferență a șefului de sală. Am poposit la Cazino pentru a culege noutățile apropiatului sezon, dar rezultatul a fost penibil. Șeful unității, d-l Biolan, ne-a refuzat cu aroganță orice lămurire pentru simplul motiv că pe delegație nu era trecută și unitatea domniei sale. Și chiar de ar fi fost, tot nu ne-ar fi ajutat, întrucît domnia sa este foarte ocupat cu finalizarea pregătirilor pentru apropiata vizită a domnului ministru adjunct al turismului. Nu am mai auzit noi și pînă acum același refren ?

■

Pentru omul de rînd, viața nu s-a schimbat prea mult. Singura schimbare, unanim recunoscută, este aceea a calității produselor alimentare. Atunci cînd le găsești. Nu se găsesc brînzeturi, carne de calitate, apă minerală sau băuturi. Untul, zahărul și uleiul se vînd în continuare pe bază de abonament. Citrice nu se găsesc dar se pot „procura" din port. Sînt multe lucruri la care omul de rînd nu are acces. Marfa mai bună, de regulă cea din import, se vinde pe sub mînă. Sau la negustorii de ocazie, la prețuri triple. Dar ceea ce-i deranjează cel mai tare pe locuitorii străvechiului Tomis, este pînza de minciună și compromis ce se țese în jurul lor. Ziarele din București ajung, cele care ajung, după 4—5 zile. Cel constănțean, „Cugetul liber" (așa numește în jargonul local „Mugetul liber") apare regulat, dar nu se bucură de prea mult credit. Mai incisiv pare a fi, judecînd cel puțin după prima sa apariție, săptămînalul studențesc „Contrast". Cu siguranță că vor mai apărea și alte publicații, bineînțeles, independente. În general, oamenii nu s-au aventurat în inițiative particulare căci sorții de izbîndă deocamdată sînt mici. Ei preferă să aștepte și să ghicească în imaginile transmise la televizor adevăratul mers al evenimentelor.

Decantînd impresiile înregistrate și extrăgîndu-le din învelișul lor subiectiv, rămîne esența unei realități : entuziasmul primelor zile tinde să se destrame, încet dar sigur, pe măsură ce indolală se cuibărește tot mai adînc în suflete. Desigur, concluzia își are limitele ei bine trasate, în afara cărora rămîne o destul de întinsă zonă neutră. O zonă în care valurile Revoluției s-au spart de stînca intereselor de castă și trăinicia puterii depline. La fel ca înainte ? Pînă cînd ?

„La adăpostul întunericului, s-au avîntat în larg cîteva bărci cu motor, îndreptîndu-se spre o destinație necunoscută, apărate și de focurile de armă trase de pe o navă cu pavilion libanez. Nici pînă în ziua de azi nu se știe cine a favorizat fuga trădătorilor, dar au început să apară dovezi că printre cei implicați s-ar afla comandanți de rang superior din marina militară, precum și ofițeri de miliție și securitate, cei mai mulți dintre ei aflați și în prezent în aceleași funcții".

EUGEN NEGREA ■

Iașii-n carnaval?

Și de astă dată vechea capitală a Moldovei a trecut prin revoluție fără martiriu, deși 14 decembrie 1989 era cît pe-aci să însemne începutul Revoluției. Dulcele tîrg al Ieșilor, înseamnă, însă, mai mult decît o urbe provincială care se desprinde greoi dintr-o inerție a resemnării politice, participînd la revoluție doar atunci cînd moda cu pricina a prins temeinic. Tentația de a sesiza, acum mai cu seamă, doar elementele carnavalești, alimentată chiar de ironia, nu așa blîndă cum pare, a ieșenilor înșiși ar fi profund nedreaptă. Pentru că și în Iași, chiar mai cu seamă la Iași, într-o perioadă, oamenii au suferit crîncen, pentru că și aici, chiar dacă moartea nu și-a înfipt ghearele în sute de trupuri, ci doar în cîteva, aproape neștiute, a hohotit, totuși deasupra a sute de mii de oameni pregătiți s-o întîmpine cel mai adesea cu mîinile goale. Securiștii s-au predat aici destul de repede, „specialiștii" dresați pentru acțiuni așa-zise antiteroriste nu s-au încumetat să treacă la terorism. Orice s-ar spune *acum* despre cei care au acționat atunci, în primele clipe ale revoluției, fie ei civili sau militari, oricîte omenești erori ar fi făcut aceștia, e sigur că ieșii au fost cruțați de sînge pentru că *atunci* militarii și civilii din primul consiliu provizoriu au avut calmul și înțelepciunea de-a anihila fără violență forțele, deloc de neglijat, ale represiunii.

Ieșii au avut ceva cu teoria marxistă încă de pe la începuturi, căci ei au început revoluția de la 1848 în țările române, deși părintele socialismului științific prevăzuse o deplasare disciplinată de la vest la est a valului revoluționar de atunci. Tot ei au început și lupta pentru Unirea din 1859, tot aici, cînd România însemna doar cîteva județe în jurul Iașului (redevenit Capitală vremelnică), s-a început acțiunea armată pentru desăvîrșirea României Mari. Intoxicarea ideologică a ultimelor decenii prezintă vechea capitală moldavă ca un centru teoretic și de acțiune al comunismului, în care nimic mai de seamă nu s-a întîmplat decît că toată lumea „progresistă" a luptat din răsputeri ca să vină la cîrmă, cu baza în binecunoscutele tancuri, suprastructura Pauker-Dej-Ceaușescu. În rest, Iașilor li s-au făcut numai zile fericite, mai ales în aurita epocă : industrii de toate felurile, care de care mai falimentare, cazemate de locuit și cazarme de învățămînt. Cu grijă mare pentru extirparea oricăror posibili germeni de gîndire proprie (căci Iașului i se întîmpla să găzduiască o populație dedată cu imaginația), s-a impus imaginea unui mamut industrial, în care oamenii nu trebuiau să gîndească, ci doar să acționeze la indicații. Operația n-a reușit, fie și datorită „ironiei de protecție" cu care ieșenii au întîmpinat, adesea instinctiv, entuziasmele de circumstanță. Fanaticii au fost siliți să-și cam vază de treabă, intelectualii adevărați și-au cam văzut de cărți, iar muncitorii (culmea !) s-au ridicat ei înșiși împotriva dictaturii. La Iași, dacă mișcările studențești și muncitorești s-ar fi unificat, Revoluția ar fi putut începe chiar în 1987.

Oricum, joi, 14 decembrie 1989, Piața Unirii era plină de trupe și „utilaje" specializate în represiune spre a înăbuși o mare demonstrație anunțată prin manifeste. Ceea ce s-a și întîmplat, întrucît organizatorii manifestării (mulți arestați chiar atunci) n-au prevăzut această eventualitate și n-au format coloane compacte de demonstranți care să pătrundă în piață. Grupurile destul de firave care veneau au fost relativ ușor de dislocat.

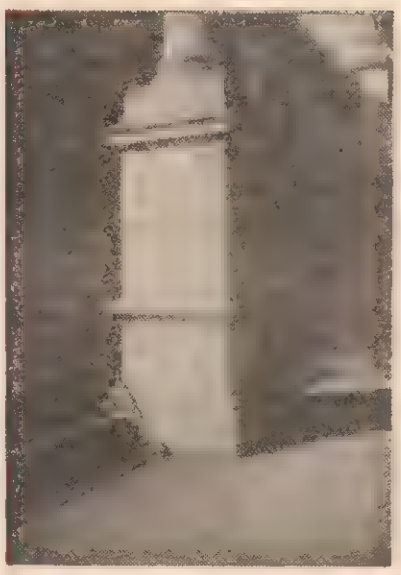

În 22 decembrie, primul consiliu provizoriu s-a format spontan. Ca peste tot, de altfel. În el au intrat, cu puține excepții, cei care au intrat primii în sediul „casei pătrate" (sediul fostului comitet județean al p.c.r.). Între timp, și aici revoluția „și-a mîncat copiii", primul președinte al consiliului, profesorul Doru Tigău, și-a anunțat, după numai o lună, demisia, și s-a ținut de cuvînt. Cei care au fost atunci, la început (cîțiva s-au eliminat imediat, prin simpla cerere adresată poliției de a pune la dispoziția consiliului cazierele) au trăit în nesomn și neliniște, chiar în teroare. Se anunțau, de la radarul de la Bîrnova, elicoptere ale teroriștilor. Deși unii abia știau să mînuiască armele, membrii consiliului stăteau ceasuri întregi la ferestre așteptînd inamicul. Se anunțau, tot timpul, alarme false sau adevărate. Exista, ca în întreaga revoluție, o permanentă suspiciune. Pentru că nimeni nu știa cu certitudine cine e securist, cine trădează.

Din sediul consiliului s-a telefonat la Fălticeni pentru a se afla (era inițiativa unor funcționari), dacă trupele de securitate de acolo au pornit cumva spre Iași, dacă au muniții în depozite etc. Convorbirea a fost surprinsă (toată lumea era vigilentă) de o telefonistă care, la rîndu-i, l-a anunțat pe căpitanul G. (o cunoștință de familie). Acesta, însărcinat să păzească, împreună cu subunitatea sa, sediul consiliului, i-a spus președintelui, și, împreună cu inginerul Badea, a pornit spre casa telefonistei să afle amănunte suplimentare. Cîteva vorbe în fugă, o cafea, apoi cu un „Aro" condus de un șofer civil, căpitanul și inginerul au pornit spre sediu. Pe drum, inginerul Badea i-a pus o mînă pe umăr căpitanului, vrînd să-i spună ceva (îl suspecta, probabil, pe șofer și a vrut să vorbească la ureche). Căpitanul G. începuse să fie convins că trădătorii sînt în consiliu, că inginerul Badea nu l-a însoțit întîmplător, că s-ar putea ca acesta să fie înarmat. Procuratura militară Iași va stabili cu precizie faptele. Noi ne putem imagina doar motivația căpitanului G. care și-a descărcat pistolul automat în inginerul Badea. Revoluția începuse să aibă victime și la Iași. Teroarea, cultivată atîtea decenii, nu putea să nu rodească. Evenimentul

(mai ales că și președintele a fost arestat, pînă ce superiorii săi l-au dezarmat pe căpitanul G.) ar fi putut avea consecințe incalculabile, dar nu le-a avut. Au funcționat, din nou, salvator, bunul simț, calmul.

Apoi, ieșenii au avut căldură, mai multă mîncare, au început să aibă și timp să se gîndească la noul viitor politic al țării.

Unii dintre ofițerii care au condus *atunci* activitatea militară implicată de revoluție au fost avansați. Cîțiva, nu doar în grad, ci și geografic, spre zone mai din vestul țării. Au apărut și cadre noi. Unele, provenind din cadre mai vechi, din puternica rezervă de cadre a pensionarilor. Așa l s-a întîmplat și fostului col. (rez.) Ilie Rotaru, care a anunțat la consiliu, după doar cîteva zile, că el conduce armata la Iași și că o să vină și hîrtia de la București. Se vorbea că a fost colonel bun, ferm, inteligent. Că a fost și coleg cu generalul Militaru. Dar, pînă n-a venit hîrtia, n-a condus nimic. Apoi, urmare a acestor merite, a fost avansat general maior și s-a prezentat într-o strălucitoare uniformă (ce repede lucrează croitorii la Iași). Cu vreo două sîmbete în urmă (în vremea clătinării generalului Mi[illegible]aru) iar n-a mai fost general (spre bucuria cam zgomotoasă a unor ofițeri mai tineri). Miercuri a redevenit general (spre tristețea mult mai tăcută a acelorași). Oamenii au timp, acum, la Iași, și mai vorbesc și ei. Ghestia cu generalul nu se înghite ușor. Mai ales c-a vrut să ia și palatul Roznovanu (sediul primăriei) pentru armată, c-a reușit să „înghită"

Capitala? E încă departe

Înainte să scriu aceste rînduri, m-am suspectat de mai noi prejudecăți. Mi-am zis : n-au fost gloanțe, n-a fost revoluție. Aflat în cîteva orașe, la începutul acestui an, atmosfera proprie unei revoluții sau, mai exact, a revoluției așa cum am simțit-o noi, în București, sau cum a fost ea la Timișoara, Sibiu etc., era departe de ceea ce vedeam, de calmul și liniștea întîlnite aici, era parcă distanța de la o realitate cumplită la operetă. Vremea a trecut repede, două luni sînt mai mult decît două luni, mi s-a părut chiar că indecent de repede, evenimentele succedîndu-se ca și cum ne-am propus să recuperăm totul, aproape jumătate de secol, în numai șaizeci de zile, tragicul devenind prea timpuriu istorie. Descoperim aici poate și nerăbdarea unor generații care simt că au pierdut mult și mai au puțin, este poate și nevoia de a schimba aproape simultan totul, din teama de-a nu o lua lucrurile înapoi. E un sentiment acut spaima. Și nu numai de securiștii care au făcut rău sau de borfașii care terorizează strada. Ci și de o istorie care se poate repeta.

Ciudat sau nu, asemenea gînduri le am în provincie. Departe de București. Undeva unde perspectiva îți e la îndemînă. Așa, cel puțin, mi s-a întîmplat mie.

Și la Focșani au fost lupte. Dar nu cine știe ce, dacă ai în minte reperele tragice cunoscute. Și de aici prejudecata. Nu este revoluție ?

Și de la Focșani, ca, probabil, din oricare alt oraș al României, se pot enunța cîteva adevăruri simple pentru zilele pe care le trăim. Economicul este esențial, dar el e determinat în mod decisiv, deocamdată, de politic. Și „politicul vine de la București", cum spunea

cineva. Prin intermediul radioului și al televiziunii, al ziarelor. Și, din această perspectivă, la Focșani e revoluție. O dovadă sînt chiar focșenenii. Oameni așezați, care stau la coadă la ziare, care așteaptă răbdători să vină carnea, untul sau laptele, care mărturisesc că revoluția a adus ceva mai multă mîncare și, pînă una alta, libertatea de a vorbi fără teamă, care vor liniște, locuri de muncă, apartamente ș.a.m.d. Și pentru ei, televizorul este, acum, ziarul fără coadă, este terenul de sport, sala de teatru. El este, dacă vreți, Capitala. Să-i auzim.

Carmen Cunea, juristă : „Bucureștiul ne este un model. Cel puțin așa ni-l dorim. Pentru moment însă ne creează un sentiment de nesiguranță".

Florin Ivanovici, președintele consiliului provizoriu al municipiului : „Sînt multe de spus. Înainte de revoluție, Capitala era un oraș fără opinie. Acum sînt prea multe. Oamenii de bine, oamenii cumsecade parcă s-au retras. Așteaptă ceva. Prea multă prudență. Cine strigă mai tare, cine e mai gălăgios, de multe ori se impune. Bucureștenilor le-a fost teamă să iasă neînarmați în fața armelor dar lasă atîtea lichele și bișnițari să-și facă de cap ? La Focșani, opinia publică nu se mai sfiește să ia atitudine. Au ajutat poliția, în piețe, pe stradă. Așa au dispărut băuturile vîndute în piață, care-i îmbogățeau pe unii și îi îmbolnăveau pe alții. Ne confruntăm cu mari probleme. Vin destui să ceară. Cine a fost gospodar acum un an, e gospodar și azi. Mai abitir chiar, pentru că i-a venit vremea. Fabricile lucrează, dar nu mai au locuri de muncă și tineretul s-a năpustit de la țară încoace. Așteptăm soluții, rezolvări de la București. Acolo unde nu ne descurcăm. Să vă dau un exemplu. La Filatura de bumbac nu există materie primă suficientă, chiar pentru planurile reașezate. Și nu se fac angajări. Dar direcția muncii face repartizări. S-a luat legătura cu Ministerul Industriei Ușoare care afirmă că este materie primă. Iar începem ? Cine minte ? Și ministerele sînt în București. Poate că nu mint, dar sînt rupte de realitate. Nu știu. Trebuie văzut".

Florentin Balosin, sudor la ACIND, președintele Organizației tineretului liber Vrancea : „La televizor și în presă se vorbește prea mult în numele țării. Noi, tineretul, am avut cinci congrese la nivel național, însă nu ni s-a întîmplat ce se întîmplă în clădirea parlamentului. Sîntem pentru sistemul pluripartit, dar acum e momentul să ne punem mîna la refacerea economiei. Din ce vom fi plătiți mîine, poimîine ?"

Săndel Iosub, administrator la Liceul economic : „Au apărut în București manifestanții de profesie. Toți cer, dar ce dau ?"

Petre Georgescu, medic, membru al P.N.Ț.c.d. : „La noi e un climat de liniște. Neliniștea de la București poate genera și aici așa ceva. Ce am văzut în seara duminicii de 18 februarie este și rezultatul unei crize de autoritate. Fiecare trebuie să-și facă datoria : poliția, armata. Instituțiile trebuie să funcționeze. Oamenii au voie să-și spună poziția, s-o exprime însă civilizat, fără acțiuni care să conducă la destabilizare".

Vasile Negoiță, redactor la ziarul **Milcovul liber** : „Să lăsăm Consiliul și guvernul să lucreze în liniște pînă la alegeri. Vrem ca Bucureștiul să demonstreze prin fapte că sînt aceiași revoluționari și cînd e vorba de redresarea economiei. Sîntem curioși și cum vede Bucureștiul țara. Ne cunoaște problemele ? Înțelege ce influență are el asupra noastră ?"

Nicolae Lădaru, redactor la același ziar : „Uneori Capitala e ca o vatră încinsă și lasă impresia că există unii care vor să-i destabilizeze viața. Asta ne alarmează, pentru că la Focșani lucrurile au început să intre pe făgașul normal. În ultima vreme colegii nostri, ziariștii din București au început să ne pună în încurcătură. Publică lucruri care se bat cap în cap. Noi alte surse de informare n-avem. **Rompresul** nu ne trimite nimic. Rămînem cu televiziunea, radioul și ziarele".

Gheorghe Gogoncea, avocat, din partea Consiliului provizoriu, membru al P.N.Ț.c.d. : „Sînt probleme multiple de ordin politic, economic și social. N-am fost de trei luni la București. E uneori o situație confuză. Am dori ca ea să se limpezească cît mai repede. Bucureștiul trăiește un început de organizare. Toți fac politică, dar nu toți lucrează. Și pentru economie dar și pentru organizarea alegerilor e nevoie de liniște, de dialog, de idei constructive, de toleranță".

Și tot așa. Oamenii au multe de spus. Dar au nevoie, mai întîi, de liniște. Economicul, nevoia de certitudine revin mereu. Din ce vom fi plătiți, intrăm în alegeri fără resurse, și fizice și materiale, adică storși, și după 20 mai o luăm de la început, mai spuneau alții. Bucureștiul ? E foarte departe. Ajunge foarte greu să vadă cum stau lucrurile și în țară — păreau ei dezamăgiți.

„Vrem ca Bucureștiul să demonstreze prin fapte că sînt aceiași revolutionari și cînd e vorba de redresarea economiei".

..Descoperim aici poate și nerăbdarea unor generații care simt că
mult și mai au puțin, este, poate, și nevoia de a schimba
totul, din teama de-a nu o lua lucrurile înapoi".

...rjudețeană de partid. Se ...ieri așteaptă în fiecare ...îmbătă, iar generalul ...să fie miercuri.

...ă „Opinia ...iat. Din- ...n cen- ...ami- ...ului ...e

Așa că și presa (cea din Iași) nu se prea joacă. Nimeni nu dă lecții de democrație, dar lucrurile se cam spun pe șleau. Și oamenii nu stau hipnotizați în fața televizoarelor. Privesc, dar mai și zîmbesc subțire. A reînviat și Radio Iași. Cu un ochi, mai e privită și televiziunea din Chișinău. De fapt, lucrurile au intrat în normal. Adică antenele sînt orientate dinspre Nistru spre Prut și spre București. Cei de la Prut încoace n-au renunțat la privirea spre Chișinău. Privesc însă și Bucureștiul (mulți nu mai urmăreau emisiunile românești de ani întregi). Adică moldovenii privesc unii spre alții, Prutul a rămas doar o frontieră de stat, nu și una de ...ndire sau simțire românească. La Iași, ...iește „Literatura și arta", (editată ...sarabia), la Chișinău se citesc ...birile literare", „Timpul"...

...arie, Iașii arătau ...mina de miere a ...ciune moldavă ...ți prin chipu- ...finților pic- Orașul a de mi citeva ...i mai ...mărie dar ...ă- -

Vacanță și istorie

Moto : „Ce fel de educație comunistă faceți voi, tineretului ? Ce fel de uteciști sînt aceștia, care au fost în rîndul huliganilor ? De altfel, au fost și cîțiva membri de partid, dar mulți uteciști.

Ce fel de educație revoluționară faceți voi ?
(din stenograma ședinței cepex al ce al pcr din 17 decembrie 1989).

Iată, au trecut peste două luni de la Revoluție. Istoria, dacă e nepărtinitoare și exactă, va trebui să consemneze în analele ei că Revoluția de eliberare de sub dictatura ceaușisto-comunistă a avut loc în timpul vacanței de iarnă a elevilor. **„Palatul de iarnă"** care a fost luat cu asalt în această Revoluție a fost monstruoasa dictatură feudalo-ceaușistă, **Bastilia românească** clădită piatră cu piatră și zid cu zid cu mortar stalinist și spoită în roșu cu sîngele adversarilor politici — de la intelectuali intransigenți ori lideri politici la bieți țărani care nu au făcut altceva decît să-și cultive cu pricepere pămîntul dar numiți din această cauză „chiaburi" și mînați la canal — marea groapă a României postbelice, un mormînt pe care și-l săpau osîndiții ce nu au acceptat un Dumnezeu care a făcut lumea cu secera și ciocanul și nu voiau să creadă că soarele mîntuirii se ridică de la Răsărit.

Untdelemnul adevărului a ieșit la suprafață abia după 45 de ani și a ars orbitor, cutremurînd, istoria noastră, înălțîndu-se ca o flacără pe comorile strînse de hîrciogii cu galerii ultrasecrete. Aurul munților lui Horea și Iancu a strălucit pe fruntea împăraților Austriei și acum lucește întunecat în tainițele unor bănci din Elveția. Cine ne-a blestemat oare să fim mereu jefuiți ? Și cine a putut bănui — înainte de Revoluție ! — că, întocmai legendarului rege Midas, ceaușescu prefăcea totul („Să facem totul..."! spunea el) în aur.

Se spune, adesea, că nebunii și copiii spun adevărul. Într-o poveste celebră, un copil a strigat : „Regele e gol !". Părinții lor știau bine acest lucru, dar cine îndrăznea să spună ?

COPIII României au îndrăznit ! ! ! În cea mai minunată vacanță a vieții lor, într-o vacanță dinainte de Crăciun. Multora le zburdă acum sufletele prin paradisul rezervat celor care și-au mîntuit popoarele. Au ieșit pe stradă în orașele României să spună că regele comunist e gol. Atîția ani de propagandă s-au întors împotriva genitorului. Formula **„Regele e gol !"** s-a tradus în românește în strigăte ca : **„Jos Ceaușescu !", „Nu vă fie frică / Ceaușescu pică !", „Jos dictatura !", „Jos călăul !", „Ceaușescu, cine ești / Criminal de Scornicești !", „Ceaușescu spînzurat / Pentru morții din Banat !"**, iar copiii din Timișoara scriau manifeste lilipuțane despre Elena-Baba Cloanța care le-a mîncat ciocolata. Ei, copiii Timișoarei, ca și copiii României, nu mîncau ciocolată, deși aveau note de zece iar Leanța fusese repetentă !

Cred că buimăcirea cea mare i-a venit dictatorului atunci cînd a aflat că la manifestațiile anticeaușiste de la Timișoara au participat **„mulți uteciști"** ! Nu i-a venit, pur și simplu, să creadă ! Cum, adică, minunații uteciști, „uteciști de azi, comuniștii de mîine", după cum spune cîntecul învățat cu de-a sila ? Ruptura între imaginarul tămîlnic și realul social a fost năprasnică. S-a dovedit că uteceul e o organizație străină tineretului român care, în loc să facă politică pe cont propriu, se mulțumea să stringă cotizații (unii plăteau cu greu !), fier vechi, sticle și borcane (contravaloarea lor se obținea prin muncă în plus, așa zisul „schimb de onoare". În onoarea cui ? În onoarea lui nicu, mare jucător la ruletă ? Pe timpul cînd îmi desfășuram activitatea de jurisconsult mi-a fost dat să aud următoarele la o ședință de primire în partid a unui tînăr „utecist". Întrebat de secretarul organizației de bază de ce vrea să se înscrie în rîndurile membrilor de partid, acesta a răspuns cu o mare și sfîntă naivitate : **„ca să primesc butelie"**. Nenorocirea e că, deși s-a înscris, butelie tot n-a primit, pentru că butelie putea primi și un ne-membru de partid, dacă avea membrele superioare încărcate de peșcheșuri. „Calitatea" de membru de partid nu mai conta în ultima vreme. S-a și văzut în timpul Revoluției, cînd iritarea lui ceaușescu a crescut la cote incredibile, fiind informat că la manifestația de la Timișoara (ca și în alte orașe din România !) au participat și **„cîțiva membri de partid"** Asta l-a înfuriat pe dictator, dar l-a și înspăimîntat, totodată.

În ceea ce-i privește pe „uteciști", poate că ar fi și revocat vacanța printr-un superrapid decret prezidențial ca să-i trimită pe insurgenții uteciști în băncile școlilor unde să le vîre cu sila pe gît lecții înălțătoare de socialism științific. Dar a fost deja prea tîrziu ! Mersul evenimentelor a fost fulgerător ! Ca să se recupereze timpul pierdut, **„mulți uteciști"** au ieșit în stradă să strige că regele comunist e gol și să învețe pe propria lor piele o mare lecție de politică și istorie a Neamului Românesc !

În Țara Crișurilor, la Oradea, **„mulți uteciști"** strigau din răsputeri „Libertate", „Szabadsag", „Freiheit", lozinci pe care tinerii — doamne ferește ! — să le fi învățat la școală că nimereau pe strada Dunării „să bea apă tulbure". În fața Primăriei Oradiei elevii și studenții aflați în vacanță au ascultat cu atenție prima listă cu membrii Consiliului FSN și au huiduit pe vechii activiști de partid și pe directorii compromiși și care au fost nevoiți, în fața, iureșului să se retragă. La Salonta, în timpul Revoluției, brațele statuii lui Kossuth Lajos **au fost impodobite cu tricolorul românesc !** „Trimiteți regii la spînzurătoare !", celebrele versuri ale lui Sandor Petőfi s-au vădit a fi mai actuale decît oricînd. Sfinții tineri au înălțat spre cerul sfîșiat de premoniții și semne prapurii credinței în Dumnezeul alungat cu secera și ciocanul din manualele școlare.

Ani de zile românilor din Oradea le-a fost rușine să deschidă televizorul. Unii nici nu mai aveau antene de București, își confecționaseră antene de Budapesta. Maghiarizarea venise peste noi mai rău decît legea lui Appony. Am fost îngrozit cînd, o dată, am plecat în satul meu de munte de lîngă Beiuș și l-am văzut pe unchiul meu stînd lîngă televizorul cu emisiunea **„Parabola"** în ungurește și chinuindu-se cu dicționarul româno-maghiar. Dintr-o dată Revoluția a schimbat enorm de multe lucruri. A început mișcarea inversă. Se caută abitir antene pentru București.

Acum, cu adevărat, „pentru toți românii soarele de la București răsare!". Mulți tineri din Oradea au fugit la București în noaptea Revoluției.

Tot tinerii, **„uteciștii"** care l-au contrariat pe dictator cu prezența lor „inoportună" la Revoluție au declanșat la Oradea și o **„revoluție a presei"**.

Primul ziar născut după Revoluție în Oradea a fost ziarul **„Phoenix"**, am asistat la „nașterea" lui. Cînd o mînă de tineri s-au dus la Poligrafia orădeană și au spus că vor să scoată un ziar, portarul l-a fixat cu niște ochi cît cepele. „Ce ziar ?" a bîiguit el, care nu știa decît de „Crișana" și „Faklya". „Ziarul nostru", au răspuns ei. Portarul, ofițerul de serviciu și ajutorul i-au privit ca pe niște anarhiști care vor să arunce tipografia în aer.

Alți trei tineri s-au dus din Oradea la București pentru a se întîlni cu... primul ministru. Și au reușit. Au vorbit și la Televiziunea română liberă. Au scos și un ziar numit **„Apropo"** în care se gîndesc să bată apropouri îndrăznețe. **„Gazeta de vest"**, bine scrisă, cu o trupă de gazetari de talent ca Sergiu Vaida, Florin Ardelean, Horia Al. Căbuți, Al. Sereș, Marin Chelu, Șușu Călălin, Nicolae Orăvicean ș.a., este o emanație a gîndurilor celor care au fost odată cenaclul literar „Iosif Vulcan". A apărut și **„Magazin bihorean"** pentru răspîndirea cunoștințelor juridice.

Vacanța s-a terminat. Dar revoluția... continuă.

Sus la munte-n București

Într-un sat ca Bîrsana, de pe Valea Izei, cuvîntul **țară** are cu totul alte semnificații decît acelea pe care i le dau vorbitorii diverși de la televizor. Iată două versuri din zonă, lămuritoare : „Sus la munte ninge, plouă / Jos la țară pică rouă". În această veritabilă bijuterie folclorică, „țara" nu înseamnă nicidecum un teritoriu încercuit de granițe, ci orice loc jos, pe o vale unde rînduielile oamenilor sînt statornice în timp și spațiu, vetrele și obiceiurile credinței lor în viitor au rămas neschimbate de-a lungul timpului și rezistă în continuare. „Țara" are — deci — un sens opus muntelui inaccesibil, codrului întunecat, înălțimilor păduroase și prăpăstioase, sălbăticiei pline de fiare. Țara e locul de jos, de lîngă firul unei ape liniștite, protectoare, locul roditor unde se poate întemeia o casă, o familie, un „găzdăluit", se poate așeza o vatră și un acoperiș, cu speranța că viitorul neamului e asigurat din munca ogorului și a grădinii din preajmă.

Aceasta înseamnă **țara** pentru oamenii nordului, locul liniștit și binefăcător unde „pică roua", în timp ce la alt nivel al altitudinii geografice și istorice ninge, plouă, viscolește, vine de urgie, neprielnică pentru statornicia sufletului său. Jos sufletul are nevoie de liniște, să se limpezească în priveliștea zilei și a vetrei, să i se poată naște timp rodnic, ratoare de viață și de rea neamului, a grîului valorilor lui.

Iată de ce țăranul Bîrsana simte în aceste clipe în sufletul său, unde oamenii ies cu plugurile, ca să muncii tot ce Vieții de

Și acum, dintr-o dată, riul parcă o ia înapoi la fugă spre izvoare, apa începe să ardă și focul să curgă prin văi, toate și-au tulburat rostul, pămîntul însuși nu mai are nici o liniște stîrnească sămînța spre mugur, lumina întunecă și întunericul luminează se mai înțeleg om cu om, frate cu te, se amestecă limbile pămîntului se încalecă. Să se apropie în sfîrșitul lumii, cum scrie la

A mai trăit o dată sentimentul tulbure țăranul Ștefan activiștii au venit de și în Bîrsana colectivul toarele în sat să grădini și pămînt are cîteva brazde ru", cum nu tunci în sat trivit au și dus prin

„În fața primăriei Oradiei, elevi și studenți aflați în vacanță ascultat cu atenție prima listă cu membrii Consiliului F.S.N. duit pe vechii activiști de partid și pe directorii

Da'ăştia, dom'le, ce mai vrea?

Calea Regală a Republicii Libere

În oraşele vechi există, aproape în toate, o „Stradă Mare". Ea istoriseşte nădejdile, vanităţile, izbînzile şi căderile urbei. Pentru vîrstnici, e „Calea Regală" sau „Corso". Pentru lumea pestriţă din noile cartiere cu miros de beton jilav, e „Strada Republicii". Cum multe vin şi se petrec cu valul, aceste străzi „ale Republicii" — foste cîndva bulevarde ale regalităţii — se vor chema curînd „22 Decembrie" sau „Libertăţii". Noii primari îşi vor exercita, ca şi cei dinainte, dreptul de a le ameliora înfăţişarea. Şi aşa singurul loc cu stil şi duh din aşezare va consuma iarăşi hazliul ce însoţeşte — deodată cu eroicul — schimbarea : cu sau fără fîntîni, cu sau fără felinare...

La Brăila, „Calea Regală" s-a chemat, după război, „Republicii" şi sînt unele semne că se va numi curînd „Bulevardul Libertăţii". Indiferent ce nume va avea, pentru brăileni centrul oraşului a fost şi rămîne aglomerarea de căi şi uliţe negustoreşti desenată cu mai bine de un veac şi jumătate în urmă.

Există, bineînţeles, şi un centru nou. În fiecare capitală de judeţ e cîte unul dominat de o „casă albă". Clădiri mătăhăloase care ar trebui să respire măreţie şi personalitate dar care, din pricini lesne de înţeles, seamănă între ele. Ce le deosebeşte e tipul de ridicol al aşa-numitului specific local. La Baia Mare, bunăoară, edificiul „judeţenei de partid" are o înălţare clamînd cam ipocrit zvelteţea sacră a lăcaşurilor de cult din Nord. La Craiova, ctitoriile puterii mărturisesc făloşenia agresivă a mulţimii de oiteni de frunte ai ţării ; au în ele ceva de buncăr şi palat privat. La Iaşi, n-a lipsit mult să asistăm la spoirea cu „albastru de Voroneţ" a unor clădiri oficiale. În fine, la Brăila, de ce trebuia oare să amintească primăria — concepută să închidă bulevardul Karl Marx (fost Carol) — dacă nu de o corabie ?

Centrul nou e construit astfel încît, dacă nu vezi la fiecare uşă un miliţian, să ţi-l imaginezi, fără cine ştie ce efort, acolo.

„Judeţeana" beneficiază de o piaţă vastă, unde o singură dată s-a făcut cu adevărat politică : 22 Decembrie 1989. Acum piaţa e pustie, fiindcă adevărata politică brăilenii o duc, ca întotdeauna, dealtfel, pe... Calea Regală a Republicii Libere. Oamenii se întîlnesc „în centru", ies la cumpărături „în centru" şi tot aici pierd timpul. Ori, poate, îl cîştigă. E atîta lume pe Corso şi fiecare zi aduce a sărbătoare naţională. Se tîrguiesc bunuri, dar mai cu seamă noutăţi.

Un loc încă o dată uitat

În zilele dintîi ale Revoluţiei, în Brăila au murit 41 de cetăţeni şi au fost răniţi 97. Totuşi, municipiul nu a fost declarat martir. Cine a tras ? Cîţiva ofiţeri de poliţie şi ai armatei mi-au declarat, pe un ton rezervat şi responsabil, că nu se ştie nimic clar. În general, oamenii cu care am stat de vorbă nu prea au avut chef să comenteze chestiunea eroismului şi a vinilor. E în curs o anchetă, dar interviul pe care procurorul militar îl acorda uneia din multele publicaţii dependente şi independente, ivite de la începutul anului, e atît de vag încît nu merita să fie tipărit. Un soi de consens încărcat de amărăciune trimite la ideea că o mai lucidă coordonare a focului împotriva teroriştilor reali sau închipuiţi ar fi redus considerabil numărul victimelor. Un al doilea consens, niciodată exprimat ca atare, te îndeamnă să consideri măcelul cu resemnare : aşa trebuia să se întîmple! Nici unul din oamenii cu care am conversat nu a avut un punct de vedere apăsat. Înclin să cred că lumea se teme încă de ceva. Şeful poliţiei judeţene, lt. col. Sandu Florin, şi adjunctul său, judiciarul de profesie lt. col. Ion Sultănescu, observă că există o cauză a cauzelor : arma de bază a dictaturii a fost neîncrederea. Cînd oamenii se tem unii de alţii sînt stăpîniţi cu uşurinţă. Dezbini şi stăpîneşti ! Instaurarea unui climat de încredere cere timp. Sesizările cetăţenilor probează nu atît nişte vinovăţii cît o stare cronică de neîncredere.

Poliţia, în ciuda a ceea ce s-a crezut pînă acum, e una din instituţiile care poate grăbi procesul de reciştigare a încrederii. La Brăila poliţia e singura instituţie care şi-a îndeplinit şi chiar depăşit realizările din primele două luni ale lui 1990. Iată principalii indicatori ai planului (pe judeţ), adică numărul arestărilor şi al dosarelor de trimitere în instanţă : Decretul 328 (conducere sub influenţa alcoolului) — 2 ; omor — 1 ; tentativă de omor — 1 ; vătămare gravă — 1 ; furt din avutul obştesc — 19 ; furt din avutul particular (spargeri) — 28 ; tîlhării — 7 ; viol — 7 ; tentativă de viol — 2 ; subminarea economiei naţionale — 1 ; ultraj contra bunelor moravuri — 26 ; specula — 1 ; violare de domiciliu — 9 ; provocare de scandal în locuri publice — 19 ; în total, pînă la 22 februarie o clientelă variată (128 persoane) şi inedită (fostul prim secretar Lungu). Cetăţenii reclamă o mai mare mobilitate a poliţiei municipale şi judeţene şi, îndeosebi, îmbunătăţirea radicală a productivităţii în cîteva capitole cheie. Unul din ele : subminarea economiei naţionale ! Nu e nici un secret că s-au raportat recolte nereale. Ce s-a petrecut însă la Brăila e de natură să inculpe pe mai multă lume, nu doar pe fostul prim secretar. COSTEL IRIMIA, de pildă, fost secretar cu probleme agricole, supranumit „omul negru", e bine mersi, în Bucureşti, deşi a avut o contribuţie tot atît de importantă la deteriorarea agriculturii din zonă ca şi Lungu. Lui Costel Irimia i se datorează, în principal, falsul „recoltelor record" care a determinat acordarea titlului de „Erou al noii revoluţii agrare" judeţului Brăila, respectiv *premierea substanţială a numeroşi activişti*. Lista premiilor ar putea constitui o bază de inculpare perfect probatorie cît timp se cunoaşte că recolta, la grîu, a fost de 3 970 kg. la ha, şi nu de 9 110 ; la floarea soarelui 1 376, nu 6 532 ; la sfeclă 25 tone, nu 125 tone ! ! !), la orez 815 kg, nu 8,7 tone ; la soia 504 kg., nu 6,3 tone şi, în fine, la porumb, 5 776 kg., nu 32 400 kg. (Poate vă amintiţi că Brăila e judeţul care a declarat, prin telegrame expediate la C.C., două recolte diferite la grîu; a doua mai mare ca prima, ca să convingă că-şi merită aspiraţia la eroism agricol de tip comunist.) Ministerul de Interne ar trebui să ajute poliţia brăileană să opereze mai multe arestări în rîndul foştilor activişti din economie fiindcă, slavă domnului, pricini se văd. Şi nici nu trebuie mers prea departe ; e suficient să fie cernute persoanele care ocupă multe din apartamentele din vecinătatea „judeţenei de partid". Mai cu seamă că din cîteva s-a tras asupra populaţiei.

Avem ţărănişti, ne cam lipsesc ţăranii

Primul partid constituit la Brăila e cel ţărănist, creştin şi democrat. În judeţ, însă, problema anotimpului nu e de natură ţărănistă, ci ţărănească, întrucît forţa de muncă e îmbătrînită, majoritatea o fac femeile, iar în sezon abia de se asigură 30% din necesar. „Ţăranii — cum se ştie — au fost categoria socială care-i ajuta pe elevi şi militari la strînsul recoltei". La Direcţia agricolă se manifestă un optimism real, dar echilibrat. „E un an de trecere, spune inginerul agronom Radu Beclean. Ţăranii iau act de legile care le promit o îmbunătăţire radicală a condiţiilor contractului de muncă dar se tem să nu fie minţiţi din nou".

Din discuţiile pe care le-am avut cu mai multe persoane preocupate de chestiunea agricolă am aflat că o anume doamnă Didina Stănescu din fostul U.J.C.A.P. — actualmente „Uniunea ţăranilor liberi" (! ?) — ţinînd de U.N.C.A.P. — care nici el nu mai are nici un rost — îşi face de lucru în Consiliul judeţean tocmai constituit cu ideile unei noi reaşezări a oamenilor în conducerea C.A.P.-urilor. Chestiunea pe care o pun în discuţie cu această ocazie nu interesează direct persoana Didinei Stănescu. E de fapt problema acelor organisme cu rol de control şi Dumnezeu mai ştie ce alt rol aveau ele, precum U.N.C.A.P., U.J.C.A.P., şi care pînă ce se vor dizolva prin efectul legii se zbat să se afle în treabă. În momentul de faţă problema agriculturii nu e să fie cît mai condusă, ci să fie lăsată în pace. În Brăila, diriguiesc onest doi primari — unul la municipiu, altul pe judeţ — o administraţie — cu funcţionari de profesie, al căror rost e să funcţioneze — şi o sumedenie de comisii şi organisme despre care tot ce se poate spune clar e că nu dispun de nici un ţel clar. Mai ales că în multe din ele s-au adunat persoane care, pînă la alegeri, se fudulesc cu plăcerea de a fi fost un timp în centrul atenţiei. Norocul nostru e că, indiferent de apetitul pentru politichie al acestor consilii provizorii şi comisii din ce în ce mai lărgite, întreprinderile industriale de importanţă naţională — ca, de exemplu, „Braiconf" — îşi regăsesc cadenţa, că muncitorii — precum cei de la Combinatul Chimic — nu mai acceptă să li se încarce schemele de salarii cu activişti-femei „pătate ca nişte dalmaţieni", cum gîngaş se exprima un contabil, şi că, aşa cum socotesc mulţi dintre cei cu care am schimbat păreri „la Brăila e linişte".

Firească, în comparaţie cu neliniştea din Bucureşti şi din alte oraşe.

Un partid nou: strada

Cum spuneam, fiecare primar al Brăilei a avut o ambiţie cu Calea Regală — a Republicii sau a Libertăţii, cum vreţi să-i spuneţi. De cîţiva ani se dărîmă nişte case vechi, boiereşti şi, cu planurile originale în faţă, se construiesc altele noi, care trebuie să amîntească de cele vechi. Se lucrează cu sîrg pe şantierul locuinţelor noii boierimi, numai că un sîrg tipic socialist : nu vezi pe nimeni mişcînd pe şantier, totuşi zidurile se înalţă.

În dimineaţa însorită a lui 24 februarie, deci, la ora cînd începe să se constituie parlamentul popular, mă găsesc în coasta unui grup de vreo zece persoane încercînd să mă dumiresc dacă e vorba de întocmirea unei liste pentru cumpărarea de congelatoare — despre care nu se ştie dacă sosesc — de campionatul de fotbal ori de o chestie a zilei. Lîngă mine, cu ochii umflaţi de atîta privit la televizor, vine un cetăţean. Aude ce aud şi eu, e limpede că grupul, odată pornit, greu mai poate fi adus la raţiune — unul e cu Iliescu, altul cu Popescu — spiritele sînt atît de încinse încît cel mai înţelept lucru e să te abţii să ai o părere, dar cum să te abţii cînd o ai şi, din această dilemă cum să ieşi ? Cetăţeanul mă vede tăcînd, are un aer de Moromete nimerit la groapa lui Iocan, mă măsoară critic şi fiindcă tac, exclamă stîrnit, parcă rostind un gînd mai vechi, ivit pe la două noaptea, în timp ce căsca ochii la rica parlamentului bucureştean : Da ăştia, dom'le, ce mai vrea ?

„Ministerul de Interne ar trebui să ajute poliţia brăileană să opereze mai multe arestări din rîndul foştilor activişti ; (...) e suficient să fie cernute persoanele care ocupă multe din apartamentele din vecinătatea judeţenei de partid. Mai cu seamă că din cîteva s-a tras asupra populaţiei".

TUDOR OCTAVIAN ■

Şah la regină

De mai bine de două luni, Reşiţa trăieşte sub iminenţa situaţiei de „şah". Adică în vecinătatea unui pericol care poate veni din orice mutare pe un eşichier ce dă şanse celor mai imprevizibile combinaţii. Se joacă, simultan, două partide. Prima este absolut clară şi vizează constituirea unei structuri locale a puterii de stat cu un mult rîvnit certificat de autoritate în imprejurările vieţii social-politice. În acest caz, Reşiţa reflectă în mic (şi uneori în replică) Bucureştiul. Nu Bucureştiul real şi întreg, ci în primul rînd Bucureştiul televizat. După emisiunile „în direct" din 12 şi 28 ianuarie s-au auzit ecouri slabe ale protestului împotriva Frontului şi s-a născut, ca ripostă, un puternic contracurent de sprijinire a Consiliului F.S.N. În 28 ianuarie, la Reşiţa se manifesta împotriva... manifestaţiei partidelor, deşi acestea nu organizaseră, aici, vreun miting. De fapt, se manifesta pentru televiziune (o casetă video s-a trimis chiar la redacţia de actualităţi), se dialoga direct cu Bucureştiul. Ce-i drept, pe unele „canale" dialogul a fost formal. De exemplu, la alcătuirea Consiliului Provizoriu de Uniune Naţională în forma actuală, unele partide au protestat. Aici, protestul P.N.L. a fost transmis ca indicaţie „de sus", deci P.N.L. din Caraş-Severin a protestat şi el, cerînd zece (şi nu trei) locuri în consiliu. După îndeplinirea acestei formalităţi — declarate ca atare — s-a trecut la rezolvarea problemelor concrete. (Bineînţeles, în reprezentarea iniţială, de trei persoane...). În linii generale, frămîntările politice de aici corespund, totuşi, unor tensiuni din Capitală. Cu excepţia agriculturii. Decretul-Lege privind unele măsuri de stimulare a ţărănimii a găsit Caraş-Severinul cu televizoarele stinse. La Brebu, Firliug, Ezeriş, Bozovici sau Domaşnea, împărţirea pămîntului şi a animalelor s-a făcut după legea strămoşească, adică nu „în folosinţă" şi nu „pe bază de contract".

Dar, dincolo de tot ce se întîmplă în Capitală, Reşiţa şi Caraş-Severinul îşi joacă propriile şanse, care sînt, în momentul de faţă, o legătură strînsă cu R.S.F. Iugoslavia (de unde începem să primim aparatură electronică, anvelope, acumulatori, cabluri electrice şi alte produse de strictă necesitate economică), reînnoirea contractelor cu R.F.G. pentru întreprinderea mixtă de reductoare RENK (singura care dispune de tehnologie cu adevărat modernă).

Se desfăşoară, însă, cum spuneam mai sus, şi o a doua partidă, o partidă exasperantă, în care adversarul („om de bine") are piese de aceeaşi culoare cu ale noastre, se confundă cu noi înşine, de nu cumva se află chiar în noi înşine. Distanţa de la Reşiţa la Bucureşti se comprimă, iar substratul unor evenimente diferite pare a fi identic : suspiciunea. Mai numărăm şi acum cartuşele trase şi ne întrebăm unde sînt obsedanţii teroriştii. Reluăm trista socoteală a morţilor noştri şi ni se pare că trebuie să fie mai mulţi, fiindcă, fără îndoială, ameninţări tenebroase îi înlănţuie pe cei ce ar vrea să mai reclame vreo dispariţie. Cineva are accident de maşină şi oraşul şopteşte, cuprins de panică, despre represiuni camuflate. (**Stop cadru.** Cu cîteva zile în urmă, curtea Spitalului judeţean Reşiţa a fost invadată de sute de femei, muncitoare la întreprinderile din municipiu, care cereau ca medicul Octavian Apahideanu să nu fie schimbat din funcţia de şef al secţiei obstetrică. Evenimentele ulterioare au dovedit că această chestiune nu fusese pusă în discuţie şi că demonstraţia fusese manevrată abil, în scopul demiterii Direcţiei sanitare judeţene. De altfel, două note telefonice false „primite" de la domnul Gelu Voiculescu Voican, viceprim-ministru al guvernului, şi domnul Dan Enăchescu, ministru al sănătăţii, vizau acelaşi rezultat. La întrebarea „Cine v-a permis să intervenîţi într-o problemă a spitalului ?", muncitoarele au răspuns „Dar cine a permis minerilor să intervină într-o problemă a guvernului ?". Justificat sau nu, Capitala creează, non-stop, precedente...).

La Reşiţa, revoluţia e un început de certitudine, dar şi o nesiguranţă, ca şi cum am cîştiga, pas cu pas, o partidă, cu senzaţia că, în spatele nostru, cineva o joacă altfel şi sîntem mereu pîndiţi de un posibil şah la regină. Adică la muncă, la libertate, la victoria noastră.

„În 29 ianuarie, la Reşiţa se manifesta împotriva... manifestaţiei partidelor, deşi acestea nu organizaseră aici vreun miting".

RADU CIOBOTEA ■

Ce-a fost, ce e și cum se vede Revoluția din provincie? Paginile ce preced au creat măcar o schiță de imagine. Dar cum se vede sau ce se poate vedea din urmele Revoluției în acea margine a vieții care este bătrînețea? Nu o bătrînețe activă și independentă, aptă chiar să se afirme, cu o uluitoare și demnă de respect vigoare, inclusiv pe arena democrației politice. Nu, ci chiar bătrînețea obosită și traumatizată, livrată de varii împrejurări unui adevărat univers concentraționar identificat, în „era comunismului luminos", cu căminele pentru bătrîni. Chiar dacă unii dintre salariații acestor cămine au fost omenoși, și — trebuie s-o spunem! — n-au fost toți, pentru că nimic n-a dezumanizat mai teribil ca umanismul socialist, aceste adevărate gulaguri ale bătrîneții au dreptul acum, după Revoluție, să fie, și ele, eliberate; eliberate de sărăcie, în primul rînd, de mizerie adică, dar și de sărăcia sufletească. Ce vor înțelege aceste ființe, aflate la capătul vieții, din Revoluție? Mai poate însemna ceva pentru ei faptul că oameni tineri, dar și unii în vîrstă, au murit pentru libertate și demnitate? Acești bătrîni cu mîinile tremurînde, unii înțelegînd din ce în ce mai greu ce se întîmplă între mobilele care mărginesc bietul lor univers, necum în lumea care, iată, se schimbă din temelii, vor avea și ei, aduse de alții, urnele de vot în față. Gîndiți-vă că și ei vor opta și vor cere, poate, o lume în care azilul să nu fie o infinit de crudă pedeapsă, prin indiferență, pentru cei care trăiesc prea mult.
(C. Dumitru)

Priviri dinspre marginea vieții

Viața-neviață dintr-un cămin-spital

[illegible] m-a încrîncenat reportaj[illegible] [illegible]mînat, pe mucul [illegible] [illegible] [illegible]

Un nou Maglavit?

I

— Vecinii ? Au venit la mine cu mic, cu mare. Apoi, întreg satul şi satele din jur. Din 22 decembrie, mi-a călcat pragul tîrnaţului multă, multă lume. Au venit şi nişte fraţi din cele mi-au spus prin tălmaci ca-mi dau o sumă mare de bani numai să le las lor lemnele astea. Am zis : „Să faceţi bine să lăsaţi lemnele aici, că aici şi-a arătat Dumnezeu puterea". Şi-apoi preoţii mi-au spus că vin să sfinţească locul unde este tăietorul de lemne din grădină.

— Pe urmă ?

— Pe urmă a fost aşa : că anul ăsta în 26 ianuarie, pe la ora şapte şi ceva cînd am crăpat alt lemn (deşi în alte zile nu s-a întîmplat nimic !) au ieşit la iveală figurile astea. Unii au spus că sînt măştile mortuare ale ceauşeştilor. În locul gurii să se vadă un „V". Dacă se întoarce lemnul apare altceva. O credincioasă din Ginta, Iuliana Horos, crede că unele semne ar fi literele alfa şi omega, începutul şi sfîrşitul lumii. Mi-a şi scris despre alfa şi omega în caietul ăsta. Alţii spun că ar fi ca o carte deschisă în lemn, o biblie primitivă, o carte a adevărului. Oricum, eu cînd am auzit astfel de lucruri, tare m-am tulburat. Am luat lemnele în cămară şi noaptea le pun chiar în odaia unde mă culc. Vine atîta lume acum la mine să le vadă încît nici nu mai ştiu ce să fac.

— Au mai venit oameni şi din alte părţi ?

— Cum să nu ? Din Alba, Suceava, Buzău. Apoi a venit şi o familie de români din New York să vadă lemnul cu crucea. Au venit şi unguri din Ungaria de-au strigat : „Istenem ! Istenem !"

— Toţi au crezut în crucea din despicătura lemnului ?

— Unii, de fapt cei mai mulţi, au crezut, alţii ba. Unul din satul Vărăşeni a spus că „baccea le-a făcut crucile alea !", iar la întoarcere cai de la cocie s-au speriat şi oamenii au căzut de şi-au spart capetele şi şi-au rupt picioarele. Poate e o întîmplare, poate nu, dar Dumnezeu să ne ferească pe toţi de rău şi de năpaste.

— Am auzit de la vecini că ţineţi miercurea şi vinerea de post.

— Aşa ne-am obişnuit noi, ţăranii din satele de munte, să mai ţinem şi rînduielile noastre, nu numai ale altora. Şi dacă tot scrieţi despre mine, v-aş ruga un lucru.

— Vă ascult.

— După cum ştie toată lumea, în mijlocul steagului nostru a rămas o gaură, iertată fie-mi vorba. De ce nu pune guvernul nost' în locul găurii aceleia crucea noastră creştinească. Că numai ea a mîntuit neamul nostru acum şi-n veci pururea. Şi-apoi şi cu lemnele astea să vă mai spui o treabă : eu le-am adus acasă anul trecut, după Ziua Crucii, după 14 septembrie. Şi cînd am despicat lemnul şi am văzut crucea în inima lobdei m-am gîndit la minunea dumnezeiască, dar m-am şi temut oarecum : nu-i semn că mi-au murit feciorii ?

— Ce se aude afară ?

— Cîntă femeile un cîntec bisericesc lîngă lemnele cu crucea.

— De unde sînt ?

— Din Deva. Au venit peste 40 de oameni de-acolo cu un autocar (nr. 33-B-8655). Preotul de-acolo crede că e de cuviinţă să se facă aici un schit sau o mînăstire. Dar duminica trecută, în 18 februarie, au sosit aici cîteva mii de oameni. Şi sfîrşitul de la autocarul din Deva. Iar Florică, chiar a spus „Dacă Ştefan cel Mare, după bătălia cîştigată contra necredincioşilor trăgea cu arcul şi unde se oprea săgeata acolo ridica o mînăstire, de ce n-am face şi noi la fel ?!

— Şi ce părere aveţi ?

— Ce vrea poporul credincios, vreu şi eu. Iordan Puşcaş. Descoperirea asta este poate puterea lui. Nu eu hotărăsc, ci obştea credincioşilor. Şi apoi vă mai spun că dacă mergeţi cu mine pînă în capătul grădinii pot să vă arăt locul numit „Răchita roşie", unde au dus strămoşii noştri pietre pe cap şi spinare de s-au umplut de bube şi viermi în piele ca să construiască o cetate la turci. Pe dealul acela se înalţă cetatea veche a turcilor şi tocmai aici s-a ivit semnul crucii lui Dumnezeu sub care a biruit şi împăratul Constantin cel Mare.

— Credeţi, cumva, că locul acesta era, oarecum, predestinat pentru asemenea întîmplare ?

— Satul acesta ca şi altele din jur, ca şi Pomezău au trăit sub o mare ameninţare că vor fi mutate de aici pentru a se face un mare baraj pentru îngrădirea văii Pomezăului. Ani de zile oamenii din sat s-au rugat în sinea lor dar şi la biserică, duminica, ca să nu le prăpădească comuniştii casele. Cum să părăsim vetrele noastre strămoşeşti şi să umblăm bitanii ineşace-ncolo ? Cum să ne ducem noi din comuna Pomezău despre care mai zic unii c-ar veni de la „pomenirea lui Dumnezău" ?

PAŞCU BALACI ■

Pentru ce a fost ucis Gheorghe Ursu?

Pe Gheorghe Ursu, sau Babu cum îi spuneau prietenii, îl cunoşteam demult, de pe cînd aveam cu toţii vîrsta marilor clanuri.

El studiase ingineria şi lucra la un institut de proiectări de pe strada Snagov, în preajma Teatrului Naţional din Bucureşti. În orele libere, asculta muzică, citea şi scria versuri, vedea un film... trăia aşa cum trăiam cu toţii. Ceea ce îl deosebea de unii dintre noi era faptul că ţinea un jurnal intim în care nota zilnic, încă din adolescenţă, din anul 1943, impresii, amintiri, gînduri.

Acest jurnal nu fusese citit de nimeni. Filele lui conţineau taine la care nu au avut acces nici soţia, nici copiii, nici prietenii, necum altcineva. Aşa pînă într-o zi. O zi de la sfîrşitul anului 1984, cînd, împinse de curiozitate, două vajnice uteciste, Pîrguţa Croitoru şi Elena Petre, subalterne ale inginerului Ursu, i-au spart sertarul biroului şi i-au sustras unul dintre caiete, pe care Babu, din imprudenţă, îl ţinea la birou, sub cheie. Ce a urmat ? Cele două tinere foarte „vigilente" au predat jurnalul secretarului U.T.C., acesta conducerii institutului unde... la rîndul ei, l-a remis ofiţerului de securitate din institut, un anume Dumitraciuc şi, prin acesta, a ajuns la organele de securitate din Calea Rahovei. După cîteva zile, apartamentul familiei Ursu a fost „vizitat" de cîţiva securişti „amabili" care au scotocit pînă şi sub parchet şi au plecat încărcaţi cu două valize.

Apoi au început anchetele, obişnuitele anchete din Calea Rahovei. La început aveau loc zilnic, după aceea s-au mai rărit, probabil că nu prea ştiau ei, împreună cu colegii şi superiorii săi, împreună cu colegii şi superiorii săi izbutind cu greu să citească miile de pagini ale jurnalului. După fiecare dintre aceste anchete, peste 20, i se cerea anchetatului să completeze o declaraţie scrisă. Ce urmăreau anchetatorii ? Să smulgă de la Gheorghe Ursu mărturii menite să incrimineze, din punct de vedere politic, pe prietenii săi menţionaţi în paginile jurnalului, de fapt intelectuali de bună credinţă, mai ales scriitori consideraţi de securitate ca prezumtivi „duşmani ai poporului". După cîteva luni de anchetare, dîndu-şi seama că declaraţiile sale pot fi transformate în viitoare capete de acuzare împotriva prietenilor săi, Gh. Ursu a refuzat să mai răspundă întrebărilor puse de anchetatori. Şi deodată, din luna aprilie 1985, ancheta a luat un alt curs, complet ameţitor. I se impută lui Ursu deţinerea ilegală de valută (mărunţică : se găseau la percheziţie 16 dolari, rămaşi dintr-o trecută călătorie în Occident. Această sumă „uriaşă" reprezenta o flagrantă încălcare a legilor socialismului multilateral dezvoltat. Şi cum, chibzuite, în România ceauşistă, nu i se intenta nimănui vreun proces politic, lui Ursu trebuia să i se inventeze un proces penal. „Faci şapte ani de închisoare şi scapi", îl încurajau cu blîndeţe anchetatorii. Securitatea devenise brusc „clementă", căpătase o faţă umană. Într-atît de umană încît i-a permis anchetatului să plece, pe la sfîrşitul lui iulie 1985, la mare, în concediu.

Dar după cîteva zile a fost convocat telefonic, de urgenţă, la Bucureşti. De ce ? Pentru a fi pus în discuţia colectivului de muncă. În prezenţa ofiţerilor de securitate care îl anchetaseră, conducerea Institutului l-a „dojenit" pe inginerul Ursu pentru „abaterile" săvîrşite, l-a sfătuit părinteşte să se cuminţească.

Ursu a promis că se va conforma şi, închipuindu-şi că a scăpat de coşmar, s-a întors liniştit la 2 Mai. Nu bănuia că acesta va fi ultimul său concediu. În septembrie a fost ridicat de la institut. Familiei nu i s-a permis să-l vadă, ci doar să-i trimită o pijama şi un pulovăr. După două luni, într-o seară de noiembrie, după ce familia fusese obligată să plătească 25 000 de lei amendă penală în vederea unui proces ce urma să aibă loc, fiul său este anunţat telefonic de către sectoristul cartierului că Gh. Ursu a decedat în spitalul penitenciarului Jilava. Cu medicul legist nu s-a putut sta de vorbă. A fost de negăsit.

La ridicarea cadavrului, de la morgă, familia — şi, apoi, toţi cei care l-au văzut la Crematoriu — au constatat că Ursu avea la încheieturile mîinilor urme de cătuşe purtate vreme îndelungată. Obrazul prezenta amprentele unor lovituri date cu un obiect contondent, iar hainele victimei erau pătate cu sînge.

Pentru că Gh. Ursu asta făcuse.

Între zidurile acelei temniţe a tăcerii, în care trăiam cu toţii, el cutezase — prin intermediul acelui jurnal — să dialogheze cu el însuşi, despre ceea ce nu putea dialoga cu nimeni, nici cu familia, nici cu prietenii, pentru a nu-i primejdui.

Şi oare ce scria el acolo, în cuprinsul a mii şi mii de pagini ? Probabil gînduri pe care le avem cu toţii, fără a avea curajul să le exprimăm.

Şi deşi nu erau adresate nimănui, faptul că ele au fost aşternute pe hîrtie, pentru lectura unui singur om, a lui însuşi, Gh. Ursu a fost condamnat la moarte. Prin moartea lui Gh. Ursu, securitatea a sperat să ucidă gîndul !

Înjurăturile morţii, motivele ei şi cine sînt asasinii, iată ce trebuie să stabilească ancheta cu privire la decesul lui Gheorghe Ursu sau Babu, cum îi spuneau prietenii.

DAN DESLIU, RADU ALBALA, CONSTANTIN TEODORI, OCTAVIAN SAVA.

Circulaţia liberă a persoanelor ,legalizarea deţinerii de valută, pe lîngă efectele benefice, s-au dovedit însă a avea şi o serie de avataruri. În cele ce urmează am vrea să ne referim la unul din aceste efecte negative, şi anume la falsul monetar şi la traficul bancnotelor false, considerate printre cele mai grave infracţiuni ce afectează nu numai un singur stat ci şi comunitatea internaţională. Specialistul nr. 1 al Inspectoratului General al Poliţiei în combaterea falsurilor, col. Gheorghe Ardelean a ţinut să tragă un semnal de alarmă privitor la înmulţirea cazurilor de trafic de valută contrafăcută ce se înregistrează în prezent în ţara noastră ca urmare a lipsei deţ informaţii care să ne permită să deosebim o bancnotă falsă de una autentică şi a procurării de monedă „forte" de la furnizorii „particulari", ocolind legea. „Un public informat — spunea James J. Rowley, director al Serviciului secret american, serviciu care are în sarcină paza preşedintelui S.U.A. şi a Casei Albe şi lupta împotriva falsului monetar — este prevenit asupra infracţiunilor şi este pregătit să suporte la orice nivel aplicarea legilor în lupta pentru legalitate şi ordine". Deci totul ,sau aproape totul despre fals şi traficul de fals monetar.

Bani falşi pentru zile negre veritabile?

Deschiderea frontierelor a adus un val neaşteptat de vizitatori străini în România. Mii de ziarişti din întreaga lume, oameni de afaceri, însoţitori ai ajutoarelor trimise din zeci de state şi excroci s-au revărsat asupra Bucureştiului şi a altor oraşe ale ţării făcînd să jubileze pe „bişniţari" în perspectiva afacerilor grase ce se întrezăreau din acest aflux. Trotuarele din jurul marilor hoteluri şi holurile acestora s-au umplut de indivizi dubioşi care şerpuiau printre dinţi cuvîntul magic „change, change", oferind o rată de schimb leu—dolar mult mai avantajoasă decît cursul oficial al valutei americane. Cumpărînd cu 30—40 lei $ 1, ei şi-au permis să-l vîndă la 60—70 lei. contribuind astfel la scăderea cursului monedei americane pentru a atrage pe amatorii de devize în perspectiva unor excursii în străinătate sau a achiziţionării din şopuri a unor produse din import. Dar, stupoare ! Excrocii s-au trezit la rîndul lor excrocaţi. Sute de dolari, franci, lire sterline şi lire italiene false au fost achiziţionate de lumea interlopă care a înregistrat astfel pagube de zeci de mii de lei. Revenită rapid din şoc, aceasta a reuşit să paseze mai departe bancnotele false amatorilor de chilipiruri care suportă, în consecinţă, pagubele materiale. Cele ce n-au putut fi plasate, fiind sesizate de poliţie, au fost trecute la „pasiv", pasiv care, sîntem siguri, va fi recuperat tot pe spatele unor cumpărători naivi. Este demn de remarcat — ne spunea dl. col. Ardelean — că dacă în întregul an 1989 s-au depistat 123 de cazuri de trafic de valută falsă, astăzi, numai într-o singură lună au fost sesizate 27 de asemenea cazuri. Printre cele mai recente se numără cel al numitului Bistrian Ioan din Timişoara, str. Eneas 11, individ fără ocupaţie, care s-a păcălit cumpărînd pe Bd. Gh. Dej din Capitală o bancnotă de $ 100 falsă de la un cetăţean străin. G.V. din Bucureşti, str. Fabricii a cumpărat, pe acelaşi bulevard, tot o bancnotă falsă de $ 100, de la un „autohton", plătind pe ea 8 000 lei. Anghel Virgiliu din Bucureşti vrea să cumpere de la Comturist Lido mărfuri de import, dar la controlul vînzătoarei află cu stupoare că bancnota de $ 100 este falsă. El a declarat că a cumpărat acest fals în faţa Hotelului Intercontinental de la un „bişniţar".

I. SOCACIU ■

(Va urma)

Libera inițiativă la un pas de materializare (II)

Interviu cu domnul Virgil Pascu, președintele Comisiei naționale pentru industrie mică și prestări

— Ne continuăm, așadar, dialogul, încercînd să aducem noi elemente lămuritoare la prevederile decretului. În discuția despre statutul micilor întreprinderi care a ocupat un spațiu important în prima parte a interviului pe care aveți amabilitatea să ni-l acordați, nu s-a făcut nici o specificare în ceea ce privește calitatea de întreprinzător. Deci, cine, și în ce condiții poate fi întreprinzător? Punînd această întrebare, am în vedere dacă printre condițiile de autorizare există restricții în acest sens.

— Întreprinzător poate fi oricine are mijloace materiale sau primește credit pentru a finanța o întreprindere mică (sau o asociație). Nu se impune drept condiție imperios necesară ca acesta să fie specialist în domeniul în care va acționa întreprinderea; va fi, însă, obligat să numere, printre salariații întreprinderii, specialiști. Cele spuse sînt, desigur, valabile și pentru asociațiile lucrative și familiale, ca și pentru producătorii individuali, în măsura în care activitatea abordată are un caracter specializat.

— În decret sînt specificate deosebirile între întreprinderile mici și asociațiile lucrative privitoare la numărul și statutul lucrătorilor, nu însă și la categoriile de activități pe care acestea din urmă le pot aborda.

— Toate activitățile ce vor fi accesibile întreprinderilor mici vor putea fi, în egală măsură, desfășurate și în cadrul asociațiilor lucrative.

— Dar în ceea ce privește asociațiile familiale?

— Am gîndit aceste asociații ca grupări ce vor aborda îndeosebi artizanatul textil, muncă efectuată și pînă acum, de către femei, la domiciliu; de asemenea, ca o posibilitate de manifestare a capacităților creatoare ale micilor meseriași, adesea foarte talentați, în crearea diverselor obiecte de utilitate practică, dar și decorativo.

— Nu putem decît să ne bucurăm de abundența de produse anunțată de descătușarea liberei inițiative. Ni se pare, însă, că nu avem voie să ignorăm nici posibilele aspecte nedorite. Ce vom face cu kitsch-ul care, cel puțin într-o primă etapă, riscă să-și extindă sfera de acțiune?

— Kitsch-ul există în toată lumea și nu poate fi contracarat decît prin cultivarea gustului cumpărătorilor.

— De acord cu dumneavoastră, dar ca să cultivi gustul ai nevoie de obiecte de bun gust. Dacă piața va fi inundată de obiecte de prost gust, problema „cultivării" va rămîne o sărmană teorie utopică. E nevoie de mai mult decît atît.

— În normele în curs de elaborare va trebui, într-adevăr, să avem în vedere și acest aspect. Autorizarea respectivei activități va necesita, în acest caz, și girul unei comisii de specialiști în estetica obiectelor, care să aibă și posibilitatea de retragere a autorizației în cazul degradării estetice a respectivelor produse. Am declarat încă de la începutul discuției noastre că sîntem preocupați de protecția celor ce pornesc acum la drum, mai ales în măsura în care aceștia răspund, prin activitatea lor, unor nevoi sociale. Iar societatea noastră are nevoie de lucruri de calitate, de bun gust.

— Ca și de produse alimentare preparate și desfăcute în condiții de igienă care să nu pună în primejdie sănătatea, viața cetățenilor. În acest sens, socotim că normele în curs de elaborare trebuie să impună o maximă strictețe. Am întîlnit nenumărate persoane — despre care numai din respect pentru cititori aș spune că aveau o ținută neîngrijită — ce veneau să ceară autorizație pentru prepararea de prăjituri, gogoși, clătite, sandviciuri pe care să le vîndă în stațiile de metrou. Perspectiva — pentru securitatea cumpărătorilor — este de-a dreptul alarmantă.

— Comerțul ambulant, avut și el în vedere de actualul decret, va trebui să se supună unor reguli foarte stricte. În privința condițiilor de autorizare pentru producerea și desfacerea de produse alimentare, normele vor fi foarte severe, iar respectarea lor întocmai va fi foarte atent urmărită, abaterile fiind sancționate imediat, chiar și cu ridicarea autorizației. În acest sens, va trebui să asigurăm o colaborare strînsă cu organele Sanepid-ului, numai astfel putînd asigura, real, protecția populației.

— Să mai rămînem puțin în domeniul protecției. Cum va fi asigurată protecția intelectuală, altfel spus, cum vor putea fi apărate de furt și reproducere idei, realizări valoroase?

— Aici va opera modalitatea clasică de protecție juridică. Orice produs nou ponte fi acoperit de un brevet de invenție.

— Domnule ministru, nu știți ce modificări vor interveni în modalitatea de obținere a unui asemenea brevet. Vreau, însă, să vă spun că, adesea, inventatorii de valoare au preferat să renunțe la brevetarea realizărilor lor din cauza formalităților multiple și a timpului necesitat de acestea.

— Ne bucură că ne-ați sesizat acest aspect, pe care normele în elaborare vor trebui să îl aibă în vedere. Vom căuta modalități concrete de sprijinire a micilor producători în obținerea de brevete pentru produsele lor.

— Cred că și în acest caz, problema este numai parțial soluționată. OSIM-ul va breveta, desigur, un nou utilaj, o sculă nouă, un nou sistem de proiectare. Nu va studia și breveta, însă, un nou tip de design vestimentar, să zicem (urmare, și el, ca și un utilaj sau o instalație nouă, a unui studiu îndelungat), care s-ar putea bucura de mare succes și care va fi, cu siguranță, reprodus ilegal, fără ca aceia ce l-a creat să poată profita, în vreun fel, de invenția sa.

— Din păcate, pretutindeni în lume, în acest domeniu, copiile abundă. Aici, cele ce pot acționa cel mai eficient pot fi asociațiile pe specialități, care să asigure protecție, control, readaptare. Mărturisesc că nu ne-am gîndit la această problemă, care va deveni și pentru noi obiect de studiu, și pentru care sperăm ca specialiștii să găsească o soluție fericită.

— Deși am mai discutat despre problema materiilor prime și materialelor, dată fiind importanța ei, vă propun să revenim. Deci, în ce condiții vor putea micii producători să le achiziționeze; mai exact, la ce prețuri?

— Întreprinderile de stat le vor vinde la preț cu amănuntul, modalitate avantajoasă de achiziție pentru micii producători întrucît din beneficiul impozabil al acestora se vor scădea sumele constituind diferența dintre prețul cu amănuntul și prețul de cost al materiilor prime și materialelor achiziționate astfel.

— Ce vor prevedea reglementările în privința achiziționării de utilaje, echipamente, dispozitive necesare dotării viitoarelor întreprinderi mici?

— Toate acestea se pot procura (nu numai de către întreprinderile mici, ci și de către asociații și producători individuali) de la întreprinderile de stat la preț legal sau, în condițiile în care e vorba de utilaje, echipamente, dispozitive uzate, la valoarea reziduală, ceea ce înseamnă prețul de inventar din care se scade uzura. În cazul în care vor exista mai mulți solicitatori pentru același utilaje, se vor organiza licitații.

— În sfîrșit, decretul prevede și posibilitatea finanțării din străinătate. În ce condiții?

— Orice întreprinzător poate fi sprijinit din străinătate pentru inițierea unei întreprinderi, asociații, de către prieteni sau rude, prin donații, depuneri de valută. Trebuie arătat, însă, că aceste sume nu se pot constitui ca un capital asupra căruia cel ce a oferit ajutorul să aibă vreun control.

— E foarte posibil, însă, ca o parte din aceste rude sau prieteni să fie interesați în participarea cu capital în cadrul unor întreprinderi mixte. S-a avut în vedere și această posibilitate în elaborarea decretului?

— Desigur, într-o etapă viitoare.

— Să revenim la întreprinderile și asociațiile cu întreprinzători români. Afirmați cu prilejul discuției noastre anterioare că sperați ca lista activităților exceptate de la privatizare să fie cît mai scurtă. Cum negocierile s-au încheiat, în acest moment ne puteți da, cu siguranță, mai multe amănunte.

— Veștile sînt, îndrăznesc să spun, foarte, foarte bune. Deși inițial unele ministere au manifestat rezerve serioase în privința liberalizării unui număr mare de activități, în urma negocierilor desfășurate de pe poziția unui sprijin extrem de susținut al guvernului, a cărui opțiune fermă este pentru o largă liberalizare a tuturor domeniilor economiei naționale, lista restricțiilor a rămas, într-adevăr, foarte mică. Este vorba, deci de producția de armament, droguri, explozive, produse poluante, remedii secrete și produse alimentare a căror realizare presupune un flux deosebit de complicat și, deci, foarte greu de controlat, ceea ce poate avea grave urmări asupra sănătății și vieții populației. În toate celelalte activități inițiativa liberă se poate manifesta fără nici o restricție; așadar, activități de industrie ușoară, transport de mărfuri și de călători, turism și toate celelalte categorii de prestări și activități industriale. O mențione specială pentru medicină, unde activitatea particulară va fi permisă numai după orele de muncă în spital sau policlinică și pentru activitățile de comerț exterior, ce nu vor putea fi organizate de către cei care sînt angajați permanent în sistemul de comerț exterior.

— Veștii, într-adevăr, bune. Putem afirma același lucru și în privința sistemului de creditare?

— Cred că da. Creditele nu vor fi plafonate, iar dobînzile la credite vor fi stimulative.

— Cît de stimulative?

— Creditele vor fi acordate pe termen scurt sau mediu (unu sau cinci ani); în primii ani, dobînzile vor fi modice; procentul maxim atins pentru creditul acordat va fi de 4%. Și încă un amănunt — creditele se negociază între întreprinzător și bancă.

— Care vor fi garanțiile cerute și acceptate de bancă pentru acordarea creditului?

— Garanțiile creditului se constituie fie din patrimoniul întreprinzătorului, fie din mijloace mobilizate de întreprinzător din alte ipoteci ori din cesionări ale unor drepturi de altă natură pe care acesta le poate deține. Pot constitui, de asemenea, garanții, și unele valori ale mijloacelor de producție pe care le deține întreprinzătorul. Bineînțeles, garanțiile pot fi obținute și de la diverși giranți.

— Cum despre procurarea materiilor prime am discutat, singura necunoscută rămîne sistemul de impozitare.

— Caracterul impozitării răspunde prevederilor detectului în discuție, ceea ce înseamnă că impozitul va fi stimulativ și progresiv. Și pentru că sînt convins că mă veți întreba cît de stimulativ și, cu siguranță, pînă unde progresiv, voi anticipa întrebarea dumneavoastră, oferindu-vă răspunsul. S-au stabilit plafoane pînă la care nu se vor aplica impozite: de pildă, pentru producătorii individuali, 10.000 lei beneficiu net, iar pentru întreprinderile mici, 50.000 lei beneficiu net, acesta însemnînd beneficiul rezultat după plata tuturor cheltuielilor din venituri (salarii, materii prime și materiale, reinvestiri pentru dezvoltarea întreprinderii, alte cheltuieli sociale). În primul an, de funcționare, impozitele vor fi diminuate cu 30% față de normele stabilite. Impozitarea se va aplica pe trepte de beneficii, cîștiguri sau venituri, cu procente progresive, care însă nu vor depăși un maxim de 40% în cazul producătorilor individuali și 50% în cazul primelor trei categorii de, niveluri care, comparativ cu industria mică și prestările de servicii din occident sînt mult mai mici.

— Așadar, „verde" pentru libera inițiativă! Pe cînd cea de-a doua etapă a modernizării economiei românești, în drum către piața liberă?

— Pe foarte curînd. Avem recomandarea expresă a primului ministru de a pregăti privatizarea, care va consta în cedarea întreprinderilor, secțiilor, atelierelor din sectorul de stat sectorului particular ca societăți pe acțiuni.

— Vă mulțumim. Vom reveni după apariția normelor de aplicare a decretului, în măsura în care cititorii noștri vor avea — și, cu siguranță vor avea — o serie de nelămuriri, întrebări, propuneri.

— Vă așteptăm cu interes.

ROXANA PAICU-MANOLESCU ■

Dicționar roșu de arhitectură

(E)LANUL LOCUINȚELOR - CARTIERUL

Cartierul este un fost teren agricol ce-și păstrează și în noile condiții principalele trăsături. Una dintre acestea este aprecierea calitativă a producției arhitecturale prin EVALUARE LA HECTAR. Pentru a fi mai exacți, vom menționa că în perioada socialismului biruitor, normele și diriguitorii aglomerau circa 500 de locuitori pe un hectar. Este de așteptat ca într-un viitor cît se poate de apropiat să se obțină densități superioare, respectiv între 5 000 și 10 000 loc/ha. Decretul-lege care nu va întîrzia să apară, va statuta cu siguranță cifre pe care profesioniștii le vor respecta cu sfințenie ca vajnici apărători ai frumosului. Și iată că ne fixăm într-un palier mai puțin abordat de noi pînă acum — FRUMOSUL. Ce poate fi mai minunat decît un lan de blocuri înalte și drepte... respectînd normele de densitate?!

Ne permitem să facem o propunere, dacă nu originală cel puțin constructivă: Adunarea Constituantă să declare ilegale spațiile libere dintre blocuri. Astfel vom demonstra lumii ce înseamnă unitatea de monolit a întregului popor.

Ne pronunțăm pe această cale împotriva aventuriștilor ce amăgesc și demoralizează masele insinuînd că soluția ideală este LOCUINȚA JOASĂ. Ce înțeleg aceștia „domni" prin locuințe joase? Vor să spună că noi nu ne putem ridica la un înalt nivel de dezvoltare a orașelor? Ceea ce propun dînșii e o întoarcere la anii '30 cînd guvernul nepopular de atunci construia pentru muncitori cartiere de vile cu parter și un singur etaj. Subliniem — CU UN SINGUR ETAJ. Aveau nerușinarea să mai și scrie pe ele „locuințe ieftine" cînd toată lumea știe că astăzi ele se vînd cu peste o jumătate de milion de lei. De unde aveau muncitorii acei bani? Nu cumva de la partide?

Cartierele noastre trebuie să reflecte fidel situația materială și mărețele idealuri ale oamenilor de bine și foarte bine.

Arh. FLORIN BICIUȘCĂ ■

Test pentru directori

„Trebule să vină televiziunea să vă spele rufele murdare?", întreba, zilele trecute, colega noastră de la televiziune, iar oamenii din fabrică răspundeau ca într-un dialog al surzilor, „veniți și la noi în secție să vedeți..."

Termenul pentru alegerea conducerilor administrative a fost 5 februarie, după care munca în întreprinderi, institute, școli ar fi trebuit să reintre în normal.

ICPUPS-ul, adică Institutul de cercetări și proiectări pentru utilaje și piese de schimb din București, e un loc în care chiar așa s-a și întîmplat.

Nu vă voi reține cu amănunte. Vă voi spune numai că din 16 candidați propuși de cele 6 compartimente ale institutului, 10 au renunțat la prima întîlnire. Au rămas, așadar, 6, din care urmau să fie aleși un director general și un director tehnic. Mai trebuie spus că din cei 6, 3 erau foști lucrători ai institutului (unul din aceștia fiind apoi desemnat director tehnic).

Și, în sfîrșit, un ultim amănunt revelator, după opinia noastră: între cei doi aleși (la o diferență de un vot — 274 și, respectiv, 273 voturi) și următorul candidat, diferența de voturi a fost de 207.

De ce am ținut să precizez toate aceste amănunte? Pentru că situația descrisă a validat inteligența unui sistem de lucru născut din interesul real al oamenilor acestui institut pentru viitorul locului lor de muncă, înțeles ca o parte a viitorului țării.

Să ne întoarcem, așadar, la momentul în care „în luptă" au rămas 6 candidați. Pentru a-i putea alege, oamenii trebuiau să îi cunoască. În ce fel? De fapt, întrebarea era mult mai complexă. În ce fel, așa încît adunarea de alegeri să nu degenereze într-o harabaură? În ce fel, pentru ca, într-adevăr, ei să fie cei mai buni?

Soluția a fost un formular cu 12 întrebări ce epuizau pe lîngă aspectele de ordinul competenței profesionale (cîți ani în muncă, ce funcții de conducere, realizările din acești ani), toate întrebările care, rostite din sală, ar fi putut crea tensiuni și dezordini (preocupări extraprofesionale, cîți membri din familie lucrează în institut, sau chiar în colectivul condus...).

Tuturor candidaților li s-a acordat același timp și același spațiu pentru răspuns, iar răspunsurile au fost citite, în fața adunării, nu de candidați, ci de președintele comitetului frontului. Ton neutru, lăsînd liberă opțiunea pentru valoare. Inginerul Ilie Alexandru și subinginerul Dorian Graur, fostul președinte și, respectiv, vicepreședinte al comitetului frontului îmi spun că același chestionar a fost folosit în aceste zile și pentru angajarea celor cîțiva noi lucrători ai institutului, subliniind că sistemul nu e nici nou, nici original, el practicîndu-se în numeroase țări ale lumii.

ROXANA PAICU MANOLESCU

Hemodializa, la hotarul dintre viață și moarte

Și astăzi, Maria Bogoș a deschis ușa Spitalului Clinic Davilla. Pentru a mai primi o porție de viață. Doar pentru 3 zile. Atît. Poimîine, venele îi vor fi iarăși conectate la aparatul de hemodializă. Prin membrana semipermeabilă, sîngele se va limpezi din nou de toxine și va suge de la soluția de săruri ioni de calciu și bicarbonat. De 10 ani, rinichii ei sclerozați și-au încheiat rolul. Nu mai urinează deloc. În 3 zile adună în țesuturi 3 kg de lichid poluat. Din 1980, rinichiul artificial îi dăruiește însă viață. Dar în rate. Pentru 72 de ore. A fost obligată să coboare din Bucovina la București. Fiindcă filtrul mecanic din spital devenise o particică a organismului ei. În acest timp a rămas totuși, singură, spre viață 4 copii. Acum, nepoții nu înțeleg de ce bunica tot face naveta la secția doctorului Dimitrie Capșa și se întoarce după cîteva ore, mai slabă, dar vioaie. Maria Bogoș îi cunoaște pe mai toți bolnavii cu abonament permanent la instalația de hemodializă. Prin rinichii artificiali, destinele lor triste s-au împletit. În timp ce dr. Dimitrie Capșa și asistentul șef Gabriel Grozăvescu le spală iarăși sîngele, cercetătorul Viorel Rotaru, coleg de suferință, îi povestește că a primit de curînd un apartament în Piața Unirii. Obligat să se mute din Caracal în preajma spitalului, locuise ani de zile înainte de Revoluție într-o odăiță de serviciu, la institut. „Să mai veniți pe la noi", ne invită bolnavii. Noi înseamnă marea lor familie din spital. Medici, asistente, suferinzi cronici de insuficiență renală. Între ei s-au țesut pe nesimțite punți de la suflet la suflet. Două asistente s-au căsătorit cu pacienții cărora le făceau mereu „transfuzii" cu viață. Peste o sută de bolnavi se ascară zilnic lîngă aparate pentru cîteva ore și apoi pleacă normali spre lume. Doar pentru 2-3 zile. Revin palizi. Într-un du-te-vino fără sfîrșit.

În secția de hemodializă de la Spitalul Davilla se lucrează în foc continuu. Pe granița dintre viață și moarte. Oameni, altfel, condamnați, sînt reîntorși mereu din drumul neființei. Ei bine, tocmai pentru acest loc al unei nobile bătălii pentru încă o zi trăită s-a întins sufletul criminală a regimului tiranic. S-a interzis orice import de aparate de hemodializă. Cele primite prin donații umanitare funcționează la roșu de peste 13 ani, uzate de coroziune, unele chiar prăbușit pur și simplu. „Cînd inginerul nostru Cristian Grigoriu a prins în brațe unul din aparate, retezat de rugină, m-am întrebat pe care dintre bolnavi îi condamnăm la moarte, oftează dr. Dumitrie Capșa. Noroc că a reușit să-i peticească, i-a grefat din improvizațiile lui ingenioase și a doua zi l-a repus în funcțiune. De fapt doar i-a amînat pensionarea. Statisticile OMS arată că în lume, ca și la noi, apar mereu 70—80 de cazuri noi de insuficiență renală cronică la milionul de locuitori. Cele 22 de aparate bătrîne ale noastre, deși lucrează în 3 schimburi, nu pot asigura tuturor suferinzilor terapia vitală și continuă. Sîntem pe ultimul loc în Europa ca dotare. De exemplu, în Bulgaria, există 51 de centre de dializă, iar la noi doar în București, Timișoara, Cluj, Iași. Toate cu aparatură donată de mult de străinătate. Sîntem sufocați și cu mîinile legate. La criza de aparatură, se adaugă și lipsa a 50% din necesarul de cadre medicale medii".

Șeful secției răsfoiește un caiet gros. Glasul devine șoaptă tristă. „Mamă a 4 copii, decedată. Tînăr de 22 de ani stins, deși putea fi salvat, el va rămasă doar o amintire. Ei și încă mulți nu au găsit locuri disponibile la dializă. Și asta a însemnat un genocid". Pentru arme teroriste și electronică de spionat telefoanele au existat dolari. Pentru salvarea acestor vieți, nu. Ceaușeștii au trimis cu cruzime în fața plutonului de execuție ai bolii mii de năpăstuiți ai afecțiunilor de rinichi. Fără șansa de recurs a medicilor care puteau să-i smulgă din hăul morții. Dar cum ? Cu mîinile goale ? Vechiul regim a intrat în istorie printr-un simbol sinistru : cozile. Dar nicăieri listele de așteptare nu au îmbrăcat o asemenea haină tragică. Bolnavii disperați întrebau zilnic la Spitalul Davilla dacă a mai murit vreunul din dializați. Pentru a le veni și lor rîndul la rinichiul artificial. „Cînd nu mai telefonau, știam de ce. Viața lor se număra de fapt în ore. Iar noi parcă pierdeam pe cineva apropiat".

Și totuși, pe adresa spitalului din Calea Griviței, în 1986, a sosit în sfîrșit și o telegramă a speranței. De la Sorin Gurtovenco, Vlad Constantinescu, Ana Hosu, ingineri la FEA. Împreună cu Cristian Grigoriu, specialistul în aparatură al secției, au construit prototipul unui aparat de hemodializă românesc. Avînd la dispoziție doar cîteva poze dintr-un prospect. Au bîjbîit prin ceața lipsei de informare, dar fantezia lor a descoperit pînă la urmă soluții surprinzătoare. Mîza era uriașă. Viața unor oameni. Pompa de sînge s-a antrenat cu motorașul de parbriz al Daciei. Circuitele integrate au fost mîgîlite noaptea, acasă, la lumina veiozei. Prima dializată pe noul Hemodiarom a fost profesoara Ana Călin. Altfel, rinichii ei inecați n-ar fi rezistat la lunga coadă pentru viață. I-a căutat la fabrică pentru un singur cuvînt : mulțumesc. Umezit de lacrimi. Fiabilitatea aparatului însă s-a poticnit într-o rotiță dințată din teflon. Întreprinderea Orologerie Arad a aflat secretul unei piese mai rezistente. Dar și ea s-a împotmolit în aceeași prohibiție criminală a importurilor. Pentru cîteva kilograme din acest material plastic special nu s-au găsit căile de procurare. Acum, în halele fabricii FEA, 8 hemodializoare așteaptă roți de teflon, cîțiva magneți și cantități mici de oțel inoxidabil și arcuri, toate cu unele componente din import. Trebuie găsite urgent soluții de achiziționare. Boala nu-și amînă sentințele. Între timp, autorii aparatului au schițat pe genunchi în atelierele de montaj o nouă generație de aparate de hemodializă mai perfecționate. Dotate cu microprocesor pentru a struni cu exactitate parametrii. Deocamdată, acesta e un proiect. Spitalele se zbat în continuare într-un vid de sute de hemodializoare. Se impune urgent asigurarea materialelor necesare de către ministerele de profil și lansarea de comenzi ferme de Ministerul Sănătății. Pentru trecerea la o producție de serie mai mare de către FEA.

Pînă atunci, la Spitalul Dr. Davilla fiecare zi curge sub arșița aceleiași situații dramatice. Din străinătate s-au promis cîteva hemodializoare la mîna a doua. Deocamdată, strigătul de ajutor al bolnavilor trebuie să ducă la alocarea de valută pentru importul urgent al unor astfel de aparate vitale. Numai prin ele numeroși suferinzi vor mai putea rosti cuvîntul mîine.

FLORIN CONDURĂȚEANU ■

P.S. Acum cîteva zile, clinica din Offenbach condusă de prof. dr. Schafer, a donat României 8 hemodializoare, aduse imediat la Spitalul Davilla de cetățeanul german de origine română Cezar Cerna. S.O.S.-ul medicilor și bolnavilor din București a fost recepționat de inimile unor oameni adevărați. Calde mulțumiri.

Și munca necomenească îmbolnăvește !

Dacia Diesel există! Cine-o urnește din parcare?

„În timpul testelor, Dizelica noastră a alergat mereu în plasa Dacilor. N-a lăsat să i se facă semn cu mîna de la distanță. Numai că, ea consuma cu circa 3 litri de combustibil mai puțin și la Peco se alimenta de la pompa de motorină". Aprecierea nu vine de la un fitecine în ale șoferiței ; ci de la fostul campion de raliuri Dumitru Telescu. Ca o ștampilă pe un certificat de bord. De fapt, cine este această Dizelică alintată, care a călcat cu pneurile peste 300 000 km, deșert lipită de celelalte Dacii, mai să le înghită țeava de eșapament cu radiatorul ? O Dacie clasică, supusă unor „intervenții chirurgicale", menite să-i transforme motorul în tipul Diesel. „Clinica" unde i s-a modificat inima cu pistoane este Facultatea de Mecanică din Brașov, iar gînditorii acestei amenajări se numesc prof. dr. Tiberiu Nagy, prof. dr. Dan Abăitâncei, conf. dr. Alexandru Radu și inginerul cercetător Dumitru Telescu, fostul pilot-șef.

„Ne-am propus ca modificările să fie cît mai puține, spune șeful catedrei de automobile-motoare, Tiberiu Nagy. Să poată fi fabricat nouă model chiar pe fluxurile uzinei de la Pitești. Am stabilit parametrii geometrici și funcționali ai camerei secundare de ardere și ai canalului de legătură astfel ca să se atingă turația, puterea și cuplul motorului obișnuit de Dacie. În final, motorul nostru Diesel a demonstrat pe standurile de probă o putere de 48 C.P. și un consum specific de 196 grame combustibil pe cal putere-oră. Daciile experimentale cu motorul modificat au străbătut sute de mii de kilometri înregistrînd o viteză maximă de 128 km oră, cu un consum redus de motorină : 4,1 litri/100 km pe drum întins și 6,5 în oraș. Am conceput această modificare astfel ca 92% din piesele și subansamblurile Daciei clasice să fie păstrate".

Motorul Diesel mîgîlit de universitarii de la poalele Timpei nu este o construcție artizanală, născută dintr-o șurubărie empirică. Prof. dr. Dan Abăitâncei ne arată cîteva dosare întesate cu grafice, schițe, ecuații ale raportului de turbionare a aerului, rezolvate cu calculatorul, o serie de modele experimentale pentru stabilirea unghiului de injecție a motorinei. S-au construit 16 variante de chiulase pentru verificarea ipotezelor teoretice și pentru realizarea de turații ridicate, de 4 750 rotații pe minut. În timpul probelor la cald, inginerul ralist Dumitru Telescu a venit cu un portbagaj plin de idei, pentru unele finisări constructive.

Cu toate că autoturismele experimentale ale facultății au parcurs sute de mii de kilometri cu viteze și puteri corespunzătoare, consumînd însă mai puțin combustibil-motorină, cu toate că nu au poposit prin service-uri, ideile profesorilor zac într-o parcare, amenințate de rugina uitării. Sistemul birocratic a funcționat perfect și cercetarea a poposit pe cric. Nimeni n-a produs o serie zero de Dacii cu motoare modificate în Diesel. Oamenii îi întreabă pe stradă cînd se pot așeza la volanul unor astfel de autoturisme cu consum redus de motorină. Mulți ar dori să-și amenajeze autoturismele existente după această soluție necostisitoare. Dacă întreprinderea de la Pitești nu a inclus acest model pe bandă, cel puțin service-urile ar putea opera aceste modificări. Pentru aceasta, o fabrică ar trebui să-și includă în programul de producție numărul mic de piese modificate. Restul ar fi treaba unor ateliere de reparații auto. Fără cine știe ce sofisticărie, șoferii amatori ar putea să-și întinerească autoturismele din garaj după o concepție economică. Autorii de la Facultatea din Brașov mai „claxonează" o dată anunțîndu-și ideea necostisitoare.

FLORIN CONDURĂȚEANU ■

Ca să cîștigi, trebuie să știi să pierzi

Inginerul Sigismund Slaiher, șef de secție la ICPE, este o mai veche cunoștință a cititorilor noștri, în calitatea sa de creator de motoare electrice. De data aceasta l-am invitat să-și spună părerea în legătură cu statutul cercetării științifice din țara noastră, problemă de importanță capitală în cadrul economiei naționale, dar din păcate atît de puțin prezentă în corpul ziarelor sau în emisiunile televiziunii și radioului.

— De la vechiul regim — ne spune interlocutorul nostru — am moștenit în egală măsură structuri economice și structuri de gîndire. Vom proceda, în timp, la descentralizarea și rentabilizarea economiei, dar prima urgență o reprezintă un nou mod de a gîndi și acționa și am în vedere în primul rînd factorii de decizie. Statele Unite au o cercetare avansată nu fiindcă sînt o țară bogată, ci dimpotrivă : bogată fiindcă există o cercetare dezvoltată.

În domeniul larg al cercetării științifice, prin contribuția directă a „savantei", dictatura a instaurat un veritabil haos, cercetarea fundamentală a devenit practic inexistentă, iar cea departamentală, obligată să facă de toate cu risipă de timp, bani și energie nervoasă. Acest lucru s-a întîmplat mai ales în ultimii ani cînd, prin politica demență, autarhică, a dictatorului au fost sistate toate importurile de mașini și utilaje. Dacă o întreprindere avea nevoie, ca piese de schimb, de cinci motoare, cinci nu mai mult (și care în mod normal ar fi trebuit să fie aduse din import), cercetarea de specialitate primea ordinul de a gîndi, concepe și proiecta aceste motoare. Un volum de muncă imens cu o finalitate minoră. Proiectarea unei mașini se justifică doar atunci cînd ea urmează să fie produsă pe scară industrială. Iată un exemplu care ilustrează o dată mai mult paranoia fostului dictator. Întors dintr-o vizită în China, dementul a dat ordin să se fabrice ceasuri de mînă cu motor electric. Sarcina a revenit Întreprinderii de mecanică fină, iar proiectarea motoarelor, specialiștilor de la ICPE. Nu s-a ținut seama nici de faptul că orologia n-are nici o tradiție în România și nici nu s-a avut în vedere faptul că motoarele electrice, fabricate de fabricanții din China, erau aduse din Hong-Kong sau Japonia. S-a interzis de asemenea importul de licență. Ce a ieșit nu e greu de presupus. Toată afacerea a eșuat lamentabil. Cînd trebuie să faci de toate, nu poți produce nimic de calitate.

— Cu alte cuvinte, să facem doar ce știm să facem ?

— Tîrgul cu iluzii e o afacere falimentară. La ora actuală, trebuie să ne concentrăm atenția asupra acelor domenii ale cercetării și producției în care am dovedit că putem realiza produse competitive pe plan național și mondial. Eu mă voi referi la domeniul în care lucrez. Specialiștii de la ICPE au realizat, între altele, servomotoarele cu rotor disc pe care le vindem pe bani buni în Cehoslovacia, R.D.G., iar de curînd o firmă din R.F.G. a încheiat cu noi un contract în valoare de două milioane de dolari. Institutului nostru îi revine meritul de a fi realizat de asemenea traductoare de poziție de mare precizie (Inductosyn) care și ele sînt cerute la export. Sînt cîștiguri ale inteligenței pe care avem datoria să le fructificăm. Servomotoarele cu rotor disc se fabrică în prezent la IFMA București (unitate profilată pe producția de ascensoare), deoarece, din dezinteres toate celelalte unități de profil au refuzat, la timpul respectiv, să le preia. În mod normal ar trebui să se organizeze un centru de motoare speciale, alcătuit din secția de la IFMA și secția de specialitate din ICPE.

— Și celelalte teme de cercetare ?

— Din păcate, există pericolul de a cădea victimă inerției. În unele institute de cercetare se lucrează în continuare pentru comenzi ce nu-și vor dovedi utilitatea. Forăm în gol ! Contractele de cercetare încheiate anul trecut nu se mai justifică în totalitate în situația în care nu puține întreprinderi vor fi obligate să-și reconsidere producția. Este necesar să se procedeze de urgență la stabilirea unui raport real între cerere și ofertă. De aceea, va trebui să cercetăm și să dezvoltăm numai acele produse pentru care există o cerere fermă în țară sau străinătate și pentru care există experiența necesară a specialiștilor noștri.

— În această situație, nu puține institute sau întreprinderi, bănuim, vor fi nevoite să-și restrîngă activitatea. Vom avea șomaj ?

— Este obligația guvernului, a celui pe care-l vom alege, să găsească alte locuri de muncă. Numeroși oameni vor trebui să se îndrepte către agricultură. Pămîntul trebuie să redevină un important mijloc de producție. Va trebui să extindem considerabil rețeaua serviciilor către populație. Iată : într-un cartier ca Drumul Taberei, cu sute de mii de locuitori, nu poți găsi un atelier pentru reparat bunuri de larg consum electrice. E o problemă să găsești meșteșugari pricepuți, un instalator, un mecanic auto, un reparator de televizoare. Ca să nu mai vorbim de rețeaua comercială. Cozile au apărut odată cu socialismul nu numai din lipsă de fond de marfă, ci și din pricina personalului insuficient. Un singur chelner la zece mese, un singur vînzător în măcelărie. Trebuie să folosim normele din țările civilizate. În 1965, am avut în țară multe milioane de turiști străini, iar anul trecut, sub un milion. Dacă vrem să refacem turismul, trebuie să mărim corespunzător numărul hotelierilor, ospătarilor, ghizilor, șoferilor etc. Și o întrebare. De ce întîrzie să se facă simțită inițiativa particulară ? Unde sînt oamenii dispuși să înființeze ateliere de cele mai diverse profiluri, bodegi, restaurante, cofetării, cabinete medicale și avocățești, lăptării, covrigării ? Unde sînt taximetriștii particulari sau patronii de mini-hoteluri și pensiuni familiale ? Nu putem reduce activitatea sectorului privat numai la asociația detectivilor particulari.

— Iar cei care nu-și vor găsi un rost nici în aceste meserii ?

— Pentru asemenea cetățeni, statul e dator să înființeze ajutorul de șomaj. Așa e în toată lumea. Renașterea României va fi un proces dureros, dar nu se poate altfel. Prin politica „sufletului de mamă" vom permanentiza un socialism îndulcit, într-o Românie la porțile orientului ce-și va transmite ștafeta pauperității de la o generație la alta.

LIVIU TIMBUS ■

„Frontul ăsta ce mai e?"

Teama are, indeobște, izvoare ascunse. Ea poate veni dintr-o bănuială care, la rîndu-i, naște din păcate mai vechi. De, cine s-a fript cu ciorba . Mulți, foarte mulți cred și chiar scriu pe ziduri și poartă pancarte care consacră identitatea FSN — PCR. Este, în primul rînd, vina pe... care toți îl cred în stare să reapară cu parul schimbat (poate de-ar fi fost mai bine să existe **pe față**). Sigur, pe măsură ce FSN își precizează pozițiile lucrurile se clarifică. A și apărut platforma sa (încă nepublicată integral - mulți ar fi aflat ca și acest partid vrea economie de piață și capital străin). A apărut, de asemenea, publicat integral, și Statutul său. Vă puteți, deci, în libertate, spulbera sau întări bănuielile (fotografii de **Leonard Chioveanu** și **Gabriel Mușel**).

Tot paiete? Tot paiete?

În spectacolul de varietăți de duminică 18 februarie, din sala de concerte a Radioteleviziunii, o mult așteptată vedetă (interzisă total în ultima vreme de perechea dictatorială) a fost moda. O miniparadă cu vești nimic nou sub soare la „Venus", așa cum arată modelele aduse la rampă. Cele ochite tot prin revistele „Vogue" sînt garnisite cu aceleași broderii din paiete, cu care încearcă să ne orbească dc cîteva sezoane ?

Și totuși, cîte ceva s-a mai schimbat, s-a mai schimbat prin moda lumii... Ar fi cazul s-o urmeze și lumea modei. **(C. I. Adam)**

Fără violență la sate!

„Războiul țărănesc" asupra căruia a atras atenția în numărul 8 revista noastră a aruncat prima piatră (mai bine zis bolovan, are 2 kg !) în geamul casei profesorului Augustin Gliță din satul Dușești nr. 77, județul Bihor, în mod perfid, pe la orele 22, la aproape două luni de la izbucnirea Revoluției române.

Intelectualul de la sate care deschide ochii țăranilor primește scrisori de amenințare cu moartea și izbituri de bolovani în ferestre. La fel au pățit Vasile Tigan din Dușești și Mihai Petrila din Ceica care, împreună cu dascălul obștii, au contribuit cu cuvîntul și fapta la desființarea C.A.P. Ceica și la împărțirea vițelor cu obligația de răscumpărare a acestora. Profesorului de biologie care predă știința vieții i se refuză acum dreptul la viață pentru că a vorbit ca un adevărat lider politic țăranilor sătui de C.A.P.-ul falimentar de la deal și munte. Cine, totuși, nu-l iubește pe profesorul Augustin Gliță ? Am dori să știm de la poliția județeană Bihor, înainte de a afla Biroul de detectivi din Oradea. **(P.B.)**

pentru „ocazii speciale", cum ne avertizează prezentatoarea lor (Zina Dumitrescu), realizate la Casa de modă „Venus" din Capitală. În sezonul de primăvară-vară intră în arenă roșul, detronat de cîțiva ani din topuri. Roșul în combinație cu longevivul negru. Și, cică, se poartă (ca și anul trecut) tot mătasea. În rest,

Străzile să poarte nume de eroi

La data de 23 decembrie 1989, la vremea cînd se lăsa întunericul, a fost atins de un glonte slobozit de o mînă ucigașă, în coapsa dreaptă, direct în arteră, un tînăr soldat care abia împlinise 18 ani. Avea să moară în liftul spitalului din Buzău. A fost îngropat de Crăciun, în cimitirul „Sfînta Vineri" din orașul său natal, Urziceni. Se numea CIPRIAN ȘTEFAN și era unicul fiu la părinți. L-am văzut în biserica Sfînta Treime, proiectat pe chipul unui alt erou, al preotului Furnică, mort în războiul de reîntregire a neamului. . . .

A murit ca o floare, privind cu ochii plini de spaimă (dar neînfricosat !) steaua norocului său...

După aproape o lună, într-o noapte, am călătorit cu un camarad al său de cazarmă și prieten vechi, care purta într-o sacoșă peticul de hîrtie prin care soldatul CIPRIAN ȘTEFAN era avansat la gradul de sublocotenent post-mortem și așa am aflat povestea morții lui tragice.

Ar fi o mare satisfacție pentru locuitorii urbei, și un act firesc de omagiere a eroilor revoluției noastre care ne-au adus adevărata Libertate, ca numele străzii principale — Scînteia —, absolut necesar a se schimba — să-l preia pe al subit. Ciprian Ștefan. **(Dan Laurențiu, jurist, orașul Urziceni).**

Les neiges d'antan

Întîiul gong al „Serbărilor zăpezii" de anul acesta a bătut la Căciulata, simbătă 17 februarie. Cei 2 500 de tineri argeșeni, veniți aici prin Agenția B.T.T. Argeș, au fost încîntați de primul act, pus sub semnul acelui amestec de fragil, seducător, festiv și intim pe care francezii îl numesc „le joli" și care nu este altceva decît retragerea în AGREABIL.

O absență care a adus nostalgia în sufletele tuturor : zăpada. Discretă, ea se retrăsese pe vîrful muntelui Cozia.

Dorul de zăpadă i-a trimis pe tineri în zilele de 24 și 25 februarie la Izvoru Mureșului unde serbările au continuat. În mod simbolic, Harghita s-a însoțit cu județul Neamț cu care împarte totul frățește, lăsînd prin urmare participanților suveranul drept de a alege. Dintr-un program unic, bogat și ispititor, anunțat cu mare pompă, rămîne, vorba poetului, întrebarea : „Mais où sont les neiges d'antan ?". Chiar așa, unde-s zăpezile de altădată ? **(S.M.)**

Staționarea interzisă!

Domnii Mihai Stănescu (cunoscutul caricaturist care s-a opus regimului totalitarist încă înainte de 22 decembrie) și Mihai Lupoi (meteoric ministru al turismului, care n-a agreat sus-amintitul regim nici după 22 decembrie) au ignorat, recent, un mai vechi semn de circulație. (Fotografie de **Paul Agarici**).

Detectivii din Oradea

De curînd, a luat ființă Biroul independent al detectivilor particulari din Oradea — oraș de frontieră și cu trafic intens de persoane și mărfuri. Sediul adepților lui Sherlock Holmes este adăpostit de celebrul pasaj „Vulturul Negru", fiind dotat cu o încîntătoare secretară gata să înregistreze cererile unor avocați care string probe în procesele de divorț, ale unor soți geloși ori soții asemenea sau ale unor gazetari îndrăzneți de la revistele **„Gazeta de vest"** și **„Phoenix"**, amenințați prin telefoane și scrisori pentru conținutul unor articole. Biroul este solicitat și de grupuri de muncitori în numele cărora s-au încasat premii grase, de holtei sătui de plata burlăcăriului care solicită „consultații matrimoniale calificate în condiții de maximă discreție", de fete cu multe primăveri la activ amatoare de feciori tomnatici etc. Dorind succes depiin detectivilor bihoreni conduși de consilierul juridic Ion Bonca, sperăm să scriem un roman polițist în serial în revista noastră inspirat de cazurile detectivistice ale vreunui posibil Sherlock Holmes bihorean ! **(P. Balaci)**

Lumea spune ce știe? Lumea știe ce spune?

Farmecul primăvăratic al ultimelor duminici a îndemnat la promenadă. Și la mitinguri. Care au, orice s-ar spune, și ele, farmecul lor. Spărgătorii de geamuri n-au vrut să guste acest farmec. Totul a, ca să-l citățm pe Vladimir Ilici care și el cita, ca de obicei, pe altcineva, să nu aruncăm, odată cu lăturile din albie, și copilul căruia abia l-am făcut baie. **(Fotografie de Paul Agarici).**

Liga de cooperare România—Franța

În ziua de 26 februarie 1990, în sala Dalles din București a avut loc cea de-a doua adunare generală a Ligii de cooperare culturală România-Franța, constituită în ziua de 24 ianuarie 1990.

Desfășurată în prezența E.S. Domnul Jean-Marie Le Breton, ambasadorul Franței în România, adunarea s-a bucurat de alocuțiunile președintelui ligii, domnul Dan Haulică, a vicepreședintelui, domnul Constantin Crișan și a ambasadorului Franței în România, E.S. dl Jean-Marie Le Breton.

S-a hotărît înființarea revistei **Lumea de mîine**, bilunar al Ligii de cooperare România-Franța, axat pe Gîndire, Cultură și Civilizație și s-a comunicat dorința Societății Poeților și Artiștilor din Franța (SPAF) precum și a **Asociației Soutien au Peuple Roumain** din Val-de-Loire de a se înfrăți cu **Liga de cooperare România-Franța.** La propunerea Doinei Uricariu, secretar general al Ligii, și cu acordul participanților, s-a hotărît, între altele, organizarea și intensificarea acțiunii **Opération-Villages Roumains**, pe baza documentației existente, privind înfrățirea dintre satele românești și cele francofone.

S-a propus de asemenea înființarea unor comisii pentru dezvoltarea relațiilor cu Franța, în toate domeniile, a unor programe privind difuzarea culturii și civilizației române în spațiul francofon. În acest sens, s-a hotărît înființarea zilei Mondiale a Românității (Românofonici) prin omologie cu 22 martie, Ziua Mondială a Francofonici. Pe 22 martie, a.c., va avea loc următoarea întîlnire, cînd se va lansa și revista **Ziua de mîine.**

Vreți să faceți parte din Ligă?

Din partea Ligii de Cooperare Culturală România — Franța (Viața-Răducanu-Calderon), anunțăm că cei ce nu și-au onorat obligațiile financiare față de Liga noastră, precum și pe cei ce vor să adere la Ligă să trimită de urgență taxa de înscriere de 200 lei precum și cotizația de 25 lei (studenții 10 lei) pe adresa Sala Dalles, B-dul Nicolae Bălcescu. Îi rugăm să anexeze un curriculum vitae precum și sugestii personale privind forme și modalități de cooperare culturale sau în alte domenii între România și Franța Liga va trimite în schimb cererea de aderiune nominală.

Informații suplimentare : tel. 14.67.37.

Securiștii-n mină, ca să dea lumină!

Lozinca (înrudită cu alte la fel de cunoscute : „Securiști, dați țării cît mai mult cărbune !") nu e originală nici pe plan internațional. În R.D.G., securiștii chiar au fost

miniști în mină. La noi, există probabil teama că ar putea lucra pe degeaba. Oricum, absolut original era îndemnul ceaușist prezent în mai vechea „agitație vizuală". Și triumful s-a văzut. (fotografie de **Paul Agarici**).

Boia Mare, nu Baia Mare!

Părintele **Andrei Costinaș**, parohul Catedralei ortodoxe din Baia Mare, ne atrage atenția, în legătură cu nota „Semn de la Sfînta Cruce" publicată acum două numere, că părintele Emil Hoșu, care a furnizat știrea privind salvarea crucii Bisericii „Sfînta Vineri", nu aparține parohiei băimărene. Așa este, o croare de tipar a transformat Boia Mare (mai puțin cunoscută) în Baia Mare. Oricum, importantă e crucea, părinte !

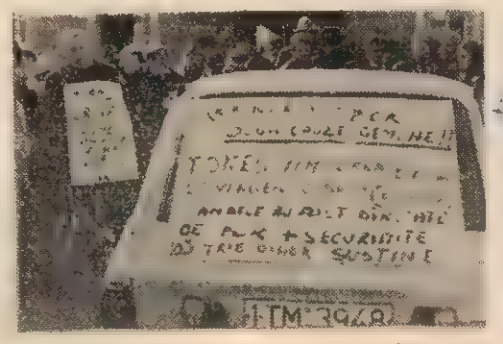

O paralelă exagerată: Tökes — Lövinger

Alexandru Lövinger din Timișoara, str. Pescarilor 9, ap. 2, telefon 16924, încadrat în muncă la IJPIPS, a declarat, începînd cu data de 19 februarie a.c., ora 9 o grevă a foamei pentru „nedreaptă judecată" (consideră el) a cauzei sale civile din dosarul nr. 105 1990. Reclamantul Lövinger a solicitat evacuarea cooperativei „Dinamo" dintr-un spațiu locativ pe care îl deținea cu titlu de proprietate (moștenire). Prin sentința civilă nr. 1364/28 febr. 1989 judecătoria Timișoara admite plîngerea reclamantului, dispunînd „evacuarea, cu execuție provizorie, a pîrîtei Cooperativa „Dinamo" Timișoara. Reclamantul nu este însă repus în drepturi, sigiliile aplicate sînt rupte, cooperativa rămîne acolo, în continuare. Lövinger: „S-a suspendat executarea silită la indicația primului secretar de la Timișoara care a sfătuit Cooperativa să facă recurs. La recurs, Tribunalul Timiș trimite cauza spre rejudecare și instanța, la indicația primului secretar, reface toată sentința contra mea: „obligă pe reclamantul Lövinger Alexandru să încheie un contract de închiriere pentru o perioadă de 5 ani (14 decembrie 1988 — 14 dec. 1993), în baza ordinului de repartiție 116/14 dec. 1989 emis de consiliul popular municipal Timișoara. Am făcut memoriu la Ministrul Justiției și la Tribunalul Suprem unde printr-o decizie s-a dispus strămutarea cauzei la Oradea. Dar și aici a intervenit partidul și instanța de aici a respins ca nefondate recursurile civile introduse de mine".

Ioan Lazăr, președintele Tribunalului Județean Bihor : „Din capul locului trebuie să spun că greva foamei nu este o cale de reformare a unei hotărîri judecătorești, ci mai mult o cale nejustă de intimidare a judecătorilor. Însăși legea de organizare a justiției acceptă eroarea judiciară, dovadă fiind gradele de jurisdicție și căile extraordinare de atac. Dar greva foamei nu este o cale de atac, nu este o cale de revendicare juridică, ci, eventual, politică, socială, a unui grup. Ce ne-am face dacă toți cei care pierd procesele se apucă să facă greva foamei?".

De la Procuratura județeană am aflat că dosarul nr. 103.1990 a fost expediat în 21.02.1990 la Procuratura Generală pentru examinarea soluțiilor din fond și, dacă se constată motive de netemeinicie și nelegalitate, urmează a fi promovat recurs extraordinar.

Deși paralela Tökes Lazslo-Lövinger Alexandru ni se pare exagerată, nu a lipsit interesul publicului pentru acest „grevist" neobișnuit care așteaptă acum răspunsul Procuraturii Generale. **(Pașcu Balaci)**

Avocatul escroc

Din vara anului 1982, în urma unui accident de muncă, Aurel Ivu din Comăneşti, judeţul Bacău, devine invalid. I se amputează piciorul din articulaţia şoldului şi patru degete de la mîna stîngă. Avea 21 de ani. Medicii l-au ajutat să-şi recapete încrederea în sine şi oameni. Mai mult decît atît, anul următor îşi întemeiază un cămin sau mai bine-zis şi l-a dorit, pentru că mariajul a eşuat după cîteva luni. Deschide acţiune de divorţ la Tribunalul judeţean Bacău, în 1986. Şi-a ales ca avocat pe dl. Constantin Ionaşcu Onofrei, căruia îi plăteşte suma de 3 200 lei, urmînd ca din trei în trei săptămîni să se prezinte la proces. Timp de un an de zile face naveta între Comăneşti şi Bacău, fără ca partea reclamată să se prezinte. La un moment dat n-a mai fost chemat. Curios să afle de ce, rămîne surprins cînd la secretariatul tribunalului i se arată că n-a fost trecut niciodată în registrul de evidenţă a proceselor. Totul era posibil domnului avocat, chiar şi pretextul unei diferenţe de 350 lei neonorate. După achitarea ei a mai trecut un an, fără să i se rezolve în vreun fel starea civilă.

Am transcris în rezumat cazul lui Aurel Ivu pentru că, răspunsul primit din partea Ministerului Justiţiei ne îngăduie să întrevedem, după ani de zile, stabilirea adevărului. Astfel, ni se aduce la cunoştinţă că avocatul Onofrei Ionaşcu Constantin de la B.C.A.J Bacău a fost exclus de conducerea ministerului din colegiu.

Renaşte în acest fel speranţa fiecărui cetăţean, multă vreme nedreptăţit, în izbînda adevărului justiţiar.

Ex-Lupoi!

Fostul ministru al Turismului, Mihai Lupoi, este de cîteva zile, şi fost ofiţer M.A.N. După aceste două foste funcţii, domnul Mihai Lupoi a devenit primul şomer de marcă al Revoluţiei. Lucrurile, însă, nu sînt de loc simple, pentru că, aflăm cu uimire, M.L. este şi caz la Procuratura Militară a municipiului Bucureşti. Dosarul 153/90 conţine faptul următor : în ziua de 31 dec. 1989, în studiourile TVL (nr. 4), domnului M. Lupoi i s-a furat din buzunarul hainei, pistolul aflat în dotare. Toate acţiunile întreprinse imediat pentru identificarea făptaşului au fost infructuoase. La ora aceasta (luni, 26 feb. 1990) lucrurile stau aşa : generalul Diaconescu nu vrea să închidă dosarul, generalul Rozoleanu nu vrea să-i elibereze paşaportul domnului Lupoi, nici în baza notei telefonice a gral. Diaconescu, acesta din urmă nu-l primeşte pe M.L. în audienţă, luni, ora 10, iar col. Creţu, procuror şef, îi comunică lui M.L. că dosarul e închis, dar acţiunea există pînă la găsirea pistolului pierdut anul trecut. (Paul Agarici).

45 de cereri

„În 1982, circula un zvon cu privire la plafonarea pensiilor la maximum 2 500 lei. Cum în ianuarie 1983 împlineam 60 de ani (şi 44 de ani în cîmpul muncii), în decembrie 1982 am făcut cerere pentru a mă pensiona. La insistenţele conducerii întreprinderii, am revenit — printr-o cerere — asupra deciziei şi mi-am continuat activitatea pe baza aceluiaşi contract de muncă şi cu acelaşi salariu, pînă la 1 decembrie 1986.

Pentru a nu avea ulterior greutăţi, înainte de a accepta să continui activitatea, am studiat foarte atent Legea 3/1977, constatînd că nu făcea nici o precizare cu privire la necesitatea înaintării vreunei formalităţi scrise către Oficiul de pensii. Mai mult, în prezenţa mea, şeful personalului a vorbit cu oficiul din strada Roma nr. 7, anunţînd că voi rămîne să lucrez în continuare ca angajat, întrebînd dacă trebuie întocmite ceva documente scrise pentru a-mi putea ridica, de la oficiu, cartea de muncă. S-a răspuns că nu, urmînd să mă prezint la oficiu pentru ridicarea cărţii de muncă, ce mi-a fost înmînată, de altfel, fără nici o formalitate.

Menţionez că în perioada celor patru ani lucraţi în plus, şi care nu mi-au fost luaţi în consideraţie, din salariu mi s-au reţinut sumele aferente constituirii fondului social de pensie şi pensiei suplimentare de 3%.

În 1985, am avut surpriza ca unui coleg aflat în aceeaşi situaţie să nu i se recunoască anii lucraţi după cererea din 1982 — după care şi el ceruse continuarea activităţii — motivîndu-se articolul 52/4 privitor la cererea de anulare a deciziei de pensionare din 1983.

Nu vă voi reţine atenţia cu faptul că acest articol nu specifică nimic în mod concret cu privire la necesitatea întocmirii unei cereri de anulare a deciziei de pensionare, nici cu articolele 2, 9 şi 10 din aceeaşi lege, ori cu Decretul Consiliului de Stat 232/30. VI. '86. Juriştii, însă, le cunosc bine : interpretate corect, demonstrează faptul că pensia trebuia să-mi fie calculată de la data încetării activităţii prin desfacerea contractului de muncă, adică din 1 XII '86, şi nu din 10 I '83.

În perioada 1985 — 1990, am făcut 45 de cereri, la toate forurile centrale, dar situaţia a rămas aceeaşi"

Poate că n-am fi reprodus scrisoarea cititorului nostru Ştefan Ghiţescu din Bucureşti, strada Banu Manta 1, dacă în încheiere, acesta nu ne-ar fi relatat audienţa sa la Ministerul Muncii, în 1987, „atunci, doamna Georgeta Mecu, director, mi-a spus : «lăsaţi-ne pe noi să interpretăm legea», adăugînd că numai în Bucureşti sînt încă 2 000 de persoane în aceeaşi situaţie".

Oare toţi au înţeles greşit prevederile legii ?

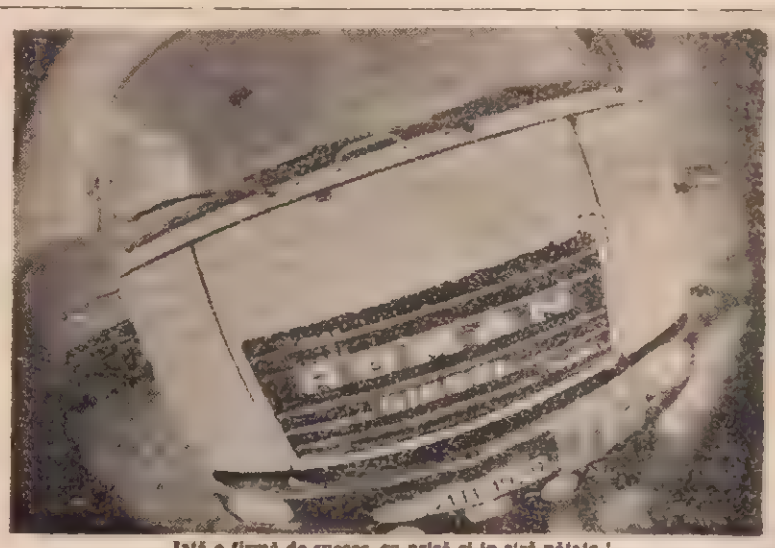

Iată o firmă de succes, cu prizã şi în stră.năiate !

Fotografie de PAUL AGARICI

Dreptul la opinie

Între multele scrisori care vin la redacţie, s-au adunat, în timp, şi cîteva care exprimă nedumeriri sau chiar nemulţumiri în legătură cu faptul că revista „Flacăra" nu şi-a manifestat expres aderiunea faţă de F.S.N., sau că a prezentat, în opinia liberă a redactorilor şi colaboratorilor, poziţii ce pun în discuţie sau chiar contestă unele dintre manifestările acestei formaţiuni politice. Concret, familia Nedelcu Octavian constată că „Este foarte interesant cum toţi redactorii acestui ziar sînt atinşi de o maladie comună contra Frontului". George Stoenescu din Piteşti ne scrie că „Revista dvs. apare în data de 21, dar evenimentele din data de 18 chiar nu au mai putut fi prinse în cîteva rînduri pe ultima pagină, măcar să cunoaştem şi noi poziţia dvs., să ştim cît de implicaţi sînteţi". Marcu Crina Eleonora, tot din Bucureşti, constatînd „atîta exces de zel contra F.S.N.", constată : „Vă e frică că vom realiza că tot ce-aţi spus au fost vorbe goale, doar ca să destabilizaţi ţara şi să înclinaţi balanţa cum vă convine". Răspundem. 1. Maladia, în presă, este (în sfîrşit !) propria conştiinţă. 2. N-am prins în ultima pagină, am prins în pagina a 3-a, **condamnînd** violenţa. 3. Nu ne e frică. În general, „Flacăra" e o publicaţie **de opinie** (aceasta e adevărata independenţă) şi opiniile nu sînt obligatorii. De aceea, altor cititori, mult mai mulţi, care ne apreciază, al căror nume nu-l mai menţionăm, şi care ne cer să fim chiar mai ofensivi, le răspundem la fel. Şi-i rugăm să nu se mire cînd unele opinii (a se vedea chiar numărul de faţă) vor viza, şi nu laudativ, personalităţi politice ale P.N.L., P.N.T.-c.d. şi, bineînţeles, F.S.N. Stimaţi cititori, asta e **acum** presa. E şi vina noastră, desigur, că v-am obişnuit, decenii la rînd, cu laudele. N-o să se mai întîmple !

CONSTANTIN DUMITRU

Punct ochit

● „În urma unui accident de muncă, soldat cu pierderea mîinii drepte, mi s-a spus că nu este cazul să mă adresez altor organe, deoarece, atît ministrul cît şi Departamentul pentru protecţia muncii al Ministerului de chimie, împreună cu conducerea Întreprinderii de aluminiu Slatina, îmi vor înlesni obţinerea drepturilor ce mi se cuvin. Confecţionarea unei proteze, acordarea unei categorii superioare de încadrare, precum şi eliberarea unei decizii de lucru la tabloul de comandă al secţiei şi schimbarea meseriei de lăcătuş în preparator.

Deşi m-au asigurat că nu vor fi încălcate prevederile legale, prin atribuirea categoriei fără examinare, am participat, totuşi, în data de 8 decembrie 1987, la examenul pentru categoria a 7-a. Cu toate că am obţinut note mari, şeful de secţie nu mi-a acordat-o deoarece era promisă altuia". **(Ioan Georgescu, Slatina, str. Ecaterina Teodoroiu nr. 2 D).**

● Alexandrina Bobeică din Reşiţa ne roagă să supunem atenţiei statutul asistentului medical, care „prin legea sanitară din 1978, de tip ceauşist, acesta, cadru mediu cu înaltă calificare, a fost retrogradat în soră, moaşă, oficiant sanitar, laborant. Diferenţa de studii dintre asistent şi celelalte cadre medii este de cîţiva ani de şcoală, iar competenţa profesională evidentă. Este de datoria Ministerului Sănătăţii şi a Ministerului Muncii şi Ocrotirilor Sociale să îndrepte anomalia în sensul ca : diferenţierea cadrelor medicale medii să se facă ţinînd seama de atribuţiile profesionale şi criterii de salarizare, în raport cu studiile şi denumirea funcţiei prevăzute în actul de studii". Rămîne de văzut dacă ceea ce solicită petenta este în deplină concordanţă şi cu reglementările celor două ministere.

Punct lovit

● Şi trenuri care întîrzie încă, şi lipsa unui minim confort de călătorie. Cît de vizibile şi reale sînt ni le confirmă şi Regionala C.F. Iaşi, ca răspuns adresat domnului Ioan Manea din Cîmpulung Moldovenesc. Evident, moştenirea unor condiţii deosebit de grele în economie este valabilă şi în privinţa căilor ferate. Care „prin efortul susţinut al celor ce concură la pregătirea tehnico-sanitară a trenurilor de călători speram într-o îmbunătăţire vizibilă a gradului de confort".

Oricine ştie că nu poţi schimba peste noapte ceea ce dăinuie de ani, dar a continua să formulăm răspunsuri fără un temei concret, generale care să nu supere, să nu implice pe nimeni este ca şi cum am accepta starea de fapt existentă.

Un dascăl... risipitor?

„În 1981 soţul meu a părăsit familia, eu rămînînd cu cei doi băieţi de 6 şi 10 ani, iar anul acesta, pe 6 februarie în emisiunea radio de la ora 17,45 „Pentru adolescenţi", l-am auzit vorbind despre educaţia copiilor în familie. Are voie să rostească cuvîntul familie şi educaţie poate, doar, la orele de limba română pe care le predă la Şcoala nr. 80 din sectorul 3, unde a fost ales, nu ştiu prin ce merite deosebite, director. În 1982 era destituit din funcţia de director la Şcoala 89, acelaşi sector, pentru părăsirea familiei, iar acum, fiind în aceeaşi situaţie, este promovat. Ce vremuri !"

N-aş vrea să se creadă că prin rîndurile doamnei Maria G., la rîndul ei cadru didactic, la Şcoala nr. 90 din Bucureşti, mi-am propus să blamez sau să fac proces de intenţie soţului ei. Nu. Mai mult poate, să supun atenţiei opiniei publice faptul că un dascăl este şi rămîne o persoană socială a cărei conduită morală este pînă la urmă sancţionată de cei ce primesc ştiinţa şi învăţătura sa.

BUNUL OBICEI — Utopii

Prin 1952, cînd toate se întorseseră cu capul în jos, stătea în gazdă la noi un elev din ultima clasă de liceu. Era dintr-un sat de sub munte. Era nu prea înalt, slăbuţ, cu un cap care părea şi mai mare decît era din cauza căldi de păr cîrlionţat. Era un elev strălucit şi i se prevedea un viitor pe măsură. Vorbea mult şi repede, era vesel şi avea neastîmpărul omului dornic să cunoască totul cît mai grabnic. Îşi umplue camera de cărţi şi citea pînă tîrziu.

Pe atunci stăteam cu bunicii. Seara, băiatul mînca cu noi. El vorbea iar noi îl ascultam : eu cu admiraţie, bunica minunîndu-se de cele auzite, iar bunicul cu oarecare suspiciune. Mai auzise el chestii d-astea.

Într-o seară, cînd bunica spăla vase, îi spuse : „Ehei, mătuşă, cît de curînd va veni vremea cînd vei scăpa de toată corvoada asta. Se vor inventa nişte pilule concentrate. Dimineaţa una, la amiază două şi seara una. O să se termine cu gătitul, cu spălatul vaselor. Oamenii vor avea timp să se plimbe, să citească. Mîncarea nu va mai fi o problemă pentru nimeni". „Ce tot vorbeşti acolo, bată-te să te bată norocul", rîdea bunica neîncrezătoare. „Şi cînd îţi vine un om în casă, la o nuntă, la un botez, cu ce-l omeneşti ? Cu o pilulă ?" se înfuria bunicul. „Vă spun eu că aşa va fi. Te voi duce la un prieten nu să mănînci, ci să asculţi muzică, să discuţi despre artă". „Să stai de poveste, da, asta mai merge. Mai bea omul un pahar, mai schimbă o vorbă. Asta, da", îi aproba bunicul.

Avea şi alte idei despre lumea viitorului, despre egalitatea dintre oameni, dar asta mi-a rămas în minte, mai ales că bunica spunea pînă tîrziu că pilulele alea ar fi scos-o din multe încurcături.

Băiatul a terminat liceul, a intrat la facultate la Bucureşti şi un timp n am mai auzit de el. Într-o seară l-am văzut la televizor. Ajunsese profesor de filozofie, publicase cîteva cărţi. Se îngrăşase, clăia de păr se împuţinase şi l-am recunoscut mai mult după vocea apăsată. Vorbea la fel de încrezător despre societatea de mîine, rolul tinerilor şi curajul în gîndire.

De la un timp îl întîlnesc mereu în cartier. Probabil s-a mutat prin zonă. Prima dată am fost tentat să mă duc la el şi să-i amintesc de povestea cu pilulele cu care o păcălise pe bunica. M-am gîndit că nu mă mai ţine minte. Eram pe atunci un copil care mîzgăleam tăbliţa cu tibişirul.

În toamnă era în Piaţa Filantropia. În faţa lui, o femeie mărunţică se tocmea cu ţăranul pentru nişte ţelină. El ţinea în mînă o plasă goală, nepăsător la forfota din jur. Cred că îşi aducea aminte din cînd în cînd de pilulele şi roboţii în care crezuse în tinereţe, cînd ne spunea că în comunism oamenii vor fi egali şi nimeni nu va mai avea grija zilei de mîine. O utopie ca atîtea altele care nu s-a realizat, însă asta cu cîte chinuri şi sacrificii. Comunismul a vrut să inventeze o lume complet nouă. A înlocuit religia cu gazeta de perete, cartea cu broşura de propagandă, dialogul cu monologul agresiv, sfatul cu decretul, parlamentul cu partidul unic, premianţii cu repetenţii. Ce-a ieşit se cunoaşte. Un dezastru general, format din o mulţitudine de dezastre particulare, vieţi irosite, trăite în tristeţe şi lipsă de demnitate. Tot ce era firesc şi obişnuit în viaţa oamenilor s-a dat peste cap.

Totul s-a petrecut în forţă, sub ameninţarea arestărilor şi deportărilor. Iar mai tîrziu prin acel diabolic fel de a vota un singur candidat. Alegerile cu un singur candidat au fost poate cea mai tare invenţie a lui Lenin. Ele au dus la atîtea şi atîtea falsuri, la agonia acestui sistem iremediabil compromis.

Şi totuşi fără utopii nu se poate. Ele sînt visele care încearcă să se materializeze, speranţele spre mai bine. Dacă ar fi să propunem o utopie acum, care ar fi aceea ? Cred că doar atît : Să intrăm în rîndul ţărilor cu adevărat democratice. Alegerile să fie într-adevăr libere, să nu ne fie frică să ne spunem părerea. Starea de normalitate să fie utopia pe care ne-o propunem deocamdată.

OPREA GEORGE

Poşta redacţiei

● **Costescu Ileana — Timişoara :** Pentru a beneficia de tratamentul dr. Ladislau Elthes, trimiteţi cerere pentru internare Direcţiei sanitare a judeţului Bihor, str. Republicii 35, Oradea. ● Se preconizează ridicarea în Capitală a unei catedrale a eroilor neamului, cu hramul Sfînta muceniţă Anastasia, care se prăznuieşte la 22 decembrie. Sugestii pot fi comunicate în scris Ministerului Cultelor, str. Snagov 40, sector 2, 70136 Bucureşti. ● Informaţii în legătură cu activitatea „Comitetului cetăţenesc pentru independenţa Radioteleviziunii Române", constituit din iniţiativa Grupului pentru dialog social, se pot obţine la sediul Confederaţiei sindicale „Frăţia", Bucureşti, sector 5, str. Anghel Saligny nr. 2, tel. 15 38.89, 15.70.04, 14.81.73 ; telex 10939. ● **Muşat Sava — Adjud :** Adresaţi-vă Ministerului Comerţului Exterior. O idee mai bună nu avem, deocamdată. ● **Orac N. Niculina — Năvodari :** Vechimea realizată în C.A.P. o puteţi valorifica la împlinirea vîrstei de 60 de ani. ● Pentru îmbunătăţirea structurii învăţămîntului liceal din România, Ministerul Învăţămîntului aşteaptă din partea celor interesaţi sugestii, soluţii, modalităţi de organizare şi structurare (str. Spiru Haret 12). ● Conform reglementărilor vamale în vigoare, orice instituţie sau persoană particulară are dreptul de a primi colete cu cărţi din străinătate, care nu sînt destinate comercializării ● **Societatea handicapaţilor fizic din România** are sediul provizoriu în Sos. Pantelimon 301, tel. 27.75.30.98. ● **Istina Ioan —** Bucureşti : Telefonaţi-ne să stabilim ziua cînd ne puteţi vizita pentru a vă îndeplini dorinţa.

REGHINA VĂRVICI

Pagină realizată de MARIA BOGDAN RADU

Atletism

„Debutul" noului imn

La Campionatele europene de atletism pe teren acoperit de la Glasgow (3—4 martie a.c.) s-a auzit pentru prima dată într-o arenă sportivă noul imn al României, intonat pentru triumful într-o competiţie : **Doina Melinte** a cîştigat titlul european în-door în proba de 1500 m ! Performanţa celei mai premiate atlete a noastre în acest an a fost încoronată de medaliile de argint obţinute de **Margareta Keszek** (3000 m) şi **Iolanda Oanţă** (400 m), precum şi de cele de bronz cucerite de **Violeta Beclea** (1500 m), **Alina Astafei** (înălţime) şi **Mihaiela Pogăceanu** (60 mg).

Ca de obicei, atletele noastre s-au cadorisit singure de mărţişor, cu aceste rezultate de bun augur pentru noul climat din federaţie şi din atletismul românesc.

Handbal

Spre finală?

Echipa naţională de handbal se prezintă la mondialele din Cehoslovacia cu aerul de mare favorită la titlul suprem. Neputînd face comparaţii cu evoluţia colorilelor pretendente potenţiale, ne mulţumim doar cu imaginea alor noştri, care alcătuiesc o echipă robustă şi competitivă, vizibil şi îndelung „sleifuită" de tactul şi pricoperea antrenorului emerit Cornel Oţelea.

În serie, naţionala României a repurtat trei victorii : 28—24 cu vicecampioana olimpică de la Seul, Coreea de Sud, 25—17 cu naţionala ţării gazdă, Cehoslovacia, aspirantă din oficiu la podium şi 24—16 cu echipa gazdei precedente a C.M., Elveţia, ce-şi disputa în acest joc ultima şansă de calificare în grupa semifinală. Această grupă de 6 este alcătuită, deci, din echipele clasate pe primele trei locuri în seriile A şi B, adică : **Suedia, Ungaria, Franţa, România, Coreea de Sud, Cehoslovacia** — fiecare venind cu zestrea rezultatelor directe din faza anterioară. În ceilaltă jumătate de tablou sînt grupate **Spania, Iugoslavia, Islanda, U.R.S.S., R.D.G., Polonia** (Spania avînd victorie directă asupra Iugoslaviei).

La ora cînd veţi citi aceste rînduri mai este de disputat, în ce ne priveşte, numai meciul important, cu Suedia, singura ce intrasc în grupa semifinală tot cu 4 p ca şi echipa României. Contînd pe victorii asupra Franţei (luni) şi Ungariei (marţi), jocul cu Suedia ar fi decisiv pentru ocuparea locului 1 în grupă şi, deci, pentru disputarea finalei de simbătă, în compania cîştigătoarei celeilalte grupe semifinale.

Etapa a doua a returului diviziei A dovedeşte că fotbalul nostru începe să fie mai colorat, îndepărtîndu-se treptat de monotonia rezultatelor previzibile ori „programabile". Înfrîngerea lui Dinamo la Sibiu este primul simptom. Abia eliminat de Electroputere din Cupă, Inter-ul sibian obţine o victorie de mare popularitate în faţa unei echipe ce se vrea racordată, cum declara prin toamna trecută, mai degrabă la performanţa internaţională decît la aceea internă. Nu ştim dacă această „orientare" mai este valabilă şi acum, dar înfrîngerea lui Dinamo rămîne, deocamdată, un fapt fotbalistic şi nu unul „propagandistic".

Universitatea Craiova, cum era de aşteptat, vine puternic pe turnanta fotbalului spectaculos, reuşind un break la Bacău : 2—1 cu Sport Club.

Sportul studenţesc la o gură de oxigen la Petroşani, unde a deschis scorul prin Ţîrlea şi a marcat golul victoriei prin Coraş (Bîcu egalase din penalty).

Fotbal

Culori de primăvară

Petrolul ajunge în dreptul lui 0 la adevăr, cedînd un punct pe teren propriu vecinei sale de peste deal, Flacăra Moreni (care a şi condus cu 2—1).

Steaua, fără Lung, Iovan şi Lăcătuş, face un scor de tenis în compania Universităţii Cluj (6—0), într-un joc care a satisfăcut pînă şi pofta de atac a lui Dan Petrescu, autorul a 3 goluri.

Argeşul obţine greu două puncte acasă (1—0 cu Farul), aşteptînd mai în liniştе vizita lui Inter Sibiu.

Astăzi e pauză în competiţiile interne, pentru a se face loc primului joc oficial internaţional al anului : Dinamo — Partizan Belgrad, din Cupa cupelor. Este primul din cele trei examene psihologice pe care Dinamo le susţine în numai o săptămînă, duminică urmînd jocul de cupă cu Poli Timişoara şi apoi, miercuri, derby-ul cu Steaua.

Alegerile la fotbal

Pantomima continuă

Acum, cînd ne-am descătuşat de odioasa dictatură care ne-a luat sistematic dreptul de a proba că purtăm pe umeri capul, putem spune că ocuparea posturilor grase în fotbal (plătite în ţară deocamdată în lei neconvertibili şi peste graniţă în valută forte), este şi rezultatul propagandei electorale a demagogilor. Mai întîi, un post de radio străin (uneori străin şi de interesele noastre, ale tuturor), pentru a uşura pe unul să tasă în alegeri preşedinte la fotbal, la Bucureşti, prin „vot democratic", lichida de la distanţă pe un altul ! Bineînţeles, „proslăvindu-i" acestuia carenţele şi ignorîndu-i părţile pozitive. Apoi a urmat prezentarea „platformei program" la televiziunea noastră liberă, numai de către acela care peste cîteva zile avea, culmea, să şi obţină învestitura de preşedinte al federaţiei. Şi ca tupeul să-i creeze celebritate, după aceste alegeri şi-a organizat, pînă una alta, numai o „locotenenţă", fiindcă fostul Comitet federal şi fostul Birou federal l-ar încurca pe „demiurg" în opera de profesionalizare.

S-ar putea să fac aprecieri greşite pe marginea istoricei şedinţe de alegeri fotbalistice. În acest sens, n-am să zic nimic deocamdată. Neflind chemat, uite că n-am participat.

Mă opresc deocamdată la dizertaţia de la televiziune, acolo unde-şi anunţa candidatura precursorul fotbalului de fair-play. M-a scîrbit afacerea, deoarece de atîtia amar de ani el nu s-a opus niciodată la călcarea regulamentelor în mod ordinar ; atît în organismele voluntare (comitetul federal, Biroul federal) cît şi în cel salariat (Federaţie, unde era vicepreşedinte — post datorită căruia — şi nu numai — a ajuns să îmbrace hainele oficiale la U.E.F.A.). De altfel, din cauza şi a lui şi a altui membru al federaţiei noastre una în Comisia de apel la U.E.F.A., „am reuşit", după atîtia ani, să nu avem la campionatul mondial din Italia '90 nici un arbitru ; (pînă de curînd aveam arbitru, dar n-aveam naţională, acum uite că avem naţională dar n-avem arbitru). Altă dată, după ce a aprobat lui Dinamo să măcelărească echipa oţelarilor din Hunedoara a dat steliştilor Cupa României (undeva pe stradă). Cupă pe care Cristian Gaţu (am uitat să-i scriu gradul înaintea numelui), de-abia acum (îndoliată), vrea să o restituie celor care o furaseră de la stadion ! N-a spus însă cine va da primele încasate virtos şi nici cît timp va sta cupa la alţi graduaţi !

Deocamdată ne oprim aici. Nu înainte de a-i reaminti sezonierului preşedinte să lase fotoliul fotbalului şi să se ducă singur la tenis, la Hunedoara, de unde a venit. Pentru că, pînă acum, respectivul a uitat (şi uite că iarăşi uită !) să spună că în ţară a fost „observator" la numai cîteva meciuri de divizia A pe an ; iar în circa 7 luni din 12 călărea meridianele lumii ca observator (era să zic al lui Bangartner), ca participant la tragerile la sorţi etc. Este adevărat că de fiecare dată, 3-4-5 zile cît lipsea (într-un an s-ar fi putut strînge 60—66 zile, dacă nu mai mult), le sublinia cu semnătura proprie ca fiind în concediu ! Asta însă nu l-a împiedicat ca în ianuarie 1990 să mai ia o lună concediu... cu plată, bineînţeles. De ce oare şi-o mai fi prelungit ieşirea la pensie ? pentru că afacerea curge.

Fotbalului nostru îi trebuie imediat, ca preşedinte nesalariat, o personalitate cu viziune fotbalistică şi care să conducă fără să poată să îndrăznească cineva să-i calce pe bombeuri. Întrucît venerabilul actual preşedinte pretinde că pînă acum s-a confundat cu „fotbalul de fair-play", de ce niciodată, dar absolut niciodată, cînd abuzurile lui au mers pînă acolo încît să fie plesnit şi de fotbalişti, n-a demisionat ostentativ din funcţie ? Ei, asta n-am auzit-o la televiziune ! Cu altă ocazie am să vă spun de cîte ori am făcut-o eu (din 1950 încoace)... ; deşi, destul de des, nici măcar toată pleava cu funcţii nu m-a lăsat să conduc un cuirasat măcar de la proră, ci numai de la pupa lotcilor... ca să nu mă mai văd ! Dar şi după „alegeri" misteriosul „provizoriu — preşedinte" continuă nu numai turismul prin Europa dar şi neaplicarea regulamentului... deocamdată vezi cazul Hagi. Pantomima continuă...

CONSTANTIN TEAŞCĂ
antrenor emerit de fotbal

P.S. Pentru ca orice asemănare să nu vizeze, întîmplător, pe cineva, vă rog numiţi-i dumneavoastră pe cei în drept. Ca să împărţim „bucuria" şi nu numai eu să primesc clomege !

Grupaj realizat de
OCTAVIAN ŞTIREANU

Şah

Mihail Marin la „interzonal"!

Un nou ciclu al Campionatului Mondial individual a cunoscut startul prin turneele zonale. După cum se ştie, împărţirea zonelor după criterii geografice a determinat încă o dată o concurenţă foarte puternică pentru reprezentanţii ţării noastre : Mihail Ghindă — campionul României, Mihail Marin, Constantin Ionescu şi Daniel Moldovan în evoluţia lor din zona est-europeană. Numărul mare de jucători de elită, motivat de nivelul foarte ridicat al şahului în această parte a Europei, a influenţat decizia anterioară a Federaţiei internaţionale de a împărţi turneul de calificare pentru faza interzonală în două grupe valorice cu drept de evoluţie în formele superioare ale C.M. pentru primii doi clasaţi din fiecare turneu de 13 jucători. Grupa A a inclus în ordinea (dirijată) a tragerii la sorţi următorii participanţi : **Ghindă (România)**, Grünberg (R.D.G.), Lukács (Ungaria), Gdanski (Polonia), Kuczinski (Polonia), Dimitrov (Bulgaria), Tolnai (Ungaria), Ftacnik (Cehoslovacia), **Moldovan (România)**, Lechtynski (Cehoslovacia), Kiril Gheorghiev (Bulgaria), Ninov (Bulgaria) şi Blatny (Cehoslovacia) — categoria a IX-a, iar în grupa B au concurat : Polgár Zsuzsa (Ungaria), Hracek (Cehoslovacia), **Marin (România)**, Inkiov (Bulgaria), Stohl (Cehoslovacia), Krum Gheorghiev (Bulgaria), **Ionescu (România)**, Schneider (R.D.G.), Palkovi (Ungaria), Wojtkiewicz (Polonia), Sznapik (Polonia) şi Bönsch (R.D.G.) — categoria a X-a.

Startul n-a fost concludent pentru jucătorii români : dacă M. Ghindă şi C. Ionescu şi-au tatonat adversarii nereuşind timp de opt runde, respectiv şapte, să rupă echilibrul în nici una din confruntările avute în ciuda unor posibilităţi de victorie conturate uneori chiar în jocul de mijloc, M. Marin şi D. Moldovan s-au angajat deschis în luptă. După o înfrîngere dureroasă la Z. Hracek (2380), M. Marin (2480) s-a ambiţionat în următoarele două runde punctat în faţa lui Inkiov şi Stohl, apropiindu-se de liderii de moment Wojtkiewicz şi Sznapik. Debutantul D. Moldovan a păşit cu stîngul în competiţie, pierzînd adeseori copilăreşte şi din primele şapte confruntări a smuls doar două remize. Emoţiile debutului au fost mai mari decît valoarea sa. Bazîndu-se pe o tactică specială de concurs, M. Ghindă şi-a pus speranţa calificării într-un finiş spectaculos. Victoriile din rundele a X-a şi a XI-a în faţa lui Lechtynsky şi a lui Kiril Gheorghiev l-au săltat în imediata apropiere a primilor doi clasaţi, ultimele două confruntări cu Ninov şi Blatny avînd darul să decidă totul.

Cîştigînd la Schneider şi Knaak, fără a pierde nici o confruntare, Mihail Marin s-a impus printre adversarii săi, fiind primul care a adunat 7,5 puncte din 12 posibile, urmăritorii săi aflaţi cu 6,5 puncte înaintea ultimei runde (Polgár, Wojtkiewicz, Inkiov şi Stohl) avînd partide directe sau foarte grele, orice egalitate putînd duce la suplimentare meciuri de baraj. Maestrul internaţional român a obţinut mult dorita calificare la turneul interzonal la C.M. prin cele 4 victorii, 7 remize şi o singură înfrîngere. Este pentru a doua oară cînd fostul nostru campion va evolua în această fază a C.M., performanţă pentru care merită sincere felicitări. În aceeaşi grupă Constantin Ionescu s-a zbătut pe linia de plutire, dar, înfrînt de acelaşi Hracek care l-a îngenunchiat şi pe Marin, nu şi-a putut valorifica avantajul avut şi a rămas „eroul remizelor" (11 egaluri !).

Culegînd doar o jumătate de punct din ultimele două confruntări, M. Ghindă s-a evadat de pe lista calificaţilor pentru meciuri de baraj în vederea calificării la „interzonal" şi a totalizat 6,5 puncte în final. Revenindu-şi din emoţiile debutului, D. Moldovan a jucat excelent ultimele cinci runde, adunînd 3,5 puncte, dar... s-a trezit prea tîrziu. Aşadar, bilanţul „zonalului" nu este unul dintre cele mai bune. Vom avea doar un singur reprezentant în turneul interzonal : pe tînărul şi talentatul Mihail Marin.

MARGARETA MUREŞAN

Tribuna O

Sîntem un grup de iubitori ai sportului, proiectanţi la ICPPAM, de pe platforma Combinatului siderurgic Galaţi. Am urmărit cu interes evoluţiile recente pe plan sportiv în ţară. Drept urmare am dori să vă transmitem spre publicare următoarele :

Revoluţia a schimbat sau va schimba multe domenii de activitate. În sport însă schimbările par a fi doar de suprafaţă, neafectînd fondul lucrurilor. Sportul românesc va fi în continuare împărţit în două secţiuni antagoniste : cluburile Steaua şi Dinamo pe de o parte, restul cluburilor — de cealaltă parte. La încercările de demilitarizare a celor două cluburi, reprezentanţii acestora se opun cu îndîrjire, dorind să-şi păstreze privilegiile prin orice mijloace. Vor în continuare să fure munca altora, să racoleze jucători, să se împăuneze cu succese nemeritate, să facă legea în sport (...).

Nici un cuvînt despre provenienţa banilor cu care sînt plătiţi ilegal sportivii, nici o încercare de a-i reda cluburilor de origine.

Presa, în special ziarul de specialitate, este foarte generoasă cu expunerea punctelor de vedere ale celor două cluburi dar omite aproape total opiniile celorlalte cluburi, în special ale celor din provincie. O scrisoare pe această temă trimisă de noi „Gazetei Sporturilor" n-a trezit nici un ecou. Se manifestă în continuare frica de a nu-i deranja pe cei doi mari.

Nu sîntem de acord ca Ministerul Sporturilor să fie condus de oameni din fotbal adînc implicaţi în toate urîţeniile acestuia, dar va fi mai rău dacă la conducere se vor afla oameni de pe statele de plată ale cluburilor Steaua şi Dinamo.

Bineînţeles, dacă Dinamo şi Steaua vor să-şi păstreze statutul actual, sînt libere să o facă dar în acest caz propunem ca în campionatele ţării să existe o categorie aparte, fără retrogradare, în care să se întîlnească doar între ele, căci nu ar fi echitabil să se întîlnească cu reprezentanţii unor cluburi cu posibilităţi mult mai reduse şi cărora le-au luat şi cei mai buni jucători. O hotărîre în acest sens ar putea fi uşor luată de restul cluburilor din ţară. Nu trebuie să se mai desfăşoare întîlniri sportive cu rezultatele cunoscute dinainte.

Şi în fotbal se manifestă aceeaşi opticâ, singurele cluburi care colindă străinătatea rămîn Steaua şi Dinamo. Pentru celelalte nu se fac nici un fel de eforturi de a le scoate în lume. Probabil acestea nici n-ar face faţă decimate cum sînt de către cele două mari. Ar trebui să-şi înceteze existenţa şi alte cluburi din diviziа A, ca de pildă Flacăra Moreni, filiala lui Dinamo, şi Sportul Studenţesc, echipă susţinută de nicu ceauşescu, şi care adună la meciuri doar cîteva sute de spectatori. De altfel, cei de la Sportul Studenţesc povestesc pe larg cum le-a fost luat Hagi la Steaua, dar nu ne relatează cum l-au luat ei de la Craiova şi Constanţa şi cum au mai luat cu japca atîţia alţi jucători. De jucători crescuţi în pepiniera lor proprie nu am prea auzit.

Credem că se greşeşte punîndu-se pe primul plan în fotbal echipa naţională în detrimentul campionatului. O echipă naţională puternică nu poate apărea decît din perspectiva unui campionat puternic, desfăşurat cu regularitate şi echilibrat. Campionatele multor sporturi au fost sacrificate la noi în favoarea echipelor reprezentative cu rezultate foarte modeste. Pentru un grup de 20—30 sportivi sînt neglijaţi sute de alţi sportivi şi mii de spectatori dornici de a-i susţine (chiar şi material) şi aplauda.

Considerăm că a venit momentul ca sportul românesc să fie reformat complet, pe baze profund democratice şi echitabile. Această operaţie nu se poate face atîta timp cît cluburile Steaua şi Dinamo există în actuala structură.

Un exemplu pentru a demonstra că aceste cluburi nu ţineau la prestigiul fotbalului românesc ci la propriile interese meschine este faptul că în anul în care Oţelul Galaţi reprezenta ţara în cupa U.E.F.A., atît Steaua cît şi Dinamo i-au luat cîte un jucător (Măstăcan, respectiv Nicoară). Ca nu cumva să ridice capul o echipă provincială, cum a reuşit Craiova acum cîţiva ani (drept pentru care au dezmembrat-o urgent).

În numele acestor iubitori ai sportului, semnează

ing. LUCHIAN PAUL
str. Republicii nr. 10
bl. P4, ap. 6,
GALAŢI

Niște oameni trec prin zid

Așa a început demolarea zidului din Berlin între clădirea Reichstagului și poarta Brandenburg

Domnul Petre Roman la Paris

Parisul este, cred, singurul oraș din lume care, în România, stîrnește nostalgii chiar și celor care nu l-au văzut niciodată. Cu atît mai abitir dorul de capitala franceză îi înaciná pe cei care, înfruntînd altfel pericole în timpul odioasei dictaturi ceausiste, strîngînd cureaua, muncind din greu și punînd franc peste franc, și-au făcut studiile în țara lui „Napoleon și a lui Georges Marchais.

Că primul-ministru al României se duce la Paris este un lucru foarte bun. Da, am spus-o în repetate rînduri, relațiile cu sora noastră mai mare de gintă latină sînt într-un totul benefice, sînt dătătoare de forță morală și nu numai, așa cum erau contactele lui Anteu cu mama Gea. Și este pentru români un prilej de deosebită mîndrie patriotică să constate că domnul Roman nici măcar n-are nevoie de translator, la fel ca domnul Iliescu la Moscova sau ca domnul Brucan la Washington.

Sperăm ca acest voiaj să fie debutul unor acțiuni concrete pentru rezolvarea problemelor arzătoare la ordinea zilei. Și, vai, ce de astfel de probleme mai sînt! Industria țării e într-o situație deplorabilă, agricultura e la... pămînt, comerțul exterior la fel, învățămîntul, așijderea. N-avem nici un sector pe linia de plutire. Cît privește nivelul de trai, ce să mai vorbim! Magazinele sînt la fel de goale, cozile sînt la fel de lungi, autobuzele și tramvaiele vin încă și mai rar, iar o călătorie cu automobilul pe șoselele noastre, de pildă între București și Tîrgoviște, constituie o aventură cu totul primejdioasă, din care risti să te întorci numai cu volanul.

Da, se știe, dificultățile de care ne lovim, mai exact spus dezastrul în care se află țara reprezintă o grea moștenire a ceaușismului de tristă memorie. Nu poți schimba lucrurile cît ai bate din palme. Pentru redresarea situației trebuie, nu-i așa?, timp, și mai ales trebuiesc eforturi susținute, din partea tuturor cetățenilor țării, care să pună umărul etc. etc. Știm toate acestea, dar, totodată, ne amintim că timp de 45 de ani bolșevicii ne-au cîntat aceeași arie, adică, dragi tovarăși, trecutul negru și blestemat burghezo-moșieresc ne-a lăsat o situație jalnică, o economie înapoiată, trebe să..., trebe să..., căci numai astfel vom ajunge la bunăstare și fericire, vom urca pe cele mai înalte culmi de progres și civilizație s.a.m.d. Acum, o luăm de la capăt, punem aceeași placă? Ce facem în mod concret pentru a ieși din mlaștina în care sîntem împotmoliți? Cînd pornim? și, mai ales, încotro?

ION D. GOIA

Duşanbe. În timpul tulburărilor care au avut loc în februarie în capitala Tadjikistanului.

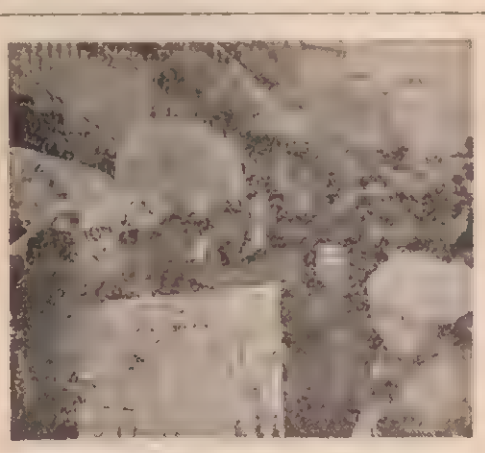

„Sînt multe de făcut, hai să începem!". Sub această lozincă, ce se poate citi și pe pancarta din față, au demonstrat zeci de mii de persoane la Leipzig (R.D.G.) pentru reforme democratice.

Demonstrațiile se poartă peste tot

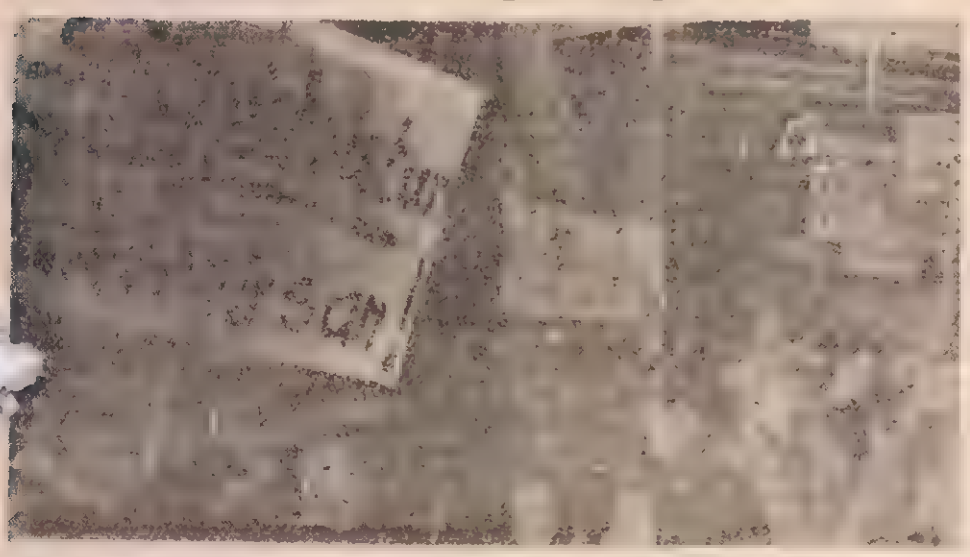

Imigranți evrei din U.R.S.S., stabiliți la Ierusalim, demonstrînd în fața sediului administrativ al Comitetului de primire împotriva condițiilor grele de viață

Iliescu și Gorbaciov

Precizez de la bun început că în rîndurile de față nu-mi propun să mă ocup de problema dacă domnul Iliescu a fost sau nu coleg, în timp ce-și făcea studiile la Moscova, cu domnul Gorbaciov, ori măcar dacă s-au cunoscut în vremea aceea și să determin ce rol joacă eventuala lor veche amiciție sau cunoștință în politica pe care o promovează, în fruntea statului român, fostul director al Editurii Tehnice. De altfel, domnul Iliescu a dat o dezmințire, în sensul că nu-i adevărat că a fost coleg cu domnul Gorbaciov, dar această dezmințire trebuie luată sub beneficiu de inventar. În altă împrejurare, domnul Iliescu și-a făcut, silit de evenimente, autobiografia în public, dar n-a spus deloc „pe urmă am fost secretar județean de partid la Timișoara, prim-secretar la Iași", ci a declarat doar că „a lucrat" la Iași și Timișoara.

Nu am în vedere acum nici speculațiile privind orchestrarea de către Gorbaciov a F.S.N.-ului, care ar fi fost constituit, sub egida Moscovei, înainte de 22 decembrie și care a profitat de victoria Revoluției, de vidul de putere creat pentru a se instala la cîrmă mai devreme decît se planificase inițial. Poate, asupra acestei chestiuni voi reveni.

Atunci, care-i problema? E vorba, evident, de unele asemănări și de unele deosebiri dintre cei doi oameni politici. Trecem repede peste asemănările mai de suprafață, cum ar fi: și unul și altul sînt comuniști încercați, cu state vechi de serviciu, cu dosare beton armat, cadre de nădejde ale respectivelor partide comuniste, buni cunoscători ai măreței învățături a marxism-leninismului; amîndoi știu rusește; în sfîrșit, amîndoi, cînd citesc, își pun ochelari, obicei demn de toată lauda dacă ne amintim că unii aveau apucături de cocotă bătrînă și puneau să li se bată la mașină texte cu litere de-o șchioapă, numai ca să nu fie văzuți cu ochelari. Cu aceasta, ajungem la două chestiuni de mare importanță, în legătură cu care sînt de semnalat atît asemănări, cît și deosebiri.

E vorba, mai întîi, de un fel de variantă a proverbului „Socoteala de-acasă nu se potrivește cu cea din tîrg". În contextul perestroikăi și ca o componentă a ei, domnul Gorbaciov a inițiat politica de glasnosti (etimologic, glasnosti înseamnă „putința de-a glăsui", adică o oarecare libertate a cuvîntului), scontînd pe faptul că, din recunoștință că le-a dat această posibilitate, cetățenii sovietici n-o vor folosi și pentru a-i pune în discuție sau sub semnul întrebării propria-i politică. L-am auzit chiar eu, prin intermediul televiziunii sovietice, pe domnul Gorbaciov cum îi spunea — era la o consfătuire în probleme economice — unui vorbitor (acesta nu era de acord cu teza „centru puternic — republici unionale puternice" și susținea că, dimpotrivă, ordinea firească este „republici puternice — centru puternic"): dumneata poți acum să vorbești numai fiindcă noi am inițiat politica de glasnosti. Cu alte cuvinte: nu mă lovi în cap cu cadoul primit chiar de la mine. Dar glasnostiul n-a putut fi făcut să acționeze selectiv, să scoată adică la lumină numai ceea ce-i convenea domnului Gorbaciov. Dar liderul sovietic a înțeles repede cum merg trebuile în tîrg și s-a împăcat cu situația.

La noi, unora li s-a părut că domnul Iliescu prin decretul de înființare a partidelor politice încearcă să obțină doar un efect propagandistic, pentru a proba lumii democratismul său, al F.S.N.-ului. Pe urmă, după ce ar fi văzut că partidele chiar se și înființau, și-ar fi zis că ele nu vor putea avea decît un rol decorativ. Dar s-a trezit în fața unor partide serioase, în primul rînd a celor trei partide istorice. Și pe domnul Iliescu l-am auzit, tot prin intermediul televiziunii, de astă dată al celei române (și libere), cum le spunea reprezentanților partidelor în C.P.U.N. că prezența lor acolo este o urmare a faptului că F.S.N. a dat decretul de înființare a partidelor. Altfel spus, voi sînteți o creație a noastră, așa că stați blînd. Credeți cumva că domnul Iliescu, văzînd ce este în tîrg, s-a grăbit să dea cezarului ce este al cezarului? Nicidecum. A urmat campania de obstrucționare, de discreditare, de marginalizare și de intimidare a partidelor, de îngrădire a posibilităților lor de afirmare, de mișcare și de exprimare, simultan cu punerea în funcțiune a uriașei mașinării frontiste, cu scopul ca echipa domnului Iliescu să rămînă la cîrmă, orice s-ar întîmpla. Și prin ziceri directe, dar mai ales prin cele indirecte, prin toate faptele, gesturile și atitudinile lor, unii lideri F.S.N., printre care domnul Gelu Voican cu automatul și cu cazierul, au avut a ne spune zi de zi, ceas de ceas, spontan și în proporții de masă. „Sîntem și rămînem", așa cum a statuat tovarășul Alexandru Ionescu (nu cel de la Agerpres, ci altul, care scria la sfîrșitul secolului trecut în „Munca" și „Lumea Nouă"), sau, cu alte cuvinte, au avut de-a-l imita pe Lăpușneanu: „Dacă voi nu mă vreți, eu vă vreau".

În al doilea rînd, este vorba de perestroikă. Domnul Gorbaciov o face la el acasă în mod declarat. Inadvertența de căpătîne pe care domnul Iliescu se pare că n-o sesizează, vine din situația politică esențial diferită de la care au pornit cele două țări. Este ca și cum, perestroika aflîndu-se la Urlătoare, domnul Gorbaciov ar porni într-acolo din Bușteni iar domnul Iliescu de pe Caraiman. Fiindcă acolo, pe vîrful muntelui ne-a plasat pe noi Revoluția, de unde este cel puțin bizar să te uiți cu jind spre Urlătoare; adică îndărăt. De la democratismul proclamației din 22 decembrie, al decretelor din primele două săptămîni de după Revoluție, care au fost pretutindeni apreciate și admirate, la imobilism și la acte menite să păstreze comunismul în alt ambalaj, și astfel să trăim și de acum înainte sub teroarea unui superpartid monstruos, atotputernic, atotefăcător, omniprezent și tentacular, care să ne aducă în vizită mesagerii din Valea Jiului cu lămpașele ori de cîte ori poporul iese în stradă și strigă „Jos Iliescu" și „Jos comunismul".

În concluzie, putem spune că între domnul Iliescu și Gorbaciov există și destule asemănări, dar și deosebiri esențiale. Important rămîne faptul că drumul de la perestroika la democrație trece prin Moscova, în timp ce acela de la democrație către perestroika duce, consecvent și tenace, înapoi.

ION D. GOIA

Lenin nu e cu noi!

Fotografii de **PAUL AGARICI** ■

(Urmare din pag. 3)

— și amorsează, în fapt — un pachet de inițiative cu consecințe greu de întrevăzut. În România sînt răspîndite multe statui, al căror rost e să sacralizeze niște falsuri istorice. În privința cîtorva se poate conta pe un consens (Lenin, Petru Groza, portretele unor ilegaliști). Cu o sumedenie altele, treburile sînt delicate, dar trebuie, totuși, procedat rapid și energic. Mulți artiști vor fi afectați de această inventariere și e probabil ca mulți să nu-și poată reveni după ea niciodată. Ei n-ar avea nimic împotrivă ca operațiunea să se petreacă discret numai că evaluarea și demolarea nu are cum să aibă loc discret. Cu această ocazie se vor aduce în discuție nume și ierarhii în breaslă.

Am ajuns, în fine, la problema semnăturii. În fața operelor de artă autentice spunem „un Grigorescu", „un Rodin", „un Rembrandt". Înaintea unor statui închipuindu-i pe Lenin, Petru Groza ori chiar a oribilului grup din Piața Obor — care împletează prin ridicol asupra memoriei oprimaților din 1907 — nu rostim numele autorilor. Toți simțim imposibilul unor formule de tipul „un Baraschi", „un Boris Caragea". Ceea ce a contat a fost, dintotdeauna, Lenin, nu Baraschi sau Caragea. Artiștii nu și-au negociat talentul, fiindcă nimeni nu le-a pretins har (care reclamă, firește, un angajament clar în sensul originalității). Ei și-au vîndut sufletul. Aceste așa-zise „obiecte de artă" erau instrumente ale puterii. „Un Lenin" de dimensiuni gigantice are asupra mulțimii un impact afectiv pe care o armată de tancuri nu-l produce decît pentru foarte puțin timp. E o problemă de psihologie pe care diriguitorii noștri n-o bănuiesc ori nu-i dau importanța cuvenită. Cît timp străzile vor purta nume odioase iar în locuri publice vor mai străjui statui ce sacralizează mincinuni, țara va fi neliniștită și se va simți amenințată. În toate momentele de răscruce ale istoriei, poporul a aplicat întru mîntuire sufletească străvechiul principiu „damnatio memoriae" (faraonii ștergeau numele unor predecesori despotici sau a căror amintire le era incomodă ; românii au dîstrus la Revoluția din decembrie, inscrisurile publice ale puterii și au sfîșiat portretele tiranului.)

Îi rugăm, deci, pe provizorii noștri miniștri să procedeze la actul cu efect definitiv ce le stă la îndemînă (și atît de eficient) : demolarea statuilor cu rol de instituție, revizuirea numelor unor străzi, piețe și orașe, curățirea depozitelor de bunuri culturale de armia de tablouri și cărți, ipsosuri, destinate să celebreze rușini și vini publice. E greu de spus dacă Lenin e sau nu cu noi, cît timp e încă în noi, cîtă vreme nu schimbăm Ziua Națională a României și nu sacralizăm date și evenimente asupra însemnătății cărora nu se îndoiește nimeni.

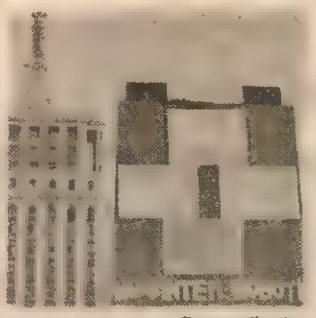

Fotografie de **VICTOR RĂDULESCU** ■

În seria de coperți cu Lenin („pînă pică") pregătisem una care avea bustul fără cunoscuta statuie. Era un trucaj fotografic, o sugestie (se pot vedea, pe bust, afișele de acum vreo 10 zile). Iată că această copertă a și intrat la arhivă, realitatea luînd-o, și de data aceasta, înaintea imaginației. Nu regretăm însă, deloc, coperțile care ar fi urmat. Ba chiar ne surîde ideea că dacă stă cineva prea mult pe prima pagină... pică. Nu vă fie frică !

Vremurile sînt cum sînt

Dar vremea?

S-a încheiat și ultima lună de iarnă. O iarnă blîndă fără strat de zăpadă, cu multe intervale deosebit de calde. Luna februarie a fost mai caldă cu 3° pînă la7°C decît normal. Cel mai cald interval a fost 24—28 februarie cînd la multe stații meteorologice s-au depășit maximele lunare. În 26 februarie la Focșani s-au înregistrat 24,6°C, depășindu-se maxima absolută lunară de 24,2°C înregistrată la Odobești în 1977.

Pentru zona latitudinilor temperate capriciile vremii de la începutul lunii martie sînt bine cunoscute. Zilele însorite și liniștite alternează cu cele noroase, vîntoase, cu lapoviță și chiar ninsoare. „Babele" mai blînde sau mai aprige își aruncă în fiecare zi cîte un cojoc.

Primăvara, spune un proverb chinezesc, nu se succed trei zile asemănătoare.

Începutul lunii martie din acest an s-a manifestat printr-o vreme schimbătoare și în răcire. De la valori termice cu 5° pînă la 16°C peste cele normale s-a ajuns în ziua de 4 martie la valori normale și ușor sub normale. Masa de aer arctic a găsit însă la noi în țară un sol cald și fără strat de zăpadă. Acest lucru a împiedicat realizarea unor temperaturi foarte coborîte. Cum va evolua vremea în intervalul 7—13 martie a.c. ? Așteptăm o circulație a aerului din sector vestic — nord-vestic destul de intensă. Sudul continentului european se va menține în regim anticiclonic, în timp ce peste nordul și centrul acestuia vor acționa depresiuni. Zona mediteraneeană nu va fi activă. Regiunile țării noastre aflate la sudul lanțului carpatic se vor diferența, sub aspectul vremii, de cele aflate la nord de acesta. Deci în Crișana, Maramureș, Transilvania și Moldova zilele noroase vor alterna cu cele însorite, predominînd însă cele noroase. Temporar vor cădea precipitații mai ales sub formă de ploaie. De asemenea vîntul va prezenta intensificări cu deosebire în nordul Crișanei și al Moldovei. În celelalte regiuni vor predomina zilele frumoase, dar nu sînt excluse innorările trecătoare și ploile de scurtă durată. Temperaturile maxime, la nivelul întregii țări, vor fi cuprinse între 6° și 16°C, local mai ridicate în sudul țării, iar cele minime se vor încadra între —4° și 6°C. La munte, stratul de zăpadă se va menține destul de mic în Masivul Bucegi, chiar dacă trecător va mai ninge. Sînt de reținut intensificările vîntului ce se vor produce mai ales pe creastă cu viteze de 80—100 km/h.

OTILIA DIACONU ■

CONCURS

Membrii Forumului Tinerilor Arhitecți — GRUP XXI, solidari cu studenții și cadrele didactice ale Academiei de Arte Frumoase, ce-și desfășoară activitatea în spații insalubre, doresc să sprijine inițiativa construirii unui local nou care să onoreze această instituție.

FLACĂRA

EDITURA „PRESA LIBERĂ"

Stan Pelteacu
Ion Ciucescu - [illegible]

REDACȚIA :

■ REDACTOR ȘEF : George Arion. **Redactor șef adjunct,** coordonator al publicației „Rebus" : Tudor Octavian. **Redactor șef adjunct :** Octavian Știreanu. **Secretar general de redacție :** Constantin Dumitru.

■ ECONOMIE, ȘTIINȚĂ (2128) : **Răzvan Bărbulescu,** Liviu Timbus, Florin Condurăteanu, Eugen Negrea, Pașcu Balaci, Mircea Borda. SOCIAL : (2600, 2542) : **Oprea Georgescu,** Mihai Stănescu, Roxana Palcu-Manolescu, Liana Tatos, Maria Radu Bogdan, Dorin Gherghinescu, Paul Agarici, CULTURĂ (1700) : **Ion Zubașcu,** Dorin Sălăjan, Elena Ghera. ACTUALITATEA POLITICĂ, internă și internațională (2560) : **Ion D. Goia,** Sorina Man, Margareta Mureșan, Victor Rădulescu.

■ PUBLICIȘTI COMENTATORI : Cici Iordache-Adam, Dumitru Constantinescu, Horia Pătrașcu.

■ „REBUS" (2036) : **Alexandru Păsărin,** Adrian Mitu, Alexandru Paler, Elena Grecescu.

■ SECRETARIAT TEHNIC DE REDACȚIE (2123, 2559) : **Adrian Petrescu, Mircea Popp** Angela Ștefănescu, Smaranda Petrea, Sevghin Omer, Pompiliu Dumitrescu, Constanța Balaban, Reghina Vârvici.

Adresa redacției și administrației : București, Piața Presei Libere nr. 1 cod 71311.

Telefoane : 17 60 10, 17 60 20 (cu interioarele trecute în parantezele de mai sus) ; secretariat redactor șef : **2002** ; redactor șef adjunct, coordonator „Rebus" : **1457** ; redactor șef adjunct : **2124** ; secretar general de redacție : **2143** ; public relation : **2600.**

Cititorii din străinătate se pot abona prin ROMPRESFILATELIA, Sectorul export-import presă P.O. Box, 12-201, telex 10876, prsfir București, Calea Griviței nr. 64—66.

TIPARUL : Combinatul poligrafic BUCUREȘTI

Începînd cu acest număr, aveți din nou posibilitatea să vă abonați la „Flacăra". Rețineți că tirajul nu e nelimitat.

24 pagini **3 [illegible]**

Echipa de serviciu : Maria Bogdan Radu, Eugen Negrea (capi limpezi), Mircea Popp (secretar de redacție), Constantin Dumitru (responsabil de număr)

Ce punem în loc?

Atunci cînd dărîmi, e bine să vrei să și pui ceva în loc. Altfel demolarea e o simplă acțiune iconoclastă, o frondă fără suport.

După ce statuia care a străjuit trei decenii Combinatul poligrafic București a fost smulsă de pe soclu, foarte mulți și-au pus întrebarea : ce punem în loc ?

Iar unii au răspuns cu grăbire : o statuie a lui Eminescu.

Iar alții și-au dat cu părerea că locul „Lupoaicei" este aici.

Desigur, pot să existe și alte opinii, mai mult sau mai puțin îndreptățite, ținînd cont de faptul că soclul a fost gîndit — funebru și faraonic — chiar pentru o statuie a lui Lenin.

De pildă, n-ar fi oare bine ca în fața clădirii în care lucrează tipografi, gazetari, editori — toți aflați în slujba scrisului — să fie un monument emblematic pentru activitatea lor, iar Piața Presei Libere (de ce numai a Presei Libere ?) să se numească Piața Scrisului ?

Fără îndoială, e și aceasta numai o sugestie.

După cum tot o simplă sugestie este și aceea ca soclul respectiv să rămînă liber, așa cum se află acum, el fiind deja încărcat de semnificații.

GEORGE ARION ■

Dacă Barcelona, pentru a atrage atenția asupra unui simplu salon de grafică, a recurs la acest impunător simbol (surprins de fotoreporterul nostru Elena Ghera *în mai 1989), cu atît mai mult un astfel de simbol al scrisului se cuvine înălțat, nu-i așa ?, — în chiar* Piața Scrisului.

FLACĂRA

SĂPTĂMÎNAL DE OPINIE, POLITIC, SOCIAL ȘI CULTURAL ● fondat 1911

● Anul I (serie nouă) ● Nr. 11 ● Miercuri 14 martie 1990 ●

Și noi dezbatem îndelung dacă să acceptăm sau nu clauza revistei celei mai favorizate

NE PLÎNGEM MARTIRII ȘI PRIVIM LA TELEVIZOR

Sentimentul dominant după audierea, la televizor, a inculpatului Macri, șeful direcției contrainformații din M. I., este că în sala procesului de la Timișoara se consumă o dramă ; judecători, procurori, inculpați, martori sînt prinși într-o pînză de păianjen din care încearcă să se salveze fiecare cum poate ; ca la un examen de promovare unde candidaților li s-a dat spre rezolvare o ecuație din care au fost dosiți principalii termeni ; toți știu și toți se prefac a nu observa în modalități mai mult sau mai puțin transparente sperînd într-ascuns ca discreția să le fie apreciată. Fiindcă nu te poți debarasa în nici un fel de neliniștea că în boxa acuzării au fost împinși exclusiv cei ceruți de presiunea străzii și a opiniei publice și că tot ce se ascunde în penumbră și dincolo de marginile durerii este conservat și ferit, în cel mai bun caz, dacă nu chiar de acolo sînt trase ițele acestui proces care surprinde mai ales prin absențe. Delicatețea judecătorului siluită totuși de context nu poate ascunde unidirecționarea interogatorului în sensul dorit de lumea de afară și forțarea dincolo de putințele unui om a dorinței de a scoate pietre prețioase din piatră seacă. Căci, genocidul de la Timișoara nu are un singur autor și nici 21 de autori, ci un autor colectiv, un miriapod odios în ansamblu și justificabil în fiecare dintre segmente ; el se alcătuiește prin extensie din trădători de neam și credință, dogmatici, servili, carieriști, fanatici, farisei care astăzi strigă „Nu ne vindem țara", troglodiți capabili să-și masturbeze conștiința, să spargă geamuri, să organizeze invazii în numele unei idei ; procesul trebuie extins deopotrivă în sus și în jos, în securitate, poliție, armată, procuratură, printre activiști și alți „oameni de bine." Adevărul despre cine a tras la Timișoara implică un proces al sistemului, al unei ideologii, al unui aparat solidar și al servilor lui, o demascare a fricii, demagogiei, lașității generale într-o cuprindere care să dea istoriei pilda unui neam adus în pragul dezrădăcinării, a dispariției ființei lui fizice și spirituale de o doctrină pe cale să reînvie într-o cămașă cusută cu ață albă. Ce se încearcă a se evita la Timișoara este întinderea și tocmai restrîngerea boxei acuzării la ciliva „jertfiți", are cuprinderea reală a semnificațiilor politice care privesc însuși viitorul țării. Ne plîngem martirii, copiii și frații și urmărim consternați pe micul ecran, după procesul celor patru „gorile", o nouă diversiune prin care se încearcă să ni se abată voința de a privi în față și întreaga tragedia națională.

NICOLAE CRISTACHE ■

O duminică a mitingurilor — unele neaprobate, dar toate civilizate. ● În primul rînd, Timișoara cu o mare manifestație menită să precizeze poziția orașului în care a început Revoluția română : nu doar revoluție anticeaușistă (nici nu se putea, o revoluție schimbă un sistem social), ci antitotalitaristă, anticomunistă. Dorința timișorenilor — deschidere către Europa, relații prietenești între români și minorități, fără șovinisme și discriminări, atitudine fermă împotriva oricăror tendințe de „depanare" a vechii societăți ● Solidarizarea de la București cu demonstrația timișorenilor — destul de firavă (cîteva mii de oameni) poate și pentru că, exceptînd „Dreptatea" presa n-a publicat Apelul de pe Bega ● Tot la București, sindicatele din marile întreprinderi au demonstrat (extrem de bine organizat) pentru săptămîna de lucru de 5 zile, pentru prelucrarea fondurilor și patrimoniului U.G.S.R. și pentru obținerea listelor informatorilor securității din întreprinderi. **(C.D.)**

Poate vă interesează

Poate am fi trecut sub tăcere întîmplarea pe care, mărturisim, nu o găsim ieșită din comun. Dacă vom scrie, totuși, despre ea, o facem la rugămintea expresă a domnului Paul Grünwald, președintele firmei I.Q.T. din Germania federală, profund impresionat de cele trăite aici.

„S-au scris rînduri rușinoase despre țăranii care au luat francezilor veniți să-l ajute aparatele de înregistrat – ne-a declarat. M-am născut în România și m-a durut, să aud despre asta în străinătate. Eu știam că românii sînt oameni de mare încredere, oameni cinstiți. Acum, pot s-o dovedesc lumii întregi. Și o voi face !"

Dar, despre ce este vorba ?

„Eram obosiți, după două zile de drum. Ne așteptau încă, treizeci patru ore de mers. În mod normal, distanța pînă la București ar fi trebuit să o parcurgem în maximum două ore, dar așa, cu parbizul camionului (supraîncărcat) sport, noaptea, pe ploaie și frig... Pe drum, mi-am dat seama că nu mai aveam servieta în care se găseau 8 000 mărci. Nu ne puteam întoarce, însă. Șoferul camionului era înghețat, abia mai putea conduce. La București, am anunțat poliția. Le-am repetat de cîteva ori : servieta nu mi s-a furat, pur și simplu, am uitat-o la benzinărie la Rîmnicu Vîlcea, unde am alimentat. De altfel, anunțul poliției a fost pur formal. Eram sigur că nu o voi recupera niciodată".

Povestindu-mi acestea, domnul Grünwald mă roagă să-l însoțesc la Rîmnicu Vîlcea, de unde, incredibil, i s-a comunicat în urmă cu cîteva minute, că servieta îl așteaptă.

La poliția județeană, ne așteaptă domnul locotenent-colonel Otto Kiefer. „Cînd Bucureștiul ne-a informat, ne-am pregătit pentru o acțiune de amploare. Trebuia neapărat să recuperăm servieta. Era vorba de propretatea unui om care a venit în România cu ajutoare pentru orfanii revoluției noastre. Numai că, odată ajuns la benzinărie, ne-am dat seama că nu aveam decît de inventariat conținutul servietei și de întocmit procesul verbal".

Cum sînt de fapt românii

Lucrătorii de serviciu în noaptea de 28 februarie, Ion Groșenoiu (șeful stației de benzină) și Eugenia Croitoru, încuiaseră servieta, găsită pe masă, în casa de bani a stației și făcuseră imediat comandă cu hotelul „Intercontinental" din București, unde auziseră că va locui grupul de străini, pentru a încerca să-l găsească pe posesorul servietei încă în cursul nopții.

Plecăm către casa Eugeniei Croitoru. În cîteva minute, sosește și colegul său. Nu reușesc să-mi dau seama cine e mai emoționat, cei doi lucrători, sau Paul Grünwald.

„Am trăit o noapte de coșmar, spune Ion Groșenoiu. Dacă altcineva ar fi văzut servieta și ar fi luat-o, cum puteam noi dovedi că sîntem nevinovați ? Avem copii, sîntem cunoscuți ca oameni cinstiți, o asemenea bănuială ne-ar fi distrus." (Recepționerul de serviciu de la „Intercontinental" avea să confirme că, într-adevăr, spre dimineață, fusese chemat de la Rîmnicu-Vîlcea, de către un bărbat care l-a spus că e de la stația de benzină și caută un domn care a venit cu ajutoare, pentru o problemă urgentă. N-a dat, însă, importanță, mesajului.)

Totul e bine, cînd se sfîrșește cu bine, așa că nu vom mai insista asupra întîlnirii celor trei. Vom relata numai finalul său, citindu-l pe domnul Grünwald : **„În puține țări din Europa s-ar mai fi recuperat o asemenea servietă. Vă rog să vă obțineți pașapoartele. Peste o lună veți fi invitații televiziunii germane. Astfel, întreaga Europă va afla cum sînt adevărații români !"**

ROXANA PAICU MANOLESCU ■

CURIER

OPERAȚIUNEA „VILLAGES ROUMAINS" CONTINUĂ

După ce ne-am emoționat, emisiuni de-a rîndul, în fața micilor ecrane, pe care crainici și redactori de ziare, sufocați, și ei, de emoție, ne povesteau, minute în șir, despre ciorapii împleți pentru soldații revoluției, sîntem bucuroși că televiziunea română a oferit, în sfîrșit, spațiu prezentării uneia din cele mai ample acțiuni de ajutorare a României.

Este vorba despre ceea ce se numește „OPERATION VILLAGES ROUMAINS" („OPERAȚIUNEA SATELE ROMÂNEȘTI"), pe care revista noastră a urmărit-o, în derulare, încă din primele zile, de după revoluție, încercînd să ofere cititorilor români o imagine cît mai adevărată a acestei cu adevărat extraordinare operațiuni declanșate în decembrie 1989, întru apărarea satelor românești.

Priviți, alături, harta Europei. Explicația care o însoțește vă oferă imaginea clară a extinderii geografice a operațiunii care, în prezent, se desfășoară la nivelul întregului continent.

Să revenim, însă, la belgieni, inițiatorii — și cei mai fervenți continuatori — ai operațiunii.

Zilele trecute, la Rusca Montană a sosit viceprimarul comunei Bertrix (sperăm că vă amintiți de bertrixieni, din articolul nostru intitulat chiar așa, „bertrixienii"), domnul Luc Wauehier, însoțit de biologul Guy Jaris și de un grup de specialiști, pentru a lua probe necesare stabilirii gradului de iradiere din mină și din așezările din jur — în mod special, din colonia Vîrful Boului. (Aceasta, deoarece în timpul vizitei efectuate în urmă cu o lună, au aflat că medicii locali au depistat în ultimul timp cîteva cazuri de cancer la plămîni).

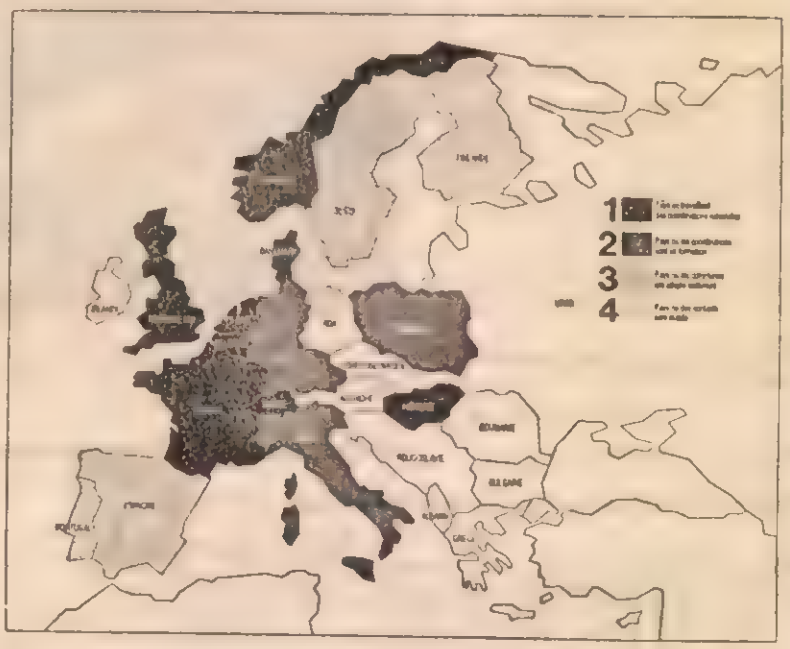

1. Țări în care funcționează coordonare la nivel național a operațiunii.
2. Țări unde coordonarea e în curs de organizare
3. Țări în care comune au adoptat izolat sate românești
4. Țări în care contactele cu satele românești sînt stabilite

Dacă analizele acestor probe, ce vor fi efectuate de cîteva laboratoare particulare din Belgia, vor dovedi un grad de iradiere superior celui admis de legile internaționale, specialiștii belgieni vor lua legătura cu guvernul român și vor reveni la Rusca Montana pentru a moderniza tehnicile de lucru în mină și a înlătura, astfel, pericolul iradierii.

Un alt mare grup de bertrixieni, peste cincizeci, condus, de astă dată, de primarul comunei, domnul Philippe Pijnolet, va poposi în Rusca Montana între 3 și 8 aprilie cu obiective precise. 1. Profesori din comuna Bertrix vor organiza biblioteca în limba franceză, formată, pentru început, din cele 2 000 de volume cumpărate pentru copiii din Rusca de către copiii din Bertrix. 2. Un profesor de dactilografie va instrui pe cei care vor folosi mașinile de scris oferite în dar. 3. O echipă de medici va rămîne în aceste cîteva zile în spitalul din Oțelul Roșu, pentru a cunoaște nevoile de aparatură medicală cu care, apoi, va fi dotat spitalul, și pentru a hotărî care din medicii români vor pleca în Belgia pentru o lună de specializare. 4. În sfîrșit, profesori și elevi de la școala tehnică vor pune în funcțiune instalația de încălzire pe care comuna o dăruiește spitalului, care, în acest fel, va avea permanent apă caldă și căldură.

Deocamdată, atît. Mai mult., în viitorul reportaj de la fața locului.

ROXANA PAICU MANOLESCU ■

Neoceaușismul

Mulți oameni sînt dornici de putere. O rivnă stimabilă. Trebuie să-i apreciem pe cei care năzuiesc la putere tot atît de mult ca pe concetățenii care o refuză sau o detestă. Nu-i obligatoriu ca persoana interesată de putere să fie rea, lacomă și predispusă la nedreptăți. Există oameni absolut dezinteresați de putere, fapt care nu-i împiedică să procedeze brutal în relațiile cu semenii ori să aibă manifestări josnice. În toate timpurile au existat conducători și conduși. Cazurile în care conducătorul s-au purtat irresponsabil cu electorii nu-s, probabil, mai frecvente decît acelea în care și-au exercitat funcția demn și cu folos public. Numai că fac mai mare impresie și, drept urmare, se țin minte. În general, sîntem tentați să-i întîmpinăm pe noii aleși cu toate spaimele acumulate sub orînduiri descurajante. În multe situații procedăm astfel. Judecăm, adică, prezentul privind cu ochii minții în trecut. Și măcar dacă am putea judeca de capul nostru. Sîntem, oricît ne-am antrena discernămîntul, influențați de cei din jur. În cartierul în care m-am născut, mamele își îndemnau băieții — cînd aceștia plecau în lume să-și facă un rost — să aleagă nevestele astfel : să fie muncitoare, ascultătoare și dirze, chiar dacă nu se nimeresc înstărite și drăgălașe. Curînd, fiii descopereau că există și între bogate copile de caracter, iar unele deosebit de atrăgătoare. Și care rămîneau virtuoase, continuînd să fie atrăgătoare.

Mamele noastre nu greșeau. Ele aveau dreptate. O dreptate circumscrisă însă cartierului pe care nu-l părăseau decît de cîteva ori în viață, ca să plece nu prea departe. Ele judecau, în tot ce gîndeau despre oameni și viață, temeriile grupului.

Vreme de 45 de ani, România a avut nu clase sociale — cum s-a spus tot timpul — fiindcă țăranii nu au ținut un vizavi cu muncitorii sau cu intelectualitatea, ci grup conducător și masă condusă. Grupul conducător, în ciuda tensiunilor născînd din stabilirea ierarhiilor, a cultivat — și a avut toate mijloacele ca s-o facă — ideea că, odată așezat pe putere, dispune veșnic de ea. În sistemul statelor cu conducere totalitare, stăpînii sînt convinși că, în ce-i privește, totul e definitiv, că structurile societății sînt atît de solide încît, deși oamenii sînt muritori, ei pot conta pe o excepție.

Or, mulți sînt gata să afirme, și oarecum să o probeze, că nici măcar moartea nu e ceva definitiv.

În momentul de față, la noi se petrece un fapt tragi-comic : avem o mulțime de conducători noi, care s-au trezit la putere, deșt cu numai o oră, o zi, o săptămînă sau o lună înainte nimic nu le vestea asta. De regulă e vorba de oameni care, în secretul ființei lor, au jinduit să stea cîndva în fruntea unui grup. Și, intrucît s-a ivit o șansă, au fructificat-o. Atîta doar că majoritatea au materializat șansa gîndind la cestiunile puterii cu gîndirea — și cu credința în definitiv — a celor cărora le-au urmat în scaun. E un nenoroc pentru ei și un mare noroc pentru noi. Fiindcă noi știm că în România nimic nu are cum să mai fie pe veci. Tot definitivul e, de acum mai departe, provizoriu.

Cînd scriem cuvîntul provizoriu aducem în discuție alegerile din 20 mai în societățile democratice — în acele societăți, prin urmare, unde puterea se cîștigă pentru cîțiva ani și e reconfirmată, dacă s-a distins prin fapte bune, pentru alți cîțiva — nimeni nu speră mai mult decît un provizorat eficient. La 20 mai, vom avea ocazia să înțelegem odată pentru totdeauna

Definitiv și provizoriu

că singurul mod de viață politică definitiv e acela care consfințește provizoratul. Unul de 4, de 8 ani și chiar mai scurt, dacă activitatea guvernului declanșează crize de neîncredere.

Definitiv nu e numai poporul, conducătorii sînt provizorii.

Toți cei care, din decembrie pînă azi, s-au purtat de ca și cum revoluția a înlocuit un definitivat cu altul, au pățit-o. Au avut prilejul să intre în istorie pe ușa din față și au ieșit cu coada între picioare — tertată fiindu-ne tridimensionalitatea — pe ușa din spate. După felul în care curg evenimentele, vor mai păți-o și alții.

În fond, trebuie să fim mulțumiți de neprieperea într-ale politicii a noilor politicieni. Cine învață repede că jocul e pe față și că poporul a impus un control drastic în chestiunea puterii are șanse să ajungă și la universitatea democrației. Pînă una alta, chiar și cei mai luminați dintre oamenii zilei buchisesc abecedarul ei. Cîțiva, se pare, iau foarte în serios propria-le neștiință și caută să nu treacă peste nici o pagină în pripă. Cei mai mulți, se poartă ca niște activiști de partid luminați. Dau indicații și așteaptă ca norodul să le urmeze, pornind de la ideea că dacă i-au fost urcați de noi în funcție, acesta e dator să dea ascultare urcaților.

Revoluția a deșteptat proștii. Oamenii nu mai cred cuvintele ci fapta. Meșteri la cuvinte, închiriate cele mai multe din dicționarul politicii definitivului, toți provizorii din — FSN, din partide, din Consiliul de uniune națională, și, mai departe, din fruntea primăriilor și a o sumedenie de organisme și instituții — au în priviri, în zîmbet și în acțiuni ceva din aerul definitivilor de care abia am scăpat.

E stranie graba atîtor ambițioși de a ocupa locul celor plunjați. E pur și simplu comică lupta pentru putere într-o seamă de organizații precum UNCAP și UJCAP-uri — care trebuie să dispară fiindcă nu mai au cui deconta. Să ne amintim că primii care și-au schimbat numele la revoluție au fost cei a căror muncă își pierdea, ca să zicem așa, obiectul : organizația pionierilor și a șoimilor patriei, U.G.S.R.-ul, supraorganismele pentru controlul agriculturii.

Poporul român e norocos : pe corabia puterii se înghesuie activiști de tip nou, dar corabia rămîne în port. Gata, nu mai construim viitorul ! Trăim în prezent, conștienți de provizoratul existenței, de binefacerile clipei. Democrația asta înseamnă : ceva provizoriu, dar adevărat și, mai ales, controlabil. Iar controlabil e numai prezentul. Omenirea n-are „un viitor luminos". Treburile definitive ale viitorului sînt în mîinile lui Dumnezeu. Lumea e numai trecut și o boare de prezent. Comunismul, o doctrină hrănindu-se din credința definitivului, s-a crezut îndreptățit să promită un rai veșnic în temeiul unui iad provizoriu. Un iad cu o durată măsurată : doar cît mețile noastre de mare.

TUDOR OCTAVIAN ■

IEȘIREA DIN ANONIMAT

Febra post-revoluționară aduce la suprafață nume condamnate (ori condamnate „doar" la anonimat), confirmă vocații, impune lideri de opinie și hrănește credința că nu sîntem atît de săraci în oameni de bine, așa cum s-a crezut, poate, că societatea românească e îndeajuns de puternică să treacă la fapte, să edifice acea lume nouă pe care o așteptăm de atîtea și atîtea generații.

Dar apar și veleitarii, iubitorii de glorii ieftine visînd la o cît mai spectaculară ieșire din anonimat, la o cît mai rapidă și solidă chiverniseală. În primele rînduri sînt clienții „saloanelor refuzaților". L-a văzut o țară întreagă pe un pictor de care n-a auzit nimeni încercînd, într-un miting „spontan", să ia în mîinile sale fragile puterea (de stat), dărîmînd un guvern cu numai un gest, producînd un nou șef al statului, cu un altul, păstrînd pentru sine, e de crezut, căpitănia artelor, nu-i așa, frumoase.

Ce ne facem cu acel (simpatic) popă, încă june, aspectuos și bine hrănit, care își lasă enoriașii, parohia și vine la București spre a impune, domnia sa (sfinția sa), dărîmarea statuii lui Lenin din Piața fostă în timp a Scînteii și devenită acum a Presei libere ? Simpaticul știa că statuia e condamnată, că decizia de a fi exoflisită de pe soclu va fi luată de la o oră la alta. Știa și cine a decis : tinerii lui 22 Decembrie 1989, jurnaliștii ai revistei „Flacăra" de-o pildă), tipografii, oamenii cernelii (și scriitorii între ei) și gestul lui a fost nu doar inutil ci și ridicol. Să declari „greva foamei" cînd n-ai nici un dubiu că o faci cu gura'plină, bătînd la o poartă deschisă, să fluturi cu dubioasă vervă înalte însemne religioase între oameni care fac presa și sugerînd, indirect, „lașitatea lor", reținerea în fața unui gest „măreț". Iată isprăvi cu care nu ne putem mîndri ! Popa-monument (a fost și un popă-turn în istorie) și-a văzut pohta cu ochii cocoțîndu-se, acrobat, pe soclul văduv și pozînd camerelor video ! După ce se va fi întremat, mirenește cu bucatele Bucureștilor sărăciți ori cu ale propriei, prin tradiție încăpătoarei traiste de acasă declarînd brusc deplasarea spre o nouă statuie pe care tot el o va pune la pămînt... Un popă itinerant, aparținînd unui partid celest, a luat asupră-i greaua misiune de a face ordine în Casa Revoluției, uitînd că alta e misiunea lui sub cer (și pe lîngă cer), că s-ar fi cuvenit să fie în aceste zile între credincioșii parohiei sale spre a ține slujbe, spre a-i grăi pe muribunzi, spre a-i prohodi pe cei expiați.

Dacă atunci cînd se dărîmau biserici și mănăstiri ar fi luat drumul Bucureștilor vavilonici, dacă ar fi protestat (atunci), altfel l-am fi iubit, Dumnezeu și noi.

Legile bisericii vor judeca și această „ieșire" ; sperăm că preoții se vor întoarce la altarele gloriei divine cum soldații la rosturile lor. Dar nu mă mai mir de nimic citind în presă că ultima „ședință" a sfîntului sinod a fost prezidată de un înalt dregător posedînd nu doar o magnifică barbă de sfînt, ci și un pistol-mitralieră !

Și dacă eu sînt un stupid și nu am pricepere de cum devine cu noul cod al manierelor elegante atunci să profităm de existența acestui (repet, simpatic și telegenic) popă-monument spre a rezolva și alte deziderate obștești. Ar fi mai simplu, mai economic (pecuniar) să-l trimitem la țară, să dirijuie împărțirea pămîntului. Să asigure buna petrecere a mitingurilor. Să-i lumineze pe mineri. Să obțină un regim ingeresc pentru studenți. Să facă ordine în armată. Să asigure legalitatea alegerilor. Să scrie cărțile mele...

GHEORGHE TOMOZEI ■

Continuă dezvăluirile. Aflăm că lui ceaușescu îi plăcea foarte mult, bunăoară, să apese pe butoane și să tragă de manete. Nu doar în general, cum îi place oricărui dictator ; era un pasionat al jocurilor mecanice, ni se spune. Într-o noapte de revelion, petrecută într-un loc unde nu se găseau prin apropiere astfel de mașinării, a ieșit tărăbel. Păzitorii i le-au adus, în cele din urmă. „Dar fiselе ?" Și au urmat alte drumuri în noapte, după fișe de un leu. Aceleași fișe pe care jucătorul, după cîteva ore de distracție, și le-a virit în buzunar adresîndu-se chibiților și luîndu-i drept martori ai norocului lui : „Sînt ai mei, nu ? Doar ați văzut cum i-am cîștigat !".

Ei bine, lucrurile se petreceau cam la fel și în ceea ce înțelegea ceaușescu prin politică. Atît doar că avea mai mulți spectatori. În rest, același mecanism automat, programat să asigure în final aceeași certitudine a „norocului". Același mecanism automat în care ideile geniale, moștenite de la Stalin și botezate în apa riului Plapcea din Scornicești, zuruiau ca niște monede de mult ieșite din uz pe piața ideilor politice. După interminabilele discursuri, își lua fișele și pleca la căsuțele lui blindate cu aur masiv. În materie de politică, el nu făcea decît să recapituleze, într-adevăr, ce învățase în tinerețe, într-o broșură de propagandă comunistă cu coperte roșii. Dar spectatorii ? Ce făceau ei în acest timp ?

Cum spectatorii erau de mai multe categorii, mergînd de la pălmașul anonim care nu se împotrivea cînd feciorul lui să îmbrace uniforma represiunii, pentru că așa ar fi avut o viață mai ușoară, și pînă la cetățeanul care înțelegea totul dar nu putea să întreprindă nimic, va trebui să recunoaștem că mulți dintre ascultătorii de ocazie ai celebrelor cuvîntări se revărsau în tranșeea unei idei foarte ciudate despre politică. Pentru el, politica devenea ceva dezgustător, obositor și, în orice caz, inutil. Apărea indiferența, boală gravă și parcă fără leac. Așa a fost, oricît de neplăcut ar fi adevărul, iar cel mai bun argument că a fost așa este că aproape la fel e și acum. Numeroase sînt exemplele că oamenii începeau să înțeleagă prin politică exact ceea ce ținea să-i facă să înțeleagă și ceaușescu. Altfel de unde ar putea să vină acea teleamite de politică pe care o mărturisesc mulți dintre compatrioții noștri ?

Dezvăluirile continuă, asta e bine, sperăm chiar că ele se află abia la început. Dar nu pare să dea de gîndit că oameni sînt curioși să afle ce s-a întîmplat cu ei

REFUZUL POLITICII, ÎNTRE „PROFESIONIȘTI" ȘI „AMATORI"

și pe ce lume au trăit în urmă cu un an, doi, zece sau douăzeci, în timp ce ridică din umeri atunci cînd li se dezvăluie ce se petrece cu ei acum ?

Să nu ne amăgim : explozia dintre 16–22 decembrie 1989 a deteriorat carcasa groasă a indiferenței în care s-a trăit pînă atunci, dar n-a făcut ca despre ea să putem vorbi doar ca despre o amintire. Nu pretindem, bineînțeles, că ar exista cineva pe care să nu-l intereseze dacă se găsește sau nu salam de Sibiu la alimentară. Dar vedem că mulți, poate prea mulți, cred că este posibil să se întîmple aievea minunea ca să plouă cu cîrnați, fie ei și pe bani, fără a băga de seamă că marfa din magazin vine de fapt nu dintr-un depozit în care n ai decît să întinzi mîna ca să iei, dintr-un spațiu miraculos în care totul se fabrică din nimic, ci vine – în primul rînd – printr-o politică economică. Cum am spus politică, am și întrezărit o ridicare din umeri. Și parcă auzim suspinul : „Ah, iar politică ? M-am săturat; să nu mai aud de ea !". Este exact reacția pe care ceaușescu și-a dorit-o.

Într-un „săptămînal de opinie" citim : „Am rezolvat toate problemele vitale ale economiei și societății românești încît avem timp să ne gîndim și la politică, să urmărim și să analizăm diferențele sau similitudinile de idei prezentate în platformele program ale acestor partide ?" Iată o afirmație foarte demnă, țeapănă în demnitatea ei ca un os de ciine mort sau ca o potcoavă ruginită, pierdută demult pe drumul istoriei. Prin urmare, cineva se gîndește să reducă politica la statutul de divertisment minor, căruia să nu i se poată atribui în rezolvarea problemelor vitale ale economiei și societății decît aceeași însemnătate pe care o au, eventual, discuțiile microbiștilor după ce meciul s-a încheiat.

Această încercare de degradare a politicii prin strecurarea aluziei că ea este un fleac, ceva lipsit de importanță și de care ne putem ocupa doar atunci cînd „avem timp", această sugestie că ea este, de fapt, prilej de pierdere de timp, reprezintă expresia directă a ceea ce vroia ceaușescu „personal". Pentru că pe dictator chiar asta l-a interesat : ca românii să nu facă politică ! Politică să facă numai el, și numai așa cum o înțelegea el. Dacă românii ar fi făcut politică, evident că el ar fi dispărut urgent. De fapt, diversiunea de-a afirma că rezolvarea „tuturor problemelor" ar fi posibilă în afara oricărei legături cu politica reprezintă o evidentă invitație la haos. Pentru că numai o minte de tot primitivă nu ar avea acces la înțelegerea faptului simplu că o societate neorganizată politic este echivalentul haosului în toată dimensiunea lui.

Oricum, avem de observat că „profesionistul" refuzului deloc inocent al politicii (prin insinuarea că, în cel mai bun caz, ea ar trebui considerată un fel de artă pentru artă) contează pe „amatori", ca pe-o masă de manevră, adică tocmai pe acei oameni – destul de mulți – care mărturisesc cu sinceritate că politica li se pare un domeniu dificil. Fără îndoială, nu e ușor să sesizezi ce vor chiar toate partidele, cu asemănările și cu deosebirile lor care sînt, citeodată, doar de nuanță. Nu e ușor, dar mai mult ca sigur că n-o să fie nici necesar. Pentru că în orice campanie electorală se conturează pînă la urmă cîteva direcții principale, între care deosebirile nu mai sînt doar de nuanță, iar pentru alegerile de la noi, din această primăvară, se vede de pe acum că direcțiile ar putea fi două : una care se pronunță pentru o Românie necomunistă și alta ce vrea să dea „o față umană" unei politici care, ca să zicem așa, și-a pierdut de tot obrazul. Ca să alegi, după cum se vede, nu trebuie să fii doctor în științe politice.

Să vorbim limpede : pentru cine refuză să ajungă la o clarificare politică măcar atît ca să știe cu cine votează, șansa de a face din viața lui un destin se pierde, decade în platitudinea orizontului mărginit al supraviețuirii. Acela acceptă, implicit, că viața lui poate fi hotărîtă de alții. Și nu e riscul prea mare ?

DUMITRU CONSTANTINESCU ■

Nu vă fie frică, ceaușescu pică!

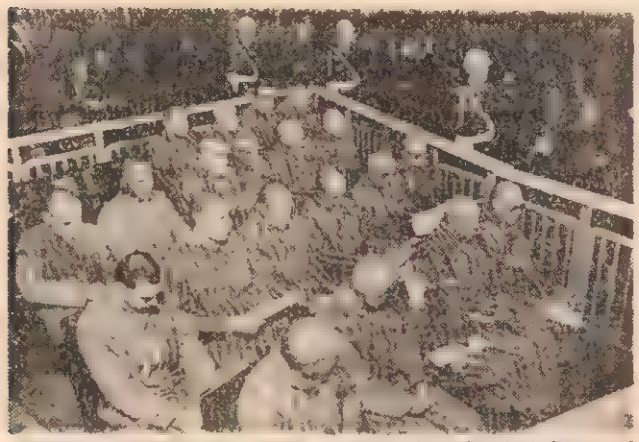

Scriu cu emoție. Mă apasă responsabilitatea unei asemenea relatări. Așa cum simt și tensiunea provenită din conștiența copleșitoarei răspunderi în fața Istoriei a celor învestiți de Curtea Supremă Militară de Justiție să-i judece pe vinovați și să hotărască sentințe. Sentințe pe măsura faptelor împotriva celor care au organizat și desfășurat genocidul de la Timișoara în timpul marilor demonstrații populare dintre 16—22 decembrie 1989, și al celor care au fost complici ori, prin acțiile lor, au favorizat crima. Au îndreptați asupra lor ochii întregii țări și mai cu seamă aspra așteptare a timișorenilor. Ei vor să știe cu orice preț (chiar cu al unei noi revoluții, anunță unele dintre ziarele locale), **„pe toți cei care au tras în noi"**, indiferent de persoane și funcții actuale. Vor să afle tot adevărul cu privire la arestații lor, morții, răniții, dispărații lor în jurul cărora plutesc încă enigme și legende. Vor să li se spună deschis **totul** despre culisele reprimării. Numai **adevărul integral** poate să aducă liniștea asupra acestui oraș. Îrămintat de ideea că li s-a „furat" revoluția. (De unde și ciudate confuz transferul de la descentralizare spre „autonomia Banatului" față de restul țării, încurajată de unele cercuri cu tot mai multă insistență). Numeroasele publicații ce apar azi în oraș-erou ridică toate acestea cu un drept suveran al locuitorilor săi.

Prolog

În preajma deschiderii Procesului de Martori (șosit cu o primăvară năvalnică, neobișnuit de călduroasă), președintele instanței s-a întâlnit cu noi, ziariști români și străini, extrem de numeroși, într-o „discuție de lucru" și nu o „conferință de presă" care i se pare prematură. Ne interzice — în baza Convenției internaționale, semnate și de România, asupra drepturilor omului —, să deconspirăm numele judecătorilor (atîta vreme cît ei nu voiesc aceasta), a procurorului, consultantului judecătoresc cu rol de grefier, a avocaților apărători. Nu ne-a contrariat pe mulți dintre noi. Cel puțin două evenimente petrecute în aceste zile îi determină să-și ia măsurile cuvenite, legal și omenesc, de securitate personală. Și judecătorii sînt oameni, nu-i așa ?! Au și ei familii și dreptul la bucuria vieții libere după Revoluție, atît de mult visată și dorită de noi toți. (Dacă se vor dovedi nedrepți, vor fi sancționați de societate). La București, se sinucide confratele lor, juristul Gică Popa, cel care a pronunțat sentința istorică a condamnării la moarte a tiranilor și odată cu ei orice dictatură ce ar putea să mai apară cîndva în România, simbolul democrației și libertății noastre reale. În ziarul local, intitulat chiar „Timișoara", la „Ultima oră" se anunța că, pe 28 februarie, de o pasarelă din Parcul copiilor, a fost găsit spînzurat un om. „Din mărturiile celor care l-au dus la morgă" ar rezulta „că n-ar fi vorba de o sinucidere".

Așadar, judecarea Dosarului penal nr. 8/1990, filă importantă în istoria Curții Supreme de Justiție din România, debutează sub semnul unei greu de escamotat tensiuni.

De aceea, personal, admir — — iar aceasta trebuie să rămînă consemnat — puterea de stăpînire, inteligența, profesionalismul de care dă dovadă tînărul jurist învestit cu o misiune unică, nu pentru o generație ci pentru o epocă din istoria unei țări. Cu atît mai mult cu cît el are menirea să cîntărească faptele unora — și nu puțini — care dețin studii de Drept sau care, la rîndul lor, au fost anchetatori, anchetatori dintre cei mai experimentați și mai abili și astfel cunosc toate tertipurile posibile de a naviga printre obstacole, de a induce în eroare, de a executa slalom prin logica lor și a altora. Cu exercițiul stăpînirii de sine, cu antrenamentul viclenieî și al rezistenței fizice și psihice. (Macri Emil, de pildă, lucrează în Securitate, cum a dezvăluit, din 1948). Intuiesc, parcă, dinainte întrebarea și au gata scenariul răspunsurilor, nu cad în capcană, știu să vireze pe drumul lor. Ei sînt, cum se spune, „unși cu toate alifiile".

Rechizitoriul. Multe semne de întrebare

L-ați ascultat, poate, la radio sau prin intermediul micului ecran, ori i-ați citit punctele principale în ziare. Pentru unul care n-a aflat nimic din cele petrecute la Timișoara, între 16—23 decembrie 1989, faptele sfoară atît pe comandantul unic însărcinat de ceaușescu să „restabilească ordinea", gl. Ion Coman, cît și pe superiorii de la București, pe gl. Iulian Vlad, șeful Departamentului Securității Statului, ca și pe ministrul de interne în persoană, Tudor Postelnicu. Prin urmare, înțelegeți unde este un punct vulnerabil al Rechizitoriului : Ce-a făcut armata ? Și ea a primit același ordin din partea comandantului suprem. Stenograma teleconferinței din 17 decembrie de la c.c. al p.c.r. este o probă indubitabilă. Dictatorul l-a întrebat chiar pe Coman, unde-s generalii trimiși, ei ce fac acolo ? În consecință, cînd a tras ? Cînd s-a oprit ? Din ordinele cui ? Ce divizii ? Din ce garnizoane sînt cei care au tras ? Oricum, gloanțe trasoare provenite de la arme M.Ap.N. pe cerul Timișoarei s-au văzut în ziua de 17 decembrie, ca și soldați slobozind foc de armă în zonele unde erau masați demonstranți. Pornind de aici, sarcina instanței devine tot mai complexă și mai complicată. Se impun clarificări, privind rolul și acțiunile generalilor Nicolae Guse, Mihai Chitac, Victor Stănculescu, al colonelului Zeca, șeful statului major al Diviziei Timișoara și al altor ofițeri. Rechizitorîul nu face nici o trimitere la acest moment, întreținînd zvonuri, alimentînd neîncrederea locuitorilor orașului în obiectivitatea instanței. (Se pot citi asemenea comentarii în numeroasele articole referitoare la Proces din presa locală).

Structurat pe cele 3 planuri ale evenimentelor (și pe „liniile de muncă" ale implicaților adusi în boxa vinovaților), Rechizitoriul nu trage cortina la fel de pe toate scenele : 1. Organizarea și executarea reprimării. 2. Arestările în masă (700—800 de persoane de toate vîrstele, bărbați, femei și copii, copiii între 10 și 14 ani indivizi obișnuiți prin atribuții și funcții să calce în picioare demnitatea cetățeanului, ei care la Timișoara s-au purtat cu atîta blîndețe, în spiritul și litera legii !).

Dacă putem înțelege dificultatea echipei de procurori învestită cu o misiune fără precedent în cariera fiecăruia, în adunarea probelor, în stabilirea prezumției de vinovăție, e greu de suportat, în schimb, trunchierea adevărului. (Să sperăm că în umbră nu a fost o manipulare, o îngerință în treburile sale. Zvonurile vor fi stopate doar prin clarificări).

În timpul audierii în instanță a inculpaților din boxă (audiere făcută separat, precum a hotărît completul de judecată, dovedindu-se cea mai bună alegere dintre posibilitățile procedurale), prin ceea ce a relevat — s-au contrazis, s-au infirmat ori deconspirat unii pe alții, cum voi arăta mai încolo. Au adus în scenă nume noi de inculpați. De la Macri Emil, de pildă, aflăm că l-a avut în trupă și pe lct. col. Carașcă, „de la cercetări penale", iar de la Teodorescu Filip, exșeful Direcției a III-a, contraspionaj, că, în aceeași operă de anchetare pentru depistarea liderilor, spionilor, agitatorilor, instigatorilor de toate felurile și culorile s-a aflat și col. Roșiu de la „judiciar I.G.M.", ca și lct. col. Nicolici Dan, șeful Centrului de informare-documentare al Securității, cel care ținea în mîini evidențele Securității. (Nervos că nu primeste mai repede date pe „linia sa de muncă", urmînd să intre în acțiune, primește un răspuns, probabil la fel de iritat „lucrăm la ei, sînt mulți.. Lucrau, cot la cot cu miliția, atît Nicolici Dan, dar și procurorul general adjunct, Gh. Diaconescu. Mergea greu, nu puteau fi identificați, n-aveau acte la ei". Este vorba de cei „reținuți", a se citi arestați, n.a.). De la Atanasiu Gabriel mai aflăm că în echipa complexă deplasată de la București — din Departamentul Securității Statului, din Ministerul de Interne, de la Inspectoratul General al Miliției —, formată din 12—15 persoane, punîndu-li-se la dispoziție un tren special de noapte, un automotor, au mai făcut parte lct. col. Pop Ioan și cpt. Bărbulescu Adrian, iar la Timișoara și-a mai întîlnit cîțiva colegi, trimiși cu o zi mai înainte, pe 16 decembrie. Pe lct. Tănase Costică, lct. col. Oniceag Gavril, col. Achim Victor (pilotat de la Tr. Severin, unde se afla în deplasare), de la Direcția I — informații interne. Suspecți să fie, filatori, informatori, anchetatori — slavă domnului ! Unii dintre ei au depus zel și li se decupează aportul ca și al celor din boxă, fapt nereținut din Rechizitoriu.

Din cîte rezultă din axa partid— securitate, miliție — armată M.Ap.N. se desprind 4 „pachete" de implicați. Știm că „pachetul" activiștilor superiori din c.c. al p.c.r. trimiși să-l ajute pe Radu Bălan, proaspătul prim-secretar ror fi judecați separat : Cornel Pacoste, Ilie Matei, Mihalache (adjunct de șef de sectie), Toma (prim-secretarul c.c. al u.t.c.), precum și cuplul-fulger Bobu-Dăscălescu sosit să-l admonesteze pe „incapabilii" care n-au găsit stilul și metodele eficiente în a-i stîrpi pe derbedei și huligani, de instigatori și agitatori, agenturile străine și iredentiștii destabilizatori. Poate că instanța își va schimba decizia și va extinde Procesul de la Timișoara, așa cum a cerut un număr dintre avocați, și asupra comandantului unic al acțiunii de restabilire a ordinii cu orice preț, în orașul revoltat, inclusiv cu foc de gloanțe de război, gl. Ion Coman.

Inculpații

Deși ei au stat doar prin birouri și în sediul inspectoratului, „am fost simpli spectatori", n-au dat nici ordine de înarmare a subalternilor, ori de tragere, nu cunosc nimic despre organizarea, înarmarea și amplasarea celor **8D** — Dispozitive de luptă —, în punctele-cheie pe unde veneau, dinspre platformele industriale, și unde se adunau manifestanții (cu sloganele acelea, cică iubite și de ei — „Jos ceaușescu", „A în Timișoara, mîine în to țara", „Jos tirania. Vrem pîine și democrație", „Vrem lumină, căldură și carne", „Jos corupția. Vrem adevăr și dreptate"), deși n-au aflat și n-au băgat de seamă prezența pe străzi a trupelor de securitate, a pompierilor și a grănicerilor, să nu mai vorbim de USLA, munca lor de rutină, munca lor nevinovată a avut următoarea eficiență :

97 morți, 300 răniți grav, 23 dispăruți

(În privința numărului morților mai persistă controversele. Comisia studenților de la Facultatea de mecanică ar fi ajuns la numărul de peste 120).

Din cei 24 de contribuabili din „pachetul securitate-miliție" identificați de către organele de cercetare penală, apar în boxă 21, 3 fiind decedați. Doi dintre ei, capi de comandă, Nuță Constantin, fost general-locotenent, adjunct al M.I. și șef al I.G.M. și Mihalea Velicu, fost general-maior și adjunct al șefului I.G.M., cei ca e ar fi răspuns direct de „teatrul de război", de „operațiunile din stradă" pentru punerea în aplicare a ordinului de r mare cu arme de foc a demonstranților, — spun cei vii, căci întotdeauna „mortul e de vină" —, s-au dus de pe lumea cealaltă în timp ce încercau să fugă de la locul faptei și de pedeapsă. Un altul, Morariu Petre, și-a luat singur zilele în penitenciar.

Ceilalți sînt următorii :

Macri Emil, general-maior, șef al Direcției a II-a, contrainformații, din Departamentul Securității Statului (născut în 1927, la Galați). **Popescu Ion**, colonel, șef al Inspectoratului județean Timiș al M.I. (născut în 1936 la Pucioasa, Dîmbovița). **Sima Traian**, colonel, șef al Securității județe (1937, Tohești, Arad). **Te rescu Filip**, locțiitor al șefului Direcției a III-a contraspionaj din D.S.S. (1939, Ploiești), **Anastasiu Gabriel**, lct. col., locțiitor al Direcției informații interne a D.S.S. (1939, Craiova). **Dehelean Ion**, șef al Miliției jud. Timiș (1936, Deleni, Hunedoara), **Ghircoiaș Nicolae**, director al Institutului de tehnică criminalistică din I.G.M. (1936, București), **Atodoroaie Gheorghe**, lct. col., adjunct al Securității jud. Timiș (1947, Răchiți, Botoșani), **Radu Tinu**, maior, aceeași funcție (1919, Borcea, Ialomița), **Ciură Valentin**, cpt., șef al serviciului asigurare tehnico-materială și financiară al Inspectoratului județean Timiș al M.I. (1948, Timișoara), **Corpodeanu Ioan**, lct col., locțiitor al șefului Miliției jud. Timiș (1944, Orăștie, Hunedoara), **Baciu Ion**, col., șef al Direcției economice din I.G.M (1937, București), **Veverca Iosif**, maior (1952, Lăpușnicel, Caraș-Severin), **Avram Ion**, maior, serviciul judiciar al Miliției județene (1949, Silaglu, Timiș) **Preda Laurențiu**, căpitan, biroul judiciar Miliția municipiului Timișoara (1955, Sf. Gheorghe, Covasna), **Mîsea Eugen** (1950, Cujmir, Mehedinți), șef al biroului judiciar Miliția municipiului, **Grui Tiberiu** (1953, Beba Veche, Timiș), căpitan, **Peptan Eugen** (1954, Erghevita, Mehedinți), ambii din același birou judiciar, **Bucur Viorel** (1950, Timișoara), căpitan, serviciul economic al Miliției județene Timiș, **Gheorghe Ganciu** (1930, București) ofițer de securitate în rezervă, controlor secția cimitire și crematoriu a Direcției Domeniului Public București, **Iosef Emilian Zamfir** (1940, București), m M. I., administrator al Crematoriului uman București. Toți sînt **foști**, în grade și funcții. Ei, da o constatare uluitoare, securitatea ne urmărea și cînd ne oficiam ceremonialul morților. Mai erau, ce-i drept, și morți suspecți ori, trebuia să se știe cine le la locul dintre cei vii, cine le sînt prietenii și rudele, cine îi conduce pe ultimul lor drum. Informații, nu? ! Un filaj cel mai bine mascat, un filaj cu alibi perfect. Bașca, plocoanele.

CICI IORDACHE ADAM ■

Timișoara

REVOLUȚIA ȘI REPRIMAREA văzute din sala procesului (I)

FAGRA

ALBA IULIA — ORAȘUL SIMBOL AL UNIRII ȘI UNITĂȚII NAȚIONALE

Îmi vine să cred că Dumnezeu e român. Știu că nu fac primul această afirmație. De ce o fac totuși ? Astăzi, 4 martie 1990, la Alba Iulia are loc o mare adunare a românilor din Transilvania. Astăzi, zorii zilei s-au deschis luminoși peste bătrîna cetate Apullum. Un soare strălucitor argintește acoperișurile pe care le cuprind cu privirea de la fereastra camerei nr. 112 a hotelului Cetate, zarea, pînă acolo unde sidefiul cerului se întîlnește cu crestele înălbite încă ale Apusenilor. Pe asfalt, cîțiva fulgi răzlețiți peste noapte se topesc la primul sărut al razelor lăsînd libertate plepturilor să se umple de aer curat, pur, ca gîndurile care l-a adus aici pe miile de oameni reprezentanți ai românilor din Transilvania și chiar de peste munți. Gînduri de unire în cuget și simțire, de libertate și trăire în bună înțelegere cu toate semințiile pe care Domnul le-a semănat pe pămînt și mai ales cu cele pe care istoria le-a hărăzit să se încălzească la sînul vechii Dacii. De ce s-au întîlnit reprezentanții românilor la Alba Iulia ? Primul răspuns la întrebare îl oferă evenimentul care marchează ca deosebit momentul 4 martie în istoria județului Alba : constituirea filialei teritoriale a Uniunii Vatra Românească. O sărbătoare de suflet în acest Ierusalim românesc peste care plutește duhul întîiului gînditor și înfăptuitor de unire a celor trei provincii românești : Transilvania, Moldova și Țara Românească, Mihai Viteazul. Au mai venit la Alba Iulia atrași de strigătul iobagilor martiri de la al căror supliciu se împlinesc 215 ani. „Am auzit scandîndu-se Horea, Cloșca și Crișan, spunea în cuvîntul său părintele inspector Ștefan Urda și mi s-a umplut ființa de emoție. În săptămîna trecută, miercuri 28 februarie pe aici în apropiere, pe Dealul Furcilor, am comemorat trecerea lor în nemurire".

„...Să fie executați într-un mod spectaculos, într-o zi dinainte anunțată, într-un loc unde se poate strînge cel mai mare număr al supușilor și unde mai sînt încă spirite răzvrătite" a ordonat împăratul Iosif al II-lea și porunca i-a fost îndeplinită. Nu și scopul. Acela de a intimida. În locul fricii, dorul de libertate a rămas aprins chiar dacă uneori arderea îl era mocnită. Avram Iancu, crăișorul Munților Apuseni trăiește în sufletul fiecărui moț și în sufletele noastre ca o flacără a identității. Identificarea Albei Iulii cu un Ierusalim românesc nu mi se pare deplasată. Municipiul de pe Mureș și de pe Ampoi s-a ridicat la rangul de simbol al unității noastre naționale. Gîndurile bune ale lui Mihai Viteazul s-au concretizat în faptele bune ale urmașilor care, la 1 Decembrie 1918, pe Cîmpia Libertății de la Alba Iulia au consfințit Unirea cea Mare cu țara, încheind făurirea statului unitar român. Sînt 72 de ani de cînd în această vatră a „Vetrei Românești" s-au adunat o sută de mii de români pentru a pecetlui cu lacrimile bucuriei sfînta unire a tuturor românilor sub sceptrul patriei susținute ca de o coloană vertebrală de Carpați.

„Pentru noi, Ardealul, spunea profesorul universitar Ioan Ursu la Congresul românilor din teritoriile aflate sub dominația austro-ungară, este nu numai o chestiune de viață, dar și o chestiune de dreptate. N-aveți decît să vă uitați pe harta țării noastre și veți vedea la mijloc o scobitură, un gol, care arată că forma de azi, de semilună, a țării noastre e necompletă și că n-avem decît un arc din cercul complet care trebuie să fie în mod firesc forma țării noastre".

Vizitînd Muzeul Unirii, Sala Unirii, Catedrala Reîntregirii, amintindu-și de opaițul creștin din secolul IV, de mitropolitul Simion Ștefan, tipăritorul Noului Testament, cei prezenți pe Platoul Romanilor au rememorat o lecție de istorie. O lecție în care se scrie că România nu este un arc de cerc. Este un cerc întreg în care alături de români pot trăi în pace și bună înțelegere toți cei care îl iubesc pe Dumnezeu admițînd chiar și ideea că acesta ar putea să fie român.

Spre platoul romanilor

În fața casei de cultură

UNIUNEA „VATRA ROMÂNEASCĂ"

o necesitate a realității post revoluționare

— Domnule Radu Ceontea, sînteți președintele Uniunii Vatra Românească. Vă rugăm să ne spuneți ce este U.V.R. ?

— Este o organizație cu caracter ne politic și fără subordonare intereselor vreunui partid. Are la bază umanismul care trebuie să-l emane democrația reală în societatea românească contemporană și își propune să apere în esență, prin mijloace legale, drepturile românilor din spațiul transilvan, drepturi consacrate în constituția țării ca lege fundamentală din care izvorăsc celelalte reglementări.

— Este organizația de care discutăm rodul anumitor circumstanțe ?

— În condițiile alterării recente a relațiilor dintre minoritatea maghiară și majoritarii români din Transilvania, ținînd seama de experiența dureroasă a trecutului multisecular sau mai recent al acestor relații ne-am pregătit să luăm atitudine față de revendicările excesive, separatiste și antiromânești ale minorității maghiare. În ceea ce mă privește pe mine consider că este nejust ca minoritatea maghiară din România să-și revendice nu drepturi, ci privilegii și să se considere o minoritate de „elită". Dezaprob violciunea cu care liderii extremiști unguri au făcut presiune încă din primele zile de după revoluție pentru a dobîndi în pripă, nefondat și nejustificat, prin exemplul altor democrații din lume, nu drepturi ci „beneficii" postrevoluționare fără acoperire legală.

— Considerați că aceste „beneficii", cum le numiți sînt o reacție spontană după revoluție ori se așază pe un fundament clădit într-un trecut mai mult sau mai puțin îndepărtat ?

— Îmi vine destul de greu să cred că s-a putut da publicității atît de repede, mai precis în 26 decembrie, Programul Uniunii Democrate a Maghiarilor din România într-un moment în care probabil alte grupări etnice ori partide nici nu s-au gîndit la așa ceva. Se vede clar că cineva a așteptat mai demult la cotitură și că a dorit să profite de vidul de putere pentru a forța împlinirea unor nostalgii de stăpînire și nu de democrație.

— Ce argumente puneți la baza afirmațiilor ?

— În contextul populației românești, minoritatea maghiară nu are nici un drept să se considere întîia victimă a dictaturii ceaușiste. Dacă ceva a fost repartizat democratic în ultimii ani aceasta a fost suferința și mizeria indiferent de naționalitate. Desigur că, în unele privințe, minoritățile au fost favorizate, dacă favoare se poate considera posibilitatea de a călători mai lesne peste hotare la rudele din alte țări. Recunoastem însă toți că în privința învățămîntului, așa cum s-a întîmplat cu învățămîntul românesc de toate gradele, și învățămîntul în limba maghiară a avut de suferit. Mai cu seamă printr-o reducere a numărului de clase cu limba de predare maghiară. Nu posed date și nu pot face comparații, dar o reducere s-a produs.

— Cum înțelegeți revenirea la normal a lucrurilor ?

— Revenirea la o stare de normalitate trebuie să însemne respectul față de legile noi, loialitate față de conducerea, chiar provizorie, a țării și nu acționarea organizată în toată Transilvania sub oblăduirea fostului ministru adjunct Palfalvi și cu sprijinul unor extremiști mai degrabă harnici, violenți și vioi, decît lucizi și înțelegători față de situația politică grea a țării și față de trecutul istoric dureros al vieții românilor din Transilvania.

— S-a discutat și se discută mult despre separarea învățămîntului în școli pe naționalități. Cum apreciați această posibilitate ?

— Separatismele imobiliare pe unități școlare de la grădinițe pînă la institutele de învățămînt superior sînt și vor fi greu de acceptat pentru românii din Transilvania și pentru Uniunea Vatra Românească, organizație care va cuprinde în final întreaga țară. Această organizație va fi în concordanță cu toate legile care vor da drepturi minorităților fără discriminare între ele în conformitate cu exemplele din alte țări cu nimic mai mult, cu nimic mai prejos. Greșelile care se fac din partea purtătorilor de cuvînt ai maghiarilor din România pornesc de la faptul că dînșii susțin, mai pe față, mai prin spate, că maghiarimea din România nu este minoritate, pretinzînd statut special de tip federativ invocînd exemplul Elveției.

— Nu e cam exagerat ?

— Dacă această revendicare va fi considerată justificată la nivelul parlamentului legal constituit prin voința întregului popor atunci Uniunea Vatra Românească va respecta legea așa cum o respectă și acum, chiar dacă este insultată de aproape toate gazetele de limbă maghiară din țară, punîndu-i-se în circă fapte pe care nimeni nu le-a prezentat cu probe. Nu există nici o formațiune obștească sau politică din România față de care, din partea ungurilor din România, să se fi manifestat atîta înverșunată și nejustificată dușmănie.

— În mod concret cum se manifestă ?

— S-a spus despre noi că sîntem șovini, hidră cu o sută de capete, români „Verzi", cu doi de „R" : am fost comparați cu Ku-klux-klanul, cu apartheidul, cu toate relele. S-a spus despre noi că am ridicat lozinci și sloganuri de genul : „înapoi cu hunii în Asia" ; „hotarele sînt deschise, plecați", ignorîndu-se Declarația-Program și Statutul nostru, faptele noastre, argumentele noastre, vorbindu-se atît de mult despre noi, încît ne-am dat seama că într-adevăr sîntem o forță.

— Exceptînd învățămîntul, „adidașii" și „țacîmurile" de pui, ce drepturi revendică ?

— S-a dat publicității în ziarul **Romániai Magyar Szó** din 13—14 februarie un text din care spicuiesc cîteva pasaje : „Tinerii proveniți din rîndul minorităților care fac stagiul militar se ciocnesc de nenumărate forme de discriminări naționale. Nu li se permite să folosească între ei limba maternă. Nu au voie să audieze sau să vizioneze transmisiile în limba maghiară la radio și televiziune. La o unitate din București, spune autorul, pentru aceste fapte a fost bătut și internat în spital un soldat cu limbă maternă maghiară fără să spună despre cine e vorba, cine l-a bătut, în ce unitate s-a petrecut fapta, cine l-a tratat pe militar sau alte date de identificare a adevărului. Tinerii ardeleni maghiari, spune același autor, pentru satisfacerea serviciului militar sînt trimiși în regiuni compact românești : Buzău, Galați, Constanța, Piatra Neamț etc., iar cazărmile din Ardeal sînt umplute cu tineri români adusi de departe. În orașe unguresti (?!) ca Tîrgu Mureș, Cluj, Arad, Oradea, mai nou și în Sfîntu Gheorghe și Miercurea Ciuc nici prin bombardament nu s-ar fi putut petrece distrugeri mai mari decît cele realizate prin politica oficială a statului. Sînt demolate străzi întregi, piețe și, natural, cartiere întregi locuite de maghiari, case sănătoase, ca în locul lor să se ridice cazemate de beton, blocuri unde pot fi strămutați cu mîile români din alte regiuni. Politica de colonizare sub lozinca „industrializării" se face cu scopul de a dizloca populația maghiară compactă. Noi maghiarii vrem să rămînem maghiari și nu avem nimic cu mitologia dacilor, cu mincinoși. Articolul din care am citat fragmentele se încheie astfel : „În numele poporului maghiar din România" și este semnat de Erdely Kalman (Kiraly Karoly).

— Cum vedeți totuși că se va încheia acest dialog, deocamdată neconcludent. Realitatea este că, indiferent de părerile unora sau altora, în Transilvania românii cu maghiarii au conviețuit și vor conviețui în viitor.

— Dacă de la ideea de popor maghiar în România se pleacă, revendicările minorității maghiare nu privesc drepturile constituțional garantate, ci vizează ideea unui stat în stat cu formă intermediară de autodeterminare. În acest sens se lucrează intens și în străinătate. Iată de exemplu un fragment al unei emisiuni a postului de radio în limba maghiară din New York F.M. 105,9 7 ianuarie 1990 : **„Asociația ungurilor americani a discutat eri problema Ardealului. Ceaușescu a căzut cu sînge unguresc, sacrificiul acesta nu-i destul. În orice caz trebuie să încercăm întîi rezolvarea pe cale pașnică. Sînt trei posibilități : 1) un verdict internațional 2) O Transilvanie independentă de tipul Elveției 3) Toată Transilvania trebuie luată cu forța și anexată Ungariei. Ungurii din America sînt gata să discute cu guvernul ungar ce este de făcut. Tibor Demeter Președinte Asociației".** Am respectat întocmai ortografia traducerii acestui text primit din partea Comitetului pentru Transilvania a Românilor din New York. Dacă e adevărat este incredibil ! Radioul unguresc din New York, am aflat din același mesaj, a condamnat guvernul unguresc pentru faptul că n-a profitat de ocazie atunci cînd România a fost în plină revoltă, să fi invadat Transilvania și să o anexeze Ungariei. În aceste condiții, dincolo de orice democrație și toleranță de care sîntem pătrunși oare noi trebuie să ne revizuim poziția ? De fapt poziția noastră poate fi intuită din luările de cuvînt ale participanților la manifestările noastre.

MIRCEA BORDA ■

Ce va fi la vară?

La cel de pe urmă congres comunist, în noiembrie așadar, Constanța raporta cu justificată mîndrie patriotică încheierea arăturilor de toamnă la scara întregului județ. Congresul a trecut, comunismul s-a dus, au rămas doar cele 65 000 de hectare arate doar pe hîrtie. Norocul a făcut ca în lunile de iarnă vremea să fie deosebit de blîndă, favorabilă lucrului în cîmp, așa că o parte din această suprafață a putut fi în cele din urmă pregătită pentru campania de primăvară. Dar și așa, acum, la mijloc de martie, au mai rămas 25 000 de hectare de teren ce mai așteaptă brăzdarul plugului. Deci șansa care a mai dezumflat minciuna comunistă, trîmbițată cu atîta insistență numai cu cîteva luni în urmă, a constituit-o iarna, deopotrivă de caldă și secetoasă. Dar dacă am fi avut parte de gerurile și zăpezile de altădată ?

La Direcția agricolă a județului Constanța, nou numitul director adjunct Ștefan Palan, afișează un optimism moderat în legătură cu mersul lucrărilor de primăvară, optimism ce tinde să se transforme într-un mare semn de întrebare odată cu apropierea recoltatului. Nu e decît o atitudine realistă, generată de o mare competență profesională, ce ține cont atît de dificultățile perpetuate în anii dictaturii, dar și de cele ivite ulterior, jalonînd pe mai departe, ca într-o cursă a birocrației, munca cîmpului.

Schimbările produse în peisajul agricol al județului sînt date în principal de creșterea numărului C.A.P.-urilor, de la 96 cîte erau pînă acum, la 144 cîte sînt acuma. O suprafață de 45 800 de hectare, adică 9% din suprafața agricolă totală a județului a fost redată țăranilor, pe loturile astfel împărțite primăvara părînd a fi venit cu un ceas mai devreme. Actuala imagine bucolică a pămînturilor de la țărmul mării este concentrată în cifrele și procentele inscrise în operativele de zi cu zi, centralizate la nivelul județului. Și nimeni nu poate susține că în agricultura constănțeană nu se muncește într-un ritm alert. Se discutează, se pregătește terenul pentru culturile din prima epocă (nu cea de aur !) și se seamănă primele suprafețe. Singura problemă ce nu mai dă nimănui dureri de cap este cea a asigurării necesarului de semințe. Atît țăranii individuali, cît și unitățile de stat au sămînță, cantitativ dar și calitativ, pentru toate culturile. La porumb boabe, de exemplu, este asigurată sămînță provenită din 9 hibrizi raionați și testați în condițiile specifice Dobrogei.

Problemele încep să apară odată cu punerea seminței în brazdă și cea mai acută din ele este cea a necesarului de forță de muncă. Pe fondul unei accentuate îmbătriniri a populației de la sate se suprapune un mare deficit de specialiști în toate ramurile agriculturii. Lipsa lor a declanșat o alertă generală pentru aducerea din toate zonele țării a cît mai multor ingineri tineri, dornici să se stabilească și să lucreze aici. Spre vară, cererea de forță de muncă va fi și mai dramatică, primele estimări arătînd că din cei 25 000 de sezonieri ce luau anual drumul Dobrogei, venind din nordul țării, puțini vor mai căuta pe aici de lucru.

Agricultura constănțeană a fost și mai este în cea mai mare parte mecanizată, deci buna funcționare a utilajelor este hotărîtoare. Repararea lor este încheiată în proporție de 80% la tractoare și 94% la mașinile de împrăștiat amendamente, dar lipsa pieselor de schimb a condus la tot soiul de improvizații tehnice ce au rotunjit binișor procentul reparațiilor efectuate, dar nu oferă nici o garanție a bunei și îndelungatei funcționări. Din întregul parc de mașini agricole funcționează doar jumătate, cealaltă jumătate este reparată o dată și încă o dată și încă o dată... Anomalia este dată nu numai de lipsa pieselor de schimb, boală veche, cronicizată de cîțiva ani buni, ci și de modul de procurare a lor. Datorită excesivei centralizări a depozitelor de piese de schimb s-a ajuns în situația în care pentru o garnitură banală e nevoie ca un om să fie trimis pe la toate fabricile și depozitele din țară. La fel se întîmplă și cu motorina, la cele două depozite din județ, Cernavodă și Constanța, se string zeci și sute de cisterne din tot județul. Nu ar fi mai normală revenirea la organizarea existentă anterior perioadei marilor „recorduri" din agricultură ?

Îngrășămintele continuă să fie mai mult pe hîrtie decît pe ogor și cu toate străduințele oamenilor cantitățile primite sînt departe de a fi suficiente. La sfîrșitul primului trimestru, din necesarul îngrășămintelor cu azot au fost primite cantități nesemnificative, dijmuite și acestea de inoperantul sistem de transport. Combinatul chimic din Tg.-Mureș a trimis 38% din cantitatea promisă, de la Săvinești s-a primit 14%, iar de la Bacău exact 2%.

Sintetizînd părerile celor întîlniți la munca cîmpului, fie în C.A.P., fie în I.A.S. sau S.M.A., se desprinde o singură concluzie, ce seamănă izbitor de mult cu celebra butadă a paharului pe jumătate plin : campania de primăvară se va încheia cum se va încheia, dar cine poate ști ce ne va aștepta la vară ?

EUGEN NEGREA ■

Să avem ciuperci !

Titlul nostru nu reprezintă o simplă figură de stil, ci o realitate de fapt. Biologul NICOLAE MATEESCU și-a închinat cu adevărat toată viața profesională cultivării și ameliorării ciupercilor de crescătorie (indigene și de import). Iată cîteva atestate ale acestei pasiuni dominante. Absolvă Facultatea de biologie în 1954, susținînd lucrarea de diplomă „Cultura ciupercilor". Conduce în perioada 1958—1959 prima ciupercărie de stat organizată la Fortul Chitila, iar în 1970 obține examenul de doctorat tot cu o lucrare consacrată creșterii ciupercilor. Organizează primele cursuri de instruire în cultura ciupercilor (în beneficiul cultivatorilor particulari și al celor din C.A.P.-uri), iar între anii 1962—1964 ține primul curs universitar pe această temă la Facultatea de horticultură din Craiova. A fost vreme îndelungată tehnologul șef al tuturor stațiilor industriale de producere a micelliului din România, a ținut sau a prezentat la diverse reuniuni de specialitate peste o sută cincizeci de lucrări destinate tehnologiei creșterii ciupercilor. În prezent, în paralel cu munca de cercetare, acordă îndrumare tehnică Ciupercăriei „Jilava" și Ciupercăriei didactice din cadrul catedrei de legumicultură a Institutului Agronomic din București.

Domnul Nicolae Mateescu este de părere, așa cum ține să o demonstreze și în articolul alăturat, că prin extinderea crescătoriilor de ciuperci, am putea obține repede și cu investiții minime o foarte mare cantitate de alimente proteice, atît de solicitate de consumatorii din țara noastră. (L.T.).

— VREȚI SĂ FIȚI UN OM BOGAT?

Pleurotus florida
Buretele crem-roșiatic

Vor trece luni, poate ani, pînă cînd economia agrară națională va izbuti să-și lecuiască rănile și să redevină rentabilă, mai ales la cotele de exigență ale veacului nostru. Ameliorarea solului arabil, refacerea șeptelului, optimizarea gospodăriilor individuale sau colective sînt probleme de durată. Dar revoluția a deschis drum liber inițiativei particulare, iar cînd omul muncește cu tragere de inimă — deci are o motivație — reușita devine doar o problemă de timp. Ei bine, ceea ce se poate face repede, cu investiții modeste este tocmai creșterea ciupercilor. Această specie vegetală (denumită de Aristotel „mîncarea zeilor"), ușor de cultivat și cu proprietăți nutritive și organoleptice de excepție, constituie, paradoxal, o raritate pentru publicul din țara noastră. Ciupercile aduse din pădure sau de pe cîmp sînt privite cu neîncredere (și pe bună dreptate), iar cele din crescătorii sînt o sărbătoare cînd le găsești. Mai trebuie să spun că foarte puțini amatori de ciuperci cunosc variatele specii existente la ora actuală în crescătorii, precum și modul în care acestea pot fi preparate. Un exemplu : specia Pleurotus (veritabilă carne vegetală) poate fi gătită sub formă de șnițel, fiind chiar mai gustoasă decît carnea de vițel sau de curcan gătită în același mod.

Valoarea nutritivă a ciupercilor este exprimată prin procentul ridicat în proteină și hidrați de carbon. De remarcat că glicogenul, asemănător celui din carnea vegetală, este specific numai acestor plante, fiind de negăsit la celelalte legume. Bogat se dovedește și conținutul în vitamine : complexul B (Thiamina, Biotina, acidul nicotinic, acidul pantotenic) și mai ales vitamina D, specifică cărnii de pește și neîntîlnită la legume.

Despre toate acestea am vorbit pe larg în lucrarea mea „Ghidul cultivatorului de ciuperci", Editura Recoop-Centrocoop, 1989. Dar pentru a cîștiga interesul publicului larg pentru această frumoasă, pasionantă și extrem de rentabilă îndeletnicire, îmi permit să aduc în continuare cîteva precizări.

Cultura ciupercilor oferă posibilitatea (chiar prin tehnologie clasică sau semiindustrială) a obținerii a 3—4 cicluri de cultură anual. Producțiile realizate la 100 kg compost sînt în culturile clasice de 7—8 kilograme ciuperci, în cele semiintensive de 9—12 kg, iar în cele intensive industriale de 13—14 kg. Să luăm ca exemplu un local cu suprafața de 40 metri pătrați și înălțimea de 2 metri. Aici, prin cultură etajată (sol și patru nivele) se va putea realiza, prin trei cicluri anuale, o cantitate de 2 100—2 400 kg ciuperci A. bisporus, sau 3 000—3 500 kg Pleurotus sp. (bureți). Avînd în vedere că la piața liberă, ciupercile se vînd cu 30—40 lei kilogramul (preț prietenesc !), acest lucru înseamnă că un cultivator poate încasa nu mai puțin de o sută de mii lei pe an. Și totul cu investiții minime, folosindu-se în acest scop spații ce nu afectează terenul agricol.

Iată și alte amănunte :

Prin cultura ciupercilor se realizează o dublă folosire a gunoiului de cal, a celui de păsări, a paielor de cereale, plevei, ciocălăilor de porumb, rumegușului, talașului, frunzelor uscate, deșeurilor de hîrtie și a altor produse secundare sau reziduuri rezultate din agricultură, silvicultură și industria lemnului, prima dată pentru o perioadă de 80—100 zile pentru ciuperci și a 2-a oară, în proporție de 75—80 la sută ca îngrășăminte organice cu posibilități sporite de încorporare în sol.

Cultura ciupercilor nu ocupă teren agricol putînd fi executată, în funcție de specii, cu investiții mici și în condiții de tehnologie clasică sau semiintensivă, în diferite spații în general improprii pentru alte scopuri : subsolurile, galeriile, tunelurile, halele, grajdurile vechi, pulernițele, magaziile și, în perioada de toamnă, serele, solariile, răsadnițele sau chiar spațiile semidăpostite.

Folosirea spațiului în cultura ciupercilor se face pe înălțime, sub formă de stelaje, lăzi sau paturi mobile, pentru Agaricus bisporus, sau „zîduri" de brichete pentru speciile de Pleurotus. Consumul de substrat nutritiv este de 300—500 kg/m² suprafață de cultură.

În țara noastră sînt cultivate în special două specii de Agaricus, respectiv A. bisporus (Șampinion) de culoare albă, crem sau brună și A. edulis (Șampinionul alb termofil) ; patru specii de Pleurotus (bureți) și anume : P. ostreatus (buretele vînăt) ; P. florida (buretele crem-roșiatic) ; P. sajor-caju (buretele brun) ; și P. cornucopiae (buretele galben).

Speciile de Agaricus se cultivă pe un substrat nutritiv pregătit timp de 25—30 zile, prin compostare (gunoi de cal, de păsări, paie, amendamente și îngrășăminte minerale).

Speciile de Pleurotus se cultivă cu randament de 10—20% ciuperci față de substratul nutritiv celulozic însămînțat. Sînt folosite tulpinile : 377, 7 bis, 371 pentru P. ostreatus cu incubarea la 22—24° și fructificarea la 12—16° ; tulpinile 308, 358, 362 pentru P. florida cu incubarea și formarea ciupercilor la temperatura de 18—22°.

În aceleași condiții termice se manifestă și tulpinile : 392-P. cornucopiae, precum și tulpina 387 P. sajor-caju.

Micelliul pentru însămînțări se poate obține fie direct, fie prin planificare anticipată de la una din cele 14 stații producătoare de micelliu pentru 5 regiuni ale țării.

— Pentru orașul București, Sectorul agricol Ilfov, Muntenia, limitrof regiunile învecinate :

Ferma (ICLF) Mogoșoaia șos. Odăi nr. 8 cod 78 519 SAI-București ;

ICLF Vidra com. Vidra, cod 8268 SAI ;

I. Sere Popești-București ;

I.P.L. Pitești cod. 0300 oraș Pitești jud. Argeș ;
C.A.P. Bucov cod 2938 com. Bucov jud. Prahova.

— Pentru Ardeal și Banat :

S.C.P.L. Iernut cod 4351 Iernut jud. Mureș ;

I.P.I.C. Făgăraș șos. Hurez nr. 2 jud. Brașov cod. 2300 ;

A.E.C. Sere Arad calea Zimandului nr. 3 cod. 2900 ;

I. Sere Oradea, jud. Bihor cod 3700 ;

— Pentru Oltenia :

— C.A.P. Stoicănești, com. Stoicănești, jud. Olt ; cod 0849 ;

S.C.P.L. Işalnița — Craiova jud. Dolj cod. 1126.

— Pentru Moldova :

I.P.L. Săvinești jud. Neamț cod 5612 ;

C.P.A.M.D. Brăila str. Ancorei nr. 17 cod. 6100.

— Pentru Dobrogea :

I. Sere Constanța oraș Constanța cod 8700.

Biolog dr. N. MATEESCU ■

Dorința

Vino-n codru la izvorul
Care tremură pe prund,
Unde prispa cea de brazde
Crengi plecate o ascund.

Și in brațele-mi intinse
Să alergi, pe piept să-mi cazi,
Să-ți desprind din creștet vălul,
Să-l ridic de pe obraz.

Pe genunchii mei ședea-vei,
Vom fi singuri-singurei,
Iar în păr înfiorate
Or să-ți cadă flori de tei.

Fruntea albă-n părul galben
Pe-al meu braț încet s-o culci,
Lăsînd pradă gurii mele
Ale tale buze dulci...

Vom visa un vis ferice,
Ingîna-ne-vor c-un cînt
Singuratece izvoare,
Blînda batere de vînt ;

Adormind de armonia
Codrului bătut de gînduri,
Flori de tei deasupra noastră
Or să cadă rînduri-rînduri.

(1876, 1 septembrie)

MIHAI EMINESCU

România la ea acasă

„Vom face politica turismului impunînd un înalt nivel de calitate"

Interviu cu dl. MIRCEA MANOLE, prim-adjunct al ministrului turismului

— Domnule ministru, pe ce principii se reașază turismul românesc începînd cu acest an ?

— În turismul nostru se schimbă multe. Am adoptat, ca principiu fundamental, ideea potrivit căreia Ministerul Turismului face politică turistică în România. Nu administrăm tot ce este bază turistică, nu ne interesează cine face turism, dar cei ce vor face turism îl vor face după regula noastră. Încă sîntem încorsetați de structura binecunoscutului centralism practicat pînă la revoluție. Am renunțat la el iar roadele se vor vedea începînd cu sezonul turistic 1990.

— Opriți-vă asupra unui aspect care să vă confirme.

— Există în minister o Direcție de prestație hotelieră și alimentație. Ei bine, ea va funcționa ca un fel de poliție în turism. Este o formă de control a calității prestației. Din acest an, complexele hoteliere, hotelurile vor fi etalonate pe stele. Ca în toată lumea civilizată. O etalonare a calității serviciilor. Această poliție va controla totul. Mergem pînă la închiderea unității. Sau, dacă este etalonată la cinci stele și nu-și respectă nivelul de calitate, va pierde din ele, fiind încadrată la nivelul realizat. În general vorbind, dacă nu se rezolvă situația bucătăriilor și a grupurilor sanitare, aceste unități nu rămîn. În turism vrem să avem un mecanism format din trei factori : **ministerul** face politică turistică, adică stabilește etaloanele, tarifele și prețurile, **prestatorul** se încadrează în baremuri și se oferă la intern sau la export. Pentru export intră în relație cu O.N.T.-ul, care este întreprindere de comerț exterior, iar pentru turismul intern rămîn agențiile existente.

— Eventualele nemulțumiri, reclamații unde vor fi îndreptate ?

— Spre minister, aici e poliția.

— Toate acestea sînt reconfortante. Ai sentimentul că, deocamdată, prin turism ne întoarcem în Europa. Și totuși. Ce întreprinde, în acest moment, Ministerul Turismului, pentru a deschide altfel sezonul ?

— Foarte multe lucruri. În interior se pune problema bazei materiale existente. Modernizarea ei, mai întîi prin realizarea unor servicii care fie că nu existau, fie că erau insuficiente. Aici întîlnesc un mic paradox : turismul nostru era foarte ieftin și în același timp foarte scump. Aparent eram foarte ieftini pe piața mondială, în raport cu alții. Dar eram scumpi, deoarece serviciile nu aveau acoperirea prețurilor pe care le percepeam. Turistul plătea dar nu primea ce trebuie să primească pentru acești bani. Serviciile turistice, de la cele mai simple, elementare, pînă la cele mai sofisticate, au fost foarte slabe. Deci, paleta de divertisment va fi reconsiderată. Nu totul în acest an, dar avem în vedere un plan articulat pe circulația turistică

(Continuare în pag. 10)

RĂZVAN BĂRBULESCU

[illegible]

În Poiana Brașov, iarna nu dă semne că ar pleca, din contră, sîmbătă după-masă o ninsoare capricioasă nu a făcut decît să sporească bucuria pe pîrtiile de schi și săniuș. Așa că, deocamdată, nu se întrevăd semnele primăverii, nici la propriu, nici la figurat. Nu am întîlnit, cu toate strădaniile, nici un element concret, oricît de firav, capabil să sugereze măcar o schimbare de decor sau de atitudine. Cu siguranță că în noul plan de măsuri sînt o serie întreagă de transformări adaptate noului statut-deziderat deschis turismului românesc dar, pe de o parte, asemenea planuri de măsuri, generoase în inițiative, am mai văzut și în anii trecuți, cu rezultatele știute, iar pe altă parte e firesc ca asemenea planuri să nu mai intereseze pe prea multă lume atîta vreme cît măsurile propuse rămîn doar pe hîrtie.

E foarte adevărat că, la nivelul conducerii, s-au produs cîteva schimbări, sau mai exact spus permutări, directorul adjunct devenind director general, modelul pasului înainte aplicîndu-se cu consecvență la celelalte eșaloane. Intenția nu e de-a pune la îndoială profesionalismul și buna intenție a celor numiți recent în funcții, dar, după aproape 3 luni, rezultatele acestei „revoluționare" rocade continuă să nu prea apară. Judecînd după încasările realizate în acest sezon, în condițiile în care numărul turiștilor străini s-a redus la jumătate în comparație cu anul trecut, iar turiști români au sosit, în general, după jumătatea lunii ianuarie, situația financiară se menține, totuși, la același grad al rentabilității maxime, atît la hoteluri cît și la restaurante. Coeficientul de utilizare a capacităților de cazare trece frecvent de 95%, la sfîrșit de săptămînă el ajungînd la sută la sută. Deci, ce nu se cîștigă din turism, se cîștigă din comerț. Un comerț la înălțime, adică la munte.

Sînt mulți cei ce vin în Poiană pentru un sejur de 2—3 zile și unii din ei se distrează chiar foarte bine. Desigur, e o problemă de gust și nu poți condamna pe nimeni doar pentru că se simte bine și fericit în jurul grătarului cu mici și al navetelor de bere. Alții însă nu se mulțumesc numai cu atît, au pretenția ca măcar pentru o zi sau două să fie tratați cu un minim de respect, atîta cît să nu le piară buna dispoziție. Or, tocmai la acest capitol, amfitrionii din Poiana Brașov mai au multe de pus la punct. Dacă la nivelul șefilor de unitate sau de sală dialogul este îndulcit de zîmbetul protocolar, nu același lucru se întîmplă cu cei ce sînt plătiți să se ocupe de buna servire a clienților. Majoritatea chelnerilor au rămas pe mai departe la fel de aroganți și de nervoși, cu toții avînd talentul de a te convinge că și cel mai neînsemnat serviciu te costă și bani și umilință. Excepția care întărește regula am întîlnit-o la „Șura Dacilor" unde, în ciuda aglomerației sufocante, chelnerii sînt mult mai receptivi și mai îndatoritori. Poate și pentru că toți sînt tineri și entuziaști. Nu e mai puțin adevărat că munca lor își are o parte de mare dificultate și de aceea revendicările lor, aflate pe masa ministerului, sînt în bună parte justificate.

La recepția hotelurilor ai, cel mai adesea, neplăcutul sentiment de musafir nepoftit, tactica recepționerelor de a te expedia urgent și fără comentarii fiind desăvîrșită. Așa că nu îți rămîne decît să poftești la bunătățile expuse și vîndute pe dolari și să cumperi un pliant turistic de doi lei. Din păcate moda ecusoanelor a dispărut definitiv, așa că nu avem plăcerea de a fi notat cîteva nume. Probabil că ar fi fost inutil.

Gustul amar al frustrării este tot mai evident și iluzia că vom fi tratați la noi în țară asemenea turiștilor străini rămîne o dulce și nevinovată naivitate ce se destramă de la o zi la alta. Anii de dictatură comunistă au impus turistului român un statut aparte, de prostănac inofensiv ce înghite orice, indiferent de preț și nimeni nu pare dispus acum să schimbe ceva în acest sens. Pentru că rămîne la fel de rentabil și comod să te ocupi de grupurile de turiști străini, iar românilor să le recomanzi o cură de aer curat și mișcare, cît mai multă mișcare. Și asta se poate face la fel de bine la Vața de Sus sau de Jos, nu neapărat la Poiana Brașov, în plin sezon.

EUGEN NEGREA

Mamaia e cu noi

„A sosit momentul ca fiecare dintre noi, cei ce lucrăm în turism, să dăm tot ce avem mai bun în noi, mărturisește dl. Tudor Baltă, directorul stațiunii Mamaia. Ceea ce nu am putut face în atîția ani de dictatură trebuie să recuperăm acum, să demonstrăm că noi, românii, am revenit la ospitalitatea noastră dintotdeauna, recunoscută și apreciată în toată lumea".

Încă din primele zile ale lunii ianuarie, la Mamaia, ca de altfel în toate stațiunile litoralului românesc, au demarat ample și intense acțiuni de înnoire, menite să dea un cu totul alt farmec vacanțelor noastre. Simpla trecere în revistă a punctelor de lucru fierbinți, unde se muncește efectiv în această perioadă, este de-a dreptul impresionantă. Pentru a înregistra la adevărata lui dimensiune acest șantier al reconstrucției, este important de subliniat că absolut toate detaliile acestei ofensive au fost gîndite și inițiate în noi coordonate.

Primii care au scos Mamaia din tradiționala hibernare au fost constructorii de diguri. Fără nici un fel de reținere, ei au ridicat din apa mării cinci diguri menite să protejeze nu doar faimoasa plajă ci însăși limba de nisip pe care se înalță stațiunea, supusă unei rapide și ireversibile eroziuni. Datorită unui complex de factori generați de noile combinate industriale construite în „epoca de aur" pe malul mării, curenții de coastă și-au schimbat intensitatea și sensul de circulație, amenințînd prin acțiunea lor cordonul litoral și implicit paradisul nostru mult lăudat și deopotrivă neglijat. În același capitol al protecției mediului se înscriu și cele două splendori floristice aflate în grija și inima specialiștilor de la Institutul agronomic din București, cei șase kilometri de alei asfaltate și nu în ultimul rînd noile spații de parcare, ideea de bază fiind aceea că e mult mai rentabil să oferi clientului tot ce are nevoie decît să-l constrîngi sau să-i faci educație. Din edificiile cîtorva hoteluri nu a mai rămas decît infrastructura, restul a fost înlăturat, regîndit și reconstruit. Revenit la vechea lui denumire, hotelul Internațional-Rex va constitui fără îndoială una din marile surprize ale sezonului. La subsolul lui, în locul unor inutile camere-anexă, se taie o largă alee subterană, mărginită pe ambele laturi de o serie de prăvălioare utile și cochete.

La hotelurile Pescăruș, Doina, Pelican, Dacia, Apollo și Palace, se înlocuiește întregul mobilier cu unul modern și funcțional, produs la I.P.L. Dej, unul din furnizorii plini de inițiativă și promptitudine. La restaurantele Meridian, Orient, Dacia și Majestic se fac lucrări de compartimentare și intimizare, la popasul turistic se montează noi bungalow-uri iar la alte 200 de obiective mai mici se finalizează micile reparații și retușuri.

Dincolo de schelele constructorilor, presărate pretutindeni în stațiune, punctul principal de interes e dat de mișcarea de translație ce se produce la nivelul opticii și al stilului de lucru al viitorilor amfitrioni. Șeful serviciului producție din I.H.R. Mamaia, dl. Constantin Gheorghiu, a inițiat un prim program de instruire și perfecționare a lucrătorilor din hoteluri și alimentație publică. La aceste cursuri participă într-o primă etapă șefii de unități care, la rîndul lor, vor iniția și îndruma pe toți cei aflați în subordinea lor. În calitatea serviciilor oferite se ascunde în mare măsură succesul viitorului sezon estival și amintirile noastre din anii precedenți sînt cele mai bune argumente. Exact la acest capitol se ivesc și acum cele mai multe probleme, iar înlăturarea lor este dificilă și de lungă durată. Oamenii de meserie, cei ce au încercat să facă cît de cît turism și pînă acum, sînt rupți de pretențiile și subtilitățile internaționale, singura lor posibilitate de a se ține la curent fiind aceea de-a ghici cu o clipă mai devreme dorințele turiștilor, în special ale celor străini. Or, față de mersul lumii, turismul românesc a rămas mult în urmă. Plecînd de la turismul conform căruia nivelul de civilizație al unui popor se exprimă și prin starea turismului său, aici, în acest perimetru comun turistului român și străin, diferențele sînt relevante în toate amănuntele ce țin de comportament, gust sau educație. Exemplul clasic, ușor sesizabil, îl reprezintă comportamentul față de propriul copil, diferențele fiind nu doar extrem de clare dar și lipsite de orice alt comentariu. Dacă la nivelul turismului de mare rafinament handicapul este greu de recuperat în cîteva săptămîni, lucrurile se complică odată cu sosirea armatei de sezonieri. Principiul lor, conform căruia trebuie să cîștigi în trei luni cît să-ți ajungă pentru alte nouă, îl cunoșteam pe propriul buzunar și e greu de crezut că în această vară schimbarea de mentalitate va fi semnificativă. Problema ține în primul rînd de centrala O.N.T. Litoral și soluții pentru rezolvarea ei există dar, așa cum spuneam, ele nu sînt deloc simple.

Impedimentele ce nu mai țin de centrală au o traiectorie provizorie și incertă, cauza lor avînd o origine ce trebuie căutată la un eșalon superior. Promisa independență rămîne încă un deziderat și multe din inițiativele țîșnite de la malul mării s-au izbit de un zid al intereselor de rang cel puțin ministerial. Reprezentanții unor firme străine au acceptat bucuroși oferta turistică și au dorit să încheie contracte ferme pentru anul în curs. Centrala nu are împuternicirea semnării unor asemenea documente, astfel încît și oferta și cererea au rămas în coadă de pește. Ambiguu a fost tratată și oferta unor parteneri străini de a amenaja cîteva discoteci la nivel internațional pretinzînd, firesc, o cotă parte din încasări. Există desigur un oarecare risc al începutului, e firesc să fie așa, dar un profesionist știe că o discotecă amenajată de suedezi, să spunem, va aduce un aflux în primul rînd de turiști suedezi, pe care nu mai trebuie să-i cauți și să-i convingi să apeleze la serviciile tale. Iar un sejur nu înseamnă numai discotecă. Delicat, și la propriu și la figurat, rămîne sectorul gastronomic. Există rețete internaționale și autohtone îndestulătoare pentru a satisface toate poftele, vor apărea cu certitudine și băuturile alcoolice sau răcoritoare, lipsesc doar cîteva amănunte mici, dar esențiale bucătăriilor de mare travaliu: mixere, mașini de spălat vase sau dispozitive de limpezit pahare. Investițiile sînt mari și faptul este unanim recunoscut și apreciat, dar la fel de evidentă și riguroasă este realitatea că acum, la început de sezon, este momentul propice investițiilor masive, de volumul lor depinzînd și cel al beneficiilor. Și e lucru știut, industria turismului este deosebit de rentabilă.

În absența unui cadru juridic adecvat, rămîne realitatea tonică a preocupărilor intense și întinse pe o gamă largă de acțiune ce începe de la calitatea meniului și se termină cu cea a divertismentului nocturn. Ambițiile celor implicați în sfera turismului se concentrează deocamdată spre un singur țel: readucerea stațiunii Mamaia la farmecul ei din anii '65—70. Abia după trecerea examenului din această lungă vară fierbinte vor fi schițate noi perspective.

EUGEN NEGREA ■

Grădina japoneză

Hotel Majestic

Hotel Internațional-Rex

O idee bună : hotelul din Sintămăria-Orlea

Salvați mînăstirea Piteșteanu!

Sînt născut în satul Sărățeni, comuna Balaciu, județul Ialomița. Între anii 1980 și 1986 am predat limba română în satul natal iar din anul 1986 sînt profesor la Școala nr. 235 din Ștefănești de Jos, Sectorul Agricol Ilfov.

Încă din copilărie am asistat neputincios la desființarea unicei mănăstiri din Bărăgan — Pitești, cu hramul **Adormirea Maicii Domnului** — și la înjosirea ei prin transformarea chiliilor în secția avicolă a C.A.P. Balaciu. Cutremurul din 1977 a desăvîrșit această oribilă acțiune anticulturală.

Nu am putut rămîne nepăsător și, în anul 1976, la 17 iunie, am publicat o scrisoare în revista **Flacăra** în care propuneam salvarea mănăstirii. Apelul nu a avut nici un ecou. Am revenit cu o a doua scrisoare, publicată tot în **Flacăra**, la 7 iunie 1985, unde atrăgeam atenția factorilor de drept ai județului Ialomița asupra situației acestui monument istoric datînd de pe vremea lui Grigore Ghica, primul domn român de după Revoluția lui Tudor Vladimirescu.

După cum se poate închipui — tocmai începuseră demolările unor vechi lăcașuri bisericești în Capitală — nici acest apel nu a avut vreun ecou.

Avînd în vedere noile condiții apărute după Revoluția din Decembrie, cîțiva oameni, care nu putem rămîne indiferenți la moștenirea prețioasă a trecutului românesc, ne-am gîndit să creăm un Comitet de inițiativă pentru salvarea mănăstirii Piteșteanu. Pînă la oficializarea acestui comitet, membrii lui sînt următorii : Marius Moldoveanu, medic în comuna Balaciu, Adrian Făgeteanu, preot la mănăstirea Antim-București, Octavian Sima, profesor la Școala nr. 7 — Slobozia, Dumitru Lazăr, agricultor din satul Copuzu-Balaciu, Macarie Ioniță, preot la Mănăstirea Pasărea - Ilfov, Mircea Doncea, profesor la Școala nr. 30 — București, Damian Bogdan, preot la Schitul Sitaru — Ilfov și subsemnatul.

Rugăm, tot prin intermediul revistei **Flacăra**, pe toți cei care vor să se înscrie în acest comitet, să comunice adeziunea lor domnului doctor Marius Moldoveanu, satul Sărățeni, comuna Balaciu, cod 8414, județul Ialomița, sau subsemnatului, în București, la telefonul 19 36 74.

Prof. ADRIAN BUCURESCU ■

Nu privilegiu, ci șansă culturală

Unul din cele mai eficiente mijloace de a-i învrăjbi pe oameni — pentru a-i putea domina — constă în prezentarea deformată a realității. În ce privește intelectualitatea, au fost definite ca privilegii lucruri fără de care spiritul nu se poate manifesta. Editurile, bunăoară, primeau o cotă de hîrtie deodată cu subtilul reproș că, de fapt, această hîrtie ar fi fost mult mai de folos în alte sectoare ale vieții sociale și economice. Un privilegiu era și căldura din cabinetele de chirurgie, drept care chirurgii trebuiau să consume sentimentul că, dacă s-ar fi străduit să se pătrundă mai bine de prioritățile momentului, ar fi găsit soluții pentru a opera în frig. Intelectualii erau culpabili pentru aproape tot ce se întîmpla rău în țară, iar o dovadă că nu se aliniau unei voințe a binelui general era încăpățînarea cu care își apărau puținele „case de creație" și locuri de odihnă (ale Academiei, ale Uniunilor artistice, ale unor instituții cu profil cultural, etc.). În realitate, gîndirea care decidea amestecul de interese — prin festivalul „Cîntarea României", între altele — era aceeași care trimitea în celulele condamnaților politici pe cei de drept comun. Ura împotriva caselor de odihnă și creație izvora din același compartiment al scoarței cerebrale care decidea că în restaurante nu trebuie să existe separeuri sau că salariul trebuie să păstreze un raport de 1 la 4 cu tendința de a deveni și mai mic. Suzana Gîdea a spus-o, cu aerul că dezvăluia un secret cunoscut, dar tolerat : „Lasă că știm noi ce fac artiștii în casele lor de creație. Nu de acolo or să apară romanele." În general vorbind, nu exista dobitoc care să nu fi fost mîndru că-și putea exprima bănuiala în legătură cu viciul ce încolțește acolo unde stau laolaltă mai multe minți, doar pentru folosul ce-l are inteligența cînd se alătură altei inteligențe. Deși țara are de soluționat numai urgențe, socotesc că rezolvarea cu întîietate a unor chestiuni interesînd libera manifestare a spiritului e un fapt înțelept.

O anchetă asupra a ce înseamnă turismul ar dovedi, probabil, că majoritatea consideră aici călătoriile, urcatul pe munte și scalda în mare, turul hotelurilor și al muzeelor și altele asemănătoare. Pentru anume categorii de oameni, vacanța înseamnă nu relaxare, ci concentrare, prilej de activare a inteligenței, gustul ceremoniei, neprețuita satisfacție de a cunoaște indivizi excepționali și tainica nădejde de a fi acceptat în cercul cunoscutilor lor. Cei care frecventează casele de creație și odihnă ale artiștilor vin deobicei în aceleași perioade cu dorința de a întîlni lume nouă și de a regăsi pe cea veche. Există oameni care sînt fericiți numai cu faptele și oameni care trăiesc mai ales pentru idei. Pentru că, în frunte, de 45 de ani, s-au găsit clasa muncitoare și țărănimea muncitoare, destui sînt aceia care cred că intelectualitatea au muncește ori că munca intelectului se desfășoară oricum și că poeții scriu mai bine într-o cameră neîncălzită. Nu există clase în frunte și clase în coada societății, ci doar oameni care-și cunosc rostul și oameni care îl dibuie, convinși fiind că pentru tot ce li se întîmplă în viață alții poartă răspunderea ori vina.

Scriu toate acestea ca unul care, de mulți ani, merg cîteva săptămîni din an la Tescani ca să-mi cuget cărțile și, mai cu seamă, să-i cunosc îndeaproape pe mulți din cei pe care-i iubesc pentru ce creează.

Prin Decretul nr. 30/18 ianuarie 1990 a fost trecut în proprietatea statului patrimoniul fostului pcr. O decizie a Ministerului economiei naționale a reglementat lucrul unei Comisii centrale, a unor subcomisii de preluare-predare și a tuturor problemelor privind inventarierea bunurilor și stabilirea noilor folosințe. Lista imobilelor, a mijloacelor fixe și a obiectelor de inventar ce trec în administrarea Ministerului culturii îmi este prezentată de domnul **Alexandru Popovici**, directorul Trustului pentru administrarea, conservarea și valorificarea caselor de creație și a imobilelor atribuite : Castelul Buftea, inclusiv parcul, și dotările din incintă, Castelul Arcuș din Sf. Gheorghe — cu parcul, amenajările și dotările din incintă —, Muzeul de Istorie din șoseaua Kiseleff, Sala Mică a Palatului de lîngă Muzeul de Artă, Biblioteca Națională din Centrul Civic, Muzeul Național de Istorie, Centrul național de creație și cultură, Vila Ștefănești. Vila casă de oaspeți Drobeta-Tr. Severin, Palatul Olănești, inclusiv parcul și dotările din incintă, Complexul de palate și vile din zona Peleșului, Palatul Cotroceni.

— E vorba de mai multe categorii de imobile, spune domnul Alexandru Popovici, care includ muzee săli de spectacole, case de odihnă și creație, tabere de creație la care se adaugă unele complexe de clădiri care nu au aparținut fostei gospodării de partid : Bran, Mogoșoaia, Tescani, Cumpătul. Unele oferă, prin proiect, posibilități de folosință culturală, altele trebuie reconsiderate în acest sens. Ne referim, cînd vorbim despre creatori, la categorii foarte largi, nu numai la scriitori, artiști plastici, oameni de teatru sau muzicieni. De altfel, pînă la sfîrșitul lui martie elaborăm o serie de prospecte unde lămurim atît gradele de confort și posibilitățile specifice ale fondului de clădiri cît și destinațiile. Din lista citată rezultă că Ministerului Culturii i-au revenit o seamă de edificii-instituții de interes național aflate încă în construcție (Biblioteca, Muzeul de istorie) precum și locuri a căror întrebuințare urmează a fi hotărîtă (Centrul de creație și cultură, căruia abia i s-au turnat fundațiile). Vilele, spațiile hoteliere (cum e, de exemplu, cel din incinta Palatului Cotroceni) vor fi folosite ca atare. Ideea de bază e ca toate aceste veritabile complexe culturale (Cotroceniul, iată, are o sală de spectacole de 400 locuri) să existe în continuare ca locuri de întîlnire și, după caz, de creație și odihnă pentru creatori din toate domeniile (inclusiv cele tehnice), fie români, fie străini. În fapt, un mijloc de integrare europeană la nivelul european și pe modelul vieții civilizate. Vreau să insist asupra conceptiei care ne conduce în stabilirea funcțiunilor acestor clădiri : ele nu deschid un privilegiu, ci o șansă culturală.

TUDOR OCTAVIAN ■

„Vom face politica turismului impunînd un înalt nivel de calitate"

(Urmare din pag. 7.)

Internațională. Evident, trecutul nu constituie un criteriu. Nu ne putem raporta la el, poate cu excepția anului de vîrf 1978.

— Noutățile în privința bazei hoteliere care sînt ?

— În privința construirii unor noi elemente de suprastructură putem vorbi de două niveluri : hoteluri, restaurante, cazinouri etc. și, în al doilea rînd, apariția de noi stațiuni. O modernă stațiune ar fi Eforie Sud, care acum este obosită, ocolită pe nedrept. La munte, pe Valea Prahovei, la Azuga, e ascunsă o zonă unde se poate dezvolta schiul alpin, existînd posibilitatea amenajării unei piste de 3 kilometri. E un loc nebătut.

— Politica turismului, așa cum o știm, era susținută de o legislație pe măsură. Ce s-a schimbat aici ?

— Legislația s-a adus la zi. O problemă o constituie polarizarea circulației bănești. Vrem să propunem un curs cu primă pentru turiștii străini. O primă de schimb care să-l îndepărteze de tentația de a schimba valuta la speculă. Credem că va fi o lovitură serioasă pentru bișnițari.

— Vorbiți de modernizări, construcții și altele. Dincolo de principii, o politică se sprijină pe fonduri. De unde va lua turismul banii necesari ?

— În primul rînd din fondurile statului, lei și valută. Apoi, în urma vizitei la Paris a primului ministru, dl. Petre Roman, Comunitatea Economică Europeană a oferit României un împrumut de 1 miliard de dolari.

— În ce condiții ?

— Cu obligația elaborării a două proiecte privind revitalizarea agriculturii și a turismului. Sînt cele două domenii pe care organismul european le socotește capabile să producă în timpul cel mai scurt. În ceea ce ne privește, proiectul nostru trebuie să răspundă la trei probleme : modernizarea infrastructurii turismului, informatizarea turismului și drumurile. Despre informatizare, insistența este de bun augur. Viitorul în turism aparține descentralizării și privatizării. Dacă cedăm și lăsăm nivelul de competență prea scăzut, pierdem substanță economică. În loc de descentralizare, vom obține dezorganizare. E necesară deci o politică echilibrată. Armonizarea aceasta se face numai prin informatică.

— De ce și drumurile ? De ce la turism ?

— Pentru că turismul poate spune cu ce trebuie început. Noi stabilim ordinea în care se vor construi drumurile și nivelul de calitate tehnică. În sfîrșit, ca să revenim, o a treia formă de finanțare o constituie investiția de capital străin. E vorba de investiții sau forme de cooperare. Am avut foarte multe propuneri de la firme serioase. 20 mai ziua alegerilor, este data la care ne raportăm. Atunci, sîntem convinși, vor avea ecou multe din demersurile noastre de azi. Deocamdată, terenul pe care se negociază e destul de subțire.

— Care este situația contractelor pentru anul în curs ?

— Sînt începute și terminate de anul trecut. Din turiștii străini veniți în 1988, cam două treimi erau din țările, pe atunci socialiste, și restul din țări capitaliste. După revoluție s-a menținut proporția. Firme care ne refuzau, cochetează cu noi pentru a fi incluse în oferta pe 1990. Dar, aici totul depinde de o chestiune esențială : liniștea, siguranța din țară. Turismul e o industrie de pace. Liniștea, calmul atrag turiștii.

— Domnule ministru, care e șansa turiștilor români de a face turism în România ?

— Vrem ca turistul român să facă turism adevărat. Va găsi condiții din ce în ce mai bune. Vrem, de asemenea, ca el să călătorească afară în condiții demne. Nu să doarmă în mașini, prin parcuri, gări, stații de metrou și nu mai știu pe unde, cum ați văzut că se întîmpla la Viena. Urmează să se publice un act normativ în care fiecare cetățean din țara noastră va avea dreptul la 75 de dolari pentru o excursie la doi ani. Dar cu 75 de dolari, oricît te-ai strînge și la oricîte ai renunța, nu poți face turism. Față de 50 de dolari, cîți se dau azi, e un cîștig însă. Atît poate da economia noastră în acest moment. Ținînd cont de toate acestea, am propus o soluție : 10 la sută din exportul nostru turistic să-l transformăm în import turistic. Adică, la zece turiști care ne vin în țară, să plece un român. El va face astfel un turism civilizat. Trebuie să ridicăm statura turistului român.

— Ce unități sau zone au intrat în patrimoniul ministerului de curînd ? Mă refer la fostele vile ale nomenclaturii, la diverse edificii cu statut destul de neclar.

— În general, turismul n-a primit mare lucru din redistribuiri, ci doar cîteva nimicuri. Nici la Snagov, nici la Neptun. Dar, repet, nu ne interesează acest aspect. Fiecare poate face turism. Pol[illegible] însă o facem noi. Impo[illegible] calitatea. Să intre toți în legea a turismului.

— Vă mulțumesc și vă promit că vom reveni la minister cu întrebări rezultate din documentările colegilor mei.

RĂZVAN BĂRBULESCU ■

Toată lumea vrea valută

„Vîrful Poieni coboară la Stîna de Vale !"

Pînă la alegeri se muncește serios în întreaga rețea a turismului bihorean, îmi spune directorul adjunct Dumitru Chelemen.

Pentru că vom avea oaspeți turiștii cîtorva firme din Suedia, R.F.G. și R.D.G (pentru „Nufărul" și „Poienița") S-au obținut 15 milioane de lei necesari pentru dotarea cu mobilier, construirii unor căsuțe confortabile la Stîna de Vale (13 căsuțe cu 60 de locuri) unde se mai montează două teleschiuri în lungime totală de 800 de metri pentru ca de la vîrful Poieni să se poată schia pînă la Stînă. La binecunoscuta stațiune Tinca, vestită pentru apele sale minerale, se construiește un hotel modern cu 120 locuri. Un alt camping, mai mic, cu 40 locuri se construiește la Bulz-Pustă.

Suprasolicitarea Băilor Felix în timpul verii și deficiențele în aprovizionarea cu materiale pentru repararea conductelor în timpul dictaturii ceaușiste au determinat o uzură avansată a acestora. În multe locuri, conductele nici nu mai pot fi sudate, pentru că se desprind în foițe mîncate de rugină. O echipă mixtă a O.J.T. și T.C.I. Bihor cutreieră acum Băile Felix pentru a stabili locurile unde se va trece la reparații și înlocuiri de conducte. S-a făcut rost de cîteva sute de kilograme de plumb necesar efectuării reparațiilor.

Pe de altă parte, nu se poate face un turism rentabil numai cu o mînă de oameni. Închipuiți-vă niște ospătari care descarcă lăzile cu Pepsi, cu vin ori cu bere și care vin apoi transpirați să servească niște turiști din Suedia și R.F.G. Pretindem cu toții ca Ministerul Turismului să realizeze pentru țară venituri în valută, dar baza tehnico-materială este într-o stare deplorabilă. La Oradea, autocarele sînt vechi, unele au „sărit" peste casare numai prin truda șoferilor care s-au zbătut pentru ele și care au făcut rost de piese de schimb chiar din banii lor. O.J.T. Bihor are nevoie de cel puțin 10 autocare și de aceea s-a privit cu un deosebit interes vizita fostului ministru al turismului în Ungaria pentru o eventuală contractare de autocare „Ikarus". Dar ce, se întîmplă acum cu „Ikarus"-urile maghiare, pot fi contractate ori nu ?

Drumurile țării trebuie neapărat modernizate pentru a cruța mașinile și pentru o rapidă deplasare a turiștilor la punctele turistice.

La Oradea — un aeroport internațional !

Este o condiție sine qua non a creșterii afluxului turistic din toată Europa la Băile Felix și la celebra Peșteră a Ursilor din Chișcău, la Stîna de Vale, la Cetățile Ponorului, peștera Meziad, băile Tinca, Moneasa etc. Pista de aterizare ar trebui mărită cu vreo trei kilometri pentru a îngădui aterizarea și decolarea marilor aeronave. Mulți turiști, îmi spune domnul Chelemen, nu suportă călătoria cu trenul și la sosire la Băile Felix (la 8 km de Oradea !) sînt un pachet de nervi ! Prima impresie contează și turismul nostru pierde prin acest lucru enorm ! Din fericire, la Oradea sînt acum mulți taximetriști particulari care lucrează în afara orelor de serviciu și în schimbul plății unui impozit anual. De la Oradea se ajunge acum mult mai ușor la Băile Felix cu un taxi particular !

Anul trecut, O.J.T. Bihor a realizat încasări în valută în valoare de aproximativ 4,5 milioane dolari și aproximativ 3,5 milioane ruble. Este necesar însă, pentru evitarea confuziilor pricinuite de instrucțiuni, ca O.J.T.-ul să fie subordonat în exclusivitate Ministerului Turismului, și nu județului. Experiența din alți ani arată consecințele negative ale intervenției județului în treburile interne ale O.J.T.-ului. Salutară ar fi reducerea planului de beneficii în vederea creșterii volumului de cheltuieli necesare la baza tehnico-materială, condiție pentru creșterea, în viitor, de venituri cu mult mai mari, lucru care, credem că va sta în atenția Ministerului Turismului. Din fosta avere a p.c.r.-ului O.J.T. Bihor a primit prin hotărîrea Guvernului nr. 496/6 februarie 1990 hotelul „Crișana" din Băile Felix cu 250 locuri și hotelul „Bihorul" (fostă U.C.A.) cu 62 locuri.

Conducerea O.J.T. Bihor nu înțelge însă de ce Guvernul și primăria județului Bihor nu au atribuit O.J.T.-ului și garajul fostului p.c.r. de pe strada Armatei Roșii de care au o nevoie absolută și urgentă Străvechiul principiu latinesc „do ut des" (îți dau ca să-mi dai) funcționează și în acest caz, ireproșabil. Toată lumea cere valută Ministerului Turismului ? Dar cine îl ajută ?

PAȘCU BALACI ■

Teama nemărturisită că oricînd m-ar fi putut întoarce din drum un echipaj de poliție m-a stăpînit tot timpul. Parcurgeam, pentru prima dată, unul din acele trasee, spre care muritorul de rînd nu avusese acces și anume, „zona" de agrement și odihnă a celor „aleși" sau mai bine cunoscută sub denumirea de complexul de vile Snagov.

Gîndul vinovat cum că, lucrurile s-au schimbat pe ici, pe colo, dar nu în părțile esențiale, l-am alungat cînd m-am convins că la Vila 23, cu profil de hotel-restaurant, accesul era fără opreliști sau statut de „rezervat". Nu departe de vilă este și sediul întreprinderii de turism „Carpați", pînă mai ieri întreprinderea economică de odihnă „Carpați". Din discuțiile purtate cu doi din reprezentanții noii conduceri, domnul director Cornel Stegaru, economist cu vechi state în comerț, și domnul Ioan Ardeleanu, contabilul șef, s-a desprins ideea repunerii în drepturi a unei zone al cărei specific este accentuat de însăși vecinătatea lacului Snagov.

Constat că, deși actuala întreprindere se numește de „turism", ea se află sub incidența Ministerului Economiei Naționale. Nedumerită fiind, mi s-a răspuns că interesează mai puțin forul tutelar, cît mai ales turismul în sine. La urma urmei, contează libera acțiune și autonomie a întreprinderii. Privitor la statutul acestei unități, directorul ne spune că „pînă ce ea va dobîndi un caracter permanent, un impediment fiind distanța față de București, își va desfășura activitatea, cu mici excepții, numai la sfîrșit de săptămînă. Pe lîngă exploatarea la maximum a bazei materiale existente ne-am gîndit și la crearea unor spații suplimentare, mai ales că venim în întîmpinarea unor dorințe ale publicului. Este știut că gestul demolator al mîinii nu a omis nici soarta obiectivelor turistice ca Hanul Vlăsiei sau Plaja, condamnate la dispariție. Cum sezonul bate la ușă, ne-am propus ca primă etapă de acțiune să reprofilăm barăcile-cantină ale militarilor concentrați la muncă la Casa Republicii, în restaurante-mobile. De ce ? Pentru că ele sînt deja dotate cu mese, scaune, instalații sanitare și apă caldă, ajutîndu-ne astfel să descongestionăm și să extindem, în mediu natural, capacități de desfacere a produselor noastre. Sperăm ca pînă la 1 aprilie, a nu se crede că va fi o păcăleală, să inaugurăm patru asemenea restaurante, fiecare dintre ele avînd cîte o sută de locuri. În paralel, există și posibilitatea petrecerii week-end-ului la una din cele 102 vile, întrate și ele în circuitul cazării. Cinci dintre ele au fost închiriate pînă la sfîrșitul anului de persoane particulare. De acest sistem de rezervare, pe perioada sezonului, beneficiind și unele ambasade cum sînt cele ale R.D.G., Poloniei, Ungariei, Japoniei, etc. Chiria unei camere este stabilită, funcție de sau extra sezon, între 157 și 133 lei. Ne gîndim însă, ce prețuri și tarife vom percepe pentru vilele cepexului, care știm prea bine, s-au bucurat de o dotare complexă și valoare de excepție".

Cele cîteva intenții ale gospodarilor sînt corelate și cu altele privind petrecerea timpului la Snagov, prilejuită îndeosebi de prezența lacului. Preluarea celor două vase „prezidențiale" și a celor 12 șalupe este un început pentru sportul de agrement, deocamdată insuficient, avînd în vedere afluența turiștilor. Ele vor fi completate cu alte cîteva zeci de ambarcațiuni cu vîsle.

Dorindu-vă să descoperiți singuri, la fața locului, alte surprize și bune intenții ale gazdelor, primiți în avanpremieră invitația lor de a petrece un sfîrșit de săptămînă la Snagov.

P.S. Din păcate, unii cetățeni, dintr-un fel de revoltă sau de răutate, uită că bunurile tiranului sînt de fapt ale noastre, chiar dacă nu ne-am bucurat pînă acum de ele. Așa că, dacă mai ajungeți în vizită la Palatul de la Snagov, nu distrugeți pomii din livadă, nu lăsați noroiul pe covoare și nu spargeți obiectele ornamentale, crezînd că loviți în dictator. Ar fi trist să călcăm în picioare ceea ce de fapt, e al nostru.

MARIA BOGDAN RADU ■

Week-end la Snagov?

Din nou la Ministerul Turismului

Interviu cu dl. VALERIU GOLDIȘ, ministru adjunct

— Domnule ministru, revenim, potrivit promisiunii făcute săptămîna trecută, rugîndu-vă să explicați, să lămuriți unele lucruri mai puțin clare, așa cum rezultă ele din reportajele acestui grupaj. Iată, de pildă, statutul O.N.T.-urilor. Sînt sau nu sînt întreprinderi de comerț exterior ?

— Oficiul Național de Turism Carpați București este una dintre întreprinderile de comerț exterior ale turismului. O.N.T. Brașov este o întreprindere de prestări servicii turistice, face exact ceea ce făcea și pînă acum. O.N.T. Litoral, la fel. Deocamdată, contractele de import-export se realizează doar prin O.N.T. Carpați. Dar nimeni nu împiedică celelalte O.N.T.-uri sau oficiile județene de turism să-și găsească parteneri, să apeleze la O.N.T. Carpați și să încheie contracte. Pe linia descentralizării se vor lua măsuri ca în viitor să acordăm licențe pentru import-export și altor unități.

— În ce vor consta prestațiile privind divertismentul ? Care vor fi noutățile ?

— Sînt multe. Vom redeschide cazinourile în cooperare cu firme străine. Sîntem în tratative. Nu se pune cituși de puțin problema înstrăinării, cum s-a întîmplat cu Cazinoul din Sinaia, căutăm însă soluții profitabile pentru ambele părți, soluții care, evident, trebuie să satisfacă turistul. Nu e vorba numai de cazinou. Vor exista discoteci, videoteci, instalații video în hoteluri, croaziere cu nave de agrement pe litoral, etc.

— Asemenea divertisment a mai existat, parcă ?

— Da, dar nu la amploarea și dimensiunile pe care le avem acum în vedere. De asemenea, programele de funcționare vor fi altele și nu vor mai exista discriminări între turistul român și cel străin.

— Apropo de program. Pînă la ce oră vor funcționa unitățile de alimentație publică ?

— Limitări nu mai sînt. Prorezolvare viabilă, care să confere condiții mai bune desfășurării turismului.

— Domnule ministru, și în turism, în diverse județe se mai așteaptă tot felul de aprobări, dezlegări pentru investiții mai mici sau mai mari. De ce credeți că se mai așteaptă astfel de aprobări ?

— Mă surprinde, legea investițiilor a descentralizat vechiul sistem de aprobări. Pînă la o valoare de 5 milioane a investiției, ea intră în competența unităților, pînă la 10 milioane în competența centralelor, pînă la 30 milioane, a ministerului și dincolo de această cifră, în competența Ministerului Economiei Naționale. La guvern, pentru turism, nu se mai ajunge pentru nici un fel de aprobare.

— Care este situația în acest an ?

— Pentru toate lucrările importante din 1990 sîntem sprijiniți de Ministerul Economiei Naționale să le finalizăm în bune condiții. Pentru modernizări și lucrări de investiții mici, pentru completarea dotărilor din baza materială existentă, sursele de investiții sînt cele proprii, cota parte și beneficii, credite.

— O ultimă chestiune : ce s-a întreprins în privința dotărilor cu autocare ?

— S-au făcut demersuri pentru importarea a 100 de autocare din Iran, asta într-o primă fază, cu șanse mari de a le primi în cursul acestui an. Avem sprijinul Ministerului Economiei Naționale și al Ministerului Comerțului Exterior. În cazul realizării împrumutului de un miliard de dolari, se vor mai cumpăra și altele.

RĂZVAN BĂRBULESCU ■

„Noi deschidem acum nu o filă de colaborare, ci o carte — a declarat într-o conferință de presă adjunctul ministrului sănătății din Ungaria, Kökény Mihaly, cu ocazia întîlnirii cu omologul său român, dr. Bogdan Marinescu. E important — a continuat el — ca prima pagină să fie scrisă cît mai bine, cît mai repede și să fie și semnată. Referindu-mă la trecut, vă mărturisesc că despre sistemul sanitar din România am aflat întotdeauna de la „mîna a doua", de la evadați sau disidenți, deoarece regimul ceaușist, datorită propagandei sale, păcălea pe toată lumea, necutezînd vreunul să recunoască realitatea, în spiritul poveștei lui Andersen că „Regele e gol"... Ne-am dat seama de monstruozitatea stării de sănătate și igienă cu ocazia nenumăratelor tratamente efectuate în Ungaria bolnavilor ajunși, printr-un risc conștient de a trece fraudulos granița — la noi. Dar mai erau și turiști veniți în mod expres, necesitînd tratamente, nu neapărat de urgență, în schimb de lungă durată, care nu puteau fi asigurate corespunzător în România, prezentînd lipsuri în privința medicamentelor și a locurilor de spitalizare. Cu aceste ocazii specialiștii maghiari au sărit în ajutorul pacienților, vindecîndu-i, asigurîndu-le — în pofida unor gîtuiri financiare provenite datorită fluxului respectabil al cazurilor — gratuitate. Numai în 1989 aproximativ 800 de bolnavi au beneficiat gratuit de tratamente, al căror preț se ridica la circa 130 mii de forinți individual. Mulți, deoarece aceștia necesitau operații cardio-vasculare, implantarea diferitelor proteze și plasme, în total depășind suma de 100 milioane forinți. Abuzez de acest moment de întîlnire cu ziariștii români pentru a trage un semnal de alarmă exprimat prin trista

Schimb de idei despre SIDA

situație de a se fi dublat numărul bolnavilor, mai ales de la Revoluție încoace. Din păcate, noi nu mai putem asigura gratuitatea, pe de o parte și din cauza faptului că majoritatea clinicilor și spitalelor sînt independente, cheltuielile de spitalizare fiind acoperite din impozitele populației și ale întreprinderilor din Ungaria, ceea ce nu înseamnă că pe viitor nu vom face anumite excepții, dar nicidecum în mod obișnuit și în masă. Pentru întîmpinarea acestor probleme am propus un acord comun vizînd schimbul de bolnavi — care de altfel a fost consfințit — diferențiat, și pe categorii, după necesități, stabilind totodată un cadru de reciprocitate privind schimbul de experiență între specialiști și studenții de la medicină, iar începînd cu viitorul an universitar primim cinci studenți bursieri la facultatea noastră de medicină".

— Domnule Kökény, fără motivul fiecărei întîlniri cu reprezentanții medicinei este : SIDA. Vă lăsați provocat ?

— Europa de est — datorită schimbărilor radicale care au facilitat libertatea călătoriei — este mai expusă pericolului. În Ungaria, pînă în prezent, am avut 33 de cazuri din care jumătate au decedat, iar seropozitivi aproximativ 200. Cu această statistică facem parte din țările puțin afectate, datorită faptului că din 1985 am combătut boala prin informare și tratament. De atunci fiecare preparat de sînge este testat organizînd chiar un sistem de analiză mai cu seamă la grupe cu risc, cu toate că au existat cerințe de testare generalizată.

— Cum gîndiți împiedicarea răspîndirii acestei boli ?

— Printr-o viață sexuală ordonată, igienică, ce ar trebui predată ca obiect de studiu în școli și facultăți, fără rușine. De mare folos ne este televiziunea ungară prin propaganda publicitară pe care o face față de anumite prezervative, anticoncepționale. De altfel în Ungaria au luat ființă asociații, fundații din inițiativă publică vizînd combaterea SIDA, dar au asociație și homosexualii, încercînd să-i sprijinim în programul-manifest pentru sănătatea națională.

— Permiteți-mi o întrebare mai delicată : cît de importantă se vădește o cultură a vieții sexuale, a anticoncepționalelor ?

— Întrebarea nu e delicată deoarece dv. nu cunoașteți ziariștii din Ungaria. Eu îl cunosc. Mă sună și noaptea pentru o declarație. Dar să vă dau satisfacție : cultura populației este caracterizată prin faptul că circa 30 la sută care au avortat nu cunoșteau nici o altă metodă înainte, drept pentru care am luat hotărîrea răspîndirii gratuite a materialelor de propagandă sexuală mai ales în cadrul țiganilor, unde e foarte des procesul de avort. Dar asociațiile de care v-am vorbit, ca și cea de planificare a familiei au un serviciu permanent care oferă informații despre toate aspectele folosirii măsurilor anticoncepționale, despre îngrijirea sănătății femeii, despre bolile cu transmitere sexuală și despre educația sexuală, indiferent de vîrstă, sex sau stare materială. Asistența este confidențială și se acordă de către spitale, clinici de planificarea familiei și de marea majoritate a medicilor curanți. Oricum, anticoncepționalele sînt de departe cea mai populară metodă, ele obținîndu-se fie direct de la clinică, fie de la medic, care le vor prescrie, rețetele fiind onorate la orice farmacie. Medicii nu prescriu însă prezervative, dar acestea se găsesc pe piață la prețuri mici. Pentru liniștea sufletească asigurată astfel — meritată.

SIMION BUIA ■

Vederi din

Istrate Ecaterina – spitalul Cottinara

Escală pe aeroportul din Roma – sol

Gavrilă Liviu – spitalul Majore

Dl. general Antonio Iervolino președintele COSIG

Dl. senator Arduino Ag

Filipescu Nicolae – spitalul Monfallone

Iordan Cristian – spitalul Monfallone

În primele zile fierbinți ale revoluției române, în Italia, la Trieste, se constituia Comitetul de Solidaritate Italo-Român — cu o româncă — Maria Popa Bressan, președintă. Soțul ei, Claudio Bressan, însoțit de un grup de prieteni, sînt primii din vest care, pe 24 dec. 1989, ajung cu un camion de ajutoare la Timișoara. Pînă la jumătatea lunii februarie, prin strădania acestui comitet, s-au trimis către țară aproape 600 tone de medicamente, aparatură medicală, îmbrăcăminte și lapte praf, iar alte 140 de tone așteaptă să fie transportate în viitorul apropiat. O altă acțiune importantă a fost organizarea primirii de răniți pentru a beneficia de tratamente medicale speciale care, din lipsa dotării spitalelor din țară, nu s-au putut efectua.

În puținele ore de escală pe aeroportul Fiumicino din Roma se prezintă d-l g-ral Antonio Iervolino, d-na Emilia Rațiu și maiorul Toni Iervolino, din partea organizației de voluntari Cosig. D-l g-ral ne urează un bun venit și adaugă : „Acest popor român are dreptul la o viață mai bună, iar poporul italian va fi alături de voi întotdeauna. Doresc să vă însănătoșiți repede în așa fel încît să puteți contribui la reconstrucția țării așa cum ați luptat. Viva România".

Ulterior, am aflat că și această organizație a trimis și continuă să trimită o mare cantitate de ajutoare României. Ajunși la Trieste sîntem întîmpinați cu multă căldură și emoție de membrii Comitetului de Solidaritate și aflăm că primul transport de șapte răniți, însoțiți de d-l Nicolae Dide, reprezentantul Colectivului de relații cu publicul și informării în masă al Consiliului Provizoriu de Uniune Națională, sînt spitalizați și în afara oricărui pericol. Al doilea transport, tot de șapte răniți, este însoțit de d-nii Alexandru Grama, membru în același colectiv, și de dr. Horia Georgescu, de la spitalul de urgență din București. Primul drum îl facem la noul spital Cattinara din Trieste. Aici îi întîlnim pe Radu Șofran Pompiliu, Petre Vasile, Ciolacu Daniel, Simion Vasile, Nicolae Nicușor, Sigmund Andrei și Istrate Ecaterina, toți prezentînd plăgi prin împușcare, fracturi deschise sau cominutive, sechele după plăgi. Îi cunoaștem și pe directorul direcției sanitare dr. Antonio Pollaco, dr. Fanceliu și asistentul dr. Dordolin — medici ai secției de ortopedie. Din cele 850 de paturi ale spitalului șapte sînt ocupate de răniții noștri, care se bucură de un tratament deosebit și tă simpatie din partea în corp medical. Dr. Pollaco ne Cazurile compatrioților d sînt deosebite și vă asigur din punct de vedere medica țific și uman, vom face totu o atentă și completă invest pacienților, specialiștii no mari speranțe că ei vor păr nica pe propriile lor picio cienții sînt liniștiți, s-au obi dieta noastră dar... cu o st tare la rația de pîine.

Următoarea vizită o facem talul din Monfallone, o loca lîngă Trieste, unde sînt Vasile Florian, Filipescu Siu Valentin și Iordan Cris ultimul urmînd a fi transfer lele următoare și operat la u de chirurgie reparatorie de nano de lîngă Milano.

Pe ultimii trei îi vizităm l lul Majore din : S Horia, Gavrilă A Gheorghe. Pe data de 17 f primul dintre ei a împlinit f vîrstă de 18 ani, moment mar prezența a peste 20 de tiner ai cl.a III-a B de la Liceu țific Galileo Galilei care, l tiva colegului lor Andrea i-au făcut o vizită.

Italia

...nul de aşteptare

Stănescu Horia – spitalul Majore

...nelli

Dr. Antonio Pollaco
direcţia sanitară TRIESTE

Ardeleanu Gheorghe – spitalul Majore

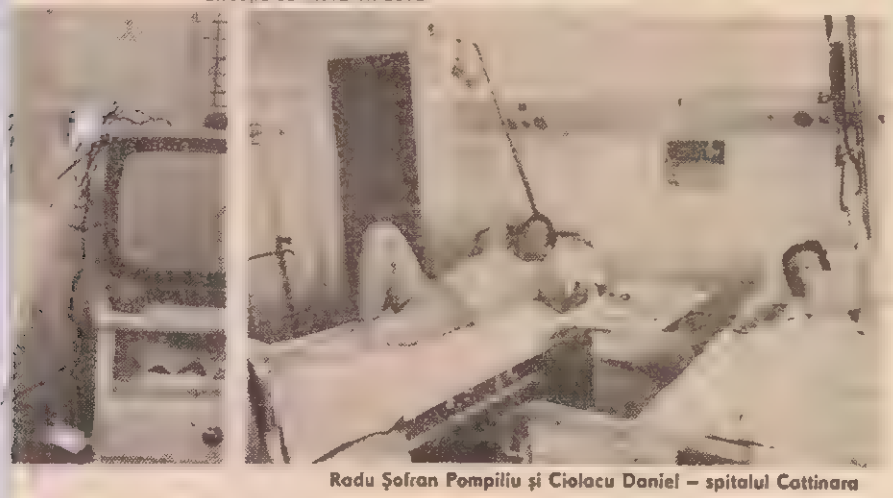

Radu Şofran Pompiliu şi Ciolacu Daniel – spitalul Cattinara

...de mul-
...tregului
spune:
...-voastră
...ăm că
...l, ştiin-
...l. După
...gare a
...stri au
...ăsi cli-
...are. Pa-
...şnuit cu
...mplimen-

...la spi-
...itate de
...nternaţi
Nicolae,
...tian —
...at în zi-
...n spital
...la Alig-

...la spi-
...Stăne
...
...
...cat prin
..., elevi
...ştiin-
...iniţia-
Meami,

Televizlunea a fost şi ea prezentă atunci cînd micuţul salon a devenit neîncăpător şi cînd sărbătoritul asaltat de nenumărate întrebări nu contenea cu răspunsurile. Tradiţionalul „La mulţi ani", rostit din toată inima, a completat o atmosferă emoţionantă. Horia a primit cadouri — unul din ele făcîndu-i o mare bucurie — un radiocasetofon cu căşti şi o mulţime de casete care îi vor face clipele de spitalizare mai plăcute.

A fost de faţă şi d-l Grigore Arbore Popescu în calitate de vicepreşedinte al Comitetului de Solidaritate venit de la Veneţia.

La sediul Comitetului de Solidaritate, în str. Pendice Scoglitto 10 îl întîlnesc pe d-l Senator Arduino Agnelli — Preşedinte onorific, Tamburlini Guido — membru, Franco Meami — secretar, Franco Marsetti — membru şi Claudio Bressan — membru şi el, care împreună cu şase compatrioţi au făcut primul transport de ajutoare. Reţin o concluzie frumoasă a domniei sale : În situaţii grele românii s-au unit şi acest lucru este emoţionant. Un sprijin deosebit ne acordă preşedintele onorific, d-l senator Arduino Agnelli cu ajutorul căruia am fost recunoscuţi mai repede şi mai bine în Italia de Preşedinţia Consiliului de Miniştri, de mulţi prefecţi ai oraşelor italiene.

Doamna Maria Popa Bressan, „mama adoptivă" a răniţilor sosiţi prin grija Comitetului de Solidaritate, zilnic face turul celor trei spitale, încărcată cu de toate. Doamna preşedintă subliniază că toate maşinile care pleacă cu ajutoare din Trieste nu plătesc vama italiană dacă au documente însoţitoare din partea Comitetului. Doreşte să mulţumească şi pe această cale ambasadei Italiei la Bucureşti, d-lui ambasador Amaduzzi, care a eliberat foarte urgent vizele pe termenele solicitate de această situaţie deosebită.

La rîndul meu mulţumesc din inimă celor doi membri ai Ambasadei Române din Roma, d-nii Sorin Constantinescu şi Laurenţiu Babei, singurii care au avut „curajul" de a se implica direct în rezolvarea tuturor problemelor ivite, asumîndu-şi în totalitate răspunderea, cu toate că nu le intra în atribuţii. Apreciez eforturile lor şi în direcţia colectării de ajutoare prin ambasadă pe care le adună, le sortează, le expediază lăsînd citeodată imaginea de „cenuşărese" ale ambasadei.

MIRCEA HUDEK ■

Practici psihiatrice abuzive

M-am întors de foarte puţine zile din România, ţara mea pe care o părăsisem în circumstanţe dramatice acum aproape 13 ani. Cum să defineşti fără să cazi în impudoarea sentimentalităţii ceea ce simţi în asemenea împrejurări ? Mai bine să nu încerci şi să te consacri descrierii situaţiei cu cît mai multă obiectivitate. Ceea ce caracterizează situaţia în ţară azi, este coexistenţa unei zone de extremă libertate cu alta de teroare.

Presa este total liberă aşa încît poţi întîlni cele mai diferite opinii exprimate adeseori cu multă vigoare. Mulţi, atît pe stradă cît şi în interiorul instituţiilor publice nu se sfiesc să-şi spună opinia sus şi tare, chiar dacă ştiu că-şi asumă anumite riscuri, inclusiv pe cel de a-şi pierde viaţa sau onoarea, căci cei izgoniţi de la putere nu se dau înapoi nici de la atentate fizice nici de la cele mai grosolane defăimări. Omniprezenţa acestor forţe ale întunericului constituie un al doilea element contrastant cu cel dintîi al peisajului social-românesc.

În timpul regimului ceauşist, securitatea, legată deîndeaproape prin mii de fire cu activul de partid, se transformase dintr-o forţă represivă deja redutabilă într-o monstruoasă organizaţie criminală cu multiple ramificaţii, exercitînd nu numai rolul ei primordial de protecţie a regimului comunist cu toate abuzurile de putere pe care acest rol îl presupunea, ci şi evoluînd către o reţea teroristă, autonomă şi parţial necontrolabilă care se deda la cele mai mari samavolnicii în numele apărării tiraniei pe care o servea cu atîta zel.

Într-un anumit sens se poate spune că securitatea era în vechiul regim perfect pregătită şi înarmată pentru a intra în clandestinitate. Multiplele ei structuri, care scăpau probabil chiar şi unui control din interiorul ei, erau gata să se transforme în tot atîtea comandouri independente care să acţioneze uneori la ordin, alteori pe cont propriu, pe totalitatea teritoriului şi, de ce nu, în afara frontierelor.

Este exact ceea ce se întîmplă azi în România. Ameninţările, atentate asupra unor persoane fizice, campaniile calomnioase vizînd pe partizanii reinnoirii nu mai contenesc. Aceste forţe din umbră constituie principalul obstacol în calea succesului revoluţiei. Iar cei ce deţin puterea nu pot — dar am putea să ne întrebăm dacă ar vrea, în cazul că ar putea — să lichideze cît mai curînd acest cancer social al terorismului securist. Este oare guvernul ostatecul securităţii ? Este el infiltrat de ea în anumite părţi ale sale ? Iată tot atîtea întrebări la care ne vom feri să dăm un răspuns simplu şi să pronunţăm condamnări sumare. Dar este cert că de felul cum vor putea fi stăpînite şi neutralizate elementele necontrolate depinde, şi nu exagerăm de loc, viitorul ţării.

Un exemplu de cum acţiona securitatea este cel al peripeţiilor muncitorului sindicalist Vasile Paraschiv din Ploieşti. Nu vreau să repovestesc aici toată istoria lui Paraschiv, care în ultimii 20 de ani nu a pregetat, cu un curaj nedezmînţit, să lupte pentru a forma un sindicat liber în România. Să ne concentrăm asupra celor întîmplate lui. Paraschiv în martie-aprilie 1989, lucruri pe care le deţin chiar din relatarea lui directă.

Iată ce povesteşte Paraschiv : În ziua de 22 martie 1989 este răpit de un comandou de indivizi, îmbrăcaţi în civil, dar identificîndu-se ca ofiţeri de securitate şi dus într-un loc, absolut necunoscut care nu era nici închisoare nici sediu al miliţiei şi este ţinut acolo 7 zile. În fiecare zi este bătut cu sălbăticie cu lovituri de baston în tălpi şi cu picioarele în regiunea ficatului. Este de asemenea, expus mai multe ore acţiunii unei lumini orbitoare. I se arată apoi citeva vipere vii şi este ameninţat că vor fi aruncate asupra lui. După 7 zile este condus la Spitalul Voila de lîngă Cîmpina unde este menţinut timp de 3 săptămîni fără nici un tratament specific psihiatric. Internarea nu pare justificată decît de necesitatea de a şterge urmele aparente ale torturii şi a împiedica în felul acesta stabilirea unui eventual certificat de către un medic legist. În ziua ieşirii este convocat de către medicul şef al acestei instituţii care îi ţine un discurs, un fel de psihoterapie din experienţă ce înseamnă cuvîntul special, anume că securitatea impunea supravegherea şi internarea lui. În cursul unei discuţii pe care am avut-o recent la acelaşi spital „Gheorghe Marinescu" cu o serie de psihiatri aparţinînd acestei echipe — între timp a fost numit un nou director, un om de o perfectă onestitate, dr. George Coşa — în cursul acestei discuţii, spuneam, profesorul de psihiatrie al Clinicii universitare din Bucureşti a declarat : „Eu nu am făcut nimic". Un vechi principiu juridic că orice om este nevinovat dacă vinovăţia lui nu e dovedită. Putem însă să ne întrebăm dacă un profesor de clinică psihiatrică a cărei autoritate naţională de îndrumare şi control asupra întregii activităţi psihiatrice era recunoscută, n-ar fi fost dator să cerceteze dacă şi unde s-au făcut abuzuri şi să reacţioneze cu vigoare împotriva lor. Aşa ceva din păcate nu s-a produs.

Era posibilă totuşi o altfel de reacţie, un protest împotriva folosirii psihiatriei în scopuri politice chiar şi în era ceauşistă. Exemplul care salvează onoarea breslei psihiatrice este cel al doctorului Valeriu Mironţov Ţuculescu, care a denunţat arestările masive de persoane, aflate pe lista bolnavilor aşazişi periculoşi, în preajma marilor evenimente ca „Daciada" sau congresele partidului. Astfel hotăra securitatea să se debaraseze de elementele nonconformiste care, cu prilejul acestor mari liturghii partinice, ameninţau să tulbure solemnitatea sărbătorilor şi mai ales a sărbătoriţilor. Pentru a fi îndrăznit să apere pe bolnavii şi mai puţin bolnavii mintali, doctorul Ţuculescu a fost îndepărtat din funcţia sa de inspector general în Ministerul Sănătăţii, anchetat şi urmărit de securitate, trecut dintr-o dată în rîndul oilor negre. El şi-a asumat desigur mari riscuri personale dar a dovedit cel puţin că protestul e posibil şi că funcţia pe care o deţinea, aceea de responsabil cu psihiatria în minister, presupunea protecţia bolnavilor şi nu persecutarea lor şi că cei ce deschid ochii şi nu întorc capul, sfîrşesc prin a vedea.

Cu prilejul vizitei mele recente în România, am întîlnit pe vechii mei colegi psihiatri şi am cunoscut alţii mai tineri. În foarte marea lor majoritate, ei resping cu fermitate practicile abuzive ale folosirii politice a psihiatriei. De aceea nu este de mirare că mulţi dintre ei, şi vor fi în curînd şi mai mulţi, s-au unit sau sprijină recenta comisie pentru cercetarea folosirii abuzurilor politice ale psihiatriei, de pe lîngă Liga pentru apărarea drepturilor omului în România. Activitatea acestei comisii va sfîrşi prin a demasca cu totul abuzurile şi va desface pentru totdeauna absurda şi sinistra relaţie dintr-o specialitate medicală, psihiatria, şi un organ de represiune, securitatea. Să-i urăm spor la muncă.

Dr. ION VIANU ■

În colea „Șerban Vodă" nr. 33, o casă de acum două secole așteaptă de o jumătate de secol restaurarea

Revenim

Ce se mai poate îndrepta?

Ne răspunde arh. PETER DERER

— Domnule arhitect Derer, iată, putem discuta, fără prudențe și ocolișuri, despre ceea ce inchisesem în articolul din 1984, asupra tezei dumneavoastră, neluate de nici un factor de decizie în seamă, privind „rezervațiile orășenești". Adică, despre protecția și conservarea zonelor vechi construite. Era într-un moment cînd începuse jaful în perimetrul istoric al Capitalei, peste care s-a înălțat ambiția grosolană, megalomanică a dictatorului, „noul centru civic".

— Bucureștiul, ca orice oraș din lume, de altfel, cuprinde o moștenire și o creație nouă. Tocmai relațiile stabilite de-a lungul timpului între aceste două părți ar trebui să ne intereseze. Ele nu sînt numai de contrast, numai de excludere. În momentul de față o atenție deosebită ar trebui să fie îndreptată asupra moștenirii. Dacă numărul cel mai mare de proteste și de intervenții prin mijloacele de mass-media din străinătate, după drepturile omului, au fost lipsa de căldură, de alimente, demolarea satelor, starea monumentelor, în schimb, în legătură cu orașele s-a tăcut. S-o spunem, reacția a fost nulă, ca și cum în România problema orașului nu a existat. Prin profesia mea, rămîn un urbanist, dar, în ultima vreme, constatînd un dezechilibru între părțile de care vorbeam, am început să mă preocup mai mult de cea reprezentînd moștenirea. E vorba, în principal, de protecția cadrului construit moștenit, protecție pe care o văd, pornind de la obiecte, de la monumente înscrise ori nu pe listele cunoscute...

— Și care ar trebui, au credeți, reconsiderate?

— Desigur, incluse toate clădirile care merită, care au o valoare. De la aceste obiecte ar trebui trecut la zone și chiar la orașe. Deci, aș vedea problema protecției într-un cadru mai general, într-un sistem. Și mă gîndesc nu numai la cadrul construit, luat izolat, dar în combinație cu mediul natural și aș merge mai departe, la o problemă care, evident, trebuie să mă preocupe, și anume a minorităților. Minoritățile pot fi și ele considerate, în anumite situații, niște monumente. Monumente aflate pe cale să dispară. Și este de văzut, acuma, dacă e bine să dispară sau nu. Nu știu dacă vă convine această chestiune?

— De ce, nu? M-am întors de curînd de la Sibiu, unde am aflat că la serviciul de pașapoarte, zilnic, se înregistrează 4 000 de cereri pentru plecarea în străinătate, dintre care 2 000 de emigrare. Am trăit chiar un sentiment de umilință. De vreme ce facem apel să se întoarcă alături de noi cei plecați în răstimpul dictaturii, nu ne poate fi indiferent faptul că și alții vor să ne părăsească.

— Vedeți, e interesant fenomenul, în ziarele noastre nu se prea vorbește despre acest aspect. Populația majoritară nu cunoaște frămîntările minorităților, între care cea mai delicată problematică o consider a fi a celei germane. Care, într-un fel, putea fi socotită și ca un element de echilibru, poate, între celelalte. De altfel, de multe ori m-am întrebat — și o să revenim imediat la problema noastră — de ce în Banat nu au existat problemele din Transilvania?

— Și de ce, credeți?

— Se pare că, acolo, sentimentul de unitate, de completare este mai puternic; ponderele lor nu știu care sînt, dar, totuși, există o armonie care, pare-se, a lipsit în anumite momente în Transilvania. Pentru că nu sînt două componente, două antagonisme, sînt patru — sînt și sîrbi, și șvabi, sînt și unguri și români. Sigur că românii au fost dintotdeauna majoritari, ceilalți au conviețuit cu ei, în marea parte a istoriei în condiții de armonie. De aici, rezultă că minoritățile au legătură cu problemele de arhitectură, ele pot să aibă și un rol de punte. Poate că exagerez, dar așa gîndesc. Revenind la monumente, luate în considerație ca sistem, întîi ar trebui discutată povestea asta a rețelei de localități. Rețeaua de localități din România este foarte variată, și cu dispoziție în teritoriu, dar și ca altură — componență, structură și ca sorginte. Treaba asta au observat-o deja mai demult cercetătorii. De pildă, Cincinat Sfințescu, care a fost mult timp șeful catedrei de urbanistică de la vechea Academie de arhitectură, vorbea de 3 categorii mari de orașe în România.

— Subscriind la această concepție, ce loc ocupă Bucureștiul?

— Întîi, aș vrea să mai precizez că rețeaua în sine poate fi considerată un monument ce trebuie protejat. În rețeaua de orașe, Bucureștiul are o situație ciudată, adică este mult prea mare și mult prea disproporționat față de următoarele centre urbane cum sînt Iași, Cluj, Timișoara etc. Asta produce, după opinia mea, o ruptură în respectiva rețea. Se poate lua în considerație faptul că în formula actuală Capitala este un reflex al centralizării și deci, într-un fel, și al unei forme de dictatură urbanistică. Asta este un sistem care mai persistă în cîteva țări. Parisul, de pildă. Concentrarea aceasta excesivă a investițiilor, a vieții economice, sociale, culturale a creat niște situații aberante. Nu e curios, de pildă, ca din 4 000 de arhitecți existenți în țară, 2 000 să se afle în București?

— Nu numai curios, dar și periculos, asta se vede pe fața orașelor noastre. Așa se întîmplă, din păcate, și în alte domenii. Rămînînd în spațiul arhitecturii, ar trebui să avem aici, un model de rezolvări urbanistice prin clădiri frumoase, originale, confortabile pe toate arterele.

— Stați puțin, eu m-am referit numai la numărul de arhitecți, nu și la calitate.

— În context, v-aș întreba, vă place Piața Victoriei? Modul în care a început să se contureze? Deși am deschis o dezbatere în jurul acestei chestiuni, deși pe multe dintre șantierele de construcții de locuințe din Capitală nu s-a reluat lucrul după revoluție, aici au apărut constructorii și parcă se grăbesc inadins s-o încheie? Nu greșim? Nu vom regreta mai tîrziu?

— Să vă spun ceva. Acest sector al construcțiilor, care a fost excesiv amplificat de vechea conducere, ajungînd să constituie în fapt o mașinărie enormă, trebuie întîi demontat piesă cu piesă, segmentat, și găsite niște debușee pentru părțile ce mai pot fi folosite.

Revenind la Piața Victoriei, ei bine, multor arhitecți li se pare că felul cum se conturează nu este cel mai potrivit. Și atunci, înainte de a se trece la continuarea lucrărilor, s-ar putea rediscuta, bineînțeles, între specialiști, organizarea ei. Atîta vreme cît s-ar discuta, casele respective se pot proteja. Eu nu aș fi exclus și niște intervenții mai importante acolo. De pildă, și mie mi se pare că acele clădiri, ce deschid sau închid piața spre Bd. Ana Ipătescu și Cl. Victoriei, defavorizează palatul Președinției. O operă de calitate a lui Duiliu Marcu. Ea constituie o piesă interesantă și ca program, de aceea ar trebui să rămînă dominantă, să se distingă acolo. Or, în vecinătatea noilor blocuri pierde mult din rostul acesta al ei. Poate greșesc, e de văzut și statistic părerea arhitecților.

— Nu vi se pare că o nouă gîndire și o nouă responsabilitate se impune în urbanismul Capitalei? Și cît mai curînd asumate de arhitecți, edili și constructori? Acum nu mai putem da vina, sperăm, pe nici o dictatură, pe indicațiile ei omniprezente, nu vom mai putea păcăli istoria.

— În momentul acesta de trecere de la o situație la alta, una din soluțiile mai acceptabile, poate și singura, ar fi abordarea, pe o perioadă de 3—4 luni, a unor studii serioase. Să se reanalizeze detaliile de sistematizare, să se vadă ce anume din aceste detalii merită să mai continuăm. Să se facă o inventariere a situației existente, atît a clădirilor vechi, cît și noi. Personal, cred că fondul vechi ar mai putea să ofere un număr de locuințe, dar asta presupune întîi să-l cunoști.

— Și să i se asigure dotările de confort necesare.

— Bineînțeles. Pe urmă, tot în această perioadă s-ar putea face studii de documentare; știm foarte bine că și în domeniul arhitecturii posibilitățile de informare, de punere la zi a cunoștințelor noastre cu ceea ce s-a întîmplat în alte părți ale lumii au fost nule. E nevoie ca proiectanții să se convingă că anumite programe în curs de realizare — de pildă, marile ansambluri de locuit — nu mai sînt la zi. Chiar dacă se cer în continuare locuințe. Nu mai putem construi ansambluri cu densități de 800—1 000 de locuitori la hectar, blocuri cu parter plus 10 etaje, acestea sînt pur și simplu niște zone de cazare de oameni și nu pentru o locuire omenească.

— Să revenim atunci la fondul vechi și la ideea dumneavoastră a „rezervațiilor orășenești". Cum ar putea deveni funcționale, în condiții moderne de locuit?

— Acum, treaba asta s-ar putea înscrie într-o practică internațională frecventă, cu care am luat cunoștință treptat. În multe părți există clar delimitat orașul vechi sau „orașul interior", cum se cheamă în multe țări cu localități urbane înconjurate de fortificații, față de orașul nou. După interviul luat de dumneavoastră, cu ani în urmă, am publicat în revista „Arhitectura", un ciclu de articole despre patrimoniul clădit ca avuție națională, unde am intrat mai în detaliu și am arătat cum s-ar fi putut constitui acele rezervații, folosind elementele recuperate din alte părți ale reconstrucției.

— Domnule arhitect Derer, deoarece nu avem un spațiu tipografic nelimitat, pe scurt, unde s-ar fi putut crea, desemna, și unde se mai pot menține astfel de nuclee, ca niște muzee în aer liber, de zone vechi în București? Menținîndu-le farmecul, personalitatea și patina vremii lor?

— Cunoscînd toată experiența tragică a demolărilor din București — cunoașteți că, plecînd de la facultate am lucrat un timp la DGDAL — aș lăsa, deocamdată, situația înghețată și aș lua în considerație că toate zonele construite pînă la al doilea război mondial, cu clădiri acceptabile, să capete un asemenea statut. Și acestea se pot stabili printr-o limită peste cea a zonei istorice notate în studiul institutului de arhitectură, din 1976. Le-aș păstra așa cum sînt, făcînd doar niște diferențieri, pentru că sînt constituite, majoritatea, din case de secol XIX. Din păcate din secolul XVIII, n-a mai rămas aproape nimic.

— Erau concentrate mai ales, acolo unde s-a înfipt monstruosul palat ceaușist.

— Au mai fost cîteva în perimetrul Mircea Vodă, și ele demolate. Trebuie să vă spun că acea casă de secol XVIII, de pe Șerban Vodă 33, despre care v-am vorbit în 1984, săraca, mai există încă. Minunăția aceea de casă. Dar tot părăsită și în ruină.

— La Consiliul culturii de-atunci ni se promisese, după apariția articolului, restaurarea.

— Nu s-a făcut nimic. Poate mergeți s-o vedeți și repuneți problema ei în actualitate. Era frumos să avem măcar în București, care a împlinit 5 secole de existență, dacă nu o stradă, măcar niște case vechi bine conservate. Ei, dar străzi de secol XIX, există și ar putea constitui, cum spuneam, o categorie de rezervații, precum și perimetrul din vechea Cale a Moșilor, trecînd peste Bd Republicii, spre zona de nord, spre str. Galați — străzile Italiană, Armenească pînă la Bd. Dacia. Și o altă categorie o pot constitui zonele acestea mai noi, ridicate după anul 1900, cum ar fi Cotroceni, Parcul Ioanid, Parcul Bonaparte, cum li se spunea odată, casele din Parcul Domenii etc. Din păcate, ele sînt dispuse pe teren plat și nu pot să aibă șarmul zonei distruse de pe Dealul Spirii. Toate acestea ar trebui să aibă un statut special, n-ar fi greșit să aibă o dublă subordonare — pe de o parte primăriei Capitalei, pe de alta Comisiei naționale pentru monumente, ansambluri și situri istorice.

— De cel puțin 15 ani, apare un val de discuții privind controversata zonă Lipscani. Se discută și se uită, uitare ce accentuează degradarea unor prețioase și semnificative clădiri...

— ...Cum e Hanul Gabroveni, de pildă. Părerea mea este că merită să fie păstrate acele construcții, deși calitatea lor nu este convenabilă, din punctul de vedere al inginerilor ele sînt șubrede, nu au stabilitate. Dar dacă se apreciază valoarea lor culturală, istorică, documentară, merită efortul găsirii unor soluții pentru a fi consolidate, restaurate, conservate. „Proiect" București a realizat o documentație pentru Hanul Gabroveni, șantierul de restaurări de la ICRAL Vitan începuse chiar lucrările, dar totul s-a sistat, deoarece nu s-a găsit un beneficiar, să-l folosească ulterior. Știu că la „Proiect" București era un colectiv întreg — dl. arh. Pruncu și dl. arh. Leahu erau foarte atașați de zonă — care se ocupa de aceste clădiri. Redeschideți o nouă dezbatere privind această fermecătoare parte a Bucureștiului.

— Vă mulțumesc pentru idee, oricum ne-am propus a continua dezbaterea privind posibilitățile de reparare a greșelilor săvîrșite în urbanismul Capitalei.

CICI IORDACHE ADAM ■

FLACĂRA

Demolarea s-a oprit.

Demolarea satelor şi aşazisa lor sistematizare au făcut ravagii indeosebi în Sectorul Agricol Ilfov, permanent sub ochii nefastei perechi. Astăzi sîntem în situaţia să dregem ce se mai poate dregе. Situaţia la zi este, în linii mari, aceasta : au fost întocmite schiţe de sistematizări pentru 40 de localităţi, aprobate după vechea legislaţie, unele din ele aprobate chiar de dictator, după vizionări repetate. Soluţiile au fost impuse, atît în ceea ce priveşte perimetrul construibil şi sistematizarea propriu-zisă, cît şi regimul de construcţie care a urmat după demolare. Ritmul a fost diabolic. În trei ani au fost construite 9 000 de apartamente avînd o concepţie arhitecturală deficientă şi cu lipsuri majore de construcţie. De dragul raportării, oamenii au fost siliţi să se mute în apartamente neterminate, fără apă şi căldură de cele mai multe ori. În 13 localităţi au fost definitivate detalii de zonă în care au fost executate blocuri care sînt astăzi la faza finală, urmînd să fie recepţionate, în discuţie fiind alimentarea cu apă, canalizarea şi căldura. În 4 din aceste comune s-au finalizat şi unele centrale cu dotările politico-administrative şi căminele culturale. Blocurile construite au fost în regim de P+1, în sistem rural, avînd grupurile sanitare în curte şi puţuri pe străzi (Snagov, Otopeni, Bragadiru, Cornetu şi Măgurele) sau P+2 şi P+3. Acestea din urmă au beneficiat de reţele edilitare, unele avînd chiar încălzire centrală. Demolările forţate, despăgubirile ridicole, obligaţia ţăranilor de a se muta la blocuri, neavînd cu ce să-şi plătească întreţinerea, neasigurîndu-li-se posibilitatea să se întreţină prin ce mai reuşeau să crească prin curţi sau grădini au stîrnit nemulţumirea generală. Ce se poate face şi ce se face acum pentru rezolvarea acestei situaţii ?

Încercăm un răspuns parţial — problema nu este atît de simplă pe cît ar putea părea la prima vedere — de la arhitecta Elena Matache, şefa compartimentului Urbanism şi amenajarea teritoriului Sectorului Agricol Ilfov.

— Deocamdată avem doar vechile schiţe de sistematizare. La Urban Proiect se studiază noile schiţe care au în vedere revenirea la vechea vatră a satului şi care vor fi supuse discuţiei şi aprobării cetăţenilor satelor. Se confruntă două probleme : sistematizarea şi împărţirea pămîntului din vatra satului. S-a spus că se vor atribui cîte 1 000 metri pătraţi pentru o locuinţă. Unii pretind suprafaţa avută înainte de colectivizare, decretul lege fiind ambiguu şi susceptibil de interpretări. Trebuie rezolvată problema împărţirii pămîntului pentru a putea să parcelăm şi să începem construcţiile. Trebuie să facem oamenii să înţeleagă că excedentul la care au dreptul va fi atribuit în altă parte. Populaţia a crescut, dorim să readucem în sate tineret. Nu toţi cei care vor să-şi construiască locuinţe au teren. Deci trebuie să se pornească de la o parcelare riguroasă, care să aibă în vedere reţelele stradale şi cele edilitare. Există instituţii autorizate care pot şi s-au oferit să le execute, dar deocamdată nu pot avea comenzi. Iar fe sînt ateliere şi antreprize care pot executa proiecte şi locuinţe.

Mai sînt şi unele probleme sentimentale, să le spunem aşa. Există dorinţa ca Vlădiceasa să fie reconstruit pe vechea lui vatră. E bine, e frumos dar reclădirea satului pe vechea vatră are unele neajunsuri care vor fi în cele din urmă în dezavantajul locuitorilor — numărul celerilor nu este suficient de mare ca să justifice crearea unor reţele edilitare. La 3 kilometri, la Ghermăneşti, ele există. Pentru asigurarea unor condiţii civilizate, e bine ca satul Vlădiceasa să fie construit cît mai aproape de ele pentru a le putea folosi. În vechea vatră sînt gropi, puţuri, pivniţe, fundaţii care vor crea greutăţi noilor construcţii. Cetăţenii au bătut ţăruşi, şi-au parcelat singuri sau cu primăria loturi de 2 500 m.p. şi le-au luat în primire. Legea prevede 1 000 metri pătraţi. Toate acestea trebuie clarificate de lege.

O altă problemă este cea a locuinţelor din afara perimetrelor construibile. Se lucrează la un material care să fie prezentat guvernului privind valoarea de despăgubire a acestora pe bază de declaraţii de reconstituire. Nu se ştie cum va fi făcută despăgubirea celor care s-au mutat la bloc. Sînt trei variante : 1. Despăgubire şi teren de casă pentru reconstrucţie. 2. Apartament la bloc cu chirie şi despăgubire şi 3. Apartament proprietate, fără despăgubire. Este discutabilă diferenţa de valoare dintre acestea. Toate sînt în fază de proiect

În cîteva localităţi schiţa de sistematizare este în fază finală, discutată cu cetăţenii şi se poate trece la construcţie, însă legea are încă unele neclarităţi ce trebuiesc elucidate.

OPREA GEORGESCU ■

Silvia Lepădat şi Dumitru Cîmpeanu sînt doi din cei care, zile şi nopţi, au trăit alături de sătenii comunei Izvorul Bîrzei, orele cumplite ale strămutării unei mari aşezări rurale din apropierea municipiului Turnu Severin. Iată de ce autorii adevăraţi ai acestor rînduri sînt cei doi, care, dealtfel, m-au însoţit în documentare şi mi-au furnizat toate datele necesare.

Istoria începe în 1977. Atunci s-a spus clar că în momentul cînd se va termina construcţia Combinatului chimic Turnu-Severin, satele comunei Izvorul Bîrzei (Halînga, Puţinei, Răscoleşti şi o parte din Izvorul Bîrzei) vor trebui demolate.

S-au constituit comisii de specialişti din partea IJGCL şi Consiliului popular, care au efectuat anchete sociale privind proprietarul, familia sa, veniturile, opţiunea (bloc, locuinţă personală).

S-au întocmit chiar şi documentaţiile de evaluare a imobilelor conform Decretului 467/1979, încă neabrogat, conform căruia, indiferent de valoarea casei (iar în Halînga, spre exemplu, circa o treime din case aveau parter şi etaj) suma maximă pe care o poate primi proprietarul este 35 000 lei. Din 1980, nimeni n-a mai avut voie să facă nici o amenajare a casei.

Apoi, nu s-a mai spus şi nu s-a mai făcut nimic. Vreme de 7 ani, deşi autorităţile ştiau că respectiva comună e situată în zona de influenţă a combinatului chimic, nu s-a luat absolut nici o măsură, deşi, de la darea în folosinţă a combinatului, oamenii trăiesc într-un mediu în care concentraţia de hidrogen sulfurat depăşeşte limita admisă. Pînă în 1987, cînd a fost emis decretul 11, care prevedea expropierea şi demolarea a 601 gospodării.

De ce am povestit toată această „istorie" ? Simplu: ceea ce a urmat, începînd din 1987, îndeosebi după aprilie 1989, nu trebuie să se mai repete — oameni mutaţi „indiferent unde", oameni care în noiembrie au fost siliţi să doarmă sub cerul liber, pe coceni, bătrîni cărora li s-a dărîmat casa, fără a avea unde să se ducă, deoarece nu posedau mijloacele materiale necesare plăţii chiriei, întreţinerii unei garsoniere de stat, specialişti bătuţi de către directorul EGCL, prea zelos în îndeplinirea ordinelor de accelerare a demolărilor...

E inadmisibil să se ajungă în asemenea situaţii cînd se ştia de 12 ani, că acestea vor fi demolate.

Să-i urmărim, însă, pe strămutaţi, în Şimian, noul lor sat, unde au fost expropiate, de la C.A.P., 44,77 hectare, în vederea amplasării, prin reconstrucţie, de locuinţe proprietate personală. Aliniate, ca nişte soldaţi în front, unele lîngă altele, mascînd mici maidane ce ar fi trebuit să fie propriile curţi, cele 30 de blocuri din Şimian adăpostesc 276 de familii strămutate. Alte blocuri asemenea sînt acum în construcţie.

Ne îndreptăm către zona caselor proprietate. Nu ştiu de ce, poate din cauza sărăciei şi urîţeniei etalate de satele ce urmează a fi demolate în întregime, al căror aspect părăsit te încarcă de un sentiment de tristeţe, mă aşteptam să văd nişte biete căsuţe înţesate din te miri ce. În locul lor, 90 de case cu parter şi etaj, vile pe care şi le-ar dori orice bucureştean. Din păcate, sînt chiar mai apropiate ca blocurile: legea prevedea 250 mp pentru casă şi curte, nu? Acum, casa şi curtea se pot întinde pe 1000 mp. Ce folos!. Ferestrele celor 90 de case deja construite sînt la fel de apropiate ca într-o mahala italiană. Atmosfera nu are, însă, acelaşi „pitoresc". Din păcate, aici nu mai este nimic de făcut. Cine dărîmă o mîndreţe de casă, care valorează 3—400 000 lei, (chiar dacă zona e lipsită de canalizare!), pentru care a cheltuit economiile de-o viaţă şi s-a împrumutat pentru mulţi ani de acum încolo, ca să construiască alta, într-un loc care să-i permită să beneficieze de noile reglementări? Nimeni.

Urmează, însă, să-şi construiască aici case proprietate personală alte multe familii strămutate, pentru că satele vor trebui demolate, zona de influenţă, cu grad ridicat de poluare existînd ca un pericol real pentru sănătatea şi viaţa oamenilor. Domnul Cîmpeanu ne spune că terenul expropiat de la CAP nu va fi, în cazul respectării celor 1 000 mp, suficient, şi nici posibilităţi de expropiere nu mai prea sînt.

Ce se va face în această situaţie? Se va construi, în continuare, pe 250 mp? Se vor găsi şi alte terenuri, care să permită extinderea curţii viitoarelor case? Unde?

Deocamdată, răspunsul este dezarmant: „Nu avem nici o indicaţie în ceea ce priveşte construirea noilor locuinţe ; cei 1 000 mp se referă numai la casele deja construite, care îşi pot extinde curtea pînă la această suprafaţă...".

Apoi, nu toată lumea are posibilitatea să-şi construiască, aşa cum prevede legea, case cu parter şi etaj, iar oamenii doresc să locuiască în casa lor, fie ea oricît de modestă, nu la bloc. Aici trebuie să plăteşti chirie şi întreţinere, şi nu toţi îşi vor permite. Îşi vor putea, sau nu, construi case simple, fără etaj ?

Vor exista, în continuare, ţărani care nu vor avea posibilitatea materială de a-şi construi case şi vor fi obligaţi să accepte să trăiască la bloc. Dar cum? În aceleaşi „condiţii moderne", binecunoscute, deja, cu WC-urile în curte, fără baie, fără un spaţiu în care omul să-şi poată creşte un animal, o pasăre, să-şi sădească nişte legume ?

Demolarea satelor româneşti aparţine trecutului. Situaţia asupra căreia ne-am oprit, însă, nu e singulară. Cei care, aflîndu-se în apropierea unor obiective poluante au de suferit de pe urma acestora, dacă nu se va găsi posibilitatea de îndepărtare a fenomenului poluării vor trebui, totuşi, strămutaţi. Cei ale căror case au fost deja demolate îşi vor construi alte case. În ce condiţii ?

Desigur, întrebările de pus (care aşteaptă răspunsuri urgente) sînt mult mai numeroase decît cele enumerate aici. Să ne grăbim, deci, să le punem, pentru ca răspunsurile să nu mai poată întîrzia.

ROXANA PAICU
MANOLESCU ■

Stafia a trecut

Bătrînul pensionar Ion C. Marinescu din Băbeni Vîlcii îmi deapănă pe îndelete povestea vieţii sale. „Am dorit din totdeauna — zice — să am şi eu căsuţa mea. Şi eu, şi nevasta şi copiii ne-am abţinut de la multe plăceri, am pus deoparte ban cu ban.

Aproape 20 de ani am tot adunat la materiale. Construcţia am început-o efectiv în 1969 şi am terminat-o prin 1971. Cînd să ne bucurăm şi noi ca tot românul, iată că vine ca un trăznet vestea demolării... Parcă m-ar fi lovit cineva cu ciocanul în moalele capului ! Pe Verginia, femeia mea, a podidit-o plînsul. La început, am crezut că nu-i adevărat, dar au venit de la primărie şi, fără prea multe explicaţii, ne-au anunţat să ne pregătim de dărîmat, pentru că intrăm în zona de demolare. Nu eram singurii. Aici, la Ungureni, pe ulîţa noastră, şaizeci de case urmau să aibă aceeaşi soartă. Degeaba ne-am plîns forurilor locale şi centrale. Totul a fost zadarnic : pe toţi ne aştepta nenorocirea"...

Ion C. Marinescu şi ceilalţi confraţi de suferinţă au avut, totuşi, mare noroc. După ce au fost rase de pe suprafaţa pămîntului vechiul local al brutăriei şi primele 4—5 case cică fostul primar s-ar fi speriat şi a sistat pe moment lucrările. Tacit, de teamă unor consecinţe imprevizibile, se spune că ar fi tergiversat cu bună ştiinţă toate acţiunile distructive. În pofida insistentelor presiuni exercitate de la judeţ, a fost stopată dezafectarea nu numai a satelor Tătarani, Bonciu şi Pădureţi (prevăzute iniţial, în spiritul schiţei de sistematizare, să fie demolate în întregime şi irevocabil), ci şi a cartierelor Români, Ungureni şi Valea Mare. Fuseseră întocmite deja formalităţile de expropriere. Se aştepta doar o semnătură de undeva, de sus. Formal se procedase şi la evaluarea despăgubirilor, care erau mai mult simbolice decît reale. Bunăoară, o casă ca a lui Ion Marinescu, cu 4 camere, baie, bucătărie, verandă, a cărei valoare reală de construcţie depăşea 250 000 lei, urma să fie despăgubită cu doar 30 000 lei.

Oamenii aceştia, şi mulţi alţii ca ei, trăiau de la o vreme zile şi nopţi de groază, de zbucium şi nelinişte. Din moment în moment puteau sosi buldozerele. Pentru a călca sub roţi o casă le-ar fi fost de-ajuns cîteva ore. Suficient pentru a distruge munca de-o viaţă a cel puţin două generaţii de gospodari.

Casele la Băbeni sînt trainice, frumoase. Adevărate însemne ale hărniciei şi prosperităţii localnicilor. Multe sînt dotate ca la carte, cu tot confortul trebuitor. Adică, dispun de băi lucrate în faianţă, au duşumea de parchet. Unele sînt prevăzute cu apă curentă şi încălzire centrală, cu garaje la parter, iar întreaga lor arhitectură, îmbinînd fericit modernul cu tradiţionalul, frumosul cu utilul, degajă o notă în plus de civilizaţie şi bun gust.

Nedumerit, am insistat să aflu totuşi cauzele reale care au condus pînă la urmă la imprevizibilul deznodămînt. Din discuţia cu oamenii locului, dar mai ales cu ing. Nicolae Bărbuş, noul primar al comunei şi cu prof. Nelu Barbu, am reţinut că ele s-ar datora, pe de o parte, unui anume sprijin primit din partea primăriei comunei Maurepas din Franţa, localitate care a adoptat oficial Băbeniul şi s-a înfrăţit cu el într-un moment foarte dificil, iar pe de altă parte, în mod cert, datorită Revoluţiei din decembrie, care a răsturnat definitiv dictatura ceauşistă şi a dat peste cap întregul eşafodaj de demolare a satelor româneşti.

Aşa au izbutit cei din Băbeni Vîlcii să scape de cosmar.

Asta nu înseamnă că bătrîna localitate va rămîne aşa răvăşită, precum a fost prinsă de Revoluţie. După cum ne-au mărturisit noile autorităţi locale, Băbeniul va continua şi în viitor să se modernizeze, să-şi sporească gradul de urbanizare. Concepţia de edificare a satului de mîine va fi însă cu totul alta. Perspectiva nu poate fi lăsată la voia întîmplării. Anarhia nici aici n-are ce căuta. Localnicii, indiferent de poziţia lor socială, vor fi încurajaţi şi sprijiniţi material să-şi construiască locuinţe proprietate personală, vile chiar, aşa cum le îngăduie veniturile pe care le vor obţine din propria lor muncă. Ei nu vor să locuiască la bloc. Vor avea la dispoziţie locuri de casă după trebuinţă, o diversitate de modele şi proiecte individualizate după gustul şi pretenţiile fiecăruia. Vor fi liberi să-şi aleagă regimul de înălţime şi locul de construcţie în vatra satului preferat.

De demolat, se va mai demola ceva ? I-am întrebat pe primar. Numai în cazuri excepţionale ! mi-a răspuns, respectînd strict liberul consimţămînt şi evaluînd exact despăgubirile cuvenite. Sînt însă de aşteptat şi aici, în renaşterea şi reconstrucţia satelor, noi precizări legislative. Ele vor abroga definitiv vechile decrete şi legi care, pînă mai ieri, făcuseră din viaţa oamenilor o tragedie.

...Pe la Băbeni demolarea încă nu apucase să facă ravagii. Ea a trecut doar ca o stafie hulită de întreaga suflare a satului.

MIHAI STĂNESCU ■

Dragoste de flotant

Pe noptieră, benzi-Orwo, un căței de cauciuc, magnetofonul și pozele a 3 fete zîmbitoare: C.C. Caich, Madona și Dorina din Cornul Luncii. O simplă răsucire de buton a Kashtanului și vocile cîntărețelor sar de pe portativ direct în cămăruța căminului de nefamiliști al uzinei Semănătoarea. Din păcate, cu glasul Dorinei din satul de pe malul Moldovei, Constantin Arsinte se intîlnește doar o dată pe săptămînă. La cabina telefoanelor din Militari. Dorul lui a devenit abonat al P.T.T.R.-ului. „M-am rupt greu de-acasă. După terminarea școlii profesionale la Rulmentul Birlad, negăsind loc la fabrica din Suceava, m-am angajat la Semănătoarea. Sufletul mi-a rămas însă tot acolo, lîngă ai mei". În seara aceasta, „trage" muzică. Ieri a împăturit 60 de sarmale fiindcă, în fine, a găsit orez. În cîteva minute, plutonul de burlaci din apartamentul căminului a transformat prinzele sarmale de după Revoluție într-o amintire. Acum, în frigider, stau aliniate obișnuitele borcane cu fasole cu schije de costiță și conservele de pește în sos tomat. Cina „à la carte" a nefamilistului. Laboratorul foto al lui Constantin Arsinte se află, într-o geantă diplomat. Agățată în cuier. N-a developat filmul din seara de 21 de la Intercontinental căci i s-a îndoit aparatul ferindu-se de TAB-uri. Pe cămașa cadrilată a tinărului este cusută o inimioară de mușama. În dreptul subsuoarei. Cochetărie originală? „Colegele de serviciu au pus un petic, zic ele mai fățos, peste o ruptură. Nu mă pricep să depanez mai mult decît un nasture rupt. Așa e viața noastră de nefamilist, peticită cu improvizații. Cred că am să-mi iau inimă și geamantanul la subsuoară și mă întorc în Moldova". Tocmai despre mulțumirea apropierii de prispa casei povestește Constantin Prelipceanu. A venit în vizită la băieți ca să revadă camera locuită de el 2 ani. Se săturase de provizoratul vieții de căminist și s-a suit în trenul de Suceava. Ion Moroșan îl bombardează pe ex-strungarul de la Semănătoarea cu o ploaie de întrebări. „După terminarea liceului seral plec și eu la Rulmentul Suceava. Aici te simți stingher, nu scapi de legitimația de provincial. Nici la discoteică". Ochii oftează. Păstrează în ei blîndețea de Bucovina.

De fapt, băieții de la căminul de nefamiliști al întreprinderii Semănătoarea se întîlnesc zilnic cu tristețea unei neîmpliniri. Sigur că nu e chiar o plăcere să-ți speli cămașa singur ani de zile, să te chinuiești o oră la cîrpitul unui ciorap, să ai mereu pe masă aceeași și aceeași conservă. Dar peste toate aceste burlăcisme mai plutește o ceață a mihnirii. Mai dureroasă. Sentimentul că viața nu li se încheagă în ceva stabil, că se tîrăște de azi pe mîine. „Marele ctitor" ne-a chemat să ridicăm o industrie. Și apoi nu l-a mai interesat soarta noastră, spune strungarul Viorel Strugariu. Trăim 6 într-un apartament. În camere cu cîte o masă, un pat și un cuier. Le-am suporta pe toate mai ușor dacă am simți speranța de a ne clădi un cuib al nostru. Din '75 muncesc la Semănătoarea și nu mă pot smulge dintr-un cerc ce mă gîtuie ca un laț: nu mi se acordă buletin de București, deci n-am cum să-mi procur nici casă. Nu pot astfel nici să-mi clădesc o familie. Un consătean s-a cununat cu o fată din București. Se zbate într-un iad. Mereu reproșuri că ea l-a făcut buletin de capitală. Am preferat să-mi aleg iubita de la mine din Dărăbani". De 15 ani, viața lui Viorel Strugariu poartă o stampilă: de flotant. Toți pașii i se împotmolesc într-o identitate valabilă doar 6 luni. Și dragostea lui a îmbrăcat același statut de flotant. Un sărut de Crăciun, Paște și în concediu. În rest cîte 2 scrisori pe săptămînă. Amor purtat cu tolba poștașului. Între inima lui și a contabilei din Dărăbani se aștern 600 km. „Dacă mi s-ar întocmi buletin de București aș semna un angajament că 2—3 ani nu solicit casă de la stat. M-aș căsători și am găsi noi la început o cameră cu chirie. Pînă vom reuși să cumpărăm un apartament. Ca mîine fac 30 de ani și destinul meu nu se află nici în car, nici în căruță. Mi-e greu însă să mă despart și de colegii de uzină. Dar probabil voi fi obligat să nu mă mai uit în urmă la anii de muncă de la Semănătoarea și să mă reîntorc în Moldova. Îmi doresc și eu o bibliotecă. Acum «Ultima noapte de dragoste...» a lui Camil Petrescu e așezată sub masă".

Magnetofonul cîntă: „la ureche să-i șoptesc / că as. vrea să o răpesc / dar n-am cal și n-am nici șa". De fapt nu lipsa acestei dotări îi împiedică pe căminiști să-și ducă alesele la ofițerul stării civile. Ci lipsa unor acte de identitate cu domiciliu stabil. După 7 ani de semnat condica, la Semănătoarea, strungarul Dumitru Pătrăuceanu se află și el cu viața la răscruce. „Am cunoscut la dans o fată din București dar șmecheria ei cam de mahala m-a speriat. Am încercat apoi să leg prietenie cu o tinără de prin Ardeal. Eu căminist, ea căministă. Pentru noi, flotanți profesioniști, nu există un mîine comun". Așa că i s-a lipit de suflet ca marca de scrisoare tot o fată de lîngă „Botșeni". „Dacă o aduc la București, unde petrecem luna de miere? Pe peronul gării. Sper ca după alegeri să ni se clarifice și nouă situația. Mi-ar părea rău să-mi abandonez meseria și să plec. Am făcut școala degeaba? Oricum trebuie să mă adun de pe drumuri. Cînd mă-mbrac parcă mă mut. Așa de puține haine am putut să-mi aduc de acasă". „Cu așa o reclamă e firesc că nici o fată din capitală nu pune ochii pe tine", rîde mecanicul Viorel Postolache. El n-a mai așteptat bilbilala speranțelor și a aplicat tehnologia: punct ochit, punct lovit. I-a pus verigheta pe deget unei consătence și aceasta i-a dăruit imediat un pui de moldovean de 4 kg. Așa că pentru reîntregirea familiei s-a prezentat cu formularele la biroul S.M.A.-ului din comună pentru transfer. Acum are în buzunar „pașaportul" de Dărăbani.

Frații Ilie și Gheorghe Bîră împreună cu Gheorghe Pătrăuceanu bat la ușă să împrumute un litru de borș. Nu găsesc și ciorba se amină. Nu și partida de remy încinsă cu băieții de la parter. Strungarul Ion Dragnea închide cursul de geometrie descriptivă în care s-a adîncit 2 ore cu tot zumzetul din jur. Printre cei 5 moldoveni cu gena de răzeși ai lui Ștefan, el aduce în apartament aer de Dimbovița. Face zilnic naveta între Semănătoarea și Politehnică dar acum, studentul la seral zboară cu I.R.T.A. la Ulești să-i ducă iubitei un spray. Administratorul Iosif Rătescu oftează după fostul cămin al uzinei aflat pe malul lacului din Cringași, unde camerele erau doar de 2 persoane. Cucerise primul loc pe București pînă cînd dictatorul, într-o „strălucită" vizită de lucru, a făcut un semn cu degetul și așa s-au trezit în blocul necăjit de acum. Se zbuciumă să încropească într-o odăiță un club cu televizor și visează ca Revoluția să le înapoieze căminiștilor vechiul local de top. În apartamentele nefamiliștilor viața însă curge, curge, cam la fel în fiecare după-amiază. Mai mult în interior căci la discoteică nu se prea merge din cauza „brunetilor" stăpîni agresivi ai ringului de dans. Citeodată, un teatru sau un meci. Ceva totuși le mai îndulcește aleanul. Prietenia! Pîinea și bucuriile, dero și ofurile se împart la sase. E singurul lucru plăcut. Nu se discută politică și fotbal ca să nu răsară sămînță de ceartă. Și magnetofonul cîntă: „am acasă pe perete / chipul drag al unei fete". Care acasă? Care fată?

FLORIN CONDURĂȚEANU ■

Ce ne facem, fetelor?

Duminică, 4 martie, după-amiaza, la intrarea în căminul de fete al Fabricii de încălțăminte Flamura Roșie ne întîmpină cunoscute melodii lambada. Radioul sau casetofonul, care va fi fost, este dat la maximum. Să se bucure toată lumea. Multe fete sînt acasă. Rugăm pe una din ele să-o cheme pe președinta căminului.

Căminul este un bloc parter și etaj, amplasat lîngă fabrică. Aici locuiesc 78 de fete între 18 și 31 de ani. Pînă cînd sosește președinta, o fată de la parter ne șine de urît. Ce ie-a adus revoluția? Deocamdată mai multă căldură. De vreo trei săptămîni s-au repus în funcțiune prizele. E și asta o victorie pentru că pot asculta muzică, își pot călca lenjeria. Încolo, nimic deosebit.

Vine Florica Mihai, președinta. Are 21 de ani și e din comuna 30 Decembrie, la 20 kilometri de București. A absolvit școala profesională a fabricii. Stă în cămin de 3 ani și cîteva luni.

Încercăm să stăm la club, o sală cu scaune și televizor. Din cîteva scaune, pe care au pus pături, s-au improvizat paturi pentru cele care vor să urmărească emisiunea lunpite. Deranjăm, așa că ne mutăm împreună cu alte fete care vor să participe la discuție într-o cameră cu patru paturi. E curățenie. Pe o noptieră, fotografia lui Elvis, cînd era tînăr și superb.

Vremea e splendidă, cum de nu s-au dus în oraș să se plimbe? Sau la un spectacol? Cîteva fete au plecat. De la cămin, merg pe jos pe cheiul Dîmboviței pînă la stația de metrou, distanță de vreo 800 de metri. Drumul e neluminat și la întoarcere le e frică. Merg doar în grup. Din cînd în cînd le mai sperie golanii din cartier. Le fugăresc, dar nu le prind niciodată, sîntem asigurați.

Să prezentăm fetele. Sînt tinere, drăguțe, dezghețate. Vorbesc frumos. Explicația ar fi că după sporoviala dintre ele, e un loc unde nu prea poți să te plictisești, lectura este distracția preferată.

Lucica Păduraru, 22 ani, din Păltiniș-Botoșani. Sînt 5 copii. De la Păltiniș la Botoșani se ajunge cu mașina în 2—3 ore. La Botoșani n-a găsit de lucru. A venit după sora ei la București. Ea s-a măritat de curînd și stă la gazdă. Lucica se duce acasă o dată pe an, în concediu.

Ioana Oltean are 21 de ani și este din satul Bacîu-Teleorman, undeva pe lîngă Videle. Sînt 4 copii acasă. Stă în cămin de 3 ani. La Videle nu s-a putut angaja pentru că acolo e doar petrol. Are și ea o soră în București care a stat, măritată fiind, un an și jumătate la gazdă plătind 1 400 lei pe lună. A primit o cameră a fabricii, unde nu-și poate face buletin. Sora are un copil pe care nu-l poate ține în acea cameră și l-a trimis la părinți, la țară.

Veronica Mitroi are 19 ani, este din Didești-Teleorman. Nu are posibilitate de navetă. Stă în cămin de un an.

Luminița Constantinescu are 21 de ani și este din Robeasca-Buzău. N-a găsit de lucru mai aproape și a venit la București.

Dumitra Drăgnoiu are 21 de ani și este din Grebănu-Buzău. Stă aici de 3 ani.

Costina Oprea are doar 18 ani și este din Sălcioara-Ialomița.

În cămin sînt și fete de 30—31 de ani. N-au reușit să plece, să-și facă un rost, adică să se mărite.

Toate fetele au ajuns aici după absolvirea școlii profesionale. Au un contract de 5 ani cu fabrica. În acest timp, dacă pleacă trebuie să plătească școlarizarea. Și după cinci ani au asigurat locul de muncă. Pe fete le frămîntă starea de provizorat în care trăiesc. Perspectiva de a se stabiliza, de a-și face buletin și de a primi o locuință nu există. Singura soluție este să se mărite cu un bucureștean.

— De unde să-i luăm pe bucureșteni? Vor doar să mergem la bairame. S-au întîmplat multe. Pe bucureșteni îi putem cunoaște la fabrică sau pe stradă. Este un club la Piața Muncii, dar nu ne ducem acolo. La Tehnic Club nici atît. Mereu ies scandaluri. Bucureștenii nu se uită la noi pentru că sîntem de la țară.

— Aveți vreuna dintre voi un prieten cu care să mergeți la spectacole, să vă plimbați, în care să aveți încredere, cu care să vă gîndiți că vă veți mărita?

Rîsete și negații. Apoi:

— Cînd vom împlini 25 de ani vom da și noi anunțuri matrimoniale. Pînă atunci așteptăm, dar nu vine nimeni. Nici telefon nu avem. Deocamdată am primit aprobare să se instaleze un telefon public, dar nu s-a instalat.

— Bine, dar la telefon public poți da telefon, nu poți primi ori fetele trebuie să primească telefoane.

— Așa e, dar ar fi bun și acela.

— Băieții pot veni la cămin, puteți primi musafiri la o sărbătoare, onomastică?

— E interzis. În primul an avem un entuziasm, apoi urmează resemnarea...

— Și împlinim 25 de ani și nu ne mai ia nimeni.

— Colegele voastre care au rămas în sat v-au luat-o înainte, au copii.

— Unele au 2—3 copii, unele s-au și despărțit.

— Totuși, la vîrsta voastră trebuie să cunoașteți tineri, băieți din care să vă alegeți viitorul soț. Numai la fabrică și pe stradă îi puteți cunoaște?

— Ne mai pot fi prezentați de cunoscuți, de rude. La fabrică se mai organizează discoteci, dar nu ne mai ducem.

— Și ce fac fetele care nu se mărită? Rămîn în cămin pînă la bătrînețe?

— La un moment dat, cînd nu mai putem sta în cămin, ne căutăm o gazdă.

— Reușiți să strîngeți un ban din cei 2 300—2 400 cît cîștigați?

Doar o fată mai pune ceva deoparte. Două mai primesc bani de acasă, deși costul unui loc la cămin este de 130 lei. Fetele se gospodăresc singure pentru că masa la cantina fabricii este proastă.

— Merită să stați la cămin? Nu vă stricați viața pentru mirajul Bucureștiului, care de fapt se dovedește fără acoperire?

— În sat nu mai sînt tineri. Au plecat pe unde au putut. Soluția este ori să te măriți ori să te muți la gazdă. Viitorul este nesigur pentru noi. Lucrăm umăr la umăr cu alte fete din București. Sîntem egale, însă nouă ne lipsește buletinul.

S-o recunoaștem, situația fetelor din provincie este a unor emigranți în propria țară. Evident nu toată țara poate locui și munci în București. Credem că dacă problema buletinului n-ar exista, mulți tineri s-ar putea muta acolo unde ar fi nevoie de ei, unde ar găsi locuri de muncă convenabile. Cele mai multe fete se mărită în cele din urmă tot cu băieți din provincie, de la țară mai exact spus. Atunci problema devine și mai complicată. Se caută un loc la căminele de familiști sau se strînge cureaua și se plătește o gazdă. Copiii sînt trimiși la țară, la părinți și uneori situația de provizorat în care se complac aceste familii poate dura toată viața. După ce muncești 10—20 de ani în București sau în alt oraș nici nu mai ai unde să te întorci. Întoarcerea în sat ar fi o soluție, însă, cel puțin deocamdată, ea este văzută de cei în cauză ca o înfrîngere, ca o nerealizare.

Cetățenii din lumea civilizată se pot stabili în orice țară doresc. La noi nu-și pot permite să-și aleagă orașul din propria țară, un oraș în care muncesc. Poate că într-un cămin de fete al unei fabrici ar putea începe un studiu sociologic de profunzime pentru că aici se string într-un nod încă nerezolvat multe din problemele de muncă și viață ale tinerei generații.

OPREA GEORGESCU ■

VEȘNICIA S-A NĂSCUT LA SAT

Destinul suspendat la etaj

Comuna Snagov are în componența sa cinci sate și peste 6 000 de locuitori. O statistică tristă stabilește că un sfert din fondul locativ a fost demolat. Aritmetic socotind, obținem un total de 405 locuințe demolate, în care ponderea o dețin satele Ghermănești (148) și Snagov (103), dispărînd efectiv în groapa demolaților satul Vlădiceasca. E adevărat că număra 61 de case cu aproape 200 de familii, dar ce mai conta pentru „suveran".

Țăranul de la cîmpie ca și cel de la munte se simte dezrădăcinat atunci cînd îl abați de la mersul firesc al lucrurilor. A fost ca un blestem ideea desprinderii lui de vatra casei. Ca să i se ofere, ce? Un destin suspendat de nivelul unui etaj și încorsetat într-un confort prefabricat al blocului?

Izbăvirea i-a venit odată cu revoluția. Numai că lucrurile se urnesc greu și răbdarea lui s-ar părea că nu mai are margini. Procesul nu este tocmai ușor. „Satul Vlădiceasca, ne spune primarul comunei, inginerul agronom Nicolae Marin Marinescu, are o unică șansă, aceea de a fi singurul sat demolat din țară, în stare să-și refacă viața pe vechea vatră". Nedorită șansă!

Ca să cîștige timp, pînă la obținerea autorizației de construire, oamenii au început prin a fixa indicatorul cu denumirea geografică a locului și parcelarea terenului rămas liber. Acolo unde lanul de orz a încolțit se va porni șantierul abia după recoltare. Fiecare își va trasa, ca într-un desen geometric, cîte 2 500 mp, ceea ce-nseamnă că se vor cuprinde aproape 52 ha de teren — pentru case și pentru culturi. Specialiștii de la „Urban-Proiect" au fost deja la fața locului, măsurînd și cercetînd zona, ca să elaboreze cît mai degrabă tipul de casă țărănească, după gustul și posibilitățile sătenilor.

Pe de altă parte, dacă ar fi să punem în balanță cît s-a dărîmat și cît s-a construit în comuna Snagov, n-ar exista echilibru. Dintr-un calcul simplu reiese că s-au înălțat mai multe locuințe noi, decît cele demolate. Nimic rău, veți spune, dar cu ce preț și în ce condiții! Astfel, din cele 900 de apartamente gîndite și proiectate pentru comuna Snagov au fost date în folosință aproape 400. La egalitate, cîte 200 fiecare, pentru satele Ghermănești și Snagov. În momentul de față se finisează și se apropie gata de folosință alte cîteva zeci de apartamente. Lucrările, aferente diferenței de pînă la 900, vor fi sistate. Unele din apartamentele repartizate deopotrivă sătenilor din Vlădiceasca, Ghermănești sau Snagov, care n-au fost ocupate (refuzul oamenilor de a se muta în ele fiind categoric) vor fi propuse spre vînzare prin I.C.V.L.

De fapt, ideea primarului din Sectorul Agricol Ilfov, domnul Mircea Popescu, de a se construi la Balotești, în mărime naturală, cîteva variante de proiect, privind tipuri de case țărănești, este valabilă pentru toate satele și comunele din S.A.I. Deja există oferta unei antreprize de construcții și care, pe baza unui contract încheiat cu cetățeanul, poate să-i ridice casa în cel mult două luni.

Totodată, rămîne de văzut în ce măsură va fi aprobat proiectul unui decret privind despăgubirea celor ce-au fost demolați. Unul din criterii ar fi, așa cum spunea și domnul Mircea Popescu, valoarea casei înregistrate la ADAS. Astfel, ca eventuala sumă stabilită pentru despăgubire să conteze ca primă rată la contractul încheiat cu constructorul. De asemenea, există ideea sprijinirii țăranilor demolați prin credite substanțiale rezultate fie din ajutoarele străine primite, fie din contul „Libertatea", concomitent cu perceperea unei dobînzi mai mici. Și nu în ultimul rînd, trebuie avut în vedere ca prețurile la materialele de construcție să fie mai accesibile celor ce se vor hotărî să-și facă singuri casă.

MARIA BOGDAN RADU ■

FLACĂRA
PENTRU MINTE, INIMĂ ȘI LITERATURĂ

Cultura română din Basarabia

ION HADÎRCĂ

La începutul lui decembrie 1979 (și-atunci era cald, dar n-a fost să fie revoluție), Seminarul internațional al tinerilor filosofi din țările socialiste (vă imaginați cam ce dorea să fie această întrunire către amurgul erei brejneviste și vă imaginați, de asemenea, că ieșea altceva) și-a deplasat brusc lucrările într-o zonă occidentală a U.R.S.S., adică la Chișinău. Nu uit nici azi satisfacția cu care, împreună cu colegi din țară, asistam la stupoarea participanților (mai puțin dr. Uta Baer din R.D.G., întrucît știa „ceva" istorie) care observau că noi, românii, nu nu mai aveam nevoie de „peredavocie", limba noastră de-acasă devenind „de circulație internațională" peste Prut. Atunci am cunoscut mulți tineri intelectuali basarabeni, scriitori, filosofi, sociologi, psihologi, muzicieni și artiști plastici. I-am cunoscut și eu, i-au cunoscut și participanții la „Mejdunarodnii filasaficeschii seminar...". Și ei, cei din Chișinău, au reprezentat atunci, fără ca să se fi gîndit cineva dinainte, spiritualitatea românească în fața invitaților din mai toate țările pe-atunci socialiste. Neprevăzută în vreun program al dezbaterilor, cultura română de peste Prut s-a impus în discuțiile neoficiale, adică în singurele care contau. Atunci și acolo l-am cunoscut și pe Ion Hadîrcă. Abia debutase editorial. Între timp, a scris multe cărți, ați auzit, desigur, că este președintele Frontului Popular din Moldova (sovietică). Din acel volum de debut, „traduc" (adică transcriu în limba română cu caractere latine) cîteva poeme.

CONSTANTIN DUMITRU ■

În pagina 20, publicăm un grupaj din poemele apărute la Chișinău, în 1977, în volumul de debut al lui Ion Hadîrcă.

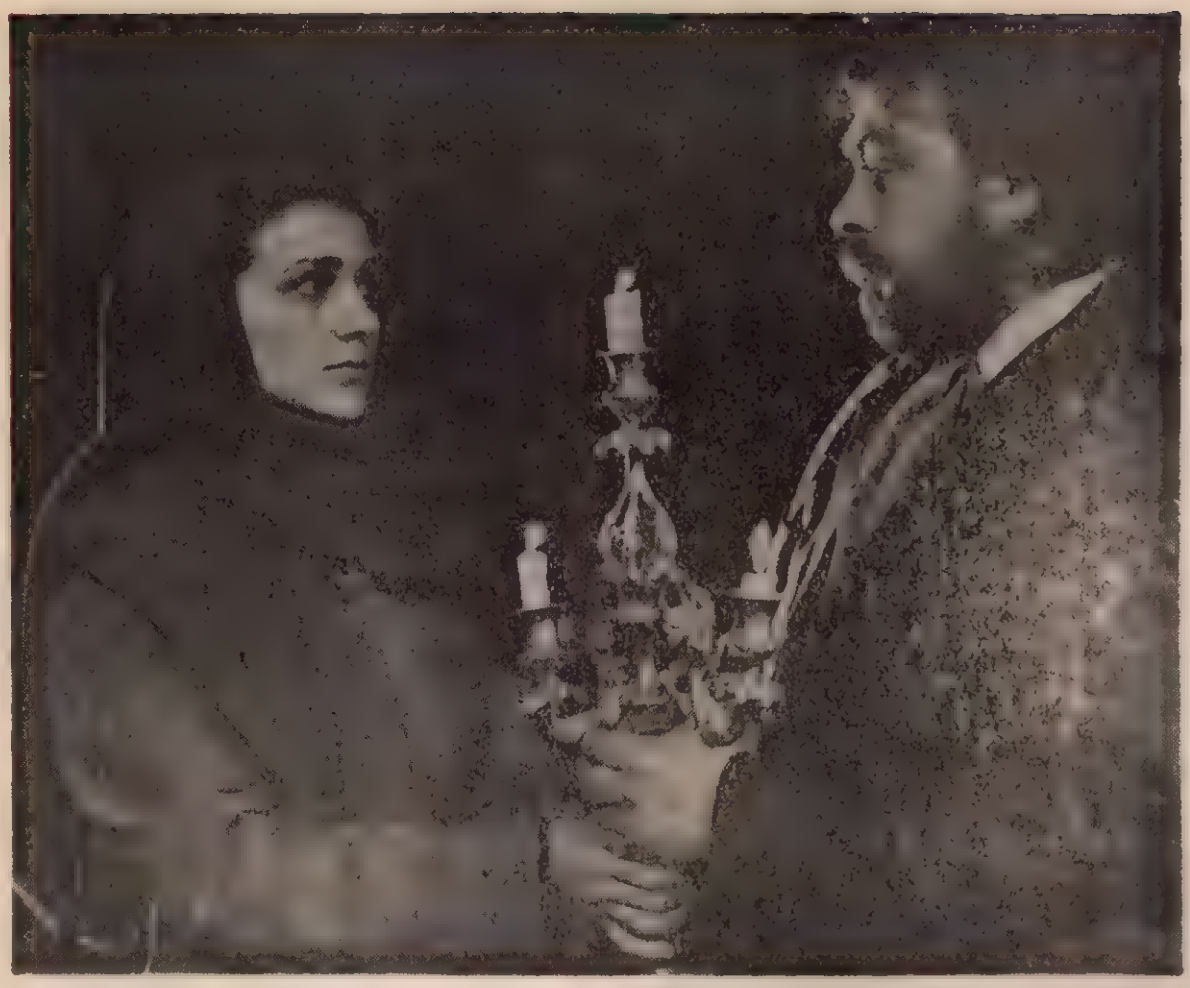

Pe scena Teatrului Național din Tîrgu-Mureș : „SMERITA" de F.M. Dostoievski, cu Dan Glasu și Mihaela Rădescu. Scenografia : Rodica Arghir. Regia artistică : Dan Alecsandrescu.

Nimeni nu invocă tradiția pentru a face statistică, pentru că începuturile a toate cîte se rostuiesc în timp nu țin de matematică, ci de suflet. Mai ales cînd e vorba de școală. Pomenind de tradiția învățămîntului nostru mă gîndesc în primul rînd la zidirea uneia sau alteia dintre școlile românești, la nevoia celor dinainte de a ridica lăcașuri capabile să-și asume viitorul națiunii. În timp, bucuria acestui fel de clădire s-a pierdut. Puțini vorbeau de construirea recentă a unei școli altfel decît s-ar referi la o investiție oarecare. Treceam această pierdere — căci o imensă pierdere e — la capitolul degradării fără margini care cuprinsese tot ce era spirit, în cele patru decenii care de care mai „de aur".

Dar iată, ne redescoperim marile bucurii. Ele trăiau în noi și nu mai știam, ele ne salvează astăzi.

O mare școală, un liceu cu splendide tradiții, am numit Liceul Aurel Vlaicu, redevine ceea ce a fost, ceea ce și-au dorit ctitorii lui, ceea ce vor acum elevii și profesorii de azi ai școlii, adică liceu teoretic.

O școală se naște greu și cine are răbdare să se aplece asupra istoriei Liceului Aurel Vlaicu din vechiul cartier cefelist poate înțelege și mai exact demersurile celor ce conduc această școală pentru a-i redobîndi profilul de care o leagă nu doar tradiția, dar și rezultatele de excepție din cei peste șaizeci de ani de existență. Propunerea cetățenilor din fostul cartier bucureștean Steaua, adresată Ministerului Instrucțiunii în anul 1923, s-a soldat cu un gimnaziu care a ființat cinci ani de zile numai din taxele plătite de elevi. Liceul se naște în 1928 cu o importantă contribuție a părinților și scrisile excepționale care au urmat au confirmat speranțele puse în el. Cu vremea, și știm ce înseamnă asta, elementele tradiției s-au risipit, iar numele școlii a devenit o cifră. Elevii și dascălii școlii își revendică dreptul la istorie, dar, atenție, și la drepturile ce decurg din această istorie: liceul să redevină liceu teoretic (este cel mai vechi între Podul Basarab și Mogoșoaia), sub patronajul C.F.R., și să-și recapete numele Aurel Vlaicu. Rugăm cale de o înalte instituții, Ministerul Învățămîntului și Ministerul Transporturilor, să dea curs acestor demersuri îndreptățite. Ar fi un gest moral, de reparare a unor nedreptăți care au lezat demnitatea întregului învățămînt românesc.

RĂZVAN BĂRBULESCU ■

Cuvîntul ca atare
Horribile dictu...

...ziceau latinii, ceea ce ar însemna exact, „oribil cuvînt", dar, ca să deslușim mai exact sensul zicerii, trebuie să înțelegem de fapt : „oribilă este ideea sau lucrul pe care cuvîntul le [illegible]".

Într-adevăr, cuvîntul e cuvînt, adică nici bun, nici rău, nici dulce, nici amar, nici moale, nici tare, e un cuvînt pur și simplu. Numai că istoria omenirii, care pătrunde adesea și în istoria unui cuvînt, poate să-i confere acestuia, fie aura sublimului, fie hidoșenia oribilului. Și aceasta, nu datorită simplei înlănțuiri de sunete care îi dau expresia, ci celei ideii sau lucrului la care această expresie trimite. E trist cînd un cuvînt ajunge să provoace oroare, dar se mai întîmplă și așa...

Cuvîntul rămîne totuși cuvînt, așa că este potrivit să-l înțelegem, să-i cunoaștem istoria, aceasta și pentru a-i fi noi stăpîni și nu a ne stăpîni el pe noi.

Una din trăsăturile unui regim dictatorial, care ar merita o analiză atentă, este tocmai teama de cuvinte : listele uluitoare de cuvinte interzise la noi în ultimii ani la radio și televiziune ne stau mărturie. Teama de sens se transformă, sub dictatură, în teama de o banală înlănțuire de sunete !

Vă propun să ieșim dintr-o asemenea atmosferă, vorbind acum despre un cuvînt care, deși ne mai sperie, după ce ne-a terorizat multă vreme, trebuie și el tratat „ca atare". Acesta este **comunism.**

Iată unul dintre puținele cuvinte despre care se poate spune precis cînd a apărut. El a fost pur și simplu inventat de către François Noël (zis Gracchus) Babeuf, un revoluționar francez care a trăit între 1760 și 1797 editor al ziarului **Tribunul poporului,** întemeietorul „Conspirației celor egali" care avea drept scop răsturnarea Directoratului Republicii, ceea ce l-a și condus pe eșafod.

Nu întîmplător, Babeuf își luase numele de Gracchus după celebrii frați, ambii — foști tribuni ai poporului în Roma secolului al II-lea î.e.n., ambii — susținători ai ideilor egalitariste care aveau să-l inspire pe revoluționarul francez în lansarea unui termen nou.

Baza lingvistică a termenului a format-o adjectivul latinesc **communis,** provenit din substantivul **munia** care însemna „îndatorire, obligație, atribuție".

Omul a fost decapitat, nu și cuvîntul, nu și ideea (care a primit numele de **babouvism,** după autorul ei). Cel care avea să consacre deplin atît termenul, cît și teoria, a fost Philippe Buonarroti (1761—1837), prieten apropiat și admirator al lui Babeuf, autor al unei **Istorii a Conspirației celor egali (numită „a lui Babeuf"),** apărută în 1828.

Celebritatea cuvîntului a fost asigurată de ciudata scriere a lui Félicité Robert de Lamennais (1782—1854), **Cuvintele unui credincios,** un text împărțit în versete, precum **Biblia,** dedicat „poporului", apărut în 1834 și condamnat de către papa Grigorie al XVI-lea printr-o encicilică. Aici apare termenul **comunist,** desemnînd un adept al comunismului, dar și o persoană care muncește în comun cu alții cu care și împarte în mod egal produsul muncii. Sensul adjectivului latinesc este viz bil în termenii derivați care s-au format în limba franceză.

La scurtă vreme, cuvîntul și-a început călătoria în Europa, ajungînd mai întîi în Anglia. Marx n-a avut deci nevoie să inventeze un termen atunci cînd, împreună cu Engels, și-a luat sarcina redactării **Manifestului Partidului Comunist,** apărut în 1848. De altfel, „Liga comuniștilor", aripa stîngă a mișcării chartiste, era deja înființată la Londra, grupînd mai ales muncitori. Tocmai prezența muncitorilor l-a determinat pe Marx și Engels să prefere pentru ei termenul de **comuniști,** detașîndu-i astfel de **socialiști.** Iată apariția ideii de „dictatură a proletariatului" !

După jumătatea secolului, cuvîntul își începe călătoria spre răsăritul Europei : Polonia, Rusia, pentru ca pe la 1880 să fie deja prezent în mai toate limbile europene.

Aceasta este istoria cuvîntului, subliniez, a **cuvîntului !**

Cît privește istoria ideii, care poate fi considerată ca o istorie a eșecului unei idei, am putut-o urmări cu toții...

Un singur lucru mă nedumerește în continuare, și anume răspunsul la întrebarea : „Ceaușescu a fost sau nu comunist ?".

Eu cred că da. Mijloacele de producție le poseda în comun cu noi. Produsul muncii îl împărțea cu noi, unde mai pui că în mod egal : 50% — el, 50% — poporul ! Cît despre unitatea proletarilor, cine altul decît el a realizat-o, începînd cu 16 decembrie 1989 ?

CEZAR TABARCEA ■

UNIVERS SONOR

Să auzi iarba cum crește...

Trebuie să găsim cuvinte pentru a vorbi despre „cei care nu mai sînt", cum spunea Nichifor Crainic, despre cei care nu au trăit să vadă limanul speranței. Printre ei se află și Harry Brauner, peste a cărui amintire au trecut deja, la 11 martie, de două ori anotimpurile. Soția sa, plasticiana Lena Constante, îmi mărturisea că gloria postumă nu l-a atras niciodată și nu ar fi reprezentat o răscumpărare a suferințelor. Dar, dacă Harry Brauner ar fi trăit încă, măsura bucuriei putea să-l răsplătească...

Nedrept de aspru destinul acestui om care, pentru cei ce l-au cunoscut, putea fi asemănat cu o strună de vioară capabilă a vibra la orice atingere. Și totuși nu este un paradox că acest atît de sensibil, de aparent fragil, a rezistat agresiunilor, terorii, anilor lungi de recluziune. Descopereai în spatele unei priviri tandre și intrebătoare o incordare puternică, izvorîtă dintr-o nestinsă incredere în frumos și adevăr. Harry Brauner și-a clădit intreaga viață pe respectul pentru valorile culturale și pe iubirea pentru artă. A găsit mereu nădejdi noi în acea bucurie, lăsată unor aleși ai soartei, de „a auzi iarba cum crește".

Numeroase sînt temeiurile unei rememorări afectuoase, la răscrucea cu recunoștința. Harry Brauner, împreună cu alți discipoli ai lui Constantin Brăiloiu și Dimitrie Gusti, a pus bazele unei cercetări interdisciplinare a artei populare românești prin întemeierea Institutului de folclor. Pentru credința în frumos și dreptate, despre care aminteam, a plătit mult decît alții, prin pierderea multor ani în tăcerea închisorii, prin renunțări, mai ales impuse, dincolo de propria voință. Și totuși, dacă adunăm cele înfăptuite, îi găsim silueta profilată pe destinul unor interpreți ca Maria Tănase, Ioneia Prodan, Gheorghe Zamfir, Alexandru Mica, Maria Dragomiroiu. Și-a făcut discipoli în etnomuzicologie la Conservatorul bucureștean, a deschis noi căi de valorizare în lumea discului folcloric, a vorbit și a scris mult despre autenticitate, creativitate, puritate și unitate în arta poporului român. Revista Flacăra i-a găzduit un timp serierile (ciclul despre „poluarea folclorului"), oprite doar la incidența cu cenzura și politicul. Cursul de folclor și volumul despre Geografia muzicală a României s-au pierdut printre victimele unor gesturi arbitrare ale trecutului. Au rămas însă partituri, articole, studii, scrisori. Prea puțin cunoscute. O parte din hîrtiile sale compuse pe versuri alese cu grijă (Nichifor Crainic, Eminescu, Anghel, Iosif, Farago, Macedonski, Arghezi) le-a gîndit în singurătatea celulei. Altele în viața retrasă, de mai tîrziu (printre partituri și poemul dramatic La moartea lui Ștefan cel Mare), Harry Brauner nu s-a luptat să le prezinte publicului. Dorința sa era să existe, pentru valoarea în sine a felului în care traverse viața, preferînd recunoașterea celor pe care îi prețuia. Lăsîndu-se voit în umbră s-a înconjurat de o lumină care, cu trecerea anilor, nu se estompează. Pentru că, așa cum obișnuia să spună, vor veni mereu oameni capabili să audă la nesfîrșit „iarba cum crește".

GRIGORE CONSTANTINESCU ■

Patru muzicieni

MARINA KRILOVICI. S-a mai întors o pasăre cîntătoare spre țara noastră! Emoția de a o revedea, chiar pe o scenă de concert, este explicabilă pentru oricare dintre cei care au asistat, acum' două decenii, la pornirea în marele zbor a acestei voci rarissime. În concertul Filarmonicii, vibrația acestei reîntîlniri a dominat totul, invadînd chiar realitatea evoluției solistice pe podium. De ce să nu recunoaștem subiectivismul cu care, în cele cinci **Lieduri** wagneriene pe versurile Matildei Wesendonck căutam să reascult glasul de odinioară. Acea amploare sonoră de neconfundat, care umple spațiul, acea culoare particulară a registrului mediu, elanul generos al frazelor sfidînd prudența. Pentru mine — și mulți ca mine, de aici —, pentru Marina Krilovici, pe drumurile pribegiei fără „acasă", dulcea pasăre a tinereții s-a dus. Grea de emoție clipa reîntîlnirii, cu întreg cortegiul de amintiri. Marina Krilovici i-a dat, pentru cîteva frînturi de timp, acea incandescență proprie inegalabilului ei temperament. Peste ce i-a alcătuit firea de artist, nu poate trece timpul. Ceva rămîne, incomparabil, chiar dacă... La momentul bucuriei mari și a regretelor mărturisite, dirijorul care o însoțea — Wolfgang Scheidt din Austria — nu a adăugat nimic. Am avut certa senzație a situării sale într-un perimetru impropriu pentru lectura convingătoare a unei capodopere ce poartă numele de „Eroica" beethoveniană.

EMANUEL ELENESCU. Dirijorul simfonicului săptămînal al Orchestrei simfonice a R.T.R.L, sărbătorea, împreună cu muzicienii și publicul, înaintarea spre finalul celui de al optulea deceniu de viață. Istoria acestei orchestre este strîns legată de evoluția personalității dirijorale și componistice a lui Emanuel Elenescu, așezîndu-i numele printre cele mai de seamă. În staginile ultimei jumătăți de veac. L-am urmărit, reținînd o parte din aceste seri de muzică (și trecînd dincolo de preocuparea analizei concrete a realizării programului, într-o colaborare cu orchestra sub cotele de evenment). Emanuel Elenescu are chirurgie și firescul atît al seniorului baghetei, a trăit istoria vieții noastre muzicale, lăsînd o moștenire pe care discul și banda de magnetofon ne ajută să nu o uităm. Să-i mulțumim cu respectul ce se cuvine celor care au străbătut o lungă cale, urcînd muntele vrăjit.

CRISTINA ANGHELESCU. În același program al orchestrei R.T.R.L., o primă audiție semnată de Theodor Grigoriu — **Primăvara** din ciclul **Anotimpurile** — a readus-o în prim plan pe Cristina Anghelescu. Este actualmente cea mai fină valoare consacrată a violoniștilor noastre. Un sunet frumos, un temperament echilibrat uneori de prea multă luciditate în vecinătatea sentimentului, se completează cu o autentică pătrundere a sensurilor stilistice. Cristina Anghelescu justifică încă o dată considerațiile privind marea tradiție a viorilor românești, glasuri multiple ale unisonului enescian.

DAN GRIGORE. Cu **Concertul nr. 1 de Liszt** (în același program al orchestrei R.T.R.L.), Dan Grigore reîtera, într-un răstimp scurt, relația de reciprocă afecțiune cu publicul. Te uimește simplitatea și naturalețea cu care trece peste orice dificultate, asemenea unui nobil care-și vizitează castelele fără să se mire. Totul pare ușor de realizat, materia sonoră nu-l întîmpină cu rezistență. Uneori ești tentat să nu-l mai urmărești pe Dan Grigore ca pianist. Mai bine zis, uiți pianul în favoarea muzicii. Cred că Dan Grigore este pe cale de a deveni o pildă a împlinirii vocației dincolo de mijloace. În orice caz, în concertul la care am fost ne-a arătat că poate cînta astfel încît chiar un instrument ingrat, cum este pianul din Studioul Radiotelevizîunii, sau un dialog ezitant cu orchestra nu-l pot abate de la drumul său. Forța fără efort, voința fără obsesia puterii, se degajă din muzica făcută de Dan Grigore, într-o adresare sobră care maschează tandrețea posibilă, stăpînită cu intransigență de idealul frumosului ca armă a binelui.

GRIGORE CONSTANTINESCU ■

MAI SÎNT DE CITIT MII DE CĂRȚI

Eugen Șerbănescu et comp.

A apărut un nou „volum colectiv de debut" (iată o sintagmă pe care va trebui să o uităm, pe măsură ce vom redescoperi respectul față de individualitatea tînărului scriitor) : **Preludii epice**, Editura Eminescu, 1990. Autorul prefeței, Ion Cristoiu, tinerii prozatori care figurează în sumar — Ovidiu Dunăreanu, Traian Dobrinescu, Anghel Gădea, Magda Dinescu, Ioan T. Lazăr, Petre Maier Bianu, Eugen Șerbănescu, Gabriela Dragnea, Mariana Dan, Gabriel Năstase, Simona Ianculescu, Dana Lizac, Ion Cozian — ca și Editura Eminescu nu au nici o vină că volumul este meschin. Așa trebuia să arate orice debut în timpul dictaturii. Iar cartea care a apărut abia acum a fost concepută în plină dictatură, sub supravegherea atentă a Consiliului Culturii. Însuși faptul de a înghesui treisprezece autori în aceeași carte constituie un atentat la specificul literaturii, care pretinde existența unui stil unic, inconfundabil și asigurarea unui spațiu pentru desfășurarea întregului evantai de posibilități de exprimare ale unei personalități artistice. Pe de altă parte, din volum lipsesc necesarele date bio-bibliografice, fotografiile autorilor, eventualele declarații ale lor etc. — adică toate acele elemente de regie care evidențiază caracterul de eveniment al creației literare. Nu mai vorbim despre faptul că, după așteptări lungi și exasperante în anticamera celebrității, la prima deschidere a ușii se face loc înăuntru... pentru toată lumea, ca un fel de compensație. Așa s-a întîmplat și cu admirerea — mult prea generoasă — în sumarul volumului **Preludii epice** a unor texte nesemnificative și chiar a unora — cum este **Vara marilor speranțe** de Traian Dobrinescu — de un patetism ridicol, marcate de amatorism.

Din fericire, aceste împrejurări ostile n-au putut să împiedice includerea în carte a unor autori cu adevărat talentați, care ne rămîn în memorie chiar și cu cele numai cîteva pagini publicate. Un asemenea autor este Ovidiu Dunăreanu, în legătură cu care Ion Cristoiu face, în prefața lui scrisă cu exemplară competență, o remarcă pe deplin justificată : „Ca și Fănuș Neagu, Ovidiu Dunăreanu își trage miraculosul prozelor sale din anumite trăsături de climat ale locurilor natale. Dar dacă la autorul **Îngerului a strigat** fantasticul la naștere din nedeslușitul caracteristic bălții brăilene, la debutantul nostru el apare din excesul de deslușit care este lumina țare, violentă a pămîntului dobrogean". Ar mai trebui adăugat faptul că Ovidiu Dunăreanu este un stilist, că schițele lui — **Vaporul de la amiază, Soare topit, Minzul** — au frumusețea minuțios cizelată a unor bijuterii și că această preocupare prezintă la el și riscul de a deveni obsesivă și în cele din urmă sterilizantă, ca șlefuirea uneia și aceleiași fraze de către personajul lui Camus, Joseph Grand.

Gabriela Dragnea — în **Simburele, Peisaj marin** și mai puțin în **Semnul** — se remarcă prin analiza psihologică sigură și penetrantă. Foarte bine este reprezentată în proza ei dinamica afectivă a cuplurilor, studiată la rece, dar fără cinism, de pe poziția unui observator care nu-și propune să schimbe lumea și nici să-și etaleze sagacitatea, ci doar să constate, cu o vagă, aproape insesizabilă nostalgie a dragostei, cum se iubesc, cum se prefac că iubesc, cum cred că se iubesc sau cum nu se mai iubesc semenii săi.

Pentru Simona Ianculescu — autoarea schițelor, **Telefonul, Nostalgie, Tabloul, Căldură umană** — comunicarea și apropierea între oameni constituie un bun de preț, pentru care pledează în mod declarat. Simpla ocrotire a unei femei de către un necunoscut într-un tren de noapte provoacă o puternică tulburare și eroinei, și... autoarei : „...i se părea straniu... cum și de ce doi oameni care se întîlnesc o dată și au ocazia să se apropie și să aibă grijă unul de altul, se despart pentru totdeauna, fiecare rămînind în stația lui, într-o gară oarecare..." Ceva din **duioșia** prozei rusești din ultimele decenii străbate aceste **pagini, scrise pe un ton murmurat, care le ferește de teatralism.**

Mai merită menționați Magda Dinescu, autoarea unor poeme în proză, înfiorate de tragism și Gabriel Năstase, prozator exersat, dar influențat negativ de stilul gazetăresc.

Revelația volumului, care îi răsplătește pe cititor pentru răbdarea de a citi 250 de pagini ale unor necunoscuți, o constituie proza lui Eugen Șerbănescu, un autor despre care fără îndoială se va mai vorbi. Atras de mediul citadin, dar nu pur și simplu de „luminile orașului", ci de mișcarea browniană a psihologiilor unor oameni obligați să ia mereu act unul de celălalt, să se atragă sau să se respingă, tînărul prozator continuă — cu o anumită detașare — o direcție „absală" a prozei noastre reprezentată de Nicolae Breban. În schița **Decolare ratată**, prozatorul urmărește traseul sufletesc zigzagat al unui bărbat, Claudiu Armaș, care contestă și recunoaște succesiv fidelitatea iubitei lui, în funcție de informațiile pe care i le furnizează hazardul și pe care el le recepteză într-o stare de tot mai mare surescitare, pînă aproape de nebunie. În **Lecția de geografie** este vorba despre ciudata forță de seducție pe care o exercită asupra elevilor săi și, în general, asupra oricui îl ascultă un profesor de geografie, Aurel, personaj cu totul insignifiant în viața de zi cu zi. Prozatorul analizează cu o finețe excepțională modul cum se exercită acest magnetism, singura sa greșeală fiind imaginarea și reproducerea discursurilor rostite de Aurel, încărcate de poetizări forțate, la un pas de kitsch (dacă nu cumva tocmai aceasta a fost intenția autorului, să ironizeze, cu maliție, mijloacele precare cu care poate fi creată o atmosferă de magie). O luptă scurtă, dar dramatică între două conștiințe — asemănătoare cu lichidarea decisă a unei păsări de către un șarpe în intunericul pădurii — este relatată în **O dilemă ca oricare alta**, unde un anchetator, Vasile Ion, își pune sub acuzare propria iubită. În sfîrșit, în **Marină**, asistăm la un duel erotic între doi bărbați, unul bătrîn și altul tînăr, duel care se desfășoară fără știrea celui tînăr (acesta participînd la disputa prin însuși faptul că există). Personajele lui Eugen Șerbănescu se încarcă întotdeauna pozitiv sau negativ unele în raport cu altele, nu sînt niciodată neutre din punct de vedere electric. Un conflict latent există mereu între ele. Spre deosebire însă de proza lui Nicolae Breban, cu care seamănă din acest punct de vedere, proza tînărului autor nu face loc interpretării iraționale a relației călău-victimă. Spiritul vizionar este înlocuit cu o perspectivă cinematografică. Adeseori, obiectivul aparatului de filmat părăsește figura răvășită de trăiri obscure a cîte unui personaj și se îndreaptă apre fundal ca spre un sistem de referință, logic și clarificator. Așa se întîmplă, de exemplu, în **O dilemă ca oricare alta**, cînd se filmează de undeva, de sus, **caldarimul**, „martorul uitat și mut de uimire... care de cînd se știa, tot același gest făcea, rostogolea roți, roți mari și roți mici, roți de troleibuz sau de mașini de piață, sau de cărucior de copii, sau de mașini mortuare, sau de mașini de vacanță, sau de tomberoane de gunoi sau de limuzine ministeriale. Era un caldarim bun la toate". Eugen Șerbănescu este unul dintre posibilii noștri romancieri importanți de mîine.

ALEX. ȘTEFĂNESCU ■

TRADUTTORE, TRADITTORE

Un roman al mirosurilor

În circuitul nostru haotic și sumar de informații culturale, descoperirea unei cărți mari, a unei capodopere, poate să reprezinte o simplă întîmplare. Cu cîțiva ani în urmă găsisem în două reviste străine cîteva fragmente din romanul Parfumul, publicat de Patrick Suskind integral în 1985. Lectura sa arăta de la început uluitoare, noutatea subiectului fiind și ea șansa rară cu care un scriitor nu se întîlnește de multe ori în viață. A reduce narațiunea acestei capodopere la istoria unui bastard parizian din secolul al XVIII-lea, născut în mijlocul unor gunoaie și stîrvuri dintr-o piață de pește și înzestrat cu un simț excepțional al mirosului, ar fi prea puțin. Patrick Süskind reface istoria unei civilizații, a unor bresle și mentalități prin mirosuri, într-o manieră diferită de a scriitorului german Günter Grass al cărui spirit imaginar reconstituie deveinrea moravurilor prin felurile de mîncare.

Patrick Süskind păstrează în cartea sa aparențele unui roman istoric. Enunțurile sale concură toate la crearea acestei atmosfere de autenticitate. „În secolul al optsprezecelea trăia în Franța unul dintre cei mai geniali și mai detestabili bărbați dintr-un veac nu sărac în personaje geniale și detestabile". Intrarea în specificul epocii capătă relevanță printr-un ingenios inventar al mirosurilor. „Străzile trăsneau a gunoi și bălegar, curțile dosnice a urină, casele scărilor a lemn putred și murdărie de șobolan, bucătăriile a varză stricată și seu, încăperile neaerisite duhneau a praf mucegăit, dormitoarele a cearșafuri unsuroase, a paturi de puf umed și a mireasmă întepător-dulceagă din oalele de noapte..."

Iată doar un fragment din istoria sordidă a Parisului din veacul luminilor, atestată documentar de diferite tratate de istorie a civilizației. Rareori un prozator demonstrează o capacitate atît de mare de a surprinde tonurile unui timp într-un amestec de culori și mirosuri învălmășite în tablouri atît de grotești. În forfota acestei lumi din care emană cele mai diverse putori s-a născut Jean-Baptiste Grenouille, „alchimistul" celebrelor parfumuri de mai tîrziu, monstrul genial care ucidea fecioare frumoase pentru a le conserva mirosul personal în parfumuri umane individualizate.

Fără îndoială că literatura cruzimii, a sadismului și a monstruosului nu este la începuturile ei. De la marchizul de Sade, A. Jarry, Lautréamont pînă la J. Fowles, experimentele imaginare grefate pe monstruos și grotesc sînt numeroase și variate. Patrick Süskind forțează limitele imaginarului și ale perversiunii generatoare de nou pînă la interferența cu miraculosul absurdizat în mod programatic. Parfumul este, de fapt, romanul unui singur personaj (Grenouille). El reface treptele deveniriî unui monstru genial pînă în etapa descoperirii parfumului ce suscită adorația, generatoare de moarte prin identificare ce duce la masticarea antropofagă. Patrick Süskind își urmărește personajul în anii de formație (Bildungsroman), de ucenicie, de călătorie și de moarte, generată de o iubire devoratoare, feroce. De la început, Grenouille, copilul, pare încărcat de stranietate, pecetluit de un destin singular, amenințat de moarte și supliciu, dar capabil să răzbată prin orice obstacole. După naștere, copilul ciudat le sperie pe doici, sugîndu-le tot laptele ; o bătrînă îl depune la mănăstire fiindcă ar avea pe dracul în el. La șase ani, „per-

...cepuse olfactiv lumea", dar nu ...ține decît cuvintele ce evo...au obiecte mirositoare. Copiii ...lin orfelinat se speriau de el, o ...loică spunea că are o privire care ...ede departe prin hîrtie, lemn, ...tid etc. Treptele anilor de uce...nicie ...nt oficiate la tăbăcăria ...ătrînului Grimal, apoi în par...ăria meșterului Baldini. În... ...p cu Baldini facilitează ... ...a geniului intuit în sinea ... ...Grenouille. Invitația de-a ...lucra în atelierul parfumeriei ...sună aproape ca o poruncă „Am ...el mai bun nas din Paris, mai...tre Baldini, îl întrerupse hîrîind Grenouille. Cunosc toate mirosu...rile de pe lume, toate cîte sînt în Paris, toate, numai unora nu le știu numele, nu sînt chiar așa de multe, sînt numai cîteva mii..."

Grenouille trece probele pre...tiinței sale în arta parfumurilor Copiază mirosul autentic la **Amor și Psyché** prin simpla do...zare intuitivă, face noi rețete pentru Baldini, apoi pleacă cu ...inscrisul de calfă prin țară. Co...pilul care omorîse o fată pen...tru a-i conserva mirosul, rătă...cește prin lume, străduindu-se ...să găsească „golul singurătății" pe un masiv din Auvergne. Timp de șapte ani zace într-o grotă, unde trăiește orgiastic starea de ...ură și războinare. Portretul fă...cut de scriitor la ieșirea din grotă este ilustrativ : „Arăta ...ngrozitor. Părul îi atîrna pînă la genunchi, barba subțiratică pînă la pîntec. Unghiile păreau ghiare de păsăre, iar pielea curgea fîșii de pe brațele și pi...cioarele pe care zdrențele nu mai ajungeau să le acopere". Dar marchizul de la Taillade-Espinasse din Toulouse îi oferă „fluidul vital", prezentîndu-l pe Grenouille cel refăcut ca o în...bindă a științei sale. În tăcere, ...rul îmbrăcat în veșminte elegante visează la **parfumul cu mirea de om**, menit să-l facă stăpînul lumii. Drumurile sale noi l-au dus pe Grenouille la Grasse, oraș al florilor și al par...fumurilor, vatră a distilerilor de arome, unde maestrul genial ajunge la superlativul existenței sale : **parfumurile individuale cu ...ix de om.** Astfel sînt ucise 24 de fete ale căror mirosuri sînt conservate în tot atîtea fla...coane. Ultima crimă (Laura, fiica consulului Richis) este însă descoperită. Grenouille este a...restat și condamnat la moarte. Dar, miracol, parfumul milei și al dragostei îl salvează : „Cei...de-Sus însuși oprise mîna călău...lui, ...telindu-i ca înger pe a...ă ...fusese crezut de o lume ...ă ucigaș".

De fapt, nu este vorba de un **happy-end** parodie. Aminarea morții marelui Grenouille în **Cimitirul Inocenților** din Paris are o altă semnificație. Finalul romanului **Parfumul** înscrie în...treaga textură a cărții într-o parabolă. Dacă mirosul genera...tor de iubiri l-a salvat pe Gre...nouille de la moartea prin cru...cificare și izbire cu barosul, în noul spațiu al morții, hoții și ...ocnașii îl ucid dintr-un exces de dragoste. După scene de an...tropofagie erotică, oamenii din afara legii sînt fericiți. „Cînd îndrăznură totuși, la început pe ...is, apoi deschis, zîmbiră." Erau neobișnuiți de mîndri. Pen...tru prima oară făptuiseră ceva din dragoste".

Parfumul *) este unul din pu...ținele romane contemporane care atestă faptul că nu a murit capodopera.

ROMUL MUNTEANU ■

*) Patrick Süskind, **Parfumul** Ed. Univers, 1989 (trad. Grete Tartler).

VIAȚA PE SCENĂ

Lumea de vis și Terra II

Pentru multe generații de co...pii, **Dumbrava minunată** de Mihail Sadoveanu e un reper nu numai al lecturilor reco...mandate, ci și o descoperire ... cont propriu, comunicată ime...diat colegilor de bancă și prie...tenilor. Aventurile Lizucăi și ale lui Patrocle, aingurul confi...dent, deși patruped, al fetiței rămasă fără mamă și crescută într-o casă ostilă, îi farmecă pe micul ciutor, îl antrenează în...tr-o miniodisee a celor două personaje către casa bunicilor, etern liman compensatoriu al copilor care abia așteaptă să scape de tirul educației părin...tești.

Scrierea sadoveniană a stat la baza unui scenariu al regizoru...lui Cristian Pepino care aduce pe scena Teatrului „Țăndărică" celebrele personaje și aventu...rile lor. Evident, regizorul a avut de selectat anume mo...mente ale călătoriei, convenabile pentru tratarea scenică, pen...tru tipul de păpuși care urmau să fie realizate. Firește că alte momente aparțin imaginației sale, dar — și nu cred că e o simplă impresie — scenariul în ansamblul său, deși destul de atractiv, suferă de o anume fragilitate. Trecerile Lizucăi și ale lui Patrocle dintr-o secven...ță într-alta sînt, uneori, brus...cate, iar, alteori, fără motivație conflictuală. În genere, dificul...tatea realizării unui scenariu după o proză care descrie un traseu, nu atît un simplu voiaj cît, mai ales, intrarea copilului în lumea de vis unde realul și imaginarul își dau „mîna", trebuie să fi fost destul de mare. Pentru spectatorii cei mai mici, și-o mare surpriză ! — pentru cei adulți bine. **Dumbrava mi...nunată** de la „Țăndărică" a oferit satisfacție.

Strategia dar și **farmecul** imens al montării constă, cred, **în surprins imaginarului**, în ta...lentul și inspirația lui Cristian Pepino, a scenografei Daniela Voicilă și a compozitorului Nicu Alifantis de a crea stări emo...ționale, cu pregnante efecte vi...zuale, muzicale și de populare a spațiului scenic cu obiecte, elemente de decor și, în special, păpuși care nu „spun" totul imediat. Acestea își revelă mere...u, grație actrițelor, forța de seducție, stabilind relații sce...nice de consecuție, de natura surprisei, dar și a comicului sau ironicului țintind un mic breviar caracterologic.

Întregul spectacol dezvăluie o concepție modernă asupra ar...tei păpușerești, a unui mod teatral de natura sintezei pro...cedurilor scenice. Spațiul sce...nic devine aici multifuncțional, dar cu o rigurosă repartiție a sarcinilor artistice, a locurilor de joc, a traseelor de evoluție a păpușilor. Cele trei volet-uri din planul din spate, zona me...diană a scenei mobilată uneori, alteori fiind rezervată unei mișcări mai ample, cele cinci pa...nouri-ecran din fața scenei, mobile, permit acreditarea sin...tezei mijloacelor artistice.

Vom vedea deci păpuși de di...mensiuni variate : de la cele mici (Lizuca, Patrocle), la cele medii (mama vitregă, Frusina, bucătăreasa) și la cele foarte mari (Bunicii), vom vedea, într-un mod original, siluete proiectate pe panourile din față ca în tea...trul de umbre oriental, meta...morfoze spectaculoase (podețul-cocostîrc, răchita-Zînă), proiec...ții de diapozitive combinate cu păpuși minuțe (splendidul mo...ment al celor trei broaște), o...biecte scenice ingenios sceno...grafiate (păpușoi), o concepție ironică fermecătoare asupra pă...pușilor de la masa de început (permițînd, prin ridicarea mesei la mare înălțime în planul me...dian al scenei, observarea du...blului joc Patrocle, Lizuca-oase...peți), combinații de efecte vi...zuale (lumina o de Gheorghe Vasile) cu cele muzicale sau numai sonore (sunetul îl apar...ține lui Gabi Petrescu). La toa...te, regizate tehnic de Ion Be...rehoi, contribuie esențial crea...tor muzica de scenă a lui Nicu Alifantis, al cărui stil s-a adap...tat la acest spectacol în sensul mixării tonului elegiac cu ace...la comic, prin percuție și ritm, dar și prin sonuri ambientale conturînd predispoziția orienta...lă atît a voiajului cît și a sur...prizei.

Vocea Lizucăi, dar și a altor personaje, trădează pe actrița care nu se „vede", artista care a marcat hotărîtor arta păpu...șilor de la noi, Brîndușa Zaița Silvestru. Puterea de sugestie a vocii el, inflexiunile străbă...tînd o gamă extrem de largă, ironice sau dramatice caracteri...zînd prin dialog și expresie a minuirii, ingenioasă, înseamnă calea de acces în lumea de vis a **Dumbrăvii minunate.** Alături de ea, o actriță cu experiență și talent conturînd alte sugesti...i de expresivitate în spectacol este **Gina Nicolae.** Actrița sus...ține, la rîndu-i, cîteva partituri scenice într-o linie comică fără repros.

O recentă premieră — **Terra II**, de Tudor Popescu, în regia Ilenei Cîrstea-Simion —, la Teatrul „Ion Creangă", mă face să mă gîndesc din nou la difi...cultățile unui teatru pentru co...pii (mai mari decît publicul de la „Țăndărică") și tineret.

Dacă piesa lui Tudor Popescu este declarat didactică, morali...zatoare în „dulcele stil clasic", urmărind, însă, fără șovăieli, un conflict articulat simplu de tot, punerea ei în scenă reflec...tă un registru desuet spectacolo...gic (de la organizarea spațiu...lui scenic la design-ul obiecte...lor), precum și o manieră gre...oaie de interpretare uneori fla...rantă. Această comedie muzi...cală SF este mai modestă de...cît o afirmă titulatura.

Venirea de curînd la direcția teatrului a regizorului Grigore Gonța presimt că este semnul unui dificil, dar inerent-posibil reviriment artistic al instituției.

MARIAN POPESCU ■

P.S. — În revista Cinema (2/'90) mi-au apărut cîteva rîn...duri, sub titlul redacției („Cine este și ce vrea producătorul de film ?"), dictate la solicitarea revistei și sub focul încrucișat din decembrie. De atunci pro...ducătorul de film semnatar nu mai există — trece repede vre...mea ! — iar ce vrea el, asta numai dumnezeu și ACIN-ul pot „pentru ca s-o știe".

LANTERNA MAGICĂ

Conferința națională a cineaștilor din România

În zilele de 5, 6 și 7 martie a.c., la Sala mare a palatului din Capitală s-au desfășurat lu...crările Adunării Naționale a Cineaștilor din România.

Lucrările din primele două zile au demarat cu prezentarea, de către regizorul Mircea Mu...rești, a Raportului ACIN (fosta Asociație a cineaștilor din R.S.R. — organism care a fost decla...rat persoană juridică în 1963 și care la ultima se conferință, cea din 1974, a adoptat statutul ce a funcționat pînă în 22 Decembrie 1989, numărînd în final 1489 de membri), apoi cu cea a Dării de seamă a Comisiei de Cenzori (raportor președintele comisiei, Adrian Caracaș) și cu cea a unui Raport de activitate a Comi...tetului provizoriu al cineaștilor pe perioada 24 decembrie — 4 martie a.c., raportor : regizorul Stere Gulea — după care au urmat discuții și propuneri, în legătură cu informările prezen...tate și, în același timp, asupra celor două texte de lu...ru pre...zentate public : Decretul-Lege nr. 80.8 februarie 1990 al CFSN privind organizarea activității cinematografice din România (la nivel ministerial !), prin în...ființarea **CENTRULUI NAȚIO...NAL AL CINEMATOGRAFIEI**, decret semnat de către domnul Ion Iliescu — precum și proiec...tul de Statut al Uniunii cineas...tilor din România.

Din luările de cuvînt s-au putut contura observații profund critice asupra activității fostei ACIN cît și organului de cenzu...ră și „îndrumare" ideologică a acesteia decedatul și de tristă amintire Consiliu al culturii și educației socialiste, sub oblă...duirea căruia „cinematografia română s-a făcut, mai ales, în spatele ușilor închise", de unde și avalanșa unor pelicule stupid-didacticiste ce — cu foarte pu...ține excepții — a scos filmul românesc din circuitul valoric și de ide, internațional. S-a sub...liniat situația gravă, cu totul marginală, la care s-a ajuns în domeniul filmului documentar, de animație, al jurnalelor de ac...tualități ; politica de-a dreptul rușinoasă ce s-a dus în domeni...ul drepturilor de autor, plecă...rilor în străinătate la festiva...luri sau achiziționări de filme ; starea dezastruoasă a debuturi...lor în cinematografie, stoparea tinerilor regizori în a intra în producție ; s-a adus în discuție pînă și „chestiunea dalmațieni...lor" (adică a celor mai mulți sau mai puțin „pătați" sub vechiul regim al dictaturii ceaușiste — a acelor realizatori ai filmelor-mamut-lozincarde care au „di...vinizat" Fiara... dar tac, astăzi, deși aflați încă în sală, refugiați într-o tăcere suspectă), etc., etc... În sfîrșit, se spune că e bine uneori ca „de trecut să ne des...părțim rizînd" — iată că am făcut-o, deși risul ăsta ne-a lă...sat o neplăcută strîmbătură, pro...babil că nu va dispărea curînd.

Să revenim însă la prezent : cea de-a treia zi a fost desti...nată alegerilor propriu-zise, mai întîi alegerilor celor 81 de mem...bri ai **Consiliului de conducere a actualei Uniuni a cineaștilor din România**, apoi, din rîndurile acestora, a președintelui uniunii. Deși s-a procedat prin vot se...cret, buletinele tip fișe intro...ducîndu-se în calculatorul unei instituții de profil, rezultatele acesteia s-au aflat extrem de tîrziu, în seara zilei de miercuri, încheindu-se prin alegerea în consiliu a unui număr de 82 de membri (deci număr par, ceea ce poate eventual îngreuna vii...toarea activitate a acestuia ?). Președinte al Consiliului Uniunii Cineaștilor a fost desemnat domnul **Mihnea Gheorghiu** (pen...tru o perioadă de doi ani, după care mandatul acestuia poate fi reînnoit sau se numește o altă persoană, conform statutului ci...tat).

Orele fiind înaintate, propu...nerea către organele în drept a persoanei — sau persoanelor — din care urmează a fi desemnat viitorul **președinte al CENTRU...LUI NAȚIONAL AL CINEMA...TOGRAFIEI** — precum și nu...mirea cadrelor de conducere ale celor 5 studiouri cinematogra...fice ce vor lua ființă în cadrul Centrului au fost aminate pentru trei săptămîni. Pe de altă parte — și în urma discuțiilor — nu s-a stabilit încă forma defi...nitivă atît a statutului Uniunii cineaștilor, cît nici, implicit, a structurii organizatorice a aso...ciațiilor de cineaști (pe specia...lități filmice).

Din aceste ultime puncte de vedere, problema rămîne deschi...să.

Vă vom ține însă la curent cu tot ce se întîmplă.

HORIA PĂTRAȘCU ■

AURA AUREI

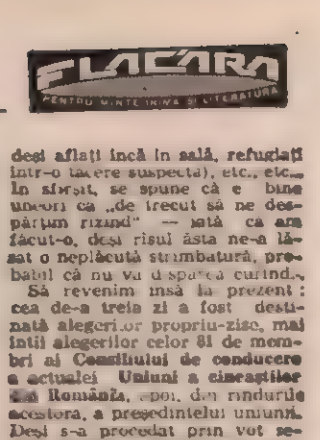

***Vineri 23 martie** a.c., la **Sala Palatului, Aura Urziceanu** oferă un **concert** în **bene...ficiul Ligii Femeilor** care **ocrotește orfanii, bătrînii din azile și handicapații. Un alt concert va avea loc duminică 25 martie a.c., ora 11, tot la Sala Palatului, în beneficiul tipografilor și ai ziariștilor. Cu admirație și respect față de public, Aura Urziceanu speră că va fi susținută în a...ceastă acțiune.*

SEMNAL

● După publicarea volume...lor de versuri „Iubire de pie...trar", „Antumele", „Antumele 4,5", „Quasimodo", cît și a ce...lor două volume exemplare despre și cu Nichita Stănescu (am numit „Antimetafizica", 1985 și „Nichita Stănescu, atî...ta cît mai știm noi", 1989), iată că tînărul și viguroasul poet Au...relian Titu Dumitrescu publică o nouă carte de poeme care se intitulează chiar **Poeme**, a...părut la Editura „Cartea Ro...mânească".

Structurată în cicluri repre...zentative („Queberg și supra...viețuitorul", „Cununii", „Uncia de aur" și „Despre trecutul de...monului") cartea de poeme a lui A.T.D. surprinde plăcut prin modernitate, printr-o anume forță lăuntrică, dar și printr-o mai adecvată nuanță expresivă. Cuvîntul scris și pe urmă rostit capătă sunetul metalic al pa...siunii omului bîntuit de pasiune dar și de idee. Așadar, un au...tor tînăr de real interes, în real progres.

● Scriitorul bulgar Atanas Mandagiev (născut la Sofia în anul 1926) apare în transpunere românească la Editura „Uni...vers" cu romanul **Fuga**. Tradu...cerea aparține lui Constantin N. Velichi. Prozatorul bulgar a cunoscut o consacrare rapidă încă de la apariția, în anul 1958, a romanului „Start spre viață"

(varianta românească a apărut în anul 1978). De reținut că prozatorul a intrat repede în conștiința publicului printr-o suită de romane care poartă pecetea timbrului său caracte...ristic și a personalității sale distincte („Capcană pentru lupi", „Culoarea albă a pești...lor", „Atacantul", „Dulceață de prune verzi" etc.).

Într-un „excurs" despre ro...manul **Fuga** criticul K. Klen...kov se exprimă în termeni cît se poate de adecvați, în sensul că romanul reprezintă un vast și autentic tablou al societății bulgare contemporane : „Este romanul imposibilității omului de a fugi de sine însuși, de a-și clădi fericirea independent de fericirea semenilor săi".

● „Ludovic Spiess, cîntărețul care a semnat timp de două decenii strălucite acte culturale internaționale, demonstrînd for...țele artei interpretative româ...nești"... astfel debutează pre...zentarea aplicată a lui Iosif Sava în volumul de consemnări și interviuri **Cu Ludovic Spiess prin teatrele lirice ale lumii** a...părut la Editura Muzicală. Ia...tă-l debutînd (în anul 1962) în opereta „Lăsați-mă să cînt" de Gherase Dendrino, la Teatrul de operetă din București ; ia...tă-l în „Voievodul țiganilor" de J. Strauss ; în „Rigoletto" de G. Verdi. La Toulouse primește marele premiu al Concursului internațional de canto. Un rol de mare succes a avut în opera „Turandot" de Puccini, prezen...tat pe marile scene ale lumii. Are o colaborare de neuitat sub

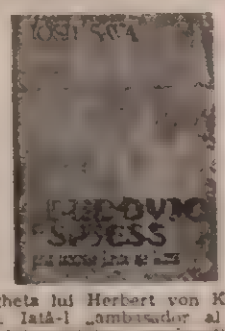

bagheta lui Herbert von Kara...jan. Iată-l „ambasador al ar...tei interpretative românești" în „Bal mascat" de G. Verdi, la München. Un succes de răsu...net internațional a dobîndit ală...turi de compatrioata Eugenia Moldoveanu. Și, iată-l din nou în orașul care l-a consacrat pe plan internațional (Toulouse), în opera „Salomeea" de Richard Strauss. Acest itinerar nu se vrea altceva decît o invitație la o lectură captivantă

DORIN SĂLĂJAN ■

— Domnule Radu Enescu, sînteți cel mai tînăr revoluționar din Oradea. Dacă vă arătați perplex, am să vă dovedesc că așa e. Înainte cu mai mulți de trei luni de data de 22 decembrie 1989 ați adresat Uniunii Scriitorilor din România și, după cum s-a văzut, mai tîrziu, postului de radio „Europa liberă" o scrisoare de protest, scrisă și într-un mod magistral, prin care v-ați solidarizat cu poetul oprimat Mircea Dinescu înfierînd, totodată fosta conducere a Uniunii Scriitorilor pentru lașitatea ei. Nu ați trimis scrisoarea mai devreme și, din anumite motive, care nu mai țin de dvs., ea nu a putut fi transmisă decît mai tîrziu ?

— Nu mai țin să vorbesc despre această scrisoare-protest. Între timp, tineretul nostru și-a vărsat sîngele pentru libertatea noastră, a tuturor indivizilor care alcătuim această Românie. Aș dori să menționez doar atît: repetatele gesturi răspicate ale lui Mircea Dinescu au avut atunci drept consecință o **radicalizare** a scriitorimii, a intelectualității. Cei care au protestat împotriva, eufemistic spus, „carantinei" la care a fost supus au făcut-o, cu toții, pentru că așa le-a dictat-o conștiința, nu ca să-și creeze un capital „electoral" în vederea unor situații în momentul cînd dictatura lui Ceaușescu se va prăbuși. În ce mă privește, nu m-a interesat, cînd am expediat acel memoriu, dacă regimul va cădea peste o oră, o săptămînă sau o sută de ani ! Nu asta era problema ! Era un gest pe care aveam o-bligația morală să-l fac, altfel mi-ar fi fost rușine de mine însumi. Dinescu nu este doar un caracter integru, mai presus de orice repros, și un mare poet, dar și un prieten de-o calitate morală indubitabilă și de o nobilă ținută sufletească. Cum vă închipuiți că l-aș fi putut privi în ochi, astăzi, dacă nu făceam ceea ce am făcut. Dar n-a suferit doar el, n-a fost singur victima persecuțiilor, hărțuielilor și privațiunilor. Ci întreaga sa familie. De aceea, vă rog să-mi permiteți să aduc și încă omagiul meu plin de admirație soției sale, doamna Maia Dinescu, care a stat neclintită lîngă el, cu un devotament și cu o abnegație pilduitoare pentru orice femeie din această țară.

— În ultima dvs. carte de reportaje (care, par, mai degrabă eseuri) și intitulată „Între două oceane" deplîngeați condiția umilitoare a scriitorului române care, în postura de „homo viator", pe meridianele lumii este silit să facă tot felul de subterfugii pentru a economisi valuta necesară continuării periplului în lume. Credeți că Revoluția va înlătura acest statut umilitor pentru scriitorul care călătorește departe de frontariile țării ?

— Dumnevoastră vorbiți de dolari pentru deplasări în occident, dar economia noastră e la pămînt ! Între noi fie vorba, eu n-am exprimat în carte nici o „condiție umilitoare a scriitorului român". Statul român de atunci nu mi-a oferit nici zece cenți ! Cheltuielile călătoriei mele le-a suportat Departamentul de stat, prin A.C.I. (nu C.I.A.-ul, cum credeau albaștrii și „eternii" monahi de la mînăstirea Secu, filiala locală) și peripliul meu s-a desfășurat în condiții excelente. Pentru că din prefața cărții, cenzura a tăiat trei sferturi, permiteți-mi să mulțumesc acum, tardiv, e drept, amabilei invitații a statului american, mulțumiri pe care foarfecele diligent și vigilent al Suzanei Dulea (sau Mihai Gîdea) le-a tăiat iritat. A fost o călătorie de neuitat, de-a lungul și de-a latul unei mari democrații care și-a înscris în **Declarația** și de independență dreptul inalienabil la viață, libertate și fericire ! Doresc compatrioților mei aceeași viață prosperă, aceeași libertate nelimitată, aceeași demnă fericire de care se bucură generoasa și dinamica națiune transoceanică.

— În ce condiții s-a produs plecarea Dvs. prematură de la revista de cultură „Familia" ? Erați atunci tare nefericit. Ce credeți acum despre acest moment din viața Dvs ?

— Cu revista „Familia" sînt în excelente relații, îndeosebi cu succesorul meu Dumitru Chirilă, un om admirabil, care și-a asumat riscul, în vremea dictaturii, să publice pe Ana Blandiana, Nicu Steinhardt, Andrei Pleșu, y compris polemicile mele cam violente cu „feldwebelii" protocroniști. Dar nici dînsul n-a reușit să împiedice ciuntirea - materialelor mele, de parcă ar fi fost telemea sau parizer, prin pretinse motive de spațiu (de ex. cronica mea la jurnalul lui Valeriu Cristea).. Unicul membru al colectivului „Familiei" care m-a dezavuat public a făcut-o chiar în fosta „Flacără", într-un interviu cu Ilie Purcaru, neocampion al „Democrației" (dar și al democrației ? împreună cu vajnicul, înfrigurabilul luptător de la '48 încoace pentru libertatea presei, Eugen Florescu). Profitînd de absența din țară a factorului decizional am publicat un interviu luat lui Norman Manea, în care acesta protesta intîia dată împotriva naționalismului șovin și a antisemitismului declarat din unele publicații hebdomadare din Capitală cu fir direct la clubul Dinamo, pardon Unirea Tricolor. Ce a urmat, nu mai spun : la Consiliul culturii, unde interviul devenise problemă de stat, în biroul columnistului „Democrației" idem etc ! Cît privește nefericirea mea, ea a existat, dar din cu totul alte motive strict intime, care mă privesc direct și personal. Sîntem atît de confiscați la ora actuală de istorie, încît se pare că am uitat că omul mai poate avea și dramele sale individuale. Pentru că ceva trebuie să fie limpede : cei care au luptat pentru Revoluție au vrut să-și recucerească libertatea individuală, dreptul de a fi și simpli cetățeni particulari. Nu o fluorie libertate colectivă care în viziunea ceaușismului înseamna înregimentarea insului într-o turmă de oi obediente și renunțarea la orice viață intimă. Naționalizarea sufletelor. Nu ?

— Ați avut „neplăceri" după ce postul de radio „Europa liberă" a răspîndit pe unde conținutul scrisorii dvs de solidaritate cu poetul „blestemat" de regim, Mircea Dinescu ?

— Dumneavoastră, ce credeți? Că mi-au pus cunună de premiant pe creștet și m-au propus spre decorare ? Dar, am spus să nu mai discutăm problema asta. Profit însă de acest prilej spre a mă asocia celor 46 de scriitori care au pus guvernului întrebări în legătură cu hamletica securitate (**to be or not to be !**). Neființă în Capitală nu am avut ocazia să semnez acel apel din „România liberă". Aș mai adăuga însă o întrebare : este adevărat că foștii securiști sînt mutați în județe îndepărtate de cel de „bastină" al „beneficei" lor activități, ca să li se piardă urma și să-și continue în stare de... somnambuli ai terorii acțiunea lor „constructivă" ? Încă ceva: a apărut un decret în care se instituie pedepse severe (pe cînd pedeapsa capitală ?) împotriva celor care lovesc un milițian. Vreau să știu însă : există în țara asta vreun miliția sancționat pentru că a dat lama în oameni și i-a des-

RADU ENESCU:

„Cine nu suferă azi de un acut sentiment de culpabilitate este ori iresponsabil, ori cinic, ori pur și simplu criminal !"

figurat în bătaie ? Totodată : dacă după aceste două nedumeriri exprimate îmi mai garantează cineva că dacă ies seara din casă, mă voi întoarce nevătămat la domiciliu ?

— Care credeți că sînt acum necesitățile de prim ordin ale țării ?

— Multe și grele. În ceea ce privește scriitorii, oamenii de cultură, cred că ar fi cazul ca ei să mai citească și cărți. De două luni nu citim decît ziare, ne uităm la TV și ne dăm cu părerea în orice problemă, de la agricultură la fotbal. Datoria noastră este să creăm valori culturale și pentru asta e nevoie de cunoașterea marilor cărți ale omenirii, de aprofundarea lor. Cred ca și Doinaș, de altfel, că datoria scriitorului nu e să devină politician activ, ci să lămurească teoretic concepte fundamentale care ne-ar garanta libertatea și o viață civilă normală. Ana Blandiana și Nicolae Manolescu împărtășesc eam aceeași opinie.

— Cînd mai invitați pe Ana Blandiana, Mircea Dinescu și Ștefan Augustin Doinaș la Oradea pentru un recital de poezie la Teatrul de stat ? Sper că nu ați uitat că a fost o inițiativă a dvs ? Noi îi așteptăm, nu atît pentru că ar fi eroii Revoluției, ci pentru valoarea lor de mari poeți, din care doi sînt legați prin naștere ori prin studii gimnaziale de aceste meleaguri crișene.

— Depinde de ei, momentan sînt aproape sufocați de activitatea pe care o depun. Acum un an, solicitat de teatrul local să organizeze un recital de poezie am declarat franc că refuz așa ceva și nu mai revin pe scenă decît de mînă cu o poetă și cu un poet, anume cu Blandiana și cu Dinescu. Știam că așa ceva nu va fi posibil decît dacă șandramaua ceaușistă se spulberă. Și... olé, olé, olé, restul îl știți ! Iar acum vreo cinci ani am declarat că mai am o singură dorință : să-l văd pe Dinescu președinte al Uniunii Scriitorilor, să mai trăiesc cinci ani fericit și apoi gata. Visul mi s-a împlinit, dar acum vreau să prind și anul 2000 ! Cel puțin !

— Pe cînd o Asociație a scriitorilor din Oradea ?

— ...și o baie cu aburi la Nojorid ?!

— Ați stat mereu lîngă tineri, cu tinerii scriitori sau cu tinerii care-și încercau puterile în cenaclurile orădene. Nu a fost puțin lucru. Acum, după cum vedeți, talentații și tinerii scriitori de la cenaclul „Iosif Vulcan" au și întemeiat încîntata și bine scrisa „Gazetă de vest". Și, totuși, l-ați încrecut pe toți în privința curajului. Înainte de a vă adresa felicitări ați prevăzut că odioasa dictatură ceaușistă se va prăbuși atît de repede ?

— Mai lăsați-o, domnule, cu felicitările ! Toată ziua primesc felicitări, zilnic, cel puțin zece, telefonic, de la diferite persoane grațioase, cum a remarcat în presă un coleg de-al nostru. Dacă merge tot așa... păcat, nu sînt mai tînăr cu cîteva decenii, aș ajunge un fel de Casanova revoluționar. Din păcate nu mă caută la telefon cine aș dori eu să mă caute ! În fond, riscul ține de însăși existența umană, iar omul își asumă riscuri, propriul destin, fiindcă nu se poate altfel, indiferent dacă gesturile sale se soldează cu succese. Personal, sînt încredințat, că eșecul e mai fecund decît succesul. După război, Jaspers a scris un pătrunzător studiu despre sentimentul de culpă la germani. Noi ar trebui, în loc de felicitări reciproce, să trăim mai intens și adînc sentimentul vinovăției noastre colective și individuale. Toți sîntem culpabili că acest ceaușescu a reușit să batjocorească poporul român atîta amar de vreme. E cazul să ne mai reculegem, să întreprindem un minuțios examen de conștiință, să plîngem sincer pe ruinele propriilor noastre capitulări cotidiene. Cine nu suferă astăzi de un acut sentiment de culpabilitate este ori iresponsabil, ori cinic, ori, pur și simplu, criminal ! Ani de zile, aproape că nu am crîcnit aproape toți decît în intimitate. Veți spune „că sînt circumstanțe atenuante, că în 1965, „Haplea" ne-a dus de nas, că în 1968 am trăit momentul cehoslovac etc." La ora actuală, cred că nu există nici un fel de circumstanțe atenuante. În fond și contestațiile, protestele, disidența nu s-au întreprins din rațiuni care țin de contingent, ci cu ochii ațintiți absolut. De aceea, bine că dictatorul a pierit atît de devreme. N-am prevăzut prăbușirea rapidă a lui ceaușescu. Dar sînt culpabil, totuși, că nu am îndrăznit mai mult. În definitiv, ce pierdeam Viața, care e derizorie ? Giordano Bruno a fost ars pe rug. Așa că, încă o dată, să terminăm cu gratulările.

— Bun. Ce credeți despre perspectivele literaturii române în urma Revoluției ?

— Că resurgența unei turi majore e încă departe. Sînt convins că o să apară tot soiul de romane, scrise la persoana întîi, firește, anacronice și trucate, fiindcă drama reală va fi recompusă **post-festum** și, implicit, va mirosi a fals. Iar autorii vor fi cu atît mai revoltați, cu cît colaborașionismul lor a fost mai evident. De ce n-au scris în timpul dictaturii, de ce nu și-au publicat opera în străinătate ? Mircea Dinescu a avut acest curaj, de aceea cu **„Moartea citește ziarul"**, el se înscrie drept unul din cei mai mari poeți politici ai literelor române, iar cu pamfletele sale întrece și virulența lui Arghezi, pentru că autorul „Cuvintelor potrivite" n-a avut niciodată nezdruncinata integritate morală a lui Mircea. Nu uitați că acest bărbat, în plină tinerețe, cu o soție minunată și doi copii adorabili și-a riscat viața timp de nouă luni, după ce ani de zile figura pe toate listele negre. De aceea, au versurile lui acel sunet autentic de vitriol condensat și cristalizat. Despre literatura care va veni în viitorul apropiat pot spune doar atît : Ion Agârbiceanu, preot greco-catolic (biserica unită e legalizată doar formal ! Pînă cînd ?), cu o pensie lunară de 150 lei (una sută cincizeci, zic) îmi spunea prin 1952 cînd l-am întrebat de ce nu despre vremurile de atunci: **„Fiule, literatură se poate scrie doar despre oameni, despre Dumnezeu sau Satana nu se poate scrie. Or, noi, trăim o epocă satanică. De aceea nu scriu !"**.

Cred că regretatul prozator și prelat avea dreptate. Evident a stiliza în modul calofil tragedia națională ar fi un act absolut impudic și scandalos. Relatarea nudă în toată brutalitatea ei, cu valoare strict documentară este singura modalitate posibilă. Dar și aceste reportaje sau jurnale etc. sînt pîndite de anume pericole. Pe de o parte de o subvaloare cu tendințe de expansiune contagioasă. Pe de altă parte(și mă refer la turiștiri scrise cu mînă sî persoane inteligente și ce te), toate aceste mărturii ar trebui impersonalizate. Utilizarea persoanei întîi îți lasă un gust amar, suspect, de exhibiționism, indiferent cît de grav și cutremurător ar fi subiectul. Chiar și lirica ar trebui să fie mai detașată, mai obiectivată. Versurile publicate sau auzite (la radio) înainte de revoluție ne-au dovedit, totuși, că (mă refer, în primul rînd, la Dinescu, Blandiana, Doinaș, Magdalena Cârneci, Mariana Marin, Daniela Crăsnaru, Angela Marinescu, Ioana Crăciunescu etc.) — și noi ne putem mîndri — că am avut, vorba lui Hölderlin, poeți în vremuri de indigență **„Dichter in durftiger Zeit"**. Ca să nu mai vorbim de rolul destructiv pentru regim al eseisticii : **Epistolarul, Jurnalul de la Păltiniș, Minima moralia, Bunul simț ca paradox etc** au subminat politica oficială, împunînd reflexiei filosofice o alternativă nemarxistă, democratică. Să le fim recunoscători tuturor celor care au pus sub semnul întrebării o grotească dictatură criminală.

Interviu realizat de
PAȘCU BALACI ■
17 februarie 1990 — Oradea.

BASARABIA

ION HADÎRCĂ

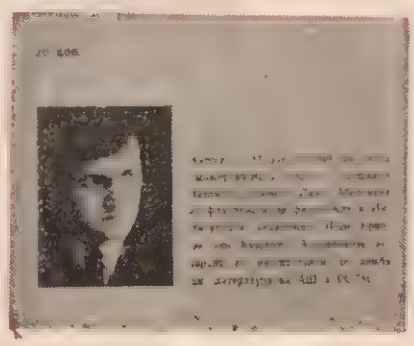

CONTINUITATE

Ana cînd își dase pletele cu var,
În făclie sacră izbucni pe-altar,
Iar feciorii Anei, rămînînd orfani,
Au voit să-i ducă torța peste ani.

Primul de făclie și-a atins mistria.
Binecuvîntată i-a fost meseria,
Dar ca răzbunare i-a cerut atunci
Piatra pusă invers, în femei și prunci.

Altul își călise plugul în văpăi
Să-i răsară veșnic nimbul peste văi,
Iar în pîinea albă și poharul plin
Nimeni să nu toarne piatră și venin.

Doar mezinul Anei își pierdu uneaita
Și trecînd prin codri să-și aleagă alta
Dintr-un tei în floare își ciopli un nai,
Să înalțe templu din ai mamei grai.

LOCUL DE SUFLET

Doar pentru că mă cheamă, doar
pentru că mă duc,
Nu face să mă credeți cu alte rădăcini.
E locul meu cu mine : fac palmele uluc
Și vă adun cu sete din ploaia de lumini.

Eu vă găsesc oriunde cu grijă mi-ați lăsat
Încrederea deschisă și bunul sufletesc.
În locul meu de casă, la margine de sat
Aș vrea să știu că-n tihnă cireșii locuiesc.

SAT DE AMINTIRI

Fulguitele mirese,
Hăulitele iubiri —
Părăsite metereze
Dintr-un sat de amintiri.

Strada celor sărutate,
Cum mai ninge de departe,
Poarta primului sărut.
Cum mai ninge de demult.

Hora dalbelor petale
Ca o viță de muscat
Urcă-n satul dumitale
Și-l pustie, și-l păcat.

CÎNTEC PENTRU MAMA

Mănăstire-ntr-un picior,
Clopot greu la poarta mamei,
Poate-ai fost mai mult un dor,
Și-ai rămas mai mult o iarnă.

Scoate-mi apa din urechi,
Auraș, pe malul miinii,
Anul nou cu soare vechi
Lîngă mama să rămînă.

Cioară, cioară, adun'n poală
Lacrimi grele de lumină,
Vine mama de la moară,
Scuturînd din păr făină.

Alegeri cu un singur candidat?

■ Un grup de 24 locuitori ai comunei Salcea, judeţul Suceava îşi exprimă nemulţumirea faţă de felul cum s-a „autoales" în fruntea C.A.P.-ului ing. Alexandru Muler. Ajutat de doi colaboratori, juristul Mutel şi economistul Simniceanu din Suceava (ce căutau la o astfel de adunare nu se ştie), înarmaţi cu o staţie de amplificare, au folosit vechea şi sigura metodă a alegerilor cu un singur candidat propus de sus.

De altfel, lista acuzaţiilor care se aduc inginerului Muler şi colaboratorilor apropiaţi, adică celor care au avut avantaje de pe urma mai vechii lui şefi, este bogată şi verificabilă.

Oamenii nu vor altceva decît să-şi aleagă singuri un om harnic şi bun care să reprezinte cu adevărat interesele satului.

Mai mult ajutor decît să semnalăm faptul prin revistă nu putem da. Nici ţăranii din Salcea nu trebuiau să se sperie de o staţie de amplificare. Nimeni nu are dreptul să le impună un preşedinte în care nu au încredere.

Situaţie limită

■ O situaţie din multele care au ajuns la noi şi cărora nu le-am putut da încă o soluţie. Mulţi părinţi şi-au purtat şi încă îşi mai poartă, cu spirit de sacrificiu şi demnitate, crucea copiilor handicapaţi. Vine însă vremea cînd pe aceştia îi cuprinde spaima. „Sînt bătrîni şi în curînd vor muri. Ce se va întîmpla atunci cu copiii lor rămaşi singuri şi fără ajutor?

Maria Grigore din Mărăcineni, Buzău, are cinci copii. Patru dintre ei sînt la casele lor. Fiica mai mică are 23 de ani şi e handicapată: displegie spastică infantilă. Nu poate să meargă, să mănînce, necesită permanentă îngrijire. Din acest motiv, mama n-a putut lucra nicăieri. A dat fata la un internat pentru handicapaţi, undeva pe lîngă Tîrgovişte. Cînd a văzut condiţiile, a luat fata acasă. Din pensia de boală a soţului se descurcă greu, mai ales că medicamentele costă mult. S-a spus în presă că pentru copii şi pensionari se vor distribui medicamente gratuit, dar pînă acum nu s-a făcut nimic.

Oare nu se poate acorda o pensie cît de mică pentru fiica ei bolnavă, întreabă Maria Grigore, să se poată folosi de ea şi după moartea părinţilor?

Întrebarea noastră, care ni se pare logică, este următoarea: banii alocaţi pentru întreţinerea unui handicapat în internat-casă, masă, îmbrăcăminte — nu pot fi daţi sub formă de pensie părinţilor sau întreţinătorilor care refuză internarea bolnavilor? Statul n-ar pierde nici un leu şi cu acele sume de bani s-ar mai atenua cît de cît privaţiunile celor loviţi de soartă. (O. G.)

PUNCT OCHIT

PUNCT LOVIT

LITERA „I" ŞI GESTIUNEA COLECTIVĂ

Doina Crăciun din Sf. Gheorghe a terminat Liceul Economic în 1981 şi s-a angajat la ICSMTI Braşov. Din octombrie 1986 a început să lucreze la Magazinul 92, la raionul încălţăminte. În luna martie 1987, în urma unui inventar, s-a constatat o lipsă de 80 mii lei, ceea ce a declanşat ancheta penală. Cele 6 vînzătoare, plus şefa, vinovate sau nu, au fost obligate să-şi ia concediu fără salariu sau de odihnă. Deşi în sarcina Doinei Crăciun nu se contura nici o vinovăţie, în 6 iunie 1987 i se dă preaviz de 15 zile. În 18 iunie, printr-o adresă i se face cunoscut să se prezinte la ICSL Fructe Braşov pentru perfectarea formelor de încadrare. Se prezintă, face cerere de angajare în 23 iunie, zi în care primeşte şi rezoluţia: „nu poate fi angajată decît după scoaterea de sub urmărire penală". Anunţă întreprinderea de situaţia în care se află şi totuşi în 27 iunie i se desface contractul de muncă prin motivarea generală, „activitate profesională necorespunzătoare". Face contestaţie în instanţă şi pierde.

În rechizitoriul de trimitere în judecată a inculpatei Ţonea Maria, autoarea delapidării, se mai reţine că toate cele 7 vînzătoare au creat o deficienţă de încălţăminte producînd un prejudiciu de 3 848 lei, partea Doinei Crăciun fiind de 484 lei.

Doina Crăciun este singura care se judecă cu ICSMTI. Un eventual cîştig al acesteia ar fi dus la situaţia jenantă ca cei vinovaţi de desfacerea contractului să-i plătească din urmă salariul. Se folosesc martori, declaraţii, se aduc în discuţie vinovăţii petrecute în urmă cu un an sau doi. Este folosită ca martoră şi una din cele trei complice la delapidare, speriată şi docilă cum lesne se poate bănui. Deşi Procuratura locală şi miliţia municipiului Braşov comunică în faza cercetărilor că nu rezultă vinovăţia Doinei Crăciun, contractul de muncă i se desface conform Codului muncii, articolul 130 litera t, practic inatacabil în condiţiile în care s-a făcut. I se pun în circă 8 acuzaţii grave, între care superficialitate, indolenţă, aroganţă, profil moral reprobabil, ţinută neglijentă.

Tratamentul i-a fost aplicat doar Doinei Crăciun, singura care s-a judecat cu întreprinderea. Celelalte şase, printre care autoarea delapidării şi cele trei complice au plecat prin transfer sau cu acordul părţilor. Capul plecat (şi vinovat) sabia nu-l taie.

Povestea nu s-a încheiat. De atunci, Doina Crăciun n-a reuşit să se angajeze decît ca muncitor necalificat. Acea literă i i-a anulat practic diploma de liceu.

În conflictele de muncă, statul avea dreptate în 99 la sută din cazuri. Indezirabililor li se agăţa tinicheaua de care nu mai puteau scăpa. În Bucureşti, în cazul desfacerilor de contract cu litera i sau a demisiilor, funcţiona după cîte ştim o convenţie evazi secretă între sectoare de a nu mai angaja persoana în cauză, obligată practic la surghiun.

Vinovată fără vină, cît timp mai trebuie să ispăşească Doina Crăciun de fapt curajul de a-şi fi cerut dreptatea? Noul Cod al muncii va trebui, credem noi, să aducă lămuriri şi mai ales echitate în acest atît de controversat articol.

OPREA GEORGESCU ■

SUBIECT DE FILM

Dintr-o cauză asemănătoare cu a lui Iulian Sandrino Marinescu din Bucureşti, americanii au făcut un film dat de curînd la televizor, un film cu neîmpăcatul proces, cu atît mai dramatic cu cît în joc este soarta unui copil. Iată povestea românească:

S-a căsătorit cu Angela Cute în anul 1981. Un an mai tîrziu s-a născut Antonio Paul. În 1986 s-a născut Liviu Tiberiu. Familia locuia într-un apartament de 4 camere. Între soţi au intervenit neînţelegeri. Soţia a introdus acţiune de divorţ. Tatăl s-a mutat la părinţi împreună cu Antonio, iar în apartament a rămas mama cu Liviu, pe atunci în vîrstă de 8 luni. Antonio a rămas în grija exclusivă a tatălui pe perioada divorţului. Prin sentinţă, minorii au fost încredinţaţi mamei. Tatăl l-a dus pe Antonio fostei soţii. Aceasta l-a dat pe Liviu la o creşă săptămînală, iar pe Antonio l-a trimis, fără ştirea şi asentimentul tatălui, la părinţii săi de la Iaşi. Asta se întîmpla în august 1987.

La data de 17 noiembrie 1987, Angela Cute decedează în urma unui avort septic. Înainte de a intra în comă, la Spitalul Municipal, Angela Cute presimţind sfîrşitul, îi spune fostei cumnate, asistentă la spital, de faptul că Antonio este la Iaşi la părinţii ei şi o roagă să-i spună fostului soţ că Liviu este la creşă. Tatăl la copilul de la creşă şi anunţă socrii la Iaşi de tragedia întîmplată. Constantin Cute vine la Bucureşti pentru transportarea defunctei la Iaşi. Promite că va trimite copilul cu avionul, însă roagă să-l mai lase 2—3 săptămîni. Tatăl copilului, gîndindu-se la durerea familiei, acceptă.

Iulian Marinescu locuieşte o scurtă perioadă la părinţii săi deoarece Liviu fusese grav bolnav şi avea nevoie de o îngrijire mai atentă. În această perioadă, fostul socru şi fostul cumnat pătrund prin efracţie în apartamentul care a constituit fostul domiciliu conjugal şi iau tot sau aproape tot ce găsesc acolo. Sînt cercetaţi, însă decretul 11/1988 îi scapă de trimiterea în judecată.

Foştii socri promit că trimit copilul, dar nu se ţin de cuvînt. Tatăl apelează la Comisia pentru ocrotirea minorilor a Sectorului 6. În urma anchetei, comisia decide ca cei doi minori să fie crescuţi de tatăl lor. Familia Cute refuză în continuare să dea copilul tatălui, deşi nu contestă hotărîrea. Ducîndu-se la Iaşi să-şi ia copilul, tatăl este ameninţat cu cuţitul. Tatăl revine cu un cunoscut şi cu tatăl său cu o maşină la Iaşi cu intenţia de a-şi fura propriul copil. Tentativa nu reuşeşte, deşi pîndeşte trei zile copilul să fie scos din casă la plimbare.

Iulian Marinescu cheamă familia Cute în judecată. (Între timp, el se recăsătoreşte cu o văduvă, care are la rîndul ei un copil. Împreună cu aceasta, mai are un copil. Dorinţa firească este ca fraţii să crească împreună). Instanţa îi dă dreptate lui Iulian Marinescu. Acesta este obligat să facă la Iaşi 8 deplasări, împreună cu apărătoarea şi martorii, cheltuind un sac de bani, în loc să-i poată folosi pentru creşterea copiilor. Familia Cute refuză şi de data asta să dea copilul. Familia Cute face recurs. Alte deplasări şi cheltuieli fără rost pe care trebuie să le suporte Iulian Marinescu. Recursul se respinge şi se formează dosar de executare. Executorul nu poate face nimic. Constantin Cute ascunde copilul, îl ia la serviciu etc. Refuză să-l dea tatălui. Iulian Marinescu face plîngere penală. La termen, Emilia Cute declară că nu va da copilul. Constantin Cute declară la alt termen acelaşi lucru. Stupoare, inculpaţii sînt achitaţi!

De ce s-a mai dat cîştig de cauză, de ce s-a respins recursul, de ce s-a format dosar de punere în aplicare a sentinţei, aceea de a înapoia copilul, de ce au fost necesare atîtea procese şi deplasări la Iaşi? Şi mai ales, de ce s-a infirmat o hotărîre a autorităţii tutelare? Vrei să-ţi creşti propriul copil şi cineva nu te lasă şi nu păţeşte nimic. Nedreptăţi, hotăriri contradictorii care împiedică o familie să aibă toţi copiii la aceeaşi masă. De ce să te mai adresezi tribunalului dacă acesta nu e capabil să-şi pună în aplicare propriile sentinţe? Ce-ar fi gîndit şi simţit judecătorii, executorii dacă ar fi fost în situaţia lui Iulian Marinescu, aceea de a vedea că soarta copilului lor este hotărîtă de alţii, oameni binevoitori, cu siguranţă, dar care nu pot creşte copilul mai bine decît tatăl lor, alături de fraţii lui?

OPREA GEORGESCU ■

POŞTA REDACŢIEI

Dănel Ion — Bucureşti: 1) Problema este de competenţa primăriei comunei respective. 2) În legătură cu gogoşeria, credem că tot la primăria pe raza căreia doreşte să vîndă gogoşile trebuie să se adreseze. ● **Stănescu Cristian** — Moşoaia (Argeş): 1) Conform reglementărilor în vigoare, ocuparea posturilor se face prin concurs. 2) Reintegrarea inginerilor, tehnicienilor şi maiştrilor instructori în rîndul cadrelor didactice este în studiu la Ministerul Învăţămîntului. ● **Zamfirescu Dumitra** — Drăgăsani: Adresa Crucii Roşii — Bucureşti, str. Biserica Amzei 29, tel. 59 32 15 ● **Marin Ioana** — Sibiu: V-am expediat prin poştă suta de lei pe care aţi pus-o în plic. Am mai rugat pe toţi cititorii noştri care ni se adresează să nu ne mai trimită nici bani, nici timbre, nici plicuri ● **Mitrache Mihăiţă** — com. Bobiceşti (Olt): Întreprinderea de produse ortopedice şi protezare Bucureşti execută la comandă, pe baza recomandării medicale, cărucioare de salon şi de stradă pentru deficienţi motori. D.P.M.O.S. a judeţului poate aproba gratuitatea sau reducerea de preţ. Vă sfătuim să luaţi legătura şi cu Societatea handicapaţilor fizic din România, cu sediul provizoriu în Bucureşti, Sos. Pantelimon 101, tel. 27 75 80/interior 98. ● **Dragomir Vasile** — satul Hanu Conachi, com. Fundeni (Galaţi): Aţi fost repus în drepturi (pensie gr. II invaliditate) începînd cu luna următoare emiterii deciziei medicale (1.01.1989) ● **Berceanu Mona** — Sălaj: Am mai publicat, şi noi şi alţii, o să mai publicăm probabil. E bine că ştiţi exact ce vreţi ● **Opreseu Victor** — Bucureşti: Credem că aţi exagerat puţin. În aprecierile dv., neţinînd cont, pe semne, de încărcătura emoţională extraordinară a momentului. ● **Căruţaşu Petre** — Mizil: Ne pare rău, dar nu putem să vă procurăm un televizor color. Ştim că se livrează în ordinea înscrierii. ● **Bărbos Andrei** — Baia Sprie: Cu siguranţă că acum pensionarea dv. s-a hotărît. Vă dorim sănătate şi viaţă lungă.

REGHINA VĂRVICI ■

„De pe urma unei crunte boli am rămas infirm şi mă deplasez greu, ajutat de tîrje. Soţia m-a părăsit de 3 ani de zile şi am rămas singur, cu un copil minor, care copil suferă şi el de o boală incurabilă şi nu poate umbla absolut deloc. Fraţi sau surori nu am să mă ajute cu nimic şi mă descurc foarte greu singur cu copilul. Duc o viaţă foarte grea şi amară căci nu are cine să-mi gătească mîncare şi să-mi facă curăţenie în casă, iar uneori cînd mă încearcă unele crize mai mari ale bolii, neputîndu-mă ridica din pat, nu are cine să mă servească nici măcar cu o cană cu apă, suferind şi de foame şi de frig. Trăiesc retras şi izolat de lume, întocmai ca un sihastru şi situaţia aceasta mă înspăimîntă adeseori căci nu am cu cine să schimb o vorbă. Poate se va găsi undeva o femeie cu suflet bun, cu suflet nobil şi caritabil, care să vină aici la mine să mă ajute să ies din situaţia grea şi neplăcută în care mă aflu şi să-mi redea căldura unui cămin cu adevărat fericit, să mă îngrijească şi pe mine şi pe băiat şi eu să-i dau casa şi tot ce mai am pe lîngă mine".

Scrisoare deschisă

Domnului June Iosif, comuna Rapolt nr. 100, judeţul Hunedoara

Ştim că ne-aţi scris de multe ori, de prea multe ori, cu disperare şi speranţă. Ne-a scris şi fiul dv. Vă cunoşteam bine scrisul frumos şi învăţasem pe dinafară paragrafele — obsedant aceleaşi — ale scrisorilor. Am încercat să vă facem cunoscută dorinţa. Nu am fost lăsaţi. E adevărat că am sfîrşit prin a trimite una din scrisori, anul trecut, judeţenei de partid, secretarului cu probleme sociale, în ideea de a face totuşi ceva pentru dv., de a semnala măcar că există în teritoriul lui de competenţă un caz social deosebit. Greşiţi afirmînd că „de la redacţia revistei s-a trimis o adresă la comitetul judeţean de partid în care se cerea să fie cercetat cazul meu şi să se ia măsura internării mele într-un sanatoriu — ospiciu — ca să nu mai deranjez redacţia cu scrisorile mele. Astfel, prin luna august 1989, a venit la mine acasă o persoană de la judeţeana de partid şi mi-a propus să mă internez într-un cămin spital pentru a fi îngrijit acolo, dar eu fireşte că am refuzat categoric, căci auzisem de la alţii la ce îngrijiri şi tratamente erau supuşi oamenii din aceste cămine de binefacere ale regimului de tristă amintire".

Iată, acum putem şi vă publicăm scrisoarea, cu urările noastre de bine şi de îndeplinire a tuturor dorinţelor.

REGHINA VĂRVICI ■

Handbal

Revenirea spectaculoasă

Revenirea spectaculoasă a handbaliștilor noștri în elita mondială este tonifiantă pentru întreg sportul românesc — prin conținutul ei strict sportiv și prin semnificațiile mai largi pe care le comportă.

Sub aspectul conținutului — rezultatele vorbesc de la sine. Locul 3 în lume (după 16 ani de absență de pe podium) și calificări asigurate la J.O. de la Barcelona (1992) și la C.M. din Suedia (1993). În plus, încîntă și circumstanțele concrete ale acestor rezultate : victorie în finala mică asupra precedentei campioane mondiale (Iugoslavia) ; victorie în grupă asupra actualei campioane mondiale (Suedia) ; același bilanț general, de numai 1 înfrîngere, cu primele două clasate ș.a.m.d.

Semnificația acestei performanțe trimite la competența și felul de a fi ale antrenorului emerit Cornel Oțelea — omul în jurul căruia pivotează întreaga muncă de reconstrucție a echipei naționale de handbal. Echilibrat în opinii, profund în observații și ferm în convingeri, Cornel Oțelea a probat truismul că și în sport fiecare perioadă își inventează oamenii de care are nevoie. Oțelea a preluat echipa națională cînd aceasta era într-o debusolare totală, ca și întregul nostru handbal masculin. A găsit în vechea și noua conducere a federației — prin continuitatea în funcție a „rectiliniului" secretar general Mihai Marinescu — acel spate al frontului care i-a asigurat liniștea și încrederea de care avea nevoie. Apoi a construit în timp un lot cu geometrie variabilă din care putea alege, cît s-a putut, o formulă stabilă de echipă. Soliditatea construcției a fost probată chiar foarte recent, cu ocazia a două episoade — unul tragic (Andronic) celălalt nefericit — accidentarea și indisponibilitatea lui Stîngă. Ambele au fost survolate cu ușurință pentru că moralul ...oțelit al echipei era inspirat din tactul, siguranța și consecvența manifestate în timp de antrenorul ei.

Pilduitoare pentru maniera în care s-a lucrat la lotul național este delicatețea în care orgoliile personale s-au dizolvat în interesul echipei — și aș da aici exemplul cel mai elocvent al lui Maricel Voinea. Prin ce mecanism psihologic a fost convins acest valoros jucător, ani în șir obișnuit să fie nr. 1 în echipa de club și mereu cu un rol de vioara întîi la națională, să mai accepte și postura de rezervă — și cînd ? În perioada proaspetei sale înnobilări la o echipă de peste hotare. Maricel Voinea a înțeles surprinzător de ușor să mai și stea ; și a dovedit că a înțeles acest lucru tocmai în momentele cînd a jucat : fără ranchiună pe antrenor, cu poftă de joc, cu onestitatea profesionistului care vrea să dea măsura întregului său talent, precum un actor care se respectă chiar și atunci cînd rolul îi cere doar să traverseze scena în tăcere cu o tavă în mînă.

Jocul lui Maricel Voinea în partida cu Suedia, cînd a înscris 7 goluri — între care, primele 4 și ultimul, al victoriei, în ultima secundă ! — îi confirmă, pe lîngă celelalte calități, și una de care avea nevoie la vîrsta lui : capacitatea de a înțelege că trebuie să ocupe „ecranul" numai cînd e nevoie. De aceea aș spune că această nouă calitate a lui Maricel Voinea este o altă victorie a lui Cornel Oțelea.

Răducioiu, față-verso

Răducioiu pozat din unghiuri diametral opuse la faza golului al doilea : semn că toată lumea, inclusiv fotoreporterii noștri sînt cu ochii pe el. Asta e fața medaliei ; reversul ar fi unul singur : cît de grabnic va convinge Răducioiu că merită să-i fie luată în seamă candidatura la tricoul cu nr. 9 al naționalei ?

Desigur, două goluri într-un asemenea meci din „sferturile" unei cupe europene pot fi un simptom de maturizare și competitivitate. Să sperăm că „seria" lui Răducioiu va continua ; numai atunci, oricum am întoarce-o, pe față ori pe dos, candidatura lui pentru națională e în afara oricărui dubiu.

Fotografii de EUGEN NEGREA și VICTOR RĂDULESCU ■

Partizanii din Belgrad vor fi și la Titograd!

Un debut nedorit pe stadioanele românești : violența ! Mai repede decît ne așteptam (era abia primul meci oficial internațional al anului !) actele de vandalism de talie europeană au invadat tribunele și împrejurimile ale nimănui altceuiva decît ale Clubului „Dinamo" și sediului Poliției pe țară. Că e vorba de un „debut fulminant" în materie o dovedește faptul că ecourile nu numai că nu s-au stins pe plan local, nici n-au rămas doar la nivelul forului fotbalistic european, ci au fost captate la rangul relațiilor intergu-vernamentale, ca problemă față de care Secretariatul federal pentru afacerile externe al Iugoslaviei a luat o poziție publică și fermă, sperînd — citâm „Taniug"-ul — ca „incidentele din timpul meciului și după acesta să nu afecteze atmosfera favorabilă a relațiilor iugoslavo-române". Iată unde am ajuns și cît de repede !

Desigur, după invadarea recentă a sediului Guvernului, pe noi, cei de-aici, nu ne-ar mai mira nimic. Dar totuși vecinii noștri au fost îndreptățiți să exprime autorităților române, după cum transmite „Taniug", „profunda consternare și preocupare în legătură cu pasivitatea organelor de ordine în cursul tulburărilor care au izbucnit la meciul dintre Dinamo București și Partizan Belgrad".

Jucînd acasă, avem dreptul și ne e ușor să spunem că primii au început suporterii oaspeților. Dar, tocmai fiind gazde, avem obligația — deși ne este greu — să recunoaștem că ai noștri nu s-au lăsat mai prejos în materie de vandalism. Vinovat, se pare, e „pianistul", și-anume Poliția română care, de mai multă vreme, se află într-o dilemă vizibilă : ori își face datoria cu fermitate (într-un ziar se invoca readucerea pe stadioane a trupelor cu scuturi și căști albe care ne cam înfiorau la meciurile trecute) și atunci reaprinde focul de antipatie de care este pîndită prin definiție, dar asigură ordinea ; ori face figurație în fața huliganilor — și-atunci e la adăpost de orice miting posibil (care ar mai putea cere și „Jos Poliția !"), dar se întîmplă ce vedem că se întîmplă.

MIRCEA LUCESCU:

„Rezultate mari se obțin în adversitate aspră!"

— Cu toate tentațiile acestei perioade, se pare că interesul pentru fotbal a rămas intact, iar derby-ul Dinamo—Steaua ocupă, totuși, un prim-plan al actualității. Ce credeți despre acest joc ?

— E păcat că vine atît de devreme !

— Pentru că aveți grijile Cupei cupelor ?

— E păcat pentru interesul față de campionatul nostru ! Indiferent de ce se spune, ambele echipe se detașează net de celelalte competitoare. Joi, unii sau alții pot avea o zi nefastă, dar asta nu le diminuează valoarea. M-a surprins — și-o spun cu amărăciune — că în ultima perioadă s-a încercat discreditarea, deloc întîmplătoare la noi, românii, a tot ceea ce aveau aceste echipe mai valoros. Și Steaua și Dinamo au fost atacate din toate părțile, neținîndu-se cont că ele sînt singurele echipe la un nivel de competitivitate internațională.

— Să revenim la jocul de joi.

— Îi integrez realității că toate întîlnirile dintre noi, indiferent de rezultatele finale — stabilite uneori în ultima vreme de se știe cine — au fost de o valoare fotbalistică excepțională, spiritul de fair-play dintre jucători ridicîndu-se deasupra rivalității excesive stimulate din afara terenului. Sper că acest spirit să-și pună și joi amprenta asupra jocului, fiind convins că, indiferent cine va cîștiga, va fi o învingătoare meritoasă.

— Credeți că echipele sînt într-o formă care să ne garanteze un spectacol de calitate ?

— Ambele echipe înregistrează o creștere vizibilă de formă și cred că Steaua va prezenta cea mai bună formație, chiar dacă se simte dorința lor de a schimba generația de jucători.

Sper ca această confruntare să se termine cu o strîngere de mînă între mine și Iordănescu, a amîndurora cu arbitrii și-a echipelor cu publicul.

— La Hunedoara ați avut un public ostil ?

— Nu pot generaliza la proporția unui întreg public de fotbal. Și la Sibiu publicul mare, sportiv cu adevărat, ne-a întîmpinat cu aplauze, dar galeria — cu huiduieli și manifestări care n-au nimic cu sportul. La Hunedoara, cei mai mulți suporteri ai lui „Poli" au aplaudat și-au cîntat pentru echipa lor — dar nu cred că pot fi numiți suporteri cei care, înainte de meci, au intrat în hotel încercînd să agreseze jucătorii noștri.

Deci ne „bucurăm" de-o anume ostilitate, urîtă și incompatibilă cu sportul, care este imprimată și întreținută la o parte din așa-zișii suporteri.

— Vă afectează sau nu această situație ?

— Mă afectează în măsura în care dovedește o neînțelegere a civilizației sportive. Cred că ar trebui introdusă, ca în Italia, de pildă, responsabilitatea obiectivă și directă a cluburilor față de propriii suporteri, față de organizarea și manifestările lor, cu sancțiuni care să meargă pînă la decăderea unor meciuri pierdute.

Și mai cred că și presa are un rol în această orientare a conduitei suporterilor.

— Deviu și mai atent. Deci, la ce vă referiți ?

— La imensa responsabilitate a celor care comentează fenomenul fotbalistic. Acum, cînd nu mai există nici un fel de opreliște, în comentariul sportiv transpar, de fapt, personalitatea și caracterul celor care semnează și care speră să aibă în vedere că un comportament civilizat al publicului pornește de la cei care văd, analizează și transmit „opinii despre un joc sau altul.

— Sînt de acord cu asta, dar aveți contraexemple ?

— Aș spune doar că, în noile condiții, unele tipuri de comentarii, ca acelea ale lui Dan Claudiu Tănăsescu, de pildă, nu mai au valabilitate — ele aveau un soi de „farmec" altădată. Așa cum încercăm să învățăm democrația, cred că trebuie, la proporțiile respective, și un efort de înțelegere și asimilare a manierei în care este tratat fenomenul sportiv în țările democrate.

— Și eu mai citesc presă sportivă străină, dar nu mi-am pus problema să analizez în profunzime la ce spirit se comentează acolo un meci...

— Să scoatem în evidență din orice confruntare sportivă ceea ce are sau a avut mai frumos și mai valoros, și-atunci vom avea pe stadioane o atmosferă senzațională.

— Cred că vorbiți sub impresia incidentelor de la meciul cu Partizan.

— Deloc. Acelea pot susține nevoia unei intervenții, inclusiv prin presă, de temperare și organizare a suporterilor.

— Dar despre meciul propriu-zis ce spuneți ?

— Victoria este importantă. Mai ales că ne-am depășit condiția, nefiind la nivelul maxim, pentru că nici nu era posibil acest lucru.

— De ce ? Știați de acest joc de-astă toamnă.

— Din cauza stării de incertitudine și nesiguranță a statutului social al clubului, presiunii nefirești și nedrepte care s-a făcut asupra jucătorilor, aceștia ajungînd să fie frustrați individual și contestați în valoarea lor fotbalistică pentru probleme generale care n-au avut nici un fel de tangență cu ei. Nu este ușor să pregătești un joc de asemenea importanță în astfel de condiții.

S-a mai adăugat, apoi, și-o absurdă programare a pregătirii acestei echipe.

— Știu unde bateți : spre echipa națională !

— Nu acuz pe nimeni, dar jucătorii de la lot au sărit peste cîteva etape de pregătire fără de care acumulările celor 10 zile inițiale nu se puteau transforma într-un salt calitativ. E o realitate că ei, în 30 de zile, au stat mai mult prin aeroporturi și-n avioane, cîteva secolînd vreo 32 de decolări și aterizări în acest răstimp.

Repet, nu acuz pe nimeni, dar ca antrenor al acestei echipe de club, pot să spun că acest program ne-a întîrziat intrarea în formă cu cel puțin două săptămîni. Important este că asemenea greșeli să nu se mai întîmple.

— Vă atrag atenția că toate astea seamănă a scuze pentru acel doar 2—1 cu Partizan...

— Ceea ce am spus e valabil, dar nu scuză momentele de superficialitate apărute în acest joc, și nici tendința individuală a ducerii jocului, departe de ceea ce arătase Dinamo în toamna trecută. Sper ca băieții, afectați de golul, primit și de aminarea posibilității obținerii calificării, să fi înțeles foarte bine că doar valoarea colectivă este cea care primează.

— Cum vi se pare Partizan Belgrad ?

— O echipă înzestrată cu tot arsenalul mijloacelor folosite de marile echipe profesioniste pentru a obține o calificare : foarte bună pregătire fizică, excelentă organizare defensivă, dăruire pînă la sacrificiu (trei jucători au avut probleme musculare din cauza suprasolicitării), la care se adaugă obstrucțiile, faulturile și celelalte amănunte. Cînd acest arsenal era, totuși, ineficient, au intrat în joc suporterii — și anume exact atunci cînd lucrurile mergeau spre calificarea noastră. Arătînd o cunoaștere exactă a strategiei întreruperii premeditate a jocului, ei n-au provocat busculada nici la 0—0, nici la 1—0, nici la 2—0, ci după faultul lui Sabău, cînd puteau fi 3—0.

De altfel, am auzit că unii din conducătorii iugoslavi a venit puțin înainte de incidente la Glisici, spunîndu-i că e bine să se ia măsuri întrucît, mai mult ca sigur, suporterii vor întrerupe jocul ! Ceea ce s-a și întîmplat.

— Să încheiem cu jocul retur, de la Titograd.

— Plecăm cu o victorie, care este un atu în plus față de situația de anul trecut, astfel încît să putem aborda jocul de la Titograd cu sentimentul obținerii calificării.

Va fi infernal — orașul e capitala Muntenegrului, care va fi asaltat și de fanaticii belgrădeni. Dar, ce să-i faci, rezultatele mari se obțin în adversitate aspră !

Să sperăm că vom avea și un arbitraj mai neutru, că nu vom mai fi tratați ca o țară socialistă, că se va ști c-am pornit spre democrație și, deci, că avem dreptul să fim tratați ca toate echipele europene respectabile, chiar dacă nu avem atîția bani !

Pagină realizată de OCTAVIAN ȘTIREANU ■

Pe malurile Potomacului

N-am putut să comentăm operativ conferința de presă ținută în timpul vizitei sale la Washington de ministrul de externe român, Sergiu Celac, întrucît textul conferinței ne-a parvenit cu o anumită întîrziere. O facem acum, ocupîndu-ne doar de cîteva chestiuni care sînt de mare importanță și care continuă să fie deosebit de actuale.

Întrebat despre devastarea sediilor unor partide, domnul Sergiu Celac a spus că da, sediile au fost „atacate de mulțime", însă a ținut să adauge : „Dar este de asemenea corect că primul-ministru al țării mele s-a deplasat la fața locului în momentul în care a fost informat despre aceasta. Avînd la el o portavoce, s-a urcat pe acoperișul unei mașini, apelînd la calm și rațiune. Aș dori să mai cunosc un prim-ministru al altei țări democratice care a făcut acest lucru. Iar acest lucru n-a fost făcut pentru scopuri propagandistice, ci pentru că el a considerat că trebuie să-l facă". Ce mărinimie ! Numai că ministrul de externe român a omis, probabil din lipsă de timp, să spună și care au fost cazurile în Europa cînd demonstranți în favoarea guvernului au atacat, în întreaga țară și în aceeași zi, sediile unor partide din opoziție, astfel încît să fie nevoie să vină primul-ministru ca să-i potolească pe turbulenți. Noi nu cunoaștem nici un asemenea caz. Și n-a mai spus domnul Celac nici că unul dintre șefii de partide a părăsit sediul într-o tanchetă, iar altul pe fereastră pentru a se salva de furia unor demonstranți.... proguvernamentali ! (demonstrațiile adevărate îl vizează pe cei de la putere, pentru că numai ei pot satisface revendicările de o natură sau alta, numai ei pot da, fiindcă ei au pîinea și cuțitul, în timp ce liderii formațiilor din opoziție, mai ales de la noi, unde partidele abia s-au înființat, nu pot da decît sufletul dintr-înșii). În sfîrșit, șeful diplomației românești n-a amintit de faptul că domnul Roman, ducîndu-se „la fața locului", n-a condamnat actele de vandalism ale atacatorilor sediilor (așa cum liderii partidelor au făcut-o cînd a fost asaltat sediul guvernului), spunînd în schimb, cu referire la cei atacați : „Ei s-au demascat" și „Nu-i apăr, Doamne ferește !".

Venind vorba de data alegerilor din România, domnul Sergiu Celac a declarat : „Ziua de 20 mai este o dată care a fost convenită, fără obiecții, de către toate partidele, cu prilejul primei întîlniri a Consiliului Provizoriu de Uniune Națională. De aceea, opinia oficială a fost exprimată în acel consens privind data alegerilor". Față cu o asemenea asertiune, nu putem decît să deducem că ministrul român, ocupat pînă peste cap cu probleme externe, n-a cunoscut exact unele evenimente interne, căci nu vrem cu nici un chip să credem că Domnia sa a vrut să inducă în eroare cu bună știință pe ziariștii cu care s-a întîlnit. Data de 20 mai convenită fără obiecții ? Nu se poate ! Am urmărit și noi la televizor acea „primă întîlnire" a C.P.U.N. și putem depune mărturie că mulți din cei care au luat cuvîntul au cerut amînarea alegerilor. Consens, după cum știm cu toții, înseamnă un acord realizat ca urmare a identității de păreri. Or, în ședința amintită a C.P.U.N., cu privire la data alegerilor numai identitate de păreri n-a fost ! Mai precizăm că luări de poziție în favoarea amînării alegerilor au avut loc și în ședințele ulterioare ale „parlamentului provizoriu" al României.

Răspunzînd, de asemenea, unor întrebări, domnul Sergiu Celac a declarat că reacordarea de către S.U.A. a clauzei națiunii celei mai favorizate României nu constituie o problemă prioritară în relațiile dintre cele două țări. Dar ce alte chestiuni privind relațiile româno-americane trec în momentul de față înaintea clauzei ? Poate un ajutor american susținut pentru a putea face față actualelor dificultăți ? Poate sprijinul economic larg și puternic din partea S.U.A. pentru refacerea economiei românești, sprijin în cadrul căreia clauza să fie doar un element ? Și situația actuală, și logica spre asta ne-ar duce. Iată însă ce a spus domnul Celac : „N-am venit cu nici o listă concretă pentru ajutoare concrete. N-am venit pentru a cere ceva din partea guvernului S.U.A., ceea ce dorim noi este un tratament egal în calitate de națiune liberă, independentă și cu o democrație tînără. Cred, în continuare, că există speranțe pentru relații bune și constructive între țara mea și a dumneavoastră".

Se poate ușor observa că răspunsul are două părți distincte. În cea de-a doua lui jumătate, avem de-a face cu expunerea unor doleanțe de ordin general, care nu depășește stadiul declarațiilor de bune intenții ce se fac în mod obișnuit în asemenea împrejurări. În prima parte însă, se afirmă limpede că NU s-au făcut demersuri concrete în probleme concrete. Întrebăm de ce nu s-au făcut ? Fiindcă, de fapt, acestea erau (și au rămas) cele mai importante, noi pe acestea le așteptam și ne-ar fi plăcut foarte tare ca domnul Sergiu Celac să nu se întoarcă de pe malurile Potomacului cu mîna goală.

ION D. GOIA

NICARAGUA: ÎNFRÎNGEREA F.S.L.N.

Unul din cele mai comentate evenimente din ultimul timp îl constituie rezultatele scrutinului din Nicaragua. După cum se știe, Frontul Sandinist de Eliberare Națională (F.S.L.N.) a suferit un neașteptat — avînd în vedere mijloacele de tot felul de care dispunea, fiind la putere — și răsunător eșec în fața Uniunii Naționale a Opoziției (U.N.O.), condusă de doamna Violeta Chamorro și grupînd 13 partide de diverse orientări. Din cele 90 de mandate de deputați, UNO a obținut 52, iar F.S.L.N. — 37 ; investirea oficială a noului președinte va avea loc pe data de 25 aprilie.

Înfrînți în alegeri, sandiniștii sînt încă periculoși și în stare să pună bețe în roate noii echipe, după instalarea ei la conducere, atît prin cei 37 de deputați pe care-i va avea în noul parlament, blocînd acele măsuri pentru care sînt necesare 60 la sută din voturi (amendamentele la constituție), cît și prin folosirea rețelelor de tip comunist pe care și le-au constituit. Ei au făcut chiar aluzie la o strategie de recucerire a puterii, mizînd pe dificultățile pe care doamna Chamorro și guvernul ei le vor întîmpina ca urmare tocmai a dezastrului și haosului moștenite de la sandiniști. În afară de refacerea economiei, pentru noua echipă de o dificultate foarte mare vor fi transformarea armatei sandiniste în armata națională și încadrarea „contrașilor" în viața normală a țării.

Sub formă de concluzii la alegerile din Nicaragua, cel ce s-au ocupat de eveniment au scos în evidență, printre altele, următoarele : că în momentul de față comunismul este în declin nu numai în Europa ci și pe alte meridiane ; că în afară de revoluție, ca în cazul României, guvernarea comunistă poate fi înlăturată și prin mijlocirea urnelor ; că în alegeri cu adevărat libere, comuniștii nu au nici o șansă de a veni la putere, iar dacă dețin puterea, ca urmare a acaparării ei cu forța, a uzurpării ei, prin alegeri cu adevărat libere o pierd ; că un „Front" aflat la cîrma țării poate pierde puterea prin verdictul urnelor dacă opoziția este unită, dacă aceeași opoziție poate desfășura o campanie electorală normală și dacă alegerile sînt cinstite. În ceea ce privește evoluția de acum înainte a situației din Nicaragua, pronosticurile sînt optimiste.

Podul de peste riul Nisse, granița dintre R.D.G. și Polonia, ar putea fi pusă în cauză ?

Miss R.D.G. profesoara Knarbe, în vîrstă de 26 de ani.

„SUBLATA CAUSA, TOLLITUR EFFECTUS"

Stalin a spus că Troțki, Buharin, Zinoviev, Kamenev și mulți alții au denaturat leninismul, pe urmă Hrușciov a spus că Stalin a făcut acest lucru, apoi Brejnev a susținut că Hrușciov este falsificatorul ș.a.m.d. În țările lagărului dăm iarăși numai peste indivizi care, potrivit celor spuse mai ales după ce n-au mai fost la putere, s-au abătut de la leninism : Tito, Mao, Dej, Kadar, Jivkov, Hogea, Kim, Jakes, Honecker și alții încă. S-ar părea că din toți cei care s-au aflat la conducerea unor țări cu regimuri comuniste, marxist-leniniste, nici unul n-a fost urmaș vrednic al lui Vladimir Ilici.

Și iată-l acum și pe ceaușescu în clubul de stafii și faliți ai celor care „s-au abătut" de la autenticul comunism, care au compromis sfînta învățătură marxist-leninistă. Unde a dat randament marxism-leninismul ? Cum de nu l-a aplicat nimeni „corect" ? Nu cumva nu-i vorba de nici o denaturare ? De altfel, toți cei numiți la început și alții din aceeași familie s-au reclamat cu consecvență de la Lenin.. Stalin însuși spunea în toate împrejurările că el nu este altceva decît un credincios discipol al lui Lenin. Cei mai serioși cercetători le-au dat întru totul dreptate. „Deformatorii" au fost, cu toții, fideli doctrinei lui Lenin, atîta numai că nu literei „genialei" opere leniniste, pe care unii dintre ei nici n-o citiseră (ceaușescu ținea seriile „clasicilor marxism-leninismului" într-o debara, pline de praf, și de pînze de păianjen), ci spiritului, esenței ei. Regimurile din țările comuniste n-au fost deloc denaturări ale leninismului, ci leninismul însuși ; prin urmare, stalinismul, maoismul, ceaușismul etc. nu sînt decît variante ale unuia și aceluiași prototip — comunismul. Numai în condițiile unui astfel de regim pot veni la cîrmă indivizi de cea mai joasnică speță, scursuri ale societății, monștri în stare să treacă peste hecatombe de cadavre. Numai în aceste condiții a izbutit și ceaușescu să uzurpe puterea. Fiindcă în situația cînd noi n-am fi avut comunism, cînd țara noastră ar fi rămas liberă, adică dacă n-ar fi fost ocupată după război de trupele lui Iosif Visarionovici și de învățătura lui Vladimir Ilici, ceaușescu n-ar fi avut decît șansa de a izbi cu calapodul pe cei din jur și, ca urmare, de a fi dus la pușcărie sau la balamuc.

Cei vechi aveau un dicton : „Sublata causa, tollitur effectus" (suprimați cauza, și atunci va dispărea și efectul). Perfect aplicabil și în cazul de față. Deci, pentru ca pe trupul mult încercatei noastre planete să nu mai apară cancere ca stalinismul, ceaușismul, maoismul, castrismul, kadarismul, honeckerismul, jivkovismul, enverhogismul, kimirsenismul, polpotismul, etc., terapia eficientă este una singură — eradicarea comunismului.

ION D. GOIA

Vremurile sînt cum sînt

Dar vremea ?

La sfîrșitul primei decade a lunii martie, în București, chiar dacă vremea s-a mai răcorit nițel, aspectul ei a rămas în continuare frumos, cu temperaturi la ora prînzului peste nivelul climatic obișnuit pentru acest moment calendaristic. Flora timpurie vestind primăvara a început să înverzească peisajul. În locul ploilor ce să favorizeze erupția vegetală a covorului verde al ierbii, „ploi de aur" decorează tufele ornamentale. Au înflorit de asemeni cornii cu flori galbene mărunțele. Din solul golaș au ieșit la soare viorele, toporași și brebenei. Capriciile „babelor" n-au fost resimțite la sud de lanțul carpatic. Munții au reprezentat un baraj în calea nebulozității fronturilor atmosferice din care fulgi de zăpadă s-au scuturat pe alocuri în Crișana, Maramureș, Transilvania și Moldova. Tot în Moldova pe data de 9 martie s-au consemnat cele mai ridicate temperaturi, la Focșani atingîndu-se pentru a doua oară în acest an 25°, valoare considerată ca prag ce definește zilele de vară. S-au înregistrat totodată maxime absolute ale zilei la Rădăuți și Galați. Răcirea de la sfîrșitul săptămînii a condus la o scădere a temperaturilor maxime, accentuată în nordul țării, în Maramureș ajungîndu-se la valori de 1°. În sud, în condiții de cer descoperit, mai mult au scăzut minimele nocturne ; spre exemplificare la București Băneasa simbătă s-au înregistrat 10° iar duminică —2°C.

Cu toate că primăvara s-a instalat în zonele de cîmpie și de deal, la munte pe versantul nordic al Carpaților Meridionali se mai poate schia. Luni stratul de zăpadă măsura 21 cm. la Predeal, 70 cm la Cristianul Mare și 9 cm la Poiana Brașov, 96 cm la Bîlea Lac.

În intervalul 14—20 martie vor predomina zilele frumoase, însorite. În prima zi însă înnorări mai pronunțate se vor semnala în regiunile nordvestice unde pe alocuri va ploua. Vîntul va sufla slab pînă la moderat. Dimineața în primele ore în centrul țării se va semnala ceață.

Temperatura, după o ușoară scădere ce se va resimți la începutul intervalului cu deosebire în regiunile estice, va crește apoi treptat. Minimele nocturne se vor situa în general între —2° și 8°C iar maximele diurne în creștere de la 7—17°C în prima zi la 12—22°C izolat chiar mai ridicate în a doua parte a intervalului.

CORNELIU POP

Mărțișorul securității

Fotografie de CRISTIAN CIUBOTĂRESCU

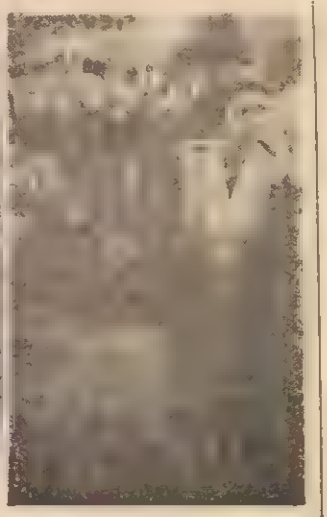

Să vă fie de bine!

S-a deschis talciocul ! Adică „tîrgul de obiecte !" Dorit de mulți. Toată lumea cîștigă, chiar și cine cască gura ! Cei care vînd, cîștigă, cei care cumpără, la fel, cîștigă statul (nimic nu e amenajat, deci, nu costă), dar, ca în orice împrejurare de acest fel, sînt și unii care pierd. Cum apanajul acestora va fi întotdeauna anonimatul, vă oferim o relatare succintă din care vă lăsăm pe dumneavoastră să socotiți.

În piața Obor, Mihaela Bumbu, inginer chimist la I.C.D. încearcă să vîndă produse de patiserie. N-are autorizație, produsele sînt puțin negre (din cauza făinii ?), iar doamna M.B. e supărată că i-am făcut atmosferă. De pe margine, Radu Ștefănescu, inginer constructor, spune : „și ea și statul sînt în culpă ! Ea n-are autorizație, statul le-a promis ! Eu nu cumpăr, nu sînt sigur. Oricum, să nu-i speriem !"

Părăsim piața Obor, împreună cu lucrătorii din I.G.P., direcția economică și specialiști de la criminalistică. Scopul : depistarea și înregistrarea cazurilor de vînzare ilegală a produselor alimentare în tîrguri (Decizia 85/22 feb. 1990).

Pe strada Gherghiței, lume multă. Tîrgul de obiecte este departe, foarte departe. Mulți preferă strada realizînd un tîrg ad-hoc, mai puternic și mai bogat decît cel oficial față de care funcționează paralel, fără încasarea taxelor cuvenite, otrăvind și murdărind totul. În stradă, deci, vinde „halviță" Irina Puceanu (trebuie să o credem pe cuvînt pentru că n-are nici buletin, nici autorizație !). Cît vinde ? 100—300, ea nu știe, nu sînt ale ei, ci ale lui Grigore (? !) care-i dă 1 leu la bucata vîndută. Nababb, Grigore, căci I.P. mai are și o verișoară care face același lucru, undeva, prin București !

Mai la vale, Lazăr Gheorghe vinde pește ! N-are buletin, n-are autorizație, n-are serviciu. Are 19 ani și e revoluționar. A fost la Revoluție și crede că are drept să vîndă ambulant în aceste condiții ! Apare Viorel Șerdin de la „Neferal". Îi ia apărarea. (N.R. fiecare „vînzător" ilegal are în preajma sa un „binevoitor" care îi ia apărarea. Sistemul este bine organizat și, iată, funcționează cu promptitudine deturnînd opinia publică. Românul ține întotdeauna cu echipa care pierde și-atunci lucrurile se rezolvă de la sine !).

Inginerul Sorin Stratu, de la I.C.R.A.L. Vitan (fără buletin, fără autorizație) vinde tartine. Frumos ornate, costă numai 4 lei ! Zice : „banul ăsta e nemuncit ? Știu că n-am voie să vînd".

Ținînd în brațe un nepoțel de vreo 3 ani, Roșu Zaharia a cumpărat cu 10 lei „susânel" (semințe de floarea-soarelui prăjite în zahăr ars). Sigur că a avut o reținere, că „nu e de la români !" În spatele nostru, Georgeta Grigore vinde cu sîrg. N-are buletin, n-are autorizație. Zice : „vînd și eu că bărbatul meu este bolnav rău. Astea ? Le prepar acasă, la mine". (N.R. ?!?). Ion Păun, în halat alb, fără buletin, fără autorizație, vinde și el, vinde pentru că... „este bolnav, mai multe boli", vinde : clătite, tartine cu salam, floricele, bomboane, toate făcute acasă !

În stradă, în afara tîrgului, mare veselie ! Se vînd blugi, semințe, personalul pare „calificat" prin dexteritatea cu care oferă (s-ar putea recicla la ei o mare parte din actualii lucrători din magazinele „de stat"). Îi recunoști de departe, au stat mult în soare și au devenit obraznici, fără jenă. Vor acum publicitate, strigă după noi : „huo, teroriști" (Crăciun Anghel, Aleea Giurgeni nr. 19—23, F 11, sc. V, apt. 43, vînzător serios de... fuste !).

În Ghencea, o stradă înfreagă nu mai e stradă. Posibilii conducători auto trebuie să ocolească ca pe vremea cînd „trecea regele" ! La mijloc, cu vilvă mare, Florica Gheorghe vinde „halviță". E din Ploiești. (Navetistă deci !). N-are buletin, nici autorizație. Are rețeta „halviței" : „la un kg de zahăr, un ou, sare de lămîie și 1/4 CIUIN (? !). Ce-i aia, întreb ? Se miră că nu știu, „rizi de mine domle, e un ceai care se vinde la farmacie...."

La farmacie mă gîndeam și eu, dar - altfel. Să ne fie de bine ! Fără autorizație !

Mulțumim I.G.P.-ului pentru promptitudinea și eficiența celor care ne-au înlesnit acest fotoreportaj (direcția economică și criminalistică).

PAUL AGARICI ■

Fotografiile autorului

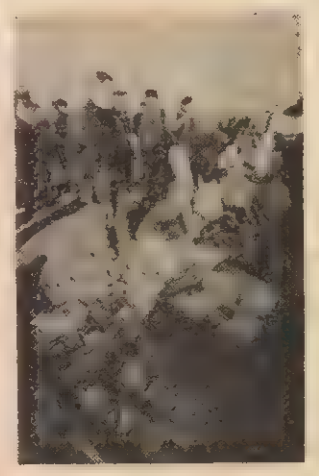

FLACĂRA

EDITURA

„PRESA LIBERĂ"

Stan Pelteacu
Ion Ciucescu

REDACȚIA :

■ REDACTOR ȘEF : George Arion. **Redactor șef adjunct,** coordonator al publicației „Rebus" : Tudor Octavian. **Redactor șef adjunct :** Octavian Știreanu. **Secretar general de redacție :** Constantin Dumitru.

■ ECONOMIE, ȘTIINȚĂ (2128) : **Răzvan Bărbulescu,** Liviu Timbus, Florin Condurățeanu, Eugen Negrea, Pașcu Balaci, Mircea Borda. SOCIAL : (2600, 2542) : **Oprea Georgescu,** Mihai Stănescu, Roxana Paicu-Manolescu, Liana Tatos, Maria Radu Bogdan, Dorin Gherghinescu, Paul Agarici, CULTURĂ (1700) : **Ion Zubașcu,** Dorin Sălăjan, Elena Ghera. ACTUALITATEA POLITICĂ, internă și internațională (2560) : **Ion D. Goia,** Sorina Man, Margareta Mureșan, Victor Rădulescu.

■ PUBLICIȘTI COMENTATORI : Cicl Iordache-Adam, Dumitru Constantinescu, Horia Pătrașcu,

■ „REBUS" (2036) : **Alexandru Păsărin,** Adrian Mitu, Alexandru Paler, Elena Grecescu, Bogdan Vlad, Aurel Ștefan Alexandrescu.

■ SECRETARIAT TEHNIC DE REDACȚIE : (2123, 2559) : **Adrian Petrescu, Mircea Popp** Angela Ștefănescu, Smaranda Petrea, Șevghin Omer, Pompiliu Dumitrescu, Constanța Balaban, Reghina Vârvici.

Adresa redacției și administrației : București, Piața Presei Libere nr. 1 cod 71311.

Telefoane : 17 60 10, 17 60 20 (cu interioarele trecute în parantezele de mai sus) ; secretariat redactor șef : **2002** ; redactor șef adjunct, coordonator „Rebus" : **1457** ; redactor șef adjunct : **2124** ; secretar general de redacție : **2143** ; public relation : **2600.**

Cititorii din străinătate se pot abona prin ROMPRESFILATELIA, Sectorul export-import presă P.O. Box, 12-201, telex 10876, prsfir București, Calea Griviței nr. 64—66.

TIPARUL : Combinatul poligrafic BUCUREȘTI

24 pagini **3 lei**

La închiderea ediției

Continuă dezbaterile în parlament. Absențele sînt motivate ?

FLĂCĂRA

SĂPTĂMÎNAL DE OPINIE, POLITIC, SOCIAL ŞI CULTURAL
● fondat 1911

● Anul I (serie nouă) ● Nr. 12 ● Miercuri 21 martie 1990 ●

De mîine, ziua biruie noaptea. Va fi mai multă lumină în sufletele noastre?

FOTOGRAFIE DE PAUL AGARICI

Cum e restul?

„O stafie umblă prin Europa — stafia comunismului."

Astfel începe Manifestul Partidului Comunist *redactat de Marx și Engels și apărut în 1848. Cînd, în adolescență, am citit pentru întîia oară această propoziție, m-am înfiorat.*

Astăzi, unii încearcă să scrie un alt manifest, al cărui început să fie ușor modificat față de precedentul.

„O stafie umblă prin Europa — stafia comunismului cu față umană".

Dar ce înseamnă „comunism cu față umană"? În secolul trecut a fost imaginat un comunism atît de cumplit încît pentru a-l ține în viață trebuie să umble în travesti, cu un chip care să inspire încredere? Exact ca în basmele în care pentru a-i atrage în cursă pe naivi cei răi împrumută măști surizătoare?

Întrebări, întrebări, întrebări...

Și dacă fața e umană, cum e restul?

GEORGE ARION ■

„Apel din Timișoara: Trezește, Doamne, țara!"

Adevăratele idealuri ale revoluției

Proclamația de la Timișoara a stîrnit, cum era firesc, un val de simpatie și solidaritate în întreaga țară. Ce vor timișorenii, acum, în primul rînd? Iată: „Această Proclamație s-a născut din necesitatea de a aduce la cunoștința națiunii române adevăratele idealuri ale Revoluției de la Timișoara. A fost o revoluție făcută de popor și numai de el, fără amestecul activiștilor și securiștilor. A fost o revoluție autentică și nu o lovitură de stat. A fost categoric anticomunistă și nu doar anticeaușistă. La Timișoara nu s-a murit pentru ca activiștii comuniști din rîndurile doi și trei să treacă în frunte și unul din participanții la genocid să fie numit de către aceștia ministru de interne. Nu s-a murit pentru ca dezbinarea socială și națională, cultul personalității, cenzura mass-mediei, dezinformarea, amenințările telefonice și scrise și toate celelalte metode comuniste de constrîngere să fie publicate în văzul lumii, în timp ce nouă ni se cere pasivitate în numele stabilității sociale. Această proclamație se adresează în primul rînd celor care au primit revoluția cadou și se miră de ce sîntem nemulțumiți, de vreme ce dictatura a căzut, s-au abrogat o serie de legi proaste și a mai apărut și cîte ceva prin prăvălii". Timișorenii au dat o pildă memorabilă a adevăratei unități dintre români și minoritățile naționale. Ei au cerut, prin articolul 11 al Proclamației, o necesară descentralizare care să permită oricărei zone din țară, oricărui județ să-și rezolve problemele economice și sociale fără „indicații" de la centru. Concret, la Timișoara, se va colabora cu străinătatea, se vor obține salarii mari și în valută pentru muncitori. Interpretarea oferită de dl. Roșianu pe ecrane, potrivit căreia Timișoara cere să se desprindă de statul român, este de o incredibilă rea credință. Clujul, Bucureștiul, Iașul, inclusiv duminică 18 martie, au manifestat din nou pentru Timișoara, au manifestat, de fapt, prin acest simbol, pentru idealurile Revoluției Române. Nu întîmplător, aceste manifestații au exprimat și o necesară precizare a poziției de ansamblu a poporului nostru față de unele tendințe extremiste șovine care reiau, sub stindardul libertății și al democrației, sloganurile de tristă amintire sprijinite cîndva de Hitler și Mussolini. Dar asupra acestui din urmă aspect vom reveni.

CONSTANTIN DUMITRU ■

Ne facem că privatizăm

Au trecut șase săptămîni de cînd s-a dat Decretul-lege privind organizarea și desfășurarea unor activități pe baza liberei inițiative și, de asemenea, încă două săptămîni de cînd au apărut instrucțiunile lui de aplicare. Pînă la ora actuală însă, cel puțin în București, nici un solicitant n-a primit autorizație. Așa cum spunea un membru al conducerii **Sindicatului liber „Inițiativa liberă"** s-a plecat ca din bloc-starturi. A pocnit pistolul dar tot se aleargă. După autorizații. De la sector la municipiu și invers. De aici mii de oameni nemulțumiți, zeci de funcționari astenizați. Și în loc ca interesații să purceadă la organizarea unui atelier, a unei mici întreprinderi, și să producă, aleargă fără spor. Nici la ora actuală **Sindicatul liber Inițiativa liberă**, care a strîns peste 5800 de adeziuni și care poate stringe, în condiții normale, zeci de mii din întreaga țară, nu are un sediu. Au găsit trei imobile-nici vile, nici palate — sprijiniți de sectorul 1, dar de fiecare dată respinși de municipiu. Sindicatul nu se poate organiza, pierde serioase oferte de colaborare din partea Asociației Internaționale a sindicatelor de inițiativă privată (cu sediul la New-York), pentru că neavînd sediu, documentații etc. nu se dovedește un partener serios de discuții.

Asta pe de-o parte. Pe de alta, revenind la eliberarea autorizațiilor, sistemul greoi, așa cum spuneam, macină nervii tuturor. De unde toate acestea. De la simplul fapt că decretul-lege vorbește numai de municipii și județe, omițîndu-se realitatea că Bucureștiul are și sectoare, un singur sector numărînd o populație cît a unei capitale de județ. **Și totuși, nu se putea interveni într-un fel?** Întrebarea i-am adresat-o domnului vice-primar Petru Smeu.

— Am intervenit la dl. ministru Virgil Pascu pentru a da în competență și sectoarelor, care vor primi cererile de autorizare și funcționare a asociațiilor familiale și activităților independente. Primăria municipiului va primi cererile privind autorizarea și funcționarea întreprinderilor mici și asociațiilor cu scop lucrativ.

— Vor da autorizații și sectoarele?

— Nu. Acestea vor constitui Oficii de relații cu publicul, vor explica, vor primi și înregistra cereri, vor întocmi referate de prezentare care vor fi înaintate Primăriei Capitalei.

— Domnule Smeu, cît credeți că va mai dura acest război al nervilor?

— Maximum trei săptămîni. Era de așteptat să se petreacă lucrurile astfel. Problema cea mare este aceea a sediilor.

Să recapitulăm: **1)** o lege omite un lucru important pentru ca ea să funcționeze și în Capitală, **2)** deși se aștepta la o avalanșă de cereri, municipiul abia în 15 martie emite o decizie care să mai facă puțină ordine în această problemă **3) Sindicatul liber Inițiativa liberă**, nu are nici pînă azi un sediu. Deocamdată atît.

Nu mai punem la socoteală multele, prea multele avize de care ai nevoie pentru autorizație, dar întrebăm: **cum privim această privatizare?** Așa, cum se mișcă lucrurile, totul pare a fi făcut ca nu funcționeze.

RĂZVAN BĂRBULESCU ■

Apune vremea haiducilor politici?

Există diferite moduri de-a ști sau de-a nu ști un lucru. În această privință se întîmplă și la noi ce se întîmplă pretutindeni. Sîntem, așa zicînd, în rîndul lumii. Chiar și atunci cînd cineva nu știe un lucru, dar vorbește de parcă l-ar ști, sau cînd știe un lucru, dar afirmă cu seninătate contrariul. Anumite fapte ne obligă să ne întrebăm însă dacă nu cumva au apărut la noi situații pe care limba română era pregătită demult să le exprime: ca la noi la nimenea! Ne vom opri, bunăoară, asupra acelei categorii de oameni pe care nu vedem cum i-am putea numi altfel decît haiduci politici.

În marginea discuțiilor ce au urmat prezentării făcute de primul ministru despre starea economiei, un președinte de C.A.P. din Turnu Măgurele vine la tribuna Consiliului Provizoriu de Uniune Națională și, cu pretenția de a traduce pe înțelesul nostru chiar glasul pămîntului, aduce vorba în cele din urmă despre niște partide care ar intenționa să dea pămîntul înapoi, moșierilor. Dar asta este ca și cum noi, știind prea bine că respectiva ședință s-a ținut ziua, am refuza să credem că ea n-a fost transmisă în direct. Iar din împrejurarea că filmul acelei ședințe s-a transmis la o oră tîrzie, cînd este probabil că respectivul membru al C.P.U.N. dormea dus, ce-ar fi să tragem concluzia că el, în timp ce-l vedeam pe ecran, vorbea în somn, în fața microfonului?

Să urci Dealul Mitropoliei și să pui mîna-n șold iar cu cealaltă să te bați în piept cînd spui o asemenea enormitate — iată o ispravă demnă de un veritabil haiduc politic. Ceea ce mi se pare de luat aminte este însă și că haiducul a operat acolo ca într-un conac boieresc părăsit. Nimeni nu i-a întrebat ce vrea, de fapt, să zică. Or, dacă tot vorbim despre nevoia de stabilitate a țării, ne-am fi așteptat din partea Biroului Executiv al Consiliului, în primul rînd, de a nu lăsa să se adune la tribună ceea ce, pus cap la cap, ar putea fi o foarte interesantă „cronică a dezinformării". Pe scurt, pe-acolo, pe la tribună, atunci cînd e cazul trebuie dați cu măturica. Pentru ca locul să rămînă curat.

Desigur, se va răspunde că așa e bine, ca tot omul să spună ce vrea. Eventual, că fiecare pasăre pe limba ei piere. Și chiar așa ar fi, dacă la noi n-ar rămîne adevărat că, pînă una-alta, o pasăre dintr-asta le face și pe altele să cînte fals. Într-o lume în care democrația nu mai poate fi amenințată de o vorbă-n vînt, adevărul iese repede la iveală. Însă la noi, după cum se zice adesea, democrația abia s-a înfiripat. Și onorații membri ai C.P.U.N. nu trebuie să se mire că am auzit oameni care apreciau foarte mult ce-a spus „ăla de la Turnu Măgurele". Pentru că e un fapt peste care nu se poate trece: importanța incontestabilă a locului în care neadevărul este rostit. Nu-i totuna dacă același neadevăr e vînturat într-o circiumă oarecare din Turnu Măgurele sau într-un loc încărcat de semnificație istorică și impunînd respect și chiar un anume sentiment de supunerie prin solemnitatea caracterului lui oficial. Nu sînt puțini oamenii gata să gîndească în felul următor: dacă se spune asta acolo, înseamnă că așa e! Și uite că nu e, citeodată, chiar dacă sugestia pe care o exercită locul reușește să dea minciunii, pentru o vreme, înfățișarea respectabilă a adevărului.

N-am fi insistat, bineînțeles, asupra unei minciuni cu subtext — voit sau nu — diversionist, dacă ea ar fi fost pur și simplu o minciună „fără pereche" și deci lesne de reperat în singularitatea ei. Însă, din păcate, ea are nu numai pereche, ci tovarăși de pluton, ca să nu spunem și de companie sau batalion. Un fel de minciună mai complicată, deci mai mare în grad, ca să zic așa, fiind încă o armă a haiducului politic ce se închipuie călărind pe cai mari atunci cînd pune în discuție, cît se poate de grav, false probleme.

Înțelegînd că modurile în care e înțeleasă libertatea se întind pe aceeași arie largă în care se pot stabili diferențele dintre bită și cătifea, avem de observat că la mijloc stă salamul. Ca o veritabilă obsesie colectivă, ca un criteriu infailibil al unor esențiale clarificări politice: ai mîncat salam prost, ești patriot; ai mîncat salam bun, nu ești patriot. Aceste afirmații categorice pleacă de la premisa că salam bun se mînca numai în străinătate, de către românii din exil, și mă mir că nu s-a avut în vedere și consecința logică: din moment ce noi exportam mezeluri în țări în care se găseau atîția români exilați, desigur că românii aceia, cînd mergeau la cumpărături, se dovedeau niște asupritori nemiloși ai noștri, ai celor din țară. Pe 19 februarie, cînd minerii au pus această problemă alimentar-politică în prezența domnului Iliescu și a reprezentanților unor partide, domnului Iliescu i-a scăpat ocazia de-a pune capăt controversei, de-a tempera spiritele. Această omisiune nu ecsamotează însă adevărul că salam bun — ca să păstrăm termenii respectivei doctrine politice — putea fi mîncat „cu aceeași poftă, și în țară. De cine anume, e altă problemă. Și chiar dacă românul nostru e om cu fantezie, în funcție de preferințele personale alegîndu-și alți termeni, bunăoară „oase" și „icre negre", regula jocului s-a păstrat, încît aproape ne-am obișnuit cu vijîitul de bită, prin aer, al acestor cuvinte. De aceea nici - n-am fost prea surprinși cînd, în sala Parlamentului, în timpul discuțiilor pe marginea proiectului noii Legi electorale, între condițiile impuse celui ce-ar urma să devină deputat a fost amintită și-aceea de-a fi mîncat aici, la fața locului, „salam cu soia". Ceea ce ne-a surprins a fost doar atît, că firele incîlcite ale falsei probleme au fost dezlegate cu exact acea putere de convingere de care era nevoie pentru a nu se putea spune, în cele din urmă, că sîntem singurul popor din lume care se urăște pe el însuși. Cel ce s-a hotărît să facă un asemenea bine public a fost domnul Radu Cîmpeanu, de la Partidul Național Liberal, și trebuie să elogiem faptul că pentru prima dată C.P.U.N. și-a adunat forțele, într-un vot cvasiunanim, pentru a pune capăt unei stupidități, nestopate la timp și care amenința să facă în continuare de cap și să semene vrajbă. Programind transmisia acestei ședințe la o oră mult mai convenabilă decît pînă acum, televiziunea ne-a oferit tuturor prilejul de-a observa că gîndul frăției trebuie să învingă, în sfîrșit, o ostilitate de neînțeles, incredibilă de-a dreptul, acea ostilitate cărela i-am fost cam prea mult timp martori neputincioși.

Nu știu dacă nu e prematur să credem că a apus vremea „haiducilor politici", a tuturor celor ce-și lustruiesc armele diversiunii în umbra unor codri încă de nepătruns, dar parcă e adevărat că în lucrările Consiliului se întrevede o nouă stare de spirit, mult mai constructivă. Principala datorie a acestuia fiind adoptarea Legii electorale, să recunoaștem că, în general, discutarea pe puncte a proiectului de lege și propunerile care au urmărit să elimine pe cît posibil arbitrariul, modificările ce-au fost aduse pentru a se elabora un text fără imprecizii și echivocuri au oferit un spectacol fascinant prin ineditul său și extrem de folositor pentru ca tot omul să vadă cam ce înseamnă un exercițiu democratic. Pe parcursul acestui efort, activitatea unor membri ai Consiliului a început să se reducă la o înțeleaptă tăcere, în timpul dezbaterilor, și la sorbitul meditativ al cafelei în pauze. Facerea unei legi rămîne o muncă de oameni calificați și nu e de mirare că, încetișor, și-a făcut loc o anume sfială de-a reține atenția altora cu simple invective sau, în cel mai bun caz, cu dulci probe de amatorism. Vine vremea competenței, dacă nu cumva a și venit. Și asta e ca și cum pe urma haiducilor ar fi pornit potera...

DUMITRU CONSTANTINESCU ■

Artiști? În uzine cu voi! La muncă

Pe vechea copertă a scenariului de film „Sanda" e numărul de înregistrare al Casei de filme 5 la 5 februarie 1981. Apoi, al Casei de filme 4, la 29 oct. 1981. De atunci și pînă acum tot încercat să fac acest film despre noi. Spre gloria lor, necesară atunci, nici unul din cei trei directori de Case de Filme și nici unul din cei doi vicepreședinți ai CCES, nu s-au lăsat înșelați : povestea aceasta doare, deci, nu trebuia să se facă. Spre lauda lui, unul din ei, Marin Vladimir, m-a căutat pe 28 dec. 1989 : Acum poți să faci „Sanda" ! Astfel a intrat în producție, cu data de 1 febr. 90, filmul artistic de lung metraj, filmul de suflet al unei fețele a durerilor noastre, „Sanda". Primul film în libertate.

Prima zi de filmare

Joi 8 martie 1990. Locul filmării : Teiul Doamnei, în spatele blocului 36, loc consacrat cozilor, la ușa din spate a magazinelor. Planul de lucru : secvențele 23 și 25. Momentul din film : Sanda stă la condă. Se aduc oase. (secv. 23) Sanda, cu cei trei copii, se îndreaptă spre casă (secv. 25). Nu s-a filmat.

De la ora 15, cetățenii-locatari ai blocurilor din jur se adună în jurul echipei de filmare. Vigilenți. Cine sîntem și ce căutăm să filmăm „la ei". Nici legitimațiile noastre, nici aprobarea Primăriei, nici explicațiile calme și minuțioase, nici prezența celor doi polițiști de la Circa 7 din apropiere (ceruți insistent de cetățeni indignați de prezența noastră) nu au putut să le lămurească asupra legitimității prezenței și rostului muncii noastre. Doar copiii au înțeles repede, fără explicații. Și au făcut cordon de apărare în jurul nostru, al meu și al celorlalți puțini membri ai echipei care am rămas pînă la ora 19,15, să încercăm să legăm cu vajnicii cetățeni un dialog.

Logica lor

— dacă nu sîntem de la TVR Liberă, înseamnă că sîntem „de la partide", că cine mai are bani să aducă aparate de filmat din străinătate.

— dacă vrem să filmăm o mașină cu oase, facem propagandă împotriva FSN-ului ca să arătăm că FSN-ul nu dă carne. (imediat lozinca : „Nu ne vindem țara").

— figurația e plătită cu 50 de lei pe zi ? Ce-i aia figurație ? Deci sîntem de la PNȚ („Huo țărăniștilor" și imediat preluată o rușinoasă „greșeală" din seara de 28 ianuarie la discuțiile cu partidele, transformată și asociată cu oasele. Jignitor).

— „Cine-mobilurile", acele mașini mari ale Centrului de Producție Cinematografică „București" în care cărăm costumele, proiectoarele, travellingul, sînt „mașini mascate", venite cu ajutoare în țară („Unde sînt ajutoarele ?", ne zmuceau de umăr. Evident, conform logicii acelui loc și moment, le luasem noi și în locul lor, priviți, am pus haine vechi.).

— Dacă e film artistic, unde e Sergiu Nicolaescu ? Doar pe el îl recunoaștem, că l-am văzut la televizor, e și în parlament ! (Să-mi pară rău că în 22 decembrie, deși am fost în studioul 4, nu m-am băgat măcar „să mă vadă" și pe mine lumea ? Poate așa aș fi reușit să evit și deziluzia săptămînilor trecute cînd un intelectual de marcă a procedat, folosind numele meu ca argument, exact pe sistemul activiștilor p.c.r. „Cine mai o fi și asta — sau ăsta — mai tovarășe, cum poate fi artist cînd eu n-am auzit de el ?" ne-gîndind (ce grav sună !) că tocmai marginalizarea forțată era o formă a luptei împotriva intelectualilor și artiștilor „nemaiauzibili").

Faptele :

— au fost bruscați oamenii echipei, o femeie din figurație a fost lovită.

— au apărut cuțitele ca argument pentru a ne determina să părăsim locul iar la balcoane s-a pregătit apă și sticle ca să le arunce în noi. Tot copiii ne-au avertizat și ne-au salvat făcînd cerc în jurul nostru.

— motorul de vînt a fost împins și au lovit cu ei în autoturismul de aparatură. Vinovații, bineînțeles, au fugit.

— au atacat autobuzul echipei și au încercat să-l răstoarne.

— insulte, scuipături.

Am părăsit locul la ora 19,15 în huiduielile pline de avînt : „La muncă cu voi ! În fabrică ! Nu vrem artiști !" (Cineva se bucură acum două luni că „poporul român și-a căpătat dreptul de a huidui". Iată că-l folosesc împotriva „dușmanilor clasei muncitoare" — a intelectualilor.)

Concluzia

Ceea ce pare „o problemă minoră", cum a spus, poate pe drept cuvînt, domnul Răzvan Theodorescu, președintele TVR-libere, care a avut amabilitatea să ne primească la dînsul la ora 19,30, ridică o întrebare de fond, chiar și pentru TVR-liberă :

— „desceaușizarea" nu ar trebui să impună, în primele rînduri, o acțiune susținută de reabilitare a noțiunii de intelectual și artist ? A rolului și importanței lor în societate ?

Cît timp și cîte generații vor fi necesare poporului nostru ca să limpezim mințile ce flutură cu aroganța prostiei „supremația sudorii" și „superioritatea muncii fizice asupra celei intelectuale" ?.

Prima zi de filmare nu a putut să nibă loc.

Era primul pas spre normalizare.

CRISTIANA NICOLAE ■

Căruța merge bine cînd există consens

Fotografie de PAUL AGARICI ■

Oaspetele TVRL

Apărînd destul de des pe micul ecran, în unele perioade în fiecare zi, domnul Iliescu a dobîndit o mare dexteritate în a se mișca și a vorbi în fața camerei de luat vederi. S-a văzut această în convorbirea transmisă joi la TVRL. La rubrica „Oaspeți ai Televiziunii". Plăcerea domnului Iliescu de-a vorbi era așa de mare, încît a răspuns și la întrebări care nu-i fuseseră puse. Astfel, cînd Emanuel Valeriu l-a întrebat dacă mai are în prezent vreo legătură cu F.S.N., era clar pentru toate lumea că e vorba de partidul (sau, mă rog, mișcarea) F.S.N., singura care mai poartă în prezent acest nume, și nu de F.S.N.-ul care s-a aflat la cîrma țării pînă la crearea C.P.U.N. Adică, voia să spună redactorul tv., sînteți și președinte al C.P.U.N. și președinte al partidului F.S.N. ? Dar domnul Iliescu n-a înțeles ori s-a făcut că nu înțelege întrebarea și ne-a fericit din nou cu saga F.S.N.-ului inițial : cum s-a format, ce-a făcut și cum a fost rugat fierbinte să candideze în alegeri. Or, la vremea respectivă, știe o lume, participarea la alegeri a Frontului era imposibilă, pentru că F.S.N. era organ provizoriu al puterii, înlocuind la nivel național fostul Consiliu de Stat iar la nivel local fostele consilii județene, orășenești și comunale. Se știe că nici măcar ceaușescu n-a pus aceste organisme să... candideze în alegeri. F.S.N. avea deci de ales : ori să rămînă la cîrma țării, ca organ al puterii, și atunci nu putea participa la alegeri, ori să se transforme în partid și să candideze în alegeri, dar atunci nu mai putea fi organ al puterii. A, fost aleasă ultima variantă, însă numai după ce populația Capitalei a protestat extrem de energic.

Însă din felul în care a expus domnul Iliescu chestiunea joia trecută, se pot înțelege numai două lucruri : fie că Domnia sa gîndește bucanian și-i consideră pe toți cei ce-l ascultă incapabili de a înțelege diferența dintre partid și organ al puterii, și deci de-a sesiza cacialmaua pe care voia s-o tragă F.S.N.-ul țării, ceea ce ar fi grav, fie că domnul Iliescu însuși nu poate face diferența, ceea ce ar fi și mai grav.

ION D. GOIA ■

Ce faceți cu timpul nostru, tovarăși ?

Dictatura comunistă ne-a obișnuit să cheltuim în neștire cel mai prețios capital de care dispunem : timpul. Și a făcut-o obligîndu-ne să pierdem ceasuri și zile la serviciu („ei se fac că ne plătesc, noi ne facem că muncim..."), dar mai ales „realizînd" economii pe seama calvarului nostru zilnic prin acea schiloadă și primitivă organizare și funcționare a serviciilor către populație.

Ani la rînd am zăcut în stații, așteptînd autobuze fantomă, am făcut nopți albe în fața alimentarelor și stațiilor PECO, ne-am curuit nervii în conversații cu funcționari neurastenici, ne-am păpat tinerețea, ne-am păpat bătrînețea omorîndu-ne orele vieții în schimbul unor drepturi cuvenite prin lege sau muncă.

Apoi a venit revoluția cu decompresiunea ei psiho-socială și în Sfînta zi de Crăciun poporul român și-a ucis anticristul. Dar ticălosul s-a făcut că moare ! A rămas printre noi, cu puțin suliman peste chipul hidos și-l recunoaștem mai ales acolo unde epigonii comunismului mai țin țara în structuri rigide, obligînd-o, fără motivații economice, să-și așeze cetățenii la cozi interminabile. Fiindcă în privința asta nu s-a făcut nimic, sau aproape nimic. Iată cîteva exemple :

După 45 de ani de temniță bolșevică, românul, bietul de el, a aflat, și nu i-a venit să creadă, că de azi înainte poate obține, fără cenzura securității și indulgența administratorului de bloc, un pașaport adevărat. Unul pe care să-l poată folosi cînd vrea și unde poftește să călătorească. A fost bucurie mare, apoi din ce în ce mai mică de cînd omul a înțeles că e nevoie să se așeze iarăși la coadă, începînd cu miezul nopții și pînă a doua zi. Dar acum pentru un simplu gest formal: introducerea actelor prin gura ghișeului. Douăzeci și patru de ore în loc de două minute ! O situație ce se repetă absurdic la preluarea actului solicitat, cînd cetățenii sînt constrînși, pentru a doua oară, să aștepte în stradă în toiul nopții pînă a doua zi spre ora prînzului. Iată-i, deci, pășind în continuare pe căi de interes social obturate de același dispreț pentru nevoile omului, de inexplicabila incapacitate de adaptare a unor soluții pe cît de normale, pe atît de simplu de pus în aplicare.

Stăm și stăm în continuare în fața magazinelor, prinși în sarabanda cozilor, tropăind ca pe jăratic pe seama timpului nostru, al timpului ireversibil dăruit cu porția pentru fiecare din noi de către pronia cerească. Și o facem, paradoxal, chiar dacă uneori prăvăliile sînt pline cu marfă, deoarece un singur măcelar la o unitate de carne și mezeluri, două fete, chiar fermecate, într-un magazin de lactate, un ospătar pentru 15 mese și o vînzătoare într-o cofetărie obligă, fatalmente, publicul să-și irosească timpul liber.

Sau încercați de pildă să vă procurați un bilet la cursele externe ale trenurilor și avioanelor românești. Dacă nu vă luați hrană rece și 6 doze dublă de antidepresive, riscați să vă lăsați păgubași.

Sancta simplicitas ! Am mai spus-o și o repetăm: numărul redus de angajați în cadrul serviciilor către populație nu poate fi motivat prin rațiuni economice. Prin acest mod primitiv de judecare a lucrurilor, statul pierde, nu cîștigă ! Există calcule exacte în această privință. Unitățile și serviciile patronale, ca de altfel și rețeaua comercială din unele țări socialiste o demonstrează cu prisosință. Ceea ce se pierde, stînd la cozi, întrece cu mult, pe total, cheltuielile pentru suplimentarea personalului de serviciu. Experții pot prezenta date de netăgăduit, iar guvernanții de azi nu mai sînt analfabeții de ieri. Și n-au de făcut decît să se uite în ograzile vecine.

Asta îmi amintește de o întîmplare. Cu doi ani în urmă am efectuat o vizită turistică în Germania Federală. Acolo, în miez de iarnă, am putut observa cum la majoritatea magazinelor, ușile stau deschise. E un truc, mi s-a explicat. O poartă deschisă te invită întotdeauna să intri. „Dar bine, am sărit eu din banca educației bolșevice, asta înseamnă o risipă inadmisibilă de energie!" Oamenii m-au ascultat și au zîmbit: „Nu vă faceți griji. Totul a fost calculat". Într-adevăr, totul este prevăzut prin indici de rentabilitate : căldura care se pierde, ambalajul sofisticat, zîmbetul vînzătoarei, reclamele oneroase, minijupa prezentatoarei, scuzele patronului, culorile ambientale, mostrele gratuite, împreună cu tot cortegiul tehnicilor de lucru prin care mușteriul, sosit în prăvălie, este ajutat să economisească cît mai mult timp și să lase cît mai mulți bani. Asta în vreme ce la noi angajatul în relație directă cu publicul are un front de lucru cu mult peste puterile lui. După imuabilul model sovietic. Iată și o altă întîmplare. Prin 1956, m-am aflat tot într-un voiaj turistic, de data aceasta la Moscova. Într-o zi, în fața celebrului magazin „GUM", am putut să observ o mare de bărbați, toți așteptînd cu acea liniștită smerenie prin care, cu deosebire, cetățeanul sovietic s-a obișnuit să salute mizeria. Am întrebat ce se întîmplă și mi s-a răspuns că e vorba să se pună în vînzare pălării bărbătești. Pălării obișnuite de fetru. Apoi deodată s-a dat semnalul intrării. Gloata flămîndă s-a năpustit în magazin grăbită să apuce o pălărie, indiferent de mărime sau culoare. Stocul s-a terminat în cîteva minute și gloata, sătulă de data aceasta, a revenit în stradă unde proaspeții posesori de pălării începură să-și schimbe între ei marfa, probîndu-se în oglinda vitrinei. Am fost martorul acestui spectacol jalnic, grotesc, sinistru, fără să știu că, în fapt, aveam în fața ochilor avanpremiera propriului nostru destin. Dar de atunci au trecut 35 de ani ! Am trăit și o revoluție. Ce se întîmplă de fapt ? Sîntem noi, românii incapabili să facem ordine în propria ogradă ? Ne-am născut cu gena haosului ? Nu izbutim să copiem ceea ce au gîndit, au calculat, au înfăptuit alții mai înfricoșători decît noi ? Să ajungem în sfîrșit la asemenea concluzii și să ne îngropăm, spășiți, speranțele sub dictatul destinului ?

Ni se va recomanda să avem răbdare. Nu, nu mai avem ! Fiindcă nu mai putem face concesii prostiei. Să dăm cuvîntul economiștilor. Soluțiile sînt sub nasul nostru. Cu investiții minime și cu un dram de inteligență putem scoate țara de sub osînda cozilor importate odată cu ideologia comunistă din cărțile lui Lenin și Stalin.

LIVIU TIMBUS ■

Nimeni nu cîştigă dacă statul pierde

Avem nevoie de „garda financiară"!

Este limpede pentru orice observator atent şi lucid al situaţiei din România că lucrurile nu se mai pot întoarce din drum. După cum, la fel de clar este şi faptul că redresarea economică nu se poate realiza decît prin existenţa unei economii de piaţă. Libera iniţiativă este un prim pas. Foarte timid, e drept, dar înţelegem că recentele prevederi care o privesc vor suferi modificări în funcţie de primele rezultate obţinute. Probleme sînt destule dar ele nu fac obiectul anchetei de faţă. Ne-am propus în această pagină să punem în discuţie reînfiinţarea gărzii financiare, un corp fiscal cu mult mai multe atribuţii decît o arată numele, o instituţie cu îndelungată tradiţie în România dinainte de al doilea război, în sfîrşit, o instituţie puternică în toate statele dezvoltate. În Italia, de pildă, această gardă financiară este mai de temut decît poliţia obişnuită, ea fiind dotată cu toate mijloacele de transport de la motocicletele şi pînă la vedetele rapide.

Iată cum suna articolul 1 din Regulamentul de serviciu şi organizare al gărzii financiare, publicat la 1 februarie 1935 : „Garda financiară este un corp de control fiscal organizat milităreşte care face parte din administraţia centrală a Ministerului de Finanţe".

Nu numai tradiţia ne face să propunem discuţiei publice, pentru că în fapt acest lucru îl urmărim, reînfiinţarea acestei instituţii, ei utilitatea ei într-un viitor apropiat. Privatizarea trebuie să se întemeieze dintr-un început pe o bază serioasă, pentru că un control bun asigură seriozitatea întreprinderii ca atare, furnizează bugetului sume necesare dezvoltării. Am deschis discuţia în acest moment pentru că o instituţie nu se înfiinţează peste noapte şi poate merge în paralel cu primii paşi ai privatizării pentru a nu fi mai tîrziu surprinsă de amploarea fenomenului. Am apelat pentru început la specialişti care au cunoscut cum a funcţionat garda financiară, din proprie experienţă, la ofiţeri din poliţia economică, la specialişti din Ministerul de Finanţe. Vi-i prezentăm în ordine : dl. Dumitru Biala, maior de poliţie în rezervă, care a lucrat şi în garda financiară dar şi în miliţia economică, dl. colonel Ilie Voicu, din Direcţia economică a Inspectoratului General al Poliţiei, dl. Iosif Duhomnicu, director general adjunct al Direcţiei generale a controlului financiar şi fiscal, şi dl. Nicolae Săndulescu, director general al Direcţiei generale a veniturilor statului.

„Poliţia să facă poliţie, iar finanţele, treburile lor"

— Ce vîrstă aveţi, domnule maior ?

— 78.

— Cînd aţi intrat în garda financiară ?

— La 1 aprilie 1942, în baza unui examen foarte serios. Lucram în sectorul cereale şi mărit încă din anul 1931. Examenul a constat în cunoştinţe financiare şi statutul de organizare a gărzii financiare.

— Ce era garda financiară ?

— O unitate care aparţinea Ministerului Finanţelor şi controla orice mijloc de transport cu produse de orice fel, de la petrol şi pînă la ţuică, precum şi unităţile de producţie. Controlul era legiferat, deci n-avea nevoie de aprobări speciale.

— Cînd a fost înfiinţată ?

— Imediat după Marea Unire şi a funcţionat mai mult în Transilvania, Bucovina şi Banat. Mai puţin în Regat, iar în Moldova s-a încercat în 1924, dar n-a prins. În 1927 s-a desfiinţat şi în 1932 s-a reînfiinţat în întreaga ţară, pe parcurs, toate judeţele avînd în capitalele lor secţii sau comisariate.

— Care era rostul acestui corp fiscal dacă exista şi inspecţie financiară ?

— Într-adevăr, inspecţie financiară exista dar aveau foarte puţini oameni şi nu făceau faţă. Extinzîndu-se circulaţia băuturilor alcoolice, guvernul a hotărît reînfiinţarea ei. Totul era proprietate particulară, de la fabricaţie pînă la desfacere. Baza veniturilor erau impozitele şi taxele iar statul era frustrat.

— Cum ?

— Întreprinderile erau obligate să aibă evidenţe contabile. Şi aveau, dar nu peste tot aceste evidenţe erau reale în totalitate. Inspecţia financiară nu putea stabili astfel impozitul exact pe venit şi se eluda legea.

— Cu ce oameni s-a constituit garda financiară ?

— Cu vechii funcţionari ai gărzii desfiinţate şi, pe bază de examen, s-au completat locurile libere. În 1918, garda financiară s-a bazat pe ardeleni. Pe urmă ea a cuprins funcţionari din toată ţara.

— Garda financiară era poliţie financiară ?

— Nu, ci un corp de control financiar. Dar cu uniformă şi armament în dotare. Fiind mereu pe teren, ziua şi noaptea, se puteau apăra. Mergeam la munte unde erau cazane clandestine, cine să te apere. Uniforma era o pavăză, e drept, dar n-ajungea. Ea impunea respect, dădea autoritate. Dar vă spun : nu s-a abuzat de armă. Alte timpuri.

— Nu existau şi funcţionari corupţi ?

— Nu prea. Au apărut tîrziu, după 1945, cînd nu se mai dădeau prime. Pentru că primeam nişte prime substanţiale, pînă la cincizeci la sută din amenda aplicată ta cauza pe care o constatai.

— Bun, dar altfel, treaba asta nu năştea abuzuri ?

— Nu. Actul încheiat, recunoscut şi de contravenient, avea putere de lege. „Dar nu era vorba numai de primă, ci şi de cinstea omului. În plus, aveam şi salarii bune.

— Dreptul de constatare îl avea orice funcţionar ?

— Da. De la gruadul financiar diurnist, care era cea mai mică treaptă, pînă la inspector. Actul de contravenţie îl definitiva funcţionarul cu grad de la subcomisar delegat în sus.

— Spuneaţi că nu erau controlate doar băuturile alcoolice, producerea şi vînzarea lor, ci orice produs. Cum ?

— Fiecare lege privind circulaţia şi controlul producţiei prevedea sarcini pentru inspectorii financiari, pentru cei profilaţi pe domeniile respective şi pentru corpul gărzii financiare. Ministerele aveau inspectorii proprii de control, dar erau puţini.

— Garda, aşadar, nu se ocupa numai de impozite, ci şi de calitatea produselor.

— Sigur că da. Aşa era, şi este şi azi, peste tot, în Europa. În Italia, garda financiară are o putere deosebită, cu dotări formidabile.

— Ce s-a întîmplat după război ?

— După 1949 atribuţiile gărzii financiare au fost preluate de miliţia economică. La miliţie controlul se făcea la fel însă numai la băuturi, la cazane, la restaurante, bufete etc. Apărînd Legea 183, constatările privind producerea, depozitarea şi transportul de către particulari intrau la sabotaj. Dispărînd producţia privată, a dispărut şi garda financiară.

— Deci, în condiţiile privatizării, socotiţi garda financiară necesară.

— Firească. Vom avea un sector de stat, unul cooperatist şi unul privatizat. Noile legi vor trebui să ţină seama de aceste trei sectoare şi să precizeze dreptul organelor de control. Poliţia trebuie să facă poliţie, iar finanţele să se ocupe de treaba lor. E nevoie de un corp aparte, independent, competent. Într-o nouă gardă financiară ar trebui să intre tineret, fie cu studii economice, A.S.E.-ul, fie cu studii de drept. Şi să nu uităm uniformele. De arme nu e nevoie. Dar, repet, e nevoie de o lege clară, în concordanţă cu schimbările din România.

„Poliţia economică să rămînă cu atribuţiile mari"

— Ce părere aveţi, domnule colonel Ilie Voicu, despre utilitatea reînfiinţării gărzii financiare, ţinînd seama, evident, de transformările care se petrec în ţară ?

— Cred că se poate constitui un organ de control care să apere principalele interese fiscale ale statului şi ale drepturilor cetăţeanului în noile raporturi care se creează prin apariţia întreprinderilor particulare, mai ales cele producătoare de bunuri de larg consum şi prestatoare de servicii. E vorba de plata impozitelor, a taxelor, de eliberarea autorizaţiilor de funcţionare. Această nouă gardă financiară să aibă dreptul prin lege să constate contravenţiile, să ia măsuri de recuperare a unor prejudicii, iar cînd constată infracţiuni să facă şi cercetări, sesizînd apoi direct organele de procuratură.

— În aceste condiţii, ce sarcini revin poliţiei economice ?

— Poliţia economică trebuie să rămînă cu atribuţiile mari de apărare a proprietăţii de stat şi

---

Comunism la borcan

Revoluţia conservelor

La Întreprinderea de prelucrare şi industrializare a fructelor şi legumelor din Caracal, a doua unitate ca mărime din ţară, sensul Revoluţiei a fost receptat estompat şi aluziv, fără implicaţii, sau obligaţii. Asemenea unei tencuieli aplicate pe o casă dărăpănată. Singura parte bună adusă de Revoluţie este Decretul-lege care asigură tuturor un salariu întreg, indiferent de plan, realizări sau alţi indicatori pur birocratici. Nu ca pe vremea odioasei dictaturi cînd orice nerealizare de plan era urmată de penalizări şi reţineri din salariu. Ce va fi mai tîrziu rămîne de văzut, dar nimeni nu va muri de foame într-o fabrică de conserve.

Care a fost mersul Revoluţiei la I.P.I.L.F. Caracal ?

În seara zilei de 20 decembrie, din cei 250 de oameni convocaţi la locul de muncă s-au prezentat 40. Fără multe explicaţii, doar cu indicaţia de a face „ciocul mic", au fost urcaţi în tren şi expediaţi la Timişoara. Au stat acolo 4 ore, au primit o masă gratuită la restaurantul gării, au cumpărat din alimentarele din preajmă salam de Sibiu şi şuncă de Praga, după care s-au întors spre casă. Începînd din 22, s-a organizat paza întreprinderii, oamenii primind cîteva arme şi ceva muniţie. De pe aeroportul de la Deveselu, aflat în marginea Caracalului, au fost lansate (de teroriştii ? de securiştii ?) baloane purtătoare de corpuri metalice ce nu făceau altceva decît să înnebunească radarele armatei. Din fericire, doar aceste alarme false şi ecoul crîncenelor lupte purtate în preajma aeroportului au terorizat sufletele oamenilor.

Odată trecută primejdia, la I.P.I.L.F. a început febra alegerilor. În prezenţa (şi la indicaţia ?) reprezentantului F.S.N., d-l dr. Chiţimia, alegerile s-au desfăşurat liniştit, fără incidente şi în chip absolut democratic. Adică toată vechea conducere a rămas pe aceleaşi posturi. Respectînd aceeaşi regulă a jocului, ulterior a fost înfiinţat sindicatul liber din întreprindere şi a urmat — logic, nu-i aşa ? — prima acţiune revendicativă. Tentativa de grevă nu avea alt scop decît obţinerea îndepărtării din întreprindere a lui Ion Jitianu.

Cine deschide borcanul ?

Fostul revizor principal Ion Jitianu a fost transferat cu decizia nr. 107 din 5 martie în funcţia de economist principal în cadrul aceluiaşi birou financiar-contabilitate, urmînd a răspunde de activitatea financiar-economică a sectorului horticol. Un simplu transfer dintr-un sector în altul al întreprinderii, semnat şi parafat de mai mulţi şefi de compartiment. Cu toate acestea, Ion Jitianu îi contestă legalitatea şi refuză să o accepte, riscînd o iminentă desfacere a contractului de muncă. Motivele acestui transfer nu sînt bine conturate dar acuzaţiile ce i se aduc nu fac decît să întregească imaginea unui procesoman fără leac. În decursul anilor a intentat mai multe procese împotriva unor unităţi sau şefi de unităţi din judeţ, pierzîndu-le pe toate, a adresat memorii şi lui Ceauşescu, a dispus trecerea în producţie a unui număr de 111 angajaţi din sfera neproductivă, a avut litigii cu fostul director, Ilarie Holdon, a sancţionat drastic toţi gestionarii întreprinderii, trimiţîndu-i acasă cu o leafă de 15—20 de lei şi nu cea din urmă acuzaţie, a rămas cu portretul dictatorului pe peretele biroului multe zile după fuga acestuia. Ce soartă merită un asemenea om ? „Un om ce abia aştepta să greşeşti ca să te poată sancţiona, susţine directorul Vasile Tingire. Aici a greşit Jitianu, nu s-a preocupat niciodată de munca de prevenire, în rest e un om corect şi deosebit de bine pregătit profesional".

Înfruntîndu-l pe nea Lică

După 24 de ani de muncă, economistul Ion Jitianu ştie foarte bine cum se pun problemele şi are o minte ageră, ce nu se încurcă în chichiţele legilor, de aceea poate să-i acuze pe toţi din jurul său. Practic, un singur om se războieşte cu o întreprindere de 1 500 de angajaţi.

„Vreau să destram gaşca fostului director Holdon şi să determin realegerea unui sindicat cu adevărat liber şi democrat. Sînt lucruri care nu mă mai privesc pe mine, eu nu mai rămîn în întreprindere, dar nici actuala stare de fapte nu mai poate continua multă vreme".

De ce acuză Ion Jitianu actuala conducere ? Pentru că din ea fac parte exact aceiaşi oameni care au lucrat cu fostul director Holdon. Acesta (un bun specialist, după cum afirmă Constantin Stanciu, vicepreşedintele sindicatului) a fost destituit din funcţie la 20 iunie 1989, la cererea „doamnei general", adică a Elenei Bărbulescu, cauza fiind determinată de numeroasele abuzuri şi infracţiuni săvîrşite de-a lungul anilor. Comunism, comunism, dar hoţia era prea evidentă. Fostul director, în acord cu vechea (şi actuala !) conducere, a reuşit să ridice pierderile întreprinderii la suma de 118 milioane de lei şi e clar că aceste pierderi nu se datorează doar capacelor neetanşe şi borcanelor ovalizate. Ion Jitianu a semnalat la timp şi în mod concret aceste abuzuri şi nimeni nu a infirmat justeţea sesizărilor sale dar nici măsuri concrete de recuperare a prejudiciilor nu au fost întreprinse. Acum se zvoneşte tot mai insistent că fostul director Holdon face toate demersurile posibile pentru a reveni în fruntea unităţii. Ceea ce nu a mers pe vremea comunismului s-ar putea să meargă acum.

E foarte adevărat că dl. Jitianu a adresat două sesizări inclusiv fostului dictator ceauşescu prin care acuza nici mai mult, nici mai puţin decît fostul comitet judeţean de partid. Adică pe Lică Bărbulescu. Motivul sesizării îl constituia raportarea falsă a unei producţii de pastă de tomate şi conserve de legume în valoare de 50 de milioane de lei. Un mic fals dedicat unuia din numeroasele congrese comuniste. Ancheta declanşată abia cu ocazia celui de-al doilea memoriu a confirmat corectitudinea acuzaţiilor dar asta nu a însemnat şi sancţionarea vinovaţilor.

În ceea ce priveşte componenţa actualului comitet sindical, fostul revizor contestă atît modul alegerii cît şi componenta lui. De ce foştii activişti de partid şi de sindicat au fost păstraţi în acele posturi pe care le-au avut anterior, nu se mai găsea nici un om nepătat în toată întreprinderea ?

Cine manipulează pe cine ?

E limpede să peste acuzaţiile aduse de dl. Ion Jitianu nu se poate trece cu uşurinţă. Faptele vechii şi actualei conduceri sînt evidente, pierderile

Privatizarea merge incet

Fotografii de PAUL AGARICI ■

obștești, precum și ale întreprinderilor particulare, la sesizarea acestora. De asemenea, în sarcina noastră rămîn actele de corupție potrivit reglementărilor din codul penal și eventual prevederilor altor legi, legi speciale, care pot apărea. Cum ar fi, de pildă, Legea 3, privind reglementarea activității de comerț interior, care are dispoziții penale și contravenționale. O parte din puteri fi preluate de garda financiară.

— Găsiți necesară uniforma?

— Absolut necesară. Garda financiară trebuie să constituie un corp militarizat, cu uniformă, care să-i confere autoritate potrivit atribuțiunilor pe care le are, lucrătorii ei fiind funcționari de stat. Dar fără arme. Ca să concluzionăm, putem afirma că schimbîndu-se radical situația din țară, aparatul nostru polițienesc nu va putea cuprinde multitudinea de aspecte ce se vor naște din înființarea sectorului particular, din dezvoltarea lui, cu o pondere foarte serioasă în economia românească viitoare. Multe din aceste aspecte, fapte mărunte la început, pot genera infracțiuni, încălcări grave ale legii, fenomene greu de stăpînit mai tîrziu. E bine să le gîndim din vreme.

— Inspectoratul General al Poliției ar putea da polițiști acestui corp de gardă financiară? Mă refer la ofițeri cu o bună experiență în poliția economică, oameni care ar putea constitui nucleul gărzii financiare.

— În condițiile înființării gărzii financiare s-ar realiza, cred, o bună colaborare cu poliția economică. Dar, deocamdată, să apară. Înființarea ei face pe fiecare proprietar să înțeleagă că e supus controlului.

Deocamdată, un organism unic de control

— Domnule Iosif Dumonicu, considerați oportună reînființarea gărzii financiare?

— Specialiștii noștri în finanțe au luat în discuție organizarea controlului financiar fiscal și de prețuri în România, în noile condiții. Nu s-a căzut de acord cu denumirea de gardă financiară, care sugera ideea de represiune și n-ar fi primită cu încredere de populație.

— Care sînt problemele de fond, pentru că formularea în sine nu face nici un rău. Bine explicat, statutul gărzii financiare n-ar speria pe nimeni. Mai multe suspiciuni ar naște o formulare neutră. Nu cred că e de luat în discuție acest aspect care ține mai mult de prejudecățile noastre create într-un regim care a cultivat minciuna bine deghizată.

— Garda financiară avea două atribuții mari: 1. verificarea bilanțurilor contabile și descărcarea de gestiuni și 2. controlul veniturilor statului. În ceea ce privește prima, între cele două războaie, era posibilă pentru că numărul marilor întreprinderi era redus. În prezent avînd în vedere numărul mare de întreprinderi existente, cît și cele ce se vor înființa, s-ar prelungi foarte mult termenul de verificare. Chiar și în țările foarte dezvoltate, cum e Franța această activitate se face la o perioadă de doi ani. Și asta în condițiile în care au un centru extraordinar de prelucrare a datelor. Centrul de calcul al ministerului nu poate realiza verificări de o amploare deosebită. E vorba de programe, în primul rînd. Alt impediment îl constituie numărul redus al personalului de control. În prezent, întregul control financiar în economie se desfășoară cu 540 de oameni, avînd județe care au dispus mai mult de zece controlori financiari. În 1948, 1 200 de posturi au fost trecute de la Ministerul de Finanțe la Ministerul de Interne, cînd s-a format miliția economică. Dacă mai adăugăm și reducerile succesive de personal din 1973, cam 1 000 de posturi? înțelegeți mai exact dificultățile cu care ne confruntăm.

— Toate acestea sînt de luat în calcul. Fără sprijinul guvernului, evident, Ministerul Finanțelor nu s-ar descurca. Ce propuneri există pentru moment?

— Organizarea unui departament al controlului financiar și fiscal ca organism unic de control financiar al statului, ținînd cont de direcția în care se îndreaptă economia noastră în perioada următoare: economie de piață, proces complex al privatizării, existența unor investitori, persoane fizice sau juridice, din țară și străinătate, precum și atragerea masivă de capital străin pentru reconstrucția economiei. Toate acestea vor impune ca Ministerul Finanțelor să dispună de un aparat puternic de control care să facă față problemelor de ordin economic, financiar, valutar, juridic și de contabilitate capitalistă.

— Cum s-ar scurta, astfel, termenele verificărilor de care aminteați mai sus?

— Prin controale tematice, sondaje etc.

— Și în privința numărului de lucrători?

— Prin revenirea la numărul de posturi avut în 1948. În plus, vom prelua și din atribuțiile poliției economice.

— Aș vrea să vă spun că garda financiară avea și o altă sarcină, acea a controlului calitativ al produselor.

— Problemele de calitate ne depășesc avînd în vedere numărul de personal și pregătirea cadrelor de specialitate. În ceea ce privește problemele de fiscalitate, ele se realizează prin administrația financiară. Și să nu uităm și controlul prețurilor de care se ocupă un alt organism al Ministerului Finanțelor.

„E greu de prevăzut. Să așteptăm alegerile"

Dl. Nicolae Săndulescu, director general al Direcției generale a veniturilor statului:

— Părerea mea: pînă nu se trece în mod real la privatizarea economiei nu se poate pune problema reformei financiare. Noi am vrea ca mersul totul foarte rapid, dar în provizorat, guvernul nu poate lua asemenea măsuri. După 20 mai, dacă guvernul își va menține politica în privința privatizării, el va trebui să se gîndească și la întărirea controlului fiscal specializat în stabilirea, urmărirea și încasarea impozitelor și taxelor care vor deveni baza bugetului țării. Deocamdată, veniturile în bugetul de stat, de la populație, sînt 1,5 la sută. Restul vine de la întreprinderile de stat și cooperatiste.

— Cifra redusă a personalului constituie o dificultate?

— Nu e nici o problemă. Lipsa de obiect este esențialul. Acum nu există motive să înființăm „garda financiară". Privatizarea masivă ne va da răspunsul.

— În ceea ce privește calitatea produselor?

— E greu de spus. Pe noi ne interesează mai mult partea fiscală, să evităm evaziunea fiscală. Garda financiară, într-adevăr, urmărea totul; urmărea și să nu se falsifice produsul. E datoria de specialiști. Greu de prevăzut.

Așadar, părerile par împărțite. Nu ne propunem să tranșăm lucrurile dintr-o primă intervenție. Așteptăm în continuare opinii din întreaga țară. Vrem să punctăm însă cîteva aspecte care, credem, trebuie luate în considerație. O asemenea instituție trebuie să existe. Nu un departament, ci o instituție. Ea trebuie gîndită simultan cu dezvoltarea procesului de privatizare. Nu s-ar pune cîtuși de puțin problema personalului, dacă avem în vedere că vorbim insistent de șomaj. Pe de altă parte, este de domeniul evidenței, poliția cu efectivele pe care le are, cu fireștile-i sarcini de viitor n-ar fi capabilă să țină pasul cu apariția unor noi tipuri de infracțiune. Și nici n-ar fi normal. Poliția, așa cum își dorește, trebuie să facă poliție. În ceea ce privește sarcinile de control și producerii și de control al calității produselor noi credem că trebuie să inhibe pe moment. Nu numai pentru că asemenea instituții există, dar și pentru că specialiștii pot fi lesne pregătiți. Desigur, nu e ușor să gîndești, să pui bazele unei asemenea instituții — de aici pleacă — dacă ea există — și o bună parte din rezistență —, dar totul cere timp și multă muncă, și ne îndoim că se va putea realiza doar atunci cînd îi vom simți acut nevoia. Experiența noastră, a altora ne sînt la îndemînă. Să ne gîndim bine. Dacă vrem să facem cu adevărat privatizare.

Anchetă realizată de RĂZVAN BĂRBULESCU ■

ce se dublau de la un an la altul sînt cît se poate de reale și cu greu ar putea fi ele explicate într-un mod plauzibil. Ce au de reproșat gestionarii fostului lor șef? O parte dintre ei, schimbați din funcție în mod abuziv și inexplicabil, acuză o posibilă intervenție a lui Jitianu. Cei nou numiți reclamă totala inflexiune a revizorului ce îi verifica. Nimeni nu reclamă hoțiile făcute. Nici măcar contabilitatea, de vreme ce contabilul-șef nu a dat de-a lungul anilor nici o viză de respingere sau refuz. Probabil că ar fi fost greu de refuzat pe cineva atîta vreme cît relațiile din întreprindere sînt întărite de numeroase și complicate relații de rudenie. Soția tovarășului, nașul directorului...

Acuzația că fostul revizor contabil ar fi dispus trecerea în sectorul productiv a unui număr de 111 angajați este infirmată de nota de constatare nr. 16 749 din 31 octombrie, 1984, în urma unei sesizări făcute de B.A.I.A. filiala Caracal. S-a constatat că angajarea (nu de către Jitianu) acestor oameni fusese făcută în mod nelegal iar în clipa cînd s-a stabilit adevărul cei în cauză au fost încunoștințați că vinovat de cele întîmplate nu este decît revizorul Jitianu.

ceaușescu să vă dea banii înapoi!

Apare tot mai insistentă remarca potrivit căreia alegerile noului sindicat au avut loc într-un cadru cel puțin straniu, majoritatea celor prezenți în sală neînțelegînd mai nimic din cele ce se întîmplă acolo. Și după propria constatare, sindicatul nu a insistat prea mult în a pune în practică un gest elementar de curtoazie față de membrii săi. Acela de a sta de vorbă cu ei, de a le asculta nemulțumirile și de a le risipi îndoielile. A fost nevoie să vină „cineva de la ziar" pentru ca oamenii să se stringă în fața blocului administrativ cerînd să fie și ei ascultați și eventual lămuriți. Am fost asigurat că adunarea, cu adevărat spontană, nu e decît o formă de protest împotriva prezenței în unitate a lui Ion Jitianu. Și așa era în bună parte, șefii de depozite, gestionarii și toți cei ce fuseseră sancționați nu doar la bani dar și la posibilitatea concretă de a fura, cereau capul lui Jitianu. Majoritatea celor prezenți ceruau însă cu totul alte lămuriri. Cele mai multe întrebări se refereau la modalitatea de restituire a părților sociale și a reținerilor de anul trecut. Răspunsul contabilului-șef nu a făcut decît să sporească iritarea generală: „ceaușescu v-a luat banii, de la ceaușescu să-i cereți înapoi". Am notat numele mai multor angajați și natura nemulțumirilor lor. Ele sînt extrem de diverse și trădează o mare îndoială cu privire la felul cum au fost ele tratate de-a lungul anilor. Nu le prezentăm acum, doar pentru motivul că oamenilor le este frică să-și ridice glasul atîta timp cît „la noi în întreprindere hotărîrile sînt luate de sus în jos". Tuturor le este frică de consecințe și teama asta va fi prezentă atîta timp cît conducerea I.P.I.L.F. Caracal se încăpățînează să țină la saramură aceleași principii comuniste.

EUGEN NEGREA ■

Stema sau banul?

Pe cît de eroică a fost acțiunea copiilor Românieî care au înfruntat cea mai cruntă dictatură cu mîinile goale învingînd-o cu prețul unui potop de sînge care nu-și mai găsește asemănarea decît în episodul biblic cu tăierea pruncilor în vremea lui Irod, pe atît de comică, a fost o întîmplare care a avut loc în orașul Beiuș, puțin timp după Revoluție.

Pe scurt: s-a imputat suma de 2 400 lei, reprezentînd contravaloarea a 16 steaguri „dăruite" în Revoluție unui biet om pe nume Ioan Halaș. La izbucnirea Revoluției acesta a fost trimis de noii lideri ai orașului să facă rost, din pămînt din iarbă verde, de ele și omul de serviciu le-a luat dintr-o magazie a ICSM. Au fost decupate stemele, prilej, mai tîrziu, pentru expertize contabile ale „stricăciunii". Ajuns, netam-nesam, în postura de Pristanda ardelean, el a trebuit să dea socoteală unde sînt steagurile și-omul și-a adus aminte că atîtea și atîtea a pus pe școală, pe primărie, la poștă, la spital etc., cît de mari au fost „găurile" unde au fost stemele, că acum trebuie să le plătească cu bani (stema sau banul?), fiindcă din punct de vedere contabil, steagurile figurau într-o gestiune și înghesuite pe o sacră listă de inventar cu alte „materiale de propagandă".

Oare cîți bani să fi costat piramida de materiale de propagandă a clanului ceaușescu? Cît să fi costat tablourile care ar fi trebuit să ilustreze poezia „Tinerețe fără bătrînețe și viață fără de moarte?". Dar pancartele, steguleșele, steagurile mari, maculatura cu hîrtie de cea mai bună calitate, „oprirli" traduse pe dolari de edituri fără obraz? Poate nu vom ști niciodată cît au costat „materialele de propagandă" hagiografiei a micului Stalin din Carpați. Știm însă cu precizie cît s-a imputat lui Ioan Halaș: 16 găuri în valoare de 2 400 lei!

„Ai a găurit „materiale e de propagandă", cînd ce nu se poate micșora iertă? Să caute stemele prin urbe, și să le coasă la loc nu merge? Dacă rămîne drapelul cu găură? Ior va fi imputat sau poate băgat la închisoare pentru că nu respecta sfîntul drapel național? Cumplită dilemă!

Cum însă totul se poate rezolva, omul nu a fost lăsat să se zbată prea mult în această situație „fără ieșire". La intervenția consiliului orășenesc Beiuș al Frontului Salvării Naționale omul de serviciu care a dat cu buzduganul revoluției o gaură în „materialele de propagandă" ceauziste a scăpat de incredibila imputație pe libertate.

Ce s-o fi făcut contabilitatea? Pe ce fel de „costuri" o fi trecut „pierderile găurilor"? Așa la Beiuș. Dar la nivel de țară, ce ne facem, domnilor contabili? I-am „pierdut" pe ceaușescu și pe ilustra sa partidă la nenorocirile țării? Pe ce fel de „costuri" să-i trecem, în care cont financiar-contabil? Care contabilitate poate să suporte „pierderea" lor?

PAȘCU BALACI ■

„Trebuia să murim de foame"

I se semnase actul de deces. „Să nu mai vorbim — spusese elena ceaușescu la TIB '89 — despre morți". O spusese, scurt și acru, în fața exponatelor societății româno-vest-germane Reșița-Renk S.A., cînd perechii prezidențiale i se ceruse „grațierea" întreprinderii. O spusese în fața reprezentanților români și germani ai firmei, retezînd orice dialog și nu mai lipsea, pentru ca tacimul grotesculul să fie complet, decît coborîrea degetului, semnul marilor împeratori îngăduind uciderea gladiatorului. Într-adevăr, nu mai era nimic de făcut. „R.R.R." (Reșița-Renk-Reductoare) trebuia să dispară. Cum ?

— Tehnic și economic vorbind, trebuia să murim de foame — îmi explică domnul inginer Dan Obădău, directorul părții române a societății. Ni s-a interzis să contractăm produse pe plan intern (deși eliminam importurile), ne-au fost blocate posibilitățile de a contracta în străinătate (nu mai puteam ieși din țară, nu mai aveam voie să contactăm alte firme care ne puteau reprezenta) ; aprovizionarea cu semifabricate mergea tot mai prost. Din vara lui '88 am „trăit" mai mult din stocuri. În aceste condiții, partenerul german n-a mai reînnoit contractul de licență și, ca urmare, nici investițiile pentru modernizare și implementare a tehnologiei de vîrf n-au mai fost posibile. Cuplul prezidențial considera că orice cooperare cu străinătatea era dăunătoare. Întreprinderea „Renk" era acuzată că „debalansează economia națională". În realitate, noi aveam (și avem) enorm de învățat din cooperarea cu o prestigioasă firmă occidentală. Dispuneam de toate avantajele ce decurgeau din statutul de societate mixtă pe acțiuni, și la rîndul nostru, aduceam imense cîștiguri țării. În primul rînd, înțelegeam și respectam sintagma-cheie a economiei de vîrf : „know how". În traducere directă, „a ști cum". A ști cum să investești, cum să te organizezi, cum să muncești, cum să-ți desfaci produsele și cum s-o iei de la capăt. A-ți concepe un program de fabricație rapid, modern, elastic (pentru a satisface orice comenzi) și în permanență perfecționare. Dar, întîi și întîi, a învăța să gîndești pornind de la prospectarea necesităților (și rivalilor) în materie de mapamond.

Ecuațiile exigenței occidentale

Deci, societate mixtă pe acțiuni. În 1973 nimeni n-a articulat panicarda lozincă „Noi nu ne vindem țara !" cînd acționarii firmei vest-germane **Zahnräderfabrik Renk A.G. Augsburg** au investit un capital de 9,8 milioane mărci în crearea unei fabrici de reductoare la Reșița. Dimpotrivă, s-a emis chiar un decret (nr. 542/1973) care deschidea calea acestui tip de cooperare în condițiile participării acționarilor români — adică statul — (noua fabrică Renk și Uzinexportimport) cu încă 10,2 milioane mărci. Raportul participării la capital și la beneficii era, deci, de 51 la sută pentru noi și 49 la sută pentru partenerul extern. S-ar mai pune o întrebare : de ce singura societate mixtă româno-vest-germană s-a născut la Reșița ? Fiindcă faimosul „know how" al industriei occidentale se putea adapta mai ușor unui mediu industrial cu o tradiție de peste 200 de ani în metalurgie și construcții de mașini. Renk funcționează, așadar, în strînsă legătură cu Întreprinderea de construcții de mașini. Dar altfel ? La I.C.M.R. mai sînt încă meserii deficitare. La Renk, nu. La I.C.M.R. realizările ultimilor ani au scăzut în ritm vertiginos (din varii motive, de la aprovizionare pînă la tehnologia învechită). La Renk, nu. La I.C.M.R. salariile oamenilor s-au diminuat pînă la limita revoltei. La Renk, nu. Treptat, „R.R.R." a devenit un miraj al muncitorului reșițean. Și, ca orice miraj, el rămînea misterios și inaccesibil. Misterios fiindcă intrarea (chiar și a presei) era interzisă, deci nu se știa decît că „acolo "se lucrează modern, eficient, în condiții bune. Inaccesibil, fiindcă angajări se fac foarte rar, iar cînd se fac, totuși ele sînt avizate de ambii directori (cel român și cel german), după un studiu atent al aptitudinilor profesionale și (co)rectitudinii morale a candidatului. Exigența începe, deci, de la poartă. Ea nu are, însă, o falsă acoperire ideologică. La Renk nu s-a „făurit" niciodată „omul nou", „conștient", nici măcar nu s-a pronunțat cuvîntul „exigență", înăbușit de sensuri „profund revoluționare". La Renk s-a muncit.

Altfel despre calitate

— Totul e altfel, într-adevăr — spune directorul Dan Obădău, după ce vizitasem întreaga întreprindere, după ce discutasem cu numeroși angajați. E altfel în primul rînd organizarea întreprinderii. Schema e simplă, cu doar trei servicii (proiectare, tehnologie, desfacere), toate trei asistate de calculator. Știm în fiecare moment ce și cum se produce, cît durează o piesă sau doar o operație, ne putem programa activitatea extrem de concret și exact. De aceea ne-am respectat întotdeauna termenele de livrare. Trebuie să precizez că licențele, documentațiile și tehnologiile aparțin partenerului extern. Tot firma vest-germană coordonează și controlul calității, prin prezența permanentă a unui specialist în materie.

Controlul calității nu e o operație finală, ci o meserie. Ea presupune cunoașterea perfectă a parametrilor fiecărui produs și, mai ales, inventivitate. Fiindcă, inevitabil — aici ca și la alte firme — greșeli apar. Greșeli „invizibile", greșeli de microni, pe care beneficiarul, mai mult ca sigur, nu le va descoperi la preluare. Dar le va descoperi după o vreme, iar aceasta ar însemna o catastrofă pentru reputația firmei. Deci, depistarea abaterii e esențială, ca și anunțarea ei. Măsura imediată nu este, însă, sancționarea muncitorului, ci o discuție deschisă cu toți factorii implicați în realizarea piesei, cu maistrul, inginerul și proiectantul. Tema discuției — găsirea unei posibilități de remaniere, chiar dacă ea necesită ușoara modificare a întregului angrenaj. Modificarea respectivă va fi anunțată beneficiarului, care, și el, recalculează totul. Și apoi acceptă — sau nu — varianta propusă. Totul se petrece la lumina zilei, cu o neistovită rigurozitate.

— Renk este, pentru noi, o școală — îmi spunea, între alții, lăcătușul Daniel Negru. Aici nu poți fi decît corect. La angajare nu ți se cere să faci minuni, ci doar să ai aptitudini, adică să poți deveni un bun meseriaș. Noi, cei de acum, sîntem „prima generație". Cunoaștem mașinile și pretențiile partenerului. Lucrăm atent și nu sînt motive de penalizare. De cîștigat, cîștigăm ca în orice întreprindere din țară, în condiții normale.

Ca să fie la același nivel cu cele din alte întreprinderi românești, cîștigurile de aici trebuie să sufere un „artificiu de calcul". Sînt plătiți inițial în valută (toate operațiunile contabile se efectuează în valută). Salariu mediu pentru un muncitor — aproximativ 2 000 de mărci. La cursul oficial (12,7 la 1) asta ar însemna cam 25 000 lei pe lună. Ceea ce nu se poate. Așa că pentru Renk s-a creat un alt „curs", de 2,6 la 1. Dublu efect : oamenii iau salarii normale (raportate la nivelul țării noastre), iar banca păstrează și diferența de valută. (Dezavantajul nu există decît dacă privim spre vest, unde muncitorii aceleiași firme, cu aceeași încadrare, cîștigă de cinci ori mai mult...)

Toate pinzele sus !

— Și totuși, domnule director, îmi spuneați că anii 1988—1989 au fost grei pentru Renk. Se profila chiar o desființare a societății. Care e situația actuală ?

— Revoluția a determinat o schimbare radicală în contactele noastre cu exteriorul. Am primit deja comenzi pentru tot anul 1990 și o parte din 1991. De asemenea, am propus partenerului vest-german extinderea contractului de licență cu noi produse, realizarea unor investiții pentru modernizarea fabricației și (cel mai important lucru) prelungirea contractului de societate pînă în anul 2000. Măsurile sînt în avantajul ambelor părți, și asigură continuitatea obiectivelor noastre principale : revenirea fabricii de reductoare și transmisii pentru utilizări navale și industriale la nivelul performanței tehnice mondiale și menținerea unei uzine-model pentru industria de reductoare din țară. Desigur, aceste obiective pot fi îndeplinite numai printr-o bună aprovizionare cu semifabricate forjate Să nu uităm, calitatea produselor noastre depinde în mare măsură de calitatea semifabricatelor trimise de I.C.M. Reșița și I.M.G. București.

Societatea mixtă pe acțiuni româno-vest-germană a putut fi întîrziată în activitate, dar nu desființată. Ea revine, în ritm alert, spre nivelul ei firesc — performanța, constituind, într-o Românie aflată în preajma marilor opțiuni economice, o posibilă experiență. Deocamdată, un singur lucru e cert : „R.R.R." continuă cursa...

RADU CIOBOTEA ■

Ne vindem țara?

„R.R.R." trăiește!

E legitim. Să fie şi legal!

Pămînt pentru ţărani

Am ajuns la Zorlenţu Mare din Caraş Severin, graţie redacţiei Televiziunii Libere din Timişoara. Eram acolo, cînd un telefon solicita un car de reportaj în comuna aceea de deal unde „ţăranii lichidează un c.a.p., împărţindu-şi pămîntul" în prima duminică din prima lună a primăverii. M-am ataşat echipei de filmare.

Pînă acolo, cale de peste 100 km., unul dintre cei care veniseră să ne ia, muncitorul navetist Adam Stanciu, electrician la C.S. Reşiţa, ne-a povestit cum „a trăit la ţară, dar a mîncat de la oraş, cărînd cu traista", deşi, în schimbul doi era nevoit să ia în mîini uneltele de ţăran. Nu în curtea personală, de care se îngrijeau „bătrînii", (tatăl, şi el pensionar de la acelaşi combinat), ci pe terenurile unor c.a.p.-uri din obligaţia — precum ştim —, unităţilor industriale de a ajuta cu forţă de muncă agricultura. Muncă îndeobşte neplătită. Pentru animalele personale — o vacă, doi cai, cîteva oi —, a cumpărat în iarna aceasta fîn în valoare de 8 000 lei (finul a ajuns la ţară, o veritabilă valută forte). N-avea, ca întregul sat, de altfel, acces la păşune ori fîneţe, deşi, dacă se scad cele 1 127 ha arabile din 2 400 ha fondul agricol al c.a.p., rezultă că mai mult de jumătate reprezintă, cum ne-a informat Gheorghe Dimcea, fostul preşedinte al acesteia, „păşuni, fîneţe, păduri, drumuri". Pe fosta păşune comunală s-a amenajat o plantaţie pomicolă, fără a se da alt teren în schimb, deşi potrivit legislaţiei c.a.p.-ul avea datoria să asigure păşune şi pentru animalele din gospodăria personală care, în schimb, nu era scutită să predea la fondul de stat, lapte, carne, brînză.

În toamna trecută, ca numeroase şi numeroase alte localităţi din România, Zorlenţu Mare a mai trăit o tragedie, dintr-o comună cu un îndepărtat trecut istoric, a ajuns sat aparţinător al comunei Brebu, aflată la 5 km. distanţă pe care oamenii trebuiau s-o străbată pe jos, pe orice fel de vreme, cînd aveau de rezolvat treburi la primărie. Aşa că, la puţin timp după Revoluţie, odată cu Decretele şi măsurile de restituţie a drepturilor furate sătenilor în timpul dictaturii şi al regimului comunist, pe trei s-au grăbit a le pune în operă — statutul de comună cu administraţie proprie, consfinţirea vetrei actuale, căci urmau să se demoleze o mulţime de gospodării, şi împărţirea pămîntului.

Au ales întîi un Consiliu F.S.N. (ca în toată ţara), apoi un C.P.U.N. local, din care face parte şi destoinicul muncitor Adam Stanciu, ca apoi, prin votul tuturor locuitorilor, să-şi desemneze un primar. În persoana tînărului consătean Ion Durain, lăcătuş trasator la întreprinderea de construcţii de maşini Reşiţa, „deocamdată, detaşat, pînă la alegeri". De la modul cum şi-au împărţit pămîntul, livada şi animalele din sectorul zootehnic al c.a.p., practic, cum au lichidat această unitate agricolă, începe povestea, de atîtea ori petrecută în istoria ţărănimii noastre, a bunelor intenţii şi a sinceităţii neacoperite de lege, deşi dreptatea este de partea ei. Iată cum s-au petrecut lucrurile.

Trebuie să precizez că, la început, gîndul lor a fost ca actul să fie legal. De aceea au întocmit o hîrtie, un memoriu, numind o delegaţie să plece în Capitală cu ea. Un veritabil Memorandum în 10 puncte, privind noua împroprietărire cu propriul lor pămînt, cu preluarea animalelor, cu preluarea fermei pomicole, obligîndu-se a livra din producţie lor direct către stat, şi nu prin intermediari, ne mai acceptînd de către nimeni exploatarea muncii ţăranului. La Ministerul Agriculturii au obţinut „dezlegarea" cuvenită de „restituire a întregii suprafeţe de pămînt, incluzînd şi fermele pomicole, precum şi suprafeţele din perimetrul I.A.S.-ului, la cetăţenii comunei, aşa cum au intrat în c.a.p. în 1962 şi conform Registrului agricol. Fiecare cetăţean va lua pămîntul lui şi bun şi rău", asa precum glăsuieşte punctul 1, dar, firesc, şi cu precizarea, sub ştampilă, ca totul să se facă „în conformitate cu prevederile Decretului-lege nr. 42/1990". De aici încep încurcăturile, care îi pun în contradicţie cu însuşi acest Decret-lege. Ei spun că ar fi apelat la Direcţia generală judeţeană a agriculturii, la directorul general Bontilă personal, de a se deplasa în vederea îndrumării pentru a aduce la îndeplinire acest act istoric. Întrucît opinia forului judeţean a fost de a păstra şi în zona colinară c.a.p.-urile, n-au dat curs unui asemenea sprijin de specialitate şi mai ales juridic. Drept pentru care, în 30 de astfel de comune s-a procedat cam după o judecată empirică, fără ordine financiar-contabilă, fără inventarierea întregii averi a cooperativelor de producţie şi fără acte în regulă, atît în ceea ce priveşte destinul fondurilor fixe, cît şi al pămîntului şi animalelor împărţite. La Zorlenţu Mare este un caz tipic. Pămîntul s-a împărţit aşa cum au precizat în memoriul respectiv, numai că şi în viaţa acestei comune au intervenit schimbări, o naturală mişcare demografică, faţă de anul 1962. Din 2 800 locuitori, mai are 1 440 (la 661 numere de casă), unii au îmbătrînit şi murit, alţii au plecat, alţii au venit, din alte locuri, stabilindu-se aici. Astfel, unii au luat prea mult pămînt, alţii prea puţin, căci ei sau părinţii lor, puţin au avut şi înainte, iar unii de loc. Cu lacrimi în ochi, ne-a solicitat ajutorul Maria Fîrcea de 58 de ani, de pildă. Ea nu s-a născut în Zorlenţu Mare, dar locuieşte aici de mulţi ani şi tot de atîţia ani lucrează în c.a.p. În pragul bătrîneţii, dar înainte de limita de vîrstă pentru pensionare, se vede lăsată pe drumuri. I s-a promis întîi că i se va da 1/2 lanţ de pămînt (25 ari), suficient pentru ea singură, dar nu i s-a dat nici un metru pătrat.

Oile — 3 600 de capete —, au fost împărţite, proporţional, după criteriul cîte animale de muncă (boi, cai), unelte şi oi a adus fiecare familie la înscriere, în 1962. Fără nici o plată, ca un fel de răscumpărare, deşi animalele au fost, în cea mai mare parte, achiziţionate de c.a.p., acum 2 ani, cu bani obţinuţi din credite la Banca Agricolă şi din care nu au restituit 1 leu. Cine va achita suma de 2 milioane de lei, cît avea datorii băneşti, la data revoluţiei, cooperativa agricolă de producţie nu interesează pe nimeni.

Deci, iată o mare problemă, o vitală întrebare: Cine va suporta datoriile şi creditele la zi ale c.a.p.-urilor desfiinţate ?

Concomitent, au preluat bovinele — 120 de capete, din totalul de 128 — precum şi cei 30 de cai la cele 15 atelaje, urmînd să le plătească ulterior. Cînd şi cît ?, nimeni nu ştie, căci nici o evaluare nu s-a făcut, în funcţie de starea biologică, productivitatea, vîrsta, rasa animalelor. Au preluat, totodată, finul şi cerealele (mai ales, porumbul) aflate pentru hrana lor, prin magazii. Cele cîteva animale triste, neîngrijite şi bolnave rămase într-un grajd, aproape că nu mai au ce mînca, din puţinul ce s-a lăsat şi pentru ele.

Neîndoios, aşa cum arată grajdurile, curtea, ca şi toate acareturile c.a.p. din Zorlenţu Mare, e limpede că nu a avut la conducere o mînă de buni gospodari şi de specialişti de bună clasă, interesaţi de munca lor şi de soarta acestei unităţi. Dar, de la acest adevăr şi de la resentimentele unora dintre cei mai aleşi, mai infiltraţi în CPUN local — faţă de fosta conducere şi foştii specialişti ai c.a.p., la dezinteresul total faţă de întreaga ei avere, faţă de destinul acesteia, faţă chiar de ordinea sau dezordinea din scripte e o distanţă foarte mare, care încurajează o dezordine socială. Preşedintele s-a pus „la adăpost", s-a pensionat, favorizîndu-l vîrsta şi anii de muncă, dar a-i contesta şi a-i pune pe fugă pe ceilalţi specialişti — inginer şef, şeful fermei zootehnice, precum şi contabila şefă —, pe toţi funcţionarii, înainte de a se efectua un inventar serios al tuturor bunurilor obştei, administrate de ei un număr atît de mare de ani, înainte ca aceştia să dea socoteală, dacă au greşit ori săvîrşit abuzuri, este în totală contradicţie cu însuşi spiritul Revoluţiei dintre 16—22 decembrie 1989. Cu legalitatea şi moralitatea, cu ordinea socială. (În drum, la intrarea în sectorul zootehnic, drept încă o expresie a ilegalităţii şi nepăsării, zac sub cerul liber, vădit degradîndu-se, cîteva tone de îngrăşăminte chimice azotoase, cele mai scumpe şi mai deficitare pe plan internaţional !).

Nu e normal şi nu e firesc, ne-a întărit punctul de vedere un jurist, specialist în legislaţie agrară, consultat la Timişoara (care, ne-a rugat să nu-i dezvăluim numele, de vreme ce este vorba de o situaţie dintr-un alt judeţ).

Mai mult, unii „binevoitori" din C.P.U.N.-ul local susţin că ţăranii din Zorlenţu Mare n-au nevoie de specialişti, să se ducă unde vor, ei ştiu cum să lucreze pămîntul şi nu le trebuie !

Pe scurt, ceea ce am văzut în această localitate din jud. Caraş Severin este expresia unei lipse de înţelegere a noilor legi, prin lipsă de orientare şi îndrumare. Descentralizarea nu poate să însemne a lăsa la voia întîmplării administrarea averii ţării. Nici o reformă agrară, de la Cuza şi pînă azi — şi au fost cîteva în decursul istoriei României moderne — nu s-a efectuat la întîmplare, sub imperiul liberului arbitru. Norme bine statuate juridic le-au conferit nu numai durata în timp, dar şi o statură istorică a Dreptului şi a Moralei, proprii oricărei societăţi civilizate. Satul românesc a trăit întotdeauna sub imperiul acestor înalte principii. Guvernul este chemat să pună ordine acolo unde, lipsa de asistenţă de specialitate a creat dezordini regretabile într-un fenomen cu implicaţii asupra întregii noastre societăţi.

CICI IORDACHE-ADAM ■

Fotografii de CONSTANTIN DUMA ■

Vaca şi şamponul

După ce pămîntul, atelajele, uneltele de muncă, plugurile, semănătorile au fost luate ţăranilor noştri cu japca, să primeşti acum, după mai mult de un pătrar de veac, pămîntul şi vitele pare un adevărat miracol. Un act de dreptate înfăptuit de revoluţie prin ridicarea hotărîrii obştii ţărăneşti la rang de lege. În comuna Cejca, aflată la jumătatea distanţei dintre Oradea şi Beiuş, mulţi ţărani au împărţit vitele între ei. Au dat, la colectivizare, vite frumoase şi acum s-au ales cu niste biete patrupede prăpădite. Dar ţăranul român, deşi n-are studii zootehnice, întocmai ca şi Făt-Frumos care dă jărăi de mîrţoagă, ştie să îngrijească vita. S-o hrănească, s-o alinte ca pe un membru al familiei, s-o iubească, s-o respecte. În Cejca Ioan Chirilă reprezintă prototipul ţăranului care, de bucurie că primeşte pămînt şi vite nu mai ştie ce să facă sau face lucruri neobişnuite, dar pline de un înţeles adînc. Cînd şi-a adus vaca de la grajdul Ceapcului, aceasta era murdară de bălegar şi neîngrijită. Ţăranul a tesălat-o şi apoi... pur şi simplu, a spălat cu şampon vaca, părticică cu părticică şi periind-o, exclamînd apoi în faţa unui dascăl din sat: „Uite ce fain stă părul pe ea !!" Un gest, în aparenţă trăsnit, deplasat, dar care nu poate dovedi decît marea dragoste a ţăranului faţă de animale, dragoste pe care regimul ceausist i-a distrus-o în întregime, determinîndu-l să fie de-a dreptul criminal cu viţeii fătaţi şi care erau pentru ei o pacoste. După Revoluţie, un ţăran român spală cu şampon o vacă. Atunci cînd a adus-o din grajdul colectivei vaca dădea zilnic un pahar de 150 gr de lapte. După o săptămînă, a dat aproape 2,5 litri şi este în creştere. Dar nu în cifre minereuse. Ci în sistar.

PAŞCU BALACI ■

A lucrat la „Flacăra"

Un reporter printre arhive

— Pe cînd lucrai la revista „Flacăra", Mihai Pelin, adică pe la începutul anilor '80, cînd apăreai în redacție avoai efectiv înfățișarea omului pentru care nu a doua zi, ci dacă s-ar fi putut chiar în următorul sfert de ceas, lumea ar fi trebuit să arate altfel. Cînd intrai pe ușă, știam ce o să spui : Domne, așa nu mai merge, așa nu se mai poate ! Mai ții ?

— Înțelegeam că tot ceea ce făceam în redacția revistei „Flacăra", cu multă bună credință, era de fapt inutil.

— Chiar tot ?

— Nu chiar tot, dar aproape. Nu puteam schimba absolut nimic. La data aceea, căutînd un soi de refugiu intelectual, începusem să mă preocupe participarea României la cel de-al doilea război mondial. Poate aveam uneori un aer lunatic.

— Uneori.

— Adevărul era că nu mă mai interesa absolut nimic din jur — e un fel de-a spune, bineînțeles, pentru că totul mă afecta. Pe atunci declanșasem o vînătoare de documente atît la Arhivele Statului cît și la Arhivele militare.

— Era voie ?

— Accesul era îngrădit, dar nu interzis. Ca să obții un permis de cercetare nu era peste măsură de complicat. Se făcea o cerere și foarte util era să adaugi și o adresă din partea unei instituții culturale. Peste un timp venea aprobarea. Sau nu venea, dacă între timp trăncăneai în neștire că vrei să întorci lumea cu roțile în sus. Am stat peste cinci ani în arhivele românești și am acumulat o anume experiență cu aspecte uneori pur și simplu, curioase. Pare de necrezut, dar la arhivele statului, luni în șir, nu am întîlnit decît un singur istoric. În rest, sala era plină de pensionari, cu mai mulți interesați să scrie monografiile comunelor lor natale. Primul meu proiect a fost reconstituirea invaziei sovietice din iunie 1940 în ținuturile răsăritene și nordice ale României Mari. Și alături de ce spuneau arhivele sau presa vremii am așezat mărturiile cîtorva zeci de oameni care au trăit evenimentele dramatice ale ocupației străine ori ale refugiului. Lucram fără speranță ; însă, ciudat, în anumite împrejurări munca fără speranță se arată a fi deosebit de sporn.

— Știu, spuneai că scrii o astfel de carte, „Săptămîna patimilor", cu toate că nu vedeai cum ai publica-o vreodată. Cînd ai întrezărit, totuși, posibilitatea de-a valorifica munca ta ?

— În 1964, cînd l-am reîntîlnit pe domnul Iosif Constantin Drăgan, grație scriitorului Traian Filip. Atunci am aflat că Fundația Europeană Drăgan și Centrul European de Cercetări Istorice de la Veneția, finanțate și prezidate de domnia sa, intenționează să reconsidere istoria românilor din perioada 1939—1945. Nu-ți mai povestesc toate peripețiile prin care am trecut pentru a răspunde invitației domnului Drăgan de a merge în Italia. Cert este că atunci, cînd am ajuns eu acolo, în noiembrie 1967, primul volum din seria dedicată guvernării mareșalului Ion Antonescu era deja publicat. El cuprinde, în principal, un amplu interviu pe care inițiatorul colecției l-a luat colonelului George Magherescu, ultimul supraviețuitor din cadrul Cabinetului militar al mareșalului. De atunci au mai apărut în aceeași serie trei volume, din care cel mai recent în februarie 1990. Am fost unul dintre principalii colaboratori ai domnului Drăgan la elaborarea și editarea volumelor 2,3 și 4 de mărturii și documente, în majoritatea lor inedite iar unele de-a dreptul senzaționale.

— Cum situezi această colecție de documente în raport cu încercări similare din țară sau din străinătate ?

— În țară s-a făcut o încercare, din păcate nenorocită, publicîndu-se documente trunchiate inadmisibil, cu obstinația de-a se acorda comuniștilor un rol pe care nu l-au avut. Imaginea pe care ne-a propus-o această încercare de-a trece sub tăcere cele mai importante documente de stat românești este total ridiculă : România ar fi fost o țară fără autorități, fără personalități, la cheremul unor indivizi dubioși care lipeau noaptea afișe pe garduri. Afișe care militau, într-un mod criminal, pentru aservirea țării unei puteri străine. Se știe despre cine e vorba.

— Dar în străinătate ?

— Literatura istorică publicată în emigrație este, în general, diversă și de bună credință. Dar nu cunosc un proiect similar de-o asemenea anvergură care să fi fost materializat cu egală tenacitate.

— De fapt, care e contribuția ta la aceste ultime trei volume ale serici ?

— Cum spuneam, am reconstituit oră cu oră tot ce s-a întîmplat în Basarabia, Bucovina de Nord și ținutul Herța în zilele invaziei sovietice de la sfîrșitul lunii iunie 1940. Am limpezit împrejurările misterioase ale dispariției generalului Gheorghe Avramescu, comandantul Armatei a 4-a române, arestat de sovietici în martie 1945 pe frontul din Cehoslovacia. Am întreprins o analiză atentă a relațiilor dintre România și Rusia Sovietică de la 30 august 1940 pînă la 12 iunie 1941. În perioada la care mă refer, statul român a fost supus unor provocări și presiuni practic lipsite de precedent iar Molotov nu a încetat nici o clipă să le ceară germanilor acceptul pentru ocuparea unor noi teritorii românești. Faptul acesta implică o discuție despre natura reală a raporturilor româno-germane din epocă. Este adevărat, prin Dictatul de la Viena, Germania a contribuit la procesul de dezmembrare a României Mari. În același timp, trebuie s-o spunem cît se poate de clar că, într-o fază ulterioară, fără sprijinul Germaniei România nu ar mai fi existat ca stat.

— Germania nici nu era interesată ca evenimentele să ia un asemenea curs. Ea era interesată ca România, atît cît mai rămăsese din ea, să fie o țară stabilă și s-o poată ajuta în efortul ei de război.

— Exact. Și mai trebuie spus că, în timpul războiului, România nu a fost o țară ocupată, cum s-a afirmat în mod tendențios, ci o țară suverană, desigur cu restricțiile pe care ți le impune orice fel de alianță. Din faptul că România, în anii războiului, spre deosebire de restul țărilor continentului a fost pur și simplu un paradis alimentar, pe de o parte, iar pe de altă parte din faptul că era un spațiu în care oamenii respirau cît de cît liberi, au rezultat niște consecințe interesante. Înșiși militarii germani care au apucat să trăiască în țara noastră s-au străduit să apere acest spațiu de intrușii din Reich. De pildă, Gestapoul a fost eliminat de pe teritoriul țării după rebeliunea legionară din ianuarie 1941 și nici măcar Manfred von Killinger nu a dorit reinstalarea oficinei acestuia la București. În sfîrșit, în alt plan, avînd în vedere relațiile economice, în dezacord cu o anume maculatură pusă în circulație pe această temă se poate afirma că Germania nu ne-a trișat. În fața unor realități care pînă ieri erau învăluite în minciună, unii ne-au acuzat că vrem să-l reabilităm pe mareșal. Reabilitarea este un cuvînt tipic din arsenalul ideologiei comuniste. Periodic, comuniștii se tăiau între ei și pe urmă se reabilitau. Aici este vorba despre altceva. Guvernarea mareșalului Ion Antonescu a fost o soluție pentru vremuri excepționale, practic irepetabile. Toate documentele existente probează fără drept de apel că regimul mareșalului Antonescu a fost o dictatură militară impusă de evenimente. El a avut scopul salvării statului român dintr-un dezastru iminent. Acest regim nu poate fi definit drept fascist. Pentru că fascismul, ca și nazismul, s-au identificat printr-un sistem de guvernare, printr-un sistem de conducere a economiei și printr-o ideologie distincte, absente din România anilor 1941—1944.

— Într-adevăr, activitatea Centrului de cercetări istorice patronat de domnul Drăgan am înțeles că este controversată, dacă nu chiar contestată de unii. Cum îți explici asta ?

— Nu am înțeles niciodată nimic din aceste controverse și contestații, dar am observat că ele se exprimă prin înțepături și fraze nu prea duse la capăt, plutind într-un echivoc total. Celor interesați sînt dispus să le pun la îndemînă tot ceea ce am publicat eu sub egida Fundației europene Drăgan și nu-mi exprim decît dorința ca părerea lor să fie cît se poate de limpede. Ca să avem ce discuta, civilizat și la obiect.

— Într-un număr din anul trecut al revistei „Europa și neamul românesc", dl. Drăgan face o afirmație care mi s-a părut și mie, ca să vorbesc drept, contestabilă. Se zice acolo că în 1941, în raport cu efortul național solidar, „pregătind soluții potrivite pentru viitor", s-a întîmplat că „singurul dezechilibru și singura desolidarizare a constituit-o aparatul regal, Palatul". Dar în aceeași măsură în care e adevărat că Antonescu a fost o soluție pentru vremuri excepționale, de ce „actului" de la 23 August 1944 — datorat în primul rînd regelui Mihai — am refuza să-i atribuim semnificația unei soluții impuse tot de vremuri excepționale ? E lesne de bănuit că evenimentele s-ar fi putut desfășura altfel, dacă n-ar fi fost răsturnat Antonescu, dar cum întrebările dacă în acest caz ar fi fost mai bine sau mai rău este practic imposibil să i se dea un răspuns sigur, cel mai înțelept pare să ne situăm pe terenul faptelor care s-au produs, nu pe al celor care puteau să fie. Dar să nu ne îndepărtăm de la discuția noastră. Știu că un subiect care te-a pasionat a fost soarta prizonierilor.

— Am scris, practic, despre toate categoriile de prizonieri aflați în puterea armatei române. Prin cercuri riguroase de arhivă am constatat că, începînd din 1939 și pînă în ianuarie 1945, în România au mîncat o pîine — de cele mai multe ori fără să ridice un pai de jos — aproximativ 500 000 de oameni, refugiați și prizonieri de război. Despre refugiați, despre polonezi de exemplu, s-a scris destul și n-am insistat. Pe mine m-a interesat destinul militarilor căzuți prizonieri. Față de toți, armata română a respectat cu strictețe Convențiile de la Geneva, la care țara noastră aderase în 1929. Conform acestei Convenții, statul care deține prizonieri este dator să-și asume responsabilități despre care puțini cunosc detalii. A deține prizonieri înseamnă a-ți asuma o gestiune umană. Un prizonier e un om lipsit de apărare, poți face ce vrei din el și multe dintre țările beligerante chiar au făcut ce-au vrut din ei. Nu și în România.

— N-ar fi rău să intrăm puțin în amănunte.

— Este absolut fals, de exemplu, tot ceea ce s-a scris pînă astăzi despre comportamentul armatei române față de prizonierii sovietici. Deținerea lor a așezat autoritatea competentă în fața unor probleme pe care cel cu judecă istoria pe deasupra nici măcar nu și le pot închipui. În primul rînd, armata a fost obligată să-i selecteze din rîndurile lor și să-i grupeze în lagăre separate pe comisarii politici și pe N.K.V.D.-iști spre a nu-i lăsa să cadă victime răzbunării celorlalți prizonieri sovietici. Totodată, militarii de origine slavă au trebuit să fie despărțiți de cei de origine neslavă, pentru a nu cădea victime soldaților din rîndurile unor naționalități la fel de oprimate și sub țarism și sub regim bolșevic. Convenția de la Geneva prevede că statul care deține prizonieri trebuie să le acorde acestora și asistență spirituală. În acest scop, credincioșii au fost separați de atei. Și așa mai departe. Exact cum Uniunea Sovietică din zilele noastre este un cazan în clocot, așa era și masa prizonierilor sovietici deținuți de români.

— Prin comparație, militarii români care se ocupau de prizonierii britanici și americani, o limpede, aveau o viață cît se poate de liniștită. Dar a venit august 1944 și a apărut o categorie nouă : prizonierii germani. Față de ei aveam aceleași obligații și se știe că n-am fost în măsură să le îndeplinim. Despre asta ai scris o carte apărută acum doi ani și la care am înțeles că îți faci mult...

— Cu prizonierii germani deținuți de armata română s-a întîmplat o veritabilă tragedie. Sovieticii nu semnaseră Convenția de la Geneva și după cum s-au petrecut lucrurile este îndoielnic că, dacă ar fi semnat-o, ar fi respectat-o. Oricum, nedreptățile au fost strigătoare la cer. Istoriografia oficială a comuniștilor români, la fiecare 23 august, se lăuda pînă la delir cu zecile de mii de militari germani capturați. Dar nimeni n-a vrut să răspundă la întrebarea : unde au dispărut acești prizonieri ? În mod abuziv, ei au fost escamotați în Gulagul sovietic.

— Un fapt care spune ceva despre suveranitatea României : înainte de august 1944, autoritățile militare românești refuzaseră să-i predea germanilor pînă și pe dezertorii din Wehrmacht ! Faptul e de luat în seamă, prin comparație cu ce s-a întîmplat după aceea.

— Ceea ce s-a întîmplat în toamna anului 1944 a făcut ca între români și germani să rămînă, după al doilea război mondial, un contencios care trebuia rezolvat.

— Înțeleg că așta ai și încercat prin cartea ta... „Requiem pentru Convenția de la Geneva".

— M-am străduit. Germania de astăzi este o mare putere morală și industrială a lumii și eu socotesc că românii nu pot avea nici un interes să lase în suspensie chestiunile delicate survenite în raporturile reciproce în timp.

— Germanii au traversat și ei experiențe destul de amare încît să înțeleagă că românii, în situația despre care vorbim, nu au avut încotro. Că nu au avut de ales...

— Este adevărat. Însă lucrurile trebuiau să fie cît se poate de clare. În istorie, vinovățiile nu sînt globale, ci nominale. Am ținut să apăr onoarea națiunii noastre, dar nu am ezitat să-i indic pe acei români care s-au supus cu inconștiență și voioșie abuzului.

— Ce ecou a avut această carte ?

— Am primit numeroase scrisori de apreciere. În Germania au început să apară primele referințe la ea. Am promisiuni că va avea, această carte, un destin frumos. Dar din motive întemeiate nu-ți pot oferi amănunte acum.

— Nu insist. Reprezintă această carte, cum înțeleg din prefață, și o încercare de a plăti o datorie de conștiință ?

— La 28 iunie 1940, cînd trupele sovietice au invadat Basarabia, nordul Bucovinei și ținutul Herța, subsemnatul nu se născuse. Tatăl meu, Gheorghe, se afla atunci în Basarabia, sub arme, și se retrăgea pas cu pas în direcția Prutului. Mama, Victoria, însărcinată fiind, nu a îndrăznit să se amestece în învălmășeala din gara din Cernăuți și a ratat refugiul spre țara rămasă încă liberă. Eu m-am născut în august 1940, așadar sub regim de ocupație străină. Însă în octombrie 1940, prin bunăvoința consulatului german din Cernăuți, mama a reușit să se refugieze în Germania, luîndu-mă și pe mine pe drumul greu al exilului. În împrejurări dramatice, generozitatea germanilor ne-a ajutat apoi să ne regăsim țara de baștină, după escale de mai multe luni în Silezia, la Gleiwitz, și în Saxonia, la Sankt Annaberg. În consecință, cartea asta a fost și o modalitate de a mă achita de o datorie contractată demult, în urmă cu o jumătate de veac, atunci cînd nici măcar nu eram conștient că toate datoriile se plătesc, mai devreme sau mai tîrziu, fie de bunăvoie, fie sub apăsarea forțelor impenetrabile de constrîngere ale destinului. Asta-i tot. Deocamdată.

DUMITRU CONSTANTINESCU ■

„Situația din România este exemplară pentru ceea ce se petrece acum în Est"

Luni, 5 martie 1990. Biblioteca franceză din București. Domnul Frédéric Mitterrand, producător și prezentator TV, după o primă întîlnire pe care a avut-o cu cîțiva cineaști și oameni de teatru români, a avut amabilitatea să ne răspundă la cîteva întrebări.

— Domnule Frédéric Mitterrand, vă aflați pentru a doua oară în România.

— Da. În ianuarie am venit să văd eu. Acum, împreună cu o echipă de la **Antenne 2**, fac o serie de emisiuni cu oameni de cultură, studenți, personalități politice, pentru a-i oferi publicului francez o altă imagine despre România de azi. Trebuie să arătăm și ceea ce este atrăgător în această țară, pentru ca oamenii să se intereseze de ea cu adevărat nu numai din rațiuni caritabile.

— Ați mai făcut asemenea emisiuni și în alte țări din Europa de est ?

— Nu. Am realizat însă cîteva interviuri cu Walesa, cu fostul rege al României, cu fostul rege al Bulgariei, cu cineaști, mai ales sovietici.

— De ce România ?

— Pentru că situația din România este exemplară pentru ceea ce se petrece acum în Est. Este exemplară și pentru noi francezii pentru că ne ajută să reflectăm la responsabilitățile pe care le avem față de această situație.

— Sînteți, probabil, la curent cu febra politică din România. Cum este ea văzută din afară ?

— Pronosticul nu este prea optimist pentru ceea ce se va întîmpla aici. E nesigur, controversat. Este însă bine că alegerile au loc acum. E dificil să tot amîni. Trebuie ieșit din instabilitate.

— Noile partide acuză lipsă de timp...

— Dacă nu au timp înseamnă că nu sînt capabile. În cîteva luni ajungi să exiști dacă ai ceva într-adevăr „tare" de spus și de făcut iar guvernul are nevoie de legitimitate. Plîngerile trebuie să înceteze și să se treacă la acțiune.

— Veți reveni în România ?

— Da. Mă simt atașat de această țară. Mă gîndesc chiar să fac un film aici. Poate vara următoare.

— Vă mulțumesc și vă așteptăm.

SORINA MAN ■

FLACĂRA
PENTRU MINTE, INIMĂ ȘI LITERATURĂ

Basarabia

„CE SÎNT EI? SOVIETICI. CE VOR SĂ FIE? ROMÂNI"

Sub acest titlu, **Le Figaro Magazine** prezintă aspirațiile românilor dintre Prut și Nistru înaintea alegerilor. Candidații Frontului Popular din Moldova nu au afirmat o platformă radicală. Ei nu au cerut nici unirea cu România, nici retragerea din Uniunea Sovietică, ci doar **suveranitatea** în cadrul unei federații sovietice înnoite. O suveranitate care presupune însă ca teritoriile moldovenești din sudul Basarabiei (Bugeacul), precum și din nordul Bucovinei să aparțină Moldovei care a arborat tricolorul românesc cu însemnul capului de zimbru ca drapel național.

În numărul nostru viitor, vom dedica un amplu grupaj publicistic Basarabiei.

A lucrat la „Flacăra"

Casa comună a bunului simț

Dorin Tudoran s-a născut la 30 iunie 1945. Licența în filologie română la București. Redactor al revistei Flacăra **apoi la** Luceafărul. **Poet — dintre volumele sale de versuri amintim** Mic tratat de glorie, Cîntec de trecut Akheronul. **Pasaj de pieton —, reporter, autor de interviuri cu personalități ale culturii, cronicar de cărți. În prezent este redactor la postul de radio „Vocea Americii".**

— Dorin Tudoran, ai mai crezut că ne vom mai întîlni și vom discuta în astfel de condiții ?

— Au fost momente în care am crezut, au fost momente în care n-am crezut. Deci n-aș putea spune că sentimentul meu, în raport cu o astfel de întîlnire, a fost unul linear.

— Ce te făcea să crezi că totuși, la un moment dat, se va întîmpla ceva în România care să schimbe fața lucrurilor ?

— Păi, George Arion, mi-am zis că deși istoria e o mare nesimțită, din cînd în cînd îndrăznește și ea o recuperare a bunului simț și că dacă noi nu putem face nimic pentru noi, va veni un moment în care prin forța lucrurilor, cineva de un'eva va rezolva și pentru românii această situație. Deci, sefios vorbind, m-am gîndit că este nefiresc ca numai România să rămînă izolată undeva, pe o planetă uitată de Dumnezeu și uitată pînă și de Scaraoschi.

— Pentru cititorii noștri, recapitulează, te rog, în ce împrejurări ai plecat din țară.

— Bănuiești că nu prea îmi face mare plăcere, dar, fiind vorba de un interviu, trebuie să mă supun. Am plecat din țară după ce, ani de zile, refuzasem propunerea de a părăsi țara. Deci ani de zile am răspuns oficialităților, care-mi spuneau că nu există altă posibilitate decît ca Dorin Tudoran să plece, le-am răspuns că nu există motive pentru a pleca. Am hotărît totuși să plec fiindcă alternativa care mi se pusese sub ochi era tot una nefericită — nu pentru mine, persoana mea în acest joc nu mai conta, dar aveam o familie, aveam un copil — și într-o bună zi am hotărît că ar fi absurd totuși să accept ideea de a putrezi într-o pușcărie — nimeni nu putea să-ți spună atunci cît vei sta și dacă vei legi de-acolo — condamnîndu-mi și copilul, care nu avea pe-atunci decît opt ani, la un coșmar nemeritat. Și atunci am spus : bine, să plecăm. Numai că în acel moment cei care-mi oferiseră cu ani înainte această soluție mi-au spus : nu, e prea tîrziu, scandalul e prea mare.

— Care scandal ?

— Începînd din 1977—78, cînd am vorbit public în cîteva rînduri la Conferința scriitorilor, în sala Teatrului Național, la primul și singurul colocviu de poezie, care nu s-a mai repetat sub nici un fel de ediție datorită textului prezentat de mine atunci, acolo, și a referatului lui Ștefan Augustin Doinaș ; apoi au urmat alte și alte luări de poziție, pedepsele ce mi s-au aplicat cu totul ilegal, pînă la situația absurdă în care Dorin Tudoran, descoperind că un poet pe care îl prețuia foarte mult și pe care-l credea chiar un poet important comisese un furt. Pentru faptul că Dorin Tudoran semnala furtul, era el pedepsit cu interzicerea numelui său în presă. Au urmat hăituielile de rigoare, textele trimise de Dorin Tudoran și nepublicate de nici o revistă românească, inclusiv **Flacăra**, texte pe care apoi Dorin Tudoran le-a trimis în străinătate, au fost publicate acolo, au fost reproduse de posturi de radio și, firește, s-a creat cazul Dorin Tudoran, inamicul poporului.

(Continuare în pag. 14)

GEORGE ARION ■

Da, există cenzură!

Un ziarist nu trebuie să fie liber, ci obiectiv. El trebuie să rămînă obiectiv și dacă e arestat și condamnat. Numai că obiectivitatea, mai înainte de a fi o condiție, e un talent. Ca orice talent, se manifestă plenar — ca să zicem așa — mai cu seamă în libertate. Rezultă că e mult mai folositor pentru toată lumea, de fapt pentru lumea interesată de chestiunea obiectivității ziariștilor, ca aceștia să lucreze în libertate, nu închiși în temnițe.

Mai greu merg lucrurile cu definirea temniței, fiindcă un ziarist își poate exercita profesiunea în afara pușcăriei, avînd toate motivele să se simtă ca înăuntru. Cam așa s-au simțit aproape toți ziariștii români pînă de curînd. Pentru mulți libertatea a însemnat o servitute. Mai întîi că libertatea nu se dă : ea se cîștigă. Întocmai ca țăranii care, mințiți de zeci de ani, nu mai cred că vine și o vreme a recunoașterii rostului lor în societate, unii ziariști nu mai cred în promisiunile libertății. Mai întîi că trebuie să-și reevalueze ideile și mijloacele profesionale. Să lupte, adică, pentru ceva destul de incomod : libertatea de a gîndi și a exprima, în termenii obiectivității, sensul realității. Cum să-i ceri unui om să gîndească după ce, vreme de o viață, a fost plătit ca să nu-și folosească mintea ?

Confrații îmi pot răspunde că nu e chiar așa, că în adîncul conștiinței sale fiecare gazetar a visat la clipa în care va scrie după voie și conform cu credințele proprii. Sînt dator să observ că numeroși oameni de cea mai bună condiție intelectuală au luptat din greu pentru **dreptul de a nu scrie.** Și destui l-au dobîndit ! Au continuat să activeze în presă, cu straniul privilegiu — obținut ca o recunoaștere a talentului — de a nu semna, de a nu produce texte în care era obligatoriu să te referi la tezele zilei. Și oare în care categorie de texte nu era obligatoriu să citezi indicații și să aderi ?

Partea bună e că, într-adevăr, numeroase condeie s-au salvat, și astăzi pot să apară, fără să se rușineze, pe prima pagină a oricărei publicații care caută adevărul. Partea proastă e că talentul se deteriorează, cînd nu se întrebuințează. Talentul e un dat paradoxal al umanului : se împlinește numai cînd se consumă.

Există, prin urmare, și o cenzură rezultînd din ceea ce ești ori din ceea ce ai vrut să fii și n-ai reușit ; în multe privințe e mai aspră decît cenzura oficială. În momentul de față, nu mai există cenzură oficială. Unul din motive e că nu există nici oficialități. Cele care sînt, au statut provizoriu. Or, ca să creezi o instituție a cenzurii trebuie să creezi, mai întîi, niște instituții propriu-zise.

Ziaristul însă e cenzurat, în tot ce întreprinde și scrie, indirect. Îl cenzurează starea de fapt a țării, puținătatea informațiilor, condiția materială a profesiei, temerile concetățenilor.

Lumea ar trebui să știe că singurele publicații care funcționează legal sînt foile noi. Toate celelalte — reviste, cotidiane, magazine culturale — apar prin consens și în virtutea inerției. Și, în definitiv, ilegal : fără editor, cu o legislație a presei în uz bicisnică și, ce-l mai grav, cu o administrație nedezmeticită ori dezmeticindu-se atît de încet încît, în destule cazuri, cea mai bună soluție ar fi să întocmești alta. Ca să fie liberă cu adevărat, presa trebuie să fie nu independentă, ci privată. Cît timp rămîne „de stat", marea presă trăiește condiția stresantă a dependenței. Cu atît mai rea cu cît nu-ți este clar de cine, de fapt, depinzi.

În realitate, depinzi de toate : de legile financiare emise la vremea lor, în ideea de a nu îngădui libera mișcare a celei de a doua puteri în stat, de violența, e drept, binevoitoare, a oamenilor care le aplică de aprovizionarea cu hîrtie, de puținătatea mijloacelor tehnice. Publicațiile de mare tiraj se realizează, în Capitală la rotativa gigant care a stat, pînă la 22 decembrie, în mîna puterii. S-au schimbat vremurile, cu oamenii însă e mai greu. Relațiile interumane au deobicei mai mare eficiență decît legile.

Presa, în momentul de față, e de capul ei, nu liberă. Despre libertate vom putea vorbi abia cînd va funcționa o nouă Lege a presei. Nu poți să te consideri liber cînd nu-ți sînt clare legile între care te miști. Dictatura contează pe haos. Democrația și libertatea pe cadru social, pe limite și îngăduințe sigur statuate. Faptul că fiecare poate să scrie ce vrea despre oricine nu înseamnă libertate. Aceasta e o cenzură cumplită. Poți să dezinformezi și să nu fii nedepsit, să te legi de oameni de treabă și să nu le lași posibilitatea de a se apăra, să insulți, cu aerul că pui în discuție o persoană, iar persoana să fie atît de puțin disponibilă pentru hîrtiueli cu presa încît să poată rata un bine public fără să priceapă de la ce i se trage.

În medicină, prima lege e să nu faci rău. Există și o lege dintîi a probității ziaristului : vezi ca de dragul unui cuvînt meșteșugit să nu ucizi un suflet !

Adevărul crud e că presa își cîștigă libertatea învățînd să deosebească minciuna de adevăr. E pentru prima oară cînd gazetarii înțeleg că în materie de minciună nu încap prea multe nuanțări : tot ce nu e adevăr curat e minciună. Tot ce nu poate fi dovedit, e părere. Tot ce nu e obiectiv, e subiectiv.

Presa rămîne, în orice sistem social democrat, a doua putere în stat. Nițel cam straniu e faptul că presa românească — singura instituție care a funcționat coerent și eficient sub raport economic încă din după amiaza lui 22 decembrie — a fost uitată ori poate aminată de legiuitori. Puterea întîia își construiește matca, se rostuiesc legi pentru a treia, a patra și a cincea putere (care or fi acestea ?!), s-a dat chiar și o lege prin care vor prospera rapid gogoșeriile, dar nimeni nu se ocupă serios și cu continuitate de problemele emancipării prin lege, nu prin bun simț, a presei române. De aici trebuie să înceapă privatizarea. În timpul revoluției, bătălia s-a dat pentru televiziune. În cazul unei contrarevoluții, nu va exista nici o bătălie pentru presă. E destul ca statul să decidă a nu ne mai aloca hîrtia zilnică. Or, o Lege a presei democratică e obligată să asigure libertatea acestela în oricare circumstanțe politice. Ca marile topitorii de oțel, presa trebuie gîndită să funcționeze permanent, indiferent de accidentele aprovizionării cu hîrtie și cerneluri și chiar a seismelor sociale. O săptămînă fără metrou are, la urma urmei, și un dram de farmec. Una fără informații echivalează cu o catastrofă.

Lucrurile, cred, sînt limpezi : cît timp nu se întocmește Legea prin care se definește net ce e aceea cenzură și modul cum poate fi controlată libertatea de exprimare prin mijloacele mass mediei, libertatea e ceva tot atît de provizoriu ca și guvernul. Cenzura e cel mai mare dușman al gazetarului. Cînd nu știi nimic despre adversar — nici cît e de puternic, nici de unde se poate ivi, nici cum arată la chip — lupta e dinainte pierdută. Doar un hazard te poate salva.

Democrația veritabilă nu-și lasă presa în voia soartei și a norocului.

TUDOR OCTAVIAN ■

MAI SÎNT DE CITIT MII DE CĂRȚI

Chimic și alchimic

Paul Ioan (născut în 1954, în București) este specialist în chimia petrolului și lucrează de mai mulți ani la revista „Magazin". În articole scrise cu o fină, aproape insesizabilă ironie el explică cititorilor care este deosebirea dintre o navă cosmică și un accelerator de particule sau le recomandă să nu se îmbolnăvească de SIDA. Este dezinvolt tocmai pentru că are o serioasă competență științifică (dacă ar fi un simplu amator, și-ar compune în mod sigur o morgă de savant). Contemplind zi de zi spectacolul științei contemporane, Paul Ioan îl consideră în egală măsură un triumf al speciei umane și o babilonie. Datorită marii mobilități spirituale pe care i-o dă umorul, el poate să treacă relativ ușor de la o atitudine de expert la una de spectator naiv. În personalitatea lui coexistă Albert Einstein și José Arcadio Buendia. Deși cunoaște (mai bine ca oricine altcineva din presă) legile fizicii, nu se sfiește să-și imagineze un perpetuum mobile. În reveriile sale trădează fără regrete astronomia cu astrologia și chimia cu alchimia.

Numai că atunci cînd se află în acest spațiu al științelor desuete și clandestine, textele pe care le scrie nu mai sînt articole de popularizare a științei, ci... poezie. Cercetătorul științific Paul Ioan este și poet. Versurile sale pline de farmec au stat ani la rînd în sertare sau au fost citite confidențial cunoscuților, la zilele lor de naștere, pentru ca abia acum — după îndelungi insistențe din partea celui ce scrie aceste rînduri — să fie puse la dispoziția tuturor iubitorilor de poezie (de fapt, au a tuturor, ci doar a celor 800 care vor avea norocul să cumpere cartea, publicată de Editura Litera).

Volumul, intitulat **Ploaia de ieri**, cuprinde o materie poetică diafană, o „spumă a zilelor" trăite în ambianța caleidoscopică a civilizației sfîrșitului de secol. Poetul este un visător care traversează strada pe roșu, un visător, nu un distrat, ceea ce înseamnă că mașinile, în loc să frîneze brusc, devin dintr-o dată imponderabile și încep să plutească pe deasupra lui. O „delicatețe infinită", ca în poezia lui Emil Brumaru, este aruncată de poet, asemenea unui văl, deasupra existenței. Așa se explică de ce tragismul se estompează sau se convertește într-o tristețe agreabilă, ca amarul cafelei. Deși este un admirator al lui Mircea Dinescu, Paul Ioan nu poate reedita superbia cu care poetul „invocatiei nimănui" sfidează o lume plină de vacarm, sensibilă numai la realități statistice și nu la condiția individului. Paul Ioan se apropie mai mult, din acest punct de vedere, de Mircea Cărtărescu, rezolvînd ca și el conflictul cu mediul printr-un efort continuu de acceptare a ceea ce (oricum) este, de integrare a prozei în poezie. Este o strategie feminină, o acaparare elastică. Poezia lui Paul Ioan ne apare ca un șarpe boa mătăsos și străveziu care înghite și digeră lent realitatea.

Nimic din inventarul civilizației de azi nu lipsește din această poezie. Vitaminele și electrocardiograma, Premiul Nobel și decibelii, supernovele și **pick-hammer**-ul, Marcuse și Toffler — orice se combină cu orice, fără vreo restricție în ceea ce privește compatibilitatea. Nu lipsesc nici elementele peisajului bucureștean Gambrinus, Romarta, Cișmigiu. Și totuși, componența fiecărui poem nu este aleatorie. Inclus cu larghețe în discursul poetului, tot acest **brick-à-brack** se organizează lin, alunecător după o schemă rațională. Fără să facă vreun gest autoritar de ordonare, rămînînd mereu conciliant, surizător, Paul Ioan domină totuși materia lirică, o structurează logic, o include într-o demonstrație, ca Marin Sorescu în primele sale cărți. Chiar dacă uneori înșiruirea de argumente este de tip digresiv și pare cu desăvîrșire imprevizibilă, nu se ajunge niciodată la o dezvoltare suprarealistă. Iată, ca exemplu, poemul **Libertatea de a trage cu ochiul**, paradă de fantezie desfășurată, ce să ne exprimăm astfel, într-o perfectă ordine : „Pe cînd bunica își alege cu minuție andrelele / Din snopul de raze țîșnind prin oberlichtul murdar / Și tramvaiele dădeau bună ziua la cînd intrau în stație / Ca un oftat leneș / Să stea la taifas cu manechinele Romarta, / Am plecat la vînătoare, în plin secol. / Cu faimoasa mea carabină de tras cu ochiul. / Dar, din exces de zel — specific amatorilor —, / Am provocat atîtea daune mediului înconjurător / Încît, alegîndu-mă și cu o miopie de savant octogenar. / Am fost dat în judecată pentru clarviziune. / Cum audierea martorilor s-a prelungit nefiresc de mult / Am murit de bătrînețe în patul rabatabil / Din celula pe care-o împărțeam cu un nor de lăcuste / Acuzate de debandadă gastronomică ; / Nu am aflat, deci, că maestrul mi-a amuls achitarea / Dovedind că ironicul armurier din colțul străzii / Îmi pusese la pușcă oglinzi în loc de lunete / Și tot timpul am tras cu bună credință / În tinerii mișcătoare ce populau / Imaginația mea zguduită de febra realității".

Grafia inteligenței poetului face ca retorica lui să ia forma unor funde lingvistice, a unor chinezării. Poemele într-o strofă ale lui Paul Ioan ni le putem închipui scrise cu o pensulă fină pe porțelan : „Întorc spatele / Cînd nudul unei amintiri / Își revarsă provocatorii trupul / Peste privirea mea / „Cred că seara / Este cupola suverană / Ce nu lasă viscle / Să se piardă în neant" ; „Demnitatea frunzei / O împiedică să se întoarcă pe ram / Pentru a doua cădere. / O singură umilință pe an e de ajuns" ; „M-am oprit, / Dar urma pașilor mei își continuă drumul. / Sînt al celui ce-am vrut cîndva / Să fiu".

Datorită acestei gingășii structurale, este utilizat pe scară largă stilul aluziv. Nu este vorba de aluzii politice, ci de o artă a suspendării frazei exact atunci cînd începe să spună prea mult, de o sfială de a numi lucrurile tranșant. Cine îl cunoaște pe Paul Ioan, știe că dacă el vrea să ceară un pahar cu apă începe prin a vorbi despre căldura toropitoare din deșerturi și așteaptă ca interlocutorul să-i ghicească intențiile. Aceeași aminare sine die a **numirii** este practicată de el în poezie. Moartea, de pildă, este aproximată prin astfel de reprezentări fugitive : „Călătoresc într-un balon de săpun / Făcînd bezele pușcăriașului cu gropițe în obraji / Ce mă va admira zburînd 72 secunde, ca pe Challenger". Discreția poate fi sesizată și în faptul că poetul nu declară aproape niciodată ce simte, ci povestește o întîmplare din care reiese ce simte. Unele dintre aceste „narațiuni" sînt de o excepțională forță sugestivă : „Ploaia-și dezlănțuie cu izbituri sacadate / **Un allegro** torențial / Peste clapele pianului ulițat în stradă / De camionul plin cu mobilă stil. // Din spatele ferestrelor plîngătoare / vecinii ascultă înmărmuriți / Improvizațiile furibunde ale potopului / Și se consolează cu gîndul / Că asistă la o primă auditie... // Nimeni n-a schițat nici un gest / Cînd a doua zi, valsînd pe șuvoiul tulbure, / Pianul a dispărut în culisele apelor revărsate. / Săltîndu-și în răstimpuri gonda neagră, precum delfinii / Într-un **adaggio** fără **da capo al fine**". **(Recital).**

Dar poate mai important decît toate aceste caracteristici este faptul că volumul **Ploaia de ieri** se citește, de la prima pînă la ultima pagină, **cu plăcere**. Să-i spunem bun venit acestui poet care contribuie discret la redescoperirea gustului pentru poezie.

ALEX. ȘTEFANESCU ■

CIVILIZAȚIA OCHIULUI

Tinic cu sunet în grafica lui Tiberiu Cercel

Scriu tîrziu despre o expoziție de la finele anului trecut. Mersul evenimentelor nu prea ne-a dat răgaz pentru treburile artei. Galeriile au funcționat, în cîteva cazuri opera înfățișată era de tot interesul, noi însă am fost alții. Cine nu știe cîte dificultăți trebuie biruite și la cîte grozave renunțări, cheltuieli și încercări e pus un pictor, unul din provincie, mai ales, cînd își clădește o „personală", nu poate bănui ce mare mîhnire îl urmărește, dacă munca lui trece neobservată. Iar cînd, după atîta osîndă, înțelege că lucrurile nici n-au cum să urmeze altfel, începe să creadă că, în ce-l privește, totul e o chestiune de destin.

Tîrgovișteanul Tiberiu Cercel a prezentat, la Galeriile orășenești, într-una din acele galerii de provincie, pe cît de bine concepute, pe atît de puțin frecven-

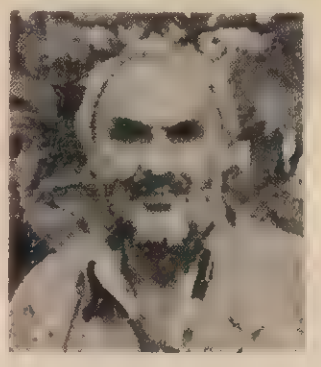

tate, o selecție de grafică de șevalet în linia abstracționismului liric din nordul Europei. Într-o retrospectivă a direcției, efortul lui Tiberiu Cercel ar cîpăta un înțeles original. Într-o sală oarecare din țară, întreprinderea pare bizară. Se verifică încă o dată zicerea că în artă multe reușite sînt și o chestiune de circumstanțe culturale. Tiberiu Cercel e un meditativ cultivat și, acum, la maturitate, aproape mulțumit cu solitudinea și cu poziția sa excentrică. Planșele au toate un principiu muzical și o riguroasă organizare. Singurul loc unde artistul n-a îndrăznit e la numele ciclurilor : „Păsările toamnei", „Insule", „Fîntîni solare", „Figuri spațiale".

În catalog, artistul mărturisește un demers rațional, aproape matematizat, și refuzul „veleităților imaginației". „Sîntem datori subiectivității noastre — scrie el — cu cel puțin o îndrăzneală". Tehnica e, în aparență, nepretențioasă : creioane colorate pe hîrtie albă. Tiberiu Cercel și-a îngăduit, în fond, condiții de concurs din cele mai înverșunate. Dacă tot nu ne e dat să fim normali, pare să spună el, de ce n-am nădăjdui să fim perfecți ? Iar pentru perfecțiune nici nu e nevoie de prea mult. Cei vechi intrau în zodia ei cu o mînă de plumb și o coală de hîrtie. Singura investiție, care nu-i niciodată în exces, e aceea de inteligență. Tiberiu Cercel concepe o imagine, sub semnul ciclului, fără grabă, urmînd parcă legile unei geometrii pe cale de constituire și însăși. În orice caz, sîntem departe, foarte departe de condiția artistului nu-

mai în catalog, artistul mărturisește un demers rațional, aproape matematizat, și refuzul „veleităților imaginației". „Sîntem datori subiectivității noastre — scrie el — cu cel puțin o îndrăzneală". Tehnica e, în aparență, nepretențioasă : creioane colorate pe hîrtie albă. Tiberiu Cercel și-a îngăduit, în fond, condiții de concurs din cele mai înverșunate. Dacă tot nu ne e dat să fim normali, pare să spună el, de ce n-am nădăjdui să fim perfecți ? Iar pentru perfecțiune nici nu e nevoie de prea mult. Cei vechi intrau în zodia ei cu o mînă de plumb și o coală de hîrtie. Singura investiție, care nu-i niciodată în exces, e aceea de inteligență. Tiberiu Cercel concepe o imagine, sub semnul ciclului, fără grabă, urmînd parcă legile unei geometrii pe cale de constituire și însăși. În orice caz, sîntem departe, foarte departe de condiția artistului nu-

București, resemnat să închipuie, la nesfîrșit și pentru un public de o maximă comoditate, vederi din natura țînutului și vaze cu flori. Imaginile semnate de Tiberiu Cercel nu seamănă cu nimic, nu evocă, adică o lume cunoscută, ele țintind ceva mai important : o lume posibilă, în care domnește ordinea, unde sensul vine din muzica subtilă a liniei și a așezării ei în pagină. E suficient să ne reconstruim aceste compoziții — mental — în alt registru cromatic ca să intrăm într-un teritoriu al mirificului.

Socot că Tiberiu Cercel trebuie să organizeze o nouă expoziție într-o lună a anului stabilită în mai mică și într-o galerie din Capitală, fiindcă talentul său reclamă un public mai mare și mai complet.

TUDOR OCTAVIAN ■

LANTERNA MAGICA

Apusul unui mare regizor

Cu filmul „*RASHOMON*" (premiul „Leul de aur" — Veneția 1951), își făcea intrarea, triumfal, în lumea occidentală, marea cinematografie japoneză — cuplul *Akira Kurosawa* și *Toshiro Mifune*, primul regizor iar cel de-al doilea actor, devenind curînd un fel de simbol al filmului nipon. Impactul produs de noua „școală" cinematografică japoneză în peisajul mondial a fost enorm.

Au urmat, pe rînd, „Cei șapte samurai", „Barbă Roșie", „Dodeskaden", etc., filme care au confirmat înalta clasă a regizorului Kurosawa.

Unul dintre ultimele sale filme — de astă dată realizat în cadrul studioului sovietic „Mosfilm" — este *VINĂTORUL DIN TAIGA*", prezentat în aceste zile pe ecranele noastre. Realizată în anul 1975, această coproducție sovieto—japoneză este „un poem despre măreția omului și despre contopirea lui cu natura, operă a unui cineast nu numai familiarizat cu literatura rusă (Gorki, Dostoievski) pe care a ecranizat-o anterior, ci și cu sufletul poporului rus, ceea ce a făcut pe mulți critici să vadă în „DERSU UZALA" — acesta fiind titlul original, un film mai degrabă rusesc decît japonez" (am preluat o idee din volumul „Secolul cinematografului" — București 1989) încununat cu „Medalia de aur" la Festivalul cinematografic de la Moscova din același an, precum și cu premiul „Oscar" pentru cel mai bun film străin, „*VINĂTORUL DIN TAIGA*" — revăzut astăzi — trădează vîrsta înaintată a realizatorului, impresionînd pentru cu atît mai mult cu cît vîrsta

A patra putere în stat

De la începutul său, Revoluția română a impus și a dispus de o presă, în sfîrșit, eliberată. La început, Televiziunea, preluată la propriu de revoluționari, apoi, cu o rapiditate greu de imaginat în vechile structuri comuniste, ziarele și revistele au devenit purtătorii de cuvînt ai revoluției. Tot în acest domeniu s-a afirmat fără să aștepte decrete, inițiativa particulară, au apărut zeci și apoi sute de publicații noi, au apărut sute și chiar mii de nume necunoscute în publicistică. Se poate discuta, desigur, cît sînt de libere sau independente unele publicații, dacă televiziunea, cu voie sau fără voie, a intrat în „serviciu comandat" față de noile structuri de putere. Important e că sînt atît de multe publicații încît, oricîtă zăpăceală s-ar crea în capetele obișnuite să ia drept literă de Evanghelie tot ce se scrie, cititorul inteligent (care nu reprezintă chiar o minoritate „brucaniană", din moment ce atîția ani a știut să citească printre rînduri) poate să aleagă, este îmbiat și chiar silit să discearnă.

S-a afirmat recent, chiar pe micul ecran, că televiziunea este a patra putere de stat. O asemenea afirmație este regretabilă. Mulți afirmă că și alegerile le va cîștiga, practic, televiziunea. În orice țară liberă, presa (adică expresia opiniei publice, mai precis a diferitelor opinii publice — căci și aici există un pluralism) este o putere situată după „trio-ul" clasic: legislativă-executivă-judecătorească. Presa în întregul său, nu doar televiziunea. De aici, și marea răspundere a gazetarilor, de aici și marele risc al publicațiilor care-și vor dezamăgi cititorii și care — inevitabil — vor dispărea.

Oricum, cît timp nu va fi „secție de presă", cît timp vor apărea publicații (și posturi radio-tv, se înțelege) care gîndesc diferit, fără a fi „îndrumate", înseamnă că în România libertatea n-a murit. Și, chiar dacă gîndește **altfel** (asumîndu-și inclusiv perspectiva unuia dintre drepturile pe care le-am cîștigat — acela de a greși !), „Flacăra" va semnala în această rubrică o parte dintre publicațiile ce reprezintă, vrînd-nevrînd, „concurența". Selecția se va face cu prioritate din „noul val" al publicațiilor apărute după Revoluție. Noi, cei care am făcut presă „comandată" (chiar dacă sau tocmai pentru că — iată ! — știm să ne raportăm la „secția de presă" a propriei conștiințe) avem această datorie.

GAZETA DE EST

de Vest

FAȚĂ ÎN FAȚĂ

Una dintre cele **cîteva zeci** de publicații timișorene, **Gazeta de vest**, afișează temeritatea cu principiu de presă. Nici o inhibiție, o „obrăznicie" occidentală, franchețe și risc, uneori imprudență, degetul pus pe rană fără teama de „infecție" — adică orice despre orice și nici un calcul al „oportunității" (ca să n-apară oportunismul ?!). Domnii Petre Roman, Radu Cîmpeanu, Virgil Andrei Viță, generalul Chițac sînt „luați la întrebări" direct, în interviuri aproape colocviale. Indirect, începînd cu domnul Ion Iliescu și continuînd cu directori, ofițeri, oameni de pe stradă, dialogul publicistic e fără complexe. Deci „vestul" de pe frontispiciu este, pur și simplu, o psihologie a occidentului. Oricîte stîngăcii ar avea gazeta, cititorul se simte bine, trece fără morgă prin istoria chiar a acestor clipe.

Gazeta de Est apare, nu neapărat în replică, la Vaslui. Echipa condusă de profesorul Paul Munteanu realizează o publicație ce trece dincolo de o posibilă concurență cu „concurența" locală („Adevărul" care, desigur, s-a chemat altfel cînd era sfătăminalul organului județean de partid). Deși zămislită într-un tîrgușor moldav fără mari pretenții culturale (fiasii sînt atît de aproape !), **Gazeta de Est** are rezonanță pentru întreaga Moldovă. De aceea, e citită și la București, și în Transilvania și, se înțelege, și peste Prut.

REVISTA „22" :

„Și soarta Europei se joacă la București"

Din ce în ce mai bună, revista „22" impune dialogul ca mizâ publicistică. Un dialog cu atît mai necesar cu cît, prizonieri încă ai secvențelor monologului dictatorial, avem (ne)șansa să cedăm presiunii ecourilor fără relief ale unei publicistici care, deși nu convinge, e puternică întrucît plictisește. Reflexul de apărare exersat în fața sinistrei propagande a trecutului recent poate fi reactivat în fața oricărei propagande. Despărțirea de propagandă — iată un drum al presei. „Nu trebuie să se înțeleagă că fenomenul comunist este un cadavru — scrie Stelian Tănase. Succesul acestei doctrine s-a datorat faptului că în fiecare dintre noi sălășluiește cineva care nu admite să fie contrazis, cineva căruia îi place să fie sclav, cineva căruia îi place să fie stăpîn, cineva căruia îi place să trăiască cu ochii închiși. Toate astea înseamnă intoleranță și o ură fățișă arătată libertății. Și astea aparțin tot naturii umane". Excelente „Accentele" privind Europa, mai exact șansa noastră europeană, semnate de : Mihai Botez, Andrei Pippidi, Sorin Vieru, Anca Oroveanu, Andrei Cornea, Petru Creția, Radu Popa, Szász János, extrem de interesant interviul realizat de Victor Păun și Dan Pavel cu Doina Cornea. Dialogurile cu Vladimir Tismăneanu și Octavian Paler (Stelian Tănase) și cu Horia Florian Popescu (Gabriela Adameșteanu) conturează, în manieră „22", distanța de la sociologie la mitologie în raportul stalinizare-destalinizare. În manieră „Flacăra", am răspunde : „Nu vă fie frică, ceausescu pică !".

CONSTANTIN DUMITRU ■

asta anunță — implicit — apusul unuia dintre cei mai mari regizori de film ai lumii... Un superb apus.

Povestea — de o simplitate dezarmantă, uluitoare — desfășurată pe parcursul a mai bine de trei ore de proiecție, se poate rezuma la un cuvînt drag întregii literaturi ruse (este vorba de o ecranizare extrem de liberă — dar o ecranizare, totuși!): PRIETENIA. Într-un peisaj aspru, înghețat — cel al Taigalei siberiene — un slujbaș militar și un vînător localnic (interpretat absolut magistral de către *Maksim Munzuk,*), își descoperă, prin prietenie, sensul unei vieți. În plină natură dezlănțuită, eroismul întregii lor existențe poate deveni sublim ; întorși, în mod forțat, către final, într-o convietuire domestică, saturată de confort, vraja se destramă : bătrînul vînător, incapabil să se adapteze la traiul așa-zis civilizat, se va întoarce în natură spre a-și găsi sfîrșitul...

Să afirmăm că în acest film se simte *propria bătrînețe* a lui Kurosawa ?! Că el prevede marile necazuri pe care le va avea de întîmpinat curînd, atunci cînd marele moloh al filmului comercial occidental va încerca să-i distrugă crezul său artistic (ajungînd să-și termine de pildă,, filmul-mamut „Kaghe musha" abia cu ajutorul regizorului-magnat american Francise F. Coppolla — discipolul său declarat) ? ! Am minimaliza...

„Bătrînețea" ce se face simțită aici este de o cu totul altă factură. Se simte mai ales o *detașare* — proprie acelor împliniri ce pot marca, spre sfîrșit numai un artist autentic ; o *seninătate* gravă, ca un început de prelung rămas bun, adresat lumii cu multă tristețe dar și cu mult — și mai ales demn — curaj. „Bătrînul samurai", cum îl plăcea lui Kurosawa să i se spună — este departe încă de a depune armele, deși își presimte, prin însuși eroul său semi-sălbatic, limanul.

Îi recunoaștem în acele superbe cadre ce-l caracterizează, în impecabila mizâ în scenă a fiecărui cadru, în rigoarea expozeului de idei, în dragostea față de simplitate și simbol — date care l-au făcut celebru și îndrăgit pe mai toate continentele. Îi recunoaștem mai ales *forța trăirilor* în niște împrejurări deloc spectaculoase, violența vizuală, „neadevărul adevărului". Îi recunoaștem — ba parcă pe un plan mai înalt, aici! — patetica sa dragoste de oameni și uluirea în fața spectacolului pe care îl oferă natura — mama sufletelor noastre... Și totuși, ceva... ceva greu de sesizat, de înțeles... marchează acest film.

Anume o unică, o tristă amărăciune pe care o simțim atunci cînd privim un fantastic de frumos apus de soare — acel spectacol ce ne poate înmărmuri, de-a dreptul, lăsîndu-ne copleșiți de frumusețe și entuziasm — conștienți însă fiind, întotdeauna, că, după acest minunat și unic spectacol al apusului urmează totuși, *întotdeauna*, întunericul...!

HORIA PĂTRAȘCU ■

UNIVERS SONOR

Viorile noastre

Istoria viorilor românești se identifică cu dragostea noastră pentru muzică, venind din timpuri îndepărtate. Marea tradiție a cîntătorilor pe strune s-a scris mereu cu noi și noi talente, cu artiști ce au adunat în spusa lor mult suflet de doină și baladă pentru a ajunge la acel luminos hotar spre lumea mare care a fost George Enescu. Devenită cu timpul școală violonistică, tradiția aceasta s-a constituit ca una din emblemele sufletului românesc, fiecare generație aducîndu-și prinosul de artă și simțire. De-a lungul acestei istorii a venit o vreme — nu de mult — cînd viorile noastre au început să plece de teama tăcerii. Duceau departe cîntecul de aici, unindu-se cu glasurile solistice internaționale, dar avînd mereu ca reper modelul enescian care se plecase cu modestie în fața nobilei figuri a lăutarului legendar.

Să ne amintim acum cîteva dintre cele mai iubite viori, așteptînd probabila lor reîntoarcere dintr-un periplu mai mult sau mai puțin cunoscut nouă. Memoria publicului mai păstrează uimirea în fața performanțelor strălucitoare ale muzicii lui Paganini tălmăcite de **Cornelia Vasile.** Pentru **Mariana Sîrbu**, rememorările readuc în actualitate cîntul sensibil și echilibrat, perfecta stăpînire a stilului. **Angela Gavrilă** impunea în concertele sale o personalitate lucidă, cu înclinații spre muzica modernă și o permanentă căutare a perfectibilului. Temperament vulcanic, **Silvia Marcovici**, era capabilă de efuziuni romantice puternice, argumentate emoțional, identificîndu-se adesea cu arderea luminoasă a melodiei merou stăpînite de rigoarea muzicalității. Pentru **Mihaela Martin**, o tehnică impecabilă însuma datele autenticității sale nefortate cu sunetul particular al replicilor șlefuite cu migală. **Liliana Ciulei**, cea mai lirică dintre aceste viori soliste, ne-a dus adesea cu gîndul la versurile ciocîrliei care privește soarele ca o bucurie dătătoare de viață. Asemeni unui Meșter Manole, **Petru Csaba** clădea muzica, oferind privitorului închipuite palate de sunete locuite de trăiri numite Brahms sau Beethoven. Discuri și înregistrări ale Radioului păstrează sunetul acestor arcuse măiestre, pînă nu de mult supuse uitării pămînești, răsunînd doar în tainice amintiri de seară tîrzie...

Izvorul de viori nu a secat, adăugînd an de an alte promisiuni ce aveau să întrețeasă în perimetrul certitudinilor. Despre **Cristina Anghelescu** am avut prilejul să vorbesc de curînd. Astăzi, poposim la recitalul lui **Gabriel Croitoru**, al cărui talent este confirmat de [illegible] științifică în competiția de prestigiu, justificînd încrederea profesorilor săi — Modest Iftinchi și Ștefan Gheorghiu. Gabriel Croitoru este un nume care atrage deja atenția melomanilor, îngăduindu-i confruntări dificile în recitalurile de la Ateneul Român. Acum și-a ales un program de sonate beethoveniene (printre acestea și dramatica **Sonată în do minor**), în compania pianistului Dan Atanasiu. Încercarea este grea, supusă unor inevitabile comparații cu modele ilustre. Să o recepționăm, astfel, mai mult privind în perspectivă, căci actualmente această seară de sonate este încă susceptibilă unor observații. Desigur, sunetul său, în afara unor vibrato-uri prea insistente, este frumos și convingător cînd preia replicile de plan principal (cele secundare, de acompaniament, sînt mai impersonale, chiar terne). Gabriel Croitoru are acomb în expresia melodică și o siguranță violonistică ce impune. Abordarea literaturii camerale clasice (deci nu „piese" de recital specifice unui virtuoz) îi solicită cîștiguri de fluență a discursului, mai multă continuitate în frazare, calități imposibil de realizat fără acumulările de experiență concertistică îndelungă. În dialogul cu Dan Atanasiu s-a apropiat adesori de adevăr, uneori fără sprijinul pianului care părea preocupat de propriile probleme impuse de partitură. Dacă sala Ateneului nu este proprie muzicii de cameră și spiritului unei „conversații" muzicale, să reținem că și cîntul celor doi nu a vizat încă acest nivel. Ei par să promită a deveni un duo instrumental însă doar timpul va dovedi sau nu dacă au dreptate. În momentul în care, depășind inceputurile, vor realiza mult rîvnitul consens temperamental și artistic. O dorim, căci și Gabriel Croitoru este una dintre viorile noastre.

GRIGORE CONSTANTINESCU ■

TRADUTTORE, TRADITTORE

Gloria și moartea torcadorului

Unii scriitori trec prin viață doar cu beneficiul gloriei discrete, dar durabile. Așa s-a întîmplat și cu spaniolul Vicente Blasco Ibañez (n. 1867— m. 1928). Prozatorul spaniol arătase mai ales în prima parte a vieții o evidentă înclinare spre o gîndire radicală, populistă, pe care cititorii o pot surprinde cu ușurință și în unele personaje din romanele sale. La Valencia a întemeiat ziarul **Pueblo.** Închis de mai multe ori, nevoit să se refugieze în Franța (1889) și în Italia (1895), Blasco Ibañez s-a retras în Argentina pînă în 1914, unde a întemeiat colonii cu nume semnificative ca **Cervantes** și **Nueva Valencia.**

Opera sa este impregnată de un naturalism ponderat cu o ușoară coloratură romantică. Romanele sale despre pescari și țărani rămîn pînă astăzi lecturi agreabile, ușor vetuste, străbătute de o undă lirică, grefată pe frumoase pete de culoare cu iz exotic hispanic. Opera sa **Singe în arenă** (1908) are un caracter populist. Blasco Ibañez și-a centrat cartea pe ascensiunea glorioasă a unui toreador și moartea disperată în lupta cu taurul, cînd dragostea publicului se retrage brutal din spațiul „arenei" al idolului său de altă dată.

Roman al unei formații, punctat de episoade sentimentale sau de interstițiile intîlnirilor cu banditul Plumitas, **Singe în arenă** este construit cu abilitate pe rețeta unei cărți de succes. Biografia toreadorului este arareori reprezentată prin zonele sale intime. Cartea este construită ca o panoramă spectaculară, ca o trăire în public a omului spaniol, iubitor de coride, procesiuni sau expuneri aventuroase în fața morții. Intrarea în subiect aduce personajul direct în „scenă". „Ca în toate zilele de coridă Juan Gollardo mîncă devreme. O bucată de carne friptă și nimic altceva. Vinul nici nu-l gustă, sticla rămase neatinsă în fața lui. Trebuia să fie lucid".

Cu o lentoare bine programată, Blasco Ibañez construiește statuia unui erou. În momentele de relaxare Juan Gollardo trăiește în public printre admiratori, este măgulit de bărbați, iubit de femei și adorat de copii. Dar dincolo de civilizația loisirului, tipică pentru un toreador orgolios, abia ieșit din sărăcie și existența obscură se întinde **arena**, jocul periculos cu moartea, victoria cîștigată într-o luptă de nimicire, cînd niciodată nu se știe cu siguranță cine este învingătorul, omul sau animalul. De fapt, Blasco Ibañez anunță un proiect uman ipotetic, situat într-o existență ipotetică. „Toți credeau că era sortit că moară în arenă lovit de un taur și acest lucru îi făcea să aplaude cu un entuziasm homicid, cu un interes sălbatic, asemănător celui al mizantropului care urmărea un împlinzitor în toate părțile așteptînd un moment în care-l va vedea devorat de fiare".

Dar un destin prefigurat de scriitor, cînd intriga cărții abia se deschide, ar putea duce doar la o povestire liniară. Or, Blasco Ibañez este un prozator mult prea abil pentru a cădea în asemenea capcane facile. Din aceste motive intriga din **„Singe în arenă"** este distribuită pe mai multe planuri. Erosul este doar un flux subtire și îmbătător, o incitație a toreadorului spre plăcere, reverie, aventură și riscuri fundamentale. Doña Sol este prezentată de scriitor ca un personaj excentric, ca o femeie vezuviană și, totodată, ca o emanație de pulsiune erotică, posesivă, deschisă în mai multe direcții. Extrem de mobilă pe plan sentimental, sedusă de plăcerea mișcării prin spații geografice variate, gata să cucerească, un prinț-indian, sau să-l atragă în cursa sa afectivă pe tînărul toreador Juan Gollardo, Doña Sol traversează viața cu pasiune și cinism. Un scurt intermezzo verbal între marchiză și toreador este elocvent în acest caz. „De ce te parfumezi ? protesta ea ca și cum ar fi perceput duhorile cele mai respingătoare. Este nedemn de tine... Eu vreau să miroși a taur, să miroși a cal . Ce superbe mirosuri ! Nu-ți plac...? Spune că da, Juanin, animalul lui Dumnezeu, animalul meu !"

Dar erosul constituie pentru Juan Gollardo atracție, spaimă, orgoliu și mister. Toreadorul luptă în arenă cu privirea îndreptată înspre taur și femeia iubită. Toreadorul oamenilor săraci devine un idol al aristocraților. Publicul aclamă și huiduiește, își dispută idolul sau îl dorește moartea. Și cînd toreadorul și banditul o privesc cu admirație pe Doña Sol, haiducul solitar îi spune frumosului Juan că în fond gloria amîndurora se bazează pe ucidere. Toreadorul își întreține gloria prin uciderea de tauri, în vreme ce Plumitas cel sărac omoară oameni. Inserția romantică și socială în roman pune în lumină un alt destin proiectat prin moarte din alte motive decît ale toreadorului. „Nu mi-e frică de jandarmi, continuă banditul. Mie mi-e frică de săraci. Toți sînt buni, da' uit un lucru, mai e și mizeria. Eu știu că n-o să mă omoare cei cu tricornul, n-au ei gloanțe pentru mine. Dac'o fi să mă omoare cineva, acela va fi un sărac".

Blasco Ibañez restrînge sau extinde cîmpul de vedere asupra spațiului de derulare a intrigii din romanul său. Și cînd lumina de reflector se restrînge asupra eroului central din **Singe în arenă**, observăm cum timpul de glorie al lui Juan Gollardo este succedat de cel de declin. Rănit, toreadorul începe să aibă accese de frică în fața taurilor. Loviturile sale devin din ce în ce mai puțin sigure. Arena se configurează astfel tot mai mult ca un spațiu al morții, atît pentru animale, cît și pentru oameni. Și cînd Juan Gollardo moare cortina cade peste un destin tragic, părăsit de toate șansele unei vieți fericite. **Singe în arenă** * este opera unui scriitor clasicizat.

ROMUL MUNTEANU ■

* **Singe în arenă**, Ed. Univers, 1939, (trad. Simona Dumitrescu)

Greva ziariștilor ieșeni

În „dulcele tîrg" în care, imediat după Revoluție, au apărut, au re-apărut, s-au înviorat ziare și reviste de ținută publicistică demne de tradițiile acestei inimi a culturii românești, iată că a fost nevoie de o grevă a ziariștilor. Ce-au vrut ei ? Citîm dintr-o declarație a revistei „Opinia studențească" (dactilografiată, șapirografiată și difuzată pe străzile Iașului) : „Libertatea presei este garantată de guvernul provizoriu al României, dar nu se face nimic pentru asigurarea unor minime dotări cu utilaje moderne de tipărit. Considerăm că aceasta reprezintă o formă mascată de îngrădire a manifestării libertății cuvîntului în țara noastră(...) Dacă dorim o societate liberă, trebuie să avem o presă cu adevărat liberă".

S-au rezolvat, e de remarcat că beneficiind de permanentul sprijin al tipografilor, cererile privind numărul de pagini și apariții, așa că greva a încetat (deocamdată). Imaginile alăturate surprind „hora" greviștilor în fața „casei pătrate" (fostul „sediu politico-administrativ") ; ultima imagine este surprinsă la demonstrația de sprijin pentru Timișoara care a avut loc duminică 11 martie la Iași. (C. Dumitru).

Fotografii de OVIDIU MURGU ■

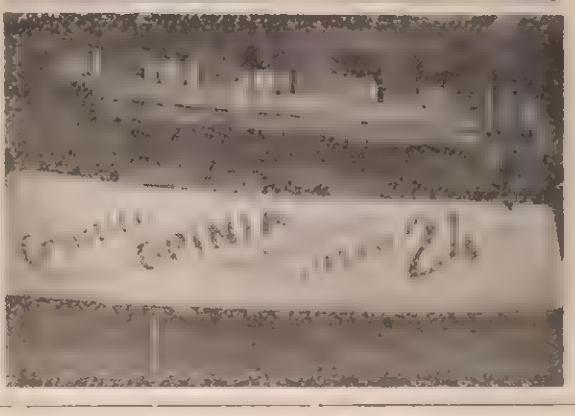

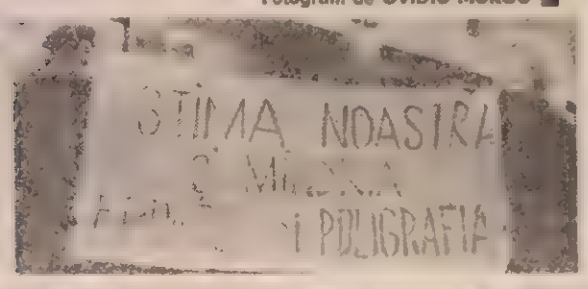

Democraţia ţine de

Domnului primar, cu teamă

Miercuri, 14 martie, am bătut cu pasul o parte din traseele purtătorilor de sacoşe goale ai Bucureştiului. Între magazinele alimentare cu autoservire vizitate : Pajura 2 (şefă de unitate Ioana Chiriac), Premial-Comaliment, bulevardul 1 Mai nr. 74 (şefă de unitate Vasilica Dumitru, şefă de sală Sofia Mang), unitatea din blocul 19, şoseaua Ştefan cel Mare nr. 14 (şefă de unitate Maria Grigore), Complexul Delfinului (şefă de unitate Măndica Tudor, şef de complex Cornel Spătaru), Ouăle se vind fără cozi. Aclarat că aceleaşi grupuri cumpără, zilnic, cu lăzile, iar în pestriţa adunătură se discută dezinvolt despre cîştigul vizat : o sticlă de un litru o revind cu 40 de lei.

În a doua parte a zilei — de multe ori încă dinainte de prînz — omul nu mai găseşte în magazine alimentele pe care le caută. În schimb, rafturile stau încărcate — ca-şi magazitle unităţilor — cu marfă greu vandabilă. Spanacul, salata de toamnă, salata de varză albă ori sarmalele de post — de care cumpărătorii fug chiar în postul Paştelui — tot felul de binefaceri cu care iniţiatorii alimentaţiei „raţionale" a românilor au asfixiat fabricile şi prăvăliile acumulează vechime, sînt şterse de praf (nu cu prea mult zel, poate nici nu merită), menţinînd nota deprimantă a imaginii alimentarelor din care oamenii ies cu feţele împietrite şi cu sacoşele goale.

Preparatele din carne, conservele de peşte, alte produse căutate, necesare, vin doar din cînd în cînd. Uneori, în cantităţi ridicole. La Complexul Delfinului ni s-a spus că au primit, de la începutul anului, 20 de kilograme de salam de Sibiu. Se poate trăi şi fără aşa ceva, vor spune teoreticienii în „liniştirea publicului", numai că şi alte preparate vin în cantităţi de 30, sau 40, sau una-două sute de kilograme. (La acelaşi complex, lipseau de zece zile : merele, cartofii, morcovii.) Alte unităţi primesc, odată cu cîteva zeci de kilograme de mezeluri, sute, multe sute de kilograme de oase afumate. Totul se vinde în cîteva ore, într-o febrilitate întristătoare. Zile întregi nu se găsesc nici oase.

Sigur, „pe ansamblu", în comerţul Capitalei se vînd mai multe alimente decît anul trecut. Aşa ceva spunea, cu aplomb liniştitor, unul din viceprimarii municipiului, pe postul naţional de televiziune, marţi, 13 martie. Dar cît de importante sînt vorbele în competiţie cu hrana ? Există destui oameni care nu simt, în casă la ei, pe masa lor, nimic din aceste „importante îmbunătăţiri". Sub imperiul pasiunilor politice, am auzit şi afirmaţia : Nimeni nu mai munceşte în ţara aceasta ! Sînt şi unii care uită lucrurile esenţiale : începînd cu munca. Dar acest **nimeni** este o inepţie. Mai sînt şi oameni care muncesc, domnilor. Mulţi. Şi există oameni care lucrează dimineaţa, cînd copiii sînt la şcoală, oameni care ajung acasă tîrziu, care n-au pe cineva bun de trimis după cumpărături. Nu sînt puţini în această situaţie. Frecvent, ei nu găsesc în magazine alimentele căutate. Prea frecvent. În schimb, nici unul dintre autorii formulelor liniştitoare nu are copiii subalimentaţi. În timp ce unii funcţionari ai comerţului sînt gata să dea interviuri optimiste în care să spună că „se înregistrează o îmbunătăţire generală", pe oamenii care se întorc acasă fluturînd sacoşele nu-i încălzeşte că „a fost, dar s-a terminat de mult" sau că „a crescut volumul desfacerilor faţă de aceeaşi perioadă a anului trecut". Cei ce au aerul că oferă informaţii — în loc de alimente — nu fac nici măcar atît. În realitate, ei oferă o perdea pe care o trag — fără nici o vină, desigur, ce vină pot avea ei, inocenţii şi bineintenţionaţii tuturor epocilor trecute şi viitoare ? ! ? — o perdea cu care ascund adevărul. În loc să spună care este necesarul zilnic al oraşului şi în ce proporţie este acoperit, „Abilitatea" declaraţiilor cu care se încearcă draparea realităţii nu este doar o probă de cinism, ci şi de rea credinţă, de incompetenţă. Eradicarea acestui cancer trebuie să înceapă din clădirea primăriei. Aşteaptă cumva primarul Bucureştiului indicaţii de sus ? Sau crede că, în locul domniei sale, anumite lucruri trebuie să le facă primul ministru ? Vom publica răspunsul domnului primar. În temeiul respectului pe care i-l purtăm, îi urăm ca acest răspuns să fie mai ales clar. Nici un om nu este obligat să fie primar, dar nici un primar nu are scuze dacă e confuz. (Şi Bucureştiul a avut destui din aceştia.)

Mă tem că pe domnul doctor Dan Predescu îl va supăra această interpelare, dar sper că s-a terminat cu demnitarii pe care nu-i supăra nimic şi făceau pe surzii.

O asemenea supărare e ca durerea bisturiului. N-are decît o alternativă : boala. Iar boala lungă duce la o ţintă — să mă iertaţi de vorbă neagră — sigură. Aşa că n-am de ales, îmi iau inima-n dinţi, cu o bună doză de curaj, şi să mă tem.

DORIN GHERGHINESCU ■

Avem salam provizoriu !

mintitul complex avea un stoc de două milioane de bucăţi. Untul, orezul, zahărul, uleiul se găsesc aproape în permanenţă. Multe produse, însă, se aduc în cantităţi insuficiente, se vînd în cîteva minute sau în cîteva ore, de multe ori în prima parte a zilei. La pui, curcani, preparate din carne, bere cozile devin enorme. La premialul din 1 Mai, coada la bere era o scandaloasă (la propriu) ţigănie (aşijderea), prin comportamentul majorităţii zdrobitoare, gata-gata să facă şi vitrina zob. Poliţiştilor care nu văd aceste dezordini le urăm succes în greva lor, prin care, probabil, vor obţine spor de periclitate pentru vînzătoarele ce lucrează în asemenea condiţii. Şefa de sală ne-a de-

N-avem !

O lume mic

Am încercat să pătrundem, pentru dumneavoastră, în zonele mai puţin vizibile ale „culiselor" alimentare. Însoţit de şeful biroului economic de la circa 8 de Poliţie, cpt. Gheorghe Mihai, şi lt. Gheorghe Cristescu, ajungem la I.D.R.M.A.I.-Obor. Şeful depozitului, Marcel Ciobotaru, ne explică : la noi se găsesc produse care nu se pretează la păstrare îndelungată, carne şi peşte în cutii, citrice, compoturi, conserve de le-

Avem cu coadă !

Scrisoare deschisă,

adresată copilului Alexandru Preda, din Craiova

„Domnule Ţafandrache,

Îmi cer scuze încă din capul locului că te voi atuca prin rîndurile ce urmează, rînduri ce în mod sigur te vor afecta într-un viitor nu prea îndepărtat — atunci cînd judecătorii-ţi vor deveni *maturi* (ceea ce deocamdată, şi în paranteză fie spus, nu poate fi cazul !).

Îmi mai cer scuze şi pentru faptul că mă adresez Domniei tale cu formula „ţafandrache" — formulă departe de numele tău de fapt, cel de ALEXANDRU ! — prefer, în cazul tău, porecla asta pe care eu ţi-am ales-o şi pe care vei fi nevoit să o suporţi cel puţin atîta vreme cît eu mai exist pe acest pămînt.... De fapt — şi pentru a afla toată lumea ! — *cine eşti dumneata ? !*

Un „oarecare"... un „hăla", o persoană care, strecurîndu-se în colectivul clasei I, seria C., liceul craiovean „Fraţii Buzeşti" — şi asta încă din data de 15 septembrie 1989 ! Îşi permite, iată, să afirme cu nonşalanţă că unica sa profesoară, doamna Virginia Butoi, ar fi „severă şi dreaptă"...! ? Care mai afirmă că îi plac „matematica şi citirea", căruia îi mai place, în particular, să imite pe toată lumea, să construiască din ce poate case-Kreinţe, şi să danseze... „lambada" !

Te întreb, stimate Ţafandrache : *de unde* apucăturile astea ? !, *pe ce te bazezi* în a rîde, în a te juca, în a avea poftă de glume — acum, cînd unei întregi ţări nu-i arde de rîs şi joacă ci, dimpotrivă, îşi apleacă urechile către POLITICĂ ; şi zvonuri ; şi greve ; şi decrete ; şi nelinişte, şi spaimă, şi ternare chiar ; şi speranţe dorite, alături de minciuni publicate ; şi violenţă ; şi mizerie, cozi la salam, cozi la paşapoarte, la ulei şi biserici „la microfoanele celei cîteva ale miniparlamentului... ? ! Zădică în genere oamenii se ...tă, suferă preocupîndu-se toate cele — iar ţie îţi vine ...izi, să te joci, să *faci case* - culmea ! — să-ţi „ju- profesoara ? !

...tat, oare, cînd ai ieşit dragul meu ! — în curtea blocului în care domiciliai, cînd i-ai luat la bătaie pe vecinii tăi, copiii din strada Lăpuşului, blocul F.3., apartamentul 11 — venind apoi acasă, la mama Anca, cu un ochi vînăt ! — şi numai pentru că acei copii îşi spuseseră că „sîc, tatăl tău e mort !"... ?

Tu ştiai una şi bună : „Tata-Lucian este plecat în Germania, departe, să se facă bine... va sta mult acolo, mult de tot, dar se va întoarce el, tata, şi atunci o să vedeţi voi !"... Asta ştiai — şi ai ieşit *cu puşca !*

domiciliu — firească, recunosc, în urma „accidentului" care te-a marcat în strada Lăpuşului ! — nu-ţi poate schimba nici firea, nici caracterul, şi nici măcar poznele tale care-mi dau de gîndit... !

Cel puţin aşa cum ai pornit-o în viaţă — în încă atît de scurta ta viaţă, eşti abia elev în clasa I a unei şcoli ! — personalitatea ta mă pune pe gînduri ! ?... Mă obligă la *a te judeca* — şi *a mă judeca* pe mine însumi, prin comparaţie : în primul meu an de şcoală (consumat, culmea !, tot

Apropo de

„Cine eşti dumneata, domnule ?!"

Ei bine, stimate Ţafandrache, eu îţi voi demonstra cu *documente* cine-mi eşti, aşa, ca să nu „mai rupi gura Băniei" şi să mai încerci să treci drept altul : îţi voi reproduce propriul tău *CERTIFICAT DE NAŞTERE* :

Numele : PREDA, *Prenumele :* ALEXANDRU, *Sexul:* bărbătesc, *Data naşterii :* anul 1982, luna Septembrie, ziua 17 (...) *PĂRINŢII : Numele tatălui* PREDA, *Prenumele tatălui :* LUCIAN *Vîrsta tatălui :* 26 ani, *Numele mamei:* PREDA, *Prenumele mamei :* ANCA ŞTEFANIA, *Vîrsta :* 25 ani, *LOCUL NAŞTERII COPILULUI : Localitatea :* CRAIOVA, *Judeţul:* DOLJ.

Cred că am fost destul de clar şi nu cred că mai este nevoie de alte comentarii, nu te mai poţi ascunde (deşi *actualul* tău domiciliu în Craiova este următorul : str. George Enescu, Blocul B.19, apart. 7. O simplă mutare de

în Craiova), pe peretele deasupra catedrei se afla portretul regelui Mihai ; acesta a fost înlocuit, curînd, cu cel al lui Dej. Pe peretele deasupra catedrei tale s-a aflat portretul — pînă nu de mult — *al fiarei !*... Va mai fi înlocuit, cu altul ? !

...Ai remarcat, Ţafandrache, că această scrisoare deschisă *îmi aparţine*, de fapt ? Că propriile mele nelinişti, însingurări — că propria-mi vîrstă ! — mă face să mă adresez *copilului* din tine, în dorinţa de a implora Destinul şi Cerul acestei ţări atît de năpăstuite să te facă să creşti mare, şi voinic, şi BUN — Dumnezeule ! — fără a-ţi mai lovi vreodată fiinţa — aşa cum ţi-a lovit-o (în chiar imediat naşterea ei), existenţa unui NEMERNIC ? !...

Îmi sărut o lacrimă şi ţi-o trimit în schimbul unui hohot de rîs al tău — *să trăieşti, Alexandru !*

P.S. — Sînt cunoscute frecventele întreruperi de curent şi gaze pe care le-am suportat sub dictatură — nici Craiova n-a făcut excepţie de la această practică criminală, efectuată fără nici un preaviz către populaţie, cu atît mai mult cu cît — în ceea ce priveşte gazele — ele nu erau destinate din primul lipsei chiuvetelor necesare preluării din import. În ziua de 16 februarie 1987, în jurul orelor 13, în Craiova, strada Franţei nr. 10, venind acasă la părinţi, tînărul LUCIAN PREDA (căsătorit cu ANCA, ambii fiind absolvenţi ai Institutului CIPA — Bucureşti şi angajaţi deasemenea împreună controlori trafic aerian navigator la Aeroportul civil Craiova), aprinde focul la cazanul camerei de baie, trecînd apoi în altă încăpere spre a se dezbrăca. Se întreţine între timp atît gazul cît şi curentul. La reîntoarcerea în baie, neştiind că celor două surse li s-a dat drumul din nou, Lucian apasă pe comutator : explozia îl izbeşte de uşă, un perete este pulverizat, suferă arsuri de gradul III pe două treimi din corp. Este internat la Spitalul clinic Craiova. Colegii din aviaţie reuşesc să-i aducă din Londra — cu riscul dării afară din serviciu — nişte injecţii anume, este însă prea tîrziu : în ziua de 23 februarie Lucian moare. Accidentul face vîlvă în întreg oraşul, are loc o înmormîntare impresionantă la cimitirul Ungureni ; cerul este străbătut de cîteva avioane utilitare — sînt pilotate de colegi de-ai celor doi tineri pămînteni — tot un coleg, Aurel Petrescu, realizează imensa fotografie a defunctului care îi va însoţi, cadaveral, pînă la capelă. Căpitanul lor, ALEXANDRU, i se adresează cumplitul eveniment. Va afla însă destul de curînd — deşi nu va spune la nimeni.

Aceeaşi superbi colegi de la aeroport, îi vor ajuta pe ANCA şi ALEXANDRU PREDA să se mute în noua locuinţă. De pe urma morţii tatălui său, ALEXANDRU va primi un ajutor ocazional de înmormîntare în valoare de 800 lei şi o pensie de urmaş de 450 lei (întrucît tatăl nu avea o prea mare vechime în cîmpul muncii).

În anul 1988, ANCA îl duce pe copil la cimitir pentru întîia oară, explicîndu-i totul.

În ziua de 15 septembrie 1989 — în prima sa zi de şcoală — atunci cînd profesoara îi întreabă pe fiecare dintre copii „cine sînt şi cu ce se ocupă părinţii lor?", ALEXANDRU răspunde astfel la prima întrebare din procesul de învăţămînt în care a fost cooptat : **„TATA ESTE MORT !".**

HORIA PĂTRAŞCU ■

ŞEMNAL

Dintre lucrările care se află sub tipar la Editura Eminescu reţinem : **Lumea la început de veac** de I. G. Duca, o selecţie din cronicile de politică externă tipărite în primul deceniu al secolului de ilustrul om politic ce a fost şi unul din marii ziarişti ai ţării noastre ; o culegere din studiile lui Victor Papacostea intitulată **Tradiţii româneşti de istorie şi cultură**, studii care îmbină o temeinică şi riguroasă cercetare cu o largă accesibilitate. Două distinse personalităţi ale vieţii culturale româneşti contemporane, Anton Dumitriu şi Edgar Papu, au sub tipar volume la aceeaşi editură. Eseul lui Anton Dumitriu se intitulează **Homo universalis**, iar cel al lui Edgar Papu **Excurs prin literatura lumii.** Colecţia **Biblioteca de filosofie a culturii româneşti** se va îmbogăţi în curînd cu trei noi titluri : C. Giurescu, Ştefan Zeletin şi Mircea Vulcănescu.

La Opera română

● Duminică 25 martie, ora 11, un balet clasic pentru toate vîrstele : **Coppelia** de Léo Delibes. În rolurile principale : Mihaela Ţigănuş, George Postelnicu, Mihai Spiridonescu.

● Luni 26 martie, la ora 18, foyerul Operei Române găzduieşte un **Recital de arii din opere.** Îşi vor da concursul : Eugenia Moldoveanu, Maria Slătinaru, Mirela Negulescu, Daniela Vlădescu şi Constantin Ghircău, acompaniaţi la pian de Luminiţa Berariu, Andrei Tănăsescu şi Cristian Vasa.

● Joi 29 martie, ora 18, Anne Marie Vlotos, Florin Brînduşă, Dana Constantin, Gheorghe Anghelus, vor fi protagoniştii principali ai baletului **Lacul lebedelor** de P. I. Ceaikovski. La pupitru : Cornel Trăilescu.

iu Moldovan, Dorin Tudoran, Eugen Simion şi Vladimir Tismăneanu

fost în stare să ...50 de ziarişti ...mir Tismă- ...al unităţi- ...formare a ...m, în ...spu- ...e im- ...i, în ...dă ...ni ...o

declară, aroganţa lui, anumite afirmaţii absolut de neiertat pentru un om cu experienţa domniei-sale m-ar face să mă întreb dacă nu este vorba de anumite — scuzat să-mi fie diagnosticul — crize de senilitate. Fiindcă altfel nu-l cred în stare de asemenea erori. Ca să nu mai vorbesc că atunci cînd îl văd pe domnul Gelu Voican, care în loc să poarte un proiect de constituţie în buzunarul hainei poartă un pistol la şold, stau şi mă întreb şi te întreb, George Arion, cam care este viitorul imediat al acestei ...i şi care este anturajul, care ...mediul în care se află un Ion Iliescu, pe care mulţi ...românii cu care am stat îl preţuiesc, dar mulţi ...iarăşi la fel de mulţi, înţeleg. Şi să nu intru ...ulte detalii. Cred că ...nu de acum, ci de ...ă Dorin Tudoran de cei care vor o ...liberă. Cred însă ...ă în care să ... prea ...ţie de la de democra... mult, ...rescu e cam ... cît găseşti ciornele ...discurs al lui Ceauşescu care se vorbea de faşa la Timişoara scris de Eugen Florescu, Gheorghe Sprînţeroiu şi alte somităţi, şi acest om este liber, eu stau şi te întreb, dacă crezi că este drept sau este fair să fim aşa de convinşi că Valentin Ceauşescu, de pildă, este un mare vinovat, în timp ce Eugen Florescu se plimbă pe afară.

— Ce te mai supără ?

— Pe mine personal faptul de a-l citi pe Ion Cristoiu astăzi, cînd el a condus un supliment în care s-au comis cele mai grave campanii împotriva unor oameni de cultură — nu ştiu dacă-ţi mai aduci aminte acele serii lungi de interviuri cu Paul Anghel, cu Lăncrănjan, cu Ungheanu, cu Barbu, cu Corneliu Vadim Tudor — aş spune că imoralitatea care se manifestă în perioada post-revoluţionară, imediat post-revoluţionară, este de aşteptat, dar parcă uneori depăşeşte limitele posibilului.

— Nu eşti prea dur ?

— Nu sînt pentru iacobinisme, nu sînt un Saint-Just în pantaloni scurţi prin Bucureşti, nu sînt un încruntat Robespierre, mă gîndesc însă dacă nu ne-ar ajuta pe toţi, pentru o imagine mai plauzibilă a noii Românii, să punem mai mult bun-simţ în ceea ce facem, să-l sfătuim pe cei care ar trebui să mai aştepte puţin pînă să iasă iarăşi public în piaţă să-şi scrie cărţile, să citească, să-şi recitească pe cele care le-au scris şi să vadă cum s-ar putea reîncadra într-o societate în care bunul simţ să fie un fel de casă comună, aşa, de temelie. Altfel, România, îţi spun, din afară se vede din ce în ce mai puţin plauzibilă. Şi cred că este nedrept, fiindcă s-a plătit foarte scump pe stradă această libertate provizorie, care, dacă o vom ţine aşa, va deveni din ce în ce mai provizorie în loc să devină din ce în ce mai deplină şi să tindă înspre definitiv.

— Îţi mai pun o ultimă întrebare. Te socoteşti un om împlinit ?

— Un mare filosof spunea că înţelepţii sînt doar oamenii care au eşuat, iar altcineva spunea că o personalitate nu este decît un eşec împlinit. Dacă aş şti exact ce înseamnă un om împlinit, aş face efortul să-ţi răspund. Singurul lucru pe care îl pot spune, aşa, fără să am timp să mă gîndesc prea mult, este că dacă am un orgoliu este acela de a considera că mi-am plătit în valuta cea mai forte, dacă se poate spune aşa, lucrurile pe care le-am gîndit şi pe care le-am făcut. Dacă prin împlinire, în cazul unei fiinţe umane, se poate înţelege şi o anumită respectare practică a ideilor pe care le nutreşti, aş spune că da, cu tot preţul foarte înalt la care am fost obligat să plătesc, pe care am fost obligat să-l plătesc, aş putea spune că da, sînt un om împlinit. Dacă mă gîndesc însă la alte lucruri, îmi spun că este o stupiditate să mă consider un om împlinit. Problema este dacă standardele prin care judecăm împlinirea unui om, fie el poet, fie el sportiv, fie el arhitect, le aplicăm tuturor, dacă sînt aceleaşi. Deci, dacă standardul este comun, şi mă gîndesc la el, nu ştiu dacă sînt un om împlinit sau nu, dar sînt, cred, mai avansat pe calea împlinirii decît alte fiinţe umane care au fost mai puţin dispuse să plătească preţul de a ajunge la o anumită coerenţă existenţială ceva mai repede.

— Îţi mulţumesc.

GEORGE ARION ■

De la cazarma ideologică înapoi la şcoală!

De la 1 februarie a.c. domnul HANS OTTO STAMP, profesor la Liceul pedagogic din Sibiu, a fost numit ministru adjunct la Ministerul Învăţământului, avînd în competenţele sale şi un compartiment nou creat : şcolile minorităţilor naţionale din România, în afara celei maghiare care este reprezentată de sine stătător.

Sprechen sie deutsch? Puteţi învăţa!

— interviu cu prof. HANS OTTO STAMP, adjunct al Ministrului Învăţământului —

— Domnule ministru, într-o convorbire avută recent, arh. Peter Derer aprecia că anumite minorităţi naţionale din România stat „monumente pe cale de dispariţie". Opinia dumneavoastră care este ?

— Eu pot să vă spun că, prin deschiderea graniţelor s-a creat în rîndul minorităţii germane o mare derută : să plece sau să nu plece ? Unele voci de dincolo cheamă „veniţi încoace !" iar cei de-aici sînt frămîntaţi de firească dilemă „dacă plecă, le va fi bine acolo ? Dacă rămîn, va fi bine aici ?" Oricum, realitatea asta este, sîntem în faţa unui exod de emigrare. Noi încercăm să creăm nişte structuri care să-i îndemne să rămînă. Desigur, fiecare decide pentru sine, iar acest proces al plecării în masă nu poate să nu ne preocupe. Şcoala este în mod sigur una dintre aceste structuri. Trebuie să vă mărturisesc că avem şi sprijin din partea germanilor înşişi.

— Deci, se vor reînfiinţa şcolile germane. Unde şi cum ? După cîte ştiu, mai sînt puţini copii de vîrstă şcolară.

— Sînt nişte dificultăţi. Să vă relatez un caz. Într-un sat de lîngă Sibiu, se mai află doar 3 copii de şcoală generală. Or, nu poţi face pentru 3 copii o şcoală.

— Probabil nici nu este singurul caz. Atunci ?

— Ne-am gîndit şi la o soluţie. Formaţiunea democrată a germanilor din România pe care o conduc, a adoptat ideea organizării unor internate. Cu ajutorul — promis — din R.F.G. şi al bisericilor evanghelice din Transilvania şi catolice din Banat.

— Credeţi că părinţii vor fi de acord să-şi dea copiii, mai ales pe cei de şcoală primară, la internat ?

— Cu siguranţă. Vor fi nişte internate cu deosebite condiţii de îngrijire, cu activităţi foarte atractive, cu pedagogi buni, astfel încît nici părinţii, nici elevii să nu cunoască sentimente de frustrare ori de stress. Vor solicita singuri să vină aici. Pe lîngă aceste internate vor exista şcoli puternice, serioase.

— Şi cînd vor începe să funcţioneze ? În ce localităţi ?

— Din toamnă, şi vor fi grupate în jurul unor centre ca Sibiu, Timişoara, Sighişoara, Mediaş, Braşov. De pildă, un asemenea internat cu şcoală va funcţiona în Apoldul de Sus, lîngă Sibiu. Ne gîndim la vreo 10 în jurul Sibiului, la tot atîtea în jurul Timişoarei... Avem aprobarea de principiu a Ministerului Învăţămîntului şi, împreună cu inspectoratele şcolare judeţene respective, căutăm soluţiile de concretizare.

— Cît îi va costa pe părinţi întreţinerea unui elev într-un asemenea internat-şcoală ?

— Foarte puţin, vă spuneam că vor fi finanţate din ajutoarele primite din R.F.G. şi ale bisericilor germane din România.

— Aveţi cadrele didactice necesare ?

— Trebuie să vă spun că am avut profesori foarte buni care, din păcate, ne-au părăsit. Mai sînt ceva şi se vor mai găsi. Germania Federală ne-a asigurat că va face propagandă în rîndul profesorilor şomeri de-acolo să vină să predea aici. Mai ales în rîndurile celor plecaţi din România.

— Dar manuale ?

— Vom folosi într-o primă etapă cele de pînă acum ; vor fi scoase acelea cu conţinut de ideologizare şi se vor revizui Geografia şi Istoria. Inspectorul general Nikolaus Kleininger, care conduce biroul pentru minorităţile naţionale, în afara celei maghiare, din Ministerul Învăţămîntului, se preocupă de acest lucru. Editura didactică este dispusă a ne tipări pînă în toamnă manualele de care avem nevoie. Într-o perioadă ulterioară, de 2—3 ani, vom scoate nişte manuale mai de calitate. Şi, în acest scop am primit sprijin din R.F.G., nu în sensul de a ne trimite manuale după care se învaţă acolo, nu vrem aşa ceva, ne-au promis 2 consilieri de la editurile lor cu specific didactic, urmînd să lucreze, timp de 2 ani, în Editura noastră didactică.

— Aţi vorbit de manualul de Istorie...

— ...Germanii din România n-au fost niciodată un popor şi n-au susţinut niciodată aşa ceva, ci o populaţie, totuşi, cu un trecut istoric de 800 de ani pe aceste meleaguri. Intenţionăm să introducem, ca disciplină, o Istorie a germanilor din România. Să determinăm astfel formarea unui sentiment patriotic real, de legătură cu pămîntul natal. Domnul Thomas Nägler, un istoric cunoscut, care s-a ocupat de istoria germanilor atît din Transilvania, cît şi din Banat, din Bucovina etc., este dispus să redacteze un manual pentru toate clasele, de la primară pînă la clasele mari de liceu. Vor fi cărţi utile chiar şi pentru toţi adulţii interesaţi.

— Îmi permiteţi să vă întreb, vor putea fi admişi în aceste internate-şcoli şi copiii românilor?

— Nu ne-am înţeles deloc. Noi nu facem şcoli exclusive pentru germani, ci, cu limba de predare germană, deschise tuturor acelora care vor voi să înveţe limba. Deci, bineînţeles că vor fi admişi. Cu condiţia să stea în internat şi să adopte activităţile şi programul de-acolo. Noi nu vrem să ne izolăm de nimeni, pledăm însă ca în şcoală să se vorbească numai în limba respectivă. Dacă vă amintiţi, Lucian Blaga a urmat Liceul „Brukenthal" din Sibiu, cu limba de predare germană.

— Pentru celelalte minorităţi, ce se va întreprinde ?

— Sîntem în faţă de tatonări în vederea organizării unui învăţămînt în limba lor maternă. Nu putem trece direct, imediat, structurile nu permit, vor fi nişte etape. Sîrbii din Banat, de exemplu, care au avut şcolile lor, le vor putea reînfiinţa. Pentru minoritatea tătară, de pildă, acolo unde sînt copii, se va introduce limba maternă ca obiect de studiu. La fel pentru toate celelalte. Sîntem în faza de a colecta propuneri. Ţiganii nu revendică şcoli, ei vor să înceapă cu grădiniţe.

— Dar ceangăii ?

— Încă n-au venit cu propuneri. Consiliul minorităţilor naţionale din Ministerul Învăţămîntului este deschis dialogului.

CICI IORDACHE-ADAM

Să reînviem „Heidelberg-ul românesc"

Sibiul îşi trăieşte şi dezvăluie spiritualitatea „într-u" spaţiu, vremuri, tradiţie, civilizaţie şi cultură. El şi-a găsit odihna în pitoresc şi frumos natural, perseverenţa în turn de cetate, folclor şi mină de prieten, trecutul în bine şi valori perene, gîndul în înţelepciune şi şcoală, iar deschiderea i-a fost şi-i este mereu spre soare, aspiraţii, nou şi universalitate.

Şi dacă partea palpită prin totalitate iar întregul nu se împrăştie ci se împlineşte din fragment, şi spiritualitatea sibiană se desface şi întregeşte dintr-o spiritualitate multiplă şi fecundă. Oricare i-ar fi cuprinsul, rostul şi înfăţişarea, aceasta se vrea mai ales a cărturarului şi cărţii.

Deocamdată dintr-un context social-istoric a cărui diversitate părea menită să se impotmolească într-o aspră disiuncţie etnică, confesională şi politică, nevoia de cultură, resimţită deopotrivă de românii şi populaţia germană a acestui miişloc de ţară şi răscruce de drumuri europene, s-a întrupat treptat în dorinţa de abstract şi înţelegere ca şi în motivaţia ce a cerut individului şi grupului ctitoria atîtor instituţii de învăţămînt şi educaţie.

Nu trebuie să se uite că în 1786 la Sibiu, Dimitrie Eustatievici inaugurează „cursurile de normă" pentru pregătirea învăţătorilor români în Transilvania, şcoală unde, Gheorghe Lazăr a funcţionat ca profesor, între 1811, cînd se întoarce de la Viena, şi 1813, moment în care, după ce îşi manifestase public admiraţia pentru Napoleon Bonaparte, este obligat să treacă dincolo de Carpaţi. Treptat, „şcoala de preoţi" se dezvoltă, îşi amplifică structura, se consolidează în perioada mitropolitului Andrei Şaguna, radiază constant cultură şi îndrumare umanistă, devine Academie teologică şi dobîndeşte recunoaştere universitară.

Năzuinţa românilor spre institutii de învăţămînt superior se manifestă în contextul unor preocupări similare ale saşilor din Sibiu. După tentativa nereuşită întreprinsă de Samuel von Brukenthal de a înfiinţa în 1762 o Universitate la Sibiu, în secolul următor, s-a înfiinţat în acest oraş Academia săsească de drept. În cei 44 de ani, cît a funcţionat această instituţie, mai mult de o treime dintre studenţii ce i-au frecventat cursurile erau români. Printre aceştia : Simion Bărnuţiu, Ilie Măcelar, Iosif Puşcariu, George Pop, Aron şi Nicolae Densuşianu, Rubin Patiţia, Dionisie Pop Marţian, personalităţi de autentică rezonanţă istorică pentru viaţa poporului nostru.

Rod al aceleiaşi efervescenţe creatoare, instituţiile academice edificate de români şi saşi în Sibiu, întemeiază, astfel, matricea universitară a acestui oraş. Auspiciile erau faste, pentru că îşi găseau expresia în valorile „Astrei", în cele ale înfăptuirilor lui Brukenthal, în muzeele, galeriile de artă, presa, tipografiile şi viaţa muzicală, în operele creatorilor de ştiinţă şi artă, în arhivele ca şi în munca sodalilor români şi a meseriaşilor saşi ori în tradiţia pedagogică, ale Sibiului.

De aceea în anii refugiului, Universitatea din Cluj şi-a găsit cămin şi adăpost aici, şi datorită unei nedezmînţite nevoi de cultură, au luat fiinţă în acest oraş, după 1945, Institutul teologic protestant şi Institutul de învăţămînt superior din Sibiu, structurat prin înfiinţarea succesivă a Facultăţii de filologie şi istorie, Facultăţii de drept economic şi administrativ şi a Facultăţii de mecanică.

Pînă în anul 1987, cînd au fost desfiinţate printr-o arbitrară şi profund nedreaptă suprimare a cifrei de şcolarizare ce le revenea, facultăţile umaniste din Sibiu au instruit peste 1 500 de specialişti în domenii de imediată actualitate şi interes pentru societatea românească şi au obţinut rezultate, unanim apreciate, în toate sferele activităţii universitare. S-a frînt atunci, intempestiv şi brutal, o muncă, a fost sacrificată, inutil şi vinovat, o concepţie modernă, interdisciplinară, inedită pentru învăţămîntul nostru juridic, erau întrerupte ori împiedicate studii şi cercetări bilingve în filologie şi istorie, a fost amputată prin violenţă, un viitor centru universitar al ţării.

Instituirea lui şi resurecţia spiritului ce l-a însufleţit se impun, astăzi, acum şi aici, în Sibiu.

O cere sacrificiul peste veacuri al Ianculul care, aşa cum spun autorii, a vrut poporului său „O Academie de drepturi la Sibiu", o întăreşte tradiţia culturală şi umanistă sibiană, o întemeiază disponibilităţile materiale reale ale oraşului nostru, o pretinde evoluţia şi deschiderea actuală a învăţămîntului superior din România.

Constantin Noica transfigura Sibiul într-un „Heidelberg românesc". Este cetatea universitară sibiană care, întregind profilul tehnic existent, cu cel umanist alcătuit prin reînfiinţarea facultăţilor suprimate şi integrarea celei teologice, ar constitui tipina din care pot să rodească alte forme de învăţămînt superior.

Deschiderea spre lume, profesată de Filozoful de la Păltiniş, s-ar împlini prin conectarea facultăţilor sibiene la circuitul universitar european, prin pregătirea unor tineri intelectuali, specialişti cu nemijlocite posibilităţi de integrare pluridisciplinară ca şi prin reanimarea şi continuarea înaltelor valori şi tradiţii sibiene.

Un fost student al uneia din facultăţile noastre scria, într-una din publicaţiile acesteia : „Destinul Sibiului este să renască din dragoste". Din această iubire ce i se datorează astăzi, poate mai mult ca oricînd, trebuie să se zămislească din nou şi pentru totdeauna viaţa universitară sibiană.

GHEORGHE ILIESCU
Sibiu

Prin ce concurs sînt selectaţi bursierii în străinătate?

Într-un interviu televizat, aflăm de la preotul Gheorghe Calciu Dumitreasa, dacă nu ne înşelăm, iniţiatorul unor cursuri de perfecţionare la New York, că asupra trimişilor sau aleşilor noştri, cum vrem să le spunem, planează unele bănuieli asupra felului cum au ajuns acolo : tineri ai căror părinţi au merite sau sînt proveniţi din securitate. Amănunte nu cunoaştem. Problema merită comentată. Cine şi cum a făcut lista cu aceste persoane ? Care au fost criteriile care au dus la selecţia lor ? Cum de i-a nimerit norocul tocmai pe aceştia şi nu pe alţii ? Prin trimiterea lor, ţara va avea ceva de cîştigat ?

Se ştie cum erau aleşi pînă anul trecut cei care primeau poate cel mai rîvnit cadou — o excursie plătită de stat în valută, pentru cîteva luni, pentru un an sau doi sau în unele cazuri pentru toată viaţa. Nici măcar nu se mai ostenceau să apară în concursuri chiar trucate. Partidul, recunoscător pentru activitatea docilă a tăticului, pentru meritele lui în făurirea etc., etc., îi trimitea odrasla la Paris, New York, Londra. Cît şi de ce stătea acolo, se îndeletnicea cu ce fusese trimis, venea de acolo mai deştept decît plecase ? Iată cîteva întrebări la care nu s-a ostenit nimeni să răspundă.

Se procedează în continuare la fel ? Cine şi cum decide bursele, plecările la studii în străinătate pe banii statului ? Nu cumva criteriul contraserviciului, al slăbiciunilor personale, al nepotismului stă încă în picioare ? De ce să nu profităm puţin ? Nu chiar atît de dictatorial ca înainte, dar cît de puţin merităm şi noi, nu ?

O trimitere în străinătate e de cele mai multe ori un capital din care trăieşti mai toată viaţa. Pleci cum pleci şi te întorci specialist. Este o recompensă o astfel de alegere. Ce merite sînt recompensate, este întrebarea. Recompensăm copiii sau pe părinţii lor ?

Să nu ne facem că nu ştim cum este corect să se alcătuiască o listă de bursieri, să le spunem aşa celor trimişi la perfecţionare, culturalizare, etc. Ele trebuie să se întocmească ca în toate ţările civilizate, cum se făceau şi la noi între cele două războaie. Se făceau concursuri publice, anunţate din timp, la care puteau participa toţi cei care se simţeau în stare să cîştige un concurs. Nu ţinem minte să li se fi reproşat lui Brătianu, Manu sau Tătărăscu că şi-au trimis copiii sau nepoţii pe banii statului undeva la studii. E drept, ei aveau posibilitatea să-i şcolarizeze pe bani proprii.

Apar şi vor mai apărea propuneri-oferte din partea unor persoane particulare, instituţii de învăţămînt superior sau stagiu pentru burse sau schimburi de tot felul. Să se anunţe concursuri de ocupare a locurilor prin examen în faţa unor comisii de specialişti în faţa ochilor tuturor la lumina zilei. Să fie pe urma căruia fără va

mai mult de cîştigat, cei care nu ne vor face de ris.

Se poate înfiinţa o comisie naţională, care să aibă posibilitatea să coopteze de la caz la caz examinatori competenţi pe probleme. Criteriul de alegere a reuşiţilor la acest examen cu mîză mare să fie ştiinţa de carte şi talentul. Avem cîştigători de olimpiade ştiinţifice internaţionale. Au fost ei luaţi în considerare în această competiţie? N-am auzit încă de una ca asta.

Dacă legea prevede că un post de contabil la o întreprindere [illegible] prin [illegible] ocupe [illegible] tînd un concurs [illegible] tru ocuparea unor locuri [illegible] sieri în străinătate ?

Lipsa unui regulament pentru ocuparea locurilor [illegible] mai ales în burse [illegible] drepturi, fără [illegible] tenţei, [illegible] mai puţin [illegible]

Bridge

Singe rău...

Dona care urmează, împărțită de un calculator diabolic și aruncată într-un concurs de echipe, a fost chiar ultima din sala opt ale unei partide.

Distribuitor : Nord
Vulnerabil : Nord-Sud

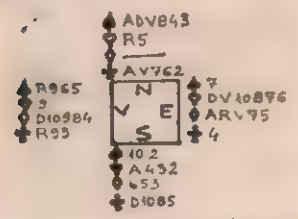

Licitînd un sistem convențional cu „1 treflă" puternică în puncte sau levate, Nordul a deschis în consecință. Estul s-a apărat prompt, profitînd și de vulnerabilitatea favorabilă : „3 cupe". Sud a contrat, semnalizînd astfel un minimum de forță și ținerea de cupă Vest n-a avut nimic de zis la acest prim tur, ba chiar a răsuflat ușurat la „contra" adversarului, bucuros că i se oferă partenerului său posibilitatea să iasă din imposibila culoare pe care o alesese. Turul doi al licitației a glebutat prin „3 pici", pe care Nordul, încurajat de „contra" partenerului său, le spune în vederea dezvoltării și fructificării spectaculoasei sale bicolore negre 6—5. Luîndu-și inima în dinți și ghicind un posibil fit roșu, Est a aruncat în luptă cea de-a doua culoare : „4 carale". Cum de susținerea de pică nu poate fi vorba, cupa a fost licitată de adversar ca baraj iar trefla e insuficientă pentru a fi „inventată" la acest nivel, singura alternativă a Sudului a fost cea de neamestec : „pas". Înțelegînd licitațiile partenerului său ca pe o apărare, cu frumoase șanse avînd în vedere fitul de caro găsit, Vestul ridică licitația cu un tric, păstrînd culoarea : „5 carale". Se taie astfel orice comunicație liniei NS, ca păstrîndu-și dreptul de a contra, pe care îl exercită din toată inima, Sudul.

Atacul cel mai nimerit, ar fi fost una dintre cele trei cărți de atu, axa în apărare s-a mulțumit însă să-și ia cu grijă cei treiași, să asigure căderea și să lase declarantul să-și valorifice, după numai două tururi în culoare, cupa. Oricum, o cădere, care chiar și contrată, vorba ceea.... nu-i cădere. Mai ales că, dacă privim cu atenție poziția rigilor negri, două șlemuri mici, la alegere, ies din cărți. Prudentei axe NS, aflînd că în cealaltă sală adversarii au jucat chiar „7 treflе" și nimeni n-a avut nimic de zis împotrivă, nu i-a mai rămas decît să-și facă sînge rău și să conteste distribuțiile nesuferitului calculator.

RADU GEORGESCU ■

Bani falși pentru zile negre veritabile

La această întrebare, dl. col. Ardelean ne-a furnizat o multime de informații — unele de strictă specialitate — din care am încercat să rezumăm pe cele esențiale, la îndemîna oricui. Astfel, primul element care ne poate confirma autenticitatea sau falsul de bancnotă este hîrtia. Aceasta are caracteristici speciale — elasticitate, grosime, colorit, rezistență și fosnet — care pot fi foarte greu contrafăcute. Unele state ca Anglia, Elveția, R.F.G. și S.U.A. folosesc pentru imprimarea banilor și a altor mijloace de plată hîrtie în care s-au încorporat fire de mătase sau de siguranță care pot fi sesizabile la pipăit și la lumină oblică. Aceste hîrtii sînt, apoi, filigranate avînd imprimate pe ele portretul unor personalități care, la bancnotele autentice sînt extrem de clare și expresive, au ochii vii, strălucitori. Un alt element de depistare îl constituie desenul coloristic care, în cazul falsurilor, este nesigur, îngroșat și cu nuanțe diferite. Aspectul exterior ne poate de asemenea, dezvălui falsul, acesta avînd zone încărcate cu cerneală, puncte albe în desen sau filigran, o vechime evidentă a hîrtiei.

Falsul bileteior americane, întîlnit cel mai frecvent — ne-a spus specialistul român — ridică probleme diferite. Astfel, există bilete autentice care au suferit modificări sau alterări pentru a li se spori valoarea ($1 la $10, $10 la $100, $2 la $20, $5 la $50) și bilete în întregime falsificate. Depistarea primelor este mai ușoară dacă știm că bancnotele de $1 au efigia lui George Washington, iar pe verso Marele sigiliu al S.U.A., cele de $2 pe Thomas Jefferson și Declarația pentru Independență, de $5 pe Abraham Lincoln și Monumentul Lincoln, de $10 pe Alexander Hamilton și clădirea Trezoreriei, de $20 pe Andrew Jackson și Casa Albă, de $50 pe Ulysses S. Grant și Capitoliul și cea de $100 pe Benjamin Franklin și clădirea Independenței. De asemenea, trebuie știut că bancnotele americane se emit de 12 bănci federale de rezerve, fiecare avînd un simbol propriu format dintr-o literă și cifra corespunzătoare a ordinii din alfabet a acestei litere. Astfel, Banca Federală de Rezerve din Boston are nr. 1 și litera A, cea din New York — 2 B, din Philadelphia — 3 C, Cleveland — 4 D, Richmond — 5 E, Atlanta — 6 F, Chicago — 7 G, Saint Louis — 8 H, Minneapolis — 9 I, Kanssas City — 10 J, Dallas — 11 K și San Francisco — 12 L. Orice discordanță între portrete, desenul de pe verso și valoarea bancnotei, precum și între literele care simbolizează băncile federale emitente indică existența unui fals. De asemenea, hîrtia este albă, avînd filamente de mătase roșii și albastre, iar coloritul este deosebit de clar.

Avînd la îndemînă aceste elemente, putem să ne ferim în bună măsură de falsuri. Dar cea mai bună cale de a nu fi păcăliți este să evităm pe furnizorii „particulari" de valută.

I. SOCACIU ■

Matematică electorală

DUMNEAVOASTRĂ CE CREDEȚI ?

În orășelul M. partidele P1 și P2 sînt în plină campanie electorală.

La redacția ziarului „Imparțialul" din această localitate se primește o anonimă (semnată XY) cu afirmații nu tocmai favorabile privind activitatea lui P1.

Curiozitatea îi îndeamnă pe din redacție să determine cine a trimis această : P1 sau P2 ?

Redăm mai jos cîteva din textele de vedere susținute a această dispută.

(Participanții sînt ziariști pe care îi vom nota cu Z1, Z2, —

Z1 : Evident, autorul este P2 pentru a-l denigra direct pe P1.

Z2 : Nu ! Lucrurile sînt ceva mai subtile. Scrisoarea este trimisă de P1, bazîndu-se pe faptul că alegătorii vor raționa ca și colegul Z1. În felul acesta ,oamenii vor crede că P2 este autorul, deci acesta, din cauza gestului, va pierde din popularitate.

Z3 : Este logic raționamentul lui Z2, dar autorul este P2 care, mizînd pe faptul că orice om de bun simț va gîndi ca Z1, îl pune într-o situație delicată pe P1.

Z4 : Afirmația lui Z3 mă pune pe gînduri. Oare nu este evident că alegătorii, știind că forțele politice apelează la o adevărată știință a influențării alegătorilor, vor gîndi la fel ca ei, bănuindu-l pe P2 ? Deci autorul este P1.

Discuția a continuat multă vreme, participanții întrecîndu-se în raționamente, care de care mai riguroase.

Sigur că problema ar putea fi mai complicată, dacă vom accepta că în acel moment se afla la putere P3, care are interesul să ponegrească P1 și P2, dar și P1 și P2 la rîndul lor...

Dumneavoastră ce credeți ?

(Răspunsul într-un număr viitor.)

EMIL MOLDOVEANU ■

Vremurile sînt cum sînt

Dar vremea ?

„Babele" au trecut liniștite, fără să dea prea multă bătaie de cap meteorologilor. Au trecut și... „moșii", puțin mai reci decît „consoartele" lor.

Primăvară... explozie de viață. Mugurii pleznesc, toporașii și viorelele împînzesc cîmpiile.

Echinocțiul pune în drepturi depline și astronomic primăvara. De regulă, în jurul acestei date, vremea este capricioasă. În cei mai mulți ani în regiunile estice și sud-estice vîntul se intensifică din nord și nord-est iar precipitațiile sugerează revenirea spre iarnă. Dintre ultimii ani, doar anul 1983 a făcut excepție. În 1987, în centrul și estul țării au căzut precipitații sub formă de lapoviță și ninsoare iar vîntul a prezentat intensificări ce în Dobrogea au ajuns la 75 km/h. În 1984, a fost deosebit de frig ; a nins viscolit în Dobrogea, Moldova și Cîmpia Dunării.

Au fost însă și ani deosebit de blînzi. În 1974 de exemplu maximele diurne au urcat pînă la 31°C la Gurahonț, 28°C la Lugoj, iar în zona montană pînă la 19°C la Predeal. În ultima săptămînă (a.c.) s-a consemnat un proces de răcire a vremii ce a dus la înregistrarea unor minime sub cele normale. Diminețile au fost deci răcoroase iar bruma, singurul fenomen meteorologic s-a produs destul de frecvent. În dimineața zilei de 17.III a.c. temperaturile minime erau mai mici cu 2—4°C,

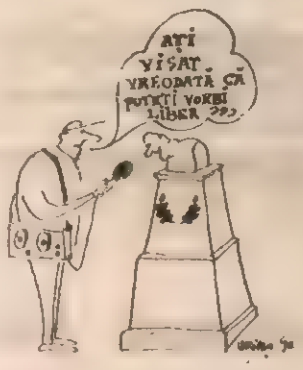

în cea mai mare parte a țării, exceptînd zone restrînse din nordul și sudul Moldovei, precum și centrul Crișanei unde au fost normale. În zona subcarpatică din sudul țării și Muntenia acestea au fost cu 6—8°C mai mici, deci au caracterizat o dimineață rece.

Încălzirea vremii a început încă din ziua de sîmbătă mai întîi la valorile diurne apoi treptat și la cele nocturne.

Dar cum va fi vremea în intervalul 21 - 27 martie ? Prînzele zile vor fi frumoase și calde în majoritatea zonelor țării. Apoi, în Crișana, Maramureș, Transilvania și nordul Moldovei, cerul va fi temporar noros și pe alocuri va ploua. De asemenea temperatura aerului va înregistra fluctuații de la o zi la alta. Deci în zilele 23—24 se va produce o ușoară răcire, apoi vremea se va încălzi ușor.

În celelalte regiuni ale țării cerul va fi mai mult senin iar ploile de scurtă durată vor fi izolate. Pentru întreg intervalul, temperaturile maxime diurne se vor încadra între 12°C și 22°C în regiunile din jumătatea de nord a țării și între 18°C 26°C în rest. Minimele nocturne vor fi cuprinse, la scara întregii țări, în general între 0° și 8°C.

OTILIA DIACONU ■

Yoga

Continuitatea procesului de rezonanță în universul lăuntric al yoghinului va fi menținută prin concentrare neîntreruptă. Amplitudinea resimțită a vibrațiilor induse și receptate în ființa yoghinului purtătoare de armonie, sens, energie și informații, este maximă în cazul egalității acestor frecvențe tinzînd chiar către infinit dacă se păstrează constanți factorii care declanșează rezonanța. În această direcție atenția localizată asupra fenomenului va fi totdeauna esențială din acest punct de vedere. Practica yoga a permis să se constate că în timpul menținerii stării de rezonanță are loc un transfer neîntrerupt de energie și informații de la sistemul sau focarul excitator în univers, către focarul corespondent există în universul lăuntric al ființei cauză. Din momentul în care se declanșează fenomenul de rezonanță în ființa lăuntrică, se instalează ca efect o stare corespondentă cu energia receptată, iar amplitudinea vibrațiilor, așa cum sînt percepute grație conștientizării în ființă, crește foarte mult, prezentînd un maxim caracteristic ce se va păstra nealterat dacă concentrarea lăuntrică va fi constantă.

În practica yoga de zi cu zi rezonanța este un fenomen constant, foarte des sesizabil, pe care metodologiile yoga autentice caută să-l folosească numai într-un sens benefic, creator, echilibrant, contribuind la desăvîrșirea și integrarea ființei în armonia universală cosmică. Pentru a înțelege și mai bine cele arătate, experimental, fenomenul de rezonanță poate fi constatat de către oricine, utilizînd un pian și ținînd apăsată pedala din dreapta a acestuia în timp ce o altă persoană va emite în apropierea lui un sunet suficient de puternic, de exemplu un LA vocal. Se va constata atunci că pianul reproduce prin rezonanță foarte clar exact același sunet, coarda acordată corespunzător acelui LA vocal întrînd spontan în vibrație sub excitarea undelor sonore vocale.

Analogic vorbind, în exemplul nostru vocea care emite LA-ul este una dintre focarele ascunse ale universului, pianul în acest caz este propriul nostru univers lăuntric ce va vibra într-o anumită zonă corespondentă de îndată ce coarda sa specifică va fi corect acordată, grație concentrării și conștientizării ce va face posibil fenomenul de REZONANȚĂ. Astfel, în acest exemplu aparent banal, putem verifica ilustrarea clară a unei stări de unison prin acordarea caracteristică fenomenelor constatate curent în practica YOGA. Înțelegerea deplină analogică a acestei experiențe ne îndemîna oricui ne permite să intuim secretul fundamental ce se află la baza sistemului yoga de mii de ani. Sesizînd perfect importanța rezonanței, înțelepții Occidentului au indicat laconic : „cunoște-te pe tine însuți și vei cunoaște astfel universul împreună cu forțele ascunse ale sale". (Inscripția de pe frontonul templului de la Delphi).

La rîndul lor, înțelepții Orientului au exprimat același adevăr într-o formă diferită, spunînd : „Ceea ce este aici (**în microcosmosul ființei tale** — sublinierea noastră), se află pretutindeni (în **Macrocosmos sau univers** — s.n.). Ceea ce nu este aici (**în microcosmosul ființei tale** — s.n.), nu-i nicăieri (**în întregul Macrocosmos sau univers** — s.n.)" (TANTRA SARA).

Datorată autenticității și profunzimii sale nebănuite pe care o implică, yoga este greu accesibilă înțelegerii umane comune, mai ales dacă avem în vedere faptul că tot ceea ce este receptat va fi conștientizat, sau altfel spus, reflectat conform naturii celui care primește. Relația dintre obiectul, ființa sau fenomenul de cunoscut și subiectul cunoscător, prezintă o diversitate infinită de posibilități de reflectare (firească în cazul ființelor care nu au atins încă desăvîrșirea). Cunoscătorul va cunoaște mai mult sau mai puțin în funcție de gradul de trezire și perfecționare a propriilor sale calități, a frecvenței de „vibrație" specifice, caracteristice modului său de existență.

Din acest punct de vedere este evident că întotdeauna conștiința ce nu a atins desăvîrșirea integrează sau reflectă adevărul în sfera capacităților sale specifice de punere în unison, ce se apropie mai mult sau mai puțin de perfecțiunea divină.

Prin urmare yoga va putea fi înțeleasă numai de către cei care o practică. În această direcție fiind necesar să menționăm că UN GRAM DE PRACTICĂ VALOREAZĂ CÎT TONE DE TEORIE.

(Va urma)

GREGORIAN BIVOLARU ■

Întrebări pe stomacul gol

Viaţa în decrete

Ca să fiu util societăţii chiar şi în timpul somnului, mă visez deobicei la serviciu, încărcat de treburi. Noaptea trecută, am pus pe masa directorului o cerere.

— Nu e bine, a oftat acesta. De ce pui virgulă după „Stimate tovarăşe director". Folosirea virgulelor este strict interzisă conform Legii 325 privind economisirea de cerneală şi rezerve de pixuri.

— N-am ştiut.

— Foarte rău. S-a scris şi în presă. Citeşte Consfătuirea tovarăşului cu scriitorii de vagoane şi muncitorii fabricii de negru de fum. Punctul, virgula şi ghilimelele — a arătat tovarăşul — sînt produse ale societăţii de consum.

— Aha !

— Să nu mai spui niciodată „aha". Cuvîntul „aha" se înlocuieşte prin vocala „a", conform legii 27 pe 1988 privind economia de calorii şi timp de vorbire. Calculează şi dumneata : din o sută de ah-uri, oh-uri şi alte exclamaţii economisim peste 200 de litere pe care le putem utiliza în cuvinte folositoare în producţie.

— Dar cînd gîndim ?

— Să gîndim pe scurt ! Ia şi citeşte Cuvîntarea tovarăşei la consfătuirea surdo-muţilor cu drept de gîndire, acest document de o inestimabilă valoare programatică. Omul nou gîndeşte puţin după care face imediat pauză. Cea mai importantă este pauza. Tovarăşa poate face pauze de gîndire chiar şi o lună de zile ! Îţi dai seama cîte cărţi îi ies după asta.

Aş mai fi aflat, desigur, multe lucruri importante dar m-am trezit şi am aprins lumina.

— Ce faci ? mormăi nevastămea de sub plapumă. Lumina e interzisă în orele rezervate somnului şi altor indeletniciri întunecoase. Decretul 709...

— Dar vreau să merg la baie.

— Folosirea WC-ului la domiciliu este strict interzisă, potrivit Legii 501 privind mai buna gospodărire a produselor biologice şi dirijarea lor către agricultură. Cum te prezinţi mîine la serviciu ?

— Şi dacă sufăr de prostată?

— Te muţi la ţară. Legea 114 cu completarea Decretului 91 din 1987. Persoanele deranjate la căile urinare sau la alte căi se vor valorifica pe tarlale.

— La toate se gîndeşte partidul.

— Mă laşi să dorm ?

S-au scurs cîteva clipe de linişte, apoi am încercat cu timiditate :

— Nu vrei mai bine să facem amor ?

— Of, of, of, suspină nevastă-mea, de mîtă această în lumina Legii 402 privind reglementarea relaţiilor matrimoniale. Ştii bine că amorul particular este interzis. „Relaţiile dintre soţ şi soţie sînt destinate în exclusivitate obţinerii de produse biologice de nivel mondial". Iar azi nu e cazul.

— Şi cînd avem dreptul ? Pe data de 21 ?

— Nu mai ţin minte. Data e trecută în registrul sectoristului. Dar tu de ce nu dormi ?

— Mi-a sărit somnul.

— „Cine n-are somn, are timp de pierdut", cită buna mea soţie din ultimul articol de fond al ziarului „Scînteia".

Am înţeles aluzia, aşa că m-am îmbrăcat şi, luîndu-mi scăunelul, m-am aşezat la coadă la Alimentara. Nu m-am plictisit. Cu cei prezenţi am dezbătut ultimele acte normative : Decretul 941 privind desfiinţarea frizeriilor şi dirijarea personalului în combaterea gîndacului de Colorado ; Legea săpunului privind spălarea personalului muncitor împreună cu rufăria aferentă ; Legea transporturilor privind gratuitatea mersului pe jos, încurajarea mersului în picioarele goale şi majorarea abonamentelor la triciclete pentru adulţi.

La 6,30 am prins 200 grame de salam şi am semnat în cartea de onoare a magazinului.

LIVIU TIMBUS ■

Am obiceiul ciudat de a poposi în unele zile în locuri aglomerate de o lume amestecată. În asemenea baruri mici şi întunecoase sau cîrciumi de cartier din vecinătatea casei se string studenţi liniştiţi şi tineri dubioşi, bătrîni solitari şi bişnitari cu pungile doldora de bani.

În ziua de 8 martie am făcut la fel, silit şi de faptul că locurile mai prielnice de discuţii din unele cafenele şi restaurante erau rezervate exclusiv pentru femei. Venise un prieten de-al meu de la Deva (avocat pensionar şi liberal revoltat [illegible] politice), de la care voiam să aud cum este pulsul vieţii preelectorale în oraşele de provincie. Ne-am retras în barul acela întunecat şi plin de fum de ţi Union. Ne-am aşezat la o masă unde mai era un tînăr din generaţia în blugi. Din vorbă în vorbă, însul acesta „politicos" ne-a arătat ordinea vadă bătută la [illegible] cu carul mare că a participat la revoluţia de la palat. Apoi a mai venit un tînăr, prieten cu cel de la masă. După o vreme [illegible] actuale, adresate unor demnitari din guvernul de tristă amintire. Tînărul era dispus să le negocieze cu oameni din

Domnilor hoţi, fiţi generoşi!

presă „pe bani grei", spunea el.

Totul era straniu şi aparent normal. La un moment dat am plecat spre casă cu maşina unuia dintre cei doi. Muşcat de o stupidă curiozitate, l-am invitat pe cel cu „documentele" în casă, iar celălalt a rămas în maşină. În casă mai era femeia de serviciu. După o scurtă privire peste acele acte de „circumstanţă", [illegible], falsificate sau furate de la palat din biroul lui Dincă („?") i tînărul revoluţionar nr. 2 s-a făcut că pleacă. Eu m-am culcat, el s-a întors, femeia de serviciu crezînd că este un student, cum a lăsat a se înţelege. Şi aşa a intrat în biroul meu, de unde a început să fure la repezeală banii din ultima chenzină (2 000 lei), ceasul meu şi al soţiei, pixuri, creioane cu bilă (mi-a mai lăsat unul), lame de ras, aparatul de bărbierit, apă de colonie, bricbete pline sau goale, cîteva deodorante etc. Apoi a plecat liniştit. Femeia spăla în baie. Evident că putea fi şi mai rău. Dar aceştia sînt hoţii mărunţi ai revoluţiei, escrocii în contact cu naivii care se documentează. Atenţie, aşadar, cei doi tineri în blugi de la barul Union vor mai încerca acelaşi truc şi cu alţii. Dar domnilor hoţi, fiţi mai generoşi şi mai buni psihologi. Nu ştiţi că oamenii de litere nu au averi ?

ROMUL MUNTEANU ■

Un nou Maglavit?

(3)

La exact două luni de la crăparea lemnelor pe tăietorul din grădina casei lui baci Iordan din satul Coşdeni, judeţul Bihor, la 22 februarie a.c., curtea acestuia este plină de lume. Un autocar din Deva plin de credincioşi se perindă pe lîngă lemnele sprijinite de leţurile unui gard. De la Oradea au sosit o trupă de fotoreporteri şi ziarişti care-l mitralizează cu întrebări războinice pe ţăranul paşnic care răspunde la numele de Iordan.

Marius Gavra, tînărul inginer silvic de la Centrul de proiectare judeţean Bihor are o nelămurire. Cum a fost crăpat lemnul ? Perpendicular pe inelele lobdei sau nu ? Iordan îi explică : lobda s-a crăpat cu toporul perpendicular pe inelele lemnului. Inginerul socoate numărul anilor după inelele concentrice ale fagului şi lumea îl priveşte cu nelinişte. „Ce caută aceştia aici la o minune ?" exclamă o femeie din grupul de la Deva.

Inginerul nu se lasă impresionat şi merge mai departe. Avansează ipoteza că atunci cînd copacul din pădure era mai tînăr cineva a putut introduce în miezul lemnului o cruce de fier, o taină a credinţei lui, un sipet de păstrare a pocăinţei sale. „Nu se poate, exclamă şoferul din Deva, Florică Ilie. „De ce îl întreabă inginerul. „Pentru că dacă spinteci un lemn să pui înăuntru o cruce de fier, lemnul se usucă". Un altul întreabă că dacă cineva a pus acolo o cruce de fier, unde este ea acum ? Nu s-a găsit nici urmă de cruce de fier. Ce-o fi cu ea, unde s-o fi

Sindromul Suceava

Pro şi contra

Ministrul Industriei Chimice şi Petrochimice, Gheorghe Caranfil: — Domnilor ! În urma unei lungi analize efectuate astăzi diminea cu factori de conducere la Întreprinderea de Fibre Artificiale Suceava, am ajuns la concluzia că există posibilităţi pentru ca unitatea să funcţioneze în continuare. În municipiul Suceava şi în împrejurimi persistă o psihoză în legătură cu poluarea creată de acest important obiectiv industrial pentru economia judeţului. Fabrica de celofibră, cel mai poluant obiectiv al întreprinderii, a şi fost oprită, pentru a se aduce remedieri vechilor tehnologii, pentru a se corecta ceea ce nu era rezolvat în proiectul iniţial. Întreprinderea, în ansamblul ei, nu poate fi reprofilată. Este exclus. Să mutăm un colos ? Unde ? Dar nici nu putem să „omorîm" fabrica, tăindu-i alimentarea cu energie şi apă, aşa cum au propus sucevenii !

Şeful Laboratorului de Medicina Muncii, Octavian Dascălu : — Nu sînt de acord cu propunerile d-lui ministru. Întreprinderea de Fibre Artificiale (I.F.A.) purta de la bun început pe proiect menţiunea **unitate poluantă.** Nu s-a făcut nimic pînă acum pentru protejarea omului şi mediului înconjurător. Sulfura de carbon (S_2C) emanată în primul rînd în zona industrială din Lunca Sucevei este un toxic major pentru om. La noi au devenit mai frecvente anemiile, bolile sistemului nervos periferic şi cele ale sistemului nervos central, cardiovascular, endocrin, ale psihicului, ru influenţă directă asupra randamentului profesional, ceea ce determină şi creşterea accidentelor de muncă. Dacă la noi normele republicane de protecţia muncii admit drept limite superioare ale normalului 50 mg/m³, în unele ţări europene această limită este de 10 mt/m³, chiar şi mai puţin. Din evidenţa dispensarului medical al întreprinderii rezultă că numărul internărilor la Clinica de boli profesionale din Iaşi a crescut de la 13 în 1983 la 71 în 1989, toţi internaţii fiind intoxicaţi cu sulfură de carbon. Ne gîndim mai întîi la oamenii aflaţi în contact direct cu aceste toxice majore, la cei din zona industrială, ca şi la populaţia din oraş şi din împrejurimi, care depăşeşte 150 000 de locuitori.

Dr. Mircea Rusu : — Nu sînt de acord nici cu funcţionarea în continuare a Fabricii de Mătase Artificială. Suceava, poarta de intrare în acest colţ de rai numit Bucovina, suferă o poluare multiplă — sulfură de carbon, mercaptani, hidrogen sulfurat, clor, bioxid de sulf, bioxid de azot, amoniac — la care s-a adăugat, în timp, şi efectul Cernobîlului. Este vorba de o acumulare de noxe, de 20 tone de poluanţi zilnic provenită şi de la Combinatul de celuloză şi hîrtie şi de la Centrala [illegible] de termoficare, ce a dus la o simptomatologie denumită astăzi „Sindromul Suceava" despre care nu ştim cum va evolua în timp. La Suceava îmbătrînim mai repede ca în alte părţi.

Paranteză

Aşa au început la Suceava discuţiile despre amplasarea iraţională şi irresponsabilă a Întreprinderii de Fibre Artificiale care emană zilnic 6 tone de sulfură de carbon în atmosferă. Întreprinderea a înregistrat, de la punerea în funcţiune şi pînă la 31 decembrie 1989, pierderi de 1 264,9 milioane lei, cauzate de utilizarea capacităţilor de producţie doar în proporţie de 47% şi nerealizarea indicelui de calitate prevăzut în proiect.

Au fost discuţii aprinse, despre soarta întreprinderii, la care au participat cu responsabilitate civică şi profesionalism, ministrul industriei chimice, primarul judeţului Suceava, membri din conducerea Consiliului Provizoriu de Unune Naţională al judeţului Suceava, medici, chimişti, arhitecţi, jurişti, membri ai Mişcării Ecologiste din Bucovina.

Amplasare într-o „farfurie"

Arhitect Eusebie Latiş : — Era în anul 1976. Amplasamentul stabilit de către dictatorul Ceauşescu singura persoană care dădea porunci în România, era alăturat încintei Combinatului de Celuloză şi Hîrtie, la numai 1 kilometru de principala zonă de locuit a oraşului şi în condiţii complet defavorabile de dispersie : dealuri în jur, fără curenţi puternici în lungul văii, plafon de nori coborît pe o durată de aproape 8 luni pe an şi calm atmosferic circa o treime din an. În legătură cu aceasta am redactat note alarmante pe care le-am înaintat mai multor factori de răspundere din municipiul Suceava. Am fost sfătuit să mă liniştesc de către cei care se aflau la conducerea judeţului. Mi-am dat seama că deviza lor era : **dictatorul nu trebuie să fie supărat.** Protestele mele la vicepreşedintele Comitetului de Stat al Planificării s-au izbit ca de un zid. Punînd degetul pe schiţa aprobată de comitetul central al partidului, mi-a spus cu jumătate de glas : „Aici, luni dimineaţa, tovarăşul nicolae ceauşescu a hotărît să se construiască Întreprinderea de Fire Artificiale". Am declarat că nu-mi rămîne altceva de făcut decît să-mi dau foc în semn de protest, în centrul municipiului Suceava.

Cerere de grațiere

Susținuți în opinia lor de un membru al C.P.U.N. de la județ — medicul veterinar Iosif Ristei — domnul Alexandru Apostu, președintele C.P.U.N. din orașul Berești, județul Galați și domnul profesor Ion Talașman, primarul localității, ne-au spus, zilele trecute, următoarele : „Țăranii cooperatori care au împlinit vîrsta de pensionare, dar n-au fost pensionați, pe motiv că, ani la rînd, n-au îndeplinit numărul minim de norme, nu primesc decît 5, pînă la 18 sau 20 de lei lunar : bani din contribuția ce li s-a reținut pentru pensie suplimentară. La noi sînt și oameni de peste 70 de ani în situația aceasta. Unii sînt bolnavi, singuri, fără sprijin. Ne rugă să-i ajutăm. Am vrea să-i ajutăm. Dar, cu fiecare demers pe care îl încercăm, descoperim parcă un zid de care nu se poate trece. Noi știm că li se făcea o nedreptate cumplită, pe vremea dictaturii, tuturor țăranilor din România ajunși în asemenea situație. Fișele de pontaj arată cum, pe măsură ce îmbătrîneau și nu mai aveau nici putere nici sănătate, scădea numărul de norme pe care le îndeplineau. Dar minimul obligatoriu nu ținea seamă de ei. Recentul decret-lege care a mărit pensiile țăranilor cooperatori ia în considerare doar pensiile de la 60 de lei în sus. Ei nu se încadrează.

Am aflat chiar că unii, dacă mai trăiesc, nu peste multă vreme, nu vor mai primi nici acei 5 sau 18 lei pe lună care li se dau acum : li se va epuiza depunerea respectivă.

Pentru dînșii, nu cinci, dar trei sau măcar două sute de lei lunar ar fi un sprijin — meritat, slavă Domnului ! — cu care s-ar mai putea descurca pînă scapă și de viața asta în care numai ei știu cum au dus-o".

Cinismul de-a planifica durata supraviețuirii acestor nefericiți îobăgizați prin colhoz trebuie scos în afara legii, interzis, fără amînări. Oricît de temporar ar fi un guvern, o astfel de nedreptate nu mai poate fi menținută nici provizoriu. Este vorba de oameni care au îmbătrînit muncind — după puterile lor, din ce în ce mai puține — în originalele colhozuri românești. Vrea cineva să experimenteze, întîi pe ei, acuma, repede, pînă mai trăiesc, o democrație originală ?

Dacă România n-are, deocamdată, Constituție, în numele CONSTITUȚIEI OMENIEI, faceți-vă un titlu de onoare, domnilor de la cîrma țării, din grațierea unei condamnări abominabile !

Așa să vă ajute Dumnezeu !

DORIN GHERGHINESCU ■

topit ? se întreabă Ioan Ocolișan din Deva.

„Preotul din Deva e de părere că dacă s-ar fi întrebuințat înăuntru o cruce, atunci s-ar fi păstrat cicatricea rănit. Dar aici nici asa ceva, crucea este ulți sînt de părere unea crucii în vocat uscarea inerul Gavra cu această tuturor n jurul mne-

voci o rană superficială lemnului, atunci acesta crește mai tare. Ca unui om prea gras căruia i se pun lipitori să-i tragă sîngele rău, să nu-i lovească damblaua.

Mulți sînt de părere că lemnul despicat care arată aceeași cruce, una mai vizibilă și cealaltă mai puțin vizibilă, ar fi un semn de despărțenie al ortodoxiei de grecocatolicism. Dumitra Sofia din Deva arată spre semnele crucii și bibliei întipărite în carnea curată a lemnului din pădure spunînd că sînt semne dumnezeiești ca să se întoarcă omul la credința pierdută în anii comunismului fiindcă sfîrșitul lumii e pe aproape !

Preotul Lucian Popa, dr. Valeria Văcaru, Ioan Ocolișan au privit muți de uimire semnele misterioase din lemnele crăpate de țăranul din Coșdeni. Iosif Florea spune inginerului silvic că aici s-au arătat cu adevărat semne dumnezeiești, iar cei care dezmint aceste lucruri ar trebui să nu mai calce pe aici să spurce locul cel sfînt. Maria Popescu din Deva se întreabă de ce-l lasă Iordan în curtea sa pe păcătoși. Tocmai să se lepede de păcatele lor, las' că face bine, îi răspunde careva. Minunea asta a fost precedată de alte minuni, spune Dumitra Sofia. Cine a mai pomenit să se înroșească cerul și să tune și să fulgere în plină iarnă ? Dumnezeu ne îndeamnă spre pocăință și smerenie, după atîția ani de ceaușism drăcesc. Biserica noastră e lovită de sectari și atunci a apărut semnul acesta al crucii sub care să ne mîntuim cu toții.

(Va urma)

PAȘCU BALACI ■

Dicționarul roșu de arhitectură

Ecologia e cu noi

Giștele au salvat Capitoliul. Acest moment marchează începutul unei lungi și fructuoase colaborări între ecologie și arhitectură. Mai mult... documente apocrife salvate printr-o minune din incendiul Bibliotecii din Alexandria (fiind furate cu puțin timp înaintea invaziei piromanilor și păstrate cu sfințenie de urmașii acelui om de bine) ne relevă un fapt extraordinar: aliatul istoric al arhitecților a fost, este și va fi iedera — nobila IEDERA — care dovedind bun simț, acoperă cu pudoare fațadele perverse ieșite din mîini neîndemînatice.

Venind în sprijinul unei tendințe generale de a evita coabitarea cu aceste ființe și în întîmpinarea arhitecților dornici de a-și reabilita nobila profesie, propun un plan simplu: pentru o vreme să părăsim frumoasa noastră capitală și să populăm pădurile. Vă solicit acest sacrificiu doar pentru scurt timp. Ce se va întîmpla atunci? Șobolanii vor fi liberi să cutreiere orașul nestressați de prezența omului. Vor bîntui prin toate cotloanele și vor ajunge... FATAL..

Din păcate, astăzi, iedera nu mai poate ține pasul cu ritmul impus de constructori, iar giștele exilate peste granițe, nu se mai pot întoarce în patrie, fiind deja digerate. Oricum, noi nu am fi acceptat soluții de împrumut, democrația noastră originală împiedicîndu-ne să facem acest nesăbuit pas. Astfel, după o lungă chibzuință m-am oprit (chiar blocat) atenția asupra șobolanilor. De altfel, catacombele Bucureștiului sînt mărturiile mai vechii noastre admirații față de arhitectura spontană a șobolanilor pe care încercăm s-o înțelegem mimînd-o. E drept că ei mai provoacă, în mod nejustificat, o oarecare repulsie manifestată de cele mai multe ori prin gesturi necontrolate, violente, făcînd victime în rîndul plăpîndelor făpturi. Noi dezavuăm astfel de reacții.

În casa republicii, casa științei, noua bibliotecă, noul muzeu, sau în alt măreț edificiu ce ne cutremură de admirație pînă și-n somn. Este suficient ca un singur șobolan... unul singur... să dea cu ochii de opulentele decorații ce torturează pereții în maiestuoasele construcții, pentru ca groaza, consternarea, panica să cuprindă cu iuțeala fulgerului întregul neam al rozătoarelor. Dementializați de realitatea crudă vor fugi mîncînd pămîntul, betonul... Vor pleca și nu vor mai cuteza o se întoarce vreodată căci vor fi înțeles unde poate duce monstruozitatea gîndirii umane.

Cetatea eliberată de șobolani va fi a noastră... numai a noastră ..

Apoi VOM DEMOLA ACESTE CONSTRUCȚII salvatoare, considerînd că misiunea lor istorică s-a încheiat.

arh. FLORIN BICIUȘCĂ ■

...t. Studiul epidemiologic e-
...t pe două loturi de co-
...ri din cartierul Iț-
... la numai 1 km. de
...rială, și din comu-
...uncii, aflată la 36
...a, au evidențiat
...mnate pentru
sensibilitate
...terea unor
...ă, scade-
... de joa-
...ții in-
...tea in-
...ri mai
...muna
... ve-
... se
...le
...-

mii de oameni, o puternică stare de stress.

Neliniști, întrebări, hotăriri

Citîm din apelul reprezentanților sindicatului liber din Întreprinderea de Fibre Artificiale Suceava : „...Aducem la cunoștință că prin oprirea acestei fabrici au rămas fără locuri de muncă 2 800 de salariați". Citîm din ziarul independent „Crai nou" din Suceava, 8 februarie 1990 : „Consiliul județean Suceava al Frontului Salvării Naționale și Primăria Județului Suceava hotărăsc : „Se aprobă repartizarea forței de muncă disponibile din municipiul Suceava și redistribuirea personalului muncitor de la Întreprinderea de Fibre Artifi-
...le Suceava, în vederea în-
...ării acestora în întreprin-
... organizații economice".
...a este însoțită de o
...vînd repartizarea
...că disponibile
... importante
Suceava și
...4 de uni-
...rsonal
...ui-

mare. ci doar un loc de muncă pentru cei care nu mai erau nici țărani, nici muncitori. Mulți dintre ei au rămas și astăzi în aceeași situație. Cu pămîntul furat și cu aerul de nerespirat. Politica dictatorului a generat apariția copiilor malformați, nevrozați, somnolenți, debusolați.

Și totuși, singura certitudine a muncitorilor rămîne fabrica. Ministerul Industriei Chimice și Petrochimice depune eforturi pentru redresarea situației. Cu ajutorul ministerului care a alocat fonduri, inclusiv valută, la I.F.A. se vor face modernizări, folosind materiale și piese de schimb din țară și din import, pentru ca poluarea să fie redusă la normele internaționale admise. Închiderea parțială a fabricii s-a impus pentru revizie și remedierile necesare, pentru obținerea unor condiții normale de muncă și îmbunătățirea instalațiilor de protecție a mediului înconjurător. Asigurîndu-i-se materia primă necesară, întreprinderea va lucra în flux continuu, fără întreruperi și reparații în funcțiune care generau maximum de poluare. Ver...
...ității acelui se va face
...eterminări în diverse
...oraș, pe o mai lun-

Zîmbetul va reveni pe chipurile oamenilor de la porțile Bucovinei. Suceava a fost și va rămîne un oraș ospitalier.

Noutăți de ultimă oră

Aflăm de la factori de răspundere că și Fabrica de Mătase Artificială a fost închisă. Au rămas în întreprindere circa 1 500 de oameni pentru efectuarea de reparații, modificări, optimizări, care lucrează în ateliere de întreținere, de cauciucare anticorozivă, în general în stații nepoluante.

Mai aflăm de la ministrul industriei chimice, Gheorghe Caranfil : „Pentru ca industria ușoară să nu fie afectată, se vor importa pentru început 4 600 tone fibre și fire artificiale. A fost suspendată plata amortismentelor instalațiilor oprite, pentru a nu afecta situația financiară a întreprinderii".

Fiind alături de nobila cauză a sucevenilor care nu vor să mai admită la porțile Bucovinei nici un grad de poluare, ziarul „Crai nou" din Suceava a pus la dispoziția cititorilor o rubrică permanentă : „Obsesia I.F.A." Și fiecare semnătură care slujește această rubrică este a-

Efectul de ecou întîrziat

Sărbătoarea unui mareşal al aerului

Vineri, 16 martie, de ziua lui — împlinea 56 de ani — un aviator pensionar s-a întors la Aeroportul Băneasa. A urcat în aeronava Y.R. — B.M.H., un Antonov 24, „calul credincios al lui Nea Fane", cum i s-a spus ani de zile.

„Parcă mă recunoaşte avionul, parcă se bucură şi el...".

Apoi, a coborît.

Dacă se poate spune că, în timpul zborului, viaţa pasagerului se află sub comanda pilotului, Ştefan Alexandrescu a avut sub comanda [illegible] oameni. După 37 de ani, redevenea, ca în copilărie, doar pieton. Au trecut 6 ani de atunci.

Pentru înalta clasă profesională pe care nu şi-a dezmînţit-o niciodată, pentru tinerii pe care i-a învăţat să zboare, pentru legendarele lui colocvii cu care şi-a delectat pasagerii în eter, îmbătrînit şi el, îi urez de aici încă o dată acestui nedeclarat mareşal al aerului LA MULŢI ANI! **(Doria Gherghinescu)**

Să avem ciuperci!

Dornici să-şi dedice o parte din timp cultivării ciupercilor, numeroşi cititori ai revistei, particulari sau constituiţi în asociaţii, ne-au rugat să publicăm adresa biologului Nicolae Mateescu pentru obţinerea de relaţii suplimentare. Iată-o:

Biolog Nicolae Mateescu, Str. Aviator Traian Vasile 39, Sector 1, Bucureşti, Cod 78336

Poliţia a fost cu noi!

Chiar şi la „doborîrea" lui Lenin, poliţia a fost, cum era şi normal, prezentă. Şi dotată corespunzător, cu bastoane corespunzătoare. N-a fost însă nevoie de ele, căci Lenin, pînă la urmă, n-a opus rezistenţă (fotografie de **Leonard Chioveanu**)

Asociaţia rebusiştilor din România

Duminică 11 martie a avut loc la Casa Armatei din Bucureşti şedinţa de alegeri pentru consiliul de conducere al Asociaţiei Rebusiştilor din România. Au participat delegaţii a 20 de cercuri din cele 28 invitate, precum şi numeroşi observatori.

A fost dezbătut cu acest prilej statutul A.R.R. şi s-au făcut amendamentele de rigoare, fiind în cele din urmă votat în unanimitate de cei 37 delegaţi cu drept de vot.

S-a stabilit totodată ca Biroul executiv să fie alcătuit din 15 persoane, 7 din Bucureşti şi 8 din provincie. De asemenea s-a hotărît ca Biroul executiv să fie alcătuit în exclusivitate din bucureşteni, care au posibilitatea de a se întîlni săptămînal la o şedinţă de lucru.

Rezultatele alegerilor: Biroul executiv: Gh. Sandă — preşedinte; O. Eftimie, A. Mitu, G. Magheru — vicepreşedinţi; I. Apostol — secretar; Gh. Tîrdea, Gh. Băsoveanu — membri.

Membri în Consiliul de conducere din provincie: E. Diradurian — Piteşti, O. Sperlea — Braşov, A. Gagniuc — Baia Mare, E. Anca — Tr. Măgurele, V. Stoian — Tîrnăveni, Gh. Dobrescu-Jr. — Drăgăşani, Gh. Ciobanu — Tîrgu-Jiu, I. Degeratu — Tîrgovişte.

Pe cînd oraşul Ştei?

Înainte de dărîmarea colosului de bronz din Piaţa Presei Libere din Bucureşti, în 22 februarie a.c., bustul de granit al lui dr. Petru Groza din oraşul... cu acelaşi nume de la poalele Apusenilor a fost răsturnat la pămînt de unde nu a mai putut să se ridice. Autorităţile locale au venit, au ivăzut şi l-au cărat pe şeful primului guvern „democratic" înscăunat de Vişinski, nu se ştie unde.

Oraşul ar putea găzdui, de-acum încolo, statuia sau măcar bustul poetului, folcloristului şi profesorului universitar **Miron Pompiliu**, prieten al lui Eminescu şi membru al **„Junimii"** şi care s-a născut în oraşul Ştei (donaţie istorică a localităţii). Cetăţenii acestui oraş aşteaptă de-acum înlocuirea numelui de oraş „Dr. Petru Groza" cu acela de oraşul Ştei. Mai-ales că, în zonă, în ciuda numelui „oficial", oamenii o foloseau tot pe cea veche. Le era mai la-ndemînă. **(Paşcu Bălaci)**

Cui nu-i place la Athenée Palace?

Barul de noapte de la Athenée Palace ne anunţă că tot ce-i mai lipseşte este un portar. Solicitanţii trebuie să îndeplinească minimum două cerinţe şi anume: să fie impozanţi şi să aibă o statură atletică. Ceva candidaţi am cunoaşte noi, e drept, nu prea prezentabili, dar teribili de atletici. I-am cunoscut cu trei luni înainte, dar se pare că între timp au devenit oameni aşezaţi, pe la casele altora, cu chirie şi simbrie bună. Ne dăm cu părerea că anunţul respectiv ar trebui trimis în provincie, unde oamenii s-au dovedit a fi foarte săritori. **(E. Negrea)**.

Pentru dr. Firică

Cele scrise în articolul „Urgenţe la Urgenţă" din revista D-voastră, referitoare la profesionalismul şi moralitatea dr. Andrei Firică, m-au mîhnit în mod deosebit. Ca urmare a unei fracturi de femur produsă în urma unui accident de automobil, am suferit la Spitalul Brîncovenesc 9 intervenţii chirurgicale în 7 ani, dar starea sănătăţii mele se înrăutăţea. În ciuda eforturilor unei echipe de medici competenţi, ajunsesem la a 5-a refracturare.

În starea limită în care mă aflăm, m-am adresat dr. Firică. A urmat o nouă perioadă, doar 3 intervenţii în 3 săptămîni. După o îngrijire atentă de doi ani şi o ultimă intervenţie pentru eliminarea materialului de osteosinteză, dr. Firică m-a adus la o viaţă normală.

Nu o dată, cu o eleganţă deosebită, dr. Firică a curmat diverse comentarii privitoare la tratamentul anterior, care mă aduseseră într-o stare dificilă.

Fiecare din noi are şi părţi bune şi rele, dar a ne desfiinţa colegii din punct de vedere profesional este un lucru deosebit de grav, mai ales cînd este vorba de medici de calitatea dr. Firică.

Am speranţa că adevărul şi corectitudinea vor învinge şi de data asta. Sînt convinsă că cu mine-am constituit o excepţie şi că toţi pacienţii dr. Andrei Firică s-au bucurat de aceeaşi îngrijire atentă şi de tratamente de desăvîrşit profesionalism. **(Arh. Angela Nistorescu)**.

Uite diploma, nu e diploma

„Din anul 1984, am lucrat în raporturi de muncă directe cu inginerul Cioabă Nicolae, şeful Secţiei de navigaţie fluvială Drobeta-Turnu Severin — ne scrie Valentin Popescu, absolvent al Institutului politehnic Bucureşti, Facultatea de mecanică şi al Universităţii Bucureşti, Facultatea de drept. Ca urmare a unor abuzuri repetate în serviciu alé acestuia, în privinţa cărora am luat atitudine, mi-am atras ura sa, care s-a manifestat printr-o continuă hărţuială. Protextul — faptul că nu aş poseda

acte de studii superioare. Deşi am probat contrariul cu diplomele în original, de şase ani trăiesc un adevărat coşmar". Ceea ce ne relatează în continuare, pare de domeniul absurdului. Şi totuşi totul s-a petrecut în realitate — ne asigură cititorul nostru. Deci, 12 februarie 1985 — În actul emis cu numărul I 862, se afirma: „În urma prezentării către dumneavoastră diplomelor originale [illegible] focul nostru NAVROM Giu[illegible] declarăm că [illegible] (n.r. — Întreprinderea de Navigaţie Turistică Bucureşti) [illegible] sare" [illegible] ful [illegible] D[illegible]

Cernavodă — a fi sau a nu fi?

Ianuarie 1990 — Cernavoda se opreşte?

Părea la început o dilemă hamletiană. Am rămas surprins cînd dl. Olariu şi-a asumat responsabilitatea de a decide oprirea lucrărilor la şi pentru Cernavodă, o responsabilitate care depăşea competenţele unui organism de inspecţie care nu a putut, în mod justificat, să-şi exercite pe parcursul lucrărilor atribuţiile de supraveghere. M-am simţit obligat moral să-i sar în ajutor. Eram adepţii aceleiaşi filozofii, care gîndeam că va sta la baza unei spectaculoase ridicări a ştachetei calităţii în industria noastră. Ceea ce a urmat se ştie însă.

Martie 1990 — Cernavoda nu se opreşte

M-am simţit penibil pentru grija pe care am avut-o. CNCAN a decis că responsabilitatea este a executantului care împreună cu furnizorii are dreptul şi autoritatea de a-şi asuma toate riscurile. Totul este perfect legal, dar nu mi se pare onest şi constructiv, avînd în vedere că raţiunile care se opun ideii de oprire a lucrărilor sînt zdrobitoare: ● ţara are nevoie vitală de energie; ● cheltuielile efectuate pînă în prezent sînt foarte mari; ● zeci de mii de oameni rămîn fără lucru; ● se discreditează unităţile şi specialiştii care au participat la acest program. Cum poate executantul să-şi asume răspunderea opririi lucrărilor, cînd singura raţiune în sprijinul ideii de oprire este incertitudinea asigurării calităţii, o raţiune faţă de care nu s-a reuşit în cei 13 ani care au trecut să

A fi sau a nu fi

Domnul Olariu este gata să depună mărturie că am fost mereu sceptic. Nu cred că sînt o excepţie prin această atitudine. Aş putea fi mai degrabă prin faptul că mi-am exprimat acest scepticism, alimentat de convingerea exprimată — ori de cîte ori a fost posibil — că sistemul de asigurare a calităţii importat împreună cu licenţa centralei nucleare-electrice de la Cernavodă, avînd atributele unui sistem economic de tip „capitalist", are multe incompatibilităţi cu sistemul nostru economic de tip marxist. Nu cred că este recomandat a realiza din mers o compliantă a lor, deoarece aceasta ar mări entropia — şi aşa mare — a sistemului, ceea ce ar conduce în mod inevitabil la mărirea duratei de realizare a obiectivului şi la mărirea pachetului de incertitudini.

Avînd în vedere că implicaţiile acestei decizii depăşesc sfera de responsabilitate a executantului şi a CNCAN, mi s-ar fi părut corect să se supună problema spre dezbatere şi decizie guvernului sau parlamentului. Şi ca să fiu constructiv aş propune să se aibă în vedere următoarele: ● oprire temporară a lucrărilor la şi pentru Cernavodă; ● efectuarea unor studii de evaluare a şi a stării calităţii obiectivului; ● efectuarea unor studii şi lucrări pentru creşterea capacităţii tehnologice a unităţilor, îmbunătăţirea tehnologiei de fabricaţie, restructurarea şi eficientizarea sistemelor de asigurarea calităţii; ● [illegible] lului pe criterii de specializare şi a competenţelor.

Pentru realizarea acestor [illegible] cesar să se constituie [illegible] ror lucrărilor şi să [illegible] de specialitate [illegible] na, AŞME e[illegible] importan[illegible] duc[illegible]

Vrem pămînt!

Pămîntul! Problema numărul unu a satelor, a noastră, a tuturor. Ani de zile, zeci de ani de zile, am sperat ca dragostea pentru pămînt a ţăranului român să nu fi murit în tot acest răstimp în care nici pămîntul şi nici roadele lui nu i-au aparţinut.

Prin Revoluţie, timpurile s-au schimbat. Ţăranii vorbesc, din nou, cu dragoste, despre pămîntul „lor" pe care îl vor, cu adevărat „al lor", pe care sînt gata să-l ude cu sudoarea lor, cum îmi spunea zilele trecute, ţărancа Elena Ştefan, din Crovu, Dîmboviţa, care venise la redacţie numai pentru a ne ruga să scriem „mai mult despre ţărani, că merită pentru că nimeni n-o să muncească mai cu drag şi mai cu folos pentru ţară ca ei".

Şi iată, tocmai cînd pregăteam un articol despre dragostea ţăranului despre pămînt şi despre bucuria lui de a-l munci din nou, pentru el, a sosit la redacţie scrisoarea Petruţei Păstrascu din „Plăviceni", comuna Scărişoara, judeţul Olt, pe care, cu tristeţe, o reproducem.

„Deţin loc de folosinţă de trei ani de zile (cu vie plantată), întrucît sînt membră cooperatoare cu numărul de norme realizat. În anul 1990 Mare Gheorghe şi Mare Fănică au venit cu brutalitate să-mi la via, au venit la mine să mă omoare cu cazmale, cu cuţitul, cu barda. Am fost prinsă pe drum şi bătută de Mare Gheorghe. Am apelat la conducerea C.A.P., de unde deţin lotul, la poliţie, degeaba. Îmi spun respectivii că via nu mi-o mai lasă, deşi mi s-a cuvenit ani de zile, că e pămîntul lor, moştenit din neam. Spun că plătesc şi 10 000 amenzi şi tot nu mi-o lasă, mă omoară şi fac puşcărie şi tot nu renunţă. Vă rog din suflet să mă ajutaţi să-mi faceţi dreptate!".

Dragostea pentru pămînt, ştim cu toţii, şi nu numai din literatură, a născut multe patimi. Ţăranii ne-au învăţat că pămîntul rodeşte din dragoste, nu din ură. E păcat ca tocmai ei să uite acest lucru, acum, cînd satul românesc are atîta nevoie de linişte şi armonie.

A de la Abecedar

„României noi, libere şi democrate datorită Revoluţiei noastre populare, îi trebuie şi manuale şcolare noi: în orice caz, mai bune şi, mai ales, „dezinfectate" de cultul celor doi dictatori tirani, preamăriţi în mod interesat de către dictatorii mai mici. Dezinfectate de ceauşisme, în general, de amatorism şi impostură, în special, începînd chiar cu ABECEDARUL, cel mai dificil şi preţios manual şcolar.

Abecedarul actual, promovat fără concurs, durează de aproape 40 de ani, trecînd peste concursurile din anii 1966 şi 1977, fără a se ţine seama de contestaţiile şi argumentele ce i s-au opus. Iniţial, acest abecedar a fost un plagiat fidel, în limba română, al abecedarului rusesc, ediţia 1949, cu precizarea că, între timp, i s-au făcut „unele reparaţii", rămînînd, totuşi, cel mai slab abecedar avut în România în ultima sută de ani.

Din punct de vedere metodologic şi pedagogic, actualul abecedar mozaichează o variantă a **metodei literizării**, din secolul al XVIII-lea (abolită între timp) cu **metoda silabizării** din secolul al XIX-lea (abolită şi aceasta) şi cu ceea ce s-ar putea numi o **metodă-dictionar** (antimetodă), lecţiile conţinînd un mare număr de cuvinte izolate, necesitînd, fiecare, lecţii separate de intuiţie şi explicaţii. Nu mai vorbim de **lecturile post-abecedar şi textele de lecturi suplimentare** care sînt ori lipsite de duh, ori impregnate de ceauşisme (vezi paginile 100—108, 117—126).

A fost criticat asiduu în toţi aceşti ani de sute şi sute de cadre didactice, chiar şi în ziare şi reviste, că de exemplu, în „Gazeta învăţămîntului" din martie 1960, până în iulie 1961, revista „Magazin" nr. 787 din 1972, revista „Flacăra" din 5 martie şi 17 decembrie 1981 etc. şi prin memorii direct adresate ministerului de resort".

După ce aduce în discuţie şi „Geografia pentru clasa a III-a", pe care o defineşte ca antimanual („argument ştiinţific — studiul geografiei, la începătorii, trebuie să înceapă cu geografia concretă a locului natal, aşa cum se procedează în vechiul manual, nu cu îndrumări generale, adresate cadrelor didactice, ca în actualul „manual"), domnia sa propune:

„În vederea concursurilor, pentru elaborarea manualelor şcolare, propunem elaborarea unui **nou regulament**, cu adevărat democratic, care să asigure **participarea fără îngrădiri şi dreptul la contestaţie**, cu analiză deschisă, comparativă, de către o comisie în care să intre şi un profesor de pedagogie — metodologie, alături de învăţători cu experienţă. În speranţa că astfel se va pune stavilă practicilor trecutului odios".

ION D. UNGUREANU
învăţător, Arad

Apel urgent

■ În numele a 350 de familii, Viorel Nedelcu din str. Sebastian 136, sect. 5, Bucureşti, ne sesizează că în zona Sebastian—13 Septembrie, blocurile V 85—V 91, au fost efectuate lucrări de excavaţie pentru un bloc P+8, după cît se pare de garsoniere. Blocul, construit pe sistemul plombelor, reduce spaţiul dintre blocurile existente la simple căi de acces, suprimîndu-se locurile de joacă, spaţiile verzi, parcările.

Viorel Nedelcu face un apel călduros şi urgent de a se regîndi sistematizarea oraşului înainte de a da aviz de construcţie noilor blocuri şi a se ţine seama că oamenii au nevoie de aer şi soare în apartamente, de linişte şi frumos, de civilizaţie, nu numai de ziduri de beton.

PUNCT OCHIT — PUNCT LOVIT

Balastul duplicităţii

Marţi seara, 27 februarie a.c., am urmărit la T.V.R.L. rezultatul dialogului dintre Sindicatul Independent al Medicilor din România (S.I.M.R.) şi Ministerul Sănătăţii, soldat cu acceptarea de către conducerea Ministerului Sănătăţii a unui calendar nou şi a metodelor de concurs.

Ministerul a trebuit să-şi asculte interlocutorul numai sub presiunea demonstraţiei organizate în ziua de 27 februarie a.c.

În interviul pe care dl. prof. dr. Dan Enăchescu, ministrul sănătăţii, l-a dat ziarului „Adevărul" din 1 martie a.c., caută să justifice durata lungă a negocierilor (delegaţia S.I.M.R. solicitase revizuirea datelor de concurs încă de la 15 februarie a.c.) prin faptul că a lansat un sondaj de opinie în întreaga ţară, pentru ca toţi cei interesaţi să-şi poată exprima opţiunea.

Conducerea Ministerului Sănătăţii nu ne-a obişnuit pînă acum cu asemenea procedeu de discuţii publice, care ar fi fost bine venit. Dovadă că sondajul de opinie despre care vorbeşte conducerea Ministerului Sănătăţii, a apărut abia în „Viaţa Medicală" din 2 martie a.c.

Tot aşa ar fi trebuit, credem noi, să se procedeze cu echivalarea titlului de doctor în medicină cu gradul de medic primar, înainte de a se fi încredinţat spre publicare Ordinul ministrului sănătăţii în acest sens.

Ministerul Sănătăţii menţine în continuare Legea nr. 3/1978, privind asigurarea sănătăţii populaţiei, lege care aduce prejudicii grave unei accesibilităţi sporite în unităţile sanitare şi conduce bolnavii pe drumurile întortocheate ale teritorializării.

De ce nu se face un sondaj de opinie în această privinţă?...

Presă pentru ţărani

Ştim, putem să primim răspunsuri argumentate, susţinute de motive care mai de care mai întemeiate, numai că nu de explicaţii şi scuze au nevoie locuitorii satelor, ci de presă.

Spunem că rîndurile de mai jos, extrase din scrisoarea lui **Constantin Ceacâru din Vulcani, judeţul Timiş** îl vor convinge pe cel răspunzători de difuzarea presei în judeţ.

„Sînt abonat al revistei „Flacăra" de mulţi ani, însă în acest an vine foarte neregulat: nu am primit revista de două săptămîni. Nu ştiu pentru care motiv ne vitregiţi pe noi, cei care sîntem departe de oraş. Noi, cei de la sat, sîntem lipsiţi de toate, inclusiv de presă. V-am ruga să verificaţi şi felul cum se desfăşoară răspîndirea presei pentru noi cei mulţi, adică Noi ţăranii".

Socotim că cele de mai sus pot fi citite, cu folos, şi de reprezentanţi ai aceluiaşi domeniu din alte judeţe.

Parti-cal

Foto: Leonard Chioveanu

Am vrea să amintim că la dialogul cu S.I.M.R., Ministerul Sănătăţii a declarat că aşteaptă din partea conducerii şi membrilor Sindicatului independent al medicilor din România acţiuni concrete legate de îmbunătăţirea activităţii ce se desfăşoară zilnic în dispensare, policlinici, spitale, pentru îmbunătăţirea asistenţei medicale a populaţiei, pentru ca medicii să muncească mai mult, să înveţe mereu şi să se poarte frumos cu bolnavii...

Pînă aici toate bune. Dar, mai departe, conducerea Ministerului Sănătăţii afirmă că a trebuit să „cedeze" în anumite privinţe, întrucît conducerea Sindicatului şi-a asumat toată răspunderea pentru urmări.

Ba, mai mult, s-a trecut peste interesele populaţiei. Ministerul Sănătăţii n-a avut decît să ne resemneze şi să admită că în această privinţă, revoluţia a întîrziat cu cinci luni. Din cauza cui? Evident că din cauza medicilor din S.I.M.R.!

Ne întrebăm şi noi, pe umerii cui vrea Ministerul Sănătăţii să arunce balastul duplicităţii?!

Dr. MIHAI GHIUR
medic primar,
Spitalul C.F.R. 2

Părul schimbă, dar năravul...

De-a lungul ultimilor ani, am primit zilnic la redacţie scrisori în care cetăţeni din întreaga ţară îşi exprimau nemulţumirea şi indignarea faţă de cota convorbirilor adiţionale imputate fără să fi fost efectuate.

Invariabil, răspunsul direcţiilor de poştă şi telecomunicaţii ne făcea cunoscut faptul că în urma verificărilor... reclamaţia petentului nu se confirmă. „Năravul" telefoanelor a rămas şi continuă să trezească nemulţumire. Această scrisoare a sosit zilele trecute la redacţie:

„La data de 1 martie 1990 mi s-a facturat la convorbiri adiţionale suma de 740 lei, pentru perioada 5 ianuarie—5 februarie 1990, cu toate că în această perioadă nu am efectuat convorbiri care să depăşească costul abonamentului. Menţionez că Oficiul 63 îmi facturează lunar, în mod sistematic, convorbiri adiţionale şi cel puţin o dată pe an sînt nevoită să plătesc 600—700 lei convorbiri adiţionale neefectuate. Am fost chiar în situaţia de a plăti asemenea convorbiri pentru perioade în care nu eram nimeni acasă.

Cine dă dreptul lucrătorilor din cadrul telefoanelor să facă tot felul de exhibiţii scriptologice pe banii oamenilor muncii, într-un carusel al erorilor fără sfîrşit, dispunînd după bunul lor plac de buzunarul cetăţenilor, practici folosite şi înainte de Revoluţie?!

Pentru rezolvarea favorabilă a problemei mă voi adresa, de astă dată, forurilor superioare, deoarece **nu este admisibil să plătesc nişte sume de bani importante, numai pentru vina că nu pot să demonstrez practic neefectuarea acestor convorbiri adiţionale, cu totul imaginare!** (majusculele, ca şi sublinierea, aparţin autoarei scrisorii, Gabriela Maria Ionescu, din Bucureşti, str. Dionisie Fotino, nr. 43).

C.F.R.-ul şi oamenii săi

Iată o propunere ce credem că merită a fi luată în discuţie de către cei din conducerea C.F.R. Ea aparţine lui **Ion Şerban din Ploieşti**, care a lucrat în cadrul C.F.R. timp de 28 de ani, dar s-a pensionat ca angajat al unei alte întreprinderi.

„Pînă în 1973, dispoziţiile erau clare şi, credem, corecte. Dacă ai lucrat în C.F.R. minim 25 de ani, la ieşirea la pensie, indiferent ce întreprindere te-a pensionat, C.F.R.-ul îţi elibera permise de călătorie anuale, gratuite. După 1973, s-a adăugat un alineat în care se spune că primesc asemenea permise numai cei care sînt pleacaţi în interesul serviciului. Dar cine primea transfer în interesul serviciului după 25 de ani de muncă? Slugile credincioase ale celor cu funcţii. Iată de ce consider că este necesar ca cei care au muncit în C.F.R. minim 25 de ani, indiferent de întreprinderea de la care s-au pensionat, să aibă dreptul la carnete şi permise de călătorie gratuite, cum a fost în trecut. S-ar face astfel dreptate, nu numai mie, ci şi multor altora, care sînt în aceeaşi situaţie".

Ne bucurăm să putem cita aici răspunsul Exploatării instalaţii energetice linii, cale şi clădiri din cadrul Întreprinderii de transport Bucureşti.

„Referitor la sesizarea apărută în numărul 6 din 07.02.1990 al revistei „Flacăra" vă precizăm că defecţiunile existente la calea de rulare tramvai în zona Intrarea Suveica — Şoseaua Colentina, s-au remediat în zilele de 7, 8 şi 9 februarie 1990".

Sperăm ca — cel puţin la I.T.B. — asemenea răspunsuri să facă tradiţie.

Pagină realizată de
ROXANA
PAICU MANOLESCU ■

Domnule Liviu Timbus,

În legătură cu articolul dumneavoastră **Cine şi de ce ne ceartă** (Nr. 9, 1.03.1990) vă rog să publicaţi următoarea intervenţie în virtutea unui drept de replică cu care sper că sînteţi de acord:

1. Referindu-mă la „exhibiţionismul pseudo-ştiinţific" practicat de revista **Flacăra** în ultimii douăzeci de ani nu am avut în vedere „toată munca redactorilor dedicată problemelor de ştiinţă" ci numai ceea ce trebuie calificat ca atare.

2. Am tot respectul pentru intenţia, efortul şi reuşita dumneavoastră în a scoate din anonimat „inventatorii lipsiţi de proptele..... ignoraţi de şefi obtuzi şi invidioşi". Dar cum articolul **Academia României, nu Academia R.S.R.** avea cu totul altă temă nu era locul unor argumentări (distincţii) speciale în privinţa activităţii revistei **Flacăra**. Cum aş mai putea scrie dacă am fi obligaţi ■ argumentăm fiecare aserţiune?

3. Faptul că în presa din **Lumea liberă** apar fenomene de exhibiţionism nu este un motiv onorabil — după opinia mea — pentru ca revista **Flacăra** să practice acelaşi lucru.

4. Etichete incriminată nu avea anume în vedere grupul nutriţioniştilor şi nici nu cred că un vindecător trebuie să aibă o diplomă de specialitate.

5. Exhibiţionismul definește **expunerea ostentativă**, deci modalitatea, nu conţinutul a ceea ce este expus. Ca urmare formulele „exhibiţionism ştiinţific" şi „exhibiţionism pseudo-ştiinţific" au în aceeaşi măsură drept la existenţă. De ce v-aţi luat riscul să vorbiţi despre o „stîngăcie lingvistică"?

6. Interpretarea unei simple sintagme ca apostrofare, tendinţă de cenzurare, intenţie de a certa (!?) mă uluieşte. Deşi nu am făcut-o, pot să arăt — dacă sînt solicitat — ceea ce a însemnat „exhibiţionism pseudo-ştiinţific" în activitatea revistei **Flacăra**. Există însă un singur rînd scris, un singur fapt care să argumenteze că eu aş avea tendinţe autoritare?

Urîndu-vă succes,

GABRIEL ANDREESCU ■

POŞTA REDACŢIEI

Tuţui Gheorghe — Buzău, Hentea Cecilia — com. Dîrlos (Sibiu): Aveţi dreptate, noi nu avem nici o vină în problema abonamentelor în general, nici măcar la „Flacăra" şi cu atît mai mult la alte publicaţii. Sîntem însă siguri că se va rezolva. Ţineţi legătura cu oficiul poştal. ● **Teleman C. Luchian — Corabia, Spirescu Nicolae — Bucureşti**: Regretăm pentru dv. dar nu aţi înţeles. Coperta noastră din 1 martie era de fapt o metaforă, o sugestie, un montaj, ca şi celelalte cinci coperte anterioare pe care vă rugăm să le revedeţi. „Statuia" din fotografie n-a stat niciodată pe acel soclu, acum gol. Era un mărţişor pe care l-am expediat în lume. Şi-aşa, din copertă în copertă, am scăpat de statuie. ● **Vasile Petre — Bucureşti**: Noua adresă a Comisiei naţionale pentru rezolvarea sesizărilor şi doleanţelor tuturor cetăţenilor care au fost victime ale dictaturii: str. Apolodor 17 sector 5, Bucureşti, cod. 70661. Telefon: 14 60 36, 14 63 37, 14 63 47, 14 60 81, 14 63 77, 15 60 87, 44 61 52. Audienţe: luni — vineri, 9—16.30; depuneri de memorii la registratură: luni — vineri, 9—19. ● **Codan Ionică — satul Blidari, com. Dumitreşti (Vrancea)**: În chestiuni de succesiune trebuie să vă adresaţi direct notariatului de stat.

REGHINA VĂRVICI ■

La Titograd

Retur sub sărutul focului?

Împărțit în două, posibilul lot divizionar pentru mondialele din Italia evoluează în această seară în două locuri de pe continent : la Titograd, echipa Dinamo susține returul sferturilor de finală ale Cupei cupelor, cu Partizan Belgrad ; iar la Bilbao, cealaltă parte a lotului de bază, întărită cu mai vechi sau mai noi candidați la selectionare, va juca un amical cu o selecționată a Țării Bascilor. Deși cu obiective și mize diferite, ambele partide pot să aducă un pas intermediar dar important în campania de cristalizare și pregătire a lotului național pentru Italia.

Pe acest fundal, care interesează toți iubitorii fotbalului, se proiectează atenția aparte în jurul partidei de la Titograd. Estompată inerent de ambianța generală și erodată subiectiv din interior, această singură „prezență a fotbalului românesc în primăvara europeană" nu mai este însoțită, din păcate, de entuziasmul altor împrejurări similare. Dinamo traversează o vizibilă criză morală și instituțională care se răsfrînge, inevitabil, și asupra stării și randamentului jucătorilor. O mare robustețe le-ar trebui acestor tineri jucători să spargă stratosfera presiunilor care-i apasă, astfel încît să-și vadă numai de joc, pe măsura talentului și valorii lor. Nu puține fiind dorințele unui eșec în Cupa cupelor, care să îngroape definitiv ambițiile sportive ale acestei echipe, dinamoviștilor le rămîne doar șansa unei detașări psihice de context, astfel încît să-și probeze competitivitatea inclusiv prin această capacitate de a rezista la presiunile înconjurătoare.

Strict competițional, Dinamo a avut de parcurs în opt zile, de asemenea un traseu de rezistență a nervilor : prima manșă cu Partizan Belgrad (în care a primit un gol demn de orice portar improvizat din tribună), jocul din cupă cu „Poli" Timișoara (desfășurat după obositoare negocieri la Hunedoara) și derby-ul de campionat cu Steaua, pregătit cu înțelepciune de ambele tabere în afara terenului, chiar dacă în interiorul lui au mai persistat răbufniri ale rivalității de odinioară. Oricum, jocul s-a disputat exclusiv pe gazon, în aer curat, nepoluat de aburul cabinetelor care-i asmuțeau pe jucători unii împotriva celorlalți. Referitor la scor, ne asociem opiniilor care-l consideră echitabil. Lovitura de la 11 m acordată lui Dinamo a fost corectă, chiar dacă, pentru a ne convinge de asta, a trebuit să ne întoarcem la litera regulamentului. De asemenea, cele două echipe au realizat evoluții cu personalitate, au manifestat cu claritate două stiluri de joc distincte — din a căror simbioză a și reieșit, de altfel, jocul valoros din toamnă al naționalei : Steaua — mai direct, în viteză, tranșant și cu sclipirile inegalabile ale lui Hagi ; Dinamo — mai elaborat, cu potențarea echilibrată a tuturor liniilor în ambele faze ale jocului și cu așteptata maturizare a lui Răducioiu, jucător care-și tranformă tot mai mult fragilitatea în agerime, după gîndul și asemănarea lui Dumitrache. Avansarea lui Lăcătuș la „gradul" de căpitan de echipă (cu intenția, probabil, de a-i mai reprima, sub efectul banderolei, tradiționalele lui răbufniri) a avut, pînă la un moment dat, efectul scontat. După cum parlamentările celuilalt căpitan, Andone, au fost răsplătite, pînă la urmă, cu un cot în ochi, în chiar faza dinaintea golului doi al Stelei.

Inacceptabile sportiv, dar omenește de înțeles (în condițiile în care a dispărut protecția din tribunele oficiale) au fost ieșirile pe gazon ale celor doi antrenori, Iordănescu și Lucescu.

Odată trecut și acest al treilea val psihologic, pe Dinamo o așteaptă confruntarea decisivă a primăverii și, poate, chiar a destinului său social în perioada următoare. Fără a intra în detalii, e de la sine înțeles că o calificare a lui Dinamo în semifinala Cupei cupelor ar mai recuceri din atenția cuvenită acestei prezențe românești în fotbalul competițiilor europene intercluburi. Dacă nu adversarii lui Dinamo, măcar suporterii neutri ar privi cu mai mult interes evoluția și soarta unei semifinaliste. După cum, pe reversul medaliei, o eliminare a lui Dinamo ar asterne o apăsătoare tăcere în jurul acestei echipe, obligată apoi doar să lupte cu ea însăși pentru a-și acredita valoarea doar în ceea ce i-ar mai rămîne : campionatul intern. N-ar fi de mirare ca un asemenea eșec să marcheze începutul unui proces de disoluție a acestei tinere echipe, în care antrenorul și citiva jucători de valoare sînt deja asaltați de oferte tentante de peste hotare.

Dat fiind acest context extrasportiv al întîlnirii de la Titograd, partida retur cu Partizan are, deci, și o importantă socială și psihologică, pe lîngă una strict competițională. Din păcate pentru Dinamo— și pentru fotbalul românesc, în general — auspiciile sub care este pregătit acest retur în capitala Muntenegrului nu sînt deloc liniștitoare. Grupul de suporteri români ce ar fi dorit să însoțească echipa și-a retras această intenție aflînd că autoritățile iugoslave nu garantează nicicum securitatea spectatorilor români, fiind serioase probleme cu însăși liniștea echipei noastre. Cerînd garantiile elementare ale prezenței sale la Titograd, delegația oficială a clubului Dinamo a trebuit să uzeze, la un moment dat, de alternativa renunțării la deplasare, cu toate riscurile ce decurg de aici, dacă viitoarele gazde nu-și asumă obligația unei firești protecții a oficialilor și sportivilor noștri. Pînă la urmă, s-au dat asigurări că totul va fi în ordine. Dacă va fi așa, vom trăi și vom vedea în această seară.

OCTAVIAN ȘTIREANU ■

La peluză

Începînd cu numărul viitor, în tribuna de onoare a comentariilor sportive publicate de revista noastră va reveni mai vechea rubrică „La peluză", susținută, acum ca și atunci, de publicistul Nicolae Cristache.

Vaișcovici și Balint, acum rezerve la echipele de club, sprintează cu gîndul spre titularizarea în echipa națională !
Fotografie de VICTOR RĂDULESCU ■

Șah

Rocada se amînă...

Gata Kamski, speranță autentică a șahului sovietic, a pus la îndoială șansele sale de progres (după strălucita sa evoluție din C.M. rezervat juniorilor și copiilor de la Timișoara) în contextul unei pregătiri conform cunoscutei școli șahiste din care provenea. Titlul de campion al lumii este aspirația sa supremă. Această himeră îl atrage atît de mult încît nici un sacrificiu nu este exclus. Primul pas a fost faptul că a emigrat în S.U.A. Tatăl său, fost boxer, fără mari succese, de profesie fotograf, a motivat alegerea altui continent nu din motive climaterice..., ci pentru că numai pe acest pămînt, bine susținut financiar, copilul de 15 ani va reuși să se pregătească serios pentru viitorul meci împotriva lui Gari Kasparov, campionul lumii. Rămînînd în țara sa, fiul său n-ar fi putut avea cele mai bune condiții de pregătire, iar participările sale internaționale ar fi fost sporadice.

La turneul „open" de la Palma de Mallorca, organizat de Asociația de mari maeștri (G.M.A.), după o scurtă perioadă în care a beneficiat de condiții financiare excelente (chiar Fischer l-ar putea invidia, ex-campionul lumii n-a reușit să obțină niciodată sprijin financiar apreciabil...), Gata Kamski a evoluat surprinzător, situîndu-se printre calificații în turneul final de desemnare ai viitorilor competitori care vor întregi lista jucătorilor din viitoarea ediție a „Cupei Mondiale". La Palma de Mallorca s-a clasat după învingătorul concursului, Boris Ghelfand (U.R.S.S.) 7,5 puncte, pe poziția a doua, la egalitate de puncte cu Anthony Miles (S.U.A.) 7 p. Ca urmare, speranțele tatălui au prins un contur mai exact, la aceasta contribuind și presa americană... Cunoscutul publicist american John Donaldson (maestru internațional și... soțul vicecampioanei mondiale, Elena Ahmîlovskaia) a pronosticat pentru anul 1996 sau chiar ceva mai tîrziu, un meci formidabil al lui Kamski împotriva lui Kasparov, subliniind că evoluția emigrantului se aseamănă cu cea a campionului lumii, începînd cu inițialele comune GK și terminînd cu „recolta" punctelor Elo, chiar cu un avantaj de 15 puncte favorabil tînărului competitor față de azerbaidjean la 15 ani...

Dincolo de satisfacție iubitorilor de senzațional, Gari Kasparov a susținut un meci (două partide în ritm de 25 minute de fiecare jucător în partidă) cu ambițiosul presupus rival. S-a jucat la New York Public Library și în numai două ore campionul lumii și-a examinat și notat drastic adversarul. Scorul a fost 2 : 0 în favoarea lui Kasparov. Dacă prima victorie a fost obținută cu mă ușurință, cea de-a doua l-a dăr emoții prin încăpățînarea cu care Kamski a jucat pînă la mat, mizînd pe o eventuală depășire a timpului... Dar Kasparov a fost iute nu numai în gîndire, dar și la mînă, încheind la termen și spectaculos „maratonul" de 107 mutări. Vom urmări cursul primei partide desfășurate sub însemnele deschiderii catalane.

G. KASPAROV — G. KAMSKI

1. c4 e6 2. g3 d5 3. Ng2 Cf6 4. d4 Ne7 5. Cf3 c6 6. Dc2 00 7. 00 Cbd7 8. b3 b6 9. Td1 Nb7 10. Ce3 Tc8 11. e4 c5 12. e:d5 e:d5 13. Nb2 d:c4 **(Mutarea aceasta aparține unui plan modern, care încearcă să reducă avantajul albului. Un alt plan este 13... Dc7 14. C:d3 C:d3 15. e:d5 N:d5 16. d:c5 N:f3 17. N:f3 C:c5 18. Df5 și albul a stat mai bine în partida Stein — Lengyel, Moscova, 1971.)** 14. d5 Ce8 **(Nu duce la joc mai bun 14... e:b3 15. a:b3 din cauza dublei amenințări 16. d6 cu sufocarea nebunului negru și 16. T:a7 cu recuperarea materialului sacrificat.)** 15. Cb5 a6 **(Negrul mai amînă o dată posibilitatea 15... c:b3 16. a:b3 a6 17. Ca7 Tc7 18. Cc6 T:c6 19. d:c6 T:c6 20. Ce5 Td6 21. Cc6 T:c6 22. N:c6 Cd6 23. T:a7, dar, după cum se va vedea, intervetirea nu e importantă.)** 16. Ca7 Tc7 17. Cc6 N:c6 18. d:c6 T:c6 19. Ce5 Td6 20. Ce6 T:c6 21. N:c6 Cd6 22. b:c4 Cf6 23. Ne5 Dc7 24. Ng2 Td8 25. Td3 Cg4 26. Nf4!? Nf6! 27. Tad1 Nd4! 28. T:d4! c:d4 29. T:d4 De7 **(După un șir de mutări excelente echilibrul s-a restabilit din punct de vedere material. Totuși albul are avantaj opunînd perechii de cai al adversarului doi nebuni ce acoperă diagonalele deschise cu multă incisivitate.)** 30. h3 C 31. c5 b:c5 32. D:c5 f6 33. D h5 34. D:a6 Cdf7 35. T:d8 C 36. a4! **(Să urmărim exactitatea cu care Kasparov combină avansarea pionului liber spre transformare cu propunerile de operări de schimburi de piese care să ducă inevitabil spre un final pierdut pentru Kamski.)** 36... Cg8 37. Ne3 h4 38. g:h4 Dc7 39. Nd5 Rh8 40. Dc4 Dd7 41. Db5 De7 42. h5 Ch4 43. a5 Cf5 44. Dc5 De8 45. a6 C 46. D:e3 Da4 47 De4 Da1 48. Rg2 Da6 49. De8 Rh7 50. N 8! Rh8 51. Nf7 Rh7 52. Ng6 Rh6 53. De3 mat.

MARGARETA MUREȘAN ■

Civilizația sportului

Între atîtea evenimente și situații izvorîte din imprescriptibila sa popularitate, Cristian Țopescu a menținut constant reperul ideii de civilizație a sportului. Ca urmare, cunoscuta sa rubrică reintră în coordonatele paginii tipărite de „Flacăra", acolo unde și-a aflat locul în vremurile de restriște, adică imediat după suspendarea autorului ei din comentariul sportiv, acum șapte ani.

Handbal

Săptămîna patimilor

Oareeum în umbra performanței handbaliștilor echipei naționale la campionatul mondial din Cehoslovacia, s-au reluat jocurile din cupele europene intercluburi, faza sferturilor de finală, în care ținem reprezentați de cinci echipe — patru feminine și una masculină. Avînd în vedere intervalul în care se dispută respectiva dublă manșă, putem spune că împătimiții handbalului din orașele respective trăiesc cu adevărat o săptămînă a patimilor ! Cei mai liniștiți sînt vîlcenii, după ce echipa lor favorită, Chimistul, a luat un avans asigurător pentru calificare, învingînd în C.C.E. echipa A.Z.S. Wroclav la 10 puncte diferență (34 —24). În Cupa cupelor, TEROM Iași are o zestre de 8 puncte (24—16) pentru returul cu franțuzoaicele de la U.S.M. Gagny. În aceeași competiție, fetele de la Știința Bacău au pierdut doar la trei goluri (25—28) cu formația puternicului club Rostselmas din Rostov pe Don. În „Cupa I.H.F.", Mureșul Tg. Mureș nu a reușit decît un rezultat de egalitate, (27—27), pe teren propriu, cu Belinka Ljubljana, șansa calificării în semifinale fiind diminuată și de numărul mare de goluri primite.

În sfîrșit, cu totul surprinzător este eșecul pe teren propriu al bărmărenilor de la Minaur: 22—25, cu echipa maghiară Bramac Veszprem! Elevii antrenorului emerit Lascăr Pană rămîneau singurii care să ducă steagul handbalului masculin de club în competițiile continentale din această primăvară și anume în Cupa cupelor. După înfrîngerea de acasă, le va fi foarte greu să acceadă în semifinale printr-o victorie în deplasare.

● Un sondaj de opinie efectuat pe un eșantion de 1 096 cetățeni din cele două Germanii, ale căror rezultate au fost publicate în revista sportivă din Hamburg „Sports", relevă că 63 la sută dintre cei chestionați sînt favorabili organizării unui singur campionat de fotbal în Germania, atunci cînd cele două state vor fi reunificate. Competiția ar urma să aibă 18 echipe, dintre care 11 din Bundesliga și 7 din actualul campionat est-german. Se face, de asemenea, precizarea că dorința de reunificare fotbalistică este mai mare în est decît în vest. ● O experiență constituoare a făcut antrenorul echipei de baschet Detroit Pistons Mike Abdenour, care, în timpul unui antrenament, a anunțat servicilie de urgență medicală că unul dintre elevii săi se află în stare gravă, suferind un atac de cord. În numai 10 minute de la apel, la sală au sosit mașina salvării, una de pompieri (!) și un echipaj al poliției cărora li s-a explicat că nu este vorba decît de o verificare. Mulțumindu-le, de altfel pentru promptitudine. Felicitările n-au fost de ajuns, însă, un purtător de cuvînt al primăriei anunțînd că antrenorul Abdenour, vinovat de „apel de falsă urgență", va fi chemat în judecată, fiind pasibil de sancțiunea închisorii pe termen de 90 de zile și o amendă de 500 dolari. ● „Cupa Marelui Șlem", turneul care va încorona anul tenisistic 1990, a fost prezentată publicului în cadrul unei conferințe de presă, făcîndu-se cîteva precizări, între care cele privind modul în care vor fi împărțite cele 6 milioane de dolari prevăzute ca premii. După cum se știe, la competiție vor fi prezenți cei mai buni 16 jucători remarcați în cele patru turnee majore (Melbourne Roland Garros, Wimbledon și Flushing Meadow), simpla prezență aducînd

Toată lumea face sport

un premiu în valoare de 100 000 dolari (atît revine tenismanului care pierde în primul tur...). „Prețurile" urcă, bineînțeles, în continuare, ajungîndu-se la 1 milion pentru finalist și 2 milioane pentru cîștigător. Turneul va avea loc la München, în perioada 11—16 decembrie. ● Pentru că veni vorba de bani, nici jucătorii de golf nu stau prea rău : după patru turnee din turul european, pe primul loc în clasamentul alcătuit pe criteriul premiilor conduce spaniolul Severiano Ballesteros — 114 016 dolari, secundat destul de aproape de Ian Woosnam, din Țara Galilor — 113 322 dolari. Iar sezonul se află abia la început ● Necazurile sprinterului canadian Ben Johnson continuă. După ce medicul său personal (care, în paranteză fie spus, i-a dopat) i-a cerut achitarea serviciilor făcute (dacă pot fi numite astfel), iată că și agentul fostului — pentru 24 de ore — campion olimpic i-a cerut daune-interese de 425 000 dolari, datorită ruperii contractelor în urma descalificării de la Seul. O parte din acești bani o reprezintă plata făcută pentru realizarea unui film publicitar, care nu a mai putut fi difuzat din motivele cunoscute... ● Arbitrii de fotbal din Costa Rica au anunțat o grevă pe durată nedeterminată; purtătorul de cuvînt al asociației, Berny Ulloa (selecționat de FIFA pentru a oficia la „Coppa di Mondo") afirmînd că principalele revendicări se referă la baremurile de arbitraj, acestea fiind drept extrem de mici : pentru un „centru" la prima divizie, de pildă, acest barem este de aproximativ 95 dolari. Grevistii cer, de asemenea, printr-un acord cu federația, aplicarea legislației muncii și în legătură cu ei, pentru a se ține pasul cu creșterea inflației.

LUCIAN OPREA ■

Lecțiile germană și lituaniană

Felul în care a fost așezată Europa după primul război mondial, prin sistemul de tratate al Versailles-ului, a însemnat o consfințire, cu toate că nu absolută, a ceea ce constituise motorul luptei îndelungate a popoarelor pentru libertate și independență : principiul naționilor, formarea de state pe criteriul național, care să cuprindă în granițele lor toate teritoriile locuite compact de indivizi de aceeași naționalitate. În rama acestui proces, imperiile multinaționale s-au prăbușit, cu o singură excepție : imperiul rus, pentru salvarea căruia a fost pus în funcțiune marxism-leninismul. În numele acestei doctrine, bolșevicii s-au instalat la cîrma imperiului, pe care l-au ținut în chip artificial — esențialmente cu ajutorul forței, dar și cu alte mijloace — în viață pînă în zilele noastre.

Se știe că sistemul de state naționale independente a fost grav afectat ca urmare a acțiunilor adversarilor Versailles-ului, acțiuni care au culminat cu declanșarea și ducerea celui de-al doilea război mondial. Unele din urmările acestui război au stat mereu în contrazicere cu principiul naționilor : fie că aceeași națiune a fost divizată, silită să trăiască în state diferite, ca în cazul germanilor, fie că state naționale și-au pierdut independența, fiind înglobate în altele (cum s-a întîmplat, de pildă, cu Țările Baltice), fie că părți din state naționale au fost anexate de alte state. Acum însă asistăm la o revenire în forță a tendinței versoilles-iste, de așezare a statelor independente pe criteriul național și de dobîndire a independenței de către statele naționale. Edificatoare sînt, în acest sens, lecția germană și lecția lituaniană.

Problema reunificării Germaniei este un subiect foarte vast, cu multe implicații. Extraordinar este faptul că ceea ce cu un an în urmă părea o pură utopie, este în momentul de față o acțiune în plină desfășurare. Sînt în discuție, după cum se știe, multe aspecte : dacă nu cumva, prin reunificare, R.D.G. își pierde, fără compensații suficiente, „identitatea", „independența", dacă nu cumva această țară este anexată de R.F.G., transformată în colonie și, ca urmare, exploatată (voci în acest sens se aud mai ales în R.D.G., dar și în alte părți) ; invers, dacă prin reunificare R.F.G. nu face cumva o afacere proastă, avînd în vedere efortul economic uriaș la care va fi obligată pentru a scoate actualul R.D.G. din starea de înapoiere economică și socială în care au adus-o cei 45 de ani de stăpînire comunistă ; cum va fi cu aparținența la N.A.T.O. a viitoarei Germanii unite ; ce garanții să fie date Poloniei cu privire la granița ei apuseană (pe Oder-Neisse) ș.a.m.d. Desigur tuturor acestor probleme li se vor găsi pînă la urmă soluții. Important este că timpul începe să nu mai suporte națiunile divizate, că el presează din nou, ca și înainte de primul război mondial, pentru constituirea, acolo unde se mai mențin divizări, de state naționale unitare (de altfel, acest curs este caracteristic nu numai Europei, ci globului întreg : s-a reunificat Vietnamul, cele două Corei depun eforturi în aceeași direcție).

Proclamîndu-și recent independența, Lituania a făcut concomitent două breșe, amîndouă premiere : prima, în ceea ce fusese stabilit și realizat, pentru partea sovietică, drept urmare a tratatului Ribbentrop—Molotov, a doua, în imperiul monolitic sovietic. Legat de hotărîrea parlamentului din Vilnius, se vorbește de secesiune, cu toate că în constituția sovietică este clar prevăzut dreptul republicilor unionale la autodeterminare, mergînd pînă la desprinderea de U.R.S.S. (drept contraargumente se invocă probleme de legături economice și de decontări). Oricum, prin proclamarea independenței Lituaniei, s-a creat un precedent, și alte republici din uniune, în primul rînd Estonia și Letonia, legate de pactul Ribbentrop—Molotov, dar și altele, manifestă aceeași tendință. Pentru toată lumea este clar că trezirea națiunilor din U.R.S.S., exprimarea năzuinței lor spre viață statală independentă au fost favorizate de politica reformatoare, de perestroika și de glasnosti promovată în ultimii ani de Mihail Gorbaciov. Desigur, mersul evenimentelor a depășit ceea ce liderul sovietic își propunea inițial, dar viața, de regulă, și cu deosebire în ultima vreme, așa face, o ia înainte.

Avînd în vedere lecțiile germană și lituaniană, se poate spune că evenimentele și fenomenele ce se petrec astăzi în lume, cu deosebire în Europa, confirmă teza că istoria se repetă. Se-nțelege, mutatis-mutandis și „pe un plan superior". Pentru că revigorarea versailles-ismului înseamnă acum nu doar repararea ciuntirilor aduse, ca urmare a celui de-al doilea război mondial, principiului statului național unitar, ci și împlinirea a ceea ce rămăsese nerealizat după primul război.

În parlamentul lituanian, după proclamarea independenței

În timpul unei demonstrații care a avut loc la New Delhi, la care s-a cerut ridicarea de către China a legii marțiale în Tibet și eliberarea tuturor deținuților politici (se acordă îngrijiri unui demonstrant care și-a pierdut cunoștința în ciocnirile cu poliția).

Lupul își schimbă părul...

Sînt pe glob zone și probleme cu privire la care atît oamenii politici, cît și mass-media, manifestă o mare reținere, o mare prudență și grijă, comentariile avînd ca motor nu preocuparea de a oglindi cît mai exact realitatea, ci calculul politic sau teama. De exemplu, în conflictul arabo-israelian, presa din mai toate țările ia aproape în cor apărarea arabilor, (în orice caz, n-am citit — poate mi-a scăpat — nici un articol de seamă care să arate și dreptățile Israelului), și aceasta numai pentru că lumea arabă e o forță și cu ea nu-i prudent să te pui rău.

În aceeași categorie intră și China. Da, și ea este o forță, și încă una foarte mare, mai ales dacă avem în vedere potențialul ei uman, un sfert din populația globului, și, ca atare, comentariilor despre ce se întîmplă în China trebuie să li se pună o anumită surdină. Sub impulsul instinctului de conservare, nu am fi abordat nici noi acest subiect, dar vîntul de libertate care bate în prezent pretutindeni în lume ne-a determinat să ne înfrîngem reticența.

Pentru ce-a îndurat poporul chinez sub Mao, pentru genocidul și celelalte atrocități inimaginabile în lumea civilizată, pentru crunta teroare din timpul „revoluției culturale", se poate da vina pe maoism, așa cum, o vreme, s-a întîmplat în U.R.S.S., unde toate relele erau explicate prin „trăsăturile negative" ale lui Iosif Visarionovici (totuși, spre deosebire de tătuc, dat jos de pe soclu pînă și la Ulan Bator, Mao continuă să fie în China la mare cinste). E vorba însă de cele petrecute după Mao. E adevărat, Deng Xiaoping a adus (ca și Hrușciov, ca și cizmarul dement, ca și alții), la începutul domniei lui, un oarecare aer proaspăt, a realizat o anumită liberalizare, fapt care, luat în considerație concomitent cu mazilirea suferită, un număr de ani, în timpul lui Mao, deci cu aura lui de „dizident", de „participant la rezistență", era cît pe-aci să-i facă pe chinezi să uite că Deng fusese coautor al politicii maoiste. Dar imediat ce fostul „dizident", devenit stăpîn absolut, și întregul său sistem de conducere bazat pe gerontocrație și-au văzut pozițiile amenințate, bătrînul Deng și-a adus aminte de vechile luui deprinderi, practici și ustensile și a ordonat măcelul din piața Tian Anmen din mai 1989. După care betonul comunist maoist s-a așternut din nou peste China.

Că situația aceasta nu poate să dureze la infinit este în prezent clar pentru întregul mapamond (sînt, de altfel, semne că în conducerea chineză se manifestă disensiuni). Dar ceea ce s-a întîmplat în China, o nouă iarnă după un relativ dezgheț, dovedește că pentru înnoiri adevărate și ireversibile este nevoie de oameni noi, care să nu fi fost părtași — și prin aceasta compromiși — la exercitarea puterii sub tiranii comuniste, pentru că lupul își schimbă părul, dar năravul ba.

Vers l'autre flamme?

Cît timp s-a prezentat doar sub formă de deziderat, de țel, de „vis de aur", cuprins în scrierile lui Marx și ale prietenului său credincios de-o viață Engels, comunismul a putut să ispitească pe mulți, întrucît se recomanda ca ocrotitor al celor oropsiți, al celor nedreptățiți și oprimați. De aceea, după venirea la putere în Rusia, partidul bolșevic a putut să-și creeze, prin intermediul internaționalei a treia, sucursale în numeroase țări din Europa și de pe alte continente. După ce însă preceptele au fost „traduse în viață" în „marea țară a socialismului", s-ar fi cuvenit ca partidele comuniste să se trezească la realitate. Cu atît mai mult cu cît avertismentele nu le-au lipsit. Printre cele mai edificatoare se numără și cartea „Vers l'autre flamme" a compatriotului nostru Panait Istrati, una din primele și cele mai exacte și mai sincere demascări și condamnări ale monstruosului sistem comunist stalinist. Istrati a vorbit foarte limpede de „eșafodajul unei dictaturi care se sprijină pe GPU (adică pe KGB-ul acelor vremuri) pentru a frînge rezistența a milioane de nefericiți". „Ei bine, întreba marele scriitor, asta vreți voi să întindeți pe întreg pămîntul ?". Semnalele de alarmă n-au fost însă luate în considerație, au fost taxate drept „calomnii", „denigrări" dirijate de dușmanii U.R.S.S. Și astfel p.c.-urile au putut să existe și să-și desfășoare în continuare activitatea.

Apariția, după cel de-al doilea război mondial, a „lagărului socialist" a ridicat partidelor comuniste din „țările capitaliste", în primul rînd celor din Europa, și mai mult acțiunile. Socialismul depășise stadiul existenței sale doar într-o singură țară, nu mai era o „stafie", ci o realitate, iar conducătorii comuniști din occident aveau către ce să arate adepților și, mai ales, corpul electoral : așa vom face și noi ! În general, se întîmpla ceva și nostim, și paradoxal, și trist : oameni care se bucurau de toate înlesnirile, de belșugul și de libertățile democratice caracteristice societății de consum (care are și ea bețeșugurile ei, firește), chemau pe alegătorii lor să-i ajute să ajungă la putere pentru a-i feri cu rîndurile și cu realitățile (ineficiență economică, lipsuri, mizerie, foame, frig, cenzură, pușcărie ș.a.m.d.) din țările est-europene. Cînd însă adevărul cu privire la „socialismul real" n-a mai putut fi ascuns, p.c.-urile din țările apusene au fost nevoite să se distanțeze, spunînd alegătorilor : noi nu vom face așa, ci altfel, noi vom instaura un socialism democratic, adevărat. În felul acesta s-a născut eurocomunismul, care a făcut cîțiva ani epocă.

Însă cele petrecute în 1989 în țările fostului „lagăr socialist", adică prăbușirea sistemului comunist, i-a obligat în cele din urmă pe liderii partidelor comuniste din țările occidentale să-și pună pentru prima dată o întrebare hamletiană : vom mai fi sau nu vom mai fi ? Cu alte cuvinte, noi ce facem, al cui sîntem ? Se pare că soluția către care merg partidele comuniste importante din țările apusene (p.c. italian, p.c. spaniol) ar fi autodizolvarea, fuzionarea cu alte forțe și transformarea pe această cale într-un partid al „stîngii unite". „Noul partid reformator — declara secretarul general al p.c. italian la recentul congres extraordinar al partidului — va trebui să fie o forță politică de masă, profund ancorată în societate, capabilă să reprezinte interesele și aspirațiile unor vaste sectoare populare, un partid al stîngii care acționează pentru reorganizarea stîngii pe scară europeană și ca atare în interiorul Internaționalei socialiste". Așadar, comuniștii italieni își oferă serviciile... socialiștilor. La fel gîndesc și mulți comuniști spanioli, care solicită schimbarea numelui partidului, revenirea la social-democrație într-un partid al stîngii unite.

O stîngă unită, prin fuzionarea comuniștilor cu social-democrația ? Posibil, dacă și social-democrații o vor dori. Însă în cazul cînd se va merge pe această cale, se poate spune cu certitudine că nu se va mai întîmpla ca în țările fostului lagăr socialist, unde, prin înglobare în partidele comuniste social-democrația a fost desființată, ci invers.

Vers l'autre flamme ? Vers laquelle ?

Pagină realizată de ION D. GOIA

De la solstițiu la echinocțiu

Au trecut trei luni de la Revoluție, care, la capătul celei mai lungi nopți din an, noaptea solstițiului de iarnă, a pus capăt celei mai negre nopți din istoria României, noaptea comunistă. Și, la această rememorare, gîndurile noastre se îndreaptă mai întîi, în semn de fireasc cătră eroii Revoluției.

Deci, mai întîi, un gînd pentru cei care nu mai sînt. Ei își dorm somnul veșnic străjuiți de cruci de lemn și pe mormintele lor a început să crească prima iarbă. I-am plîns cînd au murit și-i vom plînge mereu, fiindcă libertatea noastră de astăzi din singele lor a răsărit și toate viscle pe care ni le făurim acum datorită jertfei lor sînt posibile. Nesfîrșită este recunoștința noastră pentru ce ne-au dăruit iar amintirea lor va dăinui cît vor fi români pe lume, fiindcă ei n-au murit, moarte crîncenă pentru noi înduri nd, cu moartea moarte au călcat și au devenit, prin aceasta, nemuritori.

În această zi de aducere aminte, un gînd profund de prețuire și recunoștință se îndreaptă și către cei care au luptat în Revoluție și trăiesc. Sînt sute și sute de mii. Sînt cei care, în seara de 21 decembrie, mergeau în coloane mari, cu lumînări aprinse în mînă ca să-i cheme pe muncitori să iasă în stradă și să vină la sediul comitetului central : cei care în noaptea de 21 spre 22 decembrie scriau pe zidurile clădirilor „Jos Ceaușescu", „Jos comunismul", „Oameni, treziți-vă !" ; cei care în dimineața lui 22 decembrie, în Piața Unirii, cînd au apărut tancurile armatei și cînd nu se știa dacă au să tragă sau nu au ieșit în fața tancurilor, în dreptul magazinului Unirea, și tancurile au oprit, și nu s-a tras, și atunci au început să scandeze „Armata e cu noi !" și s-au urcat pe tanchete lîngă militari și i-au îmbrățișat, și toată lumea avea lacrimi în ochi ; și au plecat apoi ei, mille de oameni pășind alături de tancuri și urcați pe acestea citi au încăput, cu steaguri tricolore cu gaură la mijloc către Intercontinental și c.c., scandînd : „Jos dictatorul !", „Jos tiranul !", „Asasinul de copii !", „Olé, olé, olé, olé, ceaușescu nu r e !" (mai era și încă în clădirea c.c. !) ; cei care, mare de oameni, în Piața Palatului, au cerut plecarea dictatorului în timp ce din elicopter se aruncau manifeste cousuise : cei care, pe Magheru, rupeau cărțile ceaușeștilor și le dădeau foc ; cei care au păzit Televiziunea, radioul, stațiile de metrou, gata să moară în orice moment. Dar cei mai mulți dintre ei au avut norocul să nu fie atinși de glonț, ei au înfăptuit, alături de cei trecuți în neființă, Revoluția, dar s-au scăpat, continuă să trăiască și n-au luat și n-au cerut nimic pentru ei, s-au întors la muncă anonimi și modești. Ne plecăm cu evlavie fruntea și în fața lor, a celor care, făcînd Revoluția, n-au murit și n-au pretins nimic.

Au trecut de atunci trei luni. Lumina care a răsărit la 22 Decembrie anul trecut a devenit în fiecare zi tot mai mare și mai strălucitoare și așa am ajuns la echinocțiul de primăvară. De mîine încolo, ziua va fi mai mare decît noaptea. Împreună odată cu razele venite de la Răsărit, la 22 Decembrie 1989 peste neamul românesc s-a revărsat și o altă lumină, cea a libertății. A crescut oare această lumină în același ritm cu cea solară ? Este oare și în inimile și în cugetele noastre vremea echinocțiului, începe și acolo de mîine să prevaleze lumina asupra întunericului ? Ce bine ar fi să fie așa ! Dar, pentru ca cel puțin să ajungem la ea — în cazul cînd lucrurile stau în prezent altfel —, este nevoie de multă voință, dîrzenie de iubire de neam și țară. Și de foarte multă muncă, făcută cu pricepere și cinstită.

ION D. GOIA

Fotografii de PAUL AGARICI

FLACĂRA

EDITURA „PRESA LIBERĂ"

Stan Pelteacu
Ion Ciucescu

REDACȚIA :

■ REDACTOR ȘEF : George Arion. Redactor șef adjunct, coordonator al publicației „Rebus" : Tudor Octavian. Redactor șef adjunct : Octavian Știreanu. Secretar general de redacție : Constantin Dumitru.

■ ECONOMIE, ȘTIINȚĂ (2128) : Răzvan Bărbulescu, Liviu Timbus, Florin Condurățeanu, Eugen Negrea, Pașcu Balaci, Mircea Borda. SOCIAL : (2600, 2542) : Oprea Georgescu, Mihai Stănescu, Roxana Paicu-Manolescu, Liana Tatos, Maria Radu Bogdan, Dorin Gherghinescu, Paul Agarici. CULTURĂ (1700) : Ion Zubașcu, Dorin Sălăjan, Elena Ghera. ACTUALITATEA POLITICĂ, internă și internațională (2560) : Ion D. Goia, Sorina Man, Margareta Mureșan, Victor Rădulescu.

■ PUBLICIȘTI COMENTATORI : Cicl Iordache-Adam, Dumitru Constantinescu, Horia Pătrașcu.

■ „REBUS" (2036) : Alexandru Păsărin, Adrian Mitu, Alexandru Paler, Elena Grecescu, Bogdan Vlad, Aurel Ștefan Alexandrescu.

■ SECRETARIAT TEHNIC DE REDACȚIE : (2123, 2559) : Adrian Petrescu, Mircea Popp Angela Ștefănescu, Smaranda Petrea, Sevghin Omer, Pompiliu Dumitrescu, Constanța Balaban, Reghina Vârvicl

Adresa redacției și administrației : București, Piața Presei Libere nr. 1 cod 71311.

Telefoane : 17 60 10, 17 60 20 (cu interioarele trecute în parantezele de mai sus) ; secretariat redactor șef : 2002 ; redactor șef adjunct, coordonator „Rebus" : 1457 ; redactor șef adjunct : 2124 ; secretar general de redacție : 2143 ; public relation : 2600

Cititorii din străinătate se pot abona prin ROMPRESFILATELIA, Sectorul export-import presă P.O. Box, 12-201, telex 10876, prsfir București, Calea Griviței nr. 64–66.

TIPARUL : Combinatul poligrafic BUCUREȘTI

24 pagini 3 lei

IMPORTANT !

În dorința de a realiza o **Cronică a publicațiilor zise „de provincie"** (supratitlu provizoriu) pe care nu are posibilitatea să și le procure, colaboratorul nostru, poetul

Gheorghe Tomozei

îi roagă pe editorii și redactorii acestor tipărituri să expedieze cîte un exemplar din proaspetele apariții pe adresa revistei „Flacăra" (nume definitiv), București, Piața Presei Libere (nume, sperăm, provizoriu) numărul 1 (cifră fixă) cu mențiunea : Pentru rubrica

„De la Nistru pîn' la Tisa"

(cu titlu e de dorit, definitiv)...

ANGAJĂM !

Redacția publicațiilor „Flacăra" angajează, **prin concurs**, secretară și stenodactilografe cu studii corespunzătoare (de preferință cunoscătoare de limbi de circulație internațională). Ofertele se primesc zilnic între orele 11—12 pînă în data de 31 martie a.c.

La închiderea ediției

Ieri a început campania electorală. Cînd va începe însă campania agricolă ?

„BASARABIA, cuvînt cu patru a
ca o biserică cu patru turle albe“

Fotografie de MIHAI POTIRNICHE

Timpul mărturisirii

Pentru românii dintre Prut şi Nistru inima noastră românească bate

în paginile 7-18

FLĂCĂRA
SĂPTĂMÎNAL DE OPINIE, POLITIC, SOCIAL ŞI CULTURAL
● fondat 1911

● Anul I (serie nouă) ● Nr. 13 ● Miercuri 28 martie ● 1990 ●

Duminică a fost sfințită creștinește statuia celui care a sfințit, prin operă, spiritualitatea românească

În cer și pe pămînt

Pomenirea morților se face cu rugăciuni, cu lacrimi, cu flori și cu lumînări aprinse. Dar împlinirea a trei luni de la trecerea în neființă a martirilor revoluției s-a făcut cu sînge, cel mai mult curgînd sîngele românesc. Și cu morți. Dumnezeu să-i ierte !

În legătură cu tragicele evenimente care s-au petrecut în Transilvania începînd cu 15 martie 1990, culminînd cu cele de la Tîrgu Mureș, mai mulți oameni și-au ridicat ochii spre cer și s-au rugat : Doamne, apără această țară ! O rugăciune pe care o repetăm cu toții și sperăm că ea va fi auzită, că cerul ne va apăra.

Însă, în același timp, trebuie să ne apărăm și noi, aici, pe pămînt. Cu toții, români și unguri. Cu toate mijloacele pămîntene normale, omenești, legitime și legale. În primul rînd cu rațiunea.

Este normal ca minoritatea maghiară din România să se bucure de drepturi. Ce fel de drepturi ? Ele nu pot fi decît acelea pe care le au minoritățile în statele civilizate : nu mai puțin decît atîta, dar nici mai mult. Deci : de învățămînt primar și mediu, de publicații și cărți în limba proprie, de identitate culturală, de accesul egal la funcții în administrație și altele ; nu stat în stat, nu autonomie politică, teritorială și administrativă, nu învățămînt superior în limba minorităților, nu denumiri și inscripții (de localități, instituții, străzi, indicatoare ș.a.) în altă limbă decît limba țării. Dar toate drepturile de care vorbeam, drepturile normale, așa cum sînt ele în lumea civilizată, se pot obține numai în condițiile în care minoritatea ungurească — și odată cu ea și cei care-o ațiță din exterior — va înțelege că niciodată cît va răsări soarele deasupra globului pămîntesc România nu va ceda altei țări un teritoriu în care trăiesc, pe pămîntul moșilor și strămoșilor lor, aflați aici de mai bine de două milenii, 7 milioane de români, numai pentru că pe același teritoriu trăiesc nici 2 milioane de unguri. Pe acești unguri i-am primit ca frați și îi vrem ca frați, vrem să trăim în pace și să-i iubim, dar acest lucru se poate întîmpla numai dacă ei, ungurii din România, vor înțelege că singura lor cale pentru o existență normală și o viață pașnică este loialitatea deplină față de statul român și conlucrarea și conviețuirea prietenească cu populația românească majoritară. Altă soluție nu există.

Între posibilitățile de apărare de pe pămînt, și nu în plan secundar, se află mijloacele de care dispune autoritatea statală. Această autoritate a dat însă dovadă de numeroase slăbiciuni. Cum de au putut să năvălească peste granița noastră mii de străini care să se dedea la acte care ultragiază pe români, să incite la ură și violență ? Nu mai avem grăniceri ? Cum de nu s-au curmat pe loc, în faza incipientă, toate tentativele de tulburări și destabilizare? Nu mai avem poliție, nu mai avem armată, nu mai există legi ? Din cîte știu, numai o parte din legi au fost abrogate, iar acele prevederi din Constituție care nu sînt anulate prin efectul revoluției trebuie să rămînă în vigoare pînă la votarea noii constituții. Autoritățile noastre trebuiau să facă să rezulte limpede din poziția și acțiunile lor că românii nu și-au vărsat sîngele în decembrie 1989 pentru ca țara să cadă în haos iar elemente extremiste din rîndul minorităților să acționeze nestingherite, cu sau fără incitări și sprijin din afară, pentru dezmembrarea României. Dacă procedau așa, nimic nu s-ar fi întîmplat. De unde vine starea de nehotărîre, slăbiciune și bîlbîială de care au dat dovadă conducătorii de azi ai României ? Din motive electorale ? Dar în fața intereselor vitale ale țării considerentele electorale trebuie să rămînă la ani-lumină în urmă? Nepricepere, neputință ? Bine, dar în acest caz avem soluția : „Dacă mîna-ți slabă sceptrul ți-o apasă, altuia mai vrednic locul tău îi lasă !".

Prin urmare, nu e de ajuns să exprimăm speranțe, ci trebuie să acționăm hotărît și eficient ! Să ne apere Dumnezeu, dar să ne apărăm și noi !

ION D. GOIA

„Excepția maghiară" și „Soluția Timișoara"

Drepturi sau privilegii ?

Întrebarea n-a apărut din senin. Această întrebare exprima starea de spirit creată în urma acțiunilor care depășeau cadrul unor revendicări firești din partea populației maghiare. Ea a apărut în urma excesele semnalate în procesul de reorganizare a învățămîntului și în urma unor tendințe de izolare economică și administrativă. Astfel de fapte, al căror număr și a căror gravitate creștea, au fost receptate cu îngrijorare de populația românească majoritară. Din păcate, s-a creat impresia că maghiarii și-au înțeles drepturile ca pe un premiu ce li se cuvenea, urgent, numai pentru faptul că drepturile acelea le-au lipsit pînă într-o bună zi. O seamă dintre acele drepturi se exercită, e adevărat, în interiorul colectivității maghiare, dar altele nu se pot manifesta decît în raport cu ceilalți cetățeni ai țării. Oricum e necesar ca instituirea și garantarea lor să se facă pe temeiul legii. Altfel, acordarea unui drept, pentru unii, poate avea ca o consecință anularea aceluiași drept pentru alții. Și la ce ar folosi blocarea în acest fel a mecanismului social ? Folosește cuiva, de exemplu, să se aleagă formule prin care acordarea drepturilor legitime ce se cuvin cetățenilor de naționalitate maghiară să ducă la situația în care conaționalii lor români să umble cu jalba-n proțap și să-și ceară drepturi egale cu ale maghiarilor ? De ce nu se va fi înțeles, oare, că rezolvarea integrală și definitivă a problemei se poate face numai în cadrul general al democratizării României ? Desigur, pentru că unii n-au vrut să înțeleagă, fiind mai interesați de crearea a ceea ce s-ar numi „excepția maghiară". Și nu avem de ce să ne mirăm că unde e o extremă, apare și cealaltă. E ceea ce s-a și întîmplat.

Cînd tragedia dădea semne că a devenit inevitabilă, domnul Ion Iliescu a rostit o alocuțiune la posturile de radio și televiziune. Era un apel la rațiune, cît se poate de binevenit în acele momente, dacă sub presiunea evenimentelor el ar fi reușit să fie formulat, totuși, mai puțin confuz. Pentru că, deși a amintit în cele din urmă despre ostilități care „se alimentează reciproc", apelul domnului Iliescu s-a oprit mai întîi la „excesele regretabile" prin care cetățenii români ar fi răspuns unor manifestări ale maghiarilor. În sfîrșit, deși îi avea în vedere și pe alții, domnul Iliescu își dădea singur sarcini, arătînd că — spre liniștirea spiritelor — „sîntem datori să facem totul din partea factorilor politici, factorilor publici, factorilor de ordine publică". Domnul Iliescu a fost așteptat la Tîrgu Mureș dar n-a mai ajuns acolo, în orașul în care oamenii nu puteau să nu observe lipsa de promptitudine cu care guvernul încearcă să soluționeze conflictele apărute între ei. În schimb, o zi mai tîrziu a fost dată publicității o declarație a guvernului. Aducînd precizări în legătură cu luări de poziție inamicale, dacă nu de-a dreptul instigatoare, ale unor autorități din Ungaria, această declarație relata cu oarecare lux de amănunte despre comportarea condamnabilă a unor cetățeni aparținînd statului ungar. Aceștia au încălcat grav legile țării și s-au dedat unor fapte care au jignit profund sentimentele naționale ale românilor. Citind narațiunea cuprinsă în declarația guvernului, orice om se întreabă însă: cum au fost posibile asemenea lucruri ? Nu cumva ele au fost posibile tocmai pentru că făptașii vor fi trăit cu impresia — confirmată, din păcate — că nu vor avea de înfruntat nici o autoritate care să-i aducă la ordine ? Nimeni n-ar fi putut să pretindă României ca ospitalitatea pe care o oferă să echivaleze cu abolirea legilor ei de ordine și liniște publică. Iar în acest caz, cu ce e mai presus răspunderea de-a fi organizat acele fapte reprobabile decît răspunderea de-a le fi tolerat ?

Opinia noastră este că valul acelor cîtorva mii de cetățeni străini, de turiști ungari, n-a făcut decît să grăbească un proces care oricum evoluase îngrijorător. Or, întrebarea esențială este dacă nu cumva confuzia și tensiunea instaurate, treptat, în relația românilor cu cetățenii de naționalitate maghiară, au fost favorizate la rîndul lor de o atmosferă de incertitudine și confuzie mai generală, ba chiar de violențele care, în diverse părți ale țării, românii le-au comis împotriva românilor. Îndeobște, pentru motive politice. Se știe, bunăoară, că pentru vina de-a se fi înscris într-un partid, unii au plătit cu viața. Numai că, în urma unor astfel de cazuri, nu s-a găsit nimeni care să se ducă și să reclame la O.N.U. Și ce a fost — ca să mai dăm un exemplu știut de toată lumea — demonstrația sau contrademonstrația din 29 ianuarie ? Nu un exercițiu de violență aproape la scară națională ? În aceste condiții, sub ochii unor factori de conducere care s-ar fi cuvenit să se dedice exclusiv politicii de stat și deloc, după cum ar fi fost ideal, politicii de partid ori afirmării unor concepții politice despre care se știa că vor stîrni proteste, drumul extremiștilor a fost deschis — desigur, involuntar — și nu e de mirare că a putut apărea și ideea legitimității unei „excepții maghiare".

La o distanță mică în timp, dar enormă dacă avem în vedere frățietatea celor două guverne în timpul revoluției române din decembrie 1989, guvernul de la București a declarat că deține dovezi privind amestecul Ungariei în treburile interne ale României. Guvernul de la Budapesta a negat. Însă, într-un asemenea caz, a nega nu-i suficient. Cum nu-i suficient din partea lui nici a vorbi exclusiv și pasional despre „atrocitățile comise de români". O fi campanie electorală în amîndouă țările, dar problema în discuție nu se rezolvă nici prin arborarea unui drapel străin pe-o catedrală din Transilvania, nici prin simpla denunțare a acestei fapte sau a altora ca ea. Nu spunem că guvernul nostru trebuia să „internaționalizeze" imediat aceste viteji turistice, dar spunem că s-a hotărît să intervină prea tîrziu. Există indicii că, la Tîrgu Mureș, oameni din ambele tabere aflate în conflict, înainte de a se produce ireparabilul, așteptau cu oarecare încredere apariția salvatoare, lucidă și imparțială, a „puterii de stat". Degeaba au așteptat. Unii dintre ei au murit, alții au fost răniți grav.

Desigur, prima datorie a guvernului era de-a preveni o astfel de nenorocire comună, româno-maghiară sau maghiaro-română, cu atît mai mult cu cît avea și soluția reîntoarcerii la dialog, a reluării dialogului exact din punctul în care el se rupsese în două monologuri. Aceasta a fost și rămîne „soluția Timișoara", așa cum a fost ea precizată în Proclamația pe care timișorenii au adresat-o întregii țări la 11 martie. Respectarea drepturilor individului și a etniilor nu se pune în discuție, ea este o datorie asumată de România prin semnarea unor acorduri internaționale, așa încît ceea ce trebuie convenit e doar modalitatea implementării acestor drepturi. În acest spirit, de altfel, s-au angajat și comisia de anchetă a C.P.U.N. sau reprezentanții guvernului trimiși la Tîrgu Mureș.

Dînd un alt relief cuvintelor, întemeiînd apelul la rațiune și înțelegere reciprocă pe principiul limpede exprimat că Transilvania, integritatea teritorială a țării și suveranitatea națională nu sînt ... nu pot fi subiecte de discuție, domnul Ion Iliescu a spus, în declarația sa din seara zilei de duminică, 24 martie, că democrația e una pentru toți și că ea nu înseamnă pentru minorități totul acum iar pentru români încetul cu încetul, pe măsura posibilităților. Cunoașterea integrală a adevărului despre circumstanțele în care s-a ajuns la ceea ce a fost caracterizat drept cel mai grav conflict interetnic din istoria contemporană a României trebuie să ducă la stabilirea necesarelor garanții că astfel de evenimente tragice nu se vor mai repeta niciodată

DUMITRU CONSTANTINESCU

REFLEX

Donații

Domnul Aristide Buhoiu, directorul ziarului de limbă română „Universul", care apare la Hollywood, a trimis în țară două donații constînd în colecția „Universul", mai multe exemplare din cartea „Orizonturi roșii" de M. Pacepa, „Poezii" de Mihai Eminescu, ediția Princeps și mai multe almanahuri, toate editate la „Universul", pentru Biblioteca Academiei, Biblioteca Centrală Universitară și Biblioteca Centrală de Stat. După cum ne informează George Stanca, redactor delegat al „Universului" la București, vor urma și alte donații asemănătoare pentru B.C.U. și bibliotecile din Cluj și Iași.

Domnul Ilie Verdeț are încredere în FSN

Citîm dintr-un interviu acordat agenției France Presse de domnul Ilie Verdeț, binecunoscută figură politică a regimului ceaușist, fost, printre altele, prim-ministru : „Întrebat în legătură cu participarea partidului comunist la campania electorală pentru alegerile din 20 mai, Ilie Verdeț consideră că acest lucru nu este obligatoriu : există formațiuni politice, ca Frontul Salvării Naționale, care pot realiza un larg consens social, fără a fi nevoie de P.C.R.". Cu alte cuvinte, de ce să mai participe la alegeri un P.C.R., cînd e prezent acolo F.S.N. ? Logic. (I.G.)

Deviza noastră rămîne: „FĂRĂ VIOLENȚĂ!“

Au murit din nou oameni. Sînt victimele lipsei de rațiune, ale dezlănțuirii patimilor oarbe și, în același timp, ale unui calcul pe care istoria-l refuză.

Sîntem asigurați că în Ardeal situația a devenit calmă, normală. Pot crede în această asigurare cei care manifestă tendințe de părăsire a locurilor unde s-au născut și trăit? Se pot duce fără frică la școală elevii?

În aceste tragice zile, au acționat elemente extremiste, manipulate sau mai bine zis ațîțate. Se cere o judecată dreaptă și de urgență a acestora. Toleranța și slăbiciunea sînt două noțiuni distincte în orice limbă ar fi exprimate. Legea trebuie să pedepsească pe cei care au călcat-o. Un oarecare s-a năpustit cu mașina în cetățeni, rănind 12 dintre ei. Un ofițer în uniformă a fost injunghiat. Milioane de oameni au văzut cutremurați de groază la televizor omorîrea cu bîte, în plină stradă, ca în cel mai crunt Ev Mediu, a unor oameni.

Toți acești criminali, români sau unguri, trebuie pedepsiți după legea scrisă a țării, dreaptă, imparțială, unică.

Dialogul între cei înarmați cu bîte, cuțite și topoare și cei cu mîinile goale nu este posibil.

Cum a fost la Tîrgu-Mureș

În dimineața zilei de 21 martie, spațiul recunoscut sub denumirea de Centrul municipiului, de la Palatul Poștelor pînă la statuia lui Avram Iancu, avea o imagine dezolantă. Un gust amar apăsa sufletele tuturor trecătorilor. Se călca pe cioburi de sticlă și pete de sînge, prin cenușă, fum și flăcări printre obiecte din înprevenire a oricăror incidente. Nici unul dintre cei de la București nu se întreba dacă la Tîrgu Mureș poliția are forțele necesare pentru o eventuală înfruntare cu atîtea mii de persoane. Dar să lăsăm aceste probleme „interne“ Ministerului de Interne care, judecînd după evoluția evenimentelor din 20 martie, ca incendiare, și se agită grupuri de tineri înarmați cu bîte, cu ce au, unii pentru apărare, alții pentru atac. Ți-e groază să mergi pe stradă. Evit să trag o concluzie pentru a nu fi subiectiv. Cititorii cred că au tras-o după vizionarea peliculei date televiziunii române de către un reporter irlandez.

MIRCEA BORDA ■

Unde le e omenia?

ventarul resturantelor, al hotelului Grand, al primăriei județene. Grupuri înarmate cu bîte, cu alte obiecte „nepașnice“ — se adunau în cercul dintre ostașii unor unități militare și cordonul de tancuri ce apăra primăria. Erau „combatanții“ zilei precedente. Oare ce surprize ne va rezerva ziua de azi? se întrebau tîrgumureșenii. Dar pînă să aflăm răspunsul, să vedem cum s-a ajuns la această situație ale cărei consecințe au fost pînă la 21 martie ora 11, 269 răniți, dintre care 103 internați în spital, și trei morți (datele din acel moment — n.n.).

„Iliescu nu uita / asta e opera ta“. Iată ce se scanda pe străzile municipiului Tîrgu Mureș și în localitățile județului Mureș, în ultimele zile. Sloganul se referă, desigur, la evenimentele din 19 și 20 martie care, așa cum se știe, s-au soldat cu morți și răniți. Un adevăr trist prin care se încerca sensibilizarea guvernului: „Iliescu nu uita / și Ardealu-i țara ta!.

Guvernul s-a dovedit însă insensibil, cel puțin inițial, apoi a intervenit, cam pompieristic, prin acea comisie condusă de domnul Gelu Voican Voiculescu, viceprim-ministru al guvernului, și prin alte măsuri.

Dar ce s-a întîmplat în ziua de 20 martie? Între orele 8—9 eram în biroul comandantului județean al poliției. Se anunțase o grevă generală din partea maghiarilor și o manifestație la care să participe peste 15 000 oameni. Se informa Bucureștiul, iar Bucureștiul răspundea să se ia măsuri de și Guvernul, nu s-a dovedit la înălțime.

Iată pe scurt filmul zilei de marți, 20 martie 1990.

Ora 8,30: orașul fierbe.

Ora 9: În fața Bibliotecii Teleki e plin de cetățeni de naționalitate maghiară.

Ora 9,30: Cetățenii din fața Bibliotecii Teleki se întîlnesc în piața din fața primăriei județului.

Ora 10—12: Se scandează „Jos cu Judea“, președintele C.P.U.N. al municipiului Tîrgu Mureș. Sus (pe post) cu Kincses Elöd, vicepreședinte al C.P.U.N. al județului Mureș, care, contestat de demonstranții români în ziua precedentă, își dăduse demisia, „Trăiască Kiraly Karoly“, „Acum ori niciodată“. Se zvonește că vin Ion Iliescu și Kiraly Karoly pentru a analiza situația la fața locului. Bine ar fi fost!

Ora 13: Înspre centru se grupează mii de cetățeni de naționalitate română. Scandează: „Murim, luptăm, Ardealul nu-l cedăm“, „Iliescu, nu uita, și Ardealu-i țara ta“; „Trăiască, trăiască, Moldova, Ardealul și Țara Românească“. Se cîntă „Deșteaptă-te, române“. Grupurile de manifestanți români și maghiari sînt despărțite prin cordoane de poliție. De-o parte și de alta a cordoanelor, lumea se agită.

Ora 18,30: Se rup cordoanele și începe violența.

Ora 19: Apar pe stradă cîteva tancuri și mașinile salvării.

Ora 20,30: La spital, aflăm că sînt în jur de 60 de răniți și un mort.

Ora 23: La spital este adus un alt val de răniți. În piață ard focuri, se aruncă cu sticle

Presărați pe-a lor morminte

La trei luni de la jertfa lor pentru libertate, rememorarea Eroilor Revoluției ne-a întărit cugetele, credința în triumful României libere

Libertatea o putem dobîndi doar împreună

La trei luni de la Revoluție, evenimentele de la Satu Mare și Tg. Mureș m-au descumpănit și întristat peste măsură. Oare steagurile maghiare, cărțile de geografie și atlasele geografice cuprinzînd harta Ungariei din Marea Adriatică pînă-n munții Slovaciei și Carpații Orientali și Meridionali, precum și portretele lui Kossuth dedesubtul cărora scria „septembrie 1940“ reprezintă tot „daruri“ și „ajutoare“ de care poporul român și maghiarii din Ardeal au absolută nevoie? Au existat și daruri adevărate după Revoluție. Însă „darurile“ introduse în România și cel pus pe turla bisericii catolice din municipiul Satu Mare jignesc sufletele românilor. Deși fiecare popor își poate alege ziua sa națională și să și-o sărbătorească după pofta inimii, nu înțelegem de ce acest lucru a trebuit să capete caracter de extraneitate prin bunăvoința guvernului român? O zi națională se sărbătorește, îndeobște, *numai* între fruntariile țării unde această zi reprezintă ceva. În Ardeal, decizia Guvernului român de a aduce „îmbunătățiri“ de acest fel dreptului internațional (unde este prevăzut ca ziua națională a unei țări să poată fi sărbătorită în altă țară?) a decimat cu multe procente din cota de încredere ce-i era acordată. Pentru că, la Satu Mare, încă din primele ore ale dimineții de 15 martie 1990, la punctul de control trecere frontieră Petea s-au prezentat coloane întregi de autoturisme și autocare cu turiști din Republica Ungară, dotați cu steaguri și portrete ale lui Lajos Kossuth. Inițial, filiala Satu Mare a U.D.M.R. și cea a tinerilor maghiari a prevăzut o binevenită manifestare de depunere de coroane de flori la statuia pașoptistului român Nicolae Bălcescu din municipiu de pe str. T. Vladimirescu și la statuia poetului Revoluției maghiare, Sandor Petöfi, aflată în localitatea Ardud, la aprox. 18—20 km. depărtare de Satu Mare, unde au fost prezenți Pecsi și Formaner Francisc.

S-a hotărît ca pe turla bisericii catolice să fluture ambele steaguri — românesc și maghiar, dar, pe drum, steagul românesc nu a mai ajuns acolo sus, ci numai cel maghiar. Alte persoane au procedat cu grăbire la înscrierea pe firmele magazinelor și unităților denumirile maghiare, inclusiv denumirea orașului, din acela din „Satu Mare“ în „Nemet Szatmar“.

Turiștii estivali de-o zi au introdus apoi multe manuale școlare editate dincolo de Tisa, cea mai mare parte dintre ele fiind depusă la liceul nr. 5 din Satu Mare, pe care ungurii din oraș vor să-l transforme în liceu cu limba de predare exclusiv maghiară.

Statuia lui Nicolae Bălcescu nu a mai fost onorată cu o manifestație în semn de omagiu din partea oaspeților maghiari iar manifestanții s-au îndreptat direct în localitatea Ardud, la statuia poetului Sandor Petöfi.

Ca răspuns la aceste manifestări de omagiere a unora și ignorare a altora, peste 15 000 de locuitori ai municipiului Satu Mare s-au adunat într-un miting în fața înaltului palat administrativ, protestînd vehement împotriva acțiunilor inițiate de elemente maghiare care în focul elanului comemorativ aduc România la destabilizare și învrăjbire fără rost.

Între timp, s-a stabilit că toate aceste acțiuni nu sînt străine domnilor Formaner Francisc, vicepreședinte al C.P.U.N. Satu Mare și Pecsi Francisc, viceprimar la Primăria județului Satu Mare.

Participanții la miting au cerut: demisia imediată a celor implicați în organizarea acestor nefaste acțiuni, lucru care s-a și realizat în jurul orei 18,00 cînd cei doi își scriau demisiile, înființarea limbii române în toate unitățile sătmărene, ca limbă oficială; să se înlăture introducerea manualelor maghiare tendențioase în România, să fie repuse la locul lor firmele în limba română.

Pînă seara tîrziu, participanții la miting au scandat *„Vom muri și vom lupta! Ardealul nu-l vom ceda!“*.

La o astfel de manifestație a românilor nu s-ar mai fi ajuns, dacă festivitățile de sărbătorire a zilei Revoluției maghiare ar fi avut un caracter decent. Democrație înseamnă dialog și de aceea sfîrșesc aici întrucît mă grăbesc la o întîlnire a filialei „Vatra românească“ cu cea a U.D.M.R. din Oradea proiectată pentru azi 23 martie și asupra căreia voi reveni.

PAȘCU BALACI ■

Portret al democrației la tinerețe

Hai să facem o privatizare colectivă și la noi în sat!

Decretul-lege nr. 54/1990 referitor la organizarea și desfășurarea unor activități pe baza liberei inițiative a intrat în vigoare. Cum a debutat, am arătat în numărul trecut al revistei : după primele două săptămîni de funcționare nu s-a soldat cu nici o autorizație, în București. Mergem însă pe mina domnului viceprimar Petru Smeu care vedea lucrurile descurcate în trei săptămîni.

Legea respectivă înseamnă mai mult, și dacă ne gîndim și la semnificațiile economice și politice, putem spune că mult mai mult decît eliberarea unei simple autorizații de funcționare. Privatizarea este o parte importantă a industriei românești. Ea nu este gîndită să completeze sau să „dea culoare" unei industrii hepatice. Ea trebuie să fie puternică în sine. Să existe cu drepturi egale alături de industria de stat și împreună să alcătuiască industria românească.

Desigur, nimic nu se poate realiza, schimba peste noapte. Dar legea există și trebuie să funcționeze. Dar funcționează? Este perfectibilă ? Sînt două dintre aspectele la care încearcă să răspundă dialogurile de mai jos, care, anticipăm, comentează actualele reglementări cu gîndul la următoarea lege, care trebuie să fie mai exactă, mai stimulativă.

Libera inițiativă, un pleonasm ?

— Domnule Mihai Ulmeanu, înțeleg că sînteți pe cale să deschideți un birou particular. Cu ce activitate ?

— Este vorba de un birou de consulting, marketing, management. Sînt economist, expert contabil și sînt unul dintre cei ce nu cred că poate exista o întreprindere, mică sau mare, fără să țină seama de activitățile amintite.

— Practic, ce vă propuneți să faceți ?

— Pentru început, acest birou va sprijini organizarea și desfășurarea activităților economice ale liberei inițiative în ceea ce privește întocmirea bugetului de venituri și cheltuieli și a bilanțului contabil în legătură cu activitățile financiară, fiscală, de salarizare, înregistrarea activității comerciale și plată, cu impozitele datorate statului.

— Deci, dacă eu vreau să pun pe picioare o asemenea întreprindere...

— Vă dau toate consultațiile. Cum să organizați activitatea, cum s-o conduceți, spre ce domenii să vă orientați, cu cît capital din țară, cu cît din afară, cum să vă exploatați posibilitățile, cu ce număr de salariați să plecați la drum și așa mai departe. Vreau să fiu un consilier al fiecăruia dintre cei cu care convin, să-l orientez spre o creștere a eficienței activităților. Pentru că aici este totul : eficiența. Eu vă pot arăta cum să procedați ca să fiți eficient.

— Care este problema de bază a liberei inițiative în acest moment ?

— Spațiul. Nu sînt spații libere. Ați văzut spații libere undeva ?

— Nu, dar am văzut spații goale în care se plictisesc de moarte vînzătorii.

— Aici e aici. Aceste magazine nu sînt rentabile. Pe aceeași arteră sînt mai multe magazine cu același profil. Scopul legii privind libera inițiativă nu e numai de a crea locuri de muncă, de a atrage o forță de muncă, forță care se va disponibiliza, ci de a produce, de a presta servicii și nu în ultimul rînd de a accelera circulația monetară. Pentru că banul trebuie să circule. Ei bine, aceste spații comerciale nerentabile trebuie reorganizate și mă tot zbat, tot explic să se înțeleagă chestiunea. Aceste spații trebuie să producă, nu să existe pur și simplu. S-ar rezolva și solicitările care asaltează azi primăriile.

— Pînă una alta, ceea ce se vede mai bine din libera inițiativă sînt clădirile, gogoșile, vata de zahăr.

— Exact, dar asta e treaba primăriei. Nu te las să deschizi gogoșerie aici, fiindcă pe artera respectivă mai sînt cinci la fel, dar în cartierul cutare nu e nici una. Omul se va supăra și va da primăria în judecată. Ar fi foarte bine să fie dată primăria în judecată. Ar fi pentru prima oară cînd refuzul eliberării unei autorizații ar face obiect de judecată. Dar e și dreptul primarului, mai ales în contextul actual, de a-și gospodări cum crede de cuviință treburile primăriei. Și atunci, instanța de judecată, care e liberă, va cîntări lucrurile încît să satisfacă și cerințele cetățeanului și ale obștei.

— Domnule Ulmeanu, se obține ușor o autorizație ?

— Nu. Dacă, din punctul de vedere al actelor doveditoare, pentru o persoană sau o familie care solicită autorizație, modificările sînt spectaculoase, în ceea ce privește întreprinderile mici lucrurile se complică. Ți se cer o serie de avize de la sistematizare, sanepid, pompieri, metrologie etc. Ai nevoie de aprobare pentru alimentarea cu apă, pentru canalizare, pentru alimentarea cu energie, cu combustibil și cîte și mai cîte. De la avizul pompierilor în jos, ai nevoie de celelalte numai dacă se efectuează lucrări în domeniul respectiv.

— Și de la avizul pompierilor în sus ?

— E ceva mai greu de înțeles. Dacă un solicitant vrea să-și instaleze o simplă tonetă cu băuturi răcoritoare sau cafea la o intrare de metrou sau la un stadion are nevoie de avizul sistematizării pentru amplasament.

— Pentru un banal chioșc ?

— Pentru un banal chioșc. În acest caz, avizul de la sanepid e de înțeles, pentru că în comerț este necesară îndeplinirea unor norme de igienă. Sau, e firesc să iei aviz de la pompieri dacă ai un atelier în care lucrezi cu flacără, foc deschis sau alte surse asemănătoare, dar pentru alții ?

— De pildă pentru cine vrea să deschidă un birou de consulting...

— Așa este, ce nevoie am de avizul pompierilor ? Sînt, la ora la care vorbim, cam 5 000 de cereri în stadiu de avize pe întregul București. Se mai dau în 30 de zile autorizații ? Nu-i de mirare că a trecut atîta vreme de cînd decretul-lege se aplică și nu s-a dat nici o autorizație.

— Spuneți-mi, domnule Ulmeanu, pentru o întreprindere serioasă, cum ar fi un service auto sau una de confecționat echipamente de automatizare sau confecții metalice, tîmplării etc, numărul de 20 de lucrători este suficient ?

— Nu. Avînd în vedere că unii au înțeles că în acest număr de 20 intră și întreprinzătorii pentru întreprinderi mici sau asociații. Din 10 lucrători sau din 20, fiecare întreprinzător va avea nevoie de cel puțin un post de contabil casier, după regulile stabilite prin norme.

— Sistemul de impunere este echitabil ?

— Să vedem. Pentru asociați sau întreprinderi mici se impozitează beneficiul stabilit ca diferență între încasările din activitatea respectivă și cheltuielile aferente. În cazul activităților familiale și al persoanelor independente, acestea nu sînt obligate să stabilească bugetul de venituri și cheltuieli, precum și bilanțul, și ele pot eluda legea sustrăgîndu-se de la plata impozitelor.

— Și ce propuneți ?

— Ca și aceștia din urmă să-și întocmească bugetul și bilanțul și să le publice în Monitorul oficial. Așa e în toată lumea. Mai ales că de bază sînt luate norme vechi potrivit cărora cei ce întocmesc bonuri pentru servicii prestate nu trec prețul serviciului.

— Și atunci cum se impun ?

— Printr-o normă de venituri stabilită arbitrar de Ministerul Finanțelor în 1988.

— De unde știe sau, altfel spus, cum poate stabili Ministerul Finanțelor cît cîștigă un meseriaș ?

— Nu poate. Într-o comună sau oraș de categoria I, de unde să știe ?

— Ce soluții vedeți ?

— Există un principiu simplu valabil în toate țările dezvoltate : omul să-și declare veniturile iar fiscul, prin instrumentele sale, să-i arate contribuabilului că s-a sustras de la plata impozitului și să-l pedepsească prin încasarea diferențelor de impozit fără prescripția prevăzută conform căreia diferențele de impozit nu se pot stabili decît pe anul în curs și pe doi ani anteriori.

— Această discriminare nu face posibilă coruperea funcționarului public ?

— Ba bine că nu. Revenirea la garda financiară, într-un cadru nou, adecvat, ar contribui la ordinea firească în acest domeniu și la disciplinarea contribuabilului, asigurînd, așa cum spune chiar decretul-lege de care ne ocupăm, justețea socială în domeniul veniturilor personale.

— Domnule Ulmeanu, unde lucrați sau unde ați lucrat pînă la deschiderea propriului birou comercial ?

— Pînă acum zece zile am fost director adjunct la Administrația financiară a municipiului București, pe probleme de impozite, taxe și activități de expertiză contabilă.

Decretul, deocamdată

— Domnule inginer Teodor Simion, cum s-a născut ideea unui atelier de confecții metalice ?

— Să fac puțină istorie. Încă din 22 decembrie, eram cu copiii și cu soția în Piața Palatului. Acolo am început să mă gîndesc cé voi face. Mă pricep la foarte multe. Facultatea am urmat-o la Institutul de marină din Constanța. Făceam pe vremea aceea niște navo-modele foarte căutate mai ales de străini. Cu confecțiile metalice se ocupa un fost coleg de liceu. Făcuse o treabă bună. Aveau beneficiari cu nemiluita și lucra în cadrul unei cooperative. Sîntem vreo treizeci acum și vrem să facem o mică întreprindere. Lăcătuși, sudori, tinichigii, strungari. Deocamdată sîntem doar doi ingineri. Nici nu e nevoie de mai mulți.

— Un astfel de atelier ridică probleme de inginerie ?

— Da. E nevoie de proiecte. Și lucrînd îți vin și ideile. E nevoie de gîndire inginerească și de o capacitate deosebită de a ne adapta rapid la cerere. E necesar și un economist. Va trebui să umblăm în țară, în străinătate.

— Ce greutăți întîmpinați ?

— Spațiul. N-avem spațiu. Am descoperit pe str. 13 Septembrie un fel de fostă manufactură. Nu știm încă a cui e. Mai avem nevoie de un minim de utilaje, aparate de sudură, mașini de găurit și alte cîteva.

— De unde le luați ?

— În primul rînd din casări sau cele care se apropie de casare și care, reparate, mai pot trăi trei, patru ani.

— Materia primă ?

— Profile, tablă, țeavă. Ne-am gîndit să le luăm de la anumite întreprinderi care le au în stocuri și se pot lipsi de ele. Normal însă mi se pare să fim luați în calcul de stat și să ni se repartizeze. Întreprinderea este privată, dar profită întreaga economie de ea. Prin produsele noastre, ca și ale altor asemenea întreprinderi, am degreva de treburi mărunte multe întreprinderi mari, de stat.

— Aveți un capital ?

— Numai cu credit plecăm la drum. Putem să strîngem bani, dar fiecare se gîndește la ce va fi. Ce va fi după 20 mai, data alegerilor. Sînt nesigure vremurile. Socotesc că actualul decret-lege este doar un început. Deocamdată n-are darul să stimuleze. Noi sîntem vreo treizeci, dar la zece va trebui să renunțăm și nu-e în regulă. Și mai e ceva. Legiuitorul trebuie să aibă în vedere și exportul pe care-l putem realiza. Să nu ne trezim că ni se va spune că n-avem voie să scoatem produsele din țară. În altă ordine de idei, dar revenind la virtuțile liberei inițiative, încercăm să stimulăm activitatea de invenții și inovații. Vom adera și noi la sindicatul sau asociația inventatorilor. Invenția vine însă de unde nu te aștepți. Sînt mulți tineri, muncitori serioși, cu calificări mari, care au idei. Pentru că ideea contează. Nici nu bănuiți cîte idei trec în fiecare zi pe lîngă noi. Să ținem seama de acest adevăr atunci cînd ne gîndim la privatizare. S-o facem temeinic, cu mare răspundere și să nu încercăm să bifăm, iar să bifăm, o activitate.

Grupaj realizat de
RĂZVAN BARBULESCU ■

Dicționarul roșu de arhitectură

Mulțumiri...cu alte cuvinte

Mii de concitadini, reprezentanți ai celor mai largi pături sociale, realizînd importanța „blocurilor de locuințe" în formarea profilului moral și spiritual al poporului român, au dat năvală la sediul iceveleului unde s-au alăturat altor semeni mînați și ei de aprigă dorință de a deveni proprietarii cochetelor cutiuțe. În fața numitei instituții se desfășoară zilnic mitinguri spontane la care nu se strigă nimic dar se string adeziuni scrise. Participanții la aceste manifestații pașnice roagă organele de ordine să-i înlăture pe trecătorii ce nu înțeleg profunzimea gesturilor lor și li se adresează ireverențios cu aluzii transparente (Ex : „.... inconștienților, ne vom umple de blocuri ca de pojar" sau „amăriții fără bani vor rămîne fără adăpost"). În acest sens, menționăm că în societatea noastră nu există nici amăriți, nici oameni fără posibilități materiale, ci numai indivizi cu bani la ciorap, avizi de noi investiții întru bunăstarea națiunii.

Și iată că în întîmpinarea mulțimii entuziaste sosesc în hoarde EDILII.

Frumoasele zile de primăvară au trezit din hibernare îndrăgiții noștri factori de decizie (aleși democratic) ce și-au dus o mînă la gura căscată și alta la inimă, pentru a jura să apere cuceririle revoluției cu ziduri groase din beton, să prăvălească peste orașe noi și trainice blocuri, să facă totu', chiar și mai mult, pentru a stăvili invazia arhitecților (cu tot cu idei) capabili de orice ...inclusiv de a proiecta case. Înfipți în scaune directoriale ca-n țeapă, conform dorinței colectivului de muncă, nu se ridică de pe ele ca nici vîntul să nu le sufle.

Harnicii făcători de blocuri nu au odihnă, nu au mamă, nu au tată, nu au bun simț ; au, în schimb, un ideal : noua revoluție în arhitectură. Deși condusă cu geniul răului, vechea revoluție nu a reușit decît să mutileze orașul iar ei — noii revoluționari — într-un marș triumfal, propovăduiesc întoarcerea omului în grote. Pășind cu ochii în jos, nu din sfioșenie sau jenă ci ca să nu dea-n gropi, ei calcă dezinvolt în strachini. Crezul lor înaripant este generarea spațiului ideal, leagănul nașterii mult așteptatului om nou : FRANKENSTEIN.

Trecînd pe lîngă o groapă proaspăt săpată pentru a face loc temeliei unei noi construcții, simplii cetățeni își fac cruce : Doamne ajută și apără-ne de iubitorii de panouri mari din beton armat !

Nu există cuvînt în limba română să poată exprima sincerele sentimente ce mocnesc în sufletele noastre. Îngenunchiați, emoționați, abia mai putem șopti pe înțelesul lor : SPASIBA.

arh. FLORIN BICIUȘCA ■

Cine ce interese are ?

Sindicatul Inițiativa liberă continuă să tînjească după un sediu. Cum scriam și data trecută, degeaba le găsește dacă nu le aprobă municipiul. Și atunci ne întrebăm : ce interese are primăria Bucureștiului ? Sprijinind funcționarea acestui sindicat, este la mintea oricui, își face viața mai ușoară. Pentru că un sindicat puternic ar sprijini intemeierea unor puternice întreprinderi particulare făcînd ordine în prea multele gogoșerii care tind să acopere harta țării. E chiar așa de greu de dat o aprobare pentru un sediu deja găsit ? Pentru o construcție care zace nefolosită și devastată ? Cine ce interese are să nu funcționeze acest sindicat ?

B. RĂZVAN ■

Asalt la Oficiul de pensii

Legitimația nu-mi servește la nimic. (Îi înțeleg pe oameni, cu siguranță mulți dintre cei înghesuiți la ușa imobilului din Intr. Ceaușu Radu au experiența umilinței de către acela care făceau, pînă mai ieri, uz și abuz de funcții și legitimații pentru a-și înfăptui și rezolva cu prioritate și favoruri afacerile personale).

Iau ființă ghionți în coaste. Înghit jignirile ce mi le atribuie unii mai temperamentali și reușesc să străbat mulțimea. Urc scara îngustă, întunecoasă, încolăcită pînă la etajul insalubru, unde se află Oficiul de pensii al Sectorului 3 al Capitalei. Domnul Ilie Cerbu, șeful acestuia e îngrozit de apariția mea, cît timp am de gînd să-i răpesc ?

Așadar, începe dialogul cu un handicap, mai ales că, după 7—8 minute, presiunea de-afară o resimt. Ușa se deschide neîncetat — „Nu-l mai reține ți ! Lăsați-l să ne rezolve dosarele !". Ei sînt acolo de la 3 noaptea, cu liste și oameni de ordine, cu rugăminți la respect de dincolo și dincoace de uși.

Cauzele acestei situații sînt cel puțin trei :

Unu : numărul mare de cereri pentru pensionare.

— La o săptămînă de la emiterea Decretului-lege nr. 60/1990 au început a se depune peste 1 000 dosare pe zi, îmi spune domnul Ilie Cerbu. „Nu mă surprinde, ne aflăm în cel mai puternic sector industrializat al Capitalei, cu cîteva uriașe platforme — „23 August", „Chimia", „Republica", I.M.U.A.B., I.O.R., industrie textilă, industrie a sticlăriei ș.a.m.d. Sînt, mai ales numeroase femei care au intrat în fabrici de prin 1950 — 1951, de la vîrsta de 15—16 ani).

— Pînă la ora actuală — la data de 12.03. a.c. — s-au înregistrat 6000 de cereri, la care se adaugă dosarele provenite din celelalte 6 Decrete aduse de legislația nouă în domeniul pensiilor, din februarie 1990, care, se înțelege, se supraadaugă la capitolele obișnuite ale muncii noastre, cuprinzînd 4 direcții de relații cu publicul. Fiecare dosar cere atenție și competență, cunoașterea unui lung șir de decrete și H.C.M. din legislația muncii și a salarizării ultimilor 40 de ani. Verificările fișelor de pensii, confruntarea lor cu carnetele de muncă, verificarea chiar a înscrisurilor din interiorul acestora — unde, nu de puține ori, descoperim erori, ori abateri de la reglementările legale privind înscrisurile în carnetele de muncă — nu le pot face decît oameni bine calificați, un șef de birou și un inspector.

Doi: lipsa de personal și dificultățile angajării lui.

— Deși am încercat să descongestionăm ghișeele — continuă șeful oficiului —, să fixăm zile speciale de primire a delegaților din marile întreprinderi, ca „23 August", „Republica, I.P.A.U.S., stabilind totodată 2 zile pe săptămînă — luneа și vinerea — pentru ceilalți delegați și pentru persoanele individuale nu se respectă acest program ; presiunea este enormă. Individual îi înțelegem, în bloc nu se poate rezolva problema. Nu avem cu cine, nu avem personalul necesar. Pînă la 1 martie, am avut 12 funcționari, din care am rămas efectiv 8, deși, pe hîrtie, ni s-a mărit schema la 16, adică atît cît am avut în 1984, cînd ni s- a redus. Din 12 martie, ni s-au pensionat, pentru limită de vîrstă, 2 cadre, iar alte 2 au fost promovate în funcția de inspector — unul la mine, celălalt, în alt sector al Capitalei. Pe deasupra, jurisconsultul oficiului, doamna Felicia Paligora, om de bază în activitatea noastră, lucrează cu 1/2 normă, fiind pensionară de gr. III. Mă veți întreba „de ce nu angajez noi lucrători ?". Pentru că mă lovesc de obstacole pe care mi le ridică Legea 12/1971, în vigoare încă. Nu pot să angajez decît personal cu liceul economic sau cu experiență în activități economice. Un inspector de personal, de pildă, care a lucrat ani de zile tocmai în sectorul acesta al cărților de muncă, nu-l pot lua dacă n-a absolvit un liceu economic. E bizar, dar real. Sîntem acum în discuții cu două ținere contabile pe care, sperăm, să le putem aduce la noi. Dar pe care, nu le pot pune imediat, cum arătam, să verifice dosare.

— În contetxul acesta, cînd credeți că veți putea soluționa toate cererile de pensionare conform Decretului-lege 60/1990 ?

— După datele pe care le avem de la întreprinderi, vor fi în sectorul 3 în jur de 10 000—12 000 de dosare, așa încît nu vom putea isprăvi mai devreme de 1 ianuarie 1991.

— Și nu întrezăriți nici o soluție pentru a-i ajuta mai prompt pe cei care au muncit o viață și vor să dea, mai devreme, locul celor tineri, contribuind totodată la soluționarea șomajului ?

— Noi am făcut o propunere, dar n-a fost reținută. Avem mulți pensionari care îndeplinesc condițiile cerute de lege pentru genul nostru de activitate și ar putea să ne ajute. Dacă ar putea lucra atît cu pensia cît și cu salariul. Ar fi vorba de circa 6 luni, timp în care ar pregăti pe noii angajați în această muncă specifică.

Trei : spațiul mizer și inadecvat unei instituții de lucru cu publicul, unde se află oficiul de pensii.

— Avem o singură scară de acces pentru public și 4 încăperi pentru birourile personalului nostru. Dacă ați vedea arhiva în ce condiții stă, v-ați îngrozi. De altfel, nu mai avem un metru pătrat de depozitare, ne frămîntă gîndul unde o să păstrăm munțele de dosare ce se acumulează.

— Primăria Sectorului 3 nu poate să-și instaleze într-un imobil civilizat unul dintre serviciile sale atît de importante ? Care exprimă atît de direct cît îi respectă pe oamenii muncii de pe teritoriul său și pe locuitorii săi ?

— Din primăvara lui 1985 am fost mutați aici. Acum, sîntem în tratative cu primăria pentru o extindere, într-o cladire învecinată.

(În fața mea îl trimite pe un tînăr funcționar la cei în drept să ia decizia, pentru a întreba, încă odată, cînd vor intra în posesia noului spațiu? În 10 minute, acesta revine cu o veste nu tocmai îmbucurătoare. Mai durează. Mai trebuie vize și avize — de la șeful Spațiului locativ, de la serviciul comercial, de la Fond locativ... Prea multă birocrație și inerție cînd toți sînt membrii aceleiași familii, primăria Sectorului 3 ! Boli vechi care se vindecă greu. E nevoie de o terapie mai energică).

La ieșire, abia mă strecor pe scara înțundată de oameni...

CICI IORDACHE ADAM ■

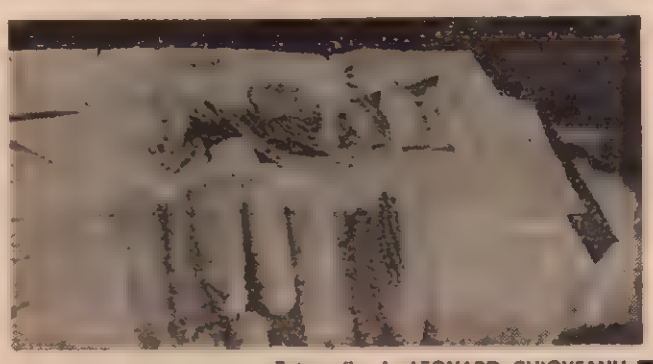

Fotografie de LEONARD CHIOVEANU ■

Întrebări pe stomacul gol

Comerțul e cu noi

De ani de zile stau în admirația comerțului socialist. El a făcut totul (vorba răposatului) pentru ca omul să nu greșească ușa și să afle exact ceea ce caută. În locul firmelor complicate, de tristă amintire (de genul : Restaurant „La văduva veselă", sau Bodega „Pirjoala ideală"), omul trece pe stradă și citește dintr-o ochire : CARNE, PEȘTE, AȚĂ, LAPTE, NASTURI, PÎINE, LUSTRE, PĂLĂRII, GOGOȘI, ELECTRICE etc. În felul acesta, nimeni nu cere aspirină unde se dă salam „Glina" și nici chiloți tetra fetelor de la „ELECTRICE". Simplu și practic.

E adevărat, sistemul are și unele mici inconveniente. De pildă, nu e recomandabil să-ți dai întîlnire în fața magazinului de încălțăminte de pe Lipscani, deoarece toate cele cinci prăvălii existente poartă aceeași denumire : ÎNCĂLȚĂMINTE, ÎNCĂLȚĂMINTE, ÎNCĂLȚĂMINTE... Este necesar să ne luăm unele repere orientative și atunci cînd căutăm un anume BUFET de pe b-dul Ștefan cel Mare, avînd în vedere că toate unitățile de acest fel se numesc „Bufet". Dar cu puțin efort de gîndire, omul ajunge la locul dorit în **mod corespunzător** (op. citat). De fapt, comerțul socialist s-a gîndit și la această situație, marcînd rețeaua și cu denumiri mai exotice. Pe Calea Griviței, de pildă, se află magazinul „Aschiuță", iar în jurul lui diverse alte unități comerciale, instituții, restaurante, cimitire, case de cultură etc. Astfel, **condițiile create, nevoile crescînde și mijloacele asigurate** (op. citat) i-au determinat pe cetățeni să se deprindă cu o gîndire concisă și clară. Aici, pe o rază de un kilometru, toată lumea se naște, mănîncă, lucrează, iubește, se parfumează și moare la „Aschiuță". La fel procedează toți cei ce locuiesc sau lucrează în preajma magazinelor „Big", „Favorit", sau au avut ca punct de reper regretabila frizerie „Ciufulici".

Cu toate acestea există și unele **rămîneri în urmă**. Mă refer la acele compartimente de activitate ce se mai impotențează cu firme complicate. E un efort inutil pentru a descifra denumiri de genul : Casa de cultură a tineretului, Restaurantul „Delta Dunării", Cimitirul „Sfînta Vineri". După exemplul valoros al comerțului socialist ele pot fi substituite printr-un singur cuvînt. Iată cîteva propuneri :

Restaurantul „Hanul lui Mauuc" : MÎNCĂM

Casa de cultură a tineretului : DANSĂM

Întreprinderea de transporturi București : AȘTEPTĂM

Oficiul spațiului locativ : OFTĂM

Berăria „Gambrinus" : BEM

Ofițerul stării civile : IUBIM

Cimitirul „Sfînta Vineri" : MURIM

Metoda poate fi extinsă și asupra denumirii partidelor politice. Așteptăm propuneri și sugestii.

LIVIU TIMBUS ■

Știm cu toții ce fel de fotografii însoțesc pilcurile cu ciorapi de lux. Deocamdată ăștia sînt ciorapii. Fotografie de PAUL AGARICI ■

UN CIORAP, DOI CIORAPI

— Domnule director Constantin Georgescu, nu prea vă invidiez pe cei de la Adesgo. Sînteți paratrăznetul prin care se descarcă nervii femeilor cînd li se duc firele de la ciorapi. Intră în magazinele de profil și găsesc încă doar ridicări din umeri.

— Cred că trebuie să-și pregătească pentru noi și vorbe bune. Criza de ciorapi de damă, devenită cronică în ultimii ani, e pe calc de a-și face bagajele. Dacă în ultimele două luni ale anului trecut am livrat 1,5 milioane de dresuri, în ianuarie-februarie s-au produs 2,7 milioane de ciorapi. Am onorat tot contractul cu Bucureștiul de 1,2 milioane de bucăți încă de la jumătatea lui martie. Ne-au sosit în sfîrșit din import ace și platini pentru mașinile de tricotaje. Lipsa lor ne imobilizase pe cric multe utilaje.

— Doar aceste suferințe făceau să sufere producția ?

— Nu ! Și cantitățile insuficiente de materie primă de la Săvinești. Am bătut la toate ușile și am demonstrat că 40 la sută din capacitatea mașinilor doarme. Că putem produce dublu. Insistența noastră a intrat uneori și pe geam și avem promisiuni de suplimentare a importului de fire poliamidice. În acest an, ne-am croit singuri un plan de 21 milioane de dresuri.

— Am aflat că ați mai „remaiat" și alte necazuri ale producției.

— Regîndirea schemelor de organizare pe fluxuri, între altele și cu impuținarea numărului de șefi, a început să urnească din loc productivitatea. Am liberalizat și relațiile cu oamenii. Îi înțelegem și ne înțeleg. Cînd s-a depanat vreun utilaj, nimeni nu s-a mai uitat la ceas. Acum, mutăm într-un alt sediu de-al nostru mașinile de tricotat de diametru mare pentru atelierele de îmbrăcăminte. Scamele suflate de ele în hală se depuneau pe utilajele de finețe pentru ciorapi și astfel apăreau unele defecte în pînza de păianjen a dresului.

— V-am așteptat mult la secretariat și pînă la urmă discutăm într-un atelier. Ni s-a spus că de la 1 ianuarie, cînd muncitorii v-au ales director, poposiți doar o jumătate de oră în birou.

— Totdeauna m-a lăsat indiferent pofta de jilț, și la propriu și la figurat. După 20 de ani la Adesgo m-am convins că adevăratele rezolvări apar numai din discuțiile cu oamenii de lîngă mașini. Vă garantez că sînt plini de idei. Mecanicul Ștefan Gheorghe a pus la cale de la începutul anului 2 inovații valoroase. Un dispozitiv simplu ce permite utilizarea mai multor tipodimensiuni de curele de transmisie astfel că nu ne mai împotmolim în procurarea dificilă a unui singur model trapezoidal și un mecanism de tăiat tricotul, menit să pensioneze bătrîna foarfecă. Inițiative premiate care participă și ele la revigorarea producției de ciorapi. De altfel, acum specialiștii cehi pun în funcțiune 80 de mașini noi de tricotat de mare productivitate. Ne-am zbătut și avem promisiuni de achiziționare și a altor utilaje de cusut, pentru eliminarea strangulării de la faza de confecționare ciorapi. După sosirea lor, le vom monta în 2 zile. Sperăm că în curînd rafturile magazinelor să se umple cu dresuri și cozile să rămînă o tristă amintire.

— Înțeleg că, fetele să aibă picioare frumoase, cît despre ciorapi, nici o grijă.

FLORIN CONDURĂȚEANU ■

Care va fi statutul inventatorului român?

Despre consecințele dezastruoase ale Legii 62 din 1974 am mai avut prilejul să vorbim. Acest act normativ a reprezentat pentru inventica națională o veritabilă lovitură de măciucă. În nici un alt domeniu, nesocotirea relației dintre muncă și cîștig nu apare cu mai multă evidență. Este suficient să amintim că prin această legiferare, recompensele acordate autorilor de invenții au fost limitate la trei salarii tarifare. Indiferent de valoarea invenției și a beneficiilor rezultate prin aplicarea ei (putea omul să descopere și leacul cancerului!), retribuția nu putea depăși acest plafon. Într-o asemenea situație, cum era de așteptat, creatorii au început să ocolească Oficiul de Stat pentru Invenții și Mărci. Dorința de a poseda un brevet a rămas doar un deziderat pur sentimental. Astfel, după 6—7 ani de la apariția legii, la OSIM au fost înregistrate anual nu mai mult de 2 000—2 500 cereri de brevete. Cifra nu oglindește volumul real al creațiilor originale, deoarece în cadrul întreprinderilor și institutelor de cercetări oamenii de bine au continuat să-și concretizeze ideile novatoare. Ele au intrat în beneficiul respectivelor unități, au fost încorporate în diferite realizări de ordin și științific, dar nu s-au bucurat de acoperire prin brevete. Nu e de mirare deci că în ultimii ani — așa cum notam într-un articol precedent — s-au scurs în străinătate riuri de inteligență românească.

Ei bine, sîntem informați că în atenția Guvernului provizoriu se află un proiect de Decret ce va modifica structural statutul inventatorului și inovatorului din România, astfel încît acesta să fie răsplătit în mod echitabil pentru contribuția sa originală, brevetată și aplicată în producție. Noul act normativ, menit să fertilizeze, în baza unor reglementări judicioase, gîndirea tehnică și științifică, va fi redactat în consens cu propunerile mai multor specialiști ai domeniului. Unul dintre aceștia, inginerul **Ioan Goran**, examinator de invenții la OSIM, este în măsură să facă următoarele precizări:

— Noul act normativ va trebui să confere autorilor de invenții și inovații drepturile materiale de care aceștia pot beneficia în raport cu eficiența economică pe care o aduc economiei naționale. Astfel, pentru o invenție aplicată, autorul este îndreptățit să primească drepturi bănești pentru 5 ani de aplicare, în funcție de avantajele economice postcalculate, determinate anual. Aceste drepturi bănești trebuie să fie neplafonate și să se acorde independent de alte drepturi bănești primite de respectivul autor în acel an. În același timp, creatorul este îndreptățit să beneficieze de drepturi bănești indiferent de cîte invenții a aplicat în același interval de timp. Este necesar, totodată, ca noul Decret să precizeze termenele și obligațiile ce revin unităților beneficiare, precum și sancțiunile pe care acestea le pot primi dacă nu acționează în conformitate cu legislația în vigoare. Astfel, un autor a cărui invenție aplicată va aduce un beneficiu de 10 milioane lei, va primi o recompensă de 3—4 sute mii lei.

De reglementări noi vor trebui să beneficieze și autorii ale căror invenții sînt valorificate în alte țări. Aceștia au dreptul să primească drepturi bănești în valută. Prin noul act normativ va trebui să fie stipulat și dreptul autorului de a cesiona invenția sa, la alegere, unei unități de stat, cooperatiste sau particulare, el urmînd să primească drepturile bănești conform actului normativ ce se va emite. Dacă autorul, el singur, va hotărî să-și ofere invenția unei anumite unități, atunci, în baza contractului încheiat, va urma să primească suma de bani hotărîtă prin contract, și nu drepturile bănești stabilite prin actul normativ ce se va emite.

În ceea ce privește inovația, s-a apreciat că aceasta trebuie să se constituie ca noutate, program tehnic și utilitate la nivelul întreprinderii (și nu la nivel național, cum prevedea vechea legislație).

Această nouă interpretare a inovației va permite crearea de soluții tehnice utile întreprinderilor ce vor fi aplicate rapid, asigurîndu-se o eficiență economică imediată.

Modul de determinare a avantajelor economice și a recompensei să se facă la fel ca și la invenție, potrivit principiului: la aceeași valoare de eficiență, aceleași drepturi bănești. Mai notăm de asemenea că o inovație va fi recompensată pentru un an de aplicare, ales din 2 ani de aplicare, cu acordul autorilor.

Atît la invenții cît și la inovații calculul avantajelor economice și al drepturilor bănești să se facă de unitatea titulară și de cele care le aplică, renunțîndu-se la circuitul de aprobare prevăzut în vechea legislație. În acest fel, autorii vor putea beneficia de aceste drepturi în termen de maximum 5 luni de la încheierea anului de aplicare.

Pentru stimularea activității de creație tehnică se propune ca autorii de invenții să primească un premiu de 3 000 lei.

De asemeni după 3-4 luni de la începerea aplicării, autorilor de invenții să li se deconteze, dacă este cazul, cheltuielile efectuate de aceștia înainte de aplicare, pe bază de acte legale justificative.

Pentru promovarea mai rapidă în producție a invențiilor și inovațiilor să se prevadă acordarea unor premii personalului care a contribuit în mod efectiv la realizarea și aplicarea acestora.

Valoarea premiului să se determine în raport cu timpul efectiv lucrat și în funcție de complexitatea lucrărilor, fiind necesare în această privință acordul autorilor și aprobarea Consiliului de administrație al unității.

Și aceste premii să fie neplafonate și independente de alte premii sau drepturi bănești primite de aceste persoane în anul respectiv.

O altă problemă foarte importantă, omisă de legislația în vigoare, este cea a organizării unui compartiment de proprietate intelectuală și de creație științifică la nivelul fiecărei unități. În același timp, noul act normativ trebuie să prevadă și constituirea unui fond la nivelul unității pentru susținerea activității de invenții și inovații, din care să se acopere toate cheltuielile ce rezultă din această activitate.

Sperăm că Guvernul și legiuitorul vor ține seamă de toate aceste propuneri și le vor include în viitorul Decret-lege ce va trebui să asigure o largă deschidere creației tehnice și științifice naționale.

LIVIU TIMBUS

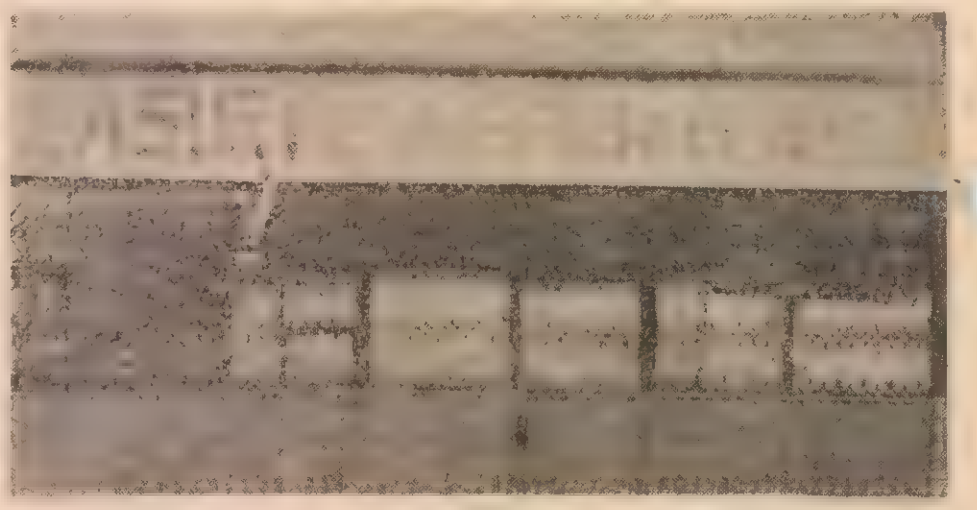

Uneori, asemenea noutăți erau prezentate drept unice în lume. Ceea ce era corect.
Fotografie de LEONARD CHIOVEANU

Cine îndreaptă coloana vertebrală?

De un an, viața lui Marian S. se rătăcise în deșertul deznădejdii. O zbatere neputincioasă sub arșița suferinței. Doar inima credea într-un colț de speranță. „La 42 de ani, o jumătate de om, cu picioarele paralizate, a fost așezat pe masa de operații. Cînd m-am trezit din anestezie, am mișcat laba piciorului. Și degetele începuseră să mă asculte. Doctorul Aurelian Negoescu mi-a dat batista lui să-mi opresc șiragul lacrimilor". „Amintirile năvălesc dintr-un sertar al sufletului demult zăvorît. Bărbatul începe să măsoare sala în lung și lat. Coridorul Clinicii de Ortopedie Foișor unde redescoperise o simplă, dar pentru el uitată, bucurie: mersul. „Totul a început de la un cerc ca de foc ce-mi stringea spatele. Am bătut la ușile multor spitale. Medicamente împotriva reumatismului, fizioterapie. Dar eu slăbeam și oboseala îmi turna plumb în corp. Într-o dimineață, n-am putut să urc în autobuz. Picioarele erau ca de cocă. Dr. Aurelian Negoescu a citit radiografia. TBC vertebral. După 2 zile, așezîndu-și masca chirurgicală pe față, mi-a strîns mîna: „o să fie bine!" În lunile următoare, cînd cuceream cîte un pas, cîte un pas, l-am rugat să-mi explice ce minune a sădit în șira spinării mele. Simplu, a zis. Cîțiva bacili ai vechii tuberculoze pulmonare vindecate au început să-ți macine vertebrele. Schijele osoase și puroiul ți-au presat și strangulat măduva. Transmisiile de la creier se împotmoleau în acest obstacol, găsind drumul închis spre picioare. Am decupat porțiunile roase ale vertebrelor și am înlăturat barajul. Imediat măduva muribundă a început să pulseze. În porțiunile tăiate din corpii vertebrali am plantat grefe din osul tău iliac. A avut răbdare să-mi explice. El, singurul medic din țară care reușește să reintoarcă spre viața normală sute de oameni transformați în infirmi de tuberculoza vertebrală" Acum, a venit la șeful de secție Aurelian Negoescu pentru control. Iese din cabinet surîzător. A primit O.K.-ul de a-și relua serviciul de mecanic. El, cel adus acum un an în Clinica Foișor pe o targă. Simțind doar o jumătate din trup și nici măcar atîta din viitor.

Din ordinul dictatorului, cifre machiate ascundeau existența tuberculozei în țară. În spatele minciunii, boala vicleană își ascuțea colții. „În peste 10% din afecțiunile pulmonare tuberculoase, bacilul atacă și sistemul osteoarticular, spune medicul. Cînd debutează unele dureri, așa zis reumatice, în spate, cei cu un trecut pulmonar trebuie să se prezinte imediat la specialist. T.B.C.-ul vertebral mimează prin dureri nespecifice afecțiunile reumatismale. Terapiile aplicate în faza incipientă preîntîmpină evoluția lui spre formele grave de compresiune medulară, generatoare de paraplegii flasce și spasmodice".

Îl însoțim prin saloanele proaspeților operați. Picioarele lînceî G. din Ștefănești se prăbușeau inerte chiar în pat. Acum, după o lună de la intervenția chirurgicală, are control asupra lor. Electricianul Cornel I. din Găești, cu o vertebră înlocuită de o grefă iliacă, surîde: „Nota 10 chirurgului". Iar minerul Grigore O. care nu mai lipea o geană de alta din pricina menghinei simțite în spate, povestește, a doua zi după operație, despre fostele dureri ca de un vis urît. De ce, doctore Aurelian Negoescu, ai ales această chirurgie de galere? Căci cum altfel poate fi numită truda de ore pentru a reda sănătatea acelei axe a verticalității noastre. Cînd orice eroare de o zecime de milimetru poate jigni ireversibil un nerv ca firul de ață și condamna un destin la tristețea unui cărucior pe rotile. „Un bolnav de spondilită anchilopoetică mi-a spus disperat odată că nu mai vede decît vîrful pantofilor. Că și-ar dărui 10 ani din viață să mai poată privi cerul. Cînd, în timpul operației, avînd în mînă coloana lui vertebrală, am auzit acel scrîșnet anunțînd îndreptarea ei, am știut că se va bucura din nou de zborul rîndunelelor."

În clinica de la Foișor se simte încă atmosfera unui spital de front. Glonțul terorist i-a spulberat lui Ion Ion 8 cm de tibie. Chirurgia plastică cosașă l-a ajutat acum să se plimbe pe culoar. Deocamdată în cîrje. Așteaptă și o sudură de piele pentru a i se acoperi craterul săpat în carne de explozia dum-dum-ului. Deși brațul îi mai e străpuns de un snop de tije de fixare, Florea Bocriș ne strînge mîna. Și ne arată cartușul, răspuns la dorința lui de libertate. În primele zile ale Revoluției, o echipă de medici francezi, un fel de salvamont al sănătății călit în catastrofele abătute asupra oamenilor în Armenia, Iran, Nicaragua, a sosit la București. Cînd a văzut la lucru degetele chirurgilor noștri, francezii au lăsat doar instrumentarul lor și s-au retras. Mîinile de aur ale românilor compensau vidul de aparatură. În plină chirurgie de război, prof. dr. Oleg Medrea și șef de lucrări dr. Dinu Antonescu au găsit totuși timp și pentru rezolvarea unor cifoscolioze. Boli grave care transformă coloana vertebrală a unor copii și adolescenți în tristă formă a unui S. Cocoașa împiedică pe numeroși copii să alerge după o minge. Gîrboveala rănește sufletele unor tinere sărace de-o îmbrățișare. „Rahitismul, slăbirea musculară, osoasă, ligamentară, tulburările de metabolism osos, tumorile, traumatismele provoacă deviații ale coloanei vertebrale, spune șeful clinicii Oleg Medrea. Pe lîngă aspectul inestetic apar deficiențe respiratorii, suprasolicitarea inimii. Suferinzii trebuie să se prezinte cît mai din timp la medic pentru corectarea acestor boli evolutive ale perioadei de creștere. În fazele incipiente ele se remediază prin tratamente ortopedice, gimnastică, corsete. În formele grave, datorate neglijenței, singura soluție e bisturiul. Atașăm coloanei 1—2 tije metalice pentru întărire. Ancorate de vertebrele extreme, ele permit o îndreptare nuanțată a ei. Trezim pacienții din narcoză în timpul intervenției pentru a verifica mobilitatea picioarelor. O elongație prea mare a coloanei poate conduce la paralizie. Tijele implantate se sudează prin grefe spongioase prelevate din creasta iliacă sau de la capete femurale înlocuite de proteze. Se redobîndește 50—70% din ținuta firească. Plămînul și inima nu mai gîfîie. Operația e însă extrem de delicată. Dar decontul în satisfacții, imens. Fetița cocîrjată și tristă operată acum 10 ani ne-a trimis o invitație la nuntă și mai apoi una la botez".

După operația de cifoscolioză, tînăra de 20 de ani Maria N. a cîștigat 16 centimetri în înălțime și mulți kilometri de încredere în sine. Pentru ea însă marele examen a fost o oglinjoară. „Cînd m-am privit în ea, nu-mi venea să cred. Eram alta. Umerii se alinieseră, omoplatul revenise cuminte la locul lui, șoldurile nu mai stricau simetria. Sper că am scăpat de teama de a nu mă invita nimeni la dans. „Magdalena M. are tîmplele strînse într-un halou metalic de-sfîntă. Tijele întinse între ele și corsetul gipsat de pe talie forțează o primă îndreptare a coloanei vertebrale înainte de operație. „Doctorul Dinu Antonescu e speranța noastră. Mă va ajuta să uit de pantalonii și bluzele largi croite să ascundă defectele. O să mă pot bucura și eu îmbrăcînd o rochie". O mămică ne spune că băiețelul el imobilizat în gips plînge nu cînd apare nenea doctorul Dinu Antonescu, ci cînd pleacă. Vorba lui caldă reprezintă prima transfuzie de curaj. O vineri obișnuită la Clinica de Ortopedie Foișor.

FLORIN CONDURĂȚEANU

BASARABIA

27 martie
1918
27 martie
1990

Doina

De la Nistru pân'la Tisa
Tot Românul plânsu-mi s'a
Că nu mai poate străbate
De-atâta străinătate
Din Hotin şi pân'la Mare
Vin Muscalii de-a călare,
De la Mare la Hotin
Mereu calea ne-o aţin ;
Din Boian la Vatra-Dornii
Au umplut omida cornii
Şi străinul te tot paşte
De nu te mai poţi cunoaşte ;
Sus la munte, jos la vale,
Şi-au făcut duşmanii cale,
Din Sătmar pân'la Săcele
Numai vaduri ca acele.
Vai de biet Român săracul,
Îndărăt tot dă ca racul,
Nici îi merge, nici se'ndeamnă,
Nici îi este toamna toamnă,
Nici e vara vara lui
Şi-i străin în ţara lui,
De la Turnu'n Dorohoi
Curg duşmanii în puhoi
Şi s'aşează pe la noi.
Şi cum vin cu drum de fier,
Toate cântecele pier,
Sboară păsările toate
De neagra străinătate ;
Numai umbra spinului
La uşa creştinului.
Işi desbracă ţara sânul,
Codrul — frate cu românul —
De secure se tot pleacă
Şi izvoarele îi seacă —
Sărac în ţară săracă !

Cine-au îndrăgit străinii
Mânca-i-ar inima câinii,
Mânca-i-ar casa pustia
Şi neamul nemernicia !

Ştefane, Măria Ta,
Tu la Putna nu mai sta,
Las'Arhimandritului
Toată grija schitului
Lasă grija Sfinţilor
În seama părinţilor,
Clopotele să le tragă
Ziua'ntreagă, noaptea'ntreagă,
Doar s'a'ndură Dumnezeu
Ca să--ţi mântui neamul tău !
Tu te'nalţă din mormînt
Să te-aud din corn sunînd
Şi Moldova adunînd.
De-i suna din corn o dată
Ai s'aduni Moldova toată,
De-i suna de două ori
Îţi vin codri'n ajutor,
De-i suna a treia oară
Toţi duşmanii or să piară,
Din hotară în hotară —
Îndrăgi-i-ar ciorile
Şi Spânzurătorile !

Chişinău, 22 decembrie 1989

Fotografie de MIHAI POTIRNICHE

Sub semnul lui Eminescu se aşază şi poeţii basarabeni pe care-i publicăm în acest număr

ISTORIE

Neam de viță rară, neam daco-roman
Cu strămoși pre nume Decebal, Traian.
Am trecut prin moarte, am născut eroi,
Am robit atîta c-am uitat de noi.
Și de glasul care ne mai conducea
Și de steaua care-n ceruri lumina.
Preoții muriră în Carpații mari,
Ne împrejmuiră cete de barbari.
Dintr-un vid de mare și de litoral
Căpitanii noștri au rămas pe mal.
Barzii se stîrpiră, codrul s-a rărit,
Cocostîrcu-n șesuri nu s-a mai oprit.
Și mai pe ferite și mai pe furiș
Rîndunica-și face cuib sub coperiș.
Și mai pe-nnoptate și mai tăinuit
Se botează pruncii, se păstrează-n rît.
Interese calpe au umbrit viori,
Au răpit cu-ncetul hore, șezători,
Fete în catrințe și flăcăi cu brîu,
Cai în libertate, alergînd spre rîu.
Vom găsi vreodată un izvor curat,
Plin precum e stupul de bun simț vreun sat ?
Cu biserici nalte, case cu deregi
Și cu hanuri calde pentru cei pribegi.
Ah, străinii toate le-au întors pe dos
Ne înstrăinară și de-al nostru os.
Și în adunare și-n lăcaș creștin
Blestemat e însuși numele român.
Rupți de mama care ieri ne-a alăptat,
Cică de noi înșiși ne-am eliberat.
Ce eliberare ! — un întreg calvar,
De români sînt pline gropile cu var.
Ce eliberare ! — anî de ani în șir
Semănat cu oase-i drumul spre Sibir.
Frați, surori de sînge, biet sufletul meu
Știe că mai este încă Dumnezeu,
Care toate vede, simte și oricînd
Poate să-ți trimită un mai mare gînd,
O mai grea simțire, un mai aprig dor
Pentru a ta țară, pentru-al tău popor.
Eu vreau doar atîta, peste tot ce spui
Fie ca să cadă judecata Lui !

Leonida Lari

Parlamentul României Mari ratifică actul istoric de la 27 Martie 1918

Luni, 29 decembrie 1919, Adunarea deputaților Romaniei Mari, ieșită din exercitarea pe [illegible] prima oară a votului universal [illegible] întrunit în ședință solemnă la sa[illegible] mare a Ateneului Român. Ceren[illegible]ul începea la ora 14,30, sub p[illegible]ședința lui Nicolae Iorga, în prez[illegible] a 411 deputați (absenți 145).

N. IORGA : [illegible]ată Cameră, comunicările sîn[illegible] pendate pentru azi. Dau cuvîntul [illegible]i ministru Inculeț pentru citirea [illegible] mesaj.

I. INCULEȚ, ministru de stat, dă citire următorului mesaj regal :

Domnilor deputați,

Pe lîngă raportul președintelui Consiliului de Miniștri și ministrul de stat fără portofoliu, delegat cu administrarea Basarabiei

Înfățișîndu-mi-se proiectul de lege asupra Unirii Basarabiei **(întreaga Cameră în picioare ovaționează îndelung)**

Eu o înaintez în dezbaterea domniilor voastre.

Dat la București, la 29 decembrie 1919.

Ferdinand

Președintele Consiliului de Miniștri
Alex. Vaida Voievod

Ministru de stat fără portofoliu, delegat cu administrarea Basarabiei
Ion Inculeț

Se cere urgența și se admite.

N. IORGA : D-lor deputați, vom trece în secțiuni pentru acest proiect la cea dintîi suspendare de ședință.

VOCI : Imediat ! Imediat !

N. IORGA : Ideea dv. este ca să trecem imediat în secțiuni ?

VOCI : Imediat ! Imediat !

— Ședința se suspendă, Adunarea trece în secțiuni.

— La redeschidere :

Camera își reia lucrările la ora 16, sub președinția lui **N. IORGA :** Dl Stroescu, raportor al proiectului de lege privitor la Unirea Basarabiei, are cuvîntul.

V. STROESCU raportor : **(urcîndu-se la tribună pentru citirea proiectului de lege, este primit cu ovațiuni entuziaste, care țin mai multe minute):**

Mulțumesc Adunării pentru onoarea pe care mi-a făcut-o, alegîndu-mă raportor al proiectului de lege asupra Unirii Basarabiei către România Mare.

Domnilor deputați

Comitetul delegaților de secțiuni, compus din : Ludovic Dauș, pentru secția I, Ștefan Ciobanu, pentru secția II, Cazaciiu Gr., pentru secția III, Pantelimon Erhan, pentru secția V, Teodosie Bârcă, pentru secția VI, Șt. Holban, pentru secția VII și subsemnatul pentru secția IV, întrunindu-se în ziua de 29 decembrie 1919, sub președinția d-lui Vasile Stroescu, a luat la cercetare proiectul de lege asupra Unirii Basarabiei cu vechiul regat al României **(aplauze furtunoase, ovațiuni, strigări de «ura», întreaga Adunare aplaudă ridicîndu-se în picioare),** văzînd și expunerea de motive ce însoțește acest proiect de legi, l-a admis întocmai cum a fost prezentat și, prin subsemnatul, vă rog d-lor deputați, să binevoiți a-l da aprobarea dv.

Raportor, **Vasile Stroescu**

EXPUNERE DE MOTIVE

Prin libera voință a norodului său, Basarabia, în 27 Martie 1918, s-a reîntors la Patria Mumă **(aplauze prelungite și îndelung repetate),** de care silnicia țarismului rus o ținuse despărțită timp de 106 ani.

Acest mare act s-a făcut datorită următoarelor împrejurări :

Prima împrejurare este că în Basarabia subjugată, cu toate sforțările de un secol ale autocratismului rus, licărirele conștiinței naționale nu s-au stins, țăranul moldovean nu s-a îndoit o singură clipă că este dintr-un neam deosebit de toate cele cu care împărtășea jugul robiei țarismului. Iar din sînul acestui neam au răsărit necontenit oameni care, nu numai că au simțit toată povara robiei în care era ținut poporul lor, dar au păstrat neclintită nădejdea că va veni un sfîrșit și nu au încetat de a lupta pentru aceasta.

Țarismul rus a putut să împiedice ca toate aceste simțăminte să iasă la suprafață, dar nu a reușit niciodată să le suprime.

A doua împrejurare a fost prăbușirea regimului țarist, care a lăsat pentru moment tuturor neamurilor subjugate de fosta Rusie, putința de a-și afirma aspirațiile și de a hotărî ele însile de soarta lor.

În acel moment unic, neamul nostru din Basarabia a putut să ia în mînă cîrma propriilor sale interese. Și astfel, după sute de congrese ținute spontan în toate orașele, tîrgurile și satele Basarabiei, ca și în afară de Basarabia, congrese care au determinat crearea Sfatului Țării la 20 octombrie 1917, deschiderea lui în 21 noiembrie 1917, proclamarea Republicii în 2 decembrie același an și independența în 24 Ianuarie 1918, făcute toate acestea cu participarea tuturor naționalităților, confesiunilor și claselor sociale, a tuturor autorităților, organizațiilor, societăților și corporațiilor culturale, economice și profesionale din toată Basarabia, s-a desfăcut pentru vecie de Rusia, îndrumîndu-se spre ținta supremă spre care orice neam conștient trebuie să meargă.

În vreme ce noua viață de libertate pe toate terenurile ce Basarabia își croise, se organiza, însă în drumul ei a răsărit primejdia cumplită a anarhiei ruse care amenința să înece totul în valurile ei năvalnice.

În acea clipă supremă neamul nostru din Basarabia a avut fericirea să găsească alături, stînd de pază, Țara Mumă, care cu toată primejdia în care ea însăși se afla, a putut să ofere, nu numai o mîngîiere platonică, ci batalioane glorioase ale unei armate nebiruite **(aplauze furtunoase).** Această armată, ridicînd la Nistru un zid neclintit în drumul anarhiei, a redat poporului din Basarabia putința de a-și făuri mai departe soarta lui așa cum dînsul o înțelege. Iar dînsul a înțeles-o votînd prin glasul Sfatului Țării, în vibrarea unui entuziasm fără seamăn, reîntegrarea sa pentru eternitate în sînul Patriei. **(Întreaga Adunare, în picioare, aplaudă timp de mai multe minute).**

Făcută în libera voință a întregului norod **(aplauze prelungite),** reîntrarea Basarabiei în unitatea românească trebuie înțeleasă, nu ca un act de putere, ci ca un act de cea mai înaltă echitate, ca ultima etapă a unui proces complex de restaurarea dreptății călcate în picioare de țarismul rus în timp de 106 ani.

Această restabilire a dreptății încălcate, a avut loc nu numai în direcția națională, ci în toate direcțiile vieții politice, economice, culturale și sociale; și nu numai pentru majoritatea românească ci și pentru toate elementele etnice și confesionale din această țară.

Principalele laturi ale acestui proces de restabilire a dreptății, se cuprind în :

Reforma pentru împămîntenirea țăranilor, neîndreptățiți sub regimul rus.

Chemarea maselor mari la viața publică prin dreptul de vot univérsal, egal, direct și secret și, ca urmare, restabilirea poporului în dreptul de a se administra prin oameni ieșiți din sînul său.

Restabilirea limbii și culturii poporului român basarabean în toate drepturile și rosturile din care fusese alungat : școală, biserică, administrație, justiție și ca un corolar : acordarea pentru minorități a dreptului de a-și cultiva limba lor în școală și în afară de școală.

Descentralizarea administrativă și sporirea atribuțiunilor autorităților locale.

Într-un cuvînt, restabilirea dreptății pentru toți locuitorii țării, indiferent de naționalitate și confesiune.

Episodul final și culminant al acestui proces de restabilire a neamului românesc dintre Prut și Nistru și a minorităților conlocuitoare cu el, în

BASARABIA

La margine de lume,
Venit din vremi bătrîne,
Un plai cu dulce nume,
Înălțător rămîne.
Aici o vatră sfîntă
La sînul ei ne strînge
Și-o doină cînd se cîntă,
O lume toată plînge, plînge.
Trecută prin foc și prin sabie
Furată, trădată mereu
Ești floare de dor, Basarabie,
Ești lacrima neamului meu.
Basarabia, Basarabia,
Frate și soră, mamă și tată,
Basarabia,
Basarabia, Basarabia,
Scumpă icoană în inimi purtată,
Basarabia.

Ne încălzește lutul
Ne-alină două ape,
Pătimitor trecutul
Într-un oftat încape,
O iarbă-nrourată
Ascunde vechea rană,
Ni-i soarta zbuciumată,
Oricînd basarabeană.
Avem un nuc și-i verde
Și-n pragul casei crește,
Cu nucul nu ne pierdem,
De moarte ne păzește ;
La prunci sîntem cu gîndul
Și nu dorim războaie,
Noi semănăm pămîntul
Și așteptăm să ploaie, să ploaie.
Trecută prin foc
Și prin sabie
Furată, trădată mereu
Ești floare de dor, Basarabie,
Ești lacrima neamului meu.

DUMITRU MATCOVSCHI

drepturile lor sacre a fost Unirea cu România, proclamată în 27 Martie 1918.

Unirea tuturor românilor într-un singur stat este un act al dreptății istorice și al civilizațiunii umane. **(Aplauze).**

În numele acestei dreptăți cerem ca Adunarea națională a României Mari să ratifice această Unire a Basarabiei, încorporînd-o în statul român al neamului întregit. **(Aplauze furtunoase, Adunarea indicată în picioare aplaudă și ovaționează ; strigăte repetate și generale de «ura»).**

Președintele Consiliului de Miniștri,
Alex. Vaida Voievod

Ministrul secretar de stat fără portofoliu, delegat cu administrarea Basarabiei,
Ion Inculeț

PROIECT DE LEGE
asupra Unirii Basarabiei cu vechiul regat al României

Art. unic. Se ratifică învestindu-se cu putere de lege, decretul-lege nr. 842 din 9 aprilie 1918, publicat în Monitorul Oficial nr. 8 din 10 aprilie 1918, privitor la Unirea Basarabiei cu vechiul regat al României, în cuprinderea următoare :

Ferdinand I

Prin grația lui Dumnezeu și voința națională, rege al României,

La toți de față și viitori sănătate :

Sfatul Țării din Basarabia, în ședința lui de la 27 Martie 1918, votînd prin 86 voturi pentru, contra 3, fiind și 26 abțineri, următoarea rezoluție :

«În numele poporului basarabean, Sfatul Țării declară :

Republica democratică moldovenească (Basarabia), în hotarele ei dintre Prut, Nistru, Dunăre, Marea Neagră și vechile granițe cu Austria, ruptă de Rusia acum o sută și mai bine de ani din trupul vechii Moldove, în puterea dreptului istoric și dreptului de neam, pe baza principiului că noroadele singure să-și hotărască soarta lor, de azi înainte și pentru totdeauna,

Se unește cu Mama sa România» **(aplauze furtunoase)** și prezidentul Consiliului nostru de Miniștri declamînd că :

«În numele poporului român și al regatului său, majestatea sa Ferdinand I al României, în act de acest vot quasi unanim și declară la rîndul lui, Basarabia unită cu România de veci una și indivizibilă». **(Aplauze furtunoase. Adunarea în picioare ; repetate strigăte de «ura»).**

Dat în Iași, la 9 aprilie 1918
Ferdinand

Președinte al Consiliului de Miniștri
Alex. Marghiloman

Ministrul de justiție
D. Dobrescu

Președintele Consiliului de Miniștri
Alex. Vaida Voievod

Ministrul secretar de stat fără portofoliu, delegat cu administrarea Basarabiei,
Ion Inculeț

VASILE STROESCU, raportor : Să dea Dumnezeu ca această unire să fie într-un ceas bun, cu noroc și pentru tot deauna. **(Aplauze furtunoase, Adunarea aclamă în picioare).**

N. IORGA, președinte : D-lor deputați, consider aceste aclamațiuni ca expresiunea votului unanim al Adunării. **(Aplauze furtunoase, Adunarea aclamă, în picioare. Urale nesfîrșite)".**

În aceeași zi, 29 decembrie 1919, a avut loc și ședința solemnă a Senatului. Pe banca ministerială se aflau : Al. Vaida Voievod — președintele Consiliului de Miniștri și ministrul afacerilor străine, Ștefan Cicio Pop — ministru de stat, Aurel Vlad — ministru de finanțe, I. Bontescu — ministrul industriei și comerțului, I. Inculeț — ministru de stat, I. Nistor — ministru de stat, I. Borcea, ministru al instrucțiunii publice și cultelor, generalul I. Rășcanu — ministru de război.

În absența președintelui Senatului, profesorul universitar Paul Bujor, în concediu medical, lucrările sînt conduse de vicepreședintele Corneliu Șumuleanu.

Ministrul Ion Inculeț a dat citire mesajului regal ce însoțea proiectul lege pentru ratificarea Unirii Basarabiei cu România (documentele fiind prezentate deja în Camera deputaților).

Entuziasmul este de nedescris, aplauze frenetice însoțesc prezentarea actelor respective.

— Se cere urgența discutării proiectului de lege în secțiuni și în plen — și se admite cu mare însuflețire.

— Se trece în secții, după care se redeschide ședința Senatului.

Senatorul Zamfir Arbore, în calitate de raportor, vine la tribună spre a susține raportul următor :

„Domnilor senatori, proiectul de lege asupra Unirii Basarabiei cu vechiul regat al României votat și adoptat de Adunarea deputaților în ședința de la 29 decembrie 1919 și adus în dezbaterea Senatului Mesajul regal respectiv, secțiunile d-voastră, luîndu-l în cercetare, l-au admis toate, numind delegați :

Secțiunea I pe dl dr. Cotlarciuc Nicolae,
„—" „—" II —" Moțoc Constantin
„—" — III —" Vulpe Ioan
„—" — IV —" Bogdan Ștefan
„—" — V —" Bolocan Ștefan
„—" — VI —" Beu Ilie
„—" — VII —" Mitropolitul Moldovei, Pimen și
„—" — VIII —" Arbore Zamfir, care întrunindu-se în ziua de 29 decembrie 1919, s-a constituit în comitet al delegaților, sub președinția în persoana mitropolitului Moldovei, și luînd din nou în cercetare sus-arătatul proiect de lege, l-a adoptat în unanimitate și cu entuziasm".

Se citește Legea asupra Unirii Basarabiei cu vechiul regat al României. În mijlocul „aplauzelor entuziaste, cînd întregul Senat, în picioare, scandează «Trăiască Basarabia ! Trăiască România Mare !»" — vicepreședintele maturului corp declară deschisă discuția generală la Lege.

VOCI UNANIME STRIGĂ : Să se voteze prin aclamațiuni.

— Se pune la vot propunerea unanimă a Senatului, de „a se vota cu aclamațiune" acest raport însoțit de proiectul de lege și se aprobă.

— Se pun la vot prin aclamațiuni raportul și proiectul de lege referitor la Unirea Basarabiei cu vechiul regat al României, și „întreg Senatul, în mod unanim, prin aclamațiuni și cu aplauze prelungite și îndelung repetate, votează acest proiect de Lege".

Încheiem prezentarea actelor Unirii Basarabiei cu România, votate de către Cameră și Senat, cu concluzia președintelui Parlamentului, savantul Nicolae Iorga: „Vă rog să-mi îngăduiți cîteva cuvinte ca unuia căruia l-ați încredințat dreptul de a vorbi, în împrejurări solemne, în numele dv. **(Aplauze îndelung prelungite).**

În mijlocul celui mai mare și mai greu război pe care neamul nostru l-a purtat pentru dreptul său, Basarabia și Bucovina, țările smulse vechii Moldove, și acele mîndre părți ardelene, basarabene, crișene și maramureșene, au proclamat pe rînd reintrarea lor în România deplină. **(Aplauze unanime, îndelung prelungite).**

Prin singur acest fapt, corespunzător, celor mai sfinte principii proclamate de aliații noștri, dreptul nostru care fusese un ideal de veacuri, devenise pentru totdeauna o realitate. **(Aplauze generale prelungite și îndelung repetate).**

După triumful final cîștigat prin jertfa tuturor aliaților, regele românilor l-a dat recunoașterea victoriei depline. Parlamentul adaugă odată cu forma legii, devotamentul absolut al unei țări întregi în a menține întregi și a transmite urmașilor cele dobîndite cu sînge și lacrimi de fericita generațiune a marelui război. **(Aplauze prelungite și îndelung repetate. Parlamentul ovaționează sculîndu-se în picioare).**

Ca președinte și ca unul dintre reprezentanții acestei Românii dintre Carpați și Dunăre, care a purtat sute de ani prin cele mai mari primejdii, odată cu steagul românesc soarta însăși a neamului întreg **(îndelung prelungite aplauze, strigări de «Trăiască Vechiul Regat», ovațiuni nesfîrșite),** în numele României mutilate de ieri, care singeră în inima ei rănită atîta din jalea și nădejdea ținuturilor înstrăinate, în numele României care a plîns cu frații pierduți și a nădăjduit cu ei și care n-a fost om cinstit care să nu păstreze în sfînta sfintelor a sufletului său dorul desăvîrșitei uniri naționale și hotărîrea de a ne jertfi toți pentru aceasta, simt negrăita fericire de a putea face în numele dv., al tuturor, acest legămînt solemn pentru viitorul neamului în sfîrșit și pentru vecie unit. **(Ovațiuni îndelung repetate, nesfîrșite urale).**

România unită o avem, o vom apăra și o vom întregi. **(Aplauze călduroase și unanime acoperă aceste din urmă patru cuvinte din partea tuturor parlamentarilor ridicați în picioare)".**

STELIAN NEAGOE

„Trecută prin foc și prin sabie

Raptul țarist

Teritoriul dintre Prut și Nistru, Basarabia, această parte de țară frumoasă și bogată, cu locuitori în marea lor majoritate români moldoveni, harnici, cuminți, primitori, lucrători de pământ și crescători de vite, poartă numele domnitorului Țării Românești Basarab Întemeietorul (1322—1352). Între anii 1325 și 1328, acest domn duce o luptă crîncenă împotriva tătarilor pe care-i alungă peste Nistru și lasă în amintirea locuitorilor de prin părțile pe unde a luptat numele său. În secolul următor, Ștefan cel Mare luptă în fruntea răzeșilor din Lăpușna, Orhei și Soroca împotriva tătarilor, întărind cetățile Soroca și Hotin, apără cu multă dîrzenie cetățile Chilia, Cetatea Albă și Ismail. În secolul al XVI-lea, Basarabia, împreună cu întreaga Moldovă, intră sub suzeranitatea otomană, iar Bugeacul, adică partea de sud a Basarabiei, este stăpînită de tătari.

În anul 1812, prin pacea de la București, Basarabia este ocupată de Rusia țaristă. Pînă în acest an, numele de Basarabia se dădea numai părții de sud a acestei provincii, care fusese ocupată de tătari, iar mai înainte de aceasta, după cum s-a arătat, aparținuse Munteniei. În 1812 ruții au simțit nevoia să dea ținutului cotropit un nume și i-au spus Basarabia, cum se chemase mai înainte doar sudul.

Răpirea teritoriului românesc dintre Prut și Nistru s-a produs în condițiile unor pronunțate rivalități dintre cele trei imperii ale vremii, Franța, Rusia și Turcia. Tratativele dintre Napoleon și Alexandru I pentru împărțirea sferelor de interese n-au dat rezultate. Napoleon a trimis scrisori atît rușilor, cît și turcilor, primilor oferindu-le mînă liberă în Balcani, pentru ocuparea teritoriilor ce aparțineau sferei turcești de influență, iar pe otomani sfătuindu-i să nu se grăbească să încheie alianță cu ruții. Kutuzov ar fi intrat în posesia unora din scrisorile napoleoniene către turci și și-a dat seama că trebuie să se grăbească pentru a pune mîna imediat pe ce se putea. În acest scop, pentru a forța mîna turcilor, le-a arătat acestora ce scrisese Napoleon țarului, că dă mînă liberă Rusiei în Balcani. Viclenia lui Kutuzov a dat rezultate, și astfel prin pacea de la București din 1812 Moldova a fost despicată în două, Rusia anexîndu-și fără pic de rușine o jumătate din ea.

Înstrăinarea acestui pămînt românesc, pe care turcii n-aveau nici un drept să-l dăruiască rușilor, a stîrnit indignarea tuturor românilor. Iată ce scria în legătură cu acest jaf revoltător publicația transilvăneană „Foaie pentru minte, inimă și literatură", trei decenii mai tîrziu: „La 28 mai 1812, prin pacea de la București, Basarabia se rupse din trupul Moldovei și se întrupă cu Rusia, încît Prutul rămase de hotar. Adică, în pacea aceasta Rusia luă de la Turcia și ceea ce nu era al Turciei, pentru că bine știm cum că vechile tratate ale Moldovei și ale Țării Românești cu Turcia o leagă pe aceasta de a nu cuprinde, prin urmare de a nu înstrăina, nici o urmă din pămîntul Moldavo-Român".

Prin Tratatul de la Paris (30 martie 1856) se restituie Moldovei trei județe din Basarabia, anume Cahul, Cetatea Albă și Ismail, ca apoi prin Tratatul de la Berlin (1 iulie 1878), aceste județe să fie din nou alipite la Rusia, chipurile în schimbul Dobrogei, care însă îi revenea României de drept, întrucît era străvechi teritoriu getic, unde se înalță Tropeum-ul lui Traian, teritoriu pe care l-a stăpînit Mircea cel Bătrîn. Și această nouă samavolnicie a stîrnit proteste hotărîte. Astfel, Ion Brătianu adresează un protest marilor puteri, iar Carol I cere sprijinul lui Wilhelm I. Brătianu a preferat să demisioneze decît să cedeze, declarînd că dacă acceptă deposedarea „țara mă va blestema și eu voi fi bătut cu pietre de compatrioții mei". La rîndul său, Carol i-a declarat reprezentantului Rusiei: „Am spérat că atitudinea mea în cursul războiului m-a scutit de această umilire; supușii mei nu-mi vor ierta niciodată că i-am dus în acest război pentru-a ajunge la un rezultat atît de dureros, care calcă Constituția, pe care am depus jurămîntul, și violează convențiunea încheiată cu Rusia".

Al. Bințeanu-Poiană

(Din lucrarea în manuscris „Pentru limbă și națiune")

ORICÎT DE MULȚI OAMENI RĂI S'AR GĂSI ÎN ACEASTĂ ȚARĂ, NU SE GĂSEȘTE NICIUNUL CARE AR CUTEZA SĂ PUIE NUMELE SĂU SUB O ÎNVOIALĂ PRIN CARE AM FI LIPSIȚI DE O PARTE DIN VATRA STRĂMOȘILOR NOȘTRI.

MIHAI EMINESCU

NU EXISTĂ ROMÂN, DE LA DOMN PÎNĂ LA ULTIMUL CETĂȚEAN, CARE SĂ NU DEPLÎNGĂ DESLIPIREA UNEI PĂRȚI DIN PĂMÎNTUL STRĂMOȘESC.

VODĂ CAROL,
15 august 1878

DRAGI FRAȚI ROMÂNI, SUNTEM TRUP DIN TRUPUL VOSTRU, SUNTEM SUFLET DIN SUFLETUL VOSTRU.

LEONIDA LARI

Raptul stalinist

ANEXA SECRETĂ
a Pactului de neagresiune dintre Germania și U.R.S.S.

După semnarea Pactului de neagresiune dintre Germania și U.R.S.S., subsemnații împuterniciți ai celor două Părți au discutat strict confidențial chestiunea delimitării sferelor de interese reciproce în Europa de Est. Discuția a condus la următoarele rezultate:

1. În caz de reorganizare politico-teritorială a regiunilor ce intră în componența Statelor Baltice (Finlanda, Estonia, Letonia, Lituania), frontiera de nord a Lituaniei devine concomitent și frontiera sferelor de interese ale Germaniei și U.R.S.S. În legătură cu aceasta, ambele Părți recunosc interesul Lituaniei pentru regiunea Vilnius.

2. În caz de reorganizare politico-teritorială a regiunilor ce fac parte din componența Statului Polon, frontiera dintre sferele de interese ale Germaniei și U.R.S.S. va trece aproximativ pe riurile Narew, Vistula și San.

Chestiunea interesului reciproc al părților contractante în menținerea Statului Polon neatîrnat și cea a modului de trasare a frontierelor acestui stat pot fi soluționate definitiv numai în funcție de evoluția situației politice. În orice caz, Guvernele celor două părți vor rezolva această chestiune în baza unei înțelegeri amicale.

3. Cît privește Europa de Sud-Est, Uniunea Sovietică insistă asupra interesului ei pentru Basarabia. Germania declară că manifestă o totală dezinteresare politică față de acest teritoriu.

4. Caracterul secret al prezentei Anexe urmează a fi păstrat de ambele Părți cu cea mai mare strictețe.

Moscova, 23 august 1939.

Din împuternicirea
guvernului U.R.S.S.
V.M. MOLOTOV

Pentru Guvernul Germaniei
J. von RIBBENTROP

Textul notei ultimative din 26 iunie 1940

În anul 1918 România, folosindu-se de slăbiciunea militară a Rusiei, o destăcut de la Uniunea Sovietică (Rusia) o parte din teritoriul ei, Basarabia, călcînd prin aceasta unitatea secular a Basarabiei, populată în principal cu ucraineni, cu Republica Sovietică Ucraineană.

Uniunea Sovietică nu s-a împăcat niciodată cu faptul luării cu forța a Basarabiei, ceea ce guvernul sovietic a declarat nu o singură dată și deschis în fața întregii lumi.

Acum, cînd slăbiciunea militară a U.R.S.S. a trecut în domeniul trecutului, iar situația internațională care s-a creat cere rezolvarea rapidă a chestiunilor moștenite din trecut, pentru a pune în fine

furată, trădată mereu..."

bazele unei păci solide între țări, U.R.S.S. consideră necesar și oportun ca în interesele restabilirii adevărului să pășească împreună cu România la rezolvarea imediată a chestiunii înapoierii Basarabiei Uniunii Sovietice.

Guvernul sovietic consideră că chestiunea întoarcerii Basarabiei este legată în mod organic cu chestiunea transmiterii către U.R.S.S. a acelei părți a Bucovinei a cărei populație este legată în marea sa majoritate cu Ucraina Sovietică prin comunitatea soartei istorice, cît și prin comunitatea de limbă și compoziție națională.

Un astfel de act ar fi cu atît mai just cu cît transmiterea părții de nord a Bucovinei către U.R.S.S. ar putea reprezenta, este drept că numai într-o măsură neînsemnată, un mijloc de despăgubire a acelei mari pierderi care a fost pricinuită U.R.S.S. și populației Basarabiei prin deminațiunea de 22 de ani a României în Basarabia.

Guvernul U.R.S.S. propune guvernului regal al României:

1. Să înapoieze cu orice preț Uniunii Sovietice Basarabia;

2. Să transmită Uniunii Sovietice partea de nord a Bucovinei cu frontierele potrivit cu harta alăturată.

Guvernul sovietic își exprimă speranța că guvernul român va primi propunerile U.R.S.S. și că acesta va da posibilitatea de a se rezolva pe cale pașnică conflictul prelungit dintre U.R.S.S. și România.

Guvernul sovietic așteaptă răspunsul guvernului regal al României în decursul zilei de 27 iunie curent.

Răspunsul guvernului român

Guvernul U.R.S.S. a adresat guvernului român o notă care a fost remisă la 26 iunie 1940, la ora 10 seara, de către excelența sa, domnul Molotov, Președintele Comisarilor Poporului al Uniunii Sovietice și Comisar al poporului pentru afacerile străine, excelenței sale domnului Davidescu, ministrul României la Moscova.

Fiind însuflețit de aceeași dorință ca și guvernul sovietic de a vedea rezolvate prin mijloace pacifice toate chestiunile care ar putea să producă o neînțelegere între U.R.S.S. și România, guvernul regal declară că este gata să procedeze imediat și în spiritul cel mai larg la discuțiunea amicală și de comun acord a tuturor propunerilor emanînd de la guvernul sovietic.

În consecință, guvernul român cere guvernului sovietic să binevoiască a indica locul și data ce dorește să fixeze în acest scop. De îndată ce va fi primit un răspuns din partea guvernului sovietic, guvernul român își va desemna delegații și nădăjduiesc că conversațiunile cu reprezentanții guvernului sovietic vor avea ca rezultat să creeze relațiuni trainice de bună înțelegere și prietenie între U.R.S.S. și România.

27 iunie 1940

Nota ultimativă adresată de guvernul sovietic în noaptea de 27 spre 28 iunie 1940

Guvernul U.R.S.S. consideră răspunsul guvernului regal al României din 27 iunie ca imprecis, deoarece în răspuns nu se spune direct că el primește propunerea guvernului sovietic de a-i restitui neîntîrziat Basarabia și partea de nord a Bucovinei. Însă cum ministrul României la Moscova, domnul Davidescu, a explicat că răspunsul menționat al guvernului regal al României înseamnă accederea la propunerea guvernului sovietic, guvernul sovietic, primind această explicație a domnului Davidescu, propune :

1. În decurs de patru zile, începînd de la ora 14, după ora Moscovei, la 28 iunie, să se evacueze teritoriul Basarabiei și Bucovinei de trupele românești.

2. Trupele sovietice în același timp să ocupe teritoriul Basarabiei și partea de nord a Bucovinei.

3. În decursul zilei de 28 iunie trupele sovietice să ocupe următoarele puncte : Cernăuți, Chișinău, Cetatea Albă.

4. Guvernul regal al României să ia asupra sa răspunderea în ceea ce privește păstrarea și nedeteriorarea căilor ferate, parcurilor de locomotive și vagoane, podurilor, depozitelor, aerodromurilor, întreprinderilor industriale, uzinelor electrice, telegrafului.

5. Să numească o comisiune alcătuită din reprezentanți ai guvernelor român și al U.R.S.S., cîte doi din fiecare parte, pentru lichidarea chestiunilor în litigiu în legătură cu evacuarea armatei române și instituțiilor din Basarabia și partea de nord a Bucovinei.

Guvernul sovietic insistă ca guvernul regal al României să răspundă la propunerea sus-menționată nu mai tîrziu de 28 iunie, ora 12 ziua (ora Moscovei)

Răspunsul guvernului român la 28 iunie 1940

Guvernul român, pentru a evita gravele urmări pe care le-ar avea recurgerea la forță și deschiderea ostilităților în această parte a Europei, se vede silit să primească condițiile de evacuare specificate în răspunsul sovietic.

Guvernul român ar dori totuși ca termenele de la punctul unu și doi să fie prelungite, deoarece evacuarea teritoriilor ar fi foarte greu de adus la îndeplinire în patru zile din pricina ploilor și inundațiilor care au stricat căile de comunicație.

Comisiunea mixtă instituită la punctul 5 ar putea discuta și rezolva această chestiune. Numele reprezentanților români în această comisiune vor fi comunicate în cursul zilei.

28 iunie 1940...

Fragmentele din această pagină au fost extrase dintr-o amplă reconstituire — intitulată Săptămîna patimilor — a evenimentelor petrecute între 23 iunie 1940, data la care sovieticii l-au avizat pe germani asupra deciziei de a anexa Basarabia și Bucovina de nord, și 3 iulie 1940, cînd armata română a încheiat evacuarea teritoriilor în discuție.

Orhei era un oraș unde lumea, cum s-a confesat mai tîrziu Nicolae Catană, «trăia numai din gloria trecutului». Dimitrie Cantemir socotise că domnitorii Moldovei ar fi avut aici o reședință de vară, întrucîtva mai retrasă, plimbîndu-se desprinși de toată zbaterea lumii, cu luntrile, pe un lac rezultat din adîncirea Răutului, cu cucoane despre care domniței n-aveau a ști. Și n-avem motive să-l contrazicem. Să fi rămas de atunci în tradițiile urbei o înclinație anume către discreție ?

Dintotdeauna, locuitorii au fost deosebit de zgîrciți atunci cînd erau îndemnați să împărtășească și altora vorbe și chipuri despre starea tîrgului lor. De pildă, toți colecționarii de ilustrate din România de altădată știu foarte bine că vederile din Orhei sînt o raritate. Și dacă orheienii aveau reticențe să se dezvăluie celorlalți, lumea românismului găsise de cuviință să se ocupe totuși de ei, nu prea mult, măcar atît cît să-i întărească în conștiința respectului pentru înaintași.

În urmă cu un an și ceva, se inaugurase aici o statuie a lui Vasile Lupu, sculptată de Oscar Han. Era unul din monumentele cele mai arătoase din părțile acestea răsăritene. Un critic de artă scria că artistul «a pus toată grija să-l facă pe voievod dinamic, în furnicarul acela lenevos și cotropit de idealuri mărunte, în care numai statuia avea ceva înălțător și nepieritor». Deci a reușit.

Cu alte cuvinte, Oscar Han realizase poate mai mult decît își îngăduise să spere ca om și ca artist plastic. Într-un răstimp foarte scurt, statuia lui Vasile Lupu devenise inima vie a tîrgului adormit sub povara trecutului. Orice eveniment important, de natură obștească, se petrecea la picioarele ei. Aseară, după radiodifuzarea comunicatului despre ultimatumul Moscovei, orheienii se strînseseră îngrijorați în jurul soclului fumuriu de piatră. Acum, cînd rușii erau pe cale să pătrundă în urbe, sute de oameni erau adunați în jurul aceluiași monument. Însă cei mai mulți dintre ei, de data aceasta, nu mai erau români. Erau neamuri de viitură, fără conștiința unei națiuni și prea puțin sinchisindu-se de soarta unei patrii care nu a fost, nu era și nu va fi niciodată a lor.

Peste noapte, plouase torențial. Minoritarii adunați în jurul statuii, în așteptarea sovieticilor eliberatori, scriau deocamdată cuvinte obscene pe soclul de piatră moale, cu vopsea sau cu dalta, mirîndu-se nemaipomenit de timpeniile care puteau să le treacă prin cap. De la o vreme, dezrobitorii lor fiind în întîrziere, această îndeletnicire li s-a părut derizorie și au încercat și mai mult. Au escaladat cu îndrăzneală soclul statuit și s-au străduit să-i strecoare vestitului domnitor moldovean steaguri roșii sub braț. Tentativa a eșuat. Neavînd în ce să-și sprijine hampa, steagurile cădeau întruna în bernă.

Furios, unul din ei a lovit cu patul armei în trupul de bronz. Din vibrație, apa adunată peste noapte în găvanele ochilor lui Vasile Lupu a sărit peste pleoape și i-a șiroit pe obraz. A fost un moment de panică: precum în legendele biblice, cum putea și în felul lui, chipul de bronz lăcrima...

La Cernăuți, primele semne reale ale dezordinii au început să se manifeste pe la orele 10,30. «Organizațiile comuniste, prin reprezentanții lor extremiști — menționa un raport al Corpului grănicerilor din 30 iunie 1940, consemnînd ora amintită în scris — s-au dedat la acte de terorism contra ofițerilor, împiedicînd orice revenire a mijloacelor de transport pentru evacuare. Au pus stăpînire pe toate instituțiile din oraș. Capii acțiunilor de debandadă și terorism au fost în special deținuții de la închisori». Faptul că militarilor le-a fost strict interzis să uzeze de arme, i-a încurajat considerabil pe agresori.

Din alte surse, de o diversitate pregnantă, putem contura următorul tablou dureros : multe case arboraseră steaguri roșii ; înainte de apariția tancurilor sovietice la bariere, comuniștii au încercat de cîteva ori să pună mîna pe centrala telefonică a orașului ; a fost devastată biserica Sf. Nicolae ; de asemenea, a fost devastată catedrala ortodoxă din Cernăuți, iar Monumentul Unirii, din piața cu același nume, a suferit daune ireparabile.

«Refugiatul Mihai Podlesiu, din comuna Carapciu, județul Storojineț — ne asigură un alt document militar din epocă, în măsură să confirme afirmațiile de mai sus —, spune că vineri, 28 iunie 1940, în orașul Cernăuți, elementele comuniste, chiar și adolescenți între 15 și 16 ani, au comis acte de barbarie, dezarmînd pe soldații români, pe ofițeri și pe polițiști, întorcînd baionetele și armele capturate împotriva lor.

La gară, acești nemernici forțau sub amenințări pe soldați să rămînă să ia parte la defilare și să nu mai plece în România.

La catedrala din Cernăuți, comuniștii au dat crucea jos și au ridicat un steag roșu în loc, împreună cu portretul lui Stalin. Iar interiorul a fost devastat cu grenade».

Însă cronicarul cel mai fidel și complet al acestor ore de o extraordinară tensiune, chiar dacă nu totdeauna exact în detalii, a fost totuși Pepe Georgescu. «Pe la orele 11 dimineața — nota actorul pierdut într-o lume în descompunere —, vești telefonice de pe frontieră spuneau că armatele motorizate sovietice au trecut Ceremușul și se îndreaptă spre interior. Se mai spunea, dar nu se credea, că minoritarii din tîrgurile Vijnița, Văscăuți, Cozmeni și Zastavna le-au ieșit înainte cu pîine și sare și chiar cu flori».

Și din relatările lui, și din alte documente obiective, reiese clar că în încleștările finale dintre bandele dezlănțuite, pe de o parte, și elementele armatei în curs de retragere și refugiații civili, pe de altă parte, s-au înregistrat numeroase victime. Diverse rapoarte întocmite în timpul dat au enumerat printre cei căzuți pradă tuturor răzbunărilor un locotenent-colonel, comandant de regiment, pe șeful gării, pe chestorul de poliție Vasile Bolocan, pe inspectorul de siguranță Ion Pihoi și pe preotul romano-catolic Georg Goebel, directorul orfelinatului **Josephinum.**

«Pe la orele 12 — nota în continuare Pepe Georgescu —, toate trupele ce se mai aflau în zona de frontieră au părăsit Cernăuții. Mai rămăsese doar o companie de jandarmi, sub comanda distinsului și energicului ofițer care este colonelul Barozzi, inspectorul de jandarmi din Cernăuți, și numai datorită curajului și inițiativei acestui brav militar populația românească nu a fost măcelărită de bande și pușcăriașii care se răsculaseră».

Neîndoielnic, Pepe Georgescu a fost un martor ocular al evenimentelor, dar afirmațiile sale, din cînd în cînd, se cuvin corectate și adăugate, chiar și în virtutea motivului că un om nu poate fi simultan în mai multe locuri. Nu o companie, ci un batalion de jandarmi a încercat să mențină măcar rudimente de ordine în orașul devastat de borfași. Pușcăriașii nu ar fi putut deschide singuri închisoarea, din interior. Alte inadvertențe le vom semnala în momentul reproducerii lor.

Pe străzile Titu Maiorescu și Brâncoveanu, alte două grupuri se îndreptau spre penitenciarul din Piața Grigore Ghica Vodă, unde o mulțime turbulentă le derbelea, voia să forțeze din nou ușile penitenciarului și să elibereze pușcăriașii din închisoare. Un alt gardian de la penitenciar a fost ucis. Ceilalți, nemaiputînd rezista, au fugit. Porțile închisorii s-au deschis și epavele societății au ieșit afară.

Prima lor intenție a fost să se îndrepte spre reședința regală și inspectoratul de jandarmi, care se aflau în apropiere și unde vedeau cordoane de militari. Dar o salvă de carabine le-a stîngherit intențiile agresive și au pornit zbierînd pe strada Brâncoveanu în jos, spre Piața Unirii.

MIHAI PELIN

(Va urma)

Revoluţia din Decembrie

Ceea ce nu piere

Chiar înţelepciunea Eclezíastului naşte dintr-un strigăt de durere. „Totul e deşertăciune" exprimă nu doar leitmotivul unei necesare resemnări la scara eternităţii, ci însuşi semnul istoriei atunci cînd deasupra ruinelor imperiilor ori doar a prafului ce mai rămîne din omeneştile iubiri sau uri pluteşte gîndul că născute-au fost spre a muri cu toate. Spre a muri, e adevărat, dar nu spre a dispărea ca şi cum n-ar fi fost. Căci altfel de ce le-ar mai invoca înţeleptul ?

Ceea ce nu piere, oricît de pieritoare ar fi întîmplările vieţii noastre, e gîndul însuşi că le-am trăit, e limba în care s-a întrupat acest gînd. Şi atîta timp cît limba aceasta trăieşte, gîndurile sale pot fi oricînd regîndite, întîmplările pot reăzămisli oricînd o istorie. Pieritoare şi întîmplările, pieritoare mereu şi istoria în care ele se adună, dar nicicînd pieritoare bolta sub care ele se-ntrupează.

Iată, „limba sfîntă, limba vechilor cazanii", aceea pe „care-o pling şi care-o cîntă / pe la vatra lor ţăranii" invocată de marele poet basarabean Alexei Mateevici, adică limba strămoşilor noştri aşezaţi de istorie în calea tuturor vitregiilor lumii, părea să fi pierit, să fi fost grav atinsă de straiele nepotrivite în care era încarcerată. N-a fost să fie aşa, ci, dimpotrivă, zădărnicia a cuprins doar carcera ce nu poate îngenunchea niciodată gîndul. „Am băut... lacrimi în băutură", zicea Dosoftei, dar din lacrimi s-a înfiripat gîndul ce nu poate uita de apa Vavilonului. Peste Prut, se scrie din nou românește, limba noastră sună din nou, limpede, în glasurile curate ale copiilor. Gîndurile acestei limbi renasc, întîmplările povestite de ele vor renaşte. Cum „Renaşterea" se cheamă şi o publicaţie de la Chişinău. Deşertăciune a deşertăciunilor a fost încercarea de a scoate din istorie o limbă. Bolta gîndirii româneşti rămîne întreagă.

CONSTANTIN DUMITRU ■

„Deşteptare

Pentru românii dintre Prut şi Nistru, suferinţele României, ale fraţilor lor din ţara cu cel mai dur regim comunist european, au fost tot timpul simţite ca proprii suferinţe. De multă vreme, televiziunea română nu mai era de privit, Radio-Iaşi nu mai putea fi ascultat pentru că nu mai exista. Şi totuşi, oprimarea, foametea, mizeria de dincoace de Prut erau cunoscute. Cum cunoscută şi urîtă era şi politica statului-partid ceausist care se îngrijea doar de perpetuarea dictaturii, care, norind interesele fundamentale ale românilor din ţară, era absolut opacă la dorinţele firești ale românilor de dincolo de graniţele ţării, aşa cum sînt aceste graniţe după un război pierdut. Sigur că şi minorităţile naţionale din cadrul statului român aveau motive să fie nemulţumite. Nemulţumiţi erau românii înşişi, marginalizaţi şi persecutaţi în chiar ţara lor. Cu limba, cultura, arta slutite în chiar propriul orizont al conştiinţei naţionale.

Speranţa românilor de peste Prut nici nu putea să tindă către ţara-mumă, ea însăşi devenită o colonie politică a unui sistem profund neomenesc. În Basarabia, graţie luptei atîtor generaţii de scriitori, pe fondul unei liberalizări politice realizată în ansamblul U.R.S.S., reidentificarea naţională a moldovenilor dintre Prut şi Nistru a devenit posibilă. Au apărut cărţi şi ziare, s-a reinstaurat scrierea cu caractere latine a limbii române, botezate o vreme „moldoveneşti", şi căreia i se cerea să devină o limbă slavă. Din România ceaușistă n-a venit nici un ajutor. Adică de la statul român, căci românii, ei înşişi, s-au ajutat cum şi cît au putut.

Şi a venit Decembrie 1989. Timişoara a vibrat şi la Chişinău, cum s-a întîmplat în întreaga ţară. Chiar pînă în 22 Decembrie, basarabenii se pregăteau pentru căderea dictaturii care şi pe ei i-a lovit.

Limba noastră-i foc ce arde
Într-un neam ce, fără veste,
S-a trezit din somn de moarte
Ca viteazul din poveste

din poemul

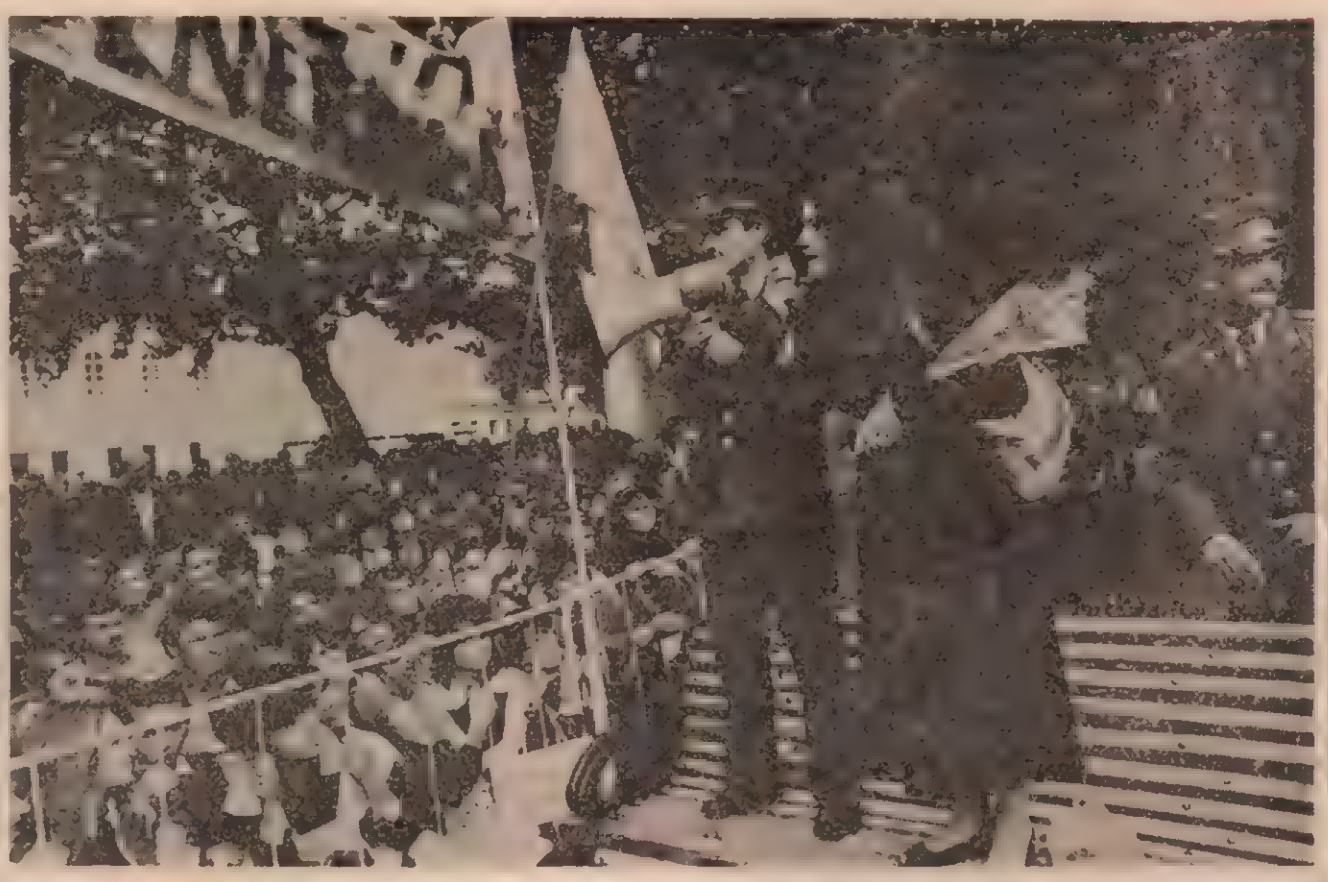

a[illegible] un semn al Renașterii

Citeam și înainte de 22 Decembrie, cu riscul de-a fi luați la întrebări de securitate se-înțelege, și „Literatura și arta", și „Deșteptarea", un ziar șapirografiat al Frontului Popular al Moldovei, și revista „Nistru" și atîtea altele. Priveam, noi cei de dincoace de Prut, la emisiunile de la Chișinău, văzînd cum se trezește sufletul unui popor, în timp ce pe ecranele televiziunii noastre „naționale" priveam cum este ucis sufletul nostru popor.

Manifestațiile care au întins „Timișoara în toată țara" au avut loc și la Chișinău. Basarabenii aveau chiar exercițiu, pentru că primii români care au învățat să învingă în stradă au fost, în noiembrie basarabenii. Atunci și acolo s-a văzut cît de periculoasă poate fi mămăliga cînd explodează. Poate, tocmai de aceea, revoluția română era să înceapă la Iași. A început însă la Timișoara, iar Chișinăul a reacționat ca și cum ar fi început la Iași. Căci, pe 21 decembrie, la Chișinău se striga „Timișoară, Timișoară / Trezește pucă întreaga țară !". În 22 Decembrie, la [illegible]u, piața centrală și străzile alăturate au devenit o imensă biserică. Mii de oameni îngenuncheați pe asfalt au aprins lumînări. Slujba religioasă a continuat cu o uriașă demonstrație care s-a întins pînă la gară. Erau mii de basarabeni dornici să se urce în trenul de București pentru a apăra televiziunea, pntru a apăra revoluția română. Cam 10.000—15.000 de tineri au hotărît să se înroleze voluntari în regimentul „Vlad Țepeș" cînd a apărut știrea (falsă, de altfel) că s-a cerut ajutor militar sovietic. Ce spuneau ei atunci ? „Nu trebuie să meargă altcineva, ci noi moldovenii pentru că vom intra imediat sub comanda ofițerilor români, neacționînd, practic, ca o forță de intervenție străină". Declarația și apelul studenților din Moldova, difuzate imediat la „Europa Liberă", apelul de la mitingul de doliu și solidaritate din 22 decembrie au adus în România însingerată lumina unui gînd frățesc. Aici, la Chișinău, se striga printre lacrimi : „Trăiască, trăiască, trăiască / Moldova, Ardealul și Țara Românească !" Aici a apărut și un document care a circulat în mai toată lumea și căruia i-a venit rîndul să fie publicat și în presa noastră centrală (căci publicațiile din Moldova de dincoace de Prut l-au reluat imediat după revoluție) :

FRAȚI ROMÂNI,

Noi, frații voștri dintre Prut și Nistru, am urmărit cu sufletul la gură evoluția dramatică a evenimentelor din ultimele zile, începînd cu demonstrațiile de la Timișoara și pînă la momentul de față, cînd ascultăm adevărata voce a poporului, la radio București.

Bravo, români ! Sîngele vărsat pe străzile Timișoarei, Bucureștiului s-a răzbunat, punînd capăt regimului sîngeros al dictaturii lui ceaușescu.

Victoria voastră e și victoria noastră Dumnezeu să ne ajute ca să transformăm România într-o țară liberă, demnă și independentă cu adevărat. Spre bucuria și fericirea românilor din toată lumea.

Jertfa adusă la Timișoara, București, Sibiu este jertfă din trupul nostru comun și nu va fi uitată niciodată, după cum nu ne vom permite niciodată să uităm că visul de aur al românilor încă n-a fost realizat.

Sîntem profund îndurerați de moartea fraților noștri nevinovați și ne jurăm nouă înșine că vom lucra neîntrerupt pentru cauza neamului românesc.

Sus fruntea, frați români !
Trăiască România liberă !

Frontul Popular din Moldova,
Chișinău, 22 decembrie 1989
(din ziarul „Deșteptarea"
al Frontului Popular din Moldova)

[illegible]a noastră-i frunză verde
[illegible]iumul din codrii veșnici
[illegible]strul lin, ce-n valuri pierde
Ai luceferilor sfeșnici

Limba noastră-i limbă sfîntă,
Limba vechilor cazanii,
Care-o plîng și care-o cîntă
Pe la vatra lor țăranii

„Limba noastră" de Alexie Mateevici

NICOLAE IORGA

CLOPOTE BASARABENE

Cu tot ce-a fost mai înainte
Și azi nimic n-a mai rămas, –
Tăcut-a și adîncul glas
Din turnurile vechi și sfinte.

O, clopote basarabene,
Se va întoarce iar o zi
În care vă veți auzi
Sub steagurile pămîntene ?

„Cuget clar", anul V, nr. 12 din 29. IX. 1940

EXISTĂ UN DUMNEZEU ȘI PENTRU NOI ?

Regăsirea de sine

N-am avut prilejul să-l cunosc pe autorul studiului Regăsirea de sine **(publicat în revista Nistru nr. 2), pe care toţi prietenii din Chişinău mi l-au recomandat ca pe-o inevitabilă experienţă. Citesc acum** Regăsirea de sine **acasă, în România, şi am sentimentul că deşi am străbătut timp de trei săptămîni oraşele şi satele Basarabiei cuprinse în jumătatea sa nordică, între Chişinău, Bălţi, Soroca, Edineţ, abia acum cunosc pe deplin realitatea ultimă a acestui năpăstuit colţ românesc de ţară, că abia acum am revelaţia spirituală a adevărului ultim despre sufletul acestor oameni care au supravieţuit între Nistru şi Prut din generozitatea aceluiaşi miracol care a făcut posibilă însăşi existenţa poporului român ca identitate istorică de-a lungul mileniilor, în spaţiile dintre Tisa, Dunăre şi Mare.**

Orice intenţie de cunoaştere a românilor dintre Nistru şi Prut trebuie precedată de lectura obligatorie a studiului lui Valentin Mindicanu, cu toate cele 19 capitole ale sale — veritabilă „Carte a lui Iov" născută pe pămîntul Basarabiei dintr-un destin la fel de tragic ca şi al personajului biblic, cu precizarea că Regăsirea de sine **sintetizează suferinţele cîtorva milioane de Iovi basarabeni supravieţuitori ai altor cîtorva milioane de deportaţi, ucişi, desfiinţaţi din materia limbii lor materne.**

Regăsirea de sine **a lui Valentin Mindicanu este un document istoric şi lingvistic zguduitor care se citeşte cu lacrimă permanentă în geana conştiinţei, el face parte din seria studiilor fundamentale de regăsire a identităţii etnice în vitregia atîtor virtejuri istorice putînd fi pus — din acest punct de vedere — alături de Istoria lui Şincai, de textele cronicarilor noştri. Un neam care are un asemenea text, se sprijină deja pe o piatră de temelie pe care poate înălţa mari şi durabile construcţii viitoare, are o rădăcină a conştiinţei de sine de care, ţinîndu-se, nu va putea fi smuls niciodată de nici un viscol viitor al istoriei, o sursă de regenerare invincibilă la intrarea într-un nou mileniu, — dreptul legiferat al speranţei în marea, apropiata, definitiva unire a tuturor românilor.**

Începînd din acest număr, revista noastră va publica în serial cele 19 capitole ale studiului semnat de Valentin Mindicanu, Regăsirea de sine, **apărut în nr. 2 al revistei** Nistru **(red. şef Dumitru Matcovschi), cu conştiinţa că săvîrşim un act patriotic cu consecinţe istorice majore. Cincizeci de ani am fost rupţi unii de alţii, părinţi de copii, fraţi de fraţi, şi iată că** Regăsirea de sine **ne deschide brusc o uşă însingerată către realitatea cumplită a Basarabiei contemporane. Sîntem siguri că această deschidere va zgudui — cum e şi firesc — multe conştiinţe din România acestui moment istoric. Dincolo de curajul ieşit din comun al lui Valentin Mindicanu, de-a dreptul cutremurător prin riscurile sale, mesajul esenţial al studiului** Regăsirea de sine, **scris în „închisoarea tuturor popoarelor", strigătul său aproape disperat, sfîşietor prin tragism şi totuşi încărcat de o invincibilă speranţă, acesta este : credinţa în România Mare.**

Acestui curajos mesaj istoric lansat cu toată luciditatea asumării de dincolo de Prut, noi cei care trăim dincoace într-o Românie sfinţită de Revoluţie trebuie să-i răspundem cu un mesaj pe măsură: credinţa în Basarabia liberă !

ION ZUBAŞCU ■

ÎN LIMBA TA

În aceeaşi limbă
Toată lumea plînge,
În aceeaşi limbă
Rîde un pămînt.
Ci doar în limba ta
Durerea poţi s-o mîngîi,
Iar bucuria
S-o preschimbi în cînt.
În limba ta
Ţi-e dor de mama,
Şi vinul e mai vin,
Şi prinzul e mai prînz.
Şi doar în limba ta
Poţi rîde singur,
Şi doar în limba ta
Te poţi opri din plîns.
Iar cînd nu poţi
Nici plînge şi nici rîde,
Cînd nu poţi mîngîia
Şi nici cînta,
Cu-al tău pămînt,
Cu cerul tău în faţă,
Tu taci atunce
Tot în limba ta.

Grigore Vieru,
Ed. Literatura artistică,
Chişinău, 1980

1. De cînd bîntuie urgia

Pentru a pătrunde întreaga succesiune de împrejurări vitrege, care au condamnat la neputinţă limba vorbită pe meleagurile noastre, să ne imaginăm cum arată o cumpănă de ape în sensul pur geografic al expresiei. Cumpăna apelor sau cumpăna de ape este o ridicătură a scoarţei pămîntului de unde izvorăsc apele şi se pornesc la vale pe una dintre cele două costişe. Dacă vom asemui limba noastră cu şuvoiul de ape izvorît dintr-un punct înalt şi dacă vom ţine seamă de faptul că punctul acesta se află, convenţional vorbind, undeva în Carpaţii de curbură, în „munţii latiniei", atunci vom înţelege că la un moment dat al istoriei, sub înrîurirea unor factori independenţi de voinţa noastră, s-a produs un cataclism în condiţiile naturii şi ale vieţii: fluviul limbii a început să curgă în două torenţe — unul cu ape limpezi ca cristalul, scăldînd toate plaiurile locuite de români, altul venind cu ape la fel de limpezi pînă la Prut şi tulburîndu-se odată cu trecerea acestui rîu pe care, din motive lesne de înţeles, poeţii noştri n-au simţit niciînd nevoia să-l cînte. E şi constatarea dramatică a unui transnistrian pe care l-am citat în eseul meu „Veşmîntul fiinţei noastre": „Noi ştim ei cu cît merjem mai departe de la Prut la răsărit, cu atîta limba moldovenească mai tari-i amestecati cu cuvinti rusăşti".

De atunci încoace, din blestematul 1812, cînd, după cum scria Mihai Eminescu, „ruşii... au închis graniţele ermeticeşte şi au curmat atingerea între românii de peste Prut şi restul poporului român" (V. Stati — despre a cărui „operă" voi vorbi mai amănunţit în rîndurile ce urmează — nu este de acord cu M. Eminescu: „Procesul cultural moldovenesc... nu s-a dedublat îndată după alipirea Basarabiei la Rusia" / „Învăţămîntul public", 30.III. 1988 / Precizez aici că acest proces nu s-a dedublat chiar de tot pumai datorită faptului că mai toţi basarabenii de cultură evadau din „închisoarea popoarelor" şi îşi găseau adăpost la fraţii lor de peste Prut), tăind cu sabia legătura noastră de grai, cuget şi simţire, şi mai cu seamă din anul 1940, apoi din 1944, cînd „părintele tuturor popoarelor" şi-a jurat să sfîrşească pe vecie cu conştiinţa de neam şi de limbă a populaţiei trăitoare pe acest pămînt, apele vorbirii s-au tulburat din ce în ce mai mult şi au ajuns în starea de a nu mai putea fi băute fără primejdie de otrăvire. (În acelaşi articol, V. Stati nu este de acord nici cu... mine : „Diversitatea şi coloritul limbii moldoveneşti s-a(?) putut înfăptui(?) doar după biruinţa Marelui Octombrie, care a deschis calea..." A deschis calea unor falsificatori ca V. Stati. Dar... vedeţi rîndurile ce urmează).

Oamenii care au izbutit să-şi păstreze conştiinţa şi demnitatea naţională s-au împotrivit din răsputeri acestui torent nimicitor şi au reuşit într-o anumită măsură să salveze limba de la pieire, mai bine zis, să-i amîne obştescul sfîrşit. Încălzindu-se la jăraticul vorbirii populare care mocnea sub spuză în inima satelor moldoveneşti, traducătorii, gazetarii, învăţătorii şi alţi intelectuali însetaţi de cultură îşi hrăneau sufletul din literatura română, mereu fugărită şi hăituită de „ostaşii frontului ideologic", pentru a-şi întreţine şi a-şi spori avuţia mijloacelor de expresie. Eforturile lor disperate erau privite cu ochi haini, setea de lumină era pedepsită fără cruţare. Vîrcolacilor li se întorcea rînza pe dos numai la auzul cuvîntului „român". Era destul să fii oblicit că-ţi întocmeşti iscălitura cu litere latine (arătînd prin aceasta că ţi-e dragă „limba de peste Prut") şi tot atunci ţi se cresta pe frunte stigmatul de naţionalist. Gata, nu te mai puteai afirma, nu mai făceai carieră ! Redactorii de pe la edituri ţineau la vedere tot felul de dicţionare bicisnice, iar pe cele româneşti le bojbăiau în ascuns, pe furiş, ca să nu fie învinuiţi de „românizare" — crimă înfiorătoare pe atunci, echivalînd în mintile obtuze cu tentativa de răsturnare a puterii sovietice.

Urgia terorii spirituale de factură stalinistă, prin care am trecut cu toţii în deceniile de după război, ne-a învăţat să ne camuflăm, să ne ascundem auzului şi văzului „inamicului", să recurgem la tot felul de coduri, mai ceva ca în activitatea de contraspionaj, numai să nu-i spunem pe nume **limbii române**. O numeam „limba noastră", „limba strămoşească", o numeam şi „moldovenească", dar precizam neapărat — „literară" şi era clar ce limbă se are în vedere. Am sute de martori, mai tineri decît mine, care mă întrebau la telefon „Cum e corect?" şi cînd căpătau un răspuns îndoielnic, după părerea lor, mă auzeau asigurîndu-i că aşa se spune „peste piriu" sau în „limba noastră" sau „într-o limbă est-romanică", ori mă auzeau recurgînd la un procedeu de şoc psihologic — „în limba bulgară". Şi parcă-i vedeam pe copiii mei de suflet cu un surîs de înţelegere pe buze : aha, aşa se spune în **limba română**, vasăzică aşa e corect! Ştiau prea bine oamenii de bună-credinţă (cei de rea-credinţă nici nu-mi telefonau) că avem o singură limbă literară — limba clasicilor noştri, **limba română.**

2. O înşelăciune cu vechime

Nu încape îndoială că sub aspect politico-geografic şi istoric limba noastră poate fi numită şi **moldovenească**, dar nenorocirea este că această denumire a fost folosită de-a lungul deceniilor în scopuri ideologice pur speculative, pentru a li se insufla moldovenilor de dincoace de Prut ideea fantezistă că ei sînt oameni de altă spiţă, nu români ca toţi românii, şi că limba lor se deosebeşte de cea română, adică este o limbă de sine stătătoare. Moldovenii de dincoace de Prut erau cît pe ce să creadă istorica minciună, dar într-o zi, de cînd cu restructurarea, li s-a înseninat mintea cea de pe urmă şi s-au trezit judecînd: bine, să zicem că nu sîntem români, dar ce fel de neam sînt fraţii noştri de dincolo de Prut? Fraţi buni şi de mamă şi de tată. Le-au dat un răspuns „genial" istoricii noştri oficiali prin gura lui N. Babilunga : „După unirea Principatelor Dunărene şi înfiinţarea Regatului român moldovenii de peste Prut, încetul cu încetul, s-au asimilat cu vlahii..." („Femeia Moldovei", nr. 5, 1987). E clar, nu-i aşa ? Moldovenii au devenit români! Dar ce erau ei înainte de unire? Nu cumva tot români? Dacă n-ar fi fost români, s-ar fi unit cu românii? Tov. Babilunga ne-a dat gata pe toţi : românii s-au asimilat cu românii !

Această înşelăciune, care contează numai şi numai pe „ignoranţa" maselor a slobozit, din păcate, rădăcini mai adînci. Mulţi moldoveni „de dincoace", dacă au aflat de la alde Babilunga că „dincolo" nu mai au fraţi de sînge, şi-au pierdut orientarea în spaţiu, s-au aruncat în braţele altor fraţi şi au început să le mănînce din trăistă. Mîncînd azi, mîncînd mîine, s-au pomenit că rumegă un fel de bucate ruso-moldoveneşti, un fel de limbă care numai limbă nu se poate numi. Rătăciţi şi hăbăuciţi, bieţii noştri moldoveni au început să creadă că vorbesc... limba populară, iar pseudosavanţii vînduţi aparatului birocratic îi încurajează în această rătăcire, băgîndu-le în cap ideea că numai limba asta „populară" este limba lor. În realitate limba asta este o adevărată „gaură-neagră" în care se prăbuşesc toate frumuseţile de curcubeu ale limbii materne şi din care, ca din cutia Pandorei, răbufnesc numai rele şi nenorociri. Am în vedere nu atît înspăimîntătoarea sărăcie lexicală şi nu atît limbajul împănat cu cuvinte ruseşti „adaptate" (**ocere, zdace, culioace, sumci, doierci, pivă, astanovcă, a ujinăi, a răcruti băncile** etc), limbaj relativ uşor evitabil în exprimarea scrisă, cît perfidele decalcuri după rusă (**a se primi bine, a se isprăvi cu ceva, a conduce cu şcoala, eu tot am fost, la mine-i tot, candidat în deputaţi, numai ce l-am văzut, daţi să cîntăm, pîn-ce** sau **pîn-cînd nu-i rău, de la numele sau din numele, în adresa cuiva, cum viaţa ? cum sănătatea? cum ceapa?** etc), care sînt mult mai afurisite şi mai primejdioase, întrucît pătrund ca o pecingine şi în scris. Trebuie s-o spunem răspicat: asta nu-i limbă populară, asta-i fiertură greţoasă de **pătrunjel şi petruşcă**, de **usturoi şi cesnoc.**

VALENTIN MINDICANU ■

(Va urma)

De Acasă pînă Acasă

Basarabia. Un cuvînt pe care generația mea n-avea voie să-l știe. Să-l scrie. Să-l rostească. Abia în „Dicționar enciclopedic român" (cu â din i) apărut în Editura politică, București 1962, puteam afla că Basarabia e „regiunea istorică situată între Nistru și Prut". După formarea statului feudal al Moldovei (sec. XIV) B. a făcut parte din acest stat. În prima jumătate a sec. al XVI-lea B. a căzut, împreună cu întreaga Moldovă, sub dominația otomană, partea de sud a ei (Bugeacul) fiind mai mult timp sub stăpînirea tătarilor. În urma păcii de la București între Rusia și Turcia (1812) B. a intrat în componența Rusiei. După congresul de la Paris (1856), sudul Basarabiei (județele Cahul, Ismail, Bolgrad) a fost trecut la Moldova, iar după tratatul de la Berlin (1878), teritoriul respectiv a reintrat în componența Rusiei. După Marea Revoluție Socialistă din Octombrie, în conformitate cu voința maselor muncitoare, în B. s-a instaurat Puterea sovietică. În ianuarie 1918, guvernul burghezo-moșieresc al României a ocupat B. În iunie 1940, în urma tratativelor guvernului sovietic cu guvernul României, B. a fost înapoiată Uniunii Sovietice. În august 1940, B. a devenit parte componentă a R.S.S. Moldovenești".

Privitor la „voința maselor muncitoare" de a se proclama „Puterea Sovietică" în Basarabia, iată o zguduitoare luare de cuvînt la Întîiul Congres al tuturor moldovenilor din Rusia (Chișinău, 20 octombrie 1917) a soldatului Toma Jalobă: „Și așa frații-lor din ale Dv. cuvinte am înțeles că v-ați hotărît să vă luați ceea ce vi se cuvine, drepturi și autonomie. Fiii neamului moldovenesc au sărit ca șoimii de prin munți să scape scumpa noastră Basarabie din mîna vrăjmașilor precum scoate ciobanul oaia din gura lupului; dar eu acum vă întreb pe Dv. fraților: Frații noștri și neamurile noastre care sîntem moldoveni dintr-un sînge, cui ne lăsați pe noi moldovenii, cei ce sîntem rupți din coasta Basarabiei și trăim pe celălalt mal al Nistrului? Noi rămînem ca șoarecii în gura motanului? Fraților, nu ne uitați, nu ne lăsați; iar de ne veți uita, noi vom săpa malul Nistrului și vom îndrepta apa pe dincolo de pămîntul nostru, căci mai bine să-și schimbe rîul mersul, decît să rămînem moldovenii despărțiți unii de alții".

Rîul nu și-a schimbat mersul.

Deci abia în 1976 au putut apărea, fără nici cel mai mărunt comentariu; imaginile-ghilotină ale lui iunie 1940.

Se încercau pași timizi de cunoaștere între români și moldovenii „de dincolo" de istorie.

Întîiul președinte al României a vizitat Chișinăul rostindu-se în discursuri cu precauția necesară a celui ce nu se amestecă în afacerile interne ale unui stat străin. S-a servit de un translator... rus care traducea în rusă cuvintele românești, retraduse apoi în „moldovenește".

Soarta nu mi-a îngăduit să văd Basarabia altfel decît cu sufletul.

A venit ea la mine în persoana dragului poet Liviu Damian rătăcit misterios într-o delegație sovietică ce ne vizita (sînt peste douăzeci de ani de atunci) cu prilejul praznicului anual de 7 Noiembrie. Delegația era condusă de celebrul romancier Alexander Bek și Liviu a fugit de la hotelul „Ambasador" spre a urca treptele clădirii din Ana Ipătescu 15 (cîndva a scriitorilor, azi rezervată diplomaților arabi ca și sediul din Kiseleff 10 al Uniunii Scriitorilor dealtfel) ce adăpostea, în pod, redacția la care lucram. Eram singur. Liviu n-a spus decît puține cuvinte. Mîngîia manuscrisele de pe masa mea, șpalturile, ba chiar pereții încăperii boltite. Am plecat într-o scurtă plimbare (un vîrj, zicea Nichita) alegînd trasee cît mai ferite de cele pe care le-ar fi bănuit și alți membri ai delegației. Am intrat în librării. Nu alegea nimic. „Le-aș lua pe toate", zicea. Cîteva zile ne-am văzut, tot pe furiș. Pînă într-o zi cînd Bek, la o oră tîrzie din noapte, l-a certat: „Ascultă, Damian, nu fi idiot, nu-ți mai pierde vremea cu programul delegației și fă-ți unul al tău. Acasă... aranjez eu. Ești între ai tăi, ce tu crezi că nu înțeleg? Că nu simt?"

Au murit, luminat fie numele lor, și bătrînul ovrei sovietic și încă tînărul român moldovean sovietic și inima mea îi adăpostește într-o lacră de aur...

A apărut apoi Grigore.

Îi știam poeziile. Le sloveneam greu, scoțîndu-le anevoios din chirilică, grație multîlor ani de limbă rusă ai școlii mele. **Le citeam ca pe pisanii.**

Prietenia acestui mare poet al românilor m-a familiarizat cu duhul de dincolo de Nistru, am petrecut timplă lîngă timplă cîteva ceasuri de nedezruptă (vorba lui Cantemir) frățietate învățînd să aștept, să cred, să sper...

Cînd am împlinit cincizeci de ani mi-a trimis de undeva de la Marea Neagră, poate Yalta, o scrisoare peste timbrele căreia a lipit două grațioase frunze de măslin. Așa își pecetluiesc poeții inscrisurile.

Altcîndva voi coborî înălțîndu-mă în lumea strălucitoarei sale poezii.

Avem timp. Nu mai credeam.

Ne aparținem, îmbrățișîndu-ne și ne iscălim numele cu făloase litere latine pe sfîntul obraz al pîinii.

Ne scriem cărțile așa cum ne-am scrie scrisori. Le timbrăm cu frunze și flori. De Acasă pînă Acasă...

GHEORGHE TOMOZEI ■

Ce li se spune copiilor

Falsul nu se supune logicii dezvoltării și de aceea nu se poate prognoza, apare unde nu te aștepți și cînd nu te aștepți, precum cancerul, și este la fel de nociv. Cu deosebirea că falsul poate fi manipulat, în cazul cînd o idee bolnavă se întîlnește cu interese frauduloase.

Pînă la Roesler, celor care au stăpînit în Transilvania nu le-a trecut prin minte să susțină că românii n-ar fi autohtonii spațiului carpato-dunărean. Dar după apariția teoriei roesleriene, cei interesați și-au însușit falsul și țin cu dinții de el și în prezent. Cu locuitorii Basarabiei s-a întîmplat la fel. Rusia și-a anexat teritoriul în 1812, dar istoricii, inclusiv cei oficiali, n-au susținut că basarabenii nu sînt români. „Am studiat — scria în 1909 istoricul rus N. N. Durnovo — istoria țării (a României n.n.) și am ajuns la convingerile mele de astăzi. Acum, mă așez și scriu pentru a 1001-a oară că Basarabia trebuie să fie românească". Falsul cu moldovenii neromâni a apărut după ultima ocupare a Basarabiei, cea din 1944. Moscova și-a însușit urgent invenția, dar a hotărît ca cea mai multă monedă pe această temă s-o bată Chișinăul, sub diriguirea plină de zel a ideologilor brejnevisto-bodiuliști. Esența „teoriei": „Moldovenii" sînt o națiune distinctă de națiunea română, ei s-au format din amestecul „volohilor", o populație romanică (deci nu românească) venită din Maramureș, cu „populația rusească veche", găsită de volohi pe actualele teritorii moldovenești. Acest fals-cadru a dus în cele din urmă la vicierea întregului învățămînt netehnic din Basarabia: istorie, geografie, limbă, cultură, literatură, artă.

Din această pricină, în toate deceniile de după război, asupra minților fragede și dornice de instruire ale copiilor de școală basarabeni, generație după generație, s-au revărsat torente de minciuni. Multe din acestea și-au pierdut efectul după ce copiii, crescînd, au ajuns la vîrsta înțelegerii și au putut să tragă unele concluzii (de exemplu, din faptul că ei, „moldovenii", aveau aceeași scriitori clasici ca și românii, -ori din faptul că la posturile de radio românești se vorbea... moldovenește), dar unele din minciuni au prins. Lupta cu acestea urmează să se ducă de-abia de-acum înainte.

Ca și pentru un învățămînt bazat pe adevăr. Fiindcă deși asupra Basarabiei vîntul de libertate bate cu putere de o bună bucată de vreme (s-a spus că revoluția română a început la Chișinău), cărțile de școală folosite sînt și în prezent tot cele în care tronează falsul și care, datorită acestui fapt, nu fac decît să întunece mințile, în loc să le lumineze.

ION D. GOIA ■

Amin!

Într-un sistem antispiritual copleșitor, în care pînă și Catedrala din centrul Chișinăului, sfințită de rugăciunile atîtor oameni către Dumnezeul limbii române, a fost transformată în depozit de lucruri inutile și lăsată în paragină ca o baracă oarecare, biserica nu avea ce căuta nici în legănătoarele sate basarabene pentru că omul marelui imperiu nu trebuia să aibă nici rădăcini în pămîntul natal, nici în cerul nașterii sale, ca să-și piardă identitatea în nolanul tulbure al atîtor popoare. Și totuși basarabenii au rămas, ca toți românii, oameni cu frica lui Dumnezeu. Ei și-au mutat bisericile în fiecare casă și în fiecare familie și au supraviețuit. Ei și-au făcut din statuia lui Ștefan cel Mare, cu crucea ridicată-n cer și sabia lăsată la pămînt, adevăratul lor altar la care se adună și azi și se închină cu credință viitorului lor, ei au supraviețuit prin aceeași credință în valorile limbii române numite Eminescu, Creangă și Vieru. Lari și Dablja, ținîndu-se cu sufletul de dumnezeirea poeziei și ieșind victorioși la lumină.

ION ZUBAȘCU ■

Foametea

Monologurile prezentate în continuare încearcă să reconstituie unul dintre cele mai sinistre tablouri ale Moldovei de cealaltă parte a Prutului : cumplita foamete din 1946—1947. Moldova de-atunci — o cetate însingurată, asediată de cel mai crunt dușman, frica sub cel mai jalnic aspect — frica de a muri de foame. Acum cîțiva ani, numai rostirea cuvîntului foamete cu referințe la 46—47 putea să-ți abată nori grei asupra creștetului. Savanți, autori de dizertații despre prosperarea Moldovei Sovietice și fericita colectivizare, afirmau sus și tare că nu foametea e cea care intrase atunci cu coasa în Basarabia, ci seceta și numai seceta ! Spre rușinea și tragedia noastră, o asemenea foamete Europa n-a mai cunoscut din secolul XVI. Foametea cu grozăviile ei, vremea de restriște care au pus virtuțile dar și umbrele din suflete la încercare nu constituie cea mai plăcută temă pentru noi. Se vindea frate pe frate și fiul își sugruma tatăl pentru un os de la masa împăratului. Vieții gard în gard și mărinimoșii, împărțind din puținul lor celor mai obidiți de soartă, și dintre cei care, punîndu-și mănușile albe rîvnite în taină, trăgeau cu ele străchinuța de grăunțe din fața pruncilor înfometați. Criminala teorie a înăspririi continue a luptei de clasă a slobozit din lanțul moralei seculare haite de duhi setoși de putere, aidoma celor despre care spunea cu tîlc bătrînul Moromete în celebrul roman al lui Marin Preda : „Prostul e dat și el de la Dumnezeu și trebuie să trăiască și el, dar nu sub denumirea de deștept, să nu se mai înțeleagă cine e, ci sub denumirea lui de prost, așa cum l-a știut întotdeauna lumea și nu l-a pus niciodată în vîrf. A, că totdeauna el a încercat să arate că nu e așa cum e și a ajuns să-l dea jos pe al cu minte, nimic de zis, dar ajuns singur, prin puterile lui, a dat din coate și a asudat, ce să-i faci, pe lume sînt și puturoși și pe spinarea lor se mai urcă și proștii deștepți. Dar n-a venit nimeni să-l caute la el acasă și în văzul lumii să-i spună : vino, bă, încoace, tu ăl prost, că tu ești bun, treci aici să fii mare și tare, Te muma... la ăilalți, lasă că le arătăm noi lor !". Și le-au arătat. Le-au măturat bieților oameni toată plinica de prin poduri, pînă la ultimul bob, lăsînd să moară de foame femei, bătrîni, copii, familii întregi ! De la prostie pînă la ticăloșie nu e decît un pas. Nimeni, se pare, n-a poruncit direct să se rupă de la gura muribunzilor ultima hrincă de mălai, însă mecanismul servilismului, al supușeniei oarbe, al fricii patologice față de „marele părinte" funcționa ireproșabil, dorința de a fi pe placul suspușilor era atît de mistuitoare încît nici moartea conlocuitorilor nu mai părea un argument demn de a fi luat în serios.

Puzderie de vieți ! Toate cifrele calculate pînă azi par minimalizate, supraviețuitorii zic că aproape în fiece sat au rămas case pustii, în unele au decedat mai bine jumătate din populație. Nu se cuvine să-i uităm pe cei adormiți pe veci cu zile, dar și pe cei ce le-au grăbit, poate chiar fără să vrele, pieirea. Că bine zice poporul : toporul fără coadă de lemn, din trup de copac, nu e de temut pentru pădure. Să ne gîndim cu silă la cei care rîvnind la o casă mai arătoasă sau la covorul de zestre al altui gospodar, au întocmit după bunul loc plac listele în urma cărora atîția moldoveni au înfundat Siberia. La cei care umblau cu pîra și furtișagurile, la cei care scormoneau poiețile și deșertau ulcioarele cu lapte, ca nu carecumva să rămînă la fundul lor vreun pumn de boabe, nici cît ai sătura un copilaș de țîță.

În parabola biblică, prevăzătorul fiu al lui Iacov, Iosif, cel vîndut de frații săi, și-a salvat poporul de foamete. Amara providență a vrut ca un alt Iosif, fiul lui Visarion, să arunce poporul, peste creștetul căruia a domnit cu cizma, într-un calvar nemaiînchipuit.

LARISA TUREA
VALERIU TUREA

Preotul EFIM CERNEI, 92 ani, satul Buteşti, Glodeni : „La puțină vreme a început războiul, apoi foametea și așa, sărmanii oameni, vai si-amar de viața lor. M-a poftit un creștin să-l îngrijesc pe taică-său, Alexandru Răciulă, că nu știa de ce stă cu ochii închiși. L-am împărtășit după datina străbună și apoi l-am întrebat : „de ce stai cu ochii închiși ? „Of părinte, că tare multe am mai îndurat, mi-i silă de viața asta, nu mai vreau s-o văd". Numai la Cobani am îngropat vreo 670 de oameni, dar cîți au murit fără să-i mai știe nimeni. Înmormîntam și cîte 10 pe zi. Îmi amintesc de o sărmană, Anica, avea o fată și 3 băieți, și-i văd ca acum cum stăteau culcați, îlhniți și păşteau lobodă. Poporul abia ieșise din război, ajutase și armata cu ce-i era în puteri, așa că nu trebuia lăsat de izbeliște. Cum de s-a îndurat puterea să le ieie bieților țărani ultimul bob de la gura copiilor, de-ți venea să exclami aidoma cronicarului Ion Neculce : „Oh ! Oh ! Săracă țară a Moldovei, ce nărocire de stăpîni ca aceștia ai avut !". Ei, s-au schimbat vremile acuma, citesc ziarele, mă bucur de politica noastră, de libertate.

FIODOR GUZUN, satul Chițcani : „Gheorghe Marcu, bulgar de naționalitate, trăia bine fiindcă era om înțelept, gospodar de frunte. În '40, cînd a venit Puterea Sovietică, pe dinșii i-au strîns oleacă. Femeia cu copiii a fugit în România, el nu s-a îndurat să se ducă, era om muncitor. Gheorghe Marcu nu era boier, era un gospodar mai cu cheag. Pîinea i-au luat-o toată la stat și el, de-acum bătrîn, a rămas fără un bob și a murit de foame. Nici de îngropăciune n-a avut parte ca lumea, i-au dat oleacă de țărînă deasupra, nimeni n-avea putere să sape o groapă ca omu. Pe mulți îi dezgropau cîinii. Chiar și găinile dacă scurmau, puteau să deie de un om mort. Se învrăjbea lumea, se ciinoșea. Pe Grișa Lazăr l-a ucis Sănduță Condur pentru vreo 2 chiperi. Cît să pună în gură, nu să-i la acasă, abia putea împletici picioarele de slab ce era. Mamă-sa l-a dus acasă bocind. Nu și-a mai căutat nici de dreptate. Care dreptate pe vremea ceea ? Foametea era cea mai mare nedreptate. Sănduță Condur n-a fost tras la lege, dar din neamul lui s-a ales numai pleavă. Cînd au venit sovieticii, el a apucat prăjina înainte și s-a făcut un fel de mitiționer, paznic adică. Nu l-a pus nimeni, lua arma și mergea prin grădina mea, a ta, și dacă zăpsea pe cineva, îl ciomăgea de-l usca. Au fost și la mine, cu toate că achitasem de două ori „livrările". Mi-au scos boul din jug și l-au dus postaucă pentru cine n-avea. Unul Pulin ducea boul meu bunăoară, și punea pe cineva pe chitanție care n-avea nimic. Zicea că a împlinit planul. Mie omul acela trebuia să-mi întoarcă banii, dar așa am rămas pînă azi. Duceam boii și alte jivine în tindă, chiar în casă, dar tîlharii tot ni le furau. Fedea Pulin era un agent venit, nu era din sat și acești tîlhari se lingușeau, de i-a și făcut polnomoșnici, să miroasă și să pirască. Eu mi-am vîndut singurul costum și am cumpărat o chitanță că am dat postaucă a treia oară, deși dădusem de 2 ori. Lui Pulin îi trebuia să se rățoiască în fața raionului că satul îi brici, au dat toți cîte o normă și juma. Făcea planul din lacrimile copiilor și ale vădanelor.

ANATOLIE COSTIȘANU, satul Codru, raionul Teleneşti : „Într-o zi, tata îi spune mamei disperat : „Anică, eu îmi iau 2 băieți și mă duc spre Polonia, iar tu rămîi cu trei acasă. Dacă am să găsesc ceva de mîncare am să vin să-i iau și pe ăștilalți". Le povestesc copiilor mei cu lacrimi în ochi că n-ajungea nici loboda, știrul, frunza de salcîm, ceapa ciorii și se umflau bieții oameni și mureau. Cîte 10—15 suflete pe zi. Eu îi învăț pe copiii mei să strîngă orice bob de pe jos și să sărute bucățica de pîine. Pîinea îi tot așa de scumpă ca părinții, frații, surorile, ca Patria.

VICTOR VOLCINSCHI : „La noi, la Bădragii Vechi, s-au mîncat frate pe frate și, peste cîțiva ani, cei rămași în viață și-au ieșit din minți. Și totuși, m-am convins că omul cu suflet curat, chiar și în cele mai grele momente, rămîne om. Îmi amintesc cum a fost ridicat un gospodar din sat. Au rămas hambarele cu ce strînsese omul, le spărgeau soldații cu paturile puștilor și se revărsau știuleții. Lua toată lumea și atunci umplu și eu un tobultocel, că tot se pierdea. Mă vede acasă tata : „Cum de-ai intins mîna la bun străin ? Tot omu du sacul înapoi !". Mult am mai jinduit mai tîrziu la știuleții ceia galbeni cînd ne bucuram să găsim cîte o coajă mai grosuță de cartof pe care o consideram, mîncînd-o, un mare noroc. Tata a mai încercat să ascundă un pumn de grăunțe dar cei cu scuturatul au cotrobăit pretutindeni cu o furcă și cu o vergea. Ne-au găurit toate acareturile. Ne-au vîndut oamenii din sat cu care-ai cununat, cu care-ai holteit și ai păscut bobocii și vițele. De cei din raion nici nu mai zîceai nimic. Nu-mi puteam eu lămuri atuncea pentru cine se măturase și ultimul grăunte din pădurile oamenilor. Circulau vorbe că nu-i ajunge lui Stalin. Și dacă la început poporul se mai indignă spre primăvară nici pentru asta nu-i mai ajungea puterea. Grozavă chestie ideologică, foamea și teroarea ! Și totuși în pofida greutăților neomenești, cei cinstiți nu și-au pătat obrazul, n-au băgat mîna în buzunarul altcuiva. Rămîneau miloși, dornici din puținul lor. A venit odată la tata un om. Afară ningea și el începe a plînge : „M-am rătăcit că eu îs din Văratic, am dus totul de acasă și mă întorc fără bani. Nu mai am puteri să ajung, de nemîncare". Mama și tata i-au dat o bucățică de mămăligă cu ceai din crenguțe de vișin, că altceva n-aveau nici ei. Regimul de hotar cerea ca orice străin să fie predat la pichet sau să fie anunțați grănicerii. A îmbucat, apoi a întrebat cum să iasă de la Corpaci direct la Văratic fără să fie observat de grăniceri. De milă, tata l-a arătat un șleau pe unde nu întîlnești patrula. A doua zi ne trezim în ogradă cu 2 ofițeri și cu omul acela care-l arată pe tata : „Iaca cetățeanul ista m-a îndreptat pe acel drum ca să nu întîlnesc grănicerii". Probabil că a fost o provocare a grănicerilor. Eu n-am putut niciodată înțelege fățărnicia, trădarea, cruzimea. Eu și azi mă închin în fața bunătății părinților mei. Numai eu știu prin ce greutăți au trecut dar niciodată nu m-au îndemnat să bag mîna în buzunarul cuiva, să mă bucur de nevoia și necazul altuia. Ani în șir s-au distrus în sufletul omului cele mai alese simțiri : obrazul curat, onoarea, milostenia, cumsecădenia, dragostea de muncă și dreptate. S-a pierdut omenia.

SOFIA ROTARU, satul Parcova : „N-aveai ce pune în oală, stăteai cu dinții la stele și ți se rupea inima de jalea ta și-a tuturora. Nici nu mai aveam ce vinde, am dat totul și din casă, și de pe noi, de parcă ne puteam ține zilele cu bruma noastră de zestre, cînd un chil de păpușoi era 60 de ruble ? Prin pod șuiera vîntul și bărbatul meu a apucat drumurile. Se ducea hăt în Ucraina de Apus, schimba ce avea și aducea un fel de borhot de sfeclă uscat și fără gust, dar, ce era să facem, îl spălam și-l puneam într-o țiră de lapte. Ne măcinam de la o zi la alta. Nici somnul nu te prindea, atîpeai ca într-un leșin și dacă te trezeai iar îți se făcea foame. Soțul meu, tot cutreierînd, a ajuns cu un tovarăș într-un sat ursuz, cu toate porțile zăvorîte. Au bătut la o poartă, la alta, nu le-au deschis și pe amurgite au tăbărît pe el și l-au stins în bătăi. Ca azi îl văd cum a intrat în ogradă, sfîrșit de puteri, negru cum îi-i pămîntul de durere și amărăciune. S-a spălat, s-a primenit și mi-a zis să chem băiețelul. „Vin la tata să te joace, că pe urmă cine știe". L-a luat în brațe și-l juca, dar ochii nu mai puteau de jale. Din gură îi zicea un cîntec : „Cîntă-mi cucule, numai mie / că la cucu nu se știe / de mai sînt, de nu mai sînt / ori mă duc negru pămînt /". Într-o săptămînă s-a și dus. Băiatul Grișa avea 5 anișori, dar cîntecul cela nu-l poate uita : „Atîta am și eu de la tata, zice".

Cîntecele și păsările

Grigore Vieru povestea odată cum comunicau românii de dincolo de Prut cu cei de dincoace. Femeile ieșeau la prăsit și mesajele pe care voiau să le comunice **le cîntau**, așa cum cîntă întotdeauna oamenii care muncesc sub cerul necuprins. Grănicerii nu aveau cum să știe că melodia transporta pe aripile ei nevăzute informații strict secrete, de genul „Gheorghe s-a însurat cu o fată de aici din sat, Maria" sau „Ileana a murit azi-noapte, cu gîndul la copiii ei, pe care nu i-a văzut de zece ani". Ca și păsările, ca și norii, cîntecele treceau clandestin granița, fără să poată fi oprite în vreun fel.

Aceasta este libertatea pe care o pretinde — și în mod inevitabil o obține — cultura. De-a lungul istoriei, cîte o săgeată sau cîte un glonte au mai făcut să încremenească gura care cînta, dar niciodată nu a putut fi doborît din zbor un cîntec. Arta nu are granițe. În zadar ar încerca oamenii politici sau armatele să păstreze o anumită cultură între frontierele justificat sau nejustificat trasate — n-au reușit și nu vor reuși niciodată cu adevărat s-o facă. Cultura română nu numai că acoperă aria delimitată de genialul arpentator Mihai Eminescu, de la Nistru pîn' la Tisa, dar are și numeroase alte reședințe în lume, în S.U.A., în Franța, în R.F.G., fiind o țară abstractă și sublimă, care nu intră niciodată în conflict cu alte țări, ci, dimpotrivă, emite un perpetuu mesaj de pace.

Pînă nu demult nu aveam voie să vorbim de Eugen Ionescu sau Petru Dumitriu, de Ion Druță sau Matei Călinescu, dar ei existau în conștiința noastră, ca reprezentanți ai felului nostru de a fi, alături de Nichita Stănescu și Ana Blandiana, de Augustin Buzura și Mircea Dinescu. Nici o graniță politică și nici o graniță ideologică nu au reușit să dividă în mintea vreunuia dintre noi cultura română Nu a existat un zid al Berlinului în această cultură. Nu avem, acum, ce dărîma. În schimb, putem în momentul de față să spunem deschis ceea ce gîndeam Icoanele învelite în cîrpe și ascunse în pivnițe, le scoatem acum la lumină, într-o procesiune de primăvară. Am mai îmbătrînit puțin după atîta iarnă, dar sîntem tot noi, cei dintotdeauna. Sîntem cu toții, așa cum am fost mereu.

ALEX. ȘTEFĂNESCU

Cu salut tovărășesc!

Vol 1, pag. 4

'onsiliul Securității de Stat al Republicii Socialiste România nr. 14/006418 din 30.06.1970.

Strict secret. Copie.

Președintelui Comitetului securității de stat al Consiliului de miniștri al U.R.S.S., tovarășului Andropov I. V. or. Moscova.

Stimate tovarășe Andropov,

pe 12 iunie a.c. la Consiliul de Stat al R. S. România s-a prezentat cetățeanul sovietic Usatiuc Alexandru, anul nașterii 1915, domiciliat în or. Chișinău, str. Lomonosov, nr. 24, posesorul pașaportului de turist nr. 482230, și a cerut să fie primit de tovarășul Nicolae Ceaușescu, pe motiv că vrea să expună o problemă de mare importanță.

Cu această ocazie sus-numitul a lăsat un plic, adresat Președintelui de Stat, în care s-a aflat, dactilografiat la mașina de scris, material de 6 pagini, vorbind de activitatea unor elemente din Republica S. S. Moldovenească contra Statului Sovietic.

Usatiuc Alexandru n-a primit audiență.

Socotind că această activitate prezintă interes pentru organele Securității Sovietice, vă trimitem plicul cu materialul depus de sus-numitul la Consiliul de Stat al R. S. România.

Cu salut tovărășesc,

Președintele Consiliului Securității de Stat al Republicii Socialiste România,
Ion Stănescu

A primit : inspectorul Secretariatului KGB-ului de pe lîngă C.M. al U.R.S.S., M. Karpeikina.

Scrisoarea este urmarea audienței pe care Alexandru Usatiuc a cerut-o lui ceaușescu. Nefiind primit, acesta a lăsat un plic cu probleme ridicate de Frontul Național Patriotic din Moldova Sovietică. A. Usatiuc a rugat ca intervenția sa să fie ținută secretă, lucru care nu s-a întîmplat. Mai tîrziu, în timpul cercetărilor, A. Usatiuc a aflat de această trădare. ceaușescu, cel în care, după protestul privind intervenția armată a U.R.S.S. în Cehoslovacia, în anii 1968—1970 încă românii mai credeau, cel care din protestul amintit și-a făcut o zestre politică substanțială, s-a dovedit încă de la început trădător al intereselor românilor din Basarabia și Bucovina.

Cît a dăunat Moldovei prin actul lui de trădare ? A. Usatiuc a fost condamnat la 12 ani pușcărie-lagăr și exil. A. Șoltoianu la 11 ani, G. Ghimpu la 6 ani și V. Graur la 4 ani. O mulțime de moldoveni basarabeni, bucovineni au fost destituiți din serviciile ocupate, îndeosebi din învățămînt. Mulți elevi și studenți au fost eliminați din școli și institute. Mulți tineri au fost puși în urmărire de către securitate.

Prin această trădare, ceaușescu a contribuit la o completă dezorganizare a cadrelor naționale din R.S.S. Moldovenească, semănind panică în rîndurile lor.

Iată după părerea lui A. Usatiuc, autorul unui articol în gazeta Literatura și Arta din Chișinău, din care reproducem scrisoarea securității române și unele comentarii în ce perioade și cum au fost distruse cadrele naționale din Moldova : 1. 1940—1941 — prin cercetări, arestări, execuții, deportări ; 2. 1943—1944 — printr-o evacuare totală peste Prut a elitei poporului moldovenesc, circa 800 mii — 1 milion ; 3. Prin mobilizarea totală a întregului tineret în a doua jumătate a anului 1944 și a primei jumătăți a anului 1945 și trimiterea lui în prima linie, fără pregătire militară, fără să știe limba rusă. S-au pierdut astfel 200—220 mii moldoveni, circa 10 la sută din populație pe front, în timp ce Uniunea Sovietică a pierdut 10 la sută din populație în 5 ani de război ; 4. Foametea provocată artificial în anii 1946—1947, cînd au murit sute de mii de oameni ; 5. Arestările și deportările ce au urmat pînă în anul 1949 și arestările și destituirile după această perioadă. Toate astea au un singur nume : GENOCID.

La acest genocid s-au adăugat și trădările lui ceaușescu, precum și extrădarea de către regimul dictatorial român a multor basarabeni și bucovineni din cei refugiați, condamnați la ani grei de închisoare-lagăr. Prin trădarea făcută de ceaușescu și de cei din imediata lui apropiere, pentru încă douăzeci de ani cadrele naționale ale Moldovei au fost prigonite și dezorganizate.

A. Usatiuc se adresase conducătorului României de atunci doar în scopul de a face cunoscut opiniei publice mondiale adevărul despre ce se întîmplă în Moldova Sovietică.

Prin cele relatate aici, credem că se mai demonstrează încă o dată că ceaușescu a avut o singură față de la început și pînă la sfîrșit, de trădător și criminal. Iar ultimul lucru care l-a interesat a fost soarta românilor de aici și din alte părți. Securitatea noastră nu a fost altceva decît fratele mai mic și, poate doar la început, mai naiv al K.G.B.

OPREA GEORGESCU

Drum la Chișinău

Mă aflu pentru prima dată la Chișinău. Sîntem o delegație a conducerii Uniunii noastre teatrale (UNITER), invitată de prietenii noștri basarabeni din Uniunea lor de teatru. Dorim să încheiem un protocol de colaborare între cele două uniuni. Regăsesc în ospitalitatea gazdelor aceeași undă de omenie care nouă ne este familiară din România. Vorbim românește, deși avem pașapoarte, vorbim despre teatru și despre cum poate fi ajutat teatrul în limba română să devină din ce în ce mai expresiv, mai interesant pentru publicul basarabean.

Lumina caldă e un decor surprinzător de plăcut pentru discuțiile noastre. Ca și dorința colegilor noștri de a cunoaște teatrul românesc. Cîteva teatre bucureștene („Bulandra", „Comedie") Naționalele din Cluj și Craiova ne-au și încredințat oferte ferme de turnee pentru a fi discutate la fața locului.

Reușim fără dificultăți să realizăm un proiect de colaborare care prevede pentru regizori, actori, critici teatrali din Basarabia posibilitatea de studiu, de învățămînt, de cunoaștere directă a fenomenului teatral românesc. Noul ministru al culturii din R.S.S. Moldovenească, domnul Ion Ungureanu, este încîntat să ne primească, pe noi, cei patru oameni de teatru (actorii Tamara Buciuceanu și Tudor Gheorghe, regizorul Alexandru Darie și cu mine) și să afle de sprijinul concret pe care îl aducem.

Lumina blîndă, cutremurată un pic de un vînt neofensiv, ne însoțește și în scurta excursie la Orheiul Vechi, unde o biserică mică, din secolul XV, stă mărturie a sufletului românesc.

Colegii noștri Emil Druck (vicepreședintele Uniunii), Eugen Rusnac („ministrul de externe" al Uniunii"), criticii Constantin Cheianu, Valentina Tăzlăuanu ne vorbesc despre intențiile lor care sînt favorabile unui schimb cultural foarte intens.

Mărturisesc că, pentru cele trei zile cît am stat la Chișinău, experiența a fost solicitantă și emoționantă. Am regăsit acele drumuri comune în patria limbii și culturii române care ne îndeamnă să dăm concreteție înțelegerii noastre.

MARIAN POPESCU

„Lucrul a început a se simți chiar după înfrîngerea lui Carol al XII-lea la Poltava. (...) Urmarea acestei colosale ofensive a fost nu numai copleșirea Moldovei dintre Nistru și Bug, dar și cotropirea unei jumătăți din vechea Moldovă rezemată pe Carpați. (...) Ceea ce nu putuse bănui însă nimeni (nici cei mai halucinați panslaviști) a fost altceva: că în pragul secolului al XX-lea, visuri imperialiste ca ale lui Gengiskhan și «testamentul lui Petru» cu privire la Bizanț vor ajunge programul unei dictaturi proletare, numită bolșevism. Revelația aceasta s-a ivit la sfîrșitul războiului mondial. Pe cînd Wilson și alții de felul său se gîndeau să întemeieze o pace veșnică pe temeiul tribunalului internațional de la Haga și al unor reguli de arbitraj stabilite la Geneva, Lenin a răspuns cu o formulă inedită: «război permanent» tuturor popoarelor care nu vor adopta regimul comunist. Fanatismul partizanilor Coranului fusese astfel depășit".

S. MEHEDINȚI, septembrie 1941

„Avem lighiani pentru prins U.R.S.S."

În urmă cu un an, în vitrina unui magazin cu obiecte de uz casnic brăilean se găsea un anunț scris de mînă și anume de mîna unui om care vroia să dea de știre că sosise o marfă mult solicitată și că, la un asemenea eveniment, problemele gramaticii și ale logicii treceau în planul al doilea : „Avem lighiani pentru prins U.R.S.S.". Pentru urbea Brăilei și, în general, pentru partea de est a României o asemenea veste era înțeleasă și, firește, evaluată cu maximum de interes. Ligheanele de aluminiu erau întrebuințate de artizani la confecționarea antenelor cu care putea fi prins postul tv din Chișinău. A existat chiar și o bursă neagră a ligheanelor de aluminiu. (În ce mă privește, am citit textul cu aceeași secretă desfătare cu care, înapoi cu un deceniu, descifrasem într-o „alimentară" din Capitală strigarea victorioasă : „Az e oo" — cu înțelesul de „s-au adus ouă").

Antenele de televiziune erau îndreptate, se știe, spre bulgari — în sud — spre unguri și sîrbi — în sud-vest și vest — și către ruși — în nord și est Istoria fiecărei antene tv de la noi este, de fapt, istoria conștientizării în fiecare familie a multora din chestiunile politice ale momentului. Am descoperit destule din problemele noastre prin alții și chiar le-am trăit în felul altora. O dovadă că lucrurile stau așa : cine mai urmărește astăzi emisiunile bulgărești ? O dovadă în plus : sînt așteptate în continuare cu emoție și curiozitate programele tv ale Chișinăului și retransmisiile grupajelor de știri din Moscova.

Ionel Leca, maistru la Combinatul de prelucrarea lemnului local îmi povestește relația sa și a familiei cu aceste programe specificînd că o face „din punctul de vedere al unui simplu cetățean". „Eu nu sînt om de cultură — spune Ionel Leca — totuși am să vorbesc mai mult despre emisiunile culturale. Unii și-au instalat antene pentru Chișinău încă de prin anii '80 De fapt, e vorba de două perioade : înainte de Gorbaciov și după Gorbaciov. Antena mea e veche de șapte ani. În zilele cu plafonul de nori coborît, mai prindem Kievul, Odesa și citeodată Ankara.

Prin 83—84 așteptam transmisiile de varietăți săptămînale de la palatul „Octombrie". Programul în limba română (în limba „moldovenească", zicea crainicul) era scurt. Cam 20 la sută din timp. Astăzi ocupă mai mult de 50 la sută. Odată cu „glasnost"-ul lui Gorbaciov s-au înmulțit transmisiile culturale. Leonida Lari, Grigore Vieru, Dumitru Matcovschi au devenit prezențe obișnuite în casele noastre. Și, cu ei, problemele politice din Basarabia. Pe atunci nu înțelegeam că mă preocupau pentru prima oară atît de intens treburile culturale, ale limbii și chiar ale învățămîntului, pentru că mă făceau să mă gîndesc la problemele noastre. Era ceva indirect care a devenit, fără să ne dăm seama, ceva foarte direct. Cu ani în urmă, la reuniunea europeană de la Viena, s-a discutat despre bilingvismul din Basarabia. Am început să mă întreb ce-i cu bilingvismul ăsta, ce implicații sociale au discuțiile despre limba română, despre adoptarea alfabetului latin. Circula și o glumă pe atunci. Se spunea că se scrie Moldova dar se citește Basarabia. Cum să spun, erau dezbateri care produceau un fel de presiune psihică. În ultimele luni, cînd urmăream Chișinăul la Televiziune și Europa liberă, concomitent, la radio am simțit, datorită abundenței informațiilor și faptului că le puteam întoarce și pe o parte, și pe alta, că situația la noi devenea explozivă. În ultimii trei ani, nu prea exista brăilean să nu fie la curent cu treburile zilei în Basarabia. Cel puțin drama lui Dumitru Matcovschi și interpretările ce i se dădeau accidentului de circulație, căruia îi fusese victimă, erau comentate de toată lumea. La serviciu, cu asta începeam ziua : ce-a mai zis la Chișinău ? În fine, modul în care a transmis și comentat evenimentele de după 22 decembrie televiziunea din Basarabia ne-a umplut de mîndrie. Cu cîteva zile înainte un poet anunțase : vom bea șampanie împreună la Iași. M-am înfiorat. Oare ce vrusese să spună. Înseamnă că și ei simțeau presiunea aceea extraordinară. Vedeți, cînd se formau diviziile de voluntari la Chișinău pentru a veni în sprijinul Bucureștiului, toți eram cu ochii în lacrimi. Mi-am amintit de cuvintele lui Matcovschi din perioada cînd se afla în spital. Orice ar fi spus, găsea prilejul să vorbească de tricolor.

TUDOR OCTAVIAN

„Drepturile noastre asupra pămîntului dintre Prut şi Nistru sînt atît de evidente şi de bine întemeiate, în toate privinţele, încît a trebuit din partea ruşilor o totală lipsă de simţ etic şi juridic, unită cu o totală rea credinţă pentru ca să poată formula pretenţiuni asupra acestui pămînt. Nu s-au bizuit decît pe un singur element: forţa. Astfel, oricum ar fi privit lucrurile, etnic, istoric, geopolitic, dreptatea românească era incontestabilă. Cel mai puternic temei al acestei dreptăţi îl formează faptul că am locuit neconteni pămîntul dintre Prut şi Nistru, începînd din epoca preistorică şi pînă azi".

CONSTANTIN C. GIURESCU

„Documentele vechi cu privire la Moldova cuprind o lungă serie de aşezări româneşti în partea Moldovei de Răsărit, cu o populaţie densă, cu tîrguri şi cu vămi la hotarul de răsărit al Moldovei, cu cetăţi şi formaţiuni semi-militare pentru apărarea marginei. În a doua jumătate a secolului al XIV-lea, Nistrul devine hotarul păzit şi organizat al Moldovei. Epoca lui Alexandru cel Bun a găsit numeroase mărturii, ca acte de danii şi de vînzări, zidiri de mănăstiri, privilegii acordate trecătorilor prin vămile de pe Nistru. Epocile următoare sînt caracterizate prin luptele domnitorilor noştri pentru apărarea Moldovei răsăritene, printr-o muncă colectivă a întregii Moldove pentru crearea unei culturi proprii".

ŞTEFAN CIOBANU

„Împrejurările din vara cumplită 1940, cînd am fost nevoit să supraveghez evacuarea şi încadrarea corpului didactic băjenar din provinciile alipite, mi-au dat prilej să verific ce vinjoase sunt tulpinile provinciale ale graiului românesc şi să meditez asupra raporturilor multiple dintre ele şi limba comună. Îndeosebi în astfel de împrejurări grele, puterea de rezistenţă a resurselor locale iese la iveală cu energie elementară.

Sunt gesturi care mi-au rămas neuitate. Dintre ele, unul: învăţătorul basarabean care a depus pe cristalul biroului ministerial tricolorul de borangic al şcolii lui şi n-a putut rosti decît cuvintele : «e steagul şcolii, atît am putut scăpa», îmi va rămînea pururi ca icoana anunţătoare răscumpărărilor.

Alături de el, stă învăţătorul cernăuţean care, în învălmăşeala băjeniei, n-a putut salva decît matricola şcolii unde se păstra cea dintîi preţuire a elevului Eminescu. Cînd a depus-o pe acelaşi birou, era pe figura lui aceeaşi durere ca şi a colegului basarabean prevestitoare şi ea de viitor".

D. CARACOSTEA

Prutul lacrimilor noastre să-l acoperim cu flori

Dumnezeu a rînduit să fim dintotdeauna pe pămîntul nostru, strămoşesc. Vom rămîne aici, în eternitate, cu Ardealul în interiorul Munţilor Carpaţi, străjuit de Maramureşul întreg, de Oaş, de Crişana, de Banat, de Oltenia, de Muntenia, de Dobrogea şi de Moldova lui Ştefan cel Mare.

Anul acesta, la 9 Mai, se împlinesc 113 ani de la Proclamarea Independenţei României. Societatea Culturală Bucureşti — Chişinău propune sărbătorirea Independenţei României, printr-o acţiune la scară naţională, ce urmează să se desfăşoare între 6 şi 10 mai.

Cetăţenii din întreaga ţară sînt invitaţi, duminică 6 mai, la ora 12 şi 30 minute, să acopere cu flori Prutul lacrimilor noastre, iar la ora 13 să formeze un lanţ uman de-a lungul graniţei de pe Prut. În toate bisericile din ţară, la 12 şi 30 minute să înceapă să bată clopotele. Preoţii din Moldova şi cei ce pot veni, din orice parte din ţară, sînt rugaţi să oficieze Sfînta Liturghie, la Prut. În Bucovina şi Maramureş, pe dealuri, să sune tulnicele, ca pe vremea lui Ştefan cel Mare. Din Alba Iulia, Mihai Vodă va porni la drum, cu Transilvania, cu Muntenia şi Moldova deodată. Horea, Regele Daciei şi Crăişorul Avram Iancu vin cu moţii lor, cu toţi codrii Munţilor Apuseni. Şi tulnicele moţilor se aud dintr-o parte în alta de ţară. Fetele şi flăcăii din întreaga Românie se pregătesc pentru marea întîlnire de la Prut. Măria Sa, Ştefan al Moldovei, ne aşteaptă : În sufletele noastre îl auzim pe Mihai Eminescu îndemnîndu-ne să pornim la Putna şi la Prut. Şi îl auzim toţi, din Cetatea Albă, din Chişinău, din Soroca, din Hotin, din Cernăuţi, din Satu Mare, din Timişoara şi din Bucureşti.

Societatea Culturală Bucureşti — Chişinău, cu sediul pe strada Aleea Romancierilor, nr. 6, bloc E-19, sc. A, et. 10, ap. 55, sector 6, cod. 77398, Bucureşti, tel. 45.67.82, nefăcînd parte din nici un partid politic, cheamă toate partidele, sindicatele, organizaţiile şi societăţile culturale, cît şi pe cei fără de partid să îşi anunţe şi să organizeze participarea la acest marş naţional cu flori, avînd în vedere că este vorba de o cauză naţională, comună tuturor românilor.

Învăţătorii, profesorii, preoţii, elevii, studenţii, muncitorii, ţăranii, tinerii din satele şi oraşele dinspre Prut sînt solicitaţi să albă iniţiativa alcătuirii lanţului uman, pe întreaga zonă a Prutului, cu oamenii din partea locului.

Am înţeles ca în acţiunile noastre să ţinem seama de graniţele de după cel de-al doilea război mondial. Se impune, totuşi, observaţia, că la Prut este vorba, de fapt, de graniţele impuse în 1940, în contextul Tratatului Ribbentrop — Molotov, prin care poporul român a fost despărţit, în mod abuziv, în două, românii din cîmpia Tisei pînă la Prut şi românii de la Prut pînă la Nistru.

Republica Socialistă Sovietică Moldovenească, Bucovina de Nord şi judeţele din sudul Basarabiei sînt Republica Democrată Germană a României.

Considerente profund umanitare, justificate istoric, impun libera circulaţie, fără paşapoarte, fără vize, fără taxe, a cetăţenilor din România şi R.S.S. Moldovenească. Este o cerinţă majoră a Revoluţiei Române.

O scrisoare după o jumătate de veac

Am citit cu nespusă emoţie rîndurile prin care revista „Flacăra" îşi anunţă deschiderea către orizontul cultural basarabean. Vă mărturisesc că ani de-a rîndul am trăit sentimentul dureros că noi, cei de dincoace de Prut, scriem atît de puţin despre viaţa, realităţile, durerile fraţilor noştri de dincolo.

M-am născut în Chişinău, pe acele meleaguri dragi şi sfinte mie, trup din trupul ţării noastre, şi am încercat să le evoc în versuri, precum şi tragedia dezrădăcinării pe care am trăit-o şi o trăim noi, basarabenii, sfîşiaţi între dorul meleagului natal şi năzuinţa contopirii în acelaşi întreg al României Mari, al conştiinţei de neam, limbă şi cultură românească, de aceeaşi esenţă între Tisa şi Nistru.

Fiind convinsă că aceste versuri constituie un document (chiar dacă palid şi nedesăvîrşit sub aspectul realizării estetice) al tragediei istoriei noastre, a basarabenilor, cît şi pentru generaţiile tinere, viitoare, vi le trimit în speranţa că le veţi recepta măcar ca mărturii ale durerii, dorului şi nădejdilor noastre ,aceleaşi pe cuprinsul pămîntului şi spiritului românesc.

NOTA REDACŢIEI. Din ciclul de versuri trimise vă publicăm poemul „De departe", mai semnificativ pentru destinul dvs.

DE DEPARTE

De mii de ani mi-i leagăn Nistrul
Cîntînd în vatra de colinde,
Îmi străjuie fiinţa Istrul,
În apa-i vie mă cuprinde.
Din vremea-aducerii aminte
Mai de demult, din necuvînt,
Păstrez în trupu-mi urme sfinte
Din ancestralul meu pămînt.
M-au închegat meleaguri dragi
Aceleaşi mădulare blînde,
Cu har şi doine în desagi,
Cu albe, florile plăpînde.
Dospită din ţărani plămada
În veche albie rotundă,
Tot cu pridvorul în ograda
Ce dăinuie peste secundă.
Îmi e sandala praf pe drum
Şi palidă-n priviri vegherea
Iar haina-nvăluită-n fum,
Rămîne doinei-privegherea.
Şi mărturia-n suferinţă
Din obîrşii, de peste praguri
Strălumină mereu credinţă
Precum făcliile pe vaduri.

LUDMILA MODVAL

Un clopotar sub ploi de zarzăr

Straniu răvăşitor de memorie, cumpătat, fără grabă, dar şi îndărătnic ca un vrednic ţăran din proza lui Ion Druţă, fotograful Mihai Potîrniche clopoteză de istov sperînd să ne trezească din somnul cu monştri ai raţiunii. Un întristat livădar rătăceşte prin grădina noastră, priveşte necăjit la baobabii venetici cu stoluri de păuni tolăniţi în preajmă şi tot sădeşte, ici un lăstărel de zarzăr ce plouă dalb anul împrejur, colea o muşcată la fereastra unei case bătrîne spre care copiii uitat-au drumul.

Cum mai visam, puşti fiind, să găsesc iarba fiarelor — cea dătătoare de puteri, iarba fermecată abătînd din cale urgisirile lumii — de la balaurul cu nouă capete pînă la schija care a muşcat fără milă din trupul tatii ! Acum, cînd feciorii mei sînt în căutarea miraculoasei plante, ştiu unde creşte : în grădina mamei mele, la ţară, şi busuioc se numeşte.

Clopotarul Mihai Potîrniche, acest magician al imaginii zugrăvite cu pupila obiectivului, de-o viaţă încearcă să stăvilească alunecările de teren ale memoriei noastre. Un fir de iarbă sfîntă, ne convinge dînsul, e miracolul ce ţine pămîntul, rădăcinile ce cruţă şi ocrotesc pragul casei noastre.

La o margine a Chişinăului, chiar sub coasta şantierului întreprinderii de computatoare personale (o adevărată pecingine ce ne-a creat o groază de diverse probleme !), un bătrîn cimitir s-a dus la vale dezgolind sălbatic cele ultime lăcaşe... L-am văzut pe Mihai Potîrniche alergînd cu chipul rătăcit, parcă vrînd să alunge această vedenie apocaliptică şi m-am gîndit că în cazul maeştrilor artei fotografice nu degetul apasă primul pe declanşator.

În nopţile teilor îl ştiu peregrin la porţile cetăţilor cu greieri arzînd de propriul lor cîntec. Dezleagă limbile clopotelor pe care le-am uitat împiedicate alergînd în goană de noi înşine.

...Doamne, oare cum vom fi arătînd priviţi de departe, de sus, prin lacrima Luceafărului atoateveăzător ?

VALERIU TUREA ■

Suplimentul „Basarabia" este ilustrat cu fotografii de MIHAI POTÎRNICHE (Chişinău)

Și bizare, și intolerabile

Fac parte dintre aceia care s-au pronunțat și se pronunță pentru reacordarea imediată de către Statele Unite, României, a clauzei națiunii celei mai favorizate, a oricăror ajutoare, precum și pentru un sprijin economic susținut din partea tuturor țărilor dezvoltate, fără ca toate acestea să fie legate de vreo condiție prealabilă (alegeri, democratizare s.a.). Indiferent de rezultatele alegerilor, de alte schimbări și măsuri, economia românească trebuie repusă urgent pe linia de plutire, oamenii nu trebuie să mai îndure vreme îndelungată lipsuri și mizerie, și pentru realizarea acestor țeluri asistența din exterior este vitală. Ne-am mirat cînd ministrul de externe român s-a dus la Washington și n-a ridicat această chestiune. Însă, referitor la sprijinul economic din exterior au fost exprimate și păreri contrare. În chip bizar, atitudinea în țară față de aceste păreri a fost diferită.

În cazul doamnei Doina Cornea, o adevărată furtună. Mai întîi, au fost denaturate cele spuse de prestigioasa noastră luptătoare pentru drepturile omului, afirmîndu-se că Domnia-sa s-ar fi pronunțat împotriva oricărui ajutor. În realitate, doamna Doina Cornea a fost pentru ajutorul umanitar (alimente, medicamente, îmbrăcăminte, aparatură medicală etc.), dar a condiționat sprijinul economic (clauza, investițiile și celelalte). Apoi, la adresa doamnei Cornea s-au pornit critici, luări de poziție ale oamenilor muncii și așa mai departe.

De curînd, pastorul László Tökes a făcut o vizită în Statele Unite. Citez din telegrama France Presse : „László Tökes a căzut de acord cu președintele Bush ca S.U.A. să nu acorde României clauza națiunii celei mai favorizate decît atunci cînd vor avea loc alegeri libere și cînd vor fi asigurate drepturile depline ale minorităților". Se poate ușor observa că între poziția doamnei Cornea și cea a domnului László Tökes sînt trei deosebiri fundamentale : 1. Doina Cornea a exprimat o opinie, pe cînd pastorul „a căzut de acord", adică a realizat un acord, fie el și verbal ; 2. Doamna Cornea s-a adresat, în calitate de persoană particulară, mass-mediei, pe cînd domnul László Tökes „a căzut de acord" (în ce calitate ?) cu însuși președintele Statelor Unite ; 3. Distinsa doamnă de la Cluj a condiționat sprijinul economic extern doar de rezultatele alegerilor, pe cînd pastorul din Timișoara a mai adăugat și „asigurarea drepturilor depline ale minorităților" (ce înseamnă „drepturi depline" ale minorităților și unde sînt ele consemnate ?).

Mă așteptam, de aceea, la o reacție pe măsură — adică mult mai drastică decît în cazul doamnei Doina Cornea — față de prestațiile în S.U.A. ale domnului László Tökes. Dar, cu mici excepții (dezacord exprimat de unii confrați gazetari), n-am citit și n-am ascultat, la radio și televiziune, nici scrisori deschise, nici proteste hotărîte din partea unor colective muncitorești indignate. Și ceea ce-i mai important, nu am luat cunoștință de nici o dezaprobare din partea autorităților române. Or, dacă fiecare cetățean român care călătorește peste hotare poate, fără nici un mandat, să realizeze acorduri cu șefii de state, atunci de ce mai avem minister de externe, guvern și parlament (fie el și provizoriu) ? În orice caz, dacă fenomene ca luarea de către simpli cetățeni pe cont propriu, în străinătate, a treburilor de stat ar fi doar bizare, încă n-ar fi așa de grav. Dar împrejurarea că asemenea practici aduc României pagube, umilințe și pericole, le face să fie intolerabile.

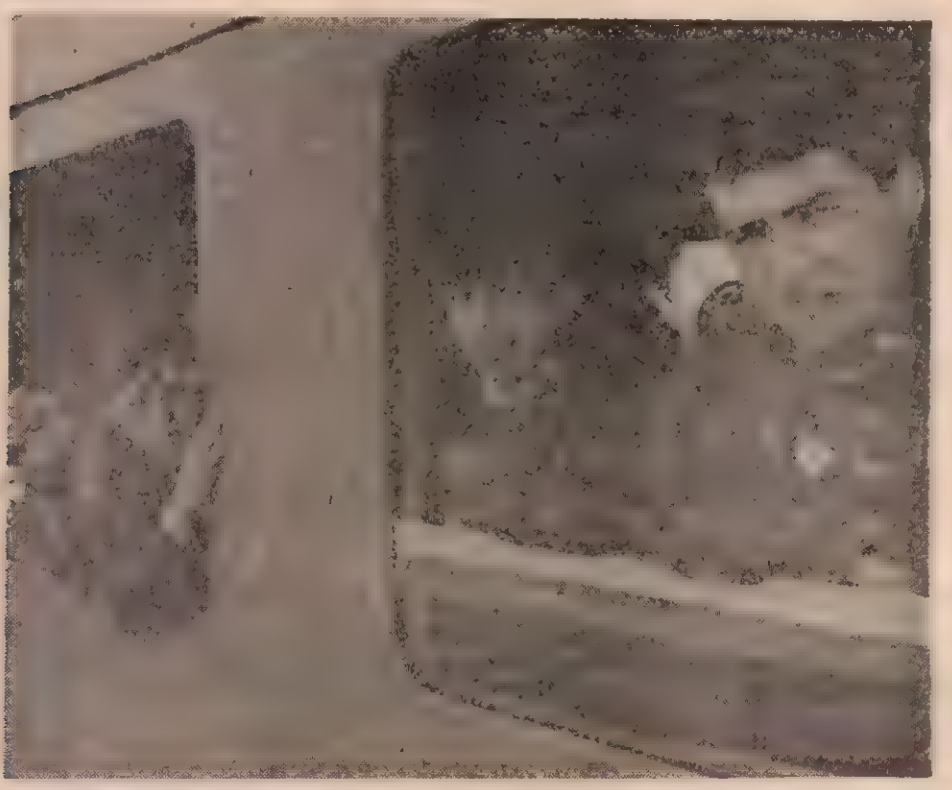

Întoarcerea acasă, indiferent de unde, ar trebui să-i provoace ostașului sovietic o nestăvilită bucurie. Însă pe fețele acestor militari, porniți spre patria sovietică din Hajmasker (Ungaria), se citește mai curînd o nemărginită tristețe.

Aglomerația de automobile pe străzile Parisului a determinat guvernul să analizeze posibilitatea construirii unui sistem de șosele subterane în lungime de 50 de kilometri, la o adîncime de 30–50 metri.

Legislație și constituție

Reproducem în cele ce urmează fragmente din recenta „Declarație a guvernului sovietic în legătură cu situația din Lituania" : „Informațiile sosite din republică indică elaborarea unor planuri extremiste de modificare a Statutului întreprinderilor de subordonare unională, de trecere a întreprinderilor statului în proprietate particulară, introducerea de valută proprie, crearea unui serviciu de vamă etc. Astfel, se întreprind măsuri menite să suprime legăturile economiei R.S.S.L. cu complexul economic al țării. Guvernul U.R.S.S. subliniază că obiectivele aflate pe teritoriul R.S.S.L. sînt proprietatea U.R.S.S. Statutul, profilul și condițiile de activitate ale acestora nu pot fi modificate pe bază de hotărîri unilaterale ale organelor republicane. Referitor la aceasta, organele permanente ale Consiliului de Miniștri al U.R.S.S., ministerele și departamentele U.R.S.S. au primit indicația de a nu angaja nici un fel de tratative în legătură cu transferarea sub jurisdicția R.S.S.L. a întreprinderilor și organizațiilor subordonate lor. Conducerea obiectivelor de mai sus, proprietate unională, se va efectua nemijlocit de către ministerele U.R.S.S.

Consiliul de miniștri al U.R.S.S. avertizează că adoptarea de către organele republicane a unor măsuri orientate în direcția distrugerii unității sistemului de credite al țării, al legăturilor economice externe ale U.R.S.S. va fi interpretată ca o acțiune ce contravine legislației U.R.S.S., intereselor republicilor unionale și ale Uniunii în ansamblu. Manifestînd înțelegere în legătură cu problemele dezvoltării politice, social-economice și național-culturale a R.S.S. Lituania, respectînd năzuința poporului ei de înnoire a societății și consolidare a suveranității republicii, Guvernul U.R.S.S. apreciază că soluționarea acestor probleme este posibilă exclusiv prin respectarea riguroasă a legislației U.R.S.S. și a intereselor fundamentale ale popoarelor R.S.S.L. și ale celorlalte republici".

Cele de mai sus iscă totuși unele întrebări : cum se poate împăca aprecierea din declarația guvernului sovietic cum că acțiunile Lituaniei contravin legislației U.R.S.S. cu prevederea din Constituția U.R.S.S. că republicile unionale au dreptul la autodeterminare mergînd pînă la despărțirea de U.R.S.S. ? Constituția sovietică nu face și ea parte din legislația U.R.S.S. ? Cum să procedeze o republică unională pentru ca, urmînd constituția, să nu contravină legislației sovietice ?

Grupaj realizat de
ION D. GOIA

● Gorbaciov a fost decretat „omul deceniului", dar sper, va fi recunoscut, în curînd, „omul secolului". Nimeni nu a manevrat și nu a încîlcit mai dramatic și mai promițător sforile politice ale U.R.S.S., ale Europei răsăritene și ale lumii. Bineînțeles că, dintr-un asemenea peisaj nu putea lipsi KGB-ul — instituție cu tradiții de fier în arta manipulării încurcăturilor de tot felul. Referindu-se la relația complexă dintre numărul unu sovietic și principala instituție de... „sinteză" a statului, un fost as al spionajului sovietic, devenit agent dublu (sovieto-britanic), Oleg Gordievski, spune într-un interviu acordat revistei americane „Time" : „Începînd cu 1984, dacă nu cumva mai devreme, KGB-ul a fost cel care a văzut în Gorbaciov singurul candidat cu șansă pe care-l putea sprijini și pe care-l voia la cîrma țării în locul acelei pleiade de gerontocrați bolnavi. Serviciul simțea că este nevoie de reforme. Fiind cel mai la curent cu evoluțiile interne și externe, KGB-ul realiza mai bine decît oricine altcineva situația catastrofală în care se afla Uniunea Sovietică. De la bun început Gorbaciov l-a cerut să furnizeze guvernului informații independente și obiective despre situația economică, socială și politică. Pentru el, KGB-ul rămîne un instrument important. Este singurul serviciu pe care nu l-a restructurat".

● Deși Cuba este despărțită de mentorul ei spiritual de o distanță apreciabilă (în kilometri), se pare că nu este suficient. Fidel Castro simte, tot mai acut, nevoia să se departajeze. Nu demult, criticînd sever și solemn toate formele de transparență și reformă, a declarat că țara sa va fi o „Albanie a Caraibilor". Afirmația nu conține echivocuri, flatează Albania, dar afectează resursele materiale ale regimului de la Havana care, pînă una-alta, primește un dar anual din partea Moscovei de 5—7 miliarde de dolari. Oricum, mai bine sărac și pur decît invers. ● Astrologia acaparează tot mai sever viața politică. Presa mondială oferă spații largi acestei relații iar cititorii acceptă anticipările cu un apetit explicabil. Ce se poate citi în stele în legătură cu viața noastră cea de toate zilele pe Pămînt ? Din multitudinea de fericiri și nefericiri care ne așteaptă reținem că „atît timp cît se va afla în Cancer opoziția lui Jupiter față de Capricorn se va traduce prin convulsii în țările foste comuniste, tensiune crescîndă în cercurile politice, procese, răfuieli și (vai !) apariția pe scena politică a unor noi conducători care se vor dovedi adevărați dictatori". Oh, cerule ! ● Lăsînd matematica străine a dialogului dintre stele, să vedem cum stăm cu o altă matematică pe pămînt, într-o țară mică unde se vorbește de dimineața pînă seara despre întreprinzători : Peru. „World Development" scrie negru pe alb : „Pentru a descoperi cît costă legalitatea în Peru, Institutul pentru Libertate și Democrație a pus pe picioare o fabrică fictivă de confecții și a traversat tot labirintul birocratic de proceduri pentru înscrierea ei legală. Institutul a decis să nu dea bacșișuri — cu excepția acelor cazuri cînd refuzul de-a le plăti echivala cu blocarea acțiunii. Înregistrarea fabricii imaginare a durat 289 de zile ! Chiar și obținerea unei licențe pentru deschiderea unui chiosc stradal sau vînzarea cu cărucior ul este o misiune de proporții kafkiene : sînt necesare 43 de zile de navetă între birocrați, la un preț de 590.65 dolari (de 15 ori salariul minim lunar). Nu-i de mirare că economia subterană înflorește". Bine că înflorește, măcar, ceva...

RADU BUDEANU

Scriitori români de azi (și de mîine)

Eugen Simion s-a angajat cu aproape douăzeci de ani în urmă într-o întreprindere care părea imposibil de dus la bun sfîrșit : scrierea unei istorii a literaturii române contemporane. Și iată că acum, odată cu apariția volumului IV din **Scriitori români de azi** (Editura „Cartea Românească"), devine evident faptul că opera va fi în curînd încheiată.

De ce părea imposibilă realizarea acestei opere ? Numai din cauza vastității ei ? Numai pentru că pretindea un mare volum de muncă ? Nu. S-au scris și se vor mai scrie asemenea lucrări de sinteză, bineînțeles, cu eforturi istovitoare și cu asumarea riscului de a-i nemulțumi pe diferiți autori. Dar Eugen Simion era omul potrivit pentru o muncă grea și riscantă. Suflul său de alergător de cursă lungă, ca și o anumită diplomație în formularea observațiilor critice îi asigurau succesul. Părea însă imposibil de depășit dificultatea de a înregistra riguros un fenomen în plină desfășurare. Dacă istoricul literar ar putea să citească 2 000 000 de pagini și să mai și scrie 2 000 **într-o secundă**, problema ar fi rezolvată. Dar, practic, obturatorul aparatului său de fotografiat stă deschis ani la rînd și nu are cum să ia instantaneul unei realități cuprinse de o continuă efervescență. Chiar și pe atît de stăpînitul Eugen Simion a ajuns să-l obsedeze, de la un moment dat, gîndul că în timp ce încheie capitolul despre un autor, autorul respectiv scrie de zor la o nouă carte. Numai Sisif trebuie să mai fi avut un sentiment asemănător de zădărnicie.

Dar aceasta încă n-ar fi nimic, pentru că Eugen Simion dispune de resemnarea filosofică necesară pentru a accepta ideea că nu va atinge niciînd absolutul. Și mai descurajantă trebuie să fi fost înțelegerea faptului că asupra unei literaturi în curs de constituire nimeni nu poate avea o perspectivă clară. Cu oricîtă onestitate și clarviziune s-ar schița o ierarhie a valorilor, această ierarhie va fi în scurt timp contrazisă prin evoluția firească a scriitorilor, prin schimbări imperceptibile sau adevărate lovituri de teatru survenite în competiția inevitabilă de care este animată literatura oricărei epoci. Pentru a surmonta acest obstacol, Eugen Simion a adoptat perspectiva personajului lui Stendhal din **Mînăstirea din Parma** care încearcă să înțeleagă desfășurarea unei bătălii nu contemplînd-o de undeva de sus, de pe o colină, ci amestecîndu-se printre combatanți. Este adevărat că prin această situare se renunță în mod deliberat la realizarea unei panorame și a unei ierarhizări, dar se asigură un grad înalt de autenticitate a reprezentării. Se pierde, cu alte cuvinte, ceea ce oricum nu s-ar fi putut înfăptui deplin și se cîștigă ceea ce de obicei lipsește în istoriile literare.

Volumul IV nu este un volum de sine stătător, ci constituie o nouă **fază de creștere a întregii opere critice**. Lucrarea lui Eugen Simion se dezvoltă de la o etapă la alta ca trunchiul unui copac, în cercuri concentrice. La Momentul '45—'47 sînt adăugate în acest vo-

lum IV profilurile scriitorilor Mircea Popovici, Dinu Pillat, Sergiu Filerot, Tudor George și Laurențiu Fulga. **La Momentul '60** — cele referitoare la Ana Blandiana, Gheorghe Tomozei, Grigore Hagiu, Ovidiu Genaru, Sergiu Adam, D. R. Popescu, Augustin Buzura, Dana Dumitriu. În volum sînt inserate, de asemenea, compartimente noi, ca **Proza autoreferențială. Metaromanul. Jurnalul de creație** (Radu Petrescu, Mircea Horia Simionescu, Costache Olăreanu, Tudor Țopa), **Poezia ființei și a rostirii. Neoexpresionismul. Grupul „Echinox". Prozatorii** (Adrian Popescu, Ion Mircea, Vasile Igna, Horia Bădescu, Șerban Foarță, Eugen Uricaru, Mihai Sin, Gabriela Adameșteanu). **Momentul '80. Poezia postmodernă. Realismul, biografismul, ludicul, ironia. O poetică a „existenței". Regenerarea prozei scurte. Deșanț '83. „Textualismul". Întîlniri la cpia. Alte orientări** (cu 29 de profiluri de scriitori tineri). Trebuie ca noi, cititorii, să încludem aceste anexe și capitole în sumarul general al lucrării, la locurile lor, această operație făcînd-o bineînțeles în imaginație, pentru că altfel ar însemna să dezmembrăm volumele și să efectuăm o muncă de legătorie. Este de la sine înțeles că după ce își va duce la bun sfîrșit opera, Eugen Simion va da la iveală o nouă ediție a ei, integrală, definitivă, cu întreaga materie reorganizată și revizuită.

Totuși, încă de pe acum, începem să întrevedem o imagine de ansamblu. Deși a procedat ca un comentator direct implicat în desfășurarea fenomenului literar, descriindu-l **din interior**, criticul a reușit să fie și istoric, printr-o discretă, dar decisă plasare a fiecărui scriitor pe coordonatele unei virtuale hărți a literaturii române contemporane. Pretinzînd că scrie de fiecare dată doar despre opera scriitorului luat în considerare, el a sesizat în stilul acestuia elemente de apartenență la un curent literar, influențe ale mediului, reacții la realitatea istorică, reminiscențe ale lecturilor etc. În felul acesta scriitorul respectiv a devenit și un reper dintr-o configurație mai amplă, o funcție într-o structură.

Romanul critic scris de Eugen Simion nu are ca personaj principal literatura română. Citindu-l nu aflăm în primul rînd „ce face" ea. După cum indică și titlul, personajele principale sînt scriitorii români de azi. Ei sînt aduși în prim-plan. Și totuși, evoluția literaturii române contemporane este o supratemă urmărită cu atenție. Deplasînd atenția asupra scriitorilor ca individualități, compunîndu-și sinteza într-un mod aparent dezordonat, criticul a reușit, printre altele, să înșele vigilența nefastă a oficialității, care, dacă i s-ar fi oferit un tablou într-o formă definitivă al literaturii române contemporane, ar fi sesizat imediat absențele sau prezențele inconvenabile din punctul său de vedere.

Această aparentă dezordine nu l-a împiedicat pe Eugen Simion să păstreze un simț al proporției. Totuși, în ceea ce privește recentul volum i se poate reproșa faptul că în secvența consacrată generației '80 a inclus cu larghețe și capitole despre autori cu o operă (deocamdată) insignifiantă. Fără îndoială că unii dintre optzeciști prezintă garanții prin ceea ce au scris pînă acum, unii, dar nu toți. Mulți dintre ei sînt, încă, doar promisiuni și, teoretic, nu puteau să figureze într-o lucrare intitulată **Scriitori români de azi**. Datorită prezenței lor în sumar, sîntem tentați să credem că volumul poartă titlul **Scriitori români de azi și de mîine**. Oricum, Eugen Simion nu este singurul critic literar care se cam pierde în fața tinerei generații, intimidat de aplombul ei și de teama că, dacă nu-i dă suficientă atenție, va fi considerat... depășit de către reprezentanții ei, cunoscuți prin exclusivism. Există, azi, moda de a-i curta pe tineri. Lui Eugen Simion nu-i stă bine să facă acest lucru. El are o distincție înnăscută, o cultură însușită deplin, transformată într-o a doua natură și o vocație a contemplației solitare care nu-i permit să se manifeste altfel decît ca un aristocrat al spiritului.

ALEX. ȘTEFĂNESCU ■

Dragă prietene...

...am simțit că e timpul să-ți scriu cîteva rînduri. Știu că n-am mai făcut-o de mult, dar ceea ce ni se întîmplă în fiecare zi nu face decît să îndepărteze acest moment de nu sîntem atenți.

Sînt, iată, cîteva luni de cînd obișnuințele vieții noastre au fost tulburate grav. Speranța mea în teatru, nealterată de mulți ani ai asaltului continuu în fața ușilor închise, mă îndeamnă și acum să fiu încrezător în nobilețea acestei arte. Obișnuit să citesc mereu, să merg la teatru, să vorbesc și să scriu despre teatru și literatură, și să sper, alături de tine și de alții, că vine vremea libertății noastre, mă văd acum — dar nu știu dacă realmente **mă văd** — prins în chingile neliniștii, soră bună cu speranța despre care îți vorbeam.

Spectacolele pe care le-am văzut în ultima vreme, aparte de cel imediat înconjurător, teatrul, deci, pare să manifeste un sindrom ciudat, al stării de tranziție. Nu credeam, sau nu știam, nici noi aveam cum, că e atît de greu să nu te mai suspectezi pe tine însuți, suspectîndu-i pe alții în același timp. Că e atît de greu să accepți că în gîndirea noastră a intervenit **ceva nou**. Că timpul de azi nu mai este cel de ieri.

Teatrul, prin natura sa, înfruntă întotdeauna publica nevoie de desfătare a gîndului și inimii. E în stare, cum știi bine, să țină piept regelui, inchiziției, cenzurii dar să și privească în ochii totalitarismului sau al democrației. Nu regăsesc însă, în vremea din urmă, mai nimic din toate acestea, deși rău, în acest caz, mi se pare că vine și de la gînd și de la inimă, de la pasiunile noastre stîrnite și firească dorință a armoniei.

Cum se pot acestea împăca ? Cum poate teatrul evada din pîcla stării de tranziție, cum poate fi „împăcare fără supărare" cînd ființa noastră stă s-o la razna ?

Dar poate sînt îngrijorat mai mult decît... trebuie ! Prinși ani de zile în arcanul silnicei **tăceri disimulate**, nu mă mai pot lăsa acum sedus de splendorile amăgitoare ale labirintului. Cum nici teatrul nu poate, cred, în libertate fiind, să producă în vechi forme gînduri noi. Regizorul și actorul, dramaturgul și scenograful vorbesc acum nu numai în lumea scenei, dar și în lumina propriului lor acord între gînd și expresie. Și acum ei vor vrea **să spună ceva**. Dar cum ?

Îți mărturisesc că simt senzația ciudată a personajului lui Buzzati, din **Deșertul tătarilor**. Privesc spre un **înainte** — noțiunea aceasta dă mari dureri de cap — care încă nu prinde chip deși fantasme înșelătoare și oaze de certitudine par să dezvăluie peisajul îndepărtat. Privirea aceasta e și așteptare. O altfel de așteptare decît înainte. Și atunci spectacolul de teatru sugera, evident, semnele unei mișcări seismice cu efect întîrziat.

M-am întrebat, cum ne-am întrebat adesea împreună, despre rostul agitației noastre, despre semnele viitorului. În teatru ele stau să apară deși cred că va mai trece timp pînă să prindă contur pentru a vorbi despre ele. Aș vrea să cred că totul n-a fost degeaba. Moartea și viața noastră, a artistului pentru care timpul înseamnă viața lui, plus încă ceva. Înghiontiți de semnul minus, știm unde am ajuns. Tărîmul lui plus multora le pare o himeră. Dar Teatrul va da chip acestei himere. E destinul lui !

Balanța astăzi se înclină rapid, cînd într-o parte, cînd în alta. Și îngrijorarea mea, privind teatrul, vine din întîrzierea cu care se va produce restabilirea unei relații esențiale în Cetate, a oamenilor și Cuvîntului teatral. Dar poate că mă înșel. Poate că piesele de teatru ale zilei de mîine, cărora noi li ducem grija, vor apare, iar artiștii din teatru vor ști cum să le croiască drumul spre sala de spectacol.

Cred că ți-am mai spus, proiectele mele personale încă nu vor să vorbească. În mine rezonanța lor e ca un murmur discret. Abia aștept — de cîte ori n-am rostit noi aceste cuvinte — ca muzica lor să prindă glas. Și să părăsesc blestematul meterez al așteptării.

Tu crezi că depinde de noi să privim în față celebrul „inconvenient" cioranian ? Mă vei acuza iar de optimism. Dar tot tu îmi spuneai că e un mod de a fi și luciditatea. Mă întreb, însă, dacă ne va fi acum de ajuns. În sensibilitatea noastră a intervenit ceva. Aș vrea să fie un alt principiu al armoniei pe care Teatrul îl poate reprezenta. Eu, unul, poate mă condamn, de bună voie, la speranță. Și poate nu va fi o condamnare, căci Teatrul e în stare să însemne un alt mod de a fi.

Să ne revedem cu bine.

MARIAN POPESCU ■

CINE A FOST ÎMPOTRIVA CULTURII

Bibliotecile să fie... biblioteci

Fotografiile afișetoare prezentînd clădirea Bibliotecii Centrale Universitare, grav afectată din cauza spiritului distructiv inoculat de dictatură, au cutreierat lumea. Acest spirit distructiv, ostil valorilor umane, s-a manifestat în degradarea treptată a întregului sistem de biblioteci. Mă aduc aminte de o statistică UNESCO care situa țara noastră, în privința densității rețelei bibliotecilor publice, pe unul din primele locuri în Europa. Începuturile au fost într-adevăr promițătoare. În fiecare comună funcționa o bibliotecă modestă, cu un fond de carte ce contribuia la satisfacerea dorințelor de lectură. S-a pus baza învățămîntului bibliotecăresc. Au apărut o revistă de specialitate și voluminoase studii de biblioteconomie și bibliologie.

Dar efervescența, consemnată și în alte rețele de biblioteci, n-a fost de lungă durată. Ritmul de dezvoltare a încetinit, am intrat într-o perioadă de stagnare. Apoi am fost cu toții martorii inevitabilului regres.

Motivele ? Sînt multe. Factorul hotărîtor — concepția greșită asupra culturii izvorîte din atitudinea ostilă a conducerii politice față de adevăratele cerințe și nevoi ale beneficiarului de rînd. Biblioteconomia a devenit o cenușăreasă. Nu întîmplător nu s-a elaborat o legislație a bibliotecilor, nu s-au construit localuri pentru biblioteci. În această perioadă a dăinuit concepția, de mult depășită în țările moderne, a plasării bibliotecilor în interiorul caselor de cultură nou construite, pierzîndu-se din vedere perspectiva creșterii fondurilor și a numărului de cititori. Starea lucrurilor a fost negativ influențată și de așa-numita politică de cadre, nefastă. La conducerea bibliotecilor municipale, județene au fost adesea numiți oameni fără vocație dar cu „dosar impecabil". În condițiile politicii cunoscute au prins rădăcini contraselecția, nepotismul, „pila". În multe cazuri, biblioteca, considerată de mulți **instituție culturală de bază**, a devenit un cimitir al elefanților. Foști inspectori șefi, președinți ai comitetelor de cultură județene, activiști debarcați, rudele unor mici regi locali ajungeau, de la o zi la alta, directori de bibliotecă introducînd, la rîndul lor, în instituția respectivă practicile care le conferiseră postul. Adevărul îmi cere să spun că există și excepții fericite. Am cunoscut la Constanța, Iași, Galați, Timișoara, Tîrgu Mureș, Sibiu, Miercurea Ciuc, Odorheiul Secuiesc și în multe alte localități directori de biblioteci cu vocație, bine pregătiți care au transformat — confruntîndu-se cu multe momente neprielnice — bibliotecile pe care le conduceau în adevărate lăcașe de cultură.

Degradarea n-a venit de la o zi la alta. Măsurile luate în acest sens s-au ținut lanț, formînd o cronologie ce merită să fie studiată și analizată de specialiști pentru a asigura elaborarea unui plan bine gîndit în scopul redresării biblioteconomiei românești.

S-au desființat bibliotecile sătești... A dispărut Direcția Bibliotecilor din ministerul de resort, îndrumarea acestora fiind subordonată Direcției Culturii de masă... Apoi a venit rîndul bibliotecilor comunale. În locul bibliotecarilor remunerați au fost angajați bibliotecari cu indemnizațiile lunară. În urma acestor măsuri de „economisire" foarte mulți bibliotecari calificați și cu practică îndelungată au fost nevoiți, pentru asigurarea existenței, să se angajeze în alte domenii. A fost lichidată școala de bibliotecari... A dispărut și cursul facultativ de bibliologie de la Universitatea din București. Bibliotecile publice au primit o grea lovitură, cînd, în 1974, o circulară semnată de Dumitru Popescu, zis Dumnezeu, a redus drastic numărul abonamentelor la publicațiile românești. O bibliotecă județeană avea dreptul să se aboneze la 6 ziare și 6 reviste față de 200—350 periodice care intraseră ani de-a rîndul în fondurile ei. Munca bibliografică, documentarea, pregătirea tezelor și a lucrărilor științifice a fost practic împiedicată.

N-a servit cauzei nici sistarea apariției publicațiilor de specialitate, „Revista bibliotecilor" și „Könyvtári Szemle". Revista „Îndrumătorul cultural" și respectiv „Művelődés" scoteau buletine trimestriale. Apoi a dispărut suplimentul în limba maghiară și, ceva mai tîrziu și revista „Művelődés" care avea o rubrică lunară de bibliologie și biblioteconomie. În momentul actual mai există doar suplimentul „Biblioteca" care, pînă nu demult, apărea editată de revista „Cîntarea României"... Trebuie să semnalez cu tristețe că sîntem unica țară din Europa care nu are nici o revistă lunară de specialitate. Reapariția unei asemenea publicații se impune. Mai merită semnalați cîțiva factori negativi. Reducerea producției editoriale a influențat în mod nefast creșterea armonioasă a fondurilor de carte... Existența doar pe hîrtie a Asociației Bibliotecarilor din România a exclus țara noastră din circuitul internațional de specialitate... Bibliotecile românești sînt foarte slab înzestrate cu tehnică necesară. Lipsa aparaturii audio-vizuale, a aceleia de copiat și multiplicat se face simțită în multe rețele.

Acest „inventar" nu este complet și nu este de loc vesel. Mai apăsau asupra bibliotecilor și emanările politico-ideologice ce puneau frîu inițiativei creatoare, imprimînd o atmosferă neprielnică desfășurării unei activități normale.

Depolitizarea bibliotecilor și asigurarea punerii în circuit a valorilor umane este un imperativ al democratizării culturii. Poate ar fi bine să-și spună cuvîntul atît specialiștii cît și beneficiarii.

BALOGH JÓZSEF ■
scriitor maghiar din România

P.S. Aflăm cu sastifacție că prin decizia ministrului culturii, Andrei Pleșu, vor reapărea publicațiile de specialitate „Revista bibliotecilor" și „Könyvtári Szemle".

CIVILIZAȚIA OCHIULUI

Henri Cartier-Bresson și Martine Franck

În casa unor prieteni am descoperit un raft de bibliotecă plin cu albumele citorva mari fotografi. Doi dintre aceștia — **Henri Cartier-Bresson** și soția sa, **Martine Franck** — au o incontestabilă celebritate mondială ca artiști și nu mai puțin ca întemeietori de instituții (împreună cu Andre Capa (Bob), David Seymour (Chim) și George Rodger, Cartier-Bresson fundează, în 1947, mai mult ca vestita „cooperative agency" (MAGNUM).

Fiecare domeniu al creației spirituale își regăsește valorile reflectate și modificate — dar nu neapărat și deteriorate — într-un fel de folclor. Memoria publică reține și citează fapte culturale, cu un profund înțeles simbolic, părînd a uita autorii. E una din situațiile în care autorii se topesc în operă. Unora, numele lui Cartier-Bresson și al Martinei Franck nu le spune nimic sau aproape nimic. Dacă ar vizita o expoziție a celor mai populare fotografii ale acestora, ar descoperi că toate le sînt cunoscute, că pentru citeva au dezvoltat, în secțiunea de creier cărela obișnuim să-i zicem suflet, un sentiment amestecat, de iubire și recunoștință. Iubire pentru revelația că fotografia este, cînd e practicată astfel, o artă, și recunoștință pentru faptul că se regăsesc afectiv, prin cele mai delicate și generoase fibre ale ființei lor, în niște imagini culese din lumea largă.

Ulterior, bucuria devine complexă : marii artiști ai fotografiei ne ajută să înțelegem că lumea e mică ; ne-o dovedesc cutreierînd-o, aducîndune-o în preajmă. Ei însiși ne sînt citeodată atît de aproape, încît e nevoie de credință ca să consideri miracolul. Mai bine zis, să te deprinzi cu ideea că minunile se petrec la tot pasul și că trebuie să fii pregătit spre a le recunoaște.

Astfel de cugetări aduc a sofisme. Nu sînt. Henri Cartier-Bresson și Martine Franck au venit de mai multe ori în România, au fost găzduiți de prietenii Lena Constante și Hari Brauner, și, ce-i mai important, au purces la cunoașterea firii românești cu cinstita lor conșiliere. În aproape toate colecțiile de imagini prezentate de cei doi francezi în prestigioase galerii, muzee și edituri apar vederi din Maramureș, portretele unor anonimi, scene dintr-un cotidian al dulosiei și speranței. O astfel de scenă — doi tineri dormind în tren, îmbrățișați în somn și în eternitate — e reprodusă în multe din cărțile dedicate lui Cartier-Bresson.

Maeștrii fotografiei fac din cunoaștere un principiu al fericirii. Întreaga creație a lui Henri Cartier-Bresson și a soției sale dezvăluie geniul prezenței. Temele sînt diferite, sensibilitatea care le filtrează e diferită, dar faptul că sînt prezenți cu aparatul de fotografiat în funcțiune în clipa în care realitatea devine spectacol îi marchează. Îi simți oameni ai unei lumi aparte, lipsite de emfază. Față cu fotografiile semnate de Henri Cartier-Bresson și Martine Franck, majoritatea imaginilor cu care se învecinează în expoziții ori albume ale contemporanilor par snoabe și încărcate de literatură. Nenumărați fotografi moderni sînt dominați de aparatură, de o tehnică excesiv de „inteligentă" dar niciodată îndeajuns de inteligentă ca să înlocuiască talentul.

Pe la noi s-au perindat nenumărate celebrități cu aerul că publicitatea îi plictisește. Soții Cartier — Bresson și Martine Franck au aflat de fiecare dată, cînd s-au găsit în România, și soluțiile pentru a trece neobservați. Cu avantajul, firește, de a-și putea face meseria de artă în liniște și negrabă.

TUDOR OCTAVIAN

LANTERNA MAGICA

„Căința"

Cu circa trei ani înaintea prăbușirii dictaturii — mai exact începînd cu anul 1987 — pe rețeaua română de videocasetofoane particulară își începea cu brio cariera „semilegală" filmul sovietic **„CĂINȚA"**, realizat în studiourile gruzine de către regizorul **Tenghiz Abuladze** (film reprezentînd în activitatea acestuia sfîrșitul unei trilogii cinematografice). Chiar și în acele condiții improprii de vizionare (copieri nesfîrșite după benzi originale ducînd pînă la deteriorarea totală a imaginii ,traducerea din „off", de cele mai multe ori incompletă și greu de suportat într-un film cu dialog cvasipermanent, lung de peste trei ore), pe mulți dintre cei care au avut șansa să vadă, atunci, „CĂINȚA", sensul profund al tulburătoarei pelicule i-a copleșit... Astăzi, filmul lui Abuladze rulează, iată, liber, pe marile ecrane !

Nu vom insista aici asupra **istoriei** sale (căci există una și este, pentru cei interesați, admirabil reprodusă în noua revistă **FILM** numărul 7—8). Vom menționa doar că el a fost interzis, chiar în uniune, timp de trei ani, fiind „eliberat" din arhivele secrete abia în 1986, an în care și-a primit și marea recunoștință universală : Marele premiu la Festivalul de la Moscova, cel al juriului de la Cannes, trofeul FRIPRESCI și Premiul Vaticanului. Din acest moment, chipul „dictatorului" interpretat de actorul Avtandil Maharadze a făcut ocolul lumii — țările în care acest film nu a rulat încă nefiind altele decît cele în care mai ființează ultimele bastioane ale comunismului !....

„CĂINȚA" este, evident, un film **despre** dictatură, dar nu numai atît ; este un film despre coșmar și moarte — și nu numai ; este un film care explică, în același timp combătînd vehement, prostia și forța — dar te și tulbură, obligîndu-te să te simți în parte responsabil de toată mizeria umană, de întreg IADUL pe care — orice dictatură — îl aduce după sine.

Oscilînd între grotesc, farsă (vezi repetata dezgropare a cadavrului „fostului șiab") și tragedie (morții din lagărele de concentrare, sau sinuciderea nepotului) — rareori apelînd la umor (iar atunci acesta, umorul, abia devenind o imediat înghețată crispare. !), „CĂINȚA" parcurge existența a trei generații : **trei generații** sînt blestemate de un singur ins — el, bestia, el, dictatorul — amestec straniu de Hitler, Stalin și încă alții, cîțiva dintre care pe unul îl știm și noi, românii, afurisit de bine... ! Este pusă sub lupă întreaga **devenire** a monstrului, în care parvenirea, teroarea, lingușirea, minciuna, furia oarbă împotriva intelectualilor (a artiștilor în speță...!), a foștilor „șefi", împotriva propriilor **tovarăși și prieteni** — toate acestea, pe rînd sau la un loc, marchează nu atît un profil moral al unui individ dintr-o speță josnică, cît mai ales un „caz" : o posibilă, din nefericire, **„apariție istorică"**.

Sîntem oare blestemați și noi oamenii, ca din propriile noastre rînduri, să se ivească, la intervale, cîte un monstru ?!... Există oare un dat al istoriei acela ca un singular oribil să dispună — pentru un timp mai mult sau mai lung — de destinul nostru, al celorlalți...?! Să ne umple de groază, să ne împuțineze, **fizic**, de-adreptul ?!... Iar dacă da, atunci ce e de făcut ?!

„La această întrebare filmul „CĂINȚA" nu ne răspunde ; el doar condamnă dictatura (magistral, din punct de vedere cinematografic — este categoric, un film de „școală" acesta !), nu dă și soluția eliminării imprejurărilor ce duc la nașterea ei. De fapt... ar fi oare posibil ?!

HORIA PĂTRAȘCU

UNIVERS SONOR

Stravinski — Stroe — Vieru

Iată trei nume care, înscrise pe genericul „Panoramic XX" al Filarmonicii bucureștene, înseamnă foarte mult pentru muzica secolului nostru. **Oedipus Rex** de Stravinski, din care am ascultat o spectaculoasă pagină solistică, are forța tragică oratorială a unei priviri olimpiane spre antichitate, ipostază mai rar întîlnită la acest creator contemporan, călător prin adevăruri. Reîntîlnească la Ateneu **Monumentum II** de Aurel Stroe (primă audiție integrală), nume componistic atît de multă vreme absent din viața muzicală românească. Cîtă forță de concentrare în marele melolog dedicat memoriei lui B. Fundoianu, pe texte din **Vechiul Testament** (Psalmul 42—43). Imprecația și murmurul, trecerea lui ca regulă a trăirilor afective bruscă de la o stare a plînsului la cea mîngîietoare, se conturează în melodica baroc-orientală surprinzător ornamentată, dezvăluind mereu cotituri expresive neașteptate dar dorite, necesare. Există o unitate de concepție filtrată cu știință și rafinament în fiecare rostire a cuvîntului, modulat, datorită căreia muzica își revendică primatul, dominînd textul. Spațiul sonor ce înconjoară cîntul este, prin contrabasul cu culori neașteptat de frumoase (și neobișnuite) și percuția ce supliniește pulsul interior, decorul posibil al acestui Monument clădit în Timp, ca singură materie a memoriei. Dacă frămîntarea nu ne părăsește în muzica lui Aurel Stroe, în schimb Anatol Vieru ne conduce spre o altă lume. Cea a **Cîntecelor arhaice de dragoste**. Mărturisire tandră, baladescă **(Sage mir an)**, evocare a iubirilor veșnice cu ecou în Renaștere **(O that you were like a brother to me)** sau spusa obsedantă a destinului ca regulă a trăirilor afective **(Du bist schön și Fă-mă precum o pecete pe inima ta)** aduc trei dimensiuni ale unicului sentiment care scapă din perimetrul neantului. De altfel, recursul compozitorului la fragmente din **Cîntarea Cîntărilor** este o dovadă a acestei perenități. Mereu, cîntecul de dragoste va fi o realitate a visului, o bucurie odihnitoare, legînd vieți și generații prin secole. Anatol Vieru ne arată calea prin însăși unitatea viziunii bazate pe geografii etnice și temporale deosebite, prinse în tipare în care te recunoști, chiar dacă în scrisul său se personalizează. Aici, glasul are planul principal în expresie, fie prin solist, prin vocile micului ansamblu coral sau prin rostirile instrumentale. Stăruie, dincolo de opera propriu-zisă, confortul sufletesc al peregrinărilor lirice, văzute de un mare artist contemporan cu aceeași statornică încredere în esența umană a vieții alcătuite pe relație de sentiment.

Stelliana Calos a fost protagonista concertului, cunoscînd un succes care, parțial, repara situația exilului acestei artiste în propria sa țară. Greu de găsit o interpretă care să poată, asemenea ei, cînta muzică modernă fără să se vadă vreun efort de tehnică sau pătrundere a înțelesului partiturii. Dimpotrivă, Stelliana Calos poate călători prin opere imposibil de abordat de alți cîntăreți cu o versauntate deconcertantă. Muzica celor aleși de ea îi aparține și faptul că partiturile lui Stroe și Vieru au fost prime audiții nu se simte în vreun fel. Se știe, în întreaga lume, asemenea muzicieni sînt puțini și foarte prețuiți. După decenii trăite alături de colegii ei din Corul Filarmonicii, timp în care Steliana Calos nu a renunțat la pasiunea activității de solist „liegal", iată că acum putem să-i privim cu mai multă încredere statutul de muzician concertist. O merită pe deplin, dacă tot ce a acumulat această eminentă artistă, posesoarea unui glas cu surprinzătoare resurse de culoare și expresie, va fi privit cu respectul firesc.

În programul „panoramicului", contribuția instrumeniștilor colaboratori este relevabilă tocmai la nivelul practicării artei timpului nostru, ceea ce presupune nu numai tehnică și muzicalitate, ci și imaginație, încredere în opera respectivă. Viorica Ciurilă, Virgil Frincu, Adrian Petrescu, Leontin Boantă, Gödri Orban, Nicolae Apostol, Emil Bacali, Mihai Vîrtosu pot fi aplaudați fără rezerve pentru modul în care au însoțit-o pe Steliana Calos. Și o remarcă specială privitoare la cei opt cîntăreți ai corului „Madrigal" de la Academia de Muzică, conduși de Dan Gola, oferind în Cîntecele arhaice de dragoste echivalentul sonor al tablourilor cu îngeri care cîntă. Cine spune că muzica bună, în secolul nostru, este sortită să ne agreseze ?

GRIGORE CONSTANTINESCU

SEMNAL

● Demnă de luat în seamă este inițiativa Editurii „Scrisul Românesc" din Craiova de a publica grupat trei plachete de versuri ale poeților iugoslavi : Petre Bakevski **(Poeme)**, Loredana Bogliun **(Vorbind despre noi)** și Sreten Perovici **(Moara de vise)**, în traducerea lui Ion Deaconescu și George Popescu.

Traducătorii fac o succintă prezentare a fiecărui poet în parte. Spațiul nu ne permite decît să „spicuim" cîteva date bio-bibliografice, pentru a familiariza cititorul român cu autorii contemporani propuși.

Petre Bakenski este născut la 5 ianuarie 1947 într-o localitate nu departe de Skopje. Este redactor la ziarul „Vecer", membru al Comitetului de organizare al serilor de poezie de la Struga. În prezent este director al editurii „Bucuria copiilor" din Skopje. A publicat cîteva volume de versuri și critică de teatru. **Loredana Bogliun** (n. la Pola, Italia, în 1955). Este licențiată în psihologie la Universitatea din Liubliana. În prezent este cercetătoare la Institutul de sociologie din Liubliana. Cărțile sale — unele scrise direct în limba italiană — au fost traduse în limbile croată și macedoneană. „Loredana Bogliun cultivă o poezie senzorială, de o expresivitate distinctă, pe un ton înalt confesiv, în care condiția feminității asumă și o aură dramatică." **Sreten Perovici** (n. la 15 februarie 1929 într-o localitate de lîngă Titograd). Lucrează la revista „Susreti" și la editura „Probieda" din Titograd. În 40 de ani publică 30 de volume de poezie, critică literară și teatru. De asemenea, traduce din limba macedoneană. Poezia sa a fost tălmăcită în cîteva limbi europene (franceză, engleză, italiană, rusă, română, germană, turcă, greacă, maghiară etc.).

● **Piatra neagră** se intitulează microromanul lui George Acsinteanu apărut recent la Editura „Minerva" într-o ediție îngrijită de Ion Nistor, cu o prefață de Al. Piru. Cartea conține, de fapt, și microromanul **Convoiul flăminzilor**. Autorul (n. la 11 iulie 1905 în satul Panduri, comuna Frumușica, județul Ialomița ; moare în 1987 în vîrstă de 82 de ani, fiind înmormîntat la Sibiu). Volumul de debut, **Piatra neagră** (1930) primește o bună recomandațiune din partea domnului Liviu Rebreanu, ca să ne exprimăm în termenii epocii : „Volumul singur deschide o cărare nouă spre sufletul scriitorului. Viitorul atîrnă de desfășurarea acestor calități. Talentul există puternic. Va trebui să izbîndească". G. Călinescu în a sa impresionantă **Istorie...** compară tema din **Convoiul flăminzilor** cu aceea din „Huliganii" lui Mircea Eliade, atribuindu-i în bună măsură un rol de „document". Și, în sfîrșit, la o distanță de decenii, criticul Al. Piru conchide destul de lămuritor : „Dar în limitele de cronicar al timpului său, George Acsinteanu a fost un prozator în căutare de soluții în problemele vieții. Dacă acestea sînt ipotetice, rămîne căutarea lor febrilă care agită scrisul său". Pentru comparație, cunoaștere și învățătură, cele două microromane ale lui George Acsinteanu se adresează cu precădere tinerilor.

● Areta Sandru este cunoscută publicului atît ca ziaristă cît și ca scriitoare. Volumele „Valiza cu zăpezi" (1977), „Jurnal de una singură" (1980), „Jur că voi spune adevărul" (1983), „Glonțul de porțelan" (1984), „Magazinul de clepsidre" (1987), ne-o dezvăluie ca pe o prozatoare tînără și incisivă care știe să „harponeze" realul. Tonul ușor elegiac, ușor patetic, ne aduce aminte, despre un anume „decembrie visat de privighetori". Volumul **Podul de vise** ne transpune într-o astfel de lume, pe cît de „bărbătească" și cazonă, pe atît de stăpînită de tandrețe. Încărcătura tragicului dă prozei adîncime și suplețe. Areta Sandru se dezvăluie încet și sigur ca una dintre prozatoarele de excepție ale valului șaptezecist.

● La Editura „Eminescu" apare volumul V al lui Șerban Cioculescu intitulat **Itinerar critic**. Volumele I, II, III, și IV au apărut la aceeași editură în anii 1973, 1976, 1979, 1984. Ar fi suficient să citești din acest tom de 577 de pagini referințele critice (și nu numai critice, întrucît Șerban Cioculescu își permite — și bine face — minunțioase excursuri biografice despre Vasile Alecsandri, Titu

Maiorescu, Lucian Blaga, Nicolae Iorga, Ovid Densusianu, Aron Cotruș, Ion Codru Drăguanu s.a. —, pentru a ne da seama că avem de-a face cu o ediție critică model, că splendida vocație de critic și estet a lui Șerban Cioculescu și-a păstrat-o, cu o rectitudine morală demnă de toată lauda, pînă la adînci bătrînețe, cum se spune îndeobște.

DORIN SĂLĂJAN

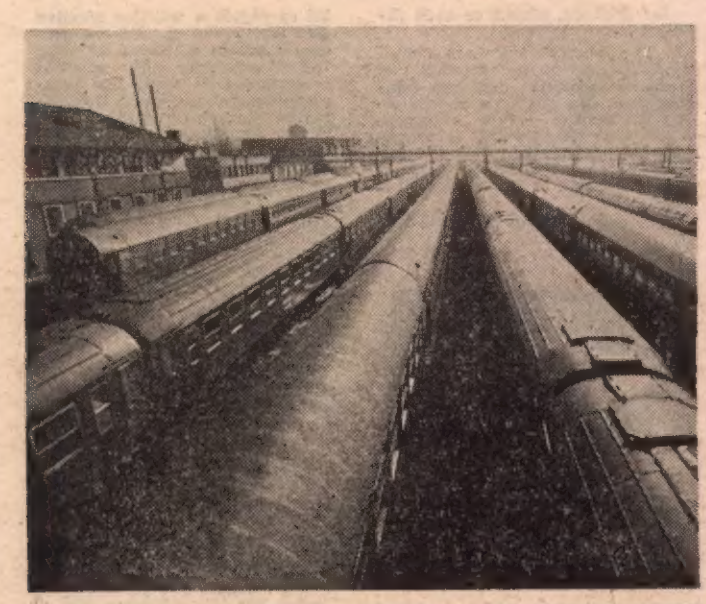

Opriţi genocidul de la Valea Călugărească!

Principala sursă de poluare la Valea Călugărească este Combinatul de îngrăşăminte chimice. Care nu produce numai îngrăşăminte...

De curînd am stat de vorbă cu doamna Florica Năstase, de 16 ani medic veterinar în localitate. Iată ce am aflat:

„Efectele poluării decimează, de mulţi ani, animalele. Mai întîi, s-a dovedit periculos fluorul. De prin 1973, face ravagii fluoroza, la bovine. Au apărut, apoi, intoxicaţii cu cupru, la ovine. Victime: prima dată, oile cu doi miei. În 1987—88, a apărut o intoxicaţie cu plumb şi arsen, la bovine. Consumaseră, o singură zi, iarbă cosită în apropierea haldelor de cenuşă şi s-au îmbolnăvit 250.

La C.A.P., din 540 de bovine, peste 300 au fluoroză (tociri anormale ale tablei dentare, frecvente rupturi de dinţi, dese fracturi ale oaselor lungi...).

Zona intens poluată se întinde pe o rază de doi kilometri, determinată prin analize ştiinţifice. Am retras baza furajeră în afara acestei raze. Dar chiar în această zonă intens poluată există vii ale I.A.S., ale C.A.P. şi ale I.C.V.V. Valea Călugărească. Pe terenul arabil din interiorul respectivei zone, C.A.P. cultivă grîu, porumb, iar în imediata vecinătate a haldelor ovăz, fiindcă acolo numai ovăzul rezistă.

Bioxidul de sulf, eliminat pe coşuri, dă ploile acide. După ele, frunza de vie se usucă şi arată ca o frunză de tutun.

Cînd bate vîntul de acolo spre case, aproape că nu mai poţi să respiri. Eu nu mai pun de ani de zile: roşii, salată, ceapă; nimic nu mai poţi să pui în grădină".

Comuna Valea Călugărească are 15 sate, în total peste 12 000 de suflete!!! Toţi aceşti oameni stau, de ani de zile, sub securea unei asemenea poluări. Ca şi una din cele mai vestite podgorii din ţară.

Este nevoie de alte argumente pentru a interzice acest genocid?

DORIN GHERGHINESCU

Vine trenul, pleacă trenul Se cutremură Edenul

Mi s-a ivit prilejul să călătoresc spre Timişoara cu accceleratul 121 ce pleacă din Bucureşti Nord la ora 10,55. Am luat deci bilet de clasa I, vagonul 13, locul 25 şi, de îndată ce trenul s-a pus în mişcare, m-am dus întins spre locul rezervat. Cum plăcuţa cu numărul locului lipsea, am ocupat singurul fotoliu liber, care de fapt era al altcuiva. Un mic incident care ar fi putut trece uşor neobservat. Făcîndu-mi însă ochii roată prin compartiment, am constatat, nu fără surprindere, că din inventar lipsesc perdelele de la ferestre, husele şi tetierele de la fotolii. Corpul de iluminat din plafon e deteriorat, în locul tuburilor fluorescente a apărut o improvizaţie cu un beculeţ chior, întrerupătorul e rupt şi nu mai funcţionează; capacul din plexi, aşa numitul dispersor, a dispărut. Geamuri mai există, dar sînt opace din cauza nespălării, măsuţele din dreptul ferestrei mari nu mai intră în locaşul lor şi atîrnă într-o fîşnă, tapiţeria fotoliilor e roasă pe alocuri şi soioasă, linoleumul de pe podea e rupt şi aproape negru de nespălare. Melamina ce placează pereţii, n-a mai fost nici ea demult curăţată. Oglinda e prinsă doar într-un şurub şi-i gata-gata să cadă. Cu chiu cu vai, am izbutit să înlătur praful de pe fotoliu. Aş vrea să-mi spăl mîinile, dar unde? La grupul sanitar de alături mizeria e de nedescris! Nu tu hîrtie igienică, nu tu apă... chiuveta e spartă şi n-are furtun de canalizare, aşa încît apa, dacă ar fi, ţi s-ar scurge direct pe picioare...

Am crezut la un moment dat că am greşit vagonul. Ooo, nu! Şeful de tren m-a convins că vagonul 13 e, totuşi, vagon de clasa I. Om sincer, ceferistul mi-a destăinuit, pe un ton nelipsit de haz, cum că, acum, între clase nu-i prea mare deosebire: şi clasa I şi clasa a II-a sînt... la fel de deteriorate şi lipsite de cel mai elementar confort. Asta — mi-a mai spus şeful de tren — se datorează, pe de o parte, pregătirii tehnice necorespunzătoare a garniturilor la Revizia de vagoane Bucureşti Nord-Griviţa, iar pe de alta, lipsei de grijă şi vandalismului unor călători inconştienţi, prost educaţi.

Trei zile mai tîrziu, într-o dimineaţă de început de martie curent, după ce am trecut în revistă garnitura rapidului 75, abia pregătită să tragă la peron, iată-mă la Revizia de vagoane Bucureşti-Griviţa, în biroul şefului coordonator ing. Ionel Sontea. I-am prezentat, mai întîi, cîteva din principalele constatări întîlnite, atît în hala mare de revizie cît şi cu prilejul călătoriei mele cu accceleratul 121, şi l-am rugat să-şi exprime direct şi cît mai concis posibil punctul de vedere.

— Într-adevăr, situaţia nu-i deloc îmbucurătoare. Pe parcurs intră unele garnituri de tren pregătite necorespunzător, cu vagoane curăţate superficial, cu inventarul lipsă, cu instalaţii sanitare şi electrice deteriorate, care diminuează evident confortul şi civilizaţia transportului feroviar. Cauzele sînt mai multe decît par la prima vedere. Unele sînt obiective şi se datoresc fie stării aproape deplorabile a parcului de vagoane foarte îmbătrînit, fie lipsei acute a unor materiale de bază, a pieselor de schimb uzuale, şi a forţei de muncă. Altele sînt pur subiective şi ţin de disciplină, de răspunderea şi conştiinciozitatea în muncă a colectivului nostru. Cu sprijinul ministerului de resort, care cunoaşte bine situaţia, recent am întreprins deja o serie de măsuri de remediere, aşa încît vom putea învinge multe din greutăţile şi lipsurile cu care ne confruntăm.

— Cîte garnituri pregătiţi zilnic?

— 58 în 24 de ore; o garnitură are 12—15 vagoane de clasa I şi a II-a. Pregătirea tehnologică vizează nu numai partea de infrastructură a vagoanelor, ci şi partea de siguranţa circulaţiei...

— Să ne referim, deocamdată, doar la partea care se vede şi cu care publicul călător intră în contact direct.

— Din cauza lipsei forţei de muncă, lucrăm doar cu 45—50 la sută din potenţialul echipelor, adică cu 13—15 oameni în loc de 30, cît sînt prevăzuţi în normative. Cu deosebire ne lipsesc tocmai lucrători calificaţi; tîmplari, lăcătuşi mecanici, tapiţeri, chiar şi vidanjori. Salarizarea încă nu-i atrage, nu-i suficient de stimulatoare.

— Dar şi mulţi dintre cei care sînt angajaţi, am văzut, nu se prea omoară cu firea. Adică, lucrează în dorul lelii, superficial; trec prin vagoane precum vodă prin lobodă, fără să remedieze pe loc micile deficienţe constatate.

— Şi asta-i adevărat. Cu toate măsurile întreprinse, n-am reuşit încă să-i conştientizăm, să-i disciplinăm pe toţi. Unii mai absentează nemotivat, alţii mai trag chiulul. Dar, cum spuneam, nici materiale trebuitoare şi nici piese de schimb nu prea avem. Se lucrează mai mult cu ce se poate, cu ce se găseşte.

— Ce lipseşte anume? Ce nu aveţi la îndemînă?

— Tuburi fluorescente, chivete, becuri, dispersoare, bruckăre (minere de uşi), material ceferizat pentru huse şi perdele, chiar şi linoleumul. Nu mai vorbesc de piuşul ceferizat pentru tapiţatul fotoliilor de clasa I, de hîrtia igienică, de tuburile de cauciuc pentru scurgerea apei din chiuvetele de la toalete. Pentru toate acestea am găsit înţelegere la conducerea Ministerului Transporturilor; ni s-au repartizat fonduri, ni s-a dat cam tot ce am cerut, însă nu găsim încă înţelegere la furnizorii de piese de schimb, la contractanţii de materiale. S-au acceptat de către minister şi propunerile privind componenţa numerică şi pe meserii a echipelor ce lucrează în hala mare de revizie a trenurilor de călători. Atît şi nimic mai mult.

— De ce lipsesc aproape în totalitate dispersoarele de la corpurile de iluminat, de la plafoniere? De ce lipsesc furtunurile de la chiuvete?

— N-o să vă vină să credeţi! În cea mai mare parte nu sînt distruse sau luate de călători... Sînt pur şi simplu distruse intenţionat şi furate de către anumiţi lucrători de la ROMVARED. Fiind foarte uşor inflamabile, bucătari şi însoţitori de vagoane de dormit le folosesc la aprinsul focului necesar, mai ales în sezonul friguros, pentru pregătirea bucatelor şi chiar pentru încălzitul cuşetelor. Asta întrucît n-au la dispoziţie butelii de aragaz şi utilizează numai cărbuni (cocs). Am prins citiva astfel de lucrători de-a dreptul inconştienţi şi am înaintat rapoarte către minister. Cu toate acestea actiunea distructivă continuă. Avem necazuri şi cu iluminatul şi încălzitul halei...

De necrezut, dar aceasta-i situaţia. Aproape întregul parc al vagoanelor de călători este îmbătrînit şi se află într-o stare tehnică precară, motiv pentru care Ministerul Transporturilor, ca şi ceilalţi factori responsabili trebuie să acţioneze neîntîrziat. Civilizaţia transporturilor feroviare de călători trebuie pusă neîntîrziat în drepturile ce i se cuvin. Reînnoirea parcului de vagoane de clasă, creşterea răspunderii celor însărcinaţi direct cu pregătirea tehnică şi exploatarea acestora, ca şi sporirea grijii călătorilor faţă de folosirea şi păstrarea acestor bunuri publice, se impun ca imperative categorice.

Altfel, nu se poate!

Altfel, civilizaţia transportului feroviar românesc va continua să fie în mare suferinţă!

MIHAI STĂNESCU

NU VREA SĂ PLECE DIN ŢARĂ

Nemulţumită de faptul că în nr. 7 din 14 februarie 1990, revista noastră a publicat, în pagina „Aveţi dreptul. Aveţi dreptate?" sub titlul „Vreau să plec" numai o parte din scrisoarea sa, doamna Cecilia Şerban, din Constanţa, ne-a vizitat la redacţie. Considerînd că pasajele omise din scrisoare aruncă o lumină nefavorabilă asupra sa (ceea ce noi n-am intenţionat, sperăm să fim crezuţi), deschizînd drumul interpretărilor răuvoitoare, cititoarea noastră ne-a rugat insistent să reproducem textul în întregime fără absolut nici o intervenţie. Ceea ce şi facem.

„De la început ţin să spun că nu am scris niciodată manifeste, n-am strigat niciodată „Jos Ceauşescu", ba, din contră, îl socoteam de bună credinţă şi vream să-i fac cunoscut — pe lîngă necazurile mele — alte şi alte nedreptăţi întîlnite. În 1980. De atunci. ...Trebuie să fim realişti şi să recunoaştem că dictatura ceausistă S-A DATORAT FAPTULUI că 1/3 din populaţia ţării l-a susţinut. Unii, datorită avantajelor materiale. Alţii, de frică. Trei: din tîmpenie congenitală. Patru: în virtutea inerţiei.

Nu se poate nega că o grămadă de intelectuali, BURGHEZI şi „activişti" s-au realizat datorită venirii la putere a comuniştilor. Vorbim de analfabeta academiciană dar CITI profesori, ingineri, doctori, chiar, nu şi-au completat liceul după absolvirea facultăţilor datorită aşa-ziselor „universităţi comuniste", un simulacru al liceului.

Apoi oamenii au început să prindă... cheag şi aşa s-a născut o nouă burghezie, mai a naibii (scuzaţi expresia!) decît înfierata burghezie opusă. Orice femeie de serviciu, orice tăietor de iarbă la vilele „tovarăşilor" se considerau nişte aleşi şi nimeni nu le ajungea cu prăjina la nas. Ce să mai vorbesc despre securişti. Aceşti oameni CATEGORIC se alegeau pe baza unor teste de tîmpenie. Cu cît era mai tîmpit, cu atîta era mai bine văzut.

Să vă dau un exemplu: În 16 septembrie 1988 fiicei mele Paula nu i se dau manualele pentru că nu achitase în clasa a IX-a suma datorată pentru sticle şi borcane. Şi atunci am scris la: Inspectoratul general judeţean Constanţa, - la securitate şi la Ileana Borodi, secretar cu probleme culturale în fostul comitet pcr judeţean, următoarele:

„Deoarece fiica mea nu beneficiază de avantajele socialismului, nu consider că trebuie să contribuie la înflorirea socialismului. Voi scrie postului de radio „Europa liberă", arătînd adevărata stare a învăţămîntului românesc". El, bine! Din acea dată, 1 octombrie 1988, fiica mea Paula de 15 ani (atunci) şi fiul Andrei (11 ani atunci) au devenit OBIECTUL ATENŢIEI lt. maj. Chipară (Horia) Marian. Nici o scrisoare nu ne-a mai plecat din Constanţa şi observam că în casă se... „umblă". Timpenia era crasă: noi de-abia supravieţuiam aşa că n-aveam bani nici să trecem strada (cum spun copiii mei) dar să mai facem corespondenţă cu străinătatea.

M-au ridicat în ziua vizitei „tovarăşului" în Constanţa şi mi-au dat drumul după miting. Spaima aceasta s-a adăugat la celelalte spaime: copiii mei îşi ţineau moralul doar ca să nu mă întristeze pe mine iar eu trebuia să mă ţin „tare" pentru că ei NU AVEAU NICI UN SPRIJIN ÎN AFARĂ DE MINE, Etc., etc.

A venit Revoluţia. Eram în Bucureşti, în drum spre Suceava unde cel mic trebuia să primească un premiu la concursul naţional de poezie „N. Labiş" pe 22 decembrie 1989. Am coborît în stradă neîncrezătoare. Eram uluită. Fetiţa mea îmi striga: „Laşo! Laşo! Oameni ca voi trebuie să fie în stradă, nu copii". Mă rog! Să nu ne facem un titlu de glorie din acele zile fierbinţi. După ce i s-au furat la control la metrou banii de cizme pe care de DOI ani aştepta să şi le cumpere, fiicei mele i s-a cam „topit" entuziasmul revoluţionar.

Am venit acasă. Plină de speranţă, de bunăvoinţă să contribui şi eu la instaurarea unei lumi noi, am aşteptat timp de trei zile la uşa C.F.S.N. Constanţa ca să mă primească doamna Ana Lisievici-Brezeanu care mă cunoştea. Am făcut şi cerere în toată regula oferindu-mă să ajut Frontul. Luaţi act că sînt cardiacă, că oarecum problemele mele băneşti sînt cît de cît rezolvate, că acasă, MĂ SCOL CÎND VREAU ŞI FAC CE VREAU (nici chiar aşa din moment ce am doi copii de îngrijit, dar aproximativ). Şi mă ofeream să ies iarna din casă cu riscul vieţii şi să fac orice. M-am oferit chiar să string maldărele de maculatură ce erau aruncate pe culoarele clădirii Comitetului.

Am apelat la ziarista Lucia Anghel, secretară a fostului C.F.S.N. judeţean. Am fost la aşa-zisul Congres al femeilor pe 30 decembrie 1989, pe viscol, cu zăpada pînă la genunchi. Unul din punctele programului a fost propus de mine „Urmărirea pensiilor prin judecătorii pentru că există taţi evazionişti" (din cele 10 propuneri). Şi... NIMIC!

Dacă pentru epoca Ceauşescu eu eram un nimic pentru cei de acum sînt chiar primejdioasă. Pentru că mă revoltă faptul că în loc de regenerare naţională văd aceiaşi oameni în aceleaşi locuri. Sau poate chiar mai răi. Nu sînt pentru legea Talionului, dar nici chiar aşa. Aşteptam să existe bun simţ şi să se plece din posturile f.f. calde în care stăteau! Aşteptam să se plătească nişte polite. Nimic! Nimic! Nimic!

În Constanţa, aceeaşi situaţie: nu este căldură, magazinele sînt goale, nu s-a făcut ABSOLUT NIMIC pentru copiii săraci nici măcar de Anul Nou. Mihai Marina fuge cu trei containere sprijinit chiar de C.F.S.N. şi de procurorul şef al judeţului. Şi, atunci?

Dezamăgită, am să încerc să-mi găsesc un cămin în afara ţării. Mai rău nu am cum s-o duc. Dar copiii vor avea parte de un echilibru sufletesc fără revoluţii FICTIVE.

ROXANA PAICU MANOLESCU

Aveţi dreptul! Aveţi dreptate?

Am zimbit totdeauna cînd la această întrebare a răspuns nenea Iancu. Acum trebuie să răspund eu. Treaba este serioasă, chiar gravă.

Aşadar, votez cu capitaliştii, cu comuniştii, ori mai există o cale de mijloc? Politologii, oamenii cu o anumită cultură politică ar trebui să ne explice, să ne convingă dacă există această presupusă cale.

Se pare că de foarte mulţi ani oamenii frămîntă problema. Mulţi consideră că cea mai comodă, cea mai lipsită de risc şi, deci, cea mai puţin riscantă este calea de mijloc. Dar în problema organizării sociale, în problema apartenenţei mijloacelor cu care se obţin cele necesare omului, în problema democraţiei şi, implicit, în problema libertăţii există o cale de mijloc?

Mulţi tirani, sute de cazuri reţinute de istoria ultimelor patru-cinci milenii, au acceptat să cedeze fărîmituri din putere pentru a asigura faţa umană a sistemului lor. Dar nu există nici măcar un singur exemplu de reuşită. De aceea nu ader la ideea, ce ni se flutură prin faţa conştiinţelor, de a accepta din nou, de a experimenta pe pielea noastră şi a copiilor noştri şansa sistemului pe care nimeni pînă acum nu l-a putut duce pînă la capăt. Se justifică astfel respingerea propunerii ca poporul român să accepte să fie cobai. Mai ales tinerii, care au mai mult de trăit decît noi, mai virstnicii, vor o soluţie sigură, verificată, chiar dacă nu-i perfectă.

Excluzînd calea de mijloc, rămîn soluţiile verificate în timp:

Votez pentru un sistem capitalist ori pentru unul comunist?

Insistenţa lui exagerată de a ne lămuri era dovada cea mai clară că ne minţea. Capitalismul era „societatea cea mai putredă"; putredă încă de pe vremea lui Lenin şi urma să se descompună la o simplă mişcare de deget a comunismului.

Eu cu cine votez?

Consider că presa, ziariştii îşi asumă o grea vină dacă ne conduc legaţi la ochi pînă la urnele de vot. Este şi de datoria lor să ne dezlege la ochi, să ne conştientizeze, să ne facă să fim în măsură să votăm în cunoştinţă de cauză. Acum, ca să mă exprim aşa, sîntem ca şi analfabeţi politici, iar profesori care să fie şi capabili şi sinceri nu se prea grăbesc să ne explice democraţia.

Ce înseamnă sistemul capitalist? Mie, plecat spre şcoală imediat după sosirea la noi în ţară a Armatei Roşii, capitalismul mi s-a prezentat ca fiind ceva între cancer şi ciumă. Şi dicţionarele îl plasează între aceste două cuvinte. Dar aici l-au plasat profesorii, ziarele, radioul, televiziunea. Aşa ne-au învăţat politologii. Unii o mai fac şi astăzi. Atît de mult au repetat invectivele la adresa capitalismului încît acestea mi-au intrat adînc în suflet şi în conştiinţă şi mi-e greu să le scot din mine. Cu timpul am început să înţeleg că politologii, ideologii mă minţiseră. Cei mai eficient în dezintoxicarea mea a fost chiar dictatorul nicolae ceauşescu. S-a întîmplat invers, ceea ce înseamnă că am fost mînţiţi. Aşadar, capitalismul nu este ceva între cancer şi ciumă! Dar ce este?

Iată cum înţeleg eu:

Dacă ţăranului i se acordă pămîntul pe care poate să-l muncească, şi dacă el cultivă ce-i convine lui, iar produsele obţinute şi le duce pe toate acasă şi apoi face cu ele ce vrea el (creşte animale ori le vinde la preţul pe care-l poate obţine pe ele), atunci acest sistem de organizare în agricultură se numeşte capitalism, avînd la bază proprietatea privată asupra pămîntului şi a tuturor mijloacelor de prelucrare a pămîntului şi a produselor. Vor fi probabil şi din cei care vor considera că e mai uşor să nu aibă grija pămîntului şi a vitelor din ogradă, şi alţii vor trebui să le organizeze viaţa. Produse însă pe piaţă şi pe masă vor fi, interes real pentru a produce, pentru a munci, de asemenea va fi. Şi asta conduce la bunăstare. Acest sistem înseamnă capitalism şi se ajunge la el prin privatizare.

Dar la oraş, în industrie, cum se petrec lucrurile?

Să luăm o unitate economico-industrială. Muncitorii o pot cumpăra cu banii lor, cu cîţi bani au şi în completare cu bani de împrumut (de la bănci din ţară, dacă acestea au bani de ajuns, şi diferenţa de la bănci străine). Beneficiile revin muncitorilor-proprietari. Se înţelege de aici că masele au interes de a produce bine, de calitate, pentru a se obţine cele mai bune preţuri pe mărfurile produse şi, în consecinţă, pentru a obţine beneficii cît mai mari. Cam aşa văd eu privatizarea în industrie, capitalismul la oraş.

Din aceste motive, eu voi vota cu capitalismul, cu privatizarea întregii economii a ţării. Este singura şansă pentru bunăstare, pentru viaţă decentă, pentru demnitate. De comunism m-am săturat.

MIRCEA BURLACU
cetăţean din Bacău, str. Pompiliu Ştefan nr. 19

Fotografie de LEONARD CHIOVEANU

Cineva se teme de poliţie

Ne scrie Ioana Preda din Valea Călugărească, judeţul Prahova:

„Citind articolul „Nu mai scăpăm de huligani în funcţii şi uniforme" publicat în Flacăra din 21 februarie 1990, am rămas surprinsă că semnatarul acelor rînduri, Constantin Amarii, este într-un mare pericol, şi asta — zice dumnealui — numai din pricină că a luat atitudine împotriva abuzurilor, pentru că a cerut legalitate şi democraţie. Ca locuitoare a comunei Valea Călugărească şi, întîmplător, vecină cu dl. C. A., vă pot spune cu mîna pe inimă că dumnealui a creat şi creează multe greutăţi vieţii oamenilor din localitate. Fără vreun motiv anume, deseori a provocat scandaluri cu vecinii sau cu simpli trecători, proferînd injurii. În presa locală (ziarul „Prahova liberă", nr. 42 din 9 februarie 1990), sub semnătura redactorului Ion Marinescu, s-a scris pe larg şi bine documentat despre cazul acesta. Păcat însă că nu s-a amintit şi despre zeci de procese penale şi civile în care năbădăiosul vecin a fost implicat. „România liberă", în urmă cu un an, tot într-un articol, l-a declarat pe C.A. procesoman. Pentru lovirea elevilor pe care-i educa, şi pentru multe alte motive, fostului profesor de desen i s-a desfăcut contractul de muncă. Iată de ce cred că nu era cazul ca tocmai dumnealui să se erijeze în apărător al dreptăţii şi legalităţii. Nu a rămas deloc „acelaşi hidalgo", cum îi place să strige în gura mare. Oamenii locului i-ar fi recunoscători dacă n-ar mai face pe lupul moralist, dacă n-ar mai discredita adevărul şi i-ar lăsa să-şi vadă liniştiţi de treburile lor.

Cît despre ameninţat, să n-aibă nici o grijă. Nimeni nu-i pune viaţa în pericol şi n-are rost să mai fie obsedat de uniformele albastre"...

DREPTUL LA REPLICĂ

Faţă de conţinutul articolului „Unde ajungem? Kilometrul 1048" ne vedem obligaţi să vă aducem la cunoştinţă, deşi cu întîrziere, unele precizări lămuritoare.

În primul rînd, vă rugăm să reţineţi că problema organizării controlului vamal este în sarcina şefului de vamă şi NU a şefului Punctului de control al trecerii frontierei (PCTF) care are în sarcină numai organizarea controlului documentelor pentru persoanele care trec frontiera de stat.

În aceste condiţii, dialogul ar fi trebuit să fie purtat cu şeful unităţii vamale şi nu cu şeful PCTF Moldova Veche.

La întrebarea dv. sinceră: „de ce opresc aici numai navele româneşti?", răspunsul trebuie căutat în actele normative în vigoare, respectiv: Convenţia despre regimul navigaţiei pe Dunăre — Belgrad, 1948 — Decret 298 — Monitorul Oficial 253/1948; Recomandări pentru unificarea regulilor vamale pe Dunăre emise de Comisia Dunării — Budapesta 1961.

În esenţă aceste acte normative semnate de ţările riverane stipulează că navele care navighează pe o secţiune a Dunării care formează frontiera între două state **sînt scutite de orice formalitate vamală în cazul în care nu intră în contact cu ţărmul.**

În acest sens la întrebarea la fel de sinceră pe care şi-o pune şeful PCTF, respectiv „Noi ce dracu păzim aici?" textul de lege arată limpede că sarcina sa precum şi a organelor vamale apare numai dacă nava acostează la ţărm.

Pentru navele româneşti, s-a creat obligaţia specifică a acostării la Moldova Veche în baza Decretului nr. 400/1982 promovat de organele M.I., privind controlul trecerii frontierei de stat.

Referitor la afirmaţia că navele străine aflate în marş în aval pe Dunăre „intră în ţară" fără a fi controlate la Moldova Veche, vă rugăm să notaţi că este falsă pentru că momentul intrării se produce: a) cînd nava acostează într-un port românesc; b) cînd ambele maluri sînt româneşti, ceea ce nu se întîmplă în situaţia prezentată la Moldova Veche.

Cu această ocazie vă aducem la cunoştinţă că Direcţia Generală a Vămilor a fost preocupată permanent de îmbunătăţirea controlului vamal la frontiera fluvială dar din păcate înfiinţarea unei unităţi vamale de frontieră depindea de iniţiativa legislativă a organelor M.I. privind crearea unui PCTF.

În spiritul unei informări corecte a opiniei publice vă rugăm să publicaţi textul de mai sus.

Vă mulţumim,

Director General
ŞTEFAN MIHAI

Punct ochit

Sînt proprietarul unui apartament cumpărat în 1977, prin ICVL, de la ICRAL Giuleşti. De la cumpărarea lui, ICRAL-ul mă tot bombardează cu adrese, somaţii şi scrisori de ameninţare prin care mă obligă la plata unor lucrări de reparaţii pe care le face, le refface şi iar le refface pe cheltuiala statului şi a noastră, a proprietarilor din bloc, înainte chiar de a termina de plătit ratele împrumuturilor la CEC. Bunăoară, în numai 5 ani, eu am plătit, dintr-o pensie destul de mică, peste 11 000 lei reprezentînd contravaloarea unor reparaţii efectuate de mintuială sau de prisos, de către ICRAL, la imobilul în care locuiesc.

La cumpărarea apartamentului nu mi s-a pus în vedere — şi nici în contractul încheiat nu scrie — că voi fi obligat să suport astfel de cheltuieli exagerate, peste limitele omeneşti. Acum mi se pretind alţi 2 600 lei! De ce? Pentru că aşa vrea ing. Mihaela Gălătescu, şefa Atelierului de proiectare din cadrul ICRAL-ului. La protestul meu, prin care îmi exprimam dezacordul în legătură cu aceste cheltuieli, ICRAL Giuleşti mi-a comunicat că, potrivit instrucţiunilor Ministerului de Finanţe, începînd cu data cumpărării apartamentului, sînt obligat să suport toate cheltuielile legate de repararea blocului. Oare? Chiar dacă nu-s de acord cu reparaţiile preconizate şi executate de ICRAL? De cînd este învestit respectivul ministru să adopte asemenea instrucţiuni prin care să se dea posibilitatea icralului să bage mîna în buzunarul cetăţenilor?! În cazul unor reparaţii la imobilele proprietate mixtă, nu este obligatoriu să se obţină, de către ICRAL, consimţămîntul proprietarilor din bloc ori de cîte ori intenţionează să execute reparaţii?! Pentru că aceşti proprietari sînt de drept parteneri egali cu ICRAL în ce priveşte proprietatea asupra blocului. Ori ICRAL are „dreptul", dat de dictatura ceauşisto-fanariotă şi de Ministerul de Finanţe, să ne bage pur şi simplu mîna, cum spuneam, în buzunarele noastre, fără să ne întrebe măcar dacă avem ceva în ele!?

ICRAL Giuleşti a executat lucrări de sute de mii de lei sau chiar de milioane, care n-au îmbunătăţit cu nimic confortul locatarilor. Spre a îndeplini formal planul de venituri, ICRAL-ul cu pricina face ce face şi mai întocmeşte cîte un deviz supradimensionat.

(Alecsandru Stroe, Bucureşti, sectorul 6, Aleea Bucşeneşti, 1, bl. E 12, ap. 7).

Punct lovit

Primim de la Poliţia judeţului Gorj: Urmare a verificărilor efectuate de noi pe marginea aspectelor semnalate de dl. Clenciu Ilie din satul Hurezani, comuna Căpreni, şi publicate în nr. 2/1990 al săptămînalului dv., sub titlul „Cine a furat gardul de la miliţie?", vă facem cunoscut că, în vara anului 1989, imediat după comasarea comunelor Hurezani şi Căpreni, şeful Postului de miliţie Hurezani, plut. maj. Bunescu Constantin, a fost numit în aceeaşi funcţie în comuna Bustuchin, sediul fostului post de miliţie Hurezani rămînînd că locuinţă fostului său ajutor. Fără a avea aprobarea conducerii miliţiei judeţene şi nici acceptul organelor locale, plutonierul major a luat, la plecarea sa din comună, porţile mari de la intrarea în incinta sediului din Hurezani, precum şi un gard interior pe care le-a folosit la sediul Postului de miliţie Bustuchin, întrucît cele existente se aflau într-un stadiu avansat de uzură. Prin fapta sa, B.C. şi-a atras dezaprobarea cetăţenilor din Hurezani cu concursul cărora se realizaseră aceste bunuri şi care au reclamat, la timpul potrivit, acest caz, de către noi luîndu-se măsuri disciplinare împotriva subofiţerului care a fost obligat, totodată, să aducă porţile la vechiul sediu.

Cu ocazia verificărilor s-a discutat şi cu cetăţeanul Clenciu Ilie căruia i s-au solicitat explicaţii complete în legătură cu aspectele sesizate, petentul ajutînd la clarificarea acestora, cu excepţia faptului că B.C. ar fi crescut curcani albi.... luaţi cu hapca de la cetăţeni. Realitatea e că subofiţerul reclamat a cumpărat 5 pui de curcă albi, dar pentru furajarea păsărilor sale de curte, care nu erau mai mult de 10—12 capete, s-a folosit de cerealele primite de la C.A.P. drept răsplată pentru munca depusă în unitatea respectivă de către soţia sa.

Pentru faptele stabilite şi reţinute în sarcină, Bunescu C. a fost retrogradat din funcţie şi mutat la alt post de poliţie din judeţul nostru.

Vă informăm, de asemenea, că în 1988 petiţionarul Clenciu Ilie a fost trimis în judecată de către subofiţer pentru motivul că, în calitate de gestionar la magazinul ICSM din Hurezani, a săvîrşit infracţiunile de delapidare, abuz şi neglijenţă în serviciu, fals şi uz de fals, iar prin sentinţa penală nr. 463/17.11.1988 a Tribunalului judeţean Gorj a fost condamnat la 16 luni închisoare corecţională. Ceea ce explică, în mod cert, şi unele manifestări de răzbunare, de răfuială personală din partea petentului.

Doar 7 propuneri

Pentru noi şi pentru alţii, cititorul **Gheorghe Docea** din Aiud (jud. Alba), str. Unirii, bl. 57, sc. D, ap. 13 avansează (cu deplină justificare, după opinia noastră) următoarele propuneri: ● Rubricii „Poşta redacţiei" să i se ofere un spaţiu mai mare şi să răspundă cît mai scurt, simplu şi operativ ● Domnul Octavian Ştireanu, în calitatea sa de redactor şef adjunct al revistei, să vegheze ca „Flacăra" să poată fi citită întotdeauna... de la cap la coadă şi nu invers, cum foarte subtil îndemna dinsul înainte de Revoluţie ● Să sprijinim cum putem şi cu ce putem reapariţia Gazetei de matematică, publicaţie cărela, din iunie 1989, i se simte acut lipsa în rîndul cititorilor amatori şi profesionişti deopotrivă ● Dobînzile ce se acordă depunătorilor la C.E.C. să fie revăzute şi — de ce nu? — chiar sporite, întrucît în vremea dictaturii ceauşiste ele au scăzut mereu şi pe nedrept ● Pentru cumpărătorii din judeţul Alba înscrişi la autoturisme este nespus de greu să se deplaseze tocmai la I.D.M.S. Reşiţa ca să-şi ridice maşina mult dorită şi de aceea solicităm să se analizeze posibilităţile rearondării la un I.D.M.S. mai apropiat, de preferinţă la Sibiu sau Cluj ● Dacă într-o vreme doar Sportul, Flacăra şi alte cîteva publicaţii erau cumpărate de la chioşcuri numai în urma unor îndelungi momente de aşteptare la coadă, după Revoluţie au apărut, precum ciupercile după ploaie, zeci de reviste şi ziare noi. Ar fi bine (spre a evita greutăţile de difuzare şi facilita accesul larg al oamenilor la informare) ca şi România liberă şi Adevărul să nu-şi mărească preţul abonamentelor ● Geanta poştaşului a devenit mult prea neîncăpătoare şi grea pentru numărul sporit de scrisori şi abonamente la domiciliu şi de aceea Poşta trebuie să analizeze cu discernămînt problema şi să găsească neîntîrziat o altă rezolvare, mai eficientă şi mai raţională.

În preambulul la aceste propuneri scrise, acelaşi Gheorghe Docea îşi exprimă o nedumerire: ...„Cum adică, chiar Revista FLACĂRA, una dintre foarte puţinele publicaţii, dacă nu chiar unica din trecutul trist, care încerca şi reuşea de altfel ori să rezolve multe probleme ale cetăţenilor, să aibă tocmai ea dificultăţi şi piedici pe drumul apariţiei?! Sper şi îmi place să cred că aceste obstacole artificiale au dispărut! Pentru că, iată, spre bucuria mea şi a sutelor de mii de cititori, FLACĂRA apare în continuare cu o regularitate de metronom".

Pagină realizată de MIHAI STĂNESCU

Premiile revistei „Flacăra" pe anul 1989

POEZIE	– Grigore Vieru – Mircea Cărtărescu	PUBLICISTICĂ	– Valentin Hurduc și cei care au scos ziarul clandestin „Luneta" – fotoreporterul Mihai Potîrniche
PROZĂ	– Mihai Sin	VIRTUTEA OSTĂȘEASCĂ	– maior Dumitru Constantin
CRITICĂ	– Valeriu Cristea	CREDINȚĂ ȘI DEMNITATE	– părintele C. Galeriu
PICTURĂ	– Ion Dumitriu	TEMERITATE	– Radu Chesaru
SCULPTURĂ	– Napoleon Tiron	PRIETENII ROMÂNIEI	– Josy Dubie – reporter de război la RTFB – Grupul de inițiativă „Villages Roumaines"
ACTOR FILM	– Victor Rebengiuc		
ACTOR TEATRU	– Claudiu Bleonț	SPORT	– fotbalistul Gică Popescu – boxerul Francisc Vaștag – handbalistul Marian Dumitru
REGIE FILM	– Stere Gulea		
SOLIST OPERĂ	– Airizer Csaba		
SOLISTĂ OPERĂ	– Ileana Cotrubaș	PRECOCITATE	– Vlad Bourceanu
DIRIJORAT	– Ion Baciu	SACRIFICIU SUPREM	– J. L. Calderon
COMPOZITOR	– Nicolae Lungu		
MUZICĂ POPULARĂ	– cîntăreața Olga Ciolacu		
COREGRAFIE	– Francisc Valkay		
MATEMATICĂ	– M. C. Botez		
LINGVISTICĂ	– Mioara Avram		
ÎNVĂȚĂMÎNT	– Ion Ligor		

Sportul în fața ușilor deschise

„Dinamo" în semifinală!

O delegație compusă din rămășițele unor simpatii, din plăcerea dezinteresată pentru fotbal și din obligația profesională a comentării jocului a decolat împreună cu fotbaliștii lui Dinamo spre Titograd, marți la amiază. Capitala Muntenegrului se află în sud-vestul lugoslaviei, înghesuită undeva, la distanțe cam egale, între granița cu Albania și țărmul Adriaticii. Oficialitățile aeroportului, ca simpli cetățeni, ne-au privit cu oarece interes și, parcă, cu un plus de respect, dar neutri față de miza deplasării și binevoitori prin simplificarea la minimum a formalităților. Hotelul „Podgorica", ales cu bună știință de conducerea clubului dinamovist, este, de fapt, un motel în care camerele au un confort ceva mai îmbunătățit decît al unui cămin studențesc de la noi.

Tot timpul pînă la meci am fost prizonierii prejudecății că vom fi agresați de tertipurile tradiționale ale gazdelor și suporterilor lor. Din fericire, ne-am înșelat. Deși o scînteie a încordării a izbucnit la antrenamentul din după-amiaza aceleiași zile. Conform uzanțelor, echipei vizitatoare i s-a pus la dispoziție pentru antrenament chiar terenul jocului. Numai că, după o jumătate de oră au apărut și jucătorii lui Partizan, dornici să facă antrenament pe același teren. În tribune se adunaseră cîteva sute de spectatori, iar în teren apăruseră televiziunea, gazetarii, chibiții mai apropiați ai echipei gazdă, copiii din vecini, vînzătorii de alune și semințe (frumos ambalate, ce-i drept) — mă rog, era o atmosferă ca la bîlciul de Sfîntă Mărie. Cu umor, dar și destulă îngăduință, dinamoviștii se retrag pe o jumătate a terenului și-și văd de treabă; aceiași lucru făceau și partizanii în restul incintei. La terminarea antrenamentului, Lucescu e abordat de un reporter al televiziunii. Transpirat de alergătură și cătrănit de atmosfera prea balcanică în care-și ținuse antrenamentul, Lucescu schițează mai mult o mirare decît un protest față de condițiile asigurate și promite că va reveni în fața camerei de luat vederi. Lucru pe care-i și face, răspunzînd decent, elegant și pacifist la toate întrebările. La fel de surprinzător pentru gazde este și Vasile Ianul, care laudă cu măsură ospitalitatea titogrădenilor, asigurîndu-i că totul este O.K.

A doua zi orașul a fost împînzit de suporterii lui Partizan. Încă de dimineață în micul centru al orașului s-au instalat tarabele cu abțibilduri, șepci și fulare în alb-negru, în timp ce suporterii fără asemenea îndeletniciri administrative s-au așezat confortabil la cîte o berică — noi deosebindu-ne de ei și prin faptul că doar îi priveam cu subînțeleasă invidie (afară, temperatura urca spre 20 de grade, iar sticlele, se vedea cu ochiul liber, erau brumate...). Se pare, însă, că bericile i-au cam pleoștit pe înfocații partizani, întrucît acestora nu le-a mai trecut prin minte — ori n-au mai avut chef — să facă vreun miting în fața motelului „Podgorica", unde-i cam așteptam atît noi, cît și „Milicija" orașului.

La meci, grupul de ziariști s-a aciuit pe unde a putut, speranța în niște locuri civilizate fiind o simplă iluzie. O parte din noi a văzut meciul chiar în picioare, obligați nu numai de tensiunea celor ce se petreceau în teren, dar și de imprejurările de amenajare a mansardei unde eram cocoțați. Important este că nimic din ceea ce ne așteptam a fi belicos în stadion nu s-a întîmplat. Un „superman" drapat în culorile alb-negru a încercat, e drept, un oarece semnal, ocolind stadionul pe laturile terenului și îngenunchind în fața fiecărei tribune, ca un îndemn vizibil „la luptă". Dar în afară de răspunsul dat pe loc, spectatorii au fost pașnici (tot berica să fi fost de vină?), cu excepția unei petarde aruncate în repriza a doua, lîngă Lupu, în timp ce acesta se afla accidentat la pămînt.

Terenul de joc, poate s-a văzut și la televizor, era precum un izlaz comunal, apt mai degrabă de a găzdui un bilci, cum spuneam, decît un joc oficial de fotbal într-o cupă europeană. Cu același tact care l-a salvat (moral și material) la vremea respectivă și pe Bengtsson în urma eliminării severe a lui Panathinaikos, Lucescu i-a întins o mînă și lui Golat, afirmînd la conferința de presă că terenul a dezavantajat echipa acestuia, în intențiile ei de a construi și a menține mingea. (Or, s-a văzut, că același teren nu i-a împiedicat pe dinamoviști să facă exact aceleași lucruri pe care și le-ar fi dorit adversarii!).

N-are rost să mai descriem jocul ori faze din el. Cîteva aprecieri se impun, însă.

Dinamo a jucat nu numai calificarea în semifinale, ci, îndrăznesc să afirm, chiar potul întregii sale situații viitoare. Circumstanțele meciului sînt cunoscute: o victorie la limită, cu gol primit acasă, în prima manșă; precedentul, apăsător întrucîtva, al faptului că nici o echipă românească n-a reușit să elimine pînă acum vreuna iugoslavă din cupele europene; strania indisponibilitate, susținută pînă la dorința expresă de a se interna și intervenită imediat după jocul cu Steaua, a lui Sabău; presiunile reale de discreditare a acestui club (ai cărui bani continuă să fie sechestrați, în timp ce ai altor cluburi — care, se pare, nu putem afirma cu certitudine, au trecut la acordarea unor prime în valută și pentru jocurile din țară! — sînt intacți, în conturi „albite"); vînzoleala jucătorilor, legată de atracția universală a evoluției peste hotare; singurătatea alergătorului de cursă lungă, Mircea Lucescu, asaltat el însuși de tot felul de oferte (la Titograd au fost iarăși prezenți doi conducători de cluburi italiene), dar care se încăpățînează, inclusiv în aceste momente extrem de dificile ale echipei sale, să creadă în munca sa, în valoarea și talentul jucătorilor săi, într-o performanță internațională care să elimine definitiv prejudecățile din interior despre rezultatele echipei pe care o antrenează. Exceptînd sincopa Tirana, Dinamo a trecut probele severe ale pregătirii sale mai ales în jocurile din străinătate, în care a înregistrat rezultate de prestigiu. Nemaisocotind partidele amicale, e de amintit doar palmaresul „de afară" din ultimii doi ani în Cupa Cupelor: victorii la Lahti, Dundee, Atena, Titograd, egal la Cremona, cu Sampdoria.

În actuala ediție, cum puncta în avion decanul de vîrstă dar și de spirit al presei noastre sportive, Ioan Chirilă, „Dinamo a terminat cu Balcanii". Și tot în drumul spre casă, pe fundalul zgomotos al dorinței jucătorilor de „a vedea Monaco", maestrul Vanea șoptea făcîndu-mi cu ochiul: „Prefer Anderlecht-ul!". Sorții i-au împlinit dorința. Să aibă Dinamo o misiune mai ușoară decît cu Monaco ori Sampdoria? Dacă ar fi să ne bazăm pe flerul venerabilului cronicar, am zice că da.

OCTAVIAN ȘTIREANU ■

Toată lumea face sport

● Clasicele, de acum, preziceri computerizate privind campionatul mondial de fotbal au fost continuate de emisiunea „La domenica sportiva" a canalului de televiziune RAI Uno, ordinatorul anunțînd o finală Italia — Olanda. Dacă veți spune că nici nu era nevoie de un computer pentru o astfel de previziune, veți afla că s-a intrat și în anume amănunte. Astfel, „Squadra azzurra" se va califica în finală învingînd în semifinale Brazilia, cu scorul de 2—1, după prelungiri, prin golurile înscrise de Roberto Baggio (Fiorentina) și napolitanul Andrea Carnevale, acesta din urmă realizat în minutul 118 (!), în timp ce punctul brazilienilor va fi marcat de Alemao (de la Napoli). În ce-i privește, campionii Europei se vor descurca mult mai ușor, „spune" ordinatorul, în penultima fază a competiției, dispunînd clar: scor 2—0, de Suedia, printr-o „dublă" a lui Marco Van Basten (A.C. Milan). După cum se vede, toate numele citate au un numitor comun: purtătorii lor evoluează în campionatul italian. Încă un amănunt: Ruud Gullit nu va putea participa la turneul final. ● O delegație numeroasă a presei sportive columbiene a făcut o vizită de documentare și inspecție la Bologna, unde echipa sud-americană va juca două meciuri ale grupei D, cu Iugoslavia și Emiratele Arabe Unite. Deplasarea și sejurul gazetarilor au fost plătite de o agenție de turism din Bogota. ● Și încă o știre din Italia „Coppei dei Mondo": marea societate de produse alimentare „Barilla", cunoscut sponsor al unor echipe italiene de fotbal, a avut excelenta idee de a institui un concurs pentru tinerii „tifosi". Orice cumpărător care achiziționează minimum 40 de pachete de biscuiți „Mulino bianco" („Moara albă") primește un sac de sport avînd imprimată mascota campionatului mondial. Că inițiativa a prins stă mărturie, pe lîngă creșterea spectaculoasă a producției, și o scenă povestită de un ziarist italian, care a văzut într-un magazin un puști de 4 ani plîngînd de mama focului, pentru ca părinții să-i cumpere numai și numai biscuiți „Mulino bianco". ● Numeroaselor opinii privind prezentarea unei echipe comune germane la Jocurile Olimpice de vară de la Barcelona, din 1992, le-a răspuns recent președintele Federației sporturilor din R. D. Germană, Martin Kilian, care a precizat că acest lucru nu este posibil. Domnul Kilian a reamintit în cadrul unei conferințe de presă că fiecare dintre statele germane are un comitet olimpic propriu, în acest fel hotărîrea privind o eventuală echipă comună fiind exclusiv de competența Comitetului Internațional Olimpic. ● Martorul-cheie în afacerea meciurilor trucate din campionatul de fotbal al Greciei, Costas Kiappe, a fugit la Zürich, dar, la cererea guvernului elen adresată Interpolului, a fost reținut de poliția elvețiană. Funcționar însărcinat cu relațiile internaționale la federația elenă, Costas Kiappe declarase ziarului „Eleftherotypia", care a declanșat scandalul bazîndu-se pe o scrisoare demascatoare a unui arbitru, că el a redactat scrisoarea către F.I.F.A., în care se dezvăluiau o serie de nereguli în campionat și erau implicate numele unor personalități importante din fotbalul grec. La două zile, însă, și-a retractat declarația, în fața ministrului sporturilor, Georges Mylonas, adăugînd că viața îi este în pericol. De altfel, arbitrul Costas Dimitriadis, cel publicat în ziarul amintit, a negat categoric că ar fi scris o asemenea scrisoare. Oricum, scandalul a luat amploare, previzibilă, procuratura deschizînd o anchetă.

LUCIAN OPREA ■

FLACĂRA

EDITURA „PRESA LIBERĂ"

Stan Pelteacu
Ion Ciucescu

REDACȚIA :

■ REDACTOR ȘEF : George Arion. **Redactor șef adjunct**, coordonator al publicației „Rebus" : Tudor Octavian. **Redactor șef adjunct** : Octavian Știreanu. **Secretar general de redacție** : Constantin Dumitru.

■ ECONOMIE, ȘTIINȚĂ (2128) : **Răzvan Bărbulescu**, Liviu Timbus, Florin Condurățeanu, Eugen Negrea, Pașcu Balaci, Mircea Borda. SOCIAL : (2600, 2542) : **Oprea Georgescu**, Mihai Stănescu, Roxana Paicu-Manolescu, Liana Totos, Maria Radu Bogdan, Dorin Gherghinescu, Paul Agarici. CULTURĂ (1700) : **Ion Zubașcu**, Dorin Sălăjan, Elena Ghera. ACTUALITATEA POLITICĂ, internă și internațională (2560) : **Ion D. Goia**, Sorina Man, Margareta Mureșan, Victor Rădulescu.

■ PUBLICIȘTI COMENTATORI : Cici Iordache-Adam, Dumitru Constantinescu, Horia Pătrașcu.

■ „REBUS" (2036) : **Alexandru Păsărin**, Adrian Mitu, Alexandru Pater, Elena Grecescu, Bogdan Vlad, Aurel Ștefan Alexandrescu.

■ SECRETARIAT TEHNIC DE REDACȚIE : (2123, 2559) : **Adrian Petrescu, Mircea Popp** Angela Ștefănescu, Smaranda Petrea, Sevghin Omer, Pompiliu Dumitrescu, Constanța Balaban, Reghina Vârvici.

Adresa redacției și administrației : București, Piața Presei Libere nr. 1 cod 71311.

Telefoane : 17 60 10, 17 60 20 (cu interioarele trecute în paranteze de mai sus) ; secretariat redactor șef : **2002** ; redactor șef adjunct, coordonator „Rebus" : **1457** ; redactor șef adjunct : **2124** ; secretar general de redacție : **2143** ; public relații : **2600**.

Cititorii din străinătate se pot abona prin ROMPRESFILATELIA, Sectorul export-import presă P.O. Box, 12-201, telex 10876, prsfir București, Calea Griviței nr. 64–66.

TIPARUL : Combinatul poligrafic BUCUREȘTI

24 pagini **3 lei**

La închiderea ediției

În curînd, va apărea magazinul ilustrat color **Flacăra-BIS**, revistă lunară în 32 pagini, care va completa preferințele celor obișnuiți cu „Paris Match", „Stern", „Le Figaro Magazin". Deci, la București, de la porțile Orientului spre ferestrele Occidentului — **Flacăra-BIS !**